গোপালতাপনী।

সভাতি অথকাবেনীয় পিরলাদশাখার অন্তর্গত গোপালতাপনী নামে এই উপনিষ্থানি ছইটা টীকার সহিত মুক্তিত ইইমাছে। এই উভয় টীকার সধাে
নিটা বৈক্ষণাঞ্জী জীবিলোসামীর ও বিতীয়টা জীবিখেসরপ্তিতের প্রণীত। পূজাপাদ পোষামীর ব্যাপ্যাটী সম্পূর্ব ভিজিরসের মধাের সক্ষণ। যদিও ইতঃকি এই গোপালতাপনী উপনিষ্ণানি শেষােক টীকার সহিত মুক্তিত ইইয়াছিল তথাপি তাহাতে ভক্তিজান-পাতাকা ক্ষা পাব্রাহা বৈক্ষণালি লাভা
চল হয় নাই, কেননা বৈক্ষ্বগণ প্রায়ই চিত্তদ্ধির নিমিত্ত ভক্তিপ্রধান প্রস্থেবই অহনীলন করিয়া থাকেন; কিছে, বিখেবরপ্তিতের নিন্দালির স্থানে
নপক্ষপাতিনী। বুক্সবিদ্যা-স্কর্ণিনি উপনিষ্থ সকল যে, জানপ্রধান গ্রন্থ ইত্য অবশু স্থাকভিষ্য; কিছু, সোপালতাপনালির প্রক্ষান্তর বিভাগালিয়ালে, ভাও
জান, এই উভ্যাত্মক স্বতরাং উভ্যম্ভ ব্যাথ্যারই প্রয়োজন। বিশেষ্য এই তাপনীগ্রন্থ ভক্তিজান-প্রায়ণ মহাগ্রা বৈক্ষণালিরই পশ্ম আনবের সহ;
এব ইহাতে জীজীবলোস্যামীর টীকাটীই বিশেষ উপাদের, অথচ ঈদৃশ মহার্য টীকা এ প্রদেশে কুঞ্জানি মহাত্ম বিশ্ব ইন্ধান স্থিত এত জন্মান কোলাছি।
ইহার মূল্য ১০ আনা; কিছু শক্কাজ্ম ও দেবীভাগবিতের গ্রাহকের পক্ষেত্র মাত্র।

ইহার বঙ্গালুবাদ অতি সরল ভাষায় ও টীকালুযায়ী সরল টিপ্লণীতে ভূষিত হইয়াছে। ইহাব মূল্য শক্কলক্ষম অথবা দেবি ভাগতের গ্রহকের পঞ্চোন আন: ১ বেৰ পক্ষে ০০ আনা। ধাঁহারা মূল ও অলুবাদ একতে লইবেন ভাঁহাদের পক্ষে ১১ এক টাকা।

> শ্রীহরিচরণ কম্ম ফ্লাদক।

শ্ব্দকল্প ক্রম্ ক্রম্বিরালার নং পাথ্রিরাঘাটা খ্রীট্—কলিকাতা। শক্ষি—১৮১০: ময়।

ल स्याप्यश्रमः।

चतुर्धकाग्डम्।

य

खनः स्थयकारः । स च षड्विंग्रष्टलवर्णः ॥ व्यत्योचारणस्थानं तालु । (यदुत्तं सिहान्त-कौसुद्राम् । "द्युयप्रानां तालु ॥" तथा च प्रिचायाम् । १०। "क्यावचाविच्यप्रास्तालया खोळजावुपू॥") तस्य खरूपं यथा,— "यकारं प्रया चार्विङ्गः चतुष्करेणस्थं सद्दा। पत्तालयूमचङ्गाणं स्थं परसङ्ख्यां ॥ पष्प्राणस्थं वर्णं प्रद्वस्थं सद्दा। विश्वस्तिसहितं वर्णं चिविन्द्सहितं तथा।

इति कामधेतृतन्ते ५ पटनः । वङ्गीयवर्षभानायामस्य देखनप्रकारो यथा,— "कर्दाधःक्रमतो रेखा चतुष्कोणसयी सुभा। नारायस्याविययस्तासु तिष्ठन्ति नित्यमः ॥ माचा कुर्व्हानिनी ज्ञेया धानमस्य प्रचल्यते॥" तस्य ध्यानं यथा,—

प्रवासी वदा वर्षे मूर्तिमकोचमययम्॥"

"धुम्तवर्षा महारोद्रीयङ्भुजां रक्तलीचनाम्। रक्तास्यपरीधानां नानाजङ्कारभूषिताम्॥ सहामोच्चप्रदां निल्लासप्टिस्डिप्रदायिनीम्। एव ध्याला यकार्नु तस्मन्तं द्रम्था जपेत्॥"॥ सत्प्रयाममन्त्रो थथा,—

"विश्व तिस्ति वर्षे विविद्य चित्रं घरा। प्रसामि घरा वर्षे श्वतिमामोचमव्यम्॥" इति वर्षो द्वारतन्त्रम्॥

ख्या नामानि यथा,—
"यो वाखी वसुधा वाद्यां केति: प्रवोत्तमः।
द्यान्तः व्यक्तः भीन्नो धूमार्चः प्राथिमेवकः।
ध्राम्मो जटी लोला वाद्यंगी यम्स्करी।
ध्रम्भंगः चपा वालो इत्यं किषणप्रमा॥
व्याप्तेचो वापकस्यागो होमो यानं प्रमास्वम्।
च्राः सर्वेश्वरी धृमचास्र्या स्मुखेश्वरी॥
व्याप्ता मलयो माता इत्निनी सङ्गायकः।
ठेनमः भोवको भीनो धनिवानङ्गवेदिनी।
मेठः स्वीयः प्रक्तिनामा पःप्रहा प्राथसंभकः॥
"

₹ित

स्थिम् ।

यञ्चत्

(धालतुवस्वविशेष:। सतु दिवादिसणस्यका:। तथा च कविककपट्टमे। "दिवादो यादादिक:॥" इन्दःशास्त्रान्तर्भेतसस्वविशेष:। तथा च क्न्दो-मञ्जर्थाम्।

"भादिगुरः पुनरादिषध्यः॥"

प्रस्य चाई तिकचिद्धं यथा, 122;

काखादी खस्य प्रथमप्रयोगे लच्छीलाभः प्रलम्।

यथा, उत्तरकाकरटीकायाम्।

"यो लच्छीं रस्तु दाइं खसनमय सबी शः सुखं

यस्तु खेदम्॥")

यः, पुं, (याति वातीति। या गतौ + छः।) वायः। यगः। योगः। यानम्। याता। इति ग्रब्द-रतावली॥ सकंनाम। यच्छव्दार्थं इति यानत्। इति विश्वः॥

वक: चि, य:। चे इति भाषा। यच्छव्यस्य टेरले टे: पूर्वे स्रकागमेन निष्यतः॥ ("ख्यस्यव्यं-नामामकच् प्राक् टे:।" ५।३। ०१। इति पाणिनिस्त्रम्। यथा, चर्मवेदे। पश्शिष्ट। "चित्र इत्राचा राजका इत्यके यके सरस्वती-

यक्षन्, क्की, (यज् + "प्रावेद्धित्।" ज्या॰

8। ५०। इत्यच "बाज्यकात् यजे: कचा"

इत्युच्युवद्यांक्या ऋतिन् जस्य च कः।) कुचीदेवियभागस्यमांस्युष्णम्। तत्प्र्यायः। कालस्वष्णम् २। इत्यमरः। २।६।६६॥ कालस्वष्णम् ३ काल्यम् ४ काल्यकम् ५। इति

इसचन्द्रः॥ करण्डा ६ मज्ञास्यायः ०। इति

इसचन्द्रः॥ करण्डा ६ मज्ञास्यायः ०। इति

रमसः॥*॥ (यथा, ऋग्वेदे। १०। १६३। ३।

"यद्यां मतस्याभ्यां यक्षः आण्रिभ्यो विष्ट्डामिते।"

"यक्षां मतस्याभ्यां यक्षः आण्रिभ्यो विष्ट्डामिते।"

"यक्षां सत्यसमीपे वर्षमानः काल्यमां विष्ण्यो

सक्षत् तस्यान्।" इति तज्ञास्ये सायगः॥)

खय प्रीरावयविष्णित्य यक्षतः स्वरूपमाञ्च।

"स्रो इन्द्रियतस्याप स्वर्थाद्यकतः स्वितः।

तत्त् रञ्जकपितस्य स्थानं भ्रोणितजं मतम्॥"

स्थ यक्षद्रोगमान्द।

'ब्रीहामयख हैलादि समस्त वहहामये

यदादा

किसु स्थितिसायोचीया वासदिखमपार्थयोः अथ यक्तदोगचिकित्सा ।

"जीहोद्शाः क्रियाः सर्वा यक्षत्वपि समा-सरेत्

कार्यश्व दिश्व कार्षो तत्र शोसितमो ज्यम चार्य विवृक्षकाभ्यां पृतिकस्याम् निस्तम् पिवेन् पातर्ययाविद्व यक्तन्श्रीहप्रशानाये ॥" इति भाषप्रकाशः

(तथाच।

"वातेनोदीरितं रक्तं कफेन च घनीकतम्। पित्तेन याकतां प्राप्तं चिदीधसंश्चितं यकत ॥ कच्छां तस्य वस्त्रामि तेन तस्त्रापि लस्त्रयत्। स्वीयते तेन मनुको स्वतुराश्च प्रवर्तते ॥ विभक्तमस्त्रयोहारो स्वतासः श्वसनं स्वमः। दाद्दोऽकित्स्तृष्ठाम्बस्त्रां कर्यत्रे दाष्टः (धरी-याषा

स्क्रिक्ष प्रतिखायः श्रीवनं कट्कायसः। सम्बद्धं स्ट्रिम्बस्य निद्रानाद्यः प्रकापतः ॥ स्ट्रिम्बते जावां उदरं गर्जते सम्बन्। यतिर्जेद्विचानीयात् यक्त् कांश्वे प वच्यस्य स्रयास्य चिकित्साः।

"निम्ननीणधवनेतमं निम्रा
कासरी च तुलसी च सिंहिका।
काथ एव हृद्यामयापदः
चारा गूलयहतस्य नाग्रहत्।
सीराष्ट्रीकासीसमहीषधानि
दुरालमाजातिप्रवालकन्छ।
दान्नी यमानी कक्षमः समझा
काथः समर्पियंहदाशु हन्ति॥"
हति हारीते चिकितानस्थाने चतुष्टें/ध्यास

दात द्वारात चिकातस्मतस्थान चतुष्यध्यार "भोद्दद्धियात् पार्श्वात् कुर्याद्यक्षद्पि

इति वाभटे निहानस्थाने दाइग्रेश्थाये। यक्तदासिका, स्त्री, (यक्तत दवासा स्वरूपं यस्त यहुत्री हो कः। टाणि खत इलम्।) ते पाथिका इति का।

वली । यचभाया च । यथा, कपासरित

यद्य हिरी [न] पु (यनतो वेरी नाप्रक) रोहि तकरूच यथा "ज्ञी इन्नो मा सहतनो यहाँ देशी चलच्छर इत प्रव्चिति ॥ **त्र क इ महि। इति क**विकल्पह्**स:**॥(चुरा०-चातः ०-सकः ०-सेट्।) क इ, यच्चयते। महि पूजायाम्। इति दुर्गादासः॥ नः, पुं, (यस्वते पूज्यन इति। यस्त+ घज्। यदा, ईं लच्छीमच्छोतीत। यच+ अण्।) **गुद्धक्रमाचन्। गुद्धकेत्वर:। इति मै**दिनौ। वे, १२ ॥ इन्द्रगृहम्। धनर्चनः। इति सारस्तः। यच**स्ट**पं यथा,— "आजग्रयंचनिकराः कुवैरवर्किङ्कराः। ध्रीलनप्रसारकरा स्रञ्जनाकारम्य्रतेयः ॥ विक्षतासारवद्नाः पिङ्गलाचा सप्टोद्राः । फ़टिका रत्तवेशाच दीघँस्कत्वाच केचन॥" ्ति ब्रह्मवैवर्ते ग्रीसचाजन्मखण्डे १० खधायः।। . चरायी यथा, ---प्रचेतम: सुता यचान्तेवां नामानि मे ऋगु। तेवली इरिकेश्रस्य कपिल: कास्वनस्तया। विमाली च यचार्यां गग रघ उदाह्रत:॥" .स वृत्यत्तिवया,---धातुर्येचलयोक्तस्वरदने खपरी च सः। द्यचल्तावानेष तसाद्यची भवत्यवम् ॥" द्रति विद्युराणि काम्सपीयवंधः॥ व्यप्रास्तिकियेथा, विष्पुराखे ।१।५।८१। मेवं भी रच्यतामेष येरतं राचनास्तु ते। हरु: खाराम इबको ये ते यक्तास्तु जक्तणात्।" , स्त्री, पूजा। यथा, ऋषेदे। २। ६१। ५। " खन्रा विश्वा त्वरा विमा वा न यासु चिचं इडग्रे न यचम्॥" ग यदां न पूजा हम्बते।" इति तद्वाखे [यगः । तथाच अयर्ववेदे ! १६। २ । २८। "तव यर्चा पश्रपते चामान्तः॥") हर्देस:, धुं, (यच्चधिय: कर्देम: ।) कर्पुरासुर-स्त्रीककोलानां मिश्रितसमभागः। इत्य-रः। २। ६। १३२॥ "कपूराहिमिर्गन्व नवैः मभागे: चाधितो । सुवैपनभेदो यद्यवहेस क ते। यच प्रियः कर्दमी यच कर्दमः। क्रुमागुरकस्रोकपूरं चन्दरन्था। हासुगन्धिमत्युत्तं नासती यचकईमः॥' इति घवनारि:॥ रागुरकसूरीककोलधर्षणाहि च। रीसतिसदं सर्वे यचकर्दस रूवते ॥" इति तङ्गीकायां भरतः॥ ६:, पुं, (यचप्रियो यचाश्रितो वा तरः। कपार्थिवादिवत् समासः।) वटश्चः। एति जनिर्धेस्ट: ॥ (विवर्षामस्य वटण्ड् ज्ञात-II) र, पु, यचित्रको घूप काधुप । इरति केचित। श्वना इरति उजात

इति केचित इति भरत ॥ तत्पर्याय । सर्जे रस २ घराल ३ सव्यस्त ४ वहुरूप ५ इत्यसर । २ ६ १२० ॥ राख ६ धूनक ० विद्वित्तम ८। इति रभस ॥ सालसार ६ सालजः १० साजनियांतः ११ तर्ण्यः १२। इति रक्षमाला॥ (चस्य पर्धायान्तरं यया,— "रातस्तु प्रातनिर्यासस्तथा सर्जरसः स्ट्रतः। देवध्यो यचयुपस्तया सर्वरसम्बसः॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्वसर्छे प्रथमे भागे । एतेन साधवपूजननिवधो देवीपूजा चोक्ता यथा कालिकापुरायो ६८ चाधाये। "न यच्चध्रं वितरेत् साधवाय कराचन।" "यचध्पेन वा देवीं सहामायां प्रपूजयेत्॥") सर्जष्टस्य:। टार्पिन तेल इति भाषा। तत्पर्थाय:। पायम: २ श्रीवाम: ३ सर्जद्रव:8। द्रति हेमचन्द्रः। ३।३६१॥ यचर्चः, धुं, (यचप्रियो रचः। प्राक्रपार्थिववत् समास:।) पुत्रामदाम्। तत्पर्याय:। मन्त्रा-सव: २। इति चिकाखप्रीय: ॥ यचराज:, पुं. (यचायां राजा। "राजाह:-सिखिभाष्टच्।" ५। ८ । ६१। इति समासान्त-ष्टच्।) कुवेर:। इति शब्दरज्ञावली ॥ (यथा, महासार्ते। ५। १६८। ४६। "इ.ब.का भगवान्देवो यचराचः सुपूजितः । प्रययौ सहितै: सर्वेनिमेषान्तरचारिभः ॥") थचराट, [ज] एं, (यचिष्ठ राजते इति । राज्+ "सत्रुद्धिषद्वेति।" इ। १। ६१। इति विष्।) कुर्वेर:। (यथा, भागवते । ८ । १८ । १० । "तस्रा द्रव्यगीताय यश्वराट् पाचिकाम-यचरानमानम्। मिलभदः। वया, मन्ना-भारते। ३। ६४। १२०। "तथा नो यचराडदा सर्विमद: प्रसीदतु॥" 📲 ॥ यचा इव सञ्जा राजनीयः। राज् + किए।) रङ्गमग्डपः। इति मेरिनी। जे, ३५ ॥ यचराट्युरी, की, (यचराज: पुरी।) अनका। षा च केलासपर्वतस्थितकुवेरपुरी। इति जटा-यचराचि:, स्त्री, (यद्यधिया यचाणां वा राजि: ।) कार्भिकी पूर्णिमा। तत्प्रयाय:। दीपाची २। इति जिकास्त्रीयः। यचनाधनं, क्रो, (यचार्यां नाधनम्।) यची-पासना । यथा, वाराचीतन्ते। "यचार्यां यचियोनाच्च पेशाचीनाच्च साधनम्। स्तवेतालगान्यर्ले मार्योचाटनानि च। चाधोगमनमेतिमां साधने ऐहिनं हितम्॥" यचामलनं, की, (यचाणामामलकम्।) पिछ-खर्च्यमलम्। इति ग्रब्दमाला॥ यजावारः, पुं, (यजाणामावासी वासस्थानम् ।) वटष्टच'। इति राचविषेष्ट'। यचिनी, खी, यदा पूजा

य**च** +

दनि सीम कुनेरमङी द्वि

सागरे १० ५०८। ' बी । पि सुझाणु विजने भातु पुत्र तमस्यधात। खप्टिति साजधा पुत्र । सम सिद्धा चि यचिखी॥") यनी, की, (यक्ष भार्या । यच + पुंबागा-दिति डीय्।) कुनेरपत्री। इति शब्दरत्रा-वली ॥ (यचमार्था। यथा, महाभारते। ३। 16815801 "यची वा राचकी वापि उताही खित् सुरा-**ध**र्वेथा कुरु न: सस्ति रच्छासान-निन्दिते । ॥") यचोड्सरकं, की, (यचपियम्ड्सरम्। तत: खार्चं कन्।) व्यवस्थकतम्। इति विकासङ्ग्रेष: 🏾 यदाग्री, स्ती, (यद्मार्खं इन्ति । इन्+"अम-बुष्यकर्नृके च!" ३।२।५३। इति टक≀ वतो डीप्।) दाचा। इति प्रव्दमाला 🗈 यन्त्रा, [न्] पुं, (यच + "वाडुलकात् यचयते-रपि।" उणा॰ शारप्ना रत्यन उच्नुबद्तीत्वा मनिन्धवयेन चाधु:।) रोगविषोष:। तत्पर्याय:। चयः २ शोष: ३। इत्यसर:। २।६।५१॥ राजयच्या ८ रोगराट् ५ ॥ अथ राजयच्याधि-कारः। "तच राजयन्ययो विप्रतरं सनिक्रम निशानसाइ। 'देगरोधात् चयाचेव साहसाहिधमाण्यनात् चिदीयो जायते यच्या गदी चेतुचतुष्टयात् ॥' वेगोधन वातस्त्रनपुरीयाखाम्। 'वातन्द्रजपुरीघाणि निरुद्धाति यदा नरः ॥' इति चर्कवचनात्॥ चयात् फीयतेश्नेनेति चयः तिगातिकानाया नश्रनेष्यांदयो धातुचयहेतव: चयश्रव्यनोचानी । साइसात् वनवता समं मञ्जयुद्वादित:। विषमा-धानात् वच्च स्तोकसकाचे या सक्तं तत् विषमा-भ्रनम्। तसात्। चिदोष: साम्रिपातिक:। हेतुचतुष्यात् खर्येश्प हेतन: हेतुचतुष्य एवान्तर्भवन्ति। यद्याण: पर्याया: राजयध्य-च्चयप्रोषा: ॥ ॥ यच्यादीनां प्रन्दानां निकत्ति-'वैदी चाधिसतां यसात् याधियंत्रेन यस्यते। स यद्मा प्रोचित कोके प्रब्दशास्त्र निधारहै: ॥' यस्यते पुज्यते। 'र। जयान्यसमी यसगदमृदेव किलामयः। तसातं राजयचीति वेत्तिहर्मनंपिकः॥ क्रियाचयकरलातु चव रत्युचते वृद्धैः। चंग्रीवणात्रसादीनां ग्रोष इत्यभिश्रीयते ॥'* 🛊 संपाप्तिमाद्य । 'कम प्रधानेदॉ हे सु रु हे यु रु व व व के सु। ष्यतिव्यवाधिनी वापि चीचे रेतस्यनन्तरा। चीयनो धातक सन्वे ततः शुष्यति मानवः।' क्षप्रधानेहोंचे बहेष्ठ अनुभारा

सर्वे शातव श्रीवनी तता मानव शुष्प्रति

ष्मसाध्यय स्मिग्समाहः।

कार्यभूतस्य रसस्य चये कार्यायां रक्तारी-गामनुक्रमेख चीयमा खलात्॥ 🕸 ॥ यार्गाव-रोधे रसवयहेतुमा इ चरकः। 'रसयोत:सु रुईषु खस्थानस्थो विदस्यते। स ऊई कासवेगेन बहुरूप: प्रवर्तत ॥ खसानसाः हृदयसाः। कासं विकापि रसचयो भवति भागांवरोधकुपितवातेन रसस्य शोध-गात्। उत्तय। 'वायोर्ज्ञात् चायात् कोषो मार्गस्यावर्णेन च। ञानुलोमच्यं द्रष्टा प्रतिलोमचयावद्यः॥' अनुलोमचर्यं दश्रीयता प्रतिलोमचयमपाच । स्रतिव्यवायिनो वा रेतिस चौरी प्रतिलोमक्रमे-गाननारा सर्वे धातवो रसपर्यन्ताः चीयन्ते। तद्यथा। मुक्ते चीगी सज्जा चीयते सर्जान चीकेरिस्य चीयते। स्वं पूर्वे पूर्वे चीयते। नसु कार्यस्य प्राक्तस्य चये कषं कारसम्तानां मकारीनां चय:। उच्यते। सुन्नचयादायुः कुष्यति । यदुक्तम् । 'वायोधीतुच्चयात् कोषो सार्गस्यावरयोन चेति।' स वायु: सानिध्यक्रमेख सच्चादीन सर्वान् अतृत् संशोषयति। ततस्तद्वनतरं मानवः मुख्यति ॥ 🗱 ॥ पूर्वक्टपमा इ । 'चाचाङ्गसादकपसंस्रवतालुप्रोप-वम्यितार्मर्पीगसकासनिहाः। भीवे भविष्यति भवन्ति स चापि जन्तुः श्रुक्तेचाणी भवति मांसपरी दिरंसु:॥ खंग्रेष काक्युक्यसिक्रीलकण्ड-ग्रभास्तयेव कपयः छकलासकाः । तं वाच्यन्ति स नदीर्विचलास प्राधिन शुक्तांस्तरून् प्रवनध् मदवाहितांस्व ॥ अक्ष यद्माणी तचगमाह ! 'कांसपार्क्याभितापच कन्ताप: करपादयो:। **च्चर: स**र्वाङ्गास्त्रीत तत्त्वगं राजयन्त्रागः॥' व्यंसवी: पार्श्ववी: व्यभिताप: पीड़ा व्यव सकलधातुचवपूर्व्वकः: सक्त अधिराधीयोशीप बोड्य:। जीयन्ते धातवः सर्वे ततः शुष्यति मानव इति संप्राप्तः। एवं घड्रू एवे एकादश-करपेच बोड्यम्। एतानि चौणि लघणानि प्रायोभावित्वेन चरकेणोक्तानि। यदास्य पट्लचस्यास्याना । भिक्तदेवी ज्वरः कासः चासः श्रीकितदर्शनम्। खरमेदख जायेत घड़ रूपे राजयन्याण ॥'*॥ उल्लाखतया दीघाणां मेदादेकादण लच्छा-'बरमेरोश्निलाच्छ्लं सङ्गोच आंसपार्ययोः। चरो दाहोश्तिसार्च पिताइत्तस्य चागसः॥ शिरसः परिपूर्णेलमभक्तऋन्द एव च। कासः कगडस्य चोहंसो विक्रीयः कपकोषतः॥ भागिलादु लकात् रवं पितात् कमाच। यत आह सुशुन:।

'स्क राज्यतः भौक स्विपातात्मको गरः।

उदेकात्तत्र खिङ्कानि दीवाबा निपर्वान्त स 🛚

'यकादश्भिरेभिका घडुभिवापि समन्वतम्। त्रिभिचा पीड़िनं लिङ्गेच्हरतासाखगामयै:। जहाः ऋोषादिनं अन्तुभिक्षत् सुविपुलं यशः॥' तच विशेषमाह । 'सर्वेरहैं स्विभिर्वापि विहैं भौसवलच्ये। युक्तो वर्च्यक्वितमस्यस्त सर्वरहपीरप्यनोरम्यया॥ सर्वे विङ्गेरेकारग्राभः। छार्डेः घड्मिः चिमि-च्री रका सर्वे धरवसने :। चाती श्वाया सांसे वर्षे सित सर्वेरूपोरिप प्रदाखाय चिकित्थः। 'सहाज्रनं चीयसाणमतीसार्निपी व्लिम्। शूनसुक्तोदर्चेत्र यन्त्रिणं परिवर्णयेत्॥' महाप्रनं चीयमाण[मत्रेक्ससाधकच्चम्। च्यतौचार्निपीडितमिति द्वितीयम्। 'मलायत्तं बलं पुंचां शुक्रायत्तन्तु जीवनम्। तसार्यतेन संरचेर्यधाणो मलरेतसी॥ श्नमुष्कोदरमिति हतीयम्॥ 🗱 । अरिष्ट-'खुक्काचमबदेशारमः इंखासनिपी इतम्। क्षच्चेय वह भेष्टन्तं यन्मा इन्ती ह मानदम्॥ मेहन्तं धुकं चरन्तम्। युकाचलादीनि रक्षेक्योरिर्टलच्यानि॥ 🕸 ॥ व्यवधिमादः। 'धरं दिनसहस्रन्तु यदि जीवति मानवः। सुभिषग्भिकपत्रान्तस्तक्यः ग्रीवपीड्तः॥' शोषपी इतो मानवस्त तर्णो अवति। सुभि-धग्मिरपकानो भवति। तदा परं दिनसङ्-सम्। दितीयदिनसम्सं यदि जीवति तम चीवनविकस्य ध्यार्थः। एतेन भ्रोषपी डि्तो मानवर्ष्यत्तरगो भवति। सद्देरीचिकित्यो सवति । तदा प्रयमदिनखद्दसं जीवेदेव दल्का चिकितसामा ह। 'ज्वरातुवन्धर्हितं वलवनतं क्रियास हम्। उपक्रमेदात्मवन्तं दीप्राधिमक्यां गरम्॥ चात्मवन्तं यद्भवन्तं प्रतिमन्तं वा ॥ 🟶 ॥ चाच निहानविष्धिः प्रोपविष्रवानाह । 'खवायश्रोकवाईकाशायासाध्यप्रशोधितान्। व्रमोर:चत्रवंशी च भोषिमी चचमे: म्हम्म ॥' वसीर:चनसंजी शोषिसी। वस्शोवी उर:-चत्रायि च ॥ 🗱 ॥ तत्र व्यवायग्रीणियो सचासाइ। 'यवायशोधी युऋख च्याविङ्गेरपद्तः। पाण्ड्देही यथापूर्वे चीयन्ते चास्य धातवः॥' शुक्रस्य चयलिङ्गै: सुयुतोक्तै:। तानि यथा, शुक्रचये मेद्रुवषणयोर्वेदना स्वाम् (क्तर्मेथुने चिरादा प्रसेक: प्रसेके चाल्यशुक्रदर्शनिमिति। यथापूर्वे चीयने चास्य धातव: प्रथमं भुकं चीयते पश्चात् भुक्षचयजनितवायुना मच्चा-ह्यो≀िष धातको यथापूर्वे चीयकी। 🛊 । भोकपोधियो जचयमाह। 'प्रधानभील-सकाङ्कः भोकभोष्यपि तार्रभः। ैविकारीरुपश्चचितः।'

प्रधानशील: यखाभावेन भीकी जनितह ह्यानप्र:। सक्ताङ्ग: ग्रिथिलाङ्ग:। नाहप्र यवायप्रीविसंडग्रः। तेन गुक्राद्स्यवधातुच्य युक्तो सवति : परं युक्रचयक्तते (वैकारे में ' वृष्णवेदनादिभिवंजिती भवति। वाधिर भावातु॥ 🗱 ॥ जराधोषिको सचममाच । 'जराशोधी क्षत्रो मन्द्वीर्णवृह्विनलेन्द्रियः । कम्पनीररिचमान् भित्रकांस्यपात्रहतस्ररः॥ ष्ठीवति श्रेष्टागा स्टीनं गौरवारु चिपी ड्रिन:। **चंत्रसनास्यगायाचः सुष्यरःच**मलच्छवि:॥' मन्ध्रन्द: खल्पार्थ:। शुष्त्ररूपमलक्वि शुष्तरुचे मलक्वी यस्य सः॥ 🛊 ॥ उपध धोषियो लजगमाइ। 'अध्यप्रभोषी ससाङ्गः संस्टरपरवस्त्वाः। प्रसुप्तगाचावयवः प्राच्यकोमगलाननः ॥ संभ्रष्टेच परुषा इदियंस्य सः। प्रसुप्तगाचा वयव: प्रसुप्त: खाप्रांच:। क्लोमं तिलकं पिपाचा स्मानम् ॥ 🕸 ॥ यायान्यभी विको लचकमा ह । 'वायामधोषी भूबिष्ठमेभिरेव समन्वितः। लिङ्गोरर:चनक्रती: संयुक्तख चतं दिना ॥' र्मिरेव सक्ताङ्गलादिभिरच्यशेषिणी लच्छे रेव। भूयिष्ठं व्यव्येम्॥ अनिद्रानं त्रस्थीय 'रमाच्यादेरगामिक्त घेवा हारयन्त्रणात्। दिशतस्य भवेन्होषो याघोऽसाध्यश्व स स्मृत, ॥ उर:चतस्य निदानमाइ। 'धतुपायास्वतीरवर्धं भारसृह्वहती ग्रम्। बुध्यमानस्य विकास: पतती विक्रमीचत: 🖟 हमं हयं वा धावन्तं दत्यं चान्यं निरुक्तनः । श्चिताकाष्टाश्चिमिन्नीतान् चिपतो निवनः

परान् ॥ खधीयानसा चासुचैट्ट्र वा त्रजतो इतम् । मद्यानदीं या तरती इये जा सह दावत: ॥ **यह**सीयतसी दूरं तृर्गं सातिषष्ट्रसः: : चयाचीः कक्षीभः ऋरैक्ष्रमप्याष्ट्रतस्य वा ॥ ष्वीषु चातिप्रयक्तस्य रूचाल्यप्रसिताभिनः। विचते वच्चि आधिव्वजदान् सस्दीयंते ॥ खावाखनः खावासं क्वर्वतः। दस्यं इधादिकम्। व्यव्यक्ष मजीद्रादिकम्। शिला दीर्घपाषाण:। **अध्य प्रसारखण्डः। निर्पातीः स्व**निशेषः। बाधि: उर्:चताख: ॥॥ उर:चतस्य लच्य-'उरो विरच्यते । त्यां भिद्यते च विभच्यते । मूलं भवति तत्पादं शुष्यळङ्गं प्रवेपते ॥ प्रपीद्यते ततः पार्श्वे शुष्यतः इं प्रक्रम्यते। क्रमादीर्थं वलं वर्णो स्विर्णिच हीयते॥ ज्वरो यया मनोहैन्यं विङ्भेदीयणविधस्तथा ॥ दुष्ट: खाव: सुदुर्गन्य: पीतो वियधिती वह । कासमानस्य चाभीच्छं कषः साहक प्रवर्ततः ॥ म जतः चीयतेश्वर्धं तथा शुक्रीलमाः चवातः। ष्यक्तं वस्यं तस्य पूर्वेस्टपमिति स्ट्रातम् । विरुग्यते पीद्यते भिद्यते विरायत इव

भच्यते द्विधा कियत इव स पुरुष र चतवान चार्याचीयते चीगी भवति मवल साम्रक्षम्बाद्द सीयो भवात या मुत्रीजरी: चयात्। स्त्रातिसेषगादिना क्रीनिधी: चयार्पि चीगो भवति ॥ ३६:-'तस्य विशिष्टं लच्चमाच ! 'रोकक् भोषितच्छिई: कासी वैभेभिक: घते। ीगो सरसम्बद्धं पार्वपृष्ठकदियदः। ते उरः चतवति। उरोकक् ग्रोखितच्छिः स्ती वैग्रेषिकः, विग्रेषती भवत्वेव । तस्तिक्रे-र: खतवति सासकप्रभुकौ जसां दयात् ची ग रत्तस्यतं पार्श्वप्रकटियद्य भवति ॥ ॥॥ बहानविश्विणोर:चतस्य जचणविश्विमाच । । वारीधात् चयाचिव कोष्ठात् प्रतिमलालया। ।तीरकास्यानपाकं नि:शासो वाति पृतिकः॥' त्यात धातुचयहतीरतियवायादितः कोछात् तिमलात् कीष्ठात् प्रतिमलवातेन प्रतिकीम-वात् पृतिकः पृतिगन्यः । 🗰 ॥ उरःचतस्य ध्ययायाचाधनचयमाह। ाब्य (लङ्गस्य दीप्राप्ते: साध्यो वजवती नव:। रेसंदित्सरी याद्यः सर्व्याजङ्गन्तु वर्जेयेत्॥' 🕸 ॥ य राजयचाचिकित्सा। लिनो बहुदोयस्य पच कम्मांणि कार्येत्। िक्षाण: ची गरेष्टस्य तत्कतं स्वादिषोपमम्॥ जायसं वलं पुंचां शुकायत्तन्तु जीवनम्। साद्यकेन संरचेत् याचागो मलरेतसी ॥ ाजियष्टिकशीक्षमयवसुद्रादयो हिता:। व्यानि चाङ्गलाः पचिन्याः प्रसा विग्री-

पिष्यकीकं सबवं सक्कात्यं सनागरम्। । डिमाम नको पेतं सिग्धमार्जं रसं पिषेत्॥ न यड् विनिवर्त्तनो विकाराः पीनसाहयः ॥ यती दिशुणं मांसं स्वंती । दशुणं जलम्। दस्यं संस्कृतचाच्ये बड़क्री यूष उचाते ॥' द्वया। यवप्रव १ कुलस्यप्रव १ छामसांस-त ८ जनपन ८८ ग्रेघपन १२ ततः पनिति रे संस्करणीयम्। तच कर्षमितं सैन्यदं देयं रभार्घ हिल्लू च देवम्। पिष्यकी नागर्च यक् भाष्यितं कल्कीक्षत्य देयम्। साङ्-मलकाम्यामन्त्रलं साध्यम् । वङ्क्रय्यः ॥ 🗱 ॥ कुमलक् गामवना वानरीकीनं विचृशितं

ं सधुष्टतयुक्तं ससितं यन्यादिकासऋरम् ॥ गमांसं प्रयञ्चागं इतां स्पिंच नागरम्। गोपसेवा अयनं कामसधे तु यन्द्रानुत् ॥ । ताप्यविङ्ङ्गाः अं जतुकोन्द्रप्रताभयाः । न यत्याणमळुगं सेवमाना श्विताधिनः ॥ यं सुवर्णमाचीकम्। करामधुसंयुक्तं नवनीतं लिप्टन् चयी। राधी सभते पुष्टिमतुको चाष्यमाचिके ॥

चार्यु इ मधुखपिषा ।

वैद्वयदानरीमार्स कासमासम्यातुरम् पामधैम् जिनमत्यानि सप्ति च क्विचुतम्। इस्तपादादुदाई च अवरेरसे तयो भी। सितोपका मिश्री। बहुला खन्मेका, इति सितोपनाहिर्ववेष्टः ॥ 🗱 ॥ 'जाती फलं विङ्ङ्यानि (चित्रकं तगरं तिला। तालीमां चन्दनं पास्टी लवङ्गस्यक्षिका । कर्पूरचाभया धाची सरी चं पिप्पली तुगा। य्वामच्यमा भागाञ्चातुर्जातकसंयुताः। पलानि सप्त भङ्गायाः सिता सर्वसमा मता ॥ चुर्गमेतत् चयं कासं भासच यहगीगदम्। चरोचनं प्रतिभ्यायं तथा चानलमन्दताम्। रतान् रोगान् निह्नस्येव उत्तिम्हाप्रानियेथा॥ बालरोगाधिकारी तं लें लाचारि योजयेत्। अभ्यक्षे यच्चामी निर्त्यं वहुनै द्योपदेश्तः ॥' इति नातीप्रवाद्यम् ग्रंभ्।

'वासकस्य रसप्रस्यं साम्बिकाचितप्रकेरा। पिपाली द्विपलं तावत् सर्पिषच प्रानी: पचेत् ॥ तसिन् जेइलमायाते भीते चौत्रपलाएकम्। दलावतारयेहेंदो जीएी वेहीश्यमुत्तमः ॥ निम्नि राजयच्याणं कासंश्वासम् राठणम्। पार्थेश्वक दृक्त रक्तिपतं व्यरनया ॥' द्ति वासावजेष्टः । 🗰 🛊

अध यवायाहि हेतुकशीव चिकित्सा ! यवायप्रीषचिकिता। 'यवायशोषिणं चौररसमां साच्यभोजनैः। सकूले में धुरे हुँ बे जींवनी ये रमाचरेत्॥ रखा मांबरच: सुकूले हिते: ॥ 🗱 ॥ श्रोकशोष-

'इर्षणायासनै: चीरै: कि.मेर्पपुरशीतते:। दोपने कें झुभिक्षाबै: श्रोकश्रोधसुपाचरेत्॥' * a वायामग्रीयचिकत्या।

'यायामग्रोषियं सिग्धै: चतचयहिते हिंसी। उपाचरं ज्वीवनी ये विधिना से शिकेश तु॥ *॥ यमगोमचिकिता।

'बास्वासुखेदिवास्त्री: श्रीतैमधुरर हैं।। अन्नमांचरचाहारेरव्यशोषस्याचरेत्॥ *॥ त्रमागोषचिकितः।

'बयप्रोषं जयेत् सिग्धेरींपनै: खादुधीतलैं द्वरक्वरनकेवा यूषमां वरचारिसः ॥ ॥ यधोर: चति चिकत्या।

'बलास्प्रान्धा श्रीपणीं बहुपुत्ती पुनर्नवा। प्यसा निव्यसम्बक्ताः भ्रस्यन्ति चतच्यम् ॥' श्रीपर्यो गम्भारी। बहुपुत्री ग्रतावरी। इति वलादिचूर्णम्॥॥॥

'एका पचलको दाचा पिपाल्य है पर्व एथक्। सितासधुकखर्ज्यस्वदीकास प्रवोन्तिता: । संपूर्ण मधुना बुक्ता विका संप्रकल्पयेत्। अर्चमा वा ततस्वेव मचयेच दिने हिने ॥ चतक्यं ज्वरं कासं श्वासं हिकां विसं

मुन्धा मह द्वर्षा भीव पार्श्व समरोचकम्।

जी हान मामवात चरक पत्त वर चयम् एल दगुटिका इन्ति रुष्या सन्तपर्णी परा। द्राचाया प्रस्थमेकना मध्कस्य पनाष्टकम् एचे लोय इने युद्धे पार्धे वेग ते। तः पिति से भुक्तदा से पिष्टे क्षा आपल हयम्। प्रदाय सर्पिष: प्रस्थं प्रचेत् कीरे चतुर्गं में ह सिद्धे भीते पलान्यष्टी भक्रायाः भरापयत् । रनदाचापृतं सिइं चतचीखे स्वावहम्। यातिपत्रव्यस्याचितस्मोटक इलीमकान्। प्रदरं रत्तिपत्तचा चन्याकां सवसप्रम् ध इति दाचादिपृतम् । 💵

'दीरे धाचीविहारी चुवरी याच तथा रसे। पचेत् समे एतप्रस्थं मधुरे: कदसम्मते: ॥ द्राचाहि चन्दनीशीर्म्यक्रीत्यकपद्मकै:। मध्यकुसुमाननाकाकारीहरूमं ज्ञते: ध प्रस्थार्ड मधुन: भीते मर्कराईतुलान्स्या। प्रलाईकांच संचूर्ण लगेलापचकेण्रान्। विनीय तत्र संति ह्यान्ता वां नित्यं सुयन्तितः। वास्तप्राथमिळेतद्खिन्दां परिकी तितम् ॥ चीरमांचाधिनां इन्ति रक्तपितचतचयम्। हिष्णारि श्वासकासच्छि हिं मः च्हा प्रमर्द नम्। ग्रज संस्कृष्वर प्रश्व वन्तं क्लोर्तिवई वम् ॥

इति चम्हनपागावलेषः। 💵 'यद्यच तर्पणं भीतमविदाणि चिनं सम्। चात्रपानं निवेखन्तन् जतर्चाचे: सुखार्चिसः ।

भोनं स्थियः क्रीयमस्यतास् व्यजेदुदारान् विषयान् भजेस । तथा द्विजाती कित्यान् गुरू स ताचच पुराया: प्रशायाहिनेम्य: ॥'॥॥

व्यथ राजयकाणि रसाः। अक्तेक्रो रसं राजयक्षाधि रसेन्द्रतिन्तामणी। 'रसभसाख्तासच्च' लीइं मधुष्टतान्वितम्। खम्द्रवेश्वरनामायं घड्मजो राजवन्त्राचित् ॥ इति अस्ते यसी रसः ।

रसमसः मारिती रवः। यस्तासलं गुङ्की सचम्। लोष्टं भारितम् ॥ * ॥ 'चयोशं प्रा सारितात् स्ताईकोशं भी हेस-

एकीर यो खनतामस्य प्रिता अस्य सालकम्

प्रतिकं भागयुग्मं सादितत् सर्वं विच्यायेत् 🛊 वराटी: पूर्वतिन इंगिचीरेण टङ्कणम्। पिङ्गातेन सुर्वं कड्डा म्टझार्क तास्त्र पूर्वेत् 🛚 तती मजपुटे पक्षा चृखयेत् साङ्ग्रधीतलम् । रसो राजस्याङ्गीव्यं चतुर्गुञ्जः द्यागष्टः। मरिचे हनविश्वा कथाभिर्शामसाथा। मधुना समिवा चापि दबाईनं रसं भिषक् । अनेन नार्यात चित्रं नातस्मित्रसम्बद्धः ! इति राजक्याङ्को रखे राजयन्यसि रसेन्द्र विनामणी ।#।

'शुइस्तं दिया गनं कुर्यात् वक्षेत कव्यलीम् तवी सम तीक्षा पूर्व महीयत् कम्यकादी । चिषाममात्रे मोलं विधार्येतु

आक्रादीरकप्रवेक स्यादक्क यामयुग्यतः ॥ धाव्यराशी न्यसेत् प्रकादहोरावातदृहरेत्। संच्यक्षं गालयेदक्के सत्वं वारितरं भवेत्॥ चिकट्चिपलेलाभिजांतीपजलवङ्गकीः। नवभागोक्तितेरेतेः सस र्य र्यो भवेत्॥ निक्कदयस्तं नित्वं सधुना सह वेहयेत्। ध्यमस्वर्यो नाना कासचयहरः परः॥' द्ति यश्वरतः शाङ्गेथरे॥"

इति भावप्रकाषस्य मध्यक्षके दिनीयभागे राजयन्त्राधिकारः॥ *॥ (यथास्य पौराणिकं विवर्णयेषा,—

"दिवीकसां कणयतास्विभिवें मुता कथा। कामव्यवसंयुक्ता पौराकी प्राप्तनं प्रति॥ रोष्टिण्यामतिसक्तस्य प्ररीरं नातुरचतः। आजगामान्यतामिन्दोर्दे सं स्परिच्यात्॥ दृष्टिवृणामसम्भोगाच्छ्याणाच प्रजापतेः। कोयो निचासक्ष्यंण स्तिमाक्षिःस्तो सुखात्॥ प्रजापतिर्ष्टं दृष्टिवृर्षाविप्रतिमंग्रमान्। मार्थार्थं प्रतिजयाच न च स्त्रीस्वन्तेत॥ गुरुणा तमस्थातं भार्यास्वसम्बक्तिनम्। रजोश्नमवलं दीनं यच्या प्रशिनमाविप्रत्॥ स्वोश्नमवलं दीनं यच्या प्रशिनमाविप्रत्॥ स्वोश्नमवलं दीनं यच्या प्रशिनमाविप्रत्॥ स्वोश्नमवलं दीनं यच्या प्रशिनमाविप्रत्॥ स्वोश्नमवलं सीनं व्या प्रशिनमाविप्रत्॥ स्वार्यस्वस्यः सुद्धां मितं वृद्धा प्रजापतिः। प्रसादं चतवान् सोमस्त्रोश्विभ्यां चिकित्-

स विस्तायहचानी विरशान विशेषतः। तेनसा विश्वतीश्चिम्यां शुद्धं सम्बमवाण च ॥ क्रीधो बच्चा ज्वरो रोग स्कीश्यों दुःखसंज्ञितः। यसात् स राजः प्रागासीदानयस्या ततो

म बच्चा हुकुतीयिष्यां मानुवं लोकमामतः।
लच्चा चतुर्विधं हेतुं समाविष्यति मानवान्॥
अयथानलमारमं वेगसन्यार्णं चयम्।
यचाणः कारणं विद्यात् चतुर्थं विषमाधानम्॥
अस्य विशेषहेतुर्थया,—

"युद्धाध्ययनभाराध्यलद्धनञ्जवनादिभिः। पतनेरिभिधातेवी साइसेवी तथापरेः॥ व्ययधावलमारक्षेत्रेक्तोकरिस विक्रते। वायुः प्रकृषितो दोषावुदीर्थीभौ विधावति॥" तथास्य कच्णादिकं यथा,—

सि शिर: श्वः शिर: मूलं करोति गलमात्रितः।
कण्डोडं यस कासस सरमेदमरोचकम् ॥
पार्श्वे मूलक पार्श्वश्चो वस्तिनं गुदे स्थितः।
नृभां न्यरस सन्धिस उर: स्थारिको रजम् ॥
चणनासोरको रक्तं कासमानः कमाहुगम्।
नर्ज्यारका सन्ध्रमरः मूली निरस्ति॥
इति साइसिकं बच्चा रूपेरेतैः प्रपद्यते।
रकाद्यभिरासको भनेत्तसात साहसम्॥
द्वीमलादा प्रशिलादा भयादा देगसामतम्।

ीयासा यदा नर् । कर्णाभिसे समीर्थन्

नदा

र्फेर्स तियाघ आयादिकारान् आपितीश्रीनल । यवत्र प्रतिश्वायच कासच खरमेदसरो चलम्। विध् प्रार्थियुलं भ्रिर:यूलं ज्वरसंसावसद्देनस्॥ व्यव् व्यक्तिसद्दें स्वुश्क्राद्देवैस्रोंभेदं चिलच्चाम्। (यव स्पार्यकादमेनानि यचा येरुचत मचान्॥"

इति चरके चिकितास्थानं बाष्ट्रेटधारे ॥ बास्य चिकिता यथा,—

"काचनं रसिस्ट्रं सोत्तिकं लौ हमस-

कम्।

विद्रमं खतवेत्रान्तं तारं ताम् च वज्ञकम् ॥
कल्हिका जवज्ञच जातिकोपेजवालुका ।
प्रथेकं विद्रमाच्च सर्चं मह्मं प्रयत्तः ।
कच्यामीरेण संमह्मं केणराजर्सेन च ।
खजाव्यीरेण संमार्थं प्रथेकं दिवसच्यम् ॥
चतुर्गं ज्ञाप्रमार्थेन विद्यां कारयेज्ञिषक् ।
खजापां प्रदात्यं यथारोषानुसारतः ॥
नानारोगप्रधमनं सब्बोपज्ञवसंयुतम् ।
चयं चित्त तथा कासं यद्मार्थं श्वासमेव च ॥
प्रमेचान् विध्तिचेव दोषच्यसम्स्थितान् ।
सर्वान् रोगान् निचन्यात्र सास्कर्मत्मिरं

इति छक्तावनाभदटी ॥
"ग्रिनानतुमपुचीयतायानीहरगांसि च ।
चीरेयानोड़ितस्मासुयदात्॥"
इति शिनाचनादिनौहस्॥॥॥

इति वैद्यवरसम्बसारसंग्रह राजयस्माधि-कारे॥ *॥)

यक्त्, [त] वि, दामनते । उपरमक्ते ।

दानघातीर्यमधातां स्र प्रष्टप्रत्येन निष्यद्रः ॥

यज, ऐ अ चौ देवाकादानसङ्गक्तो । इति कविकत्पद्रमः ॥ (अवा०-उम०-सक्त०-चामट् ।)
सङ्गस्य क्षतिः सङ्गक्तिः । ऐ, दच्चात् । ज,

यजति यजते विद्यां सुधीः पूज्यतीत्यर्थः ।

पशुना ददं यजते पशुं रुद्राय द्दानीत्यर्थः ।

यजति सन्तं सन् सता सह सङ्गं करोतीत्यर्थः ।

चौ, यशा । इति दुर्शादासः ॥

यणतः, पुं. (यणतीति। यण् + "श्ट्रस्त्रियाणि-पर्विपयमितमिनमिष्टायंभ्योग्तण्।" उगाः ३।१९०।इति ऋतण्।) ऋत्विक्। इति सिहान्त-कौसरी॥ (ऋषिविष्यः। सतु ऋग्वेदस्य ५ म०६७।६८। स्त्रायोः ऋषिः॥ चि, यष्ट्यः। यथा, ऋग्वेदे।१।१८९।३।

"यहरेपूर्वी यजती धिष्णा य: ॥" "यजती यटच:।" इति तद्धार्थे सायणः॥ तथा च तचेव। २। ५। ८। "यथा विद्वां चरं कर्दिकेको यजतेकाः।" "यजतेकाः सर्वेको यजनीयेको देवेकाः।" इति तद्धार्थे सायणः॥)

यजिति:, गुं, (यज् + बाहुलकात् चाति: ।) यागः। यथा,—

"यचतिष्ठ वेयनामञ्च

इति सन्नमा

श्रुति ।

प्रवच पु यजतीत। या + 'स्मामस्यायं विधिपतिस्थोऽचन्।" उगा॰ ३।१०५। इ स्थचन्। / स्थामहोची। दल्लाहिकोम (यजनशीर्ष, चि।यथा, ऋग्वेदे। २०५०।११ "पिता च तको सहान् यजची विस्थेदेवा: ससमयो ज्यान्त॥"

"यजन: यजनधील:।" इति तद्धार्य्य सायगः यजन्, [त] पुं, यागक्ती। यजप्राती: अल्प्रकृरि

यजनं, स्ती, (इक्यते इति । यज् + छुट्।) याग (य्या, महाभारते । ७। ५३ । ३० । "यस्य सन्द्रामरगणा दृष्टस्यतिपुरोगमाः। देवा विन्यस्त्रः सर्वे यजनान्ते समासते ॥") तत्तु जास्मास्य षट्कस्मान्तर्गतकस्मैविपेष यथा, सानवे १ व्यष्टाये।

"चधापनं चध्यनं यजनं याजनं यथा। दानं प्रतियद्देश्व बाह्यणानामकत्त्वयत्॥" चस्य लच्यं यथा। पश्चिराच्यपुरीहा चोमों प्रधिचन्त्रप्रस्तिभिद्दिभिः खद्रप्रलाध्य चय्यचयोघोड् बर्प्रस्तिभिः स्मिद्धः स्कृत्व दूखलस्पलजुटारस्व निच्यपद्रात्रदर्भचभीयाव प्रविचमाजनादिभिद्रं चोपकर्येन्द्राहृ हो चच्चः यद्यादिभक्तिम्। कान्यने भित्तिका प्रचादिप्रकृत्वाणां यथोक्तद्विणानां समाप्र यजनम्। इति याद्ध विक्ष्यत्वे द्यलवन्तम् (इच्यत्रे चेति। यज् + अधिकर्ये त्युट्। यः स्थानम्। यथाः श्रीमद्वागनते। ४। १। ६

"च्हावंय:काचनदर्भचर्माभ-र्निच्छभाग्डंयजनंसमाविद्यत्॥" जनंयज्ञस्थानम्॥" इति तडीकायां श्रीध

"यजनं यक्तस्थानम्।" इति तड्डीकायां श्रीध स्वामी॥)

यजनाः, पुं, यागकत्ता । यजधातीर्भाच्यव्यः नियानः । इति सिद्धान्तको मुदी ॥

यजमान:, पुं, (यजनीति। यज् + मानम्।) स्वर्ध्य व्यादेशा। तत्पर्थाय:। व्यती २ यशा ३। दत्र मर:।२।०।०॥ (यथा, सीमझागवते। २।१६।० "नास्तं तथाद्मि यजमानस्विदिताने

स्वीतद्वतन्नुतमस्त् हुतस्रस्खिन॥")

तृत्रवाद्वियं यनमाने। साध्यरं यागविषये म

इष्टसम्यादनाय यथाधं कमंग क्षर इति ऋहि

जामादेशको यागस्तामी बत्यादिग्रस्ट्चयवा

इत्यर्थः। वतमेणानिनादिधार्गः विद्यत्यः

प्रमी इन्। यजते इति छनि यधा। प्र

यजमानः। स बती सोमपानवित साध्यरे यः

मानः सन् दीचित उत्यतं स्वामाय्यपद्याराव

दीख सौक्षेत्रस्योपनयनवतादेश्वेषु साः दीच्य

प्रस्टाहितो ना।" इति भरतः॥

यजातः, चि, (यजतीति । यज् हाने + न्यासन् हानकता । इक्षुणाहिकोत्रः॥

विश्वः, ग्रं, (यजतीति । यज् + "सर्वधातुश्य इन् उका॰ १११० इति इन् यदा हसुगा। कोष. ॥

[स्] क्ली (इच्यतानिति यज + "चार्लि उस वद्विग्रेष इत्यमर । १ ६ ३॥ इच्यति।नेनतियञ् यजै नौ देवाचीहानसङ्ग तो । चासुसिस् इति उस्।"इति भरतः ॥*॥ तिप च । यजुराइ जैमिनि:। प्रेवे वा यजु:-ब्द:। ग्रेवि ऋक्वामभिन्ने मन्त्रजाते ततः च अन्त्रजातं प्रसिक्य पंडितं गानादिविच्छेद-चितं तत् यञ्जरिति। इति तिथादितस्वम्। शुर्वेदस्य पड्गीतिर्भेदा भवन्ति । तन परका सि दादश मेदा भवन्ति । चरकाः १ व्याइन-हाः २ कराः ३ प्राचकराः ४ कपिञ्चलकराः ५ पिमचा: ६ खाहानकटा: ७ चाराय-। बा: = वारायसीया: ध वार्त्तान्तवेया: १० तास्वतराः ११ मे चायगीयाचिति १२। तम बायगीया गाम सप्त भेदा भवन्ति। नवा: १ दुन्द्रभा: २ चैनीया: ३ वाराष्टा: 8 रिद्रवेदा: ५ म्हामा: ६ म्हामायनीया-त । तेषामध्ययमधी भ्रतम्। यनु:-मास्यधीत्य प्राखापारी भवति। तान्येद [खान्यधीत्य पदपारी भवति। तान्येव चिगु-यधील क्रमपारी भवति। घड्डान्यधील क्षविद्भवति। शिचा कस्यो याकर्यं निरुत्तं दो च्योतिषमिखङ्गानि। तत्र प्राचीदीचां त्यां निक्रीयः। तच वाजसनेया नाम सप्त-भेश भवन्ति। जावाजाः १ कीधेवाः २ ला: ३ माध्यन्दिना: ८ ग्रापीया: ५ ायनीया: ६ कापाला: ७ पौछवस्या: ८ व्दिकाः ६ पामावृद्धिकाः १० पारा-ा: ११ बेघेबा: १२ वेनेबा:१३ खोधेबा:१8 वा: १५ वैनवा: १६ कालायनीया-११७। प्रतिपदमनुपदं ऋन्दो भाषा धन्मीं ींचा न्यायस्तर्के रत्युपाङ्गानि भवन्ति। चौतिमभ् १ साङ्कलचयम् २ प्रतिज्ञा ३ वाकाम् ८ परिसंखा ५ चरणजूहम् ६ क्ला: अ पदराध्यायच = गान्तम् ध १० संखा ११ अनुसम: १२ अज्ञान १३ ान: १४ चीचकम् १५ पश्व: १५ उक्-' २० कूनेतचणम् १८। द्रव्यदादग्रपरि-वहसे ग्रते व्यूने सन्त वाजसनेयने ! तं परिषंख्यातमेतत् सकलं समुक्रियम्॥ च परिसंखालं जास्य च चतुर्गयम्।

वहसे ग्रते खूने सन्तं वाचसनेयने ।
ते परिसंखातमेतत् सकतं समुक्तियम् ॥
च परिसंखातं वाच्ययम् चतुर्गंयम् ।
वारम्य वेदानां नच्ययाद्वतिपूर्व्यकम् ।
धाय एतेवां छोसाना तु समारमेत् ॥"
ते निरीयका नाम दिमेदा भवन्ति ।
तः खाखिनेयाचेति । तच खाखिनेया
पच मेदा भवन्ति । खापस्तवी १ नौधा१ सवावाणी ३ हिर्ग्यनेशी १ औधेया५ । तच कटामान्तूपगानविश्रीयः । चतु-

माध्यस्योवेदस्थानुक यत्र मञ्जते ।

यजुर्वेह स । वज्रेयो श्रेष्ट भ्राखानारा स्तृता यजुर्वहस्य भार वेह उपवद यजुर्वेहस्य भार दाजगीत्रम् रहहे वस्यम त्रेष्ट्रम क्रन्ट यजु र्वेह स्प्रा । दीघ कपाली । तास्त्रवण काखनन्यन: । आहिस्स्वर्ण: वर्षेष । प्रचार्यात-मात्र: । अस्य धानम् ।

"वन्हें रौनं जैएमं तास्त्रवर्णे भारदाणं ककानेजं कथाङ्गम्। यजुर्जेदं दीर्घमादिखवर्णे कापालीनं पच चारित्रमाचम्॥" इदं दैवतं कपं गीचं प्रमाणं कन्दं

वापालाग पच पारातमानम्॥
य दरं देवतं रूपं गीतं प्रमाणं छ्न्दो वर्धे
वर्धयति स विद्धां समते स विद्धां समते।
समस्यमान वेदपारो भवति। समस्यमानि
वेदघारो भवति। समस्यो प्रती भवति।
सप्रयतः प्रयतो भवति। समस्यारी जसापारी भवति। सातिसारो सायते। इति
सर्णास्मम्॥ (स्वासामामा) मन्त्रविभेषः।
इति केचित्॥)

यजुर्वेदः, पुं, (यजुरेव वेदः। यजुर्घा वेद रति वा।) वेदविष्रेषः। तच्छाधिपतिर्यया,— "ऋग्वेदाधिपतिर्जीवः सामवेदाधिषः क्षणः। यजुर्वेदाधिषः युक्रः प्राधिजोऽयर्ववेदराट्॥" दति ज्योतिष्रम्॥

यस वता वैश्रम्यायनः। य तु चादावेक एवाकीत्। यथाः,— "ऋषेद्रश्रावकं पेलं जमाइ स महास्तिः। यजुर्वेद्रप्रवक्तारं वेश्रम्यायनमेव च ॥ जैसिनं सामवेद्द्य सामलुन्द्रियत्तमम्॥ एक आसीद्यजुर्वेद्रस्य सुमलुन्द्रियत्तमम्॥ एक आसीद्यजुर्वेद्रस्य सुमलुन्द्रियत्तमम्॥ यक्तवाद्यजुर्वेद्रस्य सुमलाकरीत्॥ यक्षवेदं यजुर्विः स्थाहम्भिष्ठींचं दिजोत्तमाः। यत्ताचं सामभिद्यक्तं प्रस्ताव्याप्यव्यक्तिः॥ ततः च ऋच उड्ड्रय ऋषेदं स्तावात् प्रसः। यज्विच यजुर्वेदं सामवेद्य सामभिः॥ एकविंश्रतिभद्देन ऋषेदं स्तवात् पुरा। श्राखानान्तु श्रतेनाय यजुर्वेद्मधाकरीत्॥ सामवेदं सहसेण श्राखानाष्ट्र विभेदतः।

दित नीमी हह नाधाय: ॥

यत्राः, पुं, दच्यते हिन्दीयतिवन । (दच्यन्ते देवता

यन दति वा । यन् + "यन्याचयतिन्दृप्रकःरचो नड्।" ३।३।६०। दति नड्।) यागः।
तत्मध्यायः। सनः र खाध्यरः ३ यागः ॥ समतन्तः प् मखः ६ अतुः ०। दत्यमरः।२।७।१३॥
दृष्टः- दृष्टम् ६ वितानम्१० मन्यः ११ खाइनः
१२ सनम्भ १३ हनः १४ चामिवः १५ होमः
१६ हननम् १० महः १८। दति प्रन्द्रतावली॥ स निविधः। साल्विको राज्यतिक्लामसिन्धः। साल्विको यागः,—

अधर्वाणसधी वेदं विभेद नवकेन त्॥"

च्यप्रकाकाङ्गिमयंची विधिद्दशीय द्द्याते यट्यमेवेति सम् संस्कृति, ॥" राजासक्यकी यथा
चित्रभाषकाणि चैव यन
चित्रभाषकाणि चैव यन
इच्चत भरतश्रह त यज्ञ ।विड राज्यमा ॥ वि
तास सक्यको यथा
"विधिहोनसङ्खानं सन्त्रहोनसद्चिषम् !

ধর্ম:

श्रहाविर्श्वतं यज्ञं तामसं परिचलते ।"
इति श्रीभगवद्गीतायाम् १० अध्यायः ॥ * ॥
स च नानाविधः । यथा,—

"दश्यक्रास्तपोयक्ता योगयक्तास्तवापरे। खाध्यायक्रामयक्तास्य यनयः प्रांसिनवनाः॥"

द्ति मोभगवहीनायाम् ४ व्यथ्याय: ४ 🕸 ४ पष्य यज्ञा यथा,— "व्यथापनं ब्रह्मयज्ञः पित्यव्यक्तम् तपंगम्।

चिथापन अध्यक्त: पित्यक्तस्तु तपगम्।
दोसी हैवी दिलभौती तृयक्तीशतिष्यपूजनस् ।

इति गार्के ११५ व्यथ्याय: । * । (तथाच सनु:।४।२१—२२। "ऋष्टियज्ञं देवयज्ञं भूतयज्ञच्च सर्व्वदा। वृथक्तं पिल्लक्स यथाप्रतित न घामवेत् ॥ एतानेकी सम्हायद्वान् यद्वधास्त्रविदी जनाः । व्यनौष्टमागाः सत्तर्तमन्त्रियेष्वेव जुक्तति॥" व्यपरपचयत्रा उक्ता यथा, शिवपुराची बायु संहितायामुत्तर्भाग । १८ । ८६ — १०६ । "कम्मयज्ञरूषोयज्ञी जपयज्ञस्तद्त्ररः। ध्यानयज्ञी ज्ञानयज्ञ: पच यज्ञा: प्रकीर्णिता. ॥ कर्मवद्भरता: कें(चत्तषीयद्भरता: परे। जपयत्रतासाम्य ध्यानयत्तरतास्तवा । ज्ञानवज्ञरतास्वान्ये विशिष्टास्रोत्तरोत्तरम्। कर्मयज्ञी डिधा प्रोत्तः कामाकामविभेदतः ॥ कामान कामी ततो सुद्धा कामाचलः पुनभँवेन व्यकामी रदमवने भीगान् सुक्का ततस्त ॥ तपोयच्चरतो भूवा जायते नाच संभय:। तपसी च पुनलस्मिन् भोगान् स्कानतस्वाः । जपधानरतो भूत्वा जायते सुवि मानवः। चप्रधानरतो मर्ळस्तदीश्ररवणादि ॥ चार्नं लब्धा चिरादेव धित्रसाधुत्र्यसाप्रुयात्। तसास्तौ प्रवाज्ञः नक्षयजोश्प देखिनाम् चकामः कामसंयुक्तो वन्दायेव भविष्यति । तस्तात् पचसु वर्षेषु ध्वानज्ञानपरी भवेन् ॥ ध्यानं ज्ञानस बखास्ति तीर्थक्तेन भवार्थवः। हिंसादिरोषनिमैक्ती विशुद्धश्वित्तसाधनः A थ्यानयज्ञ: परकासादपवर्गमलप्रदः। यचि: कक्षेकरा यहकातीवफलभागिन:॥ हटा नरेन्द्रभवने तदद् जापि कामीण:। ध्यानिनां हि वपुः सुद्धां भवेत् प्रक्षचस्यास्य त्रये इक्सियां स्वतं न्डत्काष्ठायीः प्रकल्पितम्। धानयज्ञस्तास्त्रसाहेवान् पाषायास्यायान्॥ नात्यनां प्रतिपद्यको प्रिवयायासार्यद्रनात । चात्मस्यं यः शिवनसङ्खा विहरभार्ययम् ॥ चलकां पलसुत्रच्य लिहेत् कूपैरभातानः । ञ्चानात् थ्यानं भवेत थ्यानाजज्ञानं भुधः प्रवर्तते तदुमार्था सात धापरती भवेत

तथा माहि वनाटे भ्युमासरे !

नासाने वा तथास्ते वा कलरे हृदये तथा।
नामों वा प्राश्वतस्थाने यहाविहेन चेतसा॥
बहियागीपचारेण देवं दंबी खपूजयेत्।
व्यथना पूजयेतियं विङ्गे वा क्षतकिष वा॥
वही वा स्थाखिते वाथ भक्त्या विकानुसारतः॥
व्यथनान्तं विह्ने यूजयेत् प्रमेश्वरम्।
व्यथनार्यागरतः पूजां बहिः कुळीत वा नवा॥")
व्यस्योत्यक्तियंग्,—

भाषय अपुः। "क्यं यज्ञवराष्ट्रस्य देशो यज्ञवसाप्तवान्। चेतालसमसन् युचा वराष्ट्रस्य क्यं चयः। तज्ञोश्द्य स्रोष्यसायानां क्ययस्य स्टासते।॥

श्रीमाकखेय उवाच। प्रशास्त्रं दिनशाद्रीता यत् प्रशोश्हं महाङ्गतम् । यत्रीयु देवास्तिष्ठन्ति यत्ते सळे प्रतिष्ठितम् । यस्म धियते एथ्यी यस्तार्यति धनाः। खद्रेन भूता जीवन्ति पर्जेम्याद्वसम्भवः ॥ पर्जन्यो जायते यज्ञात् सर्वे यज्ञमयं नतः। स यज्ञीयभूहराच्च्य कायात् प्रम्भुविदारितात्॥ यथा हं कथये तदः ध्र्यलन्तविहता दिजाः। विदारिते वराष्ट्रस्थ काये भगेषा तत्चासात्॥ त्र सविधामिता देवा: सळेंच प्रसद्य: सह। नियार्जनात् समुहत्य तच्छरीरं नमः प्रति॥ तहिमेनु: प्रीर्नो विष्णो खक्रेय खख्या:। तस्थाङ्गसन्धयो यज्ञा जातास्ते वे प्रथक् प्रथक्॥ यसगद्यसाच ये यज्ञासत् ऋखन्तु मद्दर्यः। भुगासासन्धिना जातो ज्योतिहोसो सहाध्यरः॥ इनुअवग्रसन्योस्त विद्वामो खनायत । चचुर्भवी: सन्धिना तु बात्यदीमी यजायत ॥ राजः पौनर्भवष्टोमस्तस्य पोचोष्ठसन्धना। एइ**रोमरहरोमों** जिज्ञान्यलाद्यजायत ॥ व्यतिराचं सवैराजमघोजिङ्गानाराहसूत्॥ अधापनं त्रस्यकः पित्यक्तस्तु तर्पयम् । हों मो देवो विलभीतो वृथक्रोधिति यपूजनम् ॥ स्नानं तर्पेणपर्यन्तं नित्यवज्ञाच सर्वेशः!! कण्डसन्धः समुत्रमा जिङ्कातो विधयस्तया ॥॥ वाजिमेधो महामेधो नरमधक्त घैव च। प्राथि हिंसाकरा येश्ये ते जाता: पादसन्धित: ॥ राजस्योध्य कारीयो वाजपेयस्त्येव प्र पृष्ठसन्धौ समृत्पन्ना ग्रहयज्ञास्त्रीय च । प्रतिहोस्मायज्ञाच दानघाद्वादयस्त्रया । च्रसम्बितः समुत्पताः साविचीयम् एव च ॥ सर्वेवां साधका यज्ञाः प्रायस्थित्तकराख ये। ते मेहचित्वतो जाता यज्ञास्तस्य महात्मनः॥ रच:सर्चं सर्पंस्त्रं सर्वञ्चेवाभिचारिकम् । गोमेघो उचनायस खरेग्यो स्थमन्त्रिमे॥ माबेचि: परमेषिच गीच्यतिमींगसम्मव:। लाङ्गलसन्दो संजाता खामरोमस्टीन च ॥ नैभित्तिकाच्च ये बज्ञाः संक्रान्यादौ प्रकी-

र्मिनाः। बाह्रुजसन्दौते । ेकम्। वौ सङ्कमस्या खाकँमायवंशक्षेव नाभिषनी: समुद्रता: ॥
ऋषीत्मधः चेन्यगः पश्चमार्गोश्तियोजनः ।
लिङ्गसंस्थानहेरम्यगा जातास्च जातृति ॥
एनमणाधिकं जातं सहसः हिजसत्तमाः ॥
यग्नागं सततं लोका येभीत्यन्तेश्वनापि च ।
सुगस्य पोत्रात् संजाता नासिकायाः सुनोभवत्॥

खन्ये सुक्सुवमेदा ये ते जाता: पोत्रनासयो: । श्रीवाभागेन तत्थाभूत् प्रान्धे सुनिसक्तमा: ॥ इष्टापूर्त यजुर्धम्मी जाता: श्रवणरन्त्रः । दंशान्यो स्थानन् यूपा: सुधा रोमाणि चाम-वनु ॥

उहाता च तथाध्वयं होता समिध रव च। व्ययस्थिवनामाङ्गपचात्पादेषु सङ्गताः ॥ पुरोडाधाः सचरवो जाता मस्तिष्कासभ्यात्। कर्षने चयुगाञ्चाता यज्ञकेतुक्तणा खुरात् ॥ मध्यभागीरभवदेदी मेट्रात् कुख्यमनायतः। रेतोधारास्त्रधैवाच्यं खरान्यन्ताः समुद्रताः ॥ यज्ञालयः एष्टभागात् सृत्यद्वात् यज्ञ एव च। तराका यद्मपुरुषो सुञ्जाः कचात् ससुहमाः ॥ र्यं यावन्ति यज्ञानां भागडानि च इवों घि च। तानि यन्तवराहस्य प्रारीशादेव चाभवन्। एवं यज्ञवराइस्य भारीरं यज्ञतामगात्। यज्ञरूपेय सक्लमाणायितुमिदं जगत्। एवं विधाय यक्त विष्यम् हेश्वराः। सुरुतं वनकं घोरमासेदुर्ववतत्पराः ॥ ततस्तेषां प्रशिराणि पिखीकृत्य एथक् एथकः। विद्वास्त्रिप्रशिषा यधमस्ख्वायुभि: ॥ सुरुत्तस्य प्रशेरनु यधमन्यवायुना। खयमेव नगत्मशा दिचणामिसतोरभवत् ॥ कनकस्य प्रशिरमु भाषयामास केप्रवः। ततोरभूहाई पत्याभिः पचनेतानभीजनः । घोरस्य तु वषुः ग्रम्भापयामास वै स्वयम्। तत चाह्वनीयीश्मिसत्चकात् समजायत ॥ एते स्विभिजेगत् थाप्तं चिम्हलं सकलं जगत्। एतत् यत्र वयं निर्द्धातिष्ठति द्विजसत्तमाः । समला देवतास्तच वसन्ते । तुचरे: सह । एतइद्रप्रदं नित्यमेतदेव चयासक्स्। एतत् चयीविधिस्नानमेतत् पुरायकरं परम्। यसिन् जनपर चैते सूयन्ते अध्यक्षय:! तिस्तिन् जनपदे निर्द्यं चतुर्व्वभी विवद्धेते। र्तदः कथिनं सर्वे यन् एष्टं द्विजस्तमेः। यथा यज्ञवराष्ट्रस्य देखी यज्ञत्वसाप्तवान्। तथा च तस्य पुचागां देहास्त्रेतात्वमागमन् ॥"

द्ति कालिकापुराणी ३० व्यथ्यायः ॥ ॥ ब्रह्मण व्याद्यिजा यथा,— पुलस्य उवाच ।

भुलस्य उवाचा

पूर्विमेव मया खातं यदा खायम् नो मतः।

वातः परस्थन्नाता ग्रतस्यापतिः खयम् ॥

स्या प्रकामितः पूर्वे खिरककेष्ययोज्यत।

वतस लमेव सक्या सस्या स्टि कृष ह्यय ॥

स्थ तु पृष्कर मला कला यत्तन्तु विस्तरम्।

वस्तीताता होताध्वध्यं चलारो यस्वाहकाः रक्तेकस्य चयचान्ये परिवाराः स्वयं क्षताः ॥ रते वे मोड्प्र पोक्ता ऋत्विजो वेदन्विकताः, प्रतानि चौणि षड्भिच यसाः स्टाः स्वय-

भीश उवाच । यज्ञस्य ब्रह्मणो विद्य ! समाप्ति वह साम्युतम् । पुलस्य उवाच । मनन्तरे खतीत त यज्ञस्यावस्योधस्वत ।

मननरे खरीत तु यज्ञस्यावस्थीरभवत्। दिच्छा ब्रह्मणा दत्ता प्राची छोतुस्तु दिच्छा ब्राष्ट्रणेवे प्रतीची तु उज्ञातुकोत्तरा तथा। जैलोक्यं मकलं ब्रह्मा ददौ तेषासु दक्ति-

धिन्नाच प्रातं साउँ दातवं यज्ञसिद्धये। अध्वर्थ्यां सहसाणि सेच्ह्या दानमिष्यते॥"

इति पादी हरिखको ३१ चधाय: । अश ब्राच्यणादीनां स्वधमीयका यथा,— "व्यारम्यकाः चत्राः स्वृष्टीवर्यका विग्रः

परिचारयज्ञाः गृहास्तु जपवज्ञास्तु माख्याः । इति सात्स्ये ११८ चथ्यायः ॥*॥

हिंसायक्तस्य अधिनंजनकलं यथा,—
"तया विश्वस्तान्त्रस्त यक्तं प्रावनंषत् प्रमुः।
देवतेः सह संद्वल सर्वसाधनसंस्त्रतम्॥
सर्वात्रमधे विनतं समाजगममेद्द्वयः।
महर्वयस्य तान् हृद्दा दीनान् प्रपुत्रागांस्त्रदा॥
विश्वं स्वान्ते लप्ट्यन् कोव्यं यक्तविधिस्तव।
यम्मी यवदानेष्य हिंसाधर्मेष्य्या तव॥
न नः प्रपुवधिख्यस्तव यक्तिश्वरोत्तमः।।
यध्मी धर्माद्याय प्रारत्यः प्रपुत्रस्त्रया॥
नायं धर्मी ह्ययम्गियं न हिंसाधर्मेष्या॥
नायं धर्मी ह्ययम्गियं न हिंसाधर्मे प्रच्यतः॥
विश्वस्ति यक्ते प्रकरोत् वदीव्छति॥
दिध्वस्ति यक्तेन धर्माणाश्यसत्ता॥
एवं विश्वस्तानद्वस्तु ऋषिभिक्तस्वद्धिमः।
स्तो न प्रतिजगाह मानमोद्दसम्बतः॥
तेषां विवादः सम्हान् जक्ते इन्द्रमहर्षि-

णड़में: स्थावरें: केंग यह वासित चीच्यते ॥ ते तु किता विवादेन तथ्यस्का सहर्षय:। सम्याय वाक्यसिन्द्रेण पश्चक्ट्: खन्दरं वसुम्॥

कृषय अच्:। महाप्राच कथं डएक्तव यच्चविधिकृप !! उत्तानपारें ! प्रबृह्हि चंग्रयं नो बुद प्रसी !॥ स्त उवाच !

श्रुला वाक्यं वहास्तिवासविचायं वलावलम्। वर्धास्त्रसनुक्तुत्व यद्मतत्त्वसुवाच ह ॥ यर्थं प्रमुभिर्भेष्यर्थ ग्रुलभन्तेर्षि । हिंचा खभावो यद्मख्य इति से स्प्रीणागमः ॥ एवं कतोत्तरास्ते तु बुक्तात्मानं तती विया । यवक्षं भाविनं स्था तस्यो स्वप्रभंकता ॥ द्युत्तसानो रूपति प्रावतेष्य प्रमाका स । राजा वहारको सतः ॥ मान बाची स्रोतन बहुसेन पि सम्रय तात हिसा यज्ञस्य यदुक्तव्यविभि पुरा॥ इति मात्स्ये १९६ अधाय. ।

रथ: ५ नार्थ: ६ सवनम् ७ होचा - इछि: रापति: १४ धकी: १५। इति पच्चमा यज्ञ-मानि। इति वेदनिषस्टी। ३ । १० ॥ वियाः। यथाः, महासारते ।१३।१४८।११०। क्री यज्ञप्रतिर्यञ्चा यज्ञाङ्गी यज्ञवाहन:॥") न, चि, (यज्ञं करोतीति। छ+किए। गकर्भा। (यथा, श्रीमङ्कागवते । १। १। ७।

"तामागतां तच न कचनादियद्-विमानितां यस्हती भयाच्यनः । ऋते खड्वें जननीच सादराः प्रमाश्वकखाः परिषयजुर्भुदा ॥" विख्युः। यया, मञ्चाभारते । १३ । १८८ ।

त्रसद्यज्ञकद्यज्ञी यज्ञसग् यज्ञसाधनः ॥") गुः, पुं, (यज्ञार्थः एष्टः ।) घोटकः । इति दमला। (यथा, श्रीमङ्गागवते। १। 1.55.1

।रमेखा खसे घेन यसमाने यसुवातिम्। खे यदापर सर्वनपोवाद विशेष्टित: ")

रवः, पुं, (यज्ञरूपी पुरुषः ।) विष्णुः । इति मचन्द्रः। २। २३॥ (यया, श्रीमङ्गागवते। 191881

"सर्ज ममास भगवान् इवधीरवाणो साचात् स यज्ञपुरुषकापनीयवर्णः। इन्हों मयो मखमदी ३ खिल देवता सा . वाची वसूबुरम्ती: स्वसती स्य नस्तः॥") ाजनं, क्ती, (यज्ञस्य भाजनम्।) यज्ञ-चम्। इति चटाधरः ६

ष्यः, धुं, (यज्ञं भूषयतीति। भूष + किच् + ।) खेतहभै:। इति राचनिषेग्दः॥ (कुण्-त्रम्। यया, भावप्रकाणी पूर्वाखणी प्रथमी

हणी दर्भक्तया विहं: स्टब्यो यज्ञभूषण:। गेव्यो दीर्घपन: खात् ह्यसम्बद्धयेव च॥") ाय:, एं, (यद्रे योख: उचित:।) उडु-रहतः। इति राजनिषंग्टः ॥ यागाहै, त्रि॥ ही, की, (यज्ञस्य वक्षी।) सीमवक्षी। त राजनिर्धेग्ट: ॥ (गुगास्योशस्या: सीस-आप्रब्दे ज्ञातयाः ॥)

ाटः, पुं, (बक्ख वाटी स्टन्।) बक्क्सनम्। ते हें सचलः । (यथा, श्रीमद्रागवते । १०।

ृत्वा स्नियताचा वज्ञनाटं पुनर्गेताः। चानस्यवः सामिः स्त्रीसः सत्त्रसपार्यम्॥") च प् (यद्मस्य हवा वटीहवा। इति अभिषेतः । विकष्टतः तत्पर्यावी यथा,

'विकङ्गत खवाउची यश्चिला खादुकरहक स एव बङ्ग्जस कार्टकी व्याप्रपानाप॥ इति भ वपका धास्य पूच्यक एड प्रथमे भागे ेहिकपर्याय:। वेन: २ स्थव्यर: ३ मेध: ३ वक्त श्रेखा, की, (वर्क्ते श्रेखा।) की मवली। इति

राजिभिष्युट:॥ देवताता १० मखः ११ विष्णुः १२ इन्द्रः १३ | यज्ञचाधनः, पुं, (यज्ञं साधयतीति । सिष्ठ + शिच्

+ल्गु:।) विद्यु:। इति महाभारते तस्य बह्रसगासकोत्रम्। ९३ । १८८ । १९८॥ (यज्ञसाधके, चि। यथा, ऋषेदे। ११८५।३। "पुरुषेषस्ततुर्धिज्ञसाधनः,।"

"यज्ञसाधनः यज्ञसाधनः अमाधीनलात् यज्ञस्यः" दति तङ्गार्थे सायगः॥)

यज्ञसार:, पुं, (यज्ञे सार: उत्कर: ।) यज्ञोडुम्बर-खच:। इति **राजगि**षेश्ट:॥

यज्ञस्रचं, क्रो, (यज्ञे धतं स्वम्।) यज्ञोपवीतम्।

"पविचं यज्ञस्चच यज्ञोपवीतसिखपि। यज्ञस्य तदंवीपवीतं स्वाद्क्तिमे भुने॥ उड़ुते वामवाही तु प्राचीनावीतमध्यदः। निवीतन्तु तदेव खादूईवचास लिसतम्॥" इति जटाधर: ॥

तख धमार्यं यथा,— "ऊर्दं सु विष्टतं सूर्वं सधवानिकितं भूनै:। तन्तुचयमधोष्टनं यज्ञखनं विदुर्व्भुधाः ॥ चिगुणं तद्ग्रस्थियुत्तं वेद्रायर्मास्मतम्। शिरोधरात्राभिसध्यात् एष्टाडं परिमाणकम्॥ यज्ञितां गाभिमितं सामगानामयं विधि:। वासस्त्रन्थेन विष्टतं यज्ञस्त्रनं वलप्रदम्॥"

इति किल्किपुरागे ४ अधायः॥ ष्यस्य धार्णे मन्त्री यथा .---"बज्ञीपनीतमसि यज्ञस्य लोपवीतेनोपन-ह्यामि।"

इति संस्कारतत्त्रधृतभदृभायम्॥ यजुषान्तु,—

> "यज्ञीपनीतं परमं पनिसं व्हसतेवैत् सङ्जं पुरक्तात्। चाव्यमयं। प्रतिसुच रुभं वज्ञीषवीतं वलमस्तु तेचः।"

इति पशुपतिः ॥ युगानेदे तत्स्त्रज्ञित्यमी थया,--"सबे खर्णमयं छत्रं नेतायां राचतं तथा। दापरे तास्त्रजं प्रोक्तं कली कार्पासरस्यवम् ॥" इति इच्हानसार्भेद्धः ॥

"वजार्थे धार्यते छचं यज्ञे बद्धाराम्बते। खर्णे रोधं ताक छर्णे पहुँ कार्पासवाहियम्॥ ण्ट्याजिनं गुटं प्राञ्जी यथालव्यं निघाय च। यज्ञस्तं परिचरेदृब्द्धालङ्कात्रयातामम् ॥ न तत्र नियमी यात्ताः सत्त्रप्रकारा ॥" इति रहाद्यसंहिता॥

की, (यशस्य स्थानम् **र**चि

यत्ताह पु यत्त्र यह तपाप्रीनी त चास । उडमर इलमर 🤜 (अस्य पयाया वधा

"यज्ञाङ्गी प्रसष्टचाचा चमदुष्णीरप्यद्वसर, ॥ इति वैशकरक्सालायाम्॥

"उड्डिशे जनुपनो यद्याप्नो हिमद्भ्यकः ॥" इति भावप्रकाणास्य पूर्व्यख्ये प्रथमे भागे 🏗 खदिरहस:। इति राजिदिवस्ट:॥ जाप्तग-यरिका। इति शब्दचन्त्रिका। (यज्ञ एव व्यङ्गं यस्य । विणुः । यथा, महाभारते । १३।१ १६। 1881

"भूभ्वः खक्तरसारः स्विता विपितासहः। यज्ञी यज्ञपतिर्यञ्चा यज्ञाङ्गी यज्ञवाहन: ॥"*। यज्ञस्याङ्गिमिति।) यागावयवे यज्ञसायने च की॥ (यया, कुमारसम्बन्धः । १६।

"यत्ताङ्गयोगिलमवेच्य यस्य सारं धरिनीधरणचमच ॥")

यज्ञाङ्गा, खी, (यज्ञमङ्गति प्राप्नोति या। यङ्ग + चग्। टाप्।) सोमबक्षी। इति राजनिर्वेष्टः। (विषयीवस्थाः सामवसी प्रव्हे ज्ञातवाः ॥)

वज्रान्तः, पुं, (यज्ञस्य अन्तीयवसानं यासान्।) व्यवस्थः । इति हैसचन्दः । ३ । ३८८ । याम-ग्रेषच्च॥ (वया, महाभारते। १३।१८८)

"वज्ञान्तलत् यज्ञगुद्धमङ्गननाद् एव च ॥") यज्ञारि:, पुं, (यज्ञस्य रक्तयज्ञस्य स्वरिन्। प्रकः ।) णिवः। इति धनञ्जयः॥ राच्यसः॥

विश्वतः, पुं, पलाभाष्ट्यः। इति जटाधरः k (अरुकस्पिती यद्मदत्तः। "वहची मनुष्य नामञ्जूषा।" ४। ३। ३८। इति उपः "टाजादावूईं दितीधादच:।" ए। ३। ८३। १ रिन प्रवतिर्दितीयादच अर्देख लीप:। यज्ञहतकः। इति काश्चिका ॥)

विज्ञियं, वि, (यज्ञमहंतीति । यज्ञ + "यज्ञालिंग्भ्या घखनौ।" धाराकशा इति व:।) यजकामा-र्षेम्। इत्यमरः । २।०।२०॥ (यथा, प्रतिवंश । RE18#1

"ततो यज्ञविभागो हि यज्ञियेहि सुरै: पुरा ।" यद्राय हितम्। इति सुम्धवीधवाकर्गम्। (बया, मन्तः। २ । २३ ।

"क्षणसारसु चर्ति न्यो यच स्वभावतः। स जीवी यजियी देशी की ऋदेशस्ततः परः ॥" विज्ञयः, पुं, (बज्ञाय हिनः। बज्ञ + घः।) हापर युगम्। इति चिका खण्यः। (खरिर इच.। तत्पयांची बवा,—

"खदिरो रक्तसार्च गायची हनसावनः। नाएकी वालगमय वहुण्लास यशियः ॥

इति भावप्रकाणी पूर्व्यखर्ग्ड प्रथमे भागि । पसाधः । तत्पर्याची यदाः — "पलाग्रः विंसुकः पर्वी बह्नियो रस्तपुष्पकः।

धारबंधी वातस्रो ी सरिहर 📭 दात स्क्रपू े मयमे भए। 🛚

ज्ञियदेश:, पुं, (यज्ञियकासौ देशकिता) यागकरणीपयुक्तदेश:। यथा, मनु:।२।२३। " व्यासारस्तु चर्ति च्यो यत्र खभावतः। म क्रेयो यज्ञियो देशो स्तेच्हदेशस्त्रतः परः॥" क्रियग्राला, स्की, (यक्तिया ग्राला:) याग-मखपम्। इति चटाधर: ॥ ज्ञीय:, पुं, (यज्ञी भव: इति । यज्ञ + "ग्रहादि-भ्यस्र।" ४।२।१३८। इति छ:।) उबुखर-**रुच:। इति राजनिष्यु:॥ यागस्यन्धिनि**, चि॥ (यथा, महाभारते। ३।१२४।६। "प्रमुक्ते । इति यज्ञीये सर्वकाससम्बद्धिमत्। कार्यामाख प्रायांतिर्धेज्ञायतनसुत्तसम्॥") क्रीयत्रक्षपार्पः, पुं, (यज्ञीयसासी व्रक्षपार्प-चिति।) विकङ्कतष्टचः। इति राजनिषयिः॥ क्रेश्वर:, एं, (यज्ञानामीश्वर: ।) विष्णुः । यथा, "यज्ञेषरो इद्यसम्तकय-भोक्ताययासा इरिरीयरीध्य। तसिविधानादपयानु चयो रचांखप्रेषास्यस्राच सर्वे ॥" इति याह्यतलम्॥ ज्ञेष्टं, क्री, (यज्ञे दष्टम्।) दीर्वरोच्धिकळणम्। इति राजनिघेस्ट:॥ क्रोड्खरः, युं, (यज्ञोचितः खड्खरः ।) खड्-नरष्टचः । यज्ञ इसुर इति भाषा ॥ तत्वर्थायः। हेंसदुग्धी २ यज्ञफल: ३ यज्ञाङ्ग: ४ हेंसदुग्धक: ५ उड्**लर:** ६ चनुपतः **०। इति ग्रन्ट्रत**ा-वली । अस्य गुगाः यया, भावप्रकाप्राः। "उड्बरी हिमी रूची गुरः पित्तकफासदुत्। मधुरस्तुवरी वर्ण्यो ब्रम्पशोधनरोपणः ॥" द्योपनीतं, क्षी, (यज्ञधतं उपनीतम्।) यज्ञ-कःचम्। पैता इति भाषा । तत्पर्याय:। पवि-चम्र ब्हास्चम् ३ हिजायनी ८। इति चिकाण्डणेयः॥ तस्य निरूपणं यथा। उप-वौतमाह गोभिनः। यद्गोपवीतं कुरुते स्व वस्तं वा अपि वा कुग्रारञ्ज्मेव। यज्ञोपवीतं विशिष्टविचासधार्यक्रमेतया कुरते। तम् खनम् । सर्नं विशेषयति छन्दोगपरिशिष्टम् । "जहुँन्तु निष्टतं कार्थं तन्तुनयमधोरतम् । चिष्टतचीयवीतं खात्तखेको यश्चिरिखते।" भागावर्त्तविततं तन्तुचयं चिगुणं सत्वा दिचणा-वर्णविक्ततं कार्यो एवं चिट्टतं चिसर्व उपवीतं स्यात्। एको मान्यास्ति नानात्वनिधधार्यम्। तथा बीधायन:। "कीर्यं सीचं चिच्छित्रतं यज्ञीयदीतमानामै:॥" कोवं समिकोषोद्धवं पहस्त्राहिमयमिळाये:। सीचं कार्पासोझवम् । तथा मनुः। "कार्पांससुप्रवीतं स्वात् विप्रस्वोर्ड्डटनं चिटत्। ग्रयस्वमयं राज्ञो वैद्यस्याविकसौचिकम्॥" चिक्तिष्टतमित्ततान् सनुवचनेश्वि चिद्रकाचं चिसवलेन विशेष्यम्। यत् पैठीनसिवचनम्।

तन्दसम्भवे षट्तन्तुविधायकम्। नवतन्तुवं चलामा इ देवल:। "यज्ञोपदीतं कुर्व्यात मुचाणि नव तन्तवः। एकेन यस्थिना तन्तुर्दिगुणिकागुणीयवा।" रकेन यन्धिना युक्त इति प्रेष:! दिगुण-क्लिगुगो । धर्नति । तन्तुवजेन द्विसवस्त्रिसनी वा कर्त्तय:। दिसवलं चिसवलासम्मदे। गोमिले वाभ्रव्हो विकल्पार्थः। चापिभ्रव्हो वस्त्रक्रम्-रच्यो: समानुकत्पलपदंश्वार्थः। रवकार-क्लिमबलयबच्छेदार्थ:। हितीयो बाग्रब्द: चातुक्तमौक्षवालादिसमुख्यार्थः। तथा निगम-परिभिष्टम्। वाससा यज्ञोपवीतानि कुरुते तद-भावे चिरता सर्चेगः। कुप्रमुख्यालप्रतिवर-रच्ज्भिका। वालोध्च मोवालः। यथा देवलः। "कार्पासचीमगोवालप्ररज्लखोद्भवम्। सदा सम्भवतो यार्यम्पवीतं द्विचातिभिः ॥" तदभाव इति कर्णाहस्त्राभाव कुण्रज्ञभिरिति वोड्यम्। इति श्राह्यविवेतः ॥ ॥ अयोप-नवनिह्नम्। तच गर्भाष्टमेरच्दे न्नास्थयस्थोप-नयनं प्रस्तम्। चित्रयस्य गर्भेकार्षे। गर्भ-दादशे वैश्वस्य शक्तम्। स्वनासामध्ये त्राह्म-णस्य घोड्भवर्षपयंन्तमेव। चिच्चस्य दाविं-श्रतिवर्षपर्यन्तम्। वैश्वस्य चतुर्व्विश्रतिवर्ध-पर्यन्तं तद्नुष्ठानकाल:। तच मासा: माघ-फाल्गुनचेत्रवेशाखन्येष्ठाघाटा विह्ति:। तत्र तिथय: द्वितीयेकादशीदादशीपचमीदश्मी-छतीया विश्विता:। तत्र वारा: द्रश्यान-भुकरवीयां प्रशक्ताः। सामगानां सङ्गल-वारोधिम। तच नच्चायि। खाती च्येष्ठा वनिष्ठा अश्विनी खतुराधा इस्ता रेक्ती पुन्या चित्रा अवणा खगशिर: भ्रतभिषा पूर्वेषलगुनी उत्तरफल्गुनी पूर्वभाहपदा उत्तरभाहपदा रोहियो पूर्विषादा। तच लमानि व्यसिंह-तुलाधतुर्मीनरंज्ञकानि। सन पच: शुक्क:। तचन्त्रादिश्रीभने चनधायादीन् परिवच्य कर्त्रयम्। इति अयोतिवतस्वमतम्॥ *॥ अयोपनयनम्। तच गोभितः। गर्भारमेबु ब्राक्षणसुपनयेत् गर्भेकादश्चेष्ठ चित्रयं गर्भ-दादशेषु वैध्वम्। आघोड्यात् त्राच्यान-तीत: कालो भवति आदाविधात् चित्रवस माचतुर्विद्यात् वैद्यसा। स्रत कई पतित-सावित्रीका भवन्ति। नैतानुपनयेयुनीध्याप-येयु ने रिभिर्व्विदाह्ययु: ॥ आघोड्पाहित्यिन-विद्यावाड्। तथा च विष्णुवस्रोत्तरम्। "षोड्याब्दो हि विप्रसाराजनास दिविंशति:। विंग्रति: सचतुर्थीं च वैग्रस्य प्रस्किति। सावित्री नातिवर्त्तेत खत ऊर्ड निवर्तते ॥" स्त्रच योड्यवर्षाणास्यनयगाङ्गता प्रतीयते । "पतिता यस्य सावित्री इम्र वर्षास पचा ब्राह्मणस्य विशेषिण तथा राजन्ववैद्ययोः । प्रायक्किनं भवेदेगां प्रोवाच वदतां वर' ॥" प्रतीयत सनयोगर्म

जन्मगणनाभ्यामविरुद्धता। तथा च भाख्यः। "त्रतवस्वविष्टे च वस्ररपरिमणनमा हराचार्याः। ष्याधानपूर्वकमेके प्रस्तिपूर्वे सहान्ये तु ॥" यतु द्विजानासिख्पक्रस्य पैठीनसियचनस्। दादश्योद्धविंश्रतिचेत्तीता अवस्हुकाला भवन्ति। तद्दाद्भवर्षात्यपरि त्राञ्चगादीनां सच्छा-वाह्निहोमप्रायिकतार्थे घोड्यवर्षोपरि गुरु प्रावस्तित्मिति। तथा च प्राइतिखितौ। बाव्य-ञ्चान्त्रायमं चरेत् मोधसानञ्च कुर्यात्। चान्ता-यगाधाकौ धन्वध्यं तन्म् त्यं वा चाई हाविधात-कार्घापणाः गोक्सल्यं कार्घापण एकः सिलित्या साईचयोविंग्रतिकार्घायणाः देयाः । पिष्टमार रहितस्य नि:खस्य देशोपप्रवादिना पतित-साविजीकस्य वा विषये तु मनुविष्णु। "येषां द्विजानां साविची नागुतिष्ठेट् यथाविधि। तांचार्यिता चीन् छच्छान् यथाविध्यपना-कच्छं प्राचापत्म । तदशक्ती धेनुचयं तन्म्रलं वा नव कार्यापणाः । खक्षतप्रायचित्तं प्रत्याच नैतानियादि। तच बच्चचनं तत्कर्नुमंसशियां प्रायश्चित्तप्रदर्भगार्थम्। तथा च स्हळन्तरम्। "त्राबाचार्यस्य सुक्तानं कच्च्यादंग मुध्यति । यचोपनयतं बाळान् चिभि: कच्हीः च शुध्यति ॥" सुजवलभीसहत्वचिन्तासग्यो: । "खाती भक्तधनाश्विमिचकरमं पौर्णेच्यिच्चा-बिन्दी तोयपनौ भगेर दिनिस्ते भावत्रये चागरे। केन्द्रस्थे अगुजेश्ड्रर:अभिस्तं चन्द्रेच तारे शुभ कर्त्तयं व्रतक्रमी सङ्गलातियो वारा: वितार्के-क्यका: 🖁" चाहितिसुन **उत्तरफल्युनी। सागर:** पूर्वा-घाषा । दीषिकायाम् । "जीदार्केन्द्रपृष्ठी इरिश्यनविद्यांस्करे खाध्याये वैदवर्षाध्यम इच सुभदे चौरिने युकार्के च्यर्चल से रिवस्ति विधे प्रोजभा नो जीवास्तानिचारेश्कीसतग्रकदिने काल-भुद्धौ क्रतंस्थान्॥" रविसद्गतिषिं सप्रभी चयोरणीम्। यष्ठार-केन्द्रं समापेच्या। कळिचिनामणी। "साधे द्रविषयीलाहाः, फाक्गुने च टह्वतः। चैत्री सवति सेघावी विभाग्नी को विदो सदेतु ॥ च्येष्ठे ग्रहनगैतिस् चाषाः, क्रतुभाजनः। प्रविव्यक्षेषु राचि: खामिषिष्ठं निश्चि च ततम्॥" राजमार्भष्टः। "पुनर्वाची सतो निष: पुन:संस्कारमहित ।" आश्वायम:। उद्मयने आए्थंभामे परी कळाणे नचने चड़ीयनवनगीदान्वियाचाः

विवाषः सार्वकाचित इत्येते। आपूर्यमाय

पचे शुक्री पचे इड्रमर्ग

कार्पाषस्पनीतं घटतमु चित्रतं त्राद्यस्य ।

चौस राजन्यस्य चातिक वैद्यस्य । समय

स्टु तबूत्ताननधायान् सप्तमीच चयोदशीम् चयोमचिमाचस्य इतीया परिवच्चयेत " ोपति खन इ। रस सु च ये बाक्तिस्वाधिनस्वाधि फाल्गुराघाएयो रिप। धापचे हितीयायामनधायं विदुर्झुधाः ॥" हैचक्काहितीयायां निख्येवाषकासु च । तों च फाल्गुने चैव चाघा है कार्त्तिके तथा । जयोमीघमासस्य हितीयां परिवक्नेयेत्। कालवरी कुळींत वतवत्वस्मित्रवाम्॥" प्रस्वे उत्तरायण्युक्षपचयोविधानात् कार्ति-ही हाणापनी च दितीयानिषेध: पुन:-कारमहीत दशुताप्रायश्चित्तरूपोपनयनपरः। ञ्जीपनयनपरञ्च। तथाच गर्भः। वपस्य चन्नियस्वापि मौङ्गी स्वाइतरायणे। च खें च विद्यां कार्यं नानधाये न संक्रसे। ाधायेश्व कुळीत यस्य नैसित्तिकं भवेत्॥" पना इत्तिगायनक्षणपत्त्योः समुचयः। मित्तवं प्रायिक्तत्तरूपम्। पेनशुक्तत्तीया वाष्ट्रकारश्मी मन्नगराहिलेग निधिहा। शिखसुकारतीया युगारिसीन निषिद्वा। प्रामणुचिरग्भायों रिक्तास वहुरोयभाक्। मगानां कुजवारेश्युपनयनम्। भाखाधि-।(त्। यघा च। "प्राखाधिपे बल्लिन केन्द्रगतेश्यवास्मिन् वारेश्स चौपनयनं कथितं द्विजानाम्। नीचस्थिते श्रिक्षाते य प्रानिते वा जीवे भगावुष्नयः स्तृतिकस्प्रहीनः ।" य प्राखाधिपस्य । ज्ञष्यचिनामणौ । "चम्मोदये जन्मसु तारकासु भासे १ यवा जब्दान जब्दाने वा। ब्रतेन विद्यो न बहु अती श्री विद्याविप्रेषे: प्रथित: एथियाम् ॥ चार्त गते देखगुरी गुरी वा चरचिरिप वा पापशुतिरप्यमुक्ते । अतीपनीतो दिवसे: प्रमाश प्रवाति देवैर्पि रिवती यः ॥" ये खब्दे। इतेन उपन्यनेन। इति संखार-चि, (यजतीति। यज्+ "यजिमनिश्रन्धि-विभिन्नो युच्।" उगा०३।२०। इति ।) यजुन्दैदवेता जासगः। इत्याहि-ा: ॥ यखमान: । इति संचिप्तसारीणाहि-ाः ॥ (यया, ऋग्वेदे । १ । ३१ । १३ । मर्पे यच्यवे पायुरन्तरीऽनिषङ्गाय।" चारी तं यच्यवे यच्योयेजमानसा पायु: वा:।" इति तद्वाच्ये सायगः॥) [न] पुं, (यज् + "स्यजोड् निष्।" ३। १०३। इति डुनिप्।) विधिना इष्टवान्।

वेधानेन कतयागः। इत्यसरः। २। ०। ८॥

वा, नेवधचरिते। ३। २०।

यतः "राजा स घड्या विबुधव्रजना क्रत्वाध्वराच्योपमधेव राच्यम् सुड से श्रितश्री वियस तहतश्री पूज्य चर्चे शेषमशेषमन्त्रम ') यस्वनांपति: पुं, चन्द्र:। इति विकास्डप्रेष्ठ:॥ यत्, ई. इ. यते । इति कविक ख्यड्म:॥ (स्वा०-खात्म०-अव०-सेट्। अनिङ्निष्ठ:।) ई, यत्त:। ं ड, यतते पठितु प्रिष्य:। इति दुर्शादास: 🎗 यत्, क खेदोपस्करयो:। इति कविकल्पह्म:॥ (चुरा॰-पर॰-सक्ष॰-सेट्।) खेर इच ताड्नम्। भ, यातयति पुत्रं पिता ताड्यति इत्यये:। यातयति रहं रहिणी उपसारीति इवर्णः। निर: प्रव्यपेगे। प्रव्यपेगं परीवर्तः। निर्वात-यति घान्येन माधान् कोनः धान्यं दस्ता माधान् गुझाति इवये:। इति दुर्गाहास:॥ यत्, य, हेतु:। यसात्। इत्यमर:। ३।८।३॥ (यथा, उत्तररासम्बद्धि । "अव स्थिता त्रथमदात् बहु भी यदेभ्यः भीता ततो हरियकेने विस्चित सा ॥") वन्, [रू] त्रि, (यन्ति सर्वे: पदार्थे: सद्य सङ्गतो भवतीति। यज् + "त्याजितनियाजिभ्यो जित्।" उया॰ १। १३१। इति खदि: डित्।) बुहिस्य-लोपलचितधर्माविकृतम्। इति स्थायमतं सिद्धान्तकौसुद्यादिहत्तिस्य । ये इति भाषा ॥ (रकविंग्रितिविभक्तिषु पुंजिङ्गे तस्य रूपाणि यथा, य: १ दौर वे ३। प्रयसा: यम् ७ खी ५ बान् ६। द्वितीया । येन ७ बाम्बाम् ८ ये: ६ । हृतीया। वस्ते १० यास्याम् ११ वेभ्यः १२। चतुर्यौ। यसात् १३ याभ्याम् १४ वेभ्यः, १५ । पद्मी। यख १६ ययो; १० येवाम् १८। षष्टी। यस्मिन् १६ ययोः २० येषु २१। समरी। 🗱। खीलिङ्गेतस्य रूपांच यथा, या ९ वे २ या: ३। प्रथमा। याम् ४ वे ५ था: ६। दितीया। यदा ६ वास्वाम् ८

याभि: ८। हतीया। यखी १० वाभ्याम् ११ बाम्य: १२। चतुर्यों। यखा: १३ वाभ्याम् १४ बाभ्य: १५। पचमी। यखा: १६ ववी: १७ यासाम् १८। वष्टी। यखाम् १६ धवी: २० थासु २९। सप्तभी॥ 🕸 ॥ जीवलिक्ने तस्य रूपाणि। यत् १ चेर वानि ३। प्रथमा। यत् ४ ये ५ यानि ६ । हितीया । प्रेय: गुंवन्॥) यत:, च, (यदु + "पचम्बास्तिसन्।"५ । ३ । ७। इति तसिल्। "तिह्वतश्चासर्वविभित्ति:।" १।१। ३,८। इति तसिल्यख्यान्तस्याद्यवस्।) चैतु:। यसात्। इत्यमर:।३।४।३॥ (वया, "जीतिकं वैदिनं वाणि तथाध्यातिमक्रमेव च। अदरीत यतो ज्ञानं तं पूर्वमभिवाद्येत्॥" यद् + "इतराम्योऽपि इखन्ते।"५। ६। १८। इति तसिल्प्रकरोगः। येगः। यथा, भागवते। "बङ्ग यद्धिष्ठागं यत स्टब्सिस प्रमी ॥"

मनु:।२।११७।

र।५।२।

देभ्य यया भागवत १ १५ रश तहे धनुन्त इम् अर्थ ह्यास्ते सीरह रथी वृपतयो यन चारमन्त ।' यच यथा चाभद्वानश्कुलावे

"वतो वतः घट्चरणोऽभिवनते नतस्ततः प्रेरितवासलीचना ॥")

यतमः, चि, (यत्+ "वा बहुनां जातिपरिप्रके डतसच्।" ५।३।६३। एति इतसच्। बहुनां मध्ये निर्हाहित एक:। एवां मध्ये य: यच्छ्व्यात् डतसप्राययंन नियानः:। इति सुर्ध वीधवाकरणम्॥ ("यतसी भवतां कटः।' इति काशिका॥)

यतरः, त्रि, (यत् + "विं यत्तरो निर्द्धारणे ह्रयो-रेनस्य इतरम्।"६। २। ६२। इति उतरम्।) दयोर्कध्ये निर्द्वारित स्कः। अनयोर्कध्ये यः । यच्छच्दात् डतरप्रखयेन नियातः । इति सुग्ध-वीधयाकर्णम्॥ (यथा, ऋग्वेदे । ७१०४। १०। "तयोर्यत् सत्यं यतरङ्जीयस्तरित्सोमीवति इन्यासत्॥")

यति, चि, वहुवचनान्तयावऋव्दार्थेक:। यतगुलि इति भाषा। यच्छच्यात् विमातनात् डितप्रख-येन निष्यतम्। इति सुग्धनोधयाक्तर्यम्॥ (यथा, ऋग्वेदे। २०। ६५: १३।

"लं देत्य यति ते जातदेद:।" "यति ते यावनास्ते अवन्ति।" इति तद्वार्ध्य

यतिः, पुं, (बनते वेष्टते मोचार्यमिति। यन् -"सर्वधातुम्य इन्।" उमा॰ १। ११०। इति इन्।) विचितेन्द्रिययाभः। तत्पर्यायः। वती २। इलमर: । २ । ७ । ८८ ॥ भिन्नु: ५ मंन्यासिक: ८ कर्मन्दी ५ रक्तवसव: ६ परि-वाचक: ७ तापस: पराध्ररी ६ परिकाद्दी १० मस्त्ररी ११ पारिरचकः १२ । इति हेंस-चन्द्रः॥ निकारः। विस्तिः। इति सञ्जीव नानार्षे ॥ 📲 तस्य वाराणस्थां वासो यया,---"आहीं माखान् विष्टारस्य धर्तीनां संधतात्म-

एकच चतुरी माधानब्दं वा निवसेत् पुन: ॥ चिवसुत्ती प्रविष्ठानां विद्यार मु न विद्यते। यतिभिमों चकामेच कविसुत्तां विवयते।" इति मात्स्ये चविसुक्तमाहास्मे १५६ खधायः। यतिधमों यथा,-

"अवायुं दारुपात्रख म्हर्स्यं वेदलं तथा। रतानि यतिपात्राणि मनुः खायञ्जुनोवन्नर्वात्॥ स्कालं चरेद्भेच्छं न प्रसच्चेत विस्तरे। भच्य प्रसन्तो 度 यतिर्विषयम्बद्धि सञ्जति 🖁 विथ्मे सनस्वते यङ्गरं मुतायन्जने। इते प्ररादसम्पति भिचां निवं वतिचरित्। चालामे न विषादी खासामे चैंव न इवेंयत्। प्राणयानिकमात्रः खाकाचारङ्गाहिनिर्भतः ॥ **ग्र**मिपूजितला**भांस्तु भुगु**म्स्तेव सर्वधः । षामिपूजिसचा में स यतिम् को । पि वस्र है 🛔

ताम् ॥

र्रमन्यक्तां सर्गे

भवसारेस रह स्थानासनेन च। द्वियमागानि विषयेरिन्द्रियाणि निवर्त्तयेतु॥ इन्द्रियाणां निरोधेन राग्रहेक्चयेण च। खर्चिसया च भूतानासन्दनत्वाय कच्चते॥ चावे चेत मतीर्णा कमीदोषच सुद्धवाः। निरहे चैव पत्नं यातनाच यमचाये ॥ विप्रयोगं प्रियेखेव संयोगच तथाप्रिये:। चर्या चासिभवनं चाधिसियोपपीड्नम्। देहादुन्क्रमणचासान् पुनर्राभे च सन्भवम्। योगिकोटिसहस्य स्तीयास्यान्तरास्रभः । अवमीप्रभवचीव दु:खयोगं ग्रहीरियाम्। धमीर्ण्यमवर्षेव सुखसंयोगमचयम् ॥ सृद्याता चान्वर्व होत योगेन परमातान:। दे हेषु च समुत्यत्तिम्त्रमेष्वधमेषु च ॥ ट्रिवतीयपि चरेडम्बं यच तचायमे रतः। सम: सर्वेषु सृतेषु न जिङ्गं धर्मनारणम्॥ पलं कतकत्रच यदाधानप्रमादकम्। न नामग्रहणादेव तस्य वाशि प्रसीद्ति॥ सरक्षणार्थं जन्तनां रात्रावहनि वा सदा। भारीरखालये चैव समीच्य वसुधां चरेत्॥ अञ्चा राजाा च यानृ जन्तृन् (इनस्यज्ञानती

तेवां साला वियुद्धार्थं प्राणायामान् समाचरेत्॥ प्रायायामा ब्राक्ष्यस्य चयोश्रिप विधिवत् अताः । व्याद्धितप्रकवैयंका विज्ञीयं परमं तप:॥ दत्त्वन्ते भायमानानां धातूनां हि यया सलाः। तथेन्द्रियाणां रस्मन्ते रोषाः प्राणस्य नियन्तात्॥ प्राणायामे ईडिद्रोषान् धारणाभिच कि खिषम्। प्रवाहार्य संसर्गान् धानेनानी खरान् गुणान्। उचावचेषु भूतेषु दुर्जेयामकतातामाः। धात्वोगेन सम्पञ्चेम् गतिमस्यान्तरात्मनः॥ सस्यग्रहण्नसम्पन्नः कर्मनिन निवधाते। दश्निन विचीनस्त संसारं प्रतिपदाते ॥ ग्रहिंसयेन्त्रियासङ्गर्वे दितेश्वेत क्रमीभि:। तपसद्यमें चो घे: साधयन्ती इतत् पदम्॥ चिसिस्यणं सायुद्वं मांसप्रीचितवेपनम्। चर्मावनद्वं दुर्गान्वपूर्णं समपुरीवयोः । जराश्चांकचमाविष्टं रोगायतनसातुरम्। रजखलमानिबच भूतानासमिमं व्येनेत्॥ न दी कूलं यथा छची छचं वा भ्राकु निर्यथा: तथा वजिमं देशं अच्छाद्याहाहिम्खते ॥ प्रियेषु खेषु सुक्ततमधियेषु च दुष्कृतम्। विख्ण्य ध्वानयोगेन ब्रह्मास्येति सनातनम् ॥ यहा भावेग सवित चर्त्रभावेषु निव्यृहः। तदा सुखमवाप्नीति प्रेत्य चिष्ट च भाश्वतम्। च्यनेन विधिना सर्वास्यक्षा सङ्गान् ग्रनी: ग्रनी:। सर्वद्वतः विनिर्मुत्ती प्रसार्थे वावति छते ॥ ध्यानिकं सर्वमेवितत् बदेतद्भिश्चित्तम् । न स्वनधातावित् कसित् क्रियापलस्पात्ते ॥ अधियक्तं बचा जपेदाधिदैविकमेवच । च्याध्वात्मिकःच सततं वेदान्ताभि हितचः यतः।

इर भ्रासम्बानाभिद्मेव विभानताम्।

स्र विध्येष्टपामानं परं ब्रह्माध्याम्हिति॥"
हित सानदे ६ व्यध्यायः॥
(ब्रह्माः प्रस्विप्रेषः। यथा, श्रीमद्भागवते।।।
(ब्रह्माः प्रस्विप्रेषः। यथा, श्रीमद्भागवते।।।
"सनकाद्या नारस्य ऋसुष्टं सीर्व्याय्येतिः।
नेते स्रष्टान् ब्रह्मसुता खावसब्रृहंरेतसः॥"
नह्यपुत्रः। यथा, महाभारते।१।०५।३०।
"यतं यथातं संयातिमायातिमयतं भ्वम्।
नह्यो जनयामास धट्सुतान् वियवासिस॥"
विश्वामित्रपुत्तः। यथा, महाभारते।१३।४५०।
"व्याराणिर्गाचिकस्येव चान्ययोच्चयनौ तथा।
नवतन्तुदंवनसः स्ययो यत्तरेव च॥"
चि। वान्यस्यप्रतोश्यद्या। यथा, ऋग्वेदे।

[३।६।

"येनायतिभ्यो समने धने हिते

येन प्रस्करणमाविष ॥"

"येन सुवीर्यं य यतिन्यः कर्मसूप्रतेन्योश्यष्टन्यो जनेभ्यः सकाप्रात् धनमाच्चय स्मावे सर्वये प्रयच्छिमि।" इति तद्वाखे साथगा: ॥) यति:, च्ही, (यम्यते रसनाचेति । यम् + "स्क्रियां तिन्।" ६। ३। ८१। इति तिन्। "चनु-दात्तीपदेशवनितनोखादीनामिति।"। ह। १। ३०। इति सकारलोप:।) पाठविच्छेद:। इति मेरिनी। ते, ४६॥ जिक्केटिविश्वामस्यानम्। "यतिजिक्नेष्टवियासस्यानं कविशिरुच्यते । सा विक्हेदविरासादी: प्रदेशीचा निजेक्ह्या॥ कचिच्छन्दस्यास्ते यतिरभिह्निता पूर्व्वकतिभिः पदान्ते सा ग्रीभां ब्रज्ति पदमध्ये त्यज्ति च। पुनस्त चैवासी खरविच्तिसन्दि: अयति तां वया कषा: पृष्णालतुलमहिमा मां करणया । खेतमाख्डयमुखास्तु नेक्क्ति सुनयो यतिम् । इव्याच्ट भट्ट: खग्रज्ञे गुरुमें पुरुषोत्तम: "

इति ऋन्दोमझरी।१।१६-१८॥ (नियम्यते इति। यम् + क्तिम्। यतते चेष्टते वताहिरचार्थं इति वा। यत + "सर्वधातुभ्य दन्।" उथा० अ११०। इति दन्।) विधवा। रागः । सन्वः। इति म्ब्र्स्तावनी ॥ वाद्याङ्ग-प्रबन्धविशेषः । यथा, — "यतिरो ए। ध्यवच्छे दो गणरी उत्पनं धवम्। गनप: सहिसीगी च गाइस कथिनं तथा। प्रहर्गं इन्दनच प्रवत्ना द्वादश स्ट्रता: " यथा दं घात:। इत्येकताल्यां यति:। इति सङ्गीतरामोहरः॥ (सा चिविधा। यथा, सार्के खेंच पुरागी। २३। ५३। "चतुर्विधं पदंतालं जि: प्रकारं लयजयम्। यतित्रयं तया तोदां भया इसं चतुर्विधम्॥") यतिचान्त्रायणं, की (यतिभिर्दुष्टयं चान्त्रायणम्।) त्रतियोष'। यथा "खरावरौ समभीयात पि**कान् सध्यदिन स्थिते**

नियतात्मा स्विष्याभी यतिसाद्यायक सरन्।
दित मानवे ११ काध्याय: ॥
यतिसान्द्रायको पादीनधेनु चतुष्यं तदशको
सपादेकादशकार्यापकाः । इति प्रायश्चित्त विवेक: ॥
तिनी, स्ती, (यतं संयमोशस्या अस्तीति। यत +

यितनी, स्ती, (यतं संयमोशिष्या च्यस्तीति। यत + इ.नि:। स्त्रियां डीप।) विध्वा। यथा,— "विषवा चानिका रख्डा विश्वस्ता यतिनी यति:॥"

दित शब्दरतावली ॥ यतिमेथुनं, की, (यतीनां दुष्यतीनासिय गोप-नीयं मेथुनम्!) यतिगोधार्ति:। तन्पर्थाय:। खझन्रतम् २। दिति चिकाराष्येष:॥

यती, खी, (यति:। त्रादिकारादिति खियां दीष्।)
विधवा। इति प्रव्दतावली ॥
यती, [न] पुं, (यतं संबमीयस्पाद्तीति। यत +
इनि:।') यति:। जितेन्द्रिय:। इस्सर:। २।
९। १८॥ (यथा, सुम्बोधे कारकप्रक्रियां।

"स्ट्रा दिधं भारतमेनदर्चना-सुन्नोतवन्तं यतिभिः सुद्धंपम्॥") यतुका, ृक्ती, (यत् + बादुलकात् उकन् पर्चे यत्का, ∫ जका (स्त्रयां टाप्।) रुचविश्रेषः। यथा,—

"रजनी स्यानु यतुका यतृका जगनीति च॥" दित प्रब्दरनावली॥

यतः, पुं, (यत + "यजयाचयनविच्हप्रव्हर्यो नड्।" ३।३।८०। इति नड्।) व्हपादि-चतुर्व्विप्रातिगुणान्तर्गतगुणविष्ठेषः। स च विविधः। प्रष्टतिः १ निष्टत्तिः २ कीवन-योगिः ३।यथा,—

"प्रष्टित्य निष्टित्य तथा जीवनयोगय: । एवं प्रयत्नेविध्यं तान्त्रिके: परिकीर्तितम् ॥" तथां कार्यं यथा,—

"चिकीयां सित्याधिष्यायमलमितस्याः । उपादानस्य चाध्यसं प्रदत्तो जनकं भवेत् ॥ निष्टत्तिस्तु भवेदेषादिष्याधनताध्यः । यको जीवनयोनिस्तु सर्वदातीन्त्रयो भवेत् । प्ररीरे प्राययसारे कार्यं तत् प्रकीर्तितम् ॥" दति भाषापरिष्टेदः ॥

उद्योगः । यथा,—
"उद्योगिमं पुरुषसिंचमुपैति लच्चीदेवेन देयमिति वापुरुषा वदन्ति ।
देवे निच्च क्षर पौरुषमात्मप्रत्वा यते वते यदि न सिध्यति कोटच दोत्रः ॥"
इति च्हितोपदेशः ॥

इति हितोपरेशः ॥

यत्नवान्, [त्] चि, यत्नविशिष्टः । यत्नग्रव्दात्

वतुप्रक्षवेन निव्यतः ॥ (यथा, हिर्दिशे । दृष्टः ।

"वंसेनापि समाज्ञप्रकान्रः पूक्तेव तु ।

योड्यं सप्ट क्ष्योन लया यत्नवतिति वै ॥")

यच, इ व संकोचने । इति क्विक्षप्रमः ॥

(पुरा॰ पर॰ चक्र॰ सेट । दन्यनगोदोशम ।

इ. क, यन्त्रयति मन्त्रसासम् सर्पे आह्म लिक्

एमने ने छास है इस्तुबन्धी वदेश चार्यमेदार्थ

।प्रस्था स्त्रल प्रत्ययन नियमम् इति सिडान शैसुही ॥ (यथा, श्रीमद्भगवद्गीतायाम् । यच यच मनो दं ही धार्येत् सकलं धिया। ेचाड्डा यदि वा लोभादु याति तत्तत् सरूप-ताम् ॥")

, ब, साटक्यम्। साम्यम्। तत्पर्थायः। वत् २ [३ तथा ४ रव ५ रवम् ६। इत्यसर: । ३। १९॥ (बया, उत्तररामचरिते। २।४। वितर्ति गुरु: प्राची विद्यां यथीव तथा जड़ी च खलु तयोद्धि शक्तिं करो व्यक्ति च। वित च तयोर्भ्यान् भेदः पतं प्रति तद्यया भवति मुचिविंकोट्या हे मांखने यहां चयः॥") कासी, [न्] चि. (यथा कामयते इति। ासि + खिनि:। यदा, कासभनतिक्रम्य प्रवृत्ति-खास्तीति। यद्याकाम + अत इनिटनार्वित ने:।) खेच्छाचारी॥ तत्पर्यायः। खरुचिः २ च्छन्दः ६ खेरी ३ खमाष्टतः ५ खतन्त्रः ६ र्वग्रहः १। इति हैमचन्द्रः। ३। ९६॥ यंन्त्रम: =। इति जटाधर: ॥ (यथा, ात्तावल्कासंहितायाम् । १ । ^८१ । ग्याकामी भवेडापि स्त्रीयां वर्म तुसारन्। दार्गिरतचीद च्छियो रच्या यत: स्ट्रता:॥") क्रमं,च,त्की, क्रमानुरूपम्। क्रमसनतिक्रम्येति क्रियम्॥ (यथा, रञ्ज्ये १३। १०। "यथाक्रमं पुंसवनाहिकाः क्रियाः धृतेच धीर: सहयूर्विधत स: ") पिच।

प्याक्रमेण पुत्तम्य कार्याप्रेतकिया सदा। उतापतिता वापि एकोदिएविधानतः॥"

इति श्राहतत्त्वम् ॥ ानः, चि, (यथान चातः इति यथा-तः। जातीश्रेष पुचादिरजात इव प्रतीयते वा भौर्थेय वान केरिप विदितत्वात्।) वं:। इत्यसर:।३।१।४८॥ नीच:। इति

ां, य, क्वी, (यथा वर्तते तथानतिक्रम्य ् अनितृहत्ती खब्यीभावः। खब्यीभावस् । ३ । १८ । इति गपुंचकलम्। "इस्बो उसे प्रातिपदिक खा।" १।२। ४०। इति 🖫 । "नाद्यभीभावास्तीरमृत्वपश्चम्याः ।"२ । । ८३ । इति प्रथमाविभक्तरमादेशः।) र्थिम्। इति चारावनी ॥ (यथा, श्रीमद्भाग-16131881

न खधाचामी भावा रजः यत्वतमी सयाः। नामजियार्डपेविमायने वयात्रयम्॥") ैं, य, की, (पूर्व्यमनतित्रम्य इत्यद्ययी-ः।) पूर्व्वदिग्देशकालातुरूपम्। यथा,--कतायां प्रतिष्ठायां प्राणानां प्रतिमासु

इति तिथ्यादिनस्तप्रतकालिकापुराखवचनम य यासन येखाने इति भाषा यक्त्रहात यथामुखीन नि (यथामुख+ यथामुखसमु प्।२।६ इतिख खरा दशीन ख मुखप्रतिविबासय:। मुखस्य वहण् यघासुखं प्रतिविम्बं निपातनात् साडश्चिय्ययीभावः। यथासुखं दर्भनः यथासुखीनः । इति सिङ्घान्त-कौसुदी ॥ स्रिय च।

"तर्ताश्ववीयमाणीय्सौ हेमरत्रमयो स्मः। यचासुखीन: सीताया: पुहुवं वहु लोभयन्॥" इति भट्टि: ॥

सुखस्य सहभ्रं यथासुखं द्रमेगादिस्यप्रतिविद्य-सुच्यते। साद्यसार्षे यथयी आवः। इति भरतः॥ निर्मनल्यात् सीताया सम्मतो यथासुखीनः प्रतिविकाश्रय इव भूला पुष्ठ्वे भ्रमति सा इव-भ्रब्दलोघो द्रष्टवाः। इति जयसङ्गलः॥

यथायधं, श्र, स्ती, ("यथार्खे यथायचम्।" =। १।१८। योऽयमाता यचातायं तद्यधास्त्र। तसिन् यथा श्रव्हस्य हिलं जीवलच निपा-व्यते। यथायधं ज्ञाता यथास्त्रभावमिव्यये: यथा-स्रीयमितिवेति। इति सिद्वान्तकौस्दी।) यथा-खम्। इत्यसरः । ३। ४। १५॥ (चत्र्यम्। यघा, श्रीमद्भागवते । १० । १८ । १६ । "तवोपाच्य गोपालान् कथाः प्राच्च विचार-

🕏 गीपा विष्टरिष्टामी हन्दीभूय वयाययम् ॥" "यथायथं वयीवर्काटा सुरूपम्।" इति तही-कायां श्रीधरस्त्रामी ॥ यथा च,— "लिङ्गमयस्ममायात् याधीगां तद्यया यथम्॥"

इति वाग्भटे निदानस्थाने प्रथमेश्थाये ॥ "धथायणं यस्य वाधियेहूपं तदेवायत्ताम्।" द्ति तह्याखाने विषयरचितः ॥) यथार्घ, वा, की, यथातथम्। इक्रमरः ।३।४।१५॥

"हे अवभिचारिख। अर्थमनतिकान्तं यथार्थं। यथाखरूपं यणातयं अभयत्र अवयीभाव:। यथार्थमेवेदम्। यथातथं वित्ता सभास विद्वान्।" इति भरतः ॥ तत्यर्थायः । "सत्वं सन्यक् समीचीनन्दतं तथां यदात्वन्।

यथास्थितच सद्देवेश्जीके तु वितथावृति ॥"

(यया, महाभारते । १३ । ६ । १८ । " तत्रचाप ततं कि चित् छते नर्भिण विधाति। सुद्धतं दुष्कृतं कमी न यथार्थं प्रयद्यते ॥") यधार्ष्ट, य, की, (चर्च योग्यमनतिकम्य द्व-व्यवीभावः।) यथायोग्यम्। यथा,--"कला तुतौ ययान्यायं यथा हैनीन संविद्यः। उपविद्यो कथा: नास्थिचक्रतुर्वे ग्रापार्थिनौ ॥"

इति देवीसाहासाम्॥ यथाईवर्कः, पुं, (यथाई वयायोग्यं वर्णयतीति । वर्ष 🕂 अव।) चर । इसमर । २ । ८ । १३ । यथायोग्यसच्य रूप चाविस।

यथ पूर्वयथा भाव स्वरादीनां न विष्णुता। 'यथापालि या की शक्रत्सारण णिक्तमनित इति सुम्बाधवाकर्णम् (यथा क्रीमद्वागवते ६ ९२। १ ई पिश्य सा निचित प्रक दक्षणायुधभुज स्य घटमानं यथाभासि तव प्रामिन होषेया ॥")

> क्रम्य । यथा, मनमासनर्खे । "यथाणास्त्रच निर्णाती यथायाधि चिकित-

वधापाखं, य, ज्ञी, शास्त्रानुसारंग। प्रास्त्रमनति-

न प्रमं याति यो व्याधि: म क्रेय: नर्भाजो बुर्ध.॥' यथास्थितं, चि, सव्यम्। इति दिमचन्द्रः ।२।१ ०६, यथास्तं, च, क्री. (समनतिकस्ये व्यथीभाव: ।) यथावा (ञ्ल्तम्। इत्यमरः । (यथाः, सुश्रुत चिकिसास्यानं ५ अधाय ।

"वन्धं तते। यसुक्र वर्षेत परिषेक्ष स्पिषा। हतीये दिवसं सुद्धा यथास्तं श्रीधये द्विथन् ॥") ययेभितं, या, जी, (ईभितमनतिक्रम्येति।) यथा-वाञ्चितम्। (यथा, भट्टिकाचे। २। २८।

"तान प्रत्यवासीस्य राचवोर्ग यथे चितं प्रस्तुतकर्मे धर्माम्। तमो मरुद्धिभवतां प्रशाम: यसुच्यतां नीश्रिसमित्यनेषु ॥")

तत्पर्याय:। वासमृ २ प्रकामम् ३ पर्याप्तम ८ निकासम् ५ इष्टम् ६। इत्यमरः । २।६।५०॥ षट् इष्टानितिक्रमे खच्छन्दप्रवृत्ती कामार्दानि प्राय: क्रियाविशेषणानि क्रियात्रिशेषणत्वःत क्तीवल्यमेषाम्। इपितस्थानतिक्रभो वर्षापात-मिख्ययीभादः। इति भरतः॥

यथेष्ठं, च, क्री, इष्टमनतिक्रम्य । वयेष्सितम्

"कुर्व्येषेष्टं तत् चर्वमीग्रास्ते स्वधनस्य वै॥" इति दायभागः ॥

यथेष्टचारी, [न्] पुं, (यथेष्टं चरतीति । चर+ थिनि:।) पर्चो। इति भ्रव्हचन्द्रिका।

वर्षेटाचरमः, त्रि, (वर्षेटं चाचरणं यस्य।) यधेषाचारी। यथा,— "जिया दीनस्य म्दर्भस्य महारोगिमा एव च।

वधेष्ठारचणस्याहुर्भरणान्तमर्थाचकम् ॥" ययेराचरणस्य द्रात्वेश्यादासत्तस्य । इति श्हितस्वस् ॥

यथेशचारी, [न्] एं, खेच्छाचारी। यथेष-माचरित् धीलमस्य इत्यर्धे इन्प्रव्ययन निष्यनः। यथोचितं, य, की, (उचितमनतिकासीता) यथायोखम्। यथापाप्तम्। वधा। "भेषी अंग्रो यद्योचितात्।" इत्यसरः। २। = १२६ # (यघाच श्रीमङ्गापनते। । २२ ५०। "कमाणि च यधाकालं यधारेशं यधावसम्। यथोचितं यथावित्तमकरोदुधासात्कतम्॥" चि, यदोचितमसास्तीति। यसै यासम्। यथार्ष्ट:। यथा, सार्वेष्टिये। २६। ६८। "वयमायाधिता मधीयन्त्रमाग्रीयथोषिती

रम्भा त

मखान्

1")

यद्: प्योदितं, च, क्री, (डदितं कचितमगतिक्रम्य इत्ययबीभाव:।) ययोक्तम्। यथा,--"ययोदितन्ते पित्रिभि: जुरु दारपरियन्तम् ॥" इति मार्केखेयपुराणी रुचिस्तीचम्॥ रा, थ, (यस्तिन् काले इति। यदु + "सर्वे-कान्यकिंयत्तरः, काले दा। "५।३।१५। इति हा।) यसिन् काले। यथा,— "यदा यदा सतां चानिर्वेदमार्गानुसारियाम्। तहा तहा करोर्ने हिरतुमेया विचच थीं: ॥" इति तिथादितत्वष्टतवचनम् ॥ र्दि, च, पचान्तरम्। सम्भावना। तत्पर्यायः। चेत्र यद्या ३। यथा, — "यदी च्छे हि पुलान् भोगान् चन्द्रस्थय होएमान्। प्रात: साथी भवेतियं ही मासी माघणाल गुनौ॥" इति सलसाखतत्त्रम्॥ "अपि चेत् सुदुराचारो भजते आमन्यभाक्। साधुरेव स मन्तय: सन्यव्यावसितो चि स: ॥" इति श्रीभगवहीता ॥ "यदाबाल्पतरसभार: स्टादपि पशुनेव कुर्थात् इति। यद्येवेति निपातसमुदायो यद्येषे ।" इति तिथ्यादितस्वम्॥ दौयं, त्रि, (यस्बेदमिति । यद्त्+"ष्टहाच्हः।" ६। ६। १२४। इति इ:।) यसम्बन्धि। यथा, "यदीयचलतो विलोक्य विपदं क जिन्दतनया जलो हतगति:। विलासविधिनं विवेश सहसा करोतु क्षाप्रलं इती स जगताम्॥" इति इन्दोमञ्जर्थां हितीयस्तवकः ॥ दुः, पुं, (यजते इति। यज्+ उः। पृघोदरादि-त्वात् अस्थाने दकार:।) देवयायां जातो ययातेच्येष्ठपुचः। तस्य वंशे पित्रश्चापात् राजा-

विकासावापन विवास सहसा

करोतु क्षामलं हली स जाताम्॥"

इति इन्दोमञ्जयां दितीयस्वकः॥

इ., पुं, (यजते इति। यज् + जः। एघोदरादित्वात् जस्माने दकारः।) देवयायां जातो
ययातेर्च्येष्ठपुन्नः। तस्य वंशे पिष्ठप्रापात् राजाचित्रवर्तीं नासीत्। तदंशे दापरयुगस्यान्ते
श्रीक्रयोथ्वतीर्णः। इति श्रीभागवतमतम्॥
तस्य मातुलकन्याविवाहकार्णं यया,—

"तर्गं प्राप्य ययातिस्तु स्वपुरं प्राप्य चैव छ।
पुन्नं च्येषं वरिष्ठप्य यदुभित्वववीदसः॥

त्वं यदी। प्रतिपद्यस्य पाभानं जर्या सह।
यौवनेन त्वदीयेन चरेयं विषयान्छम्॥
पूर्णे वर्षमञ्चे तु पुनस्ते यौवनं त्वन्तम्।

इत्वा संप्रतिपद्यामि पाभानं जर्या सह॥

यदुरुवाव।

सित्रस्मस्वदी दीनो जर्या प्रिण्विकेतः।।

सितसम्बद्धो होनी जरवा शिथिलीहतः।
विकासमुद्धरो होनी जरवा शिथिलीहतः।
विकासम्बद्ध दुई भी दुई न हिएः॥
व्यक्तः कार्यक्रका पापभूतस्य योवने।
सहोपजीविभिस्त्रेव तां जरां नेव कामये॥
सिन्त ते बहुवः पुत्रा मन्तः प्रियतरा हृपः।।
जरां सहीतुं धनात्रः। पुत्रमन्यं हृशीष्य वे॥
व्यातिक्वाच।
यो से तं हृद्याकातो वयः सं न प्रबक्ति।

यापाव्यातुर्वस्थल्यात् प्रजाविते भविष्यति ॥" दिति भाक्षेत्र सम्माय ॥ ● ।

ष्ट्रंमसराजपुत्र यथा, वस्तिपी धर् १८

"तस्वैदं सुप्रहत्तस्य पुल्लकामस्य धीमतः।

मधुमत्यां सुतो जहे बदुर्नाम महावधाः॥")

यदुनायः, पुं, (बदूर्ना नायः।) श्रीकृष्णः। दितः

हेमचन्त्रः। २।१३३॥

यदुपतिः, पुं, (यदूर्ना पितः।) श्रीकृष्णः। यथा—

"यदुपतेः क मता मणुरापुरी

रघुपतेः क मतो स्तरकोध्यका।

इति विचिन्त्य कुरुष्य मनः स्थिरं

न विद्रं जगदित्यवधार्य॥"

इति स्प्रमातनगोखामिनौ॥

यहस्रा,स्ती,स्वातन्त्राम्। नन्ध्यायः। स्तिदिता २।

इत्यमरः।३।२॥ स्विता ३। इति तहीका।।

(यथा, गीतायाम्। २।३२।

सुखिनः चित्रयाः पार्षः। लभन्ते युद्धमी इप्राम्॥")
यद्धवा, य, यदि। यथा। "यद्धवाष्यतरसम्भारः स्थादिष पश्चिव क्षयात्। यद्धविति निपातसम्-दायो यद्यर्षे। स्थाप च। यद्धवा उभयं विकीर्षेद्धौत्रं ब्रह्मलम् इति तेनैव कत्येन स्वमुत्तरासङ्गं सोदकं कमग्रहलुं दर्भवटुंवा ब्रह्मसने निधाय तैनैव प्रत्याद्यात्यचे हेत्।" इति तिथ्यादिक्तस्म ॥

"यडच्छ्या चोषपनं खर्गदारसपाउतम्।

यदा, स्ती, बुद्धि:। इति संचित्रसारीयादिष्टति:॥ पनान्तरस्य॥

यना, [ऋ] पुं, (यम् + ऋष्।) सार्राधः। (यथा, रघो। २। ११।

"प्रचारकच्छीपगमे रथस्या
यन्तृतुपालभ्य निवर्त्तितात्यान्।
ये: साहिता कचितपूर्व्यकेत्न्
तानेव सामधेनया निजञ्जः॥)
इस्तिपकः। इत्यमरः। ३। ३। ५६॥ (यथाः
माधे। ५। ४२।

"सेवीशिष सातुनयमाकलनाय यन्त्रा नीतेन बन्धकरिदानकताधिवास:। नाभाजि केवलमभाजि सर्वेन प्राखी नान्धस्य सन्यमणि मानस्तः सप्टन्ते॥") विश्तिकारके, चि॥

यन्तं,की, (यच्ह्यचिति। यम + "गुष्ट्वीपचिवित्वयमिष्ट्विद्भ्यक्तः।" उणा॰ १। १६६।
इति चः।) देवाद्यधिष्ठानम्॥ (यथा, देवीभागवते। ६। २६। २१।
"अधामवि तथा यन्तं नवार्णमन्तवंगुतम्।
स्थापयेत् पीटपूजार्थे कसर्वं तच पार्थतः॥")
याजमेदः। वियन्त्यम्। इति देमचन्तः॥
स्थियन्तम्। इति महाभारतटीकार्या गील-

करात: ॥ कामान् वन्द्व इत्याहि भाषा ॥ ॥ वाद्यम् । यथा,—
"यन्त्रस्य गुणदोधी न विचार्यी सञ्चर्तन ! ।
ध्यक्तं यन्त्रं भवान् यन्त्री न से दोषा म से गुणाः ॥"

द्ति सन्दासारतम् ॥ कस्य प्रति भाषा । यथा

"रेचर सम्भूतानां इस्प्रेरेक्ट्रन विछति

भाभयन् सर्वभूतानि यत्नारू एति मायया इति श्रीभगवद्गीतायाम्।१०।६१ खाखायः। "सर्वभूतानां हृन्मध्ये द्रश्वरोयन्तर्याः तिष्ठति। विं कुर्वन् सर्वाणि भूतानि मार निजयक्ता भामयं स्तत्वकंमस प्रवर्णयन् य दारुयत्वमारू एति कचिमाणि भूतानि स् धारो कोने भामयति तद्ददितः। यद्वा यत्वाः प्रीराणि खारू एति भूतानि देशाभिमानि जीवान् भामयित्व वर्षः।" इति श्रीधरस्वाभी खाष्य पूजाधारयन्त्वम्। तच नारदीये। "खाषीय पिक्टंद्यं चनं विष्णोः चेचससद्भवम यत्वस्थ प्रतिसास्थानसचीने सर्वदा हरेः।"

"शालयामे मणी यन्त्रे प्रतिमामण्डलेषु च। नित्धं पूजा चरे: कार्था न सु केवलसूतले॥" योगिनीतन्त्रे।

"लिङ्गस्यां पूजये देवीं पुक्त नस्यां तथेव च।

मण्डलस्यां महामायां यन्तस्यां प्रतिमास च।

जलस्यां वा प्रिलास्यां वा पूजयेतृ परमेषदीम्।

रत्त सर्वे यन्तामाये। कौलावलीये।

"यवापराजितापृष्यं जवाप्रयाच विद्यते।

करवीरे सुक्तरक्ते होणं वा यव तिर्धात।

तव देवी वसेदित्यं तद्यन्ते चिष्ठकाचैनम्॥"

रत्त् सर्व्ययन्तामावे। तथा च।

"यन्तं मन्त्रमयं प्रोक्तं मन्त्रासा देवतेव हि।

देहासनीयंथा मेदो यन्नदेवतयोक्तया॥"

तथा।
"आदी जिखेद्यन्तराणं देवतायास्य विश्वहम्
कामकोधादिदोषोत्यमर्ज्यदुःखिनयन्त्रणात्॥
यन्त्रमित्याहुरेतस्मिन् देवः प्रीमाति प्र्णिनः।
विना यन्त्रेण पृजायां देवता न प्रसीदिति॥
दुःखिनियेन्त्रणाद्यन्त्रमित्याहुस्तन्तवेदिनः॥"

इति यक्तपूजाप्राधान्यम्॥ *॥
चयघ घारणयकाणि। तजादौ भुवनेन्द्रशी
यक्तम्। प्रारदायाम्।

"वालिखाएदिममेलानुद्रमं पाशादिनं नाचरं कोष्ठेजङ्गमनृन् परेषु विलिखेद्राणेमन्द्रयम्।

च्यच्पूर्व्यापरघट्कयुग् लयवरान् श्रीमास-नानर्गले-ज्यालिखेन्द्रचलाधिषादिसुग्रयः पंक्तिदयात्तन-

परम्॥ कोडेब्बरयुगार्शमात्मसिहतां युग्मखरान्तर्गतां मायां केपारमां स्वेद्ध विचिखेन्म् नं चिपंक्ति-क्रमात्।

चि: पाधाष्ट्रधनेष्टितच लिपिभिळीतं क्रमाद्-युत्कमात्

पद्मसीन घटेन पङ्कलस्तिनाविदिनं तद्विहि: ॥'
घटामेलिमिदं वक्तं मिलियां श्रीप्रदं महत्।
पाप्रशिक्षक्तिकन्दपेकामस्क्तीन्दिराङ्क्षया: ॥
प्रथमीश्राचरो सामिनि रिक्किन।
खाद्यानीश्राचर सहिद्यर परिकौतित

ही गौरि रदहियते योगेषरि सवस्थानट दिट न्त यां उपाणो । य मन्त्र साइ रही। रन ॥ ' इति घटारोलयन्त्रम ॥ ६॥

"तारे इँ विलिखेन् सरोजजुइरे साधामि-

मलाणीन् वसुवंखकान् वसुद्वेष्वाविख तद्वास्थतः।

ग्राक्श वि: परिवेदितं घटमतं पद्मस्थमजा-

यन्तं वश्यकरं यहादिभयसृक्षचीप्रदं कीर्निस्मृ॥"

इति लहितायकम्॥ *॥

"पद्मं भागुद्रलान्वितं प्रविकिखेत् तत्कि कि कायां

क्तारं प्रक्तिग्रनीजसाधासहितं तत्केष्ररेष्ठ

मर्हिन्यामनुषम्भवान् युगलभी वर्णान् पुन: पनगान्

मलार्गान् गुरम्भो विधाय विलिखेदन्खं तदक्छी द्खे ॥"

स्थितम्। सन्तस्तु । "उत्तिष्ठ पुरुषि किं खिपिषि भयं मे ससुप-यदि ग्रावयमग्रावयं वा तको भगवति ग्रासय

माहकार्योन संवीतं भूपुरदयसध्याम्। ालच विन्धवाधिनाः प्रोत्तं सर्वसन्दह्नित्। रचाकरं विशेषिण चुत्रभूताहिनाश्नम्। राच्यहं अष्टराच्यानां वस्यदं वस्यमिच्छताम् ॥ नुतार्थिनीनां सुतदं रोगिणां रोगग्रानिहम्। ाहुना कि मिची क्लेन यन्त्रं यत् का सदी मिथः ॥" इति वनदुर्गायन्त्रम् ॥ 🗱

वथ लच्चीयन्त्रम् । वैदादिस्थितवाध्यगासयुगम्: भीम्सि-मारान्ति

वञ्चलायु दिनेश्यचवित्रसम्बन्धाः तद्वहिः । ची यञ्चनकेश्रं खर्तवत्यचारवुमां ध्रा-म्बाभ्यां वषड्नाया विस्तिया यन्तं लिखेट्-

्ररदयकी योषु हमी खेखी पुनः पुनः। ष्टालच्यीयन्त्रसिरं सर्जेश्वधंप्रलप्रसम्॥ ंबंदु:खप्रम्भनं सर्वापहिनिवार्कम्। हुना किंगिहोसीन परमसाद्य विद्यते ।" *। थि चिपुरसेरदीयन्त्रम्। मध्यादां नवयोगिष्ठ प्रविशिविद्वीजागि वर्कां-विका: पुनर्यपन्वितं स्वालिख लिया-

विष्वदितयेन समाययुजा क्षेत्रितं व चेपुरमीरितं चिसुवनप्रचीमणं ग्रीप्रहम्॥" यसी तु।

नमाणं विषुराहिवि विश्व है सर्मु हरेत्। का कामेश्वारमह प्रवद्द्य घीमा 🛭 🛚 मी च पवदेझ्यक्तन सिन्ने प्रचीहयात्। गायस्त्रामा समाखाता चैपुरी धर्विषिहिंदा ।

यन्त्रं

'वर्द्धेमे हयुमान्तरस्यमदने माया लिखेदामभव ष्ट्कोगेष्यथ सत्यष्ठ प्रावासर्धेत् हु कार मावेछितम्।

क्वींबीचेन वमीरिसं चिस्वनप्रचीभगं चैपुरं यन्तं पद्ममनीभवासाकामिरं सौन्द्यंसम्यत्-

करम्॥"

इति विपुरायन्त्रम्॥ 🗱 ॥

खय मीविद्यायन्त्रम्। "विग्रेषं घार्यं यन्तं प्रसङ्गात् वायथासि ते । रेप इकारयोर्नेधी देवीना सभितः खक्म । वाध्यनाम दितीयान्तं तस्त्रीहें विनिखेकानुम् ॥ तर्वेव माष्टको सर्वो विलिखेचकवाह्यत:। प्रयाधास्तिनेव मजेन पर्वस्येत्। तन प्राणं प्रतिष्ठाप्य विद्यामष्टीतरं भ्रतम्। तत् स्या प्रजिपेनानं देवीध्यानपराययाः ॥ हेको मध्यस्य स्वता रजतस्य एवा पुन:। करे भवा जगहुम्यं हृद्ये की मुनक्षमम्॥ क्फे धनं लभेड़ाचे स्तम्भनं ज्यानं भवेत्। प्रिखायां मोचमाप्रीति तसार्यक्रेन धार-चेत्॥"#॥

अथ गरीप्रयन्तम्। "वीजं घट्कोसमधी स्पर्दनलपुरे तार्गं हिच्च जन्दी-

मायाकन्दपंभूमीस्तरत्रमपुरेष्वालिखेदीन-घट्कम्।

तसन्यिज्ञ मन्त्रान् वस्रदलकावले ऋलमन्त्रस्य

प्रिशान् पर्नेषु विदान् विलिखतु गुगाध्यान्य-सन्धं यलाई।

व्यावीतं विपिभिः क्रमीत्क्रभवधात् पाधा-**ङ्गप्राध्यासप्रि**

भूतिमहितयेन देखितमिदं यन्तं गणाधी(भातु:। वाचाजुङ्गरोचनाचममहैर्भूवीदरे हैकि वा चं लिखाभिवहन् लमेत खक्त है: संप्रार्थनीयां श्चियम्॥

उत्तं सहागरापति विधानं सुरपूजितम्। धर्विचिड्डिकरं पुंचां समस्तपुरुषार्थेदम् ॥" *॥ स्रय सीरामयलम्।

"तारं मधी विलिखतु सन् वट्स को गिष्ठ सन्सि व्यक्तं भाषां सार्भाष लिखेत् को समाहिष्ठ

विञ्चलीय खरमणमतो पत्रमधीषु माला-मन्त्रसार्वात् गुइसुखसितात्रद्ये पञ्चवर्णात्॥ इशाचरेण चंत्रेश काहिनलेस भूषृरे। दिलिदिचु लिखेंद्विं नर्सिं इवराह्योः ॥ नमी सगवते ब्याचतुर्धा रहुवन्दनम्। रचोष्ठविषदावानी मधुराहि समीर्येत् ॥ प्रसम्बद्गायेति पञ्चार्माततेलसे। विधाव तर्ननरम्

प्रवाहिनमोहनोहय साखासन्त्र प्रवीतित. 1"

चाय वृधि इयकाम। ⁴ वीन साध्यसमन्दित प्रावित्से से पेटस्प्रचण मलार्णान युतिशा विभष्य विलिखे सप्य

L(REA P

बाह्ये कीगगर्वा जवहदस्या गिष्टद्येना इतं यन्त्रं चुद्रविषग्रहासयरिष्प्रध्वं वनं श्रीप्रदम्॥"अ च्यय गोपालयन्त्रम्। "पिएडं म्हलेन वीतं स्इनपुर्धुगंकी यराजन-क्षियात पद्में दशासंस्प्रितदश्रदलं कामबीजन

पर्गं विञ्चल्यमं सास्तर्विति स्विधील धन्-यो ह्या (ग

किञ्चल्कयञ्चनाद्ये विश्वतियुगद्वेष्ट्यित्रानय-

पाद्याञ्चयामादीतं चीकीपुरयुगासि । च्यषाचरंग लिसतं यन्तं गोपाजदेवनम् ध धक्ताधकासपालदं सर्वरचाकरं स्ट्रनम्। प्रचानतको घरासंस्यो महर्विन्द्रविभृषितः॥ पिगडवीजिमिदं ग्रीलां सर्विसिद्धिकरं परम्। खार: क्रमाय ठइन्द्रं घड्यां मगुरीरिन: ॥ गोपीजनान्ते प्रद्देष्ट्रह्मभायाध्वित्रमा। व्ययं दशाचरी मन्त्री डषाडषप्रवपदः । प्रणवं हृह्यं क्रणां डिश्नसुद्धाः ततः परम् । ताइशं दंवकीपुत्रं हु फट्खाहासमन्वितम्। घोड्धाचरमन्त्रीयं गोविन्दस्य नगत्वतः ॥ पिएडं र्विपवेक्वीं ने नमी भगवते तत:। गन्दप्रवाय वालाहिवपुषे ग्यामलाय च ॥ गीणीजनपरस्यान्ते वसभाय दिठावधि । व्यव्युप् मन्त वास्याती गीपालस्य भगतातः । खनङ्गः क्रवामोविन्दो हैरन्तावशाचरी मनुः। इति गाँपान्यक्तम्॥ ॥ ॥

वाय गोपालसः यन्तरम्। "पाक् पत्यक् दिस्योदक् विधिवद्भिलिखेत सार रेखा चतुः वं

की गोराच्यू वसुक्तं ववयसुगस्तं मध्यपूर्वे तद्गम्।

स्रोकस्वार्यात् पुरस्ताद्वस्पद्विवरेष्वस्वर्थ लिखिल:

तहास दार्थार्योस्तर्गपरिष्टतं देवक्षीपुत्र-यस्तम् ॥

तं सुकी देव देवेतं तं वेदे वरतो वतम्। वं वर्ती रूएनी खातं मं खाती इंदकी सुतम् लिखितं भूजेपवादी यस्त्रमेसद्यथाविधि। विष्टतं बाहुना निर्दं सर्चका अभनप्रदम् ॥ पलाग्रारचिषलकं जिखितं साधु साधितम्। गोस्याने निखनेदेतत् गर्वा द्विभवेत्तरा ॥" ॥ चय शिवयन्तम्। तचासी घटकीसामसहर कता तरना: साध्यगामयुक्तां प्रामाहभीन विलिख वट्कोग्रेषु प्रश्वसिक्तवस्थान्यसर्गः विशिख्य विवरेष्ठ यङ्क्षमन्त्रान् तहाँ इ: पस रनानि विरुष्य तह्सम् ३० इप्रान्ध नम कि तत्पुरवाय नस उन काचाराय नस

ॐ सदोजाताय नमः ॐ नासहैवाय नमः। इति पचसन्त्राम् प्रागादिक्रमेग लिखेत्। तद्विरिष्ट्यानि रचयिला तद्वीषु माहका-वर्णान् लिखेत्। तद्व इिर्नुतं चायकंन देख्येत्। रतर्यन्तं जपहोसारिना सम्पन्य धारयेत्। च्यापुरारोग्वेष्यंपदिसिद्धिभैवति॥ 🗱 ॥ व्यथ च्ह्यञ्जयस्य यन्त्रम्। "मर्थे साधाचराटंग भुवसभिविलिखेब्सधमं

दिग द्वे घु

कोरोजन्तं मनोस्तत् चितिस्वनमधो दिच्छ चन्द्रं विदिच्छ ।

टान्तं यन्तं नदुर्तं सकलभय हरं चे इस्तापन्तस् याधियामोहदु:खप्रश्मनसुदितं श्रीप्रदं की तिंदायि॥"*॥

ऋधकालीयन्त्रम्। यासचे। "आदां वीजं समाधां प्रथमवसुग्रहे तदहि-

पूर्वादां चाष्टवी जंतरतु वस्रयहद्वन्दने वी जल्द**कम्**।

किञ्जलकं तन् खराष्ट्रं वसुदलविवरे स्वाच्या बीजघट्सं

कूर्चाभ्यामेव वीतं चितिग्रहयुगयोरनारे यन्त्राजम्॥

देवीबीजवयं तन् प्रतिहिश्रमपरं प्रक्तिकीज-इयं तत्

कोशे कोशि लिखेद्यस्त्रिजगति स गुरः भ्राष्ट्रस्थापि विष्णी: "

अय प्राक्तिकारी ताराधारणयन्त्रम्। तदुक्तं जिनकारीये।

"योनियुग्गे लिखेन्नन्तं सन्ती हेसप्रलाक्षया। क्रीवर्षीनान् दीर्घवर्णान् घट्कार्य विलिखेचत:॥ खरपनेव्यरवर्णान् तद्वचिश्रुपुरदयम्। व्ययवर्षं भूष्रे च विश्विखा साधकोत्तमः ॥ सुदर्शपट्टे भूके वा रहेथे वाध्यय सुत्रते। विलिखें है मलेखना सन्धारक समन्वितम्। दू वी वा किंच्य कुश्स्तेन वा पुन: ॥" स्कवीराक व्ये।

"वेदिनं पीतवस्त्रेण जतुना परिवेद्येत्॥ बभीयात् पर्कस्त्रेण प्रियूनां कण्डभूषणम्। स्क्रीणां वामसुजे चेवमकोवां इनिका सुजे। बस्थापि लमते पुत्रं निर्धनो धनवान् भवेत्। इसा रचां पुरा बच्चा ज्ञानार्घ गीनमाहिसि:। घीलर्घ पार्यने चान्ये: संग्रामे नयका हिस: ॥" व्यखार्य:। यो निजुक्ते पट्कोकी। तस्य मध्ये ध्यश्वावादिना भूजेपचादी जुङुमरोचना-रक्तचन्द्रन जटामां सीनां चमां ग्रं विधाय पङ्क्ति अमेग दलमलं लिखिला तस्य इंडेखारेज-मध्ये अनुकस्य रदां क्षुर क्षुर घनुकी नां शुभं पुलसुत्वाद्यंति वा अध्य द्वानं कुर कुर इबाहि या साध्यवद्वितं निलिखा घट्कीये क्वीविभवान दीर्घवर्वान् चा दे छ ऐ ची चः "खराणां मध्यां यच तचतुष्कं नपुंसकसिति।" जारपचे व्यवसान्। ऐंड्री ॐ ऐंड्री फट् खाहिति लिखेन्। तद्ताम्। "वाग्भवं कुलदेवीच तारकं वाग्भवं तथा।

हृहोखा चार्क्समान्ते विह्नायावधिमंतु: ॥ च्यष्टाचरो सनु: प्रोक्ती सन्त्राणां सार देशित:॥" व्यथ यन्त्र (सञ्चनद्रयम् ।

"काष्मीररोचनालाचास्रोभसद्चन्द्नै:। विलिखेंद्वेमलेखन्या यन्त्राख्येतानि देशिकः ॥ भूमिस्एं प्रवस्ष्टं यन्तं निम्मे ल्यसङ्गतम्। विदीर्गलिङ्गितं मन्त्रीयन्तं नैव च धारयेन्॥ सीवर्षे राजते पाचे भूजें वा सम्यगालिखेनु। व्यथवा नाम्बर्ण्डेवा गुटिकां क्षत्र धारयेम् ॥ यावच्नीवं सुवर्णे स्थात् रोध्ये पिंग्रातिवार्धिकम्। भूके द्वारध वर्घाणि तर्हे तास्त्रपट्टके।"

इति तन्त्रसार:॥ 🕸 🛚 व्यव्यत कालिकापुरायै .७०।७८।७८ व्यंधायेषु दष्ट्यम्॥ 🗱 ॥ उपय यन्त्रसंस्कारः । वासके-अव्यक्ति ।

"साला संकलायेकाकी गुरोरईनमाचरेत्। पचायं ततः ऋवा भि्वमक्रेण मिल्तिम् ॥ तच चर्त्रा चिएककी प्रस्वेन समाञ्जलभू। तदुइंख ततस्त्रां स्थापयेन् सर्णपाचके ॥ पचान्टतेन दुर्घेन शीतलेन जलेन च। चन्द्रेन सुगत्वेन कल्प्यायुक्तेय च॥ पयोदधिष्टतचौद्रम् करादीर सुन्नमात्। तोयध्यान्तरं: कुर्यात् पश्चास्तविधि वुध: ॥ हाटकै: कलसेरैं वीमएभिर्वारिपूरितै:। क्षायजलसम्पद्भैः कार्येत् सानसुत्तसम् ॥ स्नानं समाध्य तां देवीं स्वाययेत् स्वर्णपाडकै। यसराजाय दिश्वे महायसाय घीमहि नही यन्त्रं प्रचीद्यान् ॥

स्टा वन्तं कुश्यंन गायच्या चाभिसन्तयेन्। चारो मर्शतं देवि ! देवता भावसिद्धये ॥ चात्रणुद्धिं ततः शला घड्डेर्टेवनां यजिन्। तवावास्य सहाईवीं जीवन्यास्य कार्येत ॥ उपचारै: योद्श्सिमैहानुदाद्भि: सदा । पालताम्बृलवैवेदोर्देशी तच समर्चेयेत्। पष्टक्षचादिकं ददात् वकालङ्कारमेव च। व्यमुरं चासरं घएटां यथायोग्यं सहिष्यरि ।। वर्जनेतन् प्रयत्नेन ददादालाहिते रतः॥ ततो जपेत् सहस्य सक्तेशिनसिद्धये। विखिदागंतत: कृत्या प्रसम्बन्धाः जनम् ॥ अधीत्तरभनं ह्रसा सन्याताच्यं विनिः चिपेत्। चोसकर्षेग्यग्रह्मस्ति दिग्यं जपसाचरेत्॥ घेनुमेकां समानीय खर्णे हङ्गाद्यसङ्कताम्। मुर्वे दक्षिगाँ दबात् ततो देवा विसर्कनम्॥" अख प्रयोग:। व्रतनिव्यक्तिय: खस्तिवाचन-पूर्व्वकं सङ्ख्यं अर्थात्। चादेखादि चासुक-गोत: श्रीयमुकद्वार्यमा खनुकदेवनाया: पूजार्थे चातुक्यक्रसंस्कारमङं करियो। इति व कच्या पश्चमञ्चमानीय श्रीमितिसनीयाशीत्तर

भूतं चाभिमन्त्रा प्रसादंग यन्त्रं तच चिपेन तत उत्तोल्य स्थापयेत्। ततः भीतन जनपन्दन गन्मकस्त्रकी कुक्तुमे: स्वापधित्वा पश्चयसमान होमिति मलेगारोत्तरश्तसभिमन्त्र प्रयाद पूर्ववन् भोधिथिला स्नापयेन्। तच अस प्रथमं चीरेण सापियवा ध्रंद्यात्। र **इप्राष्ट्रतेन अधुना प्राकेर्या च। तती** १८०४ कलने; कुङ्गमगोरं।चनाचन्दनमियितैस्तो स्वापयेत्। सर्वत्र स्वानं स्त्लसन्तेश तर यत्त्रमुत्तोच्य कुष्राग्रेण तत् स्पृष्टा यत्त्रराजा विदाहे महायलाय धीमहि तही दलं प्रचं स्यात्। इत्यष्टोत्तरध्रतमभिभन्त्रा प्रागणितः क्ष्मांत्। यस प्रामप्रतिष्ठामन्तस्य व्रह्मविष महेश्वरा ऋषय ऋग्यजु:सामाणि इन्हों चैतन्यं देवता प्रायपातिष्ठायां विनियोगः तद्यया। आं छों क्रों यं रं लं दं शं पं सं ह र्चं सः चासुकदेवतायाः प्राणा इह प्राणाः एवं जामित्यादि चानुकदेवतायाः जीव इः स्थित:। एवं चामित्यादि चामुकदिवताया: मर्ज न्त्रियाणि। एवं छामिळाहि खसुकदेवताय वाड्मनसन्तु:स्रोत्रत्रागप्रामा दहामय सुखं चि तिष्ठमु खाद्या। इति प्रागान् प्रतिप्राप्य न प्रकृतदेवतासावाद्य घोड्ग्रोपचारै: पञ्चीप चारेंब्बा पूजयेन्। ततः पट्टस्चादिकं टह अयोत्तरशतं जमुा शक्त बेन् विलं ददान ततोव्योत्तरभ्तहांमं सला प्रवाहितसम्याः द्दात्। होसाभावे हिरुगवाप: कार्यः। तन रिचियां रस्ता अस्टिदावधार्यं कुर्यात इति तन्त्रसारः॥ अ ॥ स्रीयधपाक। धैयन्त्रारि

"भाके वितस्तिगकीरे सध्ये निहितकूपिके। ञ्जपिकाका**र**णयं**न्तं** वालुकाभिच पूरिते। भैवनं कूपिकासंस्यं विद्वा यच पर्यतः। वाजुकायलमेत्राह्य यन्त्रतम्बहुन्नैः स्मृतम् ॥"

इति वालुकायन्त्रम्॥ "निवडमीषद्यं छतं भूर्चे तस्त्रिगुणान्तरे। रसपोटलिकां कान्ने डढं नद्वा सुग्रंग हि॥ सन्धानपृष्णे कुष्मान्तः खावलद्धनसंस्थितम्। चाधसाच्चालयदामं तत्तदृत्तक्रमेण हि। दोनायकसिदं धोक्तं खेदनाखां नदेव हि ॥" सन्धार्गं काञ्चिकादि। इति दोलायन्त्रम्॥ 🛣 ॥ "सामुखाली नुखे वही वस्ते स्त्रेतं विधाय च । पिध(य पच्यते यच तद्यन्तं संदर्गं स्तृतम्॥" इति खेदनयन्त्रम् ॥

"खदःखालां रसं चिम्ना निस्धातन्त्रुखोपरि स्वानीक्दर्रस्थीं सन्दन् निरुध एड्कस्या॥ कहेंसालां वर्न चित्र। चुह्याभारीय दक्तः यसलाकालयहां यावत् प्रहरण्यतम्। खाङ्गभीतं ततो यन्तादृग्रहीयाहरस्तामम् । विदाधर(भिधं यसमेतत्तर्ज्ञेग्राहतम्॥"

> इति विद्याधरयन्त्रम् । समस्ताङ्ग गर्ते भ्रषारसा विवा

ि विखेन तदुसम्

ही प्रोपले सटक्क्याद्यक सूधरनामनम् " इति भूधर्यन्तम्

यक डमरवज्ञ खात्तत खालोंमुं दत स्खे। इति इमर्यक्षम्। इति भावप्रकाशः॥ (तयासः। 'अप्रसम्बद्धातुक्तर्भवागोक्तनाकारमित्रभा। नैव व्हिदान्विता मध्ये गम्भीरामारगोचिता॥" इति असम्बायन्तम्॥

'ही भागी तु सदुग्वस्य एकावल्गीकव्यक्तिकाः[। ोइनिष्ट्य भागेनं चेतपाषासभागिनम्। रिक्शसमं किचित् क्रागीदुःखेन पेषयेत्। शवहयं टढ़ं महीं तेन सवां सुसम्प्टान् ॥ विश्वस्थिला रसंसिन्नातत्कल्कीः सन्धि वैपयेत्। ौद्रस्या समाखाता सम्यक्पारस्माधिका॥" इति मूपायन्तम्॥ *॥

शलुकापृहितं भाष्टं तन्मध्ये छतकं चिपेत्। तं महागतचीव भाष्टं सावेण रोधयेन्॥ ाप्ता म्हलवर्गे: सन्धं पाचये मुख्यिका निना। लुकायन्त्रमेतिह्न योजयेदसकस्मेशि॥"

इति बालुकायन्त्रम्। यं क्षक्षं काच कुछ। गिजयेत् खल्मा खन्दैः। यं क्षाला प्रचेत् भाष्डं वक्यक्रमिति स्टतम्॥" इति वक्यकाम्॥

ғ ड्वीध: संगुटाकारंतमाध्ये रससंस्थितम् । :चीयकामेतिहि रसारिष्ट्रयसाधनम् ॥"

इति वावचीयन्त्रम्॥॥॥

। वैद्यकर्सेन्द्रसार्यंग्रहे जारगद्यधिकारे ॥ किसोपययपर्यक्तविष्टतियेथा,---यन्त्रभ्तमेकोत्तरमत्र इक्तमेव प्रधानतमं । गामनगच्छ। विं कारगम्। यसाहस्ता-यन्त्राणामप्रकृतिरेव तस्धीनवाद्यन्त्रकर्मे-र् तम मनः भरोरावाधकराणि भ्रत्यानि साइरणोपायो यन्तारिं। तानि घट्पका-ए। तद्यथा। खस्तिकयन्त्राखि। सन्दंश्-ाणि। वालयन्त्राणि। बाड्रीयन्त्राणि। कायन्त्राणि। उपयन्त्राणि चैति। चतुर्विश्रतिः सस्तिकयलाणि। दे सन्दंश-। दे एव तालयन्त्रे। विभातिनीद्यः। स्वष्टा-

ह वा तद्खामे। तच नागाप्रकाराणां ानां कापचियां सखेमुँखानि बन्तायां ए: चडग्रानि तसात् तसारूपारामादु-हिन्ययन्त्रदर्भेगादृष्ठितितः कार्येत्। इतानि यन्तासि खरश्चन्तासुखानि च। । नि सुरूपाणि सुग्रहाणि च कार्येत्॥ खिल्तिकयन्त्राख्यशह्माङ्गलप्रमाणानि

तिः ध्रजाकाः। पञ्चविभ्रतिरुपयन्त्राशि ॥

। प्रायशी जीहानि अवन्ति तत्प्रतिन्हप-

बाबहकतरचुऋचदौपिमार्चार्यस्याल-तिककाककङ्कुररचासभासभ्रभाषात्रु-इलियोग्यन्त्रीचन्द्रस्याजाञ्चलिकर्णाव-नन्दिसुखसुखानि मस्त्राष्ट्रतिभिः कीले मुलेर हु ग्रावहा इस बार हा ग्यास्थि-। • । स विग्र हो

श्निग्रहच सन्दधौ बोडधाडुकी भवतस्वरमांस **विरासायुगतप्रस्थोहरयाधसप**रिप्यते

तालयन्त्रे द्वादशाङ्क्ष्ये मत्यत लुवदयताल हि तालके क्रयेनासानाङ्गिक्यानामा हरसायम्। गाङ्गीयस्वार्ययनेकप्रकारास्यनेकप्रयोजनान्येक-तोसुखान्यभवतोसुखानि च तानि सोतोगत-श्रखोद्धरमार्थं रोगदर्भनार्थमाच्यमार्थं क्रिया-सीक्यार्थक्वित तानि स्रोतोदारपरियाचानि यथायोगपरिणाच्दीर्घाण च।

भगन्दराधौँ श्वृदत्रगवस्तु प्रचरक्तिम् च रहिंद-कोदरभूमनिरुद्वप्रकाशसिरुद्वगुद्यन्तार्यलावु-प्रकृयकाणि चोपरिष्ठाहुकाम:।

भ्रवाकायन्त्रायद्यपि नानाप्रकाराणि नाना-प्रयोजनानि यथायोगपरिकाह्नदीर्घाक च तेघां गख्परप्रगुक्तमपेपणविष्यमुखे हे हे एघण-व्यूष्टनचालना हर्गार्थस्पपदिश्येते। मस्रद्दल-माचसुखे हे कि चिरानताये सोतोगत प्रस्टोह-रणार्थेम् । घट्कार्पाचकतोग्धीयाणि प्रभाच्नेन-क्रियासु। चीणि दर्शांकतीनि सज्ञस्खानि चारोषधप्रशिक्षानार्थम्। जीग्यन्यानि जाम्बय-वष्टनानि चीरायञ्ज्ञप्रवद्नानि यङ्वास्मिक्षभेग्छ-भिप्रेतानि। नासार्द्दहरणार्थमेकं कोलास्थि-रलमात्रसुखं खक्षतीच्योष्ठम्। अञ्जनार्थमेकं कलायपरिमधः तमुभयतो सुनुलायम्। सून-मार्गविद्योधनार्थमेकं मालतीपुव्यवन्तात्रप्रमाण-परिमण्डलमिति।

उपयक्तारायपि,रच्नुदेशिकाषङ्चमीनानावस्कल-लतावस्त्राष्ट्रीलाध्स-सङ्गर-पाणिपाद-मलाङ्गुलि-जिज्ञा-एन्तरासमुख-नालाश्वनटकशाखास्रीवन-प्रवाह्यहर्षायस्कान्तमयानि चाराधिसेष्ठवानि

रतानि दें चे चर्चसिन् देचस्यावयवे तथा। सन्धी कोहे धमन्याच यथायोगं प्रयोजयेत्॥ यन्त्रकासीय तु निर्धातनपूरसावन्यनयृहनवर्तन-चालनविवर्तनविवर्गणीङ्गमार्गावणीधनविक-भैगाहरणा चनोक्रमनविनमनभञ्जनो सयना-चूवसो वसारास व्यक्तरसामचा जनप्रधमनप्रसा-व्योगानि चतुर्विप्रति:॥

खनुह्या चापि विभनेद्यन्तनमाणि बुह्यिमान्। व्यसंख्येवविकत्यवाच्छल्यानामिति निस्वयः। तनातिस्रूजमसारमतिही धंमिति द्रसम्याहि विषमणाचि वक्षं शिथिलमत्युव्वतं स्टुकीलं च्दुस्तं च्दुपाश्मिति दादश वन्नदोधाः। एते दी बिविनिम्म् सं यन्त्रमणादशाङ्कलम्। प्रश्रस्तं भिषजा जीयं तिह्न कभैसु योजयेत् ॥ दक्षं सिंहस्खातीसु गूटं वङ्गस्खादिभि:। निहरेतु भने: भल्यं भक्तयुक्तिकरेणया।

विवनैते साध्ववगा हते च श्रत्यं निग्रह्मोहरते च यसात्। यन्त्रेष्वतः वङ्गसुखं प्रधानं खानेव सर्वेष्ट्रविकारि चैव।" इति सुन्नते स्वयसाने सप्तमेश्यामे । 👣 यन्त्रँ

गीलाधाये सयलाणि यथा तवानी तन ' अय यन्त्राध्यायो याखायत र स्भप्रयो ननमा इ हिनगतकालाययवा जातुमभक्या यती विना

वची यन्त्राणि ततः स्पुटानि संजीपनः कति

मोलो माड़ीवलयं यथि: प्रहुर्घटी चक्रम्। चापंतुर्यं मलकं धीरेकं पारसाधिकं यलाम्। "चय प्रथमं गोलयन्त्रमादः। खपष्टतार्विचिदं चितिचं प्रवा कृतेन

संमर्क गाड़ीरके विन्दुं कवा प्रवाय जनसमं चिति

र्विचिद्रस्य ऋाया पतित कुमध्य यथा तथा

उड्गीने कुनविन्दोर्भधे नाचो द्याताः स्यः॥ "अय नाड्रीवलयसाहः।

खपवृत्ते कुजलके लयं चाथी खगीलन लिकान्तः भूखं पुरवण्छां चन्नं घष्टा निजोरवे चाङ्गम्। चक्तेर्यशीभायासुद्येश्वे न्यस्य नाड़िका क्रीया: इष्टच्हायास्यां निर्देश्य लगं प्रभायाच ॥ केन चिदाबारेग ध्वाभिस्खकी नक्ष्य छते। व्यथवा कील च्हायातलमध्ये खुनैता नाचा:।" घटिकायमालचगादिकं घटीयन्त्रप्राव्हे द्रष्टवाम्। "चय प्रक्रमाद। समत्तमस्त्रनपरिधिभेगसिङ्गी दन्तिदन्तिण तच्छायात: प्रोक्तं चानं दिग्देशकालानाम । इति शङ्खयन्तम् ॥

चाय वक्षमाह। चक्रं चक्रां भाइं परिधी सथप्रक्रलादिकाधार्मः धार्त्री जिभ बाधारात् करूपा भाहेरैन

तकाधे सन्तानं जिपानां भितुखने मिनं धार्यम्। भूमेरदतमागास्तवाच ऋायया सुक्तः॥ तत्खाहीनाच नता उत्रतसवसंगुणीक्षतं द्युट-

ब्रुद्वीवतीश्वभक्तं गाधः स्थृताः वरैः श्रोक्ताः ॥" "यथ वेधेन यहजानमाह।

> "प्रेचर्षप्रथान्तिमदाराणागाः-स्च इयं ने भिग्नतं यथा स्वान्। दूरी नारे ख्येयुम विचरी वा तयाच यन्तं सुधिया प्रधार्थम् ह नेसिस्यह्यात्त्रातं प्रप्रस्त् खेटच विष्णास्य च योगताराम्। नेम्बङ्गयोर चयुजीस्त मधी में। भा: भिष्यता भन्नवकी द्वतस्ते:। प्रत्यक् स्थिते मेरच पुर:स्थित ने-होंनी भुवः खात् खचरख सुक्तम् ॥"

"अथ चामं तुर्वेगोलं चाह। दबीसतं चक्रसम्मान्त चामं खबु तुयमीलम् ।' "अय फलकयन्त्रार्थमाह ।

हज्जुक्डियेन स्मुटकाल उक्तः

सुद्धिन नान्येयेतितं सयातः ।

सन्नोलयुक्तीर्याणतस्य सारं

स्मष्टं प्रवच्चे फलकात्त्र्यस्त्रम् ॥"

"दहानीं यन्त्रलच्चामाह ।

कर्त्रयं चतुरसनं सुफलकं खाङ्का-६० जुलेविस्तृतं

विस्ताराहिगुणा-१८० यतं सुगणकेनायासमध्ये

तथा ।

स्माधारः स्रयद्भक्षलाहिचटितः कार्या च

आधार: स्रयम्बन्नादिषटित: कार्था च रेखा तत-म्बाधारादवलम्बस्य चसडभी सा लमरेखीयते॥

लमं नवळ-६० हुलके विभण्य
प्रयङ्गलं विश्वेगतः प्रसार्थः ।
स्वाणि तवायतस्यारेखाः
जीवासियानाः स्थिया विधेयाः ॥
ज्याधारतोष्यः खगुगा-३० हुन्तेष्ठ
ज्यालम्योगे स्थिर्ण्य स्वयम् ।
इर्णमाणा स्थिरे प्रलाकाः
जिपालमंत्रा खलु का प्रकल्याः ॥
वर्णाङ्गलयानमत्त्र रत्यात्
कवा स्ट्रतं परिधौ तद्ञ्यम् ।
घरमा घटीनां भगणांध-३६० केषा
प्रयंप्रतं चास्त्रपत्तेष्व दिग्भः ॥
जये सरत्या तत्रपद्धितेवाः
वर्णाङ्गला दीर्घतया तपाङ्गाः "

"दरानीं बन्होपकरणमाच । यत् खण्डके: स्यूलचरं पलादां तन्नोजु-१६ हृत् स्याचरिम्रक्षिनीस् ॥" "दरानों यटिसाधनमास ।

वेदाः ४ भवाः ११ घोलस्वो १० एतिच्यः प्रिकाः १ विच्ये १३ च बाणाः ५ पलस्थानिष्ठाः । व्यकों दृष्टताः खः क्रमणः खदेणे राख्यक्षेत्रभ्यानि हि खखकानि ॥ तेः क्रान्तिपाताह्यार्वभुँ चच्याः ष्ट्राङ्कृतास्यवणीन युक्ताः । दिग्भी क्रतामा भवतो ह यहः । चा पहिकायां स्वियत् प्रदेया ॥"

"दरानीं यरिपयोननमाह ।
धार्यं तथा पनकयक्तमिदं यथैव
तत्माक्षयोनंगति तुन्धमिनस्य तेजः ।
हायास्था स्मृप्तति तत्मिदिधौ यमंप्रां
ननांग्रके मितमता तर्गिः प्रकल्पाः ॥
चालप्रोतां रिवननगतां पितृकां स्मस्य तस्तादुयरेरयादुपरि पनकेश्यस्य गोनक्रमेण ।
थकाद्देयस्द्रनगुणस्तन या न्या तथान स्वित्रे वृत्ते तनगद्दिकाः स्मृनेता नमकामाः॥"
"चाष यरियन्तमाह ।
विच्याविष्कमाह वृत्तं क्रवा दिगक्तिं तन्न ।

वर्षास्थी प्रसाद यस्तिस्युविद्धाव केन्द्रे

दस्त्रायां प्राक प

निष्याङ्कुला निधेया यद्यासास्त्रान्तरं यादत् ॥
तावत्या सौर्या यद्दितीयहत्ते धनुभैवेत् तन् ।
दिनमतिशेषा नाद्यः प्राक् प्रसात् खुः क्रमेखे-

"इरानीं धीयन्तं विवचुरारी तत्प्रशं नामाच। अध किस एषुतन्तेधींमती सूर्यन्तेः खकरकानित्यचेदैत्तन्त्रनामहचे:। न तद्विदित्सानं वस्तु यदृष्टश्चमानं दिवि सुवि च ननस्यं प्रोचित्रथ स्थलस्यम्॥ खब प्रश्नः।

तन्सानारं तस्य कम्क्यस ।
यो वित्त यहीय कम्स्ययासी
धीयन्त्रवेदी वद किंन वेति ॥"
"स्यय यथाः भववंधेन प्रतमामाद्य ।
यथायन्त्रतसंस्यं विद्श्या भुवम्यम्त्रत्योर्जस्य ।
वाहुर्लस्यान्तर्स्विच्छायान्तरं कोटिः॥
कोटिर्हाद्मगुण्यता वाहुविभक्ता प्रतप्रभा
स्था॥"

वंशस्य मूलं प्रविलोक्य चायां

"दरानी वंशादिवेषमाह।
विद्धीन वंशातलं दुरु च्हायाहताद्वाहोः।
कोव्या नव्यं सेवं सवंश्रमध्ये महीमानम्॥
विद्वाधो वंशायं स्मानं कोटिसंगुणं मक्तम्।
दोष्णा वंशोच्हायो दुरु च्हायेण संयुतो सेवः॥
उदाहरणम्।
पच्याकाङ्गला १४५ यहिर्षपहिर्दृ गुच्ह्यः।
यदकराक्तवेथे दोः कोटिः सप्तदशाङ्गला ॥
व्ययवेथे रसेशा ११६ दोः कोटिस्तुरमकुञ्जराः।
वंश्रस्य यस्य तन्नानं चासवंशान्तरं वद ॥"
"यथ केवलायवेथेनाह।
अत्रं विध्वोध्येष्यः पुनक्षविष्य तद्विद्वोत्॥
निजमुजमक्ते कोटी तदन्तरच्चतो दगीचाविद्येषः
स्मितंशोचामतः एषक् एथक् पूक्षविज्ञात्वास्यः।
अत्र प्रथः।

कर्ष्यस्य प्रशादिभिष्यविष्यतस्याप्यमाचं मखे। वंश्रस्य प्रगुणस्य यस्य सुसमे देशे समालोक्यते। व्यचेत त्यमवस्थितो यदि वदस्यस्थान्तरं चोच्ह्यं मन्ये यन्त्रविदां वृद्धिपदशौँ यातोशिव धीयना-

उराहरणम्।
रध्यष्टी ह्रेणंस्थेन वंशायं विध्यता भुनः।
इध्यतुष्ट्रान्थ्यय्या खाङ्काङ्गलः वृद्धि॥
विविधेन तथा कोटिरहुलं वेध्योरिष।
यात्मवंशान्तरं नूष्टि वंशोच्ह्रायच वेधवित्॥"
"यथ जलान्तवेंधमाह।
एवं तीयेश्योचं तत्र डगौच्छोनितं भवति।
विवा यथ्या कोटी इशुच्ह्रायो जलान्तरे
वाहु॥

अन प्रमः। दूरस्यस्य न दूरमस्य थरि वाडश्रस्य डहस्य वा वंग्रस्य प्रतिविध्वतस्य यसिवेडशूग्यमार्थं ससे पासव समावस्थितो वहि योज्यूट लां धर्वज्ञमती न्त्रियज्ञमन् ज्ञा जेन मचि श्रुवि ॥ उदाहरणम्। इष्टा चेत् खङ्गला कोटिर्बाहुच्च चतुरङ्गलः। कथ्येश्चेनोपविष्टेन बाहुरेकादशाङ्गलः॥ कोटिरषाङ्गला तीये वंशायं विध्यता सखे।। च्याकहत्ती द्युच्छायो वंशोक्षं चान्तरं वद ॥'

"किंवा यहे। खसीदाहरणम्। घड्केरमरेस्तुल्यान्यकुलान्यथवा क्रमात्। खालातीयान्तरं दृष्टा वंशीचां चान्तरं वद॥" "खष खयंवस्रमास्।

लञ्जदारुजसम्पक्ते समसुधिराराः समान्तरा नेन्दाम् ।

किषिष्ठकातोच्याः सुधिरस्त्राघे एयक् तासाम् । रसपूर्णे तचकं द्याधाराचस्थितं स्वयं भयति ॥" "चयान्यदास् ।

उत्कीर्यं नेसिमघवा परितो मदनेन संलयम्। तदुपरि तालदलादां झत्वा सुविरे रसं चिपेन् तावत्॥

यावदसे क्याचे चिम्नजलं नान्यती याति। पिहितच्छिदं तदतख्यतं भमति खयं जला-क्रसम ॥'

"अधायदाह। तानादिमयसाङ्कुप्रस्त्रमसस्यान्पूर्णस्य ॥ एतं कुरूजलान्तदितीयमयं लक्षीस्रस्य विदः।

युगपम्मुकं चेन् कं गतिन कुष्डाद्वष्टि: पतिना नेम्यां बद्ध्या घटिका खब्दं जलयन्तवन् तथा भाष्यम्।

नलक्ष्यस्तिसं पतित यथा तद्दरीमध्ये ॥
भगति ततस्तत् सततं पृष्यदरीमः समाख्यम् ।
चक्रथ्तं तदुदवं कुष्टं याति प्रणालिकथा ॥"
"ददानीमस्येषां खयंवस्तुपस्त्रक्षाष्ट्रः ।
यद्षीरस्वनलं तत् सापस्तात् स्वयंवसं प्रान्यम् ।
चतुर्यमत्कारकरी युक्तियंकं निस् यान्या ॥
रवं बहुधा यकं खयंवसं कुष्टकविद्या भवति ।
नेसं गीलाञ्जितया पूर्वोक्तित्वाक्त्यायुक्तम् ॥"
दिति सिद्धान्तिष्रोमणौ गोन्नि यकाध्यायः ॥)

यक्त कं, क्री, यक्त का रुम्। (क्रुन्दम्। इति हेम चन्द्रः।
३।५०३॥) क्रुँद् इति भाषा। यम्यते का रुमनेनेति यमधाती स्त्रप्रत्ययेन यक्त्रं ततः स्वार्धे कप्रत्ययेन निष्ममम्॥ (यथा, सुम्रुते। ।। २।
"कार्यो गोफ णिकावन्दः कन्यामाने स्व यन्त्रकम्।
म क्रुयात् स्व हसेकच्च तेन क्रियति हि व्रषः॥"
यक्त्रयति व्रष्टाति सेतुप्रस्तीनोति। यन्त्रि +
प्रकृष्। सेतुप्रस्तिनिक्षाति (इ. । यथा, रामायक्ती। २। ८०। १।

"स्वक्रमाभिरताः सूराः खनका यसकास्त्रधाः" "यसका चलपवाचादियन्त्रसस्मर्धाः।" इति. तङ्गीका॥)

यलग्रहं, की, (यलख ग्रहम्।) तेलिग्राला। इति हैमचन । ८। ६९। घानिचर इति भाषा। लागेत, पु नलाविष्णित । इति प्रव्हचनिता ॥
मटर इति भाषा ॥
लाग, की, (यन्त्र + खाट्।) रच्यम् । वस्तम् ।
(यथा, सुन्नते स्वनस्याने स्वराट्याध्याये।
"यन्त्रणमत कड्नमधिस्त्रंथन्॥") नियमनम्।
इति मेहिनी। सी, ०१ ॥ (यथा, सुन्नते उत्तरतन्त्रे ४१ ख्यथाये।
"रक्तच्यादेदनामिस्त्रणैवाष्ट्रायन्त्रणात्।
व्रस्तिस्य भवेच्छीयः च चामाध्यतमस्ततः॥")
वणा, खी, (यन्त्र + "स्वयास्त्रस्तातः॥")

"महनतापभरेण विदीर्थ नी

यहदपाति हृदा दमनखाः।

विविद्गीनकुण्णहययळ्ळा

तमपराधमधान् प्रतिनक्षती।"
(पीड़ाप्रव्येख्या निषयो विद्ये: ॥)

रेपेड्यी, खी, (पिध्यतेश्नयेति। पित्र्। नर्थो

ख्युट्। डीप्। यक्तमेन पेघखी।) पेषणार्थयकम्।

इति जटाधरः॥ याता इति भाषा ॥

सक्षा, खी, (यक्तयित ज्ञतनोतुना पीड़यगीति। विकि + खुन्। टापि चत दलम्।)

पन्नाः कनिषा मगिनी। यथा, हमचन्ने।

'क्षिका स्थानिका द्वित्रका केनि
क्षिका।"

ततः, चि, (यन्ति + सः।) वदः। इति धर्षः।
(यथा, देवीभागवते। ३। १०। १०।
'ते स्वा जगहुर्धेवं इतादाक्रम्य यन्तिताम्।
रेगमाना सुनि प्राष्ट्र सुर्भिः साम्रुजीचना॥")
रे, [न्] चि, यन्तिविध्रिः। यन्त्रश्रव्दादस्यथे
(न्प्रव्ययेन नियानः। (यन्त्रयति विभातीति।
नित्र वन्त्रने + शिनिः। वन्त्रन्तरसः। यथा,
ामायके। १।१। ०६।
सर्विकोष्मृक्तमात्मानं द्वाला पैतामहाद्वरात्।

। वैद्यन् राष्ट्रसान् वीरो थिलसासान् यह-ष्ट्या॥")

सी मैथने। इति कविकसाहमः॥ (भा०-२०-अन०-अविट्।) खी, समामीत्। यमति वा। इति दुर्गाहासः॥

चौ उ विस्ती। इति विविवस्पहमः। । भ्वा०-पर०-खक०-कानिट्। क्वावेट्।) चौ, भता। उ, धमिला यन्ता। विस्तिनिष्टत्तिः। च्हति पापात् साधः। इति दुर्गादासः॥

क मि प्रिवेषणे। तह्मावे। इति कवि-ह्महुमः॥ (चुरा०-प्रर०-सक्व०-सेट्।) क न, समयति यामयति। प्रिवेषणं चाह्नादेर-ह्मण्याः। वेष्टनसिळके। विषवणाप्ताविद्यस्य स्प्रमिति रमानायः। केचित् प्रिवेषण स्वायं ह्यन्यः। यमयत्यनं द्विचाय ग्रन्थे। स्वत्यन्यः व्यामयति संयामयति इत्यान्तः। सन्ये तु प्रिवेषण स्वायं

विमार्गप्रस्थितानानु दख्म्। इति प्राक्तन्ते। परिवेषणी तु यासयत्यत्र दिचाय स्टी इत्याह तेन उभयस्य प्रामाणिकत्वादुभयन्त विकल्प द्वापनार्थेषानुबन्धः सतः। इति दुर्गोदासः॥ यमः, पुं, (यमयति नियमयति जीवानां फलाफल-मिति। यम्+अच्।) दिवायदिक्पाल:। तत्मयायः। धर्मराजः २ मिलपतिः ६ सम-वत्ती १ परेतराट् ५ कताम्तः ६ यसनाभाता २ भ्रमनः प्यमशाद् ६ कालः १० द्ख्यरः १६ ब्राह्रदेव: १२ वेवस्वत: १३ स्टन्तक: १८। इत्तमर:। १।१।६९॥ धर्मः १५ धर्माराट् १६ जीवितेग्रः १० महिषचजः १८ खोड्बरः १६ इस्हार: २० कीनाम: २१ दघ: २२ महिय-वाचनः २३ ग्रीकपादः २४ भीमग्रासनः २५ कड्ड: २६ इरि: २०। इति भ्रन्दरतावली ॥ कमीकर: २५। इति जहाधर: ॥ 🛊 ॥ जतुर्हेग-द्यमतर्पेषं यथा,—

"यां काष्ट्रित् सरितं पाध्य क्षणपत्ते चतुर्धिम्।

यस्नायां विश्वेष नियतस्तपेयद्वयमान् ॥

यमाय धर्मराणाय स्टलवे पान्नकाय पः ।
वेवस्ताय कालाय सर्वभ्तद्वयाथ च ॥

योङ्बराय द्वाय वीलाय परमेहिने ।

इकोदराय चित्राय चित्रग्रमाय वे नमः ॥

एकोक्स तिलेमियोक्तीकीन् द्वान् जला-

वंवसरकतं पापं तत्चगादेव नासति ॥" इति तिष्यादितत्वभृतभविष्यपुरायवचनम् ॥ तस्योत्पत्तियेषा,—

"संद्वा च रिवणा दृष्टा निमीत्वथित लीचने। यतस्ततः सरीयोश्कः संद्वां निष्टमज्ञवीत्॥ भिष्ट दृष्टे सदा यसात् कुरुषे नेचसंयमम्। तसाम्यनिष्यसे स्ट्रें। प्रचारंयमनं यमम्॥" मार्केष्टेय उवाच।

"ततस्तसास्तु संजज्ञे भर्तृग्रापेन तेन वै। बसश्च यसुना चेयं प्रख्याता सुमञ्चानदी ॥" इति मार्के क्षेत्रपुरागे दैवस्तमन्तरे २० अ:॥ पुरावात्मनां सन्दर्भे तस्य रहणं यथा,---"ताभाग्रतां स्ततो हृष्टा नरान् धन्मपरायसान्। भास्तर: प्रीतिमासाद्य खर्य गारायगो भवेत्। चतुक्षां हु: खामवर्णे: प्रपुक्षकमवेचणः। ग्रह्मचक्रमसम्बद्धारी गरङ्गास्नः॥ खर्णयद्वीपवीती च सीरचारतरानन:। किरीटी कुछवी चैव वनमावाविभूधित: ॥" पाणिनां सबन्वे तस्य रूपं वथा,--"चिंग्रद्योजनदीर्घाङ्गी वाषीसहग्रलीचनः। ध्ववर्णी सहातेजाः प्रवधामोधस्थ्वनिः ॥ ह्रणाधिराजनोमा च न्यनदिक्षास्यवत्। नासारन्यसहरकृतसङ्गेर्जितमद्वानितः॥ सदीवैदश्यश्रीणः स्पोपमनखावितः। प्रच्छमहिषारूषः संद्यद्यानकृदः ॥ र्डह्सस्मीवासा भृद्यतीकुटिलाननः॥* इति पाद्

च्राखानधिकारो यथा 'प्रोवाच धर्म यदच प्रवीम कार्ये त्वया तत खलु धम्मराज ॥ क्राबीवाच ।

ये मत्ताः पुण्डरीकाचे कर्मणा मनना गिरा।
स्वक्मेरिस्ता दान्ता न नियस्या हि ते लया।
कृष्णः संपूजितो येस्त येः कृष्णः समुपासितः।
येस्य नियं स्टृतः कृष्णो न ते लिह्नियोपगाः।
वमः कृष्णान्तानना वासुदेवेगुदीरितम्।
येभावमावितो घर्मा ! न ते लिह्नियोपगाः॥
दानं द्दह्विकत्मस्थतः प्रीयतामिति।
यहापुरः सर्देभमे ! न ते लिह्नियोपगाः॥
उत्तिष्ठद्विः स्पाद्वस्थ त्रजिह्नस्य नगर्देनः।
येः स्टृतस्त सदा धर्मा ! न ते लिह्नियोपगाः।
स्वाधास्य ये कृष्णं संस्थरस्य स्वाधामाः।
स्वाधास्य ये कृष्णं संस्थरस्य स्वाधामाः।
स्वाधास्य ये कृष्णं संस्थरस्य स्वाधामाः।
स्वाधास्य स्वाधास्य त्रज्ञियोपगाः।
स्वाधास्य स्वाधास्य त्रज्ञियोगकरा वयम्।
समस्यमने स्वतः स्वोध्याद्वभावाधायः॥
स्विविद्वपुराग्रे गरिणं ह्यादुर्भावाधायः॥
स्वाधाम् ।

अञ्चय उपाच। "यत् क्रत्वा सम्भद्द पुर्ण्यं सम्माधमीविनियये। प्रमार्णं लंहि जीकानां फलं मे क्रूष्ट तर्-यस। ॥"

यस खवाच।

यमी यम इति शुला तथा सुद्दिवजते जन.। आज्ञा च यमितो येन न तस्येव यम: स्तृत: ॥ स्थान्धां स्वमा सत्यमित्रं सा दम स्थानंवम्। स्थानं प्रसादी माधुर्यः सन्तीयस यमा दश् ॥ यमेख नियमेस्वेव यः अरोत्यात्मसंयमन्। स चाहद्वा नुमां याति परं त्रस्य सनायनम्॥"

इति तचेव यमप्राभिकोपाखानम् ॥ ॥ ॥ साविजीकतं यमारकं स्तोनं यथा,—

साविज्यवाचा । "तपचा धर्ममाराध्य गुष्करे भास्त्र र: पुरा। धन्मेशि यं सुतं प्राप्रधन्मराणं नमान्यहम् ॥१॥ समता सर्वभृतिष्ठ दख सर्वस साविणः। कतो बन्नाम श्रमनिभित्त तं प्रकारम्बन्दम् ॥६॥ चेनानम्ब सतो विन्धे सब्बैं घो औविनां परम्। कर्मातुरूपकाले च तं क्षतान्तं गमान्यदम् ।३। विभक्ति दर्ख दर्खाय पापिना शुद्धि हैतवे। नमामि वं रखधरं यः भास्ता सर्वदेशिनाम्। श विश्वे च कलयहोन यः, सञ्जायुश्व समातम् । चतीव दुनिवायं च तं कालं प्रमाम्य हम् ॥॥ तपसी वेवावो धन्मीं संयमी विजितिन्त्रयः। जीविनां वर्ममपलदस्तं यसं प्रक्रसान्वहम् ॥ ६ ॥ सातारामञ्च चर्वञ्चो (मन: पुरवक्तो भरे। मापिनां क्षेप्रदो यस्तं पुर्श्याभनं नमान्यद्रम्॥०॥ यन्तम ब्रह्मणी वंग्रं स्वसन्तं ब्रह्मतेवसा । यो ध्यावति परं जन्म नश्ववंशं नमास्यसम्।ना इल्ला सा च साविनी प्रशासास वर्म सने !

यमस्त

इहं यमाएकं निखं प्रात्तरसाय यः पठेत्।
यमात्तस्य भयं नास्ति सर्वपापात् प्रमुच्यते ॥
महापापी यदि पठेत् निखं मन्न्या च नारदः!।
यमः करोति तं यहं काययूदिन निश्चितम्॥"
दति अभवेषते प्रकृतिख्यहे २६ व्यथ्यायः॥॥॥
पारिमाधिकयमदन्ता यथा,—
"कार्तिकस्य दिनान्यशावशात्रसायखस्य च।
यमस्य दश्रना एते खच्चाहारी च जीवति॥".
दिति वैद्यकम्॥ ॥॥

("पङ्गमत्य्वसातेषष्ठतमत्वां ख व नराः। स्टशस्यां च ये वान्ति मन्तारक्ते यमालयम्॥ युका जजाटमायान्ति वर्जि नामन्ति वायसाः। येषां वापि रतिनीक्ति यातारक्ते यमाजयम्॥"

इति सुस्रते स्वस्थाने ३१ व्यध्यायः ॥ व्यस्य शापष्टतान्तं श्रापान्तरतान्तव यम-राजग्रव्दे द्रष्टवम्॥ *॥) भ्रशिरमाञ्चना-वेज्ञानव्यक्तमे। इत्यसरः।२। २। ४६॥ "उपायान्तरनिर्पेद्धं भ्रशिरमावसार्थं निर्वे यावच्जीवसवस्थकार्थं यक्तकं सत्यास्तेवादि तद्-वसः। वसेरस्।

'अहिंसा सहात्रचनं अधार्यक्षमकत्वाता। खलीयमिति पचेते यमाचीन प्रसानि च॥'

इति मतः ।" इति तद्दीकायां भरतः ॥ स च च्छाङ्गयोगान्तर्गताङ्गविश्वयः । स तु द्याविद्यो यया,— "यद्याच्यं द्या चान्तिर्थानं सत्यमकल्कता । स्विंदास्त्रेयमाप्तृष्यं दमस्वित यमाः स्ट्रताः ॥" इति गारुङ् १०६ च्यायाः ॥ ॥॥

च च पचित्रधो यथा,—
"अहिंसा सळमस्त्रें बस्तचर्थापरियही।
यमा: पचाच नियमा: भीचं दिनिधमीरितम्॥"
इति तत्रेव २३० यथाय:॥

"चारं भासत्यास्त्रेयत्रसायं परिश्रहा यमाः।" इति पातञ्जते साधनपादे।३०॥ यच्हति निय-च्हति दिन्द्रिययाममनेनेति। यम + घण्।) संयमः॥ यया, चमरः।३।२।१८। "त्यामो वियमो यानो यमः संयामसंयमौ॥" सातः। प्रानः। इति मेहिनी। मे, २३॥ (विद्याः। यथा, महाभारते।१३।१८८।३०। चित्रते संयहः संयोहित यमः।" इति तद्वाखे प्रकृरा-चार्थः॥)

भवतीति। यम् + अच्।) यमजः। इति
भेदिनी। मे, २६॥ तयोर्च्येष्ठलिक्टपणं यथा,
"विद्विर्वेशेषु चारित्राद्यमयोः पूर्वजन्मतः।
यस्य जातस्य यमयोः पस्यन्ति प्रयमं सुख्ना।
सन्तानः पितरचेव तस्मिन् च्येष्ठं प्रतिष्ठितम्॥
जन्मप्रायम्यात् च्येष्ठं यमयोः म तु निवेशप्रायम्यात् चन्नप्रायम्यसन्देदे सुख्दर्शनप्रायन्यात।" इति उदाहतत्त्रम्॥ (यया —
"भोश्रिश्मर्शयुना भिन्ने दी चीनी कृष्यमामस्तै

यसावित्यभिष्ठीयेते धर्मीतरपुर:सरी ॥"

इति सुत्रुते प्रारीरस्थाने द्वितीयेथ्याये ॥

सनयोरेकस्य द्विरपरस्य चौर्यताक्षयमित्यत

"क्रमासकलाहियमां प्रभेदात् सुक्रास्ट्वं टिडिस्पेति कुचौ। एकोश्घिको स्वनतरो दितीय एवं यमेश्यभ्यधिको विशेष:॥"

इति चरके भारीरस्थाने हितीनेवथ्थाये॥)
यसकं, क्षी, (यसं युग्मभावं नायति प्राप्तीतीति।
के +क:।) भ्रव्यालक्षारः। तस्य लच्चादि
यथा,—

"चख्यें पृष्मणीयाः सर्वञ्जनसं हतेः।

असेण तेनेवाद्यत्तियेमकं विनिगद्यते॥

अस द्योरिप पर्योः कचित् सार्थकलं कचित्रपंकलं कचित्रपंकलं कचित्रस्थ सार्थकलमपरस्य

निर्धकलमत उक्तं सळ्ये इति। तेनेव

असेणिति दमी मोद द्याद्विभक्तविषयलं
स्वितम्। स्तव पर्पादाईक्षोकाट्यतिन

प्राद्याद्यतेभक्तिवष्यतया प्रभूततमभेदं

दिद्याचसुराद्विते।

'नवपलाभ्यकाभ्यवनं पुरः स्मृटणरागपरागतपङ्गसम्। स्टड्डलताक्तलतान्तमलोकयत् ससुरभं सुरभं समनोभरेः॥'

इति माधे। ६।२॥ च्यच पराष्ट्रीतः पलाग्रपलाग्रीत सुर्भि सुर्भिमित्रच च दयी: सार्यक्तम्। लताना-खतान्तेवत्र प्रधमस्य निर्धंकलं परागपराग-ळच दितीयस्य रवमन्यचायुदाद्वायंम्। यम-कादी भवेदेकां डलोक्ने ने लेरो स्तथा। इत्त-नयात्। सुचलतां जड्तामवलाजन इत्यन ग वसकल द्वानि:।" इति साद्यिल्पेगे दश्म: परिच्हेद:। १०॥ (यमकालक्कारस्तु युग्मपाद-यमकायुग्नगास्यमकायान्वयमक-पारमध्यमक-यादानायमक-पादाव्यमक-पादादिमध्ययमक-पादादान्तयसक-मध्यान्तयसक-काष्ट्रीयसकगर्ने-यमक्षज्ञवालयमक्षुययमकमञ्चायमक्रियुन-यसक्रमायमक् विषययमक् ससुद्रयमक् सर्वयमक यमकावलीमेदात् बहुविधः। तत्तलचाणोदाच-रसादिनं भट्टिकाचे दश्मसर्गे यमक चक्रे काथा-इग्रें इग्रमपरिच्हेरे च दछअम्। य्हविशेष:। यथा, महाभारते। ८। ५५। ४२। "ततो विराटस्य सुतः सद्यमाद्य वाजिनः। यसकं सखलं जला तान् योधान् प्रत्यवारयत्॥" "यमनं प्रवृत्यां निरोधनं मखलं कला।" इति तहीकायां नीलकष्ठः । यहशम् । यथा, मञ्चा-भारते। ३।१८। 🐃। "मखलानि विचित्राणि यमकानीतराणि च। मधानि च विचित्राणि दिश्यानि च सर्वप्र:॥" "यमकानि चङ्गानि।" इति तहीकार्या नीक

कुक्टा जि,यमच इति मेहिनी के १८२।

यमकः, एं, (यम् + भावे कण्। खार्थे कन्। संयमः। इति मेहिनी । कें, १४२॥ यमकालिन्दी, खी. (यमः कालिन्दी च सुतः सुत च यस्ताः।) संज्ञा। सा च स्र्यंपत्री। इति भ्रष्ट्रवावली ॥

यमकीटः, पुं, (यमस्चकः कीटः।) धुर्घ्रनाम कीटः। इति चिकार्फ्डप्रेषः॥

यमकोटिः, स्त्री, लङ्कायाः पूर्व्वे प्रथिया चतुर्थमा देशविशेषः। यथाः,—

> 'लङ्गा कुमध्य यमकोटिरस्ताः ग्राक्पस्मिने रोमकपत्तनस्य । स्थमतः सिहपुरं सुमेतः सौन्येश्य याच्ये वड्वानसस्य । कुहत्तपादान्तरितानि तानि स्थानानि यङ्गोलविदो वदन्ति ॥"

इति सिद्धानिशिरीमणिः ॥

थमधादः, पुं, (यमं चर्टयतीति। चरिटाने

छम्।) योगविशेषः । यथा,—

"दे सघापूर्वेषल्गुनौ पुष्यक्षिण च चन्द्रयी.।

छोशतुराधा भरणी चाचिनी क्षजवासरे॥

हस्तादी चन्द्रने स्ता पूर्वाषाद्रा च रेवता।

जीवे सुत्रभादक्ष सुकादि खातिरोहिणी।

प्रानिवारे प्रतिभाषा स्रवणा यभवरहनः॥"

व्यपि च।

"वरहोरखखचेयुक्ते सरहपति हिने सौम्यवारे-रुसमापि!"

खख वज्यकालिक्यो यथा,—
"यसघाडे ळजेरूटी ख्यो दार्म गाड्का:।
खमीषां पापयोगानां मधाद्भात् परतः सभम्॥"
खस्य होत्रा यथा,—

"श्भिजांतो न जीवत यदि ग्रज्ञसमी भवेत्। विवादि विधवा नारी याचायां मरणं भवेत् । निष्मलं समिवाणिच्यं विद्यारमी च म्द्रक्ता। रहप्रवेणे भद्र: व्यास्ट्रायां मरणं प्रवम् । न्हणदाने पणं नास्ति व्रतदाने च निष्मणे। प्रभवनीयि सर्वानि नेव सुर्याहिचच्याः॥"

इति च्योतिस्तस्वम् ।

इति सार्चग्रः ॥

रिववारे १०।११। सीमवारे ८।६। मङ्गल-वारे १७।१८।१।२। अधवारे १३।६१ ष्टक्सातिवारे १६।२०।२६।२०। युक-वारे १५। ४। प्रानिवारे २४।२२। इति यमघाएयोगः॥

यमजः, चि, (यमो यमकः सन् जायते इति। जन्+ डः।) रक्षकाणीनेकामनेजातसम्तान-दयम्। यथा, मेहिनी। मे, ए३। "यमोश्चिलिङ्गो समचे ना काके प्रमने प्रनौ॥" (यथा च कथासरित्सांगरे। २३। ६९। "प्राम्तिकरोशींप प्रोधा आहस्ततं प्रान्ति-सोममपरकः।

यसभौ ॥"

चस्य च्येष्ठलं यमग्रब्द द्रष्टयम्॥ (स्रश्वविग्रेषे, पु। यद्या, स्वयन्त्रेदाकी । ३ । १५२ । "एक्नेनाङ्गेन हीनेन भिन्नेन च विशेषतः। यसर्जं वाजिनं विन्दात् वामनं वामना-द्यविम्॥") टांगः:, पुं, (जसन् हृतभचग्रधीतः: प्रज्ज्लितो

श्वारितः। प्रघोदराहितात् जस्य यः।) जम-इसिमुनि:। स तु परशुरामपिता। भरतदिकः पकोषः ॥ (विष्टतिसतु जसदिवाश्रव्ह রত্থা।)

दूत:, पुं, (यसस्य दूत:।) यमस्य चर:।

"बमदूर्तापशाचाबैधैत् परासुरुपास्वते । उद्मिरीषधवीर्थाणि तस्तातं परिवच्चेयेत् ॥" इति वाग्भटे श्रीस्छाने प्रमेश्धाये॥) धम्मेख खवाच ।

के युषं विक्रताकाराः पाश्रमुहरपाणयः। ं युक्तरालयदना स्यङ्गारसद्दश्रभाः॥ यं धर्वे महावीरा: ज्वलत्यावकलोचना:। ाता तथापि युद्धाकिमियं केन सुदुर्गेति: ॥" यमदूता अचु:।

मदूता वर्षं सब्वे यमाज्ञाकारियाः सदा। । दुदलोश्यं दिनासानं सुमद्दान् नम्सलो-

्ति पद्मपुराखे जियायोगसारे ६ चाध्याय: ॥ ्तकः, पुं, (यमस्य दूत इवेति कन् 1) काकः। ति प्रव्हरकावली॥ (यमहूत + खार्थं कन्।) सदूतञ्जा

तिका, खी, (यसस दूतिकेव।) तिन्तिड़ी-च:। (यथा,---

गीवनं जीवनं हम्ति प्रायान् हन्ति समीर्यः। भाचर्यं चारसूमी प्रागदा वसदूतिका ॥"

वता, स्त्री, (यमो दैवता अधिष्ठाची यस्याः।) [सीनचमम्। इति हेमचनः:।२।२२॥ मः, पुं. (यस इव सवावची हुमः ।) ग्रास्क्रासि-तः। इति राजनिषेग्दः॥ (विवर्णमस्य का विश्वदं जातश्रम् ॥)

तोया, खी, (यमप्रिया द्वितीया इति मध्य-जीपिकस्मेघारय:।) कार्तिकशुक्कादितीया। विदितीया इति खाता। तत्तवां यथा।

क्तिने तु दितीयायां श्रुकायां स्राह्मपुष्णनम्। न कुथादिनस्यन्ति भातरः सप्तजनानि ॥" शा इति भ्रेषः। सन्दासारते।

ार्तिके सक्क पचत्य द्वितीयायां युधिष्टर!! ो यसनया पूर्व भोजितः खरहे खयम्। ।(निजय है पार्थ ! न भोक्तवमती बुधै: ॥ न भगिनी इस्ताङ्गोक्तयं पुषिवर्हेनम्। ानि च प्रदेशानि भगिनी भ्यो विषेषतः ॥"

अर्थेचात्र प्रदातकी यमाय सहनद्वयी: ॥" सहनद्येभेगिनीमाहिभः । चर्चमन्तः । "ग्रेही हिमानेखन पाघहल यसान्त्रकालोक्षधरामरेश्र।

भारहितीयासतदेवपूजां ग्रहाम चार्थे भगवत्रमस्ते॥ धमीराज नमस्तुभ्यं नमस्ते यसुनायज । पाहि मां कि हरे: साई स्थंपुत्र नमी रस्तु ते।" यमुनाच संपूच्य नमख्यींगत्। "यमखसनैमक्तिरस्तु यसने लोकपूजिते। वरदा भव मे निखं ऋर्थपृत्ति नमी हता तै।"

च्यनं दत्त्वा पठेत् । "आतस्तवातुनाताहं सुड्चु भक्तमिदं शुभम्। प्रीतये यमराजस्य यसुनाया विश्वेषतः ॥" च्येषा चेत् तदायजाताहमिति वदेत्॥ अव

भोक्तयं पुरिवर्द्धमं इति विधियमभियास्त्रत-प्रवश्ववा भोजननिवमस्य प्राधान्यात्तस्य सुख्य-कालो । एथाविभक्त (इनप्रसमाधी याद्य:। यथा

"पक्षे चत्या भागे चं विभागी यया हैतः। पिष्टदेवममनुष्याणां कीटानाक्षोपदिखते । संविभागं ततः क्षता ग्रह्सः प्रेषभुग्भवेत्। इतिहासपुराणादीः घष्टच सप्तमं नवेत्।" संविभागो विभच्यात्रस्य प्रतिपादनम्। देवोश्च वैश्वदेवसम्बन्धी । पञ्चमां शालाभे तु । "न सुञ्जीतोड्तकं नातिसीहित्समाचरेत्। नातिप्रमे नातिसायं नातिस्यासभीयतः ॥" मन् तपर्यद्स्तस्योदस्तिरकाली। पि याद्यः । सौद्धियं ष्टप्तिः । अत्र मोजनस्य राग-

"सुनिसिर्दरम्यं प्रोक्तं विषाणां मळेवासिनां नित्यम् ।

प्राप्तलेशीप तलालसा ।

अहिन च त्या समस्त्रियां साह्वेपचरयामानाः॥" इति कात्यायनीयेन नियमितवाङ्गीजनकालस्य वैधलेन भाष्कीयत्वात् न सामान्यभाष्क्रप्राप्तुप्रप-जीविपर्युदासासङ्गति:। व्यचानध्ययनं धान्ता-नाम्। प्रेतपचीत्राद्वितीयायां तिविधेधात्। यथा च राजमार्शकः।

"में को चे चा दितीयाकाः प्रेतपचे गते तुया। या तुकीचागरे याते चिच्यावल्याः परेश्प च ॥ चातुर्माखे मसाप्ते च दितीया या भवेतिथि: । पराखेताखनध्यायः पुराग्धैः परिकीर्त्ततः ॥" ज्यातिषः। तथा यमदितीयात्रां यं। जायां मङ्खं भवेत्। इति तिष्यादितत्त्वम्॥ 🕸 ॥ च्यन्दां व्रत-विधानं यथा,---

नारद उवाच । "भगवन् । प्रषु भिच्छा सिलास इं विनया-

ल्वितः। तद्वतं मू हि मे खामिन् ! च्ह्युं येन न प्रायति ॥ अल्पहोधं महत्पुग्यं शोभनं वतस्त्रमम्। प्रचार कुर में खामिन यथाई तत करोमि

ब्रह्मीवाच । यदि चेक्हिस विप्रेन ब्रतानां ब्रतस्तमम्। वर्तं यमद्वितीयाखं ऋणु तं च्युवारमम् ॥ कार्तिके सासि शुक्तायां दितौबायां सुनी सर क्तर्भवं तिवधानेन ह्यपस्त्युनिवारणम् ॥ बाक्षे सुद्धर्ते चीत्याय चिन्तयंदातानी हितम् प्रात: क्रता दिज: स्वानं दन्तधावनपूर्वेकस् । तत: युकाम्बर्धर: शुक्तमात्वानुवेपन:। क्तनिस्क्रियो छ्ट: जुग्डला इरभूधित: ।

पद्मं सप्तर्लं जला पूजवेत् सुख्यमानसः । चन्द्रगागुरुकपूरकुङ्गोद्विजसत्तम !। पुर्वीर्ध पेश्व नेवेदीर्गार्कनाहिभि: यने: ॥ सर्खतीभ वरदां वीकापुस्तकधारिकीम्। धायित् युक्ताम्बर्घरां हंसवाहनसंस्थिताम् ।

विधि विणाच रहच संखाप्योडमर शुमे।

तती खळ्विनाभार्धं सालक्षारां पयस्विनीम्। विप्राय वेदविद्वे शास ददान् सवसमाम् व व्यपच्टव्यविनापाय संसाराभवितारिकाम्। विष्र तुभ्यमिमां रीहीं धेतुं सम्पद्दे साहम्॥

इति बाकाविचारेण घेनुं ददाहिजातये। कुलीनाय सुग्रान्ताय शेमहीनद्विजाय वे ॥ तदभावे चौदक्षमां सवस्तं सिहर्ययकम्।

खोडुन्बर्विधानेन सम्पृहदाहिजातसे ॥ तस्याप्यवाभे विप्रेन्द्र । विषाय सदुपान हो । ददात् का तिकशुक्कार्या द्वितीयायां विश्वानः

ऋातियंडान् तथा ष्टबात् संपूज्य चाभिवाद्येत नारिकेलास्दिनि तोषयेत् खजनान्प ॥

ततः सीररमम्पन्ना भगिनी याभवन्मन ।। तस्या रहं समागत अद्धानीरभिराजयेत् । मदे भगिनि । गुभगे लदङ्किमर्सीकर्छे।

श्रीयसेश्च नमस्तर्तुंमागतीश्हं तवास्यम् । इति शुला भगिनादिः सीदरं दिनयान्वितम्।

मह्वाक्येसतकस्य पूजनं क्रियतं महन् । चदा आहमती भातकां नो वयम बान्धव:। भोतायं भोरदा सहँचे लायुवे कुलदीपन । ।

कार्त्तिके शुक्षपचस्य दितीयायां सहोदरः। यमो यसुनया पूर्व्य भोजितः खराहेर्यक्तः।

व्यक्तिन् दिने बमेनापि पूजिता भगिनी पूमा खसनेरी वैक्सनि यो न सहती यमदितीयादिनमेव सन्धा।

तं पापिनं सर्वसुराः प्रकृष्य चंचारमाजी रटवन्ति विष्र ! 4 तसार्अाचा खरगरे भोक्तयं मानि कार्तिक भुकायाच दिनीवायां सर्वेत्रयंग्य मी दिन।

वंभे वंभे च कर्तमं यश्से आयुर्ध त्रिये। ततः सम्पृष्य सुमते भगिन्धे सुविधानतः । सर्गालङ्कारवस्त्राहिहानसत्त्राहरात्।

प्रदश्चान्मुनिग्रार्द् ल प्रययावनतः सुधीः । स वागीवं प्रस्हात्या नमस्वय द्यमाप्यत्

करोबीव नरो विद्वास यालि यभयालनाम् ।

सर्वा मसिन्य: सन्तोष्या च्येष्ठानुक्रमण् सदा । ेभांचने पुरुषद्वने

तषु (भ्रम

पूषयेत्

चतो २ हैत: स्थावरतां स्थातां नैवं वया पुन:

अपन्यं न चाहोति ससं सतं हि नाचया ॥ यैभीमियः सुवासियो तस्त्वालङ्कारतोषिताः। न तेवां वत्सरं यावत कलाही न रिपोभयम् ॥ व्रतस्थास्य प्रसादेन भूताः प्रेतास राचराः । दूरादेव पलायन्ते धर्माराचेन ताखिता:॥ यो देवो सहिषास्को दखसद्गरधारकः। वेष्टित: किङ्करेई है स्तसी कालाताने नम: ॥ इत्यं तं दिश्रशाह ल । कुरुष्य तत्वतं श्वमम्। रम्यं यमदितीयाख्यमपच्युनिवारमम्॥ व्रतस्यास्य प्रभावेन पुत्रपौत्तवमन्तिः। सत्यं वदामि ते विष्रा ग्रह्म स्थान् सदीव हि ॥ गार्इस्थान समी धन्मी न भूती न भविष्यति। सन्देही/ज न कर्त्र इह लोके परन च ॥ ये वे यमदितीयास्थं व्रतं कुर्व्वन्ति भागवाः। समजनातां पापंतत्च खादेव नायति ॥ अपुत्रो लभते पुत्रं धन ही नौ लमेड नम्। भार्थाष्ट्रीनो लमेझार्थां सुरूपां जुलसम्भवाम् ॥ यस्तां तिथी यसुनया यसराजदेव: संभोजितः स्वतलोवानिपातस्यः। नखां भनिता सतियौ च ग्रंडे भगिचाः प्राप्नीति विक्तमतुलं स चिरायुरेव ॥" इति पान्ने उत्तरखळ १२५ व्यध्याय: ॥ मधार:, पुं, (यसा घुग्नीभृता घारास्य। यदा, यमवस् विनाशिकाधारा यन।) पार्वेडय-घारायुक्ताक्द्रविशेष: । किरीच काटार एळादि भाषा ॥ सर्व, क्री, (बम्+भावे खुट्।) वन्धनम्। उपरति:। इति मेहिनी। ने, ९१९ ॥ (संबम:। यया, इरिवंश्रे भविष्ययर्क्षा। १६। ६८। "याणुवीमननामासि यतः खंवामनाख्या। मननान्तिरेवासि यमनाद् यतिरूचसे॥") मन, पुं, (यमयति नियसयतीति । यम् 🕂 छ्य्: ।) यम:। इति सेहिनी। ने, १११॥ (यमयति **दश्रमान्यतीन्द्रिययाममिति।संद्रमक्षेरि,** चि । यथा, वाजसनेयसंहितायाम्। ६ । २२। "यन्तासि यमनी भूनीश्रीस धर्णः।" "यमनः खयं संयमनकत्ता भवसि।" इति तद्-भाष्ये महीधर:। नियमकारिणि च चि। यथा, तचेव । १४। २२। "यन्त्री राष्ट्रयन्त्रासि यसनी धुदासि धरिची।" - "यमनी सर्वेषां नियमकात्रियसि।" इति तहायो महीधर:॥) मनिका, प्ली, (यच्छति चारणोतीति। यम्+ ख्यः। लन्। टाप्।) यवनिका। इत्यसर-टीकायां रामाश्रमः॥ कानात् इति भाषा ॥ मपत्नी, स्त्री, (यमस्य पत्नी।) यमस्य भार्या। यसस्य दे मार्थे। धूमीर्गा १ विजया २। इति चटाधरः ॥ मप्रियः, पुं, (प्रीयातीति।प्री+कः।यमस्य प्रिय ।) पटरुषः । इति भ्रम्ध्रतावसी ।

ममगित्री, स्त्री (यमस्त्र मगित्री खसा यसुना

दति विमधन्त्र । 8 १८६ ।

यमराज:, पुं. (यमञ्चासौ राजा चैति।"राजाहः सिखभ्यष्टम्।"५।३।६१ । इति टम्।) यम:। इति हैमचन्द्र:।२।६६॥ अस्य पुर्थादि वया, "पुरी संयमनी तस्य चित्रगुप्तस्तु खेखकः। स्त्यौ चर्डमहाचरही धुमोर्खाविजये प्रिये। विचार भूमिका गीचि: सद्दाया: कालपूरुघा:॥" इति जटाधरः ॥ * ॥ स च विमाना इशयया ग्रप्त:। (यथा, मार्क-अडिये। ୭୭ । २५ —-२६ । "इरायासंद्रालयखेडुयया खेळ्वतिवस्राला। तथा न संमालनायां पुत्रयोचान्वर्गत ॥ निलनाद्यमभोगेषु विशेषसनुवासरम्। मनुस्तत्वानवानस्या यमस्तस्या न चचमे॥ ताङ्नाय च वै कोपात् पादस्तेन समुद्यतः। तखाः पुनः चान्तिमता न तु ऐहे निपातितः ॥ ततः प्रभाप तं कोपात् इरायाचं का यमं हिच। कि चित् प्रस्करमा यो ही विचलत्या सिपस्तवा ॥ पितु: पत्नीमसर्थारं यन्मां तच्नेयसे पदा। भुवि तस्मादयं पादस्तवादीव प्रतिष्यति ॥") तच्छापानां यथा,— "खरूपधारियों चैसामानिनाव निजायसम्। संद्वां भाषां प्रीतिमतीं भास्त्ररो दारितस्तरः ॥ ततः पूर्वस्तो योश्खाः मोश्मूहेवखतो मतुः। द्वितीयस्तु यमः प्रापाइन्मेटिएर भृत् स्तः ॥ क्रिमयो मांसमादाय पादतको महीतलम्। पनिष्यन्तीति प्रापाननं तस्य चक्रे पिता खयम्॥ धमीड्डियेतचाचौ समो मिने तथाहित। ततो नियोगं तं याच्ये चकार तिसिराप हः ॥ यमुना च नदी जहाँ कलिन्दान्तरवाहिकी ॥" इति मार्केष्डियपुराखे वैवखतमत्वनारे। ७८। यसराट, [ज्] पुं, (प्राक्षिसंयमनात् यमप्रस्तय: किङ्करास्तिषु राजते यमेन संयमेन राजते इति षा। राज्+किष्। इत्यमरटीकायां रह्न-नाथ:।) यम:। इत्यमर:।१।१।१६॥ यमजं, की, (यमं जातीति। जा + कः।) युम्मम्। इति हिमचन्द्र:। ६ । ६०॥ (त्रि, यमज:। यथा, देवीभागवते । ३ । २८ । ५ । "सुभिचातनयौ जातौ यसलो दौ सनोहरौ। ते जाता वै किश्रीराच धनुर्वाग्धशः (कल ॥") यमलपचनः, पुं, (यमलं यमनं पचमस्य। बहुत्रीही कः।) अधानकहत्तः। कीविद्रिहतः। इति र्जिनिघर्ट:॥ यसलार्ज्यका, [न्] युं, (यसलार्ज्जनी क्तवान् इति। इन्+ विष्।) श्रीतवाः। इति हेम-यमलार्ज्नी, पुं, (यमली च तावर्ज्नी चेति कर्मधारयः।) गोन्नलस्यार्ज्नरच्छदयम्।तौ कुवेरपुत्ती मलकूवरमनियीवी। नारद्यापात

रुच्तां गती श्रीकृष्टेन उद्वारिती यथा,

पुत्री भूला वस मुवी

"चनारि

ातान विचावीय सुदुर्भदी।

स्ट्रति: सान्मन्यकादेन तमापि मदनुयहात् वासुदेवस्य सानिष्यं लब्बा दियाप्रस्कृते। हत्ते खलावतां भूयो जव्यमत्ती भविष्यतः॥ श्रीमुक खवाच। स एवमुक्ता देवधिगैतो नारायगायमम्। नलक्षुवरसिखमीवावासतुर्थमलार्घ्यनौ॥ ऋषेभागवतस्ख्यस्य सत्यं कर्त्तं वची हरि:। जगाम भ्रमके स्तच यच स्तो यमलार्च्न मी । देवर्घिमें प्रियतमी यहिमौ धनहास जी। तत्त्रधा साध्यिष्यामि यद्गीतं तक्काहासना ॥ इयन्तरेगार्जनयोः कषास्त यमयोपयी। चातानिर्वे प्रमाचिक तोर्थमातसुदूखलम् । वासेन निकाषतान्वगुट्खलं तत् रामी रोग तथीं नुकालिताङ विवसी। निष्येतसुः परमविक्रसितातिवेप-स्तन्वप्रवार्जावटपौ सत चक्छश्रव्दी ॥ तच शिया परमया बक्कम: स्प्रन्ती सिह्वारुपेख कुजयोरिय जातवेदा:। क्षयां प्रथम्य प्रिसाखिलली कनायं वहाञ्चली विर्वमाविष्मःचतुः सा । वाणी गुणानुकथने अवगी कथायां इस्तौ च कर्मसु मनस्तव पादयोनी:! स्टुळां प्रिरस्तव निवासनगत्रणासे हरि: सतां दर्धनेश्सु भवसमूनाम् ॥ श्रीभगवातुवाच । तद्गच्छतं मन्यरमौ नलकूवरसादनम्। संजाती मधि भागो वामी चितः परमो रभनः ॥ श्रीयुक्त उवाच । इलुको तं परिक्रम्य प्रयान्य च पुन: पुन:। यहोल्खलमामका जनत्हिंशस्तराम्॥" इति श्रीभागवते १० स्कन्धे १० व्यधायः । यमली, स्त्री, (यमल + स्त्रियां डोष् ।) चोटिका-इयम्। दति मेदिनी। ने, १२६॥ चोटी प्राटीपर्याये हेमचन्द्रेय गायिता सेव चीरिका। यमवाष्ट्रनः, पूं (यमस्य वाष्ट्रनः ।) महियः । इति हेमचन्द्रः। ८। ३८०॥ (तथास्य पर्यायः। "महिषी घोटकारि: खातृ काधरच रचखनः। पीनस्तन्धः कृष्णकायो हुलापो यमवा इनः ॥" इति भावप्रकाथस्य पूर्वस्वरहे हितीवे भागे ।) यमत्रतं, क्षी, (यमस्य घम्मेरावस्थेव व्रतम्।) राजधर्मनिश्रेष:। स तु पचपातं विना पानिनां भासनरूपः। इति पुरासम्॥ यमखरा, [ऋ] स्त्री, (यमस्य स्त्रमा भगिगी।) यसना। दुर्गा। इति मेदिनी। से, इ०॥ (बदुत्तं इरिवंधे आर्थास्तवप्रकर्शे। ५८। १। "जया च विजया च लं तुष्टि: पुष्टि: चमा स्या । च्येष्ठा यमस्य भगिनी भीलकी प्रयवासिनी ॥") यभागिका, स्त्री, (यसानी + खायं कन्।) थमानौ । खणमोहा २

8 189 1

यमानी सि

यसुना

चयमानी सा अजमीता इत्येव खाता। परा बमानी इश्वेन खाता अविशेषात् ीरपीति सुभूति:। केचितु खनमोदाद्दियं ायमान्यां ब्रह्मस्भादिहयं यमान्यामित्याहु:। यग्रम्थानमीदाख्या स्तुता चेचयमानिका ति। 'यसानी दीपकी दोष्यो भूतिकच नानिका। इतिच रजः। थच्छति विर-ति निवर्तते स्रविमान्समनया यमानी। यसौ विरती नाचीति अनट ईप् यमानी खाँचे यमार्गिका यसानी पश्चमवर्गपश्चमसध्या। ।। नीति अनः साचतुर्धसभा इति केचित्।" ते भरतः ॥ 🟶 ॥ चास्या गुगाः । कुष्ठम्ल-शिलम्। हृद्यत्म्। पित्ताचिकारितम्। युक्षक्षक्षमिनाभिवयः। इति राजवक्षभः॥ ी, स्क्री, (यच्छति विरमति निवर्तते स्राधा-न्दामनयेति। यम + कर्गी प्ल्ट्। डीघ्। शेहराहित्वात् साधुः।) यमानिका। इति व्रक्तावकी ॥ (यथास्याः पर्यायः । ।मानी दीपनो दीयो भूतिनच यमानिना॥" इति वैद्यक्रतमाकायाम्॥)

नकः, पुं, (यमखान्तकः। च्लाञ्चयतादेवास्य शत्ममः) शिवः। इति श्रन्दरज्ञावली। गमस्य चन्तकस्य तौ इति विषये। वैवस्तत-लौ। यथा, महाभारते। २।१०।१५। जिसा स्थ्यस्थायः समया एथिवीसमः। गम्तकसमः क्रोपे श्रिया वैश्ववणीपमः॥" गमो वैवस्ततः खन्तकः कालः।" इति तद्दी-यां नीलकर्षः॥)

तथां वड़कामेने ताथां वंशास्ताख्यः ।
तीयां वड़कामेने ताथां वंशास्ताख्यः ।
तोयमी आहदेवश्वायायाय सतान् प्रमाः ।"
, खी, (यमयतीति। यमि+"अजियमि
ह्म्यच।" उषा० ३।६१। इति उनन्।
प्।) हुर्गा। यथा,—
।व्याषि हृदयस्थानि मङ्गलानि शुमानि च।
ति चेश्वतान् जीने तेन था सर्वमङ्गलाः ।
।माहमनाहङ्गा खोने देनी विभावते।

ाख भगिनी जाता यसुगा तेन सा मता ॥"

इति देवीपुराण ४५ खाधायः॥ ॥ म्ब्स्ति विरम्नि मङ्गायामिति। नदीश्रेषः। सा तु हिमालयद्विणदेशानिग्रेषः। सा तु हिमालयद्विणदेशानिग्रेषः। सा तु हिमालयद्विणदेशानिग्रेषः। सा मङ्गायां मिश्रिता। तत्वधायः।
लिन्दी २ स्थंतनया ३ ग्रमनखना ४।
म्मरः।२१९०३२॥ तपनतन्जा ५ क्लिन्दया ६ यमखना २ ग्रामा प्रतापि ६ क्लिन्दया ६ यमखना २ ग्रामा प्रतापि ६ क्लिन्दद्वी १० यमनी ११ यमी १२। इति
स्रमावजी॥ क्लिन्द्येलजा १३ स्थंगा १८। इति जटाधरः॥ (यथा,—
।ङ्गा सरखती ग्रीणयसना सर्यः सची।
गा द्रावती ग्रीणयसना सर्यः सची।
गा द्रावती ग्रीण स्रमान स्रमेश्यावे॥

ख्या जिलागुणाः । पित्तहाइनमनश्रमापह्लम्। खादुलम्। पात्नननत्वम्। पावनत्वम्। विद्नि-होषनकरत्वम्। रोचनत्वम्। वलपदत्वच्। इति राचनिर्घादः॥ ॥ चा यसस्य भगिनी। यथा,—

"सादिशों के एष्ठ तु तपी घोरं चकार ह। अदाहि भविता को के मंतुः धाविश्विश्निरे ॥ धाता श्राने खरखाख यहतं स तु कळवान्। तयोर्थे वीयची या तु यमस्वता यश्चिती। स्रभवत् सा सरिक्केष्ठा यसना कोकपावनी॥"

इति विद्विपुराणे सामरोपाख्यानम् ॥ * ॥ सा च छन्दावने सुषुमाख्यापरा श्राक्तिः। यथा, श्रीभगवानुवाच ।

"इदं ब्रन्दावनं रन्यं मस धामेव केवलम्।
तव ये पण्यः साचाद्वचाः कीटा नराधमाः।
ये वसिक समाधिष्ठं न्दता यान्ति समान्तिकम्।
तव या गोपपत्राञ्च निवसिक्त समाजये।
योगिन्यसात। एवं हि सम देवाः परायणाः ॥
पश्चयोजनमेवं हि वनं मे देहरूपकम्।
कालिन्दीयं सुष्ठुकाच्या परमान्तिवाहिनी ॥"
इति पान्ने पातालख्युं ० स्रधायः॥ #॥
सस्या जलस्य स्यावर्णं लकार्यं यया,—

पुलस्य उवाच।

"वदा दचसता त्रकान्। सती याता यमचयम्। विनाध्य दचयक्तं तं विचचार जिलोचनः॥ ततो व्यध्यनं दष्टा सन्दर्णः क्रसमायुधः। अपनीनं तदाख्येण खोन्मादेनाभ्यताङ्यत्॥ ततो हरः भर्गाण खोन्मादेनाभिताङ्गिः। विवचार तदोन्मतः काननानि सरांसि च॥ स्मान् सतो महादेवस्तयोन्मादेन ताङ्तः। न भूमी खेमे देवेषे वाणविह्न एव हिपः॥ ततः पपात देवेषः काणिन्दीस्ति सने। निममे भक्षरं चापे द्रषा क्रयालमागता॥ तद्यप्रश्ति कालिन्द्या दमझन्तमं जलम्॥" प्रति वामने ६ ख्रथायः॥ ॥॥

च्येष्ठशुक्तदादश्यादित्रस्यां सामिष्टदानमणं यथा,— "यच्येष्ठशुक्रदादश्यां साला ने यसनामणे। मधुरायां हरिं दृष्टा प्राप्तीति परमां मतिम्॥ यसनासिकिले सातः पुरुषो सनिस्तमा!। व्येष्ठास्त्रतामणे पर्च दादश्यास्प्रवासकत्॥ समस्यचार्च्यां रास्यक् मधुरायां समाहितः। स्वयमेषस्यं यस्त्य प्राप्तोत्यविक्तं प्रतम्॥ च्येष्ठान्यले सिते पचे समस्यक्षी जनाह्नम्। यन्यो नः पिर्हानिकाणं यसनायां प्रदास्यति॥"

वया नः एष्डानकाप यसनायां प्रसाखित ॥" इति विष्णुप्रासी ६ कंग्ने = कथायः ॥ यसनाजनकः, एं, (यसनाया जनकः।) स्रःथः। इति हैमचन्द्रः। २। ६॥ यसनाभित्, [६] एं, (यसनां भिनत्तीति। भिद्+ किप्।) वकदेवः। इति हैमचन्द्रः। २।९३०॥

वया, शर्विमे १०२

"त ह्वेगानतायेण कुले यहा महानदीम्।
चन्धं यसुनां रामो शुत्यितां विनित्तामिव ॥
सा विङ्गलजनमोता हदप्रस्थितस्थया।
द्यावर्तत नदी भौता हलमागीसुमारिकी॥
लाङ्गलादिष्टमार्गां सा वेगमा वद्रगामिनी।
सङ्घंणभयचत्ता योविवाकुलतां मता॥"।
यसुनाधाता, [ऋ] एं, (यसुनाया भाता।)
यस:। द्यमर:। १।१।६१॥

यमेरका, स्त्री, (यमं देरवति प्रेरवतीति। देहि + वाहुककात् उतः। टाप्।) दण्डाका। प्रति चिकाण्डपेषः॥ ययातिः, पुं, नहुषराचपुत्तः। तत्पर्यायः। नाहुषिः

२ । इति चिकाण्डपेषः ॥ नाच्च ॥ इति जटाधर: ॥ तस्योपाखानं यथा,— "नहुषस्य प्रवच्चामि पुत्रान् सप्तेव धार्मिकान्। यतिर्ययाति: संयातिरुद्धव: पश्चमक्तथा ॥ खर्यातिमें वयातिच समेते वंशवर्द्धनाः । ययातिरकरोद्राच्यं घर्मेकप्ररणस्तदा ॥ प्रास्मिष्ठा तस्य भाषाभून् दुहिता वृषपर्व्वया: । भागवस्याङ्गचा तदद्वियानी च मुब्रता ॥ ययातिर वयान्यान्तु पुत्तावजनयन् हृप: । यदुः तुर्वसुचेव प्रक्रविष्णू इवापरी ॥ तस्मादेव तुराजर्भै: ग्राक्मिका वार्वपर्वकीं। इस्रचातुच पूरम जीन् क्षमारानजीजनत् ॥ तत: कार्वे च कस्मिं खिईवयानी शुचिसिता। ययातिसहिता राजन् जगाम हरितं वनम् ॥ दर्घं च तदा तच कुमारान् देवरूपिणः। कीङ्भानान् सुविश्वकान् विस्तिता चेद्मवर्वीत्॥ किन्नामधेयं गोचं व: गुचना:! त्राध्मण: पिता। विन्त मे यथातथां श्रोतुमिक्तामि तं स्वहम् । तिःदर्भयम् पदेशिका तसेव मृपसत्तसम् ॥ वृद्धा च तन्त्रतो देवी श्रामिष्ठामिहमत्रवीत् ॥

ममाधीना चती कसादकाधीर्विप्रयं सम ॥ प्रामिशीवाच ।

बदा तथा हती राजा हत रव तदा मधा। त्वती हि मे पूज्यतमी राजियः किंन केत्रत

भौनक उनाच।

सुता तस्त्रास्ततो वाक्यं देवयाणम्बीहिहम् । राजनादोह वत्स्वामि (पिप्रयं मे त्ववा सतम् ॥ व्यवित्ववन्ती किश्विच राजानं सामुलोशना । व्यक्तिरादेव संप्राप्ता काव्यस्थोश्वनसीऽन्तिकं ॥

देवयान्युवाच ।

श्रामिष्ठयातिष्ठतासि दुष्टिता व्यपन्तेयः। त्रयोश्स्यां चितताः गुत्रा राज्ञानेन ययातिना। दुर्भग्या ममदौतु गुत्रौतात । बर्वीम वः॥

সুক্ষ ভৰাখ।

धर्मेत्रः चन्महाराज । धोव्धर्मम् स्थाः वियम्। तसाष्ट्रा लामचिराद्वर्षयिष्यति दुर्णया । ययातिद्वाच ।

श्रद्धकार्मा स्वियं यस्तु सन्या रष्ट्रसि याचित नोपेति यष्ट धर्मीक भूकडेलुक्तते बुधै ॥

रेड ६६

ख्यध्मेभयसंवितः: श्रासिष्ठासुप्रजामवान् ॥ चालप्रो योवनस्वादं देववाच्या स्गृहत्तः !। प्रसादं कृत से ब्रह्मन् जरेयं सा विश्वत साम्॥ शुक्र उवातः।

नाइं ख्या बरीस्येतन् जरां प्राप्तीरित भूभिप !! जरां लेतां लमन्यस्ते संक्रामय यदी ऋति ॥ वयो दास्यति प्रक्तो यः सते राजा भविष्यति॥" इति मात्स्ये ३२ स्थायः॥ *॥

इति मात्र्ये ३२ च्यथाय:॥ *। भ्रोनक उत्राच।

"नरां प्राप्य ययातिस्तु खपुरं प्राप्य चित्र हि। पुलं न्येश्वं वरिष्ठ यदुमित्य वर्षे हृत्तः ॥ त्वं यदो ! प्रतिपद्म प्राप्मानं जरया सह। योवनन लहीयेन चरेयं विषयान हम् ॥ पूर्ण वर्षे सहसे तुपुनसी योवनं लहम् । स्त्वा सम्प्रतिप्रतृस्थामि पाप्मानं जरया सह ॥ यद्दवाच।

सिन्त ते बहन: पुत्रा सत्तः प्रियतरा तृप !। करां ग्रहीतुं धर्मेता ! पुत्रमत्यं तृणीव्य वे ॥ यशांतरवाच ।

यो में तं हरयाच्यातो वयः सं न प्रयच्छि । पापाक्यातुलसम्बन्धात् दुव्यू जा ते भविष्यति ॥ तुर्व्यसो प्रतिपदास्य पामानं जरया सह । योवनेन चरेयं वे विषयांस्तव पुचक ।॥

तुर्वसुरुवाच ।

ग कामये जरां तात ! कामभीमप्रणाधिनीम्। यसस्यानकरणीं बुह्मिनविनाधिनीम्॥

यय। तिरवाच।

यस्वं मे सुर्याकाती वयः सं न प्रयक्ति। तसात् प्रवा समुक्तिं तुर्विमो । तव यास्ति । इस्तो । तं प्रतिषदास वर्णस्पिवनाणितीम्। जरां वर्षवस्माणि यीवनं सं प्रयक्त प ॥

हस्रवाच।

न गर्जं न र्षं चार्चं जीर्जो सुड्की वर्षित्रम्। नारोगचात्त्र भवति तां जरां त न कामये॥ थयातिरवाच।

र इस में हृदयाच्याती वयः खंग प्रयक्ति। तस्तात् हुन्हों ! प्रियः नामी न ते चन्यत्स्रते वाचित्॥

खनो । तं प्रतिपदाख पामानं जर्या सह। एकं वर्षसहसन्तु चरेयं यौवनेन ते॥

अनुरुवाच ।

जीनै: शिशुरिवाइते कालेश्वमशुचिर्यया। न जुहौति च कालेश्यं तां जरां नैव कामये।

ययातिरुवाच ।

यक्तं मे हृहयाक्तातो वयः सं न प्रयक्ति ।

जरारोधकायोक्तो यक्तसानं प्रतिपत्सस्य ॥

पूरो! मे त्वं प्रियः पृज्ञ! त्वं नरीधान् भविष्यस्य ।

कात्यस्योग्रनसः ग्राणात च ह्रप्रोधिस यौवने ॥

पूरो! त्वं प्रतिपद्धस्य प्राणानं जर्या सह ।

किक्तिकालं चरेयं वे विषयान् वयसा तव ॥

पूर्वे त्रिप्रद्शामि यौषनम्

सक्ते प्रतिपद्धामि कर्या सह ।

भीनक उवाच।

स्वस्तः प्रस्वाच पूरः पित्रमञ्जसा।

यथात्य लं महाराज। तत् करिष्यामि ते वचः॥

यथातिर्वाच।

पूरो। प्रीतीः स्मिते वस्य प्रीनस्वेदं ददामि ते।

पूरी ! प्रीतीशिक्त ते वस प्रीतक्षेदं ददामि ते । सर्वकामसन्दद्वा ते प्रका राज्ये भविष्यति ॥"

दति मात्ये ३३ च्यथ्याय:॥ *॥ भौनक खवाच।

"पौरवेणाथ वयसा ययातिर्ग हुषात्मनः। प्रीतियुक्तो नरस्रेष्ठक्षार विषयान् सुखी॥ पूर्णे मला ततः कालं पूर्व पुत्रस्वाच छ। पूरी। प्रीतोश्स्म सदं ते सहायोदं खयौ-

दनस्

राज्यचापि राष्ट्राग्रीदं यत् लयोपतातं पुरा । भौनक उदाच ।

श्वं स नाचुषो राचा ययाति: पृथमीश्वितम्। राच्येश्मिषिय सुदितो वानप्रस्थोश्मवन्त्रनि:॥ उषित्वा वनवासं स बाद्यांगे: सह संश्रित:। प्रवस्ताधानो दानो यथा खर्गमितो गतः॥"

इति मास्ये ३५ व्यथाय: ॥ * ॥ ययी:, ग्रुं (यायते प्राप्ते भक्तेरित । या + "यापीः कित् दे च"। उषा० ३। १५६। इति ई: दिलचा) महादेव:। इतुणादिकीय: ११३५८॥

(याति इतं गच्छतीति। याचः। इत्युज्जादतः॥)
ययुः, युं, (यातीति। या + "यो हे च।" उगा॰
१।२२। इति उ: हिल्छ। यजन्यनेनेति।
यज + उ:। एषोदरादिलात् जन्य यलमिल्यमरटीनायां रधुनायः।) अध्यमेघीयाचः।
साम्यघोटकः। इति मेदिनी। ये. ४०॥
यवः, पुं, (यूयते अम्भसा इति। यु मित्रयो + अप्।)
सनामखातत्र्यक्षान्यम्। तत्मर्यायः। सितत्रुकः २। इत्यमरः। २।६।१५॥ श्रितत्र्कः ३।
इति श्रष्ट्रमावली॥ मेथाः ४ दिखाः ५ वाद्यतः ६

कच्की २ धान्यराचः प्तीन्सम्मः ६ तुरा-प्रियः १० प्रक्तः ११ मच्चेषः १२ पविचधान्यम् १३ । तस्य गुणाः । कघायलम् । सधुरलम् । सुप्रीतललम् । प्रमेचपित्तकपापचारकलम् । सम्मकस्ख्यवगुणाः । वलप्रत्तम् । स्थलम् । गृणां वच्चवीर्थपुरिहलम् । इति राचनिष्टः ॥

"यवः कथायमधुरी बहुवातम् अट्गुरः। रूचः स्रोर्थकरः भीतो स्वमेदकमापहः॥"

इति राजवसभः । 🗱 ॥

(खपि च।

अधिच।

"धवः कषायो सघुरो हिमच मट्विपाने कफापितहारी। प्रयोध पथ्यस्तितव निर्द्ध प्रवह्नस्त्रो वहुवातवनीः॥ स्थियापिमेषा खरवर्णकच स प्रिच्हितः स्पृत्तवित्रवनश्च। मेरो १९१मो/तिस्ट्यः प्रसार् रिभिग्रें ग्रेडींनगरांस्तु कि चिट्-विद्याद् यवेभ्योऽतियवान् विशेषीः ॥'

इति सुम्रुते स्वस्थाने ४६ स्रधायः ॥
"क्वः भीतो गुरः खादुर्ब हुवातभक्तद्यवः ।
स्थियंकत् सक्षायस्त बच्धः स्रीभविकारत्त् ॥
स्वः कषायागुरसो सपुरः कप्रापत्तन् ॥
सेदः किसिविषक्षच बच्चो वेग्रायवः स्तृतः ॥"

इति चरके स्त्रस्थाने २० स्थाये ॥
"कचिहाकां प्रेषादिण प्राक्तियहः यथा यवपदस्य
कङ्गप्रस्तों केच्छानां दीर्घभूके च प्रिणानां
स्वचारादेकमाच्याकाः प्रिच्छेनुमप्रकालान्
नानार्थेलस्य चान्यायलात् यवसयस्वर्भवतीति
सुनौ यवपदस्यार्थं सन्देचे।

'वचनो सर्वप्रखानां जायते पत्रधातनम्।
मोदमानास्तु तिष्ठन्ति यवाः कणिष्यपालिनः॥'
इति विध्ययांकाङ्क्या प्रवर्तमानाद्वाव्यप्रेवाहीर्घमूक एव यवपदस्य प्रक्तियन्दः।"इति प्रव्ह्यक्तिप्रकाधिकायां नेमिक्तिसंज्ञायाम्॥*॥ इविध्ये
यवानायेव सुख्यवम्। यथा,—

"इविक्षेष्ठ यवा सुख्यास्तरत् त्रीष्ट्यः स्तृताः। साधनीतवगौरादिसर्व्यालाभेश्या वर्ज्यत्॥"

दित कत्यायमसंदिता। १।१०॥
नवयवागमे तेरवण्डं आहं कार्यं स्प्रवर्शे
प्रव्यवय्यवणात्। यणा,—
"नचन्रम्पीडास दुरुखप्रावलोकने।
रच्छाश्राहानि कुळीत नवप्रखागमे तथा।"
दित विण्णुपराणात् वच्चमायवज्ञतस्वचनेष्ठः
नवान्नश्रुतेः नवाद्यागमलेनेव निध्नतं लाघवात्।
स्मावखास्तिभोऽष्टका मार्थः प्रोष्ठपद्युद्धे क्षणःचयोदशी बीच्यवपाको च।
स्तांस्तु श्राह्यकालान् वे निधानाञ्च प्रचापतिः।
श्राह्मसेत्यकुक्वांशो नरकं प्रतिपद्यते॥"

द्रित याद्वतवे नवाद्यहि॥)
परिमाणविष्रेषः। चतु चतुर्धान्यमानरूपः। दनि
शुभक्षरः॥ षट्सर्वपपरिमाणात्मकषः। यथाः, —
"जालान्तराते भागौ यचानु द्रश्चतं र्जः।
तेचतुर्भिभवेद्विका लिखायङ्भिष्य सर्पेपः।
षट्सर्वपेर्यवक्वितो गुञ्जेका तु यवेद्विभः॥"

द्ति ग्रन्दचिता ॥ * ॥
खङ्गिष्ययनाकाररेखाविषेतः । यथा,—
"तर्जनीम्लमंप्रको यवी गुनार्यदो क्रमान् ।
मध्यमायां यवस्रेवाङ्गुरु/पूर्वधनपदः ॥"
स्राप च सामुद्रवे ।

"मध्यमायां यदि यवो हम्यते च सुधोभनः।
तदान्यविष्ततं द्रयं प्राप्तीत्यक्षुष्ठके यदे ॥
यसापि चक्रमञ्जूष्टे यवपूर्वेष हम्यते।
तदा पितामहादीनामिर्ज्ञतं लभते धनम्॥"
(पूर्वेपचः। यया, वाजसन्यसंहितायास्।११।
इशा स्क्रांभितास्तु वत प्रजा स्रस्क्रम् यवाखायवाद्याधिपतय सासन्।" "यवाः पूर्वे-

।" इति तही

पद्मा चयवा कार्या मधीवर: ।) ावकः, मुं (यवप्रकारः। यव + "स्यूलाहिभ्यः प्रकारवचने कन्।"प्राध्यः। इति कन्।) यवः। इत्यमरटीकायां रामाश्रमः॥ (यथा,— "यवका हायनाः पांश्वाप्यचिश्वकाह्यः। श्राकीनं श्रावयः कुर्वक्यसुकारं सुका सुनैः॥"

इति चर्के स्वस्थाने २० वाध्याये॥)
स्वं, चि, (यवकानां भवनं चीचिसिति। यवक +
'यवयवकषिकाद् यत्।" ५।२।३। इति
त्।) यवभवनोचितचेचम्। इत्यमरः।२।
-।०॥

गरः, पुं, (यवजातः चारः । शाक्षपार्धिव-त् समासः ।) चार्रिकोषः । यथा,— नरसार्यवचारसाटिकारित एव काचवक-

हुप्र: पार्ट्यं सन्धं तिह्व महाद्रावकताम ॥" इति रत्नावसी॥

त्यर्थायः। यवायजः २ प्राकाम् ३। इत्यसरः। धार०णा यवलासः ४ यवस्तः ५ सारकः ६ दम: ७ यवनालक: ८। इति भ्रव्हर्ज्ञावली ॥ वय्क: ६ चार: १० तच्छं: ११ तीच्यारस: ्यवगालजः १३ इति रत्नमाला ॥ यवजः १८ रम्बन : १५ यवा इ: १६ यवापत्यम् १७। स्य गुणाः। कटुलम्। उच्यलम्। कपवाती-ातिनाभित्वम्। खामभूलाञ्चरक्तर्खनिष-यहरतम्। सरत्यः । इति राजनिर्धेग्टः॥ ग्रें:बासगुळायहणीपाख्डीहानाह्रमलामय-श्चित्र। इति र्विव्हाम:॥ (तथा च। ान्यः चारो यवचारो यवस्त्रको यवस्मजः। चारो लघु: स्विष्ध: सुस्रद्यो विष्ट्रदीपन: ॥ हन्ति शूलवातासञ्जेषाखाचगलामयान्। इश्रोयहर्णीगुल्मानाइज्ञीहरूदामयान् ॥" : ति भावप्रकाशस्य पूर्व्यख्ये प्रथमे भागे ॥) रः, पुं, (यवानां चीरः।) यवचूर्णम्। र्थाय:। चित्रसः २। इति हेमचन्तः॥ डः, पुं, (यूनी मण्डः स्फोटकः। प्रवीदरादि-नु यवादेश:।) सुवगण्डः। इति शब्द्रह्मा-॥ वयसमोड़ा इति साधा ॥

, मुं, (ववाच्यायते इति । जन्+ड:।)

गरः। इति रत्नमाला॥ (वधाख पर्यायः।

गर्भो यवचारी ववस्तो ववास्रजः।

स्तीक्याकीक्यारसी यवजी यवनात्रजः॥"

इति वैद्यंत्रसमालावाम्॥)

गै। इति राजनिर्धस्यः ॥ वं, क्षी, (यवजादुद्धवोग्स्य ।) तवज्रीरम् । राजनिर्धस्यः ॥

ा, खी, जताप्रमेदः। प्रक्विनीति वर्वेची व खाता। (वथा, सुश्रुते स्वस्थानेष्ठप्रश्रः। तिलातिलं संबंदोषप्रधानमीवत्तिलाम्। हीयनं जेखनं मेधं पद्यं रसायन्य ॥") ।यः। महातिला २ डएपादिवस्यिं शी इ ती ४ नेवसीना ५ प्रक्षिनी ६ प्रवत्स्तुली क्वी = ख्यापेका ६ स्वाप्रयो १० यण्खिनी ११ माहिन्तरी १२ तिक्तपता १३ यावी १४ तिका १५ । खाखा गुगा: । स्तिका-म्बलम् । हीपनलम् । रिचनारिलम् । क्रमि-क्षुष्ठविवणीस्रहीयनाण्यिलम् । रेचनलेख । इति राजनिष्युट: ॥

यवतेनं, ज्ञी, (यवनिर्मितं तेनम्।) यवच्णीहियुक्तपक्षतेनिविषेषः। तत्मकारं गुण्याहः।
"यवच्र्णीर्वज्जनं मिल्लिशाहिपनेन तु।
तेनव्याः प्रतगुणे काञ्चिने साधितो जयेन्।
ज्वारं राष्ट्रं महावेगमङ्गानाम्व प्रस्वंग्णम्॥"
दित सुखवोषः॥

यवहीप:, पुं, (यवनामा हीप: इति मध्यपद-जीपिनमीधारय:।) उपहीपविशेष:। याना इति भाषा। यथा,—

"यक्तवन्तो यवदीमं सप्तराच्योगश्रीभितम्।
सुवर्णेक्टण्यकं हीमं सुवर्णेकरमण्डितम्॥"
दित वाल्गीकीय रामायणे किष्कित्याकाण्डे
४० सर्गः ॥*॥ "अतः परं यक्तवन्तो भूला सप्तराच्योगश्रीभितं यवदीमं तथा सुवर्णेहीमं
विचेत्यमिति श्रेषः। सुवर्णेकरमण्डितमिति
सुवर्णे कुर्वन्ति ये तेः श्रीभितम्।" इति
रामायण्तिजकनामतहीका॥

यदनः, पुं, दिश्वविशेषः । (यया, मास्ये ११२०।८६।
"तान् देशान् प्रावयन्ति का कोक्छ्यायां स्र स्वेशः।
स्रोकान् कुकुरान् रौधान् वर्षरान् यवनान्
स्वसान्॥")

वेगः। वेगाधिकात्यः। इति मेहिनौ॥ गोधृमः।
गर्णराष्ट्रणम्। तुरुष्कः। इति राजनिर्वेग्दः॥
(यौति मिश्रीभवतीति। यु+"सुयुरुष्ठणो
युच्।" उणा॰ २। ०४। इति युच्।) जातिविश्रीयः। इति श्रव्यावती॥ सतु यवनदेशोङ्गवययातिराजपुत्रतुर्व्यसुवंशः। यथा,—
"यदोस्तु जाता यहवस्तुर्व्यसोर्यवनाः सुताः।
हस्रोस्तु तनया भोजा अनोस्तु खेळ्जातयः।
पूरोस्तु पौरवो वंशो यज्ञ जातोशस्त पार्थव।॥"

रित मात्ये ३८ चथाय: ॥ ॥ सगरराजेने वां सर्वधारी सर्वधारी सर्वधारी सर्वधारी हिन्
त्वष कतं ते चात्रधमें परिद्यागात् स्वेच्छतं ययुरिति विष्णुपराणी तालात् यवनः मोसलमाने क्षरेणोभयणाति वाचकः। यवन प्रद्यस्वगैस्वीयादिरिति रस्वनन्दन महाचार्येण विकित् तम् ॥ जनगदीनान्तु सर्वधाने राहितं स्वाः स्वाः ।

"सगरकां प्रतिज्ञास गुरोवां कां निश्रस्य च।

धर्मां जघान तेवां वे विश्वान्यत्वं चनार च॥

स्मद्धं प्रतानां श्रिरसो स्वह्मित्वा स्वस्वं यत्।

जवनानां श्रिरः सर्वं काम्बोजानान्त्रधेन च॥

पारदा सक्तकेशास पद्भवाः स्वश्वधारिकः।

निःखाध्यायवष्ठकाराः क्रवास्त्वेन महाताना॥

श्वा जवनकाम्बोजाः पारदाः पद्भवास्त्या।

कोलिसर्थाः समहिषा दार्वास्त्वेवाः सक्रेस्ताः॥

स्तानां स्कदेशोइनानां चितियाणां स्वं जन नादीमामिति। व्यन जनम्बद्दलदेशोइन वाची चन्नां हतीयादिः। जननो देश्विमनो दिति विकार्णस्यामिधानदर्शनात्। तेष न्वच्छलम्पुत्तं विष्णुप्राणे। तथा कताः जननादी उपन्य। ते चात्मधर्मे परित्यामात स्वच्छलं यग्रदित। नौधायनः। "गोमां सखादको यच्च विष्ठं नच्च नाघते। धर्मां चारविद्यीनच क्वच्छ द्यमिधीयते॥"

यवनादीनां राज्यकालो यथा,—
"सप्त ग्रहेभिनकाषि प्रकाशादाप स्ट्रता.।
यवनारी भविष्यस्त तुखारक भविष्यति ॥
असी ते यवना राज्यं वर्षां स्राप्त ।
भोक्यनस्प्रीति तदच येश्य ग्रहेभिनः स्ट्रताः।
प्रतानि वीणि वर्षां संप्रधीतीनि प्रतानि वे
प्रकानां राज्यकालः खाद्यविष्यो निक्यो

इति यायचित्तत्वम् ॥ 📲

गतः ॥

श्तस्याहें चतुर्थान वर्षायां राज्यभाशिन;। सदतानां सुता: काला यस्तिन् भोच्यान्त तं सहीम्॥

मरुक्ता व्यक्तै: बाईं नयाचे खेन्द्रसभावा:। भोन्छिक्ति राज्यं प्राच्येष्ठ भविष्ये नहिधारितम्। भावानि नीणि वर्षाणां पौष्ट्रा राज्यस्त्रः

स्ताः।
सम्भान पार्वतेथास्त हे भ्रते परिसद्ध्या॥
भ्राताह्मेमच्चतथा राज्यं भोच्यांन्त तं वृपाः।
समयिस्तु वर्षाया द्यातीयाद्यतः स्तृताः॥
तेषु क्षत्रेषु कालेषु ततः किलकिला नराः।
भविध्यनीष्ट यनना धर्मतः कामतोर्र्णतः॥
तेविभित्रा जनपरा चार्या में क्षाय्य सर्वपः।
विपर्ययेग वर्तन्ते जनयिष्यांन्त वे प्रजाः॥
कब्यानिष्टवर्षव भवितारस्तरा वृपाः।
तेषां चतीतं पर्याचे बहुवर्षवृगांस्तरा ॥
राजानः संप्रमाखन्त कालेन सहता ततः।
काल्काना वाहिताः सर्वे स्रायाः स्वेक्षाः

यजामिकाच ये सर्वे पायस्याद्येव सर्वमः। युष्टे रुपतिम्बद्धे वे सन्वाभिष्टे च वे कली ॥"

इति ब्रह्माण्डपुराखे २६ व्यथ्यायः ॥ सुनिविधोषः । यथाः,—

> "जातं दिनं दूमवते विश्वरु-खादी च गर्मो यवनी दशाष्टम्। जन्माख्यमासं किल भागृश्चि वते विवाहि ह्यस्माविते॥"

इति तिथाहित चम्। *।

कालयवनीत्यसिर्धयाः—

नीपराभर उपाच ।

"मार्थे मोरे दिनं खाल: वर्ण दश्चना वाम् दिन ।
यदूनां सिद्धीं सन्ते जहस्यांद्वास्तः ॥
ततः नोपयस्यिष्टो दिच्चाप्यमेन सः ।
स्तिमक् दापस्य य

सम्रोख

चाराधयनम्हादेवं सीरयसूर्यंसभचयन्। हही वरच तुष्ठी स्मी वर्षे दादम्से हरः। सभाजवामास न तं यवनेशो ह्यनात्मन:। तदयोषित्सन्तमाचास्य पुत्रोरभूद्विसन्निभः॥ सं कालयवनं नाम राच्ये खे यवनेश्वरः। चाभिष्य वनं यातो वजायकि विशेषस्॥ स च वीर्थमदीकातः प्रथियां विलगी वृपान्। पप्रक्त नार्दस्सिन क्षयामास याद्वान्। म्हे क्वोटिसहसाणां सहसे: सोश्रीमसंदत:। गनान्धर्यसम्पन्ने चकार प्रमोदामम् ॥ प्रययौ चायवच्छित्रं छित्रयानी दिने दिने। बाह्बान प्रति सामधीं मैचेब मध्रा प्रीम्॥ क्षाचोरिप चिन्तयामास च्ययतं यादवं कुलम्। यवनेन र्गी मर्स्य मागधस्य भविष्यति॥ माग्रधस्य वलं चीर्यं स कालयवनी वली। इन्सः तदिहमायातं यदूनां यसनं दिधा। तसाइगें करिष्यामि यदूनामति इजेयम्। क्तियोश्विष यत्र शुध्येष्ठः वि पुनर्शिषापुद्भवाः ॥" 'इति सचिन्य गोविन्दो योजनानि महीद्धिम्। ययाचे दादगपुरी दारकां तच निकासे॥ मध्रावासिनो लोलांस्तचानीय जनाईन:। चासने कालयवने मध्राच खयं ययी ॥ चिहरावाचिते सैन्धे मधुराया निरायुधः। निकासि स गोविन्दो दहशे यवनस्य तम्॥ स ज्ञाता वासुदेवं तं बाहुप्रहरणो हपः। चातुयातो महायोगिचेतोभि: पाधाते न य:॥ तेनानुवातः संखोशिष प्रविवेश महागुहाम्। तच प्रेति महावीयों सुचुकुन्हो नरेन्धरः ॥ सीयिप प्रविष्टी बवनी स्पृष्ट प्राच्यागतं नरम्। पादिन ताड्यामास क्रमां सत्वा सुदुस्निति:। इष्टमात्रस्य तेनासौ जन्वाल यवनोश्माना। ततकोधजेन में जेय। मसीभूतच तत्चणात्।" इति विषापुरागी ५ अंध्र २३ चाधाय: 1 ानः, जि, (योतीति । यु + "नन्दिश्रहीति ।" श

१। १३८। इति ख्युः।) वेगी। इति मेदिनी। मे, १२१ ॥ (यथा, नेषधत्ति। १ । ६५ ।

"तमस्यवारा यवनाश्वयायिनं

प्रकाश्चरूपा मनुजेश्चमन्दयु: ॥") वनद्विष्ट:, पुं, (यवने दिष्ट:। हिन्द्रप्रियत्वात् नथालम्।) गुग्गुलु:। इति राजगिवेखः॥ वन प्रियं, क्षी, (यवनानां प्रियम्।) मरिचम्। इति हेमचनः। ३ । ४८॥ (विवर्णमस्य मरिचप्रव्हे जातवम् ॥)

।नाचार्यः, पुं, (यवने नामाचार्यः।) ज्योति:-शास्त्रकर्नुम्बिश्रेष:। इति वराष्ट्रमिष्ट्री॥ ानानी, स्त्री, (यवनानां लिपि:। "यवनालि-ष्याम्। " १ । १ । १६। इति वार्त्तिको न्या दीव् चानुगामस्।) यवनस्य जिपि:। इति सुखनोधडीकायां दुर्गाहास: 1

बारि', युं (धवनानामरि'। धवन' कालयवनी-रियंसीत वा श्रीतमा इति विकास

यवस यवनालः, पुं, (यवानां नाला इव नाला यस्य।) धान्यविश्वः । देधान् इति भाषा । तत्र्यं यः। योगाल: २ ज्यां इय: ३ देवधान्यम् ४ जोन्ताला ५ बीजपुर्वियकाई। इति हैम-चन्द्र:। १। २८१॥ (यथा, सुमृते उत्तरतन्त्र १५ अधावे। "यवनालस्य चूर्योंन जिकटोर्लवसस्य च। खेद्यिला तत: पश्चाइभीयात् कुग्नको भिषक्॥") यवनालजः, पुं, (यवानां नालेभ्यो जायते इति। चन्+ स:।) यवचार:। इति हेमचन्द्र:। ४। १०॥ (यथा, वैद्यनस्त्रमालायाम्। "चारकी च्याकी द्यारसी यवजी यवना लजः।") यवनिका, स्त्री, (युनात्वाष्ट्रणोत्वन्या । यु + व्हट्। डीष्। खार्थे कन्। टाप्।) जवनिका। इत्य-सरटीकाः। कानात् इति भाषा। (यथा, भागवते। १। ८। १८। "सायायवनिकाच्हतमद्वाधोत्तनमययम्। न लच्छमें स्ट्रिया नटी नाव्यधरी यथा।") यवनी, स्त्री, (यूयते पचतं सुक्तमनया। युन खाट्। डीप्।) यवानीनामकौषधमेद:। इति मेहिनी। ने, १९२॥ (यदनस्य स्त्रीति। यवन + डीष्।) यवनभार्था ॥ (यथा, रघुः। "यवनी सुखपद्मानां से है मधुमदं न सः। वालातप्रमिवाळानामकालजलदोद्य:॥") यवनेष्ठं, क्ती, (यवनानां इष्टम्।) सीसवास्। इति हेमचन्द्र:। ८ । ९००॥ सरीचम्। यञ्जनम्। इति राजनिषेखः ॥ यवनेष्ट:, पुं, (यवनानामिष्ट:।) लगुन:। राज-पलाखुः । निमाः । पलाखुः । इति राजनिर्घय्टः॥ (तथास्य प्रथायः। "प्रलाख्ड्येवनेष्ठस्य दुर्गन्धो सुखदूषकः ॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्वसाखे प्रयमे भागे ॥) यवप्रखा, स्त्री, (यव इति प्रखा यखा:।) चुदर्गाविष्धः। तसच्चां यथा, भावप्रकाष्री। "यवाकारा सुकठिमा यणिता मांसमियिता। पीड़का स्थायाताम्यां यनप्रक्रीत चोत्र्यते ।" यवाकारा मध्ये ख्वा प्रान्ते क्या । तचि-

कित्सा यथा,—

"अकालजीं यनप्रखां पूर्वे खेरेरगाचरेत्। भनः(भ्रिलादेवदाराजुरुकस्कीः प्रवेपयेत्। पक्तां व्रणविधानेन यथोक्तोन प्रसाधयेत्॥" यवफल:, पुं, (यववत् फलमस्य ।) वंगः। इत्य-मरः । २ । ४ । २६१ ॥ जटामां सौ । ञ्चटनः । इति मेदिनी। खे, १६२॥ (चास्य पर्यायो यदा, "कुटन: कूटन: कौटो वसको गिरिमसिका। कालिङ्गः प्रक्रपाखी च मस्तिकापुच्य रखपि। इन्द्रो यवपलः घोलो उचनः मार्ड्रहमः॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्वखर्छे प्रथमभागे ॥)

इचिट्च । इति स्व्रङ्खाक्की ∦ यवसध्य की, (यवदत सध्य यस्य प्रमेद यथा

"(प्रशुचान्द्रायणं प्रोक्तं यतिचान्द्रायणन्तया यवमधा तथा प्रोक्तं तथा पिपौलिकाकृति। इति प्रायिधित्ततस्त्रम् (पुं, यज्ञभेद:। यथा, भ्रातपथत्राक्ताची । १३।: "ववसधाः पचराची भवति।" यवाकारमध्ये, चि। यघा, सुत्रुते चिकिता स्थाने १ स्त्रध्याये। "प्ररावनिकसधाच यवसधाक्तघापरे।

एवंप्रकाराञ्चतयो भवन्यायन्तवी त्रणाः॥") यवसय:, चि, (यवस्य विकारी व्यवी वा। यव "चासंद्वायां तिलयवास्थाम्।" शश्रहः। इति मयद्।) यवनिस्मितः। यवश्रव्हात् मयट प्रत्ययेन निष्यतः ॥ (यथा, प्रत्रपथनास्त्रसे । २।३।१३।

"व्यक्षैपताभाभ्यां यवसयसपूर्णं सत्वायचा-इननीयसाधास्य न भनति तन्निद्धाति॥") यवलासः, पुं. (यवात् लासो यस्य ।) यवचारः इति ग्रन्दरत्नावली॥ (विग्रेघीरस्य यवचार शब्दे ज्ञातयः।)

यवसूक:, पुं, (यवानां सूक: कारणलेनास्यस्य ऋषीं चाद्य ।) यवचारः । इति विकायः प्रेष: ॥ (यथास्य पर्याय:।

"यावणूकी यवचारी यवण्की यवाग्रजः। चारकी च्लाकी च्लारमी यवनी यवनातन: ॥" इति वैद्यक्रतमाचायाम्॥)

यक्णूकाच:, पुं, (यक्ण्कान् जायते इति । जन् 🛨 ख:।) यवकार:। इति राजनिर्धेखः। (विवर्णमस्य यवचारश्रद्धे जातयम्॥) षवसं, स्ती, (यौतीति । यु + "विष्ट्युश्यां स्थित् ।'

उगा॰ २।११६। इत्यसच्। संज्ञापृर्वकलाः हिंहा) लगम्। घासः। इत्यस्यः।२।४।१६०। (यथा, मनी। ७। ७५।

"तत्यादायुधसम्पर्वे धनधान्त्रेन वास्तरेः। ब्राच्य श्वी: (श्र्टिशिय के के विकास के यव्सुरं, स्त्री, (यवनिन्धिता सुरा। "सुरासेना-च्छायाप्रालानिग्रा खियाचा ।" लिङ्गातुग्रासरे नपुंसकाधिकारे १२। इति क्षीवलम्।) यव-जातसुरा। इति चिहान्तकौसदी ॥

यवागू:, स्की, (यूयते भिश्राते इति । सु + "स्यु-विभ्योक्ष्युनागूजनुत्तः।" उगा० ३।८१। इति व्यागृच्।) घड्गुगचलपक्षवनदवदयविशेष: याउ इति भाषा॥ तत्पर्थाय:। उण्णिका २ श्राणा इ विलेपी ४ तरका ५। इसमरः। २। દાષ્૦ ॥ "यूयते सिश्चाते यावागूः झुल मिश्चर्याः नाचीति आगू: गुण:। खोषति हिनस्ति ज्यरादिरोगं उधिशका उषूष वाधे दि पूर्वेण निक्। श्रायते पच्यते सा श्राणा श्राल पाके साः सुब्लाबोदिति नः। विकिम्पति विवेषी नि खिमौ भूम न रेम दीप तरति प्रवति तर्चा त तरे।भिभवे प्रस्ति वाचीति व्यवः।

भेष ।

यावानो

त पच्चगुणी साध्य विलगी च चनुगुँगी डचतुह्रीगुरो यदाम वडगुण्यामसि। न वैद्यकी को भेर इन्ह नाहत. ॥' द्रति तही यां भरतः॥ अखा सुणाः। वागुर्व्वरहणाधी लच्छी वस्तिविशोधनी। रीसारे अवरे दाचे चिता विद्वपदीपनी।" इति हाजवस्यः॥

यास्या गुणा तत्त्व । "सन्दीपनी खेदनरी यवाग्: सम्पाचनी दोषमलामयानाम्। चन्तपंगी धातु वर्त्तेन्द्रयाणाः ग्रस्ता भवेत् सा ज्वररोतिणाच ॥ तिकञ्च भवेकाच हिभागिन जर्ल चिपेत्। वकं पिपालीक्लं पिपालीच खनागरम्॥ वकस्य समांशानि पिष्टा चेतांच तख्लान्। डा भिथिला कि चित्सा यवागू निगद्धि॥ ग्रुपस्ञानी जनी नारुचिमाचरेत्। त्रसामक्रेयेता यवागः स्थाच डुर्ज्या ॥" इति हारीते प्रथमस्थाने १२ वाध्याये॥ ागः, घड्गुयानवे सिद्धाः स्थात् स्थारा घना। त्यां चिकी बच्या वर्षणी वातनाशिनी ॥" मध्यबद्धे हितीयेरथाये प्राक्षेधरेणोक्तम्॥) ाः, पुं, (यवायात् जायते इति। जन् + डः।) वार:। इलमर:। २ : ६ । १०८ ॥ ा, भावपनाम्सः पूर्वसङ्घे प्रथमे भागे । काः चारी यवचारी यावस्को यवा-

ग्रज; ॥") नी। इति राजनिष्युटः॥ चि, (यदेन वेशेन छानिति जीवतीति) + खच्।) वेगी। इति मेहिनी। ने, १११॥ ा, हे स्की (इस्तो यव:। "यवाहीय।" आतुमागमच। पचे खार्चे जत्।) धिमेदः। योयानि इति भाषा । तत्रायायः । कः २ दीपाः ६ यवसाङः ४ यवाग्रकः ५ ी ६ उपगन्धा ७ वातारि: ८ भूकद-८ यदन: १० दीपनीय: ११ भूतक्ती १२ नका १३ उमा १४ सीव्रान्धा १५। ्गुयाः। कट्लम्। तित्तलम्। उषा-वातार्थः स्त्रीयम्लाभावस्मिक् हिवाग्रि-दीपनलचा इति राजिमिषेग्टः॥ अपि अथ यवाचा नामसुखाः। निकीयमना च ब्रह्मर्साजमीहिका। त दौष्यका दौष्यातथा स्वाद्यवसाङ्या॥ रिपाचनी रुचा तीच्छोछा कटुका लघुः। ीच तथा तिला पित्तवा मुक्रम्बहुत्। मोदरानाच्युत्सक्षीच्क्रमिप्रयुत् ॥ ग्रजसीदाया नासानि गुणास्त्र । ोहा खराखा च मायुरी दीयवास्तथा। वस्तक्षया प्रोक्ता कारवी लोचमस्तका॥ ोरा कटुक्ती च्छा दीपनी कपवात तुत्। विदाक्तिरे च्या इच्या बद्धकरी बहु।

यविष्ठः

नेवासयमभिच्छहि हिकाविस्तर नौ हरेत। अध खुरासानीयवानीनासगुगा । पारसीक्यवानी तु यदानीसहणी गण विशेषात् पाचनी राचा याहियी सादिनी गुरु: ॥"

इति भावयकाशस्य पूर्व्यक्षके प्रथमे भागे॥ यदाप्रखं, क्री, (यवस्थापश्चम्। तच्चातलानया-लम्।) यवचार:। रति राजनिर्वेग्ट:॥ यदास्त्रजं, क्ली, (यदाम्हाभ्यां जायने इति । जन् 🕂 ख:।) सोवीरम्। इति राजनिर्धेख:॥ घवासः, ग्रुं, (यौमीति। यु+"ऋतन्यञ्जीति।" उगा॰ १।२। इत्यादिना खास:।) दुरालभा। "यासी यवासी दुष्पर्शी धनुशीसो दुरालमा।" इति रनमाला॥

खद्रिमेद:। यथा,— "करहकी वासपत्रच यवाचः खदिरस्तया॥" इति शब्दमाला ॥

यवासा प्रति खाता कर्टकी चुपविष्य:। तत्-पर्याय:। यास: २ वहुकसटक: ३ अव्यक: ४ म्हद्रेङ्ग्दी ५ रोदनिका ६ कच्च्रा ७ वाल-प्रचः = विषन्न: ६ कास्टकालुक: १० चिक-गुणाः। मधुरतिकालम्। घौतलम्। पितात्ति-दाचनाशिलम्। वलदीपनकास्तिम्। ल्या-क्षप्रच्छ हिविसपैजिल्लाचा। इति राजनिघेग्टः ॥ यवासकः, पुं, (यवास + स्वायै कन्।) दुरालभा। इति भ्रव्हरतावली ॥ (यथा, सुश्रुतं उत्तर-तन्त्रे ३६ चध्याये ।

"चयकासं ससन्तापं पार्श्वभूलानपास्यति। गुड्चीविषलावासावायमाणायवासकी: ॥") भाक्रमाधिववत् समासः।) वदासर्स्वटित-भ्राकेरा । तत्पर्याय: । सुधामोदक:२ सोदक:३ तवराज: ८ खख्डसर: ५ खख्डन:६ खख्ड-मोदकः । अस्या गुणाः। अतिमधुरत्म्। पितश्रमष्टवापइलम्। वृष्यलम्। विदाइ-ऋच्हें।तिंधानिप्रानिकरत्वम्। सरत्वसः। इति राजनिर्वेग्टः॥ (यथा, सुत्रुते स्टब्स्याने ४६ "यवासप्रकेरा मधुरकवाया तिक्तातुरमा स्नेया-

इशी सरा चेति ॥")

यवासा, स्त्री, (यवास + टाप् :) गुग्डासिनीहणम् : इति राजनिवंदः।

यवाज्ञः, पुं, (यवमाज्ञयति खकारणत्वादिति । चा + क्र + क:।) थवचार:। इति राजनिर्धेतः:। (यया, सुत्रुते चिकित्सितस्थाने २० ग्रधाये। "यवाङगीरिकोन्सिये; पाद्वेपः प्रश्रस्ति ॥" गुणादिविश्वेषोरस्य यवचारशब्दे विर्ज्ञयः॥) यविष्ठः, चि, (खयमेधामतिश्रयेन युवा इति। अवन् + इस्न । "स्यूलहूरेति।" यथा हिली पगुणौ ।) (ववा, ऋखेंदे १।९८० २

"बीधा में कास्य वच्चका यविष्ठ कानष्ठभातरि पु इति हैमचन्त्र । २११ १ चिविष वधा सागवते ३ १ ५ "भातुयावस्रख मृतान् विवस्नृन् प्रवेद्ध लाचाभवने ददाह ॥")

यवीयान्, [स] जि. (अयमनयोरतिश्चेन युजा। शुवन् + "दिवचन विभ च्योपपद नर वीयसुनी।" प्राह्मप् । इति ईयसुन् ।) कानिष्ठ: । (यथाः भनो। २ । १२८।

"अवाची दीचिती नामा यवीयानपि यो

चातिश्रय युवा। इति मेदिनी। सं, ६१॥ यवीत्यं, स्ती, (यवेभ्य उत्तिष्ठतीति। उद् +स्या क:।) भौवीरकम्। इति राजनिषेस्ट: ॥ यदां, जि, (यदानां भवनं चेत्रम् । यव + "यव-यवकाय थिका द् यत्।" ५।२।३। इति यत्।) यदाहिभवनोचितचेचम्। तत्पर्यायः। यद-काम् २ षरिकाम् ३। इतामरः । २। ६। ०। ववीचितम् ४ यक्कोचितम् ५। इति शृह्द-रतावली॥ (बर्वस्यो हितम्। यव + "स्वल-वनमायतिखद्ववत्रसम्सः।" ५ । १ । ७ । इति यत्। यविह्तः । इति वाक्रणम्॥)

र्शिका ११ मान्यारी १२ व्यनना १३। बस्य यथः, पुं, (यवेभ्यो हितः । यव ने यत् ।) मारः ।

"वयद्वयं आवणाहि सञ्जानतो रजस्वलाः। तासु स्नानं र कुळींन वर्जायला मम्द्रगा: ॥'

इति प्रायस्वित्ततस्व गङ्गामाहात्माम् ॥ (की, नर्रामेर:। यथा, ऋर्यदे। ५८०। । "वार्यका यथा(भर्त्रहोस्त सूर्वकार्ण।" "ययानि: नदीसि:। स्पन्य: वधा: इति नदीनामसु पाठात्।" इति तहास्ये सायणः ॥, 🕽 १। १। १६। इत्रस्य वर्त्तिकी तथा यवासम्मनेरा, स्त्री, (यवासेन तनसेन सताम्पर्करा। यमः, [स्] स्त्री, (অসুत আমৌনানি। অছ -"चर्पहेंबने युट्च।" उगा० ४। १६०। इ.स-सुन् युद्च।) सुख्याति:। तत्प्रयाय:। कीलि: २ चमत्रा ३। इत्यमर: ।१।६।११॥ समाखा ३ की तेना ५ अर्भिश्वानम् ६ चाद्वा ६ समव्या । इति ग्रव्हर्वादकी॥

> "दानादिप्रभवा कीर्तिः भ्रोर्थास्प्रभवं यग्रः। इति माधवी।

खतरव यग्र:कीनांभिंदस्थापि दर्भनान् यद्र:-कीर्तिपरिमदी जीवज्ञीय न कीवति। इति कखाचित् प्रयोगः। जीवतः खातिर्यप्रो क्रतस्य खाति: कौतिरिति केचित्। तन्न साधुकी तिनेनी ष्ट्रप दूर्तिकेति प्रयोगद्धौनात्।"रत्यमरटाकायां मरत: ॥ कीर्तिनामा सोवो यया, —

"हन्ति यः परकीतिष खर्कीतिं मानवाश्वमः। च छत्र इति खातस्तृष्णच निश्चामः ॥ षासकूपे वसेन् सीर्या यावदिन्द्राचतुर्देशा। कौटेनेकुलमानेच मचितः स्ततं हुप ! ॥ वप्रचारोदनं पापी निखं पिवति खादति। तत: सपों जन्त सप्त काक; प्रश्व तत: मुचि: ॥

र्ति बचावेवर्षे प्रकृतिसक्ते हर प्रधाय. 1

यष्टि ः

(अज्ञम्। यथा, ऋमिदे। १। ५२। ११। "वयं स्थाम यश्रमी जनेषु।" "यप्रसः कीर्तेरवस्य या।" इति नद्वार्ध्य सायण: ॥ चि, यशस्त्री । यथा, ऋगवेदे । ८। "त्विमन्द्र वधा गस्त्रजीभी भ्रवसस्यते।" "सं यगाः यग्रखासि भवसि।" इति तङ्गार्थे सायगः: 🛚) ग्र:पटच्च:, पुं,(यग्र:स्रचक्र: पटच्च:। ग्राकपार्थिव-वत् समास:।) एका। इत्यसर:।१।०।६॥ भ्रःभ्रेषः, चि, (यभ्र एव प्रेषेश्यः।) न्टनः। इति हेमचन्द्र:। ३। ३८॥ (यथा, कथासरित्-सागरे। ६१। ४३। ^अततः: क्रमेण तिनैव सारच्चरभरीयाणा। प्रची णदेश: प्रययो स यश: श्रवतां नृप: ॥") सर्थे, युं ॥ ! ग्र्हं, क्रौ, धातुविशेष:। एला इति भाषा । यथा, "यश्हं रङ्गसङ्खं रीति हेतुस्व तन्ततम्। बण्दं तुवरं तिक्तं भीतलं कपपित्तञ्चन्। च चुर्छं पर्मं मेचान् पार्क्ष्यासच नाध्येत्॥" इति भावप्रकाशः॥ प्रस्तर:, त्रि, की निकारत:। सुख्यातिजनत:। यग्रस्करोति य इत्वर्धे ("क्षणो हेतुनाच्छी ल्हातु-लोम्बेषु । "३।२।२०।) इति टप्रख्येन निष्यझ:। यश्स्करी विदा इति वाकरणम्॥ (यथा सनी। 🖙 । ३८३। "एतेषां नियहो राज्ञः पञ्चानां विषये स्वके। साम्बाज्यक्षत् समार्खेषु कोने चैन यग्रस्करः ॥" विष्णुचेत्रविश्वे, की। वया, नार्सिं है ६२ छ:। "विर्नं पुष्पवत्यायां वालखामीकरे विदु:। यश्रकरं विपाशायां माहियायां इताश्रनम्॥" भौभावतीपुर्यां जाते ब्राह्मग्विपेषे, पुं। यथा, कथासरिलागरे।१०४।१६। "तस्यो यश्रस्तरो नाम विदानाध्यो वहुन्नतुः। प्राचिणीरभूदभूतस्य सत्पत्नी मेखवेति च॥") प्रस्वा, स्त्री, (यश्रसे हिता। यश्रस्+यन्।) जीवन्ती। ऋडिनाभीयधि:। इति राज-भ्रस्तान्, [त्] चि. (यशोगस्यस्य। यश्स् + मदुप्। मस्य व:।) कीर्तिविधिष्ठ:। इति याकरणम्है। (यया, अधर्ववेदे। ६। ५८। २। "थयेन्त्रो द्यावाष्ट्रियोधेशस्त्रान् ययाप कोषधीय यश्चती: ॥") प्रस्तिनी, स्त्री, (बप्रस्तिन् + डीम्।) वनका-पासी। इति ग्रव्ट्रजावली ॥ यवतिका। महा-च्योतिश्वती। इति राजनिष्येग्टः॥ (सळवतस्य पत्री। यथा, कथासरिसासरे। ७३।२५०। "चार्च यश्रस्तती नाम राजसेवानुकी विनः।

मार्था सत्यत्रताखास्य विप्रस्वेहामनान्वया ॥"

"वप्रस्थिनी यभोदा च योग्या यक्तात्मसेविता।

सक्यने

वया, कामीखक

₹ 181

वश्ची, [नृ] चि, .(वश्रीवस्यस्वेति । वशस्+ "द्यस्तायेति।" ५।२।१८१। इति विनि:।) (यथा, मनौ। ६। ३३४। "विप्राणां वेदविद्धां स्हस्थानां यश्रस्ति-शुस्त्रवेव तु सूदस्य धन्मी नै:स्रेयसः परः ॥") यशीद:, मुं, (यशी ददानीति। दा 🕂 कः:।) पारदः। इति राजनिर्वस्टः॥ (स्तीवेश्प-हाखते। यथा, वाराहे। "सुवर्णे रजतं तास्त्रं रङ्गं यश्रोदमेव च । की सं ली इञ्च कप्रेति धातवी (गरिसम्भवा: ॥") यशोदातरि, चि॥ यशोदा, भ्ली, (यशो ददानीति। दानं-कः। टाप्।) नन्दपत्नी। यथा, श्रीभागवते १० स्त्रन्वे। "नन्द: किमकरोह् छन् श्रेय एवं महोदयम्। यशीरा वा सञ्चाभागा पपी यस्यास्तरं (दिलीपमाना । यथा, चरिवंग्रे। १८। ६०। "तेषान्तुमानसी कच्या यश्रीदानास विश्वता। पती साविश्वसहतः ख्यावै टहण्केणः। राजर्षेर्जननी चापि हिलीयस्य सहातानः ॥" यशोदातार, चि। यथा, तीत्तरीयसंहिता-याम्।४।४।६।२। "यश्रोदां ला यश्राचिति गोदां ला तेजसीति॥") य**रा,** [ऋ] पुं, (यजते इति। यज्⊹ तच ।) याश-कर्ता । तत्पर्याय: । यजमान:२ । इत्यमर: ।२। । ⊏ ॥ (यथा, मार्काइचे। १२०। २। "स दानभीलो यहा च यज्ञानामननीपति:॥") यिष्ट:, पुं, (इञ्यते इति। यज् + बाह्यसकात् ति:। इति उगादिष्टती उच्चलदत्तः।४।२०६।) ध्वजदण्ड:। इति विश्वशब्दरतावस्यौ ॥ भुज द्राह:। इति मेहिनी। टे, २६॥ यष्टः, पुं, स्त्री, (यजते सङ्गच्हते । यज् + ति:।) तनु:। इति भ्रव्यमाला ॥ हारलता। (हारा-विलि:। यथा, स्वी । १३। ५८। "वाचित्रभावेषिभिरिजनीलें-म्लामयी यष्टिरवास्विहा। चन्यच माला सित्रप्रकृतानां इन्हीवरैरतुखाचतानारेव ॥" "यण्डि: हाराविता: 1" इति मक्तिनाथ: N * 11) सार्गी। मधुका। शक्तमेदः। इति मेदिनी। टी,२६॥ प्रोधस्य पर्याय:। रख: २। सगुड़: ३ इति हेमचन्द्र:। २। ४४६॥ तह्रानमालं यथा, विद्विपुराखे। "यथि ये तु प्रयक्क्षित नेत्रहौने सुदुर्वेखे । तेषान्तु विपुलः पुंचां सन्तानो मोष्टविर्क्तः ॥" (स्त्री, प्रास्ता। यथा, क्रमारे। ६।२। "चृतयश्रिवान्यासे मधौ परस्तोक्खी॥"

यरिमधु ख्वेजाता जलजातिरसा पुरा ॥" इति बैदाकर्त्रमालायाम्॥) यशीविशिष्ट: । कीर्तिमान् । इति काकरणम् ॥ विष्कः, पुं, (विष्टिर्व । कन्।) जनकृत्रः । इति भ्रव्दरत्नावकी॥ (यष्टि + स्टार्धे कन्।) यरिका, स्क्री, (यष्टि + स्वार्धे कन्। टाप।) हार-भेद:। यथा,---"यष्टिका दिख्या चैत्र तिलका सारिकेळिषि॥" इनि जटाधर्.॥ वाणी। यथा,— "पख्वलं दीर्घिका वाषी यष्टिका भीनगीधिका।" इति चिकारखप्यः ॥ यशिमध्का। यथा,— "व्यथ यष्टीमधुकं स्वान्त्रभुयष्टी तु यरिका।" इति श्ब्र्सनावलं । लगुड़:। यथा,— "अय प्रतिच प्रती च यथियंशी च यरिका। दखः: काण्डोशिप लगुड़: पशुन्नी दखनी-श्पचा।" इति भ्रव्द्रनावली । यष्टियहः, पुं, (वर्षिं रुज्ञानीति । वर्षि + यह -"मस्तिलाङ्गलाञ्जुषायिश्लोमर्गतः।" ३।२।८। इत्यस्य वार्त्ति० चाच्।) वरिधारकः। लगुड याही। इति सुम्बबोधटीनायां दुर्गाहास: 🔻 यरिमधु, क्री, (यर्धा मधु साधुयंशस्य ।) वर्ट-मधुका। इति इलातुधः ॥ (ययास्य पर्याथः, "यराइं मयुनं यष्टि: क्रीतनं मधुयष्टिना। यिष्मिधु स्थवेनाता जलनातिर्सा पूरा ॥" इति वैदाकरतमालायाम्॥) यस्मिधुका, स्त्री, (यस्मिधुदन् कायतीति । की 🕂 कः ।) यरिमधु। तत्पर्यायः । स्तीतकम् २ सध्-कान् ३ मधुयरिका ८। इत्यसर:। २।४।९०६। यद्याक्रम् ५ वरि: ६ स्यलेजातं चेत् वरिसप् ८ जलजाचेन् अतिरसा 🕒 इति रत्नमाला। "च्यें शीमधुतथा यशीमधुकं क्वीतकं तथा। खयकीतनकं तत्तु भवतीयं सम्बाता॥" अखा गुणाः । "यष्टी हिमा गुरु: खादी चचुच्या वलवर्ण-सुविन्धा सुक्रला ने या खर्या पितानिना-स्वजित। वर्णभीयविषक्हिंद्रधारलानिचयापदा ॥" इति सावप्रकाशः॥ यषी, स्त्री, (यष्टि + "हादिकारादिक्तन: ।" द्रि डीष्।) यस्मिधु। इति भावप्रकाशः। (यथास्या: पर्याय: ।

"वरी यद्याइयं प्रीक्षं मधुकं मधुयरिका।"

"यष्टी इिमा गुरु साती पत्तुच्या बलवक

गुखा भाव

इति गार्क् २०८ अधाय:॥

पूर्वेबस्हे १

"चूतवरिः चूत्रशासा इव " इति तत्र मिस नाथ । यश्मिध् मधुक यष्टि स्वीतक

यागः

सु साथा मुक्रका करवा खर्था पित्त निका स्र जित

त्रयाप्रीयविषक्रह्रिष्ठामाम्लानिक्यापहा ॥ (हारमेर:। तसचारं यथा, उहत्संहिता- यागः, ग्रं, (इज्यते इति। यज् + घण्।) यमः। याम्। प्। ३६।

"संघोजिता या मकिना तु सधी यशीत सा भूषणविज्ञित्ता॥") ांकं, स्ती, (यही | कृत्।) यष्टिमधु। इति राजनिषंग्टः ॥

ौपुव्य:, पुं, (यष्टीपुष्यामिव पुष्यं यस्य ।) पुत्र-जीवरुच:। इति भावप्रकाशः॥

ौमधु, स्तौ, (यष्टाां मधु साधुर्यसस्य ।) (मष्ट-खलविग्रेष:। जेठीमधु इति भ्रलइटी इति च हिन्दी भाषा। तत्पर्थाय:। मधुषषी र मधु-वसी ३ सधुसवा ६ मध्वाम् ५ मधु ६ यही-तम् ७ यष्याङ्ग ए॥ (तथा च।

'यष्टीमधुतया यष्टी मधुकं स्नीतकन्तया। अन्यत् अगैतनकन्ततु भनेत्तोये मध् लिका॥" इति भावप्रकाष्ट्य पूर्वखाडे प्रथमे भागे ॥) ग्रस्य गुगाः। मधुरलम्। किस्वित्तित्तालम्। होतिललम्। चचुथलम्। पितस्ह्तम्। रुघ-चम्। भोषळळात्रणापच्तवः। इति राज-निर्धेग्टः॥ (यथा, सुश्रुते चिक्तिसास्याने २० वधाये। "तम विड्ड्रतक्ष्वचूर्णमाह्य यशीमधुयुक्तं यथावलं भीवतीयेनीपयुक्कीत :") गाइं, की, (यहीखाइग यस्य।) यशिमधु। इति राजनिषेग्दः॥ (यथा, सुमुते सूचस्याने १६ स्थाचे।

'ववाचगन्या वष्ट्राइस्तिलेकोइर्ननं

हितम्॥") इर्य उ यतने। इति कविकाल्यहमः। हिना०-पर०-व्यक्त०-सेट्। क्रावेट्।) इर्, अयसत् अथासीत् अथसीत्। अपसात् पुदा-दिलाजित्यं इ इत्यची। य, प्रयस्थति। क्रम सम इत्यादिना केवलात् संपूर्वाच व्यक्तात् अन् निकल्पात् यस्ति यस्त्रति संयस्तित विस्ति। उ, यसिका यखा। यतनं यतः। ति इगोदासः॥

:, पुं, (यसति मोचायेति। यस्+किए। 'कार्या कन्।) सुनिविशेष:। इति सुम्बवेध-ाकरणम् ॥ (यथा, खाश्यलायनश्रीतसूत्रे उत्त-हिं । ६।१०।१०। "यस्तवाधीलसीनसीकग्रार्क-चिसार्थिसानर्थियालङ्कायन नैमिनिहैनन्याय-ानां भागविवेत इयस्वितसित ॥")

, पुं, (यजतीति । यज + "ग्रेवायङ्गिङा-वापुष्मीवा:।" उकाः १।१५८। इति न्मलयेन निपातित:।) यनमान:। इलु-हिकीय: । (जि, महातृ। यथा, ऋग्वेदै। 121121

उड्डिया जनिता यो जलानामां गर्भी वृतमी

वश्री चयः " यको सञ्चान्।" इति तद्गाव्ये सायस ।

या स गती इति कविक स्पर्म (ब्यहा ॰ परः सकः अनिट ल याति। दात दुर्गा

इलमर:।२।०।१३॥ तच औतानिहल-इवियंजाः सप्त। यथा। चामप्राधानं तदे वासिहोत्रम् १ दर्भगौर्धमासौ २ पिखपिट-यतः ३ बामयसम् ४ चातुनीसः ५ विरूष्-पशुबन्द: ६ मौत्रामणि: ७) सात्तीपञ्च-पाक्तयद्भाः सप्त । यथा । स्त्रीपासनम् १ वेन्द्र-देव: २ स्थालीपान: ३ चाग्रयणम् ८ सर्प-विति: ५ ईप्रानवित: ६ अष्टकान्ययका ७। श्रीताधिकप्तसंखाः। यथा। सीमवागः स रवाफिरोम: १ अविकिरोम: २ उक्थ:३ घोड़ग्री ८ दाजपेय: ५ स द्विविध: संस्था कुरुझ। स्रतिराच: ६ स्रप्तूथांम: ७। उत्तर-कतवी वहवः। यथा। महाव्रतम् १ सर्वती-सुखम् २ राजस्यः ३ पौष्डरीकम् ३ स्राम-जितु ५ विश्वजित् ६ चाश्वमेष: ७ हृहस्तिसव: प् आङ्गिरसः ६ चयनाम्यष्टादश् २०। द्रव्यादि श्रीतस्त्रचम् ॥ ॥ सर्वदेवानां यामकालो यथा,

शुक्र उवाच।

"खर्क्षेनेव तु दक्षेण सहापुग्यं यथा सवेत्। तदर्धं श्रोतुमिक्सामि यहवागं सुरेश्वर । ॥ ब्रह्मीवाच ।

दृश्य वस्य प्रवच्छामि यद्या तं परिएच्छ्सि। चलाकेन महापुर्यं गहचेति विधीतिकम् ॥ स्रापूर्यांद्रमीयोगं भिष्यागेषु चौत्तमम्। खडुवर्गम् भाखम् उमाया सगुवासरे ॥ देवयोगात् यदा षष्ठी पुष्यर्श्वरविवासस्। बन्दयागत्तदा कार्यः सर्वकामप्रसाधकः ॥ वारेण वा यहा सूर्य: सप्तमी विजया सता। तदा तु भवते भागोर्थागः सर्वगुखावहः ॥ प्राप्रिरिक्तानुसंयोग अर्कर्त्वं सोत्तरासु च। नवन्यां मङ्गलायोगो भानुम्हलदिनं यदा ॥ व्यष्टमां वाय चन्हा है अवशेन सुभाव हम्। अहिनमें कुजाहै तु गर्ये में तस्य वाहिन ॥ पुनर्क्षरी गुरोकारे हाद्यां अवस्थेन दा। योमग्रस्तं यदा योगं विच्योः सर्व्वार्यसाधनम्॥ हितीयायां यहा सौंग्ये क्रांत्तकर्ते भवेत् बाचित्। यच्यामसदा कार्थः सर्वशानिप्रदायकः। खातीचीमी चतुर्थीं च उसायामे वरा सहता। उत्तरासु च बर्वासु भानुपौर्णाष्ट्रमीषु च। शान्यभिवेकयागेषु सर्वकामार्थराष्ट्रमी ॥ गुरावेकादभी युख्ये रोहि गया वा यदा भ्रानः। सुतसौगाग्यकामाय यागी रहिवनाथके ॥ पूर्णिमास च सवास वाष्ट्रमीहाहणीषु च। चतुई छा। हतीयासु यह ऋचे शुमेषु च। चर्चेषां भवते यागा भितापूर्वी महासुने ; ॥ सन्त्रसाधनद्रवायो रदयागाद्वायते।

> व्यक्ति। विद्धि सष्टादेवादवाप्रुवात्

खारीय वप्रतापल भास्तरात प्रायत प्रम् गतिमिछां यथाकाम प्रयक्त ति चित्रम विझो न भवत तस्य यस्तु प्रश्चेद्विनायकम विश्वतारिभेषेन् यस्त्रां हष्ट्वा स्कन्दं मखे चागात्। माख्यामान्त्र इतिहि: सर्विषामित जावने ॥ भवते धनवान् पुंच: प्रथमाचे चुनाभ्रमान्। खगांपवर्गेचं सिहिद्गांवागात् प्रजावते ॥ माचारीर्मङ्गांशीस्या चेसारीर्जक नायते। ईशादी: कालिकादान्तु यष्ट्या विधिना सुने ।" रखारी देववतारे उदयतिष्यचयांगमाहाता-कीर्ननम्॥ 🗱 🍴

अय यह्यागविधि;। "प्रमच्य नव रथादीन् भुभाशुभपसप्रवान्। महवामविधि सन्यक् विक्ति श्रीरघुनन्दन: ॥

च्यय यह्यागप्रयोगः। तत्र रविषोमनुधगुरुशुक्रवारेयु चित्रानुराधाः स्माप्रदोरेवतीयुष्यासिनी इस्तारी (इग्युत्तराः चयेषु चन्द्रतारातुकूते शुभलके यागः कार्यः। अच वालयहभूतयहप्रवलतर्नराधिषण्यः दु:सहरोगाभिभवाद्भृतदु:खप्नावलीकनग्रहरी स्प्रादिनिधित्तकं प्रान्तिकं सलसासादावीव कत्तेयम्। अवग्रहं विना केदलदृष्टायु:पुष्टिपृष्ठ-श्रीकासादिपोथिकन्तु सलसासादीतरकाल एः कार्थम्॥ 🗱 । तच यजमान: छनसानाहि, गोमधोपलिप्ने देश सहमांमनीयविष्ट उदर्मुख, खिस्तवाचा: स्थां: सोम इति पविता पानपूषः तिलरभेत्रयसव्हितजसपूर्णनास्त्रपानं ग्रहीहा ' ॐ तिद्वाणीरिति विणां संस्तृत ॐ तत् सिद् खुचार्य ॐ असीताहि अमुकारीचः श्रीअमुक-देवप्रका अमुककामो यहबद्यमदं करिये इति सङ्ख्या तळालमेवेषानां नि:चिनेत्। चन्यार्थले गोचनाचोः वद्यानाता। कश्चि इत्यत्र करिष्याभी ति विषेष:। ततः चेतनपंपा-नादाय।

ॐ नेतालाख पिशाचाच राच साम सरी-

चापसपंसु ते सब्बें ये चान्छे विल्लकारका: । ॐ विनायका विष्नकरा मधीया यज्ञिषो ये पिशिताश्वास । सिडार्थनेने कसमामन जै-

मेंया निरक्ता विद्याः प्रयान्त । रखेताम्यां मन्त्राम्यां खेतसर्घपप्रचेपे विश्वकाः रकानप्रधार्यत्। ततः सग्राधापघोड्णः माल्रकापूजा वसीर्धारा चायुष्णजपं तहज्ञाने गायलीचपं रहियाहक सला तर्मली भीष्य-सत्बच्य त्राह्मसान् परितोषा ततः, सद-मध्कौ कर्ता प्राष्ट्रसः गुरुम् ॐ साधु मदा-नास्तामिति वदेत् ॐ साध्यद्यमासे इति प्रति वचनम्। ततो गत्वपुव्यवस्ताङ्ग्रीयकारिंगा गुरमतकृत दिस्य नातु सादा ॐ अही. बाहि मसङ्घ क्यांश ग्रहपूषा भीमकर्मकरकात वसकारीच वसक्दिक

श्रामाणं गत्यादिभिर्भ्यचै भवन्तमई रखे। ॐ ष्ठतोरस्तौति प्रतिवचनम्। ॐ ययाविहितं यूजादिक में कुर। ॐ यद्याद्वानं करवाणीति प्रतिवचनम् । 🗯 । तती मखपौत्तरपूर्वभागे वितस्तिदयविस्तृतायां वितस्य क्रितायां उदक-ञ्जवायां वेदां गोमयेनोपलिप्तायां रत्तचन्दना-हिना मध्ये वर्त्तलं स्ट्रांम्। आयोग्यां खेलमई-चनानारं घोमम्। इचिणखां चिकोणं रक्तं मङ्गलम्। ऐशान्यां पीतं धनुराकारं बुधम्। उत्तरत्वां पीतं पद्माकारं दृष्टसातिम्। प्राष्टां मेतं चतुव्योगं शुक्रम्। प्रतीचां स्थामं सर्पा-कारं श्रानम्। नैक्टेंबां श्वामं सकराकारं राहुम्। वाययां धुन्त्रवर्णाम् खड्गाकारान् कोतृत् विलिखा खग्रस्थोत्ताविधिना व्यापिस्थाप-गादिवसास्यापनपर्यन्तं कभी इत्वा मखर्चे यष्टागावाच्येत्। 🗯 । तच क्रम:। मध्ये। ॐ चित्रयं काष्य्रपंरक्तं कालिङ्गं हादशा-

पदाहस्तदयं पूर्वाननं सप्ताम्बवाहनम्। शिवाधिदेवतं ध्यायेहिद्यत्वधिदेवतम् ॥ सम्यां जायमानं विशाखानचनं रक्तमाला-बरधरम्। इति थाला ॐभूभूँवः खः स्थंपह इहागच्ह इहागच्ह इह तिष्ठ इह तिष्ठ इति शुक्ततस्त्रीरावास्य स्थापयेत् ॥ र ॥ आयये । ॐ सासुद्रं वैश्वमाचेयं इस्तमाचं सिताबरम्। म्बेतं द्विषा चूं वरहं दिच्यां सगदेतरम्॥ दशार्थं खेतपदास्यं विचिन्योमाधिदेवतम्। जलप्रत्धिदेवस स्थास्यमाइयेत्रया ॥ चतुर्देश्यां जातं कत्तिकानचम्मिति ध्याला ॐभूभैन: ख: सोमयह दहागच्ह दहागच्छ इच तिष्ठ इच तिष्ठ इति शुक्रात्राक्षु जैरावास्य खापयेत्॥२॥द्वायखाम्। ॐ व्यावनयं चित्रयं रत्तं मेषस्यं चतुरङ्गुलम्। चारत्तमात्यवसनं भारद्वाजं चतुर्भुजन् ॥ द्धिणोडेंकमात् प्रस्तिवराभवगदाकरम्। चारित्याभिसुखं देवं तहदेव समाज्ञयेत्। स्कन्दाधिदेवतं भीमं चितिप्रत्यधिदेवतम् ॥ दश्रम्यां जातं पूर्वशिषाहानचत्रमिति ध्याला ॐ सूर्भ्वः सः सङ्बग्रह इष्टासक्ट इष्टामक्ट इच तिष्ठ इच तिष्ठ इति युक्कत खुलैरावा ह्य स्थापयेत्॥ ३॥ रेप्रान्धाम्। ॐ मागधं द्वाङ्गलाचेयं येखंगीतं चतुर्भुंचम् । वासोहें ऋसतश्वनीगदावरदखङ्गिनम् ॥ ख्यां खं हिं हमं सीम्यं पीतवस्तं तथा इयेत्। नारायणाधिदेवचा विण्यायधिदेवतम्॥ हारस्यां चातं धनिस्र (नचनसित धाला

स्थापवेत्॥ ८॥ उत्तरस्याम् । पीतं सेन्यवस्य ध**रक्षम्** पीतानरः जीवं सरोजसः सतुर्मुजम् ॥ "यरस्कः ।

ॐ भूभुंव: छ: उपयह इहामऋ इहामऋ

इन्ह तिष्ठ इन्ह तिष्ठ इति शुक्तताबुनीरावास

यागः ब्रह्माधिदैतं स्वयं स्थिनिन्न प्रत्यधिदैवतम् ॥ एकार्या जातं उत्तरप्रवगुनीनचन्निति-धाला ॐ भूभुँव: ख: इइस्रते इइस्मच इचागच्छ इस तिल इस तिल इति युक्त-तख्लैरावाह्य स्थापयेत्॥ ५॥ ततः प्राच्याम्। ॐ युक्तं भोजकटं विषं भागैवचा नवाङ्गुलम्। पद्मस्यमाक्रयेत् स्रयंसुखं खेतं चतुर्भवम् ॥ सदाचवरकरकाद्यहस्तं सितामरम्। भक्ताधिदेवतं ध्याचेत् भ्राचीप्रव्यधिदेवतम् ॥ नवन्यां जातं पुष्यनचनमिति थाला ॐ सूर्भैदः ख: युत्र इष्टामक दद्यामक इष्ट तिष्ठ इष्ट तिष्ठ इति शुक्तताखुलैरावाद्य स्थापयेत्॥ ६॥ पश्चिमायाम् । सीरावं काप्ययं श्रदं स्रधास्यं चतुरङ्गलम्। श्वयां सध्यासरं ग्रथमतं सीरिं चतुर्भृजम् ॥ **तद्वदायवरम्यूजधनुष्टेस्तं चमाइ**येत् । यमाधिरेवतं प्रजापतिप्रकथिरेवतम् ॥ क्षणचतुर्भयां जातं रोहिणीनचनमिति धाला ॐ भूभेंव: ख: प्रनेखर इष्टामच्छ इष्टामच्छ इन्हितिष्ठ इन्हितिष्ठ इति श्रुक्ततब्हुलेरावास्य स्थापयेत्॥ ७ ॥ नेऋं खाम्। राहुं सलयजं सूदं पैठीनं द्वारधाङ्गलम्। सर्गा समाप्तरं सिंदासनं थाता तयाइयेत्। चतुर्व्यानुं खड़ गवरभूल चन्मे करंतया। कालाधिदैवं सूर्यास्यं मर्पेप्रव्यधिदैवतम् ॥ पौर्षमास्यां चातं भरणीनचन्नमिति घात्वा ॐ भूर्भृव: ख: भगवन् राष्ट्रो रहामच्छ इष्टागच्छ इष्ट तिष्ठ इष्ट तिष्ठ इति श्रुक्तत ख्ले-रावाह्य स्थापयेत्॥ ५॥ वाययाम्। कौ प्रहीपं नेतुगयं जैमिनीयं घड्डूलम्। धुन्तं राष्ट्रगतं स्द्रमाञ्चयेन् विक्रतामनम् ॥ स्ट्यांस्यं घूम्तवसनं वर्दं गदिनं तथा। चिचगुप्राधिदेवच बचाप्रविधिदेवतम् ॥ स्रमावास्यायां जातं स्रशेषानचन्नमिति धाता 🕉 भूभैंद: ख: भगवन्त: केतव इक्षांगच्छत इहागच्छत इड तिष्ठत इइ तिष्ठत इति भुक्ततग्डलेराना स्थापयेत्॥ ६॥ स्रिधिदेवत-प्रत्यिवित्तपूजनस अयुतहोमासी। स्तत्तहर्भवस्ततत्तहर्भगन्यतत्तहर्भपुयं ददात्॥ ष्पे विशेष:। रवये गुग्गुलुध्पम्। चीमाय **सर्**तम्। मङ्गलाय देवदारुम्। बुधाय छत-मिश्रितदेवदारुम्। उच्चातचे दशाङ्गम्। शुक्राय अगुरः। श्रयेचराय कालागुरः। राद्दवे शुङ्खचम्। केतुन्यो मधुमिश्रितगुङ्खचम्। अभावे घोड़शाङ्गं वा ॥ ₩ ॥ गन्धे दिशेषः।

स्र्याय रत्तचन्दनम्। योमाय श्वेतचन्दनम्।

मङ्गलाय अङ्गमम्। बुधाय सरलम्। गुरवे

रक्तचन्दगर्धेतचन्दगकुङ्गमसरलं मिश्रितसम-

भागत्वेन ददात्। भनेश्वराय कस्तूरीम्।

यका ।

पूर्वियत्। 🛊 । व्यक्ति

राधवे पद्मकाष्ठम् कतुम्यस

दिषता

वोमख उमा वलम्। मङ्गलख खन्दः चितिः। दुधस्य नारायणविष्या हृहस्यते: ब्रह्म इन्द्रच । युक्रस्य भक्तः भक्ती । भ्रवेश्वरस्य यसः प्रजापतिखा राहोः कालः सर्पछ। कंतूनां चित्रगृत: त्रक्षा च। एतत् चायुतादिहोमे ज्ञेयम्॥ 🕸 ॥ स्ट्र्याय गुड़ौद्नवलिः। एव सोमादीनामपि। सति सामर्थ्ये घोड्शोपचारा-दिना। वली तु। स्टर्भाय ग्रुडी हनम्। सीमाय ष्ट्रतपायसम्। मङ्गलाय पक्षथवच्यांतमक्याव-कम्। बुधाय चीराव्रम्। गुरवे दध्योदनम्। युकाय छतीदनम्। भ्रमिक्याय क्षण्रम्। राइवे क्रागमांसम्। केतुम्य: अजाचीर-साधिताजक्रमें रक्तमिश्रित-यव-तिल-त्यङलरू पं चित्रौदनम् तत्तद्दव्यालामे भन्दान्तरं द्यात्॥ *॥ ततस्वरं अपयेत्। तज्ञ साम-गानां क्रम:। जयो: पश्चिमार्थां दिशि प्राग-यान् कुधानास्तीयं तद्परि प्रचालितवारख-सद्खलं वैणवच सपं वारणचमस्थलल-प्रोचितं संस्थाप्य बीचीन् थवान् वा व्यक्तती भालितण्डुलान् स्टेपे निधाय ॐ स्टंबाय ला जुरं निवंपामि इति रहीला उद्खले स्यापयेत्। एवं सोसाय। एवं मङ्गलादीनामाप निर्वयमं कवा उदूखले स्थापयेत्। दिस्तमीम्। तनो दिच्यण्डस्तस्परि क्षत्या सुधर्वन।वह्न रहपंग प्रस्कोटयेन्। इत्यमेव वार्ययम्। तत-चरस्यात्यासमन्त्रकं क्रतोत्तरामं पवित्रं नि:चिष्य तच प्रचालिततष्ड्लान् निधाय तदुपरि दुग्धं एस्वा यथा पायसचर्भवति तथा स्तोवं स्तोकसुदनंदस्या तकाधी खदिर-पवाची बुखराणामन्यतमस्य प्रादेशप्रमाणं उभयया सार्ह्वाङ्कुष्ठप्रमार्गं चतुष्कोसपुट्यसं मेचणं दिचणावर्त्तेन मामयिला तथा परित यथा अन्तरीयाणा सम्यक् पाकी भवति सण्ड-गालनं दाइच न भवति। सम्यक्षाके भूते चरमध्ये छतसुवं रस्ता प्रागादिहिक्चिद्धितं जला चरम्वतायं अयोरतस्तः अभीपरि स्थापयिता पुनर्मध्ये इतस्वं हदात्। सती मूमिजपादिस्वसंस्कारपर्यनां कसी सला अमे: पश्चिमत: सरणक्ष्योपरि पूर्वमार्च्य पशाचर निधाय उदनाञ्चलिसेकं छता विरूपाच जपानां कुम्राष्ट्रकां समापयेत् ॥ 🕸 ॥ यसुर्वेदिनान्तु आष्यस्यात्सामाच्यनिवेपणा-नन्तरं सूपें पुरतो दिखामागे संख्याच्य तजी-दूखलं विनास बीह्यादान्यतमं तच निधाय ॐ ऋयंष ला चुरं एकामि इबेकां मुरि गृहीता अँ स्थाय ता जुरं निर्मामीति **ब्दूखरे साप्**यत्वा ॐ **स्**थाय ता जुरुं प्रोचामीति प्रोचकीजवेन प्रोक्तयेत्। एवं चोमाय ला इलाहि। सत ॐ चयचे स्विष्ट-**ब**र्ते वा प्रवादिना यह प्रोधकानि स्टब्स द्विस्तृक्षीं कुम्यात सत पूर्णवन

रमध्ये दिचागावरीन भामियत्वा समिन विक्षी चिपेत्। सत चाघाराच्यभागानः म कुर्यात्॥ 🗱 । ऋरवेदिनान्तु प्रोक्तशी-बस्थापनानन्तरं पविचाननिहिते ॐ स्वर्धाय जुरं निर्वपामीति बीह्यायन्यतमसृद्धिं ज्ञाय ॐ स्टर्थाय हा चुरं प्रोचामीनि ति। जिले प्रोक्षेत्। एवं सीमाय ला ारि। तत: खिरिक्षदर्थे कि चिद्धिकं त्याीं ा छत्वा पवित्राना हितं छत्वा पूर्व्यपीवोर्ड-मक्षणाजिने उट्खलं निधाय सत्र ऋपै**रा**-प्राचन्यतमं प्रचित्र सुष्ठेनावद्वयः स्प्रेण , षीक्षय प्रस्कोच्य वि: प्रचाल्य पविचं स्यान्यां प्रचिप्य तयैव श्रापवित्वा उदीन्यां ायभागे ॐ बीमाय खाहिति होमपर्यमां ति। ततः प्रान्तिकर्मीता खर्मे सं दर्द-ासीति नाम क्रवा।

पङ्गभूक्षमृतिशाचः पीनाङ्गनठरीय्याः। स्यः साचस्त्रीयाः सप्तार्धः शक्तिथाः

हिपुराणीयं ध्याता ॐ वरहनासत्रसं सच्छ इचासच्छ इच तिष्ठ इच तिष्ठ वास्त्र माद्यादिना पूजचेत्॥ * ॥ पौष्टिक-णि तु वसदनासापिः। यच्चोमे खमी-गोभिनः।

रबे कपिको गाम पिड़ल; सीम उच्छते। ोत्सया भौगे जठरोश्मार्व्वध स्तृतः॥ यतौ शिखी नाम शुक्री भवति छाटकः। भरे सप्रतिचा राही चैव हुताप्रामः। लीहितोश्मः स्वाहिति वहिनियायः॥ खरहोत्तिविधनानेन चरुगा स्र्यीह-यः प्रश्नका हुति ददात्॥ 🗱 स्त्रच मन्ताः। य वाहकोनेतिमलसा हिरणासूपाङ्गिरा चृष्ट्य इन्द: सविता देवता खादिखसा होमकर्माण विनियोगः। ॐ स्राह्मकीन ए वर्समानी निवेश्यक्वस्तं सर्वेश्व स्टिर-न सविता रघेना देवी, याति सवनानि [खाद्या। इदं सथांय इति देवतोहेश: तिरी: कार्य: ॥१॥ सीमस्य इमन्देविति-व वरुण ऋषिर्मिदेवता सीमख पूजा-हम्मेखि विनियोगः। ॐ इसन्हेना अस-स्वदं महते चन्नाय महते केशाय। मुख्य पुत्तमसुखी पुत्तमखी विशे खाहा। मीमाध । २॥ मङ्गतस्य अधिमृहित-व अपाड़िरा ऋषिर्यायन्ती ऋन्दोशीन-

मङ्गलस्य पूजाहोमकर्माण विनि। ॐ अस्मिम्हो दिवः कञ्जल्यतिः एथिला पा रेतांपि जिन्ति खाहा। इतं या १ ॥ इत्र बुधस्य उहुश्रक्षेत्रमन्त्रस्य पर्वेषस्तुष्ठुप् इन्होर्णस्वैनना बुधस्य पूजा- समीण विविधोगः। ॐ उहुश्रस्तार्थे । एहि लिमिशापूर्ते संहलेशामयन्त्रास्तिन् स्थित्रस्त प्रभानम्

मीदन खादा। इदं बुधाय ॥४॥ ष्टहस्पते: ब्रह-सते अतीतिमन्त्रसा एतामर ऋषिस्यूप् इन्हो ज्ञादेवता जीवसा पूजाहोसकर्माण विनि-योगः । ॐ रहसाते अतियद्यों व्हिं सुमहिभाति ऋतुमच्चनेषु। यद्दीदयसम्बद्धाः चरतु प्रचात तद-सासु दिवसं धेहि चित्रं खादा। इदं हह-दातये ॥५∥ मुक्रस्य स्वात् परिश्रुत इति सन्तस्य प्रजापतिऋषिरतिजगती ऋन्दोश्यमरखतीन्त्रा देवता: पुत्रस्य पूजा हो मक के वि विनियोग:। ॐ अज्ञात् परिस्तृतो रसं प्रक्षगा यपिवत् चान्नं पयः सोमं प्रजापितः। ऋतेग सत्यमिन्तियं विषानं श्रुक्तमन्षस इन्द्रखेन्द्रियमिहं प्रयोग्न्टतं मधु खाहा। इदं अकाय। ६॥ भूने खरस्य प्रमी देवीतिमकस्य स्थाङ्गायर्कमः ऋषिगीयन्ती च्छन्द चापो देवता श्रनेश्वरस्य पूजाहोस-कर्माण विनियोग:। ॐ प्रज्ञी 'हेवीरमी छ्ये खाणी भवन्तु गीतचे संथोर्शमसदन्तु नः खाद्या। दर्गाने खराय ॥ आ राची: कारणात् कारणा-दिति सकास्य अधिके विर्मायत्री ऋन्दी टूर्जे-एका देवता राष्ट्री: पूजाश्रीसकर्माण विनि-थोग:। ॐ काण्डात् काण्डात् प्ररोहन्ती परुष: परव: परि एवानी दूर्वे पतत सहसीण प्रतन च खाद्या। इदं राइवे॥ ८॥ केंतूनांकेतुं ष्टाणितिमन्त्रस्य मधुक्दन्द ऋधिर्गिरहायन्ती-च्छन्दोर्थार्यदेवता केत्नां पूजाहोमकर्माण विनिधोम:। ॐ केतुं ऋषः झ केनवे पंघी सर्था स्रोषसी। सस्विद्धिरनायया खाहा। इदं केंतुम्य:॥६॥ ततो मधुष्टताक्तां ष्टताक्तां चीराक्षां वा प्रादेशप्रमाणां वाषासर्वसमिध-माहाय ॐ खाङ्खीन इवाह्मिन्नेय स्काइा-श्रोत्तरभ्रतं अष्टाविभ्रतिमदौ वा अभ्रत्या। भूका यह खातिपीड़ा करलाहा खरीनर-वहसं जुहुयात्। 🗱। समिधमाइ याज्ञः वब्काः।

चर्कः पलाशः खिरिरक्षपामाग्रीश्य पिप्पतः।
उष्डमरः श्रमी दूर्व्यां जुशास्त्र समिष्ठः क्रमात् ॥
क्षीमी यद्यारिपृत्रायां श्रतमरोत्तरं भवत्।
खराविश्रांतरको वा यथाश्रांत्र विधीयते।
खतिपौड़ाकरो यस्तु तन्तु यत्तेन पृत्रचेत् ॥
सती क्षीमानन्तरं उदीचं कक्षे जुर्धात्। सती
गुड़ोदनादीन् ऋत्विते भोजचेत्। तत्तर्द्रचातामे भोज्यान्तराणि वा द्यात्। भोजनासामर्थे तत्तद्रचाणि पाणिना प्रतियाच्चेत्।
ततो मत्त्वपुराणोत्तेमं कोर्दे चिणां द्यात्।
धेतः श्रद्धसायानद्वान् केम वासो च्यन्तया।
कथा गौरायमं द्वाग रता वे द्वागाः

क्रमात् ॥

तन।

कापिये सर्वदेशामां पूजनीयासि रौहिशी।

कीर्यदेवसयी बस्तादतः प्रान्तिं प्रवच्ह से।

हित पठिला ॐ सर्वेद्यादि सर्वेतन्स्यंग्रष्ट
यज्ञक्भीक प्रतिष्ठार्थे एविकां कापिलां पेनु

क्ददेवताकां चमुकभोचाय चमुकटेवशकीयं त्राह्मणाय ऋत्विचे तुम्यमहं संप्रहरे। सन्मार्थ चेत् इदानीति बृयात्। कपिलाभावं गोमाच वा। तस्भावे का खनम्। तस्भावे र्जतारिकं वा ददात्। काचनाटिकन्तु भ्रहादि द्चिया-भावेटपि ददात्॥ १॥ र्वम्। पुरवस्वं भक्षपुरवानां सङ्गलानाध्व सङ्गम्। विग्णुनाविष्ठतीनित्यसतः प्रान्ति प्रयक्ति से॥ इत्वचार्य पूर्वात्तक्रमेश सीमग्रहयसे प्रश दिद्यान्॥२॥ ॐ धर्माक्षं ष्टषक्षिण जगहानन्दकारकः। खरक्तेरधिष्ठानमतः प्रान्ति धयक्तः मे ॥ इयुचार्य मङ्गलयस् वृषं स्यात् ॥ ३॥ ॐ हिरएयगर्भगर्भक्वं हेमरूपं विभावकी:। व्यनन्तपुरायपालहमतः प्रान्तिं प्रयच्छ मे ॥ इयुचार्य बुधवज्ञे काखनं दद्यात्॥ ॥॥ ॐ प्रीतवक्तयुगं यसादासुद्वस्य वलभम्। षरप्रहानात्तिक्योरतः प्रान्तिं पवक्क से ॥ इख्बार्य गुरुवर्चे पीतवस्त्रयुगं दलात् तद-भावेरन्यवर्णवासीष्ट्रममपि द्वात् ॥ ५ ॥ ॐ विष्णु स्वमश्वरूपेण यसादर्भवसम्भवः। चन्द्राक्षेत्राइनस्तं वे रातः ग्रान्तं प्रयक्तः मे ॥ इल्चार्य शुक्रवर्षे सम्ब द्यान् ॥ ६॥ ॐ यसास्त्रं प्रथिवी मर्ट्या धेनुः केंप्रवसम्बनः स्वीपायहरा निधसनः शान्तं प्रयक्त् से ॥ इत्यार्थ प्रनिस्वरे क्षणां पेनुं चनावर्गाः जा द्यात्॥ ०॥

ॐ यसाहायुधकमाणि लन्धीनानि सर्वदाः लाङ्गलाद्यायुधार्दीनि ततः शान्ति प्रयच्ह से॥ इत्युचार्य राह्यके लीकं स्वान्॥ ७॥ ॐ यसास्त्रं सर्वभूतानां मङ्गलाय व्यव-

म्यतः। यानं विभावसाँ निव्यस्तः शान्तिं ग्रद्यक्तः से ॥ इत्युचार्यं केत्यत्रे इतारं द्यात् ॥६॥ द्वागाणलं शान्तिकुष्मणांचन संसम्बा शान्तिं कृष्यांत्। ततः इताञ्चलः।

ॐ सच्छालमसराः सर्वे ग्रहीलाची समा-लयम्।

सन्धा वरससार्कं दलदेशनी सुपूजिताः ॥
दित विगाधसां त्ररीयं प्रतिला घडान् विसजैयेत्। दिल्या च प्रदातया यहाणाच विसजैसित विशाध्यचनात्।" इति रञ्जन्दनभट्टाचार्यं वर्राचलम् द्यागप्रयोगः समाप्तः ॥
याच, दु इ च व याचने। इति कविकल्पद्दमः ॥
(स्वा॰ उस॰-द्विक॰ सेट्।) याचनमात्रानं
दानार्थं प्रसाम्। दु, याच्युः। हु, याचि
विसम्। ऋ, व्ययसचत्। स, याचित याचित
वृगं विद्रः। यहकार्थं प्रसीशिप याचित विकं
गुरवे श्रिष्टाः। इति दुर्गादाः ॥

याचकः, चि, (बादत इति। याच्⊹ खुल्।) याचकाकत्तां तत्पपर्यायः। वनीयकः ९ याचनका इसामकः ४ व्यथाः ५ दक्षसर

३ १। ९६ ॥ दनी पक ६ भिच्च क अस्वा कर ८। इति शब्दरज्ञावली ॥ तस्य वधुल

"ऋषाद्यि लघुस्त्वस्त्वाद्यि च याचवः। वायुना किंन नीतोध्सौ किश्वित्रार्थनप्रञ्जया॥" इति प्राचीनाः ॥

चाय चि। "कुजस कौटघामस्य वानाभिष्कासितस्य च। शिखरे वसतस्तस्य वरं जन्म न याचितम्। चगत्पति हिं याचिवा विष्णुवीसनतां गतः । कोरन्योर्शधकतरसस्य योर्ग्यो याति न लाघ-

इति गारुड़े मीतिसारे ११५ अध्याय: । !। चन्, [त्] चि, (याचतीति। याच् + प्रात्ट।) याचनः। यथा,---

"सुखभन्न: खरो दीनी गानखेदी महद्भयम्। भर्थे यानि चिद्वानि तानि चिद्वानि याचतः॥"

इति गारु नीतिसारे ११५ खधाय: ॥ :ाचनं, क्री, (याच्+भावे ॡ।)याच्घा। (यथा, नैषधे। ५ (११२।

"भीमजार्ध्याचनवाचे

य्यमेव गुरव: करणीया: ")

शचनकः, त्रि, (याचन + खार्घे कन्।) याचकः। इल्लास:। ३११।८६॥ (यथा, मनौ। ३।१६५। "आचारहीन: क्षीवच निर्खं याचनकक्तया॥") ाचना, स्त्री, (याच्+स्वाये विच्+युच्। टाप्।) याच्या। इत्यमर:।२।७।३२। (वषा, रामायगा । २। २७। २३।

"नयख मां साबु कुरुव्य याचनाम् ॥")

ाचमानः, त्रि, (याचते इति । याच् 🕂 ग्रानच् ।) याचिक:। यथा,---

"नदीनदीनभावस्य याचमानस्य मानिनः। वचं वितयोरासीत् पुरोनि:सरसे रण: ॥"

अविच।

"दिनेश्यो याचमानेश्यो यनमानः प्रयच्छति। स थाति चाचवान् जोकान् येभ्यो नावर्णते युन: १

इति वर्गचि:॥

घष्टिवर्षेसहसार्थां सहसार्था वसेहिति। यायनुमन्तापि भवति निर्ये प्रतिवेधकः ॥"

इति विष्टुपुरासी वासनप्रादुर्भावी नासाध्यायः॥ ाचितं, की, (याच्+ ला:।) याचनष्टतिः।

तिलायायाः। ऋतम् २। यथा,— "दे याचितायाचितयोर्यधासंखं स्तास्ते॥"

इत्यमर:।२।०।३२॥

"है। याचनप्रतिभैरणभिव दु:खजनकवात् स्तम्। अयाचितं अन्दर्शमव अन्दरम्। याचितायाचितयोभी दे नामाखि वा साः।" इति भरत:॥ प्राधितदस्तुनि, चि॥ (यथा, देवी-भागवते। ३। २८। ६०। "पिका वे थाचित पूर्वे सवा वे खतकते

याजकः

याचितक स्तौ (याचितेन निर्वत्तम याचित+ **ं अप्रसित्धयाचिनाभ्यानकानी १ ४।**२१ इति कन्) याच्चाप्राप्तम् . इत्यसर, .२.६.४॥ "याच्यया। प्रवर्षणीयवीन याच्यया यस् प्राप्तमलङ्कारादिवस्तु तत् यात्तितकम्। कार्या-नन्तरं वस्तुखामी यन् पुनग्रे ज्ञाति ति हत्यर्थः। याचितेन प्राप्तिति एपे काहिति न:।" इति

याच्या, स्त्री, (याचनभिति। याच् + "यचयाच-यतिच्छप्रच्छरची नड्।" ३।३।६०। इति नड्।) याचनम्। तन्पर्यावः। चामिप्रस्तिः २ याचना ३ अर्थना ३ भिचा ५ अर्दना ६। इत्समर:।२।७।३२॥ लालमा ७। इति जटाधर:॥ (यथा, भागवते।२।७।१७। "च्यायान् गुर्णेरवरजीय्यदितः सुतानां लोकान् विचन्नम इमान् यदथाधिय इ.। च्यां वामनेन जग्हे (त्रपदच्छ्लेन याचनान्द्रते पथि चर्त् प्रस्भिने चाल्य: ॥") तदेदिनपर्थाय:। ईमचे १ वामि २ मक्ति ३ हिंह १ प्रस्वि ५ पूर्डि ६ मिमिए ि ७ मिमी हि = रिरिष्धि ६ रिरीचि १० पीपरत् ११ यनार: १२ यन्ति १३ इष्ठधात १४ मदेमहि १५ मनामचे १६ मायत १०। इति सप्तदश् याच्याकमाण:। इति वेदनिषत्टी ३ स्र:॥ याचाः, पुं, चाझम्। इति चेमचनः:।३।५८॥ (ऋषिमेद: । यदा, महाभारते ।१।१६८।०। "याजोपयाजो ब्रह्मकों ग्राम्यन्तौ परमेष्टिनौ। संहिताध्ययने युक्ती गोत्रतचापि काप्सपी ॥") याजक:, पुं, (यजतीति। यज + प्ल्ल्।) याज्ञिक:। राज्ञी गणः। इति सेदिनी। के, १८२ ॥ मत्तहस्ती। इति जटाधरः ॥ ऋत्विक्। यथा,

> काच ते।" इत्यमर:।२।२।१०॥

"यजमानेन धने वीयां: धनानि इत्वा इरसस्या-द्रशय ब्रियम्ते प्रार्थ्यम्ते ये व्यक्तीध्रशस्त्रवस्ते ऋलिजो याचकाच कथानी। यसिं इन्ययन्ति दीपयन्ति चामीपा: रन्धी वि ध ड दाती वि: नाकीति र: मनीधादिलाक्सलोप:। धादिना त्रकोताह हो च ध्वर्षता क्षणा च्हं विप्रस्तवः हो-इश् ग्रह्मने। वाया इति इस्यासोरिति ध्यण् इस्जुधेबादी छ न इति नानुबन्धनिर्देशान् अन्यष्टधातोर्नं काप् ऋतौ यजन्ति ऋत्यिजः किय्। यजन्ति याचका: शक:।" इति भरत: । * । बहुयाजकणामयाजकयोर्निस्

"अयोधादा धनैवीया ऋलिको बाक-

"चवास्वास्तु षट् प्रोक्ता ऋविभिस्तव्यदर्शिः। बादो राजस्तर्सेषां हितीय: क्रयविक्रयी॥ छतीयो बहुयाच्य: खाचतुर्यो ग्रामयाजकः। पचमसु स्तर्लेषां गामस्य नगरस्य च ॥ व्यनादिकाच य पूर्वी चादिकाचीन प्राच

नोपासीत हिल सन्धा स पछी । बाह्या

इत्याद्वितस्व सन्धीपासनम्

अपि च।

"श्रुदसप्तीदिक्तवाणी यामयाजीति कीर्तितः सूत्रपाकोपजीवी यः स्वपकारः प्रकीर्तितः ॥ सन्यापूजाविद्दीवस प्रमत्तः प्रतितः स्टुतः। एतं महापानक्तिनः क्षुम्भीपाकं प्रयान्ति ते ॥"

इति ज्ञानीवर्ते प्रकृतिसम्हे २० चाधायः। याजनं,क्री,(याज्यते इति। यज + शिच + स्पट।) यागकायिकार्गाः। यागः कराण इति भाषाः। तत्तु ब्राह्मणस्य घट्कम्मान्तर्गतकर्मावर्गाः,।

"अध्यापनसध्ययनं यजनं याजनन्तथा। दानं प्रतिग्रह चीव ब्राह्मणानामक ख्यम्॥" इति सानवे १ अधाय:॥

याजि:, पुं, (यज् + "वसिविषयि जिराजीति।" उगा॰ १।१२१। इति इच्।) यद्य:। इनि संचित्रसारोखादिष्टत्तिः ॥ यागकर्ता । गाहिकोष:॥

याजुषं, ति, (यजुष दहसिति । यजुष् 🕂 व्यष् ।) यजुर्वेदसम्बन्ध। इति सिहान्तकीस्दी ॥

याज्ञवल्काः, "पुं, (वल्क्षयतीति । वल्क 🕂 स्थन ।

यद्यस्य बल्को यक्ता । तस्य गोनामळना यज्ञवल्का 🕂 "गर्गादिग्दो यञ्।" । २ । २ ०५। इति यम्।) धर्मभाष्ट्रप्रयोजकम्निविष्पः । तत्पर्याय:। त्रह्मराचि: २ योगेश: ३। इति हिमचन्द्र: ॥ योगीत्वर: ४। इति मिताचरा । (महर्षिरयं याज्यक्का: सर्यात् शुक्कयनुचेरं पाप्तवात्। तचा ही अधापरम्पर्या प्राप्तं वह वेदवासी मन्दमतीन मनुष्यान विचित्तव तष्ट कपापर: चतुर्धा वस्य ऋग्यनु:सामायवंगस्वा-ञ्चतुरो वेहान् पेलवेधस्यायनचे मिनिसुमन्तु भः क्रमाडुणिंद्देश् ते च खिश्रियोस्य:। तच याम-शिष्यो विश्वस्थायनो याज्ञवल्लाग्रादिस्य: संशि-क्येभ्यो यजुर्नेहमधापयत्। तत्र देवात् केनापि हितुना अही गुन: प्रिष्यं या ज्ञवल्कां । ऋधीतपेह-परिखामायेमास्थिवान्। याज्ञवल्क्योकिप योग-वर्षेग अश्रीतयजुर्विद्यां क्रिनिमतीं विधायीह-वास। वान्सानि यज्धि ग्रह्णीतिति गुरूला व्यक्षे शिष्य। स्तितिरयो भूत्वा वर्ज्यभच्यम् । तान्येव यण्याम बुडिमालिन्यान् सन्धानि जातानि। ततो वेदकीनीयतिहः खिती याच वल्काः स्र्यंसाराध्य शुक्तानि यणं पि पाप्तवान् तानि च चावानगीयेयका एक माधान्दिना दीन

"तमासी चतुरी वेहां खतुर्भिवेहने विसः। सवाहतिकान् सोङ्कारां चातु ही चिविव चया ॥ पुक्तानध्यापयन् तांस्तु ब्रह्मधीन् ब्रह्मकाँ क्रिटान् ; ते तु धम्मपिदेशार सपुत्रीम्य समाहिश्नु॥

हारम्खन्दे ६ चथाये।

पचर्माम्यानधापयामास। तथाधि भागवते

चतुर्युगेष्वय यस्ता दापरादौ सहर्षिभि:॥ चीयायुष: चीयमचान्द्रमेधान् वीच्य कालतः। वेदान् ब्रह्मधैयो घस्यन् हृदिस्थाच्युतचोदिता: 🛭 असिन्नयन्तरे ब्रह्मन् भगवान् लोकभावनः। ब्रह्मेग्रादीलॉकपालैयांचियो धक्तगुप्तये ॥ पराधारात् सळवळासं शांधक लया विसु:। खवतीयों सहाभाग वेदं चके चतुर्विधम्॥ एतध्रवयञ्चःसानां राष्ट्रीतुद्धत वर्गेषः:। नतसः संहितास्त्रते मन्त्रेमेरियगणा ५व॥ तासां स चतुर: शिष्यानुयाच्य महामति:। रकेकां संहितां ब्रह्मजैकेकसी दरौ विसु: ॥ रेलाय संहितामाद्यां बङ्गचाख्यामुवाच छ। रिप्रायायनसंद्वाय निगदांखं यजुर्भगम् ॥ गमां जैमिनये प्राप्त तथा क्न्होगसं हिताम्। प्रथमां किरसी नाम सिप्याय सुमन्तवे॥" वैशास्यायनशिष्या वै चरकाव्ययंवीरभवन्। चेरर्वश्वहत्यां इ:चपर्यं खगुरीवेतम् ॥ ाज्ञवल्लाख तिच्छ याहाही भगवन्

रितेनात्यसाराणां चरिष्ये ग्हं सुहुस्रम्॥ यको गुररणाइ क्रियतो याचलं लया। प्रावसन्त्रा प्रिष्येग मद्धीतं खजान्धिति । बरातस्तः सोश्रपि चर्हित्वा यचुषां असम्। भी गतीव्य सुनयी दहशुस्तान् यञ्जर्भणान ॥ गृंधि तित्तिरा भूला तस्तो लुपतथा हदु:। त्तरीया इति यजुःशाखा चासन् सुपेश्रलाः ॥ ज्ञवल्लास्ततो असंम्बन्दिस्थिध गवेषयन्। ोर विद्यमानानि ऋपतस्यै। कॅमी खरम्॥" वं स्तुत: च भगवात् वाजिक्डपधरो रिवः। ्थियातयामानि सुनये ३ हात् प्रसाहित: ॥ भिरकरोच्छाखा दश पच भ्रतिविंस:। चुर्वाजसन्यस्ताः कार्खमाध्यस्थिगादयः ॥" मेन महर्षिमिधनासा एव सामश्रव:प्रश-म: ऋविभिवैण[त्रमेतर्धकी ज्ञानाधैमाहिष्ठ चरिचवष्टारप्रायस्त्रित्ताखकाखन्रयास्त्रतं भारतं प्रकीय तेभ्य: श्रावितवान् । यहुर्ता विल्लासंहितायां यत्थारस्ते। गीन्धरं याचा बल्कां संपूच्य सुनयी ८ ब्रुवन्। अमेतराणां नो नृष्टि धर्मानप्रिधतः। ातास्यः च योगीन्द्रः चयां ध्यालाव्रवीन्-सुनीन्॥")

ग्रां स योगीनः चयं धालावनीन् स्नीन्॥") उपनिषत्विषेवः। यथा, स्तिकोपनिषदि। पालतापनं कथां याज्ञवल्कां वराष्ट्रसम्॥") रे, स्वी, यज्ञसेनस्य स्वापत्यम्॥ (यज्ञ-- अथ्। दीप्।) सा च द्रीपदी। इति हेम-। ३। ३०५॥ (यथा, सहासारते। ४। १६। सिनी पुरस्कृत्य पद्धेवाय प्रवत्रनः॥" विवर्णं द्रीपरीश्र व्हेवस्य प्रवत्रनः॥" विवर्णं द्रीपरीश्र व्हेवस्य प्रवत्रनः॥" व्ह । समेनद्र व्याय वितो वा। उष्। समेनद्र व्याय वितो वा। इति ग्रब्दरत्नावको ॥ (यथा, भागवते । ११ । | १०। २३।

"इष्ट्रेच्च देवता यज्ञै: खर्जीकं याति याचिकः॥") रक्तखिद्रः । प्रजामः । उपच्यः । इति राज-निर्वेतः ॥

याचिकां, स्नी, (याचिकागां धर्मे आप्यायो वा। याचिक + "क्ष्योगौक्षिकयाचिकवकृच नटा-म्मा:।" ४। ३।१२६। इति न्यः।) यज्ञः। इति सिद्धान्तकौस्दी ॥

याज्यं, जी, (इच्यत इति। यज् + स्यत्। "धज-याचरचप्रवचर्चेच।" २। ६। ६६। इति झल-निषेधः।) यागनअधनादि। इति सिद्धान्त-कौसुरी॥ यजनीये, चि॥ (यथा, मनौ। ८।३९०। "अझादेर्भण्डा मार्ष्टिपत्नौ मार्थापचारिणी। सुरौ प्रिञ्चच याज्यच स्तेनो राजनि किल्लि-

भिष्य:। भाषनार्ष्ट:। यथा, देवीभागवते। १। १८। ६।

"याच्योशिक जनकक्त च जीवन्तुक्तो नराधियः। विदेशो लोकविद्तः पाति राच्यमकग्टकम्॥") याच्या, खी, (यजन्यन्या। यज् + ग्यत् + टाप्।) ऋक्। इति सुखनीध्याकरग्रम्॥ (मङ्गा। यथा, काणीखर्षे अष्टसनामकीर्नने। २६। १८२। "योगसिह्यप्रा याच्या यक्ते प्रपरिपृण्विता॥")

यात्,य, चाखातप्रश्चयविष्ठेषः । स च विधि लिडा-श्रीर्लिष्डः परस्मेषद्रष्रधमपुरुषेनवचनम् । स तु विध्याद्यर्थेन चाशीब्वादार्थेनस्य । इति व्यान रणम् ॥ सम्बवीधमते विध्यादार्थे चस्य स्वीनं ज्ञा। चाशीर्ये टीसंजा ॥

यातं, की, (या + का:।) निषादिनां पादककी। दित हिमचन्द्र:।४।१६०॥ पुक्तकान्तरे यत-मिति पाठ:।यथा,—

"अपध्नतङ्कुणस्थायं घातसङ्कुण्यवार्णम्। निषादिनां पादकर्मत या(य)तं वीतन्तु तह्यम्॥" यातः त्रि, गतः। याधातोः ऋषव्ययेव निष्णतः॥ (यथा, मतः। ४।१०८।

"धेनास्य पितरो याता येन याता: पितामहा:। तेन यायान् सर्ता मार्गे तेन गच्छन् न

रिष्यते॥")
यातना, स्ती, (यत् + सिष्य् + "सास्त्रम्थो युष्।"
सारा, स्ती, (यत् + सिष्य् + "सास्त्रम्थो युष्।"
सारा, १०० । इति युष्। टाप्।) माएवेदना।
तल्यंयः। जारणा २ तीववेदना ३। इतः
मरः। २। ८। ३॥ अतिष्यणा ६। इति मान्द्ररतावली॥ (यथा, भागवते। ०। १। ४१।
"चिर्यम्यक्षिपुः पुत्तं प्रद्वादं केम्रविषयम्।
विषांसुरक्रोज्ञानायातना न्त्रस्तिवे॥")
नरक्रणा। इति केचिद्ति भरतः॥
यातयामं, चि, (यातो नतो याम उपमोगकालो
वीर्धं वा यस्ता) जीर्थम्। (यथा, भट्टि-

कावी।प्राष्टा

्रावस विभितवान् सरास यदि क्रिक्तवः।" परिस्ताम्। इत्यमरः। ३।३।१८५ १ एजिसितम्। इति सेहिनी। में, ६२॥ (प्राप्तणित्वावस्यम्। यथा, गीतायाम्। १७।१०।
"यातयामं गतरसं पूर्तिपर्यं जितच यत्।
उच्छिरमपि चामेष्यं भोजनं तामस्प्रियम्॥"
गतरसः। यथा, तास्त्रामचात्राच्यां १८।३।१३।
"त्रचावाहिनो वहन्ति यात्यामाः संवसरा च्यातयामा इति ते नायात्यामेति वक्तव्यम्।"
"यात्यामः गतरसः।" इति सायकः॥)

याता, [ऋ] की, (यततिश्चोन्यभेदायेति। यन्+

"हन्।" उगा॰ २ । ६८ । इति हन्।)

प्तिआहपत्नी । इत्यमरः । १ । ६ । ३०० या

इति भाषा। (यथा साहित्यदर्भोग । ३ । ६८।

"सामी निष्यस्तिश्यस्यति मनो जिल्लः सपत्नी
जनः

स्थारिङ्गतदेवतं नयनयोरी हालि हो यातरः॥" या + छन्। गमनकर्भर, त्रि॥ (यणा, छहत संहितायाम्। ३३। १३। [यातुः॥" "उल्का ग्रुमदा प्रतो दिवाकर्गिनिःस्ता धारण्यादिः। यथा, मनौ। ⊏। २६०। "यानस्य चेव यातुस्य यानस्यामिन एव च। द्यातिवर्तनान्याहुः ग्रेषे एको विधीयते॥" "यातुः सारण्यादः।" इति कुळ्कः॥ इन्ना। यया, ऋष्वेदे। १।३२।१८।

"कहियांतारं कमपश्च इन्हः"

"यातारं इन्तारम्।" इति तङ्गार्थं वायणः॥)
यातायातं, क्षी, गमनागमनम्। यथा,—

"एके आन्वदमन्दमन्दरगिरियावायक बहुयनान् निदालोः कमठाकृतिभीगवतः खासानिलाः

यत्मं स्कारक लातुवर्तन वश्वाद्वे लानिभेगाम्म सां यातायातमतिन्द्रतं जलनिधेनी द्यापि विश्वा-

इति श्रीभागवते १२ स्तन्ये १३ व्यथायः ॥ वातिकः, पुं, (यातं ग्रामं प्राण्यस्येनास्यस्येति। यात + उन्।) पात्यः। इति प्रव्हरतावती ॥ यातु, स्तो, (सर्वेषामन्तं यातीति। या + "क्राम-मनिजनीति।" उत्याः १। ०३। इति तुः।) राचसः। इत्यमरः। १। १। ६३॥ (यथा,— "यातु यातुप्रवीराणां प्रणम्य चरणानसी॥"

इत्यमरटीकायां रझुनायचक्रवर्ता ॥ (पुंतिक्रेशि डायते। यथा, कावेदे। ०१२१।५। "न यातव इन्द्र ज्ञासुनी क।" "यातवी राचसाः।"इति तहास्ये सायशः॥)

यातुः, पुं. (सर्वांनां याति मच्छतीति। या + "काम-मनिजनिमामायाहिम्यस्था" उग्रा॰ १। ६२। इति तुः।) कालः। अध्वमः। इति विद्वामा-नौस्यास्याहिस्ताः॥ वायुः। इति विद्वाम-सारोगाहिस्ताः॥ (स्त्री, यातना। यथाः स्त्रेदे ८ ६६ २०

"मानीरच

मायातुर्यातु

E 1"

"धौतुर्यातना पीड़ा।" इति सायगः॥ वर्मन-नाध्यकरी छिंसा। यथा, तनेव।५।१२।२। "नाहं यातुं घहचा न हवेन ऋतं भागाम्य-रवस्य द्याः।" "यातु क्रमीयां नाश्करीं चिंसाम्।" दति तज्ञाची सायगः॥) प़तु, चि, घातीति। या+"कसिमनीति।" उगा॰ १। ७३। इति तु:।) गन्ता। इत्य-यादिकोषः ॥ जिथापदं चेत् मच्हतु ॥ ातुन्नः, पुं, (यातु चन्तीति। चन् + "अमनुष्य-कर्नुके च।"३।२।५३। इति टक्।) सुग्-गुजु:। इति राजनिषेश्ट:॥ ातुधान:, पुं, (यातूनि रचांचि इधाति पुणा-तीति। धा + वहुलमन्यत्रापीति युच्। खजाति-पीवकलात्तवालम्।) राचसः । इत्यमरः । १। र्। ६३॥ (यथा, भक्तिकाये। र। २६। "द्चिश्यद्धां सप्तमाविजीने-स्तद्यातुधाने चिति प्रसर्पत्॥") ालकः, पुं, (यातैवेति। यात्र + खार्घे कन्।) पात्य:। इति भ्रव्हरतावली ॥ ाखं, चि, यतितयम्। यतनीयम्। यतधाती: ककी णि छाग्प्रत्येन निष्यद्रम् ॥ ाचा, खी, (या + "हुयामाश्रुमसिभ्यक्तन्।" उगा॰ ४। १६० । इति चन्। टाप्।) विजिगीयो: प्रयासम्। तत्पर्भाय:। त्रण्या १ अभिनिर्धाणम् ३ प्रस्थानम् ८ ग्रमनम् ५ गम: ६। इलमर: ।२। ८। ६५॥ प्रस्थिति: ७ यानम् = प्राथनम् ६। इति प्रव्दरस्रावकी। यापनम् ॥ (यथा, भागवते। १०। ६।१५। "याचामाचं त्रहरहर्देनादुपनमत्त्रत ॥") उसव:। इति मेरिनी। रे, ७५॥ (यथा, कथा-सरित्सागरे। १०। ८७। "वात्रासुपवने दृष्ं जगाम सखिभिः सप्त ॥" यवद्वारः । यथा, गीतायाम् । ३ । ८ । "भ्रारियात्रापि च ते न प्रसिद्धोदक मेथा: ॥" "प्रारीरयाचा देख्यावद्वार:।"इति तच नील-क्षा ।) उपाय:। इति विश्व:॥ ॥ अय याना-हिनम्। भादपोषचेचेतरसासेषु दूरयाचा कतंत्रा। पूर्व्यसां दिशि रविशुक्रवारसा प्राध-स्यम्। दिल्लासां सङ्गलवारसा प्राथास्यम्। पश्चिमायां चोमश्रानवारस्य प्राश्चस्यम् । उत्त-रसां वहसातिवारसा प्राशस्त्रम्। पूर्वसां दिशि सोमश्रानवारे न गन्तवम्। दिवाससां छहसातिवारे केषा चिकात बुधवारे च न गना-

खम्। पश्चिमायां र्विश्वक्रवारं। एवं उत्तरस्यां

बुधमङ्गलवारे न गम्लयम्। दितीया खतीया

सप्तरी पचमी दशमी एकाइशी चयोदशी च

रता यात्रायां प्रशक्ताः। स्रवीत्तमनस्वारिषः।

व्याचिनी व्यन्साधा रेवती त्याधिरा मः ला पुन-वसु पुद्धा इक्ता व्येष्ठा। मध्यमनववाणि।

रोहिंबी पूर्वावय चिवा स्ताती प्रविभवा

व्यवसा धनिष्ठा

विशाखा सवा यात्री भरणी क्षतिका यशेषा। तच नचचमूलक्यनम्। खाळां जेहायाच पूर्वंदिग्रासनं निधिडम्। एवं पूर्वभादपदे अभिन्याच दिवागिदग्रमनं पुष्ये रोहि ग्याच पश्चिमदिग्गमनं उत्तरपल्युचां इस्तायाय उत्तरिस्मसनं निधिड्म । तचानुत्तकरणानि । गरं विणाजं विष्टि:। गरमपि के चिच्छ सं मन्यते। धान उत्तमलयानि। सिंहष्टपनुम-कान्यामिथनानि । तच योगिनीनिर्णयः । प्रति-पदि नवस्याच प्राच्यां योगिनी। छतीयायां एकारधाधामिकोग्रे। पचन्यां त्रयोरधाच दिविशे। दादध्यां चतुर्थाच नैकंतकीशे। षडाां चतुर्देखाच पिसमे। सप्तम्यां पूर्णिमा-याच वायुकोगे। दितीयायां दशस्याच उत्तर-दिशि। व्यवस्थाममात्रास्यायाः ईमानकीणे। तां दिचिया सम्बंदे च क्वा न गन्तयम्। पापयोगना इसार्य मासरम्बादिषु याचा न क्रमंग्रा। वार्वेलाकालवेलाकुलिकवेलाव्छ-भद्राद्यि च याचा न कर्त्रया। दिरागमनहिनं नववध्यार्व्हे द्रष्ट्यम्॥ 🗱 ॥ स्रथ गोवाचाप्रवेश-विज्ञयाः। तत्र तिषयः। समावस्यारमी-चतुर्द्भीविष्टिभिन्नाः। तच गचवािषा। रोचिकी पूर्वकालगुनी पूर्ववाषादा पूर्वकारमपन् उत्तरफल्गुनी उत्तरावादा उत्तरभाहपन् अवसा भर्मी चिचा स्तदातिरिक्तानि। योगाः। खतीपातभित्राः। वाराः। कूर-भिना: ॥ * ॥ अध नीकायाचा । तच विच्ति-नचवाणि। अश्विनीहत्तापुष्यस्माप्ररःपूर्व-पल्गुनी-पूर्व्यावाएा-पूर्वमाहपदत्राधावनिषा-श्रवणाः। वाराः सुभग्रहाणाम्। तत्र जमं भ्रोमनम्। तत्र भ्रोभनखन्दः। तारा च भ्रोभना विश्विता। इति च्योतिस्त्वम्॥ 🕸 ॥ व्यच याचायां युभजनकद्रवर्श्नेनादि यथा,— "चेतुर्वस्ययुक्ता त्रमगजतुरगा दिचगावर्तवद्भि-दिवासीपूर्णेञ्जन्मा दिवरूपगणिकाः युव्यमाता स्दोभां वं वतं वा दिश मधु रचतं का चर्ग शुक्तधान्धं ह्या मुला पठिला फ्लमिइ लभते मानवी

हृष्या युवा परिवा प्रवामच तभत मानवा गनुकाम: ॥"

इति समयप्रहीम: ॥

तचायुमजनकर्धां यथा,—
"सम्मुखे रजनं पञ्चात् चुरिणं यदि पायति ।
न गन्नयं तदा तस्मात् तेजनाध्यमगोरम्भः ॥
स्रजो जुरद्धति.गौः कासी चुतं ना कुरते नरः ।
पायन् याचा न कत्तंया क्षीनं पायति नामतः॥"
हति च्योतिराकरः ॥

याचाकाति विशेषदर्शनमतं यथा,—
"स्त्रान्तिविमार्जार्यानः सूक्रणचित्रः।
गञ्जको स्विकश्चेष याचार्या दिच्छी सुभाः।
स्वी रमश्चमरीयस्था

श्व शाचार्या वामके समा ।

वेणु स्वीपूर्ण बुग्मानां यात्रायां दर्शनं समम् ॥" यात्राकाले समुभलचर्षं यथा,— "कार्पासीवधनैलच्च पङ्गाङ्गारभुजङ्गमाः। मुक्तकेशो रक्तमान्धं नयादाशुभलचामम् ॥" *॥ याचाकाचे व्यक्ताया: पलं यथा,--"क्किकाया लच्चां बच्चे लमेत् पूब्वे महाफलम् चामिव भीकसन्तापी दिल्य हानिमाश्यात नैकेले श्रोकसन्तामी मिरावरीन पश्चिमे। चार्च पाप्तीति वायची उत्तरे कलही भवेत्। ईग्रानि भरणं प्रोक्तं प्रोक्तं खिकाषलाफलम् ॥" स्य याचायां दिसिश्चे विशेषगणचासा । "क्षत्तिकारी तुपूर्विंग सप्त ऋचाणि वे अजित् ! भनादौ दिलिया गच्हेदनुराधादि पश्चिमे। ग्रशक्ता चोत्तरे यात्रा धनिष्ठादिष्ठ सप्तसु । स्याभिनीरेवतीचित्राधनिष्ठाः सहलङ्गताः। न्द्रगान्धिचित्रागुष्यास्य म्हलहस्तौ भूभौ सदा ॥ याचारौ लमादियु महस्यिनिपलं यथा,— "कमापदाने याचायां प्रतिकादिष्ठ कर्मसु । प्राक्रचन्त्रों च जन्मस्यों सुभदी च हितीयगी॥ प्राचित्रप्रजीवास राष्ट्री चाय हर्नायक । भौसमन्द्रशासाका बुधः श्रेष्ठचतुर्धने ॥ शुक्रजीवी पश्रमी च सेठी सहिरहा हती। मस्विंद्क्रजाः पर्छ गुरुचन्द्री च सप्तमे ॥ युजनावहमे येडी नवमस्वी गृह: युभ: । चार्का किंचन्त्रा दश्रमे एकादश्रे शिक्षा यहाः । बधीरण हार्या चैव भागीयः सुखरी भवेत्॥" इति गारुड़े ६०। ६२ जधायी । 🟶 🕯

अय राजधाना। "इहार्नी सर्वधमेन इधमें शास्त्रविशाहर!। यात्राकालविधानं में कथयख महीचिताम् । यहा मन्द्रेत नृपतिराज्ञन्देन वलीयसा। पार्विणाचा सिभृती । रिस्तरा यात्रां प्रयोजयेत् ॥ योधान्मता प्रभूतोच प्रभूतच वलं सम। न्द्रजरचासमधीं। सि तदा याचां प्रयोजवेत् । अरुद्धषाधिर्गपतिमें तु याचा प्रयोजयेत्। पाणिया चाधिकं सेन्धं म्हले नि:चिष्यवा अभेन : चैनं वा मार्गशीर्घवा याचा यायात्रराधिय: चेनी नायति नैदाघं इन्ति पृष्टिच ग्रारदी । युत्तदेव विपर्यस्तं सामेशीर्वं नराधिप:। प्राचीची यसने यायात काल: च तु सुदुर्जभ: ॥ दियानारी चाचिति जैरत्यातै: पीङ्तं परम्। सहस्रोहासंतप्तं पीड़ितम्ब तथा यहेः॥ ञ्चलनीव तथेवोल्जा दिशं यस प्रपद्यते। भूक्तम्योद्जा दिशं यान्ति वाच केतुः प्रख्यते । निर्दात्स परेट्यन तं यायादनुधाधियः। सवसवासनीपेतं तथा दुर्भिचपी ड्रिस् ॥ सम्मतानारकीपच चित्रं यायादरिं गृप:। युक्तमाचीकदच्चलं बहुएक्कं तथाविलम् ॥ नास्तिनं भिन्नमयादं तथासङ्गलवादिनम् ! अपेतप्रश्रविचेव निरायच तथा चयेत । विद्रि सेनां तथा मित्रा

वारगामश्काणि स्कृरन्यङ्गानि यच च ात्राम्यपि प्रश्वन्ति बनन्तन्तियोजयतः [इवलसम्यज्ञचातुरत्तवलस्तथा , [एबलो राजा परानभिसुखो बजेन् । रस्फुरकी धन्ये तथा दुःस्वप्ननाभने । ते सङ्गुले धन्ये जाते प्रज्ञपूरं वजेत् । ह घट्स स्डेंब यहेळातुम्मेह च। ति पुमे जाते पराम् याया ऋराधिप: ॥ [देवसम्पद्मसाया पौरुषसंद्युत:। तालीपपकान्तु याचा यायाक्रशाधिय: । तस्य निभा ध्वाङ्गः स च तस्य दिवा वधी। है भाषा कालपा काला याचा प्रयोजयेत्॥ तनागबहुलां सेनां प्राष्ट्रियोजयेत्। ने शिश्चिर चैव रयवाजिसमाकुकाम् ॥ ष्ट्रवच्चलां सेनां तथा यीची नराधिषः। इन्होपेतां क्सन्ते वा प्रस्त्रध ॥ परातिबहुजा यस्य स्थात् एथिवीपते:। भीच्यो भवेत्तेन श्रमुविषयमास्रितः ॥ वचा इते देशे स्थितं शक्तं तथेद च। त्यक्के तथा यायाद्वलुनामी नराधियः॥ ।वहुती यायात् ग्रनुं समप्याश्रितम्। रयनो वहुलास्तया राजाभिपूज्येत् ॥ विद्वती राजा भ्रम् बन्धनसंस्थितम्। स्योविष योज्योविष्यस्य प्राष्ट्रीय भूसुना । ातयुते देशे स्थितं यीक्षेश्भयोजयेत्। वन्ती धन्मेज काली साधारणी सहली। विज्ञाय राजा दिजदेशकाली देवं चिकालच तथेव बुद्धा। अव्यात् मरं कालविदां मतेन यचिन्य साहें हिनमनहिन्हि:।"

इति मात्वे २१८ खळाय:॥ *॥ वार्चे माङ्गस्द्रवाणि यथा,— एपर्यं खरुतानं तातुका च शुभच्छी। षाहें वंतवान् वभूव ग्रमनोन्धुख: । मङ्गलं रामः शुक्राव नयस्चनम्। मनसा सर्वे विजयं वैश्संचयम् ॥ कारी च गुरतः सुत्राव सहसा सुनि: । ब्दं श्रक्तरवं घगटा दुन्द्रभिका हनम् ॥ श्वाणीं सङ्गीतां जयस्ते भवितेति च। तच कल्यायं मेघम्ब्हं जयावस्म्॥ याचा भगवान् श्रुलेळविवधं शुभम्। पुरतो विपवन्दिदेवज्ञसिन्तुकान्॥ दीपं विश्वन्तीं पतिषुच्चवतीं सतीम्। र्णं खोराखां नानाभूषणभूषिताम्॥ श्वां पूर्णंकुमां चासच्च नक्काननाथा। ददर्भ रामेग्रो यात्रामङ्क्तस्त्वम् ॥ रंगजंसिंहं तुरगंग खनं दिपम्। राजहंसच चक्रवाकं शुकं पिक्स्॥ खन्नगर्वेव ग्रङ्चिखक्कोरकम्। त वसाकाच चातकं घटम्। छसं सम्बन्धां सुभाम् मर्गी

माणिका रचत मुक्ता मगौन्द्र प्रवानकम् द्ध लाज शुक्रधाना युक्तपुव्यच कुङ्गमम ॥ शुक्त ऋच पताकाच दपण मेनचामरम घेतुं वसप्रयुक्ताचा रथस्यं भूमिपंतया ॥ डुम्बच रोचनामाच्यमस्तं पायसंतथा। धालयामं पञ्जापलं खिलानं भूकेरां मधु॥ मार्जार्च इषेन्त्रच मेघपर्वतम् विकम्। भेषाच्छत्रस्य चरवेर्दयं चन्द्रमण्डलम् ॥ कस्त्रीं कव्यनं तीयं श्रादां तीर्थम्बाकाम्। सिहार्थं राषेषं टूर्वा विप्रवालच वालिकाम् ॥ न्द्रां वेदशास्त्र भसरं कर्पूरं पीतवाससम्। मी क्षेत्रं गोपुरी वचा मोध् लिंगोपदा क्षितम् ॥ गोष्ठं गवां वर्त्वं रम्यं गोशाचं गोर्तालं शुभाम्। भूषर्वं देवप्रतिमां ज्वलद्यिं मञ्जासावम् ॥ तामं स्फटिकं रैयप सिन्द्रं माख्यचन्दनम्। गत्वच हीरकं रतं ददर्श दक्षिणे मुमम्। सुगन्धि वाथोराञ्चार्यं प्राप विपाधियं शुथस्। इत्वेवं मङ्गलं चात्वा प्रथयो स सुदान्वित: " इति त्रक्षविन्ते गणपतिखक्ते ३३ चथ्याय: ॥≇॥ याचाकाचे समङ्गलस्वकानि यथा,— "राजा जगाम समरं चुद्येन विद्रयता। चाहें सेन्यमऋषेख वाद्यभाग्हेरसंख्येते:। दरभीमञ्जलं राजा पुरी क्यंनि वर्तान । ययौ तथापि समरं न जगाम रहं पून; 🛊 सुलकेशी कित्रनामां कहन्ती स दिग्रवहीम्। क्रधावन्त्रपरीधानामपरां विधवामपि ॥ सखड्रां योनिद्रां याधियुक्तास क्षृष्ट्रनीम् । यतिषुत्रविष्टीनाष्ट्र डाकिनी पुंचकीमही॥ कुम्मकारं तेजकारं याधं सर्पोपनीविनम् । कुचैलमपि रूचाङ्गं नमं काषायवासिनम् ॥ वसःविक्रथिसचीव कन्याविक्रयिसं तथा। चितां दम्धपावं ससा निर्वागाङ्गारमेव च ॥ सर्पेचतनरं सर्पे गोधाच प्रश्न विवम्। श्राह्माकच गिरहच मोदकच तिवांक्षया। देवलं रुषवाष्ट्रस स्ट्रमाहान्नभोजिनम्। मुदातपाचनं मुद्रयाचनं मासयाचनम्॥ क्रमपुत्रांलकाचीव मूवराष्ट्रनकारिसम्। मृत्यक्रमां चूर्यक्रमां तेलं जदक्रमास्य च ॥ कार्यासं क क्यं चूर्णं क्रुकुरं ग्रन्दकारियम्। दिचियो च खगावाच कुर्वनं भरवं रवन्। कपर्वक्य चौरच व्हिनकेशं नखं मलम्। वाल इच दिलाप इ दिलाप कारियां जनम् । यमङ्गलं वदमाच रहमां भीवकारियम्। भिष्यासाचिप्रदातारं चौरच नरवातिनम्॥ पुंचवीपतिषुची च पुंचलोहनमी जिनम्। देवतासुक्विप्राणां वसुवित्ताप्रहारिसम् । दत्तापष्टारिशं दस्युं हित्तकं स्वकं खलम्। पिल्लसाल्यविरसाच दिणाश्वस्यविद्यातिनम् ॥ बळाच खतग्रच खाणामचारिसं चनम्। मिषदृष्ट भिष्तप्रष्य चत वि ् निस्क साष्ट्रधातकम्

त्रनीपवासक्षीनच दीचाक्षीन नपुस्कम " गिलिनदाधिसाचित्र गुरुलङ्कनमेव 🕏 🗈 युकास विविज्ञिष सुरामत सुरा नथा चिन्नं वमन्तं रुधिरं मचिषं गर्दमं तथा। मूर्च पुरीयं अधार्णं कत्थिनं नृकपालिनम् भावभावातं रक्तहरिंवादाच मृपवातनम् । रुद्ध भूकरं एवं खेनं कङ्क भस्कम् ॥ पाश्च मुष्ककाष्ठच दायसं गत्मकं तथा ध ष्ययदानित्राह्मणच तत्त्रमन्तोपनीविनम्। वैद्यस रत्तापुष्यभेवीषधन्तुष्येव च । कुवार्ता स्तवार्ताच विप्रशायच दारुगम्। दुर्भेन्यवातं दु: श्रन्दं राजा संप्राप वर्त्वान । मनच कुत्रितं प्रामा: चुभिताच निरन्तरम् वामाङ्गसन्दर्गं देइजाद्यं राज्ञो वसूव इ ॥" इति ब्रक्कवैदर्ने गगपतिखक रूप चाधाय:! मीत्रणाख मधुरायाचा यथा,— "राधिकायाच सुप्तायां सुप्तासु गोपिकासु च पुषाचन्दनतको च वायुका सुरभीकतं ह खतीयप्रहरेवनीतं निशायास शुभवां । श्वभाषन चेयोग चान्टतयोगसम्बन्धतं ॥ सौम्यसामियुते लये सौम्ययक्षविलोकने। पापय इसमासत्ताहरियो वादिविष्यंत ॥ यशोरां वोधयामाच कारयामास सङ्गलम्। बत्यूनाश्वासयामास सस्त्याय इरि: स्वयम् । वादां निषेधयामास राधिकाभयभीतवत्। स्रतन्त्री विश्वकर्ताच पाता भर्तास्वतन्त्रयतः पचाला पादयुगलं धला घौत च वास्की। खकास संस्कृत स्थान विलिधे चन्दनाहिना : फलपत्तवसंयुक्तं संस्कृतं चन्दनादिभि:। वामे कला पूर्णेकुस्सं विद्वंदियं खद्जियो। पतिपुत्रवतीं दीपं दर्पंगं पुरतक्तथा : दूर्वीवाष्ट्रच सुस्त्रिमं पृथ्यं धान्यं चिनं सुभर गुरदत्तं, रही ला च प्रदरी सक्त को मिर्ध ष्टतं ददशं माध्वीकं रजतं का चनं दक्ष। चन्दनं वेपनं कला पुष्पमालां गले दही । गुरुवर्भं नाश्वयश्च वन्द्यामास सलित:। श्चावनि वेद्याटं सङ्गीतं सङ्लाएकम् ॥ विष्राभीर्वत्तं रखं शुकाव परमाहरम्। थाला मङ्गलरूपच चर्वन मङ्गलप्रदम् । चिचेप दिच्छं पादं सुन्दरं खाताविदञ्जन् । विष्टत्व नासिकावामभागं मध्यमया विस: । विष्टच्य वायुभिष्ठच गावादिक्यगर्न्नः। सतो यथौ नन्दनन्दो नन्दस्य पाङ्गर्खं दरम् ॥" रात ब्रक्तवैवसे श्रीक्रणानमस्यक्तं ७१ व्यथाय अय याचामुक्तिः। सन समयः। "वाचार्या दिविधः कालो वैकारः सङ्घरस्यः प्रोक्त यावधिक कार्य विकारी गान निर्वाण सष्टन: खेक्ट्या राज्यां तस्य निर्माय उक्षते । यात्राजि चिमध्या प्रतिसर्व घोष्रामसा एउँ भागो क्रबीरहम्ह स्वमाभिर्द्धि

यसस्य देवसमतेश्चित्र एष्टतोश्वर्ध ॥

में चं का प्रशे सुका या चाया सुत्तमाः स्ट्राः ॥

भरकी कित्तका स्वा विश्वास्ता ची तरा चयम् ।

मघा पश्चिति खेव या चायां सरणप्रदाः ॥

पूर्व्व कुवेरे दच्चने निशादे

यमे जले प्रे पवने मचे प्रे ।

व्याच्यं नरस्य प्रतिपत्रक्रमेण

युग्मं तिथीमां प्रवहन्ति तज्जाः ।

स्थात् संमुखे या नमस्च याय

पश्चाद्ववेत् सर्वेतुभाय पंचाम् ॥

स्वयंः श्रुकः कुनी राष्ट्रमेन्द्रचन्द्रो गुरु ब्रुंधः ।

स्रागतः प्रोभना याचा एकतो मरणं घुवम् ॥

पूर्व्यान्द्रं द्विणे या नपादं

रोद्विणी तचा येमास्था च श्रुकम् ।

कामं यायात् साम्यरायेष्ठ कार्ये
स्वन्यदापि प्रस्थ श्रुका निभानि॥"

तच दिक्यूनम्।

"यश्रष्टमी चतुर्णो च नवमी दादणी तथा।

चतुर्दशी कुष्ट्रस्याच्या याचायामभूभपदाः ॥

प्रायो जगुः सष्टजप्रचुद्रश्राय संस्थाः

पापाः भुभाः स्विद्यजं परिमुख्य खस्यम्।

सर्वचगाः भुभफ्णं जनयन्ति सोम्या
स्यक्षारिसंस्यममरारिगुरं जिगीधाः॥

नाकालवर्षविद्युन्तिविवरं कथाच्यद्रियानम्।

स्रातप्राद्यान्ति (द्यान्तरी चमीमे स्रायोगातिः॥"

"राजां याचानिधं वस्ते जिमीघृणां परावनीम्। भीराजनाविधं क्रस्ता से गिकास्वाग्येत्ततः। मजानन्यान् समानन्यानिति याचाक्रमो मतः॥" तच नीराजनाविधः।

"वर्षान्ते श्रम् दित सक्ते चन्हे पूर्णे शुभच्यो ।

सम्मीराजनं कुर्यात् ययोक्तम्हियस्तमेः ।

उदीचां प्रस्थित भागी संकान्त्यां वा सुमे दिने ।

गवनीराजनं कुर्यात् महीपाली जिमीविवान् ॥

हिस्सस्ये रवा कुर्यात् पित्तनीराजनाविधम् ।

नौकानीराजनं कुर्यात् दिच्छात्रां प्रतिष्ठति ॥

सन्देशाचे यानानां विजयादश्रमीतिथिम् ।

स्वादीनाच्य सर्वेषां प्रक्रीत्याने नीराजनम् ॥

स्वाद्य नगरसापि महाविध्यस्केमे ॥

सात्मनो युगराजस्य महिष्या मन्तियान्त्या ।

स्वाद्य नगरसापि स्वाद्य स्विद्यां स्विद्यान्त्या ।

स्वाद्य नगरसापि स्वाद्य स्विद्यां स्विद्यान्त्या ।

स्वाद्य नगरसापि स्वाद्य स्विद्यां स्वाद्य ॥

स्वाद्य स्वाद स्वाद स्वाद स्वाद स्वाद स्वाद ।

स्वाद्य स्वाद स

"अश्वानां भाकारो देवो रेवलसिति संज्ञ्ञा। गणानां देवता श्रक्ष: पत्तीनां कालिका सता। गौकानां वक्षो देवो थानानान्तु ज्ञ्ञन्तकः। अद्धाणां देवता रामो यमः खड्गस्य पूज्यते॥ ध्वानां चतुमान् पूज्यो हचस्यतिरिति ज्ञमात्। तान् पूज्यिला विधवदेतानीराज्येन्तृपः॥ द्वादश्मां हचे पुरेषामर्घस्यास्मादिभूषाहिमः। स्वारश्चे पुरेष्टिकास्यास्माद्वास्मादिभूषाहिमः। भवं वा सहसांश्रुदिन नीराजयेताचा।
दादशवाहे रुचिरै: बाड़ीपाड़िरतोहितचीहैं:
तस्याहिनो साम्रेगेचश्रतनीराजनं सम्मवितः
हाग्रजश्रतं व्यभग्रतं श्रत्य मेघाग्यान् ॥
तुर्गा दश्र हृष्टाङ्गा याद्याः पश्च द्विपस्चैकः।
भज्ञका हि कुक्ररास्थिकेकाः पत्तिस्यगस्य ॥
नौकाश्रतकं साङ्गं नवद्श्यकं काष्यगदिभि-

वं इप्रतमिष जन्तरां नौकानी राजने राज्ञाम् । यदा दिपदं यानं सर्वेत्रामिस्रते तुरगैः। सुद्धावस्य विस्तियों स्याङ्गियों स्यवर्गेश्व ॥ च्यष्टाभिधांत्भि: कुर्याद्कानीराजनाविधिम्। राजाचनरगौकाभिहिंगुणाभियेथोत्तरम्। रसेनानाविधेरकोधांतुभिवेसनेक्षणा। सिंहासनैस्य योग्येन्द क्रयानीराजनाविधिम्। राष्ट्रवीराजनाधीवं नरस्याय निगदाने । म्बभि: खरे: प्रमालेख याचे रहे स्वयोद्धते:। पूरं नीराजयेदाचा चिरसम्पत्ति हैनवे। म्बा दण्राम्बस्तरर्हेन नरसेद तरहैत:। याबादीनां तथेने कं रक्षं नागाविधनाथा। ग्रस्ता (या धातवश्चेव वस्ता शि च भलानि च। वननाः खननाञ्चेव चननाञ्चेव जन्तवः भवत्रहास स्टब्बादाः ग्रेलाः सप्त घटास्तथा। योव्यधातुससङ्गानीकाखण्डनयन्तथा। निजदेशमितं खर्णं रजतं ताम्बमेव वा। आतानीराजने ददाद्यदिच्छे चिर्संस्थितिम्॥ व्यक्तिनीनाविधेः कुर्याद्युवराजनीराजनम्। चालकारिच विविधे हैं बी नी राजनं मतम्। मिल्लनी राजनं राजा इयेनैव समाचरेत् । व्यमात्यानां चेनिकानां विप्रायां धनिनान्तया। वस्त्रेर्नाजनं कुर्यादिति मोजसा सम्मतम् । नीराजनाथा वस्तृनि न पश्चित पुन: स्पृष्टेत्। सप्तक्रतः परिधान्य कुर्याजीराजनाविधिन् । न्यसेंद्रापरराष्ट्रेषु शहने वा जलेशिय वा। देवज्ञवैदादीनेभ्यः प्रयक्तेदा यथाययम् ॥ इति संचिपतः प्रोक्तो मया नीराजनाविधः। वानेन विधिना राजा सचिरं सुखमसुते।" तथा हि गर्गः।

"नीराजना महीन्त्राणां निहन्ति विपदी श्विजाः। सेव सक्षद्रं राज्ञां कषुकेनेव संयतः॥ नीराजनावन्दितानां न भयं विद्यते किपत्। नीराजनाविहीनानां नक्षेषुः सर्वसम्पदः॥" तथा च वात्यः।

"ये भूमिपाला: प्रतिवस्तरान्ते कुर्विन्ति नीराजनकार्य सम्यक् । तेषां न लच्ची: चयतासुपैति साम्बाज्यलच्छी: कर्गेव तेषाम् ॥ एवं नीराजनं झता राजा प्रस्थानमाचरेत्॥" इति नीराजनाविधि:॥ *॥

व्यथ याचा। "गुवातिश्रयसम्पन्नः श्रन् यदि प्रचात प्रकोमो व यदि राष्ट्रेन कर्टका ॥ संज्ञायात्रय यायादा पार्किया हैण प्रानुगा ।

रानायुल्को विनिष्टन्ति काकान्

काकोण्युल्कान् रजनीर्यपाये ।

इति स्वकालं ससुद्देश्च यायान्

काले फलन्ती इ समीहितानि ॥

प्रवत्यसनीर्पतं दिभेचादिप्रपीडितम् ।

सस्पृतान्तरकोपेतं न यायान् एथिवीपतिः ॥

निजदेवानुक्रस्ये द्वि प्रातिक्रस्ये परस्य च ।

यायाद्वृपो यतो देवं वलमेतन् परं मतम् ॥"

सन्यन तु ।

"निरातक्वे निरुत्याति निरुद्धि निरामये ।

द्रति युक्तिकस्पत्दः . युद्धयात्राधाससङ्गलदर्शनं यथा,— "तस्य विशेच्हती गेहात् श्वानी>स्थि स्वती-२भवत ।

विपदी जयमिक्हिन्ति राजानी विजिशीषव:॥

ध्वचे क्रोइ काणीतः प्रिवा फ्रामा च टिनगा

पिङ्गला चचुगोधाच स्करी केवली तथा। ग्रजवानर्मेनाजाप्रिखिचिकाच वामन: ॥ षर्धं विभिन्दते सर्पः "कुम्भी दर्कं अर्थार्थित । रदाव बागरी ऋची मार्जारी हातिभेरवम ॥ तेवतवरणकेशयुक्ताभ्यक्तादिदर्भनम् । वान्तीकात्तज्ञस्तच्युत्चामनकः रवम्॥ तुषकार्यासलवणानां निन्दितानाच दर्भानम । रत्ताबरधरी सुख: पङ्गामिषं तथा वसा ॥ कलाटं ग्रज्जनशाप उल्लापातव्यजारणाः। रिणा हा**रम**हीकस्याः सरजः कलुवं नभः॥ निक्तेजक्तेपते भानुनैदाः प्रतिमुखावद्याः । उत्योदनं समाञ्चपं दरमं दी विकास च ॥ खकालविक्ततः पुष्पमलानामन्वभूतदा । भीत उचाविषयासा सेवनादाच दारखाः । च्यारस्यसन्ता ग्रामेषु ग्रामजारस्यवासिन.। कोष्ट्रसर्पसन्द्रहाच ग्राग्यान: पिपीजिका: ॥ ऋचायां महती सेना समागाच तयेन च। रते च पुरप्राकारे निमतन्ख्त्यतन्ति च ॥ दुगैन्धः भार्करो वायुर्दीनां योधा इतप्रभाः। ग्राक्षनमूत्राश्वपातानि गना अन्याः प्रचित्ररे। ध्ववच्छत्रपताकानां स्फुटनं स्ख्यभिन्दनम्। कलङ्क्षसि चक्रे च इता दुन्द्रभिरेव च॥ च्यातलाकूटनचापि नाराचानाच कुचता । गदानां सुहराणाच प्रीर्णता खत्रुभिन्दता ॥ भूष्कप्ररोष्ट्याक्षाकेंसाईपातस्तयेन च। प्रतिमारुदितं खेदी न्द्रतकानाच जल्पनम् ॥ गदां रासभमारोष्टः स्त्रीयाच वक्तपसता। चीस्ते अविच्हागादि सनावि प्रशुप्रोभनम् वालानां वातनं युद्धे निष्किंशाः सक्तलाः प्रजाः मिचिकारंश्रमाडूकवहुगोनावरर्शनम् ॥ विस्तेजा न वहेंद्रह्निः सधूमः स्फुटते सहः॥ एवंतिधान् तथोत्पातान् हष्टाम् घोरेण वासव

पप्रचक् नारद सोक्ष्य किनेत्रहरूल दिखा ॥"

द्रवादी देववतार धोरवधाधाय :

याय हार्म याचा

प्रगम्य जाता नाथ किविवस्त्रवनाप्रमम्। द टश्यात्रातत्वानि वक्ति श्रीरञ्जनदन तवादी हादश्याचाकालस्य संस्थीपादेयलात् वादौ स एव निरूष्टिते। तद्यथा स्कन्दपुराखे। रत्रवान उवाच।

"वैशाखादिव मासेव वाचापूजाविधि सने !। क्षोतुमिच्छामि देवेग्रे यथावदक्तमईसि॥ जैमिणिरवाच ।

वैभाखादिषु मासेषु देवदेवस्य भाक्तिणः। या या वादश्र याचा: खुला हि वक्सामि ते

वैशाखि चान्द्रनी याचा खेडे सापन्य शीरता। व्याघाएं रचयाचा खात् आवशे प्रयमी तथा। भाने द्विष्पार्धीया साम्बने वासपार्धिका । उत्थानी कार्त्ति सासि कादनी सार्गशीर्वने ॥ पौषे पुर्व्याभिवेकः स्थान्तावे शास्त्रोदनी तथा। णालगुने रोलयाचा स्याचिने सदनभक्तिका॥ एकेका स्तिदा सवा धमीकामार्थसायनाः ॥"

खय दाचाविधि:। स्क्रान्टे। "वैशाखस्य सिते पर्चे हतीयाचयसंचिता। तच मां लेपयेहत्वलेपनैश्तिश्रीमनै: ॥ वैभाखसामके पचे हतीया पापनाभिनी। व्यमाहिष्कृता चैषा प्राचापत्वर्चसंयुता । यः प्रसाति हतीयायां क्षां चन्द्रनम् पितम्। वैशाखस सित् पन्ने स यावस्यतमन्दरम्॥ वैधाना जयशब्देच पूज्यत्वा तहा इरिम्। नानास्त्रलोपनिषदेविषयो संसुवन्ति च । वेगुवीगादिवातीश्व तथा नानोपचारकै:। सन्तोषयन जगनाणं खतीयादी विवेषयेत्॥ वेपाखस्य हतीयायां जनमध्ये विप्रेषतः। खेपनं मरहपे कुर्यान्तरहति वा सहदने ॥ चन्दनागुरुङ्घिरं कुछकुङ्गुसरीचनाः। जटामांसी सुरा चैव विश्वीगं स्वाधकं विदु: ॥ एतेर्गसिस्तयामीस विष्णोर्गाचाणि सेपवेत्। ष्टतच तुलसीकार कुथा है पनकामिण ॥"१॥ अय कानयाचा। सन्दर्शिश "चेहारमद्यावतीर्णसत् पूर्णं जन्मवासर्ग्। नखाच सापतं कार्यं महासानविधानतः। तखां प्रात:कानकाले ब्रह्मणा सहित्य मान्। रामं सभद्रां सुद्धाप्य मम जोकमवाप्रयात् ।"

"मासि व्येष्ठे तुं संपाप्ते नचने मकदेवते। पौर्णमाखां हरे: सानं सर्वकासप्रजप्रस्म सर्वतीर्धसमः जूपचाराक्ते निर्मातः स्विः। तदा भीगवती तत्र प्रव्यक्तं सवति दिजाः । उसात् चौद्यां धसुद्रुव होमाच्यै: कलसे अंते:। न्नापयन्ति तहा क्षणं सततं तं हलायुष्यम्॥ वन्तरहनि हरे; स्नानस्त्यवं परमानुतम्।

उसरो वे न ही वेत तसास्त्यकतकरेत्। व्येष्ठचीन भगवती से प्रश्नानित सदान्तिता ।

न ते भद की सन्त्रान्त याचाया यतमानसा च्येष्ठे च स्तपन कुणात श्रीविध्यो निकावासरे दैनन्दिनन्तु दुरित पचमासर्नुवर्षेजम्। वसह्यामहसाणि ज्ञागजानसतानि च खणंकीयसुरापानगुरुतत्वयुतानि च। कोटिकोटिसहसाणि चुडपापानि यानि च ॥ सर्वार्धेव प्रमध्यति पौर्यमान्यान्तु वासरे। पुरुषस्त्रकारकीय पायमान्या तथेव त । नारिकेलोदकेनाय तथा तालपलाम्बना। पचाचतै: ग्रीततीयेर्ड् क्वांकपूरवासितै:॥ यबोदकेन शुद्धीन तथा पुन्योदकेन च। सापयिता जगनायं पूजयेत् प्रमेश्वरम् ॥ ॐ र्षं च एटाये नमः इति घ एटावादां निवेदयेत्। य सर्व करते विद्वान् ब्राह्मणः चित्रयः मुन्तिः। सर्वपापी: प्रमुचील विव्यालीकं स गच्छित। चतुर्देश्यां डढ़ं मधं कार्यिता सुश्रोभनम्॥ सुगन्विधूपसुरभिं चन्द्रगम्भः समुचितम्। एवं मचं प्रतिष्ठात्य कलसानिधवासयेत् ॥ सुवासितं चखपूर्णं पावकं कलसं न्यसेत्। जयशब्देस स्तातिभिनीयते जगदीश्वर: ॥ जयखराम क्रम्योति जयभदेति चौदिते। नीयते मखदेशन्तु निष्ठीये बाह्यसादिभिः ॥" अथ र्थयाचा। सन्द्युराधी। "गुखिकाखां मद्रायाचां प्रकृत्वीयाः चिती-

खाधाएस सित पची द्वितीया पुष्पसंयुता ॥ तस्यां रथे समारोध रामं मां महवा सह। याचीत्सवं प्रवृत्तााच प्रीसयेच दिनान् वहून्॥ च चाभावे तिथौ काथां सदा सामीतये सम। धप्ताइं चर्तिसीरे सम याचा मविष्यति ॥ व्यथ्ने दिवसे सर्वान् रथान् मास्त्रेविंभूषयेत् ! नवम्यामानधेदेवांकोषु ग्रीतः सम्बह्धदान् ॥ द्चिणाभिमुखी याचा विष्णीरेषा सुद्रलेभा। थया पूर्व्यातया चेयं ते हे सक्तिप्रदाधिके॥ अधारी विख्जे ऋकं तर्हें न तु पानितीम् ॥" इतिवत् तिथिना रका हो बोड्य:। "तिचिनैकेन दिवसचान्द्रमानेन कीर्नित:॥" इति विण्यमनिदान ॥

"आगाएस किते एसे भदा सा पुरासंग्रता। याजीत्सवं प्रक्तव्यांच्यभावे पृष्य एव हि ॥"

इति ईश्वरसंचितायां वचनान्तरम् ॥ तद्वैकि व्यक्तप्रयोगान्तरविधायकम्। पान्। "वाषा एख दितीयायां रथं कुथां दियोषतः। व्यावाद्युक्तेवाद्यां वपश्चोममश्चोत्मवम् ॥ नातः परं चि खवास्यं यात्रानारमपेचाते । चन खयं निलोनेश: खन्हनेन क्षत् हलात्। नाग्रयन् सर्वयायानि वर्षे वर्षे अलेस्सी। रथस्थितं व्रजन्तं तं महावेदीमहोत्सवे। वे प्रश्नान सदा मका वासकीयां परेः परे। सळ सळ पून सळ प्रतिकात द्विजीतामा । नात श्रेत्र मही विधारितस्व प्रास्त्रसम्भत ।

सब्से ब

यावशक्तिस प्रमम्

र्थधाचीव याच या मुख्यय ह गत प'त । सहावना वजन्तत रचन्य पुरुषोत्तसम वलनाम सुभगास नद् सुलन चान्यधाः चाषाटस्य ।सत् पची दिन ।वर्गः स्मापद । प्रतिष्ठाच्य सन्दर्भेन विधिना पृन्वविद्या: 🛭 रधं नरी हरे: कुर्यात् स्वासनं मुपि फ्यतम्। भृषयेदिविधेभेका बस्तालकारमान्सके; इ चर्त्रपणवातीस मेरी एका स्यक्तचा : नटनर्भकम्खास मामना वच्चक्तमा ॥ विद्या योगनदर्पात्या रूपालकृतरभृणिताः। ध्वत्राच बह्रवस्त्रच प्रतानाधिष्ठितान्त्राः 🛊 गरङ्घ खर्ज फुर्यान् रक्त चस्निमित्रितम्। दीर्जनासं पीतदे छं कुळलाश्यां विस्थितस्॥ च व्यद्रभुकारं सर्वालद्वारभृधितम्। देयाः पद्मध्वनं कुर्धात् पद्मकाष्ठः विविधनम्। मप्तक्तसर्यं कुर्वाक्षीरिको लाजनम् । सार्धि वाजिन चेंव वलं वलसुटा वितम् ॥ चीरकेर्म जलेर्शन्ते जलकारी सुनी भनम्। इत्यं सुविटिनं तन्तु रहं देवचयस्य न ॥ चारकोदयवैलायां देवं तसात् प्रप्रतयन। बासमीनेणवें: सार्च यतिभिन्न तप्रसिभः । विद्यापयेहेवईवं यात्राधी स क्रवालां न: । ततः कप्रमणेश्व समनंभिरवाकिरत्॥ ष्रिय भीभनस्तानि प्रावन्ति दिशानय:। केचिका इसमायास केचिकाय त्रेरित सा जितना इति ससं वे के लिन् पुर्ण्य अपन्ति च स्तमामधमुख्याच कीर्ति जागर्गं मुदा बन् चर्चरीमार्भरोवंश्वंसामाध्रकात्यः। श्रव्हायक्ते सुगमूरं गीविक्यिजवास्तरं ॥ एवं पहले समय कणां रामप्र:गरम्। नमन्ति विषा भन्नाच चित्रम्य विषयस्याः करे छवा जगशायं भामधिता रचत्रथम्। रामं भदाच कणा स रथमण निवस्यत ॥ पूत्रवेड्पनारे स्ते: अहाभातिसुमंसमः। रयक्तयां समाक्रम्य तक्षहळां श्रमी इति। तर्रेशुसंस्तानन्स्य जेरे पायमं ऋतिम्।. घनाम् द्रितिस्तेन खर्गद्वासाननं करूम्। ये प्रमासं प्रक्रार्थिना निश्चि सोधास्त्राप्तुयुः। चतुमक्ति वे अवा ते देवतृत्वविषक्तः । वेदे: सुवान वेदानां वक्तारी मीचभागतः इतिहासपुरागायै: स्तीनेश्रीप सुमंस्कृते: । स्तिनित पुष्डरीकार्स ये वे विगतकत्वायाः। ते वे चयन्ति पापानि चयम्ब्दैः सुन्ति य नर्तनं क्रमते वापि गायनध्य नरोत्तमाः। वैवावीत्तससंसमीमुन्तिं प्राप्तीवसंग्रयम् ॥ नामानि कीतिययाना न ने वाला यमासय जयस रामक्रमोति जयभद्रीत यो वहेत्। न मालामें वासीऽस्य स च देवलमाप्रुयान : चामरे यं नने: पुष्ये: स्तवकेषां नचे सकें:। रघर्छाचे स्थितो यो वै वीजवेत पुरुवोत्तम स वीकामात्री । धरीभिद्रवसन्वर्धभौषितान्

नान: पर्तरी खोके मधावेदीस घोत्सवात्। सर्वेपापहरी योग: सर्वतीर्घपलप्रद:॥ क्षकासु हिस्स से तच दानं ददति वे नराः। यन्किष्यस्थायक्षलं मेरदानेन संसितम्॥ गुव्हिनामण्ये यान्तं भदाक्ष्यां स्हायजम् । नचातप्रधाननगाचं दर्पग्रेखिकिचियेत्॥ पद्मान्तते: भ्रीततीयै: पुत्र्यकपूरवासिते:। नाहिक्षेत्रज्ञेगाय तथा तालफलाम्ब्ना॥ र्बोइकेन मुद्धेन तथा पृथ्योदकेन च। सर्वाङ्गमतुलिप्येच चन्दनेन्द्रसद्दर्दे: ॥ सुगन्वमास्थाभरणेचीनचेते: सुधोभनै:। चामरेच जलामें च भीतलेंचें जने साया। ब्रीनयेन् पुकरीकाचं सुभद्रां नलसेव च। सिताभि: पानके हुं दौस्तथा खळ विकारकी: ॥ खर्जरैर्नार्कलेख नानारमाफलादिभि:। तथा चौरविकारेच पनसैरिच्च भिक्तथा। वासितै: ग्रीतनोधिश्व गन्यताम्बपनकै:। सकर्पूरलवङ्गादीः पूजवेत् परमेश्वरम् 🛊 रधनयस्थितं देवनयं ये पुरुषर्वभाः। प्रहित्तां प्रकुर्वन्ति विचतु:सप्त एव च 🕻 ततो। पराक्षे देवेशं दिचगानिलवी जितम्। प्रनिः प्रनिवेदियां सचकस्य च मध्यमे ॥ एवं व्रज्ञति देवेग्रे स्ट्यंस्थास्तं मतोरभवत् । दीपकानां सहसाणि ज्ञालितानि नरेस्ततः। मख्ये वाषयेहेवान् गुख्डिकाखी सनोहरे। चारचन्द्रातने चारमात्यचामरसूचिते । यूचिया चगनाधं तोषयेत् गीतमृत्यकै:। उपद्वारादिभिस्तव सप्ताष्टानि चनाहैनम् ॥ सप्ताहं ये प्रप्रायुन्ति गुक्तिनामक्षेपे स्थितन्! माच रामं सुमदाच विज्यासायुच्यमाप्रयात्॥ दिया सहर्थमं पुग्यं राचौ दशशुखं भदेत्। यत्कि चित् क्षरते ककी कोटिकोटिशुशं भवेत्। चर्च मेर्समं दानं सर्वे याससमा द्विलाः। महावेद्यां गते सकी योगी ३ यं खबु दुर्लभः । अर्डोदयादयो योगाः स्कन्देन परिभाषिताः। महाविद्याख्योगस्य कलां नार्हन्ति घोड़ग्रीम्। च्छा है च पुन: सला दिवामिसुखान्यान् । दिवासिससी याचा विद्योरेवा प्रकीतिता । कार्या प्रयक्तः सा हि सिसिसिसिप्रदा भवेत्। दिविणाभिसुखं यान्तं क्षकां प्रस्ति वे नराः। न तेषां पुनरावृत्तिः सत्ययेतदा संग्रयः। पुराविही वस्त्रयेवां याचां नवहिनास्त्रिकास् । तस्याः संवीर्त्तनादेव निक्षेत्रो जायते नरः। तावतीयं मञ्चायाचा यो यथा कर्त्मक्ति। सीर्याप विद्याप्रभावेग वेञ्जरहमवनं बजेत्। **उद्ध सम्मुन्धान् पापानिवस्मन्दितान् ॥**"॥ अय प्रावनयाचा। स्कान्दे। "चाषाढ़े शुक्रदादयां कुर्यात् खापसहोत्स्वम्। सक्त रचयेत्रच प्रयनागारस्तरम्। देवस्य पुरक्षः प्रयां रक्षादिनिकितोपरि । बासीर्थ कपू ू

पृथ्यात्ययुतां सुसार्ञ्जितां चन्दनाङ्किताम्। चाधुद्वारां शुभां स्त्रिषां नानाचित्रोपश्चीसिताम्। य्वं खापगृष्टं सत्वा निश्रीये खापयेहिसुन् ॥ संपूज्य भावधेदेवयं तेषां क्रमाहिभः सह। ए हो होति च संवार्थ खापार्थ परमेश्वरम्॥ नयेक्ययाराहदारं वाधयेत घटिकाचयम् । पचान्टतै: स्नापयेतान् प्रथक्षणवास्त्राधिकै: ॥ सुगन्दिचन्द्रेलिप्तान् वस्तालङ्करगाहिभिः। पूजियत्वा यथान्यायं प्राञ्जलिमंन्वसुचरेत्।" जगदन्दा इत्यादि । "सुड ढ़ंकारयेद्वारं विस्तोः प्रयनवेष्सनः। खापयित्वा जगनायं सभते सुखसुत्तमम् ॥"५॥ ख्रय पार्श्वपरिवर्तनयाचा। "अय ते संप्रवस्थामि पार्श्वस्य परिवर्तनम्। नमस्विमले पसे संप्राप्ते हरिवासरे ॥ विच्यो: खापरुष्ट्वारं भ्रानेगंता प्रविध्य च । नमस्तत्व जगनायं पर्यक्षश्चितं सुदा । व्यवघात्र श्रमेहारं पूज्येद्यकारकैः। प्रयान्य सक्चा तत्यादी खापचेदुत्तरास्रखम् ॥" मलाचेंसंपटेत्। "ॐ देवदेव ! जगनाथ ! कल्यागं परिकल्पय । परिवृत्तिस्ं सर्वं यथा स्थानरचङ्गमम् । यत् इष्ट्रा चेष्टितेरेव जायत्स्वप्रसुद्धप्रिमि:। जग्रह्विनाय सुप्ती>सि पार्श्वेन परिवर्षय । प्रदिवर्णनकालोश्यं जगतः पालनाय ते। बद्यजीव्यं श्रातीविष घवे तिस्तेत् सस्त्रस्तः। इष्टं लत्पार्कमलं विमुख महिं तस्त्रलम्। महीं चलं भावयति प्रजापालन हेतुकम् ॥ इति संपार्था देवेशं विनयासीषयेत्ततः। वाजनै सामरे स्वेव वीज वेत् परमे घरम् । सुगन्धिचन्द्रीरस्य धर्नाङ्गं परिवेपयेत्। खाद्नि भस्यद्रवाणि पायसादीनि दापयेत्। प्रायाग्रहहारि विभी: प्रानेभेक्या निदेदयेत्। देवसुहिस्स पत् कुर्यात् सर्वसन्वयतां प्रजेत् । ए। भें च जम्म दिवसे उपवासपरी भवेतृ।" एवं ऋाचिनश्कीकारधां पूर्वोक्तविधानेन श्रीक्षचास्य वासपार्श्वपरिवर्शनं कार्यम् । "मुमे चैवाचिने मासि महामायां प्रपूजवेत्। शीवणीं राजतीं मात्तीं विष्यमायां महेन्यरीम्। हिंदा चैव व कर्तवा नदाचि द्विष्णुपूच के: ।"६॥ व्ययोत्यानवाता । "एकारम्याना कार्तिकां सकायां एचिनीपते। क्षणस्यापवेसन्या पूजवित्वा चगद्गुरुम्। पूर्ववत् पूर्वायला तु प्रातमेन्तं चस्चरेत्॥" "ॐ उत्तिष्ठ देवदेवेशः ! तेजीराशे जमलते ! । दी खीततु सक्तलं देव। प्रसुप्तं तव मायया १ प्रमुखपुरहरीकाच ! श्रीष्टरे ! प्रयनेन वे । त्वया दृष्टं जगदिदं परमं सुखमेखति । वे दे सार्श किया धर्ना प्रवर्तनी तनी ध्रुपम्

जयप्रव्हेक्तथा देवं नवेशुर्नृत्यमखपम् । तेचेनाम्यच्य तोयेन सापयेन पूर्वोत्तमम्। पचान्हतेन रिकेलर्से: फलर्से स्तथा । सुगत्धामलकेनाथ यवकल्कीन लेपयेत्। षर्वयत्तनसी चुर्गे लें प्यहन्यचन्द्री: ॥ युव्यवाधिततोधी चा कुप्रस्वीदकी साधा। सायथित्वा चयेत् पायं बहुजकोपपादितम् महोपचारै: संपूष्य विष्णुं गीराजयत्तत:। कताञ्जिषुठी भूत्वा प्रार्थयेत् परया सुदा ॥' अय प्रावरणयाचा। "सार्गभीर्वे मिते पचे कुर्यान् भावरकोत्सवः

क्तला डच्चा नरी सत्त्वा वैष्यवं जोकमाप्रयात्

वासी/विवारं कुळींत पच्चां निश्चि कर्ये-

प्रभाते सर्हकं क्रुयांत् पद्मसहदलान्वितस् ॥ दिक्पालान् पूजसेहिन्ह चेनपालं गणाधिपम् चारम्बारो च बारमातुहिन्तु प्रपूचयेत्। तनाधी स्थापयेद्यमां चालयेद्यावारिया। पूजियत्वा जगनायं गत्मतेचेन दीपकम् ॥ इन्तर क्षमाय सम्बातु गीतवादीर्नयविद्याम् प्रात: प्रपूजविद्वं नानादये: सुधीभने: ॥ सप्तास: सप्तासिहैवान् वासीमि: एरिवेष्ट्यत्। सुखवजेषा सर्वाङ्गे ग्रीतपाषरखेडिंगाः ॥ दूर्वाचते: प्रपूज्याच क्षयां तीराजनां विभी: भगवन्तं ससुद्दिश्य ब्राह्मकोभ्यः प्रदापरेत् । गुरुम्बचान्यदेवेभ्यो दीनानाचेभ्य एव च। शीतपावर्यं ह्यात् सक्षत परमया सुदा ॥ ददाति भगवान् पीतकाकी वरमहक्तमम्।" वाध पुष्यसानयाचा !

"पुष्यसागीतानं वस्ते यथोत्तं बद्धाणा पुरा। पुष्यचिष च मंद्रुक्ता पौर्णमामी यदा भवेतु । पीवे मासि तु तत् कुर्यात् पुष्यकानोतावं इरे: चतुर्देग्रीनिग्रायान्तु कुम्भानामधिनास्नम् । राजी जागरणं झला प्रातदेहिं प्रकीरयेत्। प्रसिविषापियेभ्यस प्रतेवं समिषं क्रमात्। जुड्यात् पूजियवा तु तदन्ते पुरुषोत्तसम् । पूजरेदुपचारेस्तु खार्बो प्रतिविध्यतम्। ततः पुरुषक्तीन क्षामांस्तानभिमलयेत्। क्रमात् देवस्य प्रिरंधि कापये दिधिवत्ततः ॥" स्रलस्यरम्।

"ततः पद्मान्द्रवेनेव वास्ट्रेवच चालयेत्। लच्या युत्तां पुनर्वित्र अपचारै: प्रपूजवेत्। दूर्वाङ्कराद्येः स्तुतिभिवद्येः संपूज्य केपायम् । समनादिकिरेदेवं कपूराही: सुसक्तात्। गीराजयेष्जगन्नायं कर्पूरयुतविज्ञीमः। 🦂 सतः प्रदिष्णं सत्वा स्थावत् प्रयमेत् चिती ॥ पुष्यसानीतारं पुर्ध्यं ये प्रायन्ति सुदान्विताः। चर्वचन्यज्ञकामास्ते ज्ञचेयुर्वेषावं पदम् ॥"£॥ चाय गनप्रस्थयाना।

"कुर्व्यादयनसंकान्त्यां त्रवशस्य महोस्यवम्।

े पूर्विदिवस नर्व शांकि सुकुडिसम्।

तथा च पादी। "संज्ञान्यां माचमावस्य साधिरासिततस्कान्। निदेय विकावे भन्या इसं मन्त्रमुदीर्येत्॥ व्यथि तुरे नगत् सर्वसन्नेन प्रभविष्यति । रच चर्च जगनाय ! रुह्यतां पिरुकं शुभम् ॥ त्राष्ट्रयान् भोजयेत् भन्त्वा देवदेवपुर:स्थितान्॥" अध्यर्वे। भगवद्गतानिलाहि । "नवेन वाससावेटा दूर्वासवेपपुष्यकें:। पूजविवासिमलेग क्रमास्वासिंश्चतु। पुनः प्रभाते देवेशं अलिपेहन्यचन्द्रनेः। वस्त्रालक्रारमास्येच पूर्वायसा यथाविधि॥ नीराजयिला देवेशं सङ्खानधिवासितान्। स्याजीव पाकपाचेव मधुखखाच्यमित्रितान् । पङ्क्तिप्र: खापयेदये गत्वपुष्पाचतान्त्वतान्। सपूर्ण पायसं कला ह्याहै चक्रपाणये। दश्वर्षेकपिरुच विष्यो: प्रियतरं परम् ॥ ॐ जीवनं सर्वभूतानां जनकत्वं जगद्गुरी !। तन्त्रयाः प्रालिनी होते लबैव अनिताः प्रभी। ॥ जोबात्यहणार्थाय महीला चिन्धयहम्। तव प्रौत्ये सतानेतान् ग्रहास परमेन्यर ! ॥ लयि तुरे चगत् सर्वमनेन प्रमविष्यति। खाइ।कार्खधाकार्यमद्कारा दियौकसाम् ॥ व्याध्यायना समिष्यन्ति तेनेवाष्यायितं नगत्। रख सर्वे जमग्राध ! तन्मयं सत्तराचरम् ॥ इति संप्राच्ये देवेषां प्राचीस्तान् विनिवेद्येत्॥ १०॥ अय दोलयाचा।

"फाल्गुने मासि जुळींत दोलारो इक्स्तमम्। यम की इति गोविन्दो लोका उपह्याय दे ॥ धार्थ्यां देवदेवस्य गोविन्दाख्यान्त कारयेत्। फलगूखवं प्रकृञ्जीत प्रचाद्यानि चाद्यां वा॥ फाल्गुन्याः पूर्वतो विपाचतुर्देश्यां विप्रासुद्धे। बद्दात्यदं प्रकृञ्जीत दोलस्यहपपूर्वतः॥" पाद्मे।

"भौकंमाखां समारम्य पञ्चन्याच समाप-येन् ॥"११॥

खय मदनमञ्जिका याचा । "बायिकां समाख्यास्त्रे वाची मदनमञ्जि-काम् । यास्त्रो छतायां द्रश्यां प्रीकाति पुरुषोत्तमः ॥

यस्या कताया दशसो प्रीकाति पुरुषोत्तमः ॥ चेनतुक्क्षचयोदम्यामाहरेत्तत् सम्सलकम् । देवस्याये विर्विते मखपे वाधिवासितं॥"१२॥ द्रति याचातत्तम् ॥

देशाः वीज्यप्रकारोत्सवः । यथा,—
"वैद्याः वीज्यप्रकारोत्सवः । यथा,—
"वैद्याः स्वयानाः च चन्दनागुरकत्यना ।
न्येष्ठे महास्वानयाना सम्युवाचीदिनचयम् ॥
स्वावाण् रथयाचा च दिग्दिनव्यायिनी परा ।
प्रावशे जलयाचा च वस्त्रभूषणचामरेः ॥
सादे याचा धूननात्था चिक्काया दिगचयम् ।
सान्ति च महापूजा याचा यज्ञवनिष्ठियाः ॥
सार्तितं दीपयाचा च नवासस्यहायशे ।
गीवे चाङ्गरामयाचा वस्तासङ्गरसूषशेः ॥
गार्थे मास्ति महादेशी रटमी च चतुर्देशी।

होताके ति: फाल्गुने च चेने याचा चतुरुयी ।
हूतीयाचा रासयाचा वासन्ती नी तयाचिता।
स्वं याचा सया प्रोक्ता वोड्गी सवसोचनी ॥

याता

द्ति वासकेश्वरतन्ते ५६ पटनः ॥ (रोगिद्धांगार्थे सिवनां यात्राविवरणम्। यथा, "द्दानीं निर्मसे गुत्रः। प्रविधे वा रहस्य धः। सुभाशुभाणि सर्वाणि वस्थामि ध्कुनानि चः॥

राजा गांजी दिनमण्डसखाडरीटा-श्वामः प्रकुलरंजनः सितवस्त्रद्वतः । प्रज्ञान्तिता च युवती गणिका च कन्या श्रेयः सुखाय यप्रसां प्रतिदर्शयन्ति ॥ नटाश्वाघो भासद्वारीतच्छ्रो भारदाजोच्छिकारण्यागसंदः । स्ते येषा द्विणे वाय स्थी वैद्याविशी निर्गमे श्रेयस् च ॥ स्पौनुको वागरः स्वरस्थ गोधा ऋचः क्रककाशः ग्रम्स । स्ते रिटानिशमे वा प्रवेशे कार्याञ्चातो नीपकारेष्ठ श्रस्ताः ॥

ख्यो वा पिज्ञजो वाणि प्रशक्ता दिख्यो सदा।
विसंसे वा प्रवेशे च दिख्याः शुभदायकाः ॥
स्को वा त्रीया वा पत्र सप्त वा नवसंख्या।
सार्यकाले नराखान्त स्त्रा यान्ति प्रदिख्याः ॥
सिख्ययावगोधारासमी सङ्गराची
सिख्यावगोधारासमी सङ्गराची
तद्युविद्याराची मङ्गलाशंकिनः सुवंदित शक्तुनवेला वासतो निर्ममे वः ॥
वितिरिः क्ररः क्रीयः सारमामास्यूकरः।
वामे तु सुभगंसी च निर्ममे कार्यक्षिद्ये॥
काको दिख्यतः श्रेष्ठो विसंसे सुभदायकः।
प्रवेशे गदितः श्रेष्ठो वासतः क्रवावायसः॥

जाननो हि ग्रामनोश्य सर्वटांकोनंनच गहितं न स्वाय।
न समद्रांना च्यमी भवेषु:
स्पेगोसाक्षकलाश्रविज्ञालाः ।
हर्भनं हितकरं प्रवद्क्ति
खन्नरीटमरालहिक्कराणान्।
वामतः समकराः प्रवद्क्ति
हार्वायाटवराटकस्वक्य ॥

इति शुभाशुभश्चनानि ॥" इति शारीते दितीयखाने वप्तमेरध्याचे ॥ *॥ तथा च।

"शवकाष्ठपणाशामां मुक्तामां पथि सङ्गाः।
नेष्यन्ते पतितानास्यदीनात्वरिपवस्तया ॥
न्दुशौतोश्त्रकृत्वच सुगन्धिमानिनः सुभः।
स्दिर्थाोश्रिनराग्वच प्रतिनोभच गर्हितः।
स्वार्व्यदेशित्व सदा हेद्यान्दच पूजितः।
कित्रखुदरगुक्योष्ठ भेद्यान्दक्ष पूजितः।
कित्रखुदरगुक्योष्ठ भेद्यान्दक्षयेन च ॥
कित्रखुदरगुक्योष्ठ भेद्यान्दः प्रशस्ति।
स्वार्थाक्षये विभित्तस्प्रधार्येत्॥
तथेवाक्षयक्षाक्रसाक्षन्वहितस्त्वनाः।
स्दीनं वातप्रीवायां ग्रन्दो विभदेशोद्यो ॥

प्रतिविद्धं तथा भयं चृतं ख्वितिमाइतम्। दौर्मानस्यच् वैदास्य यात्रायां न प्रश्चित ॥"

इति सुश्रुते स्वस्थाने २६ व्यध्याय: १)
याद्रेश: पुं, (यादमां जलानां सलजन्तृनां वा
र्था: ।) सन्तः । इति हमचन्दः । ४। १३६ ॥
यादः, [स्] की, (यान्ति वंगनिति । या + च्यस्नृ ।
वाहुलकात् दागमच ।) जलजन्तः । इथमरः ।
१।१०।२०॥ (यथा, भगवद्गीताधाम् ।८०।२६।
"व्यनन्तशास्ति नागानां वर्षो याद्वा-

मञ्म् ।"

चलम्। इति निवर्दः।१।१२॥)
यादःपतिः, पुं, (यादसां पतिः।) समृदः। इतः
सरः।११६६२०॥ वर्गः। इत्याष्ट्रयातःः भू
यादवः, पुं, (यदारपत्यम्। यदु+चरण्।)
श्रीकृष्णः। इति प्रव्हरकावनी ॥ (यथा, भगवित्याम्।११। ४१।

"स्वेति मला प्रसमं यद्दत्तं दि तथा ! है यादव ! है स्वेति ! व्यवानता महिमानं तवेदं स्था प्रमादात् प्रस्थेन वापि !") ययाति व्यविश्वेष्ठपृत्ती यद्दत्तस्य वंष्णः । यथा, — "ययाति व्यविष्ठपृत्ती यद्दत्तस्य वंष्णः । यथा, — "ययाति व्यविष्ठपृत्तस्य यदी वंष्णं नर्षभ ! ।"
दिख्पक्रस्य ।

"साधवा श्रायो राजन् यारवा सिनम् हिनम् ह"

इति त्रीभागवनं ६ स्तन्ये २३ व्यथायः ॥
(यदुस्मान्धनि, त्रि। यथा, भागपति। ११।१।६।
"सन्येश्वर्गन्तु गतीरप्यमतं कि भारं
यदुयादवं कुलमही व्यविमत्यमास्ते॥"।
यादवी, स्त्री, (यदोरियमिनि। यद् + व्यक् । ठीम्।
दुर्गा। इति चिका ख्रायः ॥ (यदुर्गणीयस्ति।
सामान्ये। यथा, महाभारते। १। ६५। १३)
"प्राचीन्वान् ख्लास्मकी सुष्यमे यादवी तस्या-

यादस्तिष्यः, ग्रं, (यादस्तं जसजन्तः नाषः। मस्ता सञ्ज् ।) वर्षः। इति श्रुलायुश्चः। यादस्रोपतिः, युं, (यादम्तं जनजन्त्रो प्रतिः। मस्ता सञ्ज् ।) ससुदः। इत्यमरः। १।१।६४॥ वर्षः। इति मेदिनी। ते, २३२। (यथा, देवीभागवते। ३। ६। ३५। "स्राध्यनो वस्त्रका करिनो सादस्रोणितः। "

मख चर्चे संयाति: "")

"अधिनी वसवस्तरा कुपेरी याद्सांप्रतिः।" कचित् विशेषसम्पायमा, मार्कक्टिया २२।११। "सावद्रमार्जने देवं वन्नां यादसांप्रतिस्।")

याहक, [प्र] ति, (य इव इध्यतं। हण् + "कहा-दिश्व ह्योश्नाको चने कल्यः।" श्राह्ण। इति चनारात् जित्। "च्या सर्जनामः।" श्राहरः। ह्याकारादेणः।) य इव हश्यतं सः। इति सम्भवीधवातरणम्॥ येमन इति भाषा। (यथा, भागवते। ४। २६। १४।

(यथा, भागवते। ४। २६। ६४। "नातुभूतं क्षणानेन देखेनास्टरमञ्जलम्। कदाचिद्यसम्बेत यहूपं यास्यातम्॥")

वाहचः, नि, (य इत हम्ब्रते यासव प्रश्नाति वा। इम + "इम्ने क्षम् वस्त्रम् " ५ ए हः इति दार्तिकोत्तेः क्यः। "आसर्वनान्तः।" ६।३।६१! इत्यत्र "हत्ते चेति वत्तयम्।" इत्यालम्।) य इत हप्यते तः। इति सुग्धबोधयाकर्णम्॥ येमन इति भाषा ॥ इश्रः, नि, (य इत हप्यते। हश्र् + "त्यदादिष्ठ

इश्रः, चि, (य इव इश्वतः। इश्च + "खदादिषु इश्नः इति।" १।२।६०। इति कच्। "आसर्व-नाचः।" ६।१।६१। इत्याकारादेशः।) य इव इश्वते सः। इति सुम्बनीध्याकरमम् ॥ येमन इति भाषा। (यथा, मनुः। १।२५१। 'याङ्गोश्स्य भवेदाका याङ्गच चिकीर्षितम्। यथा चीपचरेदेनं तथात्मानं निवेद्येत्॥" स्तियां याङ्गी॥)

होनाय:, पुं. (यादसां नाय:।) ससुद्र:। इति राजनिष्येष्ट:॥ (वर्ष्य:। इति यादसां-नायप्रव्हदर्षानात्॥)

। दोनिवास:, पुं. (याहसां निवास:।) जलम्। इति डेमचन्द्र:। ४। १३५॥ । नं, क्री, (या + ल्युट्। अर्द्धची दिलात् पुंलिङ्ग-

मिष।) राज्ञां सत्यादिषड्गुणान्तर्गतगुण-विशेष:। तन् उपचितशक्तः कतम्रलराषु-रचस्य श्वीरास्कन्दगाय याचा। इति भरतः॥ (यथा, देवीभागवते। ५। १। ११।

"यानमध्यपुना नैव वर्षसं सप्ता पुनः ॥"
यानसनिति।या + ल्युट्।) ष्टस्यश्वरयहीलाहि।
तत्पर्यायः। वाष्ट्रनम् २ युग्यम् ३ पत्रम् ८ धीरगम् ५। इत्यमरः।२।८।५८॥ विमानम् ६ सङ्गरम् ६ यापनम् ८ गतिमिनकम् ६। इति भ्रव्दरक्षावली ॥ ॥ (यथा, मनः। ३। ६८६५।
"शिल्येन व्यवद्वारेण स्वापक्षेस्य केवनः।

भोभिरश्वेष याने चक्का राजीपसंवया। चयाच्ययाजने केव नास्तिकोन चक्कीणाम्। कुलान्यायुवनग्रास्तियाति चीनानि मन्ततः॥")

ष्यय चतुष्यद्यानोई ग्रः।

"ये मक्कात्यादिविभेदतीश्मी सया निकत्ता इच वाजित्छाः। दिशानया सर्वचतुष्पदानां भेदो विधेयो विदुषादरेखः तथा यथाचादिकपोषण्येन यानेन या दोषगुणौ भवेताम्। तथा तथेवान्यचतुष्पदानां प्रकीतिते दोषगुणौ वधेनः। वरस्यासम्पोषणस्य वा वरस्यासम्पोषणस्य वा वरस्यासम्पोषणस्य वा वरस्यासम्पोषणस्य वा वरस्यासम्पोषणस्य वा वरस्यासम्पोषणस्य वा

सुराविन्द्रद्गैषयति पयोषटणतं यथा। तथा तर्जे दूषयति दोषदृष्यतुष्यदः !"

इति चतुष्यद्यानोहेशः । *।

क्षय द्विपदयानोद्देशः। "मानुषेः पश्चिभिर्व्यापि तथान्येर्द्धिपदेरिप। यान स्वाहिपद माम तस्त्र मेदो क्वनेकधा।

सातुमः पाणास्थापं तथान्यावपद्रापः। याम स्याद्भिषदः माम तस्य मेदो स्वनिकधाः। विशेषस्य तस्य मेदो दिधा भवेत।" तम सामान्यं यया,—
"यानं यद्विपदाभ्यां सत् तद्दोनादिकसुष्यते ।
मतुर्भिर्युक्तिसंयुक्तेदेखधातुगुणान्यरे: ।
दोलेति कथ्यते तेषां नियमोऽयं प्रदर्शते ॥"
तम समय: ।

"उपेन्द्रक्रला ছिग्निवानिवर्जे प्रस्तेन्द्रतारातिथियोगलग्ने। रृष्टिचमापुत्रयमा हवर्ने दोलादिकारोइयसादामिष्टम् ॥ एककाष्ठस्य नियमे नियमऋच दरहवत्। कनकंरजतंतास्त्रं ली इंधातुचतुष्यम्॥ चतुर्विधानासुद्धिं क्रचादीनां यचाक्रमम्। सुराणामसुराणाच चातुर्श्वस्येसदाह्नतम् ॥ निष्टक्तसम्मितो मध्ये तरहे पार्श्ववेर्धयो:। विजया नाम दोखेयं विजयाय मही चिताम् ॥ विजया सङ्गला अप्राधिता के भाभाषान्। वितस्येक्नेकसंष्टह्या रोलाः घट खः सुखानराः॥ कुरमच पदाकोषच प्रदः पर्वत रव च । चतुर्विधानां दोलासु कल्यामाय चतुरुयम् ध ष्टंग: केंकी युको सङ्घलुष्टयमिहं क्रमान्। कुम्माद्यये निधानयं चतुर्विधमहीचिताम् ॥ व्यवापि वर्स्सविन्धासी विद्योगी नवदगडवत्॥"

"ग्रज: प्रस्थानदोलायां रग्यदोलासु केप्र्री। च्यो अमगरोलायां क्रीड़ारोलासु घट्पर: ॥ सुजङ्गमः प्राच्याच्ये द्वधभी दानकार्याखाः। दोलोपर्युपरि चस्थो वहुमिर्मुनिपासनम्॥ यदक्रदर्खं यागं स्वान् तत् पर्यक्विमिति स्टतम् । चिष्टस्तमामा यानस्तद्ईपरियाष्ट्रवान्। पर्याद्ध: चीमनामार्थं भर्तुः सर्वार्धमाधकः । चैमो चल्जीयो दु:खचलारस्ते यथाक्रमम्। वितस्योक्तिकसंबद्धा यथा चाम्युनं सङ्गिन: 1 मणिघातुगुणादीनां नियस: पूर्ववन्सत:। विशेषमण वन्सामि पर्णेष्ट्रस्य यथाक्रमम् : शुक्तिस गगरनास सगदङ्गमधेव च। अप्रादिक चातानां पर्यद्वेषु न्यसेत् क्रमात् 🛚 पद्मश्रह्मानाश्वालिइंसनीनगुनान् कमात्। व्यादित्यादिद्याचानां मशास्त्रीया विन्यसेत्। महीन्द्राणां विश्वेण चिंहमानेव श्रस्ति। निमाणे शुक्तिरखाच राष्यभोगसुखप्रदाः॥ तदेवावकराङनु खड्डायागीमति स्हतम्। श्वस्यापि पूर्व्ववन्मानमणिधात्वादिनिर्गधः ॥ विशेषसरकोच्छायः मरिकाहार्हसम्मतः। तदेव चेतिसरणं पीडयानमिति स्ट्रतन् ॥ तस्य भेदो दिधा दखनकानकप्रभेदत:। भागादिकं पूर्व्यतुकां विशेषाचतुरस्रता। रवमन्यानि मिश्राकि यानानि विविधानि च। सामान्याखानि जानीयात् प्रिचितिनि मिन-

तानि वे ॥

मनीष्टरलं लखुता डएवेरित गुणचयम्।

प्रोक्त दि विषय भोनभूसमा॥

दित दिगदयानवाष्ट्रम्॥
"

इति युक्तिकाल्पतकः: ॥ * ॥ विभोवहिपदया चतुर्रालग्रन्दे विध्यदयानोहिश्स्तु नौकाप द्रष्ट्यम् ॥ (भनप्राभित्तेनौ, चि । यथा, ऋखे १०।११०।२।

"तन्नपात् पय ऋतस्य यानान् मध्या समझन् सदयास् जिङ्क ॥" "यानान् फलप्राप्ति हेत्न् पयो सार्गान्।" ३ तद्वाखे सायगः॥ या + भावे छाट्। गति यद्या, वाभटे भारीरस्थाने षष्ठे ध्याये। "यानं खरीवृसार्च्यास्त्रपिशाह्लयूकरें।। यस्य प्रते: प्रसार्वेदां च न्द्रसोदेर्भते सुर्खे। वानपार्च, क्वी, (यानसाधनं पाचम्। प्राक्रमाधि वत् समास:।) निष्यस्यानविशेष:। जाह इति भाषा ॥ तलायाय:। विचिकम् वो इित्यम् ३ वइनम् ४ पोतः ५। इ हिमचन्द्रः। ३।५३८॥ सस्द्रवागम् ६। इ वराष्ट्रासम्॥ (यया, इरिवंधी ।१८५।६३ "समुच्छिते: सिते पाते: यानपाचे साचैव च नी भिक्ष भिक्षिका भिक्ष भू शुमें वक्षालय: ॥' यानमुखं, क्ती, (यानस्य मुखम् पुरीभागः रथाई: पुरोनागः। तत्स्यंग्यः। धूःः इवसर:।२। = १५५ व

यापनं, क्षी, (या + शिच् + ल्युट्।) वर्त्तनभ कालचेपणम् ॥ (सथा, कामन्दकीय १९०।३ "पूर्व्यसेनापतिनींच: कालयापनमाश्चित:॥" निरश्चनम्। इति मेहिनी। ने, ११२॥ (याप कीति। या + शिच् + ल्यु:। श्रापके, चि। यथ

भागवते। इ। २२। ३६। "अयातयामास्त्रस्यासन् यामाः स्वान्तर-

यापनाः ॥",

याप्ता, स्ती, जटा। इति सूरिप्रयोगः ॥ याप्यः, चि, (वापि + यत्।) श्राधमः। निन्दितः इत्यमरः। ३।१।५८॥ (यथा, द्रहतुनं हितायाम् १८। २२।

"यर्शुममशुनेश्न्ये सामजं तस्य राष्ट्रः भुभवनम्पि चैनं याष्ट्रमन्त्रीश्न्यतायाम्।" यापनीयः। (यथा, सुभूते निदानस्ताने यथ अध्याये।

"भीणितं तद्याध्यं खात् यायं धंवत्यरोत्य-तम्॥")

चिपणीयकालादिः। इति मेदिनी। ये, 8-

"मध्या याचा व्यमाधाः वाधयिक्वनिधाः

सुखसाथाः नरसाध्यो द्विषधः साध्य उच्यते । वाष्यवच्यमाहः।

यापनीयन्तु तं विद्यात् क्रियां धार्यते हितास् क्रियायान्तु (नदत्तायां चद्यो यश्च विनश्चति ॥ प्राप्ता क्रिया धार्यति सुखिनं याप्यमातुरम् । प्रपतिष्यदिवागारं स्तम्भो यत्तेन योजितः ॥ साध्या धायाष्ट्रमायान्ति याप्य ध्यवां स्व

प्रस्ति प्राव्यानसाध्यास्तु नराव्यासम्बद्धाः स

व्यक्तियादनां चिकित्सारिहतानाम्।" इति
भावपनामाः॥

गण्यानं, की, (याणं व्यथमं यानम्।) ग्रिविना।
इत्यमरः।२।०।५३॥

गमः, पुं, (यथिते इति। यम + घन्।) मेणुनम्। यथा। इषाण्योयांभिऽर्थे तम्। इति
विष्ठुपादे वीपदेनः।०॥६॥ (यथा, भागवते।
६।१६।६।

"पीवानं समञ्जलं प्रेषं मीष्ट्रांसं यामकोविदम्।
स एकोऽनवश्यसायां नकीनां रितवहंकः।
रेमे कामग्रहमस्त व्यात्मानं नावनुष्यत॥")

गमः, पुं, (याति यायते वा।या + "व्यक्तिस्तुसहुन्दप्रचित्तुमायावापदियचिनीभ्यो मन्।"
उत्था०१।१८०। इति मन्।यम् चन्वा।)
दिवाराच्योच्यतुर्थमायीक्तमागः। तत्यर्थयः।
प्रदरः २।इत्यमरः।१।॥६॥ (यथा, मनी।

"उत्थाय पश्चिमे यामे क्षतभौषः समाहितः। हुतासित्रोक्तर्णाञ्चाचे प्रविधेत् स शुभां समाम्॥")

संयम:। इति मेदिनी। मे, २८॥ (गमनम्। यथा, ऋषेदे। १। ४८। ४।

"जधो ये ते प्र यामेष्ठ युक्कते।" "यामेष्ठ ग्रामनेष्ठ ।"इति तद्धाव्ये खायणः॥ग्रमन-साधनः। यथा, ऋषेदे । ४। ५१। ४। "कुवित्स देवीः सनयो नवी वा

यामी वस्याद्वयों वो खदा।"
"थामी गमनदाधन: च रथ:।"इति नायमः।
इतिगणनेद:। यथा, मार्केख्यपुराखे।१५१९८।
"यज्ञस्य दिखायान्त पुत्रा हादग्र जितिरे।
यामा इति समाख्याता देवा: खायमुविश्नरे॥")
मवीव:, पुं, (यामे प्रतियामे बीव: रवीश्खा।
प्रतिप्रहरं रवक्रसणादेवास्य तथात्वम्।)

कुक्त्ट:। इति भ्रव्दमाला ॥

मचीवा, खी, (यामे यामे चीचोठखा:। यामान् प्रचरात् चीवति ध्रव्हायत दति वा। बुष्+ च्रच्। टाप्।) यन्त्रविशेष:। घड़ी दति भाषा। नत्यवार्थ:। नाली २ घटी ३ यामनाली १ प्रमेसका ५ दख्डाका ६। दति विकाखशोष:॥ ग्रांकी,, खी, (यामस्य नालीव।) याम-बीषा। इति विकाखशोष:॥

विषा । इति विकाख्योषः ॥

। नेसः, पं. इनः । इति विकाख्योषः ॥

। जं, की, युग्लम् । इति हैम चनः । ६ । ६० ॥

। जगास्त्रियेषः । तस्य जन्यं यथा,—

। स्टिच च्योतिषास्त्रानं मित्रक्षस्यप्रदीपनम् ।

। सस्ते वर्णेमेदो जातिमेदस्त्रिय च ।

सस्ते वर्णेमेदो जातिमेदस्त्रिय च ।

सस्ते वर्णेमेदो जातिमेदस्त्रिय च ।

सस्ते वर्णेमेदो जातिमेदस्त्रिय च ।

सस्ते वर्णेमेदो जातिमेदस्त्रिय च च ।

सस्ते वर्णेमेदो जातिमेदस्त्रिय च च ।

सस्ते वर्णेमेदो जातिमेदस्त्रिय च च ।

सस्ते वर्णेमेद्रिय च ।

स्ति प्रदामनम् ॥ स्वादिययामनम् ६ । इति

रिक्षेत्रत्रम् ॥ स्वादिययामन् स्वाद्रिय च ।

स्ति । स्ति स्वाद्रिय च ।

व्यक्तियादनां चिकित्सार्हितानाम्।" इति यामवतो, स्ती, (यामः प्रहरः व्यस्यस्थामिति ॥ भावप्रकाशः॥ याम + मतुष्। पस्य व हीष्।) रात्रिः। इति प्रायानं की. (याणं व्यथमं यानमः।) शिविकाः। राजनिष्णः॥

> यामाता, [ऋ] पुं. (जामाता प्रधीदरादिलात्। जास्य थः।) जामाता। इहितः पतिः। दत्य-मरटीका प्रव्दरतादजी च॥ यामातुर्विष्णु-तुत्स्यतं तस्य ग्रष्टे कन्यादातुर्देश्चिषजननात् प्राक् भोजननिष्धेश्च यथा, कामधेनावादित्य-पुरागम्।

"विद्यां यामातरं मन्ये तस्य मन्यं न कारयेत्। चप्रजायाना कन्यायां नाष्ट्रीयातस्य वे ग्रहे॥" इत्यदाचतत्त्वम्॥

सुनुन्दपृचित्तुभावावापिदवित्तनीभ्यो मन्।" यामाईं, ज्ञी, (वामखाईम्।) प्रहरखाईम्। उखा॰ ११९४०। इति मन्। यम् चन् वा।) तखाधिपा यथा,—

"वारेशार हैयामेषु राजा हो: पच षट्कमात्। खाधपाः खुर्यचाल ययाकां हे भवन्ति हि॥ रवी ज्येन्द्रश्रमुद्धाल प्रानित्तर वयो निश्च। रविश्वक कराची प्राप्ति च्यक्त जमास्कराः ॥ हिने तृद्धाः परे विवे तनाध्य चाचतुर्ये छाः। पापर खे भवे दिशिः प्रामर खे शुमं भवेत्॥ शुमग्र हस्य दखे तृ कमी रम्भान्दुमं भवेत्॥ श्वारम्भात् पापर खे तु कमी निम्मलतां इनेत्॥ यस्यार्द्ध यापर खः सतुराहृतः। घट्ष द्परीय दखा ख वयो राजी मताक्त्या॥ यामार्द्धा स्थान द्वां च तुरीयकः॥ स्वामावे तु राजुः स्थान दङ्की वसुर्यस्थकः। मसाङ्क परिकामार्द्द्वा स्थानिका यथा॥" दित स्थीतिषत स्थम्॥

यामि:, को, (याति क्वलात् कुलानरमिति। या + बाह्यकात् भि:।) खसा। कुलक्ती। दबसर:।२।३।१४२॥ "ससा भागि। कुलकी कुलवधः। प्रहरे संबमे यामी यासिः खडकुलिखयोरियनः सादी रभवः । जिसस कुटिवे निन्धे जामि: खस्युलन्तियोशित चवर्गेष्ठतीयादावणयः इति भरतसुत्रुटी । यथा, जामयो यानि गेहानि प्रयन्धप्रतिपृचिता: ॥ इनि खामी॥ जै स्त्रये बाहुलकानिमः। यहा जसु अदने बाहु जका दिण् जामि दिति। अना:-स्थादी या प्रापसी धातुनों था:।" इति रामा-श्रमः ॥ (यथा, मनी। ४। १८३। "यामयोश्खर्सां लोके वैश्वदेवस्य वान्यवाः 🕬 यामिनी। इति प्रव्हरवावली ॥ धर्मेख पत्नी। तस्याः कन्या गागवीयी । यथा,---"अरम्बती वसुर्यासिलम्बा भानुर्भस्त्वती। सङ्ख्या च स्डूनी च साध्या विश्वा च नामत:। चन्नपत्री दश लेतासाखपत्यानि से ऋगा। लबावाचेव घोषोश्सी नागवीयी तु यामिचा॥"

इति विद्वयुराणी वासपीयप्रचासभी: ॥ याभिकामटः, पुं, (यामे यामे नियुक्तः। वास+ टक्। स चासी भटसीति।) प्रहरिकः। सौकी-हार इति मात्रा थया, "डजाहाम्दवितास्तमसः प्रभएदिद्युक्छ वे काले जायदृद्ययामिकभटपार्थकोता एते। कर्णेस्टास्ट्रग्रेवास्वद्वावद्वेयद्कः प्रा-द्याताचि यद्मुजाचि । छतकं मस्य भयं योजिताम् ॥" दति कर्णाटः ॥

यामिनं, क्षी, लगात् सप्तमराधि: । यथा,—
"धीस्थानं पचमं ज्ञेयं यामिनं नप्तमं स्तृतम द्युनं द्रूनं तथास्तास्त्रं पट्कीयं रिपुमान्दरम्॥'
यामिनवेधी यथा,—

"पापात् सप्तमगः श्रशी यदि भवेत् पापेन यक्तोव्यवा

यतिनासु दिवर्जयम् निमनो दोषोः प्ययं कथातः। यात्रायां विषदो रहे सुतवधः खौरेषु रोगोद्

रियुदाहि विधवा तते तु सरसं श्रूलफ युंस्कर्माणः रिविमन्दकुवाकान्तं स्थाकान सप्तमं त्यक्ति। विवाहसावाचूड़ास् रहक्केपवेशनं ॥" दित सामविष: ॥ * ॥

अस्य प्रतिप्रसवी वधा ।

"म्लाचिकांगिनिणमन्दिरगाँठय पूर्णी सिचर्चभौम्बर्गस्मीरिय तदंगिचिता वा। यासित्रवेषविद्यान्य क्ष्य क्षेणान् दोषानरः सखमनेकविष्यं विश्वते ।"

इति च्योतिसाचम्।

यामिनी, खी, (यामा: सन्त्रस्याम्। याम । इति.।
छीम्।) राजि:॥ (यथा, महाभारते। १०।५३।१।
"ततः श्यनमाविष्य प्रसुनी सपृष्ठदनः।
याममाजाई प्रधायां यामिन्यां प्रत्ने कृष्यतः")
हिरिहा। इत्यमरः। १। १। १। १॥ (कप्रयममही।
यथा, भागवते। ६। ६। २१।
"ताचेख विकता कदः यतः कृष्य यामिनीति थ।
पन कृष्यन पनमान् यामिनी प्रस्मानयः"
प्रकादस्य दिलीया तन्या। यथा, कथायिन-सामरे। ४६। २२।

"प्रकादी यामिनी नाम दिनीयां तनयां दही।") याचिनीयतिः, गुं, (यामिन्याः पतिः।) चन्दः। इति प्रव्हरकावली। (यथा, भागवते। १०। १५। २५।

"यद्रपतिशिषराणिवश्चारी यामिगीपतिरिवेश दिनामी। सदिनवन्न उपयानि दुरमां मोचयन् वजसवां दिनतायम् ॥")

कपूरम्। इकसरः ॥

यामी, स्त्री, (यसस्ययम्। यमी देवनास्याः इति वा। यम + चण्। सीप्।) दश्चिश्वदित्। इति राजनिवेशसः॥ (यमा, न्योतिसे।

 यायकः

इति श्ब्र्वावली। 🕸।

धक्तैपत्नी। यथा, विख्युप्रासी।१।१५।१०५। "अरचती वसुर्यामी लखा भारुमरत्वती। सङ्क्षा च सुहूर्ता च साध्या विका च ता इश्रा "") तसुनं, की, (घसुनायां सवम् । यसुना 🕂 ऋण् । यमुनाबा इट्सिळ्ण् वा।) स्रोतोरञ्जनम्। इख-मर: । २।६।१०० ॥ (जस्य पर्यायी यथा. --"अञ्चनं यासनचापि कापोताञ्चनमित्यपि। तत्त्रभोनो । अनं क्षणं सौवीरं खेतमी रितम्॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्वसंखंडे प्रथमे भागे ॥) धुं, जनपर्मेदः । यथा, सामवते । १।१०।३८ । "कुर्जाङ्कपाञ्चालान् भूर्सेनान् स यानुनान्। ब्रज्ञावर्ते कुरुचेचं सत्यात् सारखतानय॥" पर्ञतिविधीव:। यथा, रामायगी । शहणा२१। "का (लन्हीं यसुनां रच्यां यासुन स सहा-शिहिम्।"

तीर्थमेद:। यथा, महाभारते। ३। ५४। ४६। "यमुनाप्रभवं गत्वा समुपस्यस्य यासुनम्। चारामध्यालं लब्दा स्वर्गलोकं महीयते॥") यसुनासम्बन्धिनि, चि। (यथा, प्रायचित्तराष्ट्री। "विभि: चारखतं तीयं सप्तिभखय यामुनम्। नामीदं द्रश्वभिमांभी गांद्रं वर्षेण जीर्यात ॥") ामुनेष्ठकं, क्षी, (यामुनसिवेष्टकम् ।) सीसकम् । इति जटाधर:॥ (विश्वोगस्य सीतकश्रव्ह

मिय:, पुं, भागिनेय:। यामि: खख्जुलिख्यो-रिखनुशासनात् यासेरपत्यभिखर्थे धाय-(एक) प्रत्ययनिष्यतः । (यान्या धर्मेपत्रा अपत्य-मिति। यामिपुत्र:। यथा, भागवते। ६।६।६। "कञ्जदः सङ्गटस्तस्य कीनटस्तनयो यनः। भुवो दुर्गाण यामेय: स्वर्गो नन्दिक्ततोरभवन॥") ाम्य:, पुं, (यामी निवासीरस्य । यामी ÷ यत् ।) चामस्यमुनि:। चन्दनतृच:। इति मेहिनी। ये, ४८ ॥ (वमखायमिति। यम + एशः। वसदूतः। यया, मार्नेखेये। ११। ३०। "मधमागाख याग्यैच नर्बंषु च पालतः। पूनच गर्भी जन्माय सर्खं नर्कस्त्या ॥") म्या, स्त्रो. (यमस्येषं यमो इंवनास्या इति वा। यम र्न "यमाचेति वक्तथम्।" शाराप्र। इति वार्तिकीक्या एय:। टाप्।) दक्तिणदिक्। (यथा, रामावर्षे। २।१०३। २६। "प्रस्य नु सहीपानी जलपूरितमञ्जलिम्। द्शं याम्यामभिमुखो रुद्तु वचनमनवीत् ॥")

भरगीनचत्रम्। इति मेहिनी। ये, अना (यससम्बन्धिनि, चि। यथा, महाभारते ।रापार।

"कथथिके समां यान्यां युधिष्टिर! निवोध ताम्।

वेवस्वतस्य यां पार्थं ! विश्वकर्मा चकार ह॥")

ान्यायनं, क्षी. (यास्यायामयनं वास्यं स्त्रयन-

मितिवा।) दिचायायनम्। यथा, मलमासतस्ते। "याम्यायने इरौ सुप्ते सर्वकर्मनाश्चिवस्त्रैयेव 🕬 ाम्बोद्धत, पु इति राजनिष्येष्ट ।

यायज्ञः, पुं, (पुनः पुनर्यजति। यज्+यङ्। "यजजपद्रशां यह:।" ३। २। १६६। इति **जन:।) पुन:पुनर्यागकर्ताः तत्प्रयाय:।** इच्याधील:। इत्यमर:। २। ०। ८॥ (यया, रामायगे। २। ७२। १५। "या गति: सर्वभूतानां तां गतिं ते पिता गतः। राजा महाता तेजसी यायज्क: सतांगित: "")

यायावर:, पुं, (पुन:पुनरतिश्चिन वा याति देशा-हे भान्तरं अच्छतीति। या + यड। "यश्व यडः।" ३।२।१७६। इति वरच् १) अश्वमेधीयाचः । इति जटाधर: ∥ जरत्कारुमुनि:। इति चिकार्छ-प्रैयः ॥ (ऋवीयां गणविश्रेषः । यथा, सहा-भारते। १२। २४३। १७। "तात प्रवाचिमाराक्तथा यायावरा सागाः ॥" जरत्कारसुनिरेवैतहं भीय:। यथा, सन्दाभारते।

१ । ९३ । ११ । " जरकार्रित खात ऊर्देता महातपा:। यायावराणां प्रवरो धन्मेज्ञ: संधितव्रत: ॥") चि,पुन:पुनर्शमनभीलः । यथा,—

"यायावराः पुष्यमलेन चान्ये प्रानर्जरायां जगदर्चनीयम् ॥" इति भट्टि: । २ । २० ॥

(की, याच्चा। यथा, भागवते। भारशारहा "वाकी विचित्रा ग्रालीनथा यात्र श्रिली व्यानम्। विष्रष्टतिञ्चतुर्हेयं श्रेयमी चोत्तरोत्तरा।" "वायावरं प्रवाहं यान्यवाच्या।" इति तन श्रीधरखामी ॥)

याव:, पुं, (यौति य्यते वा। यु 🕂 अच् अप् वा। ततः प्रचादाण्।) च्यवतः। इत्यमरः।२। ६ । २२५ ॥ (तथास्य पर्यायः।

"लाचा पलङ्कवालतो यावो ष्टचामयो जतु॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्वनखर्षे प्रथमे भागे । यथा, नैषधे। २२। ४६। "ततक्त दीयाधरयावयोगाः-

दुईति विम्वार्णाविम्ब एष: ॥" यव एव । खार्येथ्य । यावः । यथा, तैत्तिरीय-संह्तिायाम् । १। ३।६।२। "यावानां भागी?स्य यावानामाधियलमिति॥") ्यावकः, पुं. (यव रव यावः स दवेति दवार्धे कन्।

यहा, याव रव। याव + "यावादिदाः कन्।" ५ । ८ । २ ६ । इति स्वर्धिकम् ।) कुल्लासः । इत्समर:। २ । ६ । १६ । "देवोरोध्यान्ये। कुलत्य इवन्ये माघाक्रतिपने कामीरेयु तुल-सीति खाते। इति सुभृति:॥ यव इव गुणिन इति ययक: विकारसंघेति क:। यवक एव यादक: खार्थे था:। कुलेन मखति परिणमति

कुल्मास: मसीयं दे परिमाणे परीणामे घल् मनीघारित्वार्जुक्। कुल्माची दन्त्वसकारवान् मह्यम्बारवांसः क्लामो रमस्यति

द्वधान्त रचित रति मधुः। कुल्याची यावने पुरि काञ्चिके तु नपुसकमिति रभव "इति भरव ।

"यवक: खात्त् कुल्याय: कुल्यासी यावकी श्रीय च वीरवास्ये वस्ति वा कुल्मे कास्मीरदेश् ने । भालिधायोषु चलार इति के चित् प्रचचते ॥'

यावात्रम् । इति हिमचन्द्र: । (यथा, मनी ।१: "सङ्करापाचक्रवासु मासं प्रोधनमैन्द्वम्। मिलिनी करणीयेषु तप्तः स्वाद्यावकेस्त्राह्म्॥'

अलक्तकः। इति श्रब्द्वावकी। (यथ **किराते। ५** । ३ ६ । "इच मनियमयो: सुरापगाया-

सुष्ठि स्यावकत्यपादलेखा । कथयति शिवयोः भ्रशिरयोगं विषयपदा पदवी विवर्तनेषु ॥")

यावच्चीवं, या स्ती, (यावत जीवतीति । जीवन "यावित विक्टजीवी:।" ३ ! ४ ! ३० । इति गस्त्।) यावदायु:। जीवनपर्यन्तम्। ध्रष्टा "यावच्जीवसइंसोनी ब्रह्मचारी चसे पिना माता च मम बन्धासीदगुत्तक पिता मम ॥" इति चाइतशब्ददीकायां भरत: ।

यावन, ख, (यद्+ खावतु:।) साकाल्यम्

चावधि:। मानम्। चावधार्यम्। इत्यमरः ३।३,।२४५॥ "साकच्छे गिरवर्षे वे। यदा यावद्तं ताबद्ध इस्ते। अवधी मर्यादायाम् मलात् प्रार्का यावत् प्रकारहः ॥ सार्न प्रसा यन्। यावद्ग्हासा तावङ्गिवः ॥ ष्यवधार्ग मियत्तापरिक्हेर:। इयतो भाव इयत्ता परि-मार्गतस्य परिचहेदी निश्वयः। यथा यावत षाचं तावद्वास्त्यानामन्त्रयस्व। यावन् कार्तु स्त्रे-विवधारको प्रशंचायां परिच्हेरे मानाधिकार-सम्मे पचालारे चैति मेहिनी।" इति भरतः ॥ (यत्परिमाणमस्य इत्वर्षे । यत् + "यत्तदेतेभ्यः परिसाबी वतुष्। " ५। २। ३६। इति वतुष्। "चासर्वनामः।" ६।३। ६२। इत्यालम्।)

यत्परिमिते, चि। तच यावान् यावती यावत इति रूपनयं भवति । यच्छन्दात् निपातनादतु-प्रव्यक्तियाः । इति ति तितिपादे दोपदेवः (यया, भागवते। २।६।३१। "यावानकं यथा भावो यद्रपगुणकर्मकः।। तयेव तत्वविज्ञानमस्त ते मरनुयहात्॥"

यथाच मनु:। ८।१५५। "यावती सम्मवेद्दृहिन्सावती दातुमई सि ॥" तथाच याज्ञवल्काः । २ । २६८ ।

"यावत् प्रास्टं विनक्षेत् तावत् स्थात् चे चियः

यावतियः, चि, (यावतां पूर्यः । यावत् + "तस्त्र पूरिय इट्।" ५।२।४८। इति इट्। "वर्तोरि-थुक्। "५।२।५३। इति इधुगानसः ।) यावत्परि-माणम्। इति सुम्धवोधवाकरणम्॥ (यथा, मद्ये'।१।२०।

ति पर पर । वो वो यावतिषक्षेत्री स स तावद्गुक स्ततः"

यदने यदनहेश्रे अव [वर्ग , गु चाकः ।) विज्ञाखानदस्यम इत्यमर ।२ ६ १२८॥ (विष्टतिरस्य विज्ञकप्रस्टे चातवा ॥) विनासः, पुं, (यवनास एवेति । यवनास 🕂 खाये अय्।) धान्यविष्रेषः। जीयार इति भाषा। तत्रयंथः। यवनातः २ प्रिखरी ३ उत्त-तब्ब : ह दीर्घनान: ५ दीर्घश्रर: ६ चेने ख: २ इचुपचकः प। तस्य गुगाः। धवत्वम्। गौलालम्। वसालम्। चिदोषणिलम्। दथः दति राचनित्रेखः ॥

विनासम्रः, पुं, (यावनास इव भ्ररः ।) भ्रर-भेदः। जो हुर की द्रित हिन्दी भाषा। तत्प-माय:। नरीज: २ डएत्वन् ३ वारिसम्भव: ४ धावनाकित्मः ५ खर्मचः ६१ अस्य ऋत-ग्गाः। र्वनाधुरतम्। रखतम्। प्रीतत्म्। राजनिधेस्ट: ।

ावगाली, स्त्री, (यवनालस्य विकार:। यव-नाल + अण्। तती डीप्।) यावनालप्रकेरा। भाकरा । जुनश्करिका ५ जुना ६ गङ्भा ७ जनविन्द्रजा 🕒 स्था गुगाः। गौलालम्। उखालम्। तिक्तलम्। यतिपिक्तिलम्। वातन्त्रसम्। सार्वतम्। रचतम्। राह-पिता**सदायिलच। इति रा**चनिवे**स्टः** ॥

ावसूकः, पुं, (ययसूक एव। यवसूक ने स्वाधै-२ण्। यद्वा, यावस्य यवस्य भूकः कारगळना-स्थरोत। अर्थअदिन्।) यवचारः। इति रज्ञमाला॥ (यथा, सुम्नुते चिकित्सास्याने १ अधाये।

"चौमं होतं पिष् केनं यावस्त्रं समन्यवम्। क्रकेशानि च पर्वाणि लेखनार्थे प्रदापयेत्॥") वसः, एं, (यूयते इति। यु + "विश्वयुग्यां सिन्।") उगा० ३।११६। इति असच्। तस्य गिलास। यहा, यवसामां सम्बद्धः। यवस्र । "तस्य सस्हः।" शश्राक्षा १ दलम्।) अवससस्हः। इति सिद्वानकी भुदी॥

मं, चि, (यूयते इति। यु + "चासुयुविपर्णि-बिभिच्यस्य ।" ३।१।१२६। इति स्वत्।) भिश्रयीयम्। यूयते यत्। इति सुरवनीध-याकरणम् ॥

वीधरेय:, पुं, (यशोधरखायत्वं पुमान् । यशी-धर-1- ७ ।) ग्राकासनियुक्तः। इति हेस-

ीकः, धुं, (यष्टिः प्रहरणमस्त्र। यष्टि + "प्रति-ए प्रोरीनन्।" १।१। १६। इति ईनन्।) 'खिधारियोहा। खेटेरा इति भाषा। तत्-यथा, राजतरङ्गिखास्। ६। २०३।

डे प्रमुख याडीकां कास क्या अधवं बत्।"

बदम वास पु (यस पचन दुरातमा। इत्यमर ८ ६५ (बथा 'यारी बदासी दुव्यभी धन्यवास कुनाभक

दुरालभा दुराक्षन्था समुद्रान्ता च रोदिनी ॥ गासारी कच्छ्रावला कषाया दुरसियचा। यासः खादुः सरक्तित्तस्तवरः भीतली लघुः। कफमेदोमदभान्तिपित्ताखक्षुष्ठकासजित्। ष्ट्रणाविसपैवातासविमञ्बरहरः परः॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्वेखण्डे प्रथमे भागे॥)

त्वम्। राचतम्। अर्थो यद्मागुत्सव्रावशामित्वः। यासा, स्त्री, (यासः प्रयत्नोः स्वयसा इति वार्थ-चादाच्। टाप्।) सदनप्रकाकापची। इति श्ब्दमाला ॥

यु, इ क निन्दने। इति कविकल्पद्रमः॥ (चुरा॰-चास्म ० - संक्।) इ न, यावयते। इति दुर्मादास:॥ ("यावयते वाला वहुम्।" इति मनोरमा॥)

पित्तष्टवानाधित्वम्। पश्नामनवापदत्वच्च। इति यु, च ग नन्ते। इति कविवाख्यद्दमः ॥ (क्रारा०-उभ०-सक - सेट्।) प्रान, युनाति यो दयस्थीरिप न वैग्रावत्यकीजनैरिति इकायुधः। इति दुगादाय: ॥

तत्पर्थाय:। हिमोलाहा २ हिमानी ३ हिम- यु, ज मिश्रणे। अमिश्रणे। इति कविकल्पहम:॥ (खदा०-पर०-अक्त०-सेट्।) ल, धौति। सियरी वधा,—

> "योति काले जुलस्त्रीभः; चल्रसन्तानष्टह्ये॥" द्ति इनायुधः ॥

मिलितसिद्वानामिळाथै:। इति दुर्गादास:॥ युन्, [ज्] चि, (युन्यते समाधने इति । युन्यों ङ् समाधी + विष्।) समाधिमान्। इति सुग्ध-नोधवाकरणम्॥ (युज्यते परसारमिति।) युग्मम्। इति भ्रव्दरतावली ॥ (यथा, मनु:। 317001

"युच्च कुर्वन् दिनचैय सर्वान् कासान् समञ्जते। चारु तु पिष्टुन् सञ्चान् प्रनां प्राप्नोति पुरुक-खाम्॥")

युन्, च, निन्दा। युज कड, निन्दे इत्यसनाङ्गावै किष्प्रखयेन निष्यतम्॥ (स्ति इन्सम्॥) युक्तं, चि, (युज्यत स्त इति। युक्+क्तः।) न्यायम्। ततु न्यायामतद्रवादिकम्। इत्यमरः। २। ८। २४ । (यथा, भाकुन्तचे। १ अङ्गे। "जन्म यसा पुरोवें ये युक्तास्प्यमिहं तव। पुलमेनं गुर्थोपेतं चक्रदर्भनमाप्रुहि॥") चाष्ट्रथम् भूतम् । मिलितमिळर्षः । इति मेदिनी । ते, ८०॥ (यथा, ज्यानन्दसप्टश्चाम् । १। "श्रिव: प्रका युक्तो यदि भवति प्रक्त: प्रभवितुं न चेहेवं देवो न खलु कुग्रल: स्वन्दितुमपि। चतस्वामाराधां हरिहरनिर्देशादिभिर्पि प्रवन्तुं स्तीतुं वा कथमजतपुर्व्यः प्रभवति॥") र्थाय:। यष्टिहेतिक: २। इखमर: ।२।८।००॥ युत्तं, स्ती, (युक्+त्तः।) इत्तचतुर्यम्। इति मेहिनी। ते, ४०॥

व्यानवय दृतं दिस्त्रा सन्त्रक्य प्रार्थनादिकम् । युक्तः, धुं, (युच्यते सा योगेनेति। युच् + कः।)

'योग मो दिविध शेक्त युक्त युद्धानमदन युत्तास्य सम्बदा भार । चन्त सहकी यर ॥ इति गणापरच्छ हर ॥

तास्य लाखाया यथा, गौतावाम्, ៹ . 🖘 "द्धानविद्धानसमा बूटस्यो विजितिन्द्रियः। युक्त दत्व्यते योगी समनोराप्मनाञ्चन; ॥" "योगारू हुन्य लवगं येशं। चोनासुपसं इस्त चानिति। चानमीपद्धिकं विचानमपरीचानु-भवः ताम्यां सप्तो निराकाञ्च चात्या चिक यस्य। चातः क्रुटस्थो निर्जिकारः । चात्रव विजितानि इन्द्रियाणि येन। अत्र एव समानि लोहादीनि यस्य। कन्यकपावाणसुवर्णेषु हियोपादेयमुहिन्यन: स युक्तो योगारू ह इल-च्यते।" इति तड़ीकायां श्रीधरस्वामी । (रेवतमनी: पुत्र:। यथा, इतिवंधा। २।२८। "खय पुचानिमां सस्य निवोध गदती मम। प्रतिमानवयो युक्तस्तस्वदर्शी (निमन्मुका: ") युक्तरमा, की, (युक्त: रमोश्च्या:।) रास्ता। इत्यमरभरतो । २।४।५३० । कीटा व्यासक्ती इति भाषा । (तथास्याः पर्यायः। "रास्ता युक्तरमा रखा सुपद्धा रमना रसा। रजापणां च सुरसा मुगन्ना श्रेयसी तथा।" इति भावपनाशास्य पृथ्वेत्रकः प्रवसं भागि ।) युक्ता, क्ली, (युक्त⊣टाष्!) स्यविशेषः । इति रवमाला ॥ एनावी इति भाषा ॥ अभिश्रमे समवायक्ष चामे। अञ्चतिसङ्घानाभिति युक्तिः, ध्वी, (युज्यते १ति । युज् + क्तिन् ।) न्याय:। इति मेरिनी। ते, ३६०। (यथा, पथ्यतन्त्रे । ३,।१८३। "तस्य तङ्कचनं खुला धर्मयुक्तिममन्तितम्।

उपगत्व ततीय्थरः कपातः प्राष्ट लुळकम् ।') षोक्यदहार:। इति खवहारमाहका । "धर्मभाकवरोधे तु युक्तियुक्तो विधि: सन्तः ।" इति स्ट्रिश्च।

चारुमानम्। यथा,— "युक्तिष्वप्यवस्त्रात सपर्धनैनसह्येत्। युत्तिरत्रमानम् । चारुमानेन विश्वेयं न स्थातां पनमानिस्धी। इस्वेजवाक्यताहिति विवर्णम् । स्रथ सुतिः। उल्लाइकोश्मिदी ज्ञेय: प्रक्रपासिच घानत.। कियाकिशियकीतच सुगयन् पारहारिकः । कुद्राजपाणिविज्ञेयः संतुमेत्ता समीपगः। तथा कुटार्इस्तच वगस्ति। प्रकी भित: ! अवचिचित्रीयो द्ख्यार्थकत्रः। असाचित्रवता होते पानको तु परी च सम्। प्रवासिक्तः स्थिरासाबङ्गारिभः। पारुखे

गारसः। अभी द्यां दिखसानीर्था प्रतिष्टनान्न तद्वणः। निचतु:पश्वकतो वा परतो २ धें तसाव हत्। यरा धनिकेनाधमर्थिक कि चतु: पचकती वा व में अस्य धारयसीति पुन पुनर्देश्वमानी। पि

वान्यारखे। प्रावः। सीप्रहत्तसः चौर इति।

न तहाका प्रतिहन्ति नदोत्तरकालमनेनाभ्युप मनोग्यसर्थ इखवधार्थ तमर्थम्याकाय नापये ान्द्यण इति चवचारतत्त्वम् ॥ 🛠 नाचा लङ्कार्विशेष:। तस्य ललगाम्। यथा। "युत्ति-र्यावधारणम् । उदाहरणं यथा,---'यदिसमरमपास्य नास्ति खलो-भेदमिति युक्तसितीः भ्यातः प्रयातुम्। भाय सर्यस्वस्थ्रमेव जन्ती: किसिति सुधा मलिनं यश: कुरध्वम् ॥' इति वेगीसंहार:।" इति साहियदर्गणम्॥ (उपाय:। यथा, कथासरितागरे। ३६। ५६। "तस्य प्रक्रमुकां देशाचिक्वाक्षेताचिरात् यथा। नां पुत्त । चिन्तयेयैं तिं त्यमखेर्याहिभिः सह ॥" भोग: । यथा, स्ट्रंयसिद्धान्ते । २। २४। "(जचतु:कर्णयुक्याप्रास्ते द्विप्रास्त्रिच्यया इता:। स्मृदाः खनर्थास्तयामा भववुमानिविप्तिनाः ॥" प्रसाणविश्वाः । तद्यथा,---"अवासां तत्त्रयुक्तीनां किंप्रयोजनसित्युच्यते त्राकायोजनसर्धयोजनसः" "च्यसदाद्पियुक्तानां वाक्यानां प्रतिवेधनम्। खवाक्यसिहिर्पिच कियते तन्त्रयुक्तितः॥ यक्ता नोक्ताच वे स्वर्धा लीना ये चाप्य-निम्मेला:। लेशीला ये कचित्रन्त्रे तेवाञ्चापि प्रसाधनम् ॥ यथाम्ब जनम्यार्कः प्रदीपो वेग्सनी यघा ।

प्रवीध्यस प्रकाशार्थाक्तथा तत्त्रस युक्तयः॥" इति मुश्रुते उत्तरतन्ते ६५ व्यथाय:॥)

ा, इ. वर्ञने। इति कविक्याद्वमः॥ (स्वा०-पर∘-मक्र∘-सेट्।) व्यन्त:स्वादि:। इ, युङ्गाते। इति दुर्गादास: ॥

ां, उत्ती, (युच्यत इति । युज्+ घञ्। ऋत्वम् । न गुण:। "युंचे वे चन्तस्य निपातना दगुणसं विशिष्टविषये च निपातनसिद्सिष्यते। काल-विशेषे रघाट्यपकरणे च शुगश्रव्दस्य प्रयोगी-उन्यच योग एव भवति।" इति काश्रिका। ६। १। १६०।) धुम्मम्। (यथा, भ्रिप्रपालवर्षे। धा ७२।

"उपनेतुसुन्नतिमतेव हिवं क्षचयोर्यम तरसा कलिताम्। रमधो त्यतासुपगत: सहवा परिरम्थ कञ्चन वधुमरुधत्॥") क्रताहिकालचतुरयम्। (यथा, गौतायाम्।३।८। "परित्राणाय साध्नां विनाभाय च इब्कृतान्। भ्रक्ते संख्यापनार्याय सम्भवासि युगे युगे ॥") इद्विनामीषधम्। इस्तचतुष्काम्। इति मेदिनौ। मे, १६ ॥ (बधा, सार्कोर्डिये। ४६ । ३६ । "दे वितस्ती तथा हस्तो ब्राह्मातीयाँ द्वेष्यन्। चतुर्हेत्तं धतुर्देग्डो नाड़िका युगमैव च ॥"/ देवागां दादशसद्दस्वतारेण चतुर्युगं भवति। मनुष्यमानेन चतुर्यंगपरिमासं विश्वविषद्यसा धिवविचलारि प्रहाचम् तच सत्तयुगस्य मानम्

१७२८०० वधा मे ु १२८६०००

वर्षा दापरयुगस्य ८६४००० दर्घा । किलि युगस्य ४३२००० वधा इति श्रीभागवसमतम ॥ तेषा भारतवर्षेदानत्व ववरणः चयश "चलारि भारते वर्षे युगानि ऋषयोऽ नृवन् ! क्षतं चेता दापरच कलिचेति चतुर्वेगम् ॥ पूर्वे जतयुगं नाम तनखेता विधीयते। द्यापरच कलिचेव युगानि परिकल्पयन् 🐧 चलायां हु: सहसाणि वर्षाणान्तु लतं युगम्। तस्य तावत् भाती सन्धा सन्धां भासः तथाविधः ॥ इतरेषु ससन्वेषु ससन्वांग्रीषु च चिष्ठ । एकापायन वर्तन्ते सहसाणि श्तानि चा। चेतां ची कि सहसाणि युगसंख्या विदी विदु:। तस्यापि विश्वती सन्या सन्यांशः सन्यया समः॥ हे सहस्रे हापरे तु सन्यांशौ तु चतुः प्रते । सञ्चमेकं वर्षायां दियं कली प्रकी तितम्॥ है भाते च तथाना वै संख्यातच मनी विभि:। एषा द्वादभ्रमाच्स्री युगसंख्यातु संज्ञिना॥ कतं चेता दापरच नालिखीत चतुर्यंत्रम्। सच संबक्षरा: खष्टा मानुषास्ताजिबोधत 🛭 चलारिं भ्राचा चौगि हातं युगमयोचते। विंग्रतिख सहसाणि काली होष चतुर्यंगः॥ एथक् वेंन्ड वच्चामि युगानि तु निकोधत। नियुतानि दश दे च पद्म चैवाच संख्या । अटाविश्रसहसाणि अतं युगमधीचते। च्यञ्चतन्तुत्या पूर्ण हे चान्धे नियुत्ते पुन: ४ यट्चिंग्च सहसागि संख्यातानि तु संख्या। चैतायुगस्य संस्वेधा सानुष्य तु कीर्त्तता॥ चारी प्रतसच्चाणि वर्षाणां मानुषाणि तु। चतु:बरिसहसाणि वर्षाणां द्वापरं द्वास् 🛭 चत्वारि नियुतानि स्व्वैर्वाणान्तु चतुर्युगम्। दाचिंग्रच नयान्यानि सहस्राणि तु संख्या॥ रतन् किलयुगं पोत्तां मानुषेण प्रमाणतः। यघा चतुर्युगावस्था भागुवेख प्रकीर्तिता॥ चतुर्वेतस्य संस्थाता सन्धा सन्धां स्केन च । ; एवा चतुर्वुगाखा तु साधिका लेकसप्तति:। खतनेवारियुक्ता सा मनोरन्तरमुखते॥" इति मात्सी ११८ व्यथाय: ॥ 🕸 ॥

युगधम्मी यथा,— "धारं परं कतयुगे चेतायां ज्ञानमध्वरः। हापरे यज्ञमेवाहुर्शनमेकं कली युगे ॥ बचा क्षतयुगे देवस्त्रेतायां भगवान् रवि:। दापरे देवतं विष्णु: कली रुत्रो महेश्वर: ॥ जसा विष्णुक्तथा स्टबं: सब्बं रव कलिष्यपि। पूज्यते भगवान् रुद्रचतुर्विपि पिनाक एक्॥ त्राती जतयुगे धर्माचतुष्यादः वनातनः। चेतायुगे चिपाद: खाहिपादी हापरे स्थित:। चिपादहीगिक्ति**खे तु सत्तामाचेख तिरुति ।**" इति क्रुस्तेपुरार्थे युगधकीकीर्तनं नाम २० खध्याय:॥ 🕸 ॥ चुगावतारा यथा, — "क्षते युगे परं चार्च कपिना (इस्डरू पस्टत। ददाति सर्वभूतातमा

पिषप्रमा

दुष्टाना नियम् कुर्ज्जन परिपाति जगन्नयम वदमेक चतुंभद नत्वा प्राखाप्रतिविस् । करानि बहुल भूयो वन्त्रासस्वरूपधृक्। वेदांस्तु हापरे वास्य कलेशको पुनर्हारः। कल्किखरूपी दुई तान् सार्गे स्थापयति प्रभ एवमेष जात् सर्वे परिपाति करोति च। इलि चार्चेव्यननासा नास्यसाद्वातर्रीक

इति विषा्षुरासी ३ वांदी २ व्यधाय:॥ अ युगधकी न्तरं यथा, —

जिमिनिरवाच। "कर्ली युगे महाभाग । समायाते सुदारुणे भविष्यन्ति जनाः मळे कीटणाक्तद्वदस्त मे ॥

थास उवाच। चादां सत्ययुगं प्राम् स्ततस्त्रेता इयं युगम्। ततस्य द्वापरं विष्र ! कलिसन्तयं विदुर्नुधाः ॥ सते धर्मञ्जूषादः सर्वधर्मारता जनाः। वर्णायमाचार्रास्त्रपोत्रतपरायणाः ॥ नारायणार्चनपराः श्रोकयाधिववार्जनाः। सत्वीत्तिभाषिण: सन्त्रं सद्या दीर्घजीवन: ॥ धनधान्यादिसल्पन्ना हिंसादस्भविवज्जिता:। परोपकारिगञ्चेव सर्वज्ञाळविद्रतया ॥ एवंविधा: चळाष्ट्रगं चर्चे लोका दिजोत्तम । । राजधनेपाहिणस सूपाला जनपालिनः॥ चहो सवयुगस्यास्ति क: संख्यातं गुवान् चम चाधकाचिर्णंतच धनाः केचित्रं कुर्वतं॥ अ चेताधुगे समायाते धर्माः यादीनतां गतः। मालाक्षेप्रान्तिता लोकाः कैचित् कैचिद्याप्रया विषाध्यानरता लोका यज्ञदानपरायणाः। वर्णाश्रमाचाररताः सुखिनः सुख्येतसः॥ चता भूमिस्य: यूदा: मळे ब्राह्मणसेविन: माख्याच महासानी वदवदाङ्गपारमाः ॥ प्रतियन्द्रिन्यसम्ब सत्यसन्धा जितेन्द्रियाः । तमोक्षतरता निखंदातारो विकासिविन: ॥ कालवर्षी तिङ्लांच क्विय: सर्जा: पवित्रता: . वसुन्वरा च श्रखाट्या पुत्राच पिटसेविन: ॥* चेतायुगस्यावसाने हापरे युग व्यागत । दिपादो भूतवान् धम्मः सुखदुः खान्विता गराः केचित् केचित् पापरताः केचिड्डम्मरतास्तया । केचित् केचित् गुर्थे हींनाः केचित् केचिका छा-

चयनदु: खिन: केचित् केचित् चातिधनास्तथा प्रतियं है बाह्य गास्य कदा चित् कुर्वते स्पृष्टाम् भूसुचा धनलोभेन कदाचिद्द्याद्वी प्रचाः। विष्णुप्रजापरा विषा: श्रूताच डिजसेविन:॥ तदा विष्युर्थासरूपी वेदभागं चकार इ ॥ *॥ कवी सुगे च विशेष्ट्र । सर्वपापिकमन्दिरे । एकपादीश्भवहर्मः सर्वे पापरता जनाः ॥ बाखणाः चित्रिया वैद्याः भूताः पापपरायमा निवाचार्विक्षीनाचा भविष्यनित कर्को युरो ॥ विषा वेद्धिकीनाच प्रतियक्षपरायका

षराज्ञलीलुपा निष्य भपे जनपराडसुखा पाध एडस इनुवास भविष्यान्त कर्तौ युगे वित्तार्थ ब्राह्मण। कचिकचाकपटघ कीवा बल्काधरा भदिष्यन्ति चटिलाः ग्रमश्रुधारियः:। क्लो युगे सदिखान्त ब्राह्मगाः सूद्रधर्मिणः॥ अ्ताच दीचागुरवी निखं ब्राह्मणधर्मिणः:। कली वास्त्रांन्त निर्वृता उत्तमा स्राप नी चताम्॥ नीचाच धनसम्पन्ना थास्यन्य चपरं प्रति। प्रदास्यस्युपकारिन्थी दानानि सकला जनाः ॥ यबाद्पि च नेव्यन्ति हमला विषवर्भनम्। भित्रसिद्धादिष्धानि सुसात्यः इता जनाः॥ ग्रथमी बृह्विदातारी धकी बृह्विविजीपिन:। परीक्तानन्दकाः क्राः संसुखप्रियवादिनः ॥ प्रश्रीहिं स्वास्वि मिळावचनभाषिणः। भविद्यस्ति कलौ विद्याः परिकत्तिसिलाधियाः ॥ युचमायान्तमतिर्धिं समाराध्य विधानतः। धनलो भाइनिष्यन्ति नरा नरक भागिनः। ऋगोप जी विनची व भविष्यन्ति कली युगे॥ क्तीजिताः पुरुषाः सर्वे स्तियोऽष्यत्यमाच घणाः। द्नीतिव्यधिते तामां खासिनच न संग्रय:॥

सनः मुह्हिविद्यीनत्वात् सर्वेषां प्राणिनां सने !। खत: सर्वे लया प्रीतं मनी विसायहं मम ॥ काजी सर्वे अविष्यन्ति मनः शृहिविविजिताः। तेषां बधा भवेन् कभी समलं बृह्यित हुगुरी !॥ वाच उनाच।

जीमनिख्वाच।

व्यन पिंतन्तु यत् कर्म्स तज्जवेशिष्मकं खलु। रकीन मनसा विष्राः सुटाः किष्यते मया ॥ विद्याभिक्तिमतां पुंसांन कि व्यितिफलं भवेत्। इति ते कथितं सर्वे यक्तं द्राह्मणसत्तम !। वन मुला भित्तभावेन नरी मोचमनाभ्यात्॥" इति पान्ने क्रियायीमसारे २५ स्थाय: ॥*॥ स्रिप च।

'तिते धन्ते खतुष्याच सर्वं दानं तयो दया। अक्षेपाता हरि: श्रेत: सन्तुष्टा ज्ञानिनी गरा:। वतुर्व्वर्धसहसाणि गरा जीवन्ति वे तदा ॥ न्तान्ते चित्रियेदिपा विट्यू दास सिता हिजै:। [रस्य प्रणाति: पुन्नो विष्णु: चन्नं ज्वान स ॥**॥**॥ ाताधुने जिपाड्यमाः सत्यदानद्यासकः। प्र यज्ञपरास्त्रसिक्षया चल्लोजनं जगत्। स्ती इरिनेरी: पूज्यो नरा दश्र प्रताष्ट्रवः। च विधामीं सरष: च चियो राचवान हन्॥ 🛊 ॥ ह्याच हापरे धर्मी: पीतताचाच्युते गते। ।तु: ग्रतायुषो जोका डिचच स्रोत्तरा: प्रजा:॥ दा द्वष्टालावृह्यांच विषायांच खरूप एक्। देवानु यजुर्वेदं चतुर्घा विभवत् पुनः ॥ ष्यानधापयामास नामतस्तानिकीय मे। विद्याय पौलस्यं सामवेदच जीमिनम्॥ । यक्तां सुमन्तुन्तु यजुर्वेदं महास्विम् । ग्रम्यायनसंज्ञन्तु पुराणं स्त्रमेव च ॥ टाइप्र पुरासानि सेष्ठ में हरिरेव हि। संस्था विषा

युग

वशास्त्रस्तिचैव पुराग प्रचलच्यम । ब्रास्त्र पाद्म वैधावस्त्र ग्रीव भागवतन्तया। भविष्य नार्दीयच पुराणचिति विस्तरम् माके छियं तथा यो यं अक्षिवेव की भेव च । कों में पाह्यं गाकड़ च वायवीयमन करम्॥ चारार्णं समुहितं व्याखिमिति संज्ञितम्। कान्यान्युपपुरागानि सनिभि: कथितानि तु ॥ च्यादां सनतक् मारोक्तं नारसिं हमधाधरम्। हितीयं स्वान्दमृहिष्टं कुमारेण तु भाषितम्। चतुर्थे प्रावधकीरकं साचाद्रन्दीशभाषितम्। दुर्वावसीलमा अर्थे नारदीलमनः परम्॥ कापिलं वासनचैव तथैवोधनसेरितम् । ब्रचार्छं वार्गभाष कालिका इयमेव च ॥ साहिन्दरंतया ग्रासं वीरसर्वार्थसप्यम्। पराश्रोत्तसपरं सारीचं भागवाज्यम्॥ प्राणं धर्मा प्रास्त्रच देदा च्यङ्गानि यन्सने !। चाय: भौनक। भीमांचा चायुर्वेदार्थभाका कम्। गात्वञ्च धनुर्वेदी विदा स्टाद्य स्ट्रता:। हापरान्ते स च हरिस्वो भारमपाइरत्॥ 🗱 एकपारस्थिते धर्मे कचाता चाच्ते गते। घनास्तदा दुराचारा भविष्यन्ति च निर्देया:॥ सन्तं रजस्तम इति दृश्यन्ते पुरुषे गुगा:। कालसच्चीदितास्तेशीय पश्चित्तेन्त आत्मनि ॥ प्रभूमच घरा सन्तं भनोबुडीन्द्रियाणि च। तदा ऋतयुगं विदाहाने तपिस यदितः॥ यदा नकीसु कार्योष्ठ प्रत्तियेशसि देहिनाम्। तदा जेता रजोष्टितिरिति जानी हि भौनक । ॥ यदा लीभक्तवन्तीयो मानी दन्तीरथ महार:। क्रमीखाधापि काम्यानां दायरनात्रजस्मः । यदा मदावृतं तन्द्रीनिद्राह्मिंसादिसाधनम् । शोकमोहभयं दैन्यं ए क्लिस्त तदा स्मृत:॥ यसिन् जनाः कामिनोपि प्रश्वलट्कभावियः। द्ख्याचा जनपरा देदा: षाघण्डदूघिता: 🛭 राजानच प्रजामचाः भिष्यीद्रयरा दिजाः। व्यवता वटकी श्रीचा भिचनच **अ**ट्स्विन: ॥ तपस्तिने यासदासा चासिनो निळलोलुपा:। चूखनाया मचाचाराश्चीर्यमायीयसाहमा:॥ खक्यिन स्वाच पतिं स्लंभनार एव च। मूदा: प्रतियहीत्यन्ति तपोदेग्रोपजीविन: ॥ उद्विमाचानलङ्काराः पिशाचस्टशः प्रजाः। असातभोजनेन(सिद्वतातिधिप्जनम्। करिष्यनि कलौ प्राप्ते न च पिग्डोदक्रियाम् ॥ क्तीपराच जनाः सर्वे श्रद्यायः श्रीनकः।। वरूप्रजाल्पभाग्याच भविष्यन्ति कलौ स्त्रियः॥ शिर:कर्ष्ट्रयनपरा चाज्ञां नेत्स्त्रांन सत्पति:। विध्युंन पूर्वायय्यन्ति पाष्ट्रस्योपस्या जनाः ॥ करेदींवनिधेविंप्र थास्ति होकी सहान् गुरा:। कीर्चनादेव कथास्य सुक्तवन्य: परं प्रजेत्॥ क्रते यद्व्यायती विक्युं चेतायां यक्रतः पलम्। द्वापरे पश्चिकायां कली तह्वश्किनात्॥

तक्का भन्ने वो इरिविद्यं छोय पृथ्यक्य भौनकः"

रति गार्के द्वमधनन् १२० खद्यायः ।

युग ए (यक्तीत वलवहीं स्वसिनित युज + घत्र युज्ञधशनास्य निमातन नगुणताम् इति काणिका ६ १।१६० र्यप्रल ताङ्गम्। दान मार्नी। में, १८॥ जायः लि इति भाषा। (यथा,—

"नावंचन: पास्यनं युगेद निखेव न उपधीव प्रघीत ॥"

इति ऋष्टे। २ ३८। ४ ॥ "युगाइव यथा रथस्य युगेनस्याइव।" इति नदाखी सावण:॥ तथा च कथासरित्सागरे।

"तस्वैकदा वशिच्यार्थं मक्ति मयुगं पुरीम्। भारवोढ़ा युगं कथन् भारेग युग्नभनः॥") युगकीलक: पुं, (यूगस्य कीलक:।) युगकाषस्य कीलकः। जीयानेश खिल इति भाषा। तताथाय: । प्रमार। इवसर: । २ १८।१४॥ युगन्धर:, पुं. (युगं धार्यतीति। धारिने "संजायां स्त्रविधारिमहित्पद्म: 🔎 हारा४६ । इति खर्ने। "चार्राहेयरन्तस्य सुम्।" द्। ३।६०। इति मुम्।) यच प्रथरा युगकास्रमासण्यतं तच। रथस्थात्रा यस वधान्ते तट्युगकान्तं तद्युग धरति युगन्धर:। इति भरतः । ततायाय:। कुवर्:२। दलसर्:।२।८।५०॥ वजन-विषाय: ! यथा, —

"निषधी माख्यवान् विन्थो हेमकूटी व्यान्यरः॥" इति श्रुव्यक्तावली ॥

(त्थिएच:। स च साथकं: पीच:। यथा, इस्बंधी ! १८० । ३१ ।

"तूर्यर्थंगन्धर: प्रच इति वंघ: समापति ॥") युरापत्, च, एकदा । एककालीनम् । प्रथमरः । श् ८।२२६(यघा, भागाती।व्।६।२। "कालमंत्रां तदा देवीं विश्वच्छांत्ररुगक्रमः। चयोविम्सितत्त्वानां गर्गं युगपदाविम्स् ॥") युगपत्र:, पुं, (युगं पत्रमस्य ।) कोविदारहसः। इति हैमचन्द्रः । १११८८॥ युग्नपर्गत्वस्र ॥ युगपत्रकः, पुं, (युगपत्र + स्वायै कन्।) कीविदार-रुचः। इत्यमरः ।२।४।२२॥ (यथास्य पर्यायः। "कोविदारखमरिक: कुद्दाली वृगयचक:।

कुष्डली ताम्त्रपुष्पद्य सान्तक: स्वल्पकेयरी ॥" इति भावपकाषास्य पूर्वीवर्षः प्रथमे भागे ॥) युगपिका, स्त्री, (युगं प्रचमस्या: । कप । टाप । अकारखेलचा) प्रिंप्रमाटचः। इति जिकाख-प्रेषः॥(विवरणमस्याः प्रिंप्रपाप्रक्टे ज्ञानसम्।) युगपार्थेगः, पुं, (युगस्य पार्थे गच्छतीति।

गम् + ख: ।) अभ्यासार्थं लाङ्गलपार्थं बद्धो गीः। पाँटे दांचा गर इति भाषा। तलाकांव:। प्रष्ठ-वाट् २। इत्यसर:। २। ६३॥ युगलं, ज्ञी, (युच्यते परसारं संगच्छन दनि। युन्

+ व्यादिश्वः, कलच्। सङ्गिद्लात् कुलम्।) ञुमम्। इलसर: ।२।५।३८ । (थया, भागवत।

8 २६ २० 'पस्पन्नः

चोत्चङ्गका(बताम्।")

गनमलः, पुं, (युगलाखो मलः। प्राक्तपार्थवनत् समातः।) लच्चीनारायणमलः। यथा,— "इदं रहस्यं परमं लच्चीनारायणाइयम्। राजंस्तवापि वच्चामि प्रपत्तं प्ररूणागतिम् ॥ इयात् परतरो मलो नास्ति सखं झवीमि ते। दयात् परतरो धम्मो मास्ति लोकेष्ठ कच्चन ॥ सर्वेषां क्षणमन्त्राणां मध्ये युगलसं स्तम्। मकं हि सर्वतः श्रेष्ठं क्षणन्यमन्त्रमम्॥ सर्वतो युगलं मन्तं कार्ष्णं परतरं रूप!। गृद्धाद्गुज्ञतमं जात् क्षयं तत्तदुपासकेः॥"

इति पाद्योत्तरखर्क २५ चध्यायः॥
गलाखः, पुं, (युगलिमत्याख्या यस्य।) वर्ष्युरइत्तः। इति राजनिष्ठेग्दः॥ चि. युग्मनामनः॥
गांधकः, पुं, (युगस्य खंधकः स्वदांधः इति।)
वत्यरः। इति हारावली।२० युगविभाजवस्य॥
गादाः, स्त्रीं, (युगस्याद्यादिभूता।) युगारम्मनिधः। यथा। "ख्यथ युगादाः। तासु स्व।
'युगादा वर्ष्यद्विस् सप्तभी पार्वनीषिया।
रवरदयमीस्त्रने न तस्र तिथियुग्मता॥'
इत्थनेन श्रवस्था॥

विद्यासे भुक्तपचे तु हतीयायां हतं युगम्।
कार्तिके भुक्तपचे तु हतीयायां हतं युगम्।
कार्तिके भुक्तपचे तु हताय नवमेश्हिन ॥
क्यय भादपदे हार्याच्योदस्यान्तु दापरम्।
माघे च पौर्णसाखां वे घोरं कालयुगं स्ट्रतम्॥
युगारम्भास्तु तिषयो युगादास्त्रीन विश्वताः॥'
च्यन विभाग्वाद्यः पौर्णसाखन्ता स्व। द्रखन्
पुराणे तथेव तिथिक्तवाभिधानात्। सुखन्
दाचिके कार्तिके नवमेश्हिनौ व्यनेवेशसिह्नौ मुक्तपच दित वर्षे स्वात्। तेन भादक्रमाच्योदभी
च्यायुक्तक्ष्मपन्नौयति मीधलोक्तं निरस्तम्॥*॥
च्यासां प्रमुसामान्न विष्युग्रामम्।
'विभाग्वस्यासस्य विता हतीया

'वंश्राखगानस्य विता हतीया नवस्यमां कार्त्तिकस्कापचे। नमस्यगानस्य तमिसपचे चयोदशी पचदशी च माघे॥ यता युगादाा: कियता: पुरागे-रनन्तपुग्यान्तिययचतसः। उपप्रदे चन्द्रमसो रवेख चित्रयकास्यययनहरं च॥'

चिष्वष्ठकाख्ययनद्वे च ॥'
उपप्लवं महर्ये ।
'पानीयमप्पच तिलैक्तिमयं
द्दान् पित्रभ्यः प्रयतो मह्यः ।
माहं लतं तेन समाः सहसं
रहस्यमेतत् पितरो बद्नि ॥'
सानमधिक्य भविष्ये ।
संबह्य पत्तं तच नवस्यां कार्तिके तथा ।
मन्वादो च युगाहो च मावच्यपनं नमेत् ॥"

इति तिथादितत्त्वम् ॥ ान्तः, धुं. (धुगानामन्तो यत्र । धुगानामन्तो । या प्रजय इति भ्रजायुष ॥ यया, सन्दा भारतं ५ । ४ ६५ युग्माद्

"उदर्तयन् दस्युसंघान् समेतान् प्रवर्तयन् युगमन्यद्युगान्ते । यदा धच्छान्यभिवत् कौरवेयां-स्तदा तप्ता धार्तराष्ट्रः सगुच्चः॥)

युमं, की, (युज्यते इति। युज्÷ "युजिक्चितिजां कुच्च।" उणा॰ १११४६। इति मन्।)
दयम्। योद्धा दित भाषा। तत्मर्थायः। हृद्धम् २
युगलम् ३ युगम् ४। दलमरः। २।६।६०॥
(यया, रामायणा। २।६१। ७६।
"पादुकोपानचाच्चेत युगान्यच सहस्र प्रः॥")
दितीयचतुर्थेषष्ठाष्टमदण्यमदादण्यराण्यः। यथा
"कृरोऽथ योच्यः पुरुषोऽङ्गना च
च्योचोऽय युगं विषमः समच्च।
चरस्थिरद्वात्मकनामधेयाः
मेषादयोऽभी क्रमणः प्रदिशाः॥"

इति ज्योतिस्तत्वम्॥ (डितीया।) मेलनम्। यथा,---"युग्गायिकतभूतानि वग्यून्योञ्चसुरन्ययोः। क्ट्रिय द्वादशी युक्ता चतुर्देश्याथ पूर्यिमा ॥ प्रतिपराप्रमावाखा तिष्योर्थमं महाफलम्। रतहास्तं महावीरं हन्ति पुर्यं पुराहतम्॥ हिनीयाहतीययो चतुर्थी पचम्योः षष्ठीसप्तम्यो-रस्मीनवन्योरेकादर्शाहादस्योः चतुर्देशीयोर्खे-मान्योः प्रतिपद्यावास्ययार्थमा मेलनम् । तत्त-त्तिथिमाचनिमित्तके कर्माण महाफलम्। एतत् प्रयोजनन्तु तिथिविष्यविष्यविद्विते कमीरिण तिचिखः विश्वेष नियमनम् । स्वित्था कर्मानि-र्वाहे सहायभावेगान्यतिथ्यसुप्रवेशाहुपवासा-दाचरणच।" इति तिथादितिसम्॥ (রুষ-विशिष्टे, चि । यथा, मनु: । ३ । ४ ८ । "युग्मासु गुचा जायन्ते क्लियोऽयुग्यासु रानिषु। तसात् युग्नासु पुचार्यों संविशेदार्तदे (क्वयम्॥") युम्मपन्नः, पुं. (युग्मं पनमस्य।) रत्नाकाश्वनवन्तः। इति रतमाला ॥ (युगा पत्रम्।) युगलपणे ्की॥ युम्मप्रविका, स्त्री, (युमा पत्रमस्या:। "प्रेषादि-भाषा।"५। १। १५ १। इति कम्। टापि च्यत इलम्।) शिंशपाष्ट्यः। इति श्ब्दरत्नावली॥ (विषयीरखाः शिंभ्रमाभ्रव्हे जातवः॥) युग्नपर्गः पुं, (युग्नं पर्गमस्य ।) की विदारहचः सन्नपर्शेष्टचः । इति र्जनिषेग्टः ॥ युग्मध्वा, खी, (युग्मं भवमस्या: ।) इन्द्रचिभिटी। रुचिकाली। इति राचिनिर्घेग्टः॥ गन्धिका।

वृश्वताली। इति राजनिष्ठेग्दः॥ मन्दिका। इति रत्नमाला॥ शुमादरः, पुं, (शुमस्यादरः।) तिथिविष्ठेषयोगेन तिथिखक्विष्ठेषस्थादर्यम्। यथा। "पश्चमी सप्तमी चैवेळादिना विष्ठेषतः सायाद्यापि-विषयेष्ट्रेणादुपवासेश्पि न राजिशुमादरः।"

, की युग्नस्याद्र्यम्। युग्नसियि पूण्यसा यथा

इति तिथादितत्वम् ॥ अस्य विवर्णं युग्नश्ब्दे

"विसन्धवाणिनी या तुसैव पूष्या सदा तिथि: न तच युमादरसम्बद्ध इश्वासरात्॥" इति तिथादितस्वम्॥

युगं, की, (युगाय हितम्। युग + "उभवादिभ्यं यत्।" ५।१।१। रति यत्। युगमई तीति वा। द्वादिखात् यत्। यदा, युष्यत इति युज् + "युग्यं च पर्यः।" ३।१।१२१। इति व्यवन्तो विपातितः।) वाइनम्। यानम् द्वासरः। २। प्रा (यथा, महाभारते। ३। ५६।६।

"हिरण्यस्य सुवर्णस्य यानभृष्यस्य वाससाम्। व्याविष्टः कालिना द्यूते जीवते स्म नलस्तदा ॥" यथा च मनी। ५। २६३। "यचापवर्णतं यथां वेसुर्यात् प्राचकस्य तु। तच स्वामी भवेद्दस्त्रो हिंसायां दिश्वतं दमम् ॥"

तव खामी भवेद्खा चिंतायां दिश्तं दमम् ॥" वाच्यां लिंद्रेशि दश्यते । यथा, "युग्यो गौ:। युग्यो व्या द्वा ।" दति काश्चिकाः। ३।१।१२१॥)

युग्धः, पुं, (युगं वहतीति। युग + "तद्वहति रथ-युगपासङ्गम्।" ३। ४। ०६। इति यत्पत्वधः।) युगवो । इत्यसरः। २। ६। ६४॥ ("रधं वहतीति रणः युग्धः प्रासङ्घः।" इति काधिका॥) युद् [ज्] जि, (युचिर् धोगे + किन्। "युचेर-समार्ख।" ७। १। ०१। इति नुमागमः।)

याकरणम्॥ (यया, सङ्कार्ये। ६। ११८। "गुष्ठाया निरमादाली सिंही स्मामिन दुरवन्। भातरं युर्धियः संस्थे घोषेणापूरवन्दिणः ॥"

योगकर्ता। मेलनकर्ता। इति सुम्बबोध-

युग्मम्। यथा, मनी। ३।२००।

"युच्च कुर्नन् दिनचें इ स्वान् कामान् सम्भृते। ययुच्च तु पिटृन् स्वान् प्रचां प्राप्तोति पुष्क-

चमः। च च इन्हिसि दितीयचतुर्यपाद्यस्यः। यया, इन्होमञ्जर्थाम् । ३।१।

"विषमे यद् भी मलगा दले .
भी यृजि भाद्गुरकातुपचित्रम्॥")
युड़ी, [न] युं, वर्णसङ्करचातिविश्रेय:। स तु
गङ्गापुत्रकत्यायां वेश्रधारिणी जात:। यथा,—
"गङ्गापुत्रस्य कन्यायां वीर्येण वेश्रधारिण:।

"गङ्गापुत्रस्य कान्याया वायमा वाप्यारिणः। वसूव विप्रधारी च पुत्री पुत्री प्रकीतितः॥" इति वास्वविने विश्वसास्य ॥

युक्त, प्रमादे। एति कविकत्यहमः॥ (श्वा०पर०-स्रक०-सेट्।) स्रन्तः स्थादाहिः प्रकानखरी। प्रमाहोर नवधानता। युक्ति पापं
साधुः। स्रोस्त्रावर्गादाहिरिति रमानाधः।
प्रचाहिलाहिन पुक्ती साङ्ग्लम्। स्रोस्त्रावर्गप्रेयाहिरिति (जिलोचनः। सुक्ति। इति
दुर्गीहासः॥

युन, इर्ध क चौ युती। इति कविकत्वद्वमः । (व्हा०-उम०-सक्त०-अनिटः) इर् चयुक्त सरीचीत् घ तुनिक्त युक्ति इतेनात्र बोक् चौ, भोका इति दुर्गादास । (चुरा॰ प्रची स्वा॰ पर॰ सक्त॰ सेट।) अन्त कि योजयतियोजति स्यसी खाबाहि त्रवासम्। इति दुर्गादासः॥

गुज, इ.स. निन्हे। इति सविकत्यहमः ॥ (चुरा०-दुर्शादास: 🖟

। ज, य औड समाधी। इति कवित्र लाइमः। ((६६१०-अ।स्म०-अक०-अ(६८१) समाधि-योंग्यभाव:। य ड, खयसर्थे नियुच्यते। इति इलायुधः। चौ, योक्ता। इति दुर्गादायः॥ [जान:, पुं, सार्थः। इति संचित्रसारीणादि-

्जी, [ज] एं, (युज्+ क्षिए।) अश्विनीकुमारी। इति चिकाळक्रीय: ॥ निश्वद्विचचनान्तीरयम्॥ ञ्जानः, पुं, (युष्+भागच्।) सार्यः। विभः। इति मेहिनी। ने, ११३ । आवनासहकारेख सर्वज्ञ:। यथा,---

"योगजी दिविधः प्रोक्तो युक्तयुक्रानभेदतः। युक्तस्य सर्वदा भागं चिन्तासहक्षतीश्यरः " इति भाषामश्चिद्दे। ६५॥

"युक्तस्यति। योगाभ्याचावग्रवावशीक्ततसमाधि-ममासादितो विविधविद्ययुक्त इत्युखते व्ययभेव विशिषयोगवलात् युत्त इत्युचते। सर्वदेति चिन्तासहकारं विनेत्वर्धः । भानं सर्वविषयाणां प्रवासन्। अपरो युङ्गानः। विषयकारुत्ता मानसमाधिखः। अयस युङ्गान उचते। चिना धार्गं तदेव कारणं तसहकारात् स्र्वस्त्वायमधितविप्रस्थान् सर्वान् सनः प्रयं की करोती लाये: !"इति सिद्धान्त सक्तायली ॥ र, स्रो, निन्दा। युड़ का निन्दे दखसाद्वादे किएप्रव्ययेन निव्यवस्॥

र्, [ध्] स्ती, (बीधनमिति। युध्+क्षिप्।) युडम्। रत्यमरः । श्राप्तार ०६ ॥ (चि, युडकर्ता । यमा, भागवते। ६।९२।२६।

"इति शुवायावन्धीन्यं धन्मेजिञ्चासया नृप!। युयुधाते महावीथाविन्द्रश्ची वुधां पती ॥") , ऋ ङ दीप्रौ। इति कविकस्पद्दमः॥ (भ्वा०-

बास०-खक०-सेट्।) ऋ, अयुरीतत्। ङ, भौतते। इति दुर्गोद्यः॥

, स्ती, (यु+त्तः।) इन्तचतुरयम्। इति मेरिगी। ते, ३०॥

;, चि, (यु+तः।) युक्तः। **अप्र**धम्-द्रतः। इति मेदिनी। ते, ४०॥ (यथा, रिष्ट्रकाची। १। ०।

"की सिर्युवाचधरसामिदी घै-

मैरो: पिरांसीन यहाणि यखाम्॥") ां, की, संधयः। युगम्। नारीक स्वाचलम्। ,क्तम्। चलनायम्। यौतुकम्। इति विश्व-दिन्धी। के. १८३॥ सेचीकरसम्। इति

। स्वीवस्थमेद इति देसचनः । श्रय शूपीयम् इति

रक कि सबसे युती। इति कविकस्यहम ॥ युद्द [ध] स्त्री, योधनमिति युध + किप) यहन इकसर २। ८ १€। रामायगा २।५९ १०। "यो न देवासरी सळी प्राच्या प्रसन्ति युधि .

तं प्रस्व सुखसंसुनं हिगेषु सह सीतया ॥") क्यात्म∘-सक्तर-सेट्।) ङ क, यो चयते। इति युद्धं, क्षी, (युध्यते इति । युघ् + भावे क्ताः।)योध-नम् । लड़ाइ इति भाषा । तत्पर्याय: । आयी-धनम्र जन्यस् प्रधनम् ॥ प्रविदारसम् स्थम्६ चास्तन्दनम् ७ संखाम् = समीकम् ६ साम्य-राधिकम् १० समरम् ११ खनीकम् १२ रगः १३ कलहः १८ विग्रष्टः १५ चंप्रहारः १६ चाभिसन्यातः १७ कतिः १८ संस्कोटः १८ संयुग: २० अभ्यामही: २१ समाधात: २२ संघाम: २३ अभ्यागम: २३ व्याह्व: २५ समु-हाय: २६ संयत् २० समिति: २८ आजि: २६ समित् ३० युत् ३१ । इत्यमर: । २।८।१०२-१०६॥ संराव: ३२ खानाह: ३३ सम्परायक: ३४ विदार: ३५ दारगम् ३६ संवित् ३७ तम्पराय: ३८। इति ग्रन्ट्रहावली॥ तीन्याम् ३६ अमरीधम् ४० वलजम् ४२ व्यानतः, ४२ व्यामः सर: १३ ससुद्य: १४। इति जटाधर: १ 🛪 🗈 युद्धे वर्णनीयानि यथा। चक्ते १ वक्ते २ वजम् ३ चर: ४ धूलि: ५ तूर्यम्बन: ६ सिंहनाद: ६ भ्वमख्लम् पर्तानदी ध विज्ञच्चम् १० रष: ११ चामर: १२ इस्ती १३ अथः १४ केतु: १५ विदीर्खं सम्मक्चस्तिक्रमस्ता १६ बृहरचनादिक्षातसेना १७ सुरपुष्पष्टिः १८। इति कविकल्पालता ॥ 🗱 ॥ याथ युद्धापलम् । 'अपिष्टोमारिमियंत्रीरिष्टा विपुलद् चिले;। न तत् पलमवाशीति संग्रामे बदवाश्यात्॥ इति वज्जविद: प्राह्यंज्ञकार्कविष्रारदा: । तसात्तं प्रवच्छासि यनु पतं प्रस्त जीविनाम्॥" युद्धे मरखमलं यथा,—

"धक्मेनाभाश्यंनाभन्य यश्रोनाभक्तरीय च। यः सूरो वथ्यते युद्धे विन्दर्ग परवाहिनीम् ॥ यख धनीर्धकामी च यम्भेव सर्चिताः । परं समिस्के इला तयोः प्रशाधिरोहित ॥ विकाो: स्थानसवाप्नोति स्वं युध्यन् र्वाजिरे । अश्वमेधानवाशीति चतुर्स्तेन क्रकी खा ॥ यसु प्रस्तं सस्त्रहण्य वीर्यवान् वाहिनीसुखे। सम्बं वर्तते यूर: स खगीत निवर्तते ॥ राजा वा राजपुत्रो वा सेनापतिर्थापि वा। हतः चन्नेग यः श्रस्तस्य जीकोठ स्वो वृवः॥ वावन्ति तस्य गाचाणि भिन्दन्ति श्रस्त्वभाइवे। तावता समते सोकान् सर्वकामदृही/स्वान् । वीरासनं वीरश्या वीरस्थानस्थितः स्थिरा। मरार्थे ब्रासमस्यार्थे मोखान्वर्थे च वे हताः। ते गच्छन्यमरस्थानं ये स्तुः सुक्षतिनस्तया ॥ स्थमको यः परं सैर्खं सम्बद्ध परिरचिति । पृष्ठस्थितः पावयति चीव्यि गच्छति तहतिम् ॥ |

बद्धा प्राचान् यस्य वते श्रुधि । चतक खपते युद्धे व सर्गाप्त (भवतेते ।

द्ष्मि इङ्गिभंदापन्था सम्सेच स्क स्वास्थय य हार राज रूपा स्वरा न ल भूव प्रसामिना सुनिह्च स्वग्रेत यन प्रन समान्धियतं र जस्य समा न भएय भग्नेन लब्बया वापि संदिन च रमाजिते। समाखी भित्रवते राजेस्तहा स्वर्गान मंग्रदः। यम् भिनीकतं गार्च प्रस्कृतिनोधरे:। देवकचास्तु तं व रं राभयन्ति स्मन्ति च । वरासर:सहसाणि श्रसायोधन छतम्। लिहितान्यभिधावनित सस भने। भवेति च । यच सत्र इतः शुरः प्रच्भिः परिवेधितः। अध्यान् लभतं लोकान् यदि कीवं न भाष जितेन सन्यते लर्चाानुतेनापि सुराएनाः, च खविष्वं विनि काये का विना सर्ण रण इतसाभिम्डायस्य ये लोका न निपत्तिन'। इति गोस्वामिविषाणे नरमेधपनं पि नतः

> खानासियाने प्रशासने च राज्ञो विपन्ती दिजसायेषात । कीयालयद्वा अन्योग है च भ्राक्तं मुर्नानामणि धार्मीयस् ॥ र्या बज्जमं विभागमा न (४७): खर्गीयको यच गर्वे प्रपालित : चार्रीन नामेव गति प्रवास्ति महाइवे को नतुं मंद्यक्त: ॥ सबीस बहान् सुमहात्रही: मांच्याच योगाच वने जिल्लाम्। अते गुगा समपदे प्रतिया मदाचये सां तन्' भंद्रवेद्य: ५ दमां गिरं वेड्विट्: मुमालर्: मुभावितां इचिभदा दिशीकमाम् : चमसुके यः सार्न सहस्मृति र्ने इयते इनि च मंद्रिप देशिय: ।

सरा पुण्यतमः न्यर्थः सुवज्ञः भाषेती सुखः। सर्क्षेत्रामेव वर्गानां जल्लियसः विरामतः॥ सूयबैद तु वच्याभि रणधर्मे छगातनम्। बाहकाय प्रवर्भेयं वाहकं परिवर्जनेत ॥ च्यातताचिनमायान्तमपि वेदान्तमं विजन। जिन्नांसन्तं चित्रांसीयात तेन ब्रह्मचा भन्त ॥ कोर्ग्डम्खपाणिन्तु प्रहर्न्ते दिनं यदि। हन्यात्तमासुरं भावं हला न ब्रख्यहा भवेत वस्त वायते येस्त हतेस्त सं एगुप्त से॥ वच: लंखेर नुपर्येष्ठ । कायवर्त्ते मनागरे । विर्षं विमनं खर्चं विनर्शं विमुख्स्यिमम्। सहीत्साहहतं हता प्रस्ता जायते नरः ॥ विश्व विधमुध्याच तं भीतीरम्हीतिवादिना वर्षेशाखायुनांस्तांस्तु हता व ब्रह्महा भरीन खन्याइता न इन्तयो माला वही नपुंसक: तवार्षं प्रवस्त्रवास्त्रत्क्षत्रोऽध भीरयः ॥ तसादेतान् प्रोरेष्टरेक्रो धर्मस्तां वरः। सन्वगयसफलन्दी हन् इलामी प्रसहा भवेन अव्यक्तिक सम्बद्धेसु यज्ञी ऋतुश्रहेनुमा रव्याम कर्त युद्धे सुदुष्कर ।

बस्रहा सुध्वते रश्हों देशं सका रसानिरे। न शुद्धी रगभनानां ऋते कचिक्स हाषथात्॥ संयामे युध्यतो लच्छी; कीर्ति: स्थात् सर्गात-यक्तं दानं वर्त वापि संग्रामे वृपसत्तम ।॥" चाथ युद्ध निर्माय:। ंथचायुद्धे पृत्रं नाशीयुद्धे जीवितसंश्रय:। तं कालमेकं युद्धस्य प्रवहन्ति मनीविगः॥ वसने च प्रहर्भशं प्राची न तु विपर्धये॥ खयं राज्या न योड्यं वेशीप प्रस्तास्त्रकी-न्ता युडें यु इयानी प्रक्तिभ्यः प्रक्तिमत्तराः॥ र्थय्डं समे देशे विषमे हस्तिसङ्गरः। चाम्बयुद्धं मरौ देखे पत्तियुद्ध दुर्गमे ॥ अथये सर्वयहं स्वाजीकायहं जलज्ञ ! संहस योधयेदन्यान् कामं विस्तारयेदकृत्। सचीमुखमनीकं खादल्यं हि वहसि: सह! वेश्य दा पच्चट्सप्तस्हिताः अतिनिख्याः ॥" च्यथ बुद्धासननिर्णय:। "अचहारा विषचनु विष्यासनस्यते। चारिं विग्रह्म वा स्थानं विग्रहासनस्चिति। मरेख विजिमीधीख विश्व है हीयमानयोः। सन्धाय यदवस्थानं सन्धायासननुच्यते ॥ उरासीने मध्यमे वा समाने प्रतिप्रक्रूया। एकी भूष चवस्थानं सन्भूयासनसुच्यते ॥ सबेंघां प्रीतिचननं निजराष्ट्रस्य लचागम्। क्तत् प्रीत्यासनं नाम सर्वासनमहत्तरम् ॥" खय इन्द्रयुक्ति: । " राज्ञी वर्लनिह वर्ल दन्हमेन वर्लनलस्। म्यपळावसवान् राजा खिरो दचनसाइदेत्॥" तथा च। "स्तः भ्रतं थोधयात प्राकारस्यो धगुर्धरः। प्रतं दप्रसन्धाणि तसाह्ये विशिष्यते॥ च्यक्र चिसं क्र चिसच्च तत् पुनर्दिविधं भवेत्॥ बद्देवसुचितं इन्हं शिरिनदादिसंत्रियम्। खबनिमसियं ज्ञेषं दुर्लेखामरिभूभुनाम् ॥ प्राकारपरिखारग्यसं अयं यद्भवेदिच ।

भगस्य तेथि नध्यन्ति महासव्यान्तहार्गात्॥ तसात् सहीन यत्कि चित् कियते तच्छ अप्रदम्। इवारो विद्वपुराखे संयासप्रश्ंसा॥ 🗱 ॥ चासोहये विग्रहीयात चौभी नासवले यहि। च्यपि पचाग्रतः श्रान् निप्नन्ति परवाहिनीम्। क्षजिमं नाम विजेयं लज्जालज्जन देरियाम् ॥" व्यथाल चिमदन्य सि:। "**अ**त्युचविक्तीर्गेप्रिरा हरा**रोडः** सकाननः। मनसाम्बदसारमोन्यद्रयसमाश्रय: 🕸 मुखनि:सरगो दन्द्र: पर्त्रताखो महीसुनाम्। नदो जभीरविस्तीर्णाचतुरिम् व्यवस्थिता:॥ तन्मध्ये भूप्रदेशो यो नदीहन्ह; च उचाते। यदाय चिरका जीनं दुले द्वा विषिना हिक म्। तभाषार चिता भूमिदैन्द्र विनोपति हते।

यमदद्भिति खहात यथापूर्वे

क्ष विमदन्दयक्तिर्येषा,— "यसिनाच्ये गिरिनोस्ति नदी वा ग्रहनीदवाः। तख मध्ये महीपाल: किनमं दन्द्रभार्भेत्॥ राजैरलङ्गा विस्तीर्या रान्भीराः पूर्णवारयः। इन्दलेन समादिष्ठाः परिखा बच्चादसः॥ विग्रालग्रालं सुघनं वह्नग्रदिक सङ्गटम्। हन्द्रत्वेन समादिष्टं विस्तीर्शे विषमं वनम्॥ अधो । धो वध्यमानी । पि कन्दरी । ख्याननं सदन्। हन्दलेन समुहिष्ट: स दुर्ले हुगो हि भूस जाम्॥ सर्वतः परिखां कला निवन्धीपरि कन्दरम्। तच्चलङ्गतदेशस्याच्चलददः तदुच्यते ॥ एघामभावे निकस्य भूप्रदेशस्य बन्धना । दर्धास्त्रपगते वारि जलहन्दं तनो भवेतृ॥ एतयोरपि संधित्रात् संसित्रं दन्द्रसाचरेत्। चाश्रित्व क्षत्रिमं दन्दं यलवदेशियी दिशि॥ अन्यच क्रविसं दन्दं कला नर्पतिविधित्। रयपतियदा वैशी स्थल हुन्दं तदा चरेत ॥ ग्रजाम्बनाधकेंद्वेशी जलदन्दं तदाचरेत्। गिरिहन्हं हप: सेवेन् यख स्थाहिवधी रिपु: ॥ सर्वे हि चिविधं युद्धं समामाद्यादिह्यते। प्रतिराजस्य राज्यान्तं प्रकटे ग्रप्त एव च ॥ राज्यान्ते सैनिकान् रचेत् प्रकटे निवसत् स्वयम्। गुप्ते जीकोषसम्मारं संरचेदिति निस्तय:॥" चय वामान्यती गुणाः। तथा हि नीति-भासाम्। "चप्रदेशापनरणं इन्हमृत्तममुच्यते । अग्यन विस्धादिव न ताहग्यह्माअयेत्। धनुईन्द्रं महीदन्द्रं गिरिदन्द्रं तथैव च। मत्रुष्णद्वन्द्वसंसर्भे वगद्वन्द्वस्य तालि घट्॥" "न दन्दं इन्द्रियान्त्र्यों बृदन्द्रे प्रकी सितम्। योड्र श्रूमां हि यद्युडं न्दर्कायसमं हि तत्॥" खयान्यचापि। "यावलामार्यं नगरं हि राज्ञां तती भवेद्त्रसमध्यमान्यम्। चिंग्राञ्जलम्बारसुकोत्तरेख चिद्धानानां धरणीपतीनाम्॥"

"यदचादिविधं हुन्हं प्रोच्यते धरणीभुजाम्। तेभ्य एवातिरिचेत मनःहन्दं विशेषतः॥ अखेतु दैवाझिनेतु मन्तदन्दाच्ययेत्र्यः। मन्त्रदुद्धे हि भिन्ने हिन चान्यतु नार्थकार्कम्॥ यदेव वैरिदुर्लेङ्गंग विस्तीर्के विषमच तत्। सप्रदेशापसरणं तद्युहस्तमं विदु: ॥"

इति युत्तिन खतरः॥ तदेदिकपर्थायः। रणः १ विवाक् २ विखादः ३ गरतः । अरे ५ आक्षन्हे ६ काहिने ७ आजी प पृतगाच्यम् ६ खभौके १० समीके १९ मम-सळम् १२ नेमधिता १३ सङ्का: १८ समिति:१५ समनम् १६ मीळ हे १७ एतनः १= स्वः १६ स्व ए॰ एव्स २६ समतस्र २२ समयो २३ धमरखे २८ समोचे २५ स(मणे २६ सक्के २०

सङ्गेर प्रंयोगे रह सङ्गये ३० सङ्गमे ३९ व तूर्ये इर एसे ३३ खालों ३४ श्रसाती. वाजसातौ इई समनीके इक खते इप खजे : पोंस्थे ४० सद्वाधने ४१ दाजे ४२ स्त्रज्ञासः सद्भा ४८ संघन् ४५ संवतः ४६ । इति घट्चल रिंग्रत् संयामनामानिः इति वेदनिषरः રાક્૭ લ

युद्धरङ्गः, पुं, (युद्धे रङ्गो रागोप्रस्य।) कार्त्तिकेय इति मृब्दचित्रजा॥ (युडस्य रङ्ग:। युह खनम्। यथा, सहाभारते। ७। ६४। १८ "अची व्यं चिप्तरे अुडा: युद्धरङ्गाता नरा ॥' युद्धसार:, पुं, (युद्धस्य सार:।) घोटकः। इ भूब्द्चन्द्रिका॥

युष, य ख्रौ इ युद्धे ।इति कविक ख्यह्म: ॥ (दिवा॰ चात्म०-चाक०-इनने सक्क०-चानिह।) य ड युध्यते। चौ, योद्वा। संसुखिस्यत्योईये सांग्रामिकरीला परसाराभिभवेच्हा युडम युध्यते योधः कदाचिदेकस्य सम् भावविन चार्याय्थवे योब: परेखा कराचिडनने? प युध्यते चौरं राजा इन्तीळर्थः। यो भल पिकस्य कते न युर्श्वेदिति खस्ताङ्गाचे कि। तमिन्द्रनीति को नं करोनीति कखादिलान को वा साध्यम्। इति दुर्गादासः॥ युधान:, मुं, (युध्यते क्षी । युध् + "वृधि वृधि हथा

किन्।) च स्त्रियः। इखुणादिकोयः॥ (रिपु.। इयुज्जलदत्तः॥) युधिकः, चि, योद्धाः युधण्यव्दान् धिषकप्रस्थयेन

जियात: ॥

किचा" एगा॰ २। ६०। इति ऋागच्। **स** व

युधि हिर:, पुं, (युधि संग्रामे स्थिर:। "गाव-युधिन्यां स्थिर:।" =। २। ६५। इति वलम ँहलद्रमात् सप्तन्याः संज्ञायाम्।" ६। ३।८ । इति सप्तया अनुक्।)पाखनहानः। म कुकी गभें धक्नाच्यातः । तत्प्रयायः । च्यवातभ्रवः ः श्राखारि: ३ धक्नेपुत्र: ४ चात्रमी हः ५। इति हेमचन्द्रः । ३ । ३ ०१ ॥ (व्हाश्वापाभित्रः पार्डु विरमलतया खिन्नचित्तः पुचार्थे से बहा धन्मेपतीं कुन्तीमुनाच। युचिस्ति। व्यनपत्नी िं न सुभलोकाई इति विचिन्ध लं मद्पकाः रार्थं केनापि पुत्रसुत्पादयेति। एवसुत्ता कुन्ती हङ्घा च पख्राय इति अवं धास्मिक पुचला भाय दुर्कास: पर्तमलववेग धम्ममा हूय तेन सहता युधिहिरं युक्तमलभत। यदुक्तं महाभारते ।१। १२३। में —टा

"संयुत्ता साहिधर्मेण योगस्तिधरेण ह। जैने पुर्ववारारोहा कर्वप्रायास्तां हितम्॥ ऐने चन्नमम्बले सङ्कैंश्मिनित्रश्यो। दिना मध्यगते ऋधें तिथौ पूर्वी श्रीतपूर्विते ॥ सन्दह्यम् कुन्ती सुधाव प्रवरं सुतम्। जातबाचे सुते तिखन् वागुवाचाध्रोरिकी । एव वभीभृता श्रेष्ठो भविष्वति नरोत्तय । विकाला, सञ्चवाक चैन राभा एच्या भावस्थति।

स्रथ ग्रच्हति काले इतराष्ट्रेण योवराच्ये स्थापितीय्वं दयादाचिस्थादिसुखसस्यर्या प्रवासु लक्षकी तिर्तुजै: सह सुखसुवास। वाष चतुरुह्दाहाननारं खक्तराच्यो दृपदराच्य-सभिग्रन्य द्रीपहीं सातुज: परिकीय पुन: खराच्यसागतवान्। ततः क्रवासहायो राज-स्वयज्ञकर्णाय दुर्जयान् जरायन्यप्रश्वति-वृपतीन् इत्या राजसूयिष्टं समापयामास। ततीरस्थापरवश्रदुर्थोधनमतात्रसारिया केतव-पटुना प्राकुनिना सच द्युतं छात्या पराजिती-2 तुर्जिभीं माहिमि: पत्रा दीपदा च चित्रो हार्थावर्षे वनवासाय एकवर्षमज्ञातवासाय च प्रस्थितो हैनवनमध्युवास । ततो दादश्रवधेर्वन-वासजातं महन् जरमनुभूय खदानवासाय चयोर्ण्यवें विराटनमरसधिवसन् धुनः अधा-सहाय: खराच्यप्राप्तार्थं सहतीं चेरां सतवान्। क्षतेशीप यक्षे यदा विगुगमही दुर्योधनी राज्यादिसं न इत्तवान् तदा लब्बसंन्यवली ३सी कुरु सेच सहत्युई अल्बा विगाख च दुर्थी-धनादीन् इस्तिनाधिपतिः सन्ताट् वसूव। ख्यचात्रमेद्यादिना सुरगणान् परितोष्यः षट्-चिंग्रहर्षे राष्ट्रसुखमनुभूतवान्। ततः प्रभासे यदुवंशाच्ययमान एयोति निर्विस: षट्चिं शवर्षे वयस्तं अर्ज्नुगरी सं परी चितं खराच्येश्मिषिच उत्तरामार्गेण सर्गारीहर्ण क्तव(निति। तथाच देवीभागवते। २। ८।

"देइ कार्ग हरे: श्रुला याद्वामां चयं तथा। ममनाय मतिं चक्री राजा हीमाचलं प्रति ॥ उटचिंग्रहार्षिकं राच्ये स्थापयिलोत्तरासृतम्। वर्षमाम वनं राजा द्रीपद्या भारती: सह। रट्चिंप्रचैव वर्षीण कला राष्यं गनाक्षये। ाला हिमापचे घट्ते जहु: प्राणान् र्घास्ताः ॥"

प्रस्थान्यहि पेषदिवर बन्तु महाभारतादौ विस्त 'भ्रो दश्यम्॥)

वः, चि, योद्वा । युधधातीरीयप्रवायेन नियमः॥ , पुं, (युध्यते इति युध्यते धेनेति वा । युध् 🕂 इचियुधीन्धिरसिद्धाध्यस्यो मन्।" उगाः 1888। इति मक्।) चंयामः। धरुः। इति दिनौ॥ वाया:। इख्यादिकीय:॥ योद्या। इति नहान्तकोस्रवास्यादिष्ट्ति: ॥ (यथा, ऋसेद् । 1隻隻1隻1

"स इन्स्हानि समियानि सन्मना क्रियोति युद्धा को जसा जनेस्य: ॥" [भा: योडा।" इति तङ्गास्ये सायगः॥) भीत्र-प्रामः। प्रारमः। इति संचित्रसारीयादिष्टतिः॥ य इर् विमोडे। इति कविकल्पहुम:॥ दवा॰-पर॰-सक्-सेट्।) विभोच खाक्कारी-.सम्। य, युष्यति । इर्, ऋयुपत् अयोषीतु । रित्वात् ड इत्यन्ये। इति दुर्गाद्यमः ।

युधिष्टिर रित खातः पाखीः प्रथमजः सतः॥" द्युक्खरः, पुं (युनिन्दितः युक् योजनास्य। ताङ्णः खुरो वस्य।) चुदवाव्रः। इति ग्रव्स्चन्त्रिकाः। युव्धानः, पुं, (युध्यति रसी । युध्य + "स्तिय्धिभ्यां सत्वच।" उगा॰ २। ६१। इत्यानच् कित्साये सन्वकार्यभा।) साव्यकि:। यथा,— "ग्रेनेयस्तु भिनेनिमा युय्धानन्त सात्वितः ॥" इति (निकाखशिष:॥

सुवती

इन्द्र:। चित्रिय:। इति संचिप्रसारीयादि-ष्टितिः ॥ चि, बोह्वा च ॥

युवकः, पुं,युवा । युवन्भव्दात् कन्प्रव्ययेन निव्यक्षः॥ युनमण्डः, पुं, (यूगां मण्ड आश्रयतिनास्त्रस्य। युन-वयस्फोड़ा इति भाषा। यथा,—

"युवाखो धवाखः सात् वयस्मोटाइये दयम्।" इति श्बर्तावली।

युवजानि:, पुं, (युवित्रजीया यस्येति। "जायया-निङ्। रप्। हार्इ था इति निङ्।) युवतीयति: । यथा, "युवनानिधेनुष्यासिभैभिन्नः खिनचारियः। रासो यद्यदृष्टी एन्ति कालक्ष्यप्रिलीस्खः॥" इति महिः। ५। १३॥

युवितः, रिक्त, (युवन् + "यूनस्तिः ।" ४। १।६०। इति ति:।) प्राप्तयीवना ॥ (यथा, व्यक्तिज्ञान-भ्राकुलाचे ४ खडू।

" शुय्वस गुरून कुरु प्रियमखीहर्ति सपनीजने अत् विपन्नताणि रोषणतया मास्त प्रतीयं गयः। सूबिछं भव इचिया परिचने भोगेष्यनुन्सेनिनी वान्सेर्व गृहिनीयरं युवतयी वामाः कुल-

स्वाधय: ^{1"}) युवती, की, (यु+ ग्राष्ट्र + डीप्। इति सिद्धान्त-कौसदी। ४। १। ७७। कदिति डीय्। इह्-ज्जुलहर्तः:।१।१५६।) प्राप्तयीवना। यथा, ष्ट्रहर्तं स्थित्याम् । ७५ । ८ ।

> "यो यं विचिन्तयति यानि स तन्सयत्यं यसगरत: सुभगवेव गता युवळ: ॥")

५ दिवारी ६ धनिका ७ धनीका = मध्यसा ६ डररणाः १० सध्यमिका ११। इति प्रव्हरता-वली ॥ ईम्बरी १२ वर्था १३। इति हैसचन्द्र:। ३। ५११ ॥ वयस्या १८। इति राजनिर्धेष्ट: ॥ तसा बचगारि वधा,---

"चाषोड्धाद्भवेदाला तरुणी चिंधता मता। पचपचामतः प्रौट्रा बहा भवति तत्परम् ॥" इति कालिदासः॥

"वाला तु प्राचदा प्रोक्ता युवती प्राचहारियो। घौढ़ा करोति रुडलं रुडा भरगमार्दिशेत्॥ निहायधरहोब्नामा प्रीष्टा वर्षावसन्तयोः। हिमन्ते ग्रिशिरे योग्यान इडा काणि प्रस्थते ॥" योग्या युवती। इति राजवत्तमः॥ स्त्रीया- युव, भजने। इति कविक्तलाइमः॥ सीचधातु मार्थम्। यथा। प्रसदा चैति विद्यया युवति ख तथा स्टेतित भागुरि:। प्राम्यीवना सुवति-रिति वात्स्यायमः। इत्यमस्टीकायां मरतः। युद्धदः, (योवति भजतीति। युव + "युव्यक्तियां २। ६ : ५ । ३। ६ रिना इति भ्रव्यक्तिका।

युवतीहा, की, (युवतीनामिष्टा।) खर्णयूषिका। इति राजनिष्टः॥

यवनामाः, पुं, ऋषंवंधीयराजविष्यः। स च गौरीगर्भे प्रसेनजितो जातः सान्वाहिपिता च।

"तस्याः प्रसेनजिञ्जक्ते लेमे भाय्या पनिव्रताः। गौरी नामासिश्रासा ना नदीभूता तराङ्गिशी। तस्यां प्रसेन जिच्च चे युवनायां सङ्गिपतिम् ॥ यावन् सुर्थ खंदेति सा दावस प्रातिष्ठति। सच तर्वीवनायस्य मान्यातुः चित्रस्थते ॥"

इति विच्नुरागी समरोपाखानाधाय: ॥ गर्ड + अर्थआदाच्।) यूनी गर्डस्थनगविर्धिः। युवनाश्वतः, पुं, (युवनाश्वान् जानः। जन् + रःः।) मान्माहराजः। इति ईमदनः। २। ४६३। युवरानः, पुं, भाविवुद्धविशेषः। तत्पर्यायः। मेंचेय: २ चाजित: ३। इति चिकाखग्रेष:॥ राजपुत्र:। तत्पर्याय:। जुमार:२ भर्नु-हारक: ३। इसमर: । १ । ० । १२ ॥ अवा वाली राजा यूनां वा राजा धुवराज:। संस्थ-द्योराच्च दति वः। क्षमारयति क्मारः। खातु कुमार कुमाल नृक केली खन्। भर्तुदरिक: पुत्त: भर्णा चानी दारकश्चीत वा भर्तृहारतः। दारको मंदके शिशाविति निगम:। इति भरत:॥ (यथा, महाभारते। १19३ | १६ |

> "मिष जायेत यः पुत्रः स भवे स्वर्गन्तरम्। युवराजो सहाराज। सल्मेतद्विवीमि तं ।"। सुवा, [न्] चि, (यौनीति। यु+ "कानन् बुष्ट(पतिचरानिधन्बिदुपतिहित:।" उग्रा॰ १।१५६। इति किनिन्।) सम्यः। (यया, भगो। २ । १२० ।

"अर्हेपाणा सुत्कामिन वृतः स्थविर

चप्रतिवष्ठपर्यन्तवयस्तः। यथाः,—

चावति। प्रवृत्यानामिनादास्यां पुनस्तान् प्रतिपदाते॥") र्येष्ठः। निसर्वेचल्याली । इति मेहिनी ।ने,९१३॥ तलार्थाय:। युवित: २ यूनी ३ तराकी ४ तजुनी युवा. [न्] युं, (यीर्तात। यु+कलिन्।) यौवमानस्थाविधिरः। घोड्ण्ववित् चिंद्र्द्वपै-प्रयम्तवयसः। इति केचित्॥ घोद्धार्यात्

> "आधोद्धाद्वदेशलक्तरमस्त उच्छत। रह: खात् सप्तते रहें वर्षीयान् नवते: परम्॥" र्ति भर्तपृतस्तिः।

> ("व्यापी इग्राइवेदाल: पचर्चिप्रत् युवा नर:।" इति हारीते प्रथमे स्थाने पत्रसेवध्याये॥) तत्वयाँवः। वयस्यः २ तरुगः ३। इत्यमरः। राह्। ४२ । वयः स्यः ४ तलुनः ५। इति प्रन्द-रझावली॥ गर्भेट्य: ६ वेटक: 🙉। इति चटा-

रयम्। (पर०-सक्त०-सेट्।) योधित् युद्धाद्। इति इगोरासः।

महिक " उसा०१ १३८। इति महिक

यूचिका, स्त्री, (यूधं पुष्पवृन्दमस्या चस्तीति। यू

+ उन्। टाप्।) पाठा। इति राजनिष्युः

व्यन्तानक:। इति मेदिनी। कं, १८८॥ पुष्प

विशेष:। युँद फुल इति भाषा॥ (यथा, मेच

"विश्रान्त: सन् व्रजवननदीतीर जातानि सिधः

उद्यानानां नवजनकर्णेयं (यकाजालकानि "")

तत्पर्याय:। गणिका २ अब्बन्धा ३ सामधी ४

सा पीता चेन् हेमपुव्यिका। इत्यमरः। २

४। ७१ ॥ युथी५ प्रष्टसन्ती६। इति चिका**ग**ड-

ग्रेष:॥ श्रिकां किनी वासनी द। इति

रत्नमाला। दासपृथ्यिका ६ बहुगन्या १०

भ्रङ्गानन्दा १९। अस्या गुणाः। स्वादुत्वम्।

लग्दोषनाशिलय। इति राजनिष्टः ।

"यूघीयुगं हिमं तित्तं कटुपाकं वरं खञ्ज ।

वणासस्खदनाचिभिरोरोगविषापद्म्॥"

(तथा च सुमृते उत्तरतन्त ४५ ऋथाय:।

वटातिमुत्ताङ्करमिन्द्रवार्जम् ॥")

यूथी, स्की, (यूथ+ चर्षां आदाच्। ततो सीष्।)

यूचीनः, पुं, (यूचं मातीति। यूच + खः।)

यृतिः, स्त्री, योगम्। मिश्रवम्। इति सिद्धान्त-

यूनी, स्त्री, (युवन् + डोघ्। "म्बब्रुवमघीनाम-

युवती। इति भ्रब्दरत्नावकी॥ (यथा,— "यूनी कामसयी दुनीति हृहयं नेध्ययभावा-

तिहिते।" ६। ४। ११३। इति वस्य उलम्।)

इति क्लापे ययुवमधोगाचेतिस्त्रे कुलचंदः।)

२ सिनिति कर्माय्ये सायणः । १ । ५१ : १८।

यहा, यु + "कुयुम्यां च । उगाः ३।२०। इति

प: दीर्घत्वचा।) यज्ञी पशुवन्धनकाष्ठम्। इत्व-

मरः। २। ४। ४१॥ तस्य परिमाणादियेषा।

वर्तुंत: श्रीभन: स्पूत: कर्तवी टममौलिक: ॥"

य्यः, पुंकी, (यौति भिश्रयतीति । य्यते युष्यते-

"पटोन शेल्सुनिचसायू थिका

यूथिका। इति भ्रव्यकावकी।

य्यप:। इति श्रब्दचिन्नका॥

कौसदी॥

स्मृती ।

भविष्ये।

मधुरं तुवरं हृदां पित्तन्नं कषवासलम्।

भूकेरार्किपित्तदाइ**त्रधानाना**ः

इति भावप्रकाषाः ।

हूते। १। २५।

शिशिश्वम्।

सर्वनामयुश्राच्छव्द:। तस्य त्रिष्ठ (तर्ङ्गेषु समानि रूपाणि। (एकविंग्रतिविभक्तिष्ठ तस्य क्टपार्था।) यथा। त्वम् १ युवाम् २ यूयम् ३। चाम् ४ युवाम् ५ सुक्षान् ६। त्या ७ युवास्याम् युद्रासि; ६। तुभ्यम् १० युवाभ्याम् ११ युग्नम्यम् १२ । त्वत्र ३ युवाभ्याम् १४ युग्नत्र ५। नव १६ युवयो: १० युद्धाकम् १८। त्वयि१६ युवयो: २० युक्सासु २१। (दितीयाचतुर्धी-घष्ठीनामेकावसर्गदिवसनबङ्घवसनविभक्तिषु तस्य रूपान्तराणि यथा। द्वितीयैकवचने ला। चतुर्धीषष्ठीरंकवचने ते। आसां दिवचने वाम्। व्यामां बह्नवचने व:। श्लोकपादे वाक्यादी च-वा-हा-ह-एव-ग्रन्द्योगे चदर्भनाषद्वस्त्रयं-वातुयोगे च न खु:।) इति वाकरणम्॥

"युद्मत्कते खञ्जनमञ्जनाचि ! थिरो महीयं यदि याति यातु। नीतानि नाषां जनकाताजाण दशायनेनापि दशानगानि ॥" इति सुत्तिवादे गदाधर: ।) : स्त्री, यूष:। इति हैमचन्द्र:। ३।६८॥ कः, पुं, (यौतीति। शु+ "च्याजियुध्नीभ्यो दीर्घ ॥" उगा॰ ३। ४०। इति कन् दीर्घच।) मत्कुण:। इति जटाधर:॥ (यथा, सुभृते सुचस्याने ३१ खधाये ।

"यका ललाटमयान्ति वर्षि नाम्नन्ति वायसाः। विषां वापि रतिनीस्ति यातारस्ते यमालयम्॥") का, फ्ली, (यक + क्लियांटाम् ।) मत्कुरण:≀ यभी इति उक्षाग इति च भाषा। तत्रायाय:। केशकीट; २ खेदज: ३ घट्पट: ४। इति राजनिर्धेष्ट:॥ पाली ५ वालक्षसि: ६। इति जटाधर: ॥ (घया, मनौ । १ । ४५ । "खंदजं दंश्मश्रकं युकामचिक्मत्कुणम्। उपाणकोपनायन्ते यचान्यत् किषिदीहप्राम्॥" किमिविशेष:। तद्यया,— "नामती विश्वतिविधा वाह्यास्तच मलोहवाः। तिलप्रभाणसंसानवणीः केप्राम्बराश्रयाः ॥

बहुपाराश्व स्वाश्व युका लिखाच नामत:। डिया ते कोटपिड्का; कण्डगण्डान् प्रक्तर्वते ॥" इति माधवनारसंग्रहीतर विनिश्ववे जिन्यधि-

"क्रिमयो दिविधाः घोत्ता वाह्याभ्यन्तरसम्भवाः। बाह्या यूकाः प्रसिद्धाः खुः किसुनूकास्त्रथा-

रुप्रधा हि भवेदा ह्या: घड्धा चान्त: यस्द्रवा:। तेषां वच्चामि संभूतिं बाह्यानाश्वन्तरे वृणाम् । क्चाद्ति वलात् खेदाचिनया श्रीचनाद्रि। नक्षातुनसुद्भाक्तीर्गा यूका भवन्ति हि। यका छंखा परा चेतासृतीया सम्मि

मतुज्ञायाचाच प्रचन्यो वास्त्रोपनवकारियः ॥ युका मत्तकसंस्थाने खेता वस्त्रनिवासिनी। चक्नेयुका नेत्रचर्मे स्ट्यो रोमणि यशिका।" दित हारीते चिकित्वितस्थाने पचने थियाये॥ युकानाभकीषधं यथा, कामरसे। "विड्डान्धीत्मसकत्कयोगात् गोन्द्रचित्रं कट्तेलमेतत्। काथक्षयोगेन भिरोसहायां युका द्लीचा प्रचयं विष्टान्त ॥ गोम्द्रचेया बलाम्द्रलखेपी यूकानिवार्याः। पार इं मह ये जिञ्जा कथा शुक्तू र जड़ वै:॥

नागवली प्रवेश्वाय वस्त्रखर्छं प्रवेपयेत्। तर्दक्लं वेष्येकोनी धार्थं यामचयं तथा ॥ यूका पतन्ति नि:शेषानास्तकाद्वाच संभ्रय:। दिनिधानवनीतेन खेपान्मौलौ प्रकण्डनुत् ॥ भी जोत्पनं तिलं यप्टि सर्वेषं नामके प्रस्। धानीषलं समंपिष्टा लेपो यकाविनाश्न: ध निशागन्यकारोग्ह्यं विङ्ङ्गकट्तेलकम्। पारदेन समं मह्तं लेघो युवानिवारण: ॥"

"परमाग्रः परं स्टब्सं चसरेगुकी हीरजः। बालाग्रसेव निष्कास युकां चाथ यवीहरम्॥") यूतिः, की, (धु + "जित्य्तिज्तिसाति हेतिकी र्तन यस । ? ३।३।६०। इति क्तिन् निपातना ही घे-लप।) मित्रगम्। इति सुम्बनीधवाकर्-याम्॥ (यथा, महिकाखी। ६। ६६। "करोमि वो वहिर्यूतीन् पिवध्यं पाणि भि-

यूर्यं, क्री, (यु मिश्रगी + "तिथएसगूथयूथयोथा:।" (यथा, रामायखे। २। ५३। ४१। "तच कुञ्जरय्थानि समयूषानि चैन हि। यूचनाथः, पुं, (यूथस्य नाथः।) वन्यकरिणां इलसर:।२।=।३५१ यूथप:, पुं, (यूथं पातीति। पा + क:।) स्वरण्य-

"घोरमादाय परशुं सतूर्यं वस्तकार्य्कानम्। व्यन्दशावत दुर्सियों न्द्रगेन्द्र इव यूथपम् ॥" प्रधानमात्रे च। यथा, महासारते । १।१८।५।

"राजा पाण्डुर्से हारस्थे प्रस्थाल निवेतिते । चरन् मेधुनधर्मास्यं ददर्भं न्द्रमय्थपम् ॥")

यूथभटः, धुं, (यूथाद्भटचितिः:।) यूथात् पसायित इसी। इति प्रव्हमाला। (यूथ-

धरमात्रे, ति । यथा श्रीमद्वामवते । ८।

इति केप्रस्य युकादिनिवारणम् ॥

परिमाणभेद:। यथा, मार्नकीये। ४६। ३०।

उटा∘ २। १२। इति धन्प्रत्ययेन निपाति-तम्।) सनातीयसम्हः। इत्यमरः। २।५।८१॥ विचरन्ति वनान्तेषु तानि द्रव्यसि राधन ।॥"। सम्बद्धा ईश्वरः। तत्पर्यायः। यूथपः २। प्रस्तिनां प्रधानम्। इति प्रव्दरवावणी॥ (यथा, श्रीमद्वागवते। ६। १५। २८।

"विस्तस्य वकुतस्यैव कलौ थूपः प्रशस्यते।" इति सामवेदिष्ट्योत्स्यतत्त्वम् ।

"चतुर्छको भवेद्यूपो यदारच समुद्रवः।

यूपः, पुं, (ब्र + पः । दीर्घन्य ।) नयस्तसः । याग-स्तमा:। इत्यादिकोषः ॥ (यया,रघ्वंशे ।६।३०।

"संग्रामनिर्विष्टमप्रसमाह्य-

ाच पहुर्धेती

२⊂ 8€ "थर्

यूपक्टक, मु (यूपस्य कटक इव यज्ञसमाप्ति इतक पशुवसाद्ये बद्धभूमी यत काष्ट्रसारो यात स यूप तसा श्रहिस ववायासति केमरका क्यांतर्भा यः काष्ठावकारः सः। यूपम्रेले निहित-लो इबलय इति के चित्। इति भरतः। तत्-पर्याय:। चवाल: २। इत्यमर: ।२। ११८॥ य्पतर्थः, पुं, (यूपस्य कर्णद्वा) यूपैकदेशः। ततार्थाय:। छतावनि:२। इति हेसचन्द्रः।

बूपहः, पुं, (युषाय हः।) खरिरवृचः। इति चिकाण्डप्रेष: ॥

बूपहुम:, पुं, (यूपाय हम: ।) खरिरटच:। इति भ्रव्हरत्नावली। रत्तखहरः। इति राज-निर्घत्यः ।

रूपक्तः युं, (यूपो कच्य उपनेधानार्थमस्य।) पची। इति भ्रव्साला॥

्पायं, की, (यूपस्थायम्।) यूपस्थायमागः। ततार्थाय:। तस्ते २। इत्यमर:। २। ०। १८। घ, वधे। इति कविकत्यहुम: ॥ (भ्वा०-पर०-सक्व०-सेट्।) धलखरी। यूषति । इति दुर्गादासः॥ षं, पुं, करी, (यूष्+क:।) सुद्रादिकाथरयः। इसमर:। ३।५।३५॥ यूषीवन्त:स्यादि:। चनग्रिक्विति सुक्तदः। इति भरतः॥ 🗱 ॥ अथ स्त्रयूषगुणाः।

"सुत्रयषीविकरी इदाः शुद्धानां त्रिकामपि। मण्यो वलाप्पित्र हो ज्वरहा च कताकत:॥ चाक्त इलवर्णं सर्वमञ्जलं कट्केविंगा । विद्वेयं लवया खेदिव हुकै: संस्कृतं क्रतम्॥ स तु दाड़िमल्दीकायुक्तः स्वानागवाड्वः । किचल सुपाकच दोषा खामविरोधल त्॥" *॥ प्रसूचगुखाः ।

'सकरयूष: संयाही हं ही खादु: प्रमेह जित्। पत्तस्रीयाञ्चर इरक्षयाती सारमाग्रमः॥"॥॥ विस्ययूषगुषाः ।

कुलत्यय्घीरिनलचा श्रकराधारिनाधनः। [खोत्रतृकोकासाधाँगुलामेद:कपापह: ॥ **॥ म्बेन सह सावव्वगुगा:।

खन्डमानी गुर्केंदी वातन्नी दीपनी मत: ॥" थि खड़ब्य:।

नकं कपित्यवाङ्गरीमरिचाजाचित्रकः। पनं खड्य्षी १ दमयं का कलिकी १ परः । " *। ङ्काम्बर्जिक्यूबगुगाः।

(यानो लवगके इतिलमा विपाचितः। ङ्काञ्चिकतौ यूपौ स्माहिवातकपापचौ॥" रति राजवलमः॥ 🕸॥

प च। अथ यूयस्य विधिशंगास्त्र। खादश्रायी नीरे श्रमीधान्यस्ती रस: ! .सानि घन: किस्ति गेवाती यूष उच्यते। n: स एव निर्यृष्टी रुचिक्यच विशेषत:॥" ख प्रकाराकरमा इ। क्तरयपनं मुखीं पियानी बाह्ये कार्यिकी म्। प्रसीन विषयेणज्ञां युव सम्बते ।

य्यात पलसित तन कल्लोकत उच्छी पिणली च ससुहिताईक गामता कल्की लमा उभयमपि ब्रह्ममितन वारिका पचत

"यृघी बेळी बच्च: पाके वच: क्रस्टा: क्रमा-

च्यच मृत्रवृष्ठविधि:। हन्दटीकायां तन्त्रान्तरे। "सुहानां द्विपलं सीये अनमद्री एको स्मिते। पाइसां महितं पूतं दाड़िमख पखेन तत्। यक्तं सेन्ववविश्वाङ्गधान्यकीः पादकां प्रिकीः। क्षाणानीरकयोख्यांच्छायैकेनावच्र्यातम्। संस्कृतो सहयूषी रेवं पित्तक्षीय चरो सतः ॥ " *॥ ख्य सहय्वगुराः।

"सुझानासुत्तमो यृथो सीपन: प्रीतलो लघु:। वर्षोईयन्त्रम्दाचनप्रायचन्दासहत्॥"*॥ च्यच सुहामलक्यूषगुर्याः ।

"सुद्रामनक्यूष्रस्तु भेदी पित्तानिलापष्ट:। हर्राष्ट्रप्रमनः भीतो म्ह्रच्हां अममदापष्टः ।" मस्रयूषगुणाः पूर्ववन्। इति भावधकाषाः॥ (तथाचा

"कुलत्यय्षी मधुरः कषायः

कर्षं सिंपत्तं विशिष्टन्ति श्रीघ्रम्। मेहाप्सरी पायुजमेदहला सन्दीपनी स्वावशीधनश्च ॥ चारकाय्यं मधुरच ग्रीतं विश्वतो वातनिवारणः । श्रेवाप हं पित्तहरं नराणां क्षिमं निष्ट्याद्पि दात्यच् ॥ भीतलं सधुरं सौद्धं युषं पित्तविकार जित्। वातदोषद्दरं घोत्तं ज्वरायां भ्रमनं परम्॥ मारुरी पाइको यूघी र्टाष्टी खादुः प्रमेष-

पित्तञ्जेशकरमः सात्तथातीसारनाश्नः। काषायं कट्काचीतां वातम्नं पुंच्यदीष कत्। रक्तपितं निहन्धायु चयानां यूष्रमुखते ॥ धनं सवातं कपलक्षावयूषं च पित्तकत् ! व्यक्षं पर्योघितं तच शस्यते तैलपाचने ॥ खन्यानि चैव प्रस्तानि कौलत्यान्युवितानि च । **मस्राच्चिपुरा वल्या: कलायाद्याच्य विक्रोता:**॥" इति यूष्विवि: ॥ 🗰 ॥

इति चारिते प्रथमखाने नवगेरधाये॥ "ज्ञेयः प्रथातमचापि सुद्रयूषः खतासतः। च तु हाड्मिन्दद्दीकायुक्तः स्वानामघाड्वः ॥" "पटोलिमस्यूषौ तु कंपमेदीविश्चोधिसौ। पित्तज्ञी दीपनी इटी कमिन्नप्रव्यरापची ॥ चासकासप्रतिकाय प्रसेकारो चक्चवरान्। हिना मः लक्यूषस्त कषमेरीमलामयान्॥ कुलत्ययूषीवितत्वा श्वासपीनसनाध्नः। त्यी प्रत्यी कासाधींगुल्मोदावर्तनाग्रन: ॥ दाड़िमामलकेयं थे। हृदाः संग्रमनो लघुः । प्राणामिजननोम्बक्षिरोष्ठः पित्तवात्वितः।

यादी भित्रकृषे दिव

यवक्रीलमुलस्थागा या कराउगिरीना पह इतसुत्रुन स्टल्यान ८५ च य य यूष पु (यवतीति यूप+क) प्रणाकत्रच इति श्बद्रनावली ..

योष, ऋह दक्षे। इति कविकल्पद्रस:॥ (स्वा०-चाता०-चक०-सेट्।) अना:स्यादिः। ऋ अधियेषत्। इ, येषते थियेषे। इति हुर्गा-

योक्ताः [ऋ] चि, योगकर्षाः। इति युज्यातोः कर्तरि छन्पळयेन निष्यत्रम्॥ (यथा, वाज-सनेयसं हितायाम् । ३० ! १२ ।

"सन्धवे ध्यन्तामं क्रोधाय निसरं योगाय योक्तार् भ्रोकायाभिसत्तौरम् ॥"

"योक्तारं योगकर्नारम्।" इति नद्धायम्॥) योक्नं, की, (युज्यतेश्नेनिति। युज 🕂 "दाम्बीप्रस्यु-युजस्तुदेति।" ३।२।१८२। इति छन्।) युगेन सङ् ई्पार्ग्ड यादध्यते चानेग तत। योत् इड़ि इति भाषा। तत्पर्थायः। च्यावन्यः,२ योजम् ६। इत्यमर: १२।८।१३॥ (यथा, **महस्**वेदे। ५ । ३३ । २ :

"सलं न इन्द्र धियमानी कार्ती ईशीयां ऋषन् योकसर्य: "

"योव्रं नियोजनराजुं वाळा: त्यायव्यति ।" इति शसानरन्तुः। यथा तहुभाखे सादगः॥ रासायको। २ । ८५ । १८।

"ततो निश्चिख मचनं योक्षं क्रत्वा च वामु-

मन्यानं सन्दरं कवा ससन्प्रभिनी ज्म: 📭) योगः, पुं, (श्रुच समाधौ 🕂 सावादी यघावर्षं घष ।, सबहन:। उपाय:। ध्यानम्। सङ्गति:। बुक्तिः। इत्यमरः। ३।३।२२॥ (ग्रमा यया, देवीभागवते । ३ / १५ / १३ / "स्वीयान् गुणान् प्रविततान् प्रवदंस्तदासी तां ग्रेमरामरुचकार्च वीगयुक्त:॥" "योगयुक्तः प्रेमयुक्तः।" इति तड्डीकायां नील-क्खः। इतम्। इति मन्:। =। ११५॥ चस्य प्रमाणं योगरानम्ब्दे दरवम् ॥) चप्-व्याधिसम्याप्तिः । वषुः स्वीधीम् । प्रयोगःः । विष्ता-स्मादि:। भेषजम्। विश्रव्यपातक:। द्रवम्। कार्मेगम्। इति मेदिनी॥ नेथाचिकः। धनम्। इति हेमचनः॥ चारः। इतम्। इति त्रिकारङप्रेघ: ॥ * ॥ (येन वाक्यं युज्यते र बोगः:। यथा,---

"तेलं पिवेचा ग्टतवासिनिसा-चिसामयारचकपियालीमि: r सिद्धं वलाम्याच सद्वदाक् हिलाय निलं गनागडरोगी ह सिडं पिवेहिति प्रधमं वस्तवे छनीयपाई सिडं प्रयुक्तमेवं दूरस्थानामपि पदानामेवीकरणं योग:।" दख्तरतन्त्रे पञ्चारितमे धार्य स्युतेनोत्तम्।) वाच सप्तिं स्तियोगानां नामानि । घथा

"च्योगेषु च सर्वेषु पूर्वयासं परिवरीत।

ष्ययोगाच विनद्यन्ति चन्द्रशुह्विच्ता इमे ।

करकचा ऋख्योगाचा दिनं दर्भंतथा परे।

शुभी चन्त्रे प्रकथिति हचा वचहता १व॥"

विरुद्धयोगानां देश्चविश्वेषे प्रतिप्रसदी यथ

"विरुद्धसंज्ञासियवारयोगा

व्यथ युभचन्त्रेण करकचादिशान्ति:!

"विष्याभः प्रीतिराष्ट्रयान् सीभाग्यः भोभन-खतिगाख: सुकमा च प्रति: यूनस्तयेद च ॥ मखो वृद्धिर्भवस्य याघातो हर्षणस्तया। वक्रभास्क अतीपातो वशीयान परिष: श्रिव:। सिधाः साधाः सुभः सुको बक्तेन्द्रो वैष्टतिस्तथा॥" तिषां वर्ळानीयभागा यथा,— "परिचस्य व्यजेदह युभकासी ततः परम्। त्यजादी पश्च विष्कासी सप्त गूले च नाड़िका:॥ गखयाचातयोः घट्च नव इषंणवद्ययोः। वैभृतियातिपाती च समस्ती परिवर्जयेत॥ ग्रेषा यघार्षनामानी योगाः कार्य्येषु ग्रोमनाः ॥" च्यथ विष्यस्मादियोगानयनक्रमः।

इति स्थंसिद्धानाः॥ विष्यभादिसप्रविद्यतिसञ्जाककालविशेषः। तत्-साधनमाच ।

"ग्रह्मलाः सर्वोन्द्रकतान्त्रताः

"रवीन्द्रयोगलिप्तास्यो योगा सभीगमाजिताः।

मनगन्याच्य घष्टिया नाची सुन्धन्तरीहृता: ॥"

खखगजेच भयोगमितौ क्रमान्। अय हुना खराते खविजिप्तिका निज्ञांदन गतामन नाहिका: " भास्त्ररीयसिद्धान्तभिरोमणीगणिता-थाय:॥ 🛊 ॥ यस्य ग्रहस्य नवनं ज्ञातु-मिछते नस्य कताः कार्याः । तया चन्द्राक्रयो-योंगस्य कताः कार्याः। उभयव प्रताष्टकेन चृते प्रथमखाने सत्मानि । द्वितीयखाने सत-योगाः। अथ यान्यविष्र्ष्टानि गतानि खस्त-चारच्यानि गम्यानि खः तैष्ठां गतानां सन-न्धियो दिवसा: खखगतिभिर्माच्या:। यहस्यते ता गतगाड़िका भंवन्ति । यसेव्याणां विकला भत्तास्त्रदेखा घटिका भवन्ति । इति मिना-चरागाची तनुष्ठतटीका॥ खानन्दयोगो यथा। भीमपराक्रमे। "वासिनी सह स्वयेग घोमे समग्रिरसाया।

> "भूमिषुचार्वयोश्ह्न गन्दा सरु-द्वारगाद्रीन्यचित्राहिम्बलायिभि:। भागविषाङ्कवीरहि भना भवेत् फल्गुयुग्गोष्ट्रं युता ॥ सोमपृक्षसः वारे जया स्थान्समी-पेन्द्रगुर्विन्द्रयाम्याभिनिहाजिभि:। शीष्यतेर्द्धि रिक्ता च युक्ता यहा विश्वप्रकाषिष्टक्पिचादिळाक्भि:॥ स्त्रयं सुतस्य दिने यदि पूर्णा बद्धदिगाधियतिद्रविधैः खात्। भरेव समैता

अर्थेषा भौभवारेण बुधे चल्तः प्रकीर्तितः ॥

दारुखं ग्रनिसंधुक्तमानन्दीय्यं प्रकीर्कित:॥"

चात्राघा गुरोवारे विश्वदेवस्तु भागेवे।

बोगवरा यथा। हो पिकाबाम्।

ध्ययमेव

सिहानयुक्ता ।"

"ध्वगुरकारम्यकापीमाभान्यकेवारे प्रस्थितविधियुग्ने फल्तुनी भादयुग्ने। दिवसकरतुरङ्गी सर्वशीनाथवारे गुरुपुगन बदातोपान्यपौधाानि कौजे दहनविधिधताखामेत्रभं सौन्यवारे

सरद्दितिभपृष्यामे चभं जीववारे। भगवुगच्याची विषासीचे विताहे खसनकमलयोनी सौद्वारेश्वतानि॥ यदि विष्यितीपाती दिनं वाध्ययुमं भवत। च्यतेरन्दतयोगेन भास्करेण तमी यथा॥ सर्वदेशाविश्विण फलं स्याच्ह्भयोगनम्॥ अन्दर्भ सिद्धियोगस्य यदीकस्मिन् हिने भवेत्। तिह्निन्तु भवेह्षं मधुर्चार्यथा विषम्॥" *॥ चाय सिहिद्यभपापयमधालयोगाः । यथाः ---"गन्दादाः (सिंडियोगा सगुजबुधकुवाकी च्य-

वारे: प्रश्चा:। ऋयें ग्राप्रामिषड् इड्स्निमितित्ययोऽकां दि-वारी: प्रस्था: "

राजमार्ने ग्रहे।

"मासा रुदारियो रामा षट्पचसुनयस्तया। इस्ने तिषय: सप्त रखादिसप्तिमर्गष्टे: ""

"हारश्चर्ययुता भवेदशुभदा सोमेन चैकादश्ची भौमे चापि युता तथेव दश्मी नेषा छतीया

घष्ठी नेयफलप्रहासुरगुरौ पुक्री द्वितीया तथा। सम्बारमाविना अविज्ञाननी स्र्थां सामे । पापी कांचि विषा खाचययम सु च्या खा हि चित्राचतुः अं तीयं विश्वाभिजिद्धं तथ क्षुचद्विसे खबयं

चा है म्हला विशासा यमधनतुरमानसानि जैने-रहिं पिनं

रोडिएयाद्री यमेन्द्र्यसममथ स्मोरङ्कि गुष्या-

चयेन्द्रौ∦ सौराहि इलयुग्गार्थमयमजलयुक्षीचापुष्या-

वरहोरखण्डचीयुक्ते सरहपतिहिन सीन्यवारे र्थ्यसापि ॥"*॥

ष्ययोत्पाटाहियोगाः। "रवादिदिवनैर्युक्ता विश्वाखादिचतुक्षतुः। उत्पाटा म्हळदं काणा चम्हतानि यथा-

क्रमम् 🛚

परत शुमम्।

खय नरकचायोगः। "वाजिचिनोत्तराप्राष्ट्रा सलपाश्रीव्यभानाताः । स्र्यादिवारचं युक्ता योगाः करक्याः स्ट्रताः॥" अथ न्द्रयोगः:। "आदिसभौमयोर्नन्दा भन्ना सुन्नग्रशाङ्गयोः।

दुधे चया गुरौ रिक्ता भानी पूर्णाच खत्यहा॥" ष्यच धमधरहाहीनां े जनिसंध "वमचाहे राषेप्षी कर्यो दाद्य माहिका

मध्यवार्प्रभवास्य ये वे । कृनाङ्गदङ्गेष्ठ खश्चेष्ठ वन्याः क्षिष्ठ देशियुन ते विरुद्धाः॥" अथ क्रियायोग: । स्नय जनु: ।

श्रीपति:।

"दु:खाम्यमया: पुरुषा: प्राय त्रक्ष मचालयम् उत्तरेयुर्भवाक्तोधिं तथा त्यमनुचिनाय 🛭 दल्लः चनदा प्राप्त क्रियायोगं मधासनाप्त नराणासुपकाराय दु:खदिच्छित्तकारकम्। विद्विरवाच ।

इति च्योतिसत्तसम्॥ *

चाराधवधं विश्वेषां जगतां कार्गं परम्। केश्वनातिरापेचा एवसुत्तं धवाख्य ॥ रद्या पूजानमसारै: मुस्र्वाभिरहर्निभ्न। ब्रतीपवासीर्विविधेब्रासिकानाच तर्पणै:॥ ते सीचास चिते: कामेर्ये खचेतम तुष्टिरा:। अवेशुरपरिचरेदादाराधयत केपावम्॥ तिविष्ठास्तद्रविष्यस्तिकारीयस्तद्राययाः । तिइथियक्तानानामाः सर्विक्तिन् स दति (खातः ॥ समसान्यय कर्नाणि तत्र सर्व्यात्मनात्मि। संन्यत्यध्वं स व: करी। समस्तावरमाच्यः ॥ पर: पराणां परम: च एको

चराचरं विश्वसिदं समना-दिचलधरूपन्तपरियद्वं यत्॥ तमाराध्य जगन्नायं क्रियायोगेन वाड्वा:। चयां मोवं परं जम्ससात्तकोचकारणम्। संसाराणेवसमानां विषयाकालाचेतनाम्। विष्णुपोलं विना गान्यत् किश्विद्क्ति परावसम् उत्तिलंखिनाय हिंद वर्गिखनाय नेश्वन्। सुझं चिन्तय गोविन्हं खपं चिन्तय माधवम् ध व्यमेनायचित्ता हि संश्रिता मधुस्रहनस्। जकारत्यारं संसारं क्लारयय ॥

गरोत्तमो यस्य पदझ भिन्नम्।

इति विद्विष्ठाखम् ॥ * ॥ च्यथ योगसाधनम् । केशिध्यव उवाच । "योगस्ट पंखास्टिका ! श्रयतां गर्तो मस। यच स्थितो न चवते प्राप्य क्रमालयं सुनि: ॥ मन एव मनुष्यायां कार्यं वन्धमी चयोः। वन्यस्य विषयासिङ्ग सुर्त्तोर्निव्यंवयं तथा । विषयेन्यः समाहृत्य विज्ञानात्मा सनी सुन ।

क्रियायोगपराणीच मुक्तिकार्याग्यनेकपा:।

समाराध्य जगन्नाषं राजानो मोचमाप्रुयु: ॥"

ु ये तेन बच्चाभूयं परेश्वरम् । ष्प्रात्मभाव वयळीव ्घन सुने । भ्रमा जोइमाकर्षको यया।

ोग । 🗱 घ्य

योग:

व्यात्मप्रयक्षणीचा विशिष्टा या मनोगतिः।
तस्या वस्या संयोगो योग रखिभिधीयते ॥
रचमळन्तविश्रिष्ठायुक्तयस्त्रीपजच्छः।
यस्य योगः स वै योगी समुस्त्रसिधीयते ॥
योगयुक् प्रयमं योगी युद्धानः सोग्निधीयते ॥
विनिध्यद्वसमाधिस्तु प्रवस्त्रीपलिख्यान् ॥
यदन्तरायदोवेण दुष्यते चास्य मानसम्।
जस्मान्तरिस्यसतो सक्तिः पूर्वस्य नायते ॥
विनिध्यद्वसमाधिस्तु स्तिः तन्तव जन्मनि ।
प्राप्नोति योगी योगामिद्यस्वक्तां च योरिवरात ॥

बहा चये प्राष्ट्रिं साध्य स्वास्त्रीय परियष्टान्।
सेवेत योगी निष्ट्रासी योग्यतां स्वं मनी नयन्।
स्वाध्याय प्रीच सन्तीय तथा परिस्तन् प्रवसं मनः।
इत्वीत बहानि तथा परिस्तन् प्रवसं मनः।
स्वीत यसाः सनियमाः पष्ट पष्ट प्रकी निताः।
विश्रिष्टफलदाः वाष्ट्रा निष्ट्रासानां विस्त-

यसं भद्रासनादीनां समास्याय गुणैर्थेतः ॥

यमास्त्रेनियमास्त्रेस युक्कीत नियतो यतः ॥

प्राणास्त्रमास्त्रं वायमस्यासात् कृतते तु यत् ।

प्राणास्त्रामः स विद्यायः सवीजीव्योज एव च ॥

परस्रोगाभिभवं प्राणापानौ यदानित्रौ ।

कुततः विद्यानेन हतीयः संयमात्रशेः ॥

तस्य चालस्वनवतः स्पूलस्त्रं दिणीतमः ! ।

स्रालस्वनमननस्य योग्निनीव्यसतः स्ट्रतम् ॥

प्रस्टाद्यनुरत्नानि नियद्वाचाणि योग्नित् ।

कुयाचिन्तानुवारीणि प्रस्ताचाणि योग्नित् ।

वस्त्रता परमा तेम चायत्रित्वचलामनाम् ।

दन्त्रियाणामवस्त्रेस्तिनै योगी योगसाधनः ॥

प्राणायासन पवनैः प्रसाह्रारेण चेन्द्रियः ।

वस्रीकृतेस्ताः सुर्थात् स्थितं चेतः श्रुभाव्यवे ॥

श्रीखाब्डिकः उवाच । तथातां मे महाभाग । चेतसी यः सुभाश्रयः । वहाधारमध्यं तहन्ति दीषमजीह्नबम् ॥

स्रीके प्रिध्यक्ष उवाच । प्रात्रयस्तिसी बद्ध दिधा तद्य खभावतः। र्ष । म्हर्नेसम्हर्तस् परसापरमेव च ॥ विवा भावना विश्व विश्वमेतिविवीध मे। खाखा क्रमें ज्ञा च वचा चैवोभवासिका। स्रभावात्मिका होका कर्मभावात्मिका परा। 'भयासिका तरेवाचा चिविधा भाषभावना ॥ नन्दनादयो बच्चमावमावनया युताः। क्मभावनया चान्ये देवाद्याः खावराखराः ॥ ररग्धमभी दिशुप वक्षकर्मा (स्रका द्विधा। धाधिकारयुक्तेयु विद्यते भावभावना ॥ ची ग्रेष्ठ समस्तेष्ठ विशेषज्ञान कर्मासु ! चमेतत् परं चात्यद्वेदभिन्न हणां हुए !॥ वक्तमितमेदं यत् यत्तामाचमगीचरम्। ।सामात्मसेवेदां तज्ज्ञानं अधारं ज्ञितम्॥ । विक्षीः परं रूपमरूपसाजमचरम्। यखक्तंपवैक्तप्यकच्चगं पर्माक्षनः॥

न तद्यीगयुका भ्राक्यं हुम ! चिन्तवितुं यत:। ततः स्पृतं हरे रूपं चिन्सं यहित्रगोत्तरम् । हिर्ग्यमभी भगवान् वासवीवध प्रजापति:। मक्तो वसवी कहा भास्करास्तारका यहा: । ग्रन्थसंयस्दरियाद्याः सक्तला देवयोगयः। भनुष्याः प्रभावः श्रीलाः ससुद्राः सरितो हमाः॥ भूप भूताचात्रीषाणि भूतानां ये च हितवः। प्रधानादि विशेषानां चैतनाचैननात्मकम् । रकपारं द्विपादच वहुपारमपादकम्। स्त्रीतहरे रूपं भावनाचितवात्मकम् ॥ रतत् सर्वभिदं विषां जगदेतचराचरम्। परं ब्रह्मस्टपस्य विक्यो: यक्तितमन्तितम् ॥ विख्यक्तिः परा प्रोक्ता चैत्रज्ञाख्या तथापरा! व्यविद्या नर्भमं द्वान्या हतीया प्रक्तिरिव्यते । यया चैत्रद्याति: सा चेहिता तृप । चर्वमा । संवारतापानखिलानवाप्रीव्यत्त्वनताम् ॥ तथा तिरोहितवाच प्रस्ति: चीनप्रचंचिता। सर्वभ्तेषु भूपाल ! तारतम्येन लच्यते ॥ च्यप्राणवस्य खल्याच्यास्थावरेष्ठ ततोश्रधका। सरीख्येशीय तेभ्योशीय स्वतिश्राच्या पतिस्वतः ॥ पतिविश्यो समास्त्रीयः सम्मामा प्रम्वोरिधनाः। पश्चभो सनुजासातिश्रका पुंस: प्रभाविता: ॥ एन्योरिष नागम्बद्धा यसादा देवता वृष ! । प्रकः समस्तदेवेध्यस्तत्वापि प्रजापतिः॥ हिणस्यगभी । ति ततः पुंचः श्राम्युपलिन्तः। एतान्यग्रेरूपस तस्य रूपाणि पाधिव । ॥ यतस्व ऋक्तियोगेन युक्तानि नभसा यथा। दितीयं विषासंज्ञस्य गोगिष्यंयं महामते॥ चारतीं बचायों रहमं यत् सहित्वाचते वृधीः। समलाः प्रक्तवस्रीता तृप यन प्रतिष्ठिताः ॥ तिहिश्वरूपरूपं वे रूपमन्यहरेमें इत्। समसाप्रक्तिक्याणि तत् करोति जनेश्वर ।॥ देवतियंड्मनुष्याद्दिरावन्ति खलीसया। जगतासुपनाराय न सा कमी निमित्रचा। चेशा तस्त्राप्रमेयस्य व्यापिन्यवाहतासिका ॥ तह्मं विश्वरूपस तस योगवृजी गृप !। चिन्यमासविश्रह्मधे सर्व्यक्तित्विधनाप्रतम् ॥ यथामिरहतिश्खः कर्चं इष्टति सानितः। तथा चित्ते स्थितो निष्णुर्वीतिनां सर्विकिल्लिषम्। तसात् समसायातीनामाधारे तच चैतसः। क्ववींत संस्थितिं सा तु विज्ञीया श्रुत्तधारणा ॥ शुभाषयः सचित्तस्य सर्वगस्य तथातानः। निभावभावनातीती सक्तये योगिनां नृप ॥ अमी च पुरुववात ! चेतसी ये वापात्रया: ।. चगुहास्ते समस्तास्तु देवादाः कमीयोग्यः । मूर्त भगवतो रूपं सर्वापाश्रयनिस्हम्। एषा ने आरका जेवा याचलं तन धार्मते॥ तम नहते हरे रूपं याहक चिन्छं नराक्षिम ।। तक्षूयतामनाधारा धारका नोपपद्यते ॥ प्रसम्चार्वद्गं पद्मपनायतेच्यम्। सुनमोर्णं सुनिक्षीर्यंवसादयस्त्रोच्यसम्। समक

कर्योवं सुविक्तीर्गशीवसाद्भितवचनम्। वलीविभिद्धिना समनाभिना चीदरेण वे ! प्रलब्बारमुजं विष्णुमयवापि चतुर्भे जम् ॥ समस्थितो रजङ्गच सस्थिराङ्घिकरास्त्वम्। चिन्तयेद्वासमूनं तं पीतनिकीलवाससम् ॥ (करीटचारकेय्रकटकाहिविस्जितम्। भार्ङ्गभगदाखड्गचक्राचवलयान्वितम्। 'चिनायत्तकायो योगी समाधायातामानसम् ॥ ताबद्यावर्षीभूना तजेन हम धारणा । बजतिस्तलतोश्चदा से ज्या कर्म कुर्वतः। नापयाति तहा चित्तान् सिद्धां मन्येत तां तहा ततः प्रश्वगदाचक्रभाङ्गदिरिष्टनं वृषः। चिनायेद्वगवदूपं प्रशान्तं साधास्त्रकम् । सा यदा धारणा तहत्वस्थानवनी तत: किरीटकेय्रमुखेर्मध्ये रहितं सरेत्। तद्वावयवं द्वं चेतनापि पुनर्वेधः । कुर्धास्तोरवयविनि प्रस्थितम् । सद्पप्रत्ययेवेवसन्तिशान्यनिस्धाः। तह्यानं प्रथमेरङ्गी: षड् भिर्निष्पादात नृष । ससीव कल्पनाष्टीनं स्वरूपमध्यं हि यत्। भनका धाननियादां समाधि: मोश्निधीयते ! विज्ञानं प्रापकं प्राप्य परे त्रकारिय पार्थियः।। प्रापणीयसचिवात्मा प्रकीमाध्यमादनः 🗷 दिवनः; करणा ज्ञानं करणं तन तस्य तन्। नियाद्य मुलिकार्थ वे अतक्ष विवर्भते ॥ सद्भावभावमापत्रस्ततीयसी पर्माताना। भवव्यमेदी मेदस्य तस्यान्तानकतो भवेत ॥ विभेद्वनके? ज्ञान नाग्रमाळ निकं मने। चातानी त्रहाणी मेरमसन्तं कः करियाति। रतिक से मया योगः खालिका । परिष्टकते। इति विष्णुपुराणे ६ अंधे ७ अध्याय; ॥ 🗱 ॥ ब्रस्टतयोगी यथा।

"सुखं योगासनं कला वस्व संपृटाञ्जलि:। पुलकाङ्कितसक्वीङ्गः साम् नेचीवित्रशंभवत् ॥ रड़ां समुचां मेथाच विक्रलां निवनी धुराम् नाड्रोबटकच योगन निरुध्य च प्रयवस:॥ खनाधारं साधिष्ठानं मणिपूरसनाहतम्। विश्रहं परमाज्ञाखं घटचकच निरुधा च । जङ्घनं कारियला च तं घट्चकं क्रमादिधिः वचारचं समानीय वायुवहं चकार ए॥ निरुध्य वायुं मेध्यान्तामानीय चुद्यास्त्रम्। तं वायुं सामयित्वा च योजयामा समध्या । एवं सवातु निव्यन्दो यो इत्तो इरिका पुरा जनाप परमं मकंतं तसीकाद्याचरम्। स्कृतंच जर्षं सला ध्यायं धायं पदास्वम् । दरभं सर्यासोजे कर्ने तेनीसयं सने ॥ तत्तीजसीवनारे रूपमती वसुमनी हरम्। विसुजं सरली एसं श्वितं पीतवासका। मुतिम्हलस्यलम् सञ्चलम् । इंवडास्यं प्रसन्नास्यं भन्नानुयहकातरम । नवीन जलहाकार खामसुन्दर्गियसम्। स्तित जन्द्र सर्वेष्ठ निलिप्त सान्तिकपिकम

स्वात्यारामं पूर्णकामं जगदग्रापि जगन्परम् । सर्वयस्पं सर्वेषां वीजरूपं सनातनम् ॥ सर्वाघारं सर्वयरं सर्वशक्तिसमन्वितम् । सर्वाराध्यं सर्वगुरं सर्वमङ्गलकार्यम् ॥ सर्वभन्तवरूपच सर्वसम्यत्वरं वरस्। यर्ड्ड प्रकारम् च हिंदि तह हिरेव च। हुषु च परमास्थ्यं तुष्टाव परमेश्वरम्॥" इति बचार्वेवर्ते श्रीकृषाख्ये २० अधाय: ॥ 🗱 अध धानयोगः । इरिक्वाच । "अय योगं पवन्यामि सिलिम्लिकरं परस्। ध्यायिभि: प्रोचित धोयो ध्यानेन हरिरीम्बर: ॥ तत ऋगुध्व सहिपान । सर्वपापविनाश्चनम् । विणः सर्वेश्वरीश्नन्तो यद्भूमिपरिवर्ष्णितः॥ वासुदेवी जगनायी ब्रह्मात्मा खडमेव तु। टेहिरेहिस्थिनो निख: सर्बदेहिनिवर्कित: ॥ देचधर्मविष्टीनच चराचरविवर्ष्णितः। षड्विधेषु स्थितो द्रशा श्रोता द्राता स्वती द्रिय:॥ तहसरिहत: सरा नामगोचिविचितः। मनता मन: स्थिती देवी सनचा परिविष्णैत: ॥ मनोधर्मिविहीनच विद्वानायय एव च। बौहा बुहिस्थित: साची सर्ववोधविविर्क्ति: ॥ वृद्धिमें विद्यान सर्वः सर्वगती। मलः सर्वेद्राणविनिर्मृतः प्राणधन्मविविच्यतः॥ प्राणिप्राणी सहाप्रान्ती भवेन पर्विकित:। चाहदारादिचीनच तहसीपरियर्जित: ॥ ततसाची तक्षियन्ता च परमानन्दरूपक्;। चायत्खप्रसृष्ट्रास्यकात्साची तदिवज्जितः॥ तुरीयः परमी धाता द्यपो गुगाविन्तितः । सत्तो युद्धो जनवापी सत्य यात्मासग्रहं (भ्रद:॥ रवं वे मानवा विज्ञाध्यायन्ती भ्रपरं पदम्। प्राप्त्रयुक्ते चत्रह्यं नाच कार्या विचारणा ॥ इति थ्यानं मधा खातं तव ग्रङ्गर ! सुत्रत !। पिट्य एता सततं विष्णुलीकं स मच्छित ॥" इति गारु १८ खधाय: ।

च्यवाष्टाङ्गयोगः।

"सुत्तिरणङ्गविद्यानात् वंचिषात्तददे ध्यगुः। यमाः पच विद्यतिया खिह्नंचा प्रास्यहिंस-

मधं भूतिहतं वाकामत्तेयं खायहं परम्।

सधं भूतिहतं वाकामत्तेयं खायहं परम्।

समेयुगं ब्रह्मचर्छं संबंखागीऽपरियहः॥

नियमाः पद्म सखाद्या वाद्यसाभ्यन्तरं दिधा।

श्रीचं तृष्टिच सन्तोष्ठलपवेन्द्रिवन्द्रः॥

खाध्यायः खाष्मचलापः प्रिणधानं हरेयेणिः।

स्रामनं पद्मकाद्यतं प्राणायामी सक्ष्मयः॥

सन्त्रधानयतो गर्भो विपरीतो न्यगर्भवः।

सन्त्रधानयत्वान् व रेचकाद्रिचकाव्याः॥

सन्त्रद्विश्वसानिकः श्रीष्ठः प्रवाहारच रोधनमः।

स्राविश्वसानिकः श्रीष्ठः प्रवाहारच रोधनमः।

ध्यान मनवो छति अक्षत्रक्षे स ं स्थितिः। चाहमात्मा परं अद्य सत्यं ज्ञानमनन्तकम्।
विज्ञानमानन्दी जच्च सत्तत्वमित केवलम् ॥
चाहं जच्चासाइं जच्च चाहरीरमनिन्त्रयम्।
चाहं मनी वृद्धिमरहहङ्काराहिविक्तितम् ॥
चायत्वप्रसुष्ठप्राहिसुक्तं च्योतिस्तहीयकम्।
वित्यं सुद्धं वृद्धियुक्तं सत्यमानन्दमह्यम्॥
चोधसावाहित्यपुरुषः सोधसावहमख्यः ॐ।
इति ध्यायन् विसुच्येत जाञ्चसो भवनन्यनात्॥"

द्ति गार्ड १६ व्यथाय:॥ *॥ चिमिच।

"एतते कथितं ज्ञानं योगच्चेमं निवीध मे। यं प्राप्य ब्रह्मणो योगी आम्यतानन्यतां ब्रजेत्॥ प्रागासीवासमा ज्यो योगिमां स हि दुर्क्यः। कुर्व्वीत तत्त्र्यये यतं तस्योपायं ऋगुष्य मे॥ प्राणायासदेचेद्दोषान् धारणाभिच किष्त्रिष्म्। प्रवाहारेण संसर्गान् धानेनावीन्दरान्

यथा पर्वतघातूनां भातानां दह्यते मलम्। तयेन्द्रियक्ता दीवा दक्षन्ते प्रायमियचात् ॥ प्रयमं साधनं कुर्यात् प्राजायामस्य योगवित्। प्रायापानिरोधस्तु प्रायायाम उराह्नतः॥ त्रव्याच्यात्रशियाखाः प्रायायामा स्विधीदितः। तस्य प्रमागां बच्चामि तदलके । प्रयुव्य मे ॥ सञ्चीदश्माचसु द्विगुणः स तु मध्यमः। त्रिगुणाभिच माचाभिषत्तरीय **उ**दाह्नत: ॥ निमेघोबोषणी मात्रा तालो लब्बचरो मत:। प्राचायामस्य चंखार्थं स्तृती हादश्मात्रकः॥ प्रयमेन जयेन खेदं मध्यमेन तु वेपयम् । विषादं हि हतीयेन जयेदोघासुक्रमात् । स्द्रं संयमानास् विद्यार् वकुष्मराः। यथा यान्ति तथा प्राणी वध्यो भवति योगिन:॥ वस्तं मत्तं यथेच्हातो नागं नयति 'इस्तिप:। तथेव योगी ऋन्देन प्रायं नयति साधितम् ॥ यया हि साधित: सिंहो स्मान् हिन्त न

तदिविषिद्धः पवनः किल्लिषं न नृशां तन् ॥
तसाद्युक्तः सदा योगी प्राणायामपरो भवेत्।
य्रूयतां सुक्तिफलदं तस्यावस्थाचतुष्वम् ॥
ध्वस्तः प्राप्तिस्त्वा संवित् प्रसादस्य महीपते।
स्वरूपं द्धापु वे तेषां कथ्यमानमनुक्रमान् ॥
क्रिशामिष्टदृष्टानां जावते फलसंस्थः।
चेतसो विक्षायत्वं यच सा ध्वस्तिग्धते ॥
ऐहिकासुश्चिकान् कामान् कोममोद्यासकांस्व

निक्धास्ते सहा योगी प्राप्ति: सा सार्थ-नालिकी ।

, खतीतानागतानधांन् विप्रक्षरितरोष्टितान्। विजानातीन्द्रकथंचीयदायां ज्ञानसम्पदा ॥ तुत्वप्रभावस्तु यदा योगी प्राप्नोति संविदम्। वदा संविदिति खाता प्रायायासस्य सा स्मिति ॥

वास्ति प्रसारं वेगास समः प्रस च वासव

इन्द्रियाणीन्द्रियार्थाञ्च स प्रसाद इति स्रुत:। ऋगुष्व च सहीपाल । प्राणायामस्य लहाणम् युञ्जनस्य यथायोगं यादिकि हितसासनम् ॥ पद्मार्क्षांचनं वापि तथा खस्तिकमासनम् । च्यास्याय योगी युझीत लाला च प्रगवं हृदि ॥ सम: समासनो भृता संहृत्य चरणावुभौ। संद्रतास्यस्तया चोरू सम्यन्दिष्टभ्य वाग्यत: ॥ पार्थिश्यां लिङ्ग दृष्यावस्य प्रन् प्रयतः श्थितः । किश्विद्वामितिप्रादनी देनाच संस्पात्। संपञ्चनासिकायं खं दिश्रकानवजीकयन् ॥ र्जसा तमसो हात्तं सलेन रजसक्तया। संख्याप्य निसीते सर्वे स्थितो युज्ञीत योगवित्। इन्द्रियासीन्द्रियाधैन्यः प्रासार्द्रीन् सन एव च निगृत्य समवायेन प्रत्याहारमुपक्रमेन्॥ यसु प्रताहरेत्कामान् बूक्गीरङ्गानीव सर्वधः। स वासर्तिरेक्सः: पश्यक्तात्मानमात्मनि ॥ सवाह्याभ्यन्तरं श्रीचं निष्याद्याकारहनासितः। पूरियत्वा बुधो देखं प्रत्या हारस्पक्रमेत् ॥ प्राणायामा दश् दो च धारणा साभिधीयते। दिधारणा स्मृतो योगो योगिभिस्तस्वङ्हिभि:। तथा वे योगयुक्तस्य योगिनो नियनात्मन: । सर्वे दोगाः प्रगस्यन्ति स्वस्यचिवोपनायतः॥ वीचाते च परं बचा पातानांच गुणान् एयन्। योसादिपरमाण्य तथातानमकलावम् ॥ इस्यं योगी जिताहार: प्रामायामपरायम:। जितां जितां भ्रानेर्सृ सिमारो हेत यथा यहम्॥ होषान् याधि तया मोचमाकान्ता भूरांग-

विवद्वेवति नारी है ससाझ निमिनि केताम् ॥ प्राणानामुपनंरीधात् प्राणायास इति स्हतः । धारगेल्यते चैयं धार्यते यक्तनोऽनया ॥ भान्दादिभा: प्रश्तानि यदचाणि जिताहासि:। प्रवाद्वियन्ते योगेन प्रवाहारस्तत: स्हत: ॥ उपायसाच कथितो योगिभि: परमाँघैभि:। यन वाध्यास्यो दोषा न जायन्ते हि योशिन: यथा तीयाधिनस्तीयं यन्त्रनालादिभिः भ्रानैः। आपिनेयुक्तया वायं पिवेद्वोगी जितस्यमः॥ भागान्यां ऋर्ये दाच हतीये च तथोरिंच । कर्फ सुखे नासिकामे नेत्रसमधान्द्रहेसु ॥ किचित्रसात् परसिंख घारणा परमा स्ट्रता दशैता घारणा: प्राप्य प्राप्नोत्यवरकान्यताम् ॥ नाभात: चुधित: श्रान्तो न च याकुललोचन: युक्षीत योगं राजेन्द्र ! योगी चिहार्थमातान: । नाति श्रीते न चैनो को इन्हें नाम्युनिलाताकी। कालेब्बेतेषु युद्धीत म योगं ध्यानतत्पर: ॥ सम्बद्धियनकाभ्यासे जीखें गोर्ड नतुष्पर्य । शुष्कापर्णचये नदां साधाने ससरी हमे॥ सभये क्रापतीरे वा चैत्यवस्त्रीकसम्बये। देशे व्येते इतस्व की योगाभ्यासं विवर्क्ष येत्॥ सन्तस्यानुपपनौ च देशकालविविच्जिते। नासतो दश्च योगे ससात्त रोवा स्प्रुवाद्यो युनक्ति वै।

धारयेद्वारणासुर्को भीतां भीते विदाक्तिनेम् । कीलं ग्रिस्स संस्थाप्य कार्षं कार्ष्टेन ताड़-येत्।

यस्मिन् यसिन् रजा देहे तसिनं सहप्रकारि-

जुप्तस्तृते: स्ट्रति: सदी योगिनस्तेन जायते ॥ द्यावाष्ट्रियौ वायुकी वापिनावनुधारयेत्। स्मानुष्ठात् सम्बन्धाताद्वाधास्त्रितिचिकात्-

स्मानुषं सत्तमन्तयोगिनं प्रविशेत् यदि । वाय्षिधारणा चैवं देवसंस्थं विनिद्देत् ॥ स्वं सत्वांसाना कार्या रचा योगिवदा वृष् !। धन्मार्थेकाममोचाणां श्रीरं साधनं यतः ॥ प्रवृत्तित्वणा खाता योगिनो विसायात्तथा। विद्यानं विवयं याति तसाद्गोष्याः प्रक्तिः॥

चलौक्यमारोग्यमिनधुरतं

गनः सभो स्वरुरीयमक्यम्।
कान्तः प्रसादः स्वरमीन्यता च
योगप्रवृत्तेः प्रयमं हि चिद्रम् ॥
असुरागं जनो याति परोचि गुणकीनंगम्।
विन्यति च सत्तानि सिर्ह्वेच्यस्तमम् ॥
दीतोक्यादिमिर्युर्येथ्य वाधा न चायते।
व भौतिमेति चान्येभ्यस्तस्य सिह्विपस्थिता॥"
ति मार्वेख्यपुराणे योगिचिकित्सानाम ३६
प्रधायः॥ (तथा च।

द्षिर उवाचा। मय्येक चित्तता योग इति पूर्वे निक्डिपतम्। धिनान्वरक्षां तस्य प्रवस्थान्यधुना ऋसु ॥ माञ्च नियमासावदासनान्यपि वस्तुखः।। । यायामस्ततः प्रोत्तः प्रवाहार्य धार्या ॥ ानं तथा समाधिच योगाङ्गानि प्रचलते। हिंसा सत्यमस्तेयं दस्तर्यापरियही॥ माः संचिपतः प्रोक्ता नियमाः प्रस्या पुन्नकः।। ाः खाध्यायसन्तोवः श्रोत्तमीश्वरपूजनम्॥ यमाः कयिता तस्त ! योगचिह्निप्रहायिनः। वैदामेव भूतानामको ग्रजननं हि यत् ॥ हंसा कथिता सिद्धवीमसिद्धिप्रदायिनी। र्थेकयनं सल्यमस्त्रेयमधुना प्रश्रा॥ र्थे या वा वजेनापि परसङ्ख्यांच यत्। रसिख्यते सिहरक्तियं तस्य वर्ष्णनम् ॥ प भेषुनयाती वस्य चयमिकोचते

योगः

द्रवारास्य नादानमा पदारि वर्षे च्ह्या। अपार्य इत्ततो योग सिंह स्तु साधनम्। चान्द्रावसादना यत् प्रारीरस्य च शोषसम्॥ तत्तपः कथित पुत्त । साध्यायमधुना इट्या । प्रगाद: प्रतक्तियां तथाथळीषार:प्रिखाः ॥ क्तेषां यो जप: पुच ! खाध्याय इति कौ तितः । यदच्छानाभसन्तुष्टः सन्तोव दति पद्यते ॥ बाह्यं चाभ्यनारे चापि पुद्धिः प्रौचं विधीयते । स्तुतिस्तर्गपूजाभिवीञ्जनः कायकर्मेनिः। भवि भक्तिई ए। पुन्न स्तरी खरपूजनम्। यमाच नियमाः प्रोत्ताः संचीपात तु विक्तरात्॥ यमें इ नियमें यां तो योगी मोचाय मं स्तृत:। खिरबुह्विरसंग्हः पूर्वमासनसम्यसेन् ॥ पद्मनं खस्तिनं पीटं सें हं नौक्तुटको झरम्। कौर्मावचासनं चैव वैयाषं चार्हचन्द्रकम्। दर्खंत। च्यां सनं श्रूलं खड्गं सुहर भेव च। भकरं चिपयं काष्टं स्थायावी इस्तिक शिकम्। भीमं वीरासनं चापि वाराष्टं स्टबाने विकास्॥ क्रींचं चानाशिकं चापि मर्व्वतोभद्रमेव च। इह्तान्यासनान्यच सप्तिवंश्तिसंख्या ॥ योगर्सं मिहि हेतोस्तु कथितानि तवानधा ॥ एषामेकतरं वड्डा गुरुथितिपरायणः। हुन्दातीतो जयेत्प्रागानभ्यासन्नमयोगतः॥ अन्तस्रायां वायूनां वाह्याभ्यररोधनम्। प्राग्धासम्बद्धि प्रोक्ती दिविधः स च कथ्यते ॥ अगर्भश्व सगर्भश्व तयोरादों रेजय: स्ट्रतः। द्वितीय: सजय: प्रोत्तो पुर्व यास्विमालिभ: भ रेचन: भून्यकचैव पूरक: कुस्भकस्तथा। एवं चतुर्विधो मेदः प्राग्यामोश्च स्हरिभिः॥ अखर्ग नाड्य: घोक्ता समासमलयाश्रया: । रेचनात्रेचन: प्रोत्तः श्रून्यकस्तु यथास्थित: । पूरकः पूरणाद्वायोस्तक्तिरोधाच ज्ञम्भकः,। देखिनो दिख्यो भागे पिङ्गता नाड़िका

पिलयोनिरिति खाता भातुस्तवाधिदैवतम्। दिचि थेतरमा या च इङ्। सा नाङ्का स्ट्रता। देवयोनिरित खाता चन्द्रस्तवाधिदेवतम् ॥ रतवी दसरोक्तको सुष्ठमा नाम विश्वता। पदास्त्रजनिभा नाङ्गै लायां खा जस्त्रेनतम्। तत: मृन्यं निरालकं मध्ये खातानि योजयेत्॥ बाह्यस्थात्रीधनाडायोः सूत्वकलं विनिहिं ग्रीत्। चन्द्रदेवतया सूयः पिवेदस्ततस्तासम् । आप्यायनं भवेत्तेन छावनं कल्पवस्य तुः व्यापूर्योदरसंख्यं तु उच्चेर्वायं निरोधयेत॥ कुम्भवः कुम्भवसः स्थाविचको वर्त्ततस्य च। उत्चिय प्रयती वायुमणदेवसमानयेत॥ अङ्गुष्ठायान्त्रमारभ्य बह्मरस्ये य मोचयेत्। सङ्कोच क्रिकाचक्रकर्ड नीता रसाज्ञयम् ॥ संघोभ्य प्राश्वनीं सम्यक्ततो ब्रह्मगुष्टां नदेन्। व्यनेन प्रोधवेन्सामेमैश्वरं विमलं स्नि: ॥ क्रमेणाः वास्योगेन योगसं सिंहिभागभवेत ! ससचूकां सदा बत्स योगाङ्ग योगचिष्ठये।

विश्वाय विश्वम में तु च्या का सतु प्राने प्राने सोम्य नाक्षय द्वाय नाभाव क्षस्य द्वारयत । धारयतियतप्राणा योगीन्ययमसन्तित जायते वत्सराद्योगी जरामरस्य च्या । । वायमाक्षयंद्वाह्यं वासया चौदरं भवेत् । नाभिनासान्तराध्यायं रिवः प्राणांस्य जयेद्-

मनः स्थेयं मनेद्रत्यः निष्ठं स्थानेषु धारणान्।
स्रङ्गुष्ठनाभिनासामे वाद्यं योगी जितासनः॥
स्रानं किटिस्णे नु एकतो वे निनिर्द्रिणानः।
सदा तनेन सन्ययं राध नायुन्यक्रमः॥
रेचकः पूरकचिव कुम्मकच्य न निद्यते।
निरालक्षे मनः शला च्यातायाणाजतो भवेन।
इन्द्रियाणां विचरतां निषयेषु समायनः।
निम्नः प्रोचित यस्तु प्रव्याद्यारः स उच्यवः॥
सदान् पर्यात तस्त्रचं पर्यद्यस्यवद्यामानः।
प्रव्याद्यारः स ने प्रोक्तो योगसाधनस्त्रममः॥
कम्मेन्द्रियाणां प्रचाणां प्रचमादीतरं जनं।
यदि तच स्थिरो क्षांको मनो वाति तदालयम्।
सदानान् दश् प्रचेव कार्यद्यारणां नुधः।
प्राणवायं निनायंव मनः स्थ्येश्लरं जियेनः॥
देवांच सिद्यान् गत्यन्यां स्थारणान् सिन्दरान्

षर्भासान्यासयोगन सन्धान्योतिः प्रपायति ॥ दृष्टे न खाज्यरा रहतः सन्धानस्य प्रजायते । स्फोटाख्या गाविका प्रीक्ता क्रमेलीकस्तरा-

उचार्य विन्धतन्त्रं तु तस्यान्ते गुणवत् सारतः। भूतं भशं भविषाच वर्तमावच दूरतः । चार्गं यनद्भवेत्नं स्पोटाखे चानमन्दर्ततः ललाटं ऋभिंद्वस्यं सद्ध्यायसनुसारत्॥ युद्धसादिकसङ्गार्थं चटा ज्टेन्द्रगृख्यम्। मचनहाँ दश्भुजं सप्यच्चावर्गतनम् ॥ ध्यालीवमात्मनि विशुंध्यानं तन् सर्यो विद् तलोन्मन खंभवति न ऋगोति न पाछति ॥ न निष्ठति न सुध्ति न किचिदा समीचते। गुद्धोदरादिस्थानेषु वायुं नासां विचिनायेत्। ईश्रीव्हिमिति योगीन्तः परानन्दैकविग्रहः। जरामरण निर्मेता: शिव एव सर्वकानि:॥ गमनागमनाभ्यां यो हीनी वे विवयं लिनातः। रकाकरोज्यनीभाव: समाधिर्मिधीयत ॥ न रहहसुनियन्ता न स्ट्यास्थापि (चन्तनम्। न विह्नांन्तरं पुछ । बक्षयस्त्रिविमेदनम् ॥ न स्यूलं न स्वयां वापि न इस्तं नापि लोगिनम् न शुक्तं नाधि वा प्रोतं न क्षतां नापि कर्नुरम् क्तला हृत्पद्मनिकंश दिन्दार्खं दिन्धसम्बन्धः। चातानं सर्वभूतानां परस्तात्तमसं स्थितम्। मर्नेखाधारमयसमागन्दं च्योतिर्ययम्। प्रधानपुरवातीतमाकामं इष्टरं प्रावम्। तदन्तः सर्वसूतानामीयरं वस्रक्षियम्। थायेदनादिमधान्तमानन्दादिगुणालयम् ॥ मष्टाना पुरुष सम्म तस्याय सम्म चाययम्

ची क्षाराकी तथातानं संस्थाप्य परमातानि॥ काकाषी इवसीपानं धायीताकाशसधामम्। कार्णं चर्चभावानामानव्देकरसाययम्॥ पुराणं पुरुषं भूम् धायेन्सुच्चेत वन्धनात्। प्रिवमिक्तं विना यस्तु संसारं तर्ने मिच्छिति॥ न्ह्राहो यथा खलाङ्कली: समुद्र तर्त्तीमच्छ्रति। तथा विना प्राम्मसेवां संसारतरणं न 🗑 ॥ सर्जयोख्यपदः भ्रम्भर्गान्या काचन देवता। तसात सर्वप्रयकेन महादेवं प्रपूजयेत्॥ यहा गुष्टायां प्रकृतं जगत्सं मोहनालये। विचिन्छ परमं योस सर्वभृतेककारणम्॥ जीवनं सर्जेन्द्रतानां यत्र लोक: प्रकीयते। व्यानन्हं वस्तमः सन्द्रां यत्प्रश्चानि सुसुन्तवः॥ तक्सध्ये निहितं ज्ञञ्ज केवलं द्वानल स्याम्। पातुं तिरुचित्रियान सी स्वतं यो गरी श्वरम्॥ गैकलचं डिल चंवा चिल चंग नवस्मकम्। सब्बों पाधि विनिम्सुलं समाधिर सिधीयते॥ बाह्ये चाभ्यन्तरे पुत्र । यत्र यत्र भगः स्थिते । तच तचातानी रूपमानन्दमनुभूयते॥ सस्याय्य स्वि चात्मानं परंच्योतिषि निशंगी। स्हर्ते तिष्ठतः साचात्तस्य चातुभवो भवेत्॥ सब्बन्न: प्ररिपृष्टेच जरासर्यविष्ठित:। मत्प्रसाराञ्जवेदोगी नान्यया क्रीक्सरन ।॥ तसान् सर्वं परिखण्य कर्मनातं सुद्ष्करम्। मामेकं प्रश्यं गर्केट्दानं नाश्याम्य हम्॥ बाक्षणाः चिचया वैध्याः भूताकार्ये च

महित्तभावना पूता यान्त मत्यरमं पहम् ॥
जगतः प्रवाय प्राप्ते नष्टे च कमलोद्भवे ।
महित्ता नैव नप्यन्ति खेच्छावियष्टघारियः ॥
योगिनां कर्मियां चैव ताप्रसानां यतास्तनाम् ।
चाहमेव गतिस्तेषां नात्यरस्तौति निचयः ॥"
इति बच्चपुराणोपपुराणे श्रीकोरे प्रिवस्कन्दसंवारे यमनियसप्राणायामाहित्यनं १२ छः ॥
च्यथ योगान्तराया यथा,—
"योगान्तरायासस्थाथ चायन्ते युद्धतः पुनः ।
नश्यन्तेश्यास्तस्तेशिप प्रणिधानेन वे सुरोः॥"

स्त उनाय।

"आनसं प्रयमं पचाहाधियोड़ा प्रजायते।
प्रमादः संध्यस्याने चित्रसंहानगस्यितः॥
च्याद्वादर्शनं सान्तिदुः स्वष चिविधं ततः।
दोम्मनस्यमयायेषु विषयेषु च योग्यता॥
दश्यामिप्रजायने सुनैयांगान्तरायकाः।
च्यावस्य प्रदत्तिच गुरुतात् कार्याचत्त्रयोः॥
व्याध्यो धातुवैपन्यात् कमीजा दोष्ठजास्त्रथा।
प्रमादस्तु नमायेस्तु साधनागस्मावनम्॥
दद वस्नुभयसुक्तं विद्यानं स्थानसंध्यः।
च्यावस्थितचित्तस्यम्वतिस्था हि योगिनः॥
वस्यामिपि भूमो च चित्तस्य भवनस्यात्।
च्यश्रहाभावरहिता द्विवें साधनेषु च॥
साध्ये चित्तस्य हि गुरी द्वावाचारिष्ठवादिष्ठ
विषययश्चानामित स्थानस्थितस्थितः॥

सनासन्यासिक प्रोत्तं तथा चैवाधिभौतिकम् । दु:खमाध्यासिकं प्रोत्तं तथा चैवाधिभौतिकम् । द्राधिदेविकसिख्तं चिविधं सहजं पुनः । दक्काविघातात् सङ्गोभस्थेतस्सद्दाहृतम् ॥ दोम्मेनस्यं निरोद्धयं वेशाय्येण परेण तु । तमसा रजसा चैव संस्पृष्टं दुम्मेनः स्तृतम् ॥ तदा सनित सङ्कातं दोम्मेनस्यमिति स्तृतम् । हटात् स्वीकरणं छला योग्यायोग्यविवेकतः ॥ विषयेष्ठ विचिचेष्ठ जन्नोधिषयनोजता । स्रन्तराया इति स्थाता योगस्थेते हि योगि-

यायनोत्साह्य तस्य गर्धान्त न च श्रंसय:।
प्रनरेष्यन्तरायेषु दिजा पश्चाद्धि योगिनः॥
उपस्माः प्रवर्त्तन्ते सर्वे ते सिद्धिस्त्रचकाः।
प्रतिमा प्रथमा सिद्धिद्विनीया श्रवणा स्तृता॥
वार्त्ता द्वतीया विश्वेद्यासुरीया चेह दर्शना।
स्रास्तास्य पश्चमी प्रोक्ता वेदना षष्टिका स्तृता।
स्राह्म पश्चमी प्रोक्ता वेदना षष्टिका स्तृता।

प्रतिभा प्रतिभावृत्तिः प्रतिभाव इति स्थितिः ॥ बुद्धिविचना वेदां दुधाते बुद्धिरचते। स्त्रो अवहितेश्तीने विषक्षे बनामते ॥ चर्वेत्र चर्वेदा ज्ञानं प्रतिभागुत्रामेण तु। श्रवणात सर्वेश्रव्हानामप्रवर्त्तन योगिन:॥ इखदीर्घन्नतादीनां गुल्लानां श्रवणाद्पि। दार्थे खाधिमभी यस्त वेदना त्रपादिता 🕯 दर्भागा दिश्ररूपाणां दर्भगचाप्रयक्षतः। संविद्यारसे तस्मित्राखादी साप्यवत:॥ वार्त्ता च हिवासन्धानां तकाचा चुह्निसंविहा। विन्दन्ते योगिनस्तसार्विद्यस्वनं द्विजाः॥ जगव्यसिन् हि देहस्यं चतुःष्ठिमुणं समम् । चौपसर्गिकमेतेषु गुगेषु गुगितं डिचा: ॥ चनयाच्यं सर्वया चर्वमौपसर्गिकमात्मनः। पेशाचे पार्थिवचायं राचसानां पुरे दिना:॥ याची तुतीलसं प्रोक्षं गान्वचे त्रयनात्मकम्। ऐन्द्रे खोसात्मनं सर्वं सौन्यं चैव तुमानसम्॥ प्राजापळे लहङ्कारं व्राञ्जी वोधमनुत्तमम्। चार्रे चारौ दितीये च तथा भोड़श्ररूपकम्॥ चत्।व्यंग्रत् हतीये तु द्वाचिंग्रच चतुर्धके। चलारिंग्रत पचमे तु भृतमाचातानं स्हतम्॥ गन्धी रसस्तथा रूपं ग्रब्द: सार्थस्तिधेव च। प्रत्येकसष्ट्या सिंडं पश्चमे तत्त्व्हतकतो:॥ तथाष्ट्रचलारिंग्र्च घट्षचाश्र्न्तथेव च। चतु:घरियुषं ब्राइवं लगते हिजसत्तमा: 🛭 खीपसर्गिकमात्रस सुबनेषु परित्रजेत्। लोकं व्वालोक्ययोगेन योगवित परमं सुखम्॥ स्थलता चस्वता चाल्यं वार्डकां यौवनं तथा। गानाजातिखरूपच चतुर्भिद्वेषधारणम्॥ पाणिवां इं विना निखं सुरक्षिमैन्य चं युत:। रतररमुणं प्रोक्तमैयर्षे पार्धिवं महत्। चर्चे नियसन यद्यसम्यामिन पिनिशस इच्छेच्छता खब पोतु चसुद्रमपि नातुर 🛭

यत्रेक्ति जगत्वसिन् तत्रास्य जलदर्धनम् बद्यदस्तु समादाय भोक्तमिच्छति कामन: नत्तदसान्तितं तस्य नयायां देहधारयम् । भाग्डं विनाथ इस्तेन जलपिग्डस्थ घार्यम् अत्रणतं प्ररीरत्य पार्थिनेन समन्वितम् । रतत् घोड्यकं प्रोक्तमाध्यमेश्वर्धमुत्तमम्॥ देशाद्यविगिक्तां वत्तापभयविर्जतम् । लोकं रम्धमपी हान्यद्रमधं खविधानत: ॥ जसमध्ये इतवहचाश्राय परिश्चागम। चिमित्रहर्ण हस्ते स्ट्रतिमानेण चागमः भस्तीभूतविनिर्माणं यथापूर्वे खकासतः । हाभ्यां रूपविनियात्तिविना ते खिलिभरात्मनः चतु चिंभात्मकं होतत् ते जसं सुनिपृङ्गवा.। मनोगतित्वं भूतानामन्तर्निवसनं तथा॥ पर्वतादिसहाभारकान्धेनोहहनं पुन:। लवुलच गुरुतच पाणिभा वायुधार्यम् । अङ्गल्ययनिषातिन भूमेः सर्वव कम्पनम्। एकेन देहानियात्तिवातिष्वर्धे स्टतं बुधै: । द्धायाविहीननिव्यत्ति(र्न्द्रियाणाष्ट्र दर्शनम् ; चाकाश्रममनं निव्यमिन्द्रवार्धे: समन्दितम् । द्रे च प्रव्यहणं वर्षप्रवागाइनम्। तिकाचितिङ्गयहणं सर्वेप्राथिनिदर्शनम् ॥ रेन्डमेचर्यस्थलस्य समेतिरतः पुरातनः। यथाकामोपलिखः यथाकामविनिगमः 🖁 सर्वेचाभिभवसेव सर्वग्रह्मानदर्भनम् । कामानुरूपनिमाणं विधित्वं प्रियदर्भनम् 🖁 संसार्दधनसेव मानसं गुणलस्यम्। क्टेरनं ताड़नं वन्धं संसारपरिवर्तनम्॥ सर्वभूतप्रसारस स्वाकावनयस्तथा। याजाप्रवासदं योक्तमाच्यारिकस्तमम् । खकार्यानसमुख्धिस्तयानुग्रह एव च। प्रवयसाधिकारस जोकष्टनप्रवर्भनम् ॥ यसादस्यमिदं यक्तं निम्मां याच एवक एवक संसारस्य च कर्तृत्वं ब्राइमितद्रुत्तमम् ॥ एतावत् तत्त्वसित्युत्तां प्राधान्यं वेषावं पद्म्। नस्या तद्गुणं प्रकां वेत्रमधेने प्रकाते । विद्यति तत् परं ग्रीवं विष्णुना नावगस्यति । च्यसंख्येयसुणं पृद्धं को जानीया च्छिवासकाम् बुत्याने सिद्धयसीता ह्यपमग्रीस की तिता:। निरोडचा: प्रवक्षेत्र बैशाखें स्व परेस तु॥ नापाति ध्वतां ज्ञाला विषयेषु भयेषु च । अश्रह्या त्यनित् सर्वे विरक्त इति की चित: : वैद्यागं पुरवे खातं गुणवेद्यामुखते । वेराग्येशीव सन्धाच्याः सिह्नयसौपसर्गानाः ॥ चौपसिंशिमात्रस सवनेष्ठ परिवाजेत। निक्धीन खजेत सर्वे प्रसीट्ति महेश्वर: ॥ प्रसन्ने विभन्ता सुक्तिवैराग्येण परेण वै। चायवासुमहार्थेष जीलार्थं वा तदा स्नि: ! जनिरुध विचेष्टेहय: स्रोध्येवं हि सुसी भवत कचिद्धमिं परित्रका चाकाग्रे क्रीस्ते यिया। उहिरेच कचिषेदान् क चिच्छ्त तदर्धेन छोकमन्य कराति स ।

क्रचिद्दाहमदम्बन्तु कुर्याह्नमं सहस्र :। म्गपित्तसम्हस्य रतज्ञानस विन्द्ति ॥ ब्रह्मार्यं स्थावरान्तस्य इस्तामनवद्ववेत्। बच्चाच किस्तेग विज्ञानानि सहस्राः॥ उच्यवनो स्नियेषा स्नेस्तस्य महासनः। च्यभ्यासेनेव विद्यानं विद्युह्य स्थिरं भवेत्॥ नेजोरूपाणि सर्व्याणि सर्वे पश्चति योगवित्। हेवविखारानेकानि विमानानि सप्तस्य: ध यस्यति ब्रह्मविध्यिन्द्रयभाग्नियर्थादिकान्। यहनचनताराच भुवनानि सहस्रम्: । यातालतलसंख्याच समाधिख्यः च पश्यति। व्याक्षविद्याप्रदीपेन खस्सेनाचलनेन तु ॥ असादान्द्रतपूर्वेन सन्वपानस्थितेन तु। नमो विच्ळ पुरुष: पश्चिति च्चात्मनीयरम् ॥ तस्य प्रसादाङ्गसम्बद्ध रेश्वर्थं ज्ञानमेव च। वैराग्यमप्रकोच्च नाच कार्यादिचार्गा॥ ज भाक्यो विस्तराष्ट्रक्तुं वर्षाणानधुतैरपि। योगे पाशुपते निष्ठा स्थातवाच सुनीचारा:!॥" इति जिङ्गपुरागे ८ अध्यायः, ।) अय चिविषयोगः।

श्रीभगवानुवाच । "योगास्त्रयो सया प्रोक्ता नृगां श्रेयोविधिस्रया। जार्न वर्म च भक्तिच नोपायोशकोशक्ति कुच-चित ह

निर्विखानां ज्ञानयोगो न्यासिनामिष्ट कामीसु। तिष्वनिर्विखिचितानां कर्मेशीगञ्च कामिनाम् ॥ यहच्ह्या मत्कथादी जातश्रहस्तु यः पुमान्। न निर्विखो मातिवक्तो भक्तियोगीयस्य चिहिदः॥ वावत् कर्सां शि कुर्वीत न निर्विदीत यावता । भत्कयाश्रवणादौ वा श्रद्धा यावन आयते ॥ खधमाँस्यो यजन् यज्ञीरनामी: काम उद्वव ।। न याति खर्गनरकी यदान्यन समाचरेत ॥ अस्तिकोके वर्तमानः खधर्मखोरनघः पूचिः। चार्ग विश्वहमात्रीति मद्गक्तिच यहच्छ्या।" इति स्रीभागवते ।११ । २० । ६--११ ॥ 🛊 ॥ सांख्योग: २ कर्मयोग: ३ ज्ञानकर्मन्यास-योग: 8 स्त्रासयोग: ५ जानयोग: ६ विद्यान-थोग: ७ बस्रयोग: - राजगुह्ययोग: ६ विभूति-योग: १० भक्तियोग: ११ प्रश्नतिपुरुववियेक योग: १२ गुणचययोग: १३ पुरुषोत्तमयोग:१8 आचारविवेकसोगः १५ सोचयोगः १६ रते योगा रतेष्वधायेषु भगवतीतायां द्रश्याः ॥॥॥ (कर्नो योगसिडिर्नास्ति। यडुक्तं काशीखन्छ। ३२ अधाये।

"न विध्यति कहाँ योगी न चिध्यति कलौ

तपः ॥ तथा च तचेव ४२ अधाये। "चञ्चवेन्द्रियरत्तः खात् वास्वितस्माम्जुमस्यात्। अल्यायुः स्थात्तया मृणां क्षेष्ठ योगमहों हय: "") गचेमं, की, (योगच चेमच तयो: समाहार:I) अमागतानयनागत्र त्यो । यथा मतुः। "दिना वैस्वता पाचे रामी खामिन तद्यहे

योगचीमेरन्यथा चेतु पालो वक्तव्यतासियात् ॥" रुच्दक्षिरा:। "अनागतस्य चानेता आगतस्य च रचनः।

योगनः

राजाविप यदान्योशस्त तदा खामी न दोष-भाक् ॥"

इति प्रायश्चिततत्त्वम् ।

(तथा च गीतायाम्। ६। २२। "च्यनव्याच्चिन्तयन्ती सांचे चनाः पर्यंपासते । तेषां निवासियुक्तानां योगचीमं वहाम्यहम्॥" "योगोरपाप्तस्य प्रापणं चेमस्तत्रचणं तदुभयं वद्यासि।" इति प्रदूराचार्थः ॥ "बोगं धनादि-काभं चिमच तत्यालनं मोचं वा तेरप्रार्थित-मपि छहमेव वहामि प्रापयामि।" इति श्रीधरमामी ॥ योगच चेमच रतीतरेतरदन पुंलिङ्गह्विचनप्रयोगो भवति।) यथा,--"योगचेमकरं कला धीताया लचायं ततः। म्हास्यानुपदी रामो जगाम गजविकम: ॥" इति सङ्क्षियो। ५। ५०॥

"पालपुष्यादेशलञ्चस्य साधनं योगः प्रशिरादे-र्षम्यसा प्रालनं चिम:।" इति तहीकायां सरतः॥ "बोगचेमौ धरीरस्थितिपासने।" इति तनेव जयमङ्गल:॥

योगचर:, पुं, (योगेषु चरतीति। चर + "चरेष्टः।" ३।२।१६। इति ट:।) हन्मान्। इति भ्रव्हरतावली ॥

योगनं, सी, (योगात् जायते इति । जन् + द: ।) खगुरा। इति भावधकाशः॥ योगनाते,

योगचः, पुं, (योगेस्यो जायते इति । जन् + डः।) व्यक्तीतिनम्बिक्षिविष्यः। य च युक्तयुक्षान-

भेदतो दिविध:। यथा,-

"अलौतिकः सम्निकर्वस्थितियः परिकीर्क्तिः। सामान्यलच्छी ज्ञानलच्छी योगजन्तथा ॥ बामतिरात्रयायाम् सामान्यज्ञानसिक्यते । तदिन्द्रियजतह्नमैवीधसामग्रापेस्वतं ॥ विषयी यस वसीव यापारी जानसमाः। योगजो दिविध: प्रोक्तो युक्तयुक्तानमेदत: ॥ युक्तस्य सर्वदा भागं चिन्तासहक्रती । परः ॥"

इति भाषापरिक्टेरे। ६३--६६ ॥॥॥ "योगन इति। योगाभ्यासन्तिमधर्मिविग्रेयः। श्वतिपुराणादिप्रमाणक इययै:। यक्तित। युक्तयुञ्जानकपयीमिदेविष्यात् धन्मेख हैविधा-मिति भाव:। युक्तस्थेति। योगाभ्यासावग्रला वभीकत-समाधि-समासादित-विविधसिद्धिक्त इखुचते। चयमेव विभिष्योगनस्मात् युक्त इखु-चते। सर्वदेति। चिन्तानष्टनारं विनेळर्थः। सार्वं सर्वविषयाणां घळचम्। अपरो युझानः । विषयकाष्ट्रत्या मानससमाधिकाः युक्षान उथते। चिन्ता धार्गतदेव कार्य तत्महकारात् स्गृजस्यायवहितविप्रक्रषा-नर्थात् मनः प्रविचीत्ररोतीवर्थः।" इति!

थीगदान, स्ती, (योगन दानम्।) ऋषेन दानम्।

"योगाधमनविक्रीतं योगदानप्रतियहम्। बच वाष्णुपधि पक्षीतन् सर्वे विनिवर्त्ते धन्।" इति मानदं - अधाय:।

"बोगाधमनेति। योगण्च्यक्लवाची छ्लेन वे वंस्वविक्रयदानप्रतियद्याः क्रियन्ते न तन्त्रतो-2न्त्रजापि नि:चेपारी यच छत्त जानीयात वस्ततो निचीयादि न क्षतंतत् सर्चे निवर्श-येत।" इति तहीकायां कुलकभट्ट!॥

योगनाविकः, पुं, सस्यविद्ययः। तत्पर्यायः। মান্তি: २। ছিনে ভাহাৰলী 🏻

योगानिदा, स्त्री, (योगाञ्चतप्रतिनिरोधतच्या, समाधिक दूपा निदा।) दर्गा। यथा, —

^लया निकान्त:स्यनाधस्या जगदग्दकपानत:। विभच्य पुरुषं याति योगनिदेति सोध्यते ॥"

इति कालिकापुरागा ह सधाय: । (चापि च मार्कछवे दंवीमा इत्यों। ५ १८८। "योगनिनां यदा विणा च्येग येका गवी क्षते। च्याक्तीयं प्रेयसम्बन् कल्यान्ते सम्बान् प्रमु, 🗗 योगेन सन्नहनीयायादिना साधा निहा। वीराणां निहा। यया, कामन्दकीयगीत-सारे। १५। ३३।

"मार्गे च द्रों पिनिविष्टमीची विधाय रचां विधिवदिधि इ:। सम्बद्धार्थि स्थितिवीरथीय: स्वेत सार्ध्वी सुख्यांगनिहास् 🕻 ") बोगपर्टं, क्ली, (बागस्य पट्टं यसनविश्रेष.। योगार्थ पहामिति वा।) यद्वर्ष्वेष एष्ठवानुस्वनं

भवति तत्। यथा.---"पाइहं योगपट्टच तच्येत्यां रोक्षधारणम्। न जीवत्पिष्टकः पुर्धाम् प्वंग्रे आनीर

भाषति॥"

नस्यगं यणा,--

"एष्ठ गान्वीः समाधीमे वक्तं यक्तथवद्दुरुप्न्। परिवेधा यहुई ज्ञास्त्र है सद्योगपहुक्षम्॥" इति पाद्ये कार्तिकमासास्या २ व्यथायः। (योगपरकम्। उत्तरीयविद्याय:। वया, वातः

"अभावे धौतवस्त्रामां प्रामसीमाविकानि प। अतयो योगपट्टं वा दिवासा येन वा भनेत्।") इत्याद्वितत्त्वम् ।)

योगघदकं, उती, (योगस्य घटकम्।) पूजारी भायों सरीयविष्यः। योगवाटा इति भाषा

"चिविवं योगपदकमादं खाद्राजिनोद्धवम्। हितीयं खाचमां ह्यं हतीयं तन्त्रविभित्तम्। चतुक्मीचप्रविक्तारं देवेंग वश्रस्ववत् । चतुर्माचं चतुरङ्गलमाचम्॥" इति वीर-मिनोदयध्तसिहान्तप्रेखरः ॥

योगपीठं, स्ती (यामख योगार्थं वा पीठमार्थ देवाना योगासनम्। यथा,

धानककी वविधिष्ठायां गबीवपङ्गादिपदस्टाः

"सण्डलं योगपीठन्तु पद्मं पद्मं विचि**न्त**येन्। प्रावादी यासनानी ह चत्यां येपि विचिन्त येतृ॥ योगपीरं एयम्प्रात्वा मख्डें व सद्देकताम्। पुनर्थात्वा ननः पञ्चान् पूजियेदासनं तनः ॥ धानेन बोगपीठस्य धाता यहीयते जलम्। ने वे न पृथ्य ध्यादि तन् खय चो पति छते। संखें देवा: समस्त्री: समराचरगुद्धका:। चिन्तिताः प्चिताच स्ययोगिषीठस्य पूजने ॥" इति कालिकाएरागे ५६ अध्याय:॥ ोगमाया, च्ही, (योग एव माया।) भगवती। स च विष्णुमाया। यथा, —

"नतस्र भौरिभेगवनपचोदिनः सुनं समादाय स स्तिकाग्रहातृ। यहा विज्ञां सुमियेष तर्ह्याचा या योगमायाजनिनव्जायया॥" इति श्रीभागवते १० स्कन्धे ३ स्थायायः ॥ [गरङ्ग:, पुं, (योगेन रङ्गो रामो यस्य ।) नारङ्ग: । इति राजनिर्धेग्ट: । (नारङ्गग्रव्हेश्स्य निशेषो ज्ञीय:।) । मराचगुम् गुलुः, एं, (योगराचास्यी गुम् गुलुः।)

वातरोगादीनासीयधविष्ठेष:। यथा,---"नासरं पिपाली स्तं चर्च स्वगत्तिचकम्। अरं हिझ्जमोदा च सर्घमो जीरकह्यम् ॥ रेगुकेन्द्रयदी पाठा विङ्ङ्गं गजिपियाली । कट्वातिविषा भागीं वचा ऋबं। च एचकम्। देवसार काणा क्षष्ठं रास्ता सुस्ता च सेन्धवम्। रका चिक्रस्टकः पथ्या धान्यकः विभीतकम्॥ भानी च लगुशीरच यवचारी शिवनानापि। स्तानि समभागानि सःचाच्यांनि कार्येत्। यावनयेतानि च्यांनि ताबदेवाच गुम्गुजुः। संमदी सर्पिषा पचात् सर्वे संमित्रदेच तत्॥ रकं पिणाडं तत: आर्थात् धारयेत् प्रतभाजने। गुटिकारकमाचास्तु खाईनाच वर्षोत्तित्। वयो चिवमिति दोषकाजानकाद्यपंचयां । परिभावा च। चारौ भागोचितं खादेत् ततः कर्याहै-

तन: कर्षितं खादेत् गुगगृतुं क्रमतो नर:॥ दिशानां सप्तके पूज्ये गुग्गुली: श्राणमाऋरेत्। हितीये कर्षमहैन्तु पूर्ण कर्ष ततः परम् ॥ गुग्गुजुर्योगराजीव्यं महान्युक्षी रसायनः। सिधुना हारपाना गां नियमो नाज विद्यते। सर्वान् वातासयान् इत्यात् खासवातसय-

वातरक्तं तथा क्षष्ठं तथा दुष्टत्रकानिप । अर्थास यहकीरोगं श्रीहगुकोहराखाप। चानाइं मन्दमयिच खासं नासमरोचनम्॥ प्रमेहं नाभित्र्वच क्षमिं चयस्रोयहम्। शुक्रदोषं रजोदोषसुदावर्तं सगन्दरम् ॥ *॥ राखारिकाथसं दुक्तः सर्ववातामयान् हरेत्। काकोच्या मित

मोद्धांच गोमस्वेत च

पाटलाबायमहितो विदं म्हयक्सम्सवम्॥ जिथलाला घसंयुक्ती दारुगा नैचवेदनाम्। खन राका दिलाधी यथा — रास्ता पुनर्ने वा शुख्टी गृङ्ची रख्ड जंग्रहतम् । सप्तथातुगति वाते सामे सर्वाङ्गो पिवेन् ॥

वोगरू ए:, पुं, (बांगार्थप्रतिपादको रू ए:।) योगार्यसहमादेन रहायथेनीधकप्रव्दः। यथा, "बोगरूढ़ाश्व रूड़ाश्च बौगिकाश्चेनि ते विधा।" "तु प्रव्दाः पुनस्तिधा भवन्ति। योगरुहाः पद्मनादय:। पङ्कनिष्डपत्ययः पङ्कनिक्रचं भि-धाय केन योगेनापि पदार्थ एव प्रतिपादाते न क्रानुमाद्यथे एति। योगार्थपुरस्कारेगापि रूष्टार्थ एवेति योगरूषः। एवं ईश्वरसङ्कत-मिष्या साटिति पद्मसीव स्ट्रते:।" इद्यलङ्कार-

कौसुमे २ किरण: ॥ ("योगरू हं नाम लख्यति।

'खान्तर्निविष्ठण्रव्दार्धखार्थयोनेधिकक्षियः।

योगरू एं न यज्ञैनं विनाससाहत प्राब्द्धी:॥' यद्याम खावयवष्टतिसम्यार्थेन ससं खार्थस्या-न्यवीधकत् तन्नाम योगरू एं यथा पङ्काक्षणा-सर्पाधकीहि ति शान्तिविष्ठानां पङ्गाहि-भ्रव्हानां वृत्तिलभ्येन पङ्कानिकचीहिना ससं खग्रकास पद्मादेरन्ययातुभावकं पङ्कजिया-**दित: पङ्कानिकर्हे पद्मित्यनुभवस्य सर्व्वसिद्ध**-लात्। इयांस्तु विशेषो यद्र्मिष सर्छपर्थ-काराहिएदं थोगाधैविनासतस्य रूढ्यर्थस्येव रूटिंगर्थ विनासतस्यापि योगार्थस्य दोधकं सरहपे ग्रेत दलारी योगार्थेख मक्तपानकचिरिव मखपं भोजवेदिलादी समुद्ति। धेख गृहादेर-योग्यलेनान्वयाबोधान्। योगस्ट्रन्तु पञ्चलाहि-परमवयवष्टना रूप्ययमेव समुहायश्रका चावयवलभ्यायमेवानुभावयति गलन्यं सुताचि-विचित्रात्त्रधेव साकाञ्चलात्। स्रतस्व पञ्चलं कुस्द्रियच पङ्कणनिकर्रतिन भूमी पङ्कण-सन्पन्नभिष्यादी च पदालेन पङ्गलपदस्य लच्चा-येव कुलुइस्थलपदायोगोध इति वार्तिकम्। नतु

पुष्यं पङ्क्षचियादी पङ्कणादेरन्वयखावीधात् बोधाच मञ्ज्ञज्ञयमिखादौ निर्विभक्तिकेन पङ्क-जारिएदेनोपस्यायाधेन्यान्वयधीसामान्यं प्रतीव ताडप्रायङ्कादिपदोत्तरप्रव्दोषस्थायालं तत्त्वम् स्वं पुर्यं पञ्च जिस्सारी अन्ययं घेष्ट्र गात्त एतु-रोधेन स्विभक्तिकपङ्कलाहिपरोपस्थाप्यार्थान्वय-बोधं प्रति सम्मानविभक्तिकपदीपस्थाप्यत्वस् चातक दुपस्थापितस्य पङ्गजातादेः कदं पदा-

न्तरानुपस्यापितं पद्मादावन्वय इति चेद्पङ्गन-प्रतिः सत्तेवादी च विभिनारादुत्तवृत्यतिः र्च प्रीभि

इद्यादी सङ्गोचेगनि एकाख नच वित्रपट्सा

योगरू मयुना मेदसी दृष्टिं क्वरं निष्यस्मेन च 🛭 क्टिझालाधीन वातास्त्रं भ्रोमं स्ततकचात्

पुनर्गवादे: बार्येन इन्ति सर्व्वोदरानिष ॥ ॥॥ इति योगराची गुगगुतु: ॥"इति भावप्रकाणः:॥

पङ्कजातत्वादिविभिष्टपद्मादौ रू डिरेवास्तु न योगकि दिति संस्पृतं अत्यत्र लागशक्तिभ पङ्कान्यादिपदेश्य स्वाकाङ्गादिसाचियोन पर्क निक्छं वादेशांभसम्भवे तिहाशिरस्य पद्मर गुरो: ससुरायाण् कात्वादनत्मलभ्यस्थेव ण्ट्राय लात्। ययपि कष्टेवाचकडप्रायये एव पद्माल विशिष्टस्य जचगया लाभसम्भवात पहुच भागस्य तन प्रतिरुचिता प्रकारान्तरालग्यस्य प्रव्हप्रकालमिख्लालात् कतिवर्तमानलयोगि वैकपदार्थयोरपि कर्नुपञ्चयोर्भियोऽन्वयस सम्भविलात् तथाप्यवयवानां भ्रक्तिरयन्ते यन्तर्र वा पद्मादी तदर्थस्यान्वयधीविरोधिधीदणाट पङ्कनमको टादिन: यद्ममकी खादानुभवार्थ मवश्यं पदात्वादिविधिष्ठे पङ्कजादिभागर रहित्रपेया इतरया प्रक्तवर्थाविच्छ बस्वेव पत यार्थस्य पदार्थान्तरेकान्वयस्य स्मान्नतया उ त्ययोपस्यापितस्यापि पद्मस्यास्तिलादिना स्हा न्वयानुपपनः। धातस्व पङ्कलादिपदास्हौत प्रक्तिकस्य पुंस: पङ्कजमको ट्याहितो जार्ला कर्नास्तीत्याकारको नान्वयबोधः प्रत्यवमात्रोप स्थापस्य कर्त्तरनाचान्वयं निराकाङ्गलादि वच्चते। किचेवमेकाचरकोषावध्तप्रक्तिकान काबादिप्रत्येकवर्णानामेव निरू हुलचाणया सत्त इर्घानुभावकत्वसम्भवाहकनस्वाद्सिसुदायस्वा तत्तर्थे प्रसिव्धितीयेत कार्यियेक्वर्णे स्थ प्रसि ग्रहं विनापि वकादिग्रव्हादकादेश्नुभवार्थं तः समुद्ये प्रसिर्ति तुं प्रक्तेरिप समानं सादि घळायमाःचारा पद्मारो हात्तिमा**लायहे**⊅पि पह् जारिससुदायात् पद्मादेरसम्बद्धा सर्वे सिंह लात्। नचैवं चित्रगृरिलादाविष चित्रगोसा

वस्यमायालादिति। पङ्कणाहिपदेभ्यः केवलस्येव श्रीगार्थस्य स्टा वा बोधयुदासार्थनाडग्रार्थयोर्भिष साकाञ्जलनियसी न कल्याते परनु स्टार्थिभिः योगार्थस्य बीघं प्रति रूफ़िषयः प्रतिबन्धनत क्ट्रिप्रतिशन्दानद्यायामवयद्यात्रीः पङ्कनं सुसुद्भिष्यादी यङ्कजनिक्तरे त्वादिन केरवादरवमसक्तथावयवधालेरनुपस्थिती सस द्यास्त्रीव भूमी पङ्गजस्यवस्यादी पङ्कल प्रकरिण स्थलपद्मादिरतस्य च तेलपदं योग तिलयमवं रहाता विजन्न करवापयंवसितं स्ते ह बोधयेद्योगरूपमांप तेलं प्रवसितारी सर्वपस तैलभिळादी च प्राक्तीय प्रत्येकस्य वीधकसिहि मीमांचकानान्मतसुपच्छति।

म्यारी सस्रायस्य प्रक्तिप्रसङ्गः समामलस्या

विभिष्टलादिति वाचाम् अग्रहीतावस्वरत्तिकर्

पुंसक्ततीयथानिधिशमेनावयवानां सभीरवध्या

पेचायां तेपामेन तयाविधार्यनोधकालीचित्रस

'क्टार्थिभन्ने योगार्थं बही क्टोविरोधिताम्। वदन्ति कविद्यक्षेक्षबुद्धिक्ते कविद्ययते । क्षचित्रसद्य रिकमानस्य प्रक्तिपति

सन्दानस्य वे यद्या पश्चान्यधिक्षेत्रसपङ्कजातत्वा-न्वयधीसामान्यं प्रति एङ्कलपदं पद्मशक्तिसत्ययं कि ज़िन न विशेधिलं ताडग्रधीय लेशिए कर्रमचादिश्ब्देभ्यसाद्रुष्टेश केरवादेरवग्रमात् नापि पङ्कणपदनम्बताहण्योधं प्रत्येव तथा विरो-धिलं रूढ़िचानद्शायामपि समुद्रायस्य लच्चणया श्क्तिसमेग वा पङ्कलपदात् पङ्कलातलेन कुसुद-बोधस्य सर्वे रूपगमात् तथापावयवप्रका पङ्कन-पर्जन्यपद्मान्यधर्मिकपङ्कणतत्व्यस्ययोधं प्रस्तेव रूष्ट्रिशानलेन प्रतिबन्धकलम्। नच कुसुइ एव पद्मलेन रूढ़िसमदशायां तानू घोण जुस्दस्य बोधो न खाडिरोधिका रूढ़िधय: सन्वादिति वाच्यं पद्मान्यधिके क्षेत्रनेन पद्मलानविक्तः विण्-खताकलस्वीक्तलात्। पद्मस्वेव कुसुरस्वापि सस्रायप्रकालधीरप्रायासन्यनप्रका पङ्कातं जुसुद्मिळाकारकधी खीकारे तु जुसुद्दिशक्तत ज्ञानाजन्यत्वे नापि प्रतिवध्यं विश्लेषस्थिम्। नच यत्र तातायादिधीविलखाइयोग्यताभ्यमादिना-प्रतिनत्वाद्वा रूप्रोपस्थिते पद्मे योगार्थस्य .क्रजनिकर्तुरमन्वयसाचावयवधान्या यक्रजा-लिंग जुसुदादिवोधो न स्थात् विरोधिनो किंदिशानस्य सत्वादिति वार्चं भीमांसकानाः मरुलात् ते हि मखपं भोनयेळाहाविष रहादी रूष्धिमक्त मखपादिपदानामवयव-एत्वा मखपानवर्तादेन मन्यन्ते वोधं भ्रमला महागास्क न्दितस्येव रूप्यभीचरतत्तद्योय-ाज्ञानाटाभावविद्यष्टिसेव व्हिन्जानस्य विरी-ातायाः सुवचलाचं। यदि च समुदाय एव ग्राचीन यञ्ज जानिकर्र लेन च प्राची: प्रमान्त्रमान्यां द्वजातं पद्ममियाकारको नीधः प्रामाणिकः नहानीं च पङ्कजनिवाह लेन जुसहस्य गान-धीः तदावययम्त्रीत्यपद्याय पद्भजपद्घटक-व्हमस्त्रेति प्रतिवश्चक्रची निचीपसीयं तहट-.लचेच तहिष्यिताथापकविष्यिताकात्वमाचं दवयव इव तचाप्तविशिष्टम्। यतु खावयव-तिया पङ्कलपद्चन्धं पङ्कलकर्तृत्वेनान्वयवाधं ति पद्मालं चेतुसान कार्यस्य विश्रेष्यसं तह्व-ेदनाल वा कारणस्य तु समवायस्तादास्त्रां प्रवासित्वित्वतेव योगार्धमंथाद्या सुदादेवींधणुदाससम्भवात् उक्तक्रमेण प्रति-चकतायां सानाभावः एदासं पङ्कलप्रयो-पाधिरिति प्राचीनप्रवादस्याष्ट्रातार्थं रव यवसानाहिति तनुच्छं पद्मारहीतप्रक्तिक-ापि पुंख: पङ्कलनिकर्तृत्वेनावयवश्रास्या कुस य बीधात्तस्यप्रसङ्गात् नचेष्टापत्तिरस्यन रोधात् नच रूटिज्ञानकालीनमेत्र योगार्थस्य घं प्रमुत्तरीया पद्मवस्य हेतुलं तथा त कि विधीदशायामिय तदसमानका ली नस्स चातलेन कुसुद्वीयस्य सामान्यसामगी-इना दुर्वारतापत्तेः रहिन्नानासमानका-। नताद्रश्रदीशं प्रति विशेषती हेलनारसा नेलांद् सत्कष्यमे चातिमौर्वात्। यर्पि

पङ्कजनकर्तृषु पङ्कादिपदानां प्राक्तिसन्त्रेशि पङ्गजपदाझ ताद्यीय वीध: परन्तु पद्मलमाचे य मार्च प्रत्येव पदालविधिष्ठे रूटिजानस्य लाघ-वैन विरोधिलाल पद्मान्यधिनकलादेगीरवेश प्रतिवध्यकोत्यप्रविष्ठलाइतो योगरूढ़ं नामेव नास्ति युधिष्ठिरादिशब्दादिष रणस्यिरतादिकं योगार्थं परिखचीन नैजात्यादिप्रकारेण कुन्ती-पुलादावगमात । यदुक्तमभियुक्तेः । या वृत्तिर जञ्जलार्था संयमत्रीपपादिता । जञ्जलार्थात् तचेव यत्र रूढिर्वरोधिनी। पङ्कलं सनसादेवी पद्मनासी युधिष्ठिर: ॥ इति। तदेवद्याकरणमतं पङ्गजमकी वादितः पङ्जातं पद्ममसीलादानुभवस्य चायुशीमां-सारिसकलतन्त्रसिद्धविन गौरवस्य प्रामाणि-कलादगारेयमच्या चावयवप्रतोरीय प्रतिवधा-तायामप्रवेषापत्तेर्जाधवे पङ्कातलप्रकारक-शाब्दनामानां प्रकेव रूढ़िधयः प्रतिबन्धकत्वस्य सुवचलात्। नन्वेवं दशे सर्सिशमसी खाहितो द्रशास्त्रं सरोजनिव द्रवाभित्रे सरसि जातं पदामपि प्रतीयेत नामार्थयोर्भहान्वये तन्त्रस्थ नाम्बी: समानविभक्तिकत्वस्थानयादिति चैन् सत्यं सविभक्तिकनामार्थेख नामान्तरायान्वये वृत्तिश्रव्देवदेशाम्बेनेव समान्विभक्तिकनामा-न्तरेग सारितलस्य तन्त्रतायाः स्वीकार्यस्या-यदाकाङ्कितं योग्यं चित्रधानं प्रपद्यते ।

तेग तेगान्वतः खार्थः पदैः समध्मान्यते ॥ इति रूट्यथेयोगार्थयोर्थुगपद्यपस्थितौ तयो-राकाङ्गादिमाचियादाह्यान्ययुहिस्यत थोगार्धस्य रहणार्थस्य वा नामाचान्वयो नतु तयोरेव मिय: साकाङ्कतं अन्यच बोगार्थस्य वीधने व्हिष्टियः प्रतिवन्यक्तं वा प्रमागा-भावात् एवच यत्र योगस्टिं लिभ्यार्थयोस्तात्-पर्यायमहाहिरोधिसमनधानाहा न प्रथमसन्व-यधीखच योगायमर्थास्या पङ्कजातलेन असु-दादे: समुद्रायणाच्या च पद्मलेन स्थलकामकस्य बोधो भवत्वेवेति मिणक्रकातं दर्भयति। 'रूढार्थै व्यव या यत्र यहाकाङ्घादिनिश्वयः। तदेव तच योगायस्यान्वयो मणिकस्मतः ॥' सत्तरायश्रास्यापिते यहान्तरवन्तुरापश्चापिते वा यत्र वसिंग्यवान्तर्वत्तिलभ्यार्थस्य यदा-काङ्गानिश्वयादिकादेव तम तथान्वयबोध उता-दाते सम्मूतसामयीकलात् रूटार्थिभन्ने वोगार्थ-खान्वयनोधसुदासाय तु रूटियाँगापद्वारिता-प्रवादो रूढार्थमाचे योगार्थस्य ग्वयनोधसामगी-खवाभिप्रायक इति चिन्तामखिलतामतम्। योगरूषं विभनते।

'सामासिक' तिहितातामिति तत् हिविधं भवेत्। योगरू है वदन्तस्य समासलववस्थिते: ॥ तत् योगकः प्रसाधिक समासासका खास चपादि विद्वितात्त वासुदैवादि

पङ्कणदियोगरू एख सामासिक रवान इति नाधिक्यम्॥ 🗱 ॥)

योगार्थमधास्या पङ्गणातलप्रकारकवीयसा- योगयाचः, पुं, (योगस्य वाचः। योगं वा. तीति। वह + शिच् + सग्वाः) सनुस्ता विसर्गः। चिक्राम्सलीयः। उपाधानीयः। वाकरणन् ।

> बीगवाडी, स्त्री, (थीगं वाइवर्गातः वह-ि + स्यस्। ततो डीम्।) चारविशेष:। बधा, "खर्जिसु खर्जिकास्त्री योगवाही सुवधिका इति हैसनन्द्र

पारद्य । (पुं, रोगविष्वे मिलिनानामें प्धा प्रवोग:। यथा.--

"योगवाधिरसाः सर्वे सर्वरोगगलयहि॥" इति वैद्यकरसंज्ञसारमंग्रई रक्तिपिनाधिकारे वीगवारः. पुं, (वांगस्यापधप्रयोगस्य वार : सर्वरोगहरकीपाय:। यथा,-

धननारिखान।

"सर्वरीग्रहरं सिएं वीगसारं दहास्य हम्। , ऋगु स्थत । संचिपात् प्राणिनां जीवर्ति है। निमेघोदिछवि:कालश्चिमामि: गस्विधो प्रपेत क्यायकद्विकास्वरू नाष्ट्राहर्भा अनान्। चिना खबायखायामभयशीकपणागरः तुः। उचेर्माव्यतिभावाच कर्मभग्रीगातिक्वणणात्। वायुः क्षाधित प्रयंक्ते जीमाई दिनसंचित्र ॥ उषाध्वलवगचारकट्काजीगभीजनात्। ती च्छातपा मिसना (पसदा क्रीध निवेच गान् ॥ विदाहकार्व मुक्तस्य मध्यक्ति चलदामसे । यीक्षकाषीरसंदिराचेरिय पित्तं कुष्यति दृष्टिनः। खादम्बलवगस्त्रामगुरुशीनागिमी त्रनान् । नवानपिच्छलानुषमायाभिस्य न्दिसयनात् ॥ व्यवन्यो हिन्।स्वप्रश्चायासमञ्जादिः।। कफः प्रहोधे मुक्ते च वसके च प्रकृष्यति । पारुखस्यवसङ्गोचतोद्दिएसाभी जनात्। खरता सुप्तता इवरी चक्त सन्वाधियाम् ॥ खावलमङ्गविद्धेषवलनायामवनं नम्। वायो जिञ्जानि निर्युत्तं रोगं वाताताकं वदेतु । राष्ट्रीधपादसक्तरकीपरागपरिसदाः। कदम्बग्रववेगस्थस्वद्यः ऋांतिलट्यमाः ॥ ष्टारिदे हरितलक विकलिङ्गानि तेर्लयः। मेहोपदेहमानुर्यचिरकारित्वक्सनम्॥ चौमिलडरिनं वातशीयशीतलगौरवम् । वास्त्रिवाभियोगस्य सन्तर्यं वन्तरस्थिम्। हितुन च गरंसमहिना ह्या थि हिर्गणनम् । सर्वे हेतुससुन्पन्नं चिक्तिङ्गं सामिपातिकम् ॥ दोषधातुमसाधारी दृष्टिनां दृष्ट उर्धतः। तेषां समलमारोग्यं चयवही विपयंयः॥ रसास्बाधिसर्गिधिसन्त्रश्वाणि धानवः। वातपित्तकमा दोषा विध्यक्तादा सकाः स्टताः। वाष्ट्र: श्रीती लड्ड: रूपा: खरी रूपीशिकरा

पित्तसम्बद्धम् पत्रोणीरीमकारसम् । मधुरी खनस सिम्धी गुरु श्रीमातिपि क्षि

च्यपिच।

योगिनी

गुरश्रीण्यात्रयो वाष्टुः पित्तं पकाश्रयस्थितम् ॥
कप्तस्थामाश्रयं स्थानं कच्छोरुन् ईमन्ययः ।
कट्ठितत्तकषायाच्य कप्रित्ताहिसंश्रयः ।
कद्वलवणाः पित्तं स्वाटूणालवणाः कथम् ॥
एत एव विपर्थक्ताः समायेषां प्रयोजिताः ।
भवन्ति रोगिणां भान्यं सुस्थानां सुख्छेतवः ॥"
ह्यादि गारुङ् १७२ अध्यायः ॥
(धोगस्य सारः । भिवस्तवात्मको प्रस्विभेषः ॥)
धोगाधमनं, क्री, । योगनाधमनम् ।) क्रुलेन बन्धकम् । यथा,—

· "बोगाधमनविक्रीतं योगदानप्रतियहम्। यव वाष्पुपधि पास्त्रेत् तत् सर्वे विनिवर्तयेत्॥" इति मतुः॥

ञास्य विवर्णं योगदानशब्दे द्रथयम्॥ योगारङ्गः, पुं, (योगेन ऋतुयोगेन ष्यारङ्गः।) नारङ्गः। इति राजनिष्यैयः ॥

योगारू हः, चि, (योगं विषयनिवृत्तं यमादिकं वा च्यारू हः।) इन्त्रियभोग्येषु भ्रव्दादिष्ठ तत्वाधन-कर्मसु चानासतः। तस्य लच्चणं यथा,— "यदा हि नेन्द्रियार्थेषु न कर्मस्वनुप्रच्यते। सर्वयङ्कत्यसंन्यासी योगारू हस्तदोष्यते।" इति श्रीभगवर्द्धात्याम्। ६। ४॥॥॥ "कीड्योर्थं योगारू हो यस्य प्रमः कारण-सुखते द्रश्यचाद्य यदिति। इन्द्रियार्थेषु इन्द्रिय भोग्येषु भ्रव्दादिषु तत्नाधनेषु च कर्मसु यदा नाषुपच्यतं च्यानस्तं न करोति। तत्र हितः च्यासित्तस्य क्रम्तान् सर्वान् भोगविषयान् कर्मादिष्यांच सङ्कत्यान् संच्यसिनुं व्यक्तं भीकं यस्य सः। तदा योगारू ह च्यते।" इति तद्दी-कार्यां श्रीधरस्वाभी॥

योगावनं, क्षी, (योगखासनं योगसाधनमासनमिति वा।) त्रक्षासनम्। ध्यागासनम्। इति
हेमचन्द्रः। ३।५०३॥ (तत्तु पद्मासनादि।
यथा, भट्टिकाखे। ७।९०।
"इख्का सर्व स्वास्त्रवृद्धा योगासनानि ति॥"
"योगासनानि पद्मासनानि।" इति तट्टीकायां
नयमङ्गलभरतमाझिकौ॥)

योगिद्खः, पुं, (योगिनां ५ छो ४ वषमा नयस्यः।)
विचः। १ ति राजनिर्घस्टः॥

योगिनी, फ्ती, (योगीय्स्यस्या इति। योग+ इनि:। डीप्।) योगयुक्तानारी। (यथा, मार्कस्टेये। ५२। ३१।

"ते उमे ब्रह्मवाहिन्दी योगिन्दी चाणुमे दिन॥")
मगवता: सखीक्षा व्यावर्गदेवता। सा
बोटिविधा। तासां मध्ये चतुःषिटः प्रधानाः।
वधा। नारावणी १ गौरी २ प्राक्रम्भरी ३
मीमा ३ रक्तद्निका ५ भामरी ६ पार्वती ६
दुर्गा च कात्रावनी ६ महादेवी १० चष्ट्रपंटा
११ महाविद्या १२ महातपा १३ साविवी १८
बद्यावादिनी १५ भद्रकावी १६ विप्रावाद्यी १०
रोदस्ती २१ , २२ तपस्तिनी २१

मेघसना ६४ सहसाची २५ निष्णुमाधा २६ निलोहरी २० महोदरी २० सलतेशी २६ घोररूपा ३० महानला ३९ श्रुतः ३२ स्तुतः ३३ घतः ३८ तहः ३५ पृष्टिः ३६ मेधा ३० निया ३० लच्मीः ३६ सरस्ती ४० व्यपणा ४१ व्यक्ति ४२ योगिनी ४३ डालिनी ४८ योगिनी ४६ हालिनी ४० लाकिनी ४० निर्मेचरी ४६ महापष्ठी ५० स्वंमङ्गला ५२ लच्चा ५२ कोशिकी ५३ निष्यो ५६ निर्मेचरी ४५ कोमारी ५६ निष्यो ५० रोन्ही ५० नारसिंही ५६ वाराही ६० चास्ता ६१ शिवटूती ६२ निष्यामाया ६३ मास्ता ६४। इति रहन्तिस्तेचरपुराणोत्ता-दुर्गायुनापहतिः। वाणि च। "वद्याणी पिष्टकारी निष्या ही गोरीन्द्राणी तथीन च।

"बक्षाणी चिण्डका रिवि गिरिक्ताणी तथेव च। कौमारी वैधावी दुर्गा नार्सि ही च कालिका। फामुख्डा भिवसूती च वाराही कौशिकी तथा। माहेश्वरी भाक्करी च जयन्ती चर्चमङ्गला। काली कपालिनी मेधा भिवा भाकम्मरी तथा। भीमा भान्ता सामरी च चहाणी चान्विका

चमा धानी तथा खाष्टा खधापर्का मही-दरी

घोररूपा महानाजी भद्रकाली अवद्भरी ॥ चेमद्भरी चोम्प्रचाहा चख्डोमा चख्डनायिना। चुखा चख्डनी चख्डी महामोहा प्रयद्भरी ॥ बल्हिनिस्थी देवी वन्तप्रमाथनी तथा। मनोम्प्रधिनी देवी च सर्वभूतस्य हामिनी ॥ उमा तारा महानिहा विजया च चया तथा। पूर्व्यात्ताः श्रीनुद्धाया योगिन्यशै च याः

ताभिराभिच सचिताचतुः वरीच योगिनीः।
पूजयेक्तस्वलाकाः सर्वकामार्यसिष्ठये॥"
दित कालिकापुराये ६२ व्यथ्यत्यः॥ * ॥

अध्योगियो यथा.—
"ततोश्रपनेष्वजस्य पूज्येद्रथ्योगिनी:॥
ग्रीलपृत्ती चण्डयरां स्कन्दमातरमेव च।
कालरात्रिय पूर्वादिचतुर्देख प्रपूज्येत्॥
चिल्लकामय जुग्नास्त्रीतथा काल्यायनीं मुभाम्।
महागौरीं चाणिकोसे नैकंश्यादिस पूज्येत्॥"
इति तज्ञेव ५३ व्यधारः॥ *॥

तिथिविशेषे दिनिशेषाविश्यतयोगियो यथा,—
"त्रक्षाणी संख्ति पूर्णे प्रतिपन्नवमीतियो ।
माहेश्वरी चोत्तरे च द्वितीयादश्यमीतियो ॥
स्थितास्ये च कौमारी हतीयेकादश्यीतियो ॥
पष्टम्याच नयेदश्यां वाराष्ट्री दिख्यो तथा ।
पश्चमाच नयेदश्यां वाराष्ट्री दिख्यो तथा ।
पश्चमाच नर्योदश्यां महाख्यो पश्चिमे स्थिता ॥
सम्यां पौर्णमास्याच महाख्योश्यगोचरे ॥
योगिनीसससे नेष गमनाहि प्रकारयेत् ।"
दिश्व मार्चके पूर्ण ॥

"प्रतिभन्नवमी पूर्वे रामा रहाच पावके।
प्रविधानियों याच्ये देश मानाच नैर्म्यते।
पन्नी चतुर्द्धी पचान वाययां मुनिपूर्णिमा।
हिनीया दश्मी यचे ऐप्यानां चादमी कुनः
वामे प्रभक्ती देवी च्ह्राह्म रचियों स्थिता।
वधवन्यक्री चामे एक स्वीर्यवाधनी॥"
इति ज्योतिस्त्वम्॥ ॥।

तत्कालयोगिनी यथा,—

"यस्यां दिख्युद्यं याति ततो यामाई सिक्तिका
स्मन्ती तेन मार्गेण भवेत्तत्कालयोगिनी॥

प्राची धनेत्ररहुताधानकोणपेय
वाययवार्गयमाधिपश्रद्धरेषु।

रष्ठ कमा विवस्ति प्रतिपन्नवन्दां:

रष्ठे स्थिती सुमकरी गिरिराजपुत्ती।"

इति समयाच्तन्॥ 🕂 ॥ चाध योगिनीसाधनम् । भूतदामरं । "चयातः संप्रवच्छामि दोगिनीवाधनीत्तमम् सर्वायेसाधनं नाम देहिनां सर्वसिंहिदम्। व्यतिगुद्धा सहाविद्या देवानासपि दुर्लेभा। यासासम्बर्चनं कला यचेशोरभूहनाधिपः। तासामायां प्रविधासि सुरागां सुन्दरीं पिये। अखा अधर्वनंनेव राजलं जमते नर: ॥ चाय प्रातः समुख्याय खला सागादिकं शुभम् प्राचाद्य समासादा कुर्या हा समनं तत: ॥ प्रस्वान्ते सहसारे हुँ पट दिग्बन्दनं चरत प्राणायामं तत: क्र्यात म्हलमन्त्रेण मन्त्रवित। यङ्ङ्गं भाषया क्रायात् पद्मभएदलं लिखित्॥ तिसन् पद्मे महामलं जीवन्यासं समाचरेत्। पीठे देवीं समावासा ध्यायेहेवीं समन्त्रियाम् । पूर्यं चन्द्रनिभा गौरी विचित्रास्वर्धारियीम्। पीनोत्ज्ञक्कचां रामां सर्वेवामभवप्रदाम्॥ इति ध्याला च ऋजेन ददात् पादादिकं भाभम् पुनदू पं निवेदीव नेविदां स्तलमन्ततः। गत्वचन्दनतास्वृतं सक्तपूरं सुष्रीभनम् ॥ प्रयानि भुवनेषी चामच्ह सुरसुन्दरि !। वहूंभीया जपकानां जिस्टाइ दिने दिने ॥ सहस्रेनप्रमाखेग ध्याला देवीं सदा बुध:। मारान्ते वाध्य दिवसं विलयूनां सुग्रीभगाम् ॥ क्रवा च प्रजगेमान्तं निशीये याति सुन्द्री। सुद्धं साधकं मला याति सा साधकालये ॥ सुप्रसमा साधकारी सदा सोरसुखी वतः। हष्टा देवीं साधकेन्द्रो स्वात् पादादिकं मुभम् : , सुचन्दवं सुननसो जात्वाभिल्घितं पदेत्। मातरं भितिनी वापि भार्यो वा भित्तिभावतः : यदि माता तदा वित्तं दयाच सुमनी हरम्। भूपतिलं प्राधितं यत्तइराति हिने हिने । पुत्रवत् पाति तं लोके सत्यं सत्यं सुनिष्टितम् ॥ खसा ददाति दशक्य दिवायस्तं तथेव च। दियां बान्यां समानीय नागकन्यां दिने दिने ॥ यद्यञ्जवति भूतच्य सविष्यसौति यत पुत्र 👍 तत सर्वे च निवेदयति भिश्वितम् 🕻

यन यन प्राध्यत सर्व दनाति सा दिने दिने ।
स्व हवन पाति त लोके कामना समने गते
भाषा स्वाद्यदि सा द्वी सायकस्य मनोहरा
राजेन्द्रः सर्वराजानां संसारे साधकीत्तमः ॥
स्वर्गे मर्वे च पाताले गतिः सर्वन निश्चतम् ।
यद्यद्ददाति सा देवी किथतुं नेव शकाते ॥
तया साईच् संभोगं करोति साधकीत्तमः ।
सम्बद्धीगमनं त्वता अन्यथा नध्यात भुवम्॥१॥॥
तती श्वत् साधनं वस्त्रे निभीतं अस्त्रण पुरा।
स्वीतीरं समासादा सुर्थात् स्वानादिकं ततः ॥
पूर्ववत् सकलं कार्यं चन्दने संग्रहलं सिर्वेन् ।
समन्तं तच संलिखावास्य ध्यावेक्यनोहराम् ॥

कुरङ्गनेचां प्रार्टिन्द्रवलां विवाधरां चन्द्रगम्ब्रुक्षप्राम्। चीनां युका धीन सुचा मेगोचां प्यामां सहा कामहुषां विचित्राम्॥ श्वं धाता जपहेवीमगुरुष्यदीपकी:। ग्रन्धं पुष्परस्थैत ताख्लादीं च म्हलतः ॥ तारं साथा राच्छ सनोहरे पानक बस्न मा। सत्वायुतं प्रतिदिनं जपेन्सन्तं प्रसम्भीः॥ भासान्ते थाया दिवसं कुर्याच जपसृत्रमम्। व्यानिशीयं जपेन्सनं ज्ञात्वा च साधकं डएम्। अला च साधकाभ्यासे सुप्रसन्ना सनीहरा। तती? चिंता प्रसन्ना सा पुष्णाति प्राथिच वत्॥ क्वर्माध्यतं साधकाय इहाति सा दिने दिने। सावग्रेत्रं वयं क्ष्यात् स्थिते तत्तु न दास्यति॥ चायाकी गमनं तस्य न भवेन् सवमी रितम्। स्रवाहितमतिस्रस्य भवतीति न संग्रयः॥ इयं ते कथिता विद्या सुगीया या सुरासुरै:। लव से हेन भकार च बच्चे रहं परभेशरि ! ॥२॥ ततीरमात् साधनं वच्छे ध्रस्य ध्वेकमनाः प्रिये। शत्वा वटतकं देवीं पूजवेत् साधकोत्तमः॥ प्राणायामं वड्ङ्गच माययाय समाचरेत्। वद्योमांसं वर्षि इला पूज्येतां समाहित:॥ अर्थमुन्दिरस्ति द्यानासी दिने दिने। प्रचल्डवर्गां गीरी पन्नविग्यादेशे प्रिये ॥ रसाम्बरधरां वालां सर्वकामप्रदां शुभाम्। एवं ध्यावा जरेक्सलम्युतं साधकोत्तमः॥ सप्तरिनं समभ्यक्षेत्र चारुमे विधिवचरेत्। कायेन मनसा नाचा पूजयेच हिने हिने॥ तारं साया तथा कूचें रच कभीवा तद्दिः। आगच्च कनकान्ते तु वितः खाचा महामतः। आनिश्रीयं जपेनानं वितं दत्ता मनो हरम्॥ माधकेन्द्रं हुएं मला चायाति साधकालये।. अधकेन्द्रोशिय तां हथू। दबादकांदिकं ततः॥ ात: सपरिवारेग मार्था खात् काममो जने:। ास्त्रभूषादिकं सक्का याति सा निजमन्दिरम् ॥ एवंभाष्या भवेतिले साधका इति रूपतः। प्राप्तमार्था परिखन्य भजेताच विचन्धः ॥३॥

ात: कामेश्वरी वध्ये सर्वकासप्रकप्रदाम्।

द्वेभार्या महासद्ध साधकारा

गवं भुवनेप्रानी चागच्छ कामेश्वरि ततः।

मन स

योगिनी

पूर्ववन सकल छला भूजपने सुधोभने गोरोचनाभि प्रातमां विनिमाय खनडूनाम प्रयासारहा प्रनामक्रमेकसनास्त्र सहस्रेनप्रमाणिन मासमेनं जपद्नुधः। घृतेन सभुना दीपं ददाच सुसमाहित: ॥ कामेश्वरी प्रयाङ्गास्यां चलन्खञ्जनकोचनाम्। सदा लोलगतिं कान्तां कुसुमाध्विष्यतीमुखीम्। ग्वंध्यात्वा जपंचमन्त्रं निश्रीये याति सा तदा। हष्ट्रा तु बाधक: श्रेष्ठामाज्ञां देखीति तां बदेत्॥ स्तीभावेन सुदा तस्यै द्वात् पाद्यादिकं ततः। सुप्रसन्ना तदा देवी साधनं तीषयेत् सदा ॥ च्यक्ताद्वीरतिभोगेन पतिवन पालयेत् सदी। गीला रात्री सुखेत्रवीर्दला च विपुलं धनम् । वस्त्रासङ्कार्द्रवादीन् प्रभाते याति निश्चितम्। एवं प्रतिहिनं तस्य सिद्धिः स्थात् कामरूपतः ॥४॥ ततः पटे विनिक्ताय पुत्तलि ध्यानस्ट्यतः। सुवर्णवर्णा गौराङ्गी सर्वालङ्कारभूषिनाम् ॥ न्पुराङ्गदहाराध्यां रस्याच वृष्करेचगाम्। एवं धाला चयेक्क इं इचा च मायस्तमम्॥ सचन्द्रनेन पुर्येग जातीपुर्येग यनतः। गुग्गुलं धूपदीपी च दद्यान्यूचेन साधक: । सन्तरत्। तारं मायां तथागच्छ रतिसुन्दरिपदं तत:। षित्रवाया चाएसएसं जपेन्मऋं दिने दिने ॥ मासान्ते दिवसं प्राध्य क्रुःयात् पूजारिकं शुभम्। प्टतदीर्गतया गन्धं पृष्यं ताम्ब्लमेव च ॥ 🗼 तावनातं जपेदिदान् यावदायाति सुन्दरी। चाला हुएं साधकेन्द्रं निशीधे याति निश्चितम्॥ ततसामचेंबेइन्या जातीकुसुममालया। सुचन्तुरा साधकेन्द्रं तीषवेदतिभी जने: ॥ भूला भाषा च मा तसी दहानि वाञ्किनं वरम्। भूवादिकं परिकाण्य प्रभाते वाति सा भ्वम् ॥ माध्यकाचा बुक्पेण प्रयाति सा दिने हिने। निचने पालरे देवि। सिंहि: खातात्र संप्रय: ॥ वका भाषां भनेताच कव्यया नक्षति भुवम्॥५॥ तती भ्यत् साधनं वस्त्रे सग्हे शिवसनिधी। वेदादां सुवनेप्रीखामच्ह पश्चित् वक्तभा ॥ पावकस्य महामन्त्रं पूर्ववत् स्वलं ततः। माडलं चन्दने: कला कलमलं लिखेतत:। पद्माननां क्यामवर्णा पीनोत्तुद्भपयोधराम्। कोमबाक्षीं स्तेरसर्खी रक्तोत्पबद्वेचकाम्॥ र्वं धावा जमेनकं सहस्य दिने दिने। मासान्ते पूर्विमां प्राप्य विधिवत् पूजवेत् सदा ॥ चानिशीयं जर्पमान्तं हृ एत्थासन साधनः । सर्वेद क्षण के जाता सा याति साधकालयम्। भूति मांचा साधनं हि साध्येद्विविधेरिय। भोगेर्दिवेभू विकासी प्राप्ति सा दिने दिने ॥ पतिवत् पाति तं कोने नित्यं खर्गे च चर्चदा। त्यका मार्था भजित् ताच स्वकेन्द्रः सदाप्रिये॥६॥ ततो वच्छी मञ्चाविद्यां विश्वासित्रेक भीमता। द्याला यां चाथिता निदा नजा चातिनजा श्रिने॥ प्रगावान्ते सहामाया निन न पावकिपया भहाविदेश कथिता गापा या प्रयत्त । अशोकख तल गला साम पूजवर परा। मृत्रमन्त्रेण सक्त कृषाच सुसमाछ्न. . चैलोक्यमोहिनीं गोरीं विचिनासरधारिकीम् विचित्रालहुतां रन्यो वर्तकीवस्थारिकाम्। श्वंधाता जपेकालं सहस्र हर्ने दिने। मांसीपचारी: संपूज्य धुषं दें। पं निवेद्यत् ध गन्यचन्दनताम्मं दद्यात्तस्ये सुद्ध वृक्षः। मासमेकच तां भन्छा पूज्यत साधकी तमः॥ मासान्ते दिवसं पाध्य कुर्याच पूजनं सहत्। व्यद्वराची सर्व दत्ता कि सिन् का धक्त कती। सुटा साधकं मला यानि सा साधकालवन्। विद्याभिः सकलाभिक किन्धित्सेरस्की ततः। वरं वर्य प्रीवं लं यत्ते मनसि वर्तते । तत् मुला साधक के छी भावये कानसा धिया। मातरं भागनीं वाधि भार्थां वा धीतिभावत:। सला सन्तोषयेह्या निटनी तन् करोत्यकम्। माता खाद्यदि सा देवी गुखवत् पाति तं सुदा। स्वर्णे शतं सिहिदयं दराति सा दिने दिने ॥ भगिनी यदि सा कत्यां देवस्य नामकन्यकाम्। राजवन्यां समानीय ददानि सा दिने दिने। चातीतागागतां वार्ता गळां जागति साधक,। भाषा स्थान् यहि वा देशी हदानि विपुत्ते धनम्। चात्रदेवपचारिच द्राति कासभीजनम्॥ सर्गाधतं सरा नसी दशाति सा ध्वं प्रिये। यत् यन् वाञ्हाति तन् हर्से ददासि नाच तंपाया।। महाविद्यां प्रश्वामि साम्धानावधारयः। शुद्धनेन समालिखा भूजपन खियां गुहा। ततो । एदण मा लिख बुग्या खासा दिन पिये। जीयन्याचादिकं जला ध्यांवत् तन प्रमन्धी: । मुह्नस्कटिकसङ्काष्ट्रां नानारत्विभृधिताम्। मझीरहारकेय्ररवज्ञ छनमा छनाम्। रवं धाला जंगमनं मरसन् हिने हिने ॥ प्रतिमहिनसारस्य यूजवेन् कुशुमाहिसि:। धूपरीपविधानेस जिसन्तं पूजवेक्तरा । पूर्णिमां प्राप्य गत्वादी: पूजचेत् साधकोत्तस.। ष्टतदीयं तथा धूषं ने वेदाश्व मनोरमम् । राजी च दिवसे जयं कुथाच सुसमाहित:। प्रभातसमये वाति साधक खान्तिकं धुवस्॥ प्रसम्बर्ग भूला नोषयेहितभोजनै:। दैवरानवगत्ववंविद्याधुग्यचरच्याम् ॥ कचाभी रक्षभूषाभि: साधकेन्द्रं सहुर्मेष्टुः। चर्च चोष्यादिकं दशं दिलं दराति सा ध्रम्। खर्मे सर्वे च पाताचे यह स्तु विद्यते पिछ। चानीय दीयते सळं साधकाचातुरस्पतः । खर्णे घतं चदा तमी द्दाति चा दिने दिने। माधकाय वरं दक्ता याति सा निजमन्दिरम्। तखा वर्धमादेन चिर्जीवी निरामयः। पर्वजः सुन्दरः श्रीमान् सर्वज्ञो भवति धृवस्। रेसे चार्ह तथा देवि साधकेन्द्रो (इने हिने ॥

योगी

नारं मायां तथामच्छानुरामिता मेथुनिपये। विद्रभाष्या मनुः प्रोत्तः सर्व्वसिक्षिप्रदायकः॥ एवा मधुमती तु स्थान् सर्वसिक्षिप्रदा प्रिये। गुद्धान् गुद्धान्। विद्याः तव स्विद्धान प्रकी-सिता॥ = ॥

देख्वाच ।

शुतच साधनं पुर्यं यचिकानां सुखप्रहम्। यस्मिन् काले प्रकर्मयं विधिना केन वा धभी। खनाधिकारिकाः के वा समासन बह्ख मे ॥ ईस्थर खनाच ।

वसकी साध्येद्धीमान् इविष्याभी जिते कियः।
सदा ध्यानपरी भूता तदं भानमहो तस्तः।
उच्छे पान्तरे वापि कामक्षे विशेषतः।
स्थाने ध्वेनतमं प्राप्य साध्येन् सुसमाहितः।
च्याने विधिना सानात् भविष्यति न संभ्यः।
देवाष्य सेवताः सर्वे परं चाचाधिकारिणः।
तारकत्रक्षणो स्त्यं विनाप्यचाधिकारिणः।
दर्भावधद्भान्तमं तद्भाविभिन्नः । यथा,
स्वन्नचं युवं कत्वा पच तच विभिन्नयेन्।
मङ्गला धिङ्गला धन्या मामरी भविका तथा।
उच्चा सिद्धा सङ्गटा च थोगिन्यशे प्रकौर्तिताः॥
उच्चेतं मङ्गला धन्ते भ्रवाक्विकवर्षं काः।
पुनक्षाक्षीम्वर्णने चक्षवत् परिवर्तनात्॥
अर्थने मङ्गला धन्ते भ्रवाक्विकवर्षं काः।
पुनक्षाक्षीम्वर्णने चक्षवत् परिवर्तनात्॥
अर्थने स्वाक्षीम्वर्णने चक्षवत् परिवर्तनात्॥
अर्थने स्वाक्षीम्वर्णने चक्षवत् परिवर्तनात्॥
अर्थने स्वाक्षीम्वर्णने चक्षवत् परिवर्तनात्॥
अर्थने स्व

रोहिस्यादी विराष्ट्रतमा मङ्गलादी यथाक्रमम्। उस्का सिद्धा सङ्कटा च अन्धिन्याद्विये पुन:॥" स्तासामन्तर्देशा।

"रणावर्षेत् घट्चिंग्रह्मां कत्वा विनिर्देश्चेत्। यत्तु यस्था द्वियद्वर्षे तत्तद्भागं प्रकीर्तितम्॥" मलं यथा,---

"मङ्गला मङ्गलं धत्ते रतुलभोगं सुखं तथा। गोगवाश्वसहसाणि शहेतस्य दिने दिने ॥ पिङ्गला विविधं दु:खमज्ञचिन्नाद्सिभावम्। ददाति नार्शं ग्राज्ञभ्यो धनधान्यगजादिकम् ॥ धन्या च सततं दत्ते सर्वत्र विजयादिकम्। प्रामुखी रचते निर्द्धं माह्यत् परिपालयेत्। भामरी विविधं दु:खमन्तःसमामसम्वम्। स्रक्षात्तस्य दुई वं विधिना प्रीरतं भवेत् ॥ भित्रका विविधान् धत्ते सम्मानाहिसनीरथान्। तुरा चेहदिका निर्धं दुर्येष्ट: सुयहायते ॥ उल्ला द्याधिकरी प्रोक्तानिर्द्यनानाभयप्रसः। उल्का यदि समायाति सुग्रहो दुर्गहायते ॥ निद्वा च साधयेत् सर्वे मन्त्रारक्षधनादितम्। यस्य त्या भवेत सिद्धा लच्ची स्तस्य करे स्थिता ॥ सङ्कटा सङ्कटं दत्ते सङ्क्ती धान्यधनादिकम्। सैव भाषा सदा निर्द्धग्रही ऋषाः फणी यथा ॥" इख्दुबोधचन्द्रिला। गी, [न्]पुं, /योगः खस्त्रस्थेति। योग+ $^{|}$

इनि यहा युष समाधी युषिर योगे दा+

⁷⁷ह २५8२ इति घि**सुख**

योगयुक्तः । तस्य लचागादि यथा;—
"सर्ग लांग्रे रहें। इस्त्रे सुक्तियो स्मिता भावना यस्य स्योगी परिकीर्तितः ।"
इति ब्रह्मवैवर्त्ते गरूपतिखाई ३५ चाध्यायः ।
चापि च।
"आस्मीपस्थेन सर्वव समं प्रायुत्ति यो। कुन !।

ें जात्मीपम्यन सञ्चन समें प्रायुति यो १ ज्युन !। सुखं ना यदि ना दु:खं स योगी परमी मत:॥" इति श्रीभगनद्गीतायाम् ७ अधाय:॥

ं घागाच।

ऋषय ऊच्चः।

"भगवन् ! देवतारिष्ठ ! हिर्ग्यादिनिस्ट्रनः !। चवारो ह्याश्रमाः प्रोत्ता योगी नाम क उच्यते॥

सर्वकर्माणि संग्यस्य समाधिमचलं त्रित:। य चास्ते निक्षलो योगी स सद्यासी न पश्चम:॥ सर्वेषामाश्रमाणान्तु हेविध्यं श्रुतिद्शितम्। ब्रह्मचार्य्यकुर्व्यागी नेष्ठिको ब्रह्मतत्पर:॥ योग्धील विधिवदेशन् गृहस्वात्रममावजेत्। उपकुर्वासको ज्ञेषो ने हिको सरसानिक:॥ उरासीनसायकच राष्ट्रस्यो दिविधी भवेत्। ऋगानि चीरण्याहृत्य त्यका भाष्याधनादिकम्।। यकाकी यस्तु विचरेदुहासीन: स मोजिक:। कुट्खभरणायत्त: साधकोऽसौ ग्रही भवेत्॥ तपस्तवात योश्चीन यजेईवान् जुहोसि च। खाध्याचे चैव निरतो वनस्यस्तापसो मत:॥ तपसा कर्षिती । वर्षे यसुधानपरी भवेत्। सन्धासिक: स विज्ञेयो वानप्रस्थात्रमे स्थित:॥ योगाभ्यासरतो निवासारर ल्बिनेतिन्द्रय:। चानाय वर्तते भिच्छः प्रोचिते परमेष्टिकः॥ यसालरतिरेव खानिवहारी महासुनि:। यन्यगृदर्भनसम्पन्नः स योगी भिच्चरच्यते ॥ द्यानस्त्यासिनः के चिद्देदस्त्यासिनः परे। कर्मसद्धासिन: केचिद्दिविधा: परमेष्टिका: ॥ बीगी च चिविधी ज्ञेयो भौतिक: सांख्य एव च। खनीयोध्याश्रमी प्रोक्तो योगमुत्तममास्थित: "

इति नीमें २ चथाय:॥ (तिष्ठां स्त्रीसङ्गनिवेधो यथा,— "यह सङ्गं करोळेव विन्द्रस्तस्य विनग्धति। स्यायु:चयो विन्द्रहीनारसामर्थंस जायते॥ तसात् स्त्रीणां सङ्गवर्चे कुथारम्यासमाद-

रात्। योगिनोऽङ्गस्य सिद्धिः स्थात् सततं विन्द्रधार-णात्॥"

इति इताचेयसंहिता।

ीतप्राक

तेषां पद्यं यथा, इतयोगप्रदीपिकायाम्।
"गोधूमधालियवष्ठिकश्रोभनाम्
चीराद्यख्यन्वनीतिस्तामधूनि।
श्रूखीकपोलक्षकप्रदिकपश्रमानं
सहादिद्यसुदक्ष यमीन्त्रपथ्यम्॥"
तेष्ठामपथ्यं यथाः तन्त्रेव।

भीवीर्तेष तिश्रवं

याजाहिमांसद्धितज्ञकुलत्यकीलपिचाकहिङ्गुलसुनाद्यमप्रथमाहु: ॥")
योग्नीकरः, पुं, (योग्निमीक्दरः।) याज्ञवल्जा
स्वि:। (इति हिमचन्त्रे योगेग्नग्रव्यदर्भनात्
३। ५५१॥) यथा,—
"योगीकरं याज्ञवल्का सम्पूच्य स्नयीव्यवन् ॥ वर्णायमेतराणां नो वृष्टि धक्नानप्रेषतः॥" "योग्निनां सम्वादीनां ईश्वरः श्रेष्ठक्तं याज्ञ-वल्कां संपूच्य।" इति मिनाच्चरा॥ विः यानां श्रेष्ठः। (यथा, मार्केख्वेये। ६६। २५ :

योंगीस्वरा: क्रेंच् (वस्ति हेतून्॥")
योगीस्वरी, ख्ती, (योगिनासीस्वरी।) दुर्गा यथा,—

"योगिधकादयो देवा: सनकान्नास्तपोधनाः।

"योगिश्वादयो देवाः सनकान्तास्त्रपोधनाः। तेषां खामी तथा योगी इंखरी प्रसुपालना॥ खाकोन्द्रियमनादीनां संयोगो योग उच्छते। तेषां वा योजनाद्योगी योगेखर्यविकोधना॥" इति देवीपुराशे ४५ अध्यायः॥

योगेषाः, पुं. (योगस्य ईप्रः: ईम्बरः:) याच्य वल्काः: इति हमसन्द्रः । इ। प्ष्रः ॥ (योगे-म्बरे, चि।यणा, भागवते । ४। १६। ६। "कपिलो नारदो हतो यगेषाः समकादयः । तमन्वीयुर्भागवता ये च तत्सेवनोत्सुकाः ॥") योगेम्बरः, पुं. (योगानां ईम्बरः।) स्रीक्रणः ।

यथा,—
"बृह्द घोगचरे क्रांग तक्षास्य धनीवमीण। स्वां काष्टामधुनोपेते धनी: कं ग्ररसं गत:॥" इति श्रीभागवते १ स्क्रस्थे १ खध्याय:॥

(ग्रिव:। यथा, महाभारते। १३।१८।३२३।
"नमस्ते भगवन् देव! नमस्ते भक्तवताल!।
योगचर! नमस्ते भ्राप्ते विश्वसभाव।।"
देवहोजनवः। यथा, भागवते। ८।१३।३२।
"देवहोजस्य तनय उपहृत्ती दिवसतेः।

योगियरो हरेरं श्री हह्यां सम्मविष्यति ॥"

योगेयरी, स्की, वन्ध्याककोंटकी। इति भाव-

प्रकाश:॥ (योगानासी खरी। हुगां। वथा,— "त्वचं योगे खरी तथा—।" इति चक्डी नव-चम्॥ योगयुक्ते, चि। यथा, मार्कके वे।६०। ८। "प्रचापते: कथ्यपाय को माय वक्षाय च।

योगेषरेभ्यस महा नमस्यामि सताञ्जलि: ॥")

बीगरं, की, (बोग सन्विच्छिद्राहिपूर्ण रहम्।) सीसकम्। इत्यमरः। २। ६। १०५॥ (तथास्य

"नागं महादलं चीनं पिष्टं योगेष्टसीसकम् ॥" इति वैदाकरक्षमालायाम् ॥) गोगं की (योज्यत दनि । सज्ज + भिक्त + गयत ।)

योग्यं, क्षी, (योज्यत इति। युज्+ शिच्+ ग्यत्।)
ऋद्विगमीषधम्। द्विनामीषधम्। इत्यमर:।२।१।१९२॥

योग्य चि, (योगाय प्रभवति। योग + "योगाद् व यच "५१ १०२। इति यत प्रवीच योगाई" यथा रचु ६ २६ "कान्छा शिरा स्रृतया च ये या लभेव कल्याणि ! तयो स्तृतीया॥") उपायी । एकाः । इति मेदिनी डेमचन्द्रच॥ (यथा, मार्क केये । २९ । १० । "अपतीको नरो भूप न योखो निजककी-शाम्॥"

योजनसाधनभूतः। यथा, ऋषिदे। ३। ६।६। "ऋतस्य वा केणिना योग्याभिः।" "योग्याभियोजनसाधनभूताभी रच्चाभिः।"इति सायणः॥ श्राकटादियोजनीयः। यथा, श्रात-

पयत्राचार्ये। राशारा १३। "बीक्ष एडियोग्यं युक्जनवस्ति वे प्रक्रा

स्त्रीयं योजनीयमन्द्रशादितम्।" इति तद्वास्त्रम्॥) पुष्यनचन्ने, पुं। इति मेदिनी। ये, १६६॥

ोग्यना, स्त्री, (योग्यस्य भावः। योग्य+तल्। टाप्।) चमता। इति लोकप्रसिद्धिः॥ (यया, सार्केण्डेये। ११३। ६।

"तथान्यानस्ययोग्यानि योग्यतां यान्ति कालतः । स्रोग्यान्ययोग्यतां यान्ति कालवश्या हि

योग्यता ॥")

भाव्यविधकारणविश्वेषः । स तु पादार्थानां परस्परसम्बं वाधाभावः । इति साहित्य-द्र्येणम् ॥ न्यायसते तत्यदार्थे तत्यदार्थवत्ता । यथाः —

"परार्थे तच तदता योखता परिकीर्तिता।"

इति भाषापरिच्छेरः ॥ "योग्यतां निरूपयति परार्घ इत्यादिना। रक्षपदार्धेश्परपदार्थसम्बन्धो योग्यता इत्यर्धः। नज्ञानासावाच विद्वता सिखतीयादी न भाव्यवीधः। नन्देतस्या योग्यताया जानं प्राव्दवोधात् प्राक् सर्वच न सम्भवति वाक्यार्थ-स्वापूर्वेत्वादिति चेत्र तत्तत्पदार्थेसार्गो सित कचित् संग्रयरूपसा कचित्रिश्चयरूपसापि योग्यताया ज्ञानस्य सम्भवात्। नथास्तु योग्यताचानं न भ्रत्यज्ञाने कार्णं विद्या सिम्रति इत्यादी सेके विद्वितरणकालाभाव-रूपायोग्यताया निश्वयेन प्रतिवन्धाझ ज्ञाब्द-रोधः। तदभावनिस्ययस्य लौकिकसन्निकर्धाः नन्यदीषविश्रेषाजन्यज्ञानसाचे प्रतिबन्धकलात् गान्दे प्रतिवस्वकलं सिहं योग्यनाज्ञान-विलग्नाच प्रान्दविलग्नीश्रीयहुद्दति वद्नित।" :ति चिह्वान्तमुक्तावसी **॥**

गा, क्वी, (बीग्य + टाप्।) अभ्यासः। (यया, "सु:। =।१६। "अपरः प्रक्षिधानयोग्यया

मरतः पच भरीरगोचरान्॥"
व्यपरो रष्ठः प्रश्चिमवशेग्यया समाध्यवासेन।" इति मिह्निष्टः॥) कार्वशिषित्।
ति मेदिनी । ये अध्या भाचा । तत्विश्व खुरुषो ए श्रम ३ वाग्यास ॥

तझः खलूरिका। इति हेमचन्द्रः। ३। ३५२॥ (यथा, सुम्रुते सूचस्थाने ६ वाध्याये । "चवातो योखास्त्रवीयमधायं वाखास्वामः। चाधिगतसव्याच्यायमपि प्रिष्यं वीयाङ्गार-येत्। व्हिद्यादिषु स्नेष्ठादिषु च कमीपयस्प-दिग्रेत्। सुवहुमुतीय्धज्ञतयोग्यः कर्मस्ययोग्यो भवति। तच पुष्पमलालावूकालिन्दकचपुरी-व्यक्तिकार्वारकप्रमृतिषु हिराविशेषान् दश्ये-द्त्वार्त्तनपरिकर्तनानि चोपहिष्रोत्। डांतवस्ति प्रसेक्षप्रस्तिष्टकपङ्कप्रेषेषु भेदायोग्याम्। सरोक्षि चमायातते वेखस्य। खतपशु सरा-स्रत्यन्तनाचेष्ठ च वेध्यस्य । घुगोप इतकाष्ठवेग्छ-नसनासीयुष्कातायुमुखेष्वेष्यस्य। पनसविभ्वी-विख्वपलमञ्चरतपशुदनेषा हार्थस्य । ऋषोपलिप्रे ग्राच्यनीयलके विसायस्य । स्टच्य-वनवस्त्राम्योर्गृहचम्मामयोच सीवखा पुस्त-मधपुरुषाङ्गप्रयङ्गविषेधिषु वत्ययोग्याम् । न्टर्-भांसपे भी वृत्यलगार्वेषु च कर्णंसिन्धवत्ययोग्याम्। म्द्रु सांसखर्डिविधिचारयोग्याम्। उदक-पूर्णेवटपार्थसोतस्यलाव्सुखारिषु च नेचपणि-धानवस्तिवणवस्तिपीइनयोग्यामिति। एवसादिष्ठ मेघावी योग्याष्ट्रेषु यघाविधि ! मयेषु योग्यां कुर्वाणो न प्रमुद्धित कर्ममसु ॥ तसात् कौ भ्रलमन्दिच्छन् भ्रष्टारचा किकर्मसु। यस्य यत्रेष्ट साधर्मात्र तत्र योग्यां समा-

"चंडेतः

(युवती । यथा,---

"निदावग्रदोर्वाला ग्रौड़ा वर्षावसन्तयो:। हिमन्ते शिग्रिरे योग्या न इहा कापि ग्रन्थते॥" योग्या युवती। इति राजवक्कभ:॥)

योजनं, की, (युच्यते मनो यमिन दिति । युज् + खुट्।) परमाता। चतुःकोशी। योगः। इति मेदिनो। ने, ११३॥ *॥ (यया, इरि-वंशे। १४६। १३।

"गान्धारकन्या वहने नृपाणां रघे तथा योजनम्द्रज्जितानाम् ॥") चतु:कोग्रयंधे यथा,—

"द्वादमाङ्क्षिकः महुस्तर्द्वयन्तु भयः स्हृतः। तचतुष्कं धतुः भोक्तं क्रोभो धतुःसहस्विकः॥ तचतुष्कं योजनं स्थादित्यादि मानमास्त्रम्॥ एतकते वोङ्ग्रसष्टसहस्त्रीर्थोजनं भवति। द्वानिंग्रत्सहस्तर्भविगनम्। यथा,—

यवीदरे रङ्गुलमध्संखे-हंस्तो श्र्कुले: षड्गुणितेचत्भिः। हस्तेचत्भिभेवती हर्खः क्रोणः सहस्रदित्यन तेषाम्। स्याद्यां जनं क्रोण चतुष्येन तथा वराखां दश्केन वंशः॥"

वासन। दित मिल्लियः॥) अवस्थिषित्। इति लीलावती॥ ति मेदिनी भी अर्था प्रकाश्यास । तत् योजनमन्या, स्त्री (योजनं गन्दीश्याः। योज विषयः स्त्रको ९ अस ३ जान्यास ४ नात मन्दीश्या इति वा कसूरी सीता

सत्यवती। इति मेहिनी। घे, 8 = ॥ (यया, देवीभागवते। २। २। १ = ।

"इत्युक्तम तुसा कन्या चयमात्रेम भाविनी।
कृता बीजनगत्मा तुसुरूपा च वरानना।")

योजनगत्मिका, स्त्री, मत्यवती । इति जटाधम ॥

कस्तृरी। इत्यजयपान: ॥ सीता। योजनगत्मा
प्रव्हात् स्वार्धे नप्रत्यवन जातत्वात्॥

योजनपत्नीं, स्त्री, (योजनाय सन्यस्यानाईमेन्निनार्थे

पर्यो यस्या:।) मक्षिष्ठा। इति रत्नमाना॥

टाष्।) सञ्जिष्ठा। इति राजनिर्धेग्टः। योजना, स्त्री, योजकारका। इति अप्रकायक-धातीरनप्रस्थयेन सिङ्म्॥

योजनवस्तिका, स्की (योजनवसी + स्वार्धे कनः

योजनवाती, स्त्री, (योजनगामिनी ऋतिनीयाँ वासीयस्था; सा।) मिल्लिया। दलमर:। २। ४। ६१॥ (तथास्था; प्रयोव:।

"सञ्जिए। विकसा जिल्ली समझा जालसेषिका।
साद्धकपणी भारती ने गर्छ। योजनवल्लापि ।
साद्यन्यक्या काला स्ताङ्गी सल्लादिका।
साद्यन्यक्या काला स्ताङ्गी सल्लादिका।
साद्यनिकी च गर्छीरी सल्लाप वस्त्यमिश्री॥
दित सावप्रकाणस्य पूर्व्यस्य प्रधि साम॥।
यीजिनं, जि, कारिनयोजनम्। ज्यान्नयुज्ञधानीः

कर्माण क्तप्रव्यवेन विष्यव्यक्षः (यथा, भाग-वनं। ४ । २९ । २२ ।

"चाइं दखधरी राजा प्रजानामिछ

আঁলিন: ।")

योटकः, प्रे. योटनम् । मेलनमिति यायतः विशिष्ठे
राण्योटक-याद्ययोटक-नच्छ्ययोटक-राण्योटकवर्णयोटक-योग्ययोटक-वर्णयोटकमेद्देन सम्प्रियो योटकः । तत्र राण्ययोटक धङ्ख्कनवप्य-मदिदाद्यविष्ठमसम्बर्णयाः निषिद्धाः । तदाद्य श्रीप्रतिसंहितायाम् ।

"यह एकं चिको साथ दिहा (एम कमें व च । परसारं जन्मराये स्वका काला कुमारवी: ॥ यह एकं भवेदोयां वेध यं स्टब्रंव वा । चिको से पुत्र द्यातः स्थात् धन हानिर्ध न यये ॥ पुरुष स्थारमे वन्या कन्यायाः प्रकंपमान् । सुभं षड् एकं सेर्थं नोद्वाचे नृष्यं भवेत्॥ नवपसमे।

पंती रहात् स्तरहे स्वहा च कचा धर्म स्थिता स्वति प्रतिरक्षमा च। हिदाद्ये धनरहे धनहा च कचा रिप्षे स्थिता धनवती प्रतिदक्षमा च॥ योटके सप्ति नेषतुली युगाह्यी तथा। सिंहपटी सदा बज्यों स्वतिस्तवाविके स्वतः। राजवीटकमाह दीपिकायाम्। रक्राधी च स्मायी: पुभ स्थात् समस्पर्क। चतुर्थद्यके चैत्र हर्तायेकार्ष्य तथा॥"

इति साधियोटकविचारः ॥ १॥
यहयोटतं यहभ्रमुयोगो (निषद्धः। कन्यायर-राष्ट्रिधिययस्यो स्तुस्ते यहभ्रमुयोगः तप्र विवाह स्तादि प्रकृत् तदाक्ष्रगर्गे सस्य भावित्रोधि ग्रहरिष्भावि चाचिरेण रोगादि:।

इति ग्रह्मेटकिविचार:॥ ॥ चन्ये योटकाः

प्रमानतरे जीटकप्रव्यक्षवर्गेष्ठतीयादिख॥

योतुः, पुं, (य्यते ज्ञायते चनेति। यु + वाहुलकात् तुः।) परिमाणम्। दक्षणादिकोषः॥

योत्रं, क्षी, (य्यते चनेति। यु + "दाचीप्रस यु

युजस्तु तुद सि सिच मिह-पतदंश-नहः कर्ण।"

३।२।१८२। इति युन्।) योक्षम्। इत्यमरः।

२।६।१३॥ (यथा, गी० रामायणे। २।

४५। २६।

"सरतायाभित्रणाः सायोत्राय प्रावीयया॥") योहा, [च] पुं, (युध्यतीति। युध् + छच्।) युड-क्षी। तत्प्यायः। भटः २ योधः ३। इत्य-सरः। २। ८। ६१॥ (यया, हर्विम् भविष्य-प्रतिथा २। १८।

"वाधियते पुरीं योडा छित्रं यदि लभेत सः।") योधः, पुं, (युध्यतीति । युध् + व्यच् ।) योडा । द्रायसः । २ । ⊏ । ६१ ॥ (यथा, कथासरित् सागरे । १२ । २२ ।

"सङ्कित्मिलिते खात्त्रेयां घास्ते: से निकी: सह।
निख्ये त्संखरं चण्डमहासंगान्तिक खतत्॥")
योधनं, की. युद्धम्। (यथा, मार्केष्टिय।१३४।१९।
"योधनेयु सरूपेण दमी यस्य दुरात्मनः।
स दमी वार्यत्येष हिन्त तस्य रिपोर्ग् हम्॥")
स्राच्यम्॥ युष्ठधातीभांव करणे चानट् (ल्युट्)
प्रत्येन निष्यक्षम्।

बोधसंराव:, पुं, (बोधानां संराव:।) खन्योत्यं बोधानां युद्धायाङानम्। तत्प्रयाय:। कन्द-नम् २। इत्यसरभरती॥

योधियः, पुं, (युध् + भावे घण्। योधं युडं करो-नौति। योध + खः।) योद्वा। योधभञ्दात् भोयप्रव्ययेन निष्यकः॥

योनल:, पुं, (यवस्य नल इव नल: कास्डोवस्य : पृषोदराहि:।) प्रस्थविष्यः। तत्पर्ययाय:। यवनाल: २ जूर्याङ्गय: ३ देवधान्यम् ४ जीक्ताला ५ बीजपृष्यिका ६। इति हमचन्द्रः। ४। २४४॥

योति:, पुं. कती. (योति संयोजयतीति। यु+

"विश्विश्वयुगुद्रश्वाद्यातिस्यो निन्।" उसाः

१। प्र। इति नि:।) आकरः। इति मेदिनी।

ने, १६॥ कारणम्। (यथा, उत्तररामविश्ति। ६।

"समयो राचसीमा हुर्वाच समास्त्रयोः। सायोनिः सर्वेदेरागां साहि लोकस्य गिक्रीतः॥")

जलम्। इति हेमचन्द्रः। ३। २१६॥ (क्काप्र-ह्वीपस्थनदीविष्मयः। यथा,मार्कस्थि।१२९।६९। "धूतपापा नदी बाम योनिस्वेव पुन' स्टूता। सीता दितीया विज्ञीया सा चैव हि निष्मा "सनत्कुमारकं तन्तं योनितन्तं प्रकीर्त्ततम्।
तन्तान्तर्च देवेषि ! नवरतेच्यरं तथा ॥")
प्राणिनास्त्पत्तिस्थानम्। इति चिकार्यस्थाः॥
तन्तु चत्रप्रीतिजचपकारम्। यथा,—
"चतुरप्रीतिजचपकारम्। यथा,—
"चतुरप्रीतिजचाणि चतुर्भेदाच कन्तवः।
ख्राद्धाः स्वेदचाचिव उद्धिच्याच चरायुजाः॥
एकविप्रतिजचाणि स्रष्ट्याः परिकीर्त्तताः।
स्वेदणाच तथिवोक्ता उद्भिच्यास्तत्प्रमाणतः॥
सर्वेषायेव जन्त्वां मानुषत्वं स्रदुलंभम्॥"
इति श्रीगरङ्ग्राणे प्रतक्ष्ये धर्मप्रकटनो नाम
२ ख्राधाः॥ ॥ अत्यच।
"जलका वव लचाणि स्थावरा सच्विष्ठितः।

"जनजा नव लचाणि स्थावरा लचविंप्रति: । क्रमयो रहसम्बाकाः पिच्यां स्थलज्वम् ॥ चिंश्रस्त्राणि प्रश्वचतुर्णचाणि मातुषाः । सर्व्योगि परियच्य वस्योगि ततोश्यगात्॥" इति हच्हित्युप्रायम्॥ ॥॥

खापि च।

"स्यावरा स्तिंश्साच्छ जलको नवलच्क:।

स्रामिका दश्लच्छ क्रलच्छ पचिषः॥

पश्रो विश्रलच्छ चतुर्लच्छ मानमाः।

रतेषु भमणं स्ता द्विल्लन्यचायते॥"

इति कर्मेविपाकः। ("भूताना चतुर्विधा घोनिभैवति जरायग्रह-र्खदोद्धिदः। तासां खलु चतत्त्वग्रासपि योगीना-मेक्का योनिरपरिचक्कीयभेदा भवति भूता-नामाहातिविशेषायरिसङ्ग्रेयलात्। तत्र जरा-युजानामण्डजानां प्राणिनामेते गर्भेकरा भाषा यां यां यो निमापदानते तस्थां तस्यां योनी तथा तथा रूपा भवन्ति। तद्यथा कनकर जनतान्त-चपुकीसा चासिचमानास्तेषु तेषु मध्च्छिए-विस्वेष्ठ । ते यदा मनुष्यविस्वमापयनो तदा मनुष्यदियदेश जायन्ते। तसान् समुदाया-क्षकः सन् मभी मनुष्यविग्रहेख नायते मनुष्यो मनुष्यप्रभव दख्चते तद्यीनिकात्।" इति चरके प्रारीरस्थाने हतीये थ्याये॥ *॥) भगम्। इत्यमरः ।२।६।०६ ॥ तत्पर्यायः। वरा-ष्ट्रम् ३ उपस्य:३ सारमन्दिरम् । इति राज-निवैष्टः । रतिगृष्टम् ५ जन्मवतं ६ अधरम् ६ चाराच्यदेश: प्रकृति: E चापथम् १० सार-क्षपक: ११ अबदेश: १२ प्रकृति: १३ युव्यो १३ संसारमार्गक: १५ संसारमार्गः १६ गुज्ञम् १७ सारागारम् १८ सारध्वनम् १६ रवङ्गम् २० र्तिक्वहरम् २१ कलत्रम् २२ यश्वः २३। इति प्रव्हरतावली ॥ रितमन्दिरम् २८ सार-ग्रञ्जन् २५ कन्दर्पेक्षयः २६ कन्दर्पसम्बाधः ९० कन्दर्पेमिन्धः २८ खीचिह्नम् २६। इति जटा-घर:॥ स तु गर्भस्याया: सप्तमिर्मासिमैवति। इति द्वावनीय । 🗱 । तस्य लक्ष्यं यथा — "शुभक

वासीततस्वत पुत्रको दिवाबीतत ।

तुङ: कमलवर्णांभ: शुभी श्वित्यस्वालांत: ॥
कुरङ्खुररूपो यस्तिकांद्रसांत्रभः ।
रोमपो विद्यतास्यस्य द्रायनासी श्वित्यस्य द्रायनासी श्वित्यास्यस्य द्रायनासी श्वित्यस्य द्रायनासी श्वित्यस्य विद्यासी श्वित्यस्य स्थाः ।
विप्रदः कर्पराकारः किङ्करीपद्दी भगः ॥
विप्रदः कर्पराकारः विङ्करीपद्दी भगः ॥
विप्रदः क्वित्यस्याभी गजरोमीस्रनास्यः ।
विक्रदः क्वित्वाकारो लखगळस्यासुभः ॥
"

द्तिकाशीखर्डिह्धचाथाय:॥ #॥ व्यापिच।

"ग्रह्मताभ्याञ्चातियों निस्त्रावित्ती सा च कौर्तिनाः

तस्यास्त्तीये सावतें गर्भश्या प्रतिष्ठिता॥" * व्यय यो निरोगाधिकार:। "तच योनिरोगाणां निहानाचा छ। 'मिष्याचारविचाराभ्यां डप्टैरोंघेः प्रदूषितात । आर्त्तवादीर्थतस्त्रापि देवादा खभग मरा: ॥ रोगिकीनां योनीनां नामान्याह। 'उदावर्तातथा वन्था विश्वता च परिप्रुताः वातला योनयो रुका वातदोवेख पञ्चधा ॥ प्रवधा पित्तरोषेग नचारौ को हितचरा। प्रसंसिनी वासिनी च पुत्रक्षी पित्तला तथा। व्यथानन्दा कर्षिनी च चर्यानन्दपूर्विका। व्यतिपृर्व्वापि सा जीया स्वेश्वाला च कपादिसाः। खाडा (इनी च सहसी स्वीवक्षा जिदीविशी पचेता योनयः प्रोक्ताः सर्व्वदीषप्रकीयतः ॥ अय तासां अच्यान्याचा 'सा फेक्किसदावर्ता रच:क्ट्रिंग सुपति। बन्धा नष्टात्तेवा ज्ञेया विस्ता निळवेदना ॥ परिञ्ताया भवति यास्यधमें रुजा स्थम्। वातला कर्वाशा स्तव्धा मूलनिस्तोदपीड़िता। चतस्विषि चादासु भवनयनिसवेदनाः ॥' अगिलवेदनास्तोदादय:॥ वातलायां त्वति-भ्रायिता वातवेदना वोहया। वातका दल-

न्यात् ॥ * ॥

'वहाहं चरते रत्तां यस्याः साः लोहितचरा।

प्रसंसिनी संसते च चोभिता हः प्रचायिनी ॥'

चोभिता विमहिता संसते स्तर्स्थानात् व्यवते

हः प्रचायिनी दृष्प्रचननभीचा।

'सवातसृहिरेहीर्यं वाभिनी रचसा युनम्।

स्थितं स्थितं इन्ति गर्भे पुचनी रत्तासंस्थात्॥'

पुचश्रव्हो०चापखोपचचनः।

'अवर्ध पित्तला बोनिर्राष्ट्रपाक चरान्ति।।
चतस्विष्ठि चाद्यासु पित्तिलि होच्छ्यो भनेत्॥'
अव्यानन्दानसन्तोषं पाष्यधर्मीण निन्दति।
कार्णन्यां कार्णना योनौ से ब्राच्याप्यां प्रकायते॥'
कार्णना मांस्थ कार्णकारो यस्यः॥ 'में युने चरणापूर्व्वं पुरुषादितिर्चते।' चातिर्चते रजो सुचित दव्वर्थः। 'बच्चाप्यांतिचरणा तयोव्यों जंन तिस्ति॥' बच्चा वार वार स्रितिरचते तयो चर योनि:

चनस्विष चादास स्मालक्काच्छ्यो भदेत्॥ स्मानिसासनी खडी खरसामां च मेणुने॥' स्मानी ईषन् कनौ यसां सा स्मन्न लच्चा खडी। खांखनीमाच। 'महामेण्यचीताया वालाया खांखनी भदेत्॥' महामेण्: पुरुष: तेन यचीताया वालाया: स्मायोनिच्छिताया खांखनी स्माव्यासमाना योनिभैवति।

विह्नातिमहायोनिः स्चीवक्वानिसंह्ना। सर्वेतिङ्गसमुखानात् सर्वेदोगप्रकोपना। चनस्विप चादासु सर्वेतिङ्गनिद्धेनम् ॥ स्माध्या योनीराह।

'पचासाधा भवन्तीह योगयः सर्धदीवजाः॥' यच खखीप्रस्तयः॥ *॥

श्रथ योनिकल्ख निदानमाह ।

'दिवाखप्राद्तिकोधाद्व्यायामाद्तिमेथुनात्।
चताच नखद्नादिखातादाः कुपिता यथा ॥'
वातादाः कुपिता यथा यथा निदानकुपिता
वातादाः ॥ * ॥ रूपमाह ।

"पृय्शोणितसङ्गारं जञ्जनास्तिसित्मम्।
जन्यन्ति यदा योगी नाका कब्दः च योनिजः॥"
जञ्जचास्तिसित्ममं जञ्जनात्राकारम्। गुड्कमच विशेष्यं बोह्यम्॥ * ॥ वात्रजादिमदेन
क्ष्पभद्माह ।

"रूचं विवर्धे स्मृटितं वासिनं तं विनिद्धित् ! टाइरामञ्बर्युतं विद्यात् पित्तात्मकं तु तम् ॥ तिल पुर्व्यप्रतीका **शंक रहमनां** कपात्मकम्। चर्चि विङ्गसमायुक्तां चित्रपातात्मकं भवेतु॥" 🕸 ॥ अध योगिरोगाणां चिकित्सा। तत्र वन्धा-चितिह्याः तस्यालचयमाच् । वन्यान्यानेवा ज्येति। ततः प्रयमतो नटार्चवाचिकित्सा। 'आर्जवादर्भने नारी सत्यानु केवेत निराधाः। काञ्चिक्य तिलान् मावातुर्ध्ययतथा द्धि ॥ इ.जु.क्वीजर्कीचमजागुड्रमर्गक्षयवसूत्रे:। च सुक्चीरे विशियों निगता कुसुम सञ्जन नी। इचुक्कि: कटुतुम्बी। चयला पिष्पली। इसनी सहनपलम् । किखं सुरावीजम् । 'पीतं च्योतिश्वतीपत्रं राजिकोयासनं चाइम्। ग्रीतेन पयसा पिष्टं जुसुमं जनवेर्ध्वम् ॥' च्योतियाती कटभीष्टचिवयोष: करही इति जीकी। प्रयश् दुर्धन ॥ *॥ अथ वन्धा-

'वला सिता सातिवला सधूनं वटस युद्धं गजनेश्वर्य । यतन्त्रभुद्धीरप्रतेनियीय बन्या सुपुत्रं नियतं प्रस्ते ॥ स्वयात्वाक्षावेण सिहं दुग्धं प्रतान्तितम् । स्वयात्वाक्षावेण सिहं दुग्धं प्रतान्तितम् । स्वयात्वाक्षावेण सिहं दुग्धं प्रतान्तितम् । स्वयोद्धृतं लच्चणाया म्हलं दुग्धेन नन्यया । पिष्टा पीत्वा स्वतुद्धाता गर्भे धत्ते न संग्र्यः ॥ कुरस्टम्हलं धातक्या कुसुमानि वटाहुराः । मास्रोत्मस्

धावला पिवति पाचिपिपले जीरकेश दहितं हिताश्ना। श्वेतया विशिखपुद्धया युतं भा सुतं जनयनी इनान्यया।" चैनजुसुमया भ्रापुंखया सह। "पन्मेनं पलापास्य पिष्टा दुखेन गर्भिसी। पीत्वा पुत्रमवाष्ट्रीति वीर्धवन्तं न संभय: ॥ युकरिश्रकी स्तं मधं वा दिध फलस्य सपयस्कम् भीत्वाचीभयां जङ्गीवीजं कन्यां न स्तते स्वी ॥ पुच्नमनारीम्हलं विख्नान्तेशालिङ्गिनौसंहिता। एततृ गर्भे १४ दिनं पीला कन्यांन सर्वधा स्रते ॥ युत्तमनारी पतनिया तस्या चलम्। इपालि ङ्गिनी पचगुरिया॥ 🕸 ॥ गर्भप्रदर्भेष्रजनयना-वसरे ग्रभाजनक्यपि मेघजमाधः। 'पिष्यलोविङ्ङ्गटङ्गगसमच्यं या पिनेन् पयसा। ऋतुसमये निहतस्या गर्भः संजायते कापि॥

या जयाकुसुममित पृथ्यिगी।
सन्प्राणगुड्सृष्टिसेविनी
सा द्वाति निष्ट गर्भमङ्गना ॥ ॥
तासु योनिष्ठ चादासु स्वेद्वादिकम इष्यदे।
वस्यश्यङ्गपरीधिकप्रवेपपिचुधारणम्॥
विस्तर्वोत्तरवस्तिः। क्रमिष्टिकसा।
'नतवात्तिनीक्चल्येन्यवामस्दारुभिः।
तिलतेलं पनेवारी पिणुं तस्य विधारयेत्॥
विश्वतायां सद्य योगी द्याया तिन प्रभ्रान्यति॥
गतं तगरम्।
'वातलां कर्नेशां स्व्वामस्यस्थां तथेव च ।

च्यारनालपरिपेषितं चार्चं

ञ्चासीखेरेरापचरेरनतर्ने स्मान संष्ठते ॥ धारयेहा पिचु योगी तिसतीलख सा सहा। णिक्तलागाञ्च योगीनां सेनाभ्यक्षणिचुक्रिया: n भीता: पित्तहरा: कार्या: स्नेहनार्थे पृतानि च। प्रसंतिनी ष्टतान्यतां चीरिखद्वां प्रदेशयेत ॥ पिघाय वैशावारेख तती बन्धं समाचरेत्। शुक्रीमरिचक्रमाभिधीयकाजाजिहाहिमैं: ॥ पिष्यजीम्हलसंयुक्तीर्नेभवार: स्ट्रतो वुधै:॥ धाचीरसं सितायुक्तं योनिहा है पिवत् सहा। स्वयंत्रान्ताभवं मूलं पिषेदा तस्त्रुलाम्बुना ॥ योन्यान्तु पूचसाविष्यां भोवनद्रवानिर्मते:। समोन्द्रने: सलवर्णे: पिरहे: संपूर्णं हितम 🛚 🕻 भोधनद्रवाणि निम्बपनादीनि। 'डुगैन्यां पिक्सिलां वापि चुर्थें; पच्च कदायजें:। पूर्वेद्वारवेदाजवकादिक्षिताम्बना ॥" पष कवायाः । वचावासापटोळप्रियङ्ग्निस्वाः । राजव्याहि धनवहेरा। "पिषाच्यामरिचेमांबै: श्वाञ्चाकुरुचैन्ववै:। वर्तिसुल्या प्रदेशिन्या योनी श्वेशविश्रोधिनी ॥ मुख्या प्रदेशिन्या देथेंग परिगादिन च ! क्षिंन्यां दर्भये? देया: श्रोधनद्रवानिर्मिता: ॥ गुड्ची विषलाइन्तीक धितीदक्षार्या। योगि प्रचावयेत्रीन तच तकः प्रशास्त्रीत । सहरूप संसदिर प्रधा कार्यापन तथा

विमी पुराध संचर्ध वस्तपूर्व जिपेद्वरी। योनिभैवति संकीर्णान भवेच जलं नतः। कपिकच्छभयं खलं कायये हिधिना भिष्ठक्। बोनि: सङ्गीर्कतां वाति काधेनानेन धावनात॥ जीरकदिनयं क्रणा सुध्वी सुर्गित्यचाः वासकः सेन्ववस्थापि यवसारी यवानिका। एषां चूर्णे प्रतं कि चित् स्या खब्डेन मीदकम्। लला खादेरयथात्र योगिरोगाहिस्थने॥ मञ्जिला मधुकं कुछं चिपला प्राकेरा बना। मेदे पयस्या काकोली सलक्षेत्रास्यान्वजस्य अजमोदा हरिदे दे प्रियङ्ग कट्रोहिणा ! उत्पलं भुमुदं दाचा काकोल्यो चन्दनदयम् श्तिषां कार्षिकेशंगिर्वृतप्रस्यं विपाचयत्॥ धानावरीरनं जीरं प्रनाच देवं चतुर्गं नम्। सिंगरेनबर: पीला कीयु निखं स्वायते। पुलान् जनयते वीरान् मेघाएगान् प्रियस्य-

या चैवास्थिरमभी स्थान पुत्रं या अनयेन्त्रम्। व्यक्पायुकं वा जनयेत् या च कन्धां प्रस्थते॥ बीनिरोगे रजोदीं परिसाय च प्रस्ति। प्रजावहानमायुष्यं सञ्चयस्निवारगम्। नाम्बा मलपृतं द्धीतद्श्विभ्यां प्रवित्तिम्॥ चनुतं लद्मणामलं चिपन्धन चिक्तिस्काः। र्जावदत्सेकवर्णाया घृतचाच प्रयुक्तते । व्यरस्यगीमयने इ पहिचाला च हीयतं॥ मेदे मेदा मद्यामेदा तयोरभाव भ्रतावरी हिगुगा दंघा। पयस्याच सीर्काकीकी काकोलीयुगलामाई ऋधगन्धा दिशुका देवा, धियङ्गस्थाने केचिडिङ्ग पटन्ति। <mark>पथस्</mark>या काकोली स्का पुन: काको त्या विति काकोली-चीरकाकी त्यों देगुग्यार्थे एतस्य फलप्रतस्य षाठो नानानन्त्रेषु नानश्विधः । तत्र चिङ्गवचा तगरजीवकर्षभका एवाधिकाः। तज जीवकर्ष भयोरभावे विदारीकन्दी दिशुगो देय:। फक ष्ट्रतं सकलयो विश्वोगेषु ॥ 🤏 ॥

स्य योगिकन्दस्य विकित्सा ।

'मेरिकाम्यास्य जनुबर्जन्य झनकाट्यलम् ।
पूरवेद्योगिमेतेषां चुर्णे: चौदममन्विते: ॥
चिषलाया: त्रषायेण कर्जोईण च संचयेत ।
प्रमदा योगिकन्देन याधिना परिसुच्यते ॥
च्यप प्रसङ्गात् सुव्यंख्या रोगाणां चिकित्सा ।
'इविरातिव्यासुक्तमोच्याके: व्यतं चलम् ।
ददाहर्भे प्रचलिते प्रदेने कुच्चिरच्या ॥'
कुच्चिरक् उद्रख्या । चलित्रगर्भस्यापने द्विरादिकाय: ॥ ॥ ॥

व्य गर्भेमावपातयोशिंदानम्। ध्यान्ययन्ताध्यागमयानासन्यपीट्ने:। ज्यरोपवाचीत्यतनश्रहाराजीर्मधावने:॥ वमनाच विरेकाच कुत्यनाहध्यातनात्। तीच्याधारीयानटुकाण्कारुचानिवयात्॥ वैगाभिचातावि ह्यान गर्भे पत्ति रक्तस्य स्थून दश्चनं भवेत ॥ योनि:

'गर्भो रिभवातविषमासनपी इनादी: पक्षं हमास्वि फलं पतित च्योन ॥ यथा इन्तलमं पत्रं फलमभिवातेनाकाल रव पतितथा गर्भीरयभिष्यतिहिना खनाबेरिप पनित । 🛊 ॥ अध गर्भसावस्य चिकिता। 'गुर्व्विख्या गर्भतो रत्तं सवेद्यदि सुहुर्मुहुः ! तिवरोधाय सुव्हिग्वस्त्वला(दिव्हतं पियेत्॥ं उत्पन्नादिमसमाह। 'उत्पलं नीलमारसं कड़ारं कुतुरं तथा। खेतामोन च सभुकस्त्रज्ञाहिरयं गगः। मंग्री लितो इरलिव हाइं छचां चुदामयम्। रतापित्रच म ऋशिच तया हि हिंमरोचकन्॥ अथ ग्रभेपातस्य उपदवाना ह। 'प्रसंग्रमाने गर्मे स्थादाहः यूलक पार्ययोः। पृष्ठरक प्रदरागाहों. मूचसङ्गच जायते N प्रसंध्माने पति । 🖈 । अथ गर्भेख खाना-न्तर्ममने चीपद्यानाञ्च। 'स्थानात् स्थानान्तरं तस्सिन् प्रयात्यपि च

यामपकाश्यादौ तु चीभः पूर्वेय्यपदवाः ॥'
पूर्वेय्यपदवाः पार्थम्बादयः ॥ * ॥
तिविकत्यामाचः ।
'विष्यभीताः क्रियासीयु दाष्टादिष्ठ समाचरेत् ।
अभवाशीस्वकामां म्होगीच्हरकस्य च ॥
व्हतं दुम्बं सितायुक्तं ग्रिनेय्याः स्वच्हत् परम् ।
व्हर्षे सितायुक्तं ग्रिनेय्याः स्वच्हत् परम् ।
व्हर्षे सित्ययुक्तं ग्रिनेय्याः स्वच्हत् परम् ।
भ्रवेरामधुकच्चतां ग्रवियोविदनापचम् ॥'
व्यन्तानः पुष्पचातिः । व्ययं वाणपुष्प द्रति
ग्रीकृदी प्रसिद्धः ।

'ग्डलोस्रागारिका मेहसम्मवात्र च ग्डलिका। सराङ्गा धातकीषुण्यं मेरिकच रसाञ्चनम् ॥ तथा सर्व्यरसचैतान् यथालाभं विचूर्ययेत्। तव्यर्थे मधुना जिल्लाद्वारी प्रदर्शान्तये॥' ग्डलोस्रागारिकासम्भवा ग्डलोस्रागारिका वरटी तिविभीतग्रहभवा ग्डलिका। समङ्गा जन्मानुः।

'कसेरूत्यसम्बद्धाटकर्ल्यं वा प्रयसा पियेत् । पक्षं वचारसीनाभ्यां स्तिसुसीवर्जनान्वितम् । स्रामाचे सुर्धायेत् दृग्धं गुर्विसी सुस्रिनी 'हणपचकन्द्रलागां कल्केन विपचेत् पयः। तत् पयो गुर्लिणी पीला म्हनसङ्गाद्विमुचते ॥ प्राक्तीचुक्रमकाष्ट्रीः स्टात् प्ररेण हणपचकम्। एषां म्हलं ह्यादाङ्गित्तास्टङ्म्हनसङ्ग्रह्त्॥ भ॥ स्थाप प्रस्ताया योनेः चतादेखिकित्सा। 'तुष्कीपनं तथा लोषं सममागं सुपेषयेत्। तेग लेपो भगे काथं: प्रीवं स्थाद्योनिर्चता॥ पलाप्रोड्खरफलं तिलतेनसमन्त्रितम्। योगो विकितं विधिना गाष्ट्रीकर्णत्त्रमम्॥"

अय क्योनिपापिकारणानि। "इविक्कें इति नामी ये गोविन्ट् नार्चयन्ति ये। लमन्ते नाताविद्याच सुतीर्घविस्खाच ये ॥ सुवर्षावस्त्रतास्वृजंरतमत्रं फलं जलम्। चार्त्तेभ्यो न प्रयच्हिन सर्व्यं सुक्कतदारकाः॥ त्रसाखय स्त्रीधनानि लोभादंव हर्नि छै। बलेन इट्याना वापि ध्रनाञ्च परवज्ञका: ॥ गास्तिकाः कुछकाचीरा ये चान्धे वक्रष्टत्यः। बालवहातुरस्तीवु निर्देयाः सळवर्ज्निताः ॥ स्राधित महरा ये च ये चामी क्राटमासियः। च्यान्यागामिन: सर्वे ये चान्ये ग्रामयाचिन: ॥ व्याधाचरणसम्पन्नाः वर्णादिधर्मावर्जिताः । देवोपदेवदरुजरचीयकादिसेविन: ॥ चर्चदा मादकद्यपानमत्ता हरिहिषः। देवतो चिष्टपतितरूपयाहा सभो जिन: 🛭 चासक्त भीरता निर्द्धं सर्विपातक पापिन:। पाघरडभुक्ताचर्याः पुरोधोष्ट्रिजीविनः 🛭 पित्रमात्रखसापत्यखदारत्यागिनच ये। ये कर्याञ्च बुब्धाञ्च गास्तिका धर्मेट्यकाः। ॥ लाजन्ति सामिनं युद्धे लाजन्त प्र्यागतम् । शवां भूमेख इति।शो ये चार्न्य रत्नदूषकाः । महाचैत्रेषु कर्लेषु प्रतियहरताच ये। परदोष्टरता ये च तथा ये प्राथि हिंसका: ! परापवादिन: पापा देवतागुरु निन्दका:॥ क्षप्रतिग्राह्मिण: सर्वे सम्मवन्ति पुन: पुन: ॥ व्रतराचसपेप्राचितियंग रच क्रयोनिष्ठ । न तिथां सुखवेशोशिस्त इह लोके परच च ॥ रासात् व्यक्ता निविद्वार्थं विहितं वर्णे क्रार्येत्। यक्तं दानंतपक्तीर्घमन्तंदेवं गुरुं भरेत्॥ नाचरेत् कुत्सितं कमें मनसाच कदाचन। विपानं नर्माणां हष्ट्रा योनिकोटिष्ठ दु:सध्यम् ॥ चतुर्भिर्णि वर्णेस्तु सेव्यो धन्सी निरन्तरम्॥" इति पाद्मोत्तरखके १८ अध्याय: ॥ 🗱 🛚

दात पाद्मात्तरखाह १० कथायः ॥ * ॥
योनिद्रशया व्यवाचीलं यथा,

"साध्यी की माहतुल्या च सर्वथा हितकारियी।
चमाध्यी वैरतुल्या च प्रायत्मनापदायिका ।
साद्युरा योनिद्रश चैनासाध्यीति विश्वता ॥"
दति ब्रह्मवैन्ते गणपतिखाहे २ व्यथायः ॥ * ॥
पापपुरायमानं व्यवसोत्तमयोनिप्राप्तियंथा,

"सो प्रायपुरायमानं व्यवसोत्तमयोनिप्राप्तियंथा,

"सो प्रायपुरायमानं व्यवसोत्तमयोनिप्राप्तियंथा,

"सो प्रायपुरायमानं व्यवसोत्तमयोनिप्राप्तियंथा,

देवदानधम

क्षभियोगिता ।

मरणं वालहडानामन्द्रतं कुछता तथा। ऐत्रयं सुदरिद्रतं पाण्डियं मर्खेता तथा। स्ताखराचरे लोके भवन्ति सथमन्यथा।

इति पाद्गोत्तरखर्छ २१ अध्याय:॥ *॥

*प्रतियोनिप्राप्तिकारगां यथा,—

"इति श्रुतकथो विप्र । सारसं प्राष्ट्र वानर: ॥

सम्यक्ति भवान् नूनं त्वं कथं प्रतितां गत: ॥

हत्तान्तमेतं कथय श्रोतुमिच्हामि सारस ।॥

सार्स उदाच । कथयिष्यामि तत कमी येगाइंदर्गीतं गतः : पिचयोनिंगतो येन तत सर्वे श्रीत्मर्हास ॥ धान्यवारीप्रतं सायमुन्स्टं हि वया पुरा। वह्नम्यो ब्राह्मग्रीभ्यम्य नर्भादायाः परिग्रहे ॥ पौरोहिलमदासोभाइषयिला हिनांस्तथा। किञ्चिह्त्वा तु तेभ्यच ग्रचीतमखिलं मया ॥ विष्रसाधार्णद्रययस्योत्यन्नपातकात् । पतितः का सम्बोर हं नर्के रसाक हो ॥ वक्तमन न प्रकोमि दुःखं वानर ! नारकम्। देवात् काषमपि प्राप्त उत्तारी नरकाम्ब्यै: ॥। मया यदि तथापी इ प्रकुनत्वसुपस्थितम्। च्यपञ्च युरा कांस्थभाजनं भगिनीयहात्। दातकर्ने मया दत्तं तेन ने सार्धी गांत:॥ इयह मासागी पूर्व कांस्यचीरी सुदारुगा। तेने इ सार्सी जाता महाया राइधिकी ॥"

इति तत्रीव १६। २० व्यथायी ॥ अ ॥ पाणिनां नर्कभोगानन्तरं स्थावरादियोनिपान्निः यथा,—

"स्थावराः क्रमयोश्चाच पत्तिगः प्रप्रदे नराः । धार्मिकार्व्यद्यास्तदकोत्तिगञ्च यथाक्रमम् ॥ सञ्चसमाग्रयमा दितीयानुक्रमास्त्रया । सर्वे होते महाभाग यावस्तिसमात्रयाः ॥"

इति विषापुरागी २ वंपी ५ व्यथाय: ॥ "पापिनां नरकभोगानन्तरं खावराद्यासत्तरी-परमुत्करासु नवधा भिन्नासु यो निष्ठु जन्तक्रम-माह। स्थावरा इति । अज्ञा मत्यादयः। धार्मिका नरेम्बेव पुरस्तिविधेषेसा के चिक्नोचि-गम्ब सुसुचावचा यथाक्रमं भवन्तीति प्रेषः: ! तेषाच पूर्ववाह्ळासुत्तरीत्तराकालचाह सह-स्रोत । हितीयानुकमाः हितीयोश्ह्लम उद्गी येवां दितीयस्थाने । सुन्नान्ता ये क्रमयस्ते सङ्ग्र-भागप्रयमाः सहस्रभागाः सहस्राकाः प्रयमाः प्रथमनिर्दिषाः स्थापरा येघाते। क्रीमधः यहस्रगुणमधिकाः स्थावराः। तस्रहस्रतंम-भागाः क्रमयः इव्यर्षः। पचन्यन्तपार्हेशप दितीयस्थानेश्नुक्रान्तात् समिवर्गात् सहस्रगुणाः स्यावरा इत्येवार्थ:। तथा सर्वे स्रोत इति। यथा खानरा: खानान्तरनिर्देशेष: क्रसिन्य: सहस्रगुणमधिकाः। तथा क्रमयः स्थानान्तर-निर्देषेस्थीऽज्ञेभ्यः सहस्रगुणमधिकाः। एवं

्रिट सस्यमे भीचं स्थापनी त-

.

अम: । तत: परं मुक्ति: । एतच खंसारिनीव-बाहुत्यकथनं मोचस्य दुर्लमतास्त्रचनार्थम् । अयंच नदधा निर्द्धि जन्मक्रमः प्रायिक एव । तहुक्तमादिखपुराये । युनक्रमेणापि मानुत्यं प्राप्यकी पुग्यमीरवात् । विचित्रा ग्रायः पंसां कर्क्तियां सम्बाधवेः ॥"

खुनक्रमेणापि मारुखं प्राच्यन्त पुरुषमारवात्। विचित्रा गतयः पुंचां कन्मेणां गुरुकाववैः॥" इति तङ्गीका॥

क्षयोगिमीचर्यं यया,—

वाराष्ट्र उदाच । "येन गर्भेन गक्तित तक्ते प्रया हि माध्व !। क्य विशासि ते हीवं सर्वधके विनिष्यम् ॥ क्रवापि विपुर्वं कर्मने खातानं न प्रश्रंचित । क्रवंते बहुक्सीयि युद्धेनेवान्तराताना ॥ क्रवापि मम क्रमाणि मन्प्रियाणि वस्त्रवे !। नैव कुर्वत्यहङ्कारं क्रीधचेव न एहति॥ समं प्रायति चित्तेन लाभाकाभविविकतः। पश्चाना[मिन्द्रियाणाञ्च समर्थो नियहे रत:॥ कार्याकार्ये विजानाति सर्वेत्रकेषु निष्टितः। भीतीवावातवर्षादिचात्रिपासासदृष्य यः ॥ बी दरिही निरालखः सळवागनस्यनः। खदार्गिरतो निर्द्धं परदारविद्धित:॥ सत्यवादी विश्वहात्मा निर्द्धं भागवनप्रियः। संविभागी विशेषची निखं बाख्यवस्यलः॥ प्रियवादी द्विजानाच सम कर्मपरायण:। क्षयोनिन्तुन शच्छेत सम लोकाय सच्छति॥" वियोगिसी चर्ण यथा,-

"अगच ते प्रवस्थामि तस्तृगुष्य वसुम्यरे !।
यो वियोगि न गस्त्रेत सम कर्मपरायणः ॥
जीविद्यंगितृतस्तु वस्त्रेभूतद्वतः सृचिः ।
वर्त्वच समतायुक्तः समलोशास्त्रकाद्यमः ॥
बाल्ये स्थितोश्मिवयसि चान्तो दान्तः सुमे रतः ।
काल्यं नेव विजागति परेखापद्यतं कचित् ॥
काल्यद्य संसारेत् होतद्यत्यच न जल्यति ।
वालीकेष्ठ निवनो यः पर्योति कतिवच्यः ॥
नित्यद्य पृतिमान् विद्यत् परोचीश्मि न च
चिषेत् ।

ऋतुका चे श्विम च्हेत चायवार्थं खकां स्विथम् ॥ इंड प्रास्तु नरा भद्रे ! सम कक्तेपरायगाः । १ वियोगिं न गच्छिना सम गच्छिना सुन्दरि॥" तियंग्योगिमो चर्णं यथा,—

वाराष्ट्र उनाच। 'गुद्धानां परमं गुद्धं तच्छृगुष्ट वसुन्धरे!। तथंग्योनिगताश्चापि यो न गच्छन्ति किस्सि-

प्रस्थाश्व चतुर्देश्वां मेंशुनं यो न गच्छित।

क्रिता परस्य चान्नानि यश्चेव न विश्वस्यति॥

वास्य वयस्यपि च यो मम निक्रमण्डतः।

क्रिने कीवित च यः प्रविभागी गुणान्वितः।

प्रसुख्यः सर्वेकार्योषु स्वतन्त्रो निक्षमंथतः॥

प्रसुक्यः सर्वेकार्योषु स्वतन्त्रो निक्षमंथतः॥

प्रसुक्यः सर्वेकार्योषु स्वतन्त्रो निक्षमंथतः॥

प्रसुक्यः सर्वेकार्योषु स्वतन्त्रो निक्षमंथतः॥

प्रसुक्यः सर्वेन च सम्बितः।

योनिसु सतिसाहिव तणीत परार्धेषु कदाचन । र्रेटग्री वृद्धिमास्थाय मम कसाँखि कुर्वते। तियंग्योनिं न गक्ति मम लोकाय गक्ति॥" इति वराच्चपुराखे योगिगभँमोच्च बनाभाधाय: ॥ योनिकन्दः, ई, (योनीकन्द इव।) योगिसोग-विशेष:। तस्य निहानं यथा,— "दिवासमादतिकोधाद्यायामादतिमेथुनात्। चनाच गस्तरनादीकातादाः क्रियता यथा। वातादाः कुपिता यथा। यथा निदानकुपिता वातायाः। रूपमा 🗑 । 'प्यभोगितसङ्कार्धं वङ्गचाङ्गतिसन्निभम्। चनव**्नि** यहायो**नी नाचा** कन्द: स योनिज:॥' लकुचाह्यतिस्त्रिमं लकुचाकाराकारम्! गुड्कमच विशेष्यं बोडयम्॥ 🗱 ॥ वातचादि-मेंद्रेन रूपमेर्माए। 'रूचं विवर्धे स्पृष्टिसं वासिकं तं विनिहिंपीत्। दाष्ट्रामञ्चरयुतं विद्यान् पित्तात्मकन्तु तत्॥ तिलपुष्पप्रतीकार्यं कष्ट्यन्तं कपात्मकम्। सर्वविद्वसमायुक्तं वाद्मिपातात्मकं भवेत्॥' साला चिकित्सा। योनिम्ब्दे द्रह्या।" इति भावप्रकाशः ॥

योगिनं, ति, (योगेन्नं यते इति । जन् ने हः ।)
योगिनः खतप्रीराहिकम् । यथा,—
"सा च निधा भवेदेच दिन्द्यं विषयक्तथा ।
योगिनाहिभैवेदेच दिन्द्यं ब्रामलच्चयम् ॥"
दिन भाषापरिक्हेदः ॥

"वीनिजादीति। योनिजमयोनिज्येत्यर्थः। योनिजमिष जरायुजमण्डज्यः। जरायुजंमानु-धादीनां चाण्डजं सर्पादीनाम्। चयोनिजं खेदणोद्धिदादिकम्। खेदजाः क्रिमदंशाद्याः। उद्धिदस्तकगुल्याद्याः। नारिक्यां ग्रीरमप्य-योनिजम्।" इति सिह्हान्तमुक्तावती ॥ योनिदेवता, खी, (योनेर्देवता।) पूर्वपन्गुणी-नच्चम्। इति देमचन्द्रः॥ योनिमदा स्त्रीः (योगाकितिमैदा प्रसम्भादी।)

योनिमुद्रा, स्त्री, (योन्याक्तिमुद्रा इस्तमङ्गी।)
भगवत्याः पूजायां प्रदर्शनीयासुनीर चितयोन्याः
नारमुद्राविषेषः। यथा,—
"पद्र प्रयामान् कलाथ ॐ द्वौँ श्रीमिर्तिमस्तर्वेः।

या में प्रत्यो व यश्विता त्या यथे व्हथा।
यो निस्दां ततः पञ्चात् द्र्यीयत्या विस्केवेत्॥
दो पाणी प्रवतीक्षय कता तृत्तानमञ्जातम्।
यङ्गुष्ठायद्वयं चस्य किन्छायद्वयोक्ततः॥
यनामिकायां वामस्य तत्किन्छां पुरी व्यसेत्।
दिच्यास्यामिकायां किन्छां दिच्यास्य च॥
यनामिकायाः पृष्ठे तु मध्यमे विनियो जयेत्॥
दो तकंन्यौ किनिष्ठाये तद्ग्रेणेव योजयेत्॥
यो निस्ता समास्याता देवाः प्रीतिकरी मता॥
विवारं द्र्यायेद्गे म्हलमक्षेण साधकः।
तां सुद्रां प्रित्ति वस्य मस्द्रलं विन्यमेत्ततः॥

दति कालिकापुरागे ५३ अध्याय: ॥ ॥ ॥ गारिभाधिकयोगिसुडाः वया वस्याम् "उपविद्यासने मन्ती प्राइसको वास्पुरस्यः। घट्चक्रं चिन्तवेद्दि । प्राणायामपुरः सरम् ॥ चतुद्दं खादाधारं खाधिष्ठानन्तु घड्दलम् । नामौ दशदलं पद्मं क्र्यंसंख्यदलं हृदि ॥ कार्क खात् घोड्यदलं भूमध्ये द्विदलन्तथा । सहस्रदलमाखातं क्रक्तरन्त्रे महाप्रये ॥ खाधारे कन्दमध्यसं चिकोगमतिसन्दरम् । चिकोगमध्ये देवेथि । कामवीजं सुन्तक्यम् ॥ कामवीजोद्धदं तज स्वयभुलिङ्गस्तमम् । तस्योपदि पुनर्धायेन् चिकालां इंसमायिनाम् ॥ धायेन् कुखनिनी देवीं स्वयभुलिङ्गविष्ठामः । चिक्तवया कुखनिनी तेजोरूपां जमक्यीम् ॥ खाधारादीनि पद्मानि भिन्ना तजःस्वरू-पिकीम्।

इंसेन मनुना देवीं बक्तरन् नयेन सुधी:॥ सदाशिवन देवेशि । चायमाचं रमेत् प्रिये ! । व्यन्दर्भ जायते देवि । तत्त्राणान् परमेश्वरि । ॥ तद्द्ववाच्तं देवि । लाचारक्यमोपमम्। तिनान्छतेन देविधि । तथेयेत् परदेवताम् ॥ घट चक्रदेवतास्त्रच सन्तर्धास्त्रधार्य।। व्यानयंत्रेन मार्गेश ग्रलाधारं एन: सुधी: ॥ ततस्तु परभेष्मानि । खद्यमालौ विचिक्तयेन । चित्रिणी विध्वन्दामा बद्धगाड़ीगवान्तरा॥ तया संयधिता भ्रया साचाच्यायन् खरूपिणी। चामुलोमविलोमेन मन्त्रवर्णविभेद्तः॥ मन्त्रेणान्तरितान् वर्णान् वर्णनान्तरितं मरुम्। क्ष्यादर्गमवीं मात्तां सर्वमन्त्रप्रताधारीम् ॥ चरमार्ण मेरुरूपं लङ्घनं नेव कार्यन्। सविन्द्रं दर्णसृचार्य पद्माक्तन्त्रं जपेत् सुधीः ॥ च्यष्टीत्तर्भतं स्टलमन्तं ज्ञानेन संवर्षत्। वर्गाणामध्वरीय अध्वारं जदेन सुधी: 🗈 च्यक्त चटत पय भार् दक्षेत्रचारुवर्गकाः: । योनिसुदा महिथानि । तत्र सोद्वान् प्रकाशिना। मन्त्रार्धं सन्त्रचैतन्धं योगिमुद्रां न देति यः। भ्रतकोटिचपेगापि तस्य सिद्धिमे जायते ॥" इति भाक्तानन्दनरङ्गियी।

योनिरोग:, पुं, (योने: रोग: 1) सममहः ॥ (यथा, सुस्रुते। १। ४५।

"मूलोदावर्णातिसारप्रवाधिकायोनिरोगगर्भ-सावरक्तपित्तयमक्तमस्रम्॥" *॥) अस निदामादियौनिष्ठव्दे दश्यः॥

योन्धर्मः, [स्]क्री, (योनिजातमर्भः।)योनि-जातरोगविशेषः। तत्वर्थायः। कन्द्यं द्वास् र। इति चिकायक्ष्मेयः॥ (यथा,—

"के चित्र भ्यां समेव देशा मुष्ट्श नवर्श मां शिष्य मण्यपणं रालम्खना चिकाक यां चिक्कां मि बक्च।" इति चर्के चिकितसाम्याने खरमे चथ्याये॥)

योषा, की, (योक्ति मित्रीभवतीति। यु मिश्रयी † वाहुवकात चः। इख्व्युष्ट्ताः। ३। ६२। व्यिया टाप) नारी इथमर २ ६।२ "यथा हारमधी योषा नटाहीनां प्रचेष्ठते।
नथा खत्रकेवण्गो देही सर्वत्र वर्तते॥")
लित्, स्ती. (योषति पुमांचं युख्यते पुंभिरिति
बा। युव् + "इस्ट्रिइयुविश्य इति:।" उगा०
१।६६। इति इति:।) नारी। इत्यमर:।१।
६।२॥ (यथा, मेघदूते।१। ३६।
"ग्राच्छनीनां रमगवस्तिं योषितां तत्र नर्ततं यद्वालोते नरपतिषये स्विमेदीस्तमोभि:॥")
तस्या अवध्यतं यथा, विद्वपुरागो।
"तं प्रच्य भरतं यशं प्रवृत्तो वाक्यमववीत्।
अवध्याः सर्वभूतानां योषितः चन्यतामिति॥"
गिष्ठित्या, स्ती, (योषितां प्रिया।) हरिदा।
इति भावप्रकाष्णः॥

ोघिता, की, (यो घित् + टाप्।) नारी। यथा, "की वध्रवता नारी प्रिया रामा जनिज्जनी। योघा यो घिद्यों घिता च जो घिज्जोषा च जो घिता॥"

इति शुक्तकावसी॥

(यघा, मुग्डकोपनिषदि। २।१।६।

"तस्मादियः चिमधी यस्य स्वयः
सोमात् प्रजेन्य खोषध्यः प्रथिष्ठाम्।

गुमान् रेतः तिश्वति योधिनायां

वकीः प्रजाः प्रवात् सम्पृद्धताः॥")

लिकाः. पुं, (युक्तिं करोतीति। युक्ति ने ठण्।)

गमेसन्वः। इति प्रव्हरतावली॥ युक्तियोग्ये, चि॥

ोगकः, चि, (योगस्थाधमिति। योग+ अण्+ सार्धे कन्।) योगसम्बन्धी। इति सिहान्त-सौसदी॥

गिकः, त्रि, (योगाय प्रभवतीति। योगः +

"योगाद्यच।" ५।१।१९६। इति टन्।)

प्रक्षतिप्रत्ययोगकभ्यार्थवाचकः। यथा। योगाय

प्रभवति। इति योग्यः यौगिकः। इति सिद्धानकौमुदी॥ "योगकः एक व्हिष्य यौगिकाः
कीति ति विधा। चादितेयादिप्रव्या यौगिकाः

चादितेरप्रयानीति एक्प्रत्ययन केवलं योगार्थ

एव।" इत्यसङ्कारकौस्तुभे २ किर्याः॥ ॥॥

("यौगिकं नाम लद्याति विभन्ति च।

'योगलभ्यार्थमावस्य वोधकं नाम यौगिकम्।

समास्यदिवाकस्य कदलक्षित तिविधा॥'

समासस्ति नात्तम् सदमासित ति त्रधा ॥'

थवाम खान्ति विष्णा व्यानां योगसम्बद्धेव

याद्यार्थ खान्यविधं प्रति हेतुस्त नाम तादप्रार्थे योगितम्। योगस्त ज्ञासमादिपरं

योगनाविस्त स्थ स्तार्थेख वोधमं न तु

तसाव स्थ। तस्य योगिकं विविधं समाससाहिताकं कदनस्ति। दन्दी अपि समासः खवटन्या व्यानामानाङ्ग्या सम्यस्य धवखिद्दादार्थ स्थान्यविधिकतया योगिक स्व। सर्वेस्टरं

स्नाम्येलानं विभ्रवणीयं नातः स्राम्यमादी

यास्टेवादी पद्मनादी स्थानस्ति। दीवादे स्थान

खीलाहिमति तत्तर्थे रूढ़मेव नाती विभा-अस्य याघात: ॥ यौभिकेषु समासं लद्ययति । 'यादशस्य महावाच्यस्यान्तस्वादिविजार्थेने। याडग्रायंस्य धीहितः स समासस्तद्यंकः ॥' याडग्रमहाबाक्योत्तरखतलादि: खार्थस्य याड-भार्याविक्छन्नविषयताभालिनीये हेत्स्ताहर्भ तदाक्यं तथाविधार्थे समास:। पाचकादिकन्तु पाककत्तीयर्थकं वाकामपि खघटकानिकनाम लस्यतार्थार्थेकत्वविर्हात महावान्यम्। प्रत-ग्यलं वा प्रकृते वाकास्य महत्तं वाचम्। तेन उपक्रमादौ नाथाप्तिनेवा नीत्वघटव्यवसिवादौ नीलघटतादिभागेश्रतिप्रसङ्घः। चौरपायीत्याहि-क्स प्रक्रत्यश्विक्षित्रहर्यस्यान्ययोधे समर्थी-२ पिन प्रक्रवर्धभात्रादिक्द्रस्थ ततः पान भीसतामान्यस्थाप्रययात्। राजः पुरुषविमत्या-हितो राजन्येव पुरुषभाव: प्रतीयते न तु राज-पुरुषस्य भावः तद्वितानां प्रकृत्ययेभाचान्वित-खार्थवीधकलारती राच: पुरुषेलादिमागे न प्रसङ्गः। पार्यपायमिलाद्विणमन्तभागस्त खार्थाः विक्सिस धालनरायंस्वेवान्ययोधको न त लाह्यस्यार्थेस प्रसायेसारी समास्चप-देशीख्यवादिश्रव्दसंस्कारप्रयोजनकी गौणः॥" "बौगिकेब क्रमप्राप्तं तिह्नतात्तं नाम लच्चयित। 'यद्गाम तहितं यच यत्क्रमं सदार्थंकम्।

वाति बंद्व व्यवस्थित विद्यास तहितं यच यत्कमं सदाद यैकम्।
यद्व यम्कमं तच तहिताक्तं निगदति॥
यद्व यम्कमं तच तहिताक्तं निगदति॥
यद्वि नामोक्तरतिहत्वं तहितोक्तरनामवं वा प्रत्येकं वहुगुड़ो हाचित्वादौ दाचिरित्वादौ चावापकमेव तहिताक्तं नाचि तथापि यादमां नाम यच तहितं यादमानुपूर्वं विच्छः चया-द्यायेखास्ययोधि समर्थं तादमानुपूर्वं विच्छः वद्वयमपि तादमार्थे तहिताक्तं नामेल्यः प्रवित्तरामिलादिकन्तु नामेव न प्रागेव तु तहिताक्तं तखापि वच्यत्वे यः भ्रव्यक्ति विद्वतां तखापि वच्यत्वे यः भ्रव्यक्ति विद्वतां यचित प्रवित्ते यचित्वं विद्वतां व्यवित प्रवित्ते विद्वतां विद्वतां व्यवित प्रवित्ते विद्वतां विद्वतां व्यवित प्रवित्ते विद्वतां विद्वतां व्यवित प्रवित्ते विद्वतां विद्व

'यहात्वर्णान्तरसार्थक्षीतत् क्रदाहम् भवेतृ।
तहात्तरमं तत् क्षत् कर्नां नाम ताहमम् ॥'
यहात्वर्णान्तरसार्णान्वयनीयं प्रति याहमानुपूर्वविक्तस्य यत्कतो निचयः कारणं तहातूत्तरमं तत् क्षदेव ताहमानुपूर्वविक्तनं सत्
व्यत्नां नाम। यथा पाठकपाळ्यमानादि तहि
यात्वर्थनान्तितस्य सार्यकर्तादेः क्षमेत्वादावत्वयवीयं प्रति दितीयादांग्रे ताहमानुपूर्विकात्वेव निचीयमानं देतुः चेत्रेण सामस्य
मन्तर्थमित्वादी भावर्थे खार्थमिष्ठसाधनत्वादिनं
वोधयदांग्र तथादिकं भावर्थन्विषयतानिकपिवस्वार्थविषयताक्षवीधननक्ष्वेन धावर्थन

खीलादिमति तत्तर्धे रूप्मेव नातो विभाशस्य याघातः ॥ योशिकेष्ठ समासं लद्यति ।
'याडग्रस्य महावाक्यसान्तकादिर्वजार्थके ।
याडग्रायेस्य धीहतुः स समासक्तर्यकः ॥'
याडग्रायेस्य धीहतुः स समासक्तर्यकः ॥'
याडग्रायंस्य धीहतुः स समासक्तर्यकः ॥'
याडग्रायंत्रिकृति स समासक्तर्यकः ॥'
योजनग्रति । योजनग्रते गंस्रतीति ।
योजनग्रत्योक्ष्य यादग्रायांविच्छ्त्रविषयताग्रालिवीये हितुस्ताहग्रं
तदाक्यं तथाविधार्ये समासः । पाचकादिकन्तु
पाककर्ताद्रायंक्तविद्रस्ता महावाक्यम् । प्रतलभ्यताद्रग्रायंक्तविद्रस्ता महावाक्यम् । प्रतत्यथं वा प्रति वाक्यस्य महत्वं वाच्यम् । तेन
स्रमादौ नाथाप्तिकेवा नीक्षय्वल्वसिखादौ । द्रति सिद्धान्तकौस्रदी ॥
रक्योजनग्रमवर्कता । द्रति सिद्धान्तकौस्रदी ॥

यंत्रवीजनगमनकती। इति सिहानकि स्टी ॥
वीट, ऋ सम्बद्धे। इति किविकल्पहमः॥ (भ्या०पर०-सक०-सेट्।) चतुई शस्त्ररी। ऋ, चयुवीटत्। वीटिति काष्ठं तचा। इति दुर्गादासः॥
योड, ऋ सम्बद्धे। इति किविकल्पहमः। (भ्या०
पर०-सक०-सेट्।) चतुई श्रस्त्ररी। ऋ, चयु
योड़त्। योड़िति काष्ठं तचा। इति दुर्गादासः॥
योतकं, क्षी, (युत्तकयोजधूबस्योरिदम्। युत्तकः +
च्यण्। युत्तकमेवित। स्वार्थे च्यण् ना।) योत्कम्। इति च्लायुधरायसञ्जटो। २। ८। २८॥
(यथा, मनु:। ६। १३१।

"मातुस्तु यौतनं यत् स्थात् कुमारीभाग स्व सः॥"

अस विधिवविद्यान यौतुक्या दे हथ्यम्॥)
यौतवं, क्षी, परिमाणम्। दत्यमरः। २। ६। ५॥
यौतुकं, की, यौतकम्। विवाहका वे दम्पद्योर्फञ्चं
धनम्। उपचारात् अव्वयाय गाहिसंस्कारकाललब्धमणि। युतकं वीनिस्थन्यः तत्र मविमित्
खो यौतकम्। युत्योवेधू वर्षोरिद्मिति वा
कृष्ण यौतकम्॥ यौतकमुकारमध्यमणि।
यौतकं यौतुकच्च तत्। इति वाचस्यतिः॥ यौतकादि तु यदेयं स दायो हरण्य तदित्य चामरटीकायां भरतः॥ ॥ खिया यौतक धनस्याधिकारक्रमो यथा,—

"यत दुष्टिमाचाधिकाराधें गोतमवचनम्। 'स्वीधनं दुष्टितृषामप्रतानामप्रतिष्ठितानाच।' यच नारदस्य।

'मातुर्दु हितरोश्भावे दुष्टितृषां तरम्यः ॥' यच काळायनस्यापि ।

'दुच्चिष्ट्रणासंभावं तु रिक्षं पुत्रेषु तङ्कवेत् ॥' यच याज्ञवल्कास्य ।

'मातुई हितरः प्रिष्टणाताभ्य ऋतेश्नयः ॥' तानि 'पूर्व्याक्त देवलवचनिवरोधेन यौतक्षम-मान्नविषयाणि। चत्रप्य मनुः। ६। १३९॥ 'मातुच्च यौतकं यत् खात् जुमारीमाग एव चः॥' यौतकं पार्णयनलळम्। यु मित्रण इति धानो-युंत इति पदम्। मित्रता च क्लीपुंचयोरिक घरी-रता 'तचे विवाहो इवति। च्यास्थिन स्थीन मार्चे मीं सामि व्याहा स्वस्थिति स्थि। चनो

यौतकम् ततस परिकारन

प कास्य

क्रमार्थं गीतमवचनन्। स्तीधनं दुष्टिव्याम-ग्रत्तानामप्रतिहितानाच। प्रथममप्रतानां तद-सावे प्रतानां तहसावे सन्द्रानाम्। स्तीधनं दु चिट्रणामितियामात्यतः प्राप्तवात्। अप्रताः नामिलारेस्तु क्रमाघेलात्। तथा, याम-

'अप्रज:स्त्रीधनं भर्तत्रीस्त्रगादेषु चतुष्वेषि। दुन्हित्यां प्रस्ता चैच्हें वेषु पित्रगामि तत्॥ तत्र त्राह्मग्रादिषु विवाहिषु यह्मअमध्यापधर्ग च्चिया तत् तच्चां च्वायां प्रथमं दुच्चितृगामेव नवापि प्रथमं कन्यायास्तर्भावे प्रतायास्तर-भावे परिकीताया: सर्वदृष्टिनभावे प पुष्त-खाधिकार: अप्रज:स्तीधने भर्तुरधिकारात्। हहस्यतिना अप्रकायदेन अप्रकाद्यभावे सम्ह-**ढाया खर्घाधकार: स्र**चित: ! 'बाखादैवार्षमान्धर्वपानापत्वेषु यड्डमम्। ग्रप्रचायामतीतायां भर्त्तरेव तदिष्यते ॥ ाचस्या: स्वाइनं दत्तं विवा**देव्यासरा** हिन्नु। प्रतीतायासयजायां मातापित्रीसारिष्यते॥' प्रसा: स्वाइत्रमिति पराचीनं पूर्ववानुषय्यते। ान विवाहिष्ठ यहार्ग इक्तामिति विष्टिकधनमाचप्रतीतेने यावह्वनविषयलम् ,

व्यासुरारिष्ठ यह्यं विवाहिष्ठ प्रहीयते॥' ववाचि क्रियायां पूर्व्वापरी भूतायां यह खं प्रदी-क्ते इति यौतकधनमाचगोचरत्रमेव प्रतीयते।" ति दायभागः ॥ 🗱 "अदाया यौतक्षने प्रथमं ामारी तदभावे वाग्रता अधिकारिखी। तयोरभावे जएयो: पुचवतीसमावितपुचयो-गपद्धिकार:। एकाभावे चापराया:। एतयो-भावे बन्थाविधवयोस्तुः त्याधिकारः। रकाभावे पराया:। तत: पुलरौ हिचपौ लप्रपौ लस-त्रीपुचर्गीचर्पीचाणां कमेणाधिकारः। यत्य-काते सपन्नीपुष्ठानन्तरं दीहित्रस्थाधिकार त विशेष:। तती ब्राह्माहिविवाह्यश्वक-नयनअयौतकभने भक्ती भाता भाता पिता ते क्रम:। आसरादिविवाहनयसमयलञ्च-तक्षमे साता पिता भाता भना चेति कसः। ते देवर: ततो देवरगुच्चभर्तृत्वशुरगुची गनीपुत्तः तती भर्तृभागिनेयः तती साष्ट्रपुत्तः री जामाता ततः श्यरः ततो आहश्यरः । आरनन्तर्थेत्रमेख स्पिष्डाः ततः मञ्जल्याः : समानीदना:।" इति तङ्गीकायां श्रीक्षया-इरं, चि, (युधिविरख दरमिति । युधिविर

अण्।) युधिकिरसम्बन्धः यथा,— च यौधिष्ठिशी सेना गाङ्गेयश्रताङ्ता ! ापत्पाउपरीकामां विद्येव तनुतां ग्ता॥" इति सहासास्तम्॥

षिहिरस्याप्ये, युं। यथा, महाभारते। 801 W&

विक्रिय, सुचकुत्त सौवस निश्चित, भूरे

व्यदार्यत संगामे भववा इव दानदम्॥" बासुदेवस्य पत्नीविशेषे, स्त्री। यथा, हरिवंशे। १६० | २०-- २१ | "कौभियां सुतसीमायां यौधिष्ठियां युधिष्टरः।

कापाली अराङ्खेव जन्नाते चिन्नवीधिनौ ॥ एवमादीनि पुत्रताणां सप्तसाणि निदोध मे। दशायुनं समाखाता वासुदेवस्य ते सुता: ॥") यौत्रिय:, पुं, (योधमईतीति। योध+ष्ण्! यहा, "पार्चादियोधेयादिभ्यासयत्रो।" ५ ! इ।११७। इति खार्ये घ्यत्।) योहा। इति सिद्धान्तकौसकी । (युधिन्तिरपुत्तः। स च प्रीय-राजहौिचच:। यथा, सहाभारते ।१।६५। ७६। "युधिष्टिरसू गोवासनस्य प्रैयस्य देविकां नाम कन्यां स्वयन्तरां खेभे। तस्यां पुत्रं जनयासास यौधेयं नाम ॥" नृगराजपुत्राः योधिया इति खाता:। यथा, इरिवंशे ।३१।२५।

"इषद्वत्यास्त संजर्जे प्रिवरीग्रीनरी नृप:। भिवेस्त भिवयक्तात। योधयास्त नृगस्य ह ॥") यौनं, स्ती, (योनेरिइमिति। योनि+ खर्णा) योनिसबन्धाधीनपापुम्। यथा। जीधायन:। "संबह्मरेण पत्ति पतितेन स्हाचरन्। वाजनाध्यापनाद्यीनात् सद्यो हि प्रयना-

सुमन्तुः। यञ्चेतियीनमोखश्रीवादीनां सम्बन्धा-नामन्यतमेन सद्द सम्पर्कमियात तस्याधीतदेव प्रायच्चित्तं विद्ध्यादिति। इयात् क्वर्धात्। एतदेवेति दादभावार्षिकमित्यर्थः। अत्र थाज-जाहीनासन्यतसेन संवत्सरेण पततीत्यवशस्यते। इति प्रायस्थितविवेकः॥ (उत्पत्तिकार्यम्। यथा, सप्टासारते।१३ । १०२ । २५ । "यत्रामियौगास वसन्ति लोका

अव्योगय: पर्वतयोगयञ्च॥" उत्तरापयनातनातिविग्रेव, पुं! यथा, महा-भारते। १२। २००। ४३। "इत्तरापथजकानः कीर्निधिस्वामि तानिष।

यौनकाम्भी जगान्त्रराः किराता वर्त्तरेः सह।") यौयतं, स्ती, (युवतीनां सम्बद्ध: । युवति 🕂 "भिचादिभ्योऽस्।" ४।२।३८। इति **अ**स्। पुंदद्वावाभावस्य ।) युवतिसम्बद्धः । इत्यमरः ।२। ६। २२॥ (यथा, गीतगोविन्हें। १०। १५। "रतिस्तव कलावती क्चिरचित्रवेखे भुवा-वही विवुधयौवतं वहिंस तन्ति । पृथ्वीगता ॥" युवतिभिः; कतिभिति । वृत्यविग्रेषः । यथा, मङ्गीतदामीदरे।

"मधुरं वच्च की लाभिनै टी भियंच गृत्वते। वश्रीकरखिवद्याभं तहास्यं यौवतं मतम्॥") परिमाणम्। इति अमरटीकायां भरतः॥ यौवनं, की, (युवन् + "ष्टायनान्तयुवादिश्योऽख्।" ५।१।१६०। इति ऋष्।) यूनी माव:।

तत्पर्यायः। तारुस्यम् २। इत्यमरे ॥ वयः ३ । तत्तु

वर्षेपयनाम् षया,

"आयोड्णाह्रवेदालसरगस्त उच्यते। ब्रह: स्यात् सप्तते रूई वर्षीयान् नवते: पर्म् । इति स्ट्रांत, ॥

नवधीवनलच्चा यथा.--

"दरोद्धिवसनं कि चित्र चला छं मेद्र सितम् मनासभिस्पूरद्वावं नर्थं यौवनसुध्यते ॥" दल्लालनीलम्बाः॥

("समें चरत्वम् चाभिनवयीवनत्वमप्रतिरूपत्वमः मानुषपत्तिलचेति महतीयं खखनघेपरम्परा। सर्वादिनयानामेनीनमधीषामाधतनम्। किसत समवाय:। यौवनारमने च प्राय: प्रास्त्रजल प्रचालननिर्मनापि कालुष्यस्पयाति बुद्धिः। च्यतुज्भितधवलतापि सरागीव भवति वनां इटि:। अपहर्ति च वास्त्रेव शुष्त्रापनं सस्-इतरजोधान्तिरहूरमातिष्ट्या यौष्यसमधे पुरुषं प्रकृति:। इन्द्रियहरिखहारियी च सतनमतिहरनीयमुपभीगत्माहिवासा। नद-यौवनक्षध्रयतासमञ्ज सतिलानीव तानीव विषयस्य रूपार्यासादामानानि मधुरतरागयाः पतन्ति भनसः। नाभ्यति च दिख्योह द्वी-न्मार्गपवर्णकः पुरुषमद्यासङ्गी विश्वयेषु।" इति काइमयां चन्द्रापीड्ं प्रतिश्वनाष्ट्रीपद्धः ।) नवयौवनकारकसौषधं यथा,—

"अश्वगन्यानागनलागुड्मांम्गिविकाम्। रूपं भनेदृयया तदन् नवयीवनचाहिमान्॥" इति गारुड़े १८६ स्थाय: ॥

यौजनकरहकं, पुं, की, (यौजन जरहकसिव इ:खदलात्।) युवमण्डः। इति ग्रन्द्माला। वयसनेड़ा इति भाषा ।

थौवन पिड़का, क्ली, (यौवने पिड़का।) युवकाले सुखे जातः चुहस्सीटकः। वयस्पीड़ा इति भावा। (यथा, सुक्षुते निदानस्थाने।१३। "यौवनपिङ्कापद्मिणी करहना चतुमसिरि-त्यारि ।") तसचार्यं यथा.—

"प्रात्मवीकगृहकप्रस्वाः व्यामाचनप्रोगितैः। जायन्ते पिड्का युनां कक्के या सस्बद्धिकाः।"

इति सुभुति। १। १८ स्प्रधायः । अखा चिकिता मुखद्धिका शब्द देण्या । यौवनजन्मं, क्री (यौवनस्य जन्मं चिन्नम्।) सावस्यम्। स्तनः। इति मेहिनी। ने,११०॥

तार्याचहूम् 🛊 यीवनाश्वः, पुं, (युवनाश्वस्त्रापत्यस्मिति। युवनाश्व÷ व्यस्।) मान्वास्रानः। इति निकासः ग्रेषः।।

"बीवनाश्चीव्य मान्त्राता चक्रवर्तप्रवनीयसुः। सप्रदीपवतीमेक: प्राप्रासाच्युततेनमा । ईचे च यत्रं क्रतुभिरात्मविद्ध्रिर्शन्ते ।। मक्दिवमयं देवं सक्तात्मकामतीन्द्रयम् ॥

दर्यं मलो विधियेत्रो यजमानस्त्यत्वितः। धमों देश व कालच यावन् सम्ब उदेवि सा यावघ प्रतितिङ्वि

तत सर्वे क्रीक्या

श्राप्रविन्दोर्द्वितरि विन्द्रमत्यासधानृषः । प्रकृत्समन्दीनं नुचुकुन्दक्ष योगिनम्।। तियां खसार: पचा प्रत् सीभारं विविरे पतिम्॥"

इति श्रीभागवते ६ स्कर्ले ह्वाध्याय:॥ विनाश्वतः, एं, (यौवनाश्वा-स्वार्धे कन्।) मान्याहराजः। इति जटाधरः॥

ब्राकं, ति, (युगर्+चण्। "तस्तिव्रणि च द्यभाकासमाकौ।" ४। ६। २। इति प्रकृते-र्वं सकादेश:।) युद्यतसम्बन्धः। युद्याकमिहं इत्यये खापत्ययेन निष्यन्नम्। इति सुम्धदीय-थाकरणम्॥ (यथा, कथासरित्यागरे। ११२।

"इथादासासु जल्पन्सु मिलितेयव तत्च्यम्। विद्याधरी धुमशिखो यौद्याकी श्वातरहिव:॥") माकीनं, त्रि, (युग्रह⊹"युग्नदस्तदोरन्यतरस्यां खच ।"१।३।१। इति खग्। "तस्तिव्रणि चैति।" ४। ३। २। इति युदाका दिया: ।) युदान्सम्बन्धः । युगाकिमिदं इल्यें खीन् प्रत्येग निष्यत्रम्। इति सुखबोधयाकरणम्॥ युग्नच्छळ्टे चालिखित-लाइवसरसङ्खाः गौगायुग्रहसन्छञ्दपयोगोधन लिख्यते। युदादसादीम् स्थले सौगले च सिजस् डेडसां खरूपयहणारत्ते तृत्व परेषु त्वाहययवंय-तुभ्यमहातवसमाः स्युरेव । सिजसाटरस्य व युश्-

दसादीसँख्यले एकवचने परे लक्सदी द्विवचन

परे द्वापी बच्चवने परे स्वरूपेश विम्यानस्

गोणले तु परविभक्तिंसनाइत युक्स दसदोर्जले

त्वनादौ दिले युवाकी बहुत्वे स्वरूपेगावस्थान...

मिति। 🕯 ॥ यथा वामतिकान्तः चातिलं चातित्वां

चातिय्यम्। चातित्वां चातित्वां चातितान्। चातित्वयाः चातित्वाभ्यां चातित्वाभि:। चाति_ नुभ्यं अतिलाभ्यां अतिलभ्यम्। अनिलन् अति लाभ्यां चतिलत्। चतितव चतिलयो: चति-ल्याम्। ऋतिव्यवि ऋतित्वयोः ऋतित्वासु ॥ 🕸 ॥ युवामतिकान्तः चतित्वं चतियुवां चतिय्यम्। चातियुवां चातियुवां चातियुवान्। चातियुवया च्यतियुवाभ्यां व्यतियुवाभिः। च्यतितुभ्यं चाति-युवाभ्याः चातिष्ठ्वभ्यम् । चातिष्ठ्वत् चानियुवाभ्याः खतियुवत्। खतितव खतियुवयो: खतियुवयाम्। चानियुवांच चातियुवयो: चातियुवासु ॥ 🕸 ॥

चतिवृद्यां चतिवृद्यां चतिवृद्यान्। चतिवृद्यया चातियुद्धाभ्यां चातियुद्धाभिः। चातितुभ्यं चाति-युवाभ्यां चातियुवाभ्यम्। चातियुवात् चाति-युग्राभ्यां चतिष्ठयात्। ऋतितव ऋतिष्ठयायोः चातिषुष्मयाम् । चातिषुष्मिय चातिषुष्मयोः चाति-

युद्धानतिकान्तः; छतित्वं अतियुद्धां च्यनिय्यम्।

युगासु ॥ 🕸 ॥ मामविकान्तः चळहं अतिमां चितिवयम्। चातिसां चातिमां चातिमान्।

यतिमंदा चतिमामां चतिमाभिः। चतिमद्धं चितिमाभां चितिमचम्। चितिमत् चिति-

सञ्च 🛊 🛊

व्यक्तिसवीः मार्था ग्रीतमत् । चतिमयि चतिमयी चति याबद याबावां चानिवयम्। चायावां चायावां चायावान्। अव्यावया अव्यावाभ्यां अव्यावाभि:। अति-महाँ अवावाभ्यां खळावभ्यम्। खळावत् च्यावाभ्यां व्यव्यावन्। च्यानिसम च्यवावयी: च्यवावयाम्। च्यवावयि च्यवावयो: च्यवा-वासु ॥ * ॥ चासानितिकानाः चायहं चायसां चानिवयम्। चायसां चायसां चायसान्। चालसाया चालसामां चालसामि:। चातिमहां यायसाभ्यां यायसान्। यायसान् यायसाभ्यां अधसान्। अतिमस वाळसायो: बाळसायाम्। चायसाय चायसयोः चाथसासु । दुर्गादास:॥

₹ ′

रेफ:। यथा। वर्णात् कारतकारौ.रादेफ:। इति कलापसंचित्रसार्याकर्गे॥ कारच। स्कार:। इति प्रक्रियाकी सुदी॥ सत् सप्तविश्चलवर्णः। तस्योचारमस्यानं मर्जा। इति सुम्बनीधवाकरणम्॥ *॥ (तथा च भि्चायाम्। १०।

ख्याः ॥")

कौसिता!

"सुर्मूर्वन्या ऋटुरसा दनसा व्यतुलसाः

तस्य स्वरूपं यथा,—

"रेफच चचलापाङि ! कुग्डलीडयमं युतम्। रस्तियुह्मताकारं पचरेवासकं खदा। पषप्रागमयं वर्ण चिविष्द्रसहितं सहा॥"

इति कामधेनुतस्ते ६ घटन: ॥ 🕸 ॥

तस्य जेखनप्रकारी यथा,— "दचन: कुग्डली रेखा वामाइचंगनाष्यधः। मुनदं चारता हिया ननी श्र्योगत्व चोईत: ॥ भवानी प्राङ्करी विद्विस्तासु तिष्ठन्ति निखग्रः। अहंमात्रा ब्रह्मस्पा महायक्तिः प्रकीर्तिता॥"

"अर्द्धाधः क्रमती रेखा चिकीणाधीगता हि सा। विधिरीयः केप्रवस तासु तिष्ठन्ति निरामः॥ क ब्रेंस्थितातुया माचासा भक्तिः परि-

तस्य मध्यगता रेखा विद्वरूपा हि सा स्मृता। निर्मुगोव्सी सदा वर्गो न कदाचित् गुगीभवेत्।" चस्य धानं यथा,—

"जजव्यको महारौदी रक्तास्था रक्तलोच-

रत्तवर्णायरभुजां रत्तपुष्णीपधीसिताम् ॥ रक्तमाल्यान्दधरां रक्तालङ्कारभृघिताम्। महामोचप्रदां निखामधसिद्धिप्रदायिकान्॥ एवं ध्राला ब्रह्मरूपां तत्कन्तं इत्रद्या जरेत्॥" तत्वलामनली यथा,—

"त्रिप्रक्तियक्ति देवि चाह्मादितत्वसंयुतम् धर्मदेनोमय वर्ष सततं इति वर्धोद्वारतीनाम् । 🛊 १

तस्य नासानि यथा,---"रो रक्तः क्रोधिनी रेफः पावक खीजसी सनः। प्रकाधादर्भनी दीणो रतक्षक्षापरंवली ॥ भुजङ्गिशो मति: स्रयों धातुरत्तः प्रकाशकः। व्यापको रेवनौदासं कुल्यं भ्रो बद्धिमखलम् 🛭 उगरेखा खनदस्डी वेदकराठपना पुरा। प्रकृति: सुगली त्रसाग्रन्द च गायकी धनम् ॥ श्रीकष्ठ उग्ना हृदयं मुखी विपुरसुन्दरी। सिन्द्रशीं निजी ज्वाला श्रीशीली विश्वती-

द्ति नामतिकशास्त्राखि॥ (क्ट:प्रास्त्रोक्तमणविशेष:। यथा, छ्न्ही-मञ्जर्थाम्।१।८। "र-लमध्यः।" लघुवर्णमध्यो र: भवति। तस्येदं साङ्केतिकं चिद्रम् 202 पदादी ऋस्याचरस्य प्रयोगे दाही भवति। यदुक्तं वृत्तरताकरटीकायाम् ।

"वो लच्चों रस्तु दाइं वसनमय लवी ग्रः सुखं घरत खेदम्॥" धात्वनुवन्धविश्वेषः । यथा, कविकत्यहुमे ।

"----चो जचाहि र वेहिक:।" "वैदिको वेदेव्येव प्रयुक्तो न तु भाषाया-मिल्रर्थ:। यथा, मार्लि स्तुनी चमाति॥")

रः, पुं. (राति काई गतक्हीति। रा+डः।) पावक:। तीच्या:। इति मेदिनी। रे, १ ॥ कासविद्ः। इति भ्रव्ह्रवावली ॥

रंছ:, [स्] क्री, (रमते येन इति। रम्∸ "र्मेच।" उणा॰ १। २१३। इति असुन्। हुगामस घातोः। "यहिर्हिभ्यामसुन्

इति चांहो रहः। इति धातुष्रीपः।" दय-ज्ञ्चलदत्तः ।) वेगः । इत्यमरः । १ । १ । ६० ॥ (बिषा, स्घुवंशी।२।३४।

"अलं सहीपाल ! तद अमेगा प्रयुक्तमप्यसामिती तथा स्थान्। न पादपोन्मूलनश्रातिरं हः

शिलोचये म्हर्क्ति मारतस्य ॥" महादैवः। यथा, महाभारते। २४। ८। १५। "इरिनेचाय सुख्डाय क्रमायोत्तरकाय च।

भाखराव सुतीर्याव देवदेवाय रंइसे ।" विष्यः । यया, सञ्चासार्ते इर्विग्रवर्थेश

E4518E1 "नमस्त्रत्व सरिग्राय तसी देवाय रंडसे। प्रयाताः प्राग्दिशं पुग्यां विपृत्तं कथ्यपाश्च-

मम् ") रक, कस्वादे। आपने। इति कविकछाइम:। खाही रसोपादनम्। क, राक्षयति मोदकं वालक:। इति दुर्गोदास:॥

रसं, की, (रन्यत सङ्गनिनेति। रन्ज्+सः।) कुकुमम्। तास्त्रम्। (अस्य पर्यायी यथा, —

"रत्तं वस्टिं में काखं तामं युव्तस्डुमरम् ॥"

इति मेरिनी ते, ३८ । प्राप क्षसः पर्यायो वया,

रक्त कोकनद एदामल्यमन्यदको हितम ॥ ' इात रक्षमाला) स्ट्रम् हिहुतम् इत **रा**जानच**र** ॥ चसा पर्यादो वया,--'रत्तं सर्वदशीर्घच चिह्नुसं दरदी रस:॥" इति र्तमाला॥) रक्तचन्द्रभेदः। तत्रार्थायो यथा,— पतङ्गं रञ्जनं रसं पचाङ्गच कुत्तन्दनम्॥"

इति रत्नमाला॥) भूरीरस्थसप्तथात्वन्तर्गतभातुविभ्रेषः। . याथ:। रुधिरम् २ अन्दर्भ् नो इतिम् ४ प्रसम् ५ चतजम् ६ ग्रोणितम् । इय-रि:। २। ६। ६८॥ पलङ्कारम् ८ रो ज्वितम् ६ ङ्गलम् १०। इति ग्रव्हरवावणी। कीणा-म् ११ अङ्गलम् ५२ रोधिरम् १३ खलम् १८। ति जटाधर:॥ लग्जम् १५ शोगम् ९६ ोहम् १० चर्मजम् १८। इति राज-। धंग्टः ॥ 🕸 ॥ अय रक्तस्य स्टिपमा ह। वहारसी यकद्याति तच रञ्जनियत्तः। पां पाक्ष संप्राप्य स भवेदक्त संचकः । क्षं सर्वेश्वरीरस्थं जीदस्थाधार उत्तम:। तार्थं गुरु चलं खादु विदाधं पित्तवद्भवेत् ॥ विस्थाधार उत्तम इति। यत साह। विो वसति सर्वस्तिन् देहे तम विशेषत:! थिँ रक्ते भने यस्मिन् ची गेयाति चयं चयाः

र्थे रक्ती मने च प्ररीरारम्भके। वाग्भटोक्त-रमाखिमिते शुई जीवो वसति न तुदुरे ग्द्वे **र**क्तासावणोपरेशस्य वैयर्थ्यप्रसङ्गात्। त्तवद्भवित्। च्यन्तं भवेदित्यधैः॥ *॥ च्यप न्ख स्थानमाइ।

त् बी इर चरतास्य सुखंस्थानं तयोः

स्थितम् ।

यचापि स्थितवर्तारक्तानां पीवकं भवेत्।" इति भावप्रकाशः॥

।दोषनाप्रकीषधं यथा,— श्चयष्टिपनं पिष्टं वास्था तमु नेपतः। पृष्टं रक्तदोष: प्रणयाति न संप्रय: ॥" इति गारङ्धि अधायः॥ खखाणी रसी यसत्त्री हानी प्राप्य राम-ति ॥ भवतस्यान । ।तास्त्रेनचा लाप: ग्रहीरस्थेन देशिनाम्। रपद्याः प्रवर्तेन रत्तामिळिभिधीयते ॥ देव स्क्रिया रत्तंरण:संग्रंप्रवर्तते। र्गद्वादमादूई वाति पचाधतः चयम्॥" दिलां तती मांचम्॥" ा फेन्जिमरुखं क्षायां परुषं तहु भी ब-क्रान्ट च बातेन दुष्टम्। नीलं गीतं

तं भ्यादं विस्तमनिष्टं पिपीक्लिसामाचि-

ामंख्यस्य पत्रदृष्टम्। ग्रीस्कोहक-

कार्थ स्विग्नं प्रीतनं वहनं पिन्छनं चिर-

सायप्रेमीयमें श्रीसदृश्य सन्वयाद्य

सयुक्त काञ्जिक भावभाषती दुर्गेन्य च साझ पत्तवद्रलेगातकषाच घातदुष्टम् लिङ्ग सच्छम "

"इन्ह्रगोपधतीकाश्रमचं इतमविवर्णेच प्रकृतिस्यं जानीयात् ॥"

"त्वम्दोधा ग्रन्थयः श्रीकाः रोगाः श्रीणित-

रक्तमोच ग्राप्तीलानांन भवन्ति कदाचन॥" "देइस्य रुधिरं मूलं रुधिरेखेव धार्यते। तसाद्यक्षेत संरद्धं रक्तं जीव इति स्थिति:। इति सुमुते स्वस्थाने चतुईपीरधाये। *। "शीतोषास्त्रिष्ठचादीरपत्रान्तास वे गदाः।

सभ्यक्षाधान सिद्धन्ति रक्तनांस्तान् विभा-

अरुखाभं भवेडातान् फेगिलं विषदं ततु। पित्तांचीतासितं रक्तं सौक्य प्रातृख्यायति दे

ई्षत् पाण्डकमाद्धं पिक्छिनं तन्तुमहनम्। दिरोविषाङ्गं संसर्गाधिषाङ्गं सानिपातिकाम्॥"

"नात्यवाशीतं लघु दीपनीयं रक्तीयनीते हितमद्रणानम्। तदा प्रशिष्टं ह्यानवस्थितास्ट-मिक्षिपिष च रचित्य:॥ प्रसन्नवर्गे न्द्रियश्मिन्द्रियां घी निक्त्तसयाद्यतप्तिवेशम्। सुखान्तितं पुष्टिवलीपपनं विशुह्वरक्तं पुरुषं वदन्ति॥" इति चर्के स्वस्थाने २८ खध्याय: ॥) रक्तः, पुं, को इनिवर्णः। इत्यमरः। १। ५। १५॥ क्वसुम्म:। इञ्जल:। इति राजनिष्यट:॥

(बन्ध्कः ॥ ततपर्यायो यथा, — "बन्यूको बन्धुनीवच रस्तो माध्यान्त्रको०िष

दति भावप्रकाणाच्य पूर्व्वखर्के प्रथमे भागे॥) रक्त:, चि, खनुरक्त:। नीज्यादिरञ्चित:। जो हित:। इति मेदिनी। वे, १८॥ क्रीड़ारतः। इति धर्णि:॥ *॥ रत्तवर्णवस्तुनि यथा,— "शोखानि भौमतीक्षांशुताव्यकुषुमतचकाः। गुञ्जेन्त्रगोपखद्योतविनुत्कुञ्जरविन्दवः॥ डगनाधरिजङाखङ्मांसिषन्दूर्धानवः। हिङ्गुलं कुक्कुटशिखा तेज: सारसमस्त्रकम्॥ माणिकां इंसत्त्रपुर्धी शुक्रमकंटयोस्याम्। चकोरकोकिलपारावतनेचमखासय:॥ बुसुम्भविंयुकाभोकजवाबन्ध्कपाटलाः। कमलं राड्मि। पृथ्यं विम्वक्तिस्याकपक्षवी॥ ताब्बरागो मझिष्ठावसकं रक्तवन्द्रम्।

चेता गखचतचे चघन्मरौद्रसादय: ॥" 🛊 ॥ रसानीलवाचकानि यथा,— "लो हितनी जो पुञ्जरहरिविद्रमक्रमक्षत्राया-

रतानि। सिन्दूरसूषकोत्मनप्रमञ्जयामोनिनीदनानि।" वया पुरुषा श्राहि सुर्ये

विद्रम प्रवालविधिष्ठच्यये । कमल पद्मपार्थीयासलयो क्रक्यरन नास्तु भेन्द्रीलयो सन्दरभूषण सिन्दरालद्वार गनयो:। उत्पन्तसृत्वरमांसन्दीवरयो: 1 धन ञ्जयोशियपार्थयोः । : अम्मीजिनीदलं पद्मपत्रपू-टिकिचो: ।

"कमलाधिपपदीभी नागजिनकान्तसर्थभू;। रक्षाकरवरश्रीक: सदाधिकमलतृति: 🕷 क्रमजाधिपपद्गशी द्धर्यकणीः ना ग्राजिन गर्डो नागसडीं च। कान्त: नभनीय: कं जलं तस्यान्नय। ख्यंभृः खर्योद्धनं यमच। "सदा सिन्दूरसुर्ज्जेता कलयन् कसल्यियस्। स्कृटग्रोमनताम्बरीवंराष्ट्रम्वामिरीधिति: ॥ एवं सुसम्पन्नखप्रभः विदृरमगिदौधितः। प्रवालप्रवलक्कायः कलभागुमितक्क्षः॥"#६ रक्तश्वेतवाचकानि यथा,--"रक्तवी हरियुचिषुष्करभ्रतपचळ्यंका-

नवर्षसमद्यापद्याक्षेसीदराः कसलकीलाने॥" इरिचन्द्रस्थंयो:। प्र्चि: खेतवंभानरथो:। पुष्करं जनपद्मयो:। धतमत्रं हंसपद्मयो:। स्टब्स कान्त: स्फॉटर्ने सर्व्यवत्कान्ते च । चाजा: प्राह्मान-नयोः। नवहंसः नवहंसं प्रत्ययस्र्ये द। सहा यद्ग: खेतनाग पद्में च। अर्क: स्फटिक स्थियो । कमलं जलाम्ब्जयो:। की लालं अलग्लायो.। "सुद्धद्वादिभिर्भानी रखेन (सं र्दां जुर्वी:। वर्वभी वक्कशोसांभः, सरीचक्रस्टार्सः, ॥" भागी: परसान् सुद्धदलादिभि: 🖟 🖟 🛭 सितर्त्तो यथा। र्विभिनं चलः र्वित्त्यश्च। भागुरतं स्र्यंकान्तः रविषद्मराती च । ऋषि-रतं सृधिकालीशॅकपञ्चरागी च। रहां अर्क दन्तवस्ते यधरच। जलजग्रामा जलजा चासौ श्रोभा चेति प्रचे पद्मकान्ति:। सबं सरीजारि शौभा वरीलसाईशोमा पत्ने बरोजारिखनः। कुसुरारियोभा कुसुरसाईयोभा पन्ने कुसु-दारिरादिख:। इति कविकल्पनायाम् २ भ्रेषस्तवमे उद्दिष्ट्यर्गनं नाम १ कुम्मम् ॥ रत्तकः, पुं, (रत्तं रत्नवर्णं कायनि प्राप्नोनीनि ।

के + क:।) अन्त(नष्टचः। वन्तकष्टचः। रक्त-वक्तम्। अजुरागी। इति सेहिनी। के, १८५॥ विनोदी। इति शब्दरकावली॥ रक्ताश्रियः। स्तीरख:। इति राजनिवैग्ट:॥ (ऋथ-विषीय: । अथा, ऋखनैसका ३ । १००। "पीतको इरित: प्रोत्तः कथायी रक्तकः स्टुनः। पक्रताल विभी वाली क्याचः परिकी तिनः ॥" रक्त एवं खार्थे कन्। लोखितवर्गे, चि। यया, इहत्सं हितावाम्। 🕒 । ४६ । "चलवस्तु जनः प्रमाहिसं ज्ञे

हमरं रक्तकपुव्यवीजगाष्यः॥") रताकान्दः, पुं. (रत्तः रत्नवर्णः कन्दोरम्सः ।) विद्वमः ।

इति हिमचन्द्र ८ १३२ । रताषु इति राषिनिर्धेष्ट ।

यस्य।) प्रवालम्। इति चिकासङ्ग्रीष:॥ (मुकादयी अस्य प्रवाल प्रव्ह विश्वेया: ॥) त्तावामलं, क्री, (रक्तं रक्तवणं कमलम्।) र्का-व्हात्पलम्। तत्पयायः। कोकनदम् रक्तामी-जम् इ खरणकामलम् ४ घोणपदाम् ५ रक्तोत्-पलम् ६ चारविन्दम् ७ रविप्रियम् प रक्ता वारिजम् ६। (रक्तकस्त्रम् १०। इति पाद्यो त्रखखे १३ अधाय:॥) अस्य गृगा:। कट्-तम्। तितालम्। मगुरलम्। शिथिरलम्। र्त्तदोष हरलम्। पिलक्षवातश्मनत्वम्। सन्तर्गकार्यलम्। दृष्यलम्। इति राज-निवेख: । तत्पर्धायम्याः । "विशेषतः सितं पद्मं पुष्डरीनसिति स्टुतम्।

इति भावप्रकाशः॥ ह्मकमलं, क्री. (क्यलं जलमाश्रयत्वेनास्यस्टीत। चर्य गादाच्। यसं रत्तावरे कव्यक्तमुन्पल-मिति।) रक्तीन्यलम्। यथा,— "च्च्यागुरुकर्पूरकृष्टमेच सगन्दिसिः। कमली: जाम्दी: पृथ्यी: कज्ञारी रक्ताक स्रजी: ॥ षले प्रियुचे स शोभने गैड्सिश्रते:। अर्चैयहिलराजानं सन्त्रेण दिजसत्तमः ॥"

रक्तं को कन दं क्षेत्रं गील सिन्दी वरं स्टून सृक्ष

तस्त्राट्चपगुर्यं कि चिदन्यदक्तीन्यनगदिकम् ॥"

धवलं कमलं भीतं मधूरं क्षफिपत्तिन्।

इति पाद्यात्तरखाडे १३ चाधाय: ॥ त्तवस्वीस्त्रः, पुं, (कंस्वीस्+स्वर्धिकन् । तनी रताः रतावर्णः कर्योरकः ।) लोहितवर्णकर-वीरपुष्पष्टनः। लाल् कनेल् इति धिन्दी भाषा। तत्पर्याय:। रक्तप्रसव:२ गरीपा-कुसुम:३ चरडीकुसुम:७ क्र:५ भूतदावी६ गवि-पिय: ७ । अस्य गुणाः । कटुलम् । तीत्त्रालम् । विशोधनत्वम्। लङ्गोषत्रणनाष्ट्रतिश्वरुदिधन्दर-लक्ष। इति राजनिधेष्टः॥ तत्प्रधायगुणाः। "करवीरः खेतपुष्यः ध्तकुम्नीःश्वमारकः। हितीयो रतागुष्यच चण्डालो लगुड्क्तथा । करवीरहर्यं तिलां कषायं कट्नाच तत्। व्यालाधवस्त्रेचकोपकुष्ठव्याप्रहम्। वीर्योगां क्रमिक ख्यं भिष्यतं विषयकातम्।" इति भावप्रकाशः।

त्तकाष्ट्रमः, पुं. (रत्तः रत्तवर्यः काष्ट्रनः।) खनामखातपुत्रवस्यविशेषः। तत्पर्धाव:! विदल: २ चमस्कि: ३। इति श्रच्ट्रवावली ॥ काचनास: ४ मान्वपुव्य: ५ मुदार: ६। इति जटाघर:॥

तकारका, स्त्री, (रस्तः रक्तवर्यः कारकः दख्डो-व्या:।) रत्तपुनर्नवा! इति राजनिर्धेख:॥ (विवरणसन्धा रक्तपुनर्गवाधान्दे विज्ञेयम् ॥) तनाष्ठं, की, (स्तं काष्ठं वखा) पत्तङ्गम्। रति राजनिवंदः ॥ लोहिनवर्णेदार च ॥

क्क सर्दकी रक्त रखनर्थकु सुस्म् बेरवम इति

क्तकन्दलः, पुं. (रक्तं रक्तवर्थं कन्दर्वं नवाङ्करो | रक्तक्वसमः, पुं. (रक्तानि रक्तवर्थानि क्रसमा-न्यस्य।) पारिभद्रः। धन्वनष्टचः। इति राज-निर्घाट: 🛭 रसाके भरः, युं, (रसाः: के भराः कि झल्काः: व्यस्यः) पार्भिद:।इति र्नमाला॥

रसाकरवं, की, (रसां रसावर्ण कैरवम्।) रसा-अमुहस्। इति जटाघर: ॥ (यथास्य पर्याय:। "तदल्पगन्धं सोमारखं इक्षुवं रक्त तैरवस्॥" इति वैद्यकर्तमाला॥)

रक्त को कन दंस्ती, (रक्तांरक्त वर्धे को कन दम्।) रक्तोत्पनम्। इति जटाधरः॥ (विशेषोरस्य रत्तीत्पलग्रव्ह ज्ञातयः ॥)

रक्तखहर:, पुं, (रक्त: रक्तवर्ण: खहर:।) रक्तवर्णखद्रियुचाः। तत्प्यायः। रक्तसारः २ सुसार: ३ तास्त्रसारक: ४ वहुप्रकः:५ याज्ञिक:६ क्षिष्ठनीहन: ७ व्यूपह्म: ८ व्यस्रखहिर: ६ यर:१०। अख गुगा:। कटुलम्। उषालम्। कषायलम् । गुरुलम् । तिल्लायम् । स्यामवाता-स्वानकणसून ज्वरनाशिष्य हा। इति राज-निर्धेग्ट: ॥ तत्पर्थायगुणाच ।

"खदिरो रक्तमारच गायली दन्तधावन:। कराटकी बालपचच बहुध्साच बन्नियः। खदिर: भौतलो दन्य: कण्ड्यासारु चित्रणुन्। तिला: कथायो मेरोन्न: क्रिममेच्च्यरवणान्। स्विच्योयामपितासपाष्ट्कुषक्षान् हरेत्॥" इति भावप्रकाशः॥

रक्तमन्थर्वं, क्री, (रक्तंरक्तवर्धं मन्यवस्।) वीजन्। इति राजनिष्टः॥

रक्तगुल्मः, पुं, (रक्तजो गुल्मः: इति मध्यपदलोपी कर्मेश्वारयः।) किथां रक्तजबुद्धारोगः। तस्ती-षधं यथा,—

"दिजयशीतिकटुकं चूर्यों पीतं इरेक्किव !। तिलकाधेन संयुक्तं रक्तगुल्मं किया इर ! ॥" इति मार्र्ड् १८६ चथाय:॥

(तथास्य निहागादिकं यथा, — "श्रीणितगुद्धास्तु खलु व्हिया एव भवति न पुरुषस्य गर्भकोन्डार्चनागमनवैद्येष्टात्। पार-निलामाद्वेशारदात् सनतमपचारानुरोधा-देगानुदीर्थानुपरत्वन्या आसगर्भे वाष्यविशाव पतिते तथायः चिरप्रजाताया ऋती वा वात-प्रकोषनान्यस्विमानाया वातः प्रकोषमाप-द्यते। स प्रकृपिकी योन्या सुख्यमसुप्रविस्थानीय-मुपरणि मासि मासि तदार्भेत्रमुपरध्यमानं कुच्चि दहँयति। तस्याः श्रूलकासातीसार-च्छर्दारो चनाविपाका इमर्दे निहाल खक्फ प्रसेकाः, समुपनायना क्तनयोच क्तव्यमोत्रयो: क्तनमण्ड-सयोच नाणां। म्यानि: चचुवोम्ड च्ला हासारो होच्दः खबष्: पादबोरीवचोत्रमी रोमराच्या योन्याखानातत्वमपिच योन्या दौर्गन्यमासाव-चोपभायते। केदलकाखा गुलाः खन्दतं ীৱ

"न खन्दते नोदरमेति हर्षि भवन्ति लिङ्गानि च गर्भिकीनाम्। तं गर्भकात्वाति गर्भे चिकितस्य-मिल्ग्भवं गुल्यसुभा निति तज्ञा:॥"

इति सुशुतं उत्तरतन्त्रे ४२ व्यथाय: ॥ तथा च। रक्तगुद्धास्तु च्लिया एव प्रजायते। घधा,----

"ऋतौ वा गवस्रतावा यदि वायोगिरोगिगौ सेवते वातलानिकी क्राइक्तस्था; समीरण:। निर्णह्यार्तवं योन्यां प्रतिमासमवस्थितम् । कु चिं नरोति तद्शभैलिङ्ग माविष्करोति च ॥ ह्र इसिरोर्ह्र सन्यद्र भैनं चामनादिकम्। क्रमेण वायुसंसर्गात पित्तयोगितया च तत ॥ भ्रोगितं कुरुते तस्या वार्तायत्तोत्यगुस्त्रजानः। कत्रसम्भदाचातीस।रहःख्ञ्चरादीतुपदवान् ॥ गर्भाष्ये च सुनरां ऋ्लं दुधाखगाऋयं। योन्यास सावदोग्रन्थतोदस्यन्दनवेदनाः॥ न चाङ्गीर्गभैवदृशुल्मः स्पृरत्यपि तु श्रूलवान्। पिष्डीभूत: स रवास्था: कदासित् सान्दते

न चास्या बन्नेते कुचिम् उस एव नुबहेते। खदोवसंत्रयो गुला: सर्जो भवति तेन सः॥ पार्कं चिरेश भजते नेव वा—— ॥" इति वाभटे निदानखाने एकाद्श्रधाये॥ 🛊 ॥ तथास्य चिकित्सा।

"सरक्तगुरको न च पाचनन्तु न चिङ्गपानं कटिचालनचा न चेव संस्त्रेदनमहंनञ्च न वा क्रमेक्री नुझवनं । इटल 👣 ॥ रोधार्ज्यं खरिरमागश्चिका समङ्गा बायोध्यवेतससमं प्रतसंप्रयुक्तम्। गुरक्षं सर्तामपि चाथ निहन्ति भीवं हुन्कोदनच विनिष्टनि च क्र्इरहाम्॥ चीरपागं प्रदातयं ष्टतसीवर्चना व्यितम्। रस्तगुल्मविनाधाय यहहिचनजेशीप वा ॥ न हिङ्गसंयुनं पर्थान चीयां न विदाधि च ! रक्तांचे चत्वे गुल्मे मांचानि जाङ्गलानि च 🛚 🖰 इति हारीति चिकित्सितस्थाने चतुर्थेश्थाचे॥) सम्बत् गुलाशंब्दे द्रष्टवाम् ॥ 🕸 ॥ रक्त प्र:, पुं, (रक्तं इन्तीति । इन्+ "अमनुष्य

पाब्देरस्य विप्रीषी चीयः॥) रक्त भी, रक्ते, (रक्तं चलीति। दर्+टक्। सीम्। दूर्वाविषेष:। गाँठिया दूर्वो इति भाषा॥ यथा "महौषधिश्व गोलोन्यां रक्षन्नी रक्तांपत्तहा॥' इति प्रव्दचिक्ता।

कर्नुके च।" ३। २।५३। इति टक्।

रोहितकष्टचः। इति चटाधरः॥ ('रहितक

रत्तपन्दनं, जी, (रत्तं रत्तवर्षे पन्दनम्।) रत्त वर्णे चन्द्रका हम्। (यथा, रामायकी । २।३३।६ "पद्भरागो चितां सीतां रक्त चन्दगरे विनीम्। र्व प्रीतच्य नेष्यव्यात्र विवर्षेताम्।")

हतीवे । धाये । वधा च

द्ति चर्क

नम् ३ जुदन्दनम ५ इत्यमर । १। ६। १३२। तामसार्म ६ तामरम ७ चन्द् नम् 🕒 इति रतमाला। लोहितम् ध भौणितचन्दनम् १० रक्तसारम् ११ तास्त्र-सारकम् १२ च्हादचन्दनम् १३ अर्कचन्द नम् ९८। इति राजनिष्युः॥ रक्ताङ्गम् १५ प्रवासम्बम् १६। इति भावप्रकाष्यः ॥ पत्र-कुम् १० पत्ताम् १० रत्तवीजम् १६। इति भ्रद्रतावली। अस्य गुणाः: स्रात्यीतल-लम्। तिक्तलम्। ईच्चणगतासदीषभूतपिच-क्षकासञ्बर्धानि जनुवसय्हवानाधिलयः। इति राजनिर्धेग्टः ॥ स्रापि च । "रक्तं भौतं गुरु खादु ऋहिं त्रिणासिपित हुत्। तिकनेत्रहितं दुखं व्यरवणविवापहम्॥" इति भावप्रकाशः ॥

अग्यच । "रक्तपित्तहरं नद्धां चचुळां रक्तचन्दनम् ॥" इति राजवस्मः।

चुपविश्रेष:। राङ्गचिता इति भाषा॥ तत्-पर्थाय:। काल: २ खाळाल: ३ कालमःल: ४ कातिदीयः ५ मार्जारः ६ चानिः ७ दाइनः ८ पावक: ६ चित्राङ्ग: १० महाङ्ग: ११। अख गुणाः। प्रवनायकारतम्। रचलम्। कुछ-ञ्चम्: जोहवेधकत्वम्। रचनियासकत्वम्। रसायनविषा । इति राजनिष्टाः ॥

क्तपूर्ण, की, (रक्तं रक्तवर्णं पूर्णम्।) किन्दृ-मम्। इति हारावजी। १८॥ रक्तवर्णचूर्याः

क्तजन्तुकः, धुं, (रक्ताः रक्तवर्धो जन्तुः। ततः खाधे कन्। अथवा रसा खायता जन्तवी सिन्।) भूनाम:। इति राजनिष्यः। रक्तवर्णेजन्तु-

कि जिइ:, पुं, (स्तारक्ता क्षी भी सितपानादी असिला वा जिङ्का यसा।) सिंह:। इति भ्रन्दमाला । रसावर्थानकायुक्ते, चि.॥

किस्सरी, की, (रंता रक्तवर्ण किस्टी।) रत्तवर्णं निर्दीपुष्पष्टचः। तत्पर्यायः। कुरु वक: २। इत्यमर: ॥ (विशेषोशस्त्राः कुरुवक ग्रस् भातवः ॥)

नतुष्ड:, मुं, (रस्ती तुष्डी वस्त्रां) प्रानपन्ती। इति राजनिवेग्दः ॥ बोहितसुखयुक्ते, चि॥ ततुष्डतः, पं, (रक्तसुष्टी यखा कन्। भूनागः।) इति राजनिधंग्टः॥

त्तरें हो, (रक्तानि रकाचसाम्।) मोसः चिका। इति राचनिर्वेतः ।

तिवरत, खी, (रक्ता विष्तु।) रक्तवर्ध-जिल्ला। जाल तेजदी। इति भावा । तन् पर्यायः। बालिन्दी २ त्रिपुटाइ ताम्त्रपुष्मिकाश क्रववर्षा ५ मस्री ६ चम्हमा ७ काक-नाधिका ए। कास्ता गुका विकलम् सम् उध्यसम्। रेजनसम् यश्रवी सव

विष्ठमस्वारित्वम हिनकारित्वच दातराज अस्या निषीषा यथा रिघग्र "तयोमीखतर विाइ म्हल यहरू गप्रमम्। मुक्तमारे (प्रायो वही खडुकोर्छ च तत् शुभम्॥" इति चर्के कळाखाने सप्तमेश्थाये॥ "अक्षामं हाड्यूलं श्रेष्ठं म्हलविरेचने॥" ः इति सुम्रुते सः नस्याने ४४ मध्यायः ॥) रक्तदन्तिका, स्त्री, (स्ता दन्ता: चस्रा:)

रत्तरना + खार्थं नन्। टापि अत दलम्।) चरिंडमा ।यथा, —

"भन्यक्याच तानुगान् देपचितान् महा-सुरान्।

रक्ता दन्ता भविष्यन्ति हा डिमी कुसुमी एमा:॥ ततो सां देवता: खर्जे मर्ळलीके च मानवा:। स्तुवन्तो बाइरिष्यन्ति सततं रक्तदन्तिकाम् ॥" रक्तपादः, पुं, (रक्तौ पादायम्य ।) प्रुकपची । इति सार्के खेंचपुराणे देवीमा इस्मिन । ६१ ।४०। रत्तदला, स्की, (स्तानि दलान्यस्था:।) नलिका। चिविञ्चिका। इति राजनिषेख:॥

मचित्रकः, पुं, (रक्तो रक्तवर्णस्वनकः।) रक्तडक्, [म्] पुंच्छी, (रक्ताडक् डिर्धिस्छ।) कपोन:। इति केचित्॥ रक्तावर्णेचच्छर्वि-शिष्टे, जिन

रत्ताधातुः, पुं, (रत्तो रत्तवर्णो प्रातुः।) गेरि कम्। इति चिकारकश्चि:।(उपस्य पर्यायो।

"ग्रेसिकं रक्तधातुच गैरेयं ग्रिस्जिलाया। सुवर्णगेरिकन्द्रनासतो रक्ततरं हि तन्॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्वशस्य प्रयमे भागे॥) साम्बर्। इति राजनिषेखः । रक्तवणेधातु माम्य ।

रक्तनानः, पुं, (रक्तो नालोश्स्य।) जीवप्राकः इति राजनिर्घयदः॥ (विवर्धसन्छ जीव भाक्षाब्दे विदेवस् ॥)

रक्तनासिकः:, पुं, (रक्तानासिकास्यः ।) यैचकः । इति भव्दरकावली 🏿 लोहितनासायुक्ती, 🖼 🛭 रत्तपः, पुं, (रत्तं पिनतीति। पा-नः।) राचमः। इति मेदिनी। पे, २१॥ रसापान कर्नार् चि॥

रक्तपचः, पुं. (रक्ती पची अखा) गरुड़ः। इति

रक्तप्रधिका, स्त्री, (रक्तानि प्रचार्यस्या:। स्वर्षे कन्। टापि अत इत्वचा) नाकुली। इक्त-पुनर्नेवा। इति राजनिर्घाटः ॥ लोचितपत्रच ।

रत्तपदी, स्त्री, स्तृदृष्टचित्रोय:। यथा,— "ग्रमीपचा रक्तपदी समङ्गाञ्जलिकारिका ॥" इति चडाधर:॥

रल्पदाः, पुंक्तीः (स्लो स्लावको पदाः ।) रला-वर्शकमलम्। ततार्थाय:। रक्तस्रीरहम् ६ रक्तोत्पलम् इ कोक नहम् १। इद्यमर:। १। १०। हर ॥ चस्त प्रमाणं यथा,—

"येषा जितकामाखा देवी मङ्गलचाडका। च दिसुजा गौरदेशिका ।

सा च त्रदासुङ्ग्रहमाञ्चता ।

र्लाक वयवस्ता च स्मितनक्षा प्रभानना नवयोत्रनसम्बद्धाः चाब्य भी ल लगप्रभा

इत विध्यास्तिल्स॥ रक्कपत्तवः, पुं, (स्ताः वस्तवा ऋस्यः।) स्रामीक ष्टचः। इति राजनिर्देखः॥ लोहितपत्रकः॥ रत्तपा, स्त्री, (रत्तं पित्रतीति। पा+क:+

क्तियां टापः) जनीता। डाकिनी। इति मेहिनी। मे, २३ ॥ घोणितपानकनंशि, वि ॥ रक्तपाकी, स्त्री, (पचते इति। पच्+धन्। रतः रत्तवर्णः पाके यस्याः।) टहती। इति

रक्तपाता, स्वी, (रक्तं मातयतीति । पन + सिच + अच्। स्तियां टाप्।) जलीका। इति भ्वद्रहावली ।

इदि इसचन्द्रः ॥ (यथा, रामायग्री। ७।६।५०। "रक्षागणकोपरिष्ठात् परिश्रमति कालवन्। कपोता रक्तपादास सारिका विद्ता ययु:॥" तथा च याज्ञ ल्ला:। १।१०५ । "चार्यांच रत्तपानांच सीर्गवस्त्रेय चां मत्यांच कामती जाणा सीपवाचस्त्राहे चरेन्॥")

लोहितचरणयुक्ती, नि॥

राचिनिषेखः ॥

रक्तपादी, स्त्री, (रक्ता: पादा अखा:।) लच्चातु:। (चान्या: पर्यायो यथा, — "लज्जालुः स्टात् श्रमीयचा समङ्गा जन-

रक्तपादी नसस्तारी नाम्बर खद्गिकेळपि॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यविक प्रथमे भागे॥) इंसपदी। इति राजनिष्यः:॥

रक्तपायनी, स्त्री, (रक्तं पातुं शीलमस्या। पाने किन। स्तियां डीम्।) अलीका। इति राचित्रवैष्टः ।

रक्तपायी [नृ] चि, (रक्तं पातुं ग्रीसमस्य। पा + रिक्षान: ।) रक्तपानशीत: । इति याकर-

रक्तपारदं, की, (रतां रक्तवर्ण पारदम्।) हिंहू-लम्। इति हारावनी । १५५ ॥ जटाघरे, पुं! रक्तपिक्टं, की, (रक्तं रक्तवर्णे पिकमित्।) जवायुव्यम्। इति पुब्द्रतावली।

रक्तिपळक:, पुं, (रक्तिपळ्डाभवेति । रक्तिपळ+ दवाध कन्।) रक्तालुः। इति राजनिर्धेग्रः। रक्तिपित्तं,की,(रक्तद्वकं पित्तमिति। सध्यपद्वंशी कर्मधारय:। "रसम् पित्तच र्तापित मिति इन्ह इति सुश्रुत:। रक्ताच्च तम् विकर्जन रक्तपितं रागगाप्तं पित्तमिति वासंतधारय इति चरकः।") रोगविशिषः। तस्य निहानं वणा,

"अयाती रक्तेषित्तस्य निहानं प्रवदास्य इम्। स्योगानित्तकद्रम्बस्वशाद्विदान्तिभः॥ को दवो हा च के चा मों चा दु की र ति से दिते । कुपित पित्तवे भिक्त दव रक्तक

धननारिक्याच ।

ते (मथसुळारूपलमागम्य वाप्नवंसत्तम्। षित्रक्तस्य विक्रते: संस्योद्ष्याद्षि॥ मत्वयणां सुष्टतेषु रक्ते न समदिष्यते। प्रभवत्यस्य स्मात् की हती यक्त स्वत्। शिरोगुरलमर्गाः भीतेच्हा सप्नोलापः। क्टिटर्क्टिवेसस्यं काम: श्वाची सम: क्रम: 🗈 बोहिताः नोहितो मत्यामगन्यास्य च विञ्वरः। रक्तसारिद्रहरितवर्णता नयनादिषु॥ नोललोहितपीतानां वर्णानामविदेतनम्। खंगे तर्णेघिकतं भवतास्मिन् भविष्यति॥ कहें नासाचित्रयांस्थिसें हुयोनिगुदैरयः। कृषितं रोमकूपेश्व समसीसत् अवर्तते॥ अही साथां जापाद्यसान् नहिरेचनसाधितम्। वड़ी वधक्ष पित्तस्थ विरेकी हि वरीयधम् ॥ ब्यनुबन्धी कषो यस नच नस्यापि मुह्लित्। कवाया: खाट्यो यस्य विमुद्धे स्मेशलोहिता:॥ कट्तिस्त क्याया वा ये निस्मान् कषावद्याः । च्यवी याप्यश्व नामुक्षात् तत् प्रवर्ह्डनसाधनम् ॥ खलं विधय (पत्तस्य वसनं नतु चीवधस्। चानुवन्धि च लीपस्य भ्यान्तपित्तनरस्य तत्॥ कवायाच्य हिनास्तस्य सध्रा एव केवलम्। कषमारुतसंस् एमसाध्यमुपनायनम् ॥ चमराप्रतिलोमलाइसाध्यादीयथस्य च। नहि संधोधनं जिधिद्स्य च प्रतिलोमनम्॥ शोधनं प्रतिलोमच रलापितं विनिकितम्। गवमेवीपश्मनं सर्वशीधनभिष्यते॥ सर्हेळाह देषिय सर्वया **इह नं** हि**तम्**। तच दोषोऽच गमनं शिवास्त्र इव लच्छते। उपदर्भास विक्रतं क्लतक्तिय चाधिकम्॥" इति गाम्ड्रे १५६ अध्यय: ॥ 🔻 ॥ तस्योधधं यथा.— ''चिटना चिफला क्यासा पिष्यली प्रकरा सधु।

तस्वाधध यथा.—
"विट्ना विषवा श्यामा पिष्यकी प्रक्रीरा मधु।
मोदकः सिवपानाको रक्षपित्तव्यराषष्टः ॥
वाशायां विद्यमानायामाश्यायां जीवितस्य च।
रक्षपत्ती चर्या कासी किमर्यमवसीद्वि॥
चाटस्थकरहीकापष्याकायः स्प्रविरः।
चीतात्त्रः कासनयासरक्षपत्तिनवर्षयः॥

दिति मासद्दे २०४ स्थायः॥॥॥

च्यपि च। "तत्र रस्तपित्तस्य निदानपूर्व्यिकाः नेप्राप्रिमाद्यः

विसेखायासयोकाष्ट्रयायेरितसेवितै:।
तोच्छोणाचारत्वयेरिकै: सटुमिरेव च।

एतं विद्रखं खगुर्ये विद्रहृष्टाया योणितम्॥'
तोच्छां मरिचाहि। उण्णोश्मितापाहि:। चारो

यवचाराहि:। विद्रखं दूषितम्। खगुर्योः

स्वतार्योगुर्मेकीच्छाहिमि:। गुर्येदिति बहुविन तीच्छान्तवस्यकदुष्यधमाद्यो गुर्यन्ते।

विद्रहित दूषयति॥ ॥ रक्तिपत्तस्य सामान्यवच्यामाह।

'नतः प्रवर्णते रक्तम्बर्हे वाखी हिद्यापि वा ।' म् तवसंस्रगि पिक्तपः जात एक रक्तपः पिक्तपः इन्द्रस्ति

सुमृत: ॥ रऋष तत् पित्तचेति रऋपितं हाग-पाप्तं पित्तिसिति कम्मैधार्य इति चरकः॥ सार्गानाइ। 'कर्डें नानाचिकणांसीर्में द्योनिगुरेरपः: ! क्क पितं रो सकू पेश्व समसीस्तृत् प्रवर्तते ॥' कुपितमतिकुपितम्॥ ॥ पूर्वक्रिपमा ह। 'सदनं भ्रौतकासित्वं कर्युद्रभायनं वसि:। लो हमन्विच (नष्वाची भवत्वसिन् भविष्यति॥) विधिष्टं रूपमाइ। 'सान्द्रं सपास्डु सस्ते हं पिन्छिल च कफान्वितम्। ग्यावार्गं सफेगच तनुरू च वातिकम्॥ रक्तपितं कवायामं क्षणं गोस्त्वसिनम्। मेचकागार्थमाभगञ्जनामञ्ज पे त्तिकम्। संख्यलिङ्गं संसमांचिलिङ्गं सामिपातिकम्॥ सपायः इंघत्पायः। पिच्छलं सयर्पिच्छच्छवि-युक्तम्। क्षयां कच्चलाभम्। मेचकं चिक्राय-क्रमावर्णम्। अञ्चनं यातोश्चनं तरासम्॥*॥ संसर्गाविषाचेया सार्गभेदसाहा। 'ज इमं नफ्सं ख्रमधीमं मारता सुम्। हिमार्गे कषवाताभ्यां उभाभ्यां तत्प्रवर्शते॥'॥॥ उपदवानाः हः

'दौर्व्यक्यसासनासन्वरवमयुमदाः पाख्ना दाहम्बन्धी

सुक्ते बारो विदाहक्षधितर्गि बदा हृदा-तुल्या च पीड़ा। तृष्णा कोष्ठस्थ भेद: शिरसि च तपनं पूर्ति-

हिघो सक्तियविषाको विक्रितिर्धि भवेदक्तिष्-क्तिप्रसर्गाः ॥'

उपसर्गा उपत्रवाः। विक्रतिमांसप्रचालनाम-वादिः ॥ ॥ साध्यवादिकमाचः। 'र्यदोषानुगं साध्यं द्विदोषं याप्यमुख्यते। यस्तिदोष्रसराध्यं स्थान्मन्दाप्तेरतिदेगवत्॥ सर्वे साध्यमधो याष्यमसाध्यं युगपत्रतम्। व्याधिभिः चौषदेचस्य वृद्धस्थानस्रतस्य यत्॥' साध्यमाचः।

'रक्सारा वलवती नाविवेगं न चोत्यितम्। रत्तापितं सुखे काचे साध्यं स्थातिरुपदवम्॥' सुखे काचे हिमाधिष्यियो:॥*॥ न्यसाध्यमाह। 'मांसप्रचालनामं कथितमिव च यत् कर्दमासमीः

मेर: पूयासकर्णं यक्षरिव यहि वा पङ्काणं वा कफासम्।

यत् क्षमां यस नीतं भृश्यमिय कुमारं यत्र चोत्ता विकाश-

स्तहकों। रत्तियत्तं सुरपतिधतुषा यचे तुन्धं विभाति ॥

उत्ता विकारा दौक्के लगदय: । सुर्प्यतिधनुषा तुल्दं नानावर्णम् । 'येन चौपहती रत्तं रत्तिपित्तेन सानव: । प्रश्नेद्दं वियचापि तचा साध्यमनं प्रयम् ॥' यन रक्तपित्तेन उपहतो सनुष्य उत्तव घटगटा हिन वियस रक्तं पायति स नायति वियसा जाड्यमपीत्ययं:॥ ॥ चारिरमाच । 'लोचितं छ्देयेद्यस्त बचुप्रो लोचितेच्याः। लोचितोद्गारद्यौ च स्त्रियते रक्तपित्तनः। लोचितोद्गारद्यौ चाधिमच्चोद्गारमा लोचितं पायति इत्यथं:॥॥॥ चाप रक्तपित्तः। चिक्तिसा।

'पित्तासं स्तम्भयेत्रादौ पवृत्तं विनिनोऽत्रतः । हृत्याष्ट्रयहणीरोगश्चीह्रगुस्त्रव्यसादिसत् । प्रानिष्ठिसनीवारकोरदूषप्रसाधिकाः। श्वामाकाश्व प्रयङ्गुश्वभोजनं रक्तपित्तिनाम् प्रियङ्गः कङ्गः ।

भस्रमुहचणकाः समक्ष्ठाएकी प्रकाः।
प्रथकाः स्वप्रवृष्ठार्थे किल्यता रक्षिपिननाम्
दाड्मिमलकं विद्वानकार्थे चापि दापयेतः
पटोलिनिकवेचारामचित्रसम्बवाः॥
प्राकार्थे प्राक्षसामानां तस्ह्लीयाद्यो हिताः
पारावतान् कपोतांच लावानकाच्यक्तिमान्
प्राप्तान् किपञ्चलियान् हरियान् कालपुच्छः

रक्तपित्तहरान् विदावसां स्तिषां प्रयोजयेत् । देवरस्तानन्यां स्व हतस्थान् समेन्यवान् । कफातुर्ये यूषप्राके द्वाहातानुगे रसम् ॥ प्रयां मतिलयूषेण समितालाजप्रक्तिः । धान्याकधानीवासानां द्रास्तिपर्ययोहिमः । रक्तपित्तं व्यरं दाहं हत्यां ग्रीषस्य नाम्ययेत् ॥ धान्याकादेहिमः ॥ ॥ ॥ 'हीवेरसुन्पनं ध्यान्यं सन्दनं यणिकान्दता । स्वीरस्य त्वस्त्वीयां समञ्जूषकेरम् ॥

पाययेत्रेन सद्यो हि रक्तपितं प्रथायति। रक्तपित्तं जयख्यां हाथां दाहं च्वरं तथा ।* पुरासं पीनमानीय कुश्रायङस्य फलं डट्रम्। तद्दीजाधारवीजलक्षिरामृन्धं समाचरेत्। ततस्तस्य तुलां नीत्वा प्रचेच्नसतुलाइये। सिस्तिहीरें १ ई शिष्टे तु यत्नतः प्रीतनीकते ॥ तामि क्षमाण्डखण्डानि पौड्येद् एवाससा। यज्ञतस्त च्यलं नीत्वा पुनः पाकाय धार्येत् ॥ कुथाकः प्रोष्ठेद्वके ताम्त्रपाचे ततः चिपेत्। चिप्ता तव प्रतप्रस्थं क्षया गर्ड तेन भर्ज्येत्। मधुवर्णे तदालोक्य तच्च खंतच नि:चिपेत्। सितायाच तुलांतच चिप्तातक्षेद्रवत् पर्चेत् 🛭 सुपके पिणा जी शुग्ठी जी राखां हे पजे एथ क्। एथक प्रवाह इंचाकपचैलामरिचं खचम् ह चुर्णमेषां चिपेत्रच छताईं चौदमावपेत्। एनन् पनसितं खादेदघवायिवलं यथा ॥ खरह कुया रह वे दो रयं रक्त पितं विनाश्येत् : पित्तच्वरं छबां दार्हं प्रदरं खग्नतां विसम्॥ खर्भेटं चहुद्रीगं कार्च चार्च चतं चयम्। नाभ्यत्व हच्चीरयं हं हमी बलवर्डनः ॥'

इति खण्डसुयाण्डाववेष्ठः ॥ ॥ ॥ 'भ्रतावरीम्सववस्यं कस्कात चीरं चतुर्गमम्। चीरतुळा धृत गत्र सितया कस्यातुन्यया ॥ इतग्रेष परेनत् पनाह बेख्येत सदा। रितापित सम्बंपित चय खासाच नाप्ययेत ॥ भ्रत्वरीपान.। इति रक्तपिकाधिकार.."

इति भावप्रकाष्यः॥ (तथासा सनिदानपूर्वन रूपल चर्णं सम्पाप्तिसा "पितं यथा भूतं सो इतिपत्तसंत्रां लभते तत्तथातुवाखास्यामः। यदा यस्तु जन्तुर्थेव-को इाल कको रहू वक्षप्राया खबानि निखं भुङ्की स्योगाती स्मामि चान्यद्वजातं नियादमाव-कुतस्य चारस्योपहितं दिधमखोदिश्वत् कङ्क-काञ्जिकोपहितं नाराइमाहिषाविकसत्यगय-पिश्चितं पिग्छाकं पिग्छालकश्चाकोपिहतं म्सक-सर्वेपलयुनकरञ्जाप्रयुक्षसर्यूषभूरतृणक-सुसुखसुरस्कुटेरकाखीरकालक-पर्णासच्चक-पाण जभानीपरंशं सुरासीवीरतुषोदनमेरेय-मेर्कमध्वकञ्जवस्वराष्ट्रप्रायातुपानं पिष्टामी-त्तरभूविष्ठमुणाभितप्तो चातिमात्रमतिवेसं वा प्रयक्षा समञ्जाति शीक्षिणीकसकङ्कापीतं वा सर्पपतेनचार सिहं कुनत्यभाषपिग्याकनामव-लकुचयको: श्रीक्तिकेवी सह चीरमाममातमाच-मधवा पिनस्थाभितप्रसाखेवमाचरतः पित्तं प्रकोपमापयते। बोहितच खप्रमाससितकते। तिसान् प्रभागातिप्रवृत्ते पित्तं प्रकृपितं भ्रारीर-मजुसपैर्यदेव यक्तम्बी इग्रभवानां लो चित-वहानां श्रोतसां कोहितामिधन्दगुरूणि सुखा-न्यासाद्य प्रतिपद्यते तरेव लोखिनं दूषयति। संस्तार्भिक्षोस्तिप्रदूषयासीस्तिगन्दवर्णास्-विधानाच पितं लोहितमिळाचचते। तस्ये-मानि पूर्वकारणाणि। तर्यथा। सनदासि-लाघो सुलाख विदाष्टः शुक्तास्वरसमन्ध उद्-जरकन्दघीरभी च्याममनं कृद्दिसस्य वीभस्ततां खरभेरी गानाणां सदमं परिहाइस सुखा-ह्मागम इव जोइलोहितमत्यामग्रान्थल-मणि चार्यस्य रताहरितहारिद्रवत्वमङ्गावयव-श्रष्टका वाश्रिक्षानका स्वक्षंमक पिड़-को जिकापिङ्कारायमं देदगालो चितनी लगीत-खानामाचिश्रताच रूपाणां खप्रदर्शन-मभी व्यामिति वी हितपित्तपूर्वे ऋपायि । उप-वनास्तु खलु दौर्न्नखारोचकाविणाकचास-काराज्यस्तीसारभोकभोधपाख्यसम्बद्धाः। मार्गी पुनरसा हो अईचायस तहहसीश्राण श्रारे श्वेशवंसर्गाटूर्ड प्रपद्मानं कर्णनासिका-नैनास्यंभ्यः प्रचावते । यहुवाते तु प्रदूरि वात-संसगीद्धः प्रपद्यमानं मूचपुरीषमाग्रीभ्यां प्रचवते। बहुवातश्चेश्वीख तु प्रारीरे श्चेयावात-संसर्गाट्डाविष सार्गी प्रपद्यते। तौ सार्गी प्रयद्मानं सर्वेश्य एव वयोक्तिमाः विभ्यः प्रयः वते भरीरस्य। तच यदूर्डभागं तत्साधां विरे-चनोपक्रमणीयलात् वङीयधलाच । यद्धी-भागं तद्यापां दमनोपक्रमणीयत्वात् व्यत्पीषध-लाच । पदुभगभागं तत्याधां वसनविरेचना

पो

पुरा दच्चमही हुसे रदको पाम प्राणिना प्राणिना परिमतश्रीरपाण नामनुज्वरमभवन शुकारियो हावायीरिवापतितस्याव्ययिकस्याशु प्रशानती यतितवं माचां देशं कालचानि-समीत्य सन्तर्भोनापनपेगीन वा न्टडमधुर-शिशिरतिस्तानवारीरभावष्टार्थ प्रदेष्ट्रपरिवेना-वमा इतं सार्थ ने वैभनादीको तवाव हितनेति॥" संचीपतीरस्रीपश्मनोपायी यथा.--"बाधं बोहितपित्तं तद्यदूईं प्रतिपदाते। विरेचनस्य योगिलाद्वहुलाद्वेषचस्य च ॥ वमनं नहि पित्तस्य हर्गो श्रेष्ठस्थते। यञ्च तत्रातुमी वायुक्तच्छान्यं चावरं मतम्॥ स्याच योगावहन्तच कषायं तिस्तकानि च। तसार्याणं चमाखातं यदत्तमनुनीमगम्॥ इक्तपित्तक्तुयक्तार्गो दावपि प्रतिपद्यते। व्यस्थ्यमपि तज्ञीयं पूर्व्योक्तादपि कारणात्॥ निष्ट संगोधनं निष्विदस्यस्य प्रतिसागेगम्। प्रतिमागेच चर्णं रक्तपित्ते विधीयते ॥ रवनेवीपश्मनं वर्वशी नास्य विद्यते। संख्छेष्ठ च दोषेषु सर्विजिच्छमनं मतम्॥ प्रत्युक्तं चिविधोदर्कं रक्तं मार्गविधेषता॥ एम्यस्तु खलु हेतुम्यः विश्वित् वाध्यं न विध्वति । प्रेष्योपकरणस्यावात् दौरास्त्राहित्वदोषतः॥ अनम्मतस्य पाध्यतं क(सदोगोर तिवर्तते । तच साध्यलमेकं खात् साध्ययाष्यपरि-

रस्तिपत्तस्य विज्ञानिसर्वं तस्योपदेस्यते । यन् साध्यमधा नीलं यहा भाकधनुष्यभम्॥ रक्तपित्रमसाध्यनदाससी रञ्जनच यत्। स्य पूर्विमाचय सर्वोपदयक्च यत् ॥ वलमांचच्चे यच तचरक्तमसिहिमत्॥ येन चीपहती रक्तं रक्तपित्तेन मानवः। पर्छोद्दर्यं वियचीव तचामाध्यमसंप्रयम्॥ तत्रासार्थं परित्यच्यं याणं यतेन यापयेत्। माध्यश्वाविहतः चिह्नेभैवनेः माध्येद्भिषक्। कारगं नाम निर्वृत्तं पूर्व्यस्त्याय्युपदवान्। मार्गो दोषादुवन्यच साध्यतं न च हेतुमत्॥ निहाने रक्तपित्तस्य याचदार पुनर्वसः। वीतमो हर जोरोष जो समानमद्या हः ॥" इति चरके निदानस्थाने दितीये। धाये । 🛊 ॥ व्यथाख चिकित्सायां र्वाः।

क्रमात्॥

"कतं गत्यं माचिक हैव लौ हं चर्वं ष्टरं चैपवीनोदकेन। लोहे याचे गोमयै: याचियवा राचौ दद्यात् रक्तांपत्तप्रशास्त्रे॥ इति सुधानिधीर्मः॥

च्ताअसुद्धतीच्याच माचिकं रसतालकम्। शन्यक्ष भवेतुकां यरिदाचान्टतादवै: ॥ हिनेनं महँगेत् खख्ने (चताचीत्रष्टतानटी। माषामाचा निइन्धाशु रक्तपितं सुदारसम्। ज्वरं दाष्टं द्वर्घा वान्तिं भीषं विकानतको रसः ।

भूकेरातिलसय्ता चिकत्रययुनन्वय र्सा पन निइन्दायु अन्तपित्रहर । इति भूजरादा ल

इति वैद्यक्रसेन्द्रसार्मयह रक्तपित्त खयास्य पथ्यापथ्यविधि:।

"अधीगते छ्दंनसर्हनिर्मने विरेचनं साहमयच लङ्गनम्। पुरातना: घरिकशालिकोहय-प्रियङ्क्तीदास्यदप्रसानिकाः ॥ मुद्रामसूराच्चणकास्तु वर्धा-मुकुएका चिङ्गटवर्किमक्याः । प्रया: कपोती इस्गिनलाय-भूरालिए। रावत वर्मका खा वका उर्धाच सकासगुक्ताः कपिञ्जलाचापि कमायवर्तः। गवासनायाच मयो इतच पृतं महिखाः पनसं पियालम् रमाण्लं कचटत्राहुनीय-पटोलवेचायसचाहेकाणि। पुराणकुषाराहरू मच पक-मलाभि तदीजवकामि वासा ॥ स्वाद्रीन विस्वानि च दाहिसानि खर्ज्यजीमिधनार्केलम् । क्षेरप्रङ्गाटमरकाराणि क्षित्यशाल्कपरूपकारिय ॥ भूगिमधानं पिचुमह्पचं तुस्वीकलिङ्गानि च लाजमस्:। दाचा सिता साचिकमेच दय भीनोइक्कोद्धिद्वारि दापि । सेकोश्यमान्द्र: ग्रातमीतसपि-रम्यक्रयोगः शिशिरप्रदेषः । हिमानिलञ्चन्द्रनिम्द्रपादाः कथा विचित्राच सनी गुजूला: धाराग्रहं भूमिगृषं सुभीतं वेटूर्णसुक्तामणिश्रारणच । रमोत्पनामोरु हपनश्रया चीमान्यसीपवनं सुधीतम्॥ प्रयङ्गुकाचन्द्रक्षिताना-मालिङ्गनषापि वराङ्गनानाम्। पद्माकराको सरितो ह्रहामां चन्दोर्यागां स्थिमवद्गीकाम्॥ सुधीतलानां गिरिनिभौराणां सुति: प्रशासानि च कौतितानि पणीरनीरं हिमनालुका च मिनं रुषां भ्रोगितिपत्तरोगे॥"

खयाप्रधानि । "यायामाध्वनिवेषां रविकारकी छ्ला

चोमो वेग विधार सम्बद्धाना हस्य खया" खेदासस्तिधृमपानस्तकोधाः कुलस वार्काकी धिचाराधिकी इति वेद्यकपथापथाविभी रक्तपिकाछि रक्तवी

पपात यो वै रक्तीचक्तीनासळ्तशीरसुरा: ॥

तैचासुरास्क्षमतेरसरै: चकलं जगत्।

सापिताहा, खी, (रसापितां इनोति। इन्+ ड:। स्तियां टाप्।) रक्तभी। इति भ्रब्द-चिन्तिका। गाँडिया हूर्वा इति भाषा। (विष्टतिरस्थाः रक्तश्रीधब्दं जातथा॥) त्तापुनर्नेदा, स्क्री, (स्ता स्त्तावर्णा पुनर्नेदा।) रक्तवर्णेपुननेवाश्वाकः । तत्पर्णेषः । क्रहा २ मग्रहलपनिका ३ रस्नकागडा ४ वर्षकेतु: ५ लोहिता ६ रक्तपविका ७ वैशाखी - रक्त-वर्षाभू: ६ भ्रोपन्नी १० युव्यिकार्र विकस्बरार्र विषक्षी १३ प्राष्ट्रवेग्या १४ सारिकी १५ वर्षा-भवः १६ प्रोगपनः १० भीमः १८ पुनर्भवः १८ नव: २० नथ: २१ ! चस्य गुला:। तिस्तव्यम्। सारकत्वम्। भोषरत्तप्रदोषपाद्धित्तनाधिः-त्वच । इति राजनिषंग्टः ॥ क्तपुष्यः, पुं, (रक्तं पुव्यमस्य ।) करवीरः । इति जटाधर:॥ (अस्य पर्यायो यथा,---"करवीर: चेंतपृष्य: भ्रतक्रुस्मीश्चमारक:। हितीयो रक्तपृथ्यस चग्हानो लगुड्क्तथा॥" इति भाषप्रकाशस्य पूर्व्वखर्डे प्रथमे भागे॥) रोहितष्टच:। इति प्रव्दमाला ॥ रक्तकाचन-मृष:। हाङ्मिष्टच:। वक्ष्टच:। इति रूब-माला । वन्युकतृष्यः । पुत्रागतृष्यः । इति राजनिर्धेत्यः । (रत्तवगेपुष्यविधिष्ठे, नि।) यथा, रुहत्मं हितायास् । ३५ । १८ । "इन्हासिरैवतं रक्तपुष्यमसप्राखिनः सनिल-कार्पासमावच्यकाः पुरन्दरहुताश्रमक्तास्य॥") क्तपुष्यकः, पुं, (इक्तं पुष्यमस्य । कन् ।) प्रवाध-ष्ट्यः । (अस्य पर्यायो यया, — "पवाश: विंशुक: पर्णो यद्मियो रत्तपुष्पक:। चारश्रेष्ठी वानवरी त्रक्षवृत्तः समिदर:।" इति भानप्रकाशस्य पूर्व्यसम्बंप्रयमे भागे॥) रौहितकहत्तः। इति जटाधरः॥ पण्टः। शालाक्षिष्ठः। इति राजनिषेष्टः। तपुष्पा, स्त्री, (रक्तं पुष्पं चस्वा:।) प्रात्मिल-रुच:। इति जडाधर:॥ (अखाः पर्यायो "शास्त्रालिस्तु भवेचोचा पिक्ला पूरणीति च। रत्तपुष्पा स्थिरायुच्च काटकाच्या च तूर्विनी॥ " इति भावप्रकाशस्य पूर्वाखर्ड प्रथमे भाग ।) युनर्नेवा। तत्पर्यायो यथा,— "पुननंदा परारक्ता रक्तपृथ्या प्रिकाटिना ।" चिन्दूरी। तत्पर्यायो यथा,— "सिन्ट्री रक्तदीनाच रक्तपुट्या सुकोमता।" इति भावप्रकाशः॥) कपुष्यिका, स्त्री, (रक्तपुष्या + कन्। टापि चत इलम्।) सम्मालुः। इति श्व्यन्त्रिका। रत्तपुनर्नेवा। भूपाटितः । इति राजनिधेयः ॥ (पुष्पी, स्ती, (रक्तं पुष्पं यस्या:। हीष्।) पाटकी रुच्च । दति जटाधर ॥ जवा। चावसे-

कीषता नागदमनी करमीट्र

काकी इति राजनिर्धेस् । (धायकी

तत्पर्यायी यथा,---"धातको रक्तपुत्री स्वात् कुल्लरा मध्यवासिनी॥" इति वैदाकर्कमालायाम्॥) रक्तपूरकं, क्षी, (स्क्षं पूरयतीति । पूर् + खुल्।) दिचान्तम्। इति राजनिर्घम्टः॥ (विवयमस्य वचास्त्रम् ज्ञातयम् ॥) रक्तप्रसव:. पुं, (रक्त: रक्तवर्ण: प्रसव: पुष्यमस्य ।) रक्तकरवीर:। रक्ताम्बान:। इति शाज-निघेष्ट: ॥ रक्तफ्यः, पुं, (रक्तं लोहितवर्णं फलमस्य।) वटहच:। इति जटाधर:॥ (खस्य पर्यायो "वटो रक्तमलः प्रङ्जी न्ययोधः स्अन्दणी भ्रवः। चीरी वेंश्रवणी वासी बहुपादी वनस्रति:॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यखर्छे प्रथमे भागे॥) रक्तफजा, स्त्री. (रक्तं पक्षदश्रायां स्नोहिनवर्श फलमखाः।) विम्विता। इत्यमरः।२।४। ९३८॥ (चास्या: पर्यायो यथा,— "तुष्टी रक्तफला विस्वीतुक्तिकेरी च विक्विका॥" इति वैद्यकरत्रमालायाम् ।) खगंबसी। इति राजनिर्धेग्ट:॥ (व्यस्या: मर्थायो यथा,— "स्टर्णवंस्तीरक्तफलाकाकायुः काकवसरी॥" इति भावप्रकाशस्य पृत्वंखखे प्रथमे भागे॥) रिलाफांनजः, पुं, (रालाफांनान चायते इति। जन्+ वासपार्थस्थकोम। तत्पथाय: । पुस्तृष: २। इति हैमचन्द्र: । २। २६६॥ रक्तवन्द्रः, पू, (रक्तानां विन्द्रः।) रक्तनशाः "रक्तविन्द्रयेदा भूमी पतत्वख प्रशेरतः। समुत्पत्ति मेदिन्यास्तत्प्रमायस्तदासुर: 🖞 इति मार्के खेरे देवी मा हात्माम् ॥) रक्तवीषः, पुं, (रक्तवर्धं बीषमस्य।) दाड्मिः। इति राजनिर्धेग्टः ॥ (चरिष्ठकमलः । रीटा इति खात:। तत्पर्यायीयघा,— "चरिष्ठवस्तु माङ्गल्यः क्षमावर्गोश्येसाधनः। रसाबीज: पीतपान: पानिको गर्भपातन: " इति सावप्रकाशस्य पूर्व्यख्ये प्रथमे भागे॥ रत्तं घोषितं वीनं कारणमस्य।) चासुर-विद्येष:। स च श्रम्भनिश्रमसेनाम्तः देवा 'इतस्र। यथा,---"पवायनपरान् इङ्घा देळान् माहमणाहिंतान्। योह्नमभ्याययी ऋही रक्तवीची महासरः ॥ रत्ताविन्द्रयेदा भूमी पतलस्य प्रारीरतः। समुत्रति मेदिन्यास्तत्प्रमाणसदासुरः॥ युयुधे स सदापाणिरिन्द्रभूतवा महासुर:। ततस्वेन्द्री खवजेग रक्तवीजमताङ्यत्। कुलिशेनाहतखायु तख सुसाव ग्रोणितम्।

सस्त्रस्यस्तो योधास्तर्पास्तराक्रमाः॥

यावनाः पवितास्तस्य प्ररोरादक्तविन्दवः।

स्य नहुषा शक्तिश्रवादिभिम् वि

तायना पुरुषा

याप्रमासीत्ततो देवा भयमाजग्नुरत्मम्॥ तान् विषसान् सुरान् इष्ट्रा चिष्टिका प्राप्ट-खवाच कालीं चासुखें! विस्तरं बहनं कुरु ॥ मच्च ज्यातसम्भातान् रक्तविन्द्न् महासुरान् रक्तविन्दोः प्रतीक्तः स्वंदक्रीयानेन देशिता॥ भचयना चर रणे तद्वादान् महासुरान्। एवमेष चयं देख: ची गरको ग्रामिष्यति ॥ भव्यमाणास्वया चोया न चोतात्यन्ति चापरे इत्युक्ता तां ततो देवी मूलेना भिज्ञान तम् ॥ सुखेन काली जगहे रक्तवीजस्य भौधितम्। तस्याहतस्य देषात् वहु सुस्राव भौणितम् । यतस्ततस्तदक्षेण चासुण्डा संप्रतीच्छ्ति। सुखे समुद्रता येथ्या रक्तपातास्व हासुरा:। तांचखादाय चासुखा पपौ तस्य च भी कितम्। देवी शूलेन वच्चेण वार्षीश्विमऋष्टिभि:। ज्ञान रक्तवीजंतं चासुखापीतश्रीखितम्॥ य प्रात महोपृष्ठे श्रास्त्रयं वसमाहतः । गीरताच महीपाल! रत्तवीजी महास्र:॥ ततस्ते इवंमतुलमदापुस्तिदशा वृष ।। तैवां मारुगयो चातो ननना एडा दोहत: ॥" इति मार्के खेये देवी साहाताम्। (महिषासुर्पिता दानवी रम्भ एव जन्मान्तरे रक्तवीजो जातः। यथा, दंवीभागवते। ५। 2188-8E1 "क्तंरभं समानीय यचाक्ते परमं प्रियम्। चितायां रोपयामासुक्तस्य देइस्य मुहुये॥ मि हिंघी ना पनिं हयुः चिनायां रोपितं तदा । प्रवेष्ट्रं सा मितं चक्रे पित्वा सद्द्र पावकम् 🛭 वार्यमाणापि यचै: सा प्रविवेग्र हुताश्रमम्। च्चालामालाकुलं साध्वी पतिमादाय वल्लभम् ॥ महिषस्त चितामधात् ससुत्तस्वी महादल:। रम्गोरप्ययदपुः छत्वा निःस्तः पुत्तवस्रजः॥ रस्तवी जोरप्पनी जातो महिषोरिष महावस:। व्यभिवित्तस्तु राच्ये भी इयारिरस्रोत्तमें: ॥ एवं च अचियो जातो रत्तवीजस वीर्यवान्। खबध्यस्त स्रेहें होर्मा नविश्व नृपोत्तम । ॥") रसः वीजना, स्ती, (रस्ती रस्तवशी वीजीरस्या:। कन् ÷टाप्।) तरही छचः। इति राजनिर्धेग्टः ॥ रक्तमञ्जरः, ग्रं, (रक्तारक्तवर्णा मञ्जरी। सा विद्यते-रसेति। "अर्थे चाहिन्यः अत्।" प्रारार्ट्या दळच ।) निचुलष्टच:। इति चिकासःशिष:॥ (गुमादयोवस्य निचुत्रश्रव्हे द्वातथा: ॥) रक्तमस्यः, पुं, (रक्तो रक्तवर्णो मत्स्यः।) रक्त वर्षो मस्यविशेषः। यथा,— "यो रक्ताङ्गो नाति दीर्घो न चाय्यो गाविस्यूको रक्तमस्यः च वृक्तः। भीवो रचः पृष्टिन्दीमनीव्यौ

याम् धते किय

इति राष्ट्रिक्त्रंग्ट ।

मलकः , पुं, (रक्तं रक्तवर्धं म्हलमन्य । वन् ।) | स्वसर्वेष**ट्यः । इति राजनि**र्वेख**ः ॥** म्ला, स्त्री, (रत्तं न्यलं खखा:। टाप्।) नज्ञालुष्टचः। इति राजनिषेत्रः॥ मेहः, युं (मेहनं मेहः रक्तस्य मेहः।) ाने हरोग विशेष: । तस्य लच**णं यथा,** — विससुषां सलवां र्तामं रत्तमेहतः॥" रचं स्वयेदिति योजनीयम् । ऋखोषधम् । चन्द्रप्रभावचासुस्तासूनिबसुरदारवः। हिदानिविषादाव्यैपियलीस्वचिवकम्॥ । न्यकं चिपला चर्च विङ्क्षं गलपिष्ठली। विर्मासिकं योषं दौ चारौ लद्यव्यम्। तानि टङ्कमाचाणि संग्रह्मीयात् पृथक् पृथक्। इक्षेष्टतलोचं खाचनुष्कार्या सिता भवेन् । प्रवाजवरका स्थादरी कर्षास्य गुग्गुली:। धिनां यो जितेरते; कर्तवा गुटिका शुभा ॥ न्द्रप्रमति विखाता सर्वरोगप्रसाधिनी। । इन्ति विंग्नर्ति भेद्यान् ऋच्छ्मष्टविधं तथा।। त्मकाकारीस्तहत् सनावातांस्वयोदश् । खरहिं पाख्रोगं नामलाच हलीमनम्॥ ातं खासं तथा ज्ञुष्ठमिमान्यमरोचकम्। ति(पत्तकप्रवाधीन् वन्या ष्टव्या रसायनी ॥ साराध्य प्रियं तस्तान् प्रथवात् गुटिकासिसाम्। प्तिवीश्वन्त्रमायसात्तसार्चन्त्रप्रभा स्ट्रता॥" इति भावप्रकाशः॥ तथास्य लच्चाम्। यथा.— विस्रं अवस्थास्याचा रत्तं मेहिति यो नरः। ात्रस्य परिकोपेन तं विदाहलसे इनम्॥" इति चर्ने निहानस्थाने चतुर्थे थाये॥) ोचर्ण, क्री, (रत्तस्य मोच्यम्।) भौषितः वि:। यथा,--ाटनोपश्रमार्थाय तथा पाकश्रमाय च। चिरोन्पतिते शोधे शोधितसावसखरेत्॥ रन् कुथान्। नतस्तु जियाः पर्वारक्तमोच्च समेकतः। तं हि वैदनाम्यलं तचेत्रास्ति न चापि कक। वर्षे किटने ऋषि अधि चात्यन्तवेहने। वंशेषे विशेषेण जलीकोभि: पहेरपि॥ खितसावणचरेदिखनेनान्वयः।" इति भाव-गशः ६ (तथा च। क्तावसेषमं चतुर्भिः प्रकारमेवित ।* राविरेचनेनापि खलाव्भिक्तचेव च । ग्राम्बङ्गेनेलोकाभी रक्तच सावग्रेह्यः। र्गाष्ट्र चापराह्मेच नाह्यमा नातिशीमले॥ ाग्परिपीतस्य शीथितं मोत्त्रयेद्विषम्।

रोरोगेषु सर्वेषु नासामध्यपुटे तथा।

। कटाइर 🖡

इजं रेचयेद्यकात् सर्वदा भिषगुत्तम: ॥"

एति हारीते आरीरस्थाने पचमेश्थाचे ॥)

ए:, ब्ली, (रक्ता यशिर्व। यहा रक्ता

विका विद: शाखास्याः।) मिश्रिष्ठा।

रक्तव रक्तयष्टिका, स्त्री, (रक्तयष्टिं कन्। टाप्।) इमि राजनिष्ठेत्यः॥ (अस्याः पर्यायी यथा,---"मञ्जिष्ठाः विकसा जिङ्गी काला योजनपर्य्याप । ताभ्यवती चिचपणीं काष्डारी रक्तयखिका॥" इति वैद्यक्रह्मालायाम्॥ "सञ्जिष्ठा विकसा जिङ्गी समङ्गा काल-मख्कपर्भी भव्हीरी भव्ही योजनवस्त्रापि॥ र्सायन्यर्गा काला रक्ताङ्गी रक्तयरिका। भारतिकी च गारहोरी मञ्जया वस्त्ररञ्जिनी॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यवर्के प्रथमे भागे॥) रक्तयावनाल:, पुं, (रक्तदर्ण: यावनाल: ।) तुवर-यावनाल:। इति राजनिषंग्ट:। रत्तरेख:, पुं, (रत्ता: रेगवोशिसिनिति।) सिन्द-रम्। (चस्य पर्धायी यदा.— "सिन्दं रत्तरेगुस नागार्भस सीसनम्॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यखब्दे प्रथमे भागे ॥) पलाग्रकालिका। इति मेहिनौ। ने, २०५॥ पुद्रागः:। इति राजनिष्येतः: ॥ रत्तरेखना, स्त्री, (रत्ता: रेगव: परागा खस्याम्, कन्। टाप्च।) पलाभ्रकलिका। तत्प्रधाय:। खङ्गारिका २। इति श्व्यमाला॥ रस्तरेवतनं, क्षी, (रस्तवर्णरेवतनम्।) सन्हा-पारेवतम्। इति राजनिष्ठे स्ट: ॥ रत्तलप्रुन:, गुं, (रत्तवर्षो लशुन:।) रत्तवर्ष-म्हलविशेष:। तत्पपर्याय:। भद्दाकन्द: २ राजनः इ दीर्घपचतः ४ राष्ट्रपचः ५ स्थूल-कन्द: ६ यवनेट: ७। अस्य गुर्णा:। "ग्रञ्जनस्य मधुरं बटु बन्हं नालमणुपदिश्नात्त कथायम्। पचसच्चयसुष्ट्रिल सतिलं कर्यो लवसमस्य वहान्त ॥" इति राजनिर्घयटः॥ रक्तना, खी, (रक्तं लानि ग्रह्णातीति। ला+ कः । टाप्।) काकतुष्डी । इति राजनिर्धेग्टः ॥ (विशेषोश्याः काकतुग्डीश्रव्हे ज्ञातयः॥) रक्त जोचनः, पुं, (रक्ते लोहित जोचने अस्य।) कपोत:। इति हैमचन्द्र:। ४।४०५॥ जोहित-वीचनयुक्ती, चि॥ रक्तवटी, स्त्री, (रस्ता वटी वटिनेव।) मस्ररिका। इति चिकारङग्रेष:॥ रत्तनरटी, खो (रत्ता दरटीव।) मस्ररिका। इति जटाधरः॥ (मस्रिकाण्य्देश्सा गुणा-दयो ज्ञेथा: ॥) रक्तवर्गः पुं, (रक्तानां लोहितवर्णानां वर्गः। षम्होरन।) दाङ्मि:। किंगूकम्। लाखाः। वन्यूकम्। निपाहयम्। क्षसम्भगुष्यम्। सञ्जिष्ठा | इति राजनिषंग्टः॥ रक्तवर्णः, पुं, (रक्तः खोहितः वर्णोशस्य।) इन्द्र-गीपः। इति राजनिषंग्टः ॥ (रऋवर्णविधिष्टे,

त्रि यथा, सुद्धुतै सूत्रकाने वृद्धाधाये

"सितासिताः पीतकरक्तवणा भवन्ति येश्नेकविधास्तु शिस्वा: ॥") रत्तवर्डनः, युं, (रत्तं शोणितं वडेयतीति। युध 🕂 गिच्+ ऌ्:।) धार्माकुः। दति ग्रव्दचित्रका। (पारावत:। तत्पर्यायो यथा,— "पारादन: कलरव; कपोतो रक्तब्द्दन: ॥" इति भावप्रकाशस्य प्रचेखकः प्रथमे भागे ॥ / रस्तवर्षाभू:, स्त्री, (रस्तवर्णावर्षाभू:।) रस्त-पुननेवा। इति राजनिष्यः ॥ रक्तवसनः, पु, (रक्तं वनगमस्य।)सञ्चासी। इति हैभचन्द्र:। ३।४०३॥ रक्तवातः:, पु, (स्क्तप्रधानी वातः: ।ेरोग्नविप्रेषः:, चास्त्रीषधम्। यथा, गारुड़े १८३ चाधाये। "नारिकेलस्य वे सलं झागचीरेक संयुतम्। पित्रेच चिधियक्तस्य रक्तदानी विनध्यति ॥" रक्तवालुकां, क्री, (रक्तावालुका चृर्येसच।) सिन्ट्-रम्। इति हारापली ॥ रक्तवालुका, स्की, (रक्ता वालुकेव।) सिन्ट्-रम्। इति प्रव्दरक्षावनी॥ रक्तरन्ता, स्ती. (रक्तवर्ध रुन्तं प्रसद्यसन-भस्या:।) प्राप्तालका। इति प्रव्हचन्द्रिका॥ (श्रेफालिकाश्रञ्हेश्स्या मुखादयो विक्या:॥) रक्तवरि:, स्ती, (रक्तानां द्रांप:।) रुधिरवर्ष-गम्। तत् उन्पानविधेषः । तन्पलं भ्रास्त्रोट योगः। यथा। छ थाचिनासगौ। "रक्ते प्रकोद्योगो मांसास्थितसादिभिक्तरक.। धान्यहिरस्यवक्षलञ्जसमाद्ये वर्धित सर्वे विद्यान्॥" इति ज्योतिसत्त्वम्। रक्तमालिः. पुं, (रक्तवणः मालिः।) रक्तवर्धः धान्यविष्रेष:। (यथा, सुग्रुत स्ट्रनस्थाने । २० स्रधारी। "र्त्तणाजिष्टिकगङ्गकसकुन्दकपास् कपौतकप्रसोदककालके त्यादि ॥") तत्पर्यायः नाम्बद्धालि: २ ग्रांगप्रालि: इ लाइित: १। ञस्य गुणाः। मधुरत्वम्। लघुत्वम्। स्त्रिष् लम्। बलावच्लम्। कितिकारित्वम्। दीप-नलम्। पथालम्। पित्तदाहानिलासनाधि-लिखा इति राजानिषेखः: । (तथा च। "रक्तप्रालिवेरक्तेषु बंज्यो चर्ष्यां स्वरोपनिन्। चलुष्यो सत्रल: सर्थ: पुत्रलस्त्ट् ज्वरापह:। विषयणाश्वासका सहा हमुद्द हिपु छिद:॥" इति भावप्रकाशस्य पूळ्यका प्रथमे भागे ।) रत्तप्रासनं, की. (रत्तं रत्तवर्णे प्रास्ति वधी करी-तीति। शास्+ खु:।) सिन्दरम्। इति हारा-रक्तशियु:, युं, (रक्तवर्णः प्रियु:।) रक्तप्रीमा अन्द्रचः। तत्रार्थायः। रक्तकः २ सधुरः ३

वहुसक्टर: 8 सुगन्ध: ५ केंग्ररी है सिंह: 9

न्दराहि: ५: खख गुगा:। महावीर्यलमः

मधुरलम्। रसायनलम्। शोकाश्वानसमी

रार्किपिच्छोद्यनाशिक्षमः सार्वत्वसः। इति

राजानमस् ।

क्त शीर्षनः, ई, (रक्तंरक्तवर्षे प्रीर्षं अप्रमखः। रक्ता, स्त्री, (रक्त+टाप्।) गुक्काः (अस्याः कत्।) सर्लदवः। इति रह्माला ॥ क्त खित्रकं, की, विषम्। इति राजनिषेग्टः ॥ त्तर्मं ज्ञं, की, (रत्तिमिति संज्ञास्य।) कुङ्गमम्। ्डित विकारहचीय:। (गुगाह्योग्स कुङ्कुस-प्रब्दे विक्रया:॥)

्तस्य स्थिता, स्ती, (स्ताय स्तपानाय सम्यक् हशातीति। इन्धा + ख्ना। टापि चत इतसा।) जलौका। द्रि राजनिवेस्ट:॥

लासत्व्यकं, क्री, ("रक्तं सन्व्येवेति रघुनाय:। रक्तान् सन्धीन् अकति गच्छति आप्नोतीति। कः: इति रायमुक्तुटभरतमस्तिकौ।") रक्त-ककारम्। तत्पर्थाय:। चलकम् २। इय-सर: १११० । ३६ ॥

(त्तमरोक्षं, की, (रक्तं स्रोक्**ष्ट्रम्**।)रता-पद्मम्। इयमर:।१।१०। ४६॥

(क्त सर्वेष:, पुं. (स्क्त वर्षे: सर्वेष:।) राजिका। इति राजनिषंग्ट: 1

:तस्हा, ऋी, (रक्षं सप्तते इति। सप्स्+ चाम् + टाप्।) रक्ताम्बानः। इति राज-निषंग्ट: ॥

क्तमारं, क्री, (रक्तवर्णः सारोग्स्य।) रक्त-चन्दनम् । (यथास्य पर्याय: ।

"रक्तचन्द्रमाखातं रक्ताङ्गं खुदचन्द्रम्। तिलप्रके रक्तमारं तत्प्रवात्तकलं स्ट्रिम्॥* इति भावप्रकाशास्य पूर्वस्वकः प्रथमे भागे॥) यत्त झम्। दति राजानचे एट: ॥ (अस्य पर्यायो

"पत्तकुं रत्तासार्य सुरङ्गं रञ्जननाधा। पहरञ्जनमाय्यानं मत्रच कृचन्दनम् ॥") इति भावप्रकाशस्य पूर्वेखके प्रथमे भागे ।) त्तमारः, पुं, (रत्तः सारी यस्य ।) व्यन्तदेतसः । रत्तखिरः। इति राननिष्यः । (अस्य पर्यायी यथा,---

"खरिरो रत्तमारच गायजी दन्तघावनः। नगरनी नालपचस नहुशान्यस यज्ञिय: " इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यातको प्रथमे भागे ॥ रक्ते बारो बस्धीत। भ्रीखितबारयुक्तं, ति। यया, रुष्टत्सं हितायाम् । ६८ । ६० । "ताखोसरमापाती जिज्ञाने जामापायुकर-

रत्तेस्त रत्तसारा व हुसुखवनितार्थपुत्रयुता: "") क्तरीगिन्तकं, की, (रक्तवर्शं सीयन्त्रिकम्।) रताकज्ञारम्। इति घटाधर:॥

समाव:, पुं, (रतं सावयताति। सू + शिच् + चाच्।) वेतसाम्बः । इति चटाधरः ॥ (रक्तस्य साव: ।) रक्तपतनम् । (यथा, रुष्टत्सं हिता-याम्। ७७ । ३५ ।

"कलहो नेर्क्तमामे रक्तसावीश्य प्रस्तकीपस। अपराखेचमें बतं विनद्धते चर्मकार स्थम् ॥") लिहंसा की (रक्ता वभीभूता हंसा अव।)! पर्यायो यथा,---

"रक्ता या काकचित्री खात् काकानकी च

काकादनी काकपीलु: सा स्टता काकवहारी॥" इति भावप्रकाषास्य पूर्व्यखळे प्रथमे भागे॥) लाचा। मिझिष्ठा। उष्काखी। इति राज-निर्घएट: ॥

रक्ताकारः, पुं, (रक्तवर्षे चाकारः चवयवीयस्य ।) प्रवाल:। इति राजनिष्युट:॥ (विश्वघो०स्थ प्रवाल प्रब्दे (विद्येय:॥)

रक्ताक्तं, आरी, (रक्तीन रक्तवर्धेन अक्तंम्बचितस्।) रक्तचन्द्रम्। इति जटाधरः॥ ग्रोशित-मिश्रिते, चि॥

रकाचः, पुं, (रक्ते लोहिते अचिगी अस्य। "अच्यो । दर्धनान्।" ५ । ८ । ८ ६ । इति व्यव्।) महिष:। पारावत:। चकीर:। क्रः । इति मेदिनौ । घे, ४४ ॥ सार्यः । इति राजनिवंग्टः ॥ (अब्दनिग्रेषः । यथा, उप्तन्-संहितायाम्। 🕒 । ५१।

"रत्ताचमव्दं कथितं हतीयं यसिन् भयं दंख्कितं गदाचा ॥") रक्तवर्थे च चुर्वक्ते, चि। (यथा,रामायस्थी। र । == । १६ । "क्षथमिन्द्रीवरम्यामो रक्ताचः प्रियद्ग्रेनः। सुखमागी न दु:खार्ह्य प्रयितो सुवि रावव:॥"

ज्ययन्तु सद्दा लच्यीयुक्ती भवेत्। यया, ज्योति:-"न भी स्त्रचित्रिक्ताचं नार्थः कनकपिङ्गलम्। न दीर्घवाह्रमेश्वर्ये न सीखं प्रहस्तस्यम्॥") रत्ताङ्गं, क्री, (रत्तवर्णमङ्गस्य।) विद्रमः। कुङ्गम्। इति मेदिनी। गे, ४८॥ (रक्तचन्द-नम्। यथा, भावप्रकाशि पूर्व्याखर्ड प्रथमे भागे। "रक्तचन्दनमाखातं रक्ताङ्गं चुद्रचन्दनम्।

रत्ताङ्गः, पुं, (रत्तमङ्गंयखा) मङ्गलयहः। कांम्यस:। इति मेरिनी। गे, 80॥ (अख पर्यायो यथा, वेदाक्रतमासायाम्। "कम्पिक्षकस्तुरत्नाङ्गो गुरू रोचिनिकेति घा।"

तिलपणे रक्तमारं तत्यवालफलं ख्तम्॥")

"कश्यिक्षः तक्रेप्रचन्द्रो स्काङ्गो रोचनीः पिच॥" इति भावप्रकाश्रस्य पूर्वस्वके प्रथमभागे ।) प्रवाल:। मत्नुण:। इति राजनिषेग्ट:॥ मण्डलम्। इति प्रव्हरकावली॥ (नामविप्रेष:।

यथा, मञ्चाभारते । १ । ५० । १० ।

"ऋषभी वेगवाद्यागः; पिख्डारकसञ्चाचन्। रताङ्गः सर्वसारङ्गः सम्बद्धः यटवासकौ ॥")

रक्ताङ्की, स्त्री, (रक्ताङ्ग+डीष्।) जीवन्ती। इति मेरिनौ। मे, ३६॥ मिझिष्ठा। इति भाव-प्रकाशः ॥

रत्तातिसारः, पुं, (रक्तं चयनं सरयसात्। ख + धन ।) रोगविशेष:। "तस्य संप्राप्तिमाइ । रक्तावरं, की, (रक्तं रक्षितमस्यम् ।) काव्य-

ति पेतिके ।

तहीयाच्यायते श्रीभं रक्तातीयार उल्लमः ॥

तस्य चिकित्सा। 'वस्रक्षतरत्वगात्री दा जिसमाल सम्भवा लव्। लग्युगलं पलमानं विषयेदशाङ्गसमिते तीये। अष्टमभागं श्रेषं काथं मधुना पिनेत् पुरुष:।

रक्तातिसारसुक्वणमतिश्रयितं नाश्रयेन्नियतम् इति कुटजदाङ्मिकाय: ॥ 🕸 🛚

'गोदुग्धनवनौतन्तु मधुना सितया सह। जौढ़ं रत्तातिसारे तु माहकं परमं महत्॥' इति नवगौनावलेष्टः॥ 🕸 ॥

'ग्रीतं सधुसितायुक्तं चन्दनं तब्दु जास्युना। रतातिचार जिह्नापित्त हड् दाहरे हन्त् ॥' चन्दनमत्र श्वेतम्। इति चन्दनकस्कः ॥" इति भावप्रकाशः । (तथा च। "यस्तु रक्त शुद्धविरेचने शोषहा हमतिरिच्यते। रत्तातिसार इति विज्ञेयो वैद्येर्मेद्यामतिभि: ॥ धनगारमुक्ता च वालकं वालविव्यकम्। वलानामवला चेलिकायो रत्तातिवारियाम् ॥ दाङ्गिच कपित्यच पथ्याजन्तु।चपस्रवान्।

पिट्टा देया मस्तुयुक्ता रक्तातिसारवारणाः ॥

गुड़ेन पर्कदातयं विख्वं रक्तातिसारिणे।

मनुजे मधुयुक्तावा दक्षा रक्तातिसार्हाः ॥ वस्रकातिविधनासरा भया पेषितः मधुमस्तुसंयुतम्। वेष्ट एवं सधुना च मानुवे

रक्तवाइसति वार्यवापि॥ कुटजलक् च पाठा च विन्धं विख्व घातकी। मधुना महितं चूर्ये देवं रत्तातिसार इम्। इति रक्तातिसार:।" इति ছारीतं चिक्तित्-चितस्याने सतीयेश्याये॥)

रक्ताधारः, पुं, (रक्तस्याधारः।) चम्मे। इति राचनिर्घरट:॥

रक्तापर्छ, जौ, (रक्तमपद्यनीति। इन्+ दः।) वोलम्। इति राजनिषंस्ट:॥

रत्तापामार्गः, पुं, (रत्तवर्षः चामामार्गः।) रत्तवर्णापामार्गेच्रपः। राष्ट्रा आपार् इति वङ्गभाषा। बास चिर्चिरो इति हिन्दी भाषा। तत्पर्यायः। चुदापामार्गः २ च्याघट्टकः ३ दुग्धिनिका ४ रक्तविट् ५ कल्यपविका ६। अस्य गुणाः। भीतत्वम्। कट्त्वम्। कपवात-व्रव्यक्षाद्विष्ठनाश्चित्वम् । संग्राष्ट्रित्वम् । दान्ति-कारित्वच। इति राजनिष्ठेग्हः॥ तत्प्रयाय-युगा:। अय आहक्त चिर्चिरा। "रक्तोश्यो विधारी उत्तफली धामार्गवीशीप च। प्रवक्षणीं नेप्रपणीं कथिता कपिपियाची । अपामार्गो । त्यो वातविष्टभी कपञ्जाहिम:।

अपामागेपलं खाडु रसे पाने च दुर्जरम्। विष्टिम्स वातलं रु चं वातिपत्तप्रसाद्मम्॥" इति भावप्रकाशः ।

क्टचः पूर्वेगुर्वेर्क्यनः कथितो गुगविदिभिः॥

पिसञ्जन

रताश:

"प्रवीपरिसमाधीनां रक्तामरपरिच्हराम्। रत्तालङ्कारसंयुत्तां गुञ्जाचारविभूषिताम्॥" इति तन्त्रमार्थतस्च्छिष्ठचारहाजिनीध्यानम् ॥ सद्युक्ते, 🖘 🛚 लानः, पुं, (रक्तवर्णः अयमः।) कोपामः। इति राजनिर्धेष्ट: ॥ (विवर्षमस्य की ग्राम-श्ब्द जातवम्॥)

काम्बान:, पूं, (स्क्लीन स्कावशान व्यासम्बक् त्तथालम्।) रत्तवणेषुयविश्वेषः। तत्पर्यायः। र्तावहार अपरिवान: ३ रताव्वानक: ४ राग-प्रसव:५ रक्तप्रसव: ६ क्षुरुवक: ७ रामालिङ्गन-काम: = वध्सवयसद: ६ सुभग: १० अमरा-नन्द: ११ । अस्य गुणा: । कट्लम् । उषालम्। वातासवधीपाञ्चराभानम्सकाध्याखार्भप्रम्-सनत्वम् । वर्णयेत्वच । इति राजनिर्घरः ॥ कार्मन, [न्] अती, (रक्तं ऋच्छतीति । ऋ 🕂 मन् ।) नेजरोगमेर:। तख बचणं यथा,— "पद्माभं च्हु रक्ताने यकासं चीयते सिते।"

इति माध्यकरः॥ कार्जुदः, पुं, की, (रक्तानामर्जुदमन।) रोग-विशेष:। यथा, भातातमीयकर्मविपाकी। "जलोदर्यकत्ही च्यू लरोगवणानि च। यातानीर्गन्तरऋहिं अममोहगलयहाः। रत्ताव्हेदविवर्षाद्या उपपापोद्धवा गदा: "" इति मजसास्तत्वम् ॥ 🗯 ॥

"रकान्द्रभाष्ट्र।

'दीषप्रदुष्टा रुविरं प्रिराच सङ्कोच्य संपीचा ततस्वपानम्। ससावसुत्रहाति मांसपिग्डं मांचाद्वरेराव्तमाश् इहिम् ॥ सववाजसं विधरं प्रदुष्ट-सराध्यमेतहधिरात्मकन्तु। रक्तचयोपदवपीडितवात् पार्ड्भवेदर्वं हपी (इतस्य ॥

रोबी अब पित्तं रुधिरं शिराच सङ्कोचा संपीदा संहतीज्ञ मांसारको: सर्वेवर्वदेव दूखतं रक्तजे तु विशेषती रक्तदुष्टि: रवं मांसार्व्हदे विशेषतो मांचदु रिबोंह या। ततो मांचिए एड-सुब्रह्मति उद्गतं करोति। अपाकं ईषत्पाकं यथा स्थादेवसिति जियाविशेषणम्। र्षेषत्-पाकचेकदेशपाकेन। रत्ताचयोपदवपीडित-बात् रक्तचयोपदवाः सुम्रुतेनोत्ताः। तेः मौज़ितलात् खर्नुदमीज़ित:॥ * ॥ अथार्नुदख चितिसा।

'यन्धार्व्हानां न यतो विशेषः प्रदेश हेला कति हो बहु थैं:। खत खितित्री द्वित्रगर्वं दानि विधानविद्यस्थि चिकितिस्वेन ॥ हरिदालोपपत्तद्वयहव्ममनः(यलाः । मधुमसाहीं बेप्रोध्य मेरीय-वृंदश्वर पर । सम्बक्तम्य जल जारी म्बनस्य स्वयः चारी

प्राचित्रीन संयुक्ती लेप: सिडीव्ट्वैदायह: । वटदुग्धकुष्ठरोसकालिप्तं वर्द्धं वर्देखः पर्वेषः। अधिस्य सप्तरात्राक्षहरण्यश्क्तिमञ्जूरं शियुम्दलकयोब्यौजं रचोन्नं सुरसा यवस्। तक्रियात्वरिषुं पिट्टा लिम्पेदर्झं दशान्तये ॥ र सो व्रं मर्घ प्रम्। सुरसा तुलसी। यवं इन्द्रयवम्। अम्बरिपुं करवीरम्।" इति भावधकाशः॥ बायते इति। का + का:। समधिकरक्तवर्योवा- रक्तार्थः, [स्] की, (रक्तजनितसर्थः।) अर्थो-रोगविशीय:। तस्य जचगमाच। "रको खगा गुरे कीलाः पित्ताञ्जतिसमन्विताः। वटप्रोह्सङ्ग्रा मुझाविह्मसमिनाः॥ तेरवर्षे दुरस्याच गाएविडू भि: प्रपीड़िता: । सदिन्त सहसा रत्तं तस्य चातिप्रष्टतितः । भैकामः पौद्यते इःखः श्रीणितचयसम्बद्धः। ष्टीनवर्णवलोत्साहो स्तीजाः कलुविन्त्रियः । विटायावं कठिनं रूच मधी वायुने वर्तते। तत् चार्णवर्षेष्य फेलिक्शस्मार्थसाम् ॥ क्षञ्ज्युद्रमूलच्च दौकंन्छं यदि वाधिकम्। तचा गुबन्धी वातस्य हेतुर्येदि च रूपाम् ॥ श्चिष्यलं खेतपीतच विद्स्तिमं गुरु भीतलम्। यदार्थनां वनचारवक्तत् सत्यारङ पिक्किलम् ॥ गुदं सिप ऋं स्तिमितं गुरु स्तिभ श कार्यम्। भ्रेषातुबन्धो विज्ञेयस्तच रत्तार्पासं वधै: ॥ गुद्दे कीला चार्यांति। पित्ताकतिनमन्दिताः पित्तार्थोलचययुक्ताः। आकारेख च वटप्ररी-चादिसदशाः। इःखेः रोगैः। त्वक्पारुष्यानु-श्रीतप्रार्थनाहिभि: कलुविन्तिय: वाकुलसर्वे-न्त्रिय:। रत्ताजखापि वातोव्वणस्य सत्त्राण-माह। तन रतार्शेष अनुवलः उख्वणलम्। रूनणं रूचवतीति रूचणं रूचं दयम्। पित्तोखण्य वचणं रत्तोखणा गुरं कीना पित्ताकतिसमन्त्रता इषादिनैवीक्तम्। रक्त-पित्तयोः समानलिङ्गलात् ॥ 🕸 ॥ कपोल्लणस्य **लचण्माह।** समिक्टं पिक्लिसित-मार्देचमावगुरिटतमिव। तस्य चिकित्सा। रक्तार्थमास्वेचेत रक्तमारी सवद्विषक्। दुरात्रीकिएहीते खुः भूनानाहासमासमाः ॥ चन्द्रनिहातित्त्त्त्तक्षयन्वयवासाः सनागराः

> कथिता:। रक्ताभैयां प्रथमना दार्व्योत्वगुशीरनिमा वा। चन्द्रमञ रक्तचन्द्रम्। इति चन्द्रगादिकाथ: ॥

मवनीततिलाभ्यासात् केप्रस्वनौत्राक्राभ्यासास्। इधिवर्म यिता ग्याचात् गुद्वाः शाम्यन्ति रत्तवहाः ॥ सम्बन्धार यो भागो घन: सोहयुत: सर:। मधितं सररहितम्। निर्ज्जेलं वस्तपूतं दक्षि। सपदाकेशरं चौदं नवनीतं नवं लिइन्। सिवानिग्ररपंयुक्तं स्कार्गः सुस्वी भनेत्। पयसा अस्तिन व्य

रति.का

समङ्गीत्यलमीचाङ्गिरीटनिलचन्द्नै:।

सिद्धं इत्तरीपयो ददाद्गुद्जं शोशितासके । समङ्गा लळालु:। मोचाङो मोदरव. तिरोटो लोघ:। चन्दनसच रक्तचन्दनम्। सम ङ्गादिदुग्धम्। भावितं रजनीचुर्णं सृष्टीचीरै: पुन: पुन:। बत्बनान् सुटङं ऋचं छिननाशीं भगन्दरम्॥ चार्स्य अम्॥ गासानाभिससुखीय तथा मेट्राहिने वरि। क्रियामर्थ:सु जुर्चीत तच तच यथीदिताम् 🛦 चन्नेवीलन्तु संक्टिंद दहेन् चारेण चायिना। वैगायरोधकीएछयानान्य्कटकामनम्। यथास्त्रं दोषलञ्चात्रमर्भतः परिवर्क्यतः॥" इति भावपकाश्चः

(थया चास्य लच्यानि । "रक्तजानि व्यश्रोधप्ररोद्दिसमाक्रणालिका-फलसङ्गानि पित्तल्यगानि च यदावगाढ-पुरीयप्रपंडितानि भवन्ति नदाव्यर्थ दुरुमनला-मखन् सष्टमा विख्यान्ति तस्त्रेवा विष्टती शोखि-लातियोगोपदवा भवन्ति।"इति सुश्रुते निहान-स्थाने दितीयेश्याये ॥ व्यथास्य चिकितसा । "रक्तार्थमानुपचारं वच्यासि प्रक्रापुचका। षातिक्लिलान् भचयेच नवनीतिविभिश्चितान् । चितानागरसंयुक्तं नवनीतं सप्तरम्। कें भरं मातुल्ङ्गस्य विङ्ङ्गभ्रकेरायृतम् ॥ भचित् कुषा खादनं इंग्वनीतिन प्रकेराम्। रतेन रत्तगुरजान् श्मयन्ति विचल्याः॥ समङ्गा भात्यानीपृयां चन्दनं वजुभवचम्। नीलोयलमनाचीरं पिष्टा यानमसमादान्॥ **अटनस्तस्त्रप्रमृत्यलं** खिर्घानिकस्लाइनं पयः।

गुद्नवैज्ञतसङ्घनाध्नम् ॥" दित रक्तार्थकितिन्सा। इति हारीते चिकित्सितस्याने १२ व्यथायः॥) रक्तानुः, युं, (रक्तः रक्तवर्यः आखुः।) रक्त-वर्णोलुवियोष:। शकरकन्द च्याजु इति भाषा॥ तिलायांय:। रिकापिकालु: २ रकःपिकिक.३ नोष्टितः ४ रक्तनन्दः ५ नोष्टितातुः ६। अस गुषाः। श्रीतवम्। मधुराम्ववम्। सम्पितः दाहायस्तम्। उघातम्। वलपुष्टिकारितम्। गुरुवाचा। इति शाजनिवस्ट: ॥ रिताका, स्त्री, (रक्ती रक्तवर्णी/स्थस्याः। रक्त

पिवति स्वच्यायोगमस्याभ्यं

+ "अत दनिवनी।" पारागुरुप्। इति वर्ग गुझा। (चखाः पर्याची यथाः — "साङ्घा क्रमणना गुङ्कारितका काकसन्तिका।

काकादनी काकतिक्ता काकज्ञा प्रावकनी।" रति नैदानस्त्रमालायान्।

"रत्ता सा काकिन्दी सात् काक्छनी च

काकारनी काकपीचु सा स्ट्राता काकवसरी। पूर्वसाखे प्रथम मारी।

इत राजनव्यः । रिक्तिक पार्धाण स

र्क्षेनु, पु. रक्तो रक्तवर्थे **र**च्य..) रक्त वर्गेचु:। लाल चाक् इति भाषा॥ सत्पर्याय:। रच, जि पालने। इति कविकल्पड्म:॥ (भ्या०-स्वापत्र: २ प्रोय: ३ लोचित: ४ उत्सट: ५ मधुर: ६ इ.स.स.स: ७ तो घितेचु: ८। अस गुणा:। मधुरत्वम्। पात्रे भीतिलवम्। खदु-लम्। पित्तहाइइरलम्। उथालम्। तेनो-बलदिवहीनत्वसः। इति राजनिवैग्टः॥ 'त्रीरखः', पुं, (रत्तवर्थः ररखः:।) द्वचित्रीयः।

लाल भेरखा इति भाषा॥ तत्पर्याय:। यात्रः २ इस्तिक्यो: ३ रुवु: ४ उरवृतः ५ नाग-वर्ण: ६ उम्: ७ उत्तानपचक: ८ करपर्ण: ६ पाचनः १० स्विग्धः १२ यात्रतलः १२ रत्तानः १३ चिवदीर्थ: १८ इस्वेर्ख: १५। अस गुगाः ऋथयुपवनमान्तिरत्तार्तिपा**ट्या**न्ति-थासन्वरारी चक्रनाशिलम्। सञ्जलसः। इति राजनिर्देख:॥ तत्पर्यायगुगा:।

"युक्त एर्ड आमार्ल्डचो गस्बेइसकः,। पदाकुलो वर्डमानी दीर्घरणी यड्मक: ॥ रक्तीय्परीखवूक: स्वाटूकव्की क्षुस्तथा। यात्रपुक्षय वातारिसञ्ज्ञानपनकः । एरव्हयुगं सधुरसुषां गुरु विगाधित्। मूलशोधकटीवस्तिशिर:पीड़ोदरच्वरान्॥ नभ्यासक्षानाइकानकुष्ठामभारतान्॥ शर्ष्डपत्रं वातत्रं क्षिक्तिमिविनाध्यम्। म्बन्नक्ष्रिक्षापि पित्तरत्तप्रकोपणम् ॥ वातार्थयदलं गुलावस्तिश्लहरं परम । कप्यातश्मीन् इन्ति वृद्धिं सप्तविधामपि॥ एर्सप्तम्यां ग्लाम्स्तिनापह्म्। यक्षतुत्री चोदराण्डी बंकटुकंदीपनं परम्। तद्याच्या च विड्मेदी वातस्रीग्रीदयापहः ॥"

इति भावप्रकाशः॥ क्तिवार:, पुं, (रत्त: रक्तवर्ण: सर्वार:।) इन्द्र-वारगी। इति राजनिवैद्यः॥ (विशेषी-थ्खेन्द्रवासमीध्ब्दे विज्ञेय:॥)

रत्तोत्यसं, की, (रत्तं रत्तवर्णस्त्यसम्।) रत्त-पद्मम्। तत्पर्थायः । रत्तसरोत्हम् २ की क-नहस् ३। इत्यमरः । १। २०। ४२॥ (यथा, **बह्यसं** हितायाम् । २६ । ६ ।

"विन्दाच चिन्द्रवारेण मौत्तिकं क्षद्भमं क्रसमीन। रक्तोत्पर्वेन राजा मन्त्री नीवीत्पर्वेनोक्तः॥" तथाख गुगा:।

"धवलं कमलं भीतं मधुरं कपपित्रजित्। तसादलागुणं कि चिद्न्यत् रक्तोत्यलादिकम्॥" इति भावप्रशास्य पूर्व्यखर्षे प्रथमे भागे॥) .स्रोत्पलः, युं, (रत्नोत्पसमिव प्रयमस्यस्य।

अभेगात्व ।) मालाविष्यः। इति राज-निर्घादः ॥

'क्तोलखामः, **ÿ**, (रत्तोत्पनस भोबवर्भ इति जटाधर तह युक्ते, 🖼 🛭

रक्तीण्ल की (रक्षसुपलम्) गीरकम इति हारावली ११५ (गुणादयोवस्य गौरिक भ्रव्हे ज्ञेगा. ,)

पर॰ सक॰-सेट्।) जि, रचितीं ४ खि। इति

रचः, [स्] जी, (रचत्यसाहित। रच+ "सर्वधातुः भ्योसुन्।" उगा० ४। १८८। इति व्यस्त्।) राच्यः। इत्यमरः।१।१।६२॥ तदिशोधी यथा, —

"द्या तु विज्ञलान् यङ्गाननाथान् रोगिसस्तथा दया न जायते यस्य सरचा इति में मति: ॥" द्यामेये यमप्रांभैनोपाखाननामाधायः॥ रचांब्रीपधं यथा, -

मनुर्वाच।

"रजोप्नानि विषन्नानि यानि धार्याणि भूभुजा। च्यगदानि समाचचु तानि धक्ते स्तांवर ॥ मत्स् उवाच ।

यविका रोहिकी चैव रक्तमाला महीयधी। तथामलकवन्दारं या च चित्रपटीलिका ॥ काकोली चौरकाकोली पीलुपर्गी तथैद च। केशिदी दिखकाली च महानागा प्रतावरी। तथा गर्ड्वेगा च स्यवे अमुदिनी तथा। स्थवे चीत्यलिनी या च महाभूमिनता च या। उन्मादिनी चौमराजी वर्वस्वानि पार्धिव। विग्रेषान्मर्कतान्यच कीटपच्यविग्रेषतः॥ जीवजातास मणयः सर्वे धार्या विशेषतः। रचोन्नाच यशसाच सवा वेतालनाश्वाः॥" इति मात्ये १६२ चाधाय: 🖡

रचः समं, क्री, (रच सांराच सामां समा। क्रीव-लमभिधानात्।) र्चः सम्हः। रायसरः। इ।५। दर्ग

रचकः, त्रि, (रचतीति। रच+ खुल्।) रचा-क्ती। यथा,— "गोरचः सहदेवस नक्षलो इयरचनः। वैराटे कुरुहायाही नरायां मातुलक्रम:॥"

रचर्ण, क्षी, (रच + भावे खुट्।) रचा। यथा, "इति प्रव्यवद्वाभिगोपीभिः सत्रस्यम्। पायविता स्तनं माता संनावेश्यदाताजम् ॥"

इति पुरायम्॥

रचा यथा,

इति श्रीभागवते १० खन्धे ६ खधाय:॥ रचगारकः, पुं, म्हजकच्छ्रोगः। इति भ्रब्स-रतावजी। वाचित् पुस्तके रचगीरकोशिप

रचाणिः, स्त्री, चायमाणा लता। इति राज-निर्वेष्ट: ॥

रका, की, (रचगमिति। रच + "गुरोच इवः।" ३।३।१०३। इति ख:। स्तियां टाए।) रचायम्। (यथा, क्षमारे। २। २८। **"मयि छटि** हिं जीका**र्गा रचा बुद्धाखवस्थित। ॥"**) । इति मेटिमी ये २३। भसा

रिचा विन्धिरे चलक गोपुच्छभ्रमगा गोसूचिय सापायला पुनगार जनार्भकम रचा च चक्रु: श्रक्ता हादशाई व नामान. मोण: संस्परस्तिला चड़िय करयो: एयक् म म्यस्थातान्ययं वालस्य वीजन्यासमञ्जर्वतः ॥

चयादनीऽङ्द्रिमणिमांस्तव नानधोरङ यज्ञीरखुत: कटितटं जटरं इयाख:। इत केश्रवस्वदुर ईश्र इनस्तु कर्ण्डं विष्यभैजं सुखसुरुक्षम ईश्वरः कम्॥ चक्रायतः सहगरी हरिरसु पथात् त्वत्यार्थयोधेरुस्सी मधुद्धा जनसः। कोशीधु भ्रांख उरुगाय उपर्युपेन्द्र-

स्तार्चः चितौ इलधरः पुरुषः समनात्॥ द्ग्द्रियाणि हृत्रीकेष्: प्राणान् नारायणोऽवत् । र्यतिद्वीपप्रतिश्चित्तं मनो योगश्वरी२वतु ॥ ए शिराभेस्त ते बुद्धिमात्मानं भगवान् परः। क्रीड़न्तं पातु गोविन्दः भ्यानं पातु साधवः। व्रजन्तमयादिकुग्छ खासीनं लां श्रियः प्रतिः। सुझानं यज्ञसुक पातु सर्वयहमयद्वरः ॥ डाकियो वातुधात्यच क्षत्राखा येवभैकणहाः भूतमात्रपिशाचाच यचरचोविनायकाः॥ कोटरा रेवती ज्येष्ठा पूतना माष्टकारयः। उकारा ये स्प्रकारा देहप्रायोन्द्रयहृष्ट्रः॥ खग्रहरमहोत्याता रहवालयहास ये। सर्वे नम्मन्तु ते विष्णीर्गामग्रहणभीरवः॥" इति श्रीभागवते २० खान्ये ६ अधायः ॥ 🔻 ॥ द्यय पौर्यमास्यां रचावन्यनम्। राखीबाध इति भाषा। यथा,--

"पौर्णमाखां हरे रचावन्यनं विधिप्रजेलम्। व्रवराजकुमारलाम् के चिहिष्क् मि साधवः । " तच भदादिसद्वाचे तामतिक्रम्येव क्र्यंगत् तथा च स्तृत्वनारे ।

"भदायां है न कर्त्र आवणी फाल्गुनी तथा श्रावसी नृपतिं इन्ति श्रामान् दहित फाल्-गुनौति ॥"

विधिष भविष्योत्तरे।

"उपानकी हिने प्रीक्त ख्वी खा खेंच तपे सम्। तती । पराह्मसमय रचापी टलिकां सभाम्। कार्येदचते: प्रस्ते: सिडार्घेडे भभूषिताम्। वस्त्रीर्क्कचिने: कार्पासे: चौमेर्का मलविनेतें: विचित्रं यथितं सूत्रं स्थापयेञ्जाननीपरि ॥ उपलग्रहमधी स्खनतुष्के न्यसेन्ह्मं पीटम्। तचीपविष्रेदाजा सामात्यः सपुरोचितः ससुन्हत तर्र पुरोबा रूपते रचां वधीत मर्लग । येन वही वली राजा हानवन्त्री सहावजः। तेन लां प्रतिवधासि रची मा चल मा चल ॥" वेदिकचा यहा वन्न हाच्चपणा हिस्सयः भ्तानीका सन्य साना तन्मया वजारि भूतं भारदाया युभान जरदिष्ठियेया सन्। "ब्राह्मणे: चित्रवेदेंग्ग्रे: मृिचाम्येख मानदे: विप्रान् भ्रपूष्य प्रसिव व्यनेष विश्विना यसु

स सर्वदीषर इत सुख सवस्र वसे।दिति " अय तहिनानरायाय उपाकमीदिननिर्धेय तियते। यहाच स्त्रुत्यन्तरे। "उपाककी तु कुर्विका ते सामऋग्यक्विंदः। गहमंत्रान्तियुक्तीषु हस्तयवयापर्वसु ॥" नया च। सामदेदिनां भादस्य इस्तानचर्न ऋरवेदिनां श्रादणस्य श्रवणनच्चं यजुर्वेदिनां ञावणी पृश्चिमोपाकमैकाल:। उपब्रमकाह्मना-कीर्तनरूपं वक्षेत्र उपावकी। अन कर्णाभावे भाने आवगेश्य विधेयम्।

"अष्टश्रोषधयस्तस्सिन् मासे न दि भवन्ति तेत्। तदा भाइपदे मासि श्रावशिश्य तदिखते॥" इति बङ्ग्परिशिष्टवचनात्॥

आविश्मचन्यनुकत्यः। तहाइ गर्गः। "यदि.स्वात् श्रावणं पर्व ग्रष्टसंक्रान्ति दूषितम्। स्याद्पाकरणं मुक्तपचन्यों आवणस्य च॥"इति॥ व्यव भूतविद्वा पूर्णिमाच निधिद्वाः तथाच कालिकापूराये। "चतुर्देग्शं ससन्पन्नावस्रही मधुकेटभौ।

वेदान खोक्कवंतः पद्मयोनेस्ती जन्नतुः श्रुतीः ॥ हता तावसुरौ देव: पातासतलवासिनौ। च्याह्नता ताः श्वतीक्तस्ते दशै जोकगुरुः खबम्॥ संप्राप्तवान् श्रुतीर्वन्ता प्रवंग्यीद्धिके पुन:। अतो भूत्युते तस्ति झोपाकर यशिक्यते। आसुरं वर्क्येत् कालं वेदा**ष्ट्र**णश्कुचेति ॥"

"अवसेन तुयत् कमी उत्तराघाट्मं युतम्। संवत्सरत्वतो व्यायस्तत् च कादेव नायाति॥ प्रनिष्ठासंयतं कुर्णाच्छ्रावयां कसी यद्भवेत्। रत् करने उपलं विद्याद्याकरणसंज्ञकभिति ॥"

इति जी हरिभक्ति विलासे ५९ विलास: 8 रचाक्रमे यथा। उर्जुम्भाचापी राष्ट्रीला ोचयन् रचाकमे कुर्यात् तद्वस्थामः। त्रवानां प्रतिचातार्थे तथा रचोभयस्य च । 'चानसे नरिष्णामि बचा तदनुसम्वताम्॥ ामाः पिश्राचा गत्स्काः पितरो यचराच्यमाः। रिचियगेः, युं, (रिचियां वर्गः सम्ब्रः ।) राजाङ्ग-रिभदविन ये ये लां बद्धाता प्रन्तु तान् सदा ॥ धियामनारीचे च वे चर्नि निश्चाच्राः। स्तु वास्तुनिवासास पान्तु लान्ते नमस्त्ताः ॥ ाचुलां सनयो वाद्या (दिया राजध्यक्षया। वितास्वि गदास स्काः समें। पि सागराः ॥ मी रचतु ते जिङ्कां प्राचान् नायुक्तथेन च। (सो वारमपानको पर्जन्यः परिरक्षत् ॥ हानं विद्युतः पानु समानं स्तनशिवनः। इमिन्द्री इलएतिमें नुमेन्धे मतिनाया ॥ मिंसे पास गलर्वाः सत्त्वमिन्द्रोश्मिर्चतु । वान्ते वर्षणी राजा ससुद्री नामिसक्डलम् ॥ द्यः स्यो दिशः योचे चन्द्रमाः पातु ते मनः। उचारिए सदा रूपं द्वायां पान्तु निशास्तव ! खाप्याययव्यापी रोमास्योषध्यस्तथा। कार्य खानि ते पातु देइन्तव वसुन्धरा ॥ **। तर भिरापातु** विश्वसम

पौरव पुरवयेषो जलासान खुवी सुवी एता दहे विश्वेषिण तव निखा हि दैवता । श्तास्वा सत्त पानु दी घेमा धुरवा पृचि खिल्ति ते भगवान् जस खिल्त देवाच कुर्वताम् । खिक्तिते चन्द्रसूर्थीच खिक्ति नारदपर्वती॥ खस्यिषिश्वेव वायुश्च खित्त देवा: सहेन्द्रगा:। पितास इत्तारचा खब्धायुर्वे हुतात्व ॥ द्तयस्ते प्रशास्यन्तु सदा भव गतवाथः ॥" इति खादा ॥

इते वें दाह्म की मंन्ते: काया चाधिवना श्रमें:। मयेनं सनरचक्तं दीर्घमीयुरवाप्तृ ॥"

इति सुम्रुतं स्वास्थाने पद्ममेश्थाये॥) रचापन:, पुं, (रचार्य पनमस्य।) भूजेंटच:। इति राजनिवेग्दः । भूनेविचि, की ॥ रचिका, स्त्री, (रचीव। रचा + खार्थे नन्। टापि अत इतम्।) रचा। यथा,— "अनेन विधना यस्तु रिचनावस्यमाचरेत्। स सर्वदोषरहित: सुखं संबत्सरं वसेत्।"

इति इरिभक्तिविखासे ५१ विलास:॥ रचितं, चि, (रच+का:।) खतरचस्। तत्-पर्थाय:। चातम् २ चार्यम् ३ अवितम् ४ शोपायितम् ५ सुप्तम् ६। इत्यमरः ।३।१।१०६॥ (यथा, सर्:। ११। २३।

"कलाधिवास वृत्तिच रचेदेनं समनातः। राजा हि धक्नैयड्भागं तस्तात् पाप्नोति रिचितात्॥"

क्षी, भावे सः। रक्षाः 🕸 । खियां टाप्। **अभरो**विश्रेष:। यथा, महाभारते ।२।६५।५०। "च्यलमुषा भिश्वनेशी विद्युत्पर्यातिलोत्तसा। अरुगा रचिता चैव रूसा तहकानीर्मा॥") रचिता, (ऋ] युं, (रचतीति। रच+छम्।)

रचाकते। यया,---"आययवज्ञो लीकज्ञो देशोत्पत्तिविशास्दः। कताक्षतन्त्रो स्टबानां ज्ञेय: स्यादेष रिवाता ॥" इति मास्ये १८६ अध्यायः ॥

रच काक:। तत्पर्याय:। यानीकसा: २। इता-मर:।२।८।६॥

रचोत्रं, की, (रचोराचर्सं इन्तीति। इन्+ टक् ।) काञ्चिकम् । इति हेमचन्द्रः ॥ हिङ्गः । इति राचनिर्धग्रः ॥

रचोष:. पुं, (रची इन्तीति। इन्+टका) महातक हच:। इति त्रिका एड शेष:॥ श्रेत-सर्वपः । इति रक्षमाला ॥ रचीत्रमन्त्रो यथा,-

"स्थाने हुधीकेश तब प्रकीनेगा जगत् प्रचुव्यवातुरच्यते च। रचांसि भीतानि दिश्रो दवन्ति मर्खे नमखन्त च सिद्धसंघा: ॥"

इति भगवद्गीतायाम्। ११। ३६॥ "स्थाने दखकारं युक्तमित्वर्धे। है द्ववीकेश सर्वे क्रियप्रवर्त्तक यतस्वमेदाळनाइतप्रभावी । वतस्तव प्रकीर्शना

की लगा निर तथा प्राथ स्थल की नेवन अव ग्रीन च न जवलमहमेव प्रहृष्यामि किन्तु सर्व मेव जगचेतनमात्र रचौविरोधि प्रह्रा प्रकृष्टं चर्चमाप्नोति इति यत् तत् स्थाने युक्त-मिलार्थः। तथा सर्वे जगत् अनुरच्यते च लहिः षयमत्रागमुपैति इति च यत्तर्पि युक्तमेव। यथा रखांसि भीतानि सन्ति दिशो द्रवन्ति सर्वासु हिन्तु पलायन्त इति यत्तरपि युक्तसेव। यथा सर्वेषां सिहानां कपिलादीनां संघा नमस्यन्ति चेति यत्तर्पि युक्तमेव। सर्वेच तव प्रकीनी। इलसान्यः साने दलस च। च्ययं श्लोको रचोष्नमन्त्रः शास्त्रप्रसिद्धः।" इति तट्टीकायां मधुस्दरसरम्बरी ॥ (रघोविनाप्रके, चि। यथा सुत्रुते । १ । ५ । "वेदनार चोन्ने धूँपै-र्घपयनचोन्नेस मन्त्रे रचां कुर्वात ॥")

रक्षोंकी, खी, (रची इन्तीति। इन+टक्। डीप्।) वचा। इति रत्रमाला ।

रकोजननी, स्त्री, (रचसां जननीय।) राजिः। इति चिकाषङ्ग्रेषः ॥ राजसमाता च ॥

रको हा, [न] पुं, (रको चन्तीत । हन् + किए।) गुश्युलु:। इति राजनिघेर्ट:॥ (ऋधिविधेष:। चतु ऋगेदस्य १० मगडलस्य १६२ स्त्रस्य ऋषि:॥ राजसङ्कार, चि । यथा, ऋषेदै। 80160161

"विष्र: स उच्यते भिषयन्तोद्या मीवचातमः।" "रचोद्दारचोद्दना।" तङ्गार्थे सायगः॥)

रक्णः, पुं, (रच + "यज्याच्यतविक्रप्रक्रियो नङ्।"३।६।६०। इति नङ्।) चायम्। इलमर:।३।२।=॥

रख, संप्रेगी। इति कविकस्पद्धमः॥ (भ्वा०-भर०-सकः-सेद्।) रखति। इति दुर्गोदास:॥

रख, र सर्पेगी। इति कविकल्पद्रम:॥ (स्वा०-पर०-सक०-मेट्।) इ. रहाते। इति दुगाँदामः॥ रस, इ सती। इति कविकल्पह्रम: ॥ (भ्वा०-प्रर०-सक०-सेट्।) इ, रक्शतं। इति दुर्गाहासः॥

रग, क खाद आपने। इति कविकष्णदुमः। (पुरा०-पर०-सक०-व्यक् • च-सेट्।) क, रागयति। इति दुर्गादासः ॥

र्ग, सर्भक्षे। इति क्विकिखाह्म: । (भा॰ पर०-अक०-सेट्।) म. रभयति। ए, ष्यरगौत्। श्रकः श्रकः। रमति रोगी कृपर्यान्यः। इति दुग(हास: 1

रप, इ. क मासि। इति कविकरूण्ड्रम: ॥ (चुरा०-पर॰-चक॰-सेट्।) इ. क, रङ्गचिति। भासि दीभी । इति दुर्गादासः ॥

रघ, इ इ समने। इति क(वक्सह्म: । (भ्वाः -कात्म०-सक् मेट्।) इ, रङ्गते। इ, रङ्गते। इति दुर्गाद्रासः ॥

रञ्जः, युः (चङ्कांत चानकीमां प्राप्नोतीति । विकि + "लिब्बिन्सीन जोपसा" जगा० १। ३०। इति कु नवीपसा "स्तातम्बलव्यस्राव-मञ्जूनीयां वा खो ते इति बन्धवम् '

=। २। १८। इति काधिको न्या लख रलम्। इळ्ज्ञ्बलदत्तः।) ऋथंवंशीयहिलीपराजपुत्तः। सतु चयोधाधिपति:। श्रीरामचन्द्रस्य प्रिता-महः:। यथा, रघुः। ३।१८।

"स जातक कै ग्यांस से तप स्विना तमीवनादेख पुरोधचा कत। दिलीपसनुमी सिराकरी हव: प्रयुक्त मंस्कार इवाधिकं दभी॥"

तद्रास्यन्प (त्रयंथा.---

"श्वतस्य यायाद्यसन्तरभंत-स्तथा परेषां युधि चेति पार्थिव:। अवस्य धानोर्गमनार्थमर्थ-वि-चकार नाना रघुमात्मसम्बन्॥"

इति स्वृदंशी मञ्चाकाची। ३। २१॥ (अख विता दिलीप: माना सुद्चिणा। अधं हि अयमेधयम्हिचितस्य पितुर्ये मीयासर्चिणी नियुक्तस्तरमञ्जारिगं देवराजं जितवान्। व्यथ वहुकालं राज्यसुखमनुभूय विश्वजिद्यामाध्यरे सर्चे वित्तं प्राञ्चाणसात् क्षतवानपि गुरुद्चिगा-धिना वरतन्ति प्रिष्येग को न्सेना स्पर्धतः क्रवेरं विजित्य धनान्यादाय तस्ते प्रदत्तवान्। व्यय स्ट पुत्रमणं योवराच्येशीमधिच्य विशतविषयामि-लाधी योगसमाधिना सगवन्-साधुच्यमाप्तवान् ।

तथाचरत्रंग्राः चर्नेग्राः

"अय वीच्य रमु: प्रतिष्ठितं प्रकृतिवास जमासवत्तया। विषयेषु विनाशधामस चिद्विस्येष्वपि नि:स्होरभवन्॥" "ध्यथ कास्थिरजयपेन्द्रया गमयित्वा समदर्शन: समा: । तमसः पर्मापद्यवं पुरुषं योगसमाधिना रचः ॥" 🟶 ॥ भीमारिवदेकदेश्यहणे रघ्वंशकाव्यम्। यथा. "रघुर्षि कार्यं तस्पि च यात्राम्

तस्य च टीका सामि च पाछा।" रव "रघो: कार्यं परे परे ॥" यताबुद्धटो ॥ "रञ्जयतीति। राजा प्रसु:। तेन 'राजा

प्रमतिरञ्जनात्।' इति रघु:।" इति उगादि-हती उज्ञातस्त:। १। १५६॥ # ॥ रघु-वंशीयसाचम्। तच बहुवचनानाः। यथा, रघुवंगा: १।६।

"र्य्णासन्वयं वस्ये तनुवाध्विभवीश्ष चन् ।" बहुर्गत हुतं गच्छतीति । श्रीव्रगासिनि, नि

यथा, ऋषेदे। ५ । ३० । १८!

"अवो न वाजी रञ्जरण्यमानः॥" "र चु: प्रीत्रमासी।" इति तद्वाच्च चायण:॥") घुकारः, एं. (रघुं तहाखं कायं करोतीति।

छ + "कर्ममध्यण्।" इ। २। १। इति अण्।) कालिदास'। इति जिकाख्यायः॥ (यथाः

"पूर्वे धिभित्ररत्ती

वाग्देवीं भजतो मम चन्तः प्रश्चनु को दीवः ॥" "सीमन्तिनी च निलनी च कुमुहसी च

रघ्प

चन्द्रप्रभाच रञ्जलारसरखती च। कान्तो ज्ञाना इसकता रविरक्षितप्रा मेघाष्टता जङ्धियाभिह्ता ग भाति॥"

इल्इट: ॥)

रधुनन्दन:, गुं, (रघून् रधुनंध्रसम्प्रतान् नन्दय-तीति। निन्द् + न्यु:।) श्रीराम:। इति ग्रन्द-रतावली॥ (यथा, रायायणी। १।५२।१२। "ततो विश्विष्ठो सगदान् वाषान्ते रघुनन्दन !। विश्वासिनमिरं वाकासुवाच प्रश्वसिव।" वङ्गदेशीयनवदीयनिवासी स्मार्तः परिहत-विशेष:। स च प्राचीनस्ट्रातिनंग्रहकत्ती। मलमास्तत्वादाषाविभृतितत्वप्रणेता घटीयत्रीहरिहरभट्टाचार्यात्मन:। यथा,— "प्रयान्य सिच्हानन्दं परमात्सानमी स्रम्। सनीन्द्राणां स्टतेस्तन्तं विक्ति श्रीरघुनन्दनः। मलिम्ब्वे दायभागे चं कारे शुद्धिनियेये। प्रायिस ने विवाहे च तियौ जन्मारमीवते ॥ इगोत्सवे यवच्चतावेकारप्यादिनिर्णये। तङ्गमवनोतार्गे ह्योतार्गचये वते १ प्रतिष्ठायां परीचायां च्लोतिषे वास्त्यज्ञते। दीचायामाहिके कले चेने श्रीपुरुषोत्तमे ॥ सामयाद्वे यनु:याद्वे यूदकळविचार्गे। इत्यराविधातिस्थाने तत्त्वं बच्चामि यत्रतः ॥" इति मजमासतत्वम् ॥

अपरः पर्छितविश्लेषः । स च वर्हमानप्रदेशान्त-गैतनाङ्यामनिवासिचरः। राष्ट्रीययेगीसुत्तः किशोरीमोहनगोसामि छनुः श्रीमनिवानन्द-वंशीयमोखामी। भागवतसिंहान्तवजरमापरि-गयसन्दोमञ्जरीटीकाथाखानकी स्दीरामरगा-यगप्रस्तयो बद्दवी ग्रस्थास्त्रपणीताः सन्ति॥) रघुनाथ:, पुं, (रघ्णां नाघ:। चुमृादिलात् गला-भाव:।) श्रीराम:। इति स्ट्रनावली। (यथा, रघु:। १५। ५८। "र्घनाधोश्यमस्येन मार्गमन्दर्शितासना। महीजना संयुक्ते प्रस्काल दवेन्द्रगा॥") रञ्जपति:, पुं, (स्घूणां पति:।) श्रीराम:। यथा. "यदुपते: वा गता मयुरा पुरी रघुपते: क गतोत्तरको प्रका। इति विचित्त्य क्वरूथ सनः स्थिरं न सहिदं जगदिखवधार्य ॥"

इति रूपगीखामी। (कैषाचित् परिहतानां नाम । यथा, रञ्जनाध-पिरोमणि: अयन्तु नैयायिक: माङ्गिप्रोपाध्याय-ञ्चतदाप्तिपचनादेशीकाकारः। रघुनाय चन्न-वर्ती अयमभरकोष्ट टीकाकार:। रञ्जाय सर्वेवाभीष्यः। रचुनाय चरखतौ। रघुनाथ दासगोसामी। अयं हि श्रीचैतमादेवसा वियमक आसीत चाव स पन्ध प्रवेता अय सञ्च अप्रेषवे

चरनिवासिचरः कायस्य कुल भ्षयां मध्रान्त -र्व्वितीवर्द्धनिमस्तिते राघा आहे मर्चादे हैं विचाय अर्थामागमत्। ततसमाधिरधुनापि तनेवास्ते सेखतेव्यापि वहुभिवें वावै: ॥) रचुवंग्रः, पुं, स्ती, (रवोवंग्रः सन्ततिवर्णनीयो यसान्। यहा रघ्यां वंश्मिधिक्ताय कतसिति

च्यम् जुक् च ।) कालिदासङ्गतस्घुराजान्वय-

वर्णेनमहाकाचयन्यविशेष:। यथा,— "रघ्णामन्वयं वच्छे तनुवाग्विभवीयपि सन्। तह् गुर्खे: कर्णसामत्य चापलाव प्रचोदित: ""

इति रघुवंषी सहाकायी। १।६॥ (अर्थं हि जनविंग्रमगीसकी ग्रन्थ:। धन दिजीपादारभ्य असिवर्णेपर्यन्तं वस्तु वर्णि-तम्॥ पुं, रघोवं भः । यथा, —

"जयति रघुवंश्रतिलकः की प्रस्थानन्दियर्द्धनो र्सः॥"

इति रामायणम्॥)

र्घुवंप्रतिलकः, पुं, (रघुवंप्रे तिलक इव श्रोभा-जनकलात्।) श्रीराम:। यथा,—

"जयति रघुनंप्रतिलकः कोप्रस्यानन्दिवर्डनो

र्भवद्गनिधनकारी दाभारिय: पुखरीकाचः॥^У इति रामायगम् ॥

रञ्जवरः, जि, (रघुषु वरः श्रेष्ठः ।) रघुवंश्रीयश्रेष्ठः । यथा, रामायखे।

"रामं लद्यागपूर्वजं रघुवरं सीतापतिं सुन्दरं काञ्जन्खं करगासयं गुगनिधं विप्रियं धार्मिकम् ॥"

रघृहृष्टः, पुं. (उदहतीति । उत्+वष्ट्+ अम् । रघूणां उदच: रचाभारवारक:।) श्रीराध:। इति भ्रव्हरकावली॥

रङ्गः, पुं, (रमते तुष्यतीति। रम् + "वाहुलकात् रमेरपि क:।" इति क:। इत्युज्ञ्बलदत्तः। ३। १०।) क्रपण:। अन्य:। इति मेरिनी।

रङ्कः, पुं, (रमते इति । रम् + वाच्चलकात् कुः ।) न्द्राविश्वेष:। इत्यमर:। २। ५। १०॥ स तु श्वलप्रहरिगः। इति राजनिवैग्टः॥

रङ्गं, की पुं, (रङ्गतीति।रङ्ग+ यम्। रज्यते स्रसिन्: रन्ज्+ स्राधिकरसी वर्षाः) धातुविष्रीय:। राज्ज इति भाषा ॥ तत्पर्याय:। चरु: २ चरुषम् ३ सापूषम् ६ वज्जम् ५ सधु-रम् ६ हिमम् ७ कुरूपाम् ८ पिचटम् ८ पृति-गन्तम् १०। चाखा गुगाः। कटुलम्। तिक्ती-लम्। इसिलम्। कषायलम्। जवणर्सलम्।

मेष्टन्नलम्। कसियाख्दाच्यामनलम्। कान्ति-करतम्। रसायनत्वसः। तदियोषो यथा, — "मेतं स्टु लघु खच्छं सिम्भम्यासहं हिमम्।

स्वपनकरं का**न्तं** चपुश्रेष्ठस्हाहतस् ॥ चुरनं मित्रकचापि दिनिधं वज्रमुचते।

उत्तम चुरक तम भित्रक संस्ति मतम्।" रविराषिविष्ट । तस्य गुडुस्य दोषमा इ 'उड़ी वधत्ते खलु मुहिहीन स्तथा त्यपक्य किलासगुल्सी क्षुष्ठानि श्रूलं किल वातश्रीयं पार्खं प्रमेहच भगस्रच । विघोषमं रक्तविकारहल्दं च्यम् तच्छाणि कपन्वरम्। मेचाप्सरीविद्धि**सुखरोगान्** नामोश्पि कुर्यात् क्षितान् विकारान्॥" ख गोधनमभिषीयते । वडुनासी प्रतमी च सलिती ती निषचयेत्। बधा त्रिधा विश्वद्धिः स्यादविदुग्धेरिप च

नतज्ञकाञ्चिकारोग्द्रचञ्चलत्यकाचेत्र प्रवेषं चिधा

वधा। ततोश्केंदुग्धे विधा॥ 🗱 ॥

ाथ वङ्गस्य सार्गाविधि: I न्द्रतपाचे दातिते बङ्गे चिश्वाश्वरणस्यो रजः। ।प्रा बङ्गचतुर्थां ग्रमयोदर्जा प्रचालयेत् ॥" । चा च भिली। रजचूर्णम्। चारोदचीं कर-तो दियाममाचे स वङ्गं भस्त प्रचायते। य भसासमं तालं चिपाम्बेन विवर्द्धयेत्॥ नो गजपुटे पक्षा पुनरस्त्रेन मह्येत्। बेन दश्मां भ्रेन याममेनं ततः पुटेत्। व दश्र पुढे: पक्षं वङ्गं भवति सारितम्॥" द मारितस्य वङ्गस्य गुया:। ाइं लघु सरं रहचं कुष्ठमेचकपत्तमीन्। ऋन्ति पार्ड् सन्धासं नेचामीवत् पित्तलम् ॥ सिं हो गनीयनु यथा विहन्ति तथेव रङ्गो/विलहेसवास्। देशस सौखं प्रवते न्द्रयतं नरसापुष्टिं विद्धाति न्नम्॥"

इं तिलास्तर्भ स्टर्स किश्विदातप्रकीयणम्। : श्लेश्वामयञ्जद क्रिमिन्नं मेहनाश्नम् ॥" इति वैदाकरसन्द्रसारसंग्रहे रगमारगाधिकारे॥)

इति भावप्रकाशः॥

पु, (रत्ज् + घल्।) रागः। (यथा, महा-्ते। ५ । ३६ । १० ।

"वासो यथा रङ्गवर्ण प्रयाति तया स तथां वश्मभ्यप्रेति ॥") म्। (यथा विधापुराग्री। २। ६। २०। शोपजीवी कैवर्तः कुखाफ्री तरदस्तथा। ौमाच्छिवक्षेव पर्वकारी च वो हिज:।" ति चाकच्चति मसो० च। रत्ज्+ अधि-णे घन्।) रणभूमिः;। इति मेहिनी। गे, ॥ (यथा, श्रीमद्भागवते । १० । ४३ । १७ । णीनां परदेवतेति विदितो रङ्गं गतः

चायज: 0") १कटि

रङ्गभा

"इय रङ्गप्रविश्वेत कलानासीपशिच्या। वच्च पश्चितलेन खर्ने पुर्यमाश्चिता ? लच्चया नात्र्यस्थानस्थती जन यथा स्थिभ ज्ञानश्रकुक्तचे १ प्रसादनायाम्। रागापहृतचित्तवित्रालिखित इव विभाति सर्वतो रङ्गः। तरिदानीं कतमं प्रयोगमास्त्रिधै-नमाराध्याम:॥" राजमार्ग:। यथा, देवी-भागवते। ७। २२। इ। "द्यादसार्थ्य तदा रङ्गे तां भार्थ्या तृपसत्तमः ॥") टङ्क्या: । खादिरसार: । इति राजनिर्वेष्ट: ॥ रङ्गकान्नं, स्ती, (रङ्गं रङ्कितं कान्नमस्य।) पत्त-ङ्गम्। इति राजनिष्येष्टः ॥ रङ्गजं, क्षी, (रङ्गान् जायते इति । जन् + हः ।) सिन्द्रम्। इति रतमाला॥

रङ्गजीवकः, पुं, (रङ्गेष रङ्गनकार्येक जीवतीति 📊 जीव्+ खुल्।) चिचकार:। इति प्रब्द-र्वावली॥ गाव्यकार्य॥

रङ्गदः, पुं, (रङ्गं दाति क्विनत्तीति। दो 🕂 कः।) टङ्गणः । खाद्रिसारः । इति राजनिवेष्टः ॥ रङ्गदा, स्की, (रङ्गद+टाप्।) स्फटी। इति

राजनिषेग्द: ॥ (तथास्या: पर्याय: ।

"स्मटी चस्फटिका प्रोक्ता खेता गुभा च रङ्गदा। रङ्गहरू। रङ्गहा च हर्। रङ्गापि कथ्यते ॥" इति सावप्रकाशस्य पूर्व्यखर्षं प्रथमे भागे ॥)

रङ्गदायनं, जी, (रङ्गस्य दायनम्।) नङ्गरम्। इति राजनिष्याट: 🖟

रङ्गड़ ज़ि, (रङ्गवनृ हुन्।) स्मटी। इति राजनिषेख: 🏽

रङ्गपनी, स्त्री, (रङ्गं रङ्गार्थं पनमस्या: । दीष्।) नीलीष्टच:। इति राजनिर्वस्ट:॥

रङ्गपुर्या, स्त्री, (रङ्गं रिञ्जतं पुर्यामखाः।) नीलीटच:। इति राजनिर्घाट:॥

रङ्गवीजं, स्त्री, (रङ्गं वीजं उत्पत्तिकार्यामस्य।) रूपम्। इति भ्रव्दरकावली॥

रङ्गभूति:, खी, (रङ्गसा रागसा गौरिन: भूति: शोभाचा^ट) को जागरपूर्विभा। इति मृद्ध-रकावली॥

रङ्गभूमः, खो, (रङ्गस्य भूमि:।) मसभूमि:। इति प्रव्हरदावली । (यथा, महामारते।१।१३५।६। "अववुष्टे समाजे च तद्धें बहतां वर:। रङ्गसूमी सुविपुर्ल ग्रास्त्रहरू यथाविधि ॥" रङ्गसूमिविवर्गं यथा, ऋत्ववैद्यक्षे । ७।९१-१२। "सान्द्रौ सुवाछिनाचैव पाषाखोदकसँयुताम्। द्यवाष्ट्रमायुक्तां रङ्गभूमिन् वर्ष्णयेतु॥ समाच विषुताचेव किचित् पांगुसमन्त्रिताम्। एकान्ते विजने रम्ये रङ्गभूमिन्तु कार्येत ॥") नाच्यभूमिस्र ॥

रङ्गसही, खी, (रङ्गाय रामाय मझी।) वीखा ! इति शब्दरतावली॥

वस्थानम्। इति हेमचन्तः। (यथा रङ्गमाणिकां की, (रङ्गरञ्जितं माचिकाम्।) इति राजनिषंग्ट 🛙

रङ्गाता (ऋ]स्त्री रङ्गस्य माता जनिका कुड़नी खाचा इति मेनिनी त २५५ रङ्गमालका स्की रङ्गमाट + साध कन टप लाचा। इान (चकाखप्य:॥

"स्वधारः। आर्थें! साधु गीतम्। अर्हा रङ्गलामिनी, की, (रङ्गण रागेण लसितं प्रान-मस्याः इति । लस् + मिर्गः।) प्रेमालिकाः, इति भ्रव्दचिता॥

रङ्गपाला, की, (रङ्गस्य भाषा ।) नाव्ययहम। इति श्ब्ट्रवावली । नाचघर इति भाषा ॥ रङ्गाङ्गा, स्त्री. (रङ्गं रङ्गार्चमङ्गमस्या:।) स्प्रटी। इति राजनिर्ध्यटः॥

रङ्गाजीव:, पुं, (रङ्गो धरिनालाहिस्तेनाजीय-तीति। जीव्+ चाग्। यदा, रङ्ग च्याजी-वीशस्य।) चित्रकर:। इत्यमर:। २।१०।७॥ नटः। इति ईमच्दः। ३।४८५॥

रङ्गावतारकः, युं, (रङ्गे सङ्गीतभवन स्वतर-तीति । दु+ ग्पुल् । यहा रङ्गे तृक्षादिकमव-तार्यतीति। ह+ णिम् + खुम्।) रङ्गा-तारी। तत्वपर्याय:। प्रीलृष: २. भरत:६ सब-वैश्री ८ भरतपुचन: ५ धार्चीपुत्त: ६ रइ-जीव: ६ जाया जीव: ५ नट: ६ सपार्थी २० श्लाली ११। इति हैमचन्द्रः ॥ वृक्षमीतस्थान भीतवाद्यादिना तर्नुगुगनथा प्रसङ्गी: इति घायश्चित्रविवंकः॥ नटगायनयनिरिक्तरङ्गाव-तर्गनीवी। इति कुल्नभट्टः ॥ तस्यासभच्ग-प्रायश्चित्तं यया,—

"मत्तकुडातुरायाच न मुद्धीत कराचन। केशकोटावमनच परा स्परच कामनः ॥" इलुपऋच,--

"कभारसां निघादस्य रङ्गावतारकस्य च। सुवर्णकर्तुर्वेषस्य प्रस्वविक्रियणसाधाः ॥" इलाय्हा,—

"य एतं र्व्य लभीच्याचाः प्रमापः परिकीर्त्तिः। । तियान्त्वमस्यिरीमाणि वहन्धश्चं सन्भविषः॥ स्कातीरचतमसाजममया वण्णं चाइम्। मथा सका चरेत् अच्छे रेतीविण्यनमेव च ॥" इति सामवं १ व्यथायः ।

रङ्गावतारी, [न्] पुं, (रङ्गमवनस्ताति। हु+ शिंगि:।) नट:। इति चटाधर:॥ (यथा, याज्ञवल्कार्संहितायाम्। २। ७२। "स्वीरहवालवित्रवमतीसत्ताभिसप्तकः।

रङ्गावतारिपाघण्डिक्टङदिक्लंन्द्रियाः॥") रङ्गारि:, पुं, (रङ्गस्य तदाखाधातीररिस्व।)

करवीर:। इति रक्षभाला॥

रङ्गिणी, स्त्री, (स्ङ्गारस्यस्था इति। स्ङ्ग+ इनि:। स्त्रियां डीप्।) शतम्यली। इति जटाधर: ॥ केवितिका। इति राजनिष्टेखः,॥ रङ्गविधि्षे, चि॥

रकः, [स्] की, (रंखतं प्राणित इति। रिव + "अघरविभ्यामसुन्।" इति स्नसुन्। इतु-च्चुणदत्ता अ २१३।) रंखा वंगा दति भरतद्विस्थ्यकीय । (यथा, स्रयम् तक अर्

रंघ सघी सुराणा जगदुपलत्ये निळसुक्तस्य यस्य '
च, त क लत्याम् इति कविकस्यद्ग ॥
(अदन्त चुरा०-पर०-सक०-सेट्।) रचयित।
इति हुर्गादासः॥
चनं, क्की, (रचि + भावे स्पृट्।) निकीणम्।
ग्रम्थनम्। यथा, जयदंवः।१।४।
"वाचः पल्लवयळ्मापित्यसः सन्दर्भशृद्धिं गिरां जानीते जयदेव एव प्रायः साद्यो द्रुष्ट् हृतेः।
इहारोत्तरसत्प्रमेयरचनेराचार्थगोवर्द्धनः
साद्धीं कोण्णिन विश्वतः श्रुतिधरो धोयो कवः
च्यापितः॥"

वना, क्ली, (रथित इति।रच + सिच् + "स्याचअन्यो युच्।" ३।३।२००। इति युच्।)
कुसुमप्रकारादेः पचावत्यादंख रचनम्। तत्थायः। परिखन्दः २। इत्यमरः। २।६।
१३०॥ परिखन्दः ३।इति भरतः॥ (यथा,
साहिबदपंषी।३।१८८।
"भूषाणामहरचना युषा विश्वगवेद्यम्।

रहस्याख्यानमीघच विचेषी द्यतान्तिकं ॥")
यथाक्रमेण स्थापनम्। तन्पर्याय:। निवेश: २
स्थिति: ३। इति हेमचन्द्र:। ३। ४११॥
(यथा, महाभारते। ६। ४६। १०।
"स्या घृहस्य रचनामच्चंनस्य यथागत:॥")
निर्मिति:। क्षति:। यथा,—
"असाधारणचमत्वारकारिणी रचना हि

"यसाधार्याचमत्वारकार्षी रचना हि निर्मितः॥" इत्यन्द्रास्त्रोस्तुमे १ किर्णः॥ तत्पर्यायः। सन्दर्भः २ गुन्फः ३ स्ट्यनम् १। प्रस्थनम् ५। इति हिमचन्तः। ३। ३१०॥ (उद्यमः। यथा, श्रीसङ्कागवते। ३। ६। १०। "देवाह्यतार्थरचना ऋपयोऽपि देव

युश्नपृत्रसङ्गविस्वा इच संसर्मत ॥" "देवेनाह्ना: सर्वत: प्रतिह्ना: ष्यथीनां रचना: स्यथीयोगा: येवाम्।" इति तड़ी-कार्गां श्रीवर्खामी ॥ रचयतीति। रचि न- ख्युः। टाप्। विश्वकामीयो भाष्या। यथा, श्रीमद्वाग-वते। ६। ६। ८४।

"बरुहें ब्रासिजा भाष्या रचना नाम कन्यका। विविधक्तयोच्चं से विष्यक्तपञ्च वीर्थवान्॥") वितः, चि, स्रतः। रचधातोः कर्मनिण क्तप्रत्य-येन निष्यन्नः। यथा,—

"भिरः पद्मश्रेणीर (चतचरणास्मोर हवते:

स्थिरायास्त्रद्वेतिस्त्रपुरहर विस्कृष्णितिमहम्॥"
दिति पुव्यहन्तकतस्तुति:॥

नं, की, (रञ्जयतीति। रञ्ज+ अच्। निघा-तनात् सिड्डम्।) स्ती क्रसमम्। इति प्रव्द-रक्षावती॥

गः, पुं, (रञ्जयतीति। रन्ज् † ग्राच् । निपालना-क्लोपः।) परागः। (यथा, गो॰ रामायस् । ३। ७६। २६।

"म्बापुव्यरजोब्बिक्षो इन्हान्तरविनिःस्तः । नियास इव सीताया वायवाति सनीरस ॥" रेशु (अया पान्रजीपमा " इति उज्जलहत्त ४ २१६) ग्रामेन व्यार्तवम इति जानावर्गे प्रव्हरतावली (स्कन्ट्स संगविष्ठाः। यथा, महाभारते। ६। ४५। ०१। "दख्वाहु: स्वाहुस रजः कोक्लिकस्तथा॥" विरजपुत्रः। यथा, विद्यापुराग्ने। २।१।४०। "वधा वध्स विरजो रजस्तस्याध्मृत्सृतः॥" विश्वपुत्रः ऋषिमेदः। यथा, विद्यापुराग्ने। १।१०।१३। "जस्त्रीयान्तु विश्वष्ठस्य समाजायन्त वै सुताः।

रजो गानी है बाहु ख वसन खान वस्त था।")
रज: [स्] की, (रज्यते रजनीति। रन्ज् + "भूरिक्षियां कित्।" ज्या ० ८। २१६। द्यस्त्।)
स्तीयां मासि मासि योनिनि: स्तरक्तम्। तत्पर्यायः। पुष्पम् २ ज्यानेवम् ३। द्यमरः।
२।६।२१॥ ऋतुः ४ ज्रस्मम् ५ रजम् ६।
दति प्रव्दरतावली॥ (यथा, मनौ।५।१०८)
"रजसा स्ती मनोद्धा स्त्यासन द्विजोत्तमः॥"
अस्य लच्यां यथा,—

"रिञ्जिता लेकसा लापः प्रशेरस्थेन दे हिनाम्। अयापत्राः प्रसन्नेन रक्तामिळ्मिधीयते ॥ रसादेव स्तिया रक्तां रजःसं ग्रं प्रवर्णते । तह्य षांहाद्या दूर्ते याति प्रचाप्ततः स्त्यम् ॥" "नारीणां रजसि चोपचीयमाने प्रनेः प्रनेः स्तन्य भाष्य योग्य भिष्टि हिभीवति।" इति सुत्रुते स्वस्थाने १४ स्थायः ॥

"मासि मासि रजः स्त्रीयां रचनं सवति नाहम्। वत्सराह्याद्रहें याति पचाशतः चयम्॥" इति वाभटे शारीरस्थाने प्रथमेश्याये॥)

प्रक्षतेर्म् खर्मियः । तत्तु रागदेषात्मकं दुःख-हेतुः । रजोश्दन्तः पुंलिङ्गोश्या यथाः,— "रजोश्यं रजसा सार्डं कीपुष्यगुणध्स्तिष्ठ ।" इत्यमरदत्तः । इति मरतः॥

सन्दाभारतमते दु:खजनकगुण:। तस्य धर्मः कामः क्रोधः लोभः मानः दर्पेच । दति मीच-धर्मः॥

"ढ्या क्रोधोश्सिषंश्यो राजवास्त गुणाः स्तुनाः ॥"

चासिसंरक्षी हित्राभिसिवेशः। इत्यास्त्रमेधिक-पर्वा चापित्र।

"काम एव क्रोध एव रजोगुणससुद्धवः। महाण्यो महापामा विह्यानमिह वेरिणम्॥"

्ह्ति स्रीभगवङ्गीतायाम्।२ **अध्याय:॥** च

खापि च।

"सन्तं र जस्तम इति गुणाः प्रक्षतिसम्भवाः।

नियभन्ति महावाही देवे देहिनमञ्जयम्॥"

"रजो रागासमं विद्धि हणासङ्गसद्भवम्।

तिव्यभाति जौन्तेय। सम्मेसङ्गि देहिनम्॥"

"सन्तं सुखे सङ्जयति रजः सम्मेण भारत।

ज्ञानमात्र्य सुतमः प्रभादे सङ्जयत्व ॥

मञ्जाभमय सन्त मवति मारत

रत सक्त तमझैव तम सक्त रजस्या लोभ प्रवृत्तिरास्म क्म्मणामसम सृष्टा रजस्वेतानि वायन्ते विवृद्धे भरत्यभ "क्म्मणः सुकृतस्याहुः नात्त्वकं निर्मलं फलम् रजसस्तु फलं दुःखमज्ञानं तमसः फलम्॥ सत्त्वात् सङ्घायते ज्ञानं रजसो लोभ एव च। प्रमादमोद्दी तमसी भवतीयज्ञानमेव च॥ कर्ज्ञ गक्किन्ति सत्त्वस्या मध्ये तिष्ठन्ति राजसाः॥ जनस्यग्रस्थितिस्था अधी गक्किन्त तामसाः॥

दित सीभगवतीतायाम्। १४ अधायः॥
"सकं रजकाम दित हस्यक्तं पुक्षे गुणाः।
कालस्योदिताक्तेश्य परिवर्त्तकः आकृति॥
प्रभूत्य यदा सक्तं मनोबुडीक्तियाणि च।
तदा खतयुगं विद्यादाने तप्रसि यदितः॥
यदा कभैनु कार्येषु प्रक्तियेश्यक्ति देविनामः।
तदा बेता रजोखेडिरित जानीष्टि श्रोनक॥
यदा लोभक्वसन्तोषो मानो दम्मोश्य मत्सरः।
कभैणाचापि काम्यानां हापरं तद्रजक्तमः॥
यदा सदावृतं तन्त्री निद्रा हिंसादिसाधनम्।
श्रोकमोहभयं देखं च कृतिस्तु तदा स्तृतः॥
दित गार्वे २२० अधायः॥

परागः । इति मेदिनी । सं. ३२ ॥ (यथा, भागवते । ४ । २४ । २२ । "पद्मकोप्रार्जो दिच्च विचिपत्पवनोत्सवम् ॥") रेखः । ज्यन्य पर्यायः धूलिप्रान्दे त्रष्ट्यः । (यथा, माघे । २ । ४६ ।

"पादाहतं यद्त्याय न्द्रहांनमधिरोहति। स्वस्यादेवापमानंशिष देहिनस्तहरं रजः।") निधिद्वानिपिहरजो यथा,— "आयुष्ट्यामो न सेवेत तथा सम्मार्केनोर्जः। तथाश्वरपद्यान्यानां गवास्त्रेव रजः शुभम्॥

तथाखरथधान्यानां गवाखेव रजः शुभम् ॥ चाषुभद्य दिजानीयात् खरोषुण्णाविकेषु च । गवां रजो धान्यरजः पुत्रस्थाङ्गभवं रजः ॥ एतद्रजो सहाधास्तं महापातवनाधानम् । चाजारजः खररजो यतु सम्मार्ज्यंगरजः ॥ एतद्रजो महापापं महाजिञ्जिषकारणम् ॥"

(राभि:। इति निषयुः। १। ०॥ उद्क्रम्। यथा, ऋषेदे। १। ५६। ५। "वियक्तिरोधरूणम्युतं रचोतिष्ठिपो दिव यातास वर्ष्ट्या।"

इति गारुड़े ११८ सध्याय: ॥

'रज उदकम्।' इति तद्भाष्ये स्वयः॥ स्वनम्। यथा, तत्रेव। १०। ८२। ४। "अस्ते स्ते रजसि निष्यते ये भूतानि सम-क्षस्तिमानि।"

"रजिस लोके।" इति तद्धाच्ये सायणः॥ ज्योतिः। यथा, तत्रेव।१०।३२।२। "वीन यासि दियानि रोचना विषाधिवानि रजसा पुरुष्ट्तां

"रचमा आसियेन च्योतिषा। वद्यक्षचर्णन यदा रचः शब्दाच्छम च्याकारं पार्थिवान र्जन

वासपि श्रह्मा इत्तमच्चयायीपकल्याते ॥ प्रथार्घ्यपिक्षभोच्यादी पितृसा राज्त सतम्। भ्रिवनेत्रोद्धव तस्माद्द्त तत् पित्रवस्नभम् स्मम्बन्नं तद्दयद्वीषु देवकार्योषु विर्व्वतम्॥"

्रति सात्ये ९० चधायः॥ इति सात्ये १० चधायः॥

रजतद्यातः, पुं, (रजनस्वेव तुतिरस्य ।) हनूमान् । इति प्रब्दरत्नावसी ॥

रजतप्रस्थः, पुं, (रजतस्तस्यः तदन् ग्रुस्रो वा प्रस्यः सातुरस्य।) केलासपर्वतः। इति चिकारक्षेषः॥

रन्ताचलः: पुं, (रन्तप्रधानी विषय द्व। प्राकपादिवादिवत्समाधः।) रोष्णपर्वतः। तस्य
परिमाणं दानिविधिस्र यथा,—

"राजतो नवसस्तद्वद्यमः शक्तराचलः।
वस्ये विधानमेतेषां यथावदनुपूर्वपः॥
स्वतः परं प्रवस्थामि रोष्णाचनमनुत्तमम्।
यत्प्रसादाद्वरो याति सोमनोकं द्विजीत्तमः॥
दश्मः पनसाहस्रे तत्तमो रन्ताचनः।
पन्निम्मध्यमः प्रोक्तस्तदर्द्वनावरः स्त्रतः॥
स्वश्ममध्यमः प्रोक्तस्तदर्द्वनावरः स्त्रतः॥
विद्यस्मपर्वतां स्तद्वन् तुरीयां प्रीन कस्य येत्॥
पूर्वववाचतान् सुर्याचनद्रादीन् विधानतः॥
पूर्वववत् रत्नाचनवत्।
"कनशौतस्यां स्वच लोकेप्रान् रचयेद्व्यः॥

राजतं खाद्यद्खेषां समनादिष्ठं काखनम्॥ भिष्ठं पूर्ववत् क्ष्यात् होमजागरणादिकम्। प्रद्यात् प्रभाते तु गुर्वे रौष्यपर्वतम्॥ विष्क्रमाश्चेतातृतिग्भ्यः पूष्य वस्त्रविभूषणेः। इसं मन्तं प्रवत् द्यादभैषाणि विस्तस्यः ॥ पितृणां वसमं यसात् विष्णोवी शक्तरस्य च। रजतं पाहि तसातः शोकसंसारसागरात्॥ इस्यं निवेद्य वो द्यान् रजताचलस्तमम्। ग्रवामयुत्दानस्य प्रजं प्राप्तीति मानवः॥ सीमजोके समस्वैः वित्ररास्यसाङ्ग्येः। पूष्यमानो वसेहिदान् यावदाङ्गतसंप्रवम्॥"

ब्रह्मविष्णुर्कवन् कार्यो नितम्बी ३ व च्हिरस्यः।

इति मात्स्ये ६ खधायः॥ (केलासपर्वतः। यथा, महालिङ्गार्चननकी। "रजताचलमध्ये तु कुवेरेखर ईरितः॥") रजतादिः, पुं, (रजतमयक्तद्वत् प्रुभो वा खदिः। प्राक्तपाधिववत् समासः।) केलासपर्वतः। इति हमचन्दः। ८। ८८॥

रजनं, सी, (रण्यत इति। रन्ज् + "रक्के: खन्।" उगा॰ २। ७६। इति खन्। "रजकर जन-रज: स्पर्धं खानम्।" ६। ४। २४। इति वार्त्तिको स्तिने जो प्रसा।) रागः। इति सिहान्त-कौस्यास्यारिष्टतिः। (यया, महाभारते। ८। ५२। ६।

"यथा वा वासधी भुक्ते महारजनरञ्जिते। विश्ववाद् युवती भ्यामा तददाधीदस्य स्था।"।

, यं। यथा, तैतिरीयचित्रतायाम्

श्य पु (रजस श्रेत भू + "अधिकरणी गेत । ३ २ १५ दात अच) कुल्र । रित श्रूज्यमाला । धृलिशायान, नि । रजतसयी । यथा, वाजसनेयसं हितायाम् । । । ।

'या तिश्मे रज:श्या तन्विधिष्ठा ॥"
रज:श्यारजतमयीति।" तङ्गाक्ये महीधरः॥)
:सार्याः, पुं. (रजसां सार्यिरिव।) वायुः।
हित श्रद्धरहावजी॥

तः. पुं. (रजति निर्धेजनेन श्वेतिमानमापा-दयति वस्तादोनामिति। रन्ज+ "दृतिस्विन-रिक्षिभ्यः परिगणनं कर्त्तयम्।" ३।१। १८५। दिति श्वृन्।) वर्णसङ्करजातिविभेषः। धोवा

इति भाषा ॥ (यथा, भागवते । १० १८११२२ । "रुचकं किच्हायान्तं रङ्गकारं ग्रहायजः । इष्ट्रायाच्त वासंसि विधीतास्त्रमानि च॥")

म च तीवरपत्नां धीवराच्यातः। इति ब्रह्म-वैवर्त्रपुरागम्॥ तत्पर्थायः। निर्णेचकः २। इत्यसरः।२।१०।१०॥ भौतेयः ३ कर्म-

कीलक: ४। इति भृब्द्रतावली ॥ धावक: ५। इति हैमचन्द्र: ।३।५। ७८॥ रुषकस्य वस्त्र-

निर्धे जनप्रकारी यथा,— "वासांसि फलकै: सन्त्रीनिर्धिष्याद्रणकः प्रनिः। स्रातीरताथा दि कलीत दक्काः स्राटकस्या-

चतोश्चया हि जुर्वीत रखा: खाहकामा-धनम्॥"

इति मास्ये २०१ व्यध्यायः॥ (रजकात्रमचणप्रायस्थितं यथाच व्यापस्थयः॥ "रजके चैव ग्रील्वे वेग्रचम्मीयजीविति॥

रतियां यस्तु भूञ्जीत द्विज्ञासान्त्रायणस्ति॥" इति,प्रायस्त्रितिकः ॥ विशेषसाचीव प्रथ्यः॥) अंश्रुकः । इति विन्धः॥

चकी, स्त्री, रजकपत्ती। रन्जधाती: यकप्रयः-यान्तादीपि स्रते सिद्धा। द्रांत सुम्धनीययाकरः-सम्॥ (यथा, स्वायासप्रम्याम्। ४०२। "प्रस्ट द्रवः रजकीसिर्यालनो समापि निर्देश

"परपट इव रजकी भिर्माखनी सुक्कापि निर्द्धं नाभि:। अर्क्षेत्र क्योंन विना जघन्य। सक्ती दिस क्रख-

अर्थं यह ग्रीन विना जघन्य! सक्ती श्रिक कुल-टाभि:॥)

वतं, क्री, (रवति प्रियं भवति रच्यत इति वा। रन्व + "एषिरक्षिणां कित्।" उणाः। इ। ११६। इति अतच् कित्वार्यच् ।) रूप्यम्। इत्यमरः। ६। ६। ६६॥ इक्तिर्नाः। धवतः अशिणतम्। इरः। इदः। भ्रेतः। (च तु प्राक्षद्वीपस्य एव। यथा, मात्ये १२१। १८। "रतमाकाक्तरमयः भ्रात्मक्ष्याक्तरावक्षत्। तस्यापरेण रचतो महानक्तो गिरिः स्टतः॥") स्थ्यम्। इति चिमचन्दः। ८। १०६॥ भ्रुतः वर्णविभ्रिष्ठे, वि। इत्यमरटीकायां मरतः॥ पिष्टकार्थ्ये रचतपात्रादीनां प्राभ्रस्थादि यथा,

ज्ञाणा वाणि दर्शन दानमेव वा ॥ जाकमे यवा ।

"सीर्धं राजतं तानं पित्यां पात्रस्थते।

रजनी

"रजनो वे कौ ग्रीय क्रतु जित नान कि चन्तु छे ह यसपात)

रनान खी रचिन्त लोकायच १नव -बाच्चलकादिनः। रखुज्ञ्चलदत्तः। २।१०३।) राजिः। इखमरटीका॥ (यथा, कथा-सरित्सागरे।१८।११६।।

"इत्येवं खाष्य समयं प्राप्तायां रजनी च तान्।
ध्यामन्त्रा विप्रान् प्रययो प्राप्तानं स विद्रुषतः,")
रजनी, खी, (रजनि + लांदकारादिति छोष्।)
राजिः। (यथा, महाभारते। २। ६६। २५
"सा खुद्वा रजनीन्त्रच पितुर्वप्रमिन भाविनी।
विद्यान्ता भातरं राजन्। इदं वचनमज्ञवीत्॥")
हरिद्रा॥ (खस्याः पर्थायो यथा, —
"हरिद्रा पीतिका गोरी काखनी रजनी निश्वा।

इति वैदाकरतमालायास्॥ यथा, नथये। २२। १८। "ऋखा: सुराधीप्रदिश: पुरासीत् यद्षरं पीतसिदं रजन्या।

सेच्यी रञ्जनी पीता वर्षिनी राचिनामिका॥"

चन्द्रांशुच्येश्वतिचुब्बितेन तेनाधुना नृनमलो(इतःयि॥") जतुका। इत्यमर: । २ । ८। १५३ १ (यदाः,

जतुका। इत्यमरः । २ । ८। १५२॥ (यथा, इन्दर्गहितायाम् । ८८ । ६ । "दनधन्द्रताञ्चनर्जनीमृवणपूष्याभिमन्याचा")

नोलिनी। इति मेदिनी। ने, १२६॥ (प्राच्याणी-हीपस्यनदीभेदः। यथा, भागवते। ५१२०१०। "स्यनुमनी सिनीवाली सरस्तती कुष्ट्र-रजनी नन्दा राकिति॥")

रिजनीकरः, पुं. (रिजनीं करोलीति। छ †ट.।) चन्द्र:। इति भाव्यस्वावनीं॥ (यथा, भाग-वते।४।२⊏।३४।

" इता ग्रहान् स्तान् भोगान् वेदभीं गरिः चगा।

व्यवधावन पार्के प्रयोत्सेव रवनी करम्।") रवनी सन्ता, स्ती, (रजन्यां सन्तीरस्थाः । रावी विकाधात तपालम् ।) स्वनासस्थातस्वेतवर्षः पृथ्यविष्यः । इति लोकप्रसिद्धः । रजनीसरः सं (रजन्यों सरनीति । स्ती

रजनीचरः, युं, (रजनां चरतीति। चर+

"चरेषः।" २।२।१६। इति टः।) राचणः

इति प्रव्यस्थावली॥ (यथा, रामायके। अपणः

"स तथा सह संयुक्ती वराज रजनीचरः॥"

सथा च।

"योजोश्यानानां रचनीचराकां च्याहारहेनांनं प्रशेरमिथम्। गर्भे हरेष्ठ्यंह् तेन मातु-चंव्यावकाणं न हरेष्ठ्योचः॥" इति चरके प्राशीरस्थाने हितीयश्यावे।) चौरः॥ यामिकमटः॥ (राचिविहारके, वि यथा, हरिवंष्रे। २०२। १५। "नाज्यणाना राजानं भानतं रचनीकरमा।

रखनीजल, क्षी राज्या अलम् मीहार

दिनि चाक्राप्रस्ती तक्र

र्जनीपुष्यः, पुं, (रजन्या इत्रिदायाः पुत्र्यसिव पुष्यस्य ।) पूर्तिकरङ्गः । इति राजनिर्धेस्टः ॥ (पृतिकरञ्जयम् ३ स्य विवर्णं जात्यम्॥) रजनीमुखं, जी, (रजन्या मुखम्।) प्रदीषः। इसमर: ।१।४।६॥ (यथा, द्वानतरिङ्ग-स्याम् । ४ । ४३३ । "तत: श्राङ्गधवले. सञ्जाते रजनीमुखे। पाणिनालभ्य भूपालं भ्रयावेश्म विवेश सा॥") रजनी होंमा, स्त्री, (रजन्यां द्वासी विकाशो बखा:।) ग्रेपालिकापुंच्यम्। इति भ्रव्हरतावली ॥ र्बसातु:, पुं, (रच्यते≀स्मिकिति। "असानु: महिमेन्दिभ्यां द्रिधर्झिम्यां नु किद्त्ते-रश्च।" इत्यादिकोषटीकाङन्खचोक्ती: असानुप्रत्यः।) केषः। चित्तम्। इत्यण[दिन कोष: । १ । १ ० ८ ॥ र्जसलः, पुं,{ रजोऽवास्तोति। रजस्+"रजः़-क्राप्यासुतिपरिषदी वलच्।" ५ । २ । २ १ २ । इति बलच्।) सिंहयः। इति सेदिनी। वी, १६३॥ (अस्य पर्याची यथा, — "महियो घोटकारि: स्थान कासरचर जसतः। पीनस्कः: क्षणाकायोय्य लुलापो यसवाचनः॥" इति भावपकाणास्य पूर्जखरहे द्वितीये भागे ॥ चि, रजोयुक्तः । यथा, भागवते । ७ । १३।१२ । "नं प्रायानं घरोपस्य कावेर्यां सह्यसानुनि । रजसलैसन्देशिर्नग्रामलते जसम्॥" रजीगुगयुक्तः। स्यृह्यालुः। यथा, सनुः। "वराशोकसमाविष्टं रोगायतनमातुरम्। रवेखलमनिखाच भूतावासिममं खजेत्॥") .जस्ता, स्त्री, (रजोश्स्यस्था:। "रज:अस्था-सुतीति।"५।२।११२। इति वलच्। टाप्।) रजोष्ठताः। तत्पर्यायः। स्तीधिर्मेगी २ अवी ३ चाचेयी ४ मलिनी ५ प्रयक्ती ६ ऋतुमती ७ उदक्या ए। इत्यम्र: ।२।६।२०॥ दुरि: ८ पुष्पन्नासा १०। इति भ्रव्हरता-वती ॥ पुष्पिता १२ च्यवीरा १२ विफली १३ निष्कली १८। इति जटाधर:॥ म्हाना १५ मांग्राला २६। इति राचनिर्धतः । 🟶 ॥ व्यय रजखलासार्थायस्थितम्। "कारययः।" 'रजखनातुसंस्पृदा बाइनस्या बाइनमी यदि। खनरात्रं निराष्ट्रारा प्रसम्बेन संधाति॥ रजखनातु संसारा राजन्या बाह्यको तुया। निराचेण विशुह्विः खात् यात्रस्य वचनं वया। रजखला तु संस्पृष्टा वैध्यया ब्राष्ट्रको च या। मसराचं निराष्ट्रारा पच्माचेन सुध्यति ॥ रजससा तु संस्रष्टा न्यूद्रया ब्राह्मणी यदि। षड्राचेळ विशुधित ब्राह्मणी कामचारत:॥ खकामतचरेर्ह त्राखाणी मर्जनातिष्ठ ॥ रतेर र्जखलाया ब्राह्मस्याः स्वसंर्जस्ला-साग्री सक्राचीयवास: पद्मारापानं कामत:। ैम् नक्तव्रतम्

खबाखुर्ये चि

अकामतस्तरहम्। एतत् चतुर्थोद्याननरं कर्त्यम्। 'चापटाचेन म्यप्रिन संस्था चेद्रजस्ला। खतिक्रम्य तात्वहानि प्रायं चिनं समाचरेन्॥ चिराचसुपवास: स्थात् पश्चमचेन शुध्यति। तां निभानु यतिकस्य खजाब्यक्तनु कारयेत्॥ इति वचनानारम्धंनात् **र**तत्कासतः॥ चात्र दिनमेदोथिय नास्ति । चात्राने हहस्यति:। 'पिततान्त्यसपाकेच संस्पृष्टा स्त्री रजखलां। तान्य द्वानि चतिकस्य प्रायश्चितं समाचरेत् । 'धयमे श्रेष्ट्र चिराचं तु दितीये ह्यसमाचरेत्। चा होराचं लतीये श्हल चतुर्थं नतामा चरेत्॥ चतुर्घेरहौति श्रुहिसानात् पूर्वम्। वाषः। 'र जस्त्र लिए। यह स्वस्त्र स्वर्धः कित्। निराहारा भवेत्तावन् यावत् स्तानेन शुध्यति ॥ अवापि हहस्यम् तद्निभेद्यवस्था। हह-भातातपः। 'रजस्बले तुचे नार्यावन्योत्यं स्प्यतो यह। सवर्णे प्रचगचन्तु अञ्चलूर्चमतः पर्म्॥'. पचमन्यपानं त्रतरूपम्। तेनोपनासः। ब्रह्म-कूर्चमाष्ट जावासः। 'च्य हो राचो घितो सूला पौर्ण मास्यां विशेषत:। पचगरां पिवेन् प्रातर्जे सकू चैंविधि: स्टन: ॥" तदश्को पुरागेनं दातश्रम्।" इति प्रायचित्त-तत्वम्॥ 🛊 ॥ चाचच ! 'शुद्धा भर्ते चतुषेरहि चायुद्धा दैवपेत्रयो:। देवे कर्म्सिण पेजे च पचमे । इंनि शुध्यति ॥ इति शुड्डितत्वम्॥ त्तस्यां गमने पापं वया,—़ "प्रथमे द्विसे कान्तां यो हि गच्हेदजस्तान्। ब्रह्मह्याचितुयों श्रां लभते नाच संश्य: ॥ स पुरुष इं किस्मी हों देवे प्रेचेच कर्मन शिए। अधमः स च सर्वेदां निन्दितश्चायश्खरः ॥ दितीय दिवसे नारीं यो ब्रजेच रजस्ताम्। कामतः परिपूर्णाच ब्रह्मच्यां लग्नेद्धुवम् ॥ च्याजीवनं नाधिकारी पिल्लियसुर्चिने ॥ अमनुष्योध्यशस्य: स्यादिखाङ्गिरसमाधितम्॥ हतीयदिवसे चायां यो हि गच्छेद जखलाम्। स म्हर्ो ब्रह्मह्याचा जभते नाच संभ्य:॥ पूर्ववत् पतितः सोश्वि न चार्दः सर्ववनमसः। च्यसत्पुत्ता चतुर्धेः हि ग मच्हेतां विचचगः॥" | इति ब्रह्मदेवर्ते श्रीतवाजनसञ्ज् ५६ अधाय: ॥ "अपूर्वे ऋतुकाचे तु योश्भगक्तेत्रजस्वताम्। रेतपा: पितरकाख एवमेतन संभ्यः ॥ एकसु पुरुषी याति द्वितीयां काममीहित:। हतीयां वा चतुर्धीच तदा स पुरुषाधमः॥ ऋतुकाचे तुसर्वामां पिक्नर्थेभीग इष्यते।

ऋतुकालाभिगामी यो ब्रह्मचार्येन सम्मत: ॥

नं गच्छति च यः कोधातु मोचादा पुँरवाधमः।

ऋतौ ऋतौ ध्रयक्षां प्राप्नीति पुरस्करन्।"

इति पर्राचे

(ऋपिच। "र्जस्वलास्तीगमनमेतत्ररककारगम्। रजखलावीरात्रच पुंचलात्रच भचयम्। स्थानच विष्ठे यहनं त्रुषतीपते: ॥" "र्चखलामकामाञ्च मलिनासप्रियान्तयाः। वर्णे हद्वां वयो हद्वां तथा व्याधिप्रपी दिताम् ॥ चीनाङ्गी गर्भिणी देखां योनिदोधसमन्विताम्। समोवां गुरुपुत्रीच तथा प्रवानितामपि॥ सन्यापर्वस्वान्याच नोपेयात् प्रमदां नरः॥ र्जंखलां प्राप्तवतो नरस्यानियतातानः। हर्यायुक्ते जसां हानि-रधक्ते स्व ततो भवेत् ॥" इति सुञ्जते चिकिन्सितस्थाने २८ अध्याय: ४) र्जि:, पुं, चन्द्रवंप्रीयराजविष्रेष:। यथा। "पुरू-रवसो च्येष्ठपुत्रसायुर्गामा। स राहोई हितर-सुपयेमे। तस्यां पच पुत्रानुत्पाद्यामान। नह्षचत्रहडुरस्रेजिमंज्ञाः। रजेः पक् 'पुच्च भ्रताच्यतु ववीर्था सारास्यासन्।" इति विष्णु-पुरागों 🕏 अंग्रे। 🗀 १६। अध्यायी ॥ (राष्ट्रस् । कन्याविषेषे, स्ती। यथा, ऋषेदे। ६।२६। ६। "त्वं रिजं पिठीनसे दश्स्यन् घर्डि सहसा भाष्या सचाहन्।" "र्जिं एतदाखां कैन्यां या राज्यं वा।" इति तहाये सायणः ॥ रच्यः । यथा, ऋषेदे । १० । १००। १ए "रिज्छिया रच्या पश्च न्या गोस्तुत्येति पयंगं इवस्यु:॥" "र्गिष्ठया ऋजुतमया रच्या रज्ञ्या।" इति सद्घाष्ट्री सायगः ॥) रजोवलं, की, (रच इव वलति संदर्शोतीति। वल् 🕂 अच्।) चन्यकार:। इति चिकाखप्रियः॥ र्जोरसं,की, व्यन्वकार:। दक्ति ग्रन्दर्वावकी 🕴 रकोहर: पुं, (रजो हरतीति। हुं-| "हरते-ऽत्यमनेऽन्।" इं।२।६। इति खन्।) रजकः। इति स्ब्साना॥ रच्युः, स्त्री, (रूच्यते रचते इति। रूच् + "रूचे-रसुच।" उगा॰ १। ९६। इति उ:। खनुगागमच । धातुसकारलोपच । खागम-सकारसः जम्लम्। दकारः । तस्यापि चलम्। जनार:। इष्टुज्ञ्चन:। अप्राधिजातेचार-ज्ञादीनामिति कथनात् न ऊड्।) बन्धन-साधनवस्तु। दङ्गै इति भाषा॥ तत्-पर्याय:। युक्तम् २ वराटक: ३ वटी ४ गुग्ग: ५ द्वमरः। २।१०। २०॥ युक्तरहा दित भरतप्रतरतकोष:॥ शुल्बम् ७ शुल्व: ८ शुल्वाध .शुल्बी १० सुधम् ११ वराटः १२ वटाकरः १३ वटीगुग: १४। इति झीकान्तरम् ॥ (तस्त्रा कापहरणे दोषो यथा, मनौ। १२।१६८। "कार्पासकी टजीर्यानां डिग्रफेनाशंपस्य च।

पिशान्तीवधीनाचं रजध्वाचेव नाइं पय: ॥")

विशी। इति मेदिनी। ्चे, १४॥ (प्रवाह-विशेष यथा, सम्भूति े ५ स्थायी।

"र्ञ्जव सेवन्य स्थाता,।)

र्नज ⊤ गिच 🕂 रङ्गयतीत ख्ल) हिंदलम इत राजनिचार (गुणान्यो व्या विह्नुतप्रव्ये विज्ञेषा) ान:, पुं, (रञ्जयनीति। रन्ज्+ णिप् + खल।) कम्पिलकः। इति राजनिर्धेस्टः॥ भीतिजनमः। वस्तादिरागकर्मा च ॥ (अख गृहि भोजनं निषिद्धं वंथा, सनौ । ४। २१६। "श्वतां प्रौक्तिनाच चेलनियेनकस्य च। रञ्जकस्य नृश्यंसस्य यस्य चौपपतिगृष्टे॥" नादादिति ग्रीषः॥ पित्तालगैतीश्मिविग्रीषः। **"यनु यञ्जन्द्रीद्धी: धित्तं तिसन् रञ्जकोश्मिरि**ति मंजा सरमख रामजदुत्तः।" इति सुम्रुतः

स्चराने २१ अधाय:॥) नं, क्ती, (रज्यते)नेनेति। रन्ण्+कर्यो खुट्।) रक्तचन्दंनम्। इति मेदिनी। ने,११५॥ ब्यख पर्यावी वथा,-'पत्तक्षं रत्तमारच सुरक्षं रञ्जनन्तथा।

ार्रञ्जनभाखातं पन्तरच क्रचन्दनम्।"· इति भावप्रकापास्य पूर्व्यखर्षे प्रथमे भागे ॥) . इङ्गुलम्। इति राजनिषेदः॥ (रन्ज्+ राज्। भावे खुंद्। प्रदेतिजननम्। यथा, (वी । ४ । १२ । 'त्रयेव सीरुभूदन्वयीं राजा प्रकृतिरञ्जनात्॥")

नः, पुं, (रञ्जयतीति। रन्ज् नियान् + छ्यः।) रामननकः। इति मेदिनी। ने, ११५१ सञ्ज रुखम्। इति **रा**जनिषेएट:॥

नकः, पुं, (रञ्जन + केन्।) कट्फलः। इति ाजनिष्युद: ॥ (गुका(द्विप्रोघो)स्य कट्मल-(ब्दे विज्ञेय:॥)

ाहः, पुं, (रङ्गपतीति। रन्ज् + किच् + न्यः। अन्यांसी हर्सित।) सन्ध्वरचः। आम्-ाक्ट्**रिस भाषा॥** .

री, ख्डी, (रञ्जन + डीघ्।) भ्रुग्खारोचाँनकाः। ौली। (अस्याः पर्यायो वधा,— गीली तु नौलिनी तूली काल दोला च नी लिका। ञ्जनी श्रीमली तुच्छा यासीका सधुपक्षिका। ीतका कालके भी च नील पुच्या च सा स्मृता॥" | (ति भावप्रकाष्ट्रस्थ पूर्वलाखे प्रथमे भागे ॥) जिष्ठा। इति सेदिनी। ने, ११५॥ भ्रेषा-कां। इति शब्दचित्रका॥ इरिदा।

म्रखाः पर्यायो यथा,— रिहा पीलिका गौरी काखनी रजनी निम्ना। इन्नी रञ्जनी पीता वार्यनी राचिनासिका॥" इति वैदाकरतमालायाम्॥)

यंटी। इति राक्तिं में एट: ॥ वाचि । इति कविक्षयहंगः॥ (स्वं १०-पर०-क॰-सेट्।) रटति। इति दुर्गादास:॥ ो, च्वी, (रक्ते पुरस्य जनक लेन कथाते इति। द्भ बहुलकात् आच्। कीप्।). गौणचान्द्र-विविज्ञाचतुर्देशी। तच सन्वीद्यनाखे

नि क्षेत्रेयम् यथा। यम

भाषे मास्यस्ति पति रटन्यास्या चतुर्हेग्री तसासुर्यवनाया साता गावेचते यमम उद्यवलायासक्षोस्यवलायाम् "अनकां भ्युदिते नाखे माधे कथाचतु ईभी।

सतार्योमकाले तु तच स्नानं महाफलम्। स्ताला सन्तर्णं तु यमान् सर्वपापे: प्रमुचाते ॥" अच तिधिक्षळलात् गौगाचान्द्राहरः। अचा-श्योदयकाल एव सानं पूर्वीताचतुर्दशयम-तर्पणचा यत्त् उदयवेलायां स्वयोदयवेलायां व्यनक्रीभ्यदित इति ईषद्धे निमिति लाख्यानं तत समुद्रकरभाष्यं धृतसतारयोग इति इत्ने-त्तराङ्घांनवलोकनेनेति । इति तिथ्यादितत्त्वम् ॥

"अनुकािस्युदिते काले स्नानं क्युयाते सरिष्णले। भ्रतज्ञकाञ्चलं पापंतन्द्रणादेव नथ्यति ॥ रटन्ती नाभ विख्याता सर्वपापहरा (प्रवा॥" इति मास्यक्ती ५५ घटनः॥

किचित् पुस्तकें सिर्चिचे इटाच वहिच्चेंटे इति पाठ: ॥ 🗱 । तत्र प्रशंसापूजाविधियेघा, — "माघे मास्य सिते पत्ते रटल्यां ख्या चतु इंग्री। तखां संपूजयेनारां महाविभवविस्तरें:। चक्रवत्तीं महाराजी. अवळेव न संग्रय: ॥" इति रुइद्रीलतन्त्रे ७ पटल:॥

च्यपिता।

"मावे सास्यसिते पचे रटल्यास्था चतुर्द्धी। तदाची कार्लिकापूजा सर्व्यवित्रीप्रशान्तये ॥" ं इति कालिकापुरागम्॥ 🗱 ॥

"माघे माखि सिते पद्ये रटल्याख्या चतुई भूरी। तस्यां प्रदोषसमये पूजयेन्सुक्षमालिनीम्॥" रवासायं चुड़ामणिकतक्षवत्त्वाग्रेवध्वक्षस-.नम् ॥ चाचान् स्यासाध्य देवधवाम् ॥ 🕠

र्टितं, चि, कथितम् । रटधातोः कर्मणि ऋप्रय-येग निष्यवस्। (भावे स्त:।) क्रधनमाचे, की॥ (यया, राजतरिङ्खाम्। २।९७८। "वन इरिश्सितीः पदि पदे

स प्रतिभटतां पटइध्वनेईधानै:। यमनुत रहितेच कर्नरेहो:

परिश्रालतां गमनीन्युखन्तियामाम् ॥") रड, भाषणे। इति कविकल्पद्रमः ॥ (भ्वा॰-पर्॰-सक् ०-सेट्।) भाषणं कथनम्। रठति। इति दुर्गादास:॥ 🕆

रण, राति। इति कविकाल्पह्मः॥ (भ्या०-प्र-चाक ॰ चेट्।) रणति। रति शब्दे। इति

रण, सगती। इति कविकल्पह्मः॥ (स्वा०-परं-सक - सेट्।) म, रखणित। इति दुर्गा-

रणं, जी युं, (रणनि पञ्चायने विति। रण्+ "यहिता" हा १। ५०। इतना "विधारस्यी-क्षमचंख्यानम्। "इति काश्चिकोक्या स्थय) * ब्रह्म इथमर, ६८८ १०८।

सनी ७ ६०

'न कूटेरायुधेहन्य न्युयसाने रंगे रगून। न काशिभनी प दिम्बेना मन्याजननजने रसणम्। यथा, ऋविदे। ८। १०। १२। अधातिको माचि प्चनायं रणाय ते सुत: ॥' "र्णाय र्मणाय।" इति तहार्थे सावणः॥ इमगीयें, चि। यथा, तर्नेव।१। ११६। २१। "एकस्यायनयो रावतं रणाय वश्मिषासन्धे

"र्शाय र्सकीयाय।" दति तहा ह्ये साथण'ा) रगः, युं, (रग्+अप्।) ग्रब्दः। कगः। इति मेरिनी। गति:। इति भव्दरवावली। रणतूर्यं, जा, (रणसा त्यम्।) युह्नवासम। · तत्पर्याय:। संगामपट इ:२ चामय (हिक्सि:२। इति चिकारङग्रेघ:॥

रगप्यं, की, (र्गं प्यिम्।) ट्यीरम्। इति राजनिष्युद्: ।

रिकाप्रिय:, पुं, (रिका: प्रियोधस्य । तत्र मांसमचिषा-त्तथात्वमः ।) खेनकपर्चा । इति राजनिर्धेष्टः॥ (विष्:। यथा, सहाभारते। १३) १८६। प्हा "स्तयः स्तविषयः स्तोत्रं स्तुतिः स्तोता र्शापियः॥" युडप्रियमात्रे, चि। यथा, कामन्दर्जीये।१०१३३। "रण्यिः साहसिक च्याक्षसम्सानितस्तया। विच्छिन्नधर्मनासार्थः ऋदी सानी विसा-

नित: ॥") रखमत्तः, पुं. (रसी रणं प्राप्य वा सत्तः।)

इस्ती। इति भव्दमाला ॥ रगमुष्टिः, पुं, विषमुष्टिचुपः। इति राजनिष्ठेग्टः॥ रणरङ्गः, पुं, (रगेपुरङ्गो सन्दः।) रणकातर इस्ती। तत्पर्थायः। प्रतिमः २। इति हारा

वलौ। २०४॥

रणरणं, क्षी, उदाइनम्। इति चिकारहरेष, ॥ रधरण:, पुं, (रशर्ग इति ,श्रन्धास्त्रस्विस्ति। चग्र चाहिलाहच्।) मग्रकः। इति चिकाष फ्रेय: ॥ (रसी रंग: प्रव्हो बस्य । रंगमर्जन-भ्रीलें, चि । यथा, —

"अञादः वरणो रगो रगरगो रागो रगो रावणी

धलां येन रमा रमा रसरमा रामा रमा ' सा रमा।

सत्रीमानदंधी दशी दशदयी दा्धी दशी देखी विष्णुज्जिणुरसोरसीरभरमीरासीरभी-

> कौर्मि:॥" दखहट: 1)

रणर्गाकः:, पुं, उत्कण्टा । इति हेमचनः:।२। २२६॥ (यथा, उत्तरसम्बद्धे प्रथमाद्वी। "अवे सेवेयं रणर्गकदायिली चित्रदर्शना-दिरहभावना देखा: स्वजीहों करीति ॥") रणसङ्कलं, की, (रणस्त्र सङ्गलम्।) तुस्सम्।

इलमर: १२१८। १०६॥ र्यालङ्गरस पुं (रगस्य ख्रावद्वर्य) अर्थ पचौ इति राष्ट्रनिष्ट् 🛭

रति:

इति चिकारङ्ग्रेष:। ह । ८८॥

इति वस + (बाबि) विस्य

इति चिकारङश्यः॥

भाषा ।

क्वरः, पुं, (रतेन व्यस्तिन्छ।)

काकः।

र्ति ग्रन्ट

भविष्यति य

कुड़नी। इति चिकार्क्डप्रेष:॥ रतनारीच:, एं, (रते नार्थां चिनोतीति। चि ने डः।ं) नारीयां शील्यारः। कुक्तरः। सार:। इति मेदिनी। चे, २१॥ घिड्स:। इति शब्दमाला॥ हः।" उमा॰ १।११३। इति हः। टाम्।) रित्निधिः पुं, (रतमेव मिधिवत् मोर्षं यसा।) खञ्जनः। इति भ्व्रह्मावली॥ रति हैं कं, की, (रतस्यं ऋडिरच। शेषादिभाषिति कप्।) दिवस:। सुखसानम् । अँदमङ्गलम्। इति मेदिनी। के, २१०॥ रितबग:, पुं, (रतेन बिगोऽस्य। रतं विशं दव काष्ट-हायकं यस्त्रेति वा।) कुक्त्रः। इति हिम-चंद्र:।४।३१६॥ . रतभायी, [न्] पुं (रनेन खाति तन्करीवासान-भिति। प्रो + णिनि:।) कुक्त्रः। इति हेस-चन्द्र:। १। ३५६ ॥ रति इंडिक:, पुं, (रते रतार्थे वा हिस्डते इति। हिख्, + खुल्।) स्त्रीचीरः। इति चिकाख-प्रेष:॥ लम्पट:। लोचा द्रित भाषा। तत्-पर्याय:। विड्गाः २ द्यलीकाः ३ पञ्चव: ४ दावक: ५ सुजङ्गः ६ चुम्बक: ० लङ्गः ८ भ्दः ६ नारीतरङ्गकः १० खस्तिकः ११ रतनारीच: १२ वन्धक: १३ रतताली १४ कटार: १५ कामी १६ खेटी १० नागर: १८ दासीधिय: १६ं कुण्डकीट: २०। इति प्रब्द-रतान्द्रकः, युं, (रतार्थमन्द्रक इव।) ज्ञज्ञरः। इति हेसचन्द्रः। १। २४६॥ रतान्त्री; स्त्री, (रते अन्दीवा) क्वज्साटि:। इति चिकाराडप्रेय:॥ रतामदैः, एं, (रते रतकाचे चामहीं खा।) कुक्रः। इति भ्रव्यमाला॥ रतायनी, स्वी, (रतमेवायनं जीवनमतियंखा:।) विद्या। इति प्रब्दमाला ॥ रतार्धिनी, च्ही, (रतमधैयत इति । अर्धे + मिनि:। डीप्।) मेप्नाभिलाविकी। इति इतायुधः॥ र्ति:, स्त्री, (रम्दतेष्मधा इति। रम् + किन्।) कार्मदेवपंत्री ॥ (यखा: नामनिरुक्तियेषा, श्रखवेवर्ते प्रस्तिखंखे। १।६। "मनो मयाति सर्वेषां पच्चत्राग्येन कामिनीम्। तन्नाम मन्द्रयस्तेन प्रवद्नि मनीवियः॥ तख पुंसी वाम्पार्धात् कामख कामिनी वरा। चभू बातीव ललिता चर्चेषां मोहकारिकी॥ रतिवेसूव सर्वेषां तां हष्टा सिस्तिनां सतीम्। र्तीति तेन तनाम पवदानि मनीविषः ॥") तस्य उत्पत्ति। नामकार्गं वासप्रकीलच यपा, दच उनाच। "सहे इडियं कंन्द्रपे सहप्रमुखभातिनी। एनां रुह्हीप्य भाषायें भवतः सडधी सुर्गैः 🕽 🤏 ताली, [न्] पुं, (रते तलि प्रतिष्ठां लभते र्घा तव महातिणा सर्वेदा सहचारियौं

घर्मेवो वश्व(लेगी।

माके व्हिय उवाच । द्रवाहा परसी दन्ते देख खेरनलो हवाम । क्रन्दर्भाषायतः क्रवा नाम क्रवा रतीति तां वीच्य मदनो रामां रखाखां सुमनो हराम् . स्रातायुगेन विद्वोश्यो समोच रितरञ्जित: ॥" ंद्रति कालिकापुराग्रे ३ च्यथ्याय:॥ चातुराम:। (यथा, भागवते। १। २। ८। "नोत्पाइयेद् यदि रतिं श्रम एव हि केव-रतम् । (यथा, ब्रहत्संहितायाम् । ७४ । १८। "कामिनीं प्रथमयीवनान्दितां । मन्दवल्गुन्दद्यीड़ितखनाम्। उत्सानीं समवतामाया रतिः चा न धारुभवनेशस्ति मे मिति: "") गुद्धम्। इति मेदिनी । ते । ४९॥ (अध्यो-विशेष:। यथा, महाभारते।१३।१६। ४५। "विद्युता प्रश्रमी हान्ता विद्योता रतिरेव च। रतासासास वै वज्रा: प्रतासारस: गुभा: ॥" छौति:।यथा, रासायसी।११९८।२४∶ "तिष्ठां नेतुरिव च्येको रामो रतिकर: पितु:।" 'रति: प्रीति:।' इति तष्टीकायां रासानुजः॥) रतिबिचा यथा,— "न भवन्ति यहा नार्थस्तुष्टा वादारते मता:। नानाविधेस्तया बन्धे रन्तवाः कामिभिः स्थियः॥ मद्मासनी नागपाधी जतावेछोऽहुँसंपुटम्। कुलिशं सुन्दरखेवं तथा केश्र एव च॥ चिकोलो नर्सि हो ३ पि विपरीत स्तथापर: । चुन्यो वे घेतुक चैवसृतकरळस्तु तृतः परम्। सिं हासनी रतिनागी विद्याधरस्तु घोड्य: ॥" इति रतिसञ्जरी ॥ एतेषां लचणानि तत्तच्छ्व्दे द्रष्टवानि॥ रतिकुटरं, की, (रह्या: कुट्टरम्।) योनि:। इति चिकाराख्येवः॥ रतिक्रिया, स्की, (रत्या:क्रिया।) मेथनम्। तलायाय:। संवेधनम् २ : इति चिकाख्योघ:॥ (यया, जामन्दकीये गीतिचारे। २। २५। ^{*} अफिडोचोपचरणं जीवन सक्सिमि:। । धर्मारियं ग्रहिणां काले पर्ववर्के र(तिक्रिया॥") रतियहं, जी, (रहा: यहम्।) योनि:। इति चिका खप्रेषः॥ रमणमन्दिर्च॥ (यया, हेटन-संहितायाम्। ५३। १६। "पचायमिणामिनतं धान्यायुधविद्गरतिग्रहा-· नेच्छन्ति ग्रांखकारा च स्तग्रतादुर्च्छतं परत:॥"} रतिनामः, पुँ, बीङ्ग्रारतिनन्धान्तर्गतपस्रदश्चननः। तख लच्चं यथा, 🖵 "पीड़ येटू रें उमीव कास कं नासिकी यदि। ंरतिनागः समाखातः कासिनीनां मनीरमः ॥"

इति रतिसञ्जरी 🖟

विक्रोचे ६०।

रतियति पुं(रता पति) कामदेव

मर । यथा,

धारणं संग्रही वाणि कार्यः शियमभी भूता ॥

शास्त्रज्ञाः कुण्यलासापि रतभानः परीचकाः।

रतिस पञ्चातिष्यलमाश्रितो स्तिपतिर्देवस्य स्थोत्-यचे। भवा सममैत्रदं धनुरिषूत् पौच्यान् वन्तन् पिच्चा") प्रविप्रेषस्य करीयां स्थानविप्रेषे तस्वाविभीवो शक्ति श्रीमाधुरीयां जनकजनपदस्याधिनीनां ते गौड़ाङ्गनानां मुललितज्ञवने चीत्कल-प्रविसीनाम्। लङ्गीनां नितम्बे सजलघनर चौ केरलीकेश्-ार्काटीनां कंटी च-स्मुरति रतिपतिगुँर्जरीकां क्तनेव ॥" इति साह्यिह्पंगम् ॥ ाधकः, पुं, (रते: माध इवं। ततः खाँघै कन्।) तिबन्धविष्रेष:। यथा.--गैड्येट्रयुर्मेन कामुको यदि सुन्दरीम्। तिपाधास्त्रयाखातः कामिनीनां सुखावदः॥" इति सारदीयिका॥ प्रय:, पुं. (रते: प्रिय:।) कामदेव:। इति ब्दरदावली ॥ सुरतप्रियस ॥ (स्त्री, प्रत्ति-ाभ्रेव: । यथा, देवीभागवते । ७ । ३० । ६⊂ । गोरावयां विस्वातु गङ्गादारे रति-प्रिया ॥") ग्रा, स्ती, (रतिमेदीयस्या:।) स्वसरस:। सर्भागन्दा रतिमदाधरमः सुमदात्मना ॥" इति जिकारङग्रेष:॥ ान्दिरं, की, (रतेमन्दिरमिव।) योगि:। ति जटाधर: ॥ मेथुनग्रहम् । यथा,— सचारो रतिमन्दिरावधि सखीकणीवधि तः कान्तसमी इतावधि पदन्यासावधि प्रेचितम्। खिं चाधरपञ्जवानधि महामानी श्रिप मौनावधिः र्व साविध नाविध: क्वलंसवां प्रेम्य: पर

श्रीष:। तसा जचर्यं यथा,—

कार्छप्रेष:।

पिषर 🛊

तिमिनस्तदाखात: कामिगीगां सुखावह: ॥"

्मणः, पुं, (रावा रमणः ।) कामदेवः। इति

गचं, की, (रतिं तस्यतीति। लैंचि + स्पत्।)

उत्तरा, स्त्री, (रतौ सत्तरा।) चिरञ्जीवा।

ति श्रेव्यचित्रका । पिड्डिक श्राक रति

बधुवनम्। इति छारावली। ५०॥

इति रतिमञ्जरी 🕆

केवलम् ॥" दिति रससंझिरी॥ मन:, एं, (रती मिच: स्टर्ण इत () रतिबन्ध पातमें दूरधुगी च कासुनं यदि कासुकी।

रतिमुन्दरः, पुं, (रता मुन्दरः मुखावहः।) रतिबन्धविश्वेषः। तस्य लच्चां यथा, — "नारीपदहुयं कामी घारयेह्रदये यहि। प्रतकारतो रमेन कामी बन्धः स्वादतिसुन्दरः ॥" इति रतिमञ्जरी सारदीपिका च ॥ रतू:, स्त्री, (ऋतीयते इति । सम्मिद्यर्घेक ऋत्-सौचधातु: +्"ऋतेरम् च।" उगा०१।६८। इति कू:। स्थम् च।) दैवनदी। सत्यवाक्। इति सिद्धान्तकौसुदास्यादिष्ट्रिः॥ रतोद्दहः, फुं, (रैतं उदहेति प्रापयतीति । उत् 🕂 वह् 🕂 अच्।) को किल:। इति शब्दमाला।। रवं, की, (रमयति इषेयतीति। रम् 🕂 णिच 🕂 "रमेक्त च।" उग्गा॰३।१४। इति **न**ः तकारचानादेश:।) चामानाति:। सुतादि। तत्पर्धाय:। मिख: २। इत्यमर: ॥ (यथा, कुमारे। ५ । ४५ । "न रतमिंविष्यति चिग्यते हितत् ॥") खनातिश्रीष्ठ:। इति सेहिनी॥ (यथा, माकंख्ये। प्या ४५। "स्क्रीरत्नमित्रार्वङ्गी द्योतयन्ती दिश्रस्तिका॥") भाशिकाम्। वकाम्। इति राजनिष्टः॥ 🗱 अयं रंजीत्पत्तिकारणम्। यथा,— स्त उवाच। "वच्सि परी चां रत्नानां वलो नामासुरी०भवत्। इन्द्राद्या निर्च्चितास्तेन निर्जेतुं तेने भ्रव्यते ॥ वरवाजेन प्रशुतां याचितः, स सुरे सेवि। वलो दरौ खपस्तामतिमलो मखे इत: ॥ यशुवता विशेत् स्तमी स्ववावशाश्राविधान्त्रतः। वली लोकोधंकाराय देवानां चितका स्यया ॥ तस्य सत्त्वविश्रहस्य सुविश्रहेन कमीयाः। कायस्थावयवाः सर्वे रत्नवीजलमाययुः॥ देवानामण यचाणां सिद्वानां पदनाशिवाम्।

रतवीलमयं याहः समहानभवतदा ॥"*॥ खय तस्याकारस्यानानि वथा,— "तेषान्तु पत्ततां देगाहिमानेन विद्यायसा । यद्यत् प्रमात रतानां बीजं कचन किञ्चन ॥ महोदधौ सरिति वा पर्वते कानने श्रिष वा। तत्तदाकरतां यातं स्थानमाधियगौरवात्॥ तेषु रचोनिषयातयाधिमान्यवहानि च। पादुभैवनि रतानि तथैव विगुणानि च॥ वत्रमुकाष्ट्रमणयः सपद्मरागाः समरकताः

श्रीताः । व्यपि चेन्द्रनीतसणिवरवेटूर्याच गुव्यरागाच्य । कर्कतन सपुलकं कधिराचसमन्त्रतं तथा विद्रममणिच यत्रादुहिएं संग्रहे तज्हें: ॥॥॥ चाकारवर्णी प्रथमं गुणदोषौ वत्कलं परीचा

म्हत्यंच रत्नक्षणते विकेषेयं धर्वपारतायाम् ॥ क्षत्रमेषुपणायन्ते यानि चौपहते । दोषेचा गुमयुक्त भी घीयमी

रनानां प्रथिवीसुचा

त रव स्टामाचाया वेतार: परिकीर्तिता:॥" इति गारड़े ६० अधाय: ॥ विशेषस्त्रपरीचा तत्तच्छव्दे दृष्ट्या ॥ 🛪 ॥ चतु-र्देश सहारतानि यथा। रुप्रक्वोचित्रणः ंतत्तनय: श्रप्रविन्द्रचतुर्देश्यमहार्त्रचक्रवर्त्ता-भवत्। चतुर्देश महान्ति रतानि यसा सः। रतानि तु ख़जातिश्रेष्ठानि धर्मसं चिनोक्तानि। "चकं रथी माणि: खड्गंचर्म रतच पचसम्। केतुर्विधिच सप्तेवसप्राग्गानि प्रच व्यति ॥ भार्थाः पुरोहित स्विव सेवानी रथक सं यः। पत्तार्थी कलभर्चति प्राणिनः सप्त की (जीता, म चतुर्दशीतानि रक्षानि लर्वेषां चक्रवर्तिनाः सिति। इति विख्युरागि ३ अपि १२ अधायः तड़ीका च॥ (ग्रंथ रत्नस्य निकृत्ति:। "धनार्थिनो जनाः सर्वे रमन्तेः (मान्ननीव यत्। ततो रक्मिति प्रोत्तं भ्रव्यभास्त्रविभार्हे ॥" थ्ययं रत्रस्य नामानि स्वरूपनिरूपस्यः।

"रतं कीवे मिणः पुंभि च्लियामिपि निगद्यते। तत्तु पाषाणभदीशस्ति मुक्तादि व तद्विते॥" व्यथ र्वागां निरूपणम्।

"रतं गारुततं पुत्रपरागी माणित्रवमेव च। इन्द्रनीलक सोमेदस्तथा वैद्ध्यंसिलिए॥ मो सिक विद्रमचे ति रहात्य सानि वै नव। रतं हीरा। गारुतानं पान्नं। नाणिकां पद्म-रामः। इन्द्रनीलः लीला।

विष्णुधनसीं तरेशीप नवस्वविरूपणम्। स्तापलं दीर्कच वेटूर्यं पद्मरायस्। पुष्परागच गोमेरं गीलं गानस्रतन्तया। प्रवालयुक्तार्खेतानि महारदानि वै नद ॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्वस्वके प्रथमे भागे। रत्नकन्दल:, पुं, (रक्षानां कन्दली नवाङ्कर दव।) प्रवालम्। इति प्रव्हरसावकी ।

रतकूट:, पुं (रतमय: क्रूटो सङ्गमस्य ।)पर्वत-विशंष:। इति पन्ट्रवायकी॥ (कीं, हीप-विश्रेषः । यया, कथासरीत्सागरे । २६। ३। "यस्ति दीपवरं मधी रतत्र्टाख्यमस्वैः।। खतप्रतिष्ठकाचाकी भगवान् चरिर्व्या॥") र्तगर्भः, एं, (रवानि गर्भे लक्ष्या अधिकारे 2स्त ।) अपेर: । इति चिकागड्याप: ॥ (रङ्गाप-गर्भेटसा।) समृतः। इति राज्विसेखः।. रतमर्भा, स्त्री. (रत्नानि मर्भे मध्येश्खाः।)

प्रथिवी। इति हिमचन्द्रं: । ३ । ३ ४ उपचारात् गुगवत्पुचवती च॥ रत्नदीयं,सी, (रत्निर्मितं दीपम्। शाक्षपार्थववन् समांस:।) रत्निनिस्तसानम्। यथा,-

"विं इस्कलाधिकं रूढ़ां नानान द्वारभूविताम्। चतुर्भृतां महादेवीं नागयक्रीपवीतिनीर्भृ॥ खोधम चि

ीयानी बाखाक्य बद्धीतन्म ।

अन्तभानु स्तृ

नारदादीमाँ निगामें: सेवितां भवसुन्दरीम्। चिवलीयलयोपेननाभिनालन्द्रशालिनीम् ॥ र्झडीपे सहादीप मिहासनसमिति। प्रकृतकसलारू एांध्यायेलां सवगेहिनीतृ॥" इति तन्त्रकारे जगहानीध्यानम्॥ ब्रधेनुः, स्वी, (रतनिस्मिता धेनुः।) महा-' दानविशेष:। यथा,— मत्य उवान। "अघानः संप्रक्यामि महादानमनुत्तमम्।

र्क्षेनुरिति ग्यातं गोलोकपलट् नृषाम्॥ पुगयन्दिनसपासाय तुलापुरुषदानवत्। कोके प्रावाइन के त्वा नती धेतुं प्रकल्पयेतु॥ भूमी क्राणाजिनं कता लवगदी गसंयुतम्। धिनं रतमयों कुथान सङ्कल्पा विधिपृश्यकम्। स्वापयेन पदारामामामेका प्रति सुखे बुधः। पुष्परागधनं तदद्घीनायां परिकल्पयत् ॥ ललाट हैमनिलकं सुक्तायलभूनं हफ्री:। अयुगे विद्रमणनं शुक्ती कर्णह्ये स्टूते॥ काञ्चनानि तु अङ्गाणि शिरी वज्रशतात्मनम्। मीवायां नेत्रपटलं गोमेद्वसम्बितम् ॥ दन्द्रनीलग्रतं एके वृह्यं शतपार्श्वेतौ। म्फाटिके रहरं कार्यं मौगन्धिक ग्रताम् सृदि॥ खुरा ईसमया: कार्या: गुच्हं मृक्तावलीसवम्। ख्यंकान्तेन्द्रकान्ती च बागं कर्र्यन्दरीः ॥ कुषुसानि च रोमाणि रोष्यं नामिच कार्येत्। गारुत्मनभ्रतं तद्दस्धीन परिकल्पयेत्। तथाम्यानि च रक्षांनि स्थापयेन् सर्वसन्दिष्ठ । कुर्याच्छकरवा निकां गोमधन्न गुड़ात्मकम्। गोम्ह्यमात्र्यभ् तय। द्धि दुग्धं सरूपनः। युक्तायं चासरं ददात् सभीये ताम्बदो इनस् । कुष्डलानि च हैमानि सृष्णानि च प्रास्तितः। कारयेदेवमेवन्तु चतुर्धांग्रंग वस्रातम् ॥ तयायानि च सर्वाणि पादां भेन्नुमयां स्तथा। नानाप्रवानि सर्वाणि पद्मवर्णविसानसम् ॥ गव विरचनं कला तद्वद्वीमाधिवासनम्। ऋत्विग्रम्धो इचियां इत्वा घेतुमामन्त्रयेत्ततः।

गुडघेनुवरावाहा रहको हाहरे तत: । लं सर्वदेवगणधाम यतः पठन्ति क्ट्रेन्द्रविग्णुक्रमजासनवासद्वाः । तसात् समत्तस्वनचयहेतुवृत्ता मां पाहि देवि भवसागरपौद्यमानम् ॥ च्यामन्त्र धेनुमसितः परिवर्तत्र अक्या दलाह्जिय गुर्वे जलपूर्वके ताम्। वः पुग्वभाष्य दिनसच सनोपनाचः पापेविस्तातन्रित पदं नुरारे: ॥ रति सक्तवविधित्रो रवधिनुपदानं विनर्ति च विमानं प्राप्य टेरीप्यमानम्। कलिकशुष्वस्ताने वन्ध्भः पुत्रपोन्ने: स 🗑 महनसुरूप' स्थानसभीत प्रसी'।"

प्रदास्तिको नाम २ हर चरश्राय 🛊

कीर्यने रक्षप्रेत इति मत्स्यपुराखे म

रतपारायणं, की, (परायणमेव। छाण्। रतस्य पारायणम् ।) सर्वरतस्यानम् । यणा,— "मसुद्रोपत्यका है मी पर्वताधित्यका पुरी। रनपारायणं नाचा बङ्कीत सम मैथिति।॥" इति सङ्घः 🛚 रत्नप्रभा, स्त्री, (स्त्रानां प्रभानः।) जिनानां नर्कः-विशेष:। यथा,---

"रनग्रक रावालुकायङ्गधूमतमप्रभाः। महातमप्रभा वेळधी०धी नरकभूसय: ॥" इति हैसचन्द्रः॥ रत्नस्खं, की, (रत्नेषु सुखम्।) हीरकम्। इति

हिसचन्द्र:॥ रतराट्, [ज्] की, (स्त्रेषु राजते इति। राज्+किए।) माणिकाम्। इति राज-निर्वेख्:। रतन्ने हम्म ॥

रत्नवती, स्त्री, (रत्नानि सन्त्यस्थामिति । रतः + मतुष्। मखा व:। उशिलात् डीप।) पृष्विती। इति भ्रब्दमाला॥ (राज्ञो वीरकेतो: कत्या। यथा, कथासरित्सागरे। ८८। ६। "नन्दयन्यभिधानायां पत्न्यां तस्योदपदत । सुता रत्रवती नाम दंवताराधनार्क्णिता॥") रत्नयुक्ते, चि॥ (यथा, रघु:। ६। ८।

"पराईप्रवर्णास्तरणोपपन्न-मासेदिवान् रत्नवदासनं सः॥" फालप्रदेच चि। यथा, ऋग्वेदे। ३। २८। ५। "घारत्वन्त्रसम्टतंषु चाग्विम्॥" "रज्ञवन्तं रत्नभ्रव्देन खर्गादिल च्राग्रुत्तसं पल-सभिधीयते तद्वनां पाताप्रदम्।" इति तद्भाष्ये सायण:॥)

रत्नवर्षेषं, की, (रतानि वर्षितुं भ्रीलस्स्य। ट्रब 🕂 "लघपतपदस्प्रेति।" ३।२।१५४। इति उकम्।) गुष्पकर्थः। इति ग्रन्थरतावली ॥ रत्नवर्षगाधीतो, नि ॥

रत्नसानुः, पुं, (स्त्नानि सानी प्रस्ये यस्था) सुनेरपर्वतः। इत्यमरः। १।१।५२॥

रत्नस्थः, कती, (स्तानि स्ते इति । स्त्र प्रसर्वे 🕂 किए।) एथिवी। इति हेमचन्द्रः। ४।३॥ (यथा, राजतरिङ्गस्याम्। १। ४२। " (चिलोक्यां रत्नसः इतस्या तस्यां भ्रमपते हैं रित्। त्रच गौरीगुर: श्रेबो यत्तस्मित्रपि मख्डलम्॥"

रत्रप्रसक्तारिखि, चि।यपा, रघु:।१।६५। "न मामवति चड्डीपा रत्नस्र (प मेदिनी ॥") रत्नाकर:, पुं, (रत्नानामाकर: उत्पत्तिस्थानम् ।)

समुद्र:। इत्यमर:। १। १०।२॥ (यथा, महाभारते। ३।१०१।२३।

"दुर्गे समाश्रित्य सहो सिंगसन्तं 🕝 र्जाकरं वर्षस्थालयं सा ॥")

रक्षोत्मशास्य ॥ (खनामखातकविविश्रेष्ठ:। वया- राजशेखरक्षठञ्जोकः ।

भासायमुक्ति चवार प्रायो

च तु ध्वनिगायापञ्जिका-वक्रोक्तिपचाणिका-**चर्**विचयाहियञ्चप्रयोता । विदाधिपत्यपरनामायं कदि: काप्सीरदेशे-2विन्तिवसीयो राज्यकाले समुत्यमः। तथा ५ राजतरङ्गियाम्।५।३६।

"सुक्ताकराः भिवसामी कविरागन्दवङ्गः। प्रयां र्वाकरसागात् साम्त्राच्ये । विल-

वर्भमाः ।" **अवन्तिवकौरा**च्यकाल**स्त** ७**०० श्**काब्दा**दार** । ८०६ प्रकाब्दपर्थन्तमासी दतस्तत्कालीन सनायं क्विरिति चायते। रताकरप्रकीतं ऋर्विज-याभिधं पचाधत्मगीताकं महाकाखं काध्मी-रेष्ठ प्रसिद्धमस्ति ॥)

रनाङ्क:, पुं, (रज्ञानामञ्जू चिद्धं यस्तिन्।) विष्ण्-रथ:। इति भ्रब्दरतावली॥ (रतानासङ्क:।) रिविच्चा ॥

रवाचल:, पुं, (रवनिर्मित: अदल:। भूाक-पार्थिववत् समासः।) हानार्थमिणिमयपर्व्वतः। "अतः परं प्रवच्यामि रक्षाचलमत्त्रसम्।

मुताफलसइसेग पर्वत: स्थारगुत्तम: ॥ मध्यम: पञ्च भ्रतिक स्क्रियन्ते गाधम: स्टुत; । चतुथों ग्रेन विव्यक्ताः पर्वताः स्यः समन्ततः 🛭 पूर्वेण वजामोमेदैई चिशेनेन्द्रनी सर्वी:। पुष्परागयुते: कार्यो विदक्षिमेन्समादन:॥ वैदूर्यविद्रमी: पञ्चात् संभिन्नो विमनाचनः। पद्मरागसमी वर्षे कत्तरेख तु विन्धसेत्॥ धान्यपर्वतवत् सर्वमचापि परिकल्पयतः। तदरावा हनं कत्वा यचान् देनां स्व कास्वनान् ॥ पूजयेत् पुरुपमानी वी: प्रभाते चाच पूर्व्ववत । पूर्ववद्गुरऋविम्थः फलमन्त्रानुदीर्येत् ॥ यथा देवगणा: सर्चे सर्वस्त्रीव्यवस्थिता:। लच रतमये नित्यमतः पादि महाचल। ! यसानतप्रदानेन तुष्टिं प्रकुरते हरि:। सदारतप्रदानेन तस्तातः पाह्य पर्वतः।

स याति वेषावं लोकसमरेश्वरपृज्तिः। यावन् जल्पण्तं साग्यं वसेचे इ नराधिय। रूपारोग्यगुगोपेत: सप्तद्वीपाधिपो भवेत् ॥ जसाहत्यादिकं कि सिद्यद्वास्य वा कतम्। तत् सर्वे गाम्रमायाति गिरिवैष्य इती यथा ॥"

अनेन विधिना यस्तु द्याद्रलं महागिरिस्।

इति मात्ये ६० अध्याय: ॥ रतासरणं, ली, (रलविधिष्टमाभर्णस्।) सणि~ मयालङ्करसम्। अड्डाची महना इति भाषा ॥ तस्य धार्गगुणाः।

"वर्षं यश्खमायुष्यं ग्रीमह्रासनस्ट्नम्। इर्धणं काम्यमोजस्यं रत्नामरणधारणम्॥" दति राजवस्यभः ।

रिवः पुं, (ऋच्हति प्राप्तीखनेनितः त।" उमा०३ २। इति

दमे

नप्तमृष्टिष्टकः 🕕 👚

बारती इत्यापे। दात मरत ॥ (यथा महा-रते ७ १२ १९ । अस्रातमहाताहुगू होरस्क सुदुच्चेय ॥ ', क्षी, (रत्रह्मम्।) योनि:। दति भ्रव्द-भावनी ॥

पुं. (रम्यतेश्नेनश्च गा। रम्+ "हान भिनीरसिकाशिभ्यः क्यन्।" उगा०२।२। त क्यन्। अनुनासिकातीपचा।) कायः। गथा, गीताणम्।

शासानं रिष्यनं विश्वि श्ररीरं रथमेव च ॥") रण:। वेतसत्रचः। इति विश्वः॥ (अस्य वायो यथा,—

ातमी नम्न कः प्रोत्तो वाणीरो वज्ञुणक्तया।
अपुव्यस्व विद्वलो रथः ग्रीतस्य कोर्तितः॥"
ःति भावप्रकाग्रस्य पूर्व्यख्ये प्रथमे भागे॥)
विग्रस्यः। इति राजनिर्वयः॥ चक्रग्रस्युडार्घयानम्। तन्पर्यायः। ग्रनाङः २
स्नः ३। इत्यसरः। २। ८। ५१॥ स्वस्यसम्। इत्यस्यः॥ (यथा, मनः। ८।२६५।
चेत् तु प्रथि संरद्धः पशुभिवा रचेन वा।
।। प्रयेत् प्राणस्तत्त्व इष्ट्योश्विचारितः॥")
वारा भस्यग्रमाः।

्दारा ध्रमणगुणाः। इद्यन्थरत्रदेशितात्रीक्षेत्रगं वातकोषणम्। श्रीकरणसङ्गानां वट्यं विद्वविवर्त्तनम्॥" इति राजवल्लमः॥ ॥॥

विशेषाणां नामानि यणा,—
हार्षे चक्रवद्याने प्रताङ्गः स्वन्दनो रथः।
होडार्षः प्रव्यस्यो देवार्थस्य मरुदयः ॥
स्वो रथो विनाधिकोऽध्यरथः परिवातिकः।
हिएः प्रवहणं इयनं रथगर्भकः ॥
स्सु प्रकटोऽथ स्वादन्ती कम्बलिवाह्यकम्।
तक्षान्ववस्त्राद्यास्त्रेस्तः परिष्ठते रथे॥
स्कुत्वन्त्री यः स्वात् संवीतः पास्कुत्वन्तिः।
तु हेपो वियावस्त्र यो हती हीपिचमाणा ॥"
हति स्विमचन्दः॥

लोकस्य रथो यथा,— इतं विषयतीभिक्तिष्टमतं सधोपमम्। जकान् भोकियितातु खबच बुस्ने विसः॥ सिन्नकरे तच भातकुम्भरधं वरम्। युविष्रप्रकाच यतनां गगनाद्दी। द्षेषसंयुक्तं रत्नसारपरिच्हदम्। सामीतिबहुच महत्रकतामी ग्रवताम्।। ाचासरपंयुत्ता विद्यमुद्वां भुकान्दितम्। र्जातप्रस्नामां मालाचालविराजितम् ॥ चक्रचमायुक्तं मनीयायि मनोश्वरम्। तं पावदेहिं अर्जनमाला विभूषितै:॥ वस्तप्रीधाने रक्षालङ्कारसूषितै:। पौवनसम्पद्गे: भ्यामणे: समनोहरे:॥ जिम्रली इसी गीपने मधरे नरे:। खपुन्छ्गुझमालागड्डवाङ्गमपुड्की: ॥ बह्य रथात्रुणें ते प्रसम्ब हरे महन्। मारोष्ट्य वर्तुन्दराज्ञाचकामिनी ।

विष्रभाषा हरि नखा नर्मुगोनोकसी साम वभूवर्गापिका सद्यस्त्राहा मातृषावयहान्॥ इ.त ब्रह्मवेवने मीक्षणनक्षक्षे १८ अध्याय देखा रथयाचा यथा,—

बह्योबाच ।

"सूबक्तं संप्रवच्छामि देवाराधनमुक्तमम्। यन् अला सर्वकामाणां याप्तिस्प्रिभेविष्यति॥ दिनदन्तमयेई रहे हैं मबड़े: सुशोभने:। विचित्रपद्मरामाद्येकीसिकिषधोमितीः ॥ रयन्ते. कारयेदेचा सप्तभौमं मनोरमम्। दुक्तवन्त्रसंक्त्रमईचन्द्रीपश्रीभितम्॥ घरटाकि क्रिण प्रकारं । चामरे: कटकान्दितम्। पताकाध्व जशीभाटंग दर्पसै रूपशीभितम् ॥ तं रथं पूषयेच्छक जातीकुसुममस्त्रकी:। पारिजातकपुर्वेश यचकईमचन्दनै:॥ सुगत्वधितै: सत्वा देवीं तत्र निवेशयेत्। प्रतिमां श्रीभगां वता ! महासुरचयङ्करीम् ॥ पूज्येद्रपविन्यस्तां सर्वभङ्गलसङ्गलाम् । दुर्गाकात्यायनी देवी वरहा विन्यवासिनी ॥ नियुक्तश्रममयनी महिषासुर्वातिनी। प्रसीरतु सदा मेश्सु यच नो वाष्ट्रितं हृदि॥ ध्वनेन विलिपूर्वेण नमस्त्रारयुतेन छ। पूजियला तती नेया समस्ता घरगीतकी;॥ पच्चमी सप्तमी पूर्णा नवस्थे नाइ भीष्ठ च। खतीयाशिवविद्येशिद्विसेष्ठ्नवेश्व च ॥ महानदीनद्सं ज्ञपर्वतस्वगेषु च। तच सर्हपविचालं सहदाविष्टविकीतम् ॥ श्रीलं वा न्यस्ययं वापि क्षत्वा वास्तुविचारितम्। सर्वेव दगसंपूर्ण सर्वशोभासमन्दितम् ॥ पूर्व च कारयेक्क प्रकार्याचां प्रचित्रे। महाजनपद्यितां सहास्त्रीसः ससङ्गुलाम् ॥ सर्वात्रपाननेवेदीः समस्तीरपि पूजवत् । द्यादिन प्रक्र सर्वे सर्वेद्सु समनात: ॥ भूयो वेतालसंघस्य मन्त्रेखानेन सुवत । । रच मां निजमूतिम्यो विलं एक सदा धियम् ॥ मातर्मातवेरे दंवि ! सर्वनामार्थसाधिनि । ष्मनेन विज्ञानेन सर्वकामान् प्रयच्छ है। एवं दक्ता विलं भाक्ष तथा दंशावतार्थेत्। विव्यवेद्भवपीठे तु मक्तिकपधीभिताम्॥ तत्रस्यां पूजयेईवी हैमरूपेष तामने:। क्षमस्य सहस्रेण गन्धीदक्सप्रिती: ॥ समस्तप्रतसम्पर्णियं त्रिये रथ पहाने:। सापबेदेकमेकेन रत्नगर्भेन वेई है: ॥ वेदमङ्गलभ्रव्हेन प्रख्वादिव्यनिसनै।। वेग्रवीगाम्टर्ङ्गेच घरटाकिङ्किशिशाविगी;॥ कापविवा तती देवीं निर्मन्केन्ट्रननी: मुमी:। मोमयादिकते: पद्मेदींपवर्ममा विश्वोधिते: ॥ सस्तिवैर्गन्दकावर्तीः प्राङ्गेनीलीत्मलीतालीः। यवप्रात्यङ्करोडिहैयैवाचारे निमन्त्रयत्॥ प्रत्येवच रहेडूमं प्रत्येसं कलरें: सपित्। तया कपूरचोदेन पन्दने अकुमेन च । तेन दंवीमासिया पूज्येत 🛊

हेमजेजी जिसा ही रतमा ही रने कथा वासीसि सुमनाख्ये पुनध प ससुत चिपत । भन्तवित तथा बन्धा हिजातीनथ दु खितान् अच्यभीच्यात्रपानेन तच सर्वीच प्रीगधित्॥ भोजविला जमाचेत देवि मे पीयतामिति। र्धे कता तथा देवीं पुनरेव गई नयत्॥ महता जनसंघेन समस्तविभवान्त्रिः। भानारेशापधं सर्वे पुष्पट्टां चते केले: ॥ प्रचिष्यसार्थी: कचामि: स्त्रीमिभेड्न कवाहिमि क्तिवेन यथा गांसुं कला पहुं प्रचकिरे। प्रश्रीमां पर्ये श्रीमां दारश्रीमां गृहे गृहे। कार्यीत तथा प्रक्र सर्ववाधां निवास्येत्। अक्टेबास्तरवस्तिसान् प्राविष्टिंसां विवर्जवेन बन्धनस्या विभोत्तया कथाः क्रोधारिश्चवः। च्यकालकौसदी एक स्ययाचान्त कास्येत्। सर्वदा सर्वदेवेस्त भक्तरावीः प्रतिष्ठिता । ृर्थयाचातदा प्रक्रसरेः स्वर्गे सदाक्षता। तथा किन्नरात्यर्वेभ् पानालिनवासिभि:॥ र्धयाचाप्रभावेग मोहली हिवि हेवता:। व्याहिको रचवाचा छाहचेन नभसः हामेत् । देशो दिखदिमानस्या रथयाचाप्रभावनः। क्रीड़न्ते विविधिभोगी: सर्वातङ्गविवर्शिता:॥ तथा लसपि इंतेन्द्र । रथवा चाकरी भव। शिवायाः शिवदाय।स्तु परमेण समाधिना।

चार्य उपाच। रथयात्राहातं पुगर्यं महाको वामवस्य तु। पूर्वे यन् कथितं तात तत्ते सर्वं मयाखिलम् ॥ चापितं गाच सन्दे हो दंवी माहालामुत्तमम्। यः पठेत् प्रशुवाहापि भक्तिसान् वृपनत्तम। स सुखं यदा: सीभाग्यं पुचवाविमधं भिनाम्। लभते नाच सन्देह इत्येत्रं ब्रह्मकारिवनीत् ॥ खनरोन कते राज्ये पुरा शक्रस्थ कीर्निता। धनरस पूरीपाप्तिकंरमस्य च वावृता ॥ क्ति स्थाने क्षता तेन नथा श्रुत्वाच निऋते। **सञ्जतं प्रया इरार पृरीभौगवती: शुभा: ॥**" इति ईशीपुराण र्ण्याचाविधिमाहासा ३८ वधाय: ॥ 🕸 ॥ नवयदार्भार्या वया, – "वीजनानां सहसाणि भास्त्रस्य र्थो मन। ईश्राद्ख्यसंघेवामार्दिशुणी दिशमत्तमाः ॥ साईकोटिस्तथा सप्त नियुतान्यधिकानि त्। घोजनामान्तुतस्यानं तत्र क्यं प्रतिष्ठितम्। चिनाभिमतिपचारे वसीभिन्यचयात्मक । संवत्सरना यन् सन्सं कालचकं प्रतिष्ठितम् ॥ चलारिंसन्सइसाथि डितीबीरची विवस्ततः। पंचाचानि तु सार्हानि सान्द्रनसा हिचीत्रमा. अन्यमागन्भयोः प्रमार्गे तत्पराह्याः। भूयोग्चलद्युगाई च धुनाधारं रयख ने । द्वितीयेग्चे तु तचकं संस्थितं गानसाचले। इयास सम क्रहांसि तज्ञामानि निवीयत । गायत्ती च इह्युणिक् जगती पंक्तिरेव च। चारुएप विष्ठुविद्युक्ताम्बन्दासि श्वरचा रथ।"१ इति की मी ३८ वाश्वाय ।

रथस्त्रचक सोमस्य कुन्दामास्तरः वाजिन बामदाचियनो युक्ता नम् तेन निमाकर वीधाध्यामा चर्ति नचत्राणि र्वियधा सोमपुचस्य चाराभिवाचिभिवायुवगिभि:। वारिजै: खन्दनी युक्तक्तेनाची याति सर्वतः ॥३॥ मुक्रस्य भूमिजेरसी: स्यन्दनी दश्मिर्वत:॥ ४॥ ग्रहाभिकाय भौमस्य रथा हैम: सुग्रोभन: ।५। हहस्तरिषाष्टाय: स्थन्दनो हिमनिकित: ॥६॥ र्षस्तमोभयो च्यो मन्दस्यायसनिर्मित:। ७। स्वर्भागीमस्किरारेच तथा मङ्भिक्येवृतः॥८॥८॥ एते महाग्रहाणां वे समः ख्याता रथा नव। सर्वे ध्वे महाभागा निवहा वातरिख्सिं। ह ग्रहचीताराधिष्णानि भूदे बडान्बरीयत:। भ्रमन्ति भ्रामयन्धेनं सन्वेशयनितरिस्सिः ॥" इति को से १० अध्याय: ॥ 🕸 ॥ श्रीजग्रज्ञायदेवस्य रयः याचाभ्रव्ये दर्खः ॥ 🕸 ॥ (त्रिपुरदक्षनार्थे सदेश्वरादिष्ठा देवा येन प्रकारण तद्रषं विकितवन्तस्तदाह। मात्या १३३। 180-58 " (जिनेच एवसुक्तस्तु दंवै: श्क्रप्रोगमें:। उवाच इंवान् इंवेशी वरदी तथवाहन: ॥ यपगच्छत् वो ईवा सष्टदानवनं भयम्। तरहं चिपुरं धच्छे कियतां यहमदीमि तत्॥ यहीच्छ्य भया दार्घतन् पृशं सहदानयम्। म्यमीप्यकं महां सञ्चयकं किलास्य ते॥ दिखाससा तथाकास्ते सपितामचकाः सुराः। त्रंथ युक्का सन्दार्वं चक्रके रयस तसम्। घरां कूबरकी दो तु रुद्रपार्शचरात्त्री। अधिकार्ग भिरो मेरीरजी सन्दर एव च ॥ चक्र्यन्द्रस स्थंक चक्रे का छन-राजत । क्षणपदं भूकपदं पद्महयसपी धरा: । र्षनिमदयं चक्र्ें वा ब्रक्षपुर:सरा:। मारिह्यं पचयसं यन्त्रमेताच देवताः॥ कमलाश्वतराम्याच गागाम्यां समविष्ठितम्। भागिकाङ्गिराचैव बुधीरङ्गारक रव च । भ्रगेश्वरस्तधा चाच सर्वे ते देवसत्तमाः। वरूपं गगनं चत्रुश्वाररूपं रघस्य ते॥ क्षतं दिजिक्षनयनं चित्रेणुं प्रानको स्मिकम्। मिणमुक्तीन्त्रभीलेख वृतं च्रयस्कः सरेः । गङ्गा सिन्धु: श्रतह्सः चन्द्रभागा इरावती। वितस्ता च विषाधा च यसुना गण्डकी नया। सरखती देविकाच तथाच प्रस्यूरमि । रता: सरिद्धरा: सर्वा वेगुसंज्ञा: अना रघे। धतराष्ट्राच्य ये जागास्ते च वेद्यात्मकाः कताः। वासुकः: कुलजा ये च ये च रेवतवंश्चाः॥ ते सर्पा द्रमेसन्य्णां चामत् खेळान्नमाः। चवतस्यः ग्रा भूवा नावाजातिस्थाननाः । सुरसा सर्मा कडू विनता शुचिरेव च। ल्या दुस्चा सर्वोग्रा चलुः सर्वेश्रमस्तया ॥ नसरधा च गोवधा वालवधा प्रचाभयाः।

मराभूना प्रक्तथश्च तदा दगरघेऽभ्यक्षु'॥ युग चातुर्क्शोचप्रयोजका

चतव्या सलीलाच दभूत्र खणकाडला तद्यम युगसङ्खाञ्च र्घणीचे प्रतिष्ठितस धृतराकेण नागन बहु वलवता सहत ऋग्वेरः सामवेरस यजुर्वेरकाषापरः। वेदास्वार एवेते चलारसुरमा भवन्। च्यबदानपुरोगाणि यानि दानानि कानिचित्। तान्यासन् वाजिनां तेषां भूषणानि सहस्रशः ॥ पद्मदयं तत्त्वकः सर्कोटक-धनञ्जयौ। नामा वभूषुरेवित ह्यानां वालबन्धनाः ॥ चोङ्कारप्रभवास्तावासन्त्रवन्नत्रत्रियाः। उपदवा: प्रतीकारा: प्रशुवन्धेष्टवस्तथा॥ यज्ञीपवाचान्येतानि तस्तिन् लोकर्ये शुभे ! स्वा-मुक्ता-प्रवालेस्तु भूषितानि सहस्रप्र:॥ प्रतोदोङ्कार सवासीत् तदसञ्च वष्ट्कतम्। सिनीवाली कुइ राका तथा चानुसती शुभा॥ योक्काग्यासंस्तुरङ्गामामपसर्पमाविग्रहाः॥ त्रमान्यय च पीतानि खेतमाञ्जिष्ठकानि च। चवदाताः पताकास्तु वभृतः पवनेरिताः ॥ च्यतुभिच छत: षड्भिधंतु: मंबत्यरी २ भवत्। व्यजरा व्याभवचापि सास्विका धनुषो हटा 🛭 कालो हि भगवान् कदस्तक संवत्यरं विदु:। तस्माटुमा कालराचिर्दत्वो ज्याश्जराभवत्॥ सगर्भे विपृरं येन दग्धवान् च चिलोचन:। स इष्ठविष्ण्सोमानि-चिदैवतमयोग्भवत्॥ चाननं हामिरभवक्कत्यं सोमसामीनुदः। तेजसः समवायोग्य चेघोस्ते जो रघाङ्गध्यः॥ तसिंच वीयंवडार्यं वास्तिनांगपार्धवः। तेण: संवसनाधं वै समोचातिविधो विधन्॥ हत्वा देवा रथचापि दिखं दिखप्रभावत:। नोकाधिपतिसम्बेख इदं वचनमबुवन्॥ संस्कृतीय्यं रथीयसाभिस्तव दानवध्यक्तित्। इदमापत्परिचार्यं देवान् सेन्द्रपुरोगमान्॥ तं मेरशिखराकारं चैलोक्यरघमुत्तमम्। प्रभूख देवान् साध्विति रथं प्रश्निति श्ङूरः॥ सहुर्देष्ट्रारयं साधु साध्यित्का सहर्म्मुहः। खवाच सेन्द्रानसरानसराधिपति: खयम् ॥ याद्योश्यं रथः क्षेत्रो युवाभिर्मम सत्तमाः। ईडग्रोरयसम्पत्तायना ग्रीवं विघीयताम्॥ इस्रुक्ता देवदेवेन देवा विद्वा दवेष्ठभि:। अवापुमेहतीं चिन्तां कयं कार्यमिति अवन्॥ महादेवस्य देवीय्यः को नाम सहसी भवेत्। मुक्ता चक्रायुधं देवं भोपास्य द्युमाश्रितः॥ बुरि युक्ता इवीचायो घटनत इव पर्वतै:। निम्बसन्तः सुराः सर्वे कथमेतदिति बृवन् ॥ चहं सार्थिरिल्का जयाहाश्वांसतोरयन:॥ ततो इवै: समसर्वै: सिंहनादी महान् छत:। प्रतोहहर्सं सम्मे हा त्रहार्यं स्ततां गतम् ॥ भगवानपि विश्वेग्री रथस्ये वे पिताम है। सहमः स्रत दल्ला चाररोह रथं हरः। **आरोहति रघं** देवे सन्धा हरभरा**तुराः**। जारुमि मतिवा भूमौ रजोगायच गामित । देवो हद्वाच

उष्णहार पिढुनाशांन सुपुत न दु सिता तत सि हर्वो भूगो वभूव रथभेरव जयप्रव्यक्ष द्वाना सम्बभ्वाग्वेषम तहोद्वारमयं ग्रह्म प्रतोदं वरहः प्रभुः। स्वयम्: प्रययो वाष्ट्राननुसन्त्रा यथाजवम्। ग्रमाना दवाकाणं स्थान्त दव मेहिनीम् सुखेभ्यः सहस्तुः खामानुक्त्रम्त इवोरगाः स्वयम्यवा चीत्रमानाश्चोदितेन कपिहेना। बजन्ति तेश्या जवनाः स्वयकाल द्वानिलाः ध्वजोक्त्र्यविनिक्तांगां ध्वजयिमनुत्तमाम्। ज्याक्रस्य नन्दी वृषमं तस्यो तस्मिक्त्वंक्त्याः भागवाङ्गरसी द्वी दरहष्टक्ती र्वप्रमा। रथनके तु रचेतं हदस्य प्रयकाङ्गिगो ॥ प्रयक्ते तु रचेतं हदस्य प्रयकाङ्गिगो ॥

प्रहक्तो रघं पाति प्यनं वक्षणक्तहा ॥

यमक्षणं समास्याय महिषचातिदारणम् ।

दविणाधिपतिर्घालं सुराणामधिमो दिपम् ।

मयरं प्रतचन्द्रच क्रूचन्तं किन्नरं यथा ।

गृह वास्याय वरहो युगोपमस्यं पितुः ।

नदीश्वरच भगवान् श्लभाहाय दीपिमन ।

एश्वरचापि पार्षाभ्यां लोकस्य चयकद्यथा

प्रमणाचायिवर्णाभाः सामिन्नाला द्वाचल

यजुनम् रयं प्राव्यं नद्वा द्व महास्विम ॥

स्गुभरद्वाज-विश्वःगोतमाः कतुः पुलस्यः पुलच्चत्वोधनाः। मरी विर्चिभंगवानघा ज्ञिराः पराधारागस्यमुखा महर्षय: ॥ **च्यम**ितसर्वं प्रतुष्ट्रु-वैचनविषेविचित्रभूषणीः। रथिखपुरे सकाचनाचली व्रज्ञात समच इवाहिर्खरे ॥ करिगिरिर्विमेघसनिमाः सजलपयोद्गनादनादनः । प्रमथगणाः परिवार्थ देवगुप्तं र्यमभितः प्रवयुः खद्येयुक्ताः ॥ सकर-तिमि-तिमिङ्किलावृतः प्रलय इवातिचसुह्वतीव्योवः। ब्रज्ञित रथवरोठित भाखरी ह्यम् निवातपयोद्तिस्वन: ॥" *॥)

स्थय च्योतिर्व्विदाभर्ग रथकमीह ।
"नोन्भेचन सुणिष्णुकमेसु
स्थन्दनाखिनविधानमयाहुः ।
सनसद्युवग्राम्नुतपस्थैः
साधुराणिवित साधुभिरङ्गः"

च्यय स्थचकामाइ। "ज्ञानगिकम

"उषाप्टिकास्की ग्रेप्ट्यां-देवस्य च कलयं वलयस्य । सद्यभागानि चितस्त्रसमया-दाविसध्यसनमी नवसागम् ॥ स्यमे सर्वति सक्तिस्य कृषशेस्टि चयो ।

सन्धिमे र्यं हित्र नर्यसौ भीतिरिष्टमनसी ननु गर्भे ॥" वाथ महर्मगरपती र्यष्टरम्। "गुखे पुनर्ञसुन्येष्ठातुराधा रेवती दयोः। श्रवणाहिनिमे हसानितये रोहिणी खरो। सार्के सौम्बद्दिन सौम्बदिलामे रथकम्म सत्॥" अय च्योति:सागरे र्यचक्रम्। "र्षाकारं लिखेचकं भाउभादौ विलोकयेतु। रधाम वीशि रचाणि स्टिमागै प्रदापयेत्॥ इड्डिंग्टबर्चियं चक्री सित्यद्राहे महद्भयम्। र्षार्ये च महोत्पातं मध्ये चैव सुखप्रस्॥" इष्टार्येषु च्योतिर्व्यदक्षभरामेण क्षता: शुभा दिश: । 🛪 । खखार्थ: । खयानन्तरं धीराः स्यन्दनानां रथानां अखिलं सम्पर्धे विधानं कार्थमात्तः क्ययन्ति। केषु जीलसंज्ञानि स्वाति पुनर्वसु: श्रवणा धनिष्ठा श्रतभिषा रतानि। मेनसंज्ञानि स्माप्तिरा रेवती चिना चान्राधा एतानि । लघुसं ज्ञानि इस्ता अश्विनौ गुष्या अभिजित् स्तानि। जिष्ण्रिन्द्रस्तद्भं च्येष्ठा को असा तई रोहि को रतेषु नव नेषु। पुनः केंब्रु सेन्सट्राष्ट्र इन: स्ट्रयं: तेन सप्ट वर्तमानेष्ठ । सतां शुभयहाणां दा्धु वारेष्ठु। पुनः कस्मिन् साधुराशिवति अभगहराधियुक्ते अक्षे लसे स्रति । पुन: कै: वग्रास्की सप्तमं स्थानं अस् चतुर्धे तप: नवमं रत्झवनस्थे: साधुभि: म् भयहैरिति । अय रथनक्षे नचनस्थापनम् । उर्धात। उधार्धाः स्थंत्तस्य नरेः निर्धेः की में यामं पूरं कत्तासक जीयक भागप्रदेशं यख तच तरचचिति तसात् अर्थात् स्र्या कालनचनात् चनसः भ्रकटस्य नलयस्क्रं तस्रामात् जयभागमारभ्य ज्याविमर्थं मध्य-भागपर्यन्तं सुधिया ऋचवलयं सचकं देयं न्यासीकर्त्ते यं किस्मृतं ऋचवलयं गवभागं नविभागी: स्थितिमिति यावत्। पुन: विंभूतं **नव**भागनिचितस्रमं वासभागेन वाप्तसम्य-भिति। अधास्य पलम्। सनसः प्रकटसा व्ययमे अध्यातवर्तमाने चन्द्रवचने सङ्ग्रलि: युद्धं भवति। क्वरोड्नि युगन्धर्गते वर्तन माननचर्चे खन्तो स्टितः सर्षं भवति। र्धाङ्के चन्नयुक्ते जयो भवति। सन्तिमे सन्ति-गतनचर्चे अर्थेहिति: इयहरणं सन्ति। खन्तरमन्त्री मध्यसन्धानगतनचने भीति-भैयो भवति। गर्भे मध्यभागगतज्ञचे इष्टं शुभं भवति। नतु निश्चितिमिति। अन्यत् कः, पुं, (रघ इव प्रतिकृतिः । कन्।) मन्दिरा-वयवविश्वेषः । यथा,— "अष्टकां प्रेन गर्भस्य रथकानान्तु निर्मेसः। प्रधिर्मुग्रमागेन रूपकांक्तच करूपयेत्। तत्तीर्वेन वा क्वांवाद् रथकानान्तु (नर्गमम्।

रामभवं स्वापनीयं रचक्रात्रतये सहा॥"

२० विद्यास 🛭

प्रकि श्रीष्ट

रथन

र्घकचा, स्ती, (रणानां सम्बद्ध इति। "जन-खनादिमोर्घति।" इति सुम्वनोधस्त्रेण क्डा:। टाप्।) रथसम्हः। तत्पर्यायः। र्घत्रजः २। इत्यमरः । २। ८। ५५॥ (रघ-किचा। इति पाधिनि:। १।२।५१।) रथकर:, पुं, (करोतीति। छ+अच्। रथानां कर:।) रथकार:। इति प्रव्दरतावली ॥ रथकारः, पं, (रघं करोतीति। स + ऋष्।) र्घनिकांगकत्तां। इतार इति भाषा। स तु करणीमभे माहिष्याच्यातः। (यथा, वाज-सनेवसं चितायाम् । ३० । ६ । "क्लीवखं प्रमदे कुमारीपुत्रं मेधाये रचकारं धेर्याय तचाणम्।" "रचकारं माहियोग करियमं जातम्।" इति तङ्कार्ये महीधर: ॥) तलर्याय:। तचा २ वर्द्धकि: ३ त्वष्टा ८ काष्ठतट ५। इत्यसर: ॥ स्र चधार: ६ वहें का ६ रचकर: ८ कास्रतचक: ८। इति प्राव्ट्रवावली ॥ रथक्कटुम्बी, [न] युं, (रथं क्कटुम्बियतुं धार्यायतुं भीलमस्य। सिनि:। यहा, रघ एव ऋट्सम्। तदस्यास्तीति। इति:।) सार्थि:। इत्य-सर:। २। ८। ६०॥ रथक्रान्तः, पुं, (रयदत् क्रान्तं क्रमणसस्य।) सालविद्रोतः। यथा, — "च्यत्रज्ञान्तीरथक्रान्तीविधाक्रान्तस्तसः परः। स्रथंकान्तो विधुकान्तो वर्ताभव्रागयचवः । इति पचमहीनानां संज्ञाः सप्त क्रमान्यताः ॥" इति सङ्गीतरताकरः ॥ रषमभैकः, एं, (स्थो गर्भें रेखः।) स्कन्धवाह्य-यानम्। नर्रथः। तत्पर्यायः। अस्तियः २ प्रहणम् ३ ड्यमम् ८। इति हेसचन्द्र: ॥ रथगुप्तः, खी, परप्रहरगाभिवातरचार्यं रथस्य समाहबदावर्गकादिवयम्। र्थस्य गुप्तिः कारा (इस्यो रचार्थं मादरणम्। तत्पर्याय:। वरूष: २। इत्यमर: मरतस ॥ रथगोपनं, ज्ञी, (स्थस्य गोपनं ग्रस्वादिभ्यो रधार्यमावरणम्।) रयगुप्ति:। इति इला-रथचरणः, पुं, (रयचरकं मक्तं तदेव नाझास्य।) चक्रवाकपची। इति भ्रव्दरतावली॥ (पुं, की, रथस्य चरणः।) रथचक्रम्। यथा,---"रथ: चौथी बन्ता ग्रह्मांतरगन्त्रो धनुरयो रथाक्के चन्द्राक्षीं रथचरसपासिः भ्र इति।" इति महिनः स्तानम् १ रथहः, पुं, (रथनामा हः। बहा, रथस्य हर्नुमः। तचोषयोगिलात्।) तिनिष्टचः। इत्यमरः। २ । ४ । २६ ॥ (तथास्य प्रथाय: । "तिनिष्णः सन्दनो नेमी रयहर्वञ्चतस्या।"

ुइति भावप्रकाशस्य पूर्वस्वरू प्रथमे भागे॥)

रयम्तरः, चि, रथेन तरति यः। इति सुरक्षवीध-

प्राची पूर हर ३८।

पु यथा, मत्स्य

साविश्वीना नारदाय कत्यामा हात्मा संयुतम् ॥ यज ब्रह्मवराहस्य चरिनं वस्यैतं सुहः। तद्राद्रश्वाइसं त्रखनैवर्तस्यते॥" र्येन तस्तीति। तृ+"संज्ञायां स्त्रहीजः भारिसहितपिद्म:।" ३। २। ४६। इत खच । सुम्च । चाच ख्न्पिनिमाचम् । नव वयदार्थातुगमः । सामसेदं, क्री । यथा, ऋग् वेदे । १ । १६८ । २५ । "जगता सिन्धुं दिवस्तभायदयन्तरे स्ट्यं पर्यः "र्थन्तरे रतद्वासके सामि।" इति सङ्खार्थ सायगः। स्तियां डीप्। रथन्तरी। पौरवर् र्रेलिनस्य भार्था। यथा, सञ्चाभारते।राध्यारुः। "र्यन्तर्थां सुतान् यख पचभूतोयमांस्ततः। ई जिनो जनयामास दुयन्तप्रभुतीन् वृपान्॥") रथपर्थाय:, युं, (रथ: पर्यायो यस्य।) वेतस-वृत:। इति भ्रब्दचन्त्रिका । (दिवर्शमस्य वैतसभ्रद्धे विज्ञेथम् ॥) रखपादः, यु, (रथस्य पादः।) चक्रम्। इति हेमचन्द्र: ४ रथभा, की, नदीपिशेष:। इति शब्द्रहा-वर्ली ॥ रथयाचा, स्त्री. (र्घेन भगवती याचा।) व्यापार्यकादितीयायां श्रीजगन्नाथस्य र्थाः रोपसस्योतस्यः। यथा,स्कन्दपुराग्ने। "आवादस्य सितं पचे दिनीया पुष्यसंद्रता। तस्यां रचे नमारीप्य रामं भां भत्या सह ॥ याचीतावं प्रत्याथ पंष्णयेच द्विजान् वहुन्। ऋचामावे तियौ कार्या सदा सा प्रीत्ये मम। मां जगन्नायम्। सा याचा।" इति तिथाहि-"नातः थेयः पदी विकासितः प्राच्यसमातः। रथयाचेव यात्राणां मुख्येत्याच्च प्रजापति: " इति याचातस्यम् । 🛊 । अन्यन् यात्राश्रब्दे दश्यम् ॥ (यथा, रघु: । २ । ४१ । "रघो रघाङ्गध्यनिना विजन्ते विकोलघाटाका शांतन नाम: " रयावयवसाचम्। यघा, सञ्चाभारते।१४। ⊏२। १३ । "चर्च पताकार्येष्ठेषु रथयन्त्रस्थेष्ठ च। कक्षेष्ठ च स्थाङ्गेष्ठ न ग्रारीरे न सार्थौ।" सुद्रभ्रवजम् । यथा, माघि । १ । २१ । "रणाञ्चपाणः पटलेन रोचिमा-चिषित्वियः संबंधिता विरेशिरे॥") नेपर्ध। १६। ३५।

रघाद्ग' "र्यन्तरस्य कलास्य वृत्तान्तमधिकव्य यत।

रपार्ज, की, (रघस्याङ्गम्।) चलम्। दलमर.।

रपाङ्कः, पुं, चक्रवाकमची । इल्लमरः ॥ (गर्गा, ।

"विर मिइ सक्रमरी

"रदनैः पन्नगरिपुं करेख शिरसा तदा।

ऐरावती सजपतिराजधान नदंस्तया॥"

रदगच्छद:, पुं, (रदनानां इट्ट च्याच्छादक:।)

चोहः। चधरः। इत्यमरः। २।६।६०॥ तस्य

रहु + भावे स्तृष्ट ।) उत्खनने, स्ती ॥

"मांसलेश्व धनोपेता व्यवद्गेरधरैन् पाः।

विमोपमेस स्मृटितेरोहे रूचेस खाइतै:।

रहनी, नि] पं, (रहनी प्रश्च सन्तावस्य स्त

रही, [नृ] पुं, (रदौ प्रश्रस्त दन्तावस्य स्त इति।

विवर्णेधेनहीनाच दन्ता खिन्या घनाः शुभाः ॥"

इति। रहन + इति:।) इस्ती। इति राज-

इति गारु ६६ अधाय:॥

युमायुभनचार्यं यदा,—

र्षाङ्गपाणि:, पुं, (रथाङ्गं सुदर्शन चक्रं पागी। बस्य।) विष्युः। इति इलायुधः॥ (बया, भागवते। १। ३। ३८। "सर्वेद धातुः पदवीं परस्य दुरन्तवीर्यस्य स्थाङ्गपायी:॥") र्षाङ्गी, स्त्री, (रयस्याङ्गमिवाकतियेस्या:। रथाङ्ग + डीष्।) ऋडि:। इति राजनिर्धेस्ट:॥ र्थान्तरः, पुं, कत्पभेदः । इत्यानिपुरासम् । (र्थ-न्तर इत्यपि पाट: ॥) र्घाभः: पुं, वेतसवृष्यः । इति श्≪र्वावली ॥ र्थाअपुषः, पुं, (रथाअस्य पुष्यमित्र पुष्यमस्य ।) वेनसः। इत्यमर्टीकायां भरतः॥

र्षावरोद्दी, [न्] पुं, (र्षे व्यवरोद्दतीति। व्यव + रुप्त + (गिर्नः।) रथस्ययुष्टवर्ता। इति

रिषक:, पुं, (स्थीरस्यस्थेति। स्थ्+टन्।) रथी। इत्यमर:। २। ८। ७६॥ (यथा, इहत्संहितायान्। १५। ११।

. "इस्ते तस्कर्कुञ्जर-

र्यिकमञ्चामाचिश्विष्यस्यानि॥") तिनिश्चच:: इति राजनिर्वेष्ट:॥ (र्थेन चरतीति। रय्+ "पर्पाद्भ्यः छन्।" १।१। १०। इति छन्। रथचारिणि, चि। इति सिद्वान्तकौतुदी।)

र्घान:, पुं, (रयस्य इन: प्रभु:। प्राकन्धादि-लाइकारलोप:।) रघी। इत्यमर:।२।८।०६॥ र्षिरः, पुं, (रथो) स्वस्वेति। रघ + "मेधा-रयाभ्यासिर त्रिस्ची वक्तयी। "५।२।९०६। इबम्य वार्तिको का इरच।) रूपी। इति भ्रन्दरत्नावली ॥ (यथा, ऋग्वेदे । ३ । १ । १० । "अनुदेवान् धिरो यासि साधन् ॥"

"रिचरः रथी।" इति तद्धास्ये कायमाः ।) रघी, [न्] पुं. (रघो३स्थास्तीर्ति। रघ् + इनि:।) रयखाभी राजादि:। तत्पर्याय:। रिवक: २ रियन: ३। इत्यमर:। १।८।०६॥ रथा-रोही ३ रधी ५ रथिर: ६। इति हैमचन्द्र: ॥ रथम्बामी ६ साराचा: ८। इति प्रस्ता-वर्ती । खन्दनारोहः १। इति चटाधरः ।

"पत्तिः, पदातिं राधनं रघेशः-

(यथा, रबु:। २।३०।

स्तरङ्गसादी तुरगाधिरू हम्॥")

रषः, पुं, (रघं वहतीति। रघ+ "तदहति-रचयुगप्रामङ्गम्।"४।४। ७६। इति यत्।) रथस्य बोर्ग घोटकः। इत्यमरः। ए। ए। ४६॥ रथांगः। इति हिमचन्तः॥ (रथखा नेता। यथा, ऋमेंदे। ६। २१। ६। "कसनै रष्यं नवं दधाता केतमादिये।"

"रखं रथस्य नेतारम्।" इति तज्ञार्थे सायगः॥ रथसमन्त्रिन, त्रि। यथा, ऋतिरै। **२ : हर् क**

"स्पानं राष्ट्रो सहसी।

"रक्षो र्घसमन्त्री सप्तिनै सपैसप्रीकोश्य

दव।" इति तङ्घार्थे सायण:॥ रथस्येदमिति।। "र्यात्यत्।" १।३। १२१। इति यत्।) की चक्रम्॥ (धुगम्। इति काफ्रिका। रथा, स्त्री, (रथानां सन्दर्ध:।रथ्+"खनगी-रथात्।" ४। २।५०। इति यत्।) रघ-सम्दर्ः।तत्पर्यायः। र्घक्षा (च्या) २ र्घ-वर्गः ३। अध्यन्तरसार्गः । नाक्ट इति भाषा ॥ तत्प्रयाय:। प्रतोती २ विश्विद्धा ३। इत्यमर: ॥ च्यावर्तनी। इति मेदिनी॥ (रथाय हिता। रथ + "रथार्थत्।" १। ३।३२१। इति यत्। यदा, र्षं वच्नीति। "तह्वस्तीति।'" १। १। 峰। इति यत्।) पत्थाः। (यथाः, महाः भारते। १। १४१। ६०। "पानागारेष्ठ रथ्यासु सर्वतीर्थेष्ठ चाप्यधः चलरेष्ठ च कूपेष्ठ पर्व्वतेष्ठ वनेष्ठ च ॥") चलरम्। इति हिमचन्द्रः॥ र्द, उत्खाते। इति कविकळाड्म:॥ (स्वा०-

पर०-सवा०-सेट।) रेपाहि:। उत्खातस्त्-खनगमिति गोविन्द्भट्टः। स्दति भूमिं गुनरः। इति दुर्गादासः॥

र्हः, पुं, (र्हतीति । रह विखेखने + पचाहित्वात् व्यव्।) दन्तः। (यथा, व्यायासप्रश्राद्धान्।

"अस्ति प्रकटयसि रहे करं ग्रसार्यसि हरामपि अयसि। धिड्मानं तव कुञ्जर जीवं न जुद्दों वि जतरायी ॥") विजेखनम्। इति मेरिनी। दे, ५३॥ पुरुष-दमालचागं यथा,— "[ववर्णेर्धनहीनाञ्च दन्ताः स्त्रिया घनाः

ती त्या दंषुा: समा: श्रेष्ठा जिज्ञा रक्ता समा शुभा ॥"

कीर्नलच्यां यथा,— "कुन्दपुष्पसमा दन्ता भाषितं की किलासमम्। दाचि राययुक्तमभा ठं हं सभा व्दसुखावहम् ॥ नासा समा समपुटा स्त्रीयान्तु रुचिरा शुभा। कराल विषमा दनाः क्रेग्राय च भयाय च। चौर्याय क्षरमांसाच दीर्घा मर्तुं च ख्यावे॥" इति शास्त्रे हह अध्याय: । 🗱।

दललमस्य प्राचित्वं यया,— "दक्तवद्दन्तलक्षेष्ठ जिङ्कासार्ये । भारतिमेवेत् ।" इति कौनों उपविभागे १२ खधाय: ॥*****॥ "दन्तसममं इ।यं सेपं मन्येत दन्तवत्। न तत्र बहुणः कुर्याद्यतस्त्रस्थि पुनः। भवेदग्रीचमलयं समवेधाद्वरी कते।"

· इति प्रायस्थिततत्त्वधृतवचनम् ॥ र्हक्हः, एं, (रदानां हृद खाक्कादकः।) बोह:। इति हेमचन्द्र:॥

रहनः, पुं (रद्यतेश्नेनेसि। रह+करणे खुट। रमतीसि रह+ स्यमी राह् ६९ **४ यथा, ऋरिवंग्रे**। १३० ८७ ।

रह+र्रान:।) इस्ती। दति इसायुध:। रध, य ज ऌ इंसने। पाने। इति कविकलपहुम: 🛭 (दिवा॰-पर०-सक्त०-वेटं।) य, रथाति। ज, रधिष्यति रत्यति। ऌ, चरन्यत्। इति दुर्गा-दास:॥ रन्ज, सच्यो च 🛾 रागे। इति कविक खाइस: 🛭

निर्घेष्ट: ॥

रन्ज, य म जो भ । (स्वा०-दिवा० च-उभ०-वर्गान्तरोत्पादने सक्त०-ग्रासक्तौ ग्रक०-व्यनिट।) य भ, रच्यति रच्यते। स, रचयति ग्रजान् स्टारमणाद्यव रक्षयति पुत्रं पिता। स्री, रङक्ता। स, रचति रचते। रागी वर्णा-न्तरीत्यादनसम्बक्तिच। इति दुर्गादासः॥ रिन्तिदेव:, पुं, (रमते इति। रम+संज्ञार्या तिक्। रिन्तिक्वासौ देवश्चेति ।) विष्णुः । चन्त-

वंशीयनृप्तिमेरः। स तु साङ्कृतियुक्तः। इति मेरिनी। वे, इर ॥ (यथा, भागवंते। धारशारा "गुरुच रिन्तदेवच संक्षते: पाख्डनन्दन ।। रन्तिदेवस्य महिमा इहासुच च गौयते।" चार्य हि याचिको दातायमस्य इति पुरागीषु श्र्यते। स्तद्यज्ञ इत्गोच सीर्सनेव च सी प्लती नदी जाता। यथा, सहाभारते। ३।२००।

"राज्ञो मचानसे पूर्व्यं रिन्तदेवस्य वै हिज। दे सहसे तुवधीते पशूनासन्बद्धं तहा। चाइन्यहरि वधीते हैं सहस्रे गवां तथा। समांसं दहनी ह्यनं रन्ति देवस्य निवास:॥ च्यतुला की तिरभवत् वृषस्य दिनसत्तमः । ॥" तथाच तचेव। १२। २६। १२२--१२८। "उपातिष्ठं खपग्रवः खयं तं संग्रितवतम् । यान्यार्ण्या महासानं रिनादेवं वश् खिनम् ॥ महानदी चर्मगाप्रेरत्कोदात् सुश्रुवे यतः। ततस्ममेखती खेवं विखावा वा महानदी ॥ ब्राह्मरीभ्यो ददौ निष्कान् सदस्य प्रतति हृप:। तुभ्यं निष्यं तुभ्यं निष्यामिति क्रोग्नामित वै द्विषा: 🏾

वहसं तुभ्यसिल्हा ऋक्षिणान् संघपदाते। अत्याहार्योपकर्गं द्रयोपकर्गः यत् ॥

घटा पात्रा माचीतृ किष्पद्यौवर्षे रान्तदेवस्य घीमत । अक्षते र निदेवस्य या राजिमवसन् गरे त्रासम्बन्ध प्रत गाव सहस्राय च विप्रति ॥ च सा सरा: क्रोप्यन्ति सुन्छम्यकुष्डना:। प्रस्थिष्ठमत्रीध्वं नाद्यमांसं यथा पुरा ॥") क्कर:। इति भ्वर्तावजी। , स्ती, (रमते अमेति। रम् + तुन्।) वस्रौ। दी। इति मेदिनी। ते, ४६ ॥ ां, क्री, पानः। रधधातीर्भावेश्नट्प्रययेन ाम्यत्रम्। यथा रत्यनाय स्थाली । इति चित्रसारयाकरणम्॥ (रध् + त्यः। नाभ्रके, त्र। यथा, भागवते । ८। ३०। २^८। यदनुस्मर्थिते काले खनुह्याभद्रान्वन ! ॥" हे अभद्रत्यन! अमङ्गलनाध्रन!।" इति ही लायां श्रीधर: ॥) तं, की, (रध्+ता) वतरत्वनद्रवस्। ख पात्रान्तरे स्थापनविधियंचा, — सङ्कीर्के पाञ्चसमारे मार्गे वा यामविनेते। गापयेद्गुश्वान् छहः (सहानं पाचकान्तरे ॥ र्त्तं खपावने खार्घं न म्याघं पाचंनान्तरे॥ नं का छा यसे स्थार्थं मांसं मांसभवं रसम्। प्रयेद्राजते हैं मे पाने सीहेश्य काछने। न(दिवस्विधं प्राकं स्वाप्यं नाष्ट्राप्सलोच्छे। क्वानं पिष्टकं अन्त्यं स्वाप्यं कांस्त्रीय दावजे ॥ ारचेन सुद्धतं चीरं पार्धिने वाथ कास्ने। ानीयं पायसं तक्रं न्हत्त्येखेन धारयेत्॥ (चर्ज स्काटिक वाय वेटूर्यादिविजिनिते। रियेत् सर्वदा पाचे रागमा ख्वप्रहकात् ॥ त्तपाचानारे खार्थं तर्दवं तर्द्वापहम्।

विदा सुखदं हृदामत्यथा दीवकारकम्॥"
दित स्वपकारणास्त्रे प्राक्तराजेश्वरः॥
कारे, (रन्यपति हिनस्यनेनेति। रघ्+बाहु-कात् रक्।) दूषणम्। (वया, रघु:।
、।११।

न्ति विश्वासा दिवासा सिवतां ययी ॥")
तम् । इति वेदिनी ॥ (यथा, रघो ।१५।=२।
वस्ति तया पाध्वा रन्तृत् सयोभवादस्वः।
तह्रद्दिव च्योतिः प्रभासद्धनसृद्ययो ॥"
ध्यारीरस्थरन्तृति यथा —
ध्यारीरस्थरन्तृति यथा —
ध्यारविस्थरन्तृति यथा —
ध्यारविस्थरन्तृति दे दे स्तृ प्रकीतिते ।
ग्वापानवक्षाणामेनेकां रन्तृत्यते ।
स्मं मस्तने प्रोत्तां रन्तृत्यते ।
स्मं मस्तने प्रोत्तां रन्तृत्योति कृषां विदुः ॥
ध्यान्त्रीत्थिष्ठकानि स्वाः स्वत्योगे भेवक्षेतः ।
सान्तिव्यात्व चान्त्राति सत्तानि व्यत्ति चान्त्रात्व

इति ग्राक्षेधरे पूर्वखाड पचमेरधाय ॥
नि:। यथा, महासारते ।१२। एट्र। प्राः
न्यागतमधावागां ग्रिखोद्धेरच विध्याम्।
रोगः को किलस्य ज्वरः श्रोको महास्मना॥")
स्टः, एं, (राष्ट्री कर्सटः कराइको यस्य।)
लवक्ष्रकः। इति राज्यविर्देशः॥
सु पु राष्ट्री गर्भे द्व

नम् नम् , प् रस्विभि हो वम् ।) कि न्युक्त वस् भाषावास इति भाषा तत्पर्याय त्वक्सार. २ की चका इय. ३ मस्तर. ४ वाद नीय: ५ स्थिरास्य: ६। व्यस्य गुगा:। "वंसी लन्दी कषायी च कि चिक्तिको च स्रोतको । स्त्रकाक्स्प्रमेषार्थ: पित्रदा हासनास्नी ॥ विसेषी रस्ववंभ स्त दीयनी रजी ग्रीनास्तः।

मः जङ्क्ष्यमचा भ्राः । विभिन्नो रन्युवं भ्रस्तु दीयनी रुजी नाभाकः । विभिन्नो प्रत्यां मुख्या मामनः ॥"
दिवाल पाचनो हृदाः भ्रत्यां गुल्यनाभानः ॥"
दित राजनिर्धगढः ॥

रप, वदे। इति कविकल्पह्म:॥ (व्या०-घर०-सक०-सेट्।) रपति। वदः कथनम्। इति दुर्गोदानः॥

रण, गळास्। वधे। इति कविक्त्यहुमः॥ (भ्या०-पर्०-सक्०-सेट्।) रफति। इति दुर्गाहासः॥ रफ, इ गळाम्। वधे। इति कविक्त्यहुमः॥ स्राता०-पर०-सक्क०-सेट्।) इ, रस्फाते। इति हुर्गाहासः।

रव, इ गत्याम्। इति कविकक्षप्टमः॥ (भ्वा०-पर० सक्क सेट्।) इ, रम्बाते। इति दुर्गा-रासः॥

रव, इ. ङ. ग्रब्दे । इति कविक स्पष्टमः ॥ (भ्याः -पर॰-स्रकः - सेट्॥)

रवः, पुं, शब्दः। रवधातीर्भावेश्व्यक्षयेन नियातः॥
(यथा, राजतरङ्गियान्। ५। ४०८।
"सुप्तकटाद्धदे भर दव निद्राजसेच्याः।
प्रबुद्धः शब्द्धार्तः स यसुचद् भरवान् रवान्॥")
रभ, इ इ शब्दे। इति कविक्रक्षद्रमः॥ (भ्वा०स्राह्म०-स्रक्षनः) इ, रम्मति। इ, रम्भते।
इति दुर्गादासः॥

रभ, औं ह राभस्थे। इति कविकस्पद्मः॥ (भा०-स्राह्म०-स्रक०-स्राह्म राभस्यसृत्सुकीमावः। निर्श्विचारा प्रश्लिरित गोविन्सभट्टः। स्रौ, रस्या। इ. रभते साधः पुष्ये। स्राह्मप्रेय-मारमो। प्रास्त्रं पंठितुमारभते प्रिष्यः। इति दुर्गादासः॥

रमनः, पुं, (रमणमिति। रम + "अखिविचीम-तमिनमिर्मिनभीति।" उणा॰ ३ । ११० । दित खरुष्।) वेगः। (यथा, माघे। ६ । ७२ । "रमसोत्थितासुप्रमतः सहसा

परिरम्यकचन वय्मरसत्॥")
इये:। इति मेदिनी। से, ३९॥ (प्रेमोस्याष्टः।
यया, गीतगोविन्दे। ५।६।
"मनित्र रमस्विभवे इरिष्ट्यतु सुकतेन॥"
"रमसस्य प्रेमोस्याष्ट्य।" इति तट्टोकावाल-

.वोधिनी ॥) संरमा:। यथा, मावे। ११। १६। "प्रमदमदनमाबद्यौननोद्यम्रामर रमगर्भसक्तिक्कियाक्ति दचः॥" संसम:। यथा, भागवति। ११। १६।

"वचरंषुः। खानः सप्तश्वानि विश्वविश्व सर्भसः स्वादन्ति ।" क लड़ । कियामा रमसा च टायते इति
ह्या (यथा किर तार्जने वे ५ १
चिष्य जयाय गु मेरुमहीरू ने
रमस्या नु दिगन्तदिहस्या।
स्राप्तयों स हिमालसमुह्दितं
सम्दितं नु दिलङ्घितुं नमः ॥")
(यथा, महामारते। ५। ५१। १०।
"सर्वयां मम पृत्राणां स रकाः कृरविक्रमः।
बहायी विप्रतीतस्य बाल्धेश्य रमसः सदा॥"
महान्। दिल निष्यदुः! इं। इ॥)
यदा नु रमसगुणयोगानुस्रमं चादिलान् स्रप्न-

खये तद्विम वर्तते तहा वाच्य लिङ्गाना स्थात्। इति खिङ्गादिमं यहे भरतः॥ खनामखातः चाभिधानविशेषच्य॥ रम, उड ज जो क्रीड़े। इति कविकत्ता

हमः॥(खा॰ खात्म॰-खक॰-खनिट्। क्राविट्।)
रेफादि:। ड, रिसला। रन्ता। ड, रसते।
ज, रामः रमः। खी. रन्ता। इति दुर्गादाकः॥
रसः, पुं. (रसते इति। रम ने पचादाच्।)
कान्तः। (यथा, किराताक नीये। ४। २०।
"निधिगृद्यकाधिपरसें परसें:॥")
रक्ताभोकष्टचः। कासदेवः। इति सेटिनी।

में, २५ ॥ रमणचा । रमधानीम विष्ण्यसम् नियासम्॥ रसनः, पुं, (रमते इति। रम्+"रमेरच लो वा।" उगा० ३। ३३। इति ज्नु।) सान्तः।

रमटं, जी, (रम + चाटन ।) चिह्न । दलुणानि-कोष: ॥ (जनपद्विणिवे, पृ! नहें भवासिनि, चि। यथा, सहाभारते। ३१५२ । २३। "जागुडान रमटान् सुरडान् स्तं। राज्यावय नङ्गान्॥")

इत्यगादिकीष: ॥

रमठध्वनिः, प्ं (रमठ इति प्रव्हेन ध्वत्यतं कथात इति । धन् + इन् ।) हिङ्गुः इति प्रव्ह-चिक्तिकाः॥

रमणं, की, (रमण्तिति: रम्+णित्+ छाः।)
पटोलम्सम्। दिन मेदिनी ॥ जनम्। दात
हिमचन्दः॥ (रम्+ भावे छाट्।) जम्मन्।
तन्पर्यायः। अप्रज्ञाचर्यकम् २ शाम्यधर्माः ३
सुरतम् ४ रतम् ५ संप्रयोगः ६ निधुवनम् २
सेषुनम् ५ रतिः ६ उपहरम् २० धर्यतम् ११
क्रीड़ारतम् १२ महास्त्रम् १३ विभद्रम् १८
योगसियुनम् १५ अभिमानितम् १६। दिन
प्रव्हरतावली॥ (यथा, माष्ट्र। १८।

विकच कमलगत्त्रेस्ययन् स्वामाणः सुरिधिनमकर्न्दं मन्द्रमावाति वातः। प्रमत्मदनमादाद्यीवनोद्दामरामा-रमणरमस्थिद्खेद्विच्छेद्द्वः॥") कीङ्नम्। इति रमघालर्थद्यीनात्॥ (रयु-त्मादनम्। यथा, भागवते। १०।२। १३। "रामित षो । इत दल ॥" "षोकस्य रम्यान रयन्यादनात ' इति तम

खामी॥ वनविष्रेष:। यथा, हरिवंशे।१५५।२१। "भाति चैत्रवनचीव नन्दनच वनं महत्। रमणं भावनं चैव देशुमदे समन्तत: ॥") ∺गः:, पुं, (रमते रामयते≀ति वा । रम्⊣ किचि बा + ख्रः।) पतिः। (यथां, कुमारे। १। २१। "वचनीयमिदं खवस्थितं रमरः ! त्वामनुषामि यदापि॥" रमयति स्तीपुरुषाणां चन्तः करणमिति। रम् +शिच + ल्यः।) कामदेवः। इति मेदिनी। की, ७२॥ महभः। इति हेमचन्द्रः। ३। १८१॥ वृष्ण:। इति भ्रव्यचित्रका॥ महारिष्ट:। इति राजनिवेश्टः॥ (धरवसुपुत्राणामन्य-

तमः। यया, मात्स्वे । ५। २३। "क्लागिन्यां ततः प्रागो रमगः प्रिपिरोर्पि च मनोहरा धरात प्चानवाषाय हरे: सुता॥" रमणीये, चि। यथा, भागवत । ४। ६। १०। "रसर्ग विचरन्तीनां रमगै: सिद्धयोखिताम्॥") मणकं, क्ली, (रमन्ते लोका अञ्च।रम्+ ऌ्युट्। संज्ञायां कन्।) जम्बुद्दीपान्तर्भतवर्भविश्वायः,। सतुर्म्यकवर्षः। यथाः,—

" एवमेवोत्तरे चीशि वर्षांगि च नपोधन। कुरवर्धं सिन्धुकूलात् स्टक्नवानवधि: स्टतः ॥ हिर्म्यं नती वर्ष खेतावधि निगदाते। रम्बक्च ततो वर्ष मीलक्खावधिः स्टूनः॥" अपिच!

श्वि उवाच।

"दक्षिणेन तुर्धेतस्य निषधस्योत्तरेण तु। वर्ष रमणकं नाम जायनी तज मानवा:॥ शुक्राभिजनसम्पद्गाः सर्वे मुप्रियद्ग्राः। द्श्ववैसहसामि भ्नानि दश् पच च। जीवन्ति तं महाभाग निर्धं सुद्तिमानसाः॥" इति पादी भूत्रके १२८। २२६ अध्यायी ॥ (अयात र्म्यकप्रव्हे दरवाम्॥ वीतिहोनस पुचमेदः। यथा, भागवते। ५ । २० । ३१। "नद्दीपखाधिपतिः प्रेयवतो वौति होत्री नाम तखादाजी रमणक्षातकनामानी वर्षपती नियुच्य स्वयं पूर्वे न्यद्भगवत्मभाशील एवास्ते॥") मणा, स्त्री, रमणी। इत्यमस्टीका॥ (पीठस्य श्क्तिविश्व: । यथा, द्वीभागते । काइलाईक । "रमणा रामनीर्धे तु यसुनायां खगावती ।") मणी, स्त्री, (रमने स्वामिति। रस + खुट्। डीष्।) नारी। इति मेदिनी। गैं, अर ॥ उत्हरकी विशेष:। या वपुर्गेणीपचारेण सौभाव्येन कान्तं रमयति सा। इत्यमरभरती॥ (यथा, कथासरिन्सागरे। ५२। २१४॥ "रथेन रमणीयुक्तः प्रजानां दत्तकौतुकः॥") गलाखरतः। यथा,---"नाला च रमधी रामा वन्या कामकलापि

स्वीय (म्र

। यथा,

इति प्रव्द्धस्ति । रम् + धनीयर सुन्द्रम

3 33

रमिता

"वितर्सि १ च्चु र्गो दिकपतिकमनीयम् दशस्खमीलिवलिं रमणीयम्॥") रसण्यं, चि, (रम् ⊹ " धरम्यो ख।" उक्तर०३। १०१। इति अस्यप्रययः। रमणीयम्। इति सिद्धान्तकौसुद्धासुगादिवृत्ति:॥) रमति:, एं, (रसतेशस्तिन् इति। रम्+"र्मे-र्हित्।" उगा० १। ६३। दति अतिप्रत्ययः। निच।) नायन:। खर्म:। इति मेहिनी। ते. ११३ ॥ नाकः । इति प्रव्हरतावली ॥ कालः । कामदेव:। इति सिडान्तकौ सुदासुगादि-

रमा, स्त्री, (रमयतीति। रम् 🕂 शिच् 🕂 अच्। टाप्च।) लच्मी:। इति मे(दनी। मे, २५॥ (बया, भागवते। ३। ६। २३। "रुष प्रसन्नवरदी रमयात्राण्याः यद्यत् करिष्यति ग्रहीतगुणावतारः॥" यथा च ।

"रमायच नवाक्तच यच नाक्तच नीरमा। ते यच विनयो नास्ति सा च सा च स च त्वियि ∥"

इखद्भट: ॥)

प्राधिष्य जराजकत्या। सा काल्लि हेवेन विवा-हिता। यथा,—

"तत: प्रश्चिजो राजा युद्धादाच्च्य पुछकान्। सुभानताया मितं बुद्धा रसां प्रादात् स

कारकाये॥"

इति काल्किएरायो २५ अधाय: ॥ ग्रोमा। इति राजनिर्धाए: 🛚 (गङ्गा। यथा, काग्रीखखे। २६। १४५। "रेवती रतिकदस्या रहमभी रमा रति:॥" रसाधव:, पुं, (रमाया लच्चाा धव: प्रतिरिति।) त्रीकृषा:। यथा। रमाधव: पूच्यो साधवत्वात्। इत्यनयनम्यो जगदीशः ॥ रमानाय:, पुं, त्रीकृत्य:। रमा लच्ची स्तस्या नाय:

खामी। इति षषीतत्पुरुषसमासनिष्यतः।

रमापति:, पुं, (रमाया: पति:।) श्रीक्षण:।

यथा, सुम्बद्धीधवाकरणे। "सुकुन्दस्यासितमिहमिहं यातं रमापते:। भुत्तामेतदनन्तस्थे वृजुर्गोणी दिहचव: ॥"

(यथाच देवीभागवते। १। ५। ८। "इचा भार घतुष्कीयां निदासाप रसा-

पति:॥") रमाधियं, की, (रमाया: वियम्।) पद्मम्। इति भ्रव्दचिन्निका ॥

रमावेष्टः, युं, (रमया वेष्टातेश्मौ । वेष्ट + घन् ।) श्रीवास: । इति राजनिवंदट: ॥

रमिता, चि, (रम् 🕂 सिम् 🕂 त्ता। टाप्।) रति-प्रापिता। यथा,—

"त्वरितग्रतित्रेजयुवतिक्तर्थिसुताविधिनगता । सुररिषुषा रित्युक्षा परिरमिता प्रमद-

> मिता।' रति इन्दोनझरी।

"बज्युवतिशोंपवध्: सुर्रिपुणा ऋीक्षियान परि रमिता सती प्रमदं इवें इता गता किम्भुता। विश्तिमति: विश्ति। धीत्रा गरि बैखाः सातथा। पुनः किन्स्तातरणिसुन विधिनगता यसुनासम्बन्धिवनसुपागता। किन्स तेन रतिगुरुणा रती छङ्गारे गुरुणा उप थ्यायेन। ऋयमभिष्राय:। स्वयं रतिकुणल गायिकाच रितमध्यापयति।" इति तङ्गीका रमेश्वरः, पूं, (रमाया लंचात्रा ईश्वरः प्रतिनियन्त वा।) विद्याः। यथा, —

"श्रीराम राघव रमेश्वर रावणारे भूतेश सन्मधरिषो प्रमधाधिनाध। चाण्रमद्ने हृषीकपते रसरारे ळाच्या भटा य इति सन्ततमामनन्ति ॥"

. इति काशीखां हिर्हर्सी मम्॥ रम्म:, पुं, (रम्भते रागम्द्रचर्रगहिकसनेनित रिभि 🕂 किमाँ णि घिष्।) वेगुः। (रम्तति उदास भीलो भवति निर्नारसुद्रभर्गायेति भाव. रमि + अद्।) वानरविध्यः। इति सेहिनो मे, २ ॥ महिषासुरपिता । यथा,—

श्रीचीं उवार । "आराधितो महादेवो रक्षेण सुर्वेरिकाः चिरिण स च सुप्रीतस्तपसा तस्य प्राङ्करः॥ अय तुरो महादेव: प्रवानं रम्भसुक्तवान्। प्रीतोशस्त तं वरं रभा वर्यस्व यथे सिनम् ॥ एवसुक्तः प्रव्याच रम्भक्तं चन्द्रश्रेखरम् । चापुन्नोव्हं सहादेव यदि ते सथानुग्रह: ॥ मम जनवये पुली भवान् भवतु ग्रङ्कर। रवसुक्तस्तु देखेन प्रत्याच व्यध्यचः ॥ भवलेतदाञ्कितं ते भविष्यामि सुतस्तनः। इत्कास सहादेवस्त चैवान्तरधीयतः॥

निष्टायणीं चित्रवर्णां सुन्दरीं ऋतुशालिनीम् स तां दृष्ट्राय महिषीं रमाः कामेन मोहित दोश्यां ग्रहीत्वा च तहा चनार सुरतीत्सवम् नयो: प्रवृत्ते सुरते सा तदा नस्य तेजसा॥ दधार महिषी गर्भ तदासूकाहिषातुर: ॥"

रम्भोश्पि यात: खस्यानं चर्यात्पुङ विलोचन:

पिच गच्छन् स रक्नो । घदङ्गं सहिषीं

इति कालिकापुराखे ५६ सध्याय: ॥ (असी एव जन्मान्तरे रक्तवीजी जात: क्तिस्वर्णं यथा, देवीभागवते। ५।२।९७-१६।

वास उवाच। "दनो: पुत्रो सद्दाराज ! विख्याती जिति-

,रसचेव करमच हावास्तां दानवीत्तमौ॥ तावपुत्ती सहाराज ! पुत्रार्थे तेपतुस्तप: । वहृत् वर्षेत्रणान् कामं पुर्श्यो पश्चनदे जर्व ॥ करमारतु जले समाधकार परमं तपः। वर्च रचाजवरं प्राप्य च रम्मीश्रीममचेवत ॥

स रमासु यदाभवत चाला प्रचीपतिर्दं ससद्ययौ दानशै प्रात ! ाला प्रचन्दे तच याहरूपं चकार ह।

ासवस्तु अरमनं तदा जयाह पादयोः॥

नजधान च तं दुरं करमं दुचसदनः।

गतरं निहतं भूला रमः लोपं प्रइतः॥

ग्रीषं पावने होतुमे किस्ला करेग ह।

प्रपापे ग्रहीलाश वामेन कोधमंगुतः॥

विशेष करेगीयं ग्रहीला खड्गमत्तमम्।

हनति ग्रीषं तत्तावहृद्दिना प्रतिवोधितः॥

गत्तस्य देल महाबंधित स्प्रीषं हेत्तमक्षि।

गत्तस्य स्ते महाबंधित स्प्रीषं हेत्तमक्षि।

गत्तस्य भदं ते यस्ते मन्य वर्णते।

गा स्वयस्य क्तेनाय विन्ते वार्षं भविष्यति॥

गा स्वयस्य क्तेनाय विन्ते वार्षं भविष्यति॥

श्वास उत्राच।

क्टिला वचनं रम्भः पावकस्य सुभाषितम्।

गिरित्रवीहचो रम्भस्यक्का केण्रकलापकम्।

गिरित्रघीरित देवेणः। देहि मे वाञ्चितं वरम्।

गेलोक्यावनयी पुनः स्यानः परवलाहेनः॥

प्रवेचः सर्वथा स स्यादेवदानवमानवैः।

गमस्पी महावीर्थः सर्वलीकाभिवन्दितः॥

गवकस्तं न्तर्येखाह भविष्यति तवेषितम्।

प्रस्तव महाभागः। मरणादिरमाधुना॥

स्यां चित्तं तुरम्भः। त्वं प्रमदायां करिष्यितः।

वास उवाचः।

रस्यां पुत्री महाभाग । भविष्यति वलाधिकः। श्युक्तो बह्निता रस्यो वचनं चित्तरञ्जनम्। श्वला प्रयान्य प्रययी विद्धितं दानवीत्तमः ॥ प्रचः परिवृतं स्थानं रमनीयं श्रियान्वितम्। ह्या चक्रे तसा भावं महिष्यां दानवीत्तमः॥ उत्तायां रूपपूर्णीयां विद्याययां च योजितम्। रा समागाचे तर्सा कामयन्ती सुदान्दिता॥ ंभी अपि गमनं चक्रे भवितव्यपंगोदित:। ग तुगभवती जाता महिषी तस्य शीर्यतः। रां उद्दीलाय पातालं प्रविध भगोहरम्। महिवेभ्यच तां रचन् प्रियामनुमतां किल ॥ कराचित् महित्रकान्यः कामार्भसासुपादवत्। बयमागत्व तं हन्तुं दानवः समुपाद्वन् ॥ वरचार्यं समागन्य महिषं समताह्यत्। री≥षि तं विषयानायु ऋङ्गाभां कामसोहित:॥ गाड़ितकीन तीच्याभ्यां ऋङ्गाम्यां सुद्ये स्प्राम्। रूमी प्रधान तर्सा समार च विन्द्रिल्हेत:। टते भर्त्तरि सा दीना भयात्री विष्टता स्टब्रम्। वा देगाचं नटं प्राप्य बचार्या प्रार्थं गता ॥ रष्टतस्तु गतस्तच महिषः कामपीडितः। शासयानस्तु तां कामी वलवीसंमदोहतः ॥ हहती सा स्रां होना हटा वर्चे भंवातुरा। शायमानच तं वीच्य यचाचातुं समाययुः ॥ वृद्धं सममवद्धोरं यत्राणां च प्रवारिणा। एरें वाङ्तिसूर्धं पपात धरणीतके। डतं रसं समानीय यचा को परमं प्रियम्। चिनायां रोपयामासुक्तख देवस युद्धये॥ महिषी सा पनि हङ्गा चितायां रोपितं तदा प्रवेशुं सी मलि चन्न प्रतिका चन्न भावकम्।

वार्धमामाणि यची: सा प्रविवेश हुताधानम्।
कवालामालाञ्जलं साध्वी प्रतिमादाय वसमम्।
महिषस्तु चितामधात् समुत्तस्यो महावलः।
रम्नोऽष्य्यष्टपुः स्ववा विःस्तः पुत्तवसनः॥
रक्तवीकोऽष्यमौ जातो महिषोऽषि महावलः।
स्रितिकस्तु राज्येऽसी ह्यारिरसुरोत्तमेः॥
एवं स महिषो जातो रक्तवीकच वीर्थवान्।
स्रिते स्रिते वीर्यानविच वृपोत्तमः।॥")
रम्मा, स्ती, (राम + स्रच्। टाप्।) कदली।
(धषा, नेष्ठे।२।३०।
"तक्रस्त्युगेन सुन्दरी

तिस रक्सां परिकाहिना परम्॥")

अधरोविश्वः । इति मेहिनी । मे, ०॥ (यथा,
महाभारते । १ । ६५ । ५० ।

"अष्का रिवता चैव रक्सा नहक्किनेरसा॥")

गौरी । इति श्रव्धरतावली ॥ (सातु पीठस्थ-श्रक्तीनामस्वततसा। यथा, देवीभागवते ।

७ । १० । ५० ।

गौरी प्रोक्ता कात्यक्कि रक्षा क्र मलया-

चले।") गोम्बनि:। इति हेमचन्त्रः। ६। ४२॥ देखा। इति धर्णि:॥

रम्भाद्यनीया, स्त्री, (रम्भास्त्रा द्वतीयाः) व्रत-विग्रोषकालः। यथा,—

असोवाच ।

"रम्भाष्टतीयां वस्ये च सौभायत्रीसुतादिदाम्। मार्गभीर्षे सिते पचे हतीयायासुपीवितः॥ गौरीं यजेदिलापनीः कुशोदादः करम्भदः। करमारी गिरिस्तां पोषे मरावर्वेष्जेत्। कर्परादः कप्ररदां मासिकादलका छक्त। माये सुभवां कजारे वृंताश्री मखकपद: ॥ मौतीमयं दन्तकाष्ठं फाल्मुने मोमती यजेत्। क्षन्दै: क्रत्या दन्तकान्तं जीवाग्रः संस्कृतीप्रदः ॥ विभानाची हमनने चेने नाभारसंप्रदः। द्धप्राधी दन्तकार्ष्ठ तगरं श्रीमुखीं यज्ञत् ॥ वैपाखे कर्णिकारेच चापीकाणी वटपदः। च्ये हे नारायकी मन्त्रेक्तपने स खरहर: ! ननक्षास्य तच्चाद चावादे माधवीं यसेत्। तिसाधो विव्वपनेच चीराववटकप्रदः । चौडुमरं दलकाष्ठं तमधाः श्रावणे श्रियम्। दन्तकार्ष्ठं खर्णकाष्यः चीरदी ह्यन्तमां यजेत् ॥ पद्मीर्यचेत् भादपदे ऋङ्गोराभ्यो गुणादितः। राजपुत्रीकामधुने चवापुर्वेस नीवकम् ॥ प्राम्येकिप्रि मैवेदी: क्षप्ररी: कार्तिके बजेतु। वातिपुर्वीः पद्मनाच पच्यवाध्मनी यजेत्॥ ष्टतोदनच वर्धान्ते सप्रतीकान् दिजान् यसेत्। उसामहेकारं खार्ले लावले तु गुड़ी स्थितम्॥ वक्क क्रमस्वर्गांदी राची च कतवागर:। गीतवादीरेदेन् प्रातर्गवादां सर्वमाप्त्रवात् ॥"

इति मार्स्ड १२० अध्याय:॥ *॥
स्पंति च "अथ छतीया सा चतुर्थीयुता

'रस्साखां वर्ष्णीयता तु हतीयां सुनिसत्तम। इप्रत्येषु तर्वकार्थेषु गण्युता प्रशस्यते॥' इति ब्रह्मवैवर्णात॥

ततः युग्गवाकां रस्ताद्यतपरम् । सविष्योत्तरे 'कुरुष्य भद्रे यद्भि रस्ताकां वतस्तामम् । चीचे पुक्तळतीयायां सात्तियमतत्त्ररा ॥' रस्ताकामित रस्थया जत्तिति रस्तावतम्।" इति तिष्यादितस्वम् ॥

रक्षोरूः, स्त्री, रक्षी इव जस्ट यस्याः सा। इति याकरणम्॥ (यथा, रघी। ६। ३५। "स्रोनेन यूना सह पार्धिवेन

रस्तोर ! किच्छन्ति रिचिक्ते ॥") रम्यं, ज्ञी, (रम + "पोरह्मधात् यत्।" ३। १ ६८। इति यत्।) पटोलम्हलम्। इति मेर्नी। प्रधान्यातु। इति जटाधरः॥

रम्यः, पुं, (रम्यते चानेनिति। रम + यन्।) प्रस्यकः उच्चः । इति मेदिनी ॥ वकात्रचः । इति भ्रद्धः चिक्तिका ॥

र्न्य:, चि, (रम + यत्।) मनोत्तः । इति मेदिनी।
(यद्या, मनो। ७। ६६।
"रन्यमाननसामनं खाजीयं देशमावसेतृ॥")
बलकर: । इति जटाधर:॥

रम्यकं, क्षी, (रम्यतं जनोयचिति। रम् + यत्। ततः;
कप् संदायां कन् वा।) वर्षविष्रेषः। इति
जटाधरः ॥ रतस्य विवरणं यथा,—
"दिच्यान तु मेरीस्तु मितस्य चौत्तरेण च।
वायशं रम्यकं नाम जायन्ते तत्र मानवाः॥
सितप्रधाना विमला जरादुर्गविविकिताः।
तत्रापि समहान् युषो न्ययोधो रोहितः

स्तृतः।

तत्पनप्राध्नादेव जीवन्ति बहुवासरम्॥

दति वराष्ट्रपुरागे रुद्रगीतानामाश्चायः॥
(तण्य देवीभागवते। ८।६।१८—२३।

"रस्यते नाम वर्षे च मृस्तिं भगवतः पराम्।

मात्यां देवासुरिकंन्यां मनुः स्तौति निरम्तरम्।

मनुख्याच। ॐ नमी मुख्यतमाय नम: सन्वाय प्राचायोजसं बलाव महामक्याय नमः। व्यन्तर्वहिकाखिनली कपालकी-रहरक्षी विचरस्त्रस्वनः। स ईश्वरूकं स इहं वर्षे नय-त्रामा यथा दारमधी नर: स्कियम्। वं जोकपालाः किस सत्सरक्यरा हिला यतनोशिष प्रथम् समेळ च। पातुं न प्रकार्द्यस्यत्यसः मरीखर्प स्थासु यद्च इस्रते। भवान् युगान्तार्णव अभिमालिनि चौगौमिमामीवधिवीयधां निधिन्। मया बहोरक्रमतेश्व खोजसा तस्ते जगतायागयात्मने नमः । एव कोति च देवेश्व अनु गार्थिवसत्तम

मस्यावतार देवेश सञ्जय द्वितारमम्।

श्चानयोगेन इंबस्य निर्धताप्रीयक्तामः।

यास्ते परिचरन् भत्या भहाभागवतीन्मः॥"
तथाच मात्या ११२।३०॥ विष्णवे।२।२।१३॥
व्रह्माकः च।६।१।०॥ वर्यम्॥) पटीलस्त्रम्।इति चिकारकः प्रषः॥ (यथा, स्युते।
१।२६ स्रध्याये।
"किम्महकरम्यकपाटलाप्गहरीतकीत्याद्यः॥"
प्, यागिभप्त्रमेदः। एतहामानुसारे सेव रस्यकवर्षी भवन्। यथा. भागवते। ५।२।१६।
"तस्यासुह वा न्यात्रमान् स राजवर्य व्यायीपी
वाभिकिंप्रयहरियों लाट्नरस्यक हिरस्यकुरुभदाक्षेत्रमालसं द्वान् नवपुत्रावजनयम्॥")
रस्यप्यः, पुं, (रस्यं दर्धनीयं पुत्रमस्यः।)
प्रात्मित्रम्य शुमाह्यो द्वीयः॥)
रस्यपाः, पुं, (रस्यं प्रत्मास्यः।) कारस्करहस्यः।

रम्या, स्त्री, (रमतेश्स्यामिति। रम+ "पोर-द्रप्थात् यत्।" ३।१।६८। इति यत्। टाप्च।) रात्रिः। इति मेदिनी॥ स्थल-यद्यानीः। इति राजनिर्घसटः॥ (गङ्गा। यथा, काशीम्बर्णे तस्रहस्त्रनामकी केने। २६। १४५। "रेवती रतिक्षत्रस्या रजगभी रमा रतिः॥")

इति राजनिघेरट: ॥

"रेवती रतिक्षत्रस्था रजगभी रमा रति:॥")
रसः, पुं, (रम् + प्रकादिलात् रः।) अरुशवर्णः।
प्रोमा। दक्षणादिकोणः। र। २३८॥
रय रगती। इति कविकल्यद्रमः॥ (स्वा०-त्रात्म०-सक०-सेट्।) उ, रयते। इति दुर्गादासः॥
रयः, पुं. (रयते न्यनेनेति। रय+ "पुंसि संजायां वः प्रावेशा।"इ। इ। ११८। इति घः। रीग्णा-लनेनेति वा। रौ गती + वप्रस्थेन साधुरिति।) वेगः। इत्यसरः। १।१।६०॥ प्रवाहः। यथा,— "प्रवाहः पुनरोवः स्वादिशं। धारा रयस्य सः॥"

(वणा, महाभारते। २ ११० । ६ ।
"क्षमन्तं न गच्छेम इत्तर्खेन नदीरवाः॥"
पुनरवनः पुत्रभेदः। यथा, भागवते । ६ !१५।९।
"गेलस्य कोर्व्वचीगमीन् यङ्ग्सझात्मना नृप।
वाष्ठः श्रुताष्ठः सत्याय् रगोऽष विनयो जयः॥")
रराटी, स्त्रीः (ललाट + रलगोरिक्यात् लस्य रत्यम्।
नतो डीप्।) ललाटः। इति पुरासम्॥ (यथा,
भागवते। २ । १ । २८ ।

सत्यन् प्रीविधि सहस्रप्रीर्धाः॥")
रक्षतः, पुं, ("रमर्ग रत् किप्यदुनासिकलोपे
रत् इच्छा तां लाति कः रक्षस्तः खार्थे
कन्।" इत्यमरटीकासत् रचुनाथ नक्षवर्ताः।)
कावनः। इत्यमरः॥ पद्मा। इति सुभूतिः॥
स्वाविष्यः। इति सुकुटः॥

"नपो रराटी विदुराहिपुंस:

र्व, इत्रवे। इति कविक्तव्यह्म:॥ (स्वा०-पर०-सक्क सेट इ, र्स्वावे इति दुगा् दास ।

रवः, पुं, (रूथते दति। रुध्वनौ + भावे स्वप्।) भ्रन्द:। इत्यमर:। (यथा, रघु:। ६। ५३। धतुर्धिच्यसनाधिरपाइदे नरवरो स्वरोधितकेश्री॥") रवणं, की, (रौतीति। स + श्वच ।) कांस्त्रम्। इति हैमचन्द्र:॥ (स्+भावे ल्युट्।) र्वश्व ॥ रवणः, पुं, (रौतीति। र+ "सुयुरुष्णो युच्।" ভিगा॰ २।७४। इति युच्।) ভাষু:। ছति हेमचन्द्रः॥ (यथा, माघे। १२। ६। "उत्यातुभिच्छन् विष्टतः पुरोत्रला-तिधीयमाने भरभाजि यन्त्रके। यहींन्भितोहारविककारसर: खनाम (नन्ये रदगः:स्फ्टार्थताम्॥") कोक्तिल:। इति सिद्धान्तकौमुद्यामुणादिष्टति:॥ रवणः, चि, (रू + युच्।) ग्रव्दनः। तीत्राः। भण्डक:। च्छ्व:। इति श्रुब्ट्रहावकी॥ रवय:, पुं, (र+"भ्रोडभ्रायरमामविच्चनीव-प्राशिभ्योव्य:।" उत्था॰ ३। ११३। इति चयप्रवयः।) कोकिलः। इत्युगादिकोषः॥ रवि:, पुं, (रूचते स्त्यते इति। रू + "चाच इ:।" उगा॰ १।१३८। इति इ:।) स्तर्थः। स्रर्भः। स्रर्भः वच:। इत्यमर:॥ स्वयंस्य मीग्यं हिनं वार-रूपम्॥ यथा, — "रवी वर्ष्णा चतुः पच सीमे सप्त द्वयं तथा॥"

तच निधिद्वानि यथा,—

"साधमाभिधमां सच्च मस्रं निलपचकम्।
भव्ययेद्यो रवेकारे सप्तजन्मन्यपुत्रकः॥
स्वादेकं सप्त मन्स्यस्य भव्ययेद्यो रवेदिने।
सप्तजन्म भवेदोशी जन्म जन्म द्रिद्रता॥
निम्बं सांसं मस्रस्य विस्तवाश्चिकमाद्रकम्।
भव्ययेद्यो रवेकारे सप्तजन्मन्यपुत्रकः॥

इति कमीकोचनम्॥ ॥॥

द्रव्याद्वार्वेलाकथने समयप्रदीप: ॥

रिवयहस्य रक्तास्यामिसिस्रतवर्थः । स्रयं पूर्व्यदिक्षुरुषसित्रयजातिमस्यगुग्यकटुरसिं स्-राधिष्टलानस्यसप्तमितिथितान्त्रकाजिङ्गदेशा-नामिष्यितिः । कास्यगगेतः । द्वाद्याङ्गल-भ्रतीरः । पद्मस्तद्वयः । पूर्व्याननः । सप्ताय-वाहनः । धिवाधिदेवतः । रिद्वप्रव्यधिरेवतस्य । द्रति यह्यज्ञतस्याद्यः ॥ स्रास्य सुन्पत्तिर्थेषा, "स्रविधांस्वयो जोकांस्तसात् स्र्यः परि-स्रमात् ।

अचिरातु प्रकाषित अवनात् स रवि: स्टूतः ॥" इति मान्स्ये १०१ स्रधायः ॥ * ॥ अस्य भाषापत्यानि यथा,—

अस्य भाषापत्यान यथा,—
"मरीने: कद्यपो जर्ज तसाच्यरे विभावसः।
तस्य भाषास्मवत् संज्ञा प्रजी लष्टुः प्रजापतेः॥
वीर्ययप्रवानि राजिङः । संज्ञायां सङ्घाः

ज्याहिली जनयामाच बन्याचिनां सुलीचनाम् । मेशुश्रीष्ठ यमच यसुना ततः । स्टप सीपृ चान विवस्ततः मायामयीं तत्रकायां सवर्णा निकीमे खतः ॥ संजीवाच तत्रकायां सवर्णे प्रस्तु ने वचः । स्राह्में याखामि सदनं प्रितुर्खं पुनरच में । भवने वस कस्ताणि ! निर्धिप्रकुं समाज्ञ्या ॥ मस्रेष यमावेतौ यसुनायमनंज्ञतौ । स्वापत्रहस्या दस्त्यमेतहालच्यं त्या ॥ न वक्तवदिदं वृत्तं त्या पत्यौ कदाचन। दत्याकर्णाय सा ताष्ट्रों देवी द्वाया जमाद तान्।

याक्चयहणादाहमाभाषाचं कराचन। चाखासामि चरिचंते याचि देवि। ययासुखम् इति च्छायां ग्रहे स्थाप्य चंचागात् वितुरालयम उवाच पितरं देवी जामातुस्तव न घमा ॥ तेज: सोट्महं तात । काध्यपस्य सहासन:। तिहम्स्य चुकोपासौ भर्वस्यामास कन्धकाम् मन्धं श्रेय: कयं वा स्थादिति सा परिचिन्छ च अमक्दइड्वाभूवा चरनी चोत्तरान् कुरून् तपक्तेपं च सा तीवं पतिमाधाय चैतसि। मन्यसानी ३ थ तां संज्ञां सवर्णीयां तथा रवि: सावर्धिं जनवामास मनुश्रेष्ठं महीपते। भूने चरं हितीय इसतां भदां स्वीयिकाम् । सवर्णा खेळ्यपळेषु सापत्रात् स्तीखभावतः चकाराध्यधिकं स्तेष्टं न तथा पूर्वजेष्य छो। चिरमालोका तां भार्यां उदाच सविता दच: ष्ययि भाविनि वालेष्ठ समेष्विय कुतस्वया ॥ विधीयतेश्थिक: स्रेष्ट: चावस्यीदिसुतान् प्रति गाचचचे तहा साथ भाखते परिष्टक्ते ॥ ततः वस्यते प्रमुं क्याया सर्वे प्रप्रांच इ। यया ट्रनं तथा तथां तुतीय भगवान् रवि: ॥ निराग्धं न अभाष जगाम त्वष्ट्रन्तिकम्। त्वरापि च यथायायं साम्द्रियवाय काख्यम् निर्देग्नामं की पेन प्रायचित्र सदा तदा । ल्होबाच ।

तवातिते जवी भीता प्राध्योत्तरकुरून् वने।
वड़वारूपमास्थाय संज्ञा चरति भाइले।
वड़वारूपमास्थाय संज्ञा चरति भाइले।
वडा ह तां भवानद्य स्वभाश्यां तात मा रुष
लक्षातु ज्ञोरथ स्विना गत्वोत्तरकुरूनथ।
स इरिहरिरूपेय सुनिन समताड़यत्॥
तरमाणा च स्वितुः परप्रवश्च द्वाः।
सा तद्विरवमत् श्वा वासिकाभ्यां विवस्ततः।
देवौ तसादचायेतामाध्यगौ भिष्ठां वरौ॥"

इति पाद्मी खर्मखर्हि ११ अध्याय.॥ (अन्यत् ऋर्यम् श्रञ्चे द्रष्टश्रम्॥) रिविकान्तः, सुं, (रिविखा रिविकरसंयोगिन कान्त कमनीय:।) ऋर्यकान्तमखि:। इति राज-

रविचर्झं, ज्ञी, (रवेश्वक्रम्।) नराकारस्ट्यंचक्र-विग्रेष:। यथा,—

"लिखते रिविचक्रन्तु भास्त्ररो नर्गित्तमः। यस्मित्र्चे भवेत स्वयंस्त्रचादौ चीखि भस्ति। चव वक्षे वेशं ोर्यसत्। एकेक बाहुयुमी तु एकेक श्रस्त्वोर्द्वयो.।

र्राधाः

चृद्ये पञ्च ऋचाणि एकं नाभी प्रदापयेत्॥ ऋचमेनं द्देद्गुद्धी एक्तेनं चातुनै यसेत्। यचनासि च ग्रेषासि रविपादे निनीजयेत्॥ चर्णसीन सचीण अलाधुनीयते नरः। विद्यागमनं जानी गुद्धास्त्रे परदारवान् ॥ नाभिर्खनात्वसन्तुष्ठी हृत्स्वेन खान्महेश्वरः। पाणिक्शन भवेचोर: स्थानमधी भवेड्ने स्कत्वस्थिते धनपतिम्मुं खे मिष्ठानमा पुषात्। मक्तके पर्वत्यसु नचेचं खाद्यहि स्थितम् ॥" इति गारुड़े हे॰ अथाय: 1 जः पुं, (रवेर्जात इति। जन्। छः।) ग्रनेश्वरः। यथा, च्योतिवतस्ते। "उरगण्टभिष्ठां खितिनः लामिपूर्वा र्विरविज्ञुजाई भूतवसीनवन्याम्॥"

"प्रागपरदिशोड खा नृपतिविरोधावधा रविचा:॥") तमयः, पुं, (रवेः तनयः पुत्रः।) सावर्थिक-खु:। यथा,---

वहुवचने तु केतदः। यथा, हहत्यं हित्याम् ।

स वसूव सहाभातः सावर्शिक्तनयो रवे: " इति देवीमा हाताम्॥

वस्त्रसमु:। भ्रानि:। (यथा, ष्टवन्सं हिता-सम्। ३४।१२।

"परिवेश्सण्डलगती

र्वितनयो खुदभाष्यनाश्वरः।") सः । (सुन्नीवः । कार्यः ॥ दिवचने अस्थिनी-

ग्न्यनः, पुं, (स्वेनेन्स्न: । यदा, रविं नन्स्य-ोति। गन्दि + खु:।) सुगीव:। इति चिकाख-घ: ॥ सावश्यिमतु:। विवखतमतु:। (यथा, ामवते। ६। १। १६।

होतुर्कातिक्रमं भावा वभावे रविनन्दनम्॥") नि:। यसच्य ॥ (दिवचने व्यन्धिनीकुमारी ॥) पद्यं, क्री, (रिवरेव नायोध्स्य।) पद्मम्। थ्के, पुं। इति प्रव्हचन्द्रिका। बः, पुं, (रविवत् दीप्रिमत्यवं यखा) (हिळपचचुप:। इति राजनिघँगट:॥ प्रयं, की, (रविरेव प्रियमस्य।) रक्त-मलम्। ताव्यम्। इति राजनिर्धेग्टः॥

चाखा पर्यायो यथा, — राम्बर्गोड्मरं शुब्दसुड्मरमपि स्हतम्। वेप्रियं खें क्छ सुखं क्ष्यं पर्यायनाम कम्॥" (ति भावप्रकाश्चा पूर्वकार प्रममे भागे॥) ाव:, पुं, (रवे: प्रिय:।) खार्दिसम्ब:। इक्रदौर:। इति राचनिष्यः॥ चक्रुप:। त श्रव्दमाला ॥

लकं, की, (रहे रलम्। ततः कन्।) माथि-म्। इति राजनिषंखः॥

हिं, की, (रविधियं लोहम्।) ताम्त्रम्। त राजनिष्यः । गुवादयोऽसः तामभ्रन्द

वेषाः ।)

रविकोचनः, पुं, (रविकोचनमस्य।) विष्णुः। "र्विर्विरोचनः सूर्यः स्विता रविलोचनः॥" इति तस्य सङ्सनामसोचम्॥ रविसंज्ञनं, क्री, (रवि: संज्ञायस्य इति। कप्।) तास्त्रम्। इति श्रब्दचित्रका॥ र विस्तु:, पुं, (रवे: ख्रु:।) स्थंपुन्न:। स च भूने चराहि:। यथा, —

"नीलाञ्जनचयप्रखं रविस्तुं संचायहम्। क्षायाया गर्भसंभूतं वन्दे भन्ता भनेश्वरम्॥" इति नवयष्टसोचम् ॥

रवीन्दं, क्षी, (रविखा स्वयंकरसार्थेन रन्दति प्रकाशाते इति। इन्ह 🕂 अच्।) पद्मम्। इति धर्गिः॥

र्ग, खने। इति कविकत्याद्वमः॥ (स्वा०-पर्०-अक्- सेट।) रेफादिस्तालकान्तः। रश्रना। इति दुर्गादासः ॥ सीजधातुरयम् ॥

रशनः, की, (अन्ते याप्तीतीन। सम् याप्ती + "अप्रीर्म च।" उगा॰ २। ७५। इति युच् धाती रणादेशसा) काची। इत्युगादिकीय: । (बधा, रघी। ८। ५८।

"इयमप्रतिवोधशायिनी

रभूना त्वां प्रथमा रहः सक्षी॥") जिज्ञा। इति भव्दरज्ञावली ॥ ("जिज्ञावाची तु रसनाग्रच्दो दन्त्यसकारवानेव। रसयित खादयतीति । नन्द्यादित्वात् च्युः । इति कलिङ्गः । रसना काषिजिइयोरिति तु धरणि:।" इत्यु-च्चृतः।२। ७५॥ रच्चः। यथा, वाजसनेय-मंहितायाम्। २१। ४६।

"होता यचदनस्रतिमभि हि पिष्ठतसया रभि-स्या रश्नयाधित।" "रशनया रच्ना सता व्यधित धृतवानु प्रश्न् इति श्रेषः।" इति तद्गार्थे सहीधर:॥ खङ्गलय:। इति निचस्टः।२।५॥ स्त्रत्र सहा वच्चवसम्योगी भवति । इति देव-राजयच्या।)

रश्चिः ; एं. (अन्नुते व्याप्नोतीति । अन्यः व्याप्नौ 🛨 "अशोतेरस।" उगा०१।१६। इति मिः ञ्चाती र्पार्देशस्य।) किर्णः। (यथा, सनी। ५। १३३।

"मचिका विषुषऋषाया गौरमः फर्यरक्षयः । रको भूजां बुरियक्ष सार्यों मेध्यानि निर्देशेत्॥") पद्मा। व्यन्धरञ्जुः। इति मेदिनी ॥ * ॥ (यथा, **ऋग्**वेदे। १। २८। ४।

"यत्र मन्धां विवञ्जते रफ्तीन् यमित वा इव ॥" "रक्सीन् अञ्चनसनार्थान् प्रयद्यान्।" इति तद्वाच्ये सायण: ॥) स्वर्थस्य रिसना जलादान-हाने यथा,--

^कतेजोभि: सर्वलोकेग्यो ह्याद्ते रिप्सभिर्जलम्। ससुद्राहाधुसंयोगाइष्टन्यापो गमस्तयः ॥ ततसु पथसां काचे परिवर्तन्दिवाकरः।

> मेवेन्य शुक्राशुक्रीस्तु हाव्यमि । इति माव्य १०२ व्यव्यायः। 🛊 ।

"स्वमेष सहादेवी देवदेव: पितासह:। करोति नियमं कालं कालात्मा ही ऋरी तहः तस्य ये रक्षयो दिप्राः सर्व्वलोकप्रदीपकाः। तेषां श्रेष्ठा पुनः सप्त रक्षायी ग्रष्टयोनयः। सुसुको इधिकेश्य विश्वकर्मा तथेव च। विश्वया: पुनचात्य: सस्पद्वसुरत: पर:॥ चावीसमुरिति खातः खराड्यः प्रकीतितः सुसुन: स्थारिसस्तु पुचाति शिशिरद्तिम् तिर्थगृह्वपचारोव्सी ससुन्तः परिगीयतं॥ इश्क्युस्तु यः प्रोक्ती रश्सिनैचनपोषकः। विश्वकर्मना तथा रिक्सर्व्युष्ठं पुष्णाति सर्वदा । विश्ववासु यो रिझा पुत्रं पृष्णाति निवदा सम्पदसुद्ति खातः स पृष्णाति च जोहितम् हृहस्पति प्रपृष्णाति रिक्सर्वं। यसुः प्रभीः। भूगेवरं प्रप्राति सप्तमा खराट् तथा। एवं स्वर्थप्रभावेन सर्वा नच्चतार्काः। वर्डन्ते वर्डिता निर्वं निरामाणाययन्ति न। दिशानां पार्थिवानाच नेप्रानाहिव सर्वप्र:। चादानावित्यमादित्यसीजसा तमसां प्रसु:। च्यादत्ते स तु नाड़ीनां सङ्ख्या समन्ततः । नादेशांचिव सासुदान् कूपांचिव सद्यक्तन्। स्यावरान् जङ्गमां चेत्र यच कुल्यादिकं पदः॥ तस्य रिश्समस्यन्तु श्रीतवर्षोणानिसवम्। तासां चतः प्रतं नाखी वर्षन्ते चित्रस्तियः ॥ छन्दनाश्चेत वास्याच कोनमा सक्तमास्त्रधा। व्यन्ता नामतः सर्वा रक्तयो हरिसक्तेनाः। हिमोहहास नामसो रक्मपस्पितं पुरः। वस्यो मेखस पेथास हादिन्यो हिमसर्जेगाः। चन्द्रास्तुः नामनः सर्वाः पीनामाः स्वर्गभस्तव युक्राच नकुमचेंद्र गावी विष्यस्तस्त्या । शुक्रास्ता नामतः सर्वाष्ट्रिविधा धर्मसर्वेनाः। समं विभक्तिं ताभि: स मनुष्यपित्रदेवता:। मनुष्यानौषधेने इ स्वधवा च वितृनिम ॥ चान्द्रीन सुरान् सर्वान्तिसन्द्रीस्तर्पयवसी। वसनी सीवाने चैव प्रते: सन्तर्पति जिनिः॥ प्रदापि च वर्षासु चत्भिः संप्रवर्षति। हेमनी प्रिश्रिरे चेव हिमसुत्स्वति निभि'। वक्षी माधमासे तु कर्यः पूषा तु फाल्गुने। चेने मासि भवेदीश्री धाता वेशास्त्रायमः। ष्येष्ठम्त्ले भवेदिन्द्र खापार्ट सविता रवि:। विवखान् यावणि मासि प्रीष्ठपद्यां भगः छन्। पर्यग्रहीर खड़ीज लड़ा कार्तिके मानि भास्तरः। मार्गशीर्थे भदेष्मचः पौषे विष्यः सनातनः । पच रिक्ससप्तसाणि वरुगस्यार्वेकसीण। घड़ भि: सहसे: पृथा तु देवेग्र: सप्तिसस्या। धातारक्षः चष्टस्रेस्त् नवभिस्तु प्रातकतुः। विवखान् इश्भिः पाति पार्वजादश्रमिभैगः। चप्रसिक्तपते मित्रक्तरा चैवारुभिक्तपेत्। च्यंभा इश्भि: पाति पर्यश्यो नत्रभिल्पेत् । ति विश्वपृद्ध वसनी क्षणिक रूथों गीबी काष्ट्रनसप्तम ।

सती वधास विकेत पार्क्ट प्रश्रिद प्रभु हैमन्ते त स्ववर्षे स्थात शिशिर लोग्हितो र्वि स्थोपप्रीषु वर्लं धत्ते स्वधासिष पित्रव्य । स्थोरिमरत्वसन्दत्वयं चिष्ठ नियक्कृति ॥ स्थोरिमरत्वसन्दत्वयं चिष्ठ नियक्कृति ॥ स्थोरिमरत्वसन्दत्वयं चिष्ठ नियक्कृति ॥ स्थारिमराष्ट्रिता

चन्माः सोमप्तस्य एकस्वे ब्रह्सतः॥ भौमो भातस्या राहः केतुमानपि चाष्टमः। सर्वे पुवे निरुद्धा ये यहास्ते वातर्शक्षामः। भाष्यमाणा यथायोगं समन्यसुद्वाकरम्॥" इति कोर्मो ३० चाध्यायः॥

इति किस्मा ४० व्यध्यायः॥
सदैदिकपर्यायः। खेदयाः १ किर्णाः २ मावः ३
रश्सयः ४ व्यभीश्यवः ५ दीधितयः ६ मभस्वाः ७ वनम् च उसाः ६ वसवः १० मरीविषाः १२ मयूखाः १२ सप्तव्ययः १३
साधाः १४ स्यूखाः १५ । इति पचद्य रिक्सगमानि। इति वेदिनवाटौ । १५॥
रश्सिपतिः, पुं, (रश्मः पतिः पोषको यस्य।)
व्यादिळपवच्यः। इति राविनविगटः॥
रस, श्रव्दे। इति कविक व्यद्भः॥ (भ्वा०-पर०चक्क०-सेट्।) रस्ति। इति दुर्गाद्यासः॥
रस, त् क व्यास्वादे। स्विष्टे। इति कविक व्यद्भः।
(स्वरूत्त्वाद्यादः। इति दुर्गाद्यासः॥
रस्यति मधु दिरेषः। इति दुर्गाद्यासः॥
रस्यति मधु दिरेषः। इति दुर्गाद्यासः॥

र्षं, को, बोलगृ। इति राजनिषस्ट: # रतः पुं, (रचतौति। रस् + पचाद्यच्। यद्वा, रखति इति। रस चासादने + "पुंसि संज्ञायां घः भावेसा।" ३।३।१९८। इति घः।) रसनेन्द्रियमास्य-वस्तु। स च जालसङ्घयभूमिवियद्निलानलसंस-गैण परिकामान्तरं गतः घट्घकारी सवति। तत्र एथिवस्पुगवाह्यसामधुरः ९ तीवासि-गुणवाहुत्यादव्हः २ एथियमिगुण-वाहुत्या-स्रवसः ३ वायम्बरागवाहुल्यात् कटुकः ४ वायाकाष्मगुणवाचुखात् तिकः ५ प्रथियनिक-गुणवाचुल्यात् कवायः ६। स्वापी रसाना-भाधारकारखं अत जाध्यो नाम। अर्पा पृथिकामनुप्रवेशातु पृथिकाष्याधारकारकमेव। तेन जलियती चापि तदाधारतया रसाना-मभियक्ती कारगा। अभियक्तेच मधुरादिरूप-मन्तरेणासम्भवासम्पुरादिविप्रोषेशिप चलचिती कारका। अम्याद्यस्तु त्रयः नीरसतया मधु-राहिविप्रोवे प्राधान्येन निसित्तकारणम्।

"रसनाथों रसक्तस्य दशमायः चितिस्तथा। निर्वृत्तौ च विशेषि च प्रत्यथाः खादयस्त्रयः॥" स्ते च रसा प्रसारसंघोगात् इ विन्त इति ोपरि

भिद

वदातिरंकेणामाहिरसाभावात्। रसाभियते च

चमग्राहिभूतचयसिद्धानं विनासुपतस्यरीम-

यक्ताविष अन्यादीनां कार्यलम्। तहुक्त

"भेद्चिषा चिष्णिवाधानकत्वो द्रव्यदेशकाल प्रभावात्त्रदृष्टित्वास स्वादरक्तानभवाग प्राचैरक्तात्व एवक ।

खादुरम्बाराभयाग प्रापेरम्बाह्य एयम्। यानि पष्पदग्रीतानि द्रवाणि दिश्सानि तु॥ प्रथमन्ता द्युत्तस्य योगः प्रेषे: प्रधमभवेत्। मधुरख तथान्त्रस्य जनगस्य कटोक्तथा॥ चिरसानि यथासङ्ग्रं द्रचार्यकानि विभाति। वच्चनते तु चतुब्बेगः द्रशाशि दग्र पञ्च च ॥ खाइन्हों सचिती योगं सवसादी: एथग गती योगे: प्रेषं पृथगयातस्त्रुव्कं रससङ्ख्या ॥ सिंहतौ खादुनवर्णी तदन् कट्टादिभि: एथक्। युक्ती प्रेष्टे: एथम् योगं यात: खादृषणी तथा। कङ्कादीरम्बलवणी संयुक्ती सहिती प्रथक्। यातः प्रापः प्रवस्थामा प्राप्तिस्वतः तथा ॥ युच्धेते तुक्षायेण सतिक्तौ लवणीवणौ। षट्तुपचारसान्या हरेकैकस्यापवर्ष्णगात ॥ षट् चैनेकरसानि खुरेकं घडुसमेव तु। इति चिष्ठितैयाणां निर्द्शो स्समञ्जया ॥ चिषष्टि: स्याच्यक्तया रसाहर्यकत्वनात्। रचास्तरतमाभ्यस्ताः सङ्ग्रामतिपतन्ति हि ॥ संयोगाः सप्तपञ्चाभात् कल्पनातु चित्रशिधा। रसानां तच योग्यत्वात् कांद्यता रसचिन्तकी:। कि विदेको रसः कल्पाः संयुक्ताचा रसाः कचित्।

भिच्हता ॥²

परचातः प्रवस्तने रसानं यिष्ट्रभक्तयः।
यट्णचभूतप्रभवाःसङ्गाताच्यय्या रसाः॥"
"सौन्याः खल्वापोठन्तरिस्प्रभवाः प्रकृति प्रीताः
लञ्ज्य स्रथक्तरसाच तास्त्रन्तरसाद्ययः
सानामधाच पच महाभूतगुणसमन्त्रताः
जङ्गस्यावराणां भूतानां स्तर्गरिभिप्रीणयन्ति
यासु स्तिष्ठ षड्भिस्टक्ट्रीन रसाः।

दोषीयधादीन् सञ्चित्य भिष्रजा सिह्नि-

तथां घसां रसानां सोमगुणातिरेका सधुरो रसः: पृथिखामसूयिष्ठलाद्यः: सिललागि-सूयिष्ठलात्वत्यो वायुगिसूयिष्ठलात् कटुको वायाकाप्रातिरेकात्तिकाः पवनपृथियातिरेकात् कथायः। एवमेषां रसानां घट्तसुग्रहम्॥" दति च चरके स्वनस्थाने २६ व्याध्यायः॥ तथाच।

तयाच।

"दोवाणां पचदश्वा प्रसरोश्मिष्टितस्त यः।

विषष्टा रसमेदानां तन्पयोजनस्थातं॥

व्यविद्या विद्याश्व भिद्यन्ते ते चिष्टिया।

रसमेद्विषष्टस्तु वीष्य वीष्यावचारयेत्॥

रसेपेत्विष्ठस्तु वीष्य वीष्यावचारयेत्॥

रसेपेत्विष्ठस्तु वीष्य वीष्यावचारयेत्॥

रसेपेत्विष्ठस्तु वीष्य वीष्यावचारयेत्॥

रसेपेत्विष्ठस्तु वीष्य वीष्यावचारयेत्॥

यश्वात्रमनं भागश्रो यद्वीरितम्।

दोष्यां तत्र मितमान् चिष्टिस्तु प्रयोजयेत्॥

यथाक्रमते योगानस्व वतुर सव च॥

चौंचातुगच्छात रसो त्वयाः सद्वो दयम्।

तिस्तः कषायमस्वेति ते द्विका दश्य पच ॥

सद्यया मधुराष्ट । महरत्वया मधुर

मद्वरंगः। य

क्टुक खम्बातक्त अम्बक्षाय एन चल रोश्नुज्ञान्ता च्यन्तेन कावर किट्क लवणतिकाः, लवणकवायः, एत चयोवन क्रान्ता लवर्थेन ॥ कटुतिक्तः । कटुकवायः । द्वावेतावनुकान्ती कटुकेन ॥ तिलाक्वाय वन स्वातुक्रान्तिस्तिलेन । स्ते पश्चदश्रविकसंयोगा वाखातास्तिकं वस्थामः॥ चादी प्रयुक्त भागसतु मधुरी दशा सन्दर्शतः षड्नी जनगस्तसादईन्खेकं रसः कटुः॥ मधुरास्तलदण:। मधुरास्ततट्वः। मधुरास्त तिक्त:। मधुराग्वकघाय:। मधुरलवणकट्क:। मधुरलवयतिक्त:। मधुरलवगावघाय:। मधुर कट्कतिकः:। मधुरकट्कषाय:। मधुरतिकः-क्रवाय:। एवमेशां जिक्कसंयोगानां द्यानामाटी मधुर: प्रयुच्यते। चम्बलवसमट्वः। चम्त-लवस्तिला:। अम्बलवस्यभाय:। अम्बकट्-कप्रायः । व्यन्तकटुकतिक्तः । व्यन्तिक्तकपाय । र्दमेशं धसासादावम्बः प्रयुच्यते । जवसकटु-तिह्यः । जनगवट्कषायः । जनगतिह्यकायः । एदमेवां चयाणासादी लवण: प्रयुच्यते॥ अटु तिक्ताकषाय:। एवसेकस्थादी कटुक: प्रयुच्यते ॥ एवमेति चिक्तसंयोगविष्ट्रतियांखाताः॥ चत्-व्वान् वस्थामः। चतुष्करससंयोगाकाधुरो दश् गच्छति।

मधुराव्हलवयावटुकः। मधुराव्हलवयातिकः:। मधुराम्बलवणकघाय:। मधुराम्बकटुकतिक्त:। मधुरा•्वनटुककषाय:। मधुरलवगतित्तानटुक:≀ मधुराम्बतिस्तवघायः। मधुरलवणकटुतिसः। भधुरलवणकटुकघाय:। मधुरलवणतिस्तकघाय:। खबमेवां दशानामादौ मधुर: प्रयुच्यते ॥ चास्तवसम्बद्धातिक्तः । चास्त्रतवस्यादः । **अम्बलवणतिस्तक्षपायः। अम्बन**दुतिस्तवयायः। र्वमेषां चतुर्णामन्तः॥ लवणकट्तिक्तकषायः। एवमेकस्यादौ लवस:। रुवमेते चतुष्करचसंयोगाः पञ्चस्याकी (किता: ॥ पञ्चकान् वच्यामः। पचकान् पचमधुर रकमन्त्रसु गच्छित। मधुराञ्चलवयाकटुतिल्लः। मधुराञ्चलवयाकटु-कवाय:। मधुराव्यवयक्तित्तकघाय:। मधु-राम्बनटुतिक्तनधायः। मधुरलवगानटुतिक्त-क्षधाय:। एवनेषां प्रचानां प्रचक्रससंयोगाना मादी मधुर: प्रयुच्यते ॥ चान्तवनसकट्तिकः कषाय:। रवमेकस्यादावस्तः प्रशुक्यने। एवमेते वट्पस्कसंयोगा बाखाता:॥ घट्कमेकं वच्याम:। एकस्तुषट्कसंयोग: मधुराव्यलवरा-

चतुरी व्यस्तु गच्छेच लवण स्वेक सेव तु॥

रता (चविष्यीकाता रक्षानां रक्षिकतें: । दोवभेदे चिविष्सु प्रयोक्तया विचयने ।" इक भिश्रतेन मेश्याय एकः ।

इब ध्रेष्ठतेन मेश्याय एक्तः । "रवासुप्रवान ह्यामो हि प्राच्य

कट्कितिक्तकषायः। एवमयमैकवट्संयोगः॥

एकेकच घडुमा भवन्ति। मधुरीवनी लवणः

सट्कस्तितः कथय इति। भवति चाच।

ा का वधाच

TE:

वते पास्ति इस अधिकता यथा एसायस हार इात तसिच प्राणा उपदेशा पान्ध्यन्ते । इ रसा. . यथा मधुरास्तलवणा तं प्रसयन्ति । अनुमानाच रसेन सनुसीयते ांयणा सध्रसिति। ऋधिवचनाच ऋधि-ानं वेदी यथा कि चिहिच्यार्थं मधुरमा-हेदिति। तसाइसा: प्रधानं रसेषु गुगसंजा।" न च सुम्रुते स्च्चारी १० अधाये॥ ाच, बाग्सटे १० खध्याये। शास्त्रीयाः च्यास्तिनः खनायुगानिन-

ीखना: क्रमाङ्गतैर्भाघुरादिरसोझद: ॥ गं विद्यादसं खादुं यो वलमगुलिसाति। खादा मानो देइख काहनीयचप्रसादन: ॥ य: पिपिलिकादीनां चास्तः चालयते सुखम्। त्रणो रोसदन्तानासिध्यस्वनिकोचन:॥ ग्गः स्यन्दयत्यास्यं कघोलगलदाइक्षत्। स्तो विशादयळाखं रसनं प्रतिष्टन्ति च। ^{रे}जयित जिज्ञायं कुर्वेचिमिचिमां कट्: ॥ वयत्य चिनासास्यं कपोली दहतीव द। गयो जङ्ये जिङ्गं कर्रसोतो विबस्त अत्। रानाभिति रूपाणि कमीगि मधुरी रस:। (जन्मसास्प्रात् क्षरते धातूनां प्रवर्ण वलम्। लगृहु चत्वी सवर्षे के प्रोन्द्रियो जसम्। ाक्ती हंच्या: कष्टा: स्तम्यसन्यानकदृशुर: ।

ायुष्यो जीवन: स्त्रिःच: पित्तानिलविष्ठापहः। हते व्लिपयोगेन सम्मेदः कफ जान् गदान् ॥ ौलाभियादसञ्चासमेहग्रहार्व्हे शहिकान्॥ कोश्यदीपिष्ठत्सियो हृदा: पाचनरोचन:। रावीयों हिमसार्थ: प्रीयन: सोदनी लघु:॥ रोति कक्षितासं म्ह्यातानुलीमनस् । 2व्यम्यस्त स्त्रो: कुर्या के घिल्छं तिमिरं **अमम्**॥ डपाख्तवीसपैश्रोकविस्फोटळड् ज्वरान्॥ ाण. स्तम्भसं वातवन्यविभाषनीऽस्तिष्ठत्। हन: खेदनस्तीद्यो रोचनऋदेभेदत्रम्॥ रितियुक्तीरसपवनं खलतिं प्रसितं वलिम्।

: कुछ विषवी सर्पान् जन येत् च प्रयेद्वलम्॥ त्तः खयमरोचियारकचिं क्षमिष्टट्विषम्। उन्हर्स्ट ज्यिरीतृ की भादा चिपत्त कथान् जयेत्। हमेदी वसामकाशकस्त्रीपशीयणः।

र्भेश्रो हिमो रूच: सत्यकरविश्रोधन: । तुचयानिलयाधीनितयोगात् करोति सः॥ र्गलामयोदह्ञुष्ठालसक्योफचित्।

गावसारनस्त्रे ह भेद: सोरोपशोषण: ॥ नित्त बन्धान् सीतांसि विष्योति कपापहः।

हते चीर्रतियोगेन हम्मां युक्तनलच्यम् ॥ क्रीमाजुषनं कमां करिप्रहादिञ्ज यथाम्। शयः पित्तकप्रधा सुरस्यविश्रीधनः।

डनो रोपणः ग्रीतः संस्मेदोविग्रोघणः ॥ ामसं स्तमानी याची क्लोश्तित्वकप्रसादन'।

रोति भौक्ति चौश्तिविष्टमाधावज्ञद्य ।

पृत्रहेमगुडाची वसीचची चषट्यकम

च भी ० वी रापनसरा जाननव लाचयम मेटे चनस पामन्यों भीवनती जीवकथभी सध्वं मध्कं विकी विहासी खावगी धुगम्। चौर पुत्ता तुगाचीरी चौरिस्यौ काश्मरी सहै। चीरेचुगोचुरचौददाचादिर्मपुरो गणः। अस्तो धाचीपलाभ्दीकामातुलुङ्गास्वदेतसम्। हाड़िसंरजतंतकं चुकंपालेवतं दिधि। च्यास्यास्त्रतं अखं कपित्यं करसहेकम्॥ वरं सौवर्षलं ऋषां विड् सास्द्रमी द्विदम्॥ रोमकं पांसुजं शीसं चारस नवणो गण:। तिला: पटोली चायन्ती बालको भीरचन्द-

भू निस्वनिस्वलह्कातगरागुरुवसक्सम् ॥ नक्तमालदिरजनीमुक्तम्दर्गटरूषकम्। पाठापामार्गकांस्यायोग्ड्चीधन्वयासकम् । पञ्चस्तं महद्राष्ट्री विश्वालानिविधा वचा। कट्को चिङ्गमस्चिक्तमिजित्यचकोलकम्। कुटेराद्या हरितका: पित्तं म्द्रचमरुष्करम्॥ वर्गः कषायः पथाचं प्रिरीधः खद्री मधु। कदस्वो इसरं सुक्ता प्रवालाञ्चन गैरिकम्। बालं कपित्यं खर्जुरं विसपद्मीत्यलाहि च ॥ मध्रं स्थिपलं प्रायो जीर्शाच्छालियवाहते। सुद्रारेष्मतः चौद्रासित्या नाङ्गला-

यायोरस्तं पित्तजननं दाङ्गामलकाहते। खपण्यं लव्यं प्रायश्चनुषीयन्यत्र संन्धवात् ॥ तिक्तं कटु च भूयिष्ठमहष्टां वातकोपनम्। ऋते श्टनापटो की न्यां शुखी क खारियो नतः॥ किशायं प्रायम: भीतं क्तम्भगं चामयाचते ॥ रसा कङ्गलवणा वीयेंगोध्या यथीत्तरम्। तित्तः: ज्यायो मधुरस्तददेव च ग्रीतलः॥ तिक्तः: बटुः: कथायच रूका दह्वमलास्तया ॥ पद्वस्त्रमध्राः स्त्रियाः स्टब्स्यम्बसारता ॥ पटो: तथायस्तस्ताच मधुर: परमं गुर: ॥ लघुरनः कटुस्तसात्रसाहपि च निक्तकः। संयोगाः सप्तपचाप्रात्कत्यगातु विषयिषाः रसानां यौगिकलेन यथास्यूलं विभच्यत ॥ रक्षेक ही गांस्तान् पद्म पद्म यान्ति रसा दिकी। चिके खादुरैं ग्राम्बः घट् चीन् पटुस्तिक एक-

चतुष्केषु दश सादुखतुरीयनाः पट्ः सकत्। पचले व्यक्तमेवाम्बी मधुर: पच सेवते। दयभेकं पड़ाखादमसंयुक्ताच घड्सा: । षट्पचकाः षट्च पृथग्रसाः स्य-ऋतुदिकौ पखदश्यकारौ। मेदास्सिकाविं श्तिरेकनेकं दयं षड्रास्वादस्मिति चिष्ठि: 🛭 ते रचातुरसती रसमेदा-कारतस्वपरिकल्यनया च।

नित गराना समतीता

अघ - द्सगुगा

'मध्र प्रीगनो वासी अहरी श्रीतल पत्तहा रसायणे गुर सिम्चचच्य प्रीतिल≅स ∥ च्यायु:ऋर्वमाचा राच्यः करुडोरिवनेनाम्यकः। खानो क्चिकरो च्या: भीगनो विद्ववर्षेत:॥ वातचा रसगोद्वेगी स्त्रियोग्गो रक्तमांसदः। क्रोदनस्तर्पंगः: पक्ता लघुयापी कट्य यः॥ लवण: क्रीट्नस्तीच्ण: पाचनीहीपनी रस:। खिन्नो रुचितर: खन्दी दृष्टिमुक्ततरी
०गुर: कट् चिंडास्थनासाचिरीचनी रुचिराङ्गकतः। उध्यक्तीच्यो लघुः कष्टृतसिशुक्रवामापदः॥ त्तघः प्रोपो पत्तिकरः स्रीयाकर्षणकः पट्.। तिक्तः पित्तकपकेदी विषक्त छच्चराप छः। दीपन: पाचनी रूच: कर्डकमिছरी लघु। क्राय: शोधक: स्तम्भी प्रगण्लानश्चिताप्रनः । क प्रग्रोकितपित्तर्शारूचः शीतील पुस्तथा। भीतल: पिनहा वल्य: वफवातहरी गुरः! उर्गापत्तकरो वीर्या वातसीसहरो लघु:। श्रीतं वीर्योग यह यां सध्य रमणा कयो:॥ तयोर संकटुण अय चोणां कटुकं तयो:। कट्तित्तकयायाणां विपान: प्रायणः कट्:। म्यक्तीर्णापचनं स्वाद् सध्रं लवगं तथा। कटर्बिपाके शुक्रशो बहुविड्यानली लघ्:। स्वादुर्गुक: खरमलो विषाने नफश्रवल:। याकेश्वः खरविस्विपित्तस्य क्रिक्षस्यः ॥"

"कट्निक्तकपायाच कोपयन्ति समीरणम्। कडुम्तलयगाः पित्तं स्वादम्तलवगाः कपम्॥ च्यतस्य विषयंन्ताः समायेषां प्रयोशिताः। चचुय्या मधुरो चेयो रसा धातुविवर्डन: । खोत्यालखविषत्रच कटहीयन पाननः॥"

इत्याद्भितत्वम्॥)

न्यायमते त्।

"रम्यु रमनायाच्यो सधुराद्रिनेकधा। सहकारी रसज्ञाधा निखत्वादि च पूर्ववत्।" इति भाषापरिचहर'।

"रमिखानि। सङ्काशीन रासनदाने रस-

कारणसिव्यर्थः। पूर्ववदिति जनपरसाखी ग्सी निव: च्यन्ध: सर्व्वीशिप इमीश्वित इवर्ध।" इति मिहान्तमुत्रावर्णा ॥ ॥ धरीरस्यधातुः विशेषः। तत्पर्धायः। इतिका २ स्वेदमानाः वषु:सव: ४ चन्नामा: ५ चन्नेसार: ६ रतः सार: ७ व्यक्षमाष्टका 🖰 । इति राजनिर्वेग्टः । बाहारमध्मव: ६ तेव:सम्मव: १० अधि-सम्भव: १६ घड्रसासव: १२ म्याचिय: १. अस्कर:१८धातुवन: १५ म्हलम्बापर: १६ ! इति हैमचन्द्रः ॥ तस्त्र निरुक्तिर्थया, — "यत् पाषों रसधातुर्यस्तन्। रभवद्यं रसः। मदेव सकलं देखं रसतीति र्थ: स्टूत: ॥"

सुत्तस्य सारी निमिष्तो रह का मवेत्। च तुद्रव चित्र भ्रीत स्वाद्

तस्य संस्पमाष्ट

यथा गृहम-नगुप्पदकुलत्वसद्शी मूलाहभव सारो म तरा तस्य स्थानमाइ। सर्वदेषचरस्याप रसस्य इत्य स्थलम्। समानमस्ता पूर्वे यदयं च्रद्ये धनः॥" तस्य नमीराया ह। "आरस्य धमनीर्गेला धात्न सर्वानयं रसः। पुकारित तदनु स्तीयेवां प्रोति च तनु गुर्थे; ॥" शृग्धे: भ्रीतिस्त्राचपोषकत्वे:। "मन्दविद्धम् कट्व्यांच्यो भवेदसः। स आ्याद्व हुलान् रोगान् विषक्त खंकरीत्यपि ॥" इति भावप्रकाशः॥

(तथा च। "तत्र पाक्षभौतिकस्य चतुर्व्विधस्य प्रहमस्य दिविधवीर्यस्यारविधवीर्यस्य वानेक-गुणखोपयुक्तस्याहारस्य सन्यक् परिणतस्य यस्ते जीभूतः सारः परमस्त्राः स रम रख्यते। तस्य च सुर्यं स्थानं स सुद्यासत्सिंग्रतिं प्रसमीरनुपविष्योहेगा दश दश चाधोगासिनी-चनम क्लियं गा: ड न्सं श्रीरमचर च स्पेयति वर्ड्डेयति धारयति यापयति चीवयति चाइष्ट-हिन्केन कर्मगा। तस्य प्रारीरमनुधावती १नु-मानार् गतिरुपणचायितया चयर्डिवेसती:। तिसान् सर्वभूरीरावयवरीयधानुसलाभयानु-सारिख रसे जिज्ञासा किमयं सीन्यस्तेजस इति। अत्रीश्यते स खलु दवानुसारी स्त्रेष्टन-जीवनतर्पणधारनाहिभिविशेषे: सौम्य इत्यव-गम्बते।" इति च सुत्रुते खन्याने चतुईंग्रे-७ध्याचे । ⊯ ।)

प्रद्वाराहिट्गविषस्थावी भाव:। प्रद्वाराहयी-श्रे रसग्रव्दशया:। रखने बाखादने रसा: रसन् कलाखादे घत्र। तथा हि। विभावेरनुभावेचा बालो वा खभिचारिभिः। षाखाद्यवान् प्रधानवात् स्यायी भावो रमो मेवेदिति ।

रत्यन् साच्च ग्रोक-विसाव चासमय जुगुपाकी घाः क्रमादेने खुः स्वायिनः। यदुक्तम्। "रतिर्होसस्य प्रोकस्य क्रोधोत्सार्ही भयंतया। जुगुभा विसायचेति स्वायिमामाः क्रमादमी॥ समय यः सनुद्धतः खान्ते यचावित्रते। भाव: स्थायी स विज्ञेयो व्यामचारी तनोश्चया। निचें दस्खानिप्रकृत्या खभिचारिस ईरिता: ॥" स्थाधिन: कार्यां विभाव: स चावल स्वनोद्दीप-नलन दिविध:। यथा स्तर्वलम्बनकारणं पुंसी युवती युवत्याचा पुमान्। उद्दीपनकारणं सक्-

सको भावः च च युविभरतुपादितः ऋङ्गारः। पुस, स्वियां (स्वया: पुंसि संयोगं प्रति या साहा। स ऋ हार इति खानी रतिकी ड़ाहिकारण स् ॥

चन्दर्गाद्। एवं सर्वजी द्वेयम्। रतिप्रमोदा-

दानधमायुद्धेय जीवानपेचीत्यादकारी रसी श्रीकसायमाव वस्य **कासमा** वित नारहुत कौतुकोद्ववो मधालारी

प्टरणाकरप्यरसाहिनो वीभनस सब्दाभ-भाविता सौद यथा, रावणचारतादि। भ्रान्तोशीय रसीशीसा।

–"म्दद्गारवीरवीभत्सरीद्रष्टास्यभयानकाः। करणाद्भतप्रान्तास्त्र मद माञ्चा रताः स्तृताः ॥" इति रत्नकोष: ॥

रवं वसालोशिप रसोशिस्त । "ऋङ्गारवीरकरणाङ्गतचास्यभयानकाः । वीभत्सरौदौ वात्सरखं भ्रान्तचित रसादशः॥" इति नासनिधानम्॥

वस्ताज: पुत्रादिस्त्रेष्टात् खार्रातमेद एव। भ्रान्तस्वर्जीकनत्वात्रोत्तः। इति सुकुट: ॥ चग्रज्दात् ग्रान्सवसमाविष संग्रहीताविति केचित्। इत्यमरटीकायां भरतः॥ 🕸 ॥ स्त्रपि च। तच ऋङ्गाराहिसर्वरसकद्खस्तिभंगवान् तत्तद्भिप्रायातुसारेण वभौ न साक्त्येन सर्जे-षाभिवाह। भन्नानामिति। मन्नादीनां दशानां द्रष्टणां चाश्चादिरूपेण दश्धा विदित: सन् साम्रजी रङ्गं गत: इल्लब्य:। महादिष्य अभियता रसाः क्रमेण सोकन

"रौदो द्वास्य प्रदारो हासवीरो स्या तथा।

भयानवाच वीभत्यः शान्तः सप्रेमभक्तिकः॥" चाविदुषां विराट् विक्रल: चापयाप्ती चड़ रति बावन्। चानेन वीभता उक्त:। विकलत्वच क वसदार्गव्याङ्गावित्यादिना बच्चति। श्रीमद्वागवते १० स्झन्चे ४३ चाध्याचे १५ स्रोज-टीकायां श्रीधर्खामी॥ 🗱 ॥ (तथा च। "रसे सार्चमलारः सर्वचाष्यस्यते। तचमलारसारले सर्वचाप्यद्वतो रसः। तसार्इतमेवाच कती वारायको रसम्॥" इति साहित्दर्पेणे धर्मस्तः॥

रस: कथाते। "विभावेगानुभावेग यक्तः संचारिका तथा। रसतामेति रखादि: स्थायी भाव: सचेतसाम्॥" चाखा खारूपकथनगर्भ चाखादपकारः कथाते। "सत्त्रोद्रेकादखखखपकाम्मानन्दिन्नयः। वेदान्तरसार्प्रभूम्यो ब्रह्माखादमहोदर:॥ लोकोत्तरचमत्कारप्राणः के चित् प्रमाद्धभिः। खाकारवद्भिन्नले नायमाखाद्यते रुपः। रज्जमोश्वामस्यं ननः सम्बमिष्टीचिते ॥"

इति साहिळदर्पेगे विश्वनाथः॥३॥ "इङ्गार्हास्यकरणरौदवीरमयानकाः। वीमसाइतसंची चेवटी नाकी रनाः स्टुताः॥" सङ्गारख यथा,— "प्रज़ं हि मनायोद्धेरक्त रागमन हेतुकः। उत्तमप्रकृतिप्रायो रम: सङ्गार द्यते॥ परोढ़ां वर्क्यवातु वेध्याचानदुरामिशीम्। ंबाधिका खुई

दुहीपन सतम् मान प्रकीतित : वक्रीयामर्गालस्य जुगुसा य भचारिंग स्यायी भावो रति प्रयासवर्णी ध्य विष्युदेवत ।

"शृष्यं वासग्रष्टं विस्तीका श्यगादुत्याय कि 🤏 निद्रायाचं सुपागतस्य सुचिरं निर्वेगर्यं पत्यु-

सम्बस् विश्रव्यं परिचुन्त्र जातपुलनामालोक्य गगड

सञ्जानम्मसुखी प्रिवेश इसता वाला चिरं चुम्बिता॥"

हासस्।

"विखनाकारवास्वेशचेषादेः कुहकाद्भवेग्। ष्टासी द्वास्थस्यायिभावः खेतः प्रमधदेवतः ॥ विक्रताकारवाकचेछं यदालीक्य इसेनरः। तदत्राजस्वनं प्राह्मसन्देशोदीयनं सतम् ॥ व्यनुभावीयिवसङ्घोचनचनस्मेरताद्य:। निहालस्यावहित्याद्या अञ्च स्यूचैभिचारियः। 🛚। ष्येष्ठानां स्मित्रहसिते मध्यानां विद्वसिता-वहस्तिते च।

गौचानामपद्यसितं तयातिहसितच घड्नेदा. ई्षदिकासिनवनं स्नितं स्वात् सम्बिताधरम्। किष्मि**स्टिइंतच इसितं** कथितं वुधे: १ मधुरखरं विष्टसितं सांसिश्रर:कम्पनमव-

इसितम्। व्यपद्यस्तं साम्राचं विचिन्नाङ्गं भवव्यति -इसितम्॥"

"चानुसा पाणिमश्चिं मम महिं वैधा मन्त्राक्ससां प्रतिषदं प्रवतेः पविचे । तारसरं प्रथितयूलामहात् प्रहारं ष्टाष्टा इतोरहमिति रौदिति विक्यूभ्ना ॥" करमस्य।

"इष्टनाधादनिष्ठाप्ते: करुवाखी रुधी भवेत्। धीरे: कपोतवर्णोध्यं कथितो यसदेवत: ॥ शोकोश्च स्थाविभावः स्थान्होस्यमालम्बनं

तस्य दाचादिकावस्था भवेदुदीयनं पुनः। द्यनुभावा देवनिन्दा भूषातक्रन्दनाहयः॥ वैवर्णोच्हासनिश्वासक्तमन्त्रजपनानि च। निर्वेदमोष्टापसारवाधिग्वानिस्ट्रांतश्रमाः ॥ विषादजङ्तोनगद्विन्तादा यभिचारिण: 📲 यथा.-

"विधिने का जटानिवन्धनं तव चेहं वा मनो हरं वयु:। जनवोर्षटनाविधे: स्फ्टं ननु खंड्गेन प्रिशीयकर्भनम्॥" रीवस्य।

"रौद्रः क्रोधः स्थायिभावो रस्तो रुप्राधिदैवतः

त्र तचेशेहीयनं मतम् । ययामयनमाद्येरखोदीप्रभवेत भौद्रा ।

ফৰিন্দী

वसहीस नह् प्रवाह्यकोटनतर्केनम स्मावनानकथनमायुषोतस्याति च नुभावाक्तयास्यक्र्यक्यभार्यः । प्रनावेगरोमाच स्वेदविषयवी सदः ॥ हामर्यादयसात्र भावाः स्युक्तंत्रसिचारिकः।" गा,—

ा,—
"सतमनुमतं इटं वा येरिदं गुरु पातकं
भनुजपश्भिनिंभीयादिर्भविद्विरहायुधेः।
नरकारपुना साईं तेयां सभीमिकारीटिनामयमहमस्ड्मेरोमांचैः करोमि दिशां
वित्तम्॥"

ह्य ।

त्तमप्रकृतिकीर उत्साहस्तायभावकः निह्नेवती हैमवर्णोध्यं समुदाहृतः॥ लम्बनिभावाच्च विजेतवादयो मताः। तेतवादिचेद्वाद्यास्तचोदीपनरूपिणः॥ भावास्त तत्र खुः सङ्घ्यान्वेषणादयः। ।श्रिक्तु प्रतिमृतिगर्वस्तृतितकरोमाचाः॥ । दानधमीयुद्धेदेयया च समन्तितच्चतुद्धां स्थात्॥"

दाः सन्तासमेते विषक्ति हरयः । चुस-प्रक्रिमकुमा देचेषु बच्चां दथति परममी सायका निध-तन्तः । मने । तिष्ठ पानं त्यमसि गह्य रुषां नन्यहं

बद् भूमङ्गलीलानियासतजलधि राम-मन्वेषयासि॥"

नकस्य।

ानको भयस्याविभावः कालाधिहैनतः।

ोचप्रकृतिः क्षणो मतस्तलविधारहैः॥

दुत्पद्यते भीतिस्तद्वालम्बनं मतम्।

दोरतरा तस्य तदश्रोहीयनं युनः॥

विशेश वैवर्ण्यमहस्यरभाष्यम्।

विदरीमास्यकम्पदिक्पेच्यणस्यः॥

विशेषम्भीहस्तास्यक्षाविदीनताः।

स्वारसस्यानिस्त्वाद्याः चिम
विदरीसः॥

भिड़ाभिरामं सहुरतुपतित खन्दने हल्हिएः
न प्रविष्ठः प्रापतनभयाङ्म्यसा पूर्ववायम्।
इतिकी हैः सम्मित्रतसुखभंसिभः
वीर्णवसां
प्रमुतलाह्नियति बहुतरं स्रोकसुर्वमां
प्रमुतलाह्नियति बहुतरं स्रोकसुर्वमां
प्रमुतलाह्नियति बहुतरं स्रोकसुर्वमां

अ।
ा स्थायिमावस्तु वीमतः वध्यते रसः।
तिमहाकावदेवतोश्यसदाह्वः॥
मतम्।

तनेव क्षमिपाता दिखदीपनस्टाहतम ।
निष्ठीवनास्यवलनम्बसङ्गोचनादय
अनुमादास्त्र मतास्त्रच सुब्धानिचार्यः ॥
मोहोरपसार वार्वमो वाधिस्र मर्गादयः ॥
वया,—
"उन्हलोत्लळकत्तं प्रथममथ पृष्त्सेध-

भूयांसि मांसाः संप्रस्मिक् एष्टपिखादावयवस्तानाम् प्रपृतीनि

चान्तः पर्यस्तनेजः प्रकटितहम् नः प्रेतरङ्कः करङ्काः

दङ्कस्यादस्थितंस्यं स्यपुटगतमपि क्रवमव-न्नमत्ति ॥"

याङ्गतस्य ।
"याङ्गतो विस्तयस्थायिमावी गत्यवंदेवतः ।
पीतवर्णो वस्तु लोकातिगमालस्य मतस्॥
गुणागां तस्य महिमा भवेद्दीपनं पुनः ।
स्तमः स्वेदोश्य रोमाचगडदस्यसंसमाः ॥
तथा नेजविकासात्या जागुभावाः प्रकोतिताः ।
वितक्षित्रसम्भान्तिहर्षाद्या समिचारिषः॥"
यथाः

"(चर्च सहानेष वतावनारः का कातिरेषाभिनवेव सङ्गः। कोकोत्तरं धैंथैसहो प्रसावः काष्याङ्कतिन्तिन एष चगैः॥"

भान्तस्य। "निवेदस्यादिभानोऽस्ति भान्तोऽपि नवमो

तथा च।

प्रान्तः ग्रमखायिमात्र उत्तमग्रक्तिस्मितः।
कुन्देन्द्रसन्दरक्षायः श्रीनारायणदेवतः॥
अनिव्यतः(दनाष्म्यस्तुनिःसारता तु या।
परमात्मसन्दर्भं वा तस्यान्तमनिष्यते॥
पुण्यात्रमहरिजेन्नतीर्घरम्यवनाद्यः।
महापुर्षसङ्गादाः स्त्योहीपनस्टिप्णः॥
रीमाचाचाचानुभावास्त्यास्यःभिवारिणः।
निर्नदृष्टेसर्गमतिसूतद्याद्यः॥"
यथाः—

"यही वा हारे वा कुसुमण्यने वा हमित्वा मणी वा लोगे वा बलवित रिणी वा सुहि हिया। हणे वा खेंगे वा मम समहणो यान्ति दिवसा: कत्तित पुण्ये र रखे जियशिविष्वित प्रतपतः॥" इति का खपना प्रसाहित्यदर्भेणे ॥ विश्वेषितिस्तु-तिस्तु साहित्यदर्भेणे हतीयपरिच्हें दे दण्या॥ तन्त्रप्रास्तिशी स्वावास्यासगारीक्यां श्रं रसास्तादः रसप्रकार्च कथ्यते। यथा,—

भैरव खवाच।

"क्रियाका खप्रकथने तलां वसुनारं भदेन्। कि चिस्र स्थाने येथां संचिपात् वस्थानि ते॥ का ख्याच्छे नव रसा योगे चार्टी रसा: स्मृता;॥ वस्य स्थापकारा दि विद्यायाः परिकी भिंता भक्तियोगे वय रसा खरतो विषय स्ट्रता ।

रचमादा रमा देव पचपचाम्त स्ट्रा मेद रसाना बच्या म ऋसुष्यावहिता । प्रयः। प्रश्वार्वीरकर्णचास्वीज्ञनभयानका.। बीभत्सः भ्रान्तको रौडो नवधा कायभास्तक। यसञ्च निवसचीव भासनं प्राणसंबमः। प्रवाहारी धार्गा च धानं समाधिर्द्धा ॥ योगप्राक्ते महादेवि कथिता विस्तरान् प्रिये। द्धन्द: पादी च वेदख मुखं चाकरणं स्ट्रुतम्। भिचा बागं सडेपानि। इसी कल्पोरथ कथते। च्चोतिषं देवि तद्नेचं निकत्तं स्रोचस्थते। चाङ्गानि वेदाञ्चलारी मीमांसान्यायविक्तरें: ॥ धर्मभाक्तं पुराणच विद्या होताचतुई ग्रा चायुर्वेदो धरुर्वेदो गान्धवाचिति त चयः॥ चर्यास्त्रमभायुक्ता विद्यारादश्या रसाः। सननं कीर्तनं ध्यानं सारणं पादस्वनम् ॥ चाचेनं वन्दनं दाखं सखामात्मसमप्राम्। इत्यं देवि नव रसा भक्तियोगे प्रकीर्तिता: ॥ सग्गन्धवनिवाश्यावस्त्रालङ्गरमानि च। किथिताः परमेशानि विषये ऋतवो रसाः । खाद्याः पचरसा गौड़ी मार्थ्या चुफलग्रस्थकाः। र्नेषु रसभावज्ञा ये ते वै र्रासकः: स्ट्रना:॥ स्वविधि जेपविधिदैयशीयनिकी विधि:। वास्त्रभानितिकी पूजा विधिश्च परमेश्वरि ! ॥ पुरअर्थाविधिदेवि । वाकीकाण्टानि पश्चधाः। चिया क्रत्य विधिद्दें वि! प्राप्त: सार्य दिनन्तथा। चातुभ्य रमान् सचान् क्रियाकार्राः विधाय च साधकः स्थिर्चित्तेन क्षयात् पूर्णासिवेचनम्॥' इति वामकेश्वरतन्त्रे चय:पश्चापात् पटल: ॥

देयुवान ।
"मन्त्रप्रकथनं नाय । देव प्रकथनं कथम् ।
तत्त्रद्वानां वचने खिनं मोहयसीव मे ॥
सान्पृतं नंश्यच्हें दकारणं कृष्टि मे प्रभी ! ॥
यास्यां स्थानमेवं हि स्वणात् कौतुकं महत्॥

भेरव उवाचा तस्त्रीतं वेदवाक्यस सर्वज्ञानस्य कारणम्। मेरं रसागां बच्छामि इब्बुष्टावहिता सती। ब्दड़ारी वीरती चैवसासिंसी करणाहव:। सङ्घारादिष्टगादिच अपि सङ्कारतो भवेत्। प्रकारस्तु यदा देशी परमार्थक सः चकः।। तदेव परमा भाक्ती रावलं संप्रयदात ॥ तियां प्रकर्मार्थन्त क्रम् प्रामाधिके । स्वि। पारं विना भरीरस्य न गतिव्विदाते प्रिये! क्रन्दना वहमार्गे तु प्रविशेष्ट कहाचन ॥ व्यलङ्कारं विनाक्करों न श्रीभेत प्रियंवदे ॥ चन्तः परोचमेरः स्यात् ज्योतिः शास्तं तथेवन चन्द्रसर्वस्य महरणात् च्योतिः प्रवाचनामित्रात् वेरधाया रिरक्तं साम् धायाभित्रं स जावत गानकार्थे अवसास भक्तिभैवति बद्धास ॥ तटेव गागलताचा सुखनाचिकयोर्भवेत्। गार्ग दिना न हुळं छात् नृत्यं गानेन जावते ॥ शिकाशास्त्र नाटकादि कर्य स्टुतम् वेहा: घड्ङूसचिता: बहायास्थापतत्परा:। त्यायेन साह भीमांसा ब्रह्म निर्णीयते वृतम् ॥ ब्रह्माने तु जीवस्य परमाताविचारसम्। धुमीपास्त्रामुनारेग व्यवस्थादिनि रूपितः॥ पुरामाखानि तेनीव जायते सततं प्रिये।। व्रक्षानन्दपरी जीव चात्सनंरचगोत्मुन:॥ चायळेंदं धतुचेदं मान्धर्वच समस्सत्। चनुसन्धानतो ईति पूर्णज्ञानी च माधक:॥ मधुनेचुरसनीव दृश्धाहिपलभ्रस्यकी: ! गत्वमाल्यादिना देनि ! वस्त्रालङ्करणादिना ॥ श्रयायां वनितारूपं पुजये ज्ञास्तिकाम्। वितापूजने देवि ! इदङ्गारी रसमाधनम्॥ पूजनं कर्म्सकारङच पचधा तत्प्रकीर्तिनम् । तस्तर्वे नाधयेदीरी देशी सन्पापि हैतवे॥ पूजने नवधा भक्ती रसी सासस जायते। तदा योगं समन्यस्य समाधिस्यो अवद्यति: ॥ खतर्व महिशानि । पुरेव कथिनं मया । चारुस्य रसान् सर्वान् पस्पसाध्तः धिये।॥ विषये कमीका परेषु निष्कामी भवति प्रियः।। निष्यामे फलभाष्य तेन त्रप्रति देवता। देही देश समा(अल न च कमे परिलक्षित्। दिशं क्रियां समाध्येवं ईवीयाचार्दकर्मणा॥ पृर्वज्ञानरमानन्दात् जीवन्त्रत्तो सर्वदुपूर्वम्॥" दिनि वासकेश्वर्तको चतु:पञ्चाध्त् पटल:॥ रसख परत्रज्ञस्यस्यत्वमप्यक्तम्। यथा,--"र्मो वं मः।" इति श्रुति:॥ सन्यामकरिष।

"यापी योती रसोश्टरं प्रसः।" यव वासण-सर्ववे हलायुधः॥ "स यव प्रसन्धरो मार्गे रसः हण्यचीषधादिषु स्वावरेष्च स र्व र्स-रूपेण वसतीलायी:। तथा च बीशियाच-

"रचीवधिष्टगानाच रसरूपेण तिष्टति॥" श्रीमद्भगवद्शीनायामाय ।

"रसी । इसप्स को क्व इति ॥") विषम्। (यया, सुद्रारान्द्रसं २ चार्जु। "ये मन्त्रेषु रसेषु च प्रशास्त्रिय ते

भारिता: ॥")

भौर्यम्।गुगः। रागः।(घषाः,— "कविता को मलव्जिता रसयति रसिकं रसन मिलिता। सा यदि दुः जनहर्से पतिला प्रतिपद्भना संभ्यमना॥" इत्युइट:॥)

दवः। इत्यसरः। ३। ३। २२६॥ मन्बर्यः। (तलकावी चया,---

"विदान् गोल: पित्हकच पित्हों वोली रसी

र्स: " जलम्। (यथा, रघी।१।१८। "प्रजानसिव भूळर्थं सताम्यो विलसमहीत्।

^{यह्} भगुगतुतस्र स्मादते हि रसं रवि ॥") मारह इति मेहिनी। 'तन रसमाचान्य अख्यमाचीपयीतित्वादर्चर्यसङ्गतः। चित्रमारीखदाविवादौषधेखीवधिकी रसः॥ सार्थेषु भेषजं सर्वभीरितं तत्वविदिना। च्यसाध्येत्रांप दातको रसोश्तः श्रेष्ठ उच्चते ॥ हतो हन्ति जरावाधि स्किंतो वाधिघातक:। वङ्ग: खेचरतां धत्ते कोश्न्य: स्रतातृ क्षपाकर:॥" व्यथ रसपर्यायमाह। "र्सन्द्र: पारद्: सूत: स्तराजच स्तक:। भिवते जो रस: सप्त नामत्त्रेवं रसस्य तु॥" मतान्तरम्। "भिवनी जंरत: स्रत: पारदच रसेन्द्रक:। एतानि रसनामानि तथान्यानि वथा शिवे॥" यथा शिवे इसनेन शिवपर्यायागासिप र्स-वाचकत्वम्॥ 🗱 ॥ अय र वलच्यम् ।

"चन्तः सुनीलो बहिरुज्जुलो यो

सध्याह्रस्र्यंप्रतिमप्रकाप्रः।

श्कीव्य धुमः: परिपाखर्च चित्रो न योज्यो रसकर्म्स सङ्घौ॥ नामी बङ्गी मली विद्याचलाच विद्ये मिरि: । व्यसन्धासिमेहादीया निसर्गः: पारदे स्थिताः ॥ वर्ण कुछं तथा जार्च दाहं वीर्यस्य नामनम्। सरगं जड़तांस्कोटं कुर्वन्छेते क्रमावृणास्॥ तसादसस्य संगुद्धिं विद्धाद्वियनां वरः। भुद्वी व्यसन्दर्भ साचा हो घयुक्ती रसी विषम्॥" "भ्तं पचाप्रतं वापि पष्वविशह्शीव च ! पर्चितं या पलच्चेव पलाई कर्षमेव च ॥ कर्वाद्यनो न कर्तवो रमसंस्कार उत्तम: । प्रयोगियु च मञ्जूष यथालामं प्रकल्पयेत्। शुभेशिह विष्णुं परिचित्य कुर्यात्

सन्यक्कुमारीवट्काचेनस्। सुलोहपावागमसुद्भवेशस्मन् हर्ष् च वेदाङ्गलिशभैसाचे॥ सुतप्रखब्बे निजमलयुक्तां विधाय रचां स्थिरसारनुहि:। चानग्वित्तः प्रिवमितियुक्तः समाचरेन् कस्तरसस्य नज्जः ॥"

"अधीरेभ्योश्य बारेभ्यो घोरघारतरेभ्यस। सर्वतः सर्वसर्वभयो नमस्ते रहरूपिभ्यः ॥" इति र्चामलः॥

इति वैद्यकर्सेन्द्रसारसंग्रहे चार्णमार्णाध-कारे॥ विस्तृतविष्टतिरस्य पारद्शस्ट्रेशिविता॥ चिरालमः। तत्पर्यायो यथा,— "कपिनामा कपितेलं सिमं कपिलचलः। तुर्को सुत्तिमुक्त च पिखाते: चिक्रको रुस:॥ हिङ्गलम्॥ तत्यश्यायो यया,— "रक्तं मर्बटशीर्षच हिङ्कुलं दरदी रसः॥" इति वैदाकर्नमालायाम्॥)

रसकः, पुं, (रस+संज्ञायां कन्।) निष्कृ।य-मांव:। इति ईमचन्द्र:। ३। ००॥ रसकपूरं 🗃, कपूररसः। रसकापूर इति भाषा यथा "तत्र सचिप्त भौधन

युहु इत्तरमं कुर्यात् प्रत्येकं गैरिकं सुधी:। इधिनां खटिनां तद्वत् स्फ्टिकां सिन्धुजन्त च वस्वीकचारलवर्णे भारत्यक्षक्रमचित्रम्। सर्वास्थतानि संच्राये वासमा चापि शोधंयत ५ खटिका खड़ी। स्प्टिका पिट्करी। सिन्धु जन सेन्द्रम्। वर्स्वीकं तच्चा स्त्। वर्साः वर्डर। चारलवर्ण खारीलवर्ण। भारतस्त्रक च्हतिका काविसमाटी। रिभिष्णेर्धुनं स्तं यावद्यासं विसहितम्। तच्यमहितं स्तं स्थालीसधी परिचिषत् ॥ तस्याः स्वाच्या सुखे स्वालीसपरां धार्यन्

सवक्तकुहितस्दा सुद्रयेदुभयोक्ष्वम् ॥ मं भोष्य सहयेद्धयो सूय: संशोष्य सहयेत्। सम्य विश्रोत्य सुदां तां खालीं चुझां विधार्यन चार्यं निरन्तरं ददाद्यावहिनचतुष्यम् । चाङ्गारोपरि तद्यन्तं रचेद्यवादऋर्गिप्रम्॥ श्नेरहारवेद्यन्त्रभूईस्थालीगनं रसम्। कपूरिवन् सुविसलं स्कीयाद्गुणविकरम्॥ तं देवकुस्मचन्द्रवक्तरीकुद्भेयंक्रम्। खादन हरित पिरङ्गं खाधिं सोपद्रवं सपिट । विन्दित दर्देहीं प्रिं पुष्टिं वीधीं वलं विपुलम् । रमयति रसणी शतकं रसकपूरिसा संवक:

> सत्तम्॥" इति भावप्रकाशः॥ 🗱 ।

अपिच।

"ग्रेरिकतुरवीखटिकासिस्वग्रहर्जं रजं क्रुस्दम् . प्रकेतं इए इण्डामाधायान्योपरि धनं स्थाप्ट,। कुड़विस्तोश्य तटूई देया हरडीतदास्य पान-

यय तलने मुंदां हता तद्धी हुता प्रनी

अकैणपट्रमप्रसितैद्दिम्सिन्तुनातिदुर्भनस्यूनं: चार्यं ऋमेण द्याद्गुरुद्धितवर्क्षना हिनिधम्। तदनु नती यन्त्रवरादृष्ट्रक्या कपूरसिक्सं छन्। चाराय काचकुमो नियाय नवसादरं रहात्। संसर्ग चाय काष्ट्रीर्धांभेगरं मिते: पचेत् वसम्। चुक्तीडमम्बसध्यं वितस्तिचतुराङ्कलावकाम्रन्। कर्त्रयं कसदहनं तदघ: प्रच्यालयेकाध्यम्। भाषिभवनम्परिलयं दुक्या संग्रह्म रचवर्-

वलं वलाई वा गुड़िन जी र्रोजिंग रोजिंग रखातु। दुम्बोदनन्तु पर्था दंथं तस्ती च तास्वलम् ॥ हरित समस्तं रोगं कपूँराख्यो रसो वृष्णम् ॥ फिरङ्गलरिके प्रारी खक तकुष्ठ दावान ली-श्विमात्राविगाश्चित् व्यक्तार्सपृत्तिपदः । स्वर्णवसवर्णेसन् वलहुताप्**तेचस्तरः** समस्त्राहतखारी रसप्रति: स कर्पूरकं: ॥" गयानरम्।

"टइयं सधु जाचाय जर्या गुह्नायुनी रसः। मदयेत अञ्चयाविद्निक धाष्ययम पुन

```
सादरं पार्दाचतुर्थांग्रिमिति सङ्गैतः। गाङ्जं
मरिलोग इति भाषा। प्रीपं साध्म्।
ायुर्वेदप्रकाषाः॥ (तथा च।
र्ष्टं पांशुपटु प्रगाटसमलं वच्चृस्तृना नैकग्रः
चातुमतं खटीकवलितं तत्संपृटे रोध्येन्।
गत्तक्षवणस्य तस्य च तवे प्रज्वांसः वर्षः
याह्य मधेन्द्रकृष्ट्धवलं भक्तोपरिस्यं प्रनै:।
विद्वितयं लवङ्गस्हितं प्रातः प्रयुक्तं भचेत्।
रेचयति द्वियासमस्तत् पैयं जलं भीतलम्।
डुन्लिच दक्षरावधि विषंघानगसिकं
                          सासिकम्।
ोर्सं गरतं लगेन्द्रकृटिनोव्ह्तच तात्ना-
                           लिकम्॥"
। सुधानिधिरस:॥ *॥ रक्तपूरिमिति रस-
री कार:। खेतसका इति चन्द्रिका ॥ इति
त्रसेन्द्रसारसंग्रहे चारणमाराखाधिकारेः)
रं, क्षी, कर्पूरम्। इति चारावली॥
पूर्णस्टि स्य विवरणं ज्ञातसम्॥)
् क्षी, बोलम्। इति राजनिर्धेएट: ॥
(:, पु, गन्धर्स:। यथा,—
तान्त्री गत्वर्सी गात्वारं मसिवहैनम् ॥"
                  इति विकार प्रोय: 1
≀क:, पुं. (रसगत्स + खार्चै कन् ।) गन्य-
:। इति भ्रव्दचिका। ग्रन्थकः:। इति
, की, रसाङ्गनम्। दलमरः॥ (तत्पयायो
।, भावप्रकाणस्य पूर्वखक्छे प्रथमे भागे।
। (झनन्तार्च्यंशेलं रसगर्भच तार्च्यनम्॥")
हुलम्। इति राजनिर्घयटः 🕨
पुं, ( रसं रसस्य दोषावस्यातिः हन्तीति।
🕂 टक्।) टङ्क्यः । इति राचनिर्घर्टः ॥
क्ती, (रसाच्चायते इति। जन्+ डः।)
म्। इति भृब्दचित्रका॥
पुं, (रसाम्बात:। जन्+ द:।) गुड़:।
ा राजिनिर्घेष्टः ॥ ( यथा, सन्ः ।१९।१८८।
शदाजानां सस्वानां रसजानाच सर्वधः ॥")
कीट:। इति चैमचन्द्र:॥ ( रसजाते, नि ।
तर्ज पुरुषं विद्याद्यसं र्चीन् प्यक्तः।
ान् पानाच मतिसानाचाराचाष्यतन्द्रतः॥"
इति सुश्रुते सूत्रकाने चतुर्देशेश्याये ॥)
स्त्री, (रसं जानातीति। ज्ञा + कः। टाप्।)
ा। इत्यमरः । (गङ्गाः इति काशीखाछ।
। २४६॥) रसवेत्तरि, चि॥ ( यथा, रघौ ।
```

"यो हमञ्जूमाक्तननिः खतानां

[स्]क्की रसात

वासेको

वाम् ४६ ८८

खन्दस्य मातुः पयसां रसजः॥")

```
रसरालिका, की, (रसं राजयति इति। दल +
                                          विच्+ खुल्। टापि अत इलम्।) पुर्क् के खुः।
                                          इति राजनिषंग्टः॥
                                       रसदावी, [न] पुं, (रसं द्रावयतीति। ह+
                                         सिच्+सिन।) मधुरजसीर:। इति राज-
                                       रसधातुः, पुं, (रसात्मको धातुः।) पारदः। इति
                                          राजनिर्धेग्टः॥ (बास्य पर्यायादिर्येषा,---
                                         "रमायनाधिभिलोंकै: पारदी रखते यतः।
                                         ततो रच इति प्रोत्तः च च धातुरांप स्टुतः, ॥
                                         पार्दो रसधातुम रसेन्द्रस महारस:।
                                         चपल: प्राववीयंच रस: स्त: धिवाइय: ॥"
                                          इति भावप्रकाशस्य पूर्वस्वर्के प्रथमे भागे।
                                       रसधेतु:, स्त्री, (रसकस्थिताधेतु:।) दानाघे-
                                         चुरसनिस्मितधेनु:। यथा,—
                                                       श्वीतीवाच ।
                                         "र्सधेनु महाराज कथयामि समासतः।
                                         चानु तिमे महीएछे कथा। जिनकुशास्तरे॥
                                         रसस्य तुघटं राजन् संपूर्णसैच वस्य च।
                                         तहत् संकल्पयेत् प्राज्ञ चतुर्या ग्रेन वतालम् ॥
                                         इचुद्दस्याः पादा रजतचुरसंयुताः।
                                         सुवर्णसङ्काभरणां वस्त्रपुच्छां घृतस्तनीम्॥
                                         पुष्यक्ष्वलसंयुक्तां भक्षरासुखिति ज्ञिकाम्।
                                         दन्ताः पलमयास्तस्याः प्रष्ठतास्त्रमयौ प्रामाम् ॥
                                         पुष्परीसान्तु राजेन्द्र सुत्तापललतेचांगाम्।
                                         सप्तश्रीहिसमायुक्तां चतुर्दिचु च दीपिकाम्।
                                         सब्दीपस्तरसंयुक्तां चर्चगन्धादिवासितास्।
                                         चलारि तिलपाचाणि चतुहिँचु निवेश्येत्॥
                                         बस्यो वेदविद्वे श्रीवियायाहितायये।
                                         पुराणको विषोवेण साध्यक्ताय धीमते॥
                                         ताइग्राय प्रदातका रस्येनु: कटकिने।
                                         सर्वनचगरुकाय श्रोजियाय कुट्बिने 🛚
                                         रसधेतु: प्रदातचा सर्वकामेण निखदा।
                                         दाता खर्ममवाप्रीति सर्वपातकविकतः।
                                         दाता च गाइको वाय स्वकालमभीजनः।
                                         सोमपानफलं तस्य सर्वकतुषलं लमेत् ।
                                         दीयमागान्तु पद्धन्ति ते यान्ति पर्मा गतिम्।
                                         घेतुच पूजियिताये गन्वध्पस्रगादिभि: ॥
                                         पूर्वीक्तरेव मन्त्रेसु ततस्तां पार्धयेन सुधी: ।
                                         प्रार्थनापूर्व्यनं सम्बादिजाय्याय निवेद्येत्।
                                         दश पूर्वात् परांचीत च्यात्मानचेन विश्वम्।
                                         प्रापयेत् परसं स्थानं स्वर्गातावर्तते पुन: 🛭
                                         र्वा ते विधिता राजन् रस्धेनुरहत्तमा।
                                         दरख च महाराज परं स्थानमवाप्रृहि 🛭
                                         य इदं पठते निर्लं ऋगुवादच भक्तितः।
                                         सर्वपापविनिमुँ लो विष्णुलोके महीयते ॥"
                                         इयादि वाराचपुरायी खेतोपाखाने रसघेनु-
                                         माहासंग समाप्तम्॥
रं ग्रुं, (रसेव च्येष्ठ:।) सधुररसः। इति रसर्नं, स्ती, (रस्+भावे ख्युट।) खादनम्।
```

इति मेदिगी । अया प्रश्वत्य हिता

```
रसनं, क्री स्की, (रस्य ते रस्य विनेन वा। रस +
  करसे व्युट्।) जिज्ञा। इति मेदिनी ॥ सः च
   जलेन्द्रियम्। यथा, —
   "निखताहि प्रथमवन् किन्तु देच भयौनि जम्।
   इन्द्रियं रसनं सिन्धुर्हिमादिविषयी मत: ॥"
                      इति भाषापरिच्छेदः॥
   "प्रथमवरिति एथिया दवेलायें:। तथा हि चलं
   द्विविधं निष्यमनिष्यः । परमानुरूपं निष्धं
   दाराकादिकं सर्वमितियम्। अवयवसम्वेतस्य-
   निव्यज्ञलमपि चिविधम्। ग्र्रीरेन्द्रियविषय-
   भेदात्। किन्तु एथिकौतोययोयों विशेष्क्तमाह
  किनिवति। अयोगिनमेने वर्षः। जलीयं प्रहीरं
   व्ययोगिनं वर्णलीके प्रसिद्धमिति। इन्द्रिनं
  र्सनं जलीयम्। तथा चि रसनं जलीय
  ग्रत्याद्ययञ्जवले सति रचयञ्जनलातुः प्रान्तु-
  र्माभियञ्जनोदकवन्। रसनासन्निक्षे यभि-
  चारवारणाय द्रयतं हेतौ देवम्।
  द्रभैयति सिन्धुष्टिमादिरिति । सिन्धु: समुत्र:
   हिमं तुवार:। चादिना सरिकासारकरकादि:
  सर्व्यो प्राह्य:।" इति सिद्धान्तमृत्तावली ॥
रसना, स्ती, (रस + युच । टाप्च ।.) जिज्ञा।
   इत्यमर:॥ (यथा, भागवते। ६। ४। १६।
        "त्रागच तत्पादसरी जसीरमे
        श्रीमनुलस्या रसनां तद्पिते ॥")
  तखाः शुभवचणं यथा, —
  "ती द्या दंषाः समाः श्रेष्ठ (विकारक्ता समा
  भ्रद्धा दीर्घा च विज्ञेया तासु: में तो धनचये।"
                 दित गार्ड ६६ चाधायः ।
  न्यायमते रसनेन्द्रियया छो रसो रसलाहि-
  सहित:। यथा,---
  "रचस्तु रचनायाञ्चो मधुरादिरनेकधा।
  सप्टकारी रक्षकाया नित्यतादि च पूर्व्वत्।
  घागस्य गोचरो गन्धो गन्धलाहिरपि स्ट्रतः।
  तथा रची रचज्ञायाक्तथा प्रव्ही । पच श्रुते:।"
                      इति भाषापरिचंदः ।
   "तथारस इति रसवादिसचित इत्यर्थः।" इति
  सिङ्घान्तसुक्तावली ॥ 🗱 रास्ता। इति मेदिनी ।
   (खाखाः पर्यायो वया,—
  "रास्ता युक्तरसा रस्या सुदद्दा रसना रसा।
  एलापणी च सुरसा सुगन्या श्रेयसी तथा।"
    इति भावप्रकाभ्रस्थ पूर्व्यखब्डे प्रथमे भागे।)
  गन्सभदा। इति भूव्यचित्रका। काचौ। इति
  इसिचन्द्रः ॥ (यथा, रघो । ७ । १० ।
        "कस्याचिदासीद्रमना तदानीं
        चज्रुश्रम्तापितस्त्रभेषा ।")
  रच्नु:। इति संचिप्तसारोखादिष्टत्ति:॥
रसनाथ:, पुं, (रसानां नाथ: श्रीष्ठ इससें:।)
```

मारद' । इति राचनिष्युट ॥

विद्याविष्कः(

्र**चाना नाथक नेता र**सायन ग

तयात्वम्

प्रिव

रसनालिट, [ह्] पुं, (रसनया लेढ़ौति । लिह्+ किए।) कुकुर:। इति ईमचन्त्र:॥ रसनया बेहनकतिरि, नि॥ र्धने चिका, की, (रसी ने चिभव तरस्यस्या इति। इसनेच + ठन्।) सन: शिला। इति हैमचन्द्रः ॥ (मन:श्चिताश्चरिसा गुणादयो सेया: ॥) इसपात्रजः, पुं, (रसपात्रात् जायते इति। जन्+ इ:।) गुड़:। इति राजनिधेग्ट: ॥ रसपंत: एं, (रसो जर्ल प्रते यस्य रस्युक्तं पत मखीत वा। प्राक्तपाधिववत् मध्यपदलीपी समास:।) नारिकंलयुच:। इति भ्रब्द्रवा-वली॥ (ना(रेकेल शब्दे रस्य विशेषी विशेष: ॥) रसमंब, क्षी, (रसात् रसे वा सवतीति।) भू + अच्।) रताम्। इति राजनिवेखः । रसमझरी, स्त्री, (रसानां मझरीव।) नायक-नाविकामेद्कग्रस्यविष्ठः। यथा,---"(वहुज्जनमनोस्द्रस्यासङ्गदेतवे। रवा प्रकाध्वते श्रीसर्भातुना रसमझरी ॥" इति तस्य हिनीय: श्रोक:॥

रसमयः, चि, गसस्यस्यः । रसात्मकः रसम्बद्धात् मबट्प्ययेन निष्यतः ॥ (यथा, भागवते । ३। "आक्षताको रममयं कालमायां प्रयोगतः॥")

रसमईनं, स्ती, (रमस्य पारदधातीमेईनम्।) पार्द्षपणम्। यथा,—

"द्धिकाचर्णचूर्णभ्यामादौ मह्यो रसस्तः। दक्षा गुड़ेन मिन्युत्यराजिकाग्रहधूमके: ""

> "कुमारिकाचित्रकरत्त्वसर्वेपैः सते: क्यायेटेह्तीविभित्रिते:। फलजिकेगापि विमहिती रची दिनवयं सर्वमलैविस्थतं ।"

> > इति सावप्रकाशः ॥

रसमार्गं, की, (रचख पारदस्य मार्यम्।) पार्ट्स मार्णम्। वथा,--"धमसारं रसं तो दिं शत्मकं नवसादरम्। यामें के मह यह बेहा की जा सम सम् काच्यूषां विनिः चिष्य ताच खर्वस्वसदया। विकिथ परिता वसे सुद्रां दत्वा विश्वीपयेत्। स्थ:सिक्दिपिटरीमधी कूपी निवेशयन्। पिटरीवालकाप्रेभंत्वा वा मूपिकामतम् ॥ निवेध्य मुल्ह्यां तंदधो विद्धं क्वर्था महने: प्रानै:। तसाद्यिय के कि चित्र पावकं च्वालयत् केमात्। र्वं दाद्श्रभिर्यामे (स्त्रेयते रच उत्तम:। स्मोटचेत खाङ्गशीतं तम्ह्यां गन्वकं खजेत्। अध्याच खनं सतं रहीयात् तन्तु मानया। बधो चितासुप्रानंन सर्वनमासु योजयेत् ॥" द्वि भावप्रकाशः॥ रमम्ब्हेनं, क्वीः (रमस्य पारदस्य म्ह्यकेनम्।)

र स्वक्षकरताम् येथा, प्रकृति

'नुप्रथय ि

द्धतं व्यतेन यूवेण वारान् सप्ताभिमार्क्येन्। इत्यं संम्यक्ति: इतस्य नेत् यमापि वास्वान्॥" इति भावप्रकाशः॥

(तथास्य विष्टति: ।

"गन्धकेन रसं प्राज्य: सुट ट्रंमई येद्धिवन्। कष्णलामी यदा सती विचाय घनचापलम् ॥ इध्वते भी तदा ज्यो स्विहेतो रसको विदे:। चर्यो रोगचयं इन्यादनुपानस्य योगतः॥"

इति म्हक्तम्॥ 🗱 ॥ इति वैद्यकरसेन्द्रसारसंग्रह जार्यमारणाध-कारे 🛭)

रसराज:, पुं, (रसानां धात्नां राजा इति । "राजाह:सिंखिभारुष्।"५। शहर। इति उच् ।) पारदः । रसाञ्चनम् । इति राचनिष्यः ॥ रमवेहः, युं, (रमान् अपरान् धातून् वेहीति। लिइ+पचाद्यच्।) पारदः। इति राज-निचेग्टः ॥

रसवती, स्त्री, (रसी विविधसादरसी विद्यतेश्खा-मिति। रच+"रचादिभ्यच।" ५। २। ६५। इति सतुप्। अस्य वलम्।) महानसम्। द्रव्यगरः॥ (यथा, सांख्यतत्त्वकौसुदाम्। ५। "यथा धुमादञ्चिसामान्यविशेषः पर्वते अतु-भीयते तस्य च विद्वतसामान्यविश्वेषस्य ख-क्रचाणो विद्विष्येषो हटो रसवळाम्॥ 🕸॥") रसविधिष्ठे, चि॥ (यथा, चार्यासप्तप्रती । १६८ "रोघो २ पि रमवती नांन कर्को घो वा चिरास-वंन्धीवा।")

रसग्रोधनं, स्ती, (रस: फ्रोध्यते ३ नेनेति । पुच् + बिच् + खुट्। रसं पारदं प्रीध्यव्यनेनेति वा।) टङ्गणः। इति हैमचन्दः॥ (रसस्य भीधनम्।) मारस्भुडि:। यथा,—

"कुमारिकाचित्रकरस्तर्धपै: कते: नवाबेर्ड इतीविमित्रितै:। फलिकिसणापि विमर्हितो रखो दिनवयं सर्वमलैंबिंस्चिते ॥ रवं कर्रार्थतः स्तः धराष्ट्रो भवति निचितम्। बक्रीवद्यीक्यायेण खेदितः स बनी भवेत्॥ सर्पाचीचिष्मतावन्याम्बारे: खेदिती वली। तत: सपावकतावै: खिन्न: खादतिदीप्रिमान् ॥" इति भावप्रकाशः॥

(मतानारम्।

"जयन्या वहुँमानस्य चार्नकस्य रसेन च। वायस्यास्यानुपूर्वीयवं सर्दनं रसभोधनम् ॥ र्षां प्रश्लेकशस्तावनाई वेत् सरसेन च। या्वच मुष्कतां याति सप्तवारं विचधाः॥ उह्होग्गारनाचेन स्हाफे चालचेत् सुधी:। सर्अदीषविनिम्हैतः: सप्तक्षुकविज्ञितः॥ जायते शृह सूतीव्यं युच्यते सर्वनमीशु ॥ इति वैद्यकरसेन्द्रसारमंग्रहे जारगमारगाधि-

र्यवार्वे सिन्दरमिति। रसमिन्दरं, की,

. "शुड्रस्तस्य ग्रह्मीयाद्भिषम्भागचतुष्यम्। मुह्मन्यस्य भागोकं तावत् ज्ञाचिमग्रन्थवास् ॥ अयवा पारदस्याई शहमन्यक्रमेव हिः

तयो: कम्मिलिकां कुर्याहिनमेकं विवर्भियेत्। म्हत्तिकां वाससा साह्वें कुट्टयंद्र्तियत्रतः। तथा वारचयं चम्यक काचकूपों प्रखेपयेत्। न्द्रतिकां प्रोप्रियत्वा तु कूष्यां कच्कृ लिंकां

तां कूषीं वालुकायको स्थापयित्वा रसं पचित्॥ स्रामं निरन्तरं ददाद्यावह्निचतुश्यम्। यक्तीयादूईसंलयं सिन्दूरस्टसं रसम्॥" इति भावप्रकाद्यः॥

(सतान्तरम्।

"प्रथक् समंसमं क्षता पारदं गत्सक्तथा। नवसारं घूमसारं स्फटिनं याममाञ्चकम् ॥ निल्रसेन संसर्ग काचनूष्यां निवेश्योत्। सुखे पाषाणखटिकां इत्ता सुद्रां प्रवेपयेत् ॥ सप्तिमिक्तिकावस्त्री: एथक्सं श्रीध्य वेष्ट्येत्। सिक्ट्रायां खरस्याख्यां कृपिकां तां निवेश्येत। पूर्येत् सिकतापूरेरागलं सतिमान् भिषक्। निवेश्य चुक्तां दहनं मन्दं मध्यं खरं क्रमात्॥ प्रज्वाच्य दादमां वामं खाङ्गभीतं समुद्धरेत्। स्फोटयिला तुमुक्ताभिक्ड जर्मवर्षि स्केत्। चाधः स्यं रचिन्द्रं सर्वरोगेषु योजयेत्॥"

इति र्ससिन्द्रम्। इति बैदाकर्येन्द्रसार्संग्रहे जार्थमार्थाधि कारे।)

रमखानं, ज्ञी, (रम: खानमाधार उत्पत्ति-स्थानं यस्य । रसस्य पारदस्य स्थानमिळेके ।) हिङ्गुलम्। इति अव्दचन्त्रिका। अर्रोरस्य र्सख्यलच् । तस्य प्रमाणं र्सम्बद्दे द्रवयम्॥ रसा खी, (माधुर्यादिरूपी विविधी रसी ३ स्वाया था-मिति। "चार्शकादिभ्योऽच्।"५।२।१२०। इति खच्। रसति ग्रव्हायते इति वा। रस 🕂 अप्। टाप् प्।) पृषिवी। इसमरः । रसना । (तत्पर्यायो वया, भावप्रकाणे ।र।१। "राका युक्तरमा रखा सवद्या रसना रसा। एलापणीं च सुरसा सुगन्धा खेयसी तथा ।") पाठा। (अखा: पर्यायी यथा, भाषप्रकाशे।१।१। "पाठाम्बद्धाम्बद्धकी च प्रांचीमा घापचे सिका। रकाष्ट्रीचा रसा प्रोत्का पाडिका वर्रतिक्रका 🕷 ग्रह्मकी। (अखाः पर्यायो यथा, — "प्रक्षको गजमच्या च सुवद्दा सुर्भो रसा। महेरगा कुन्द्रकी वसकी न बहुसवा॥" इति भाषप्रकाग्रस्य पूर्वस्थर प्रयमे भागे॥) .कड्य:। इति मेरिगी। दाचा। काकोली।

भागवते।१०। €।१२। "रसः दिश्रक प्रतिनेहिरे क्याः पेतु चिली 'णापरसञ्चेताः। १^० १७।

इति ध्व्दरवावजी॥ (रसासत्तम्। यथा,

गती मे चितिवांभिः श्रायमागा रसां गता॥" ां रसातलं गता।"इति तट्टीकायां खामि-ाः॥ नदी। यथा. च्यावेदे ११११२२१२। भी रसां चोदसोदः पिणिष्ह्यः॥" ां नदीम्।" इति तङ्घाये सायगः॥) ., ए, (खनतीति। खन् विदारे+ च्यच्। गा भूमेः खनः।) कुकुटः। इति प्रव्द-का॥ , क्षी, (रसानां च्याचं रसस्य च्यो ते इति या। चन्+ छः।) रसाङ्गम्।

राजनिषेत्रः ॥
, की, (रसनातमञ्जनं रात मध्यपदलीपी
धारयः ।) रसनाताञ्चनविष्ठेषः । रसवत्
भाषा ॥ तत्पर्यायः । रसगर्भम् २ ताच्ये१३। रक्षमरः ॥ रसोङ्गतम् ॥ रसाय॥ ज्ञतनम् ६ नाजभेषच्यम् ० दाव्यी। इतनम् ६ रसराजः ६ वर्याञ्चनम् १०
। भेम् ११ व्यायसारम् १२ । चास्य गुणाः ।
वम् । तिक्तवम् । चच्चाय्यसम् । मधुरत्वम् ।
। रक्षापित्रविष्ठच्दिहिकापस्थार-

त्रान्तु भाषमानामां तन्तिष्ट्रम्तु रसञ्जनम्। वितु कर्त्तवं दाव्यीकाषसस्यवम्॥" दति राचनिर्वस्यः॥

वीकायसमं कीरं पारं प्रका ययायनम्। स्साञ्जनाखां तक्तेत्रयोः परमं हितम्॥ वनं ताक्यं ग्रेलं स्वमभंच ताक्यं लम्। वनं कट् सीस्य विषवेत्रविकारत्। स्सायवं तिलं केट्नं व्ययशेषकृत्॥" इति भावप्रकाशः॥

युं, (रवेगाणः युक्तः।) आस्त्रातकः। राजनिष्ठेष्टः॥ (आस्त्रातकण्ड्रेथ्स संज्ञातसम्॥)

की, (रसायाः तृतं निक्तभागस्यतोक:) प्रातानम्। इत्यमदः॥ (यथा,
सारते। १२ । ५४० । ५६ ।
एक वैदानस्विनाम् रसातकसतो हरिः॥")
समेदः। यथा,—

तं वित्राचीन नित्रत्य तलात्त्रत्य । श्वाच सुतलं सप्रमच रसातलम् ॥ अमेदाः सीन नामतः कीर्तिता स्वमी। पतालमेकेलं दश्राहस्योजनम् ॥"

इति प्रव्यमाला ॥

भेव निवातनवचानां निवासस्थानम्।

द देवीभागवते। पार्वाप्य-१२।

श्वस्तम्य विवरे रसातलसमाइवे।

निवसन्येव पणयो दानवाच्य वे॥

तिवचा नाम दिरस्यपुरवाधिनः।

ग दिति प्रोक्ता प्रतस्विता प्रवि-

भेषाम् ।

महीनसक्षीत्यत्त्रीव महासाहसिन स्वया।
सक्ते अस्य च हरिक्ते नसा हतिविक्षमाः ॥
विकेश्या दव सदा विवरे निवसन्ति हि ।
ये वे वार्गासः सरमया प्रक्रद्व्या निरन्तरम् ॥
मन्त्रवर्णामरसुरास्ता हिता विश्वति सा ह ॥")
रसादानं, क्री, (रसानां खादानं श्रहणम्।) प्रोषणम्। इति हेमचन्द्रः ॥ (रसाया दानम्।)
भूमिदानच् ॥
रसाधारः, पं, (रसानां जनानां खाधारः। रसां

रसाधिका, स्त्री, (रसेन व्यधिकाः) काकोली-हाचाः इति राजनिर्वेग्दः ॥

रसाभास:, पुं, (रस इव चाभासते इति। चा + भास् + चाम्।) चानौचित्वविश्विष्टर्स:। तस्य लच्चं यथा,—

"यनी चिखप इत्त वे यामा की रसभावयोः।" यनी चिखपान रसानां भरता दिप्रकृति लक्षयानां सामग्रीर दितते सक्षेत्र देण्योगितोपकच्चपरं बोध्यम्। तच बाक्य त्यन्ये एकदेण्यो द्र्यते। उपनायक वं स्थायां स्निस्कुरपत्नी गताया च। बच्चनायक विषयायां रती
तया स्थानिष्ठायां प्रतिनायक विषयायां रती
तया स्थानिष्ठायां प्रतिनायक विष्ठले तद्व द्रधमपाचित्र येणादि गते स्ट्रारे चनी चिळम्। रोहे
सुर्वा दिगतकोपे। प्रान्ते च ही विष्ठे। सुर्वाचाक्षमने द्रास्थे। ज्ञान विषया सुर्वा व्यथमपाच गते तथा वीरे। उत्तमपाच गतत्वे भया नके
भ्रियमेव मन्यच। तत्र रते द्रपनायक विष्ठले यथा
सम्।

"खामी सम्वतरो वनं घनमितं वालाइमेकािकाी चौणीमात्रस्ते तमाजमिलनम्हायातमः-

सन्ति:। तन्ते सन्दर ! सच कषा ! यहका वर्तेति गोप्या जिरः श्रुला तां परिरम्य सन्त्रपक्तासको हरिः

डला ता मार्रच सम्बद्धकालासक्ता हारः पातुदः॥"

नहुनायकनिश्रले यथा,—

"कान्तास्त एव अवणितवेशिष सन्वे येषां कते सुततः । पार्व्हरवं कपोलः ।" हिमयनिष्ठले यथाः —

अरुसयनिष्ठले यथा,— सालतीमाधने जन्दनमा

मालतीमाध्ये नन्दनस्य सालवाम्। पश्चादुगवनिष्ठतेशेष प्रथममेनिष्ठते रतेराभासत्वसिति श्रीमखोचनकाराः। तचीराहर्णं यथाः
रतादस्याम्। सागरिकाया अचीश्चर्णंनात्
प्रान् वत्सराचे रतिः। प्रतिनायकनिष्ठते यथाः
हयधीनवधे। हयगीवस्य जलकीहावर्णने।
स्थमपाचगतते यथाः,—

' पचवली र विरिमक्षीकृत्तमानि कापि भिली च्यवित्य सिरी पुरी निष्या स्वक्षानुत्वच्याचकार सर्ला "" तिथागातत्व यथा,— "मङ्गीमतत्वीय वनान्तरेषु वह्मान्तरे वह्मममाङ्गयन्ती। पञ्चिष्यो क्लगारमङ्गी सङ्गीतमङ्गीकुरते सा सङ्गी ""

चारिप्रव्यात्तापसारयः। रीत्राभासो यथा — 'रक्तोत्पृक्षविद्याललोलनयनः कम्पोत्तराङ्गो सृष्टु म्युक्ताकणम्पेतभीधृतधतुर्व्वाणो हरेः पद्मतः।

चामातः कटुकीक्तिभः खमसकहीर्व्वक्रमं कीर्भेशन् चांसास्मीटणटुर्धुधिश्वर्मसौ हन्तुं प्रविष्टो-

रक्तुंन: ""
सथानकाभासी यथा --

भयानकाभाकी यथा.-"चाप्रकृष्ण सीद्रमधीर लोचनः
चाप्रकृष्ण सीद्रमधीर लोचनः
चाष्रमाद्रिय यस्य दर्भनम्।
प्रविष्य देमाद्रिय प्रकृष्ण सीद्रमादि को प्रिकः।"
स्कीनीचिविषयमेव (इ भयं रसप्रकृतः। एव-मन्यन। इति साहित्य दर्भगो ३ परिस्कृष्णः॥
रसास्तं, क्री, (रसात्मको रस्तं। यन।) रुका स्वम्।
दित राजनिचेष्टः॥ चुक्रम्। इति भावप्रकाणः॥

इति राज्निकेग्टः ।
रसायतः, मुं, (रसं रसलमयित प्राप्नोति इति ।
ख्य + खुल्।) ह्याविम्हः। इति प्रव्हचित्तिका॥

रसाम्बः, पुं, (रसेन सह चम्हो यव ।) काम्बवितसः .

रसायनं, की, निट:। इति राजनिर्धगृट:॥ (रसं दुष्धं व्ययनं न्हलं यस्त्रीत ।) नक्षम्। इति हिम चन्द्रः॥ विषम्। (रसा रसरक्तात्य ईयन्ने प्राधन्ते व्यनिति। इन्द्युट्।) व्यराधाधि-नाप्रकीषधम्। इति बेहिनी॥ (यथा, सार्ष। २। ६३।

"घाड्युर्यम्पञ्जीत प्रक्षपंत्रं रसायनम्। भवन्यस्थैवमङ्गानि स्थास्त्रानि बलवन्ति च॥") "न स्तृतेन विना कान्तं न कान्तेन विना रस.। स्तृतकान्त्रसमायोगात् रसायनस्त्रीरितम्।"

इति राजनिष्युट:॥ *॥ व्यथ रसायनाधिकार:। तच रसायनस्य

जन्मभाष्ट्र। "बज्जरावाधिविज्ञीसे वयसस्त्रभकन्तथा।

पत्तवाधावस्य वयसत्तमकन्तथा। पत्तव्यं वं हर्षां वृष्यं मेयजं तद्रवायनम्॥" रवायनस्य प्रतमाहः।

"दीषेमायु: त्हर्तार्भेषामारोग्धं तक्तां वयः। देवित्रयवनं कान्तिं नरी विन्देत्रचायनात्॥" तिविद्यमाहः।

"पूर्वे वयसि मध्ये वा सनुष्यस्य र्सावनम्। प्रयुक्षीत भिषक प्रांद्धः स्मिष्यपुद्धतनोः सहा। ना युक्ती रासायमो विधि म माति वाससि प्रिष्ठे रङ्गसोग रदास्थित । द्धण तहुदाहरणानि ।

"शीतीद्दं पयः चौदं एतमेके कंशो दिशः ।

विशः समस्तमधवा पाक् पौतं स्थापयेद्वयः ॥

मस्वापगर्याः स्वरमः प्रभाते

प्रयोच्य यष्टीमपुकस्य चृग्नेम् ।

रशो गुङ्खास्तु सस्तलपुष्यः

कत्वः प्रयोच्यः खलु प्रज्ञपुष्पाः ॥

चायः प्रदान्यामयनाप्रनानि

दलाभिवगेस्वरवर्द्धनानि ।

मेधानि चैतानि रमायनानि

मेधानि चैतानि रमायनानि

मेधानि चैतानि रमायनानि

मक्तमधीं ब्राम्धी। वरभी इति लोके। तदलामें मिल्लिशियाचाः । तस्या व्याप रमाधनत्वात्। "माचिकेण तुमालीधा पिप्पात्वाः लवसेन च। विपत्ता सित्या वाणि युक्ता सितुं रसायनम्॥ सिस्त्याप्यकेराम् ग्रेटीक सामधुगुडी: क्रमात्। वर्षादिव्यभया प्राग्या रसायनगुरीविका।॥

प्रनतंवस्थाह्र पतं नवस्य पिटं प्रिवेद्य: पयसाईमासम्। भासचयं तिचिगुगं समां वा चीर्योक्ष्मि भूवः स पुनरेवः स्टात्॥ चं मासमेन स्वर्धं पियलि द्वे द्वे स्टूर्ग:ससुत्यम्। चीराणिनक्ते बलवेशिययुक्ताः समाध्रतं जीवनमाभ्रवन्ति ॥ भूनावरी सुविद्यतिका गुड्जी सप्तिकणां सप्तानस्यो। रतानि झला समभागयुक्ता-न्याच्येन किंवा सधुनावलि ह्यात्। जराब नास्य मिन्तादं ही भवंत्ररो वीर्थनमाहियुकाः। विभाति द्वप्रतिमः स निर्धं भ्रमामयो सूरिविष्टहर्नुहिः । पीताश्वाखा पवसाह्रेमार्स इतेन तेर्नेन सुखाम्न्ना गा" वार्थाख पुष्टिं वपुषी विभन्ते वाजस्य प्रस्थस्य यथान्ष्रतिः । चयः पतं गुग्गुलुरच याच्यः पलनयं चीषपलानि पचा पनानि चारौ विषलार नस कर्ष सिद्दन् यात्यमरत्यमेव ॥"

शोहगुग्युनु: ।

"न कंवलं दीर्घमिहायुग्युनै

रसायनं यो विविधं निवेबते ।

गतं स देविदिनिविवितां युभां

प्रयाते बक्ष तथेव चाच्यम् ॥"

इति रस्यंगाधिकारे भावप्रकाशः ॥

्तथा जः। जामोपायो सिध्यस्तानां रसादीनां रसायनम्। पूर्वे वयसि सध्य वातत प्रयोज्य जितास्मवः

वाधस्य सतर्तास्य विपादस्य च सर्वया ।

वाजीकरो वा सिलिने वस्त्रे रङ्ग इवाफल: ॥" "रसायनानां डिविधं प्रयोगन्डषयो विदुः। कुटौप्रावेधिकं मुख्यं वातातिपक्षमचया॥ निर्वाते निभैषे इन्धें प्राप्तीपकर्यी पुरे। हिस्युदीचां अभे दंगे विश्वभी सच्यालीचनाम्।। ध्मातपरजोवानस्वीस्खीदाविनिङ्ताम्। सच्चवैद्योपकर्**यां सुन्दरां** कार्येत् कुटीम् ॥ व्यथ पुर्स्धे रिष्ट्र संपूच्य पूच्यां स्तां प्रविप्रोच्छ् चि:। तच संघोधनी: युह्न: सुखी जातवल: पुन: ॥ बचाचारी प्रतियुत: अद्धानी जितेन्द्रिय:। दानभीलद्यासत्यद्वनध्से परायण: ॥ देवतागुस्टतो युक्तो युक्तस्वप्रप्रजागरः। प्रियोविध: पंपालवाक प्रार्भेत रसायनम्॥ इरीतकी सामजनं सैन्यवं नागरं वचाम्। इरिनां पिपालों वेसं गुड़ की कामन गा पिनेन्॥ स्तिम्बः स्तिन्नो नरः पूर्व्यं तेन साधु विरिच्यते । तनः शुहुश्रीराय स्तसंसच्चेनाय च ॥ चिराचं पचराचं वा सप्ताइं वा प्रतान्वितम्। दबाद्यावनमाश्क्षः पुरागश्चनोध्य वा ॥ इत्यं संस्कृतकोष्ठस्य रसायनसुपा हरेत्। यस यद्यौभिनं पश्चित् सर्वमालीच सासार-

"कुटीपवेशः चिणिनां परिच्हरवतां हितः। खतोश्चया तु ये तेथां स्व्यंमाकतिकोविधः॥ यातातपसद्ययोगा वस्यन्तेश्तो विश्वतः। सुखोपचारा भंगाशिष ये न देहस्यवाधकाः॥"

द्युत्तरम्यानीयवाग्भटे इ.६ चाधाये॥ विग्रेषस्त तस्तितधायं ज्ञातवाः॥ *॥ रसः पारदः लच्चया तच्चातीय-इरितालादिकच खयमं खाश्रय उपायो वा यख तन्। सर्वादि-क्रम्णम् ।

चायर्सायने ईपीर उवाच ! "गोस्चं हरितालच गत्यकच मनः शिलाम्। समं समं राही वा तु यावत् प्राय्यति पेषयेत्॥ एकार्प्यदिनं यावत् यक्षेत्र रच्येत् प्रुचि:। मन्त्रेश ध्रपदीपरदिनेवदीदु मिमियतै: ॥ मन्त्रस्तु ॐ इरिहराय रसायनं विद्धं कुरुकुरु खाष्टा। यञ्जतनपेन सिहि:। तहटी गोलमं अत्वा वक्त्रेगाविष्टयेत् पुन:। स्तिकां लेपयेत्तस्य च्छायाशुष्यानु कार्यत्। गर्ते कुर्वे विनिचिप्ते पलाभ्यकारविद्रिना। च्चालसद्यामन्तु नान्यया प्रक्लरोहितम्। तद्भस जायते सिहिर्विहि सिहिससाञ्जलम्। ताम्त्रपाने स्रियमध्ये विन्दुमानं नियम्हति॥ ततचणाच्यायते खर्णे नाचया पङ्गरोदितम्। दात्वं गुरुभक्ताय न ददाद्षमान्छ। सिह्नपीर्वे भवेत्सिहिशीयचीलच्चापने :॥ यसी नसी न दातयं दातयं ग्रियमसमे । चायिसुखं द्विजातीमां भाचकामां विश्वेषतः । गोष गोष मधागोष दुर्वभम् 🖫

वसुरातं प्रिवचातं मायाविद्यमन्तित्। वीणचयचार्यातं प्रचित् सम्बलोपरि।
च्यापितितोलकमानं क्षण्येत्यस्क्षवम् ॥
दुष्यमानीय यत्रेन चाष्टीत्तरप्रतं जपेत्।
वक्षयुक्तिन खचेण दुष्यमध्ये विनिचिपेत् ॥
उत्तापं च्यालयद्वीमान् मन्दमन्देन बद्धिना।
रिपुर्वदार्वपर्यन्तमर्बभोषं भवेद्यदि ॥
तदेवोक्तांच्य तद्यं दुष्यं तीये विनिचिपेत् ॥"
ततः परीचा कर्ण्या।
"निर्ध्यमं पावके द्रयं दृष्यं तीये विनिचिपेत् ॥"
ततः परीचा कर्ण्या।
"निर्ध्यमं पावके द्रयं दृष्यं तीये विनिचिपेत् ॥"
ततः परीचा कर्ण्या।
ध्यादिन वेलकं तांच्यं दृष्यं उत्थाप्य यक्षतः।
गञ्जाप्रमाणं तद्यं मत्यं सत्यं च्याप्य यक्षतः।
गञ्जाप्रमाणं तद्यं मत्यं सत्यं च्याप्य यक्षतः।
गञ्जाप्रमाणं तद्यं मत्यं मत्यं प्रक्रियाः
भवति तद्यं नान्यथा प्रक्रियोदितम् ॥"
भकारान्तरम्।

"क्षणसपेमें ग्रेष्टी ला तस्य सुखे भिवनी में प्रयिला सर्भेख सुखं गुद्च वहा नून न रूपत्य
स्थाली मधे संस्थाप्य स्थाली सुखं स्दादिना
संलिप्य निर्व्च न प्रातरारम्य पुनः प्रातयोवन विद्वना ज्वालं द्यात्। ततः श्रमचाणे
स्थाली सुखसुड्ख सर्पमस्य विद्याय प्रिवनी खे
ग्रेहीयात्। ततस्तोलकि मिनं तास्त्रं गालियका
तिस्ति गालिततास्त्रं रिक्त कमार्चं तन् प्रावनी खे
द्यात् तेन तन्च शादेव तत्तास्त्रं सुवगी भूतमः
स्थादी शिवार्चनं स्त्वा पञ्चात् प्रयोग गव कत्त्रं ॥" इति दत्ताचे यतन्त्रे द्वारदत्ताच्यसंवादे रसायनं नाम च्योदशः पटलः॥)
रसायनः पुं, गरुष्टः। विष्टुः । इति सेदिनी ॥
रसायनः स्त्रं, प्रति दत्ताचे प्रस्ति या।

चिकाखग्रिमः॥ रमायनश्रेतः, पुं, (स्सायनिषु श्रेतः।) पार्दः। इति राजनिर्धेग्टः॥

फल्+ अन्। टाप्।) हरीतकी। इति

रसायनी, स्ती, (रसान् तैलासीन् अयति
प्राप्तीति। अय् निस्धः। डीष्।) गुड्ची।
कानमाची। सहातरञ्जः। गोरचद्रमा।
मांचच्हदा। इति राजनिषंग्दः॥ (मञ्जिषा।
सम्बाः पर्यायो यथा,—

खाः पर्यायो यथा,—

"मिल्लिश विकसा जिल्ली समझा कालमेषिका ।

मिल्लिप में भिष्डीरी भिष्डी क्षेत्रनवलापि ॥

रसायस्य काला रक्ताङ्गी रक्तायिका ।

भाष्डीतकी च गण्डीरी मिल्लिया वक्तरिलिनी ॥"

इति भावपकाषाख पूर्वसिष्ड प्रथमे भागे ॥)

रसालं, जी, (रसं चालातिति । च्याने का +

काः ।) सिक्रकम् । बीलम् । इति मेदिनी ॥

रसालः, पुं, (रसं चालाति ग्रह्णाति। च्या + ला +

काः ।) इन्हाः । च्यानः । इत्यमरः ॥ (घ्या,

साहित्यस्पेषं १० परिच्हेरे अतिश्रयोत्राचङ्कारे।
"प्रागेव स्रिमाचीमां चित्रसुल्लाखकाञ्चलमः।
मा अवस्त्रियः।"

पनस इति भ्रः । कुम्ट्रव्यम्।

रसोत्त

ाल सः स्त्री, (रसेन ध्यल सः।) नाड़ी। इति ग्रव्दिन्द्रका॥ ाला, की, (रसान् आलातीति। या + ला 🛨 का:। टाप्।) रसना। दूर्वा। विदारी। इति मेहिनी॥ दाचा। इति प्रव्दरतावली॥ प्रिख-रिगौ। तत्पर्याय:। माच्चिता २। इत्यमर:॥ प्रसा: करणप्रकाशी घषा, — चारी माहिषमस्त्रमस्त्रहितं दथा हनं भ्रमेरां युनां प्रस्थयुगोलिनतां सुचिपटे कि चिच कि चित्र चिपेत्।

र्षिनाह्यनेन ऋत्वयनवस्थात्सां दृष्ं सावये-हेलाड़ीनलवङ्गचन्द्रमारचियोंग्ये**च** त**र्योज**येत्॥ भौमेन प्रियमोजनेन रचिता नाका रसाला

शैक्षकीन पुरा एन: पुनरियं प्रीत्या समा-खादिता। एका येन वसन्तव चिन्ति हिने सेखा घरं निख्य-तस्य स्याद्तिवीर्थेष्टिश्चर्रिन्शं सर्वेन्द्रयागां

वलम् 🛚 यीश्री तथा धरदि ये रविशोधिताङ्गा ये च प्रमत्तवनितासुरतातिखन्नाः। चे चापि सार्गपरिसपैणशीर्णगाचा-स्तेषामियं वयुषि घोषणभाषा कुर्यात्॥ (साला भुक्रला बल्या रोचनी वार्तापत्तजित्। ीपनी हंच्यी किया मधुरा प्रिम्रासरा। ्तापितं त्वां दाहं प्रतिखायं विनाश्येत्॥" इति शाननिर्वेग्टः॥

ध्य चि। दभीवडा एक मी घरमा मधुर खख्य चन्द्र ब्रोते: स्यं चौदवलक पच् इतिषः सुख्यासतुर्माष-

कामाध्यत्रयं सर्चतः क्षे लवङ्गं तथा ता भाक्षपटे भाने: करतवेनो कथा विसा-वयेत्॥

झार ज्यानाभित्रन्दनरसस्टेश्युरुड्यिते पूरिण सुगन्वतं तद्खलं संजोध संस्थाप-

खार्थे मधुरेश्वरेख रचिता होशा रसाला

क्तिंन्सथदीपनी सुखकरी कान्तेव निखं प्रिया ।" इति भावप्रकाशः।

चन्द्रा, स्ती, शीलंगाला। इति श्रव्यचित्रका। ाकुलिया इति भाषा॥ ती, ख्ती, (रसान् चालाति या। चा+ । + कः। डीष्।) पुण्ड्वेन्तः। इति राज-

धासा, स्ती, पंताप्रीसता। इति राज-

पि चित्तवर्त्ते

कच्यानन्दाखादनं वा। इति वेदान्तवार:॥*॥ रसोझवं, क्री, (रसात् पारदधातीरहवतीति "चतुर्धं विद्यमाच् खखळिति। उक्तसविकल्पक-समाध्योक्तेध्ये दितीय: श्रव्दाननुविहस्तिपुटी-विभिष्ठसिसन् य चानन्दी बाह्यप्रव्दादि-विषयप्रपद्मारखागप्रयुक्ती नतु चैतन्यप्रयुक्तः। यथा विधियहणाय प्रतत्तस्य विधिपरि-पालकभूतप्रेताद्याष्ट्रतस्य निधिप्राप्तेः स्रभावेशीय भूतादातिष्ठनिवृत्तिमात्रेण कोऽपि महानानन्दो भवति तथा सविकत्यक्ससाधावखखवस्वनव-कष्मनेन निवानन्दर्सास्त्रादनाभावेशीप अनिए-बाह्यप्रपञ्चनितृत्तिनन्धानम् स्विक्षत्यकरूपं त्रचारन्द्भमेण खाद्यति तदसाखादनभिव्यर्थः। क्चणान्तरमाच्च समाधीत्यादि । निर्विक व्यक-समाध्यारसकाले खामूय मानस्विक्षा-कानन्दवागासिष्टम्मुतया पुनस्तस्वैवास्वादनं रसाखाद इष्टर्ध:।" इति सुनोधन्याखा

रबाखादी, [न्] एं, (रसं मधु आखादयितुं भीलमस्य । स्वा+सद् + विनः ।) ध्वमरः । इति श्रव्दमाला ॥ रचाखादविश्रिष्टे, चि ॥ रसाइ:, पुं, (रस: याजा खाखा यस्य।) सर्लद्रव:। इति रत्नमाला ॥ रसिक:, पुं, (रसो३स्थस्थाचे(त वा । रस् + टन् ।)

सारसपची। इति राजनिर्वेष्टः । तुरङ्गः। इस्ती। इति सार्खतः॥ सरसे, चि। इति - मेहिनौ॥ (यद्या, भागवत । १।१।३।

"पिवत भागवतं रसमालयं सहरही रसिका सिव भावका: ॥")

रिंचना, ख्नौ, (रिंचन + टाप्।) रसाला। इच्चरसः। इति मेरिनी ॥ काष्टी । रसना । इति

रसिकेश्वर:, पुं, (रसिकानां रसन्नानामीश्वर: ।) ग्रीहाया:। यद्याः,—

"दृन्दावनान्तरे रम्बे रासीत्सवसमुत्सुकम्। राचमण्डलमध्यस्यं नमामि रचिकेश्वरम्॥" इति बचारेवर्ते गरापतिखाडे ३२ चाधाय: । (रसिकश्रेष्ठच॥)

रसितं, क्ती, (रस प्रव्दे+भावे स्त:।) मेघ-निर्वोध:। इखमर:। इतम्। खर्णादिखचिते, ·चि। इति मेहिनी॥ ·

रसुनः, पुं, (रस + उनन् ।) लगुनः । द्रति प्रब्ट्-चिन्त्रता॥(विवर्णसंख रसीनभ्रद्धे ज्ञातवाम्॥) र्सेन्द्र:,, पुं, (रसानां धातुरसानां सिन्द्र: श्रेष्ठ:।) मारदः । इति राजनिर्धग्दः । (यथा, भाव-भकाषी। १।१।

"खबाध्वो यो भवेदीगो यख नास्ति चिकित्-चितम्।

रसेन्त्री इन्तितं रोगं नरकुञ्जरवाचिनाम्॥" श्रास पर्यायादिनं रसप्रक्टे द्रयसम्॥) बादः, पं, (रसस्य आखादः।) अखण्ड- रसीत्तमः, पं, (रसेव उत्तमः। बदा, रसः

उत्तमीयस्य) सङ्घ इति राजनिषयः।

उत्+भू+अच्।) हिङ्गुलम्। इति हाः निषेश्टः ॥ रस्काते, चि॥ रसीनः, पुं, (रसेनेनेनेनोनः ।) रसनः। इति राज निर्वेग्टः ॥ (तस्योत्यक्तियंथा,---"राहोरस्तचौर्यंग ल्गात्ये पतिना गलात चान्तस्य कथा भूमौति रसोनलमागताः॥ द्विजा नामान्ति तसती देखदे इससुद्भवम्। साचादकतसम्तेर्यामणी: सरसायनम् ॥" "चाच वीर्यचं वच्छामि रसीनस्य महासते। रसेच यद्यभियुक्ती रसीनक्तिन वर्जित: " "दभा वातारिधमनो रक्षोनो विह्नितो बुधैन

जाङ्गलानि स्सान्येत्र भोजनार्थे प्रदापमेत्॥" इति चारीतं कल्पस्थानं त्रतीयेवध्याये। अधास्यगुणाः । "रसोनो टंच्यो हष्यः स्त्रियोखाः पाचनः

इति वामटे उत्तरस्थाने ३६ ऋथाय: ।

रसे पाके च कट्कक्ती इच्छो सञ्चरको सत । भगसत्वानकलाकारे गुरः पितासवृद्धिरः। वलवर्णकरो मेधा हिलो नेच्यो रसायन: ॥" द्रति च भावप्रकाशस्य पूर्व्यस्य प्रधाने भागे। व्यन्यदिवरणभस्य रसोनकभ्रव्हे समुनभ्रव्हे न द्रष्यम् ॥)

रसोनकः, एं, (रसोन + खार्घे कन्।) रसनः तत्पर्यायः।

"लगुनस्तु रसीनः स्वाद्यमनो सङ्घेषधम्। चारिष्टो मंच्छकन्द्य यवनशो रसोनकः।" तखोत्पत्तियंघा,— "यदान्द्रतं वेनतयो जष्टार सुरसत्तसात्।

तरा तती भविद्यः सुरसी नी भवद्गवि ॥ पचिमिच रसेर्युक्तो रसेनाम्बन दर्ब्जितः। तसातमोन इंगुक्ती दयामां गुमनेहिभि:।" गसावयवगुणाः ।

"कटुकचामि ऋजेषु तिक्तः पंत्रेषु संस्थितः। नाचे नवाय उहिंशी नालाग्रे सवया: स्ट्रतः। बीचे तु मधुर: घोत्ती रचस्तद्गुणवेदिभि:॥" असा भचाणगुगाः ।

"रमोनो हं इसो हक्यो स्त्रिभोचा: पाचन: सर रसे पाके च कटुकस्ती इस्ती सन्धा सधुरकी सतः। भमसन्धानकत् करछोः, गुरुः पित्तास्टहिदः । वलवर्णकरी मेधा चितो नेन्यो रसायनः॥

> हृद्रोग जी गोध्य र कुचि मृत-विवन्धगुल्मायचिकासभौषान्। दुर्नामक्रुष्ठानलसार्वन्तु-यमीरगयासकपांस इन्ति।

मदां सीर्षं तथास्त्रच हितं लग्नस्विताम्। वायाममात्रं रीयमतिनीरपयो गुड्म्। रसोनमयन् पुरुषस्य जेंदेत विरन्तरम् ॥" इति भावप्रकाशः।

(तथास्त्रान्या विद्वतिर्थेषा,

षाव सुरासुरयची मधान

दाखाद्यम्

सवि

जहार वैनतेयस चस्ना चिह्वं गतः॥ धगामश्रमसम्पापे श्रमवेगप्रधाविते। स्राट्टि वैकानं प्राप्ते श्रमा स्रम्टतिबन्दवः॥ स्रात् सन्दूषितं देहे प्रतिनास्तच संस्थिताः। तसात् कालवणाच्चातं दुभिचं द्वादणान्दि-

विशुक्ताः कानने सर्वा उचकाग्रहप्रतानिकाः।
तसाच कानने सर्वे प्रक्रष्टं ग्रहमं गताः॥
तेषां मध्ये जरायस्तो गतिष्टीनीय्तिनर्क्षरः।
सर्वश्चः सर्गिच्छाः प्रीर्णदन्तावलीमुखः।
स्वलस्थः स्वधापतेः चाविभस्तच विश्वतः।
स्वीयि चुधातुरः मर्वा पर्यटळ्करां म्हीम्॥
जुजचिन् पुग्ययोगेन दथवान् विद्यान् खुमान्।
नीलग्रीवालसङ्गाग्रान् ग्राह्लान् बहुलान्

सुधासंगोड़नेबापि सक्तवान् साहलानपि ॥ वासासानन्तरे प्रश्वान् विटपान् नदनन्तरम्। सक्तवान् कन्दकान् घोऽपि मासमेकं तथा

पश्चात् सुभिन्ने मञ्जाते सर्जे चैकन संस्थिताः। सीर्था हड्डी युवा सूत्वा गतस्तन च यन ते। तं हष्ट्रा विस्तयापकाः पप्रच्छः किं क्रतं त्वया। नीक्तवान् सीर्थाप किश्चिच ग्या तः प्रापित-

यस्या खादिनं दशं तदमस्यं द्विजातिसः।
दर्शस्यमि निवस तस्यास्तातं रसीनसम्॥"
"तेन रेशीनसं नाम विख्यातं संवनस्य।
द्वित्रक्षिनमं ग्रीश्री ग्रीश्रीमणं सस्हरेत्॥
वद्वा पृष्टे सुनिर्गमं धारयेत्तनस्यासते।
दाप्ताधिदर्भनात्तेन स्त्रियतं दीस्तंत स्वि॥
वयासु शिश्रिरं स्व कारयेक्सास्या युतम्।
रामतं गीरते दे स असमीदासद्वयम्॥
हनसीदर्भसंपिनं वातरोगे विश्रेषतः।
मातुषुद्वरसंगापि मृलानाःह प्रकीर्तितः॥"

द्ति हारीते कस्पस्थानं हतीयैश्यायं॥ सस्यान्यत् दिवामस्यत्वकारणाहिकं रमोनग्रन्दे दृश्यम्॥)

षोपतं, क्षी, (रसवत् पारदं इव उपलस्।) मौक्तिकम्। इति जिलाशहर्षेष्टः।

ां, सी, (रस+ "हिष्णुनिस्सिन्यः कित्।" उगाः ३।१२। इति नशस्यः।) दखम्। इति सिद्वान्तकौ सुद्यासुगारिहितः। रं, सी, (रसात् सुन्ताद्वादिपरिपाकात् चामत सिति। रस्न + शनः। रक्तमः। इति पान्ट-

सिति। एस + यत्।) रक्तम्। इति भ्रब्द-चित्रका ॥ (यदा, सन्दाभारते।१८।५०।३२। "यत्रैव सित्तवो एस्यं नक्ट्यं स्वर्धेस्व्दवत्॥" रस्यके जिल्लाम् स्थाननीतासास । १००५

रमयुक्तं, त्रि। यथा, सगवत्रीतायाम्। १० १८। "रखाः स्विष्धाः स्थिरा चुदा काद्याराः

सा(स्वक्रिया;॥^४) ब्रा**स्वी** (क्लाय क्लिसा क्स + यस टाग्रा)

खा **को** (र्चाय छिता र्स + यस टापः) राक्षा अस्या प्रयासी यथा, यनापणीं च सुरसा सुगन्धा श्रेयसी तथा॥"
इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यक्षके प्रथमे भागे॥)
पाठा। इति राचनिर्धराः॥
रंड, तृक गनी। इति कविकल्पट्टमः॥(खदन्त

चुरा०-पर०-सक्त०-सेट्।) रंडवित रंडा-पवित। इति दुर्गीदासः॥ रंडः, [स्] की, (रम+"रमेख।" उषा०

8। २१३। इति उसुन् हुगामसञ्च। "उहिं रिष्टिश्यामसुन् इयहो रंह इति धातुप्रदीप:।" इखुक् ज्वल:।) वेग:। तत्प्रयाय:। तर: २ रय: ३ खद: ४ यव: ५। इयमर:॥ रंघ: ६ यवन: ७। इति तहीका॥ (यथा, रघु:। २। ३४।

"न पादपोक्तूलनश्क्ति रंष्टः श्रिलोचये क्रक्ति भारतस्य ॥")

र्ष्ट, त्यांजि । इति कविकल्पह्मः ॥ (म्वा०-पर०-सक०-सेट्।) र्ष्टति सुखंदीनः । इति दुर्गा-दासः ॥

रह, इ ड गयाम्। इति कविक्ष्पद्रमः॥ (भा०-च्यात्म०-सक्न०-संट्।) इ, रंह्यते। इति दुर्गा-दासः॥

रहः, तुक त्यागे। इति कविक त्यहमः॥ (अहन्त चुरा०-पर०-सक्त०-स्ट्।) रह्यति स्रोकं धीरः। इति दुर्गाहासः॥

रहः, [स्] की, (रमनेश्मन्। रह + "इमे ह च।" उथा० १। २११। इति चमुन्पत्यः। इकारसान्तादेमः। "रह लागे खमादस्नि रह इति धातुप्रदोपः।" पत्युन्चनः।) निर्ध्यनम्। तत्पर्यायः। विवित्तः २ विचनः ३ इतः ४ निःश्चाकः ५ रहः ६ उपांशः २ दलमरः॥ (यथा, रवी। ३। ३।

> "तहाननं स्टत्सुर्स चितीस्वरः रहस्यपात्राय न स्टिस्सावयी ॥")

तत्त्वम्। रति:। गुद्धम्। इति मेदिनी ।

रहः, [स्] य, विजनम्। इत्यमरः॥ "रहो निधुवनेऽपि स्वादहो गुद्धे नपुंसकम्॥" दति रससम्ब॥

"देशादन्यच रक्षीय्ययं प्रव्हान्तरं वास्ति सुरत-वासकम्।" इखुच्युक्तः । ३। २१८॥)

रहस्यं, चि, (रहिच भवम्। रहस् + दिगारि-स्नात् यत्। इत्युच्चृषः । ४। २१४।) गोष-नोयम्। रहिस भवम्। इति मेदिनी खमरस्र ॥ रहस्यरोमसार्थनिवेधी यथा,—

"व सर्पे प्रस्ते: को ड़ेत खानि खानि व संसुप्रीन्। रोमाश्चित्त रहस्यानि नाश्चिन सदा ब्रजेन्॥" द्रति की न्में १५ खध्याय:॥

रहस्या, स्त्री, (रहस्य + टाप्।) नदीमेदः। इति मेदिनी। (यया, महाभारते। ६। ६। १८।

"रहस्यां शतक्षमां च सर्यं च नरेश्वर!!") राजा पाता इति राजनिष्यर ।

र्ष्ट्रित, चि रच+चा। विकासम् यथा,

गुरोस्तद्रहितं छला जपकमी समाचरेत्॥" इति तन्त्रसारः॥

व्यपिच।

"दिग्होरव्दचात्त्रिरहितो जन्मचाँ छो। भणे-भितः।

भं भवेदब्द्वेग्रेश्च योगेर्य्येवं विचिन्तयेत्॥" इति जातकपद्वतिः॥

रा, स हाने। यच्गे। इति कविकाष्यहम ॥ (चाहा०-पर०-सक०-चानिट्≀) ल, राति।

इति दुर्गाहास:॥ रा:, स्त्री, (रा + चम्पदादिखातृ क्षिप्।) विश्वमः । रानम्। इछेकाच्यरकीय:॥ कास्त्रनम्। इति

शब्दरकावली ॥ रा:, [रें] पुं, (रा हाने + "राते हैं:।" उगा० २।६६। इति हैं:।) धनम्। (यथा, साग-वते।३।२५।३८।

"आत्मानमत् वे चेष्ठ ये श्वः प्रश्वो यहाः ॥")

खर्यम्। इत्यमर: ॥ मृद्यः:। इति मृद्य्यसः⊸ वली॥ (क्ली, श्रीः। यथा, ऋग्वेदं। १०॥ ११९। २०।

"स चन्तयदुषसः स्ट्र्येश चित्रामस्य केत्वी रामविन्दन्॥"

"चित्रां नानावर्षां रां राथं श्रियमविन्दन् अल-भन्त।" इति तद्धार्थे सायणः॥)

राका, खी, (रा दाने + "क्षदाधाराचिक लिभ्यः कः।" उणा० ३। ४०। इति कः। बहुल-वत्तनादेव न इखः।) नदीविष्ठेषः। (सा च धाल्मको द्वीपस्थानां नदीनासन्यतसा। यथा, भागवते। ५। २०। १०।

"तेषु वर्षांत्रयो नतास्य समैवाभिमाताः । सुरषः भातस्त्रो वामदेवः कुन्दः कुसदः पृप्पा-वर्षः सहस्रमृतिरिति । कानुमतो सिनीवानी सरस्तती कुन्तू रचनी नन्दा राकेति ॥") स क्यूरोगः । नवजातरजः स्त्री । (रायतं दीयतं देवेभ्य स्वियं स्थाम् । इति निष्यस्त्रीकायां देव राजयन्ता । ५ । ५ । २१ ।) सम्ग्रीन्द्रतिष्यः ।

इति मेदिनी॥ (यथा, ऋगेदे। २। ६२। ४। "राकामचं सुच्वां सुज्तोचुवे ऋणोतुन: सुभगा वोधतुक्षमा॥"

"संपूर्णचन्त्रा पौर्णभासी राका।" इति सायणः ॥ राचकीविष्रेषः। सा च खरस्य सूर्यग्रवायाश्च जननी। यथा, महाभारते। १। २०४। १-८।

मार्नेखेंय उवाच ।

"पुलस्थस्य तु यः क्रोधादर्हदेहोश्भवन्तुनिः । विश्रवा नाम सक्रोधः स वैश्यवसमेन्द्रतः ॥ वृद्धे तन्तु सक्रोधं पितरं राच्यमेन्धरः । क्रवेरसात्प्रसादाधं यतते स्म सदा नृष । ॥ स राजराजो सङ्घायां निवसन्तरवाहनः । राच्यसे प्रदर्गे तिस पितुर्वे परिचारिकाः ॥ सा सदा त सङ्ग्रावः स

efage γendinos e −

ीत्कटा च राका च मालिगी च विप्रौ गिरुवासाहेया राजन्। श्रेयस्कामा: सुम-तसां भगवांस्तुरी महाका पददौ वरान्। त्पालीपमान् पुत्रानेकीकच्या वर्षेषितान् ॥ क्तिटायां जदाते ही पुत्ती राचिषयी। कार्यदश्यीवी बवेनाप्रतिमी सुवि ॥ तनी जनयासास पुत्रमेनं विभीषयम्। [यां [मयनं जन्ने खर: मूपेणखा तथा।") :, युं, रचन्त्वस्नात् रचः रच एव राचसः। र्थाय:। की गण: २ अच्छात् ३ अस्याद: ४ पः ५ उपाप्रः ६ राजिचरः ७ राजि-: = कर्ज्र: ६ विक्रवासिज: १० यातु-: ११ पुग्यजनः १२ नैक्टतः १३ यात १8 : १५। इत्यसर: ॥ सन्यावस:१६ चपाट:१० नीचर: १० कीकाषा: १८ वृच्या: २० इर: २१ पताशी २२ पताश: २३ स्त: । द्ति भ्रव्हरसावली ॥ गीलाध्वर: २५ ाघ; २६ कटपु: २७ चाबार: २८ कीला-: २६ नर्धिश्रय: ३०। इति जटाधर: ॥ रियश्चिया,— ोमाचात्रिकामेव वर्तोश्यां चरहे सनुम्। चुदुवसणो जाता जर्ब कोगाययात्ततः। चामानवाकारांच सोग्स्बद्धावांसतः। पाः प्रमृत्वा चातास्त्रेभ्यधावन्त तं प्रसुम् ॥ भो रखतामेष तेरुक्तं राचनास्तु ते॥" इति विड्युरासम्॥ 🗱 ॥ शिवयं क्रोधवधात् खनासानसजीजनत्। यां नियुतं तेषां भीमसेनाइतं चयम्॥" मात्ये आदिसमें कश्वपान्वयनामं ६ ाय:॥ * । राज्यभोज्यात्रानि यया, — कीटा युपप्रक्रभ यचो च्छिष्टा न्वितं भवेत्। वपत्तमाधूतं सारतश्वाखवद्भवेत्॥ ; संस्टमन्नस् भागो वै रशको भवेत्। ज्ञाला सदा विद्वानदानीतानि वर्जीयेत्। सा बाम वे प्रोत्तास्ते सञ्चनवज्ञभीदश्रम्॥" इति वामखपुराखे ३६ अध्याय: ॥ 🗱 ॥ विचार: सुर्येलोकादध: । यथा,--तीचचरा ये च भूतप्रेतिपिशाचकाः। येला रहमणां स्ते तर्ने व चर्कत हि ॥ विक्रमणे श्रित्तिको सम्मतपायनाम्। जर्ज हि विप्रेन्द्र राचिसा ये ब्रातेनस:। स्र्यादधः सन्वे विद्यस्त्यहेवचिताः॥" इति पादी खरीखंखे १५ स्थाय: ॥ * ॥ ना विविध रोगिनो तत्त्वां यथा,— रिषड्ढि भुक्रटीसुद्दन्तं सस्ममन्।

ना प्रदावना प्रव्यना 🦜

दिनापि कृषिन वस्तिह

पुर्वेषा

राखा, 📆,

काचा

रीषकं रत्तमाल्यकीरत्तमदामिष्ठियम्। इष्ट्राचरतां मांसंवालि ष्टानं रप्रनच्छरौ। इस्नमन्नाचे च राचगाधिस्ति **पदे**् ॥" इति वागभटे उत्तरस्थाने चतुर्थे 2धाये ॥) **अष्ट**प्रकार्विवा**चान्त्र**गैतदिशहविद्येव:। यथा, "आसुरो दविणादानाद्वासर्वः समयान्तियः। **राच थे।** युद्ध हरणात् प्रेग्राचः सन्यकाच्छ लात्॥" इब्द्वाहतस्वम्॥ (रतिल्लाचा गानारच घया, सन्:।३।३३। "इत्याचिश्वाच भिचाच क्रोग्रन्तीं ग्रती प्रसद्ध कवा इरगं राच सी विधिरचते।" राचसविवाहसु चत्रियसीद प्रश्नसः। यघा, तचेव। ३। २४। "चतुरी त्रस्रखस्याद्यान् प्रभस्तान् कवयो विदः। राच्चसं च चियस्रेवं चासुरं वेश्वणूदयो:॥" निन्द्यप्रजीत्पतिजनकतया तु क्राह्माधपेचया राज्ञसादिविवाष्ट्स ग्रितित्माष्ट तत्रीव। इ। ४१---४२। "इतरेष्ठ च शिष्टेष्ठ मृश्ंमानृतदादिनः । जायनो दुर्विवाचेष्ठ ब्रह्मधमीद्विष: सुता: ॥ व्यनिन्दितै: स्त्रीविवाचेरिनन्दा भवति प्रजा। विन्दितीर्भेन्दिता वृष्णं तस्त्राहिन्दान् विव-र्ज्यत्।"#॥ खब्दविषेवे, पुं, क्री। यथा, हहन्संहिता-याम्। 🕒 । ४५ । "इन्द्राचिदेवं दश्रमं द्यां यत् तजारामन्दं परिधानिसं प्रम्। प्रमादायानन्द्रसतः, परं यत् खादाचर्च चानलसं (ज्ञतस्य ॥") रच:सम्बन्धिति, चि ॥ राचरी, स्त्री, (राचस+डीग्।) कौगपी। राचनपत्नी । यथा, रबुः । १२ । ६९ । "दञ्जा विचिन्दता तैन लङ्कायां राध्यसीष्ठता। जानकी विषवसीभि: परीतेव मधीषधि: ॥") दंदा। इहर्नेति यावत्। इति हिमचन्द्रः॥ चेखा चीरनामंग्रन्यदेशमिति यावत्। इति मेदिनी । सायादृषेता । यथा,--"प्रात:काली सङ्कर्तांकीन् सङ्गवस्तावदेव तु। मधाद्रक्तिसङ्घे: खादपराह्मसत: परम्॥ सायाद्रस्विस्टर्नः स्थात् श्राहं तच न कार-राचिची नाम सा वेजा गर्डिता सर्वकर्मसा ।" इति तिथादितस्वम् ॥ राचसेन्द्रः, पुं, (राचसानामिन्द्रः।) रावणः। इति चिकार्खप्रेष:॥ (राच्यपपितमाचे च। थया, महाभारते। १।२५४।२८। "धिन्। त्यामसीत पुंस्कामे मम विप्रिय-कारिका

राखः, ऋ ग्रीषाजमध्योः। इति कविकल्पह्यः॥ (भ्दा॰-पर॰-अक॰-सक॰ च-सेट्।) स्त्रेहरिहतीभाव:। खलसर्थी भूवर्य सामर्थ निवारणचा ऋ, चरराखन्। इति दुर्गा-रागः:, पुं, (रञ्जनसिति रच्यतेश्नेनेति वा। रञ्ज -) भावे कर्यो वा घषा। "घणि च भाव-करणयो:।" 🜓 १। २०। इति नलोप:।) मास्ययंत्रा लोहितादि:। (यथा, भ्रमारे। "रागेण वालाचणकोमचेग च्तप्रवाली हमल चकार ॥") क्षेप्रादि:। अनुराग:। (यया, च्यार्थासम-श्वाम्। २००। "तानवमेळ क्तिः: परोपह्तिरागमदन-क्या इव कामिनीनां न शोभते निभर: प्रेमा॥") भान्धार(दि:। वृष:। इति मेदिनी ॥ चन्द्र:॥ स्र्यः। इति प्रव्हरवावली॥ लाचाहिः। (यथा, कुमारे। ४। २६। "निमिसं कुरु इचि ग्रीतरं चर्यां निक्तित्रामभे हिमे॥") रक्तिमत्विट्। रञ्जनम्। इति नानार्थरत्न-भाला। प्रीति:। यथा, — "वौतरागभयकोधस्थितधीमां निरुधित ॥" इति भगवतीतास्रोकटीकायां श्रीधरस्वामी ॥ तख लच्छ वचा,— "सुखमण्धिकं दिले सुखलेनेव रञ्चते। यतस्तु प्रखयोत्कर्षात् स राग इति की भैनते॥" ं इत्युज्ञ्चलनीलर्भागः ॥ 🛊 ॥ (अभिमतविषयाभिकाष:। स तु पश्चको ग्राम-भेत:। यथा,— "खनिद्यासितारागरेशाभिनिदेशाः कोपाः। रामीर्शममतविषयाभिलाषः।" इति शिशुपालवधटीकायां मिह्ननाथ:। ४।५६॥ "सुखानुप्रयी रागः।" इति पतञ्जन्तिः। गान-भारतीयरागा यथा। भरतमंत इन्मकते च रागः वड्विधः। तेषां वासानि यथा। भेरव: १ को शिक: २ (इन्होल: ३ ही पक: 8 श्रीरागः ५ मेवः ६। चनुमद्गरतवोक्नेते प्रह्येक-मेवां पच राशिएयः। सोमेश्वरकञ्चिनाधयोकीत प्रत्येकमेतियां घट् राशिष्यः। एतियां प्रत्येक-मरो पुत्रा: रक्षेकपुत्रभाया च । कक्षिनाथ-सीसेवरमते षड्राजा यथा। क्रीराजः १ वसन्तः २ पच्याः ३ भेरवः ३ ग्रेघः ५ नटः नारायण: ६ ! इति नानासंगीतशास्त्रम् । *। चय रागस्य युग्रश्तिसंख्वास्यानानि। "येसु चैतांसि रच्यन्ते नगचित्रयवनिगाम्। वे रागा इति कचानी सुनिभिभेरताहिमा ।

तेन चातानि रामामां सम्माणि सुधोड्य ।

जालक्रमेख तचायि दास एव तु हासते। की चहर्नत त रागा सर्जे सनी।त निष्डिनम् बेरोरत्तरत पूर्वे पश्चिमे दाख्यो तथा समुद्रकार्ट ये देशास्त्रवामीयां प्रचारणा ॥" तया च। अङ्गबङ्गकालङ्गतेलङ्गभृलङ्गहाबङ्ग-सर्ज्यपसङ्खेलाङ्ग मोवीरकीरकाणभीरनाभी-र्गाहीरसिन्धुजालन्धरमगमग्रधनिषधमलयही-इयानाइयमालवनालवमरूक चोलोत्कलकु-नत्तिं एल इरिकेल केरल-को प्रतम्बिवाल महा-भ**स्मीविर्क्षवातिकञ्चातम् ज्**रातगुञ्जरकालञ्चर-गौडदविड़ौड्यान्तर्वेदिकाषीपाषालसौराषुप्र-दरली हावरखंशकी क्यावरूपका मरूप हरिशमें-विदर्भ द्रमें टवाटकी कट देवे झनट झनना टभोटक-वाटकरष्टाटकर्याटकुम्तिकाविकक्रकनकाञ-कान्यकुसमोजकाम्बोजनोचनुसार्विष्टारवली-हार्गाजमेस्विदेस्याङीक च सरीकविंगर्तान-

र्ताहिदेशीयु रागाः यथरन्तीति। "यस अवसमात्रेस रक्ननी सकताः प्रजाः। सर्वाषरञ्जनाहितोस्तेन राग इति स्टतः ॥"*॥ अध श्माः। "आदौ मालवरागेन्द्रस्तनो महारमं ज्ञितः। श्रीरातक ततः पश्चाहुसन्तत्त्वन्तरम्॥ हिन्दोल खाय कर्गाट रते रामा: घडेव तु। ६।

धटविंग्रहाशिकी तच क्रमग्रः कथिता मया। धानसी मालसी चैव रामकिरी च सिन्धुड़ा। चान्नावरी भैरवी च मालवस्य प्रिया रमा:॥६ वेलावकी च पुर्वो कान इ। माधवी तथा। को इं। केंदारिका चापि मक्षारदियना इमा:॥६ गालारी शुभगा चैत्र गौरी कौमारिका तथा। वंजोबारी च वेरामी श्रीरामस्य प्रिया दमाः॥६ तुडी च पचमी चेव खलिना परमञ्जरी।

गुजरी च विभाषा च वसमस्य प्रिया रमा:॥ई माय्री दीपिका चैव देशकारी च पाहिना। गराड़ी मोरहाटी च हिन्दोलस्य प्रिया

गटिका चाथ भूपाको रामकेली गङ्ग तथा। नामीदा चापि कल्याकी कर्काटस्य प्रिया

इसर: ॥६॥३६॥३॥ च्यथ कालनियम:।

"विभाषा खिलता चैव कामोदा पठमञ्जरी। रामनौरी रामनेती वेतोबारी च गुज्यरी। रैमकारी च शुभगा प्रथमी च गड़ा तुड़ी। भेरनी चाष कौ भारी राजिस्थी इग्रापच च। एता: पूर्वाक्तकाले तु ग्रीयन्ते ग्रायनीत्रमें: ॥ वराड़ी मायरी कोड़ा वेराकी चाथ धानसी। वैजावजी सोर्हाटी मप्तेता रामयोधित:। गेया मध्याद्वकाले तु यथा भारतभाधितम् ॥ मानारी दीपिका चैव कल्याकी पुरवी तथा। कानडा ग्रास्वी चैव गौरी केहारपाहिड़ा ॥ मावृरी भावची नाटी भूपाली चिख्हा तथा

यादाचे ताच रागिस्त

प्रतीव चापराक्षे च रजन्यां शानगीचरा दश्रदखात पर राजी सचेवा गानमीरितम् मेत्रमसाररागस्य गान वर्षासु सर्वदा । श्रीपचन्यां समार्ग्य यावत् जनोतावं हरे:। तावह्रवन्तरागस्य गानमुक्तं मनीविभि: ॥ प्रकीत्यानं समारभ्य यावदुर्गामहोत्सवम्। गीयते तहुधैनियं मालकी सा मनोहरा॥ सर्वेषामिष्ट रागावां रागिकोनाच सर्वेषः। रङ्गभूमौ तृपाद्मायां कालदोषो न विद्यते ॥ रामचालापवेदादौतत्मकास्त्रद**नसरम्।** नान्यपत्नी प्रशासका हृपाचार्यां न दूषसम्॥ रागाः षड्य रामिग्यः घट्चिं प्रचार-

आगता नकासदगात् त्रश्वाखं ससुपासते॥"#॥ व्यथ ध्यानम्। *नितस्वनीचुन्वितवक्षपद्मः

> भुकद्यति: कुष्डलवान् प्रसन्तः। सङ्गीतभालां प्रविधान प्रदेवि सालाघरो सालवरामराज: । १॥ नीजोत्पसं कार्ययुगे दहन्ती खामा सुकेशी च सुमध्यभागा। ईषत्**सद्दासान् जरम्यवक्रा** सा धानकी पद्मसुचारनेचा॥१॥ करे युता चाम् नयुग्मरस्या इतस्तमञ्चार विणोक्यकी। कर्ळस्परको क्तिकरवहारां सा मालकी संक्षिता विचित्रा॥ २॥ प्रतप्रचामी करचा रवता कर्णावतंसं कथलं वहन्ती। पुद्धां धनु: पुष्पपरिदेधाना चन्द्रानना रामकिरी प्रदिशा ॥३॥ महेन्द्रनी खद्यतिरम् जाची धवादयन्ती कपिलाभ्यकम्। विचित्रकाभरणा सुकेशी सा सिन्धुड़ा कान्तसमीपर्यस्या ॥४॥ जवापस्र नद्युति विस्ववक्रा सकच्पद्यं करयोदेशाना । चौमां युकाच्छा दित्रगाचय छि-राष्ट्रावरी रङ्गकिला विदम्सा ॥५॥ सरीवरस्था स्फटिकस्य मन्दिरे

सरोक्ष्टे: ग्रङ्गरमर्वयन्ती। तालप्रयोगप्रतिरङ्गाति-गौरीतनुभैरविका सतीयम् ॥"६॥ ॥॥ ख्य ससारः।

> "विष्टारशीखोश्तिस्वान्तदेषः; कान्ताप्रियो धार्मिकश्रीवयुक्तः। कामातुर: पिङ्गलनेत्रयुग्नी महार्राम: प्रिंयकत् सुवेश: ११%

सङ्केतितो तुमुख्यता निकुक्त **ब**वस्थित

वेकावकी

र इसु कान्त प्रियमाणपन रस्य वहना कुचकुमधुमे। दूर्वादलस्थामतत्तु, सकामा पुरातनी: या पुरदी निस्तता ॥२॥ याग्रीकरचास्य तते रिषस्या वियोगिनी वास्यकणाश्चिताङ्गी। विभूषिताङ्गी चटिचेव बाजा साकान इस सेमल तेव तन्वी।३। संग्रथ संग्रथ गरे दधाना प्रस्वमाला द्यितेन वाला। गौरी ख्वान्तानगपुम्बतास्या बा सुन्दरी माधविका निकुञ्जे ॥१॥ सुकच्छपीं वास्यति खभर्तः-र्गागार्थमध्यस्वति सम्मुखेन। सदेव ताला विहिता च माला कोड़ा कला तानवती भता सा ॥५ साला समुत्तीर्यवनी सुदेचा

नियोड्यकी तिमिरांशकानां केदारिका रक्तपरीधरकी: ""६॥*॥ अध्य श्रीक्रातः। "लीलावनारेश वनान्तराशि

केग्रयमिष्यन्दितवारिविन्द्रः।

चिन्वन् प्रस्तानि वध्रहाय:। विकासविध्यो ह्यतिदियम्बर्त्तः श्रीराग रघ प्रथितः पृथिवाम् ॥१॥ सन्यासुकाचे रहमधादेशे प्रवादयन्ती इपिगाकयन्त्रम्।

गात्वारिका गत्वसर्जं निधते ॥ १ " रसनया सुविचारकौतुकं विद्धती कविकीविह्कौतुकम्।

धाराधराधातुनिचित्राङ्गी

सुक्षवितास्त्रभावगतत्पराः भगवती सुभगा चमुदाहृता ॥२॥ पुर्योदाने साईमानीकवापैः

क्रोड्न्येवं कोकिलाकाक्षीयु। रामा श्यामा चद्गुळानाच सीमा गौरी गोरी गौरवाखोक(दश ॥३॥

चाहासिकायां स्मृटकौस्दीमिः प्रकाशितायां रजगीविष्टारम्।

अहाय कानीन समं वसनी कौमारिका कामकला वहनी ॥३॥

गौरीपादासोजमस्य चेवन्ती

गलोडूतं गलमाखं द्घाना। नानारबोपायनेभेक्तिभाने-

वैं लोयारी कथाते वालिकेयम्॥५॥ उत्तासयन्ती वैभिन्ते रहः सान् प्राणम्सु मालती जुसमसग् भिर्द्धेरागी रागिनी स्टन चाय वसन्तः।

"चूत्र्ङ्करेखेव खतावतंसी

मौता**मर**

रागः सुनृत्यमाना तिसुधील युक्ता सुक्तालताकिताचार्याष्टः। चनाङ्करं पाणियुगे वहनौ जवारणाङ्गी तुष्टिकेरितेयम् ॥१॥ संगीतगोषीत्र गरिष्ठभावं समाश्रिता गायनसम्पृहायै:। खर्ळां क्षिनी नृष्रपादपद्मा सर् पञ्चमी पञ्चमवेदवेली ॥२॥ उर्सि केशच्यस्य सुमारं विद्धती भ्यनोत्यितचारदेशम्। विजुलितालक्षविक्षश्राङ्गी भासुरा ललिता कथिता बुधे: ॥३॥ वखीवनापै: परिचाखमाना वियोगिनी कान्तवियोगदेखा। पीनस्तनी चैव धराप्रसुप्ता ख्यासा सुनेशी पटमझरीयम् ॥३॥ कर्णोत्पनाचिष्यमधुत्रतानी इंगोति सा सञ्जानक्जितानि। कान्तान्तिवं गनुसनाः प्रदोषे सा गुज्जरी वेशक्लो(चताङ्गी ॥५॥ अधापयन्ती निजाभिष्यवन्दं सङ्गीतप्रास्तासि विदेचनाभिः। मनोहरा इार्लताभिरामा **समस्त्रभाषाकुत्रस्या विशेषा ॥"६॥**₩॥ ष्टिन्होतः। "हासाभिकासेन पतन् एथियां उत्यापितस्तत्चणमा (तहन्दे: ! उस्रोतसङ्गीतरसैविदग्धी क्षिन्दोलरागः कथितो रस्त्री: ॥१॥ **मध्रकेकाश्रवणोस्नसन्ती** मय्रिकानृत्यत्तं विर्नी। मयूरकान्तीव सितिं दधाना माय्रिका जंकियता गुगक्री: ॥१॥ प्रदोषकाचे एएसंप्रविष्ठा प्रदीपहस्तारखगात्रवस्ता । सीमन सिन्द्र विराणमाना सुरत्तमाच्या किल दीपिकेयम् ॥२॥ चार्ड सखीमिविजने दसन्ती विचित्रवचीण[नतस्यङ्गा। निरीस्थमायाननदर्येणा या सा देशकारी कथिता गुगती: ॥३॥ भर्त्त्रैधाना चरणारविन्हं निवेधयनी प्रदेशयानम्। प्रकामराम्यवसुखे निसंसा सा पाहिंद्रा संक्षिता आपवीन्त्रे: ॥४॥ क्षे दंधाना सुरपुष्ययुक्तं

स्पृरत्सुवधीवसनीहराङ्गी।

वराञ्चनेय कथिता वहारी ।५॥

कोरानना चारु विद्योजनेवा

ाचे

राग: ऋजुखभावादियतं रहनी सा मोरहाटी इडके जिस्टा ॥"६॥ *॥ स्थय कर्याटः । "क्षपाणपाणिसुरमाधिक्हो मयूरकण्डातिसुकण्डकारितः। स्म्रितिकाचरसः प्रशान्तः क्यांटरागो इरिताखवयो: ॥१॥ चिरं गटनी युभरङ्गंमध्ये संप्रार्थयन्ती निष्टनं वसन्तम्। सुगीतताचेषु जतावधाना नटी सुग्राटीपरिधानदेचा ॥१॥ खनायकं पुष्पलताधिरूए। च्सम्खी सर्वमुदं वचनी। स्त्रनानि प्रश्वितनोति सम्भा भूपालिका सा खल दुत्तरीया ।२॥ अधापवन्ती सुक्रसारसारी: श्रीराम रामेति सुवेश्लच्यी:। वामसानाई स्त्र जितांशुकश्री: श्रीरासकेली कथिता नवीन्द्रे:॥३॥ विशेषवेद्ग्धावती समस्तान् कलाविलासेन विमोद्यन्ती। ष्टद्भितमा परिपुरदेशा वङ्ग प्रसम्बद्धानभारभव्या ॥॥॥ भर्तः समं पायसि सन्तर्नी पयोविष्टारेग सरोस्टाणि। विचिन्वती सीरसमोदमानै। कामोदराभिष्यृहिता गुणजे: ॥५॥ । व्याध्ता नटनृत्यपरिश्रमेख वाला लीलाभि: सुदती क्षताहरा। नदीनां कंत्याची कलयति मक्तइस्ती एराप्रसानं सुखरिता किङ्किणीकलापम् ॥"६॥ अथ रागरामिकीनां भावनिक्षपकम्। "मालवः श्रीख हिन्दोलो महारक्तदगन्तरम्। गायन्ति गायका धीर सानम्देन चतुष्टयम् ॥ वसन्ती रागः कर्णाटो हो नौरौ भनतः क्रमात्। धानसी सालसी चैव मैरवी माधवी तथा। सुभगा पक्मी नाटी वेलीयारी च गुक्तरी॥ कामीदा चापि कस्याखी कोड़ा कैदादिका कौमारी मायूरी चैव देशकारी च किन्धुड़ा। रामकेली च भूपाली रागिएयखेति विञ्चति:। चानन्दांगा इति प्रोक्ता मीयनी माननोविदे: ॥ पुरवी कानड़ा गौरी रामिकरी च दीपिका।

व्यापावरी विसाधा च वड़ारी च गड़ा तथा। स्ताख्नव रागिस्यो वीरांग्रे गानसत्तमम् ॥ वेलावली च गान्धारी कालिता घटमञ्जरी। वैरामी रामियी चापि मीरहाटी च पाहिड़ा। करणांपा विजानीयातु सप्तेता रामयोवितः ॥ रागेस रचभागेन घट चिंश्हासिसीय च ज्ञापनार्थं मधन्यम् ।"

रागदा च्यय रागागासुद्धवं दध्येयति। "शिवशक्तिसमायोगाद्रागाखां समावी भवेत यचाखात् पच रामाः खुः षष्ठसु मिरिना-स्खात् ॥ चदोवत्रातु श्रीरागो वामसेवाद् वसन्तकः। च्यवोराद् भैरवोश्भूत् तत्पुरुषात् पश्चमो-र्प्यानाखासीवरागी नाव्यारम्से शिवादभूत। शिरिजाया सुखासास्य नहुगारायगीरभवत्। अध रागवेसा। "मधुमाधवी च देशाख्या भूपाली भेरवी वेलावली च मझारी वहारी सोमगुर्जरी। धनामीर्मालवमीस मेघरागस पस्मः। देशकारी भेरवस जालता च वसनासः॥ रते रागाः प्रगीयसे पातरारम्य निवापः। गुर्जरो को धिकचीव सावेरी पटमञ्जरी॥ रेवा गुरू किरी चैव भेरवी रास कियंपि। सौराटी च तथा गेवा प्रथमप्रदरीसरम्॥

वैराटी तोड़िका चैव कामोदी च क्वड़ायिका आन्धारी नागणंज्दी च तथा देशी विशेषतः। प्राक्टराभरको गेयो डितीयप्रचरात परम् । श्रीरामी मालवाख्य मौरी चिवमसंजिता। नहक्ताणसंज्ञ्च सारङ्गनहकी तथा। सर्वे नाटा ऋ कंदारी कर्गाच्या भीरिका तथा। वड़ हंसी प्रहाढ़ी च हतीय प्रहरात प्रस्।

यधीक्तकाल खरैते गेया: पूर्वविधानत:। राजाच्या सदा गया न तुकालं विचारयेन ।' इति सामवेला। ख्य ऋतव: ।

मार्द्धुराचावधि ज्ञेया एते रागा: सुखप्रदा: ।

वसन्तः सरहायस् वसन्तर्ती प्रगीयते । भैरद: ससहायस्तु ऋती यीषी प्रमीयते। पश्चमम्तुतया ग्वो रागिस्या सह भारदे। मेघरामी रामिकी भियुक्ती वर्षासु मीयते।

"श्रीरागो रागिणीयुक्तः श्रिश्रिरे गीयते

नष्टनारायणो रागो रागिस्या सह हैमके। यथेच्ह्या ना गातव्याः सर्वतंषु सुखप्रहाः ॥" इति रागाणां ऋतुनिर्णयः। इति सीमेश्वर-मतम्। *।)

मेरिनौ। ने, १०६॥ फल्गुचूर्णम्। इति प्रव्र-रतावली ॥ लाचार्स:। इति राजनिषंगः। रागच्छत्रः, एं, (रागेणच्छत्रः।) कामदेषः। रति शब्दरतावली । रामेशाच्छते, चि ।

रामचूर्यः, पुं, कामदेवः। खदिरष्टघः। इति

तिरणीचुप:। इति राचनिर्वेष्टः । रामदाविर,

रवि

रागरः, यं, (रागं ददावीति। दा+क.।)

रामदाखि, पुरागदा ास्त्राचित्र मस्ति **ये**च मस्रर, इति । (ववर्य- राष्ट्रल:

राङ्ववं, क्ली, (रङ्को भवम्। रङ्क + "रङ्कोरमतुष्ये-

रागिणी रागपृथः, पुं, (रागविधिष्टं रक्तवर्णं पुन्वं यस्य।)। इस्क:। रक्ताम्बान:। इति राजनिर्घेग्ट:॥ रामपुची, खी. (रामयुक्तं पुचां यस्याः । डीप्।) नवा। इति राजनिषंग्ट: । (गुणादयोवस्य नवाश्रद्धे ज्ञातयाः॥) रागप्रसनः, एं, (रागयुक्ती रक्तानर्णः प्रसनः पुत्रां यस्य।) बन्वकः। रक्तान्वानः। इति राज-निर्घेषट: ॥ रामयुक्त, [ज्] पुं, (रागेण युज्यते इति। युज् + क्षिपः) माथिक्यम्। इति राजनिषे एटः। कस्ति-सित पुरतके रागडक इति याडोशिप विदाते॥ शास्चः, पुं, (रामो रच्जुरिव यसः । नायकयोः गरसरानुरागवड्लात्तघालम्।) कामदेव:। इति शब्दरतावली ॥ रामखता, खी, (रामस्य जनिका लतेवः) काम-दंबपती। इति चटाधरः॥ राग्रहन्त:, पुं, (रागस्य हन्त ६व।) कासदेव:। इति भ्वाना ॥ रागवाड्व:, पुं, दाड्मिदाचायुक्तसुहय्व:। अस्य गुणाः। रुचिकाशित्मम्। सञ्चपाकित्मम्। वात-पित्तकपाविरोधिलचा। इति राजवहाभः।। (यया, सुश्रुते। २। ४६ च्यध्याचे खतान्नवर्गे। "चैवः पष्यतमचापि सुहय्यः जतास्तः। च तु हाड्मिन्ट दीका युक्त: स्थादागचा ड्व: । रिचियो महापानच दोयायामविरोधकत्॥" तथास्य गुगाः। "लवनो दृष्ट्या द्याः चुदा रोषनदीपनाः। हिंगान क्रिमक्रिमक्रा रागवाड़वाः॥" इति च सुमृति छजस्याने ४६ व्यथ्याय:॥) रागछनं, स्ती, (रागधुक्तं रक्तवर्णे खन्म ।) तुला-खनम्। पष्टुखनम्। इति मेदिनी। रे, २६॥ रागाङ्गी, स्त्री, (रागविधिष्टमङ्गं यस्वा:। डीप।) मिञ्जिष्ठा। इति राजनिष्येग्टः ॥ रागाद्रा, की, (रागेण व्याद्रा।) मिल्लिसा। इति राजनिषेग्टः । रागारः, चि, खाशां दस्ता दानविसुखः। यथा, "बाधां यसवर्ती इस्वा यो छन्ति पिश्रमो सनः। य जीवाकोश्य सामारुईको दालस्तु दातरि॥" इति शब्दमाला। रागामनिः, पुं, ("रागेषु विषयवासनासु सम्मान-रिन।) नृहः। प्रति जिकारङग्रेयः। रामिकी, स्त्री, (रामीरस्वस्था इति। राम+ इनि:। डोष्।) विद्यक्षा नाशी। इति जटा-घर:॥ मेनकाया च्येष्ठकच्या। यया,— "रागिषी नाम संजाता ज्येष्ठा मेनासता सनै। समाङ्गी पद्मपद्माची नीलक्कष्यतमहोजा।"

इति वासनपुरार्गे ४८ अधाय: ॥

जयश्रीनाकी लक्षी:। इति पुराखम्॥ यष्-

रामाचां प्रमी। इति इकावृधः। चा तु

मरसमये च विश्रासकारा

मति च घट स्थिम

षरमव

रागी, [न्] चि, (रन्ज+"संप्चानुरुधित।" ३।२।१४२। इति तच्हीलादिषु घिणुन्। यदा, रागोवसासीति। राग + इति:।) अतु-रक्त:। (यथा, भार्क छैंये। २९। ४९। "लयसा हृदयं रागि भन्ता चाची भविष्यति। यावच्नीवमतो दु:खं सुर्थ्या नाच्या वचः ॥") कासुक:। इति विश्व:॥ रहता। इति मेहिनी॥ (विषयातुरागयुक्त:। स च हिविध:। यथा, देवीमागवते । १ । १७ । ३७ — ३८ । ४१ । "है विध्यं सर्वजोकेषु सर्वत्र हिविधो जनः। रागी चैव विरागी च तयोखितं हिथा पुनः॥ विरागी चिविधः कामं ज्ञाती खातभ्य मधामः। रागी च दिविध: प्रोक्तो सर्खंख चतुरसाया॥" "रागी यस्थास्ति संसारे स रागी शुच्यते घुवस्। दु:खं बहुविधं तस्य सुखद विविधं एन: ॥" रक्तवर्णविभिष्टः। यथा, कथाचरित्सागरे। 23161 "ईर्ष्यारियामभावेशिय भङ्गरस्थि रामिणि। न सुखे तत्त्रयो राज्ञोस्तइ (उस्त्रमाययौ॥") धुं, त्यम्यान्यविश्रेषः । तत्पर्यायः । लाञ्क्नः २ वहुतरक्षिषः: इ गुच्छक्षिषः: ४। अस्य गुणाः। तिक्तलम्। सधुरत्वम्। क्षायत्वम्। भीतलम्। पित्तासनाभिलम्। नल्यलच। इति राजनिवंग्ट: ॥ राघ, चर इ प्रक्ती। इति कविकल्पहमः॥ (भा॰-चात्स॰-अक॰-सेट्।) ऋ, खरराघत्। ङ, राघते। प्रक्तिः, मामर्थम्। इति दुर्गा-राघव:, पुं, (रघोरपयमिति। रघु+अण्।) रामचन्द्रः। (यथा, रह्यः।१२।३२। "रावयावर्जातच राघवं मद्वातुरा। चामिपेरे निराधार्ता चालीव मलयहमम्॥" अनः। यथा, रघुः। ८।१६। "यतिपाधिवलिङ्गधारियौ रहभाते रघराघवी जने: ॥" दश्रथ:। यथा, रामायणे। २। ६८।१। "वधमप्रतिरूपं तुमद्देशस्य राघवः। विखयनेव यमाता की ग्रत्यामिद्मनवीत्॥" रञ्जवंग्रीयमात्रम् । यथा, तत्रेव । २।६४।२५ । "अपि स्वद्य कुलं न खादावनायां कुतो भवान्॥") समुद्र-महासत्यविशेषः । इति मेदिनौ ॥ वे, ४०॥ (यथा, अइनौ प्रथमपादं दुर्गि संदः। "चास्ति मत्यस्तिमिनांस ग्रतयोजनविस्ततः। तिमिङ्गिवािकोश्यक्ति तर्गिकोश्यक्ति राघन: ॥") राष्ट्रवायनं, क्री, (राष्ट्रवस्य रामख चरितानितं अयनं प्रास्त्रम्।) रामाययम्।यया,— "सितिहासपुरायानि राचनायनभारतम्।

समाप्तिर ि धिना वानि श्वतानि वे॥"

ादुर्भाव

थ्य च।" १।२।१००। इति स्रण्।ं न्द्रगलोमजातवस्ताहि। तत्पर्यायः। न्द्रग-रोमनम् २। इत्यमर:।२।६।११९॥रष्टु-र्न्डगमेद: ततो जातादार्थे छा: प्रश्वीरिष स्टरा इति रूपा सेघादिलोमनमपि कमलादि राष्ट्र-वम्। इति तङ्घीकायां भरतः॥ (यथा, भदा-भारते। २। ५०। २३। "स्रीर्णेच राष्ट्रवर्षेव पट्ट कीटजनाधा॥" मुं, गी:। इति काशिका ॥ राक्कवाकती, चि। यथा, सहासारते। १। ११। २६। "क्रोक्षपारावतनिभेर्ञ्चदनेराङ्कवेरपि॥") राङ्गयं, की, पुव्यविष्ठीयः। रङ्गन् इति भावा। ष्यस्य गुणः। रक्तपित्तनाशिलम्। इति दय-मुणः ॥ राज, ऋष सादीप्ती। इति कविकस्पद्धाः॥ (भा०-उभ०-अक०-सेट्।) ऋ, वारराजत्। न, राजित राजते। य, रेजतु:। इति दुर्शा-राजनं, की, (राद्वां सम्बद्धः । राजन् + "गोत्रोची∙ द्वोरभराजेति।" अ२।३८। इति वुच्।) सृप-सम्बद्धः । इत्यसरः । २ । ८ । ३ ॥ यथा, सार्क-गड़िये। १०६। इ.। "हृष्टपुष्टमतीवासीत् तस्तिन् राजन्यप्रेषतः। राजर्ब सक्तलं चोळां पौरजानपदो जनः॥" राजन् - । स्थि कन्।) राजनि, पुं। (यथा, इं रिवंशी सविष्यपर्वशिष । २४। ६। "तवाङ्गं तिलग्रः अत्या ऋग्यो दाखामि राजक॥" राज् + ख़्ल्।) दीप्तिसारके, जि॥ राजकरमः, पुं, (करमानां राजा। राजरन्तादि-त्वातु ण्रुनिष्(त: ।) कदम्ब विशेष: । यथा,— "कारस्वर्धः प्राष्ट्रवेख्यो नीपो ध्लीकरस्वकः। कद्यप्रियको राजवद्योश्चञ्जरोश्मिन:॥" इति जटाधर: 1 राजकत्या, स्त्री, (राज्ञ: कन्धेवः) केविकापुष्यम् । इति राजनिर्धगृदः । नृपस्तता च॥ (यथा, भाग-वते। ६। ६। ४३। "इत: स राजकत्याभिरेक: प**चात्र**ता वर: ॥") राजनकंटी, स्त्री, चीनानकंटी। इति राज-निर्घेष्ट: ॥ राजकप्रेरः:, पुं, (कप्रेरूणं राजा। राजदन्तादि-त्वात् परिविषातः ।) भवसुका । इति राच-निर्घेष्ट: । रानकीय:, त्रि, (राज्य इदम्। 'राजन्+ "राजः अच।"३।२।२४०। इति हृ: ककार्यानाः-देश:।) राजसबन्धी। राजऋखायं रखर्षे

गीयप्रवयेन सिद्धः॥ (यथा, कथासरिसामरे।

"ततस्तर्धं राजौ स राजकीयं सरी ययौ ॥")

राषपुच ।

राजा क्रमार

यथा

€×12251

सभ

शकी खुरकी राजभिक्तः शुभगताद्यः ॥" इति कविकल्पनतायाम् १ स्तदकः॥ ब्राग्ड:, पुं, वार्त्ताको । इति जटा-ोषासकी, ऋती, (राजग्रिया कोषातकी।) ङ्गाकविष्रेषः। विषा तौरद्र इति हिन्दी-ा। तलायंथः। इस्तिपर्शिका २ पीत-का इधामार्गव: १ के ग्रापला ६ महाजाली । पीतकः । अस्या गुगाः। प्रीतवम्। ्वतम् । कष्पवातसत्वच । इति सर्गविनोरः।। र्ज्री, स्त्री, (राजप्रिया खर्ज्री।) खर्ज्री। पिखखर्ज्रेरिका। ततृपर्याय:। विषिखार वृष्पिखा ३। खास्या गुला:। श्लम्। खादे हिमलम्। गुरुलम्। पित्त-हात्तियासम्मनाशिलम्। वीर्यपृह्वदलय। । श्विषिषेखः: 🖁 ामि, [न्] चि, (राजानं गच्छतीति। गम् थनि:।) राजस्यन्य । यथा,— तृतक समुल्केषे राजगामि च पेशुनम्। |चालीक निर्वन्थ: संसानि व्रचाहरूया ॥"

इति सानवे ११ अधाय: ॥ जनि वा क्लेनादीनां परेषां सरखपलदीषा-ारनम्।" इति कुस्कभट्टः॥ स्राय च। वस्य धर्ग पद्धाभिगामि तद्भावे मालगामि भावे आह्यासि तदभावे आह्यप्रच्यासि नावे चक्क उद्यमासि तदभावे वन्धुगासि तद-। शिक्यगामि तद्भावे सहाधायिगामि नावे अध्ययधनवर्ष्णे राजगामि।" इति भागमञ्चष्टतिवध्वचनम् ॥ रि:, पुं, ग्राकभेद:। तत्पर्याय:। राजादिः जिश्लाकिनी ३ राजशाकिका । स्रस्थ :। रच्यत्म्। पित्तनाधित्वम्। शीतल-। स्रूलस्य तु चतिभ्रौतस्यम्। चतिरूच-। इति राजनिवंग्टः । (मगधदेश्स्यः नविश्रेषच ॥) वः, पुं, (राजते इति। राज्+ खस्। ा हो प्रिपालिनी स्रीवा यखाः) सत्स्य-

इति चिकाख्योषः॥

वि, तीक्यः। इति चिकाख्योषः॥

ति, तीक्यः। इति चिकाख्योषः॥

ति इन्ति। इन्-"राजघ उप
तम्।" ३।२।५५। दत्यस्य वार्तिकीक्या

येग सांधु।) राजहन्ता। यथा,—

"अनस्पर्धारिप्रानकीक्वलै
विजयतापैकंत्रयं व्यवद्श्वः।

प्रविधीकृत्य जयाय स्थ्या

रराज नीराजनया स राज्यः॥"

मां खीधंविमालकार्गा राजा रति युत्

सिङ्ग ।

व:। पलुइ इति भाषा। यथा,—

की खाचिनमती राजगीनो महामेद:॥"

राजजस्तुः, स्त्री, (जस्त्रां राजा। राजदन्ता-दिलात् परनिपातः।) पिष्डखच्चूरम्। इति मेरिनौ ॥ महाजम् :। रति राजनिर्धेस्ट:॥ राजजच्या [म्] गुं, चयरोगः । "यच्यते पूज्यते रोगराजलात् यद्या यद्य कड महि यन्तः-खादि: वासुधिधिति मन् चनगैहतीयादिश्येके तदा जच भचच्चनयोश्तिखः रूपं राजयन्त-भ्रव्होरध्यनः" इस्रमरटीकायां भरतः॥ (अस्र विवर्षनु राजयन्त्रभ्रद्धे द्रष्ट्यम्॥) राजतं, त्रि, (रजतस्य विकार:। रजत 🕂 "प्रास्ति-रजताहिभयोश्च्।" १। इ। १५१। इति व्यथ्।) रजति सितम्। यथा,— "सीवर्षे राजतं तास्त्रं पिद्णां पात्रस्थते। र्जतस्य कथा दापि दर्धनं हानमेद वा ॥" इति सात्थे १० घथाय: ॥ रकते, क्री ॥ (यथा, गो० रामावर्षे ।३।८६।१। "तं तु सीता च्यां हृदूा वने का चनसुप्रसम्। हेमराजतिचत्रान्यां पार्त्वान्यां समजङ्गतम् ॥") राजतरः, पुं, (तर्रुणां राजा। राजदन्तास्त्वात् परिनपात:।) कर्षिकारच्चः। स्प्रारवधः। इति राजनिषंग्ट:॥ (यथा, सुश्रुते।६।५०। "मुस्तादिराजतर्वगंदशाङ्गसिहै: बार्थिनैयेन्सप्रयुते विविधेच लेहै: "") राजतरुकी, क्ली, (राज्यस्तरुकीय। मीन्दर्थाति-भ्राय्यवन्वात्।) धुष्पविद्येषः। तत्पर्यायः। महायहा २ वर्षेषुया; ३ अम्बान: ४ अम्बातक; ५ सुपुर्यः ६ सुवर्णपृथाः ७। ऋखा गुणाः । क्षायलम्। क्षकारिलम्। चचुखलम्। इषेरलम्। ऋदालम्। सुर्भिलम्। सुखदश्चम-·लच। इति राजनिवेग्टः॥ राजता, खी, राजलम्। राज्ञी भाव द्रव्येषे राजन् प्रन्दात् तल्प्रत्येन विद्वा ॥ (यथा, क्यासरि-त्सागरे। ३६। ६८। "तेर मत्तामसुचन्तीमपि सुक्का स तां यथौ। रततूटं खकार्यार्घे निव्यक्तिया हि राजता ॥") राजवातः, युं, (राज्ञस्ताल दव।) गुवानष्टसः। इति प्रव्दरतावली। राजतिमियः, पुं, सुखायः। दिति चारावकी ११८१॥ राजलं, की, राजता। राज्ञो भाव रत्यथे राजन् प्रव्हात् त्वप्रस्थिन निष्यतम्॥ (यथा, कथा-सरितागरे। २०। १८१। "कच राजलमिलुका स राजा विविधेध तत् 🖁") राजस्खः, पुं, (राक्षो स्थः:।) राजग्रासनम्।

"जनिकादग्रवर्षस्य पश्चवर्षाधकस्य च।

परम् "२२ ६१ इति

उपरिश्रेकीसामध्यवित्तरनाइवम् यदा,

हुकं, की, उपस्थ:। इति ग्रब्स्चन्द्रिका। राजदन्तः. पुं. दन्तानां राजा। ("राजदन्तादिष्ठ

चरेद्रगुर: सञ्ज्ञापि प्रायस्वितं विश्वस्य ॥

ततो च्नतरस्यास्य नापराधो न पातकम्।

न चास्य राजदण्डीरिप प्रायस्थितं न निराते ॥"

इति प्रायचित्ततस्वष्टताङ्गिरीवचनम् ॥

"राजदन्ती तु मध्यस्यायुपरिश्रीणकौ कवित॥ इति हिसचन्द्र: ॥ राचदेशीय:, पुं, (ईषटूनो राजा। राजन्⊤ "ईष्ट्रसमाप्ती कल्पवृद्य्यदेशीयरः।"५।६० इति देशीयर्।) राजदेखः । राजकलाः द्ति याकरणम्॥ राजधत्त्रकः, एं, (धत्र्रकाणां राजा। राज-दन्तादित्वात् परनिपात:।) ष्टच्डुस्त्र:। इति कि चित् राजनिर्धे स्ट:॥ तस्य पर्याय: राज-धुस्तूरग्रब्दे द्रस्य: ॥ राजधनीः, पुं. (राज्ञोधनीः।) राज्ञः कर्तरः कभाषणा,— "राजधकीत् प्रवस्थासि यथावतो भवेन्।। सम्भवस यथा तस्य सिहिस परमा यथा। त्राक्षं प्राप्तेन संस्कारं चिचियेण यथाविधि। सर्वस्थास्य यथान्यार्यं कर्त्तर्थं परिरक्षसम्॥ चाराजके हि लोके? सिन् सर्वतो विद्वेत भयात्। रचार्घमस्य वर्ञस्य राजानमस्चत् प्रसः। इन्द्रानिलयमार्क्षाणामग्रेख वरगस्य च। चन्द्रवित्रेश्योधिव साभा निक्तंय शासतीः। यसादेशं सुरेन्द्राणां माञ्चाभ्यो निर्मितो हुए.। तसार्भिभवतिष सर्वभूतानि तेजसा ॥ तपतादित्ववचेष चर्चिष च मगांसि च। न चैनं भूवि प्रक्रोति कचिद्धिभित्रीचित्म्॥ सीरिकभेवति वायुच्च सीर्थ्कः सीमः स धर्मगराद। स अविर: स वक्यः स सहेन्द्रः प्रभावतः ॥ बालोश्प नावमलको मनुष्य इति भूमिपः। मइती देवता होषा नरक्षण तिष्ठति॥ सक्तमेव दश्खासिनंदं दुरुपसर्पिणम्। क्षानं दहति राजामिः सपश्दयसस्यम् ॥ कार्यं मीरवेच्य प्रक्तिष देशकाली च तत्ततः। कुरुते धर्मासिद्वार्थे विश्वस्त्यं पुनःपुनः ॥ यस्य प्रसादे पद्मा श्रीर्व्वनयस्य पराक्रमे। म्बल्य वसति क्रोधे सर्वतं जोमयो हिस: । तं यस्तु देखि संसोधान् स विनयस्य संश्यम्। तस्य ह्याश् विनाद्याय राजा प्रकुरते मनः । तसाहमां यमिष्ठेषु स यवस्वेत्रराधिपः। व्यनिष्टवार्ष्यार्थित तं धर्मेन विचालयेत्। तखार्षे बर्वभूतानां गोप्तारं धर्मसास्त्रजम्। त्रक्षतेचोमयं दगडमस्चत् पूर्विमीश्वर:॥ तस्य सर्वाणि भूतानि स्थावराणि चराणि च। भवाद्गीगाय कळान्ते खधर्मात चलन्ति च। तं देशकाली शक्ति अ विद्यास्वायं स्थ तस्वतः। यथाईतः संप्रकरीत्रीष्ट्रनायविशिष्ठ ॥ स राजा पुरुषो हरह: स नेता प्रासिता च सः। चतुर्वामात्रमायाच धर्मेख प्रतिभू: स्हतः । द्खः शासि प्रजाः सर्वा द्खः स्वाभिरचति। दरह: सुप्रेष्ठ नामार्त्त दर्ख धर्मी विदुर्व्धाः। समीख स पृत: सम्यक् सर्वा रक्षयति प्रजाः। असमीका प्रगीतस्त विनाशयति सर्वतः । १ **५क** मूखे मह्यानिवायसम् दुर्वेखान् बलवत्तरा ।

सबी दाड जिती लोको दुर्लभी हि स्चिनेर:।

द्राहस्य डि भवान् सर्वे जगहोगाय कल्पने ॥

मापि भीगाय करण ने दर्खें सेव निपीड़िता:॥

हेबदानवात्मका रचांच पत्रशिर्गाः।

न प्रावधी न्यायना नेतुं सक्तीन विषयेषु च ॥

म्चिना सहामन्येन यथामास्त्राहसारिका।

प्रशित प्रकारते दर्छ: सुमदायेन धीमता।

एवंट्सस्य मृपतः (प्रानोञ्क्नापि जीवतः।

व्यतस्त विषर्गतस्य कृपतेर्विनात्सनः।

विस्तीर्थते यथी लोकं नेलियन्डरिवास्थि॥

शंकियते यशी लांके एन विन्द्रशिवास्मसि ॥

खे खे धर्मी निविष्ठानां सर्वेषामतुपूर्विष्ठाः।

तेन बद्धन सम्लोन कर्मयां रचता प्रजाः।

त्राष्ट्रणान् पर्व्यपाधीत प्रात्यस्याय पार्षितः।

ष्टढांच निर्धं संवेत विधान वेदविद: शुचीन्। रहसंबी हि सततं र छोभिरपि पूज्यते॥

तेम्बारिधमच्छेद्विनयं विनीतात्मापि निख्या:। विगोतात्मा हि नृपतिने विगध्यति कर्ष्टिचित्॥

वद्यवेश्विनयाद्यष्टा रामानः सपरिक्तदाः ।

वैगो विन टोश्विनयाम सुधक्षेत्र यार्थितः।

सदाको यदनकी व सप्ताबी निमिरेव च ॥

प्युक्त विनयाद्राच्यं प्राप्तवान् मनुरेव च ।

क्वरच धनैश्रयं ब्राचारवसीय गाधिन: ।

वस्यानि दुर्ना(नि प्रयक्षेत्र विवर्णयेतः 🛊

कामजेह प्रसन्तो हि खसनेह महीपति:।

तत्तहोरकं प्रवस्थासि यथावदतुप्रस्थाः ॥

चैविद्धष्टद्वान् विद्वयस्तिष्ठे तियाच प्राचन ॥

सराहे कायहत्तः स्याद्श्यपदण्डच प्रमुषु।

पेश्नां साइसं दोष्ट ईर्घास्यार्धस्यगम्।

न्दगयाची दिवास्त्रप्तः परीवादः स्त्रियो सदः। रमां हि बहुगुर्खेन शिरिष्टुर्गे विशिष्यते। तौर्यविकं दृषाच्याच कामजो स्थाको स्थाः॥ त्रीरयादान्यात्रितास्तेषां स्मामन्त्रियाश्वराः

राजध

चीर्युत्तराणि क्रमशः ववङ्गमनरामराः ॥

यथा दुर्गाश्चितानेताङ्गोपहिंसन्ति भ्राचव: ।

यकः भ्रतं योधयति प्राकारस्थो धनुईरः।

भ्रतं दश्यसद्वाणि तसादृद्र्यं विधीयते ॥

तत् खादाष्ट्रधसम्पत्रं धनघान्धेन वाष्ट्रने:।

ब्राह्मणे: प्रिष्टिभिर्धन्त्रिर्धनसेनोदकेन च ॥

तस्य मध्ये सपर्याप्तं कार्येट्य इसातानः ।

गुप्तं सर्वेत्तं युश्चं जनप्रचसम्बितम् ॥ 😻 ॥

तद्धाः खोदहेडायां सवर्धाः सच्छान्वताम् :

कुवे सहति सन्तां हृदां रूपगुगान्वितान् ॥

धर्मार्थकेन विधिभ्यो दद्याङ्गोगान् धनानि च ॥

सांवतारिकमाप्तेच राष्ट्राहाहारचेद्रलिम्।

खाचाचायपरो लोके वर्नेत पिष्टवम् मृश्व !

च्यध्यचान् विविधान् क्यांगत्तच तच विष

पुरोहितचा कुळींत हासुयादेव चर्तिमा। तेरस ग्रह्मारिक क्षीमिक क्षी के किया च

तथार्यो न हिंसन्ति नृषं दुर्भसमाश्चितस् ॥

वागरणा जच्च पारुष्यं क्रोधजीशीय गणीश्यकः ॥ इयोरप्येतयोर्मालं यं सर्वे कवयो विदुः। तं यत्नेन जयेसी भंतच्जावतावभी गता ॥ पानमचा खियचीव स्टाया च यथाक्रमम्। एतत् कष्टतसं विद्याचतुष्यं कामने गणे ॥

दर्खस्य पातनभीव वाक्पारुष्यार्थद्रवसी। क्रोधनेश्वि संखे विद्यान कष्टमेति चिनं सदा। सप्तक्यास्य वर्गस्य सर्वज्ञेवात्रप्रहिसः। पूर्वे पूर्वे गुरुतरं विद्याद्वासनसास्त्रवान्॥ यसनस्य च म्हळोच यसनं क्ष्रमुच्यते। यसन्यधी। यो प्रजति खर्या खयमनी न्टतः । मौजान् शास्त्रविदः श्रानु लब्बजचान् कुलीट्-

सचिवान् सप्त चारी वा प्रकुर्जीत परीचितान्॥ चापि यन सुनारं नामी तद्योक्त दुष्करम्। विश्वितो । सहायेन विन्तु राज्यं महोदयम् ॥

ते: साह पिन्तयेत्रियं सामार्यं सन्विविषदम्। तेषां खं सम्भिपायस्पलभ्य एवन् एयन्। समस्तानाच कार्येषु विद्ध्याङ्तमासनः॥ सर्जेघाना विशिष्टंग ब्राह्मणेन विपश्चिता। सन्त्रयेत परमं सन्तं राजा घाड्गुरखबंयुतम्। नितां तिसान समाचस्तः सर्वकार्याणि निःचि-

तैन साईं विनिचित्य ततः कर्मन समारमेत्॥ चन्यानिय प्रकुर्वीत शुचीन् प्राज्ञानवस्थितान् ।

ति २ सर्वा एयं चेरन् तृषां कार्याणि कुर्व-व्याष्ट्रतानां गुरुक्क वादियाणां पूजको भवेत्।

रुपासामचयो स्वेष निधिर्जासीयभिधीयते ॥ न तं स्तेनान चासिचा इर्ग्नान च नास्ति। तसादाचा निधातयो ब्राक्षयेष्य चयो निधि: . न स्कन्दते न खयते न विनय्यति कौर्चित ।

यजेत राचा

वरिष्ठमिक्तिको के बाद्धकरू मुखे हुतम्। सममनाकाणे दानं दिशुणं नाक्षणनये। प्राधीते प्रतसाहसमननां वेदपार्गे॥ पाचस्य हि विश्वविष अह्धानतयैव तः। च्यर्षं वाबच्च वाप्रित्य दानस्थावाष्यते फलम् ॥ समोत्तमाधमे राजा लाहृत: पालयन् प्रजा:। न निवर्त्तेत संघामात् चात्तं धर्ममानुस्परन् ॥ संगामेळानिवर्तिलं प्रजानाचित पालनम्।

युज्या बाह्यसानाच्य राज्यां श्रीयस्करं परस् बाइवेषु मिथी? योग्यं जिल्लांसन्ती महीचित:। युध्यमानाः परं भ्रात्या खर्मे यान्यपराद्मुखाः। न कूटेरायुधे ईन्यात् युध्यमानी रणी रिप्नु। न कर्षिभनीपि दिग्धैनीमिड्यलितत्वनी:। न च इन्यात् स्थलारहां न क्रीवं न क्रता-ञ्जलिम्। न सुक्त केयां नासीनं न नवास्तीति वादिनम् ॥

न सुनं न विसन्नाहं न नयं न निरायुधम्। नायुध्यसानं प्रश्चन्तं न परेख समागतम् ॥ गाञ्चधवासनप्राप्तं नार्त्तं नातिपरीच्यतम्। न भीतं न प्राष्ट्रं चतां धर्मामनुसारन्॥ यसु भीत: पराष्ट्रत: संगामे इन्यत परे:। भर्तिवंद व्यातं कि चित्रत् सर्वे प्रतिपदाते । यवास्य सुक्त किष्यस्त्रचार्थसमार्कतम्।

द्रख्येयः सर्ववर्षांच भिदीरन् सर्वसंततः : सर्वतीकप्रकीपश्च भवेदण्डस्य विश्वमात्॥ यत्र खामी लोहिनाची दग्डस्ति पापहा। प्रचास्तव न सुद्धान्त नेता चेत् साधु प्रशांत ॥ तस्याचः संप्रगीतारं राजानं सत्यवादिनम्। स्मीच्य कारिकां प्राचां सर्मनकामार्थकोविदम्॥ तंराचा प्रमयन् सन्यक चिवर्गे साभिवर्दते।

कामात्रा विषय: जुड़ी दर्छनेव निइन्यते॥ रही हि समप्तिजी दुईर सासतासभि:। धर्माद्रिपतिनं इन्ति नृप्रमेव सवान्धवम् ॥ ततो दर्शच राष्ट्रच लोकच सचराचरम्। अन्तरीचाताचीव सुनीन् दवांचा भीड्येत्॥ सीरसहायेन महिन लुखेनासतन्हिना।

स्थानं समुद्यं गुप्तं सब्बप्रम्मनानि च ॥ सुहृत्स्हलिङ्: स्त्रिकेषु वास्त्रयोषु चमान्वित: ।

सम्बग्धसमाइन्नमात्वान् सुपरीचितान्। वर्णानामायमागाच राजा स्थीरभरिचता ॥ निर्द्धतेतास्य याविद्धिति कर्त्तयना नृभि:। तावतीरतिन्द्रतान् दचान् प्रकुर्वीत विचच-

तेवामधे नियुक्षीत श्रान् दचान् कुलोहतान्। शुचीनाकरकामां मो भी स्टनन्तर्तिवेश्नने ॥ इतक्षेव प्रक्रव्यांत सर्वप्राक्तविष्रारदम्। इङ्गिताकारचेष्टकं शुचिं दक्षं कुलोहतम् ॥ थातुर्तः: युचिद्यः: स्त्रुतिमान् देशकालवित्।

जाङ्गलं प्रायसन्यत्रमार्थयायमनाविजम् । रम्बमानवसामन्तं खाचीयं देशमावसेत् ॥

वनस्था च्यपि राज्यानि विनयात् प्रतिपेहिरे ॥ वैविदीधकयीं विद्यां एक नीतिष प्राचतीम्। अविधिकीश्वात्मविद्यां वात्तांरम्भांश्व लोकतः॥ रिन्द्रयायां चय योगं समातिष्ठेहिवानिश्रम्। जितेन्त्रियो हि प्रक्रोति वर्षे स्थापयितु प्रणाः । द्य कामचसुरूणांक तथाष्टी क्रीधमानि चः।

वपुद्मान् वीतभीव्यांग्मी हूती राजः प्रशस्ति। च्यासास दख्ड च्यायत्ती दख्डे वैनयिकी किया। वृपती कोषराष्ट्रेच द्ते मत्यिविपर्ययौ ॥ द्त एव हि समात्ती भिनतीय च संहतान् ॥ दूतस्तृ कुरुते कभी भिद्यन्ते येन वान वा। स विदारस्य क्रकेंद्र निग्हें द्वितचे छिते:।

आकारमिङ्गितं चेटा स्टेंबु च चिकीर्षितम्। बुद्दा च सर्वे तत्त्वेन पर्राजितकी र्घृतम्। तया प्रयतमातिकेद्यधातानं न पीड्येत्॥

धन्वदुर्भे मधीदुर्भमन्दुर्भे वार्षमेव वा । बृदुर्से मिरिदुर्गे वा समाश्रिक वसेतृ पुरम् ।

विद्यु ।

राजह र्जनस्य स्त्री (स्तर्ग रज्ञ रज्ञस्याः दावी इत्तरिच सि मुभगत दया^ण विद्धास्त्रज्ञ रम क्ति न पर्मप त इसिकविकध्यल यास स्थायकः ॥ मेहनी सहजल इति र अन्यस्ट क्षुयाग्ड, मुवर्गकी राजजन्मा [नृ] पु, जनगोग:। "बच्चते पृथ्यते शोगरावलात् यच्या यच क इ मधि चाना:-गोवासकी. स्त्री (राजधिया को घातकी ।) स्यादि: त्रासुसिसिति भव चत्रगैष्ठतीयादि(रजेके द्वाकाविणोधः। विषा लोरइ इति छिन्दी-प्तदालका भवक्षनयोशिकास्य रूपं राज्यका-। या । तत्र्ययाय:। इत्तिपश्चिका २ पीत-व्यक्ता इधामार्थव: ४ के ग्राफ्ता ५ सन्दानाली भूक्दोऽष्णञ्च⊣" इऋमदटीकायां भरत:॥ (অन्छ विवर्षमु राजवद्याश्रद्धे दृष्ट्यम् ॥) मधीनमः । अस्या गुगाः। भीनलम्। राजनं, चि, (रजनस्य विकारः । रजन 🕂 "प्रास्थि-। इञ्चलस् । क्षाप्रवासललकः । इति सदनविनीदः ॥ રचनाहिम्धी? ज्।" ટા ફા રષ્ઠા દ્રશિ क्युंरी, स्त्री, (राक्षश्रधा खच्चारी:) অংশ্।) হলশসিকিংনন্। ঘঘা,—-टखर्क्यरी। पिगडखर्क्ने रिकाः वन्पर्याष्टः । "सीवर्श राचतं तार्चं पिष्टगां पाचसुच्यते । जिमिला ६ वृमिषिका ३। म्यस्या गुवा:। र्जतस्य कथावापि दर्भर्गे दाननेव वा॥" चालम्। मादे चिमलम्। स्रत्यम्। पिता-इति भारत्ये १६ चाध्यायः ॥ सार्तियाससमाप्रिसम्। यीथेवृद्धिस्य । रकते, जी ॥ (यथा, गो॰ शासायके ।३।४८।१। त राजनिषेग्ट:॥ "तंतु भीता स्टर्ग ष्टष्टा वनं काष्ट्रनसुप्रथम्। ाम, [न] जि. (राजान सक्तीत । राम हेमराजतिचनाभ्यां पार्चाभ्यां समसङ्कतम् ॥") गिनि;।) राजस्कव्यि । यघा,— ब्रुतच समुलार्वे राजमानि च पेश्नम्। राजनकः, पुं, (तरूको राजा। राजदक्तादिलातृ भर्मियातः ।) कर्णिकार्टचः । स्थारत्वधः । चित्र विक्ति कि के स्वाप्त के सामित के साहित्या ।" इति राजनिवैग्दः ॥ (यथा, सुश्रुते । १ । ५ ७ । इति मानदेश काध्यायः । "सस्तादिराचनस्दर्भरभाष्ट्रशिक्षेत्रेः चिनि वास्त्रीना परेशां प्रशुख्य बही घा-काषीजीयनमञ्जूषे विश्वविषय के हैं: ") शानम्ः" इति ञ्चलक्षकमटुः॥ श्रापि खा चिस्य अर्थ प्रजामिकार्मित समाने माहकारिम राजनवर्गी, स्वी, (राजस्वर्गीव । सौन्द्र्याति-ग्रय्यवन्त्रात्।) पुर्व्याविशेषः। तत्प्रश्रायः। भावे आसमाभि नद्भावे आहेपुत्रमामि सञ्चारका २ वर्णपृष्यः ह्यासानः १ व्यव्हासकः भावे समुख्यार्शित तह भावे बन्धु गामि तह-५ सुपुच्यः ६ भुनकंपुच्यः ७। व्यख्या गुकाः। । शिष्यगानि तदभावे सञ्चाधायिगासि भावे अवस्थायनवर्क्तराच्यासम्।" इति क्षयायम्। कपकारित्यम्। चलुष्यातम्। भागियस्य एक्षियम् वचनस् ॥ इपेरवम् । इत्वन् । सुर्भत्वम् । सुर्धवस्म-रि, यु, प्राक्षभेदः । तत्प्रयोधः । राजादिः ·ল**ভা:** ছিনি হাভাগের ১ लिश्राकिनी ३ राजश्राकिका ३ । व्यस्य राचता, स्त्री, राजलम् । राज्ञी भाव इत्यर्थे राजन् । राष्ट्रस्। पित्तनाध्रिसम्। ग्रीतल-ग्रब्दात् तल्पत्वयेग सिद्धाः (यथा, कथासरि-। स्पृतस्य तु अदिश्रीतज्ञस्यम् । व्यतिस्व्य-स्वागरे। ६६ । ६८ । "तिन सत्तरममुखन्तीमपि सुद्धा स तां धर्यो । । इसि राजनिवेश्टः। (मगददेश्रस्यः रस्त्रहरं खकार्याधे निकाकिन्या हिराजता ॥") ९विश्चि**ष** ।) पुं, (राजतं इति: राज्⊹ख्यम्। राज्यालः, पुं, (राज्यस्ताल इव ।) सुवाक्ष्टमाः । र्ति इस्ट्रह्मावली ॥ ा ही प्रशास्त्रिकी सीवा सन्छ।) सहस्र-राजतिमिग्रः, पुं, मुखाग्रः। दिति ऋहरावकी १९८९॥ व । फलुद्र ६ सावा । यथा, —-की स्थाभिभ्यकी राजधीनो सहार्मह, ॥" राजलं, क्षी, राजता। राघो भाव रखर्थे राजन द्रति निकारकधिषः ॥ प्राच्दात् त्यप्रस्थोग (तथ्यक्षम् ॥ (सथा, क्षष्टा-चि. तीक्स्य;। इति चिका**स्टप्रे**य:॥ सरिस्हागरे। २०११८१। शन इन्तीति। इन्+"राजव उप-"क्षचराजल सिख्झास राजा (निविधेस तत्॥") (नम् ः" इ। २ ≀ ५ ५ । इत्यस्य वार्त्तिको स्थाः (राजदब्दः, एं, (राज्यो त्यकः:।) राजधासनम्। ायेन संधु।) शाक्षक्ता । यथा,---'व्ययकारम्यारिपुरानलोक्नुसी-"अने कादभ्यवर्षेस्य प्रस्वविधिकस्य कः। निजपतापिकं जयं ज्यल दुस्यः। चरेट्सुर: सङ्द्वापि प्रावश्चिलं विशुद्वये ॥ प्रदक्षिकी इंग्लंब स्वयं स्वयं। सर्वो न्यूनसरस्यास्य नापराधीन पातकामृः **र्रा**ञ नीराजनया स राजधः ॥^ग न भाख राजम्फोरिय प्राविक्त न विद्यते ॥" इति वेषधी। १। १०॥ इति प्रायस्थिततस्व हता क्रिरीय चनम् ॥ हर्व, क्षी, उपस्थः । इति ग्रव्टचन्द्रिकाः। राजस्मः, यु, दन्तानां राजाः। ("राजदन्तादिषु ्राचा इति मुव *** * *!** दवि

कप(रऋबी

्रिंद्रमद्वयभू बचा

काञ्चित् राजनिर्धेस्टः ॥ तस्य पर्याय राज धुस्त्रप्राव्हे दश्यः ॥ राजधनीः, एं. (राह्योधनीः।) राज्ञ कर्मः कर्मगाध्या,----'राजध्नीतृ प्रवस्थामि यथा उत्तो भवेद्रप्। सक्तावच यया तथा सिहिच परमा धर्य 🖡 बाह्यं प्राप्तिन संस्कारं च चित्रयेख सथापिषुः सर्धस्यास्य यथान्य।यं कर्णस्यं परिरुष्टशामः। बाराजकी हि लोकि। सिन् भर्मनो विद्ते भद्यात र्चार्यमस्य सर्वस्य राजागमस्मन् प्रस् । इन्द्रानिलयमार्काणसम्बन्धः वनगस्य सः। चन्द्रविक्तेश्रयोधीव साधा निल्लास शास्त्री ह यसारियां सरेन्द्राणां भाषाच्या निर्मिती हय सभाद्धिभवश्चेष मध्यभूगानि सजमा । तम्द्यादिवाद सेव चर्चाव च मनोसि च । न चैनं भूवि प्रक्षीति कथिदधामित्रीचित्र चीर्याभेवति वायुक्त चीरकी: सीम: स धर्मगार स कुदेर; स वर्ण: स महेन्द्र; पश्चत ॥ वालीऽपि नावसमायो सनुष्य इति सृशिष । मधर्मी देवसा लीवा पर्क्षण निष्टी ॥ स्क्रीव इष्ट्याभिनंदं दुर्पस्पियम् । कुलं इक्ति राजाचि समभूद्रधसक्यम्॥ कार्यं सी दिस्थ भूक्ति च इंग्र्का की च भक्त क्षरते धर्मसिद्यार्थे विश्वरूपी पुन:पुन:॥ यस प्रसारे पद्मा श्रीव्याजयश्व प्रशासमे। च्छाचा वर्मान क्रीपि सर्व्यतंत्रीमधी दि स तं धंस्तु देशि संभोदात् स विनयण्यसंशयम। तस्य द्वाद्य निवाद्याय राज्य प्रकृति भव ॥ तसाहमी यसरेह म चवरीत्रराध्यः। ध्यनिष्ठचायानिष्ठेषु तं धर्मान विचालयेन॥ तखार्थं सम्बस्तानां भीपार्यं धर्मामास्त्रजम् । यथा हेत: संप्रक्रीतरेष्ट्रन्यायवर्षिष्ठ । भ राजापुत्रको इक्ट; स नेताप्रासिताच स चनुकांमात्रमायाच धर्मस्य प्रतिमृ: स्ट्रुत 🖡 च्यमभीत्व प्रचीतस्त विनाश्रयति सर्वतः ।

र जदल्ती मुझध्यस्य द्वपस्थि गर्की क चन इंडर्डक्रीय युं दूष नी रज "देखर्समाप्ती करमब्देश्वदेशीयर:।"yıs ६० इति देशीयर्।) राजदेश्यः। राजकस्य इति वाकरणम्॥ शिवधन्रकः. पुं, (धन्रकाका राजा। श्व इन्साहिलात् पर्निमातः ।) इन्हरून्र । इति

न न चेमचक

राजन

अवातेचोमयं दश्यमस्चन पूँकंभीश्वर:॥ त्रखा सर्व्याचि सूत्रानि स्थावराणि पार्याण प भयाद्वीनाय कलाकी खध्येनात चलक्षि च । तंदिभक्ताजी भ्रासिक्द विद्याच्या देशस्य सच्चतः।

देख: ग्रांकि प्रजा: सक्षा देख एवा भिरस्ति। दण्डः सुप्रेष्ठ जागानि दण्डं अन्ते विदुर्वेषा ॥ समीच्य स छल; सम्बल् मर्जा रञ्जयति प्रका

वृक्षेत्रसान् वर्षापचराः ।

वहिव

मूबे

जनस्तु विषर्भातस्य हुएतर्गालनासानः ।

विद्वाबद्विक्षेष्ठमें हुन्या

रामघ

चीगयत्तरामि क्रमणः हरकुमनरामरा ॥

यथा दुर्भाश्चितानेता हो पहिंस कि प्राचव ।

एक: भ्रतं योधयति प्राकारस्थो धनुर्हर ।

सपार्योग इत्सिम्त हुई दुर्शसमाध्यतस 🕻

आस्यम् न स्थात् कसिनं चित प्रवर्षेताधरोत्तरम्। सत्वीं इमहजिती योको दुलेसी हि सुचिनेर:। मेशुन्यं साइसं हो ह ईवां स्वार्धे दृष्ट्याम् । इन्हरू दि भवान् सर्वे चाह्रोगाय कल्पते । वागटग्डक्ष पारुकों को धकी श्रीम गणी श्रेष्टकः ॥ हेदहानदात्सकी रखांमि पत्रोहरा: । इयोर्प्यतयोक्तलं यं सर्वे कदयो विदुः। ति भी गाय अध्यक्त दख्डेंगेव भिषी हिला; ॥ दर्भेष: रक्षेत्रमांच भिद्धेरन् सर्वरितः। मर्जनीयप्रकीयस्य भवेद्रस्थाः विस्त्रमातः। वच ग्रामी लोफिनाकी दख्यर्ति पापचा। प्रचास्तव न सुद्धानित नेना चेन् साधु प्रश्लात ॥ तस्यात्तः, संप्रकेतारं राजानं सत्यवादिनम्। नसीक्य सारिक प्रार्चधर्मका साधेको विरम् । क्ष हाचा प्रस्यन् सभ्यक् चिवर्गेसाभिवर्द्धते । कामात्रा विषय: चुदो एर्ड नेव विषयित ॥ रकी (इ सुमहर्मकी हुई रखासनासामि:। वर्बनाद्रिकतिक्षते इत्ति वृष्येय सवान्त्रवस् । ततो द्रांच राद्च लॉक्च सचराचरन्। द्यन्तरी च गतां सेव सुनी गुंदवां स्व पी हं थेत्। सीऽसष्टायेन सार्हेन लाखेगाळतपुहिनाः। न प्रक्रो च्यायनी नेतृस्तीन विषयेषुच । प्रचित्र सळाचन्त्रेन यथाग्रास्त्राहमारियाः (वृश्चेत् प्रकान ६०ड, मुसद्दायन भीमता ॥ खराष्ट्रे बायटनः स्थाद्भग्नदकक प्राच्यु । श्चनिव्यक्तिःसः किर्योषु व्याचार्गाषु व्यासन्वितः॥ रपञ्चलस्य कृपतिः शिलोक्क्नापि जीवनः । विस्तीर्थतं यथो लोकं मेलविन्द्रशिवास्म (त 🛊 सक्तिकाति यणी को्कं इतिविद्धारियास्थानि ॥ र्म सं धर्मे निविष्टानां सर्जेष।महपूर्वेषः।। विष्यामाध्यसम्बद्धाः स्थोऽभिर्याचेता ॥ तेन यह्यत् सस्टब्सि क्षेत्रं रचाता प्रजाः । गत्तहोश्हं धवच्छासि यथायदतुपूर्कक्षाः॥ ब्राह्म थान् प्रश्रीमासीन प्राप्तरत्याय प्रार्थितः। चैविगष्टद्वाम् विद्वमस्तिर्श्येषाञ्च ग्रास्ते ॥ रद्वाच निर्ह्ण सेवैत विधान् वेदविदः प्रुर्चीन्। रहमवी विस्ततं स्वीमिस्पि पुष्यतः तेष्द्रीयध्यमञ्चिद्धानयं विनीतास्वर्धप निवासः। विनौताता हि सुप्रतिके पिनद्रश्रीत कार्फिका । वष्टवीर्विनचासस्य राजानः सपरिष्क्र्रः । वनस्था अपि राज्यानि विनयात प्रतिमेदिरे॥ वैशे विनर्थाः विकथात्र स्थाने व पार्थितः। ह्माको यवनकीय शुक्तको निमिर्व पा। एषुम् विकथादार्व्य प्राप्तवान् मसुरेव च । उप अमेन्डर्य जासास्त्रजीव गाधिनः । चैतिसोम्बद्धार्थी विद्यारिक नीति च प्राप्यतीम् । यान्वीचित्रीकृत्सविद्याचात्रात्त्रांच स्रोक्ताः इन्द्रियाणां चांच योगं समागिष्ठीहवानियम् । जितादियों कि प्रक्रोति वहाँ साम्प्यत् प्रजा: ॥ देश कामसम्स्थानि तथाकी कोघचानि च। व्यवर्गव दुरस्ता(४ प्रवर्मेश विवर्क्षेत् । वामवेश प्रसन्ती कि वसवेश सकीवति धर्में व पु प्रवतन जिहिदु में बद्धामनेत्

तं यहीन जये हो भंतच्या देता तुभी गणी। शानमचास्त्रियखेन स्वाया च बदाक्रसम्। एनन करतमं दिदाचनुष्यं कामने गर्भे॥ द्रख्य पानदर्भेव वाक्षारुष्यार्थद्वश्री। ओधनेश्वा गार्थ विद्यान कश्मेतिल्लकं सहा ॥ धप्तकस्यास्य वर्गस्य सर्वविवात्वाङ्गगः। पूर्वे पूर्व सुकतरं विद्याद्वास्त्रमनस्तानान्॥ बननस्य च म्हलोच्च यसनं क्रमुच्यते : वासकाधीरधी प्रजात स्वर्थातायसर्गी ऋतः। भीलायु धास्त्रविद: प्रान्लब्बलचानु कृतीटू-सचिवान सप्त भारते वा प्रकृत्वीत घरी चितान्। च्याचि सन् सन्तर्भक्तन सर्प्योकेन ट्य्करम्। विशिष्ठतीयसञ्ज्ञाचिम किन्तु राज्यं मञ्जीस्यम् ॥ ते; साई चिन्तवेदियं सामायं मन्दियसम्। स्थानं ससुद्धं गुप्तं लब्धप्रशासनानि च ॥ तेषां स्वं सम्भिपायस्यलभ्य पृथक् पृथक्। ससस्तानाच कार्येषु विद्धाहतभाक्षनः । सर्वेषान् विभिर्टन वासार्थन विभिन्ना। संज्ञीत परमं अन्तं राजा याङ्गुण्यमञ्जनम् ॥ निद्धं त(सन् समाधकाः सर्वकार्याधि निःचि-त्रेन साहें दिविधित्य गरु कर्म समार्भेग्। च्यन्य। यदि प्रकृत्वीत सुचीन् प्राञ्जानवस्थिलान्। सन्यमधेनमाइन्नमाळात सुपरीवितान्। विकंतीतास्य याविद्विदिति वर्त्तयसा हिम.। सावसीरमन्द्रितान् दलान् प्रकृष्यीत विचच-क्षेत्रासर्चे निष्ठश्चीत स्रशन् दचान् कुलोननान्। शुचीनावर्कमांको भी रूपकार्विष्यने ॥ इनचीय प्रकादीतं मर्जग्रास्त्रविग्रारद्म्। द्द्वितकारचेटचं श्चिं दक्षं कुलोइतम् ॥ ध्यतुरुक्तः भूचिई्चः स्टुलिमान् देशकाखित्। वपुष्मान् वीतभीव्यांग्यी दृतो गद्धः प्रशस्यते ॥ च्यासाह्ये त्याइ चरायमी त्याडे वैनयिकी किया। कृपनी को प्रशुरे कड़ते सन्धिविष्यं स्री॥ दूत रव हि सत्यसे भिनतीय च संइतान्। धूनस्तन क्षुक्ते कर्मन भिद्यम्त वेन यान वाश स विशाहस्य क्रबीय निम्हिक्तिनचिष्टिते: : व्याकारमिहितं चेंदा स्कीष्ठ च चिकी पितम् ॥ बुदा च सञ्चे तत्त्वेन प्रशाचिति वित्रम्। तथा प्रथलमाति हेट्स्थाल्यानं च पौड्येत्। जाञ्चलं प्रस्थासम्बद्धमार्थधात्रमनादिलम् । रम्यमानवसासमां खाजीयं देशमायसेत् ॥ चनदुर्वे संस्थितुर्वसंबदुर्वे वार्श्वमेष या : पृद्ध शिरिद्र मा

प्रतंदभ्रमञ्चाणि तसाद्दर्श विधीयति ॥ तत् साराष्ट्रधसम्बद्धं धनधान्येन वाहरीः। बाक्त स्टें: शिक्ति भिष्ठं की येत्र से नी दक्षिण का तस्य मध्ये सुपर्याप्तं कार्यदग्रहम्सः अन्। गुप्त चर्च तंत्र मुभं कालात्त्वस्य न्वितम् ॥ 🛊 ॥ तद्धाखोदहेड्सायी ववशी लच्छा विवसाम । क्षुवं महति सम्मनां हृदाां रूपगुणान्विताम् । पुरोश्टितका कुळ्रींत स्मायादेव चार्त्विकाम। ते उस्य ग्रह्माणि कस्नाणि क्या के ताविकारिक च यकेत राजा ऋतुभिधिविधीराप्रहस्ति थे:। धर्मा (पंचीव विशेष्यो स्वाङ्गोसान् धनान् च ॥ सांवत्सरिकसाप्तेश्व राष्ट्रादाद्वादावेदक्षियः। खाचाचायमां सोशं वर्तत पिहदम् इष् ह वाध्यचान् विविधान् क्षुर्थान् तच तच दिए निश्च सक्वासाहिस्सरम् तृतां काणाणि कृत्व भाइतानां गुरुकुवास्त्रामां पृषको सकतः तृपायामध्यो र्चम निधिक्षां छो? सिधीयत । न नं रहेनाच चासिचा इट्राम्स व च नप्रयति सस्मादाचा विधातकी बाक्षणेळकायाँ विधि न स्कन्ट्ते व अधित न विषयाति कर्न्हिसन । वरिष्ठमिक्शिकेथी बाक्यस्य सुद्धे ह्रुतन् । धसस्त्राखांचे दार्गं दिसुखं त्राख्यकृते। प्राधीत प्रतिचाइस्रमनन्तं वेद्पार्गः ॥ पाचस्य हि विशेषिक शहसानतयेव व । चल्पंदा बहुदा प्रेख दानस्वादाण्यते फलम्। सभोत्तभाधसी राजा लाइनः; पालयन् प्रजा न निवर्तेत संयामान् चात्रं धरीनमनुस्तर् ॥ संयामित्रनिविभित्वं प्रचार्योचे पालगम्। मुभूषा त्राचागाराच्य राज्ञां श्रीयस्त्ररं घरम् ॥ चा हरेबु मियो। मोर्च जिवसिन्तो मही चन । युध्यमानाः परं भातवा खर्गयान्वपराष्ट्रभुका । न क्रुटिरायुधे केन्यात् सुध्यसाणी गर्वा रिपून । न कर्षिभिनीपि (इस्प्रेनी किञ्चलित से जर्ने। न प एन्यात् स्थलारू है र कीवं र क्रता-ञ्चलिए। न मुक्तनेष्रं नासीनं न नदास्तीति वादियस् ॥ न सुधंग विस्वार्थं न मधं न निरायुधन्। नाशुध्यसानं प्रशास्तं न परेश समाजनम् । भायुभ्यसम्प्राप्तं भातं मृतिम्यी अरुम्। न भीतंन पराष्ट्रतं नतां धक्तमञ्चन १

यस्तु भीतः यराष्ट्रसः संस्राप्ते इच्यति परे ।

भेतीयें बुक्त कि चिन्न भन्ने प्रतिपद्धते ।

मकाका संसर्व कि वि

मने दिव्यसमाइत

राजध

नगरे पत्र चैन क्रुर्धात सब च चिलाकस् श्वाच स्तुत इस्त घर धाला प्रमूत स्तिय दब कि झुधाच धो बच्चय न पद्धा नत

च दिस्कृह र्थाविष विदि ी सुनि ा च बर्ळायोधेन्द्रो हात्यसप्र**यग्**वितम् ॥

व्युपस्तृत: प्रीक्ती बीधधनी: चगातन: । ाडम्भीं बच्चेत चचियो **बन् रणे रि**पून् ॥

अक्षेत्र (जिम्रोन खब्दं रहिन प्रयन्त:। त वर्द्धयेखेंद दृढं पाचेष्ठ नि: चिपेता ≇स्ञिषं विद्यात् पृक्षप्रार्थप्रयोजनस् ।

गिळामबुद्धानं सम्बन् क्र्यादयन्त्रितः॥ अभिक्तिकी स्थारिवेदवेदाया। त बहुयेष्ट्रह्या शहं दानेन नि:(चपेत् ॥ 🕈

मुद्धसद्धः: स्थानित्यं विष्टनपौरुषः: । सजनसेवार्थी निर्द्ध क्रियानुसार्थने: ध शुद्धानद्**रह**ञ्च श्वनुस्तस्त्रिजनै चशन् ।

त सबिधि भूतानि इस्डेनैव प्रसाधयेत् ॥ ययोद वर्षीत क जधक्य साध्याः । गाहिपयुक्तास मार्या निखं समेरूनः ॥

च्छिदं परी विद्याष्ट्रियाच्छित्रं परस्य तुः क्रकी इवाद्वाणि स्वीदिवस्मात्मनः । चन्त्रवेदर्धातु सिंध्वच प्राक्षतेत्। द्धावल्कीत ग्रांश्रवच विनिव्यतेत् ॥

वज्ञयमानस्य वेदस्य स्यः परिपश्चितः । नवेह्यां धर्वान् धामादिभिरुपत्रमी:॥ ने तुन निश्चेयुक्यायें: प्रथसें स्विभि:। ेद प्रसन्तीताच्छ्नकें विश्वसानवेतु ॥ दीनाञ्चपायानां चतुर्धामपि पण्डिनाः। हम्ही प्रशंसन्ति निर्द्धं राष्ट्राभिष्टह्रये ॥

र्रात निर्देश कर्च धास्य रचति। र्चीन्तृषो राष्ट्रं इत्याच परिषस्थिनः॥ दाना खराइं यः कर्षयत्थनविज्ञयाः। गर्रद्धाप्रदेशे राज्याच्योविताच स्थान्यदः॥ कर्षणात प्राचाः, चीयकी प्राचित्रां यया।

राजाभवि प्रामाः चीयन्ते राष्ट्रक्षेणात् ॥ य संचंद्रे निर्द्धं विधानिमहमाचरित । कीतरादी हि पार्थितः सुखमेशते । त्यार्था प्रभागी मध्ये गुलस्मधिक्तिम् । यामप्तानाच कुर्यादारुख संघरम्। हाधिपति ज्ञय्योद्दश्यामपति तथा।

ीश भ्रतेश्च सङ्ख्यतिमेव च ॥ दोषान् समुत्पत्रान् श्रामिकः ग्रमकैः स्यम् । यामद्शेषाय द्रीष्टी विंग्तीश्चिम् ॥ ौध्यतुनसर्वे भ्रतेभाय निवेदकीत्।

पामध्तेशस्य सहस्रपतचे खयम् । राजप्रदेयानि प्रवार्षं यासवासिमि: । तिन्यनादौनि यामिकस्तान्यकाप्रयात्॥ क्षान्त्र सङ्गीत विंधी एक क्षात्रानि च। यामधाताधाचाः सहस्राधिपतिः पुरम्। गान्धाणि कार्याणि एथक कार्याणि चैव उचे सान चीरद्भा नश्च अस्मिद यहम सन जन्परिकारित सर्विनेत्र सदा खयम् नेवां वृत्तं परिसर्यन् सम्बद्धार्येषु तचरी:॥ राज्यो हि रचाधिकताः परसाराविनः घटाः। भवा भवन्ति प्रविक तेथ्वी रचेदिमाः प्रजाः । ये कार्किकेम्बोर्छमेव सन्तीयुः, पापचैतसः।। तेषां सर्वस्वमादाय राजा क्रयांत प्रवासतम्॥ राजकक्षेत्र प्रकारां स्टीमां प्रेथ्यजनस्य च ! प्रश्च कल्पयेद्वति स्थानककी स्टब्स्यतः । प्रमी देवीय्वलहस्य घड्त्यरस्य देतनम् ।

पाएगासिकस्त्रयाच्छादी धान्यदीयश्व भासिका:। 🕸 ॥ क्रयदिक्रयसध्यानं भक्तञ्च सपश्चियम् । बोमचिमच संप्रेचन विण्जो दापयेन करान्॥ बधा पर्देन युर्चित राजा जर्तीच कर्माशाम् । समावेच्य तृपो राष्ट्रे कल्पयेतुसनतं करान् ॥ यधान्यान्यसर्क्याद्यं वार्योको वस घट्पदाः। ष्रपाल्याच्या सन्दीतची राष्ट्रानाचा स्टिकः

पञ्जाशङ्काम चार्चयो राजा पश्चिर्ययो:। धान्यानामण्मी भागः, घडी हादम् रव दा ॥ च्या द्दीताय घडभागं दर्शामग्रधुम (पैषाम् । शन्दीविष्टर्सानाच् सन्दुव्यवल्ख च h यमश्रावहगानाच वैदलस्य च चर्मगाम्।

नखाणि तन्स्था राष्ट्रसचिरेखेव सीहति । संरक्षित् भन्नतस्त्रेनं (पनाः पुन्नसिनीरसरः॥ संरच्यमाची राचा यं कुरते धक्रीयवहम्। तेनाष्ट्रकेंद्वी राज्ञी दिवर्ण राष्ट्रमेव च ॥ यत्कि चिद्राप वर्षेख दाप्रधेत क्रसंक्रियम । कारकान् प्रिरूपनचैत श्रृत्रांच्यासोपशीविन: : रकीवं कारचेत् ककी साचि मासि महीपति: ॥

गोक्टिन्यादासानी म्हलं परेषाचातिस्वाधाः।

इच्छिन्दन् छ। सनी सनमासानं तास्व पीड-

ऋरस्याना इ भारतानां सर्वसाध्यमयस्य च ॥ स्त्रियसायोश्यादकीत्र राजा श्रीवियाकरम्। न प चुपास्य संसीहेत खोचियो विदये वसर ॥ यस्य राज्ञभ्य विषयं श्रीजियः श्रीदृति सुधाः। श्रुतिके विदिलास्य इति धर्मन्त्री प्रकल्पात् । व्यवद्वारेण जीवन्तं राजा राष्ट्रे एथा जनम्॥

तीन्स्यीव स्टर्च स्थात् कार्यं वीस्थ मही-भीच्याचंद स्टब्संद राजा भवति सम्मतः॥ अमालाम्यां धर्माचं प्राचं दानां कुलोहतम्। स्थापयेदासने तसिन खिन्नः कार्येच्यो नृगाम्॥ एवं सब्बे विद्याधिद्भिति कर्त्रवसात्मनः। युक्तक्षेवायमसम्ब पर्रम्केहिमाः प्रचाः ॥ विक्रोधन्यां यस राष्ट्राड्विन्ते दस्त्र्भः प्रजाः। संपद्धत: सस्त्रस्य स्टल: च र त जीवति।

मरो सम्बन्धः प्रजाभाग्नेय पाश्चमम्

निद्रिष्टक्षेत्रोका कि राजा धर्मीय हुन्यते।

उत्यय प्रचने यमे क्षतश्रीच सम हिन इन गिक्री इस स्वयं प्रविधित संश्रीत संश्रीत सं

🗆 च स्थल प्रका सब्द प्रातनस्य दिसञ्जये विख्य च धवा: धवा सन्त्रयेत मह मान्ह(भ शिरिएकं समारुख प्रासाद वर रहोगत । चार्यये नि:प्रकारी वा सन्तयेदविभाषित ॥ यस्य मन्त्रं न चानन्ति समायस्य प्रयाजना सक्तृतः एथिवी सङ्को कोषद्दीकोऽधि

पाधित . च इस्त्रक्षात्रविधरी सिर्ध्य गयी नान् वयी गत्न न क्तीकीक्चापित्यङ्गान् मन्त्रकार्थः प्रधार्येन शिन्द्रन्त्यवसता भन्तं तिर्थमधीना ऋषेद च। स्तियसीय विशेषेण न्यनासमाहती भवेत॥ सर्थास्ट्नेश्हराचे वा विकालो विशवकास ।

चिन्तयेहुक्सैवासार्थान साहैं तेरिक स्वया परसार्विसद्वानां नेपाध्य सम्पर्कानम् । कन्यानां सन्पदानच कुमार (माच रच्या म ॥ दूतसंप्रेषस्य के कार्यप्रीयं तथेव च । सन्त:पुर्वचार्थ वृश्विधीन'च् चेष्टितम् ॥ ज्ञतक्तं चारुधिधं क्रमी पश्चवर्णक्ष तस्वतः।

ऋतुरासापराधी च प्रचार संख्यासा च 🛚 मध्यसस्य प्रचारश्च विजिगीशोश्च चेष्टितम्। उदासीनवसारस श्रमीकीन व्यक्तर ॥ 🤻 🛭 एता: प्रक्रमयो कलं सन्दर्भ स समासन । चरौ चाचा: समाखाता दादशीय युता

अमात्वराष्ट्रशीवेदस्याः एच चापरा । प्रखेन ऋषिता होता: संदिपेण दिनप्रति । च्यानलार्मारं विद्याद्रिशेषिममेव च । भारेरनकारं सिचसुद्रशीनं तयो: सरम ॥

दान धर्वानिससन्दशान सामादिसरपञ्जसी यसीयीव समस्तेष्य पौरुषेश वयेन स्व । सन्बद्ध वियष्ट्रचेव यानमासनमेव च। देशीमावं संध्यवद्य यह गुर्खा (श्वन्तयेत् सदा ॥

जासनसेव यागदा सन्धि विवाहमेव च।

कार्यवीच्छ प्रबुद्धीत देशं मंश्रद्धमेन च ॥

रिनिम् दिविधं विद्यादाचा विक्रहमेव थ ।

उमें द्वानासने नेव दिविध: मंद्राय: स्ट्रुत । धमानवानकभी। च विषशीतक्तवेद च। नदाव्यविसंयुक्तः क्रिक्येयो द्विषया ॥ स्वयं द्वानस्य कार्यार्थमकाली काला एव वा। मित्रस्य चैवापश्चते दिविधी दिमाहः स्थान । एका क्षित्रच्या स्वयिके मार्थिपापि यहच्छ या।

र्षं इतस्य च सिनेश द्विषं यानस्थते । चीणस्य चैव अभग्नी दैवाह पूर्वकारीन ना। सिचस्य चात्रोधिन हिविधं स्थलमामनम् । वर्षस्य साधिनचीव स्थितिः कार्यार्थमहर्षे । हिनिधं की गाँउ से संघं बाइ गुण्यमुण वेरिम ।

षार्थभगदनार्थभ भी समामसा ग्राम्भ । सायुषु व्यपदेशार्षे दिविधः संव्यः छत्र 🗗

सर्क पाकियां भीकां तहा कान्य धमासवेद

মৰ ক্ৰিব

टूपयेषास्य संभतं बनसाक्षीव्यत्ववस्य ॥

वैज्ञामरक्षभञ्जूडाः, ख्रमेष्ट्रं, सुसमाहिताः, ।

गन्ध तहास तस्कावे ^{'हहा} प्रहृष्टा सन्वीत मर्नास्तु प्रकृतीर्भेश्सम् । आक्षास्कृतं तयास्मानं नदा कुल्बीतः विस्पन्नस् ॥ धरा मन्द्रीत साधन छुटं पुटं नालं स्वलस्। प्रस्तु विपरीतच तटा यायादिषु प्रति॥ बहात स्थान परिची यो बाइनेन बबेन च। तहामीत प्रवक्षेत भागवी: मान्सप्रवर्शन् ॥ मनीतार्कियहा राजा भनिया जलवत्तरस्। तहा दिप्रावल किया साध्येत आर्थभातमनः॥ धरः पर्दलानालुगमनीयतः श्रीम् तहातु संययेन् चिपंधार्मिकं वसिनं नृपम् ॥ नियहं प्रतिनिष्य कुर्णात्योशस्य च । उपस्वेत नं दिलां स्टांप स्में प्रसाध शह तचापि संपश्चित दीर्घ अध्ययकारितम्। सुबहुमेन तजापि निर्विष्यद्वः समान्यरेत्। क्रकोपायीसया कुर्याशीतिज्ञ: एथिपीपति: । इयान्याभ्यध्कान स्यभिचोटासीनशच्यः ॥ जायति सर्वकाधागां तदात्वका विचार्येत । स्तीतानाच सर्वमां ग्रमदीपी च नचतः । यायण' गुमदोपचास्तदाले नियनिश्वयः। चारीत कार्ये ग्रेपन: प्राचितनो सिस्तितं ॥ यथेन नाभित्रक्ष्यास्मिचीदासीनशस्यः । तथा सब्बें संविद्ध्यादिय सामाधिकौ नयः॥ थक्षा सुधानमानिष्ठेदाँगगाञ्चौ प्रति प्रसु:। नद्रानेन विघानीन थाथ(द्रिपुर प्रा^क: ⊔ मागर्शीर्थे शूर्भ माभि वाबाह्याओं महीपति:। भाजग्रनं वास चैचं वा साधी प्रति वयानलस्॥ चके व्यपि नु का तेषु यदा प्रश्यद्भ्वं जयम्। तना याधादिक्रकीय ज्यमने चे कियत रिपी: ॥ जबाविधारं ऋरीतुयाचिकचायणाविधि। उपरत्नास्पर्श्वेव चारानु भम्बन्विपाय ॥ मधीक जिविध मार्गे गड़विधा वर्ण खक्तम्। साम्यगायिकतान्त्रीन याचाद्रिपुरं ध्रानै: ब भन्ति मिर्चेच ग्राह्य स्तातरी अवेत्। मक्षप्रधारते चैव स ६४ कष्टनरी हिए: । रण्ड्यूहेन सन्धार्भे बाबात प्रकटेग रा। वराहमनाराभ्यां वर स्टाया या जाराहेन वा ध यत । भयभाष्मके त्तरो विस्तार्यक्षत्रभ्। मद्भान चैत राष्ट्रभ दिविहीत सदा स्वयम् ॥ सनापतिवनाध्याची भन्नदिच्छ सिर्वेश्वेत्। यनच भववाप्रक्षेत्र पाची तो कलगोह्मम् । गुल्माच खापग्रदाप्तान् कतमं द्वान् चमन्दतः। खाने युद्धे च भूगासादभी स्टब्सिया रिख: । ।।। बह्तान् योधरीद्लाम् जामं विकार्येडहुन्। स्या वर्जन चैतंतार् युरेन बृह्य बोधसत् । चनार्यः समे पुथ्वेदन्यं भौद्विपेक्तवा । वचगुनाएवं चापिश्वावर्मायुधैः स्वर्धे ॥ क्रवीनांच मत्यांच प्रशासन मूर्यमचान्। दोवान् वाच क्रीव नराक्यामीलम् बाधवेत्।

"वर्षेत्रहर्ण चेश्व कांच्य सम्बद्ध परीक्षवित्

वैद्यालय दिलानीदादरीन् बोधयठासपि ।

Witnesserf witne

भिन्दा वैत्र तहामानि पाकार्परिखास्त्रया। समान्त्रक्तर्यस्थे राजी विज्ञास्य तथा ॥ उप्तयानुप्त्रपंदृष्ठातीन च तनस्त्रम् । युक्ते च दैने सुध्येत जयप्रिमगुर्वेतसी: ॥ साम्बा दानेन संदेत सप्ततीर्थवा एवक्। विजितुं प्रयतिनारी संबुद्धिन अद्युचन ॥ चानिलो विजयो समाद्दायते युधामानयी:। पराजयस्य संगामे तस्माद्युद्धं विवर्क्षात्॥ वयासामग्रापायानां पृत्वीक्तानामसम्भव । तथा युधीत संयत्ती विवर्धत रिपृत् यथा ॥३॥ जिला मन्यज्यहेवान् ब्राह्मणांश्चेव धार्मिकात् । प्रत्यान् परिचारांच खापयेदसमानि च ॥ सर्वेषान्त पिदिलीपा समासन चिकी पितम्। स्राप्येत्तच तद्वायं कृषाचि समयवियाम् ॥ प्रमाणानि च कुर्व्याति तेवां प्रक्रीान् यथी-हितान् । रजेश पूजयेदेनं प्रधानपुरुषे: सह ॥ चाद्रानभप्रियकारं वानच प्रियकारकार्। चाभी धितानासर्यांनां काने धृत्तं प्रश्चिते ॥ मर्खे कम्मेद्रायसं विधाने हैवसान्छ । त्योद्यमचिन्त्यन्तु मात्र्वं निद्यते क्रिया ॥ भक्त वापि बचेट्युक्त, सन्धि क्रवा प्रयक्ततः। मिलं चिरुष्यं भूमिं वा सम्पद्धंस्थिविधं फलस्॥ पार्विपाद्य संजैद्ध तथात्रस्य राख्ये। सित्रारयाध्यसित्राद्वायाचाप्रवासयाय्यात्॥" चाकन्द: पार्धिया इस्ट नियामकी राजा। " इरुक्यभूमिसस्यान्त्रा पार्थिनो न तथे प्रते। यथा सिर्च पृथं लब्दा लग्रसम्यायतिच्यसम् ॥ া धक्ते श्रम् क्षतश्च तुष्ट्रकृतिसेव च। चातुरलं स्थिरारमां नघू मिर्च प्रथस्त । प्राज्ञं क्रालीनं सूर्व्य स्त्यं दातारभेव च । कतर्स धृतिसन्तव करमाह्य (ई बुधा: । च्याध्यंता पुरुवज्ञानं भौर्थ्ये कर्श्यवंदिता। क्षोत्रकस्थय सत्तरस्थाधीनगुणोदय:॥" स्द्रीलखन्दां वस्त्रप्रदानम्। "चेन्यां प्रस्वप्रशं निखं पश्रष्टहिकरीमपि। परिख्लानुन्दे स्मिमात्मार्थमदिचार्यन् ॥ खायदर्थं धर्न रचिहारागतेहर्वेरिय। न्यात्मानं सततं रचोद्वारैरीय धनेरीय ॥ सन् संवा: नस्त्यना: प्रमीन्धापदी श्वाम्। संयुक्तांच वियुक्तांच सर्वोपायानु स्वेद्धः,॥ ल्पतारस्पेयच स्थीपार्थाच सन्दर्भः। फलत भयं समाधित्य प्रयतितार्थं वह ये ।" उपेसारं जासानम् । उपेयं पाप्रयम् ॥ 🕈 🌡 "र्वं सर्वमिदं राजा सक् समस्त्र मस्तिभि:। कावासाइत मधार्य भोज्ञमन्तः पुरं विशेत्॥ समाह्यसूती: नालचीरचार्यी: परिचार्ती: ! सपरी चित्रमता समदा सम्बे विषा प्रचे । विवर्षे र असे सास्त्र सर्वतकालि वीषवेद विश्वारि च स्थानि विवर्ती घारवेद बदा ॥

रवं प्रयत्नं कुर्वीत यानग्रयासनाग्रने। स्तर्व प्रसाधने चैव खळाबङ्गारकेषु च ॥ भक्तवात निष्ठरेचेव खीशिरका:प्रदेशह । विञ्च सुययाकालं पुन: कार्थामि चिकायेन ॥ क्षलङ्कतस्य कंपायेदायधीयं पुनर्कतम् । वाष्ट्रनानि च सर्वाणि प्रस्तार्थाभरकानि च 🛭 सन्धिकोगास्य ऋणुयादनान्यभागि भ्रस्तम् । रहसास्त्राधिनाचीन प्रतिधीनाच्य चेहितम 8 गता कचान्तरं तमानु समहुद्वात्य तं जनम। प्रविश्केष्ट्रोजनार्थंक क्लीहतीयन्तः पुरं पुनः । तज सुद्धा पुन: किचित्तर्थ वीष्टै: प्रष्टियंत । संविधित् ययाकालमुक्तिष्ठेचा गतकामः॥ स्विदिधागम्यानिकेद्रोगः, दृधिदीपनिः।। अस्यः सर्वपेतत्त् स्त्येषु विनियोजयेन् ॥" इति मानवे ६ व्यक्षाय: । 🤻 🛭 कालीकापुरायोक्तरानधमी: ८५। ८६ सधा ययो: इरव: । महाभारतो ऋरानधर्म: प्रान्ति-पर्वमि दश्यः। पद्मपुरायोक्तराज्यमः स्वा-खर्र्ड १३५ चाधाये दश्य: । गानधानकं, क्लो, (धीयतेश्र्वातः। धा + छाट। ततः कम्। राजां धानकं नगरम्।) राज-पुरम्। इति मृब्द्रव्यावली 🏾 राजधानी, स्त्री, (धीयतेशस्थासित। धा + साध करणे खुट्। हीप्। राम्नांधानी नगरी।) राजधानिका। तत्राव्याव:। जोट्ट: २ राज-धानकसूरः इति भ्रद्भावकी । स्कन्धा-वार: १। इति चैमचन्द्र: ॥ (यथा, रह्यु: १९।००। "तौ रम्पनी खां प्रति राजधानीं प्रस्थापयासास वधी विश्वष्ट: ॥") रावधान्यं, कीः, (राजप्रियं ग्राम्यम् ।) म्हाभाकः : इति राचनिषेद्धः॥ (यथा, हचन्सं। इता-वाम्। १७ । १२ । "ल। प्रेभू चणभणि राज्ञ जे स्वक्षान्य क्यान्य युक्तिया । ग्रिकतप्रुतन्त्वायाः भारताक्या राजधान्धानि।") राजमुल्रकः, पुं, (धुक्त्रकाखां राजा। राजदन्ताः दिवात् भरनियत्तः।) ष्टच्ह्रासूरः। तथ्यमेशः । राखवर्भः २ भदाप्रतः 🕐 निकीयपुष्यक १ भाजन: ५ र जिख्यों: ह। ' । र (कार्रिकी)हा 👔 चाचा गुगाः पुरुष्यस्य द_ृं: n राजनामा, [न्] ए, (राज्ञी ंग्नासयध्यः।) पटीकः । इति राजनिषेश 🛭 राजमीतः, स्त्री, (राम्सां नी। ः राज्यां नयः, : `बया, चामक्यपविडतशतप्र` 🌡 ीं भा:। "नानाश्रास्त्रोइतं वर्के रा 🎉 ाससुष्टयम्। चर्तनीयसिरं भीकं चागह है दिसंग्रहम्।" का बचा,---"गदिलं विशिष्ठकाभगं श्रा 👯 🕻 सीयसूर । पाच मम्मार्थवं दुलां प्रदा चिमं राज्य

व्यक्तिहोत्रेय घर्षास्त्र व्यवक्षे

११५ रासमी रावनी राजनी दन्तवेत सुरामार्थं समया वन्तवेत सहा। बारु सुस्क्र विश्वितक को केल्या वा विश्व रूप । बद्धान अक्टूब, प्रसादद्वामी भावर 1 म सम्बो प्रवाख्यस यथा क्षीर्निर्मवेत्तव । याकां रुचीन वक्तव्यं ष्टथा याधन कदाचन ॥ निव्यक्तिमा कार्यो र दा नयविद्यार राजगृक्षांन वक्तव्यं दृतभेदं विवञ्जेयेत्। च्यायव्यक्ती जीकक्षी देशीत्मक्तिविशास्य । ा नापयशोगंगस्तया कुरु भाइप्यति ॥ लगलनको स्थानां क्षेय: खादेव रचिनाः ार्च्छ श्रियं रीशां का हुन्ते पुरुवंश्विमाः । वर्ष्णयेदनिपारुष्यं छामङ्किष्य समाग्रमम् ॥ थ्यपेष्ट्रमणकञ्चीव न कर्त्रभं कराचना सुक्तपक्तरकः प्रांशुद्धिमालाः कृतीचित्र । ोत (इ ग्रंचेरसावं निवसन्ति सुनिर्व्याः । ो च्यानिशैया विष: की तिस्य यश्मा सद्द । असार्खं नापियं ब्याद्यदीच्हेदाजककी सि ॥ शर: क्रियसच्चेव खड्गधारी प्रकीर्तित । त्रकाट्यथाने तिरमन्ति पुत्र-नाई निवारणीयस्त्रीयमनाय पर्धे स्थितः। म्रद्या अन्युक्तम्य ग्राचात्र्यकोविदः। रुतको क्रियतां ग्रीइ' यदी क्हिक सस प्रियम् । धनुर्धारी भवेदान्तः सर्वक्रीग्रमप्तः सूचि । राज्यांखतस्येष्ट कृतीतसादाः । तमः (पतुर्वतः सुला राजपुनी वध्यक्षितः। तवा यनसाभसमस्य चेष्टवा निमित्तशकुनभानस्यशिद्याविशक्षः । **भ्**यायु^ळ दनम्बज्ञो भृति भागविशे यक्ति ॥ डभौतुषादी संग्रह्म कारुग्यं प्रयुवाच तस्॥" बधा बधास्त्री भविनामि लोके ॥ खासिमत्ती महोत्माहः मर्नेधाक प्रियवर । इत्यादि श्रीवराइन्युराणे सगवच्छा स्त्री भौतर्व भूम्यां भदा ब्राइशणभूमिनायां तीर्यमाचारीय न्यादिस्वरप्रदावस्थानस्थानस्थान सेवास्यवायां इङ्गापिकायाम् । वलाबलाजी रिखक्तः स्थिरदृष्टिः प्रिधेवट 🛚 पाखानं नाम(ध्याय; ४ % ह शूर्य क्रतस्वयः भार्यः परिकीर्त्ति । शुक्षक समासम्बद्धार्याः ऋद्विप्रयाक्ती **इत्तराधि**पेन्द्राः ॥ স্থাৰ। च्यनाचार्थः: युचिर्देक् खिलिस्थितविनौदर् 🖟 सस्ताद्द्विचायाः स्रुनिशास्त्रयुक्ता स्रमास्त्रविष्यम् स्राध्यकः प्रशस्ति । भनुक्तास । "राजांश्भिषिक्त शाचस्य किंतु झत्यतर्मं भदेत् । स्टर्भारकविधानजाः, प्रामिद्याः कुर्लोहन्। । मराधिपांस्ते प्रतियाचयन्ते । दिशीय जन् प्राप्ति हिंचेन्द्रा एतत् अर्वे समाच्या सन्दर्भित बतो भवान् ॥ सर्वे मद्दानसे धार्या लुप्तकेश्वरवा कना 🛭 यज्ञास्त्रिध्मा न मृपस्य प्रान्ति: : सत्य उपाचा सम: प्रजी च मित्र च धकीशास्त्रविशाहर । ३ध्ययनसम्पन्नाधाचनाध्यापने रताः । व्यक्षिवेकार्यशास्त्राच्या राज्ये वर्षोच्या । विष्रभुष्य, कुलीनचाधम्मोधिकर्गो भवेत्। सद्दायावरणं कार्यं तत्र र!च्यं प्रतिष्ठितम् ॥ कार्याक्तपाविधास्तव (इवसम्बा: संशास्त्र । विदा वर्षे पृज्यास्वनी। गुन्नामवाष्य हि ॥ यतस्था क्यतरं काली नहस्थिते न दुष्करम् । ग्राद्यम् निरमा दानारः प्रस्तवीविनः। सर्वदंशाचराभिज्ञः मर्वद्यास्त्रदिशार्दः ॥ लया सन्तुर्देशेन्द्र प्रकाम्(जनधस्मियाः। पुरुषेकासम्बायेग किल्ला राज्यं सम्बन् यदम् ४ वेखक: कथितो राज्ञ: सर्वाधिकर्गेष्टु दै। [ध्ययमसम्पद्मा द्रासार; क्षत्रिमारिगः; । तसात् सङ्थान् दर्येत् कुणीनान् च्यति: भीषंपितान् मुसन्यकोन् समयोगिशातान । परस्य प्रकृष्णेन्सुवैष्या विधिनची विन: । समान। प्ररान् कृतीभान् जातीयान् वस्युक्तान् क्रिया-प्रकालिय विद्यासदा अञ्चल विकास न्यचाराम् वै चिछित्यस्त लेखकः स वर सहन ा सब्द्रभुरश्रेष्ठ तदाज्ञाकाश्यिः घरा ॥ उमायवाभयनुशालः नक्षेत्राक्त्विशास्त । কিবনাণ্য वयाः स्वधंभासा भवन्ति हिनिनेश्वर ।। रूपसत्त्वगुणोपैताम् सम्समात्र चसवा युनानः बङ्गधवला चान्पेन चेखन: स्वाट्स्टम्हम्। वृद्धिस्तदा स्थाहे धर्मवृद्धी वृगोदय:॥ लेश जमान महोसा हान् धर्म शांख प्रियं-वाकाशिपायसच्च ची देशकालविशासावत। ाहरणी सद्यसे स्थास्त्रया कार्या; सटा वर्षे ! । व्यनाचार्यो वृषे भन्नी वेखकः साद्रश्यम्य हितीपदेशकालजान् खासिसकान् धर्मा-डो भवतो रुडिसाडानी दानिरूपति 🛭 पुरुषान्तरतश्वजाः प्रांग्रदश्वात्यलोखुपा । इत्यं वचः श्राय सङ्ग्राहिन्द्रो धर्माधिकस्टिकार्याजनाकानकरान्सः। ३थिन: । जालां सक्षाक्षाच वसूत्र तूमाीम्। यदिधान महायां व युभक्तमे सु श्रीक्षेत् ॥ थर्वेबिधास्त्रयाकाची स्वाहीवारिका सन् ननी बहाजापबरी करिस्टी युगकीनानिष घरा दि**जा**य दूपति: खयम् ॥ चोष्टवन्द्राचित्राद्दीनां रज्ञानाश्च विधानवितः इत्यं विलि: प्राप्त विषो सप्ति । ^प कर्मस्खेव निष्ठक्षीत थयाथीस्येषु भारत !। विज्ञाता फल्युक्षादाका भवाक्षार्थ, मुक्ति सहा इति वासने ३१ अध्याय: । 🕸 । क्वलीन: ग्रीलसम्पर्का धगुर्चेदविशाहर:। বিষ্যাস্থাপ্তমপক্ষ ঘৰাম্যাল্ল; মুক্রীপিন্ ॥ हिकिशिचात्रशिक्षासु कृषक; कृच्याभाषण; ॥ आयदारेषु सर्वेषु धनान्यक्षसमा नशः। रस्ता नतो राज्यं ऋडिं चान्नाय धर्मा वित्। निसित्ते प्रकृतकानं देता चैद चिकित्सिते । व्यवदारंश्च च तथा कर्तवा पृथिवी दिता। ट सधुरं पाक्तं पुच्नं पुचनवतां दरः। । धतत्रः कम्मणा श्रास्तया क्षेत्रकची ऋजः।। परम्परागतीयः स्टाइटाकृतु चिकिसाते। खेनायिते पुत्र कर्नमं स्था तन्त्रमा। खुडतस्त्रविधानज्ञः मन्युसार्विधीवित्। चानाचार्यः स वैद्यः स्वाहमाताः च अलोहत हित परमंधर्मी दिव्यातारणंतया। राज्ञा सेनापतिः कार्था जाक्रयः चाक्रयो। प्रायाचार्थः स विज्यो वचनं सस्य भूभुज । शेक्षां कर्ने वर्तिया इन्त्या परशास्त्राः। राचन् राज्ञा सक्षा कार्चे यथा कार्के एथा । सिक्ष इन्तया इन्त्या स्त्रीविधातकाः । शौशु: सुरूपो एचच प्रियवस्य व चीहत:। ीभ परप्रदेश करणधीपाञ्चितेष्ठ च । चिमयाष्ट्रच चर्नेवां प्रतीहारी विधीयते ॥ इस्तिप्रिचाविधानची वनकातिविशार्ट। र सिष्ठत्रे अराधि चर्ले मान्याः कराच्यन ॥ यधीलवाही हृतः खाहेश्यात्राविद्यार्हः। सीमचमस्या राची सवाध्ययः प्रमुखते। ग्रामाः अधियवद्यी वागरी देशासासामाप्रतः ॥ ीयस्र ते देशः कुलन्य(यवहर्स्टर्नाः । रतेरेव गुणैयैक्तः स्वास्त्रम्य विश्वेषतः। र्युक्तन स्थातयम्मात्यप्यनं कुरः। विज्ञातदेशकाणक हृतः स्थान् स मही जितः। गचारी हो नरेन्द्रस्य मर्जनर्काण प्रस्रोते । यो यदभी वृष्यान् प्राप्त कार्यविस**र्यनम्**। यत्ता नयस्य यः काचि स दुनी स्नूपते संवेत ॥ ष्टथिसि साविधानमा साचिति सित्यागर्म। क्षिय कार्त्तच प्रशेषप्रशिव कार्यम् । ग्रांभवी घाषता: सूरा: इट्रमक्ता विराक्षता:। खयाधानी महीमर्थः सामगय प्रयुक्तते । रेन प्रकीदन्ति येन तुष्यन्ति बाश्चर्याः। राद्धा तुर्विणः कार्याः सदा सिंग्रस्टा चानाइ।थंक स्रथ तथा प्रात्तः कुलोहत । पुक्त कर्रियाँ ससंविधि विश्विष्ट ॥

व्यवाचार्थ्योऽब्रह्मसम्बद्धारात्वयः मान्तिवे

सामक्रमारी सर्भित्री काक

वर्ष क्लेंग्रेत होको राष्ट्रक्त उन्नवस

(या पिनश्चव सम्बद्धीक्षि संचाद्धवि ।

दुर्शाच्या स्टाले राच छत्त्वच अर्थवक्तीस

वास्तुविद्यादियानको बधुक्रस्ती जितसम

जीपी जर्मक

जनखाविद्तान् सौन्धांसायाक्तातान् प्रस्थर

वक्तमक वाक्तिसक प्रमुक्त सक्तपारित मिष्ट्येत प्रयक्षत हेयव(सर्भाष्ट्रीयेत् । ब्रसाचार्था निरुद्वेगः कुलग्रस्य विशियते ॥ चे प्रज्ञे वेदित्यों च फारची पक्षः च सानवे:। इह आतोहम: स्रकः पिट्येतामच: श्वा: । वको चाला न संवेत प्रतिवारीत चाराताम् 🛚 राजामिक:पराध्यकीः विवीतक्ष तथेस्यते ॥ नास्य स्थितं परी विद्यात् विद्यास्त्रिनं परस्य तु ! स्व सप्तासिकारेषु पुरुषाः सप्त तिः परे। गृहित् क्राक्षेत्र इवाङ्गानि रचेदिवर्माद्यनः॥ पश्च प्रव्दाधिकरणाः पुरुषाः सप्त ने । पर्म । न विश्वसद्विश्वकी विश्वक्ते नातिविश्वसितः। श्रात पुरुष हा: कार्या र इसा कर्न्ने धुकर्मा सु। विश्वासाञ्जयस्यानं स्वलान्धित (वक्तप्ति ॥ स्रापन(जातिनन्दञ्च: सत्तरं प्रतिजायना । विश्वासयेचाध्यपरं तत्त्वधृतेन हेतुना । शक्त खादापृथामारे दश्तः कर्मामु चौदानः। वक्षविक्तियेद्धांन् सिंहदस पर्किमेन्॥ क्रमां एपपरिपेया कि राज्यां स्टगुक्तले द्विय ॥ टकवचावजुन्धेन ग्राम्बच विनिष्यक्षेत् । उत्तमाध्यमभ्यानि युदा कर्मास्य पार्थितः। टर्प्रहारी च भवेत् तथा यूकर्वनृतृपः ॥ जनसधिमसधीषु पुरुषेषु शियोजयेनु ॥ चित्राकारच शिक्षिबद्हरभक्तासयाध्ययन । दर्कार्मदिपये। माद्राला नाग्रभवात्र्यात् । भवेच मधुराभाषी तथा को किनवनृतृषः॥ नियोगं पौक्यं भक्तिं युनं भीर्यकृतं नयस्। काकप्रद्वी भवेतियै नाचात्ववस्ति वसेन्। द्वादा रुक्तिविधालका प्रकार्गा महीशिता। नापकी जिलपूर्वत्व भी जर्म ग्रायशं बर्जन ॥ वक्तं पृष्यसनद्वारं यचान्यकानुनीतसः।। बुक्याकार्विकारने सत्त्वसार्गिवन्धनात् ॥ बह्मिकेलयेग्यामं राजासकां एथक् एथक्। र गारिष्जलसभाधं न चात्रातजलाश्चयम् ॥ चापर्वेचित्रवर्धन्तु पुरुषेराप्तकारिभिः। सिन्त्या(सपिनी क्रार्थशक्तान्त्रसम्बयकाप्यनम् ।। नारोदिन कुझरं व्यार्जन चातुत्रसंनधा॥ क्ष चप अस्यविद्यास्यो सदती इ सदा कृणाम्। निख्यक्ष सदा सन्तें कार्य एकेन महिला। नाविज्ञातिकार्यं अप्कृत नेव देवोस्यव वसेतः। गरंन्यसम्बाग धर्मन जाता यती भवन्तृपः। भवद्वा गियायावासिः परमुद्वानुजीयमान् । एकस्येव सर्वाभक्तीभूयः कार्य्यो विनिश्वयः ॥ भदवत्ताच्य तथा प्रदा सनतं प्रतिमानिनाः। द्राज्ञकान् पर्यापामीत चर्यो नास सुनिश्चिताम् । राजा सद्याः कर्तवाः एपिना जेत्सक्ता। नामच्हाक्तवर्ती सर्वासी हि लोकसा करहभाः॥ ययाक्षिय सुरुतान् राजा कर्मसु योजयेत्। इह्वाच निर्द्ध स्थान विषान वेदविदः शुक्तीन् । धक्तिष्ठान धक्तिकार्येव गुरान् संयासकस्तिस् । तेचा दि शिचेहिनयं विनीयाता दि निवयः। निर्यागर्थे ब्रह्मे सुरुवेच च नया प्रुचीन्। समग्री बण्यां क्रार्थात् प्रणितीं नाच संण्यः। क्ली हुप कान्नियुक्तीत ती क्लान्दा रारणकारी सु। पुर्द्धिपार्धे चकामे च भवे चर्वियन्द्र । वह बीश्विवया हु अधा राजान: धपरिच्ह्दा: । वनस्थार्थीव राज्याति विजयान प्रतिपेदिरे॥ राजा यथा ईख क्षांद्रप्रधास: परीवयम् ॥ समर्तातीषधातुकृतान् कुर्यक्षित्रकितने चरान् । नैविश्वभारतधी विद्याः दश्छ दी तिक्य ग्राम्बनीम्। शन्यादान्वेषमा यकांचादधाचां य आर्येत्। चार्लीच्यीचातावद्यां वानीमम्योध स्रोकतः। रवसादीति क्रमेशाधि हुएै: क्रवेशिट भागेव। इन्द्रियाणी जांब थोश समाति छेट्दियानियाम्। मर्जया नेप्यते राजन्ती च्लोपकरण चयः॥ विनेन्त्रियो (इ. ज्राक्षीति वर्षे स्थापधितुँ प्रजाः। प्रजेत राजा क्षतुभिञ्चे हुभिष्याप्तर्याच गी:। षापसध्याति सकेरास्य यानि राक्तां पृषीतमः। सन्तक्तानि न कुर्वन्ति तक्तानान् विष्टयान्तृपः। धर्मार्थक्व विश्वेभ्यो द्याह्वीगान् धनानि च ॥ नेकात एष्टिकी ग्रानां नी क्लोपकरण किया। चापनमहिकसाप्त्रीच काळ्यादाच्यारयेद्वलिन्। यस्तिम् नाम्नीस यस्त्रस्थात् विश्वविस च कीश-खान खाधायपरी लोके वर्सन पिटनन्तु । च्यावतानां सुक्कुलात् दिलानां पूलको भवेत्। लिसन् कर्मीक तंराचा परीच्य विवियो जयेन। वृषास्यामक्तर्या स्रोप विधिन्नोको विद्योयते । पिहरियासदान सत्यान् सर्वकर्मस् योजयेत। तत. की गानवाशिचा चर्कतान चनश्रति । विना हायाहत्र बेहु परीख खक्ताद्वरान्। तसात्राम् विधानको प्राम्यविवद्ययो निष्यः। समीत्रमाधर्मे राजा श्वाकृष पाल्थम् प्रजाः। नियुक्तीत सङ्ग्रामा यस्य से हितकारिणः॥ पर्राजयदान् याच जनसंयहकास्यया। ग निवर्तेत संग्रामासात् च तत्रतमनुसारत् । दुष्टान् वाकायवायुष्टानास्थ्यीत प्रयक्षतः । संग्रामेळाचिवार्त्ताळं ग्रधानां परिपालनम्। टुर्ट विश्वाय विश्वामं न कुथाशव भृसिपः। भुश्रमा ब्रह्मालानाचा राजा विशेषचं परम्। हित्तं तस्थापि वर्त्तत चनवेषाहकान्यया ॥ रुपमानाष्ट्र इञ्जानासात्राखाच रोशियाम्। श्का देशान्तरं प्राप्तं पुरुषं पृणये इक्स्। यागचेमच इतिच तथेव परिक्षपयत्। समार्थं देशसंप्राप्ती बहुमानेव चिर्त्तितः । मणात्रमञ्जवस्थानं सथा कार्थे विशेषतः। रीवाचारेय चारिचं राजा विद्वाय निवासः। सञ्चलप्रधनात् राजा स्वयन्त्रं स्थापनेत्रया ३ वैक शुक्रियां पूज्य भुक्षात् दिश्यानाच साथयम् । चात्रवे च क चता बदत राजन राजानकारकश्वन वेदाचा रमानवेद् ।

विकिती मन्त्रज्ञास्कान् स्वितस्य चिक्तिसकान तथा प्रविचायायारान् चारान् राचा नियो मैकस्य राजा अङ्धान चारस्यापि च सः वित ष्ट्रयो: समन्यमाञ्चाय यहध्यानवृपतिस्तत ४ परस्यर्खाविस्तो यह स्वाताच्यावको । तसादाचा प्रवद्गीन गढांचाराद्रियोज्येत ॥

राज्यस्य स्वमेत।वत् य(र्ज्ञासारहरिता। चारावानपि बर्तन राज्ञा कार्य परीचगर विरुष्यते तथा केन विद्येत तन्न हैं। चिना। ष्यतुरासान कर्य को के ककी कार्य मही विना चीकरासापरासी च स्टागाच सुकास्यान सर्वे रोज्ञां चरत्वर्ततेषु यक्षपरी भवेत् ॥ कार्क्स या केंच से बीके भाग स्टबंधिनुइच्या । विरम्यतं कॅम तथा विज्ञीयं तन्त्रही चिता। विरोध जनके लोको बर्च्जनीयं विद्यापतः ॥ चनाबुराग्रग्नभवा हि आच्छी राम्यो सत्ता भागीवदश्चका तस्तात् प्रयक्तंन नरेन्द्रसृखीः कार्योऽनुरामी सुवि मार्ग्यु ।* दैनि सान्खें २१४ मध्याय: । 🕸 ॥ क्षपर्ध। राजीवाच। "कहती भृषतेर्धकां स्तार्यसां गडि प्रकाते तसात् समासती दच्या मचाभाग निशासय पृथिकी विधानी पुरस्या सदा प्रिथतमः ऋहा। रार्यगाहते नाम्यो वहास्थाः प्रसिर्धेदतः। दाराधराष्ट्रो राज्य सनुष्यो न कदाचन। थात्रक्त दुर्गयं ऋक्षः भक्तां गैरित स्थापर्वतः । नीतियाची वृधी यस्तु विपत्तिमीस्ति तस्य है। चिरं सुनिता प्रथिती काएको प्रस्थिकात । यकी व शोचलं की लिक्षीपालाय दुरुह्मा के । अष्टिकीर चिर्केटेव स गविताच संद्र्य: ह चायुक्तं वर्षो (यस विकास सुख(सन्द्रका (समिले पश्डितो राज्ञा नियोक्य: कर्क्षडेव हि ष्यक्रयासची भर्तस्य जन्ति सदसीं बुधा । सभायां बुध ही नायों नी तिर्व्वक्षवती न हि : लतो चीली विषदायां सहसा धर्योगते । राज्यियो विनश्यक्ति सकोषवसदाहना ॥ प्राथमधान् गराकां की विद्योश्य वास्त्रवां स्वया हुपाः बाल्यायक्षिन्स्का न दिवन्ति कदाचन बानकीकोस्वलहोस्ट विदादिसायुक्षांस्कीतः। ब्रातिहेस विञ्जुत: स्थार् द्विचहेसासमार्थि राजानः पितरः प्रोसाः पुचा दनपदास्तया । च्यती भूषाः पालबन्ति प्रचाः पुलानिवीरसार पौरलोकवर्ष राजा मध्येन् युक्तवर्थानवा

वीरकोकेतच क्रकात्सका कक

वे च सूभाका कातिमापिक

ar វ ខែ ខិង**ទម្រើ**ទែក រ

হুন ভোৱাছাই: 🎗

द्ता युष्प्रवय: ॥)

यदुक्तील ल्यान्तरे।

स्वधक्षेपरवात् ।

१ किन सहीय। नाः, पालवर्गन बचाप्रकाः, ।

नामधि देवेषाः पाजयत्वसिष्टं हरि.॥

ता पाननं इति देशीय राक्षां **लुभावदे**।

ानः प्रास्थल्येव (प्रशास) प्रतिपालनम् ।

र्जन्तो सहीपालाञ्चिरं नन्दन्ति सूनले ॥

। नोपा चित्रेतं जिलं यक्षा क्यें क्या ही प्रति: ।

वत्ती हि सदीपाली विपत्ता न हि निस्त-

कच्छा खसिच्छनो निजराच्यमुभागुमम्।

(ला दिलां विफ्रेन्स । सलाराचारच च्रथः ॥

क्रिअयं यावन् नायाति चिन्तयेद्धयम्।

ति तुभग्रे शूप चाच्यं क्रिमेया यथा ॥

ौदापि च सिर्भवा पुत्रे वापि च सन्ति शि।

कारिन शास्त्रीयं सनता प्रेम फैवलम् ॥

की ऋस्यः पुत्राः, प्रजास्य आतर्श्तया ।

थि ही मध्यालं मनाकी न हि भृपदन्।

श्चित्रं यद्व्यक्ति सक्तासीर्थभूपते:।

। सन्त्रयो राज्ञा चिरं राजविमच्छता। मकले राज्य दृह्यों नेव सुसुर ॥

चस्यदि भूषाची भावमार्थं नियोजयेत् ॥

स्त्री (विचित्रो राजा गीतवास्तरतः स्टा।

गलकारहीनां भगानां सम्पर् चरेत्।

ङ्गक्षेचींनः महसा विपद विजेत्॥

ा चूपतिर्यस्त प्रतापेन विवक्तितः ।

ब्रद्रियेंग क जिला पर्से दिनी ।

मजयाकाष्ट्री इतो वा मृपतिर्युधि।

रसप्राप्त व्यवस्थिति है की न्द्र सम्पदं सभीत् ह

ला सक्ताप्रस्तं पसायनपरायकम्।

च्छितु परं अपम विश्वतः चव्वपातकीः ।

।प्रवयो राजा प्राप्तीति परसं परस् ।

शुधि यो इन्धान् म भूगो बालामी-

मिको युद्धे तहल्लाच द्विजीत्तम ! ।

यमि तिकेता नर्केश्यक्त दु:स्टिश

क्सवार्योद्धा तहनाच भरीस्र।

द्वाबाग संत्री धावचन्द्र द्वाक्री।

ननसदाचा सदाचित्रावसीहरि।"

र किसुकीन मंजियादुव्यंत मया।

म परकेदिका यात्रत्यादं बजेब्पः।

देश्यमेघर फर्न प्राप्नीत चर्चयम् :

र्ग्रहणं सत्तं स्वाक्षप्रतिपालनम् ।

र्थाञ्चीत भूषानां श्रम्यशानि दिखीत्तसः।

क्त प्रथमंदूरे वद्यक्ति पुरतश्त्वहाः।

शः च विजेतः भूपास्ती विजेदा तृपाधमाः॥

इ। (अराजित दीर्घत इति। राज्+

खियाः। इल्लादिनीयः। धीरिकाष्ट्यः।

राजन्दकं, कीं, (राजन्यामां चित्रयायां सम्बद्धः ।

राजन्य 🕂 "गोचोचोछोरभराजराजकोति।"

৪।২।র্থা হুদি রুস্। 🕽 च स्त्रियसमूह:। ছুল-

सर: 🛭 (खघा, रघु: । 🥸 ।५६ । "र्थी निवर्क्त कवची धरुयान्

इप: स राजन्यक्रमेक्षीर:।

विवार्याभाग भद्रावराहः

क्रह्णच्योद्धत्तभिवार्णवास्भ; ॥"≠॥

राजन्यानां विषये देशे चार्। इति काश्चिताः।

चाच "राजन्यादिभ्यो बुष्।" छ। २। ५३।

राजन्यान्, त्रि, !राजास्यस्यासितिति वा । राजन् +प्रणंशायां सतुष्। "राजन्तान् शौराज्ये।"

🗢 । २ । १८। इति निपातनातु चलोपाभावः ।)

सुराजयुक्तदंशः । इछमरः । "प्रचायात्वनः हि-

खधर्मपरायणराज्युक्ती इंग्रेराचन्यान् शाचा

विद्यंत्ररखेति मोड्युक्तपादिति प्रश्नंशायां वतु: !

'भृ(च निन्दाप्रश्रंसासु निखयीगेशतिप्रायने ।

संस्थारिस्त विवक्तायां अविक मसुवाद्यः ॥ इति

खमते चस्येषे समाद्योगमी व्ययी व्ययीत्

लभ्यक्त एव। (नियातन(झलीपाभाव:। न

मौराच्ये राज्ञां मख जुड़ातादित परे। सुराज्ञ

হুমিৰা

नार्थायां सर्वितिति स्विधि:। हेशी जीकीय-

जनसं सुरान्ति नोने इत्यर्थः।"इति तट्टीकार्या

"कासं हुपा: यन्तृ महस्योऽश्वे

राजन्तरीमाहरनेत भूमिम्।

गचनगरायष्ट्रसङ्का(वि

यटोकी । इति राजनिर्ध**्टः** ॥

चिकासङग्रीष: 🛭

भरतः ॥ (यथा, रघः । ६ । २२ ।

स्तरू तरस्य वरीक्षः पद्धाः सूत्रो समावत ।^४)

राजप

क्त्तीरखं राजपर्घ प्रपेदे॥")

निर्घेष्ट: ।

"राजेरण: 1" उता० ११०० । इसि अन्य: 1) राजपणी, श्ली, प्रसारणी लता। इति राज

राचपनाग्रह्ः, पु, (यलाग्रह्मां राजाः। राज इन्ताद्वात् प्रनिमानः ।) रक्तनर्थपवासः । लाका प्यांज इति भाषा। तत्क्याय:। चद नेष्ट: २ नृपञ्चय' ३ राजप्रिय: ८ मञ्चाक्त 🖞

क्षीर्घणच: ६ रोक: ६ वृपेट: 🗢 वृपकम्ह ६ महाकन्द: १० वृष्पिय: १९ रक्तकन्ट १२ राजेयः १६। ध्यस्य गुर्माः। प्रिव्हिर्लम।

पित्तकपन्। शिक्षम् । दीप्रगलम् । बहुनिहाकर्

लाख। इति रोजनिर्घर्टः ॥ राजपीलु:, मुं, (राजधिय: पौलु:।) सञ्चापीलु

ष्ट्य:। इति श्वामिष्युः: 🛊 राजपुत्तः, पुं, (राज्ञभन्तस्य पुतः:।) वृद्धग्रहः। इति सञ्दरकावली। सहाराजचृत:। इति

राजनिर्धेग्ट:। वर्णसङ्गरजातिविश्व:। रख पुत इति भाषा ॥ यथाः,~~ "वैश्वादस्वस्रतन्यायां राजपुत्रस्य सम्मनः 👢" करमयन्यायां चिक्तियाच्यानचा । इति पूरा-णस्∥ राजनन्दमः । तत्पर्थस्यः । युवराज ६

द्रिपराध्रपहानि ।

श्लुहर ।)

कुमार: ३ भर्नृटार्क: ३। इत्यसर: ॥ (यथा, — "राजपुच। चिरं जीद भाजीद सुनिपुत्रका।। जीव वा सर्वा शाक्षी काध साजीवसा सर ।" तस्य रचामां यथा,——

"राजपुष्यस्य रवा च कर्तवा प्रथिकी चिना। ध्याचार्यकास्य असे वै गिटासुनीक रधनम्। धनीवासार्थभाकाणि घरुचेंद्ध भिष्ठित। र्षे च कुञ्जरे चैनं थायामं कारवेत् स्टा।

शिष्यानि शिन्ते सेने नाप्त्रीर्भाष्याप्रियं वदेन ।

गुखाधानसग्रवानु यस्य कर्त्तं स्वभावतः। वन्यर्गतस्य कर्तव्यं ग्रुप्टे देशे सुखान्तिसम् । अविनीतक्षमारं इ कुलक्षाण् विश्लीर्थतं। खाधिकारं हु सर्वेष विकीतं हि निधी जयेता। भारी खल्पेयु तत्पचात् क्रमेशाय सञ्चतस्य ।

स्थायापानसञ्चास्य वक्केंग्रेत पृष्टिकीपति ।

रतत्यासंदमानास्तु विनष्टाः प्रथिवीचित । बहरी हमग्राङ्का येवा संख्या न विद्यत ॥ भ्रयादनदिवाखद्भं विभेषेण विवक्तयेत्। दाक्षारुखं न कर्मचं इंग्डमारुख्यीव 🕏 🛭 मरोचितिन्दा च लया बर्ब्ज बीबा सदीचिता। चार्यस्य दूषणं राजा द्वि.प्रकारं विवक्तयेत ॥

च्यपीयां दूषगदीय तथा चार्थेशु दूषग्रम् । व्यवस्थान समुक्तेहं दुर्शाहीनासमतकिया।

व्यर्थानां पृष्ठां भोक्तं विश्वती भीत्समेव च ।

ऋदेशकार्धे यहानमधाने टाममेव भा

अधेख रूपमं धीतामश्रद्धीप्रवर्णनम् ।

चाम क्रोब सह साथ बौस प्रवेशको प

विशिष:। तत्वकांय:। दिराटच:२। इति राजपहिका, स्त्री, चानकपची। इति श्वारा-

च्छोतिश्वती चन्द्रससेंग राजिः ॥") राज्यपटीलः, पं, (घटीकानां शाजाः पर-

निपात:।) अधुरपटीन:। इति स्वसाना ॥ राजपटोकी, न्की, (राजधिया पटोकी ।) अधुर-राजपहः, पुं. (राजप्रियः पट्ट दव।) म्राज्य-

राजानी श्रेलि

सार्वचे।" ५। ४। ६॥ ६॥ इ.स.।) राजमार्गः। इति देवीपुरासम्। यया कुमार्थकार क 📢

पु, (राक्को≀पेखसिति। राजन्⊹ नस्य खद्याः विद्या,----भुरात् यत्।" ॥।१।१६०। इति "धर्नुषि दग्र विक्तीर्थाः मीमानुरत्नप्रघः ऋतः। सन्तियः । इत्यमरः । (यथाः ऋषेदे । दुवा चिर्यकामावामसम्बन्धः सुसन्दरः 💤

प्रतिम् 🛭

न पाचे कियायीगसारे २० ऋथाय: ॥ की, सरक्तमिषः । इति मञ्दरकाः राजपयः, पुं, (राज्ञी प्रशः । "अःक्प्रस्यः प्रशः

निष्ट सम्मनासीत् पाष्ट्र राजनः प्रत

हतेतः, व 4% सति, क्रीय मृत्यूत्रच सत्, . क्षा सत्वज्ञ मं भव राजा जनपदं ज्या । ब्रकातु विजयं तेशां प्राचृत् साह्यांच्यतो जयेत्। बाह्याच्य चिविधा जैयास्तुन्साभ्यन्तरक्षचियाः । ग्रारवर्क्त यथापूर्व्य तथु यसपरो भवेत्। पिटपैनामचं मिचसमिचच त्रा स्थीः॥ _क(चम्च सहासाग मिनं चिविधस्थिते । त्यापि च गुरु: पुर्वे भदेनचापि चाहत: ॥ क्षास्थमात्वी भनपदी दुर्ग सैन्यन्तधीय भा कोशी सिव**च् धलेज** नहाड़ राज्यस्यते ॥ सप्राह्मस्वापि राज्यस्य स्तर्गस्यासी प्रकीशित:। तस्तलानभाषात्रानां राजा रक्तः, प्रयत्नभः। प्रकृत्वा क्लीया तथा नेन प्रवेतनः। द्यङ्गेशो वसायेकस्य दीरमा चग्तार लायो:। पधक्तस्य तुकतियः शीम्रमेग मधीकिता। त्र राज्ञा चद्ना भागं खड्छि परिभयते । न भार्यदरक्षणेगाणि शंच्या≀दुदिजने जन:॥ आति कर्यों भेपति कारी भवति हाक्याः । रात्रा लोकह्यापंचीतस्य लोकद्यं भवेत् । असी सच मन्दीपाला पश्चिम विभक्त यन्। भृताः। पर्भान्तीच नृषं चयेत्रशं यतम् ॥ ब्रम्यानि च छद्याणि भूगतिः परियक्षेत्। क्षा भाग में प्रकृता विदेश का तत्र व्यक्ती भनेतृ ॥ क्रांदी इस्य नरेन्द्रस्य नित्यमुद्रिक्षचित्रमः। जना विराससायान्ति सदा द्रमेणभावतः ॥ स्मितपूर्व्यासिक्षार्थीस्थात सर्वस्थेत सर्वीपतिः । वर्छक्रविस्वाभास ख्कुटो न ससापर्या भावां यसामनां येष स्वननर्यण मुभूजा। रणुकलक्षस्य वश्रकामः कासनि सेदिनी॥ सदीपंस्तक भवेन् मर्जनामेश पार्धितः। दीर्पसम्बद्ध वृष्ते: क्रमैन्छा(न वैत्र भवेत् । राप्ति इंधे च कामे च ही है पांचे च कर्मिण। यापेन वैश कर्त्यों नीर्वस्त्रः प्रमस्ति । राज्ञा संदेतमञ्जेग सहा भार्या दिने लिस। मक्षामं द्वनमन्त्र स्थ प्रीया. मर्व्यापरी मुदा: । क्षतत्त्र्येवतुक्तमार्शिण जायन्ते यस्य सूपतेः। गार्थानि मधासाम तस्य खाइन्धा वर्षे । अनाभानं महा राष्ट्रां तस्त्राच्यन्त्र सुराधनम् । कर्मवा पृथिवीप (लीम कम समय। त् बहा । मन्त्रवित् साधिती सन्त्रः संयतानां सुखावहः । सन्तर्क्ति वस्त्री (२५४); दृषिषीस्त्रितः । च्याकारे रिक्तिर्शित्या चेष्टयः भाषितन च । नेचनक्रविकारेच्य ग्रह्मत्रन्तर्गतं अयः। गयसा कुप्राक्तसा दर्भ सव्यादसुन्वरा । मक्तीक सक्तिन्ै। यहा पार्थिननन्दन । में क्यु सम्बद्धे व्यक्त में प्राप्ताबहु सि: बहा गरोदिश्विमा नावं नापरीचितनाविकाम ॥ में पाख भूमिं ज्यको भवशु: परिपश्चिम: । तानामयेवध्यं अर्थान् सामादिभिष्यम्भमेः । यया व स्थान् क्षत्रीभावः प्रकामसम्बद्धाः। धम- र-भू- प्रकामेण साराकृषश्रिरणायः । मोक्षत्राच कार्युत सम्बद्धनविधावर

सीश्चिराद्भक्ती स्वात् भौतनाच तदाः भ्टती बत्सी जाननरू: कभीबीच्यी बया भवेत् । तथा राष्ट्रं सहामाता भनं क्लीमहं भवेत्। यो राष्ट्रमन्ग्रज्ञ (नि र्ज्यं स्वंपरिर्ज्ञान । मंत्रातमुप्याचेत् जिन्हत स सहत् मनस्॥ शक्। हिरस्यं धान्यक्ष महां राजा मुर्व्यताम्। सहतः तुप्यक्तेन स्वराष्ट्रस्य च रशिता। मिन्दं स्वेभ्य: गरेभ्यस यणा भागा यथा पिता। मोबिनानि सदा क्र्यांत म विभागी विद्याणि अजनस्पधीलयं पलंदिभ्यक्तविव च। घनंनकार्बेट्साथलं विश्वानं दैवसावृद्धे। नयं देवमचिन्छं इिर्पोरुचे विदान क्रिया । रव सर्हो पालयतीरस्य भर्त्त-कींकानरागः, प्रभी अवेच । जीभातुर्। गप्रभवाच लद्याः खंच्यीयमधीन पराच की ति:॥" হুনি মকৌ ২০০ অংথায:। राजपु (चिका, चरी, (राज्यू की + संज्ञायां कान्।) ∫ श्रारिपर्वा!! श्राली इति साया॥ यथा,— "प्रहारिराटिराडिच छापुची राचपुलिका।" इति जटाधरः 🕆 राजकत्या सः॥ (यथा, ऋर्विशी। २५ । ४६। "उत्पाद्यामास क्षः पूंच वे राक्षुक्तिका॥" } हाजपूर्धा, स्ती, (राज्ञ: पुर्वाव।) कटुतुसी। रंगहःका। जातार राजरीतिः। बुद्द्रस्री। इति राखदिर्घग्टः ॥ सालती । यथा,— "च्यातम् साथ्य अस्तिमी लती सुमना अपि।" राजपुर्वी सनोज्ञाः—॥" इति घटाधरः॥ "सुञक्तं राजपृत्री ल यथा ककाणि । भाषरः । भाषा से अव भूशीला कृष्टि कि करवाणि ਰੇ ।") राजपुष्यः, दुं. (पृष्यायाः राजाः । राजन्नादित्यान् पर्(नयतः ।) नागर्केश्ररपुष्यतृष्यः । यथाः,—-"चाम्प्रेय: केश्वरो नागके प्रशः वनका इयः। सर्चीयघेराल पुष्यः ५ स्थकः; खरवातमः ॥* इति भृब्दचिन्द्रका । राजगुंच्यो, स्त्री, (राजग्रियं पृष्यमस्याः । दीप्।) क्डकीवृच्य:। **५ति र** विविधे**स्ट**:∥ र्जिपिया, च्ली, (राजः प्रियाः) करुधीह्वः। द्वि हार्जानपर्दः । शाचक्रकिन्मकः, गृ, (राजते इति । राज्-स्वाच्। राली रीप्रियाली प्रतिज्ञाना ।) नामरङ्ग-ह्य: । इति श्रव्भाला (राजपर्ज, क्री, (२। जाभिधेचं पसम्।) प्रशेलम्। इति चिकास्ट्रम्बः । राजका, की (राचपितं प्रकास्थाः।) जस्ः। द्वि दानगिषेग्टः । र वसन्दं स्थी (राची महरसिष प्रियलाम्।) क्स् सरवम् इति मेरिनी।

्राज्यस्य, पुं, (ब्दर्गणौ राजा। राजस्सान टिचात् परनिणान्:।) उत्तसको लि:। तन्य-काया। नृष्योष्टः २ नृपनस्यः ३ राजवस्यः । ४ प्रमुक्तीन: ५ सन्वीन: ६ सधुरपतः ७ राज-कील: ८। ऋख गुरुत:। सुमधुरलम्। शिथिः र्टम्। दाहार्पिपिपवातहरत्वम्। दृष्थवम्। दीर्थष्टि केंग्लन्। ग्रोवस्थमनाशिलाचा। इति राव्यक्षिमंद्ः। राजकीजी. [न] जि. (राजा बीजी कारसं यस्य।) राजवंश्यः। इत्यभनः । २। ६। २॥ राजम[ङ्का, म्ही, इापुष्टीषची । वया,─-"ग्रांभकीर; पङ्कारी चापुन्नी राजभड़िका।" इति चटाधर: ॥ शालभद्रका', पुं, कुछम्। निला:। इति राज∹ निर्वस्ट; । पारिभद्रक: । इति साधुपाट: । राजभयं, की, (राज्ञो भाषः। राजन्+भू+ काप्।) राजलम्।यया,---"साद्वसभ्यं प्रसन्तं त्रभसाषुत्रामिखपि। देवसूशाहिकं लहत्।" इत्यस दकीय दर्घानात्॥ राचभोग्यं, लो (राज्ञाभोक्तं कोणम्: सर्च+ गयन्। कुलक्षा) जातीकोषम्। ग्रियालक्ष्ये, पृ। द्विशब्दचन्द्रिया। गणमस्त्रकः, पुं, (भर्ष्यकानी राजाः। गाजनस्ता-(इत्यान् पर्निपानः ।) इच्ह्रीकः। यङ् वेर् इति भाषा। नत्यर्थायः । महासम्बद्धः २ गीताहः ३ भीतमण्डलः ३ वर्षाचीषः ५ महास्यः ६। इति शाचनिष्येखः। राज्यकः, प्, राजां मनः। राजार माल् इति आधाः तयर्थायः । उत्थितः २ उद्घनः ३ । दांत विकार® प्रेंसि: ∦ र् जिल्लामा च । (यया, भचासारते । ११००१११ | राजवाती:, पू, (गाती सामी:) राजपधः । सहिवासं यथा.--"गत्त्रमार्गमें में ध्युक्तं सः क्रमेलि पतित्रते । वर्गाकामयुनं की अप श्क्रकोके सन्दीयते ॥" इति बद्धवेवर्ते प्रकृतिस्था के अध्यायः । व्यापि चाः ''विश्वहर्ष विकार्या देवमार्यक्षु नै: कृत: । दिशं चन्याससार्यः सीमामागौ एपीन तु । धर्षि दश् विजीर्थः श्रीमानुष्मपथः हतः। मृयोजिर्धनामान्यसम्बा**धः सु**सद्दः । धर्नाव चैव चलारि प्राखार प्रास्त्रास्त्र (परिमेताः । जिक्साची पर्णास्तु दिवसा प्राप्य परण्या । जलुष्यसम्बारस्किष्यस्य रहानरम् । वृतीवादस्वर्तपादः प्राप्तंषः पादनः स्तृतः। खदक्र: परिवार: याह्याच: खमक्तत: ॥" इति देवीप्राक्षे मीपुरदार्जचकं नासाध्यायः।

(बाजामेधीतार्गे दखविधानं नार्नयम्। यथा,

च दी कार्यापणी दवादमेध्याचात्र प्रीधवेतृ॥" .

शीति:। वशा. इरिवंशो सविश्रापर्कणि।

"समुब्द्चेत् राजमार्गे यस्बदेश्यमनादहि।

朝賀; | E | Pで文 |

पृष्ठ २

অব	राज्य	∢ા હ
ञ्चानविज्ञादसभ्यज्ञी राजस गविष्ट रती	वस्त्रास तदायच्यान सि∗। साहभीयण ॥	बहस्स कट खतीच यतो न्यानिप्रयो वबस्
हुबुध ो अस्टरङ्ग र चासैन हुराताना	द्रकृकर्कवन्त हथा। द्वारमस्यम	ज का चिन्स प्रवर्तन्य सञ्ज जीक प्रशास्त्र
म व पु (सायको पाच अदल्यत	वात्त्रीय स्वस्वक्षम् अभीधमनियन्ततः	इव काम्
र अप्रकाल वृपरिषय वर्ज्ञ	दार्थोस्तुको इक्डच्या या छ विश्रम्य सम्मानम	नराबर तिरतम् प्रच स्व च्य
स्वटी कड़ाइ इति भाषा। तत्त्रवादाः।	कुर्वाणी नियनेष्य योषस्यमीस्वीलुपः॥	गत्ता ।
तिजमायः - बुधमाषः ३ हधीचितः । आस्त्र	स सोवाच तटा दर्च कुन म्यास्थाव्यक्षं सुने !!	अ: च दारादिधम्मांचान तथांवि चितौ दचि _{तै}
]सा । कपायकद्वसमा कव्यंत्रम् । दास-	किंदा चार्च करिकामि तकी दद सहामते॥	नैव वर्षति पर्वश्यः चिश्यनोयाभवन् चािनः।
ारिलम्। बणदायकसम्बद्धः द्वति राजाः	ततो इच सुतंपाइ सं) संवातु दृतंभवान्।	'वीणाः सर्वास्तयीषधः ग्रस्याः लोकाः सम
भिंग्टः॥ धारकलभ्। अक्रास्वपित्तहरलम्।	सोगमनुभगतिक योमे ल तिल खेच्छ्याः।	পুৰিকা প
खादुलम्। क्रक्तम्। क्षायलम्। विषद्सम्।	सार्काण्डेय खबाच।	इस्तुभि: पीहिला विघा वेदवादाझ क्रार्कत
सुलाचा इति राजावसमः । प्राचाचाः	प्ति तस्य वच; मुखा द्वस्थाय मधास्रागः।	च्छन्नदेकाण्यमासाद्य स्त्रियकी वस्तः प्रजा ।
श्चिमाधी महामाध्यपलच्यलः स्टूनः।	भानै: भनेसात: कीममायसाद स च इतम् ॥	व्हीर्वाह्य यन्त्रभागेष् भोगर्द्धा शास्त्रव्या वयम
क्रमायी सुदः स्वाङ्क्तुवरक्षपेशी रसः।	व्यसाद्यस तहासीसंबद्धां के प्रतशे थया।	दुर्व्वलाञ्च श्रिया ही नां नेद∗प्राणिं लभास्है,
ची बातकरी रूचः स्तन्धो सूरिमक्तप्रदः।"	प्रविविश्चित्र सर्दे छिन् प्राच्य सङ्गगदः॥	की चिग्या मन्दिरे चन्द्री वक्रमका चिर्वे शिला।
इति आविष्यक्ताः॥ 🕸 h	तिसान् प्रविष्टे स्टब्से दारुकी का जसकारिक।	हदराष्ट्री स च म्हीको च्योन्स्ताकी वच दर्भते।
(मविद्वेचे खस्त्राथनार्वे यथा। नार्दीये।	মুমীৰ বৰন্দিৰ বিষমা সাম্ধান্তন: ।	धरीदा विषयते देवीचन्द्री गेमां पुरः परः।
नव्यावान् राज्यमायां स्वप्ते देवे चनार्हने।	उत्पत्त प्रथमं यमाज्ञीनो रःचन्यसी गरः।	कदाचिद्धि देवानां समाजे वा भयद्वि ।
भक्षति राजिक चाळालाद्धिको हि सः॥	राजयस्मिति बोकेऽसिंसास्य खातिरभूत्	क्रदाचित्रोक्षिमी स्रद्धानित सचन सच्छति।
तीजी सुविधियेश्वया राज्यसम्बांच वर्ष्णयेन्।	दिशा: ।	बद्धान्त्रः, कीश्रीय गर्भवेत्तदा चन्द्री विक्रिमेवतः।
बाकान् सुनिभार्द्क थावदाचुननारकी ॥"	तत्त्वीगाभिभूतस्य यद्मणा रोविकोपतिः।	इक्स्मी स कमाद्वीन: कलामा वायप्रधित।
इति निध्यादितस्यम् ॥	चर्य जगस्माद्यदिनं कौ भी मुख्या नदी यथा॥	इति सर्वत्र लोकेश हरू: कर्मिविपर्यय:।
ह, पुं. (सुद्धानी भाषा। सामदन्तापि-	तया चर्त्र चीयसार्वे वलीयधाः च्यं गताः।	तं डक्काकान्दिर्धीकास्तुवयं चांग्रार्यं गया क
न भरनिपात:।) सुकुदक:। इति विस-	भयं जामाखीषबीष्ठ न यज्ञ: संपवर्णते ॥	यानाचार्यावदृत्धाय कालकञ्जादयोऽसरा ।
. 181580 H	यज्ञाभावातु देवानामक सर्वे च्यं ग्रतम्।	नासान् कोकंषु वाधन्ते तात्रतः पाहि चाळ
या. [म] ग्रं, (राज्यक्ता चयकारको	मयंग्राच्य तथी नष्टांचाती दृष्टिमें चामवन्।	भारत १
ाः राजा चार्ये यच्या चेति वाः)	द्वयाभावे यु जीकावामाहारी चीखताङ्गमः॥	स्वयं प्रवर्तते कास्राच्छानां वा खानक्रम
रोगः। इति हमचन्द्रः॥ अस्य पर्धाय-	टुमिच्यमनोपतं सर्वार्वाते हिन्दोत्तमः ।	न जानीसस्तुमत् धर्वे विद्यवं चापि कारसम्।
। वीत्रधादयो बच्चाश्रद्धे दृष्ट वाः ॥*॥	दामधर्मेसदिकं कि चित्र के जिल्ल प्रवर्तने ॥	सार्काक्षेत्र अवाच ।
सी हि सर्वरीमास्यासहरः। यथा,	सल्ल होना: प्रजा: सकी की भेगीपहरी विश्वा: !	ष्ट्राणां वचर दिथदश्री पितास छ ।
121861	यायमेव अदा चक्रुने धमीकचयकाथा ॥	श्रुवा चयमभिधाय विचगाद त्रुरीत्तमाव ।
विष बस्यावेको चेत्रबर्शिदशाहित।	रतह्यु तहा भाषं हिक्पालाः सपुरन्दमाः।	अभीवाचः ।
यद्यीय रोगाकां सम्रहः स सहीक्षताम् ॥"	भभी स्त्रीभं परंदेश: शागराख शहास्त्रथा ॥	अस्थान देवता: सन्धा यहथे जीकविष्ठव ।
ाह वाम्मटः।	तनी हन्ना जात सर्वे वास्तर्व दासुपी इतम्।	भवर्षते ३ धुना येन भ्रास्त्रस्य अधिकात ।
ारीकानुगती बहुरीकपुर:सर: ।	बसायमगमन्देवाः सर्वे पाजपूरीगमाः ।	चीमी इत्सायणी: कचा: अमृतिग्रातिमध्यश
श्चार चयः श्रीवी शीवशाङ्गि च स्कृतः॥ ।।थौ ड्रिजायाच स्तिकृत् वस्यं पुरा।	उपमङ्गय नीर्ता संदारं क्षातां पतिम्।	च विश्ववाद्या वर्षध्मार्चार्थे परिकीतवार ॥
त्याच यद्मा दशक्षक्या तमी सन् _{।।"}	अखन्याय यथायोग्यस्यस्यस्यात्वरास्तः स्राः॥	महिखीय संताः सब्दां रोष्टिग्यो सतर्रा धिव्र
इति नहीं कार्या असिनायः ॥)	ताद् व्यानवद्गान् वीव्यवद्याक्षाक्षाम्यस्यक्षः। व्यक्तिभृतान् प्रदेशीय इत्त्रव्यविषयात्रियः।	प्रचेतावुर्त्रामा व बद्धामु प्रवर्षते ॥
श्तकाचिह्मधनम् अधा, विद्याः	पशक्त समाजीकता गुरुभिन्दं हुवाधनम् ॥	चिचित्रासाम् सर्वा होशोकस्वरणीहिना
ारजात्तस्तद्:खानां तिथेत्लम्तीर्यानां	जनस्थाताचा	षड्विंग्रानवेरारोष्टाः विवरं प्रस्थिताः स्वतः
ं लच्छानि भवन्ति। श्रुष्ट्यतिपातकी	खामतं भी; सुरमणा: किमर्थ पूप्रभागता:।	यवर्षते निग्रामार्थी होष्ट्रियर्ग राजनी यथा।
ध्याः सुरायः श्यावद्याकः सुवर्णः	दु:खोपहरदेशंच युशान् कार्नाम् जन्म ॥	स्था न तासु भचते तह्चाय यदेश्यन ।
सुरकी गृधतकागी दुशमाः । इसाहि	विराधारान् विरानकृत् सुरान् कर्यास्	चतो सची महायुद्धिः शासा गंस्य विट॰
रायम्।	वासमान्।	ग्रतिम् ।
दीनस्य पर्संस्य महाशीयमा एव च ।	कला स्विविधे श्वसात् कर्षं ग्रह्माम दुर्घातः	वहुक्तृतम्भाषा पृष्ठाचित्र्वरोष्ठ तम्।
गरणसाहुमर्यान्तमश्रीचलम् ॥"	वान् ।	च्यत्रहो यथाकामं इत्तेष सुमद्दाताना।
किया पापरीमास्त्रकात्मनास्त्रेयनतः।	यहभूवे इष्खनीनं सुद्यात् वा यश्त वाघते ।	सम्प्राचित्रते तासु सम्भ्रम् कृतवास् विष्टुः ।
कादस्यग्हीषी राजयच्या व्यासी मधु-	तन् कार्यतामधेवैयः सिद्धिं चाप्यवधार्थताम् ॥	समाजीक्षते भाव नासु कर्तु विद्याश्चरः।
असन्दर: उररोक्ष्मरी इल्लंडी प्राप्त-	भावां क्षेत्र स्वास्त्र ।	खं जगाम तत: खानं दर्जाऽवि सुनियत्तम ! गते दर्जे सुनियोष्टे वैषयं तास सन्द्रमा ।
गारहोस्ताः । इति शुद्धितसम्॥ * ।	तती रहश्वम जीवः क्रमाद्याः च क्रोक्कवृ	भाग रच शुंग्या प्रमान समित । समार
ধ ঘা	तस्य स्रामा दशकाशास्त्रम् ।	ा चकरचन्नमाम् साम्युक्तस्याः स्वर अन्ताः ।
रपस ।	अस सम् जनकर्तको देव १	_
1		वर्षा स्था स्वामन्।

ववा बोइच चनस्य तनेका प्रमासकति

ष्टुड्डिमे(न भवेत्रावत् प्रतिपत्तिधिशादितः, ॥

लिहळ द्यावाध धर्मः काम काम्युकार्य जिला ह

भद्रास्त्रोऽ-म चन्द्र-इ संस्ट्र परमासन

यक्तीच: पर्म विश्वसन्तम्बयसन्दयस् ।

ज्ञान देवैविधिना शिरमास्य दिनो स्याप्त

मन्ख्यस्पाञ्चलकाः ग्रापतस्य धयं ।।ता 🛭

शबिश्च क्ति बदा क्यों लिगान क्स नर्ग प्रमा।

योशिताचा नदा सर्घाचित्तं सङ्घीनमेष्यस्य ।

अचादेवांबर:संशी लीने चित्ते सुधाविधी।

चन्द्रदारा भदेवम् सिरियोवे वैदिकी श्रीय ॥

म्तजञ्जात्वा महादेव: च्यवब्द्या विना स्वत्म

इिनाय मर्चलोकानां जयाह प्रिस् विध्या

चन्द्रकोत्सासमायोगारीयध्यो यान्ति रहय।

व्यक्तरेषु प्रक्तिपुंग्यान् स्वान भागांक्तु देवतः ।

परिग्रज्ञन्ति पितर्काथा कथानि भूहि च।

चारतं प्रक्षायाः करं यहेदेग्यः प्रातनम्।

तेन छप्पन्ति भी नाथे इस्थामिन नैयता।

यज्ञेनाच्यायिते तच न्योतकामिन्द्विमेनि व ।

धातीः हतस्य यज्ञस्य चन्द्रमाः कारणं स्वयमः। कातीकस्य इक्तशापाच् रक्ताये तस्त्रिकी। इतम् ।

चादापि क्रणापचिरीय सुधा मंगीवनि सुर ।

तेज. स्ट्रयें याति शक्तों खल्दा है च्यों मुक्तिक (तथा

च्योतस्वादिनीयां सामस्त ने कीमामी दिनीयक।

व्यक्तियाँग्रिकान्यात् स्विनान्ययात्रमम्।

कला: गोडम चन्द्रस्य नजैका प्रभूमेखरे।

इति पः) सर्वसास्थानं विशक्तप्थन्त्रमा घष"।

मिनासिनायुर्गी पनी प्रेणाबाह्यस्य धी।

ब्रह्मणा पञ्चनकेष्ठे तथः तस्त्रक्रभागतः

पुतस्य प्रक्षायने तुप्रेगोदेशि कलानतः ।

बज्जकोत्कानिस्तंतच स्थात्कीय

सर्व्योपश्चीय ब्रह्मानु प्रवर्तन्ति तती स्थारा ।

न्यान प्रवेतद्वसन् स्रीरे भभ वनते। वीर्थ वा तथीत्माची विमीदन्यङ्गसन्धयः ॥ । सुद्रे पृथ्वेव केटी विधातुं शुतरास हम्। ष्टाचीन≪बरुदिनंवर्त्तेयं केंगलोकास्त् ३ त्तस्य यच्यामा सोम यद्भृतङ्गसन्धयः। र्वाबधीयां भवतस्तन्षूर्यं मभवत्र चि॥ यन्त्रसः ।

ध्नाम≒मी देशच्यो नि:सारितंसया। रीशांत साख्तकारेत्या सञ्जना राज-ां पच्छा समिधी सम्भी या (श्रापं चले। तिकामान्य सुधायान्य तेन घीनी सवान् रिङ्गसन्धयी राजंकाव सीव्नि साम्यानम्।

शेपार्थ विधास्त्रामि समा नात्तिं सम्बनान्। गापळ: पुरीखाशी हवर्नध्य: पुरीयन्तरे ॥ स्कोरन् वार्ययः प्रदेशः मर्वतः क्रती । हिनु भवती भागः पुरी हाशी सथा कतः। भागित भुक्तीय विद्धा यज्ञाङ्खेन हि ।

मोस उप प

बर्कावस्य।

वत्ते सञ्ज्ञाः हः: म्यानं वीर्ध्यं मविष्यति । स्टिपक्कास्तोय की शेहस्य स्थिताक्तव। रचिया दावले क्योत्सायाच्यापि चे लखाः। यास्यन्ति सनते चीक्षासर्मधानाः। े(चिवेश्वतर् शक्षे द्वितीये सङ्करांश्रजः'। ।सा भविता विष्रः प्रचण्डचकभाष्ट्रः ।

देन्द्रक्यादिवय(तृ ग्रापं दन्त्रा सुदान्यम् । श्च त चिभुवनं नि:श्रीकं चसुरासुरस् । ए इरोने तसी खोके अविदा को कवित्रव:। ै नव भवान् धोम प्रको लोकविष्ठवः॥ 1्राप्तसारीम ह्रिनीचे त् कति यो। यश खास्यति च यावद्याप्तस्यम् ॥ तुर्धं सम्पन्नि सङ्घ देवें: छते युगे। ोद निक्तिविज्याम: श्रुक्तविकार इंतया। न मन्दरं शाला चर्पराचंत्रधांश्राक्षम् ॥ । गापु चीनेषु देवाझार्थे वर्वतन:।

बास: समंदेवें; चीशीहं सह मानवें:। मीराज्यतमिरं यन स्थितं चीर्यासरी ॥ या अहीव्याको राजीभूतं सवाचयम्। ।ध्यन्तरे सन्दाल चक्दीरं तदा वसम्। गास: खागरक वे प्रारी रार्थे विधी नव । + थ साबरं पश्चात समुद्धार्थ यदास्थाम् । ाव अधुक्तसमञ्जूष्ट्ये सकादिकानि ।

पन्धिकं काक सविध्यति वयुक्तव ॥ मार्कक्षय खवाच । मेवसाभाष्य ब्रद्धाः जोकपितामहः: श्राय सामाई ब्ह्रचे यन वानभूत् ॥ चिस गरितं भाषाई वातु चन्द्रमा:। डिय मानाई यहाँ तचानारोदिधि: ॥ उग्रधः चन्द्रं सुरच्येष्ठो विभक्तवान ।

च सरात् सन्तान वसवाविष्मक्षवम् ।

वीकां वर्ष काम्म नयस सुधातालम् ।

इयं नवाच चलीय विना न मं भविष्यति । तस्त्रान् तयीः प्रवृह्वार्षं चन्द्रं रचन्त्र देवताः ॥ चाखादमीयः सुस्रोत्यः जलाप्योक्त्रसम्बतः । यसावास्त्रापर। द्वेतु पिष्टभी रोहिकी गृद्धि ॥ तसीनासादगान् कयं दृद्धि याख्यति चान्वधम्। तिन तस्त्रेन पितरस्तुर्भं यास्त्रान्ति वे गराम् ॥ . श्रीसार्ककेंच उप(च।

प्रव सर्वका धर्ने बधोक्त विस्कानध

चीस यदि रोगेण सामाहंदच दावाच्यतः। स्वाय प्रीचित चन्त्री नोपश्रान्तिः; सदा भवेत्। किक्तस्य या कला प्रास्तीच्योत्का भच्छन् तां चन्द्रभूतलासंस्थाः प्रतिमानं सुरोक्तमाः ।

चसुद्रभाक्तनार्वस्थान्यस्थानि पित्रन्तु वै। प्रतिपत्तिचिमारस्य भवनस्वाचनुईभौम् ॥ तेचीभागाः सुर्वविद्य चतुर्दश्रातिनी क्रमात्। प्रविश्नु खर्चलिव ऋष्णपचे विधार्भनेत्॥ यान् प्रेचा कला दर्शे इस्तिप्रचिपनायिता। निष्ठतु प्रथमे भागे निष्यं तन्यां विशायनै:॥ हितींथे दश्रेग्रागे तुरी दिगया थानु मन्दिरम्।

हतीये तु सरखळां साला सन्दु जिलो विधु; । चत्र्ये नलसपूर्णकाश्यभागे विभावमी;। सक्तकं बात् चन्द्रोश्यं सदिकार्यघीटकः।।। यावन्त्राचिन हि अला प्रथमा चयसाप्र्यान्। एवसेवं कृष्णपद्धि नायतस्था प्रतिपत् भवेत ॥ हिनीयहौ कुमापचे रहिद्रांत्रकाथाविधः। तियोनां इहिनेष मुद्धे केले तया भवेत्। तत: पुन: प्रुक्त पच्ची यः वत् पूर्च्यावः नौदिता।

नतां द्वितीयभागस्य या ज्योत्स्वा चरकर्द्वीन । श्चितासो वै कलायान्तु रुक्तः सा पुनरेष्यति ॥ युग्राभिस्त भवेत् पेथमक्तं यहिने हिने। পর্কিংবারিকিছিনি; গ্রান্কানি; মরীব ছি ॥ खबसुनुपहर्यन चन्दी च्छीतृद्धायोगात सुरी-त्तमाः ।

यथा हिने दिने भागाः चर्यं यान्ति तथा ष्टि अच्छन्यत्दिनं शुक्तपचिश्वकं सुरा:। तेच्योभ।गः स्टब्स्विक्यान् युनरेव संभेष्यक्षि ॥ प्रयास्त्रित ऋषापचे वयाभाग्रद्रसन्तया । न्योत्का इरभिर्ञन्तात प्रक्षकं पुनरेष्यति ॥ रिजोभागः स्वैदिकाश्चनं वत्स्दं खयम्।

रवं रहि: श्कापचे सुधांशो: लंभविषाति । भवारी: पुतालमात्ये चण्डाहाल्या स्वेत्। यात्रव्यात्वेन यो भागं चर्च रहिच यास्त्रति ॥ वाबल्हालसभियाय तिथिः स्वास्थति सा पृतः ॥ चित्रं स हा हियेदि वा चयो वा इतेन इहिथंदि वा खबी वा ! हुन!(त्रघीमां तु शहा खब: खा-चिरान् वृद्धिक्षितिषु प्रदेशे ।

राचरक्षं, की, (राजयोग्धं रक्षम्।) रचतम

यव विराष्टाच्युऔर १ ११

वञ्चभागं स्थिते प्रसाद्वार्धमकरी हिध्स्। कर्ष स्थिते स्थि पित्रशंति विद्वति स्थी प्रधा . इदं पुग्यतगाच्यानं यः इस्मीति स्छत्तर् । राजयच्या तस्य कुले न क्षत्र किङ्गविध्यति । यन्द्रान्या परिभूतो यः प्रकोति वचर्गे (५४ । व्यक्तिरात् बद्धाणा सुक्ताः स सबैक्रर्यक्तम । इतं खब्दायनं पृष्यं गुलात् गुल्हातरं प्रस् यः प्रकोलेकचित्तः सन् स सहायुग्यभागः-

इति का जिक्षापुराधी २१ व्यधाय १ र(जयीन्य:, जि. (राज्यो योज्य: !) राजार्ष नृषोचितः। यथा,----

"चिको सकारकं सौर्म्य पापे चीपकंगस्थित। राजयोग्या भदेतारी सुन्दरी कुलवर्डिंगी 🛚 " इति चातकारायतम्।

इति श्रव्यकाषणी । राजराज:, पृ, (राज्ञामपि राजा धनापियलार "राजाइ,सिलम्बदन्।" ५१४। ६१। दरि

टच ।) क्रवेर:। एव्यमर:। १ । १ । ६६

"सुराज्ञि देशे राजन्यान् स्यात्तनीयश्वन राज-

(हुपविशिष्ठ: । यथा. महाभारते ।५।१३७।

मस्य पः) र जसामञ्चलदेन्नः

दखमर:।२।१।१३।

राजनानुत त्र (राजासनस्यतः राजन

```
<sup>स</sup>र्क्क सप
                   भूत प्रव प्रव 😢
      धा भाषा अभियाम
      सानकस्ट कियाप एटामुनः प्रदेशी
      सत्वत्ते भूगमगतं हि महियोगः,।")
 मार्बभौम'। ( यदा, रासायमी । नाहणा १२।
 <sup>6</sup>प्रयासमिति च श्रुत्वा राजराजस्य योषितः।
 (इला बानानि बानामां बाजामं पर्धवास्थमः")
 सधाकर: १ इति मेरिनी । जे, ३८ ॥
शाजरीतः, की, पिचलविशेषः। तस्यायः।
 पाक्त बढी व राजपूर्जी उसले भारी अवसार्गी प
 ब्रह्मारीति: ६ कपिना ६ पिङ्गला ८। सम्ब
 ग्या'ः तिक्तसम्। श्रीतनासम्। जनसम्।
 शोधनतम्। पायद्यानिकिमिप्तीच्यिननाशि-
 स्रच, इति राजनिर्वग्द:॥
शब्दी पुं. (गाजा कायिगिव श्रीकेलासा)
 क्रमप्रकारिकालः। इति चिकाख्यायः॥ सस्य
 सार्वं किलिनाशनम्। यणा,---
 'कर्नाटकस्थ नागमः दस्यक्थः भनस्य च ।
 क्रातपर्गस्य राज्येष: वीर्णनं क्रानिनाधानम्॥"
                     दित महाभागतस् ॥
ासाल शार, { न् ो पुं. (राज्यों याच्या विद्वं यचा।)∙
 युधिहरः। इति धनपुयक्षेषः ॥ (राचिद्धः-
एचल वर्षी:, स्त्री, (काची लब्धी:।) क्लाफी.∃
 यथा व्योगियत की ।
    मन्त्रप्रभावनिष्यः: प्रभावनिकासः
   स्तानपत्रकृषण्जिमदेशालासः, (
   इक्स्यचाभधनपूर्णभनीर्घः स्थान
   भौकी दशा भवान गिरानराचलाकी: "
राजगण्यः, चि. ( राजानेषे भवः । राजवंशः 🕂
 यतः ) राजवंशीञ्चः । नामभाषः । राज-
 वीजी २। इक्षमर, । २ / २ । २ ॥
त्रवदता, [ मृ ] स्ती, (राष्ट्री वर्क प्रमाः ।) राज-
 पण । तत्प्रथापः । प्रतदापधः २ संसर्गम् ३
 श्रीपष: ८ उपभिक्तमणाम् ५ उपनिष्करम् ह
 सहाय्य: ७। एनि श्चित्रका:। ८।५३ स
(।त्रवना, ऋती, (शाकात भूरों शती द्रति। पाचा+
 ज्या राजः वया इति सम्बद्धाः।)
 महासरा इल्लास्यः। २१८। १४३० सन्ध-
 भाराजिया दक्षि भागा ।
(जिन्ह्मभ:,धुं, (राज्यां बक्सभः ।) राजादनी ।
 राजाखः। राभवनरः। इति राजनिधंयःः
 गारायणम् १५५६ विशाचक्कतद्यशुगम्बस्य विशेषः ।
 "श्रीमाराबणदासेन अविश्चित्र धीसता।
 पतिसं व्यिवते द्रव्यमृगोर्ध्य राजवस्त्रभः ॥"
                  इति तस्य दिनीयशीकः॥
 व्यप्रिये, चित्र (अया, मार्कक्ष्ट्रेग । ४६ । ४६ ।
 ंटरपायो विना सेचे: परमूभिभरो गली।
 याम एक्सिक्सीर हो राजवङ्गभसंत्रवः ॥')
व्यवस्था को
              राव्य प्रयास्त्री
 Κĺα
              । सका इति भाषाः
```

```
"रगाज सा राजधर्ती सक्टडा
       यहेरिव द्यौक्षिमलेखपैना ॥")
राजवाद:, पु,(राजानं वहतीति। वह + व्यम्।)
                                              राचसनपीयषा,---
  र्पोटक'। इति भ्रव्टचिक्तरा॥
राजवाह्य:, पुं. ( राज्ञी बाह्य: । ) राजवाह्यक-
  इसी । तमयाय:। अपवास: २। प्रति
                                              राजमदानं युवा,---
  हिमचल:॥ विजयक्ष्यर:३। इति जिकाण्ड-
  प्रियः, ॥ राजवद्दनीये, चि॥
राजद्वः, पुं, (द्वार्याः राजाः। राजद्वादिखाप्
  परनियात:।) च्यार्वायहचः। इत्यसर:॥
                                              राजस्यामी यया, —
  पियालवृत्रः। इति मेदिनी॥ बङ्कास्थायी वृत्तः।
  दिति प्रब्द्चिन्द्रिका ॥ नद्मासिन् दिति भाषा ॥
गाजप्रसः, ५, ( ४१चः घोभमानः प्रगः। ) पष्टः।
                                              राजसद्भानं यथा,⊶
  दिति शब्दमाला ॥ पाट् इति सःघा ॥
राजसपरः, पुं, इलिशमक्यः। इति हारावली ॥
राजग्रथा, स्की, (राज्ञ: श्रया।) राज्ञ: भ्रय-
  नीयम्। तत्रयाय:। सञ्चास्यारः। इति
                                              राजसकर्मन यथा,—
  हेमचन्द्रः ∦
राज्याकः, पृ. (राजविव: ग्राकः:। प्राकानौ
  राचा इति चा।) कास्तकम्। इति राज∽
                                              र (जसकती यथा, —
  निर्देश्टः ॥
श्वयुक:, पृ. (शुकार्वा राजा। राजदम्नादिखान्
  पर्शाप्तः ।) पत्तिविशेषः । राजा अग्रा
                                              राजयी दुद्धियेया,----
  इति इन्ही भाषा। तत्पर्थायः। प्राचः २
  श्रात्राम: ३ वृष्णिय: ७। इति राजनिर्वेख:॥
राजध्दुं, फ्री, राजच्छ्चम्। तत्र्वीवः। क्राक-
                                              राजकी पृतिर्यया,---
  इर्डकम् २। इति जिक्तार्यक्षेत्रः ॥
राजञ्जू:, पुं, सद्गुरसक्य:। इति हैमचन्द्र: 🛚।
राजसः, चि, (रजसो भयः। रजस्+व्यस्!)
  रकोगुळोड्डय:। अखनासंघया,—
                                              राजधसुर्श्वयया,—
  "आर्माक्षिताधैर्यमन्यार्थपरियद्ः।
  वित्रयोपसेवा चाजमं ग्राजनं गुणलक्षम् ॥"
  चारभरचिता भवाये क्मी दुष्ठानधीलता । 🗱
  बंचेपनसञ्ज्ञाच्यं वया,---
  "बेनास्तिन् कर्नेणः(लोके स्वातिसिच्छति
                               पुष्कलाभ् ।
  न च भीचसमध्यती तहिन्नेवलुराजसम्॥"
                                              राजभस्तृतयीयणा,—
  तसाइतियंथा,---
  "देवलं सात्त्रिका यानि मतुष्यत्वस राजसाः।
  निर्वेक् तामभा विकासिर्वेषा विविधा गति: "
  तहसिपकारा यथा,—
  "भाक्षा भन्ना नदाश्चेत पुष्ताः प्रस्तावस्यः।
  द्यृतयागध्यक्ताच चचन्धा राजनी गति: ॥
  शोबाक भाविधाचीत राज्ञ विवयरोक्तिए।
                                              रवायकी। उन्नेदायका
  इत्त्वस्थानाच मस्त्रमा रामधी नविः।
                                              "बोधो⊁च्हो.
```

बन्धर्मा बुध्वसायच्य विद्यासुचराच्य त्रयेदाधर्यः सर्वार् वधीयत्तमागतः। भूति वासने १२ व्यध्याय । राजनाहार् यथा,---"कर्म्सल वणास्य सातौ च्ला रहमा विदासिमः। व्याचारा राजसस्येषा दुःखशीकासयप्रदा ॥' राजसबद्धी बधा,---र्च्यभिसत्स(य तुफलंद•अराधे समि चैव यन । इच्यते भरतश्रेठ वं यद्यं विद्धि राज्यस्॥" "सक्तारसानप्रवार्धे लगी हमीन चैन बन्। क्रियते तदिइ प्रोक्तं राजसंचलमञ्जम् ॥"०॥ "वन् ष्रत्यकारार्थे फलगृहिष्य वा पृन्ः। दीयने च परिक्षितः नद्दानं राजसंस्कृतस ॥ ' इति श्रीभगवद्गीतायाम् १३ धाधाय ॥ "द;खरित्येव यत कर्म्म कायको ध्रमयात् यक्ति। स इतला राजसत्यार्गनेत्र त्यागामलं खस्ति ॥" "एषक्खनिन् यन्ज्ञानं नानाभावान् एषम-वैसि मर्जेषु भृतेषु तज्ज्ञानं विश्वि राजसम् ॥ "यत्त् कान्नेष्मुनाकानीमा हृद्दस्य वापुन । कियते बहुलायासं नदाजससुदाह्यसम् ॥ १ 🗱 "राजी कके वच्चे भूनेची हिंसासको रमु स च्चेशोवान्यित; कर्ताराजम; पश्किरितित ॥" "धरा धनेमधर्माच कार्यकार्यमेव च । अध्यादत् प्रजागति बुद्धिः सा वार्य राजसी ॥' "यया सुधस्मेकामार्थां मुख्याधारयते-प्रसङ्गेन फलाकाङ्गी प्रति: सा पार्थ राजसी ॥ "विषयन्त्रियसंगीगात् यत्तद्योग्यतीपमम्। परिणामे विवसिव तत् सुखं राजसं स्टुतम ॥" इति श्रीसभवहीतायाम् १० ऋथायः ॥ 🖈 🛭 राज्यपुराखानि घषा,~~ "ब्रह्माण्डं ब्रह्मावेवते" सर्कोष्टियं तथीव च । सविष्यं वासनं आर्खं राजनाचि निवोधन ॥"॥ "चावनं थात्तवल्कोत्रच च्याचियं इ(चमेत्र च। काळायनं वैकावश्व राजसाः स्वर्गदा सता ।" इति पाद्योत्तरखद्धे ४३ खध्याय ॥ राजमदर्ग, की, (राज्ञ: सदगग्।) राजगन्नम् नत्पर्वायः । सीधः २। इत्यमरः । २।२०। भूगालभवनम् ३ सुधामयम् ३। इति भ्रव्ह

श्किष

सद्दीमाल; १६ अतस्ति. १८ काराट १९

भूमीन्द्र: १६ नरेन्द्र: १७ नायकाधिप १०।

इति भ्रब्दरकायली ॥ प्रकचिर: १६ फूमिप 🔑

इन: २६ इरडघर: २२ व्यवकीयात २,

क्लब्द: २१ क्लब्द:२५ भृशुक्रुव्द व्यर्थमान २०।

इति भडाधर:। ४ ॥ चस्य युगात्तिर्थषा —

"महता राजराज्येन एष्वे खाः धतापवार्।

सीश्रीमित्ती सञ्चातजा विधिवहकीको विदे॥

विवापरञ्जितास्तस्य प्रवास्त्रगानुगञ्जितः ।

खनुशासितक्तस्य गास राजित्यभाषत्।"

"राशी राजसिकं स्तर्थे कुरुति कर्णे राशा ।

रागात्थाय राजमिकाक्तेन राजा प्रकीिय "

प्रति ब्रञ्जविवर्ते गरापतिखण्डे ३५ व्यध्याय ।≉॥

ध्यवान ।

" इस्यायत्रः । मद्वाराचितातः । भयभक्तवः ।

भयचालाच राजाच मर्लेशं पालकः, पिताः

यो राजा स पिता पाना प्रवासिम निक्षसः

इति अस्तविवर्त्त श्रीकृष्णजनसम्बद्धि ५६ स्वध्यायः ।

प्रथोरेयादी राजादित संद्राच्यामीत्। यथा

"द्यै विप्रेक्तया सर्वे स्थिति हो। सक्तामना ।

बाज्ञाचीवाधिकाई पे पृष्वेषयः ग्रतापनातः ॥

भदा पित्रा प्रचा: सर्व्या: कदा नेवादुः(श्विमा ।

व्यतुर्शाः तस्य वीरस्य नाम राजिल्लमाधनः ।'

"सी३वि सक्तपटे वासं हष्ट्रार्ग्रीविधषीहितम्।

दित पार्व भृष्तको २८ खम्बाय;॥ 🕸 ॥

इिता ।

सगाग्रक्षिमाः सब्याः सुखिसीसुद्दि तहा ।

भक्ष्मीय सहिन्हीश्य त्यस्य खर्मे वृष्रीरधुना ।

इति विकापुराकी १ व्यंभी १३ व्यथ्याव ॥

माबार हम्ता

यमिच।

तस्य नर्वपित्रसंयया,—

मूर्वभारु भूमन र

म् । " पहच्चा भेदा∀ डळमर:।२।२।२०। भा,की,राद्यः सभा। ("सभा राजा-

দি স

यापुच्या।" २ ! ३ | २३ | इस्रच राज-वस्वीव महाखान् व क्रीवलम्।) ध्रपति-

क्ति । इत्यमर: ⊧इ।५।६॥ (अव्यस्त्री रक (लड़ नोक्तिश्त प्रामादिकी ॥)

ा, पु. (सर्यागो राजा। राजदकादि-पद्दिपातः।) भपेषिश्वः।तत्पर्यायः। हुभी जी २ ! इति हैमचन्द्र: । १ । ३०० ॥ म पुं, (अर्थभाषां राजा श्रीउत्वान्। पर-स ।) सर्वेषविशेषः । राजसर्वा इति

। इक्ष्य इति केचित्र सन्धर्मायः। कार राजिका ३ सरी 8 सुष्ठक: ५ । इतात्र वारक इति वा माठः। इति । আলা আলা ভ্ৰমানি (ভালন: ৩ ১

मजनन इत्यम खुधाभिक्तन इति वा । इति हैसचन्द्र;। क्रम्या⊏ वीद्या-राजी २० ज्ञामक्षेत्रस्था ११, छन्स । तित्तालम् । कट्लम् । उधालम् । वात-दाकमङ्कुलप्रयागाधिस्यम् । षित्रहार्च-

ा रतिराचनिर्घस्ट. । (चतुः व्योगान-रुपरिसिध-परिभागविश्वः । वया, सन्तः । यवीरधी विचेषा लिखेका परिशासतः। इसवेव लिखकी चयो गौरधर्वप.॥" !दि । अशौ चस्यका जिल्लोका परि-क्रिंवा शास्त्रसों लिखा राजसमेपी ते राजनवैपास्त्रयो गौर्सवेषो द्वीय: भ"

ीकार्याकुछ क:॥) ा, छो, (शाच: सायुच्यम् ।) राजकम्। रक्षभूषं अचार्लं असारायुष्यभिकाणि । हिन तहुन्-----इलमरस्यंगात्॥

, ई, (शजः, सास्य द्व। राजः ाली सारस इव इति सा।) सथ्रः। ब्द्राला ।

चुर्गा। इति भ्राव्दरक्षावली । रुजो-स्पनी च । (बधा, गीताबाम्। क्षेत्रधमेच कार्यचावार्यकेव च । (ग्रजानानि दुद्धि. सा पार्थराजसी॥") रू. ('राज्ञा खठात्राकः सीमः छयते

समरहीका। श्री + अधिकारणे व्यप्। सीतवा राक्ष वा इह सुधते।" श्का। "राजक्ष्यक्रवेति।" ३:१। लि निपालनायु दीर्घः।) राजकत्त्रेय-;। तत्पर्यायः;। भृषाध्वरः, ६ ऋतु-कातूचम: १। इति शब्द्रकावसी। र्ते क्रीवलिङ्गोश्यम्। ३ । ५ । ३ ९ ॥

एसएके ६ १६० ३६

विश्वित एथियौक्षिमा<u>य</u> "क्कानिय र अञ्चलक्षेषाठी ऋतुमिभूरिएचि । राणध्यमकादिकं वाजसनेदमहिनायाम् ६

द्यध्यायस्य ३५ कविहकणमारस्य १० द्यस्या-यस्य ३० कारिङकाणयं नां द्रदशस् ॥ युधिष्टिरस्य राजस्थ्यन्नविष्रणलु सङ्गार्दे नभापर्वणि विशेषको दश्यम् ॥)

राजस्कत्यः, पुं, (राज: फ्रोभाधानी स्कन्धो यस्य ।) घोटकः । इति चिकायः ग्रेषः ॥ राजसं, एं स्ती. (राजे दंगं संघनम्।) राज-धनम्। राजकरः। इति लोकप्रसिह्म ॥ राजसर्भः, पुं, (स्वर्णानां प्रस्तृराणां राजा।

राजदन्ताहिलात् परनिपातः।) राजधुक्त्-र्कः। इति राजनिष्यः। ॥ राजहंब:, पूं, (इंसाना राजा फ्रीछलास्। राज-द्व्याद्वातः परनिपासः।)

कोह्तिचेतवर्थ्हंसः। इत्यमरः।२।५।२४। (धया, धुनारे । १। ३८ । "साराजचंत्री स्वयनताङ्गी मलेब चीजा(च्यलविक्रमेषु। क्रनीयनप्रश्नुपद्गासुन्धे-

रादित्स्राभर्पुराशक्तितानि॥") कर्मः । कलक्ष्मः । मृपोक्तमः । इति मेहिनी ॥ राजचर्यमं, क्यां, (राजाणसिम इयंवर्तीति। चृष+(गच+च्यु:।) तसर्द्वयम्। ६ति

राजगिर्धस्ट: ॥

द्रति प्राध्दरङ्गावजी ।

राजइसी, [न्] पुं, (राज्ञी इस्ती।) राज-गच.। तलसंघाय:। मारीच: २ धाचकमव: ३ मरोत्कट: १ । इति हारावली । १८ ॥ राजदायकः, युं, (शाजानसमि द्वासध्योति। इस्+ धिन् + ख्ल्।) मत्यविषेषः। नत्-

यथाधः । कालगः २ कालचः ३ राजीयः ॥।

राजऋवकः, पुं, सर्धयः। इति राजनिर्धयदः॥ (चाखा प्राकागुणाः । "मंत्राप्ति प्रीतलसापि लघुदोषाविरोधि च। राजस्वकशाकन्तु सटीशाकन्तु तदिधम् ॥"

रति सुश्रुते स्टबस्थाने ४६ सध्याय: ॥) ी. (रज्ञ स्थमिति। रजस्⊹ अर्ष्ः | राजा, [तृ] पु, (राज्ञते फ्रोभर्ते इति । राज्+ "कस्थित् युट्यितिक्रिकोति।" एका० १। १९६। इनि कस्थिन्।) प्रश्चः । तृष्टिः । (यथा-

> र्घुः । ८ । ११ । "यथा प्रक्लाडनात् चन्द्र: प्रतापात् तपनी तथेव भी असूदन्ययों राजा प्रक्रतिरक्षनात्॥")

चक्रियः। (ययः, सत्तः। २। ३२। "भ्रमीवद्वाक्षणस्य स्टाल् राज्ञो रचासम-

वैश्वत्थ पुष्टमं युक्तं मूदस्य प्रेम्प्रसंयुक्तम् ॥")

चन्द्र:। यचः । इन्द्र:। इति मैरिनी ॥ छत्तर-पर चेत् श्रेष्ठार्धनाचकः । व्यय कृपतेः

भक्षाक राष्ट्रपादियाक्

गरेन्द्रवानकोषितं चिन्तामाप नरंनारः ॥

तस्याखं चन्द्रविकाभं सुध्र रूचं समृज्ञमम्। नीला: कंग्रा: क्वांचाचा समा दीघी सार-

ख्य राजलच्यम्।

राजीवनेचधुगनी विम्बोसपुटसंहत्:। चतुर्दयुखतुष्त्रिष्ट्रमुहीं बांखी दी घेत्राह्य ।

च सुले खातारो साख्यव इही सपर्वतः। शिराजपादी समीरः सूचालक् चित्रजीहर ।' इति सार्कक्षेयपुरायो स्रिक्षकीय(स्तापा

ध्यायः । 🗱 ॥ न्यस्य च । "अर्छि एगो स्टुतरी कमलोदरस (सभी।

क्षिर (ब्रुकी सामनको पादाकृषो शिरोज

क्रम्मीननी गृष्णुल्की सुपाद्यों नृपते: स्तृती ! च्युजोमा समा मञ्चा तथा करिकर्पभा। उरने जानवस्तुन्धा भृषस्योपचिताः स्थाता ॥ कोषगुर्वे हुया दार्चिक्षेत्रीच धनव (क्लेत: ।

समः। भा चितिषः प्रोक्तः प्रकार्यन प्रभान्द्यान्।

वब्दिनियम् धन सङ्ख्या च साम्य

	<i>3</i> /	
राजा	राज्य	राजा
ह्य द्वात्रवहुपयवहूमार स्मरेन घड	नोध स्थम्यातु यो सेता. सीरार्थी समते स्थाः 📊	काति। सब बादू क जरूड प्रता पर्म
हाच्यायादत्तंचलिययुव्याभिया कृषा: स्टुता: เ	र्वं राष्ट्रसर्योगेन पीद्यसाचं न बहुते॥	शस्त्रवां चित्रदर्भं नागानाभण तासुक्तिस
हुद्रा पुत्र्यान्धि सुकासध्यन्धे धर्म क्लु॥	तसात् धर्वप्रवासीन एपियीमनुपालयेन्।	गन्धानां सहसञ्च भूतानाच्य प्रारीरिकास।
मामलस्मिक् सुर्खी स्टाच निष्धांस्मिक् शृपतिः	पालकस्य समेज्ञीनः की तिराय्येशी वकस्।	सर्वेषां दक्षिणां भूषं सर्पाशाचीय तत्त्वकशः॥
स्कृतः ।	व्यन्यर्थे विष्युं धर्माता गोत्राक्षण एते दनः।	सागरायां नदीनाच्च मेधानां वर्षितस्थ छ ।
भदेग (संघ्रक टीराजा निम्बः; कविकटिकेंदः; ॥	प्रजा: प्राक्षित्ं प्राक्तः प्राधिनी थी जितिन्द्रियः ॥	चा व्यातामन्यतसं पर्कन्यसभिष्ठित्वदानः।
नृपाचीत्रतकचाः स्यृच्चित्रा विषमकचकाः ।	रें खर्षमधुनं पाष्य राजा धर्में मतिश्वरेत्॥"	सबीखरोगणानाथ कामदेवं तथा प्रसुम् ।
बालसध्यसना पासि: স্लघारा करोति ছে ॥	इति गाराडे १११ चधाय: ॥ ३०॥	करनूनसिधमासानां दिवसानां तथेव चा
अधी गवार्त्रभूषोचि वृषस्य पद्मकर्णिकाः	वसामिधिकराचाको घषा,—	पची खाच चप्रासाच सुहर्भतिथिपर्वराम
_{अरुङ्ग} येषु चुके स्भावन्ति सुभवा नगाः।	सीपशामार खवाचा	कत्ताकाश्वाप्रमाखानां सर्तरयनयोकायाः।
तिहेम विषमेदिंचिः पंग्तायचिनवीर्न् षाः ।	"धदासियक्तः स एषः पूर्वे राज्ये सर्विभः।	मध्यतस्थाय योगस्य चक्री संबद्धारं प्रभुस ॥
समोजनम् च्रद्यमकस्यो। सांसर्कष्टयुः	तन, अभेग राज्यानि हरौ लोकपितासन्छ: ॥	प्रनापतिर्विर्वसः, पूर्वस्थामश्यवेषयम् ।
हुदाकामध्यानाध्य सरलीम शिरालकम् ।	नचयप्हविपाकां भीरधां वाष्यश्वतः ।	पुर्त्नं नासा सुध(मार्न राजानचाभ्यकेत÷न
अव्योवस् न्यान्तर्भवकर्णाः विभाष्यः :	को संगुच्छी दधाद्वस्या यज्ञानां लपसामणि ॥	यथापदिश्रं राजानंदि चित्रक्यां प्रचायतः ।
शाच सुलवानी पासु इसी भीनो नृपेश्वरे॥	राज्ञां देश्रवस्य रार्च्य जलावां वस्तर्यं तथा।	कर्ट्सस्य ग्रन्तपटं पुत्रं राज्ये श्रिमिक्तवात् ॥
इक्षित्रवीनिगृद्धिस सुक्षिष्ठ युसम्बिधाः ।	व्यादिलानो पति विध्युवस्त्रनामण पावकम्॥	यव्यमस्त्रौ दिश्रि तथा रशमः पृत्रमुत्तसमः।
वृषा इंति: क्रक्केर्मण्यीर्धनपर्किता: ।	प्रजापनीनां इतन्तु वास्वं सक्तासणि।	वेसुमन्तं सप्रातामं राजानं सन्यवेस्थन ॥
तिखासकनस्वीत्तददर्गेच पर्तर्शकाः।	देशानां दानवानाचा प्रकादसक्षियं ददौ ।	तथा चिर्ययरे मार्ग पर्यम्यस्य प्रजापतः ।
तामीर्म्या धनाठारच अङ्गुष्ठी सथवीक्त या ॥	पितृणां धर्माराचानं यसं राष्ट्रीरभ्यसेचधत्।	दिशुतरायां पुचन्तुराचानसभ्यवेचयतः।
वनाङ्गुलिख मधन स्निमी रसास यस्य वै।	गेरावतं गर्जेन्द्र(कामप्रेथाको पति इसी ॥	सानुष्धामधिपति चक्रविवस्ततं सनुम्।
वृषतं कर्ननगः मिस्सिन्धं समुर्तियताः ॥	पत्त्रीसाच गर्डं देवानामपि वास्यम्।	तेरेद प्रथिदी सञ्जा मध्दीमा समत्तना।
भूक्षातमचिश्चिकाः सञ्चलकौभिका वृष्	उच्च. प्रयसम्बानां त्रयमन्तु सवासीय ॥	यषाप्रदेशसदापि धर्मेण परिस्हाते॥
कुमाकुभ्रपताकामा रागानामा गिरोधर्व	भूषन् नामराजानं समाणां सिंहमीश्वरम्।	खायभुक्रिकारे पूर्व ब्रह्मण तिर्धार्याचना ।
दासाभाच्य प्रापाद्यानाः स्वत्तिकारमा कृषेत्राह्यः	विषयतीतां राजानं प्रचित्रविषयद्॥	इन्द्रादिलीकपालास्तु पुनर्वेदस्यतिश्लारे
च्यासिनीमर्थनः जुन्तामा तृपतिः करे ।	एवं विभाव्य काच्यानि दिशां पालानमन्तरम्।	राजक्षेप्रभितितासु एषुः पूर्वे महिर्देश ।
मार्ग्य स्वीपना व्यवक्रस्थरे वृष्यः। विमापसे च स्वाटने वोद्ये क्वांच्य व्यक्तिः॥	प्रशासियतिर्वेश्वास्थापयामास सर्वेतः ॥	मतुसिर्विधिना तहत् सीर्धिरातः; प्रताप चारः।
विनेश्यम्बद्धीमाञ्च द्रन्ताः (स्त्रम्या धनाः सुभाः ।	पूर्वस्यो दिश्चि राजानं वैदाजस्य प्रजायतः। दिश्चःपालं सुदन्तानं पूर्वं वे सीरुम्ययेचयत्॥	पारा इलार्ज विद्वपुराणे घराच्यपादुर्भावनामाध्याध
हिस्णु दश्वाः समाः श्रेष्ठा विका रक्ता समा	दिसास्यां दिशि तथा कहेंगस्य प्रकारितः।	राजक्षेत्रकारिय घषा,
श्रमा ।	पुक्तं प्रहार तथा जहस्य अणामतः। पुक्तं प्रहारहं गाम शाणागं सी्रभ्यवेच्यन्॥	सहाजसीवाच।
इस्ता दी घीच निर्देशालालु श्वेसे धने खरा	पश्चिमायां दिशि तथा राजानः गुल्लस्तम्।	"वस्। राज्यासिक्तिने घनारञ्जनसाहितः।
लक्षा च प्रया वर्ता समंसीस्थ संहतम्॥	केतुसन्तं सङ्ख्यानं राजानमभिष्कतान्।	कर्तवमित्यिन सद्यमेष महीस्ता।'
भूगनाससलं श्रद्धं विप्रदेनिच दृ:खिनाम्।	तथा हिर्ख्योसामां पचन्त्रस्य प्रचापतः।	व्यविरोधित धसाधास्त्राविरोधिन।
भद्रतर्थाच्य दाजानी योगकर्था, प्रानाय्या ॥	एकी आँ दिश दुर्द्ध राजानमभिष्कतान्॥	"व्यवनानि परित्यच्य सप्तकलन्द्रासि वै।
निरा स्तिमावनस्थि सामग्रीकीसर्वेन्।:।	सिंहियं पृथिवं सब्बों सप्रहीया समत्तना।	काला सिवुम्यः में रच्यो विद्ययेखविविश्रमः
की ख्वाचिमिटदास ऋड्या भागवनमा भवत् ॥	वधाप्रदेशसदाधि धर्मतः प्रतिपाल्यते ॥	च्छा नाश्माभौति सचकसन्दनाहुम या ।
भलक्ति सुपुटा च भावका च कृषेश्ये।	एते सर्ले प्रकृतस्य स्थितौ विष्णोभीहासनः।	तया राजायकान्दरचं विचिन्नेन्दं विजित्तकात
घरतेथ जनाटेश समया उत्तरीर्हणाः।	विश्विभूता राभानी वे चान्ते सुनिसत्तम ॥	दृष्टादृष्टांख जार्नीयासमावानरिदीयसः।
बबाटोपस्तास्तिमी रेखाः स्यु: भ्रातविधास्।	ये भविष्यानित यश्तीताः चर्त्रभृतेत्रका हिचा।	चरेश्वरास्त्रया भ्रजोरचेश्रवाः ध्यक्तः।
हुम्य खात्तनस्हिभिस्युः, पश्चनवत्रयः॥	त सर्वे पर्वमृतस्य विधोरं दा दिनोत्तम ॥"	विश्वासीन तुकर्त्रयो राक्तासिवासम्बद्धयः।
हेवाकारे; प्रिरोधिक्तु हुया निकाशिरा धनी :	प्रति श्रीविषापुरासे प्रथमे भी २२ लाभायः ॥*	कार्ययोगाद्मिचेइ विश्वजीत नराधिषः ।
ष्डुबतच्चतुर्इस्बीरलः, चप्रस्वतीः वृषः ॥"	ভূল ভাষাৰা।	स्थान हिन्न चर्चन या क्यु गुरुश विदित्त स्था।
इति सास्कृतरकाति चर्णनाम ६६ व्यध्याय: ।	"एदं खडास स्वास स्थावराम करास च।	भवितर्घ वर्ष्ट्रिण न कामवश्रविक्ति।
অন্ধি আং।	बका क्रमेण राज्यानि कार्दशस्प्रचुक्तमे ॥	प्राथासा सन्तिष्येव तती स्थी सर्दास्ता।
ंगःथिवस्य तुवन्सासि श्रायानास्विकत्त्राभाः।	द्विजानां वीरुधा सेव नस्त्राणां अर्षे: यह।	जवाचाननारं पौरा विकक्षीत तत्रीशिर्सन
स्कृति की महीवाल: सन्बिंध परी नयेंद्।	यक्तानां तपसार्विय सीमं राज्येश्ययनस्य ॥	वस्त्रीनानविज्ञिते विश्विति विज्ञितीयते ।
राच्य पालकतं निर्द्धं सक्षध्रसंपर (वय: ।	इस्यतिच सर्वेषां दशयद्भिर्मामपि।	सीर्शनताता जितामाता प्रभुवर्शेण वाधत
निच्चता मर्थेन्यां निधिति धन्ति स्ति साल देत्।	स्मुकाभाधिपत्ते च कार्य राज्येश्चर्यच्यत् ।	तकात् आमारयः पूर्वे जयाः पुत्र मही भन
प्रथ प्रयं विविक्योबास्यक्टरंन कार्येयुः।	चादिल्याना प्रतिचिषु वस्त्रामध पावसम्।	तच्चवे हि चयो राज्यो राज्य नक्ष्मति तैतिन
सालाक्षर प्रवाद्यये च थथाद्वारकारका ।	प्रजापतीनां दशक्ष मस्तामध गासवम् ॥	कामः क्रांधच वोगच मरी मानस्तयेगच ।
द्रली चीरशुसङ्गीठ गस्थते ~	देवानामच राजान महार दि	चत्रसञ्ज्ञाको इति चुमचीसताम्। • असम्बद्धान्याकार स्थलां रक्तर समाधिका
भरताह मधीय को वाचि दूवनत् ।	पारायबन्ध्य भागी यहाको स्वमभवम् ।	काभप्रसक्तमात्रान स्त्रमा दक्क नमालियम्

र्ग्नदेत्तया जोधानवृत्ताद क्रिकेचे तन् स्मैब तचा सी गाटन देव: ऐस इति देसान् पुरञ्जयम् ॥ ाचितें जिंत**ं स**र्व्य सङ्गेत सहासाना ! वा विवक्षयेदैनान् घडतीर्घास महीणितः॥ तकी किलभ्टङ्गाणी वक्रशासम्बद्धियाम् : ार लोच्चाहार्गा प्रिटीत चरिनं वृष: ॥" तान सञ्जप्रद्विता। की किलान् माधुर्ध्वस्। ान प्रपीड्या स्पर्धादानम्। बकाकृ ग्राच्-के रकायनाम्। वालात् दुर्परियेवम्। वरिष्डनस्थित्रती सपेग्रहणाय सृक्तर्या श्वा-म्योपनञ्च । इनिस्य सार्घाणितम् । लोह-ति संस्थानम् ॥

श्चिकम्य कियां कुन्यादिषाचे सन्त्रेश्वर:। पिपौलिकाराच काले अप: ग्रन्थं ग्रेग ॥" ग्रकस्य उनकस्य राजी काकावस्कव्यक्तमः। शिकाना मेनावहृत्यं सर्धभाषामञ्जूष रामिविस्फलिङ्गानां बीजचेष्टा च प्राप्यावे: 1 द्रमध्यरूपमा नोवाँषं पृथिवीचिता ॥" विस्कृतिङ्गात् दूरात् राष्ट्रः। वीजाव्यक्ष-क्यादनम्। उषाकाले चन्द्रः सुखदाबी कालेगः स्वंम्यं: प्रीते सुखदायी काले न। एवं कालाभुमाईस सुखद:स-

कानि पद्मश्रमणुकिन्धा गुर्विकीक्सनान्। वृषेण चार्या नथा चरडासबीविन: ॥" ति निष्टेणस्यम्। पञ्चात् करहक्षमीपनं मुखना च । प्रास्मातः भ्वापि प्राचनः त । यथा प्रासीट्रहामुक्तः परीकृति न । भूतिन्या चार्तिकाषमभुः गुर्किस्थाः काकेश्यादानम्। यकानाधी(वन ही क्रामॉभ्रसी दर्भसिया असदित्रीयाति। क्षियभगोभागां तहस्योर्म्हीपति:। ण पद्ध कुर्व्यात सहीपालनक्षीएं। खतुरी माधान् वार्वीधरीव भूतलम्। ायचेत्तथः लोकान् परिचारीर्महीपतिः ॥" । रिश्वेदानादिभि:।

ानहीं यथा स्टबंस्तीयं हरति रक्षिः। अभ्यूषाचेन लक्षा मुख्यादिना नृष्:॥ न्त प्रियहेक्यी प्राप्ते क∖के वियच्छति । ष्रयाधियौ राजा दुरादुरी सभी भदेत्। मालीक्य यथा प्रीतिभान् जायते वरः। न प्रणाः सर्वा निर्जुतास्त स्वरियतम् ॥ खबंध्रतेषु निराह्यस्ते छया। रेजपभाषे; पौरासाळारिवन्त्रष्ट र येनं कामधिनां परियंश्य मानसम्। क्ष व धन्म (न् स राजा सर्गान्डक्स् (न ॥" द्वयोजनैः।

वाहिसी सढ़ाव सधकी चिलिताहरान्। ोलि निजेधमें म राजासाँग्डक्ट्रि॥" प (व्या: पर्दिन:।

भी न भीए नायस्त्र राष

सर्वं भारत महत्र च च चाचतम ।

स्तराञ्च पर सद तथतहृष्ट हवार्यम् क्ष्मिस्स वर्ग मास्ति व प्रवृत्तिभा । पालनेनैय भ्याना सनझली सहीपति:। सस्यक पानविना भागं ध्रम्मेन्याप्नीति वै यतः॥ एकसाचरते राजा चात्र्वर्णस्य र्चार्यः । स मुखी विद्यस्येष एकस्वेति मनोकताम्॥" इति मार्क्तकेषपुराखी सनालमीपाख्यानाध्याय: तहीका च ॥ ३० ॥ राजाभिष्यस्य विज्ञित-नच्चाणि यथा,---

"पृष्णानुराधा क्येष्ठा च रोफ्कि चीत्तराव्यम्। इसाधिनी रेक्ती च नुवासिधेचनीलयाः ॥" इति भौति:सार्वयह:॥ व्यस्य विवरणं व्यभिवेतप्रवर्दे द्रस्यम्॥ 🕸 ॥ भाजि वर्णनीयानि यथा.---"कृषे की चिष्यमापाञ्चादृष्ठशा किविदेकिनाः।। धर्मप्य(गर्भग्रामग्रस्ताताः: सहयच्याः ॥ प्रभारकोश्रसम्बद्धामीश्रस्यकाता । चौरायंघेयमाकीयेषौर्यंत्रयोदमास्यः ॥"

बाराह उवाचा।

राजाज्ञभच्यी दीको यथा.—

इति विविक्षणतायाम् १कःवनि ३५%सम् ॥४॥

"शृहा भागवता भृत्वा सस अमोपरायणः । ये तुमुज्ञन्ति राजार्स लोमेन च भन्नेन च॥ व्यापदना हि भुझीन राजातन्तु वसुन्धरे। दश्यभेमचसः गि पचानी नश्ते वहा: ॥ भगवदचनं मुला सः मही ग्रसिमद्रनः। उपाच सभुरं वाक्षं सकेलं।कमुखावस्म ॥ धरगय्वाचा।

प्रया तत्त्वीन में देव हृदये हि अवस्थितम् १ को गुदोषो इह राज्ञान्द्र तन्त्रे लंबक्त्मईति॥ तनी भूग्या वन: शुला सर्वधक्षीवरा वर:। प्राच्च नारायको बाक्रां धर्मकामी दसुन्धरास् ॥ वाशाच उवाच ।

ष्टाषु सुन्दरि । तस्त्रेन गुल्लामेतर्हानस्ति । राजाबन्द्र न सीकः वं प्रसेमागवतेः घटा । यदायीय समस्त्रीम राजा लीके प्रदर्शते। शाजनस्तामसी वर्षाः क्षांचन् कामे सुद्रवसम् ॥ व्यपि वा शर्दिनै तेन राजाहन्तु वसुत्यरे। भक्तमस्वादयार्थायन तुमेरोचते अति॥ ततोश्यां मंप्रवच्यामि तन्त्रसूख वसुन्धरे। यथा राज्ञान्त भी व्यं दे स्डिभांगवते: सुमी: ॥ स्थापिथित्वा तुर्माई विविध दर्शन सम्पर्णा। क्षनधार्यप्रद्वानि दक्षा भारयते रूपि 🛭 किल्लं भागवने सालं सम प्राप्त प्रीयकम्। सङ्गानस्तु परारोहि न स पापेन जिळते। ध्वं विष्युवनः भ्रत्वा धरकी श्वंतिवन्ता। वाराइक्टिंगर्सं देवं प्रत्युवाच वरावना ॥" *॥ नर्त्रभीचनप्राथश्विकाचि यथा —

धर्ययाचा । "राजाद्यस् ततो सुला शुहो भागवतः शुनिः।] वैन उद्यात तक अपि चनाहैन।

ष र ४ चना ६ स्यक्ष पंचन से देशियध्य स्वसी व शाक्ये

तरः ना सनुवा विष राजातस्त्रोपसुद्धकाः 🛊 धकं चान्द्रायणं अलग तप्तरासकृषः गुष्त्रलम्। क्यात सामापनवीनं श्रीय सुवात किल्वियातः। भका वै राजी क्लानि दर्क कर्मा सभारभेत। भ तस्ये बापहार्था 2 स्ति बसुधे वे वर्षी अस । एवसेय न भीक्षायं राजाज्ञ न कहा चन्। समाच प्रिथकामाय यहीच्हित परमा स्रतिक र रथादि वाराई राजात्तभन्तणपायश्चितं वासा ध्याय:॥ 🛊 ॥ व्यपि चः "र। जात तेज आहत स्दान इस्वक्तिम्।

इत्याचिभिधाय,---स्ता चाच्यतमस्यात्रसम्बद्धाः चपयेत्राहम्। सत्या सुक्कः। चरेन् कक्ट्रं रती वित्रभूषभेव च।' इति प्राथिचित्रतस्यम्।

(राजसम्। थया, ऋर्यदे। १०। ८६। ८ "चार्च भवं यत्रमानस्य गाजनि।" ⁶ खर्च यजमानस्य राजनि राजनायं सुद व्यानवं समय दान प्रवः।" दनि तहास्रो स्यमः ॥)

राजातनः, पु, (राचानं चासतीति । व्यत सानवन সমেদি 🕂 "বাত্ৰম কৰে দি।" ভকাতে হু । ৯৮। इति युच्।) पियालष्टचः!। इति प्रव्हमाला। राजादनं, की, (राजभिरुद्धे प्रति। बाह भन्नशे ∸कर्म्माख ल्युटा) धौकिका। प्रियाला। किंगुज:। इति सेदिनी: ने, २०५॥ (यथा सुर्थते । १। १६। स्वयापकी । "हाङ्मासलकं द्राजा सञ्जूरं मण्डयकम्। गाजारनं मात्तुङ्गं प्रकार्यो प्रशस्यते ॥" पुंसिङ्गान्तीरपि इपन्ते। यसम्बद्धाः । २। ३। ४५॥ हेमचल्ला १। २००॥ चौरिसार्थे प्रमायो "राजाइन: स्वीरहत्तः पालाक्षी वानर्शिकः।'

इति वैद्यवार्वसाल।याम् ॥

किंशुकर्छि प्रशंसिको बद्याः,—

"वातयोषः, पत्राष्ट्राः, स्वाहानप्रमान्त्र विशेषकः। राजादनी बसक्षको छ क्तिकार्यो एकी ३ पर ।) राजाबुर्जावी, [न्] चि, (राजः अनुजीवी।) र (जोपकी वी। तस्य कर्माणि यथा, —

मत्स्य उवाच ।

"यषासुवर्णितवं स्वास्त्रासो राजीयजीविगः। नपाने कथयिष्यासि नियोध सद्ती सस । व्याच्या सळ्योत्सनाकार्यमा खण्चत्या रविश्वयन। अधिया वचनम्तस्य म इलायं नदा वच । खरुजूलं प्रियम स्य वक्तयं द्वानसंसाह। रहींगतस्य वक्तथस्यियं यद्वितं भवेत्। परार्थमस्य दक्षच 'खसी वतिस मार्गप। सार्थः मुल्डिक्नियो न खबम् कराचन । कार्था। भिचातः मर्बेषु रचितवः प्रयवतः । न च डिंग्डे धर्न कि फिसियुक्तीन च कर्मावा नीमचनसः क्षयाराश्चरित्रोजपैत

राजास्

शत्त्रचनतम् कय्यवध्यस्य चेपितम्॥ स्वतीतं नकतस्य तः इष्ट स्वप्ययेग इत्र ससीक्ष्यकांयं नज्ञास्त्री यज

बृताहित तरिवास्य कौ प्रलब्ध पर्याप्ततः।
प्रत्यते कौ प्रताधारय राजान च विशेषयन्॥
चनाः प्रथमध्यने धरहते: समामते:।
सर्वा न प्रवेदानन्। बिना पाणिवधामभभ् ॥
नि स्वितासादमानं प्रयक्षेत च मीत्रयेत्।
चच मुद्धं भवदान्नो न तक्षोति प्रताधायन्॥
नवस आवितं यत् स्वाहास्वाहास्यं ह्योत्तमः।।
न तम् संभाववेद्षोति तदा राजः पियो भवत्॥
स्वाह्यस्यस्य स्वाह्यस्य स्वाह्यस्य

व्यष्ट (वं करवाणीति वार्ष्यं राजा विजा-

वाधीवस्थाच विद्याप कार्यमेव तथा भवेतु। सत्तर क्रियमारीऽस्मिन् लाघतन्तुवनीत् घुवस् । राज्ञ पियाश्यि याक्यानि न चात्वयं प्रापृतः। द हास्त्रप्रीषस भवत चापि सक्टीमुखः॥ गातिकता ग निकेता न च महारिकक्तया ! व्याक्रमस्मावितचीय न भवित् ऋषधन ॥ दुष्यानि नरेन्द्रस्थ न नुर्धकी तेथेन् अस्ति। वस भ्राक्तमलङ्कारं राज्ञा इत्तव धारवेत्॥ बौदार्योग न तद्यमत्रकी भूतिमिन्छत।। सञ्जीवासमं कार्या दिवास्त्र न कार्यन् ॥ वानिहिं है तथा द्वारे प्रतिशत कराचन। मण प्राप्तीत् राजानमदीय्याम् च स्मिप। राञ्चल इक्तिसे पार्थ याने चौपविभित्तणा। पुरकानुतथा पत्रातासनन्तु विग्रहितम्। ज्मा निष्ठीयनं कामं कीर्प पर्यत्विकाश्रयम् । भुक्षदी बाक्तसुद्रारं नसमीप दिवर्जधन् । स्वयं तन म अरुवीत न्यम्या स्वापनन्तया । स्वगुणास्त्रायने चेंद्र पर्मेच प्रसौज्येत ! इस्य निर्मालं सत्या परां भतिसपाधितै:। सहनाविमामेभीयं निसं राज्यसनस्वितः । श्रका नीत्त ६ पेयुन्धं नाश्तिकां स्वयान्तवा। चापसाध्य परिष्ठाच्यं निर्द्धराचानुकीविना ह त्रुतेन विद्याप्रिस्तेश्व संयोध्यात्मानमात्रामः। राजसर्वा सतः फुर्कक्षाद्धतये स्कृतिवृद्धिर्वाम् । नमस्कार्याः सहा चास्य पुत्तनासमानियाः। माचरेश्वास्य विश्वासी म सु कार्यः अष्यान ॥ वर्ष्णवास्य म मृवात् कार्स ज्याशयापदि । हित प्रथम वसन (इते: सह स्निचितम्। पित्तचीवास विचीधं नितामेवीपणीविना । भर्तराहाधनं कुथात् चिलाजी भागवः स्थाम् ॥ रामाध्यामी चेवास्य विद्योगी भूतिमिच्छता : विजेडिसि विरक्तरत रसी हिसिशा कार्येन ह वरकः वारणेक्षाणं वित्रश्चान्यद्यन्तर्था। षामानहैनकं शला फजनार्थ करोति च । भनोपोश्री मर्कापालाः प्रसद्धीश्रीय च निष्यावाः। निवा न शर्म, बहुति कृतिकहेत् बरीधि च न

तो व

है। यथा

प्य र अन सु सकं सु सुप्रयच्च वर्षेष्टते ॥
अय सु दोव विप्रांस वाकाभञ्च करोति च लकात विस्रक्षेत्रव गुगम तीमंने स्ति ॥
दिर त्वाययान्यच कियागि च वर्षाय !
विरक्तानचारं द्वीतन् व्यय रक्तस्य जच्चाप् ॥
द्वाय प्रशो भवति वायवं ग्रहाति चास्रात् ।
कुणानादिपरिप्रती संगयक्ति चानाम् ॥
विरक्तद्वीतं चास्य रच्छे च न प्रदृते ।
वायते स्टवर्नः श्वना तत्व तु नत्कयाम् ॥
व्यायाय्यपि वान्यानि सवुक्ताकाभागस्ति ।
उपायनच महाति चात्रि सवुक्ताकाभागस्ति ।
व्यायनच महाति चात्रक्ताकाभागस्ति ।
द्वायनच महाति चात्रक्ताकाभागस्ति ॥
द्वायनच महाति चात्रक्ताकाभागस्ति ॥
द्वायनच महाति चात्रक्ताकाभागस्ति ॥
द्वायनच महाति चात्रक्ताक्ताविष्ठ ॥
द्वायन्तु न अचीत् पूर्व विरक्तमपि सैविनम् ॥
सिसं न चाप्रसम् तथा च सर्वं

त्यजन्ति ये निर्देशमधमेयम् । प्रस् विश्वियाच ते अजन्ति स्रोत्त्यामासरश्च्यज्ञस्य ॥" इति मनस्यप्रास्य राजधन्ते चातुकीविष्टस्तिनाम २१६ षास्टायः॥

राजाएनी, को, (राजाधरवति या। खर् + फंधीय जुट्। हीप्।) इत्तविशेषः। जीरिशी इति भाषा। तस्यायः। राजपकः ६ जीरे- ह्यः: ३ मुपद्सः ३ निष्योजः ५ समुष्यः ६ जपीरः ७ भाष्योह्नः प जीरे ६ मुच्छ- प्रमारः १ भाष्योह्नः प जीरे ६ मुच्छ- प्रमारः १ भीष्यः १३ हिम्स्यः ११ ज्या स्थाः। सम्राज्यः १४ चीर्यः ११ च्या स्थाः। सम्राज्यः । प्राज्यः । सम्राज्यः । सम्राज्यः । सम्राज्यः । स्थाः सम्या स्थाः । स्थाः सम्या स्थाः स्थाः सम्या स्थाः स्थाः सम्या स्थाः स्

"चीरिकाषाः पर्यस्थं क्यं किन्नं चिमं गुरु। स्रणास्त्रक्शंमदमामित्तचयदीषचयात्रजित् ॥" इति भाषप्रकाणः ॥

राचार्त्रं, की, (राचयीग्यसस्। ख्यामां राचा दिवा।) धन्वदेशोक्षवयाविषियः। तत्व-धान्यश्चित्रं राचाचेन् इ सेवेन्द्रकतम् ध दाच्यश्चित्रं राचधान्यम् ६ राचेटम् ० दीर्षेत्र्रकम् म। बस्य सुरुः। जिल्लोबद्रत्वम्। स्वास्थलम्। मधुरूषम्। खस्लम्। हीपन-त्वम्। वक्तकारित्वम्। प्रधलम्। सीन्द्रियोध-एडिस्चच् । दित राचनित्रंग्टः॥ (राजः ख्याम्।) राजखामिकास्तरम्। बल्लोबिध-प्राथिच्नि राजक्र्यं न्द्र्ये॥ (राजाः-भाषाच्नि राजक्र्यं न्द्र्ये॥ (राजाः-भाषाच्या हि तेनोद्वाचिमेवति। व्या, महः। ३। २१ए।

"राजान तेज जारते ज्यात जन्मधीयम्। जानुः प्रतर्णकारातं यश्चमाध्यातिनः॥") राजान्तः, पुं, (ज्ञाच्याणां राजा जीन्नवात्। राजदनादिकात् गरिनगतः।) ज्ञाच्यापिः। राजदनादिकात् गरिनगतः।

बोल्लवा इसप्रस्थाः ६ वासेष्टा व

वृष्ण सभ प चात्य प्रवरण को स्वल्यम वहस्त्रस्य पित्तर् हरूलम् सुपक्षस्य वस्य गुणः... सः दुलस् , मधुरलस् , पृष्टिभीय दलप्रस्त्रस्य । इति राजनिर्देग्दः ॥ चापि च । "राजास्त्रस्य चान्नातः नामाको राजपुत्रस्य । राजास्त्रस्य चान्नातः विषदं घीतालं गुरः । याहि कृषं विषयाध्यातकृत् कप्रापत्तन्त ।"

राजास्तः, ग्रे, (श्रम्भागं राजा श्रेष्ठलात् । राज-एक्साहित्यात् पर्शापातः ।) श्रम्भवेतसः । इति राजनिर्घेदः ॥

राजाकी: मूं, (खकीमां राजा श्रेष्ठलात।)
भौताकैष्टचा:। स्वास्त खाक्षन्द इति भाषा।
तस्त्रीयाव:। वसुकः, २ चकीः ३ सन्दारः ३
गगन्दपकः ५ काष्टीचाः ६ वदायुष्यः ६। इति
राजविधेग्दः॥ चक्षकीः ८ प्रताप्रभः ६। इति
प्रस्टरक्षावसी॥

रावाहीं, कीं, (रावानमहित्ति। वह के चया।)
वागुरु । (काल पर्यायो यया,—
"वागुरु प्रवरं लोखं रावाहीं योगजन्तया।
वंशिकं क्षमित्रं वापि क्षमित्रभ्यमार्थकम्॥"
इति भावप्रकाणस्य पूर्ववक्षे प्रयमे भागि।)
राजयोदीं, वि। इति महिनी। है, २३॥
(यथा, गी॰ रामाय्ये। ३। १८। १२।
"त्येरस्पपनं में क्रमक्ष्मस्य धर्येणम्।
राजाहीं व रमाति रत्मानी वये भूवम्॥")
राजाहीं, स्ती, (राजी/कां।) कम्:। इति
राजाहीं, स्ती, (राजी/कां।) कम्:। इति

राजाकान्, स्वी, (चलावृनी राजा। राज-स्नारितान परित्यान:।) सादुत्नी। मिटा लाड इति भाषा। नवायायः। महातुन्नी र मधुराकान्नी इ भावाकान्न: १ तुन्नकः ५ भच्याकान्न: ६ स्वतान्नी २ भिष्तुमी ६। स्वश्याः प्रवाह्याः। हस्यत्वा नक्षित्रहर-सम्। गुरुष्यः। इति मर्वविनीरः।

राजातुकः, पुं, (आजुनां राजा। ततः सारे कृत्।) महाकृदः। इति ह्रावानी। १०१ । राजावनैः, पुं, (राजानं आवनैयित व्यानव्दः अतीति। व्या+ इत्+ कृत्यः प्रवान व्यानविः, पुंतः प्रोप्तमान कावनी यक्षः।) उपरानिः प्रेप्तमान कावनी यक्षः। उपरानिः १ वृद्धः प्रविः हिन्दी माघा। तन्मव्याः। वृद्धाः वृद्धः २ राजाशावनेकः इ व्यानमानिः १ व्यानमानिः १ व्यानमानिः १ व्यानमानिः १ व्यानमानिः । वृद्धः प्रविः प्रविः प्रविः प्रविः । विद्यानविः । विद्

"राजावन्तीपसम्बासस्य सदासवैद्यावि ।"

तवस्य दुवा

विद्विष्ट मि 'बाजीव' ।

भावप्रकाशस्य पूर्वस्यक्ते प्रचसे सामे ।)

, पू, (खड़ीनां राजा। राजदन्तादि-

स्रानिपातः ।) हिसुखसपैः । तस्यस्यीयः ।

াছে ২ বিলাৰার্ছা ব্রষায়ুছ: ৪।

[ब्द्रतावली। चर्चीर्या: पू। इति

शैं (श्राम्कने इति ।श्राच+"वसिवशि-

'जीति।" उग्रा॰ ८।१२८। इति द^{्रम्}।)

प्रात्त सेरिकी : के, १८॥ (यथा, सदा-

पुच्च विशेष:। सतु ऐसपीच:। यथा,

ो, सुदामेनानायो; पुदान् प्रचारी 🖙)

क्ती, (राभतेयाः श्वनं ख्वा

बत इलाम्।) फेंद्रारीः। द्राञ्चकीम:≀

इति मेदिनी। की, १८५॥ पडिति:।

भावन्द्रः। ऋषासर्थपः। सर्वाधायः।

चुधासिनननः इ कि शिक्ता ३ व्यासुरी ५।

.राद्धार्थः स्तृत(श्रिकनन: ह समुर्री ७ ।

ीका। रक्तावर्णे वर्षपः ! राष्ट्रदति भाषा।

१। राजी ६ स्नाप्तरी हरक्तिकाट

प ५ कीच्याग्या ६ मध्विका०

प चुनकः ६ चवः १०। चस्या गुराः।

। तिलासम्। उषासम्। वातपीचा-

क्षिशुद्धाञ्जसित्रथयाधिसम्। दाष्टपित्त-

। तत्तियसुधाः । नीक्शात्वम् । वातादि-

ध्वम् । शिशिर्वम् । युक्कराङ्क्वम् ।

ः लग्राह्मारमात्रालपः। तत्मनगुगाः।

। उपावस्। ऋसिकातकपक्रास्य-

। खादुलम्। षत्त्रशयनवारिक्षपः।

१२(चिका ती क्यान्सा चुच्च निकास**री**।

क्षप्रित्तकी बीच्छी आधा रक्तप्रित्तक नृ।

पासिदा वसङ्ग्रहको तसभी न स्रोप्।

क्या विश्वविक सङ्गु खळापि राजिका॥"

ह ,पु, (राजिकाथा: फलमिव फलमस्य ।)

स्त्री, (राजीभूगानि स्विवद्वानि

इति भावप्रकाश्यः ।

तास्थित्रकः, इतस्यः, साम्यस्थेपः, ॥

जनिषेश्दः ॥ च्यपि च ।

(यथा, स्रमासप्ताम् ॥ ६६६ । त शोसराजि: सानग्रकोर्गाश्च खेखेव ॥")

पषुष्यवसास्ति स्वनलोजितराजयः।

च्यमेला: सम्बद्धीहर्द्यन्तिस्म् ॥"

ष्ट्राप ।

। ७ । २० । ६२ ।

रते । १ । २५ । २५ १ एक्षप्रकेशायं शान्तिं अयसनेनसम्। राध्य

राजितेतु तरुह, प्रवर्तते ") राजी, स्त्री, (राजि + क्रदिकाराटिति डीष्।) विच्छित्रपदिक्ताः इति श्र**्ट्र**कावजीः।

भग्रातुर्यस्य विषयप्रेमभागवतास्यः ॥

विजीधकाञ्चक्तीसन्तभावश्चनगरास्वितस्। वर्षोलाधर्वेचभवटाचर्यक्कस्याः ।

यसच्य यसुना चैव धमली तु त्रभूवतु; ॥* द्ति सात्ये ११ अधाय ।

कांख:। इति। हमचन्द:। नोली इति राज निर्धेष्टः॥ 🛩 ॥ (प्रतीची हिक्। समा, इहान्द्रोस्योपनिषदि । ३११५२ । "सम्ब्र प्राची

दिक सुचुनीम चहराना नाम दाखका राज्ञी नाम प्रतीची सुभूता नामोदीचीति। 'तथाराकौ कास प्रतीचो पश्चिमा दिवासो

राजा वर्णेनाधिष्ठिता सम्बार्गायोगाहाः! इति श्राष्ट्रसाव्यम्।) राज्यं, स्ती, (राज्ञो भाव: कम्मै वा। राजन्+ "प्रत्यक्तपुर्देश्वितादिश्वीयक।"५ । १ । १२ व्य

इयि वन्:) शाद्य इहम्। तत्प्रथाव। नीष्टत् २ सस्टलस् ३ जनपदः ६ देशः ५ प्रदेश: ६ दिवय: ६ राष्ट्रम् च उपवर्तनम् ८ इति म्ब्र्वावनी । न्यसरस्ति नीव्ननपदी

अङ्बङ्गालङ्गप्यानसम्बन्धानारी सम्ब लेन खाति गामसम्बद्ध । देश्यिषयो प्रदर्भगादि **ण** कारपदे जनपर्मसुद्रये । कारपदेवार्ध्ये धवन-निर्णलस्थानसाची थ। एपाधिमेद्देन ऐपादिविक

दय: पर्वेवेन्द्रयाः। श्रायपरे। यनचायुक्तस्। इति भरत । ५ । तस्य खन्तं सङ्गानि च "परस्येवोपकारीई सप्ताङ्गं राज्यस्थ्यते ॥ च्यमाळराषु दुर्शीय की पी एक च पच मः। शनाः प्रक्रतयस्तद्वदिक्तिगीयोस्टाह्नमाः ।

सभप्रकृतिकं राज्यमित्वतस्य छत्तस्य हिः। षौरश्रेथी तरङ्गच नुवन ग्रन्ददेशिंगः॥ खान्यमात्यः सुद्धत् कोषो राषं दुर्शे वर्ज तथः। पोरियोगी चराच्याङ्गं प्रकृतिचा सर्वेत् दयम्।" इति ग्रब्द्रसावली।

"सत्ताधिप्रत्यं राज्यं स्थात् साम्बान्यं दशस्यक्री।

इतक्षे मरोग्राप

एत(: पच तथा मिर्च सप्तमं पृथिवीपनि ।

भिद्धार्थम् । सामान्धेन पर्यागस्थीनाम् । नीष्टरा

"राजीवभा स्टबो चेवां राजीशि: परितं: इत: ∉" राजीयान् सिं इतुरहां स्र भग्नाव्हां के बर्ध्वप्र: ") इकी। दनि। जिलाफ ग्रेष:॥ धारस्पची।

ভান ভাৰাৰ।

इति कविकल्पनताथाध् १ स्तवके ३ शुसुम्ब ऋथेपद्धाः: प्रसाखानारं यथा,---"विवस्तान् कप्रयपात् पूर्वेकसिक्यस्मयत पूर्यः तस्य पकीचयं तहत् संज्ञाराजी प्रशासका। रैवतस्य सुता राजी रैवन्तं सुद्ववे सुतस्य : प्रभा प्रभावं सुपुर्व लाखी संज्ञा तथा सहस् ।

ग्रस्टबाह्यकोरोजनाशीमध्यविज्ययम्। जोसालिश्रीकिन्द्रहोरपादयुग्मनखं क्रमान ॥"

(अश्वि:। यथा, भाषि। ३ । ६ । "राजीवश्कीवश्कीसम्ब भुगान्तमुचान्तरिभिक्तराम् ।")

राजिका। (अस्या ग्रमा यथा,---"राजीतराजिकाती इत्त्रात्वा चाचिकासारी । चाव; चातासिक्षमकः क्रसिकः क्षयासर्थेप:॥"

इति भाववकाग्रस्य पूर्वस्वकी प्रथमभागे।) रक्तवक्षियेप:। इति राभविषेयुः, स श्राजीपतः, पुं, (राजीभूतानि श्रीखबद्धानि मक्तानि यस्य ।) पटोल: । इति सात्रनिर्धस्ट: ॥

(तथास्त्र पर्यायः,।

"पटोल: कुलनास्तिताः पाण्डकः कक्षेत्रच्छदः। राजीपसः, पाळ्पको राजियकारमापसः।

वीजगर्भ: युनीक्षक कुछन्दा का समञ्जन: 🕍

इति भावप्रकाशस्य पृष्टंखर्डं प्रथसभागे ॥) राजीनं, स्ती, (राजी स्वर्शागरस्यासीति।

राजी + "चन्छेभ्यो? मि इप्राते ।"५ । ३ । ३०६।

इत्रख वार्त्तिकं (त्या व:) प्रद्मम् । दत्यमरः । १ ! १० । ৪१ ६ (घया, क्षसारी । ३ । ३५ । "उत्तर्नपाथिद्यचक्षित्रेश्रात् प्रकृताजीवसिवाष्ट्रमधी॥") शकीयः पुं, (शाची स्रस्यक्ति। शकी+वः।)

इर्मिनेद:। (सम्य तत्तर्णं वद्या,---

इत्यमरः ॥ राजोपजीविति, चि । इत्यनायः ॥

तसाद्यगुणी राजा राजेन्तः परिकीर्नितः ॥"

सनु: । ५ । १६ ।

राचनिर्घेग्ट: ।

(यया, रहु: ११। ५०।

धी इंडर्ज़्यक्ती च प्रोमा

इति भावप्रकास्य पृज्यसम्बद्धे दिनीये भाग ।) शृष्टकीनभेदः। इति मेहिगी। ते, १८॥ (वधा, "पार्टी नरो हिलाबार्टी भिष्यक्ती स्थाक्ष स्थी:।

राजेकः, पुं. (राजशु इन्द्र इय श्रीष्ठलाय ।) मकः वेश्वरात् दश्रपुर्णी साजाः। धशाः,---"चतुर्वोजनपर्यन्तर्भाशकारं हुवस्य च । यो राजा तच्छतगुवाः स स्व सक्केबरः।

इति व सबिवर्त्ते श्रीक्षणानन्यसम्हे द् सधाय:॥ (राजश्रेष्ठ:। यथा, महाभारत १२।८५।८५। "कभैगोरिन राजेन्द्र । धनीच सुमदान् सत: ॥") राजोदेजनसंभकः, ग्रं, (रासोदेजन इति संज्ञा

यखा। ततः कन्।) भृताचुप्रप्रशाः इति

राजी, स्त्री, (राज: पत्नी। राजन् + सीप्। सञ्चा, राजित इति। राज + क्षित्। ततः स्तियां

कीम्।) राजपतीः राखी दति साधा। "तवोष्यचतु पादापु राष्ट्रा राष्ट्री च माजधी

थस्था,।) चौनाकर्कती। इति राष-

ष : इति राजविषेद्ध: #

्ष्यशुच्यते ।" **t**fa

र्, (राजी रेखास्यक्षेति। राजि+

लागलच्। यदा, राचिं वातीति। THREAT THE **支援 1 以 1 代4 1**

इस्राहि प्रवोधचन्द्रोहर्ये समावाक्यम् ॥

दंशोद्धवः। वया,---

राष्ट्रीय:, चि. (शाफ़ी निवासी स्था। राष्ट्र+

"अयनां प्राज्ञसमानं दुक्त्विमित नी व्यति ।

"हडाच्ह:।" ४:२:१२४। इति ऋ:।) साह-

रादा

पिष्टराचिका५ सिलदग्रसिप्रितस्यागान-

खाडाहि। रायतः दिनि गाषा। यथा,---

'सत्तर्ग्य निविचेत्तर्जे सर्व जीरवाहिङ्ग च ।

जन्मान्तच बढवान् सकलात्पि सक्तयेत् ।

श्कालसाञ बटको भणकद्रीचनो गुरु: 1

विवन्दसहिदार्था व भीक्षणः प्रकापदः।

_{व्या}का, क्यो. ्राच्या सर्वत्य च्यक्तः स्विद्धाः , ,

पिना ।"

राज़ि"

राजेस्तु प्रचरं यावन् तन कर्मयं ययोक्त का

ग्र्वंबी: प्रथमे यामे लानि क्वर्यादनन्द्रित. ६"

इति रिकाकर ॥

हिचोदिताचि कर्मनाचि प्रश्नादात् प्रतिसानि

```
राज्यस्यातिरोचित्या पाचन्या तरेसु भ वयेन्॥"
                                              राष्ट्रीयश्रीनिवासीलां तब्सानं स्थलतीऽचतु॥
                                                                                             वाज्ञवस्क्राङ्गिरची।
             इति भावयकाणे क्षलाञ्चवर्गः।
                                                                   इति सलमासवस्त्रम् ॥
                                                                                            "उपास प(चमां सन्धां हत्याधींसानुपासः प
<del>खा</del>ए, इती, (राव्यस्य अङ्गम् ।) राज्यस्योपाय:।
                                            राजं, क्षी ज्ञानम् । यथा,----
                                                                                             भ्रती: परिहती मुद्धा नातिल्यों । य संविधीन ।
 त्रस्थीयः। प्रसन्तिः २। तम् स्वरुविधे यथा।
                                              "राज्ञ भागवचर्ग जानं प्रचविष्ठं स्तुतम्।
                                                                                             याभिहोतीपासने सामिपरे। उपाख वैति
 बासी १ असात: २ सुद्धम ३ क्षीय: 8
                                              रीनेट पक्षशाचक प्रवहत्तिः सनीविधः ॥″
                                                                                             चकारो वैद्यदेवाहिकं समुचिनोति । स्विधान
 शहसूध दुर्शम ६ बलम् ७ पौराजा यंग-
                                               दांत रार्ट्यसराजे प्रथमराची १ मध्याय: ।
                                                                                             खरेत्। तथा च विषाप्राणम् ।
 वश्च ८। द्रत्यसरः । २। ८। १८ । "कास्या-
                                              ( राचि: । घषा, सहाभारते । १३ ।१६६।११।
                                                                                             "पुन: प्रक्रिपादाय क्षायक्षयवनीपते ।
 रक सप्त गुरस्यनोकश्रेणयस राज्याङ्गणह-
                                              "चेनप्रतिग्रहे चेन महस्रमक्योन्त्या।
                                                                                             वैश्वदेवनिमत्तं वै पत्न्या माह्वे विज्ञं इरेत।
 प्रक्षप्रद्वाधाः। गण्यं समाङ्ग्। कस्य-
                                              की (स राजासम्मेषिला नेन पापाहिसकाते. ॥")
                                                                                             चातिषिधामतं सच खण्का पूजवेद्ध्य ।
 विकार चाराद्वचिव्यवमेन दक्षितस्। यद्ताः
                                            राचनं, की (राचं द्वानं तन कायनीति। की +
                                                                                             दिनातियौ त विसुखे गरी यत पातकं भवेत।
 काम दक्षीय ।
                                              कः । ) पद्मराचम् । इति मेदिनी । के, ९७६ ॥
                                                                                             सदेवारमुणं पुंसां ख्यों है विसुखे गते "
 खाल्यमात्यकराषुच दुगे कोर्या वर्लमुत्तन्।
                                            राजक:, पुं, स्कार्थ देशागृह्यासी । इति
                                                                                             स्थॉढ़ भानं गते स्थें। तथ(,---
 परसारोपकादी इंसप्ताङ्गं राज्यस्थात ।
                                              मेदिनी। कें, १८६॥
                                                                                             "क्रतपादादिशीचस्तु सुद्धा सार्यं नती सही।
 गौर्धिएया बद्धाराङ्गमीप साम्यं प्रकीर्श्वन-
                                            राचि:, की, गानि दशति कर्माची वसर निद्राह-
                                                                                             शक्केंद्रकाटितां अध्यासित दावसर्थाः ग्रुप 🛚 "
 मिति। साम्बाद्धः सप्त पर्यस्थोपकारित्वात्
                                              सुर्खंगा। राहानं + "र(प्राहिश्वां निष्।"
                                                                                             भोजने सावभिति सार्वेषच्यारं प्रामुखात् ।
 राकास्य घाष्ट्रानि उपायाः साधनानि राज्या-
                                              उगा॰ ४।६०। इति चिष्।) इरिहा।
                                                                                             व्यथ राची भ्यनविधिः। मति स्थ्यं भ्ययाच भ
 हाबि प्रकर्ष कृषिन्त गाण्यम् । प्रक्रतयः सहीः
                                              (बधा, सुम्हतं चिकित्वितस्थानं ६ अध्याये ।
                                                                                             पाननीया सा च स्रव्योदयान पूर्व्यसत्त्रोकनीया ।
 क्षभाव इथ्ला: स्ति: प्रक्षति: क्लियाम् । व्यामी
                                                    "लाचा क्षष्ठं सप्रैषा: श्रीनिकेतं
                                                                                             तथा च स्कृति: ।
 र् जा। यभावी भर्ता। सहस्थितम्। सर्वापि-
                                                    राजियोगं चत्रमहंस्य बीजम्।
                                                                                             "भाग्कराहरप्रायानि निषाधिस लिलानि च।
 भागक्षागारं कीष:। ४। एं जनपदवनी भृति:।
                                                    खर्दिकम्बंतच पिष्टः पर्वपी
                                                                                            स्र्यावनाविद्यामि कचारा वेद्यानि आक्रमम्।
 प्रवतादिष्ट्रांसं पूरं दुर्गम्। पनं भेगम्। पीर-
                                                    १९युक्ती ऋलकाडीजयुक्ता: ")
 श्रेगीयस्था मित्रे पुनचसनं पाधाकारणाप-
                                              कतन्त्रीप(विच्छित-सूर्यकिर्मानविक्सन्तालः)
                                                                                             "शुची देशे विविक्ते च योमधेकीयकेषिते ।
 नार्थस्। " दक्षि भारतः । 🗯 । च्यपि 🔫 ।
                                              राभि इति भाषा। नत्ययायः। प्रार्करी १
                                                                                            प्रासुटक्षप्रयमे चैव संविद्यान सदा हुधः।
 "लाम्बसात्यो जनपरी दर्भं इक्श्रक्त येव खः।
                                              নিসাই নিজীখিনী ৪ বিষামা ৬ 'ই জহা ১
                                                                                            मङ्गळां पूर्वाञ्चरभाक्ष (श्रारः स्थाने विद्याय का
 कोषो सिचक धर्मक भन्न(प्रं राज्यसुक्रते ।
                                              चापा ० विभावरी व समस्विधे ६ रजनी १०
                                                                                            वेदिकीर्गादहेमेकी एचा खल्या खप्तित: ।"
 माञ्च्यापि राष्ट्रस्य दर्ज स्वामी प्रकी-
                                              यामिनी ११ तमी १२। इव्यम्सः ।१।८।८॥ भ्यामा
                                                                                            मसं: ।
                                              ९३ चोरा १८ सभ्या १५ तुङ्गी १६ गलम् १०
                                                                                           "खग्रहे प्राक्षित्रः प्रेते ह्यायुवे दिलगापितः ।
 नम्मलाचयाप्राची शाला रक्षः प्रयक्तः ॥
                                              दीया १० वासतेथी १८ तमा २० चमा २१
                                                                                            प्रत्यक्शिराः प्रवासे तुन कदाचिषुदक्शिराः ।"
 म्डज्ररचा कर्त्रणा तथा तेर प्रयक्त.।
                                              श्वाची २२ प्रांशिकी १३ विशिष्या २८
                                                                                            मार्थे ग्रेडियपुरागी।
 षद्भेषी वसाधैकस्य दीष्टमाचर्माः काशीः।
                                              भक्षमेहिनी ए६ भार्करी २६ भया २७
                                                                                            "प्राक्षिरः भवने विद्यान् यनमाशुच्य दक्षिणै ।
व्यक्तस्य हु कर्मन्यः श्रीवरीय सन्दी सिता।
                                              यासुरा २८ निषद्वरी २६। इति प्रव्हरता-
                                                                                            पश्चिमे प्रवला पिन्तां हानि च्छां तथीत्तरे।"
              इति साक्ष्ये १८८ जाधाय: 1
                                              धाडी । बमिति: ३० चाबुरी घा ३१ निक्री ख: ३२
ार्टकी, (राटयति परसरमाक्रायस्थलि।
                                              निट १६। इति चटाधरः । यामवती २८
                                                                                            "नमस्कृळात्यनं विष्णुं समाधिक्यं स्वपेतिक्यः ।"
रट+ विच्+ दन् ! ) युद्धम् । इति चैसचन्द्रः ।
                                              तारा ३५ भूषा ३६ ण्योतियानी ३७ तार-
                                                                                            मार्केक्ट्रेय: १
१।३५२ । ( शाडप्रनीति । रट भाषणी 🕂 स्त्राची
                                              (कि.मी ६ = काली ३६ कल।प्रिनी 8०। इ.सि
                                                                                            "मृत्वानये सम्भाने ए ग्वरूचे चतुष्यये।
षिच ने इद् : ) अस्रास्पित्वी । इत्यासरः । ए ।
                                              म्।जनिष्ठेरहः । 🕸 । तस्याः कार्या यथाः,—
                                                                                            महादेवग्रेड चापि शर्करालोक्पांत्रस् ।
                                              "धरा (रच्च च च्यष्टास मेरोभूगोलकोद्भवा।
                                                                                            धालागोविप्रदेवानां गुरूमान्य नधीपरि ।
हि की, प्रशासिकी। इद्धमन: । ११११५।।
                                              ष्ट्र(या सवेत्तद्रः पात्रिः स्थान सहिरहाद्विम् ॥"
                                                                                            न चापि भवश्वने नामुची नामू(चि: म्हयम् 🛭
ाद्य , पं, सनामरयानदेश:। घषा,--
                                                इति वृद्धियां मणमेशे नामाध्यायः ॥॥॥
                                                                                            नार्वेषामा न नमञ्च नीत्तरापर्यस्त्रः।
'श्राचां सामवर्गोकीं च वःरेन्द्रीगौस्टराट्नाः ॥'
                                              जिद्धदेवाणां राजियेया,--
                                                                                            नानापी मर्कश्रुकी च न च चैत्रहमे नथा ।
                     इपि च्योतिधनन्त्रम् ॥
                                              "मारीन च चराणाच पिटणां भदछनियम्।
                                                                                            खपेदिनि येव:। *। याथ रास्रे सहोत-
ाता स्त्री, खद्याः । श्रीभरा। इति सेदिनी । हि,६६
                                              श्रावापचे दिनं प्रोक्तं पुक्ते राचिः, यकी र्किता k
                                                                                            गामनविधिः। याद्यवस्क्राः।
प्रशेषिक्क - सक् -
                                              दक्षरं वर्षाव व देवामाच रिपानक्षम् ।
                                                                                            "वीक्ष्रक्षेत्रिकाः श्वीकां भारत दुम्मास् संविद्यह
<sup>हिर्म</sup> राइमहत्तम निरममा वतामि राप्त
                                              छत्तराम्बी दिव बोक्ष शामिष इ
                                                                                            मक्ट चार्चे व
                                                                                                                  त्रवस्तु वष्णवेत् 🖍
                                                इति अक्षेपर्वे प्रकृतिकरी १९
                                                                                            च्यी का भी कन्न भिन्ना
```

	रै₿≺	_
राबि'	राद्वि	राबि
क्तरिधिनासम्बद्धः, तच्यः तुब्नासुरादिः,	हुलस्त्रा यन् पनसि तकाद	, क्या द्वाचिषार्थित खाम्मेत
पर्वाश वक्कचार्थिव भवति । तत्र बनादी	तद्त्यत्तर्थे यतितयसिति कथ्यत रः। एवच	युरुषायित तुगर्भाद्धन्यश्विरिति विशेष्:। इच
नो बचाचर्यस्वलगदीयो नास्ति इति	श्राह्यस्ति यहशिसमनं प्राप्तुक्तयाज्ञयस्कायच-	"प्रशेषप्रश्चिमी यासी देशभ्यासेव ती वर्षत्।
चरा । विन्तुपुर्याम् ।	बात् उत् सिताचारायां तहेयम्। दक्षिष्ठः।	यामदर्भ भ्यानस्तु ज्ञामन्याय करवि ॥"
रहमीममावास्थासुने गरी चतुर्देशीम् ।	"श्रुवाद्रीय तुस्तीय सीधुनं योशीवगच्छति ।	द्याह्नित्त्वम् । 🖘 :
नोपसंबंत हादछीच सम प्रयास् ॥"	यखातं तस्य ते पुत्रा चास्रस्याः सूद्रवत्	अध्य राज्ञिषाश्वरसदीवशुगौ ।
ति,। "चतुर्थै श्वरिकातायां इस्मासु च	द्विणा; ॥ ^२	"राची चामरणं रूचं स्निम्धं प्रसपनं दिनः।
रत्यदुर्धतः ब्रह्मार्भे सन्द्धातीति।" स्मन	पराभरः।	चारूचमण्यिष्यन्द् स्याभीनप्रचणायितम्।
ा राची यहर्भाधानसृत्तं तदशीविष्टती	"चतुक्ताताच यो भाष्यी सन्निधी नोपगच्छति।	क्षभमेदीविद्यातीलां राजी जागरणं हितम्।
म्। रजश्युपरते राष्ट्री कानेन फीरण-	च गच्छेत्रस्वं घोरं अक्षक्षेति तथोष्यतं ॥"	हिवाब। यदि वा राजी निदास्थाली छन्।
। इति अञ्चलकित्वल्यलात्। साध्वी	वित्रधावित्रभिधानात् अमित्रिधितस्य समना-	तुस ।
शानादिविचित्रवाभैयोग्येखर्थः । जादाच-	भावे न सोष: ! पुनोत्पत्तिपर्यन्तिक्टविभिस्सन-	न तेवां स्वपतां दीवी 'कासतां वा विश्वीयते ।'
रुवक्षेयत्। इति तुर्जोनिष्टतीतस्परम्।	वियमग्रहः क्रुकेपृशासम्।	द्रति गुजयञ्जभः ॥ ৠ ॥ राची कुलपृत्रायया । "यतु ।
ावपि काशुकीसभवभाचा विद्युपरायम्।	"च्छमुक्षावाभिगासी स्थात् यावत् ग्रुक्तीन वासने।	राचा बुजपुत्रा यया। यतुः राचावेव सद्घापूषा कर्नया वीरवॉन्स्ते ।
। प्रक्रमस्यति हीयेदवापि चायुपः।	करणापक है गायें दि पुत्रक स्थीत्यादन प्रति ॥"	र दिने सर्वया कार्या भासनास्त्रम सुत्रते॥
ररति पुंचासुभयकापि भौतिहा ॥ मन्दा खदारेषु ऋतुमत्सु युघी वजेतु ।	म्हणापनामणाया हि पुत्रन्थात्माद्देश आरा ॥ यतिनद्धसिति प्रेषः । चापन्तमः ।	न १६० चळवा वराच्या अर्थाण्यान सम्बद्धाः सन् गुनः कुलपूषाविध्यम् ।
हिरोब ही नेधु सन्तासे ज्वनत्त्व चुना अगत्। इरोब ही नेधु सन्तासे ज्वनताविष ॥"	"ऋतो तु सभे सङ्कितानु स्तानं से युनिमः	चाहराचात् परं अच सहूर्तद्वमेव च ।
भि । "ल्हाएं विश्व कर्षण चर्चात्र प्रश्री क्रम्स	व्हातम् ।	सा सहाराभित्रिंश नहत्त्रसम्बद्ध है।"
देवा ब्रह्महितिस्थवरम् संस्थिय उपा-	अनुनौ तुसदा कार्या प्रीचं स्टब्रुशीयवर्दित ।	इति तलसार ॥॥
वर हास्यामि वतोशस्यास्त्रीयं अस-	दावेतावश्चाची स्थातां दस्पती ग्रायनं सती।	अध राष्ट्री विहित्तमित्रही , क्रन्हीसपरिश्चिष्टम्
ग धपदान खियः एकं भूमिन्देनसम्ब-	भ्यगाद्धिता नारी भृति: स्वादभृति:	"सनिभिद्दिरधनं प्रीक्तं विप्रासी मर्लेवासिनां
। च्याची सघवा सुदो वर्ग प्रायच्छत भूमे:	प्रसाम् ।	(नह्यम् ।
व द्वारणां श्वितपरोच्च स्त्रीयां सर्व-	मैथ्न गृह: प्राक्त सवस्त्रीत्सर्भ न खुर्थात्।	यहिंग च नया तमस्त्रियों शाह्मप्रहर-
्सम्भव: ।" सम्भवी मेलनं सम्भीग इति	तीलाभ्यक्ती नथा पान्ती स्मश्रुकर्गील सेयुने :	त्रासान्द्र।"
। सर्वकावि ऋतादृती था गतुप्रति-	स्वोचारं यदा कुर्वादकोशाचेक मुद्राति ॥"	जावांत:।
र्वाही। सवाच श्रोतमः । च्टताबुपेयात्	द्ति सचनात्।	"चान्छ:सु निषय: पृषठा: कम्माजुक्षागती दिवा।
या प्रतिधिद्ववक्षेमिति । दुष्टकालभाच	गुक्तानुत्रातीयार्थकरः । शाः अदि गर्भेनाद-	नतास्त्रितयोगे सु शक्तियोगो विश्विष्यते ॥"
वि ।	धीत निहिन्धिकायाः कृतपुष्पाया खगोष्य	देवला: ।
। सङ्ख्या अवासीया रेवली क्षतिका-	एथनचने म्हलस्याध्य चतुर्थे रहनि स्नातायां	"राहुस्योनसंक्षाम्निविचाष्टास्ययष्टिष्ठ ।
শ্বিনী।	तिग्रायासुस्केन पिष्टा इत्ति अख्या निस्तिताचा-	चानदानाहितं कुर्धुंनिधि काभ्यवतेषु च॥"
स्त्रित्यं स्वक्ताः प्रत्येवर्काः अनेडनी ॥"	सारिक्तीति। इयसोपधीन्त्रायसाया सङ्	जकारः पुरालम्।
	माना सरखतीः व्यखा सहं ५ इताः पृतः	"न राची पार्खं कुफात् करते हैं रोडिखीववात।
। नोपेति यो भार्थामतृतौ यस गच्छति।	पितृरिय नाम जनवळशित इति। सा परि-	तज निष्यियि वे कुर्याहर्णियत्वः स्थामिशाम्।"
ाहुश्वयोदीं प्रमयोगी यथ भिषति॥"	कीवा ऋतुकारचैक्ष्मि क्षमाभिमभवा चहि सभी न	इति निष्यादिनलम । 🗱
ागीयसनुतौ समनदोषासिधानमनामा-	इधाति तदा उपीव्य पृथ्वे व चन्ने श्रीतकग्रह-	"यक्रमत्तीन वर्त्तीन तथेवायाचितन च।
म्। विश्वाः । अर्थानाराय्यक्षेश्वतायः	वारिकाचलमुत्थाया नतुर्थे ४ इति भ्रातुकाताया	रापवासेन दानेन नेवासाद्यास्त्रो सवेत् ॥
पत्नी चिराचसुपवर्धित्ति। ष्टह्याता-	सर्व। राजानुर्वेत विष्टा दक्षिणनासापुटे मितः स्वमीयधीरिति सर्ज्ञेण नस्यं दराति	कन्द्रप्रासम्।
मं सप्रैचलान् सामांत् साभिः संबचना		"प्रदोष्ट्यापिनी चाह्या तिथिने सप्रते सदा।"
म यत्र वाचान् समान् साल, स्वाबनाः ।	र्त्यगहस्तानामिनाश्वरात्मां प्रहोला प्राक्- धिरः संविधाया इति गोभिनसम्मात्।	देवीपुरायम् । "चविष्यमीजनं सत्तं स्नानमाचारलायवम् ।
र्थं विषदीत न दारेजृतुसङ्गमात्॥"	आधुर्वेदीये।	रावजनाजन सत्त स्वानमाहारलायनम्। अधिकार्णमधःभयां नक्तभीकी वसावरंन ॥
शत समयगदिवन सर्वातं मंग्रन्थायैः।	"पिपाली अञ्चलिया सरीचं नामकेश्ररम्।	व्याकात्स्याः । अस्याः विश्वास्त
नन्तरन्तु निवेषमाचतुः शक्तिखितौ।	चार्चिन सह सुन्नीत कपि बन्धा प्रस्थते ॥"	क्षेत्रज्ञ: ।
ता तरकीराचं परिकरेत् नार्भके	याज्ञसंस्काः।	"रात्री श्राहं र क्कब्रींत राचनी कीर्तिता रि
धुनं धर्त्रेत् क्रीकात्क्रावीर्थास्त्र हिया	" हर्न गच्हन् खिदं चामां मदां स्वाच वर्ज-	भा।
तिरुकायुच तसः दैतहिन व्यवित्। प्रणा-	येत ।	सन्मयोदभयोश्चेत सूर्यो चैवाचिरोहित ।"
ा पितृयांनीपहरेन रुमुं विच्छिन्छात्	शस्त रन्दी सलत् युन्नं सन्तस्य जनवत्	इति श्राद्धवास्। 🔻।
च्छिदाय थेनाप्रतिष्ठी अविति लस्सात्	पुमान् ।"	विक्षुप्रायम्।
क्ताम, प्रजया प्रतिस्तिति। मीशस्त्री	चामामाचारकाचवादिनाः सक्षदेकवारम्।	"ग्राविशिश्वणा कश्चामधाचादि ग्व संस र्गे।
) तम् वन्तान	भाम	संदक्षीति चळ पापचर्व वर ।
ा च्छ े वेश वस्त्राह् ऋप्रतिका प्रचा	नेर कुलींत व व्यवस्थ	बङ्गावां अपनासी

इत्र जी च सन्याय ग्रन्त याच प्रनाप्त

'आर्तो राचौ प्राप्तवती जलंब क्यियो चनाः।

हर्ष्याला जनान् सर्वान् वनस्थान् वृपनीनिधि ॥"

राचावद्यां सन्धाया अस्य गुप्तः परिग्रद्यः ॥

"सहानिधा तु विजीया सध्य संपष्टर इयम्।

तस्या सार्ग न मुर्व्यात कान्यविभित्तिताहरी ।"

चात्र व काल्य तरु:। न न तां च्वाथा दिति वीधा-

अवय्चनं र्भाषामस्तानविष्यम्। स्वसः अप्ता-

ञ्चानस्य दिवाराचिकानैयत्वाविशेषान् तत्त-

श्विसत्तर्ति। पितिर्पयस्थापि दिवारा चिमक न्य-

"राषी च भी तनं क्रांगत प्रथमधक्र रासने।

किष्यद्रनं सम्भाषात द्रज्ञरकाच वज्नेयेत्।

चा अव (व। की इसे दें ! हाँ द्वि: प्रिष्यिशना नर्गा: ।

बाचास मीयत नारी यावदमोशि मीडण।

प्रतस्तुतमशीर क्रिया दार्चिशान् प्रतस्यायां छ ।

तद्वसविद्धाः स्थान् पत्राध्यवस्थावधि ।

इद्वा तत्त्र को बाह्य शुरनोत्सवकार्यना ॥"

'निराधकारदेशिंगा दिना विषयिमी सता !

तक्की भीतकार्य प्रोड़ा वर्षावस्थायाः ॥

निय बाला संख्यान। निर्धे वर्ह्यते यलम्।

सरका इमिय कि ति बीठी द्वाप्त विश्व में

मती संसद्भवपात्रं बाला की वीरभी चनन्।

इतम्णीर्के जानं स्टा: प्राममस्थि घट ध

प्रिमांसं (स्त्रयी हुन् वालाकं स्वयण द्धि।

प्रभाते सेश्वं मिदा खदा: प्रागहराखि बट्।"

प्रामग्रद्धीरुच वसस्यालकः। याखाकैः कन्यार्कः।

"रहोश्य तथमी भला तस्मलस्माधुयात्।

वयोश्धकां स्त्रियं गत्ना तरकः स्थविरायतं ह

सिरोप(चत्रसांसाम्ब सन्तिन महीयु भीयताः ॥

सकत आग्रत: कार्स वजाहाधी खती दि में।

चाश्चासका प्रदी: पद्माद्विशिनदाधयी: 4"

^{'(च(}मक्तिभिरहोसिक्टिंसमयात् प्रमहासरः।

सर्वेद्युष्ट्र श्रमाञ्च प्रचात प्रचातृत्रजेह्यः ।"

"भौत रानी हिवा श्रीभी वल्ली तु दिवा-

वर्षे स सारित्वाचे अर्यवश्च सरमः सारः ।

भीवर्ते व हराव व श्वा सध्यविक व व ।

निधि ।

च पनंसु

चमेदात् शङ्गच्हें सुत्रमर्गे सीर्था।

परेबाद दुवनी बार्टी

प्रकामन्त्र विवेदत से ध्वां श्विष्टिश्वासने ।

चायुद्धानो सन्द जरा वर्षचे में बखार्यनाः।

भ्राहे जायन निर्दे दी हन' स्रेतन्य हा।

ज्ञराविशेष:। इति प्रायश्चित्तत्वम्।

(राम्।क्रिमियमा: यया,--

म्यमिक्टहा घोटा ।

सालाक्षमेघ एशय शहरण्यहतलच्यल ॥

राभिष्राधिकारसप्रभग्न च्यास्पिकेशि ।

"समुद्री हिमनलायि नवामस्याच दुर्धने।

हवाच्चैनस्य प्रतिनचनम् ।

ध्वाग्र गर्भ

विच्या भाष्य भाष्य इद्याल ग्रायस हते

राध्य व्या हुन गानि स्थान्य सुख्यम रही

इप्रिक्चन स हिते त पाकर

ख्यसामा यथाहित्वचने व रतेत गा ।

भुक्तवृष्य. सुवसन' सुवैष्: वमकङ्कः ।

स्रातम्बन्द्रविषर्षः मुगन्धः सुमन्द्रिन्तः॥

ताम्ब्लबद्नः पत्रामत्रसोधधनः सारः।

खकासितो। प्रति: चुदान् स्थवाङ्गः पिषा-

वाली वृद्धीयन्धवेगार्तस्त्रजेद्रीशी च सीयुवम्॥"

"भार्यां ऋषगुर्णोपेतां तुल्यशीलां कुली द्वयम् ।

चितिकासीर्रभक्तामासु हुटी हुटासलङ्कराम् ॥

सेवेत प्रमशं युक्या वाजीकर्ग्यटं इतः।

रजस्तवासकासाच स्विवासियान्तया ।

वर्णवृक्षां वयोष्ट्रहां नथा चाधिप्रपीर्वेडतास्।

समोजाङ्गरपत्नीच तथा प्रवनितामपि ।

चीना हो गर्भिणी हैका बीनिरीगवमन्त्रित्म्।

नाभिमच्छेत पुमालाहीं भृशिनेगुर्यपाद्वया॥"

वती संबर्धः सप्तः सुरुधः के दिवा सभी ॥

"कारं सम्वर्धाः चीरं भद्यमेचवसंस्कृतभ्।

श्रुसकारच्चारचासकाः होपास्त्रसम्बद्धाः ।

चातिव्यवाधास्त्राचन्त्रे शामधाचीपसादयः।

राश्री जागार्कं रहलं अफदोपविवार्त्तितित्।

विद्वात सिविता काचे धातुम(म्यसमस्द्रितम् ।

रति भावपाशस्य पूर्वस्थ प्रयमे भागे ।)

सदैदिकपर्यायः । स्वावी १ खणार शक्येरी ६

चाला १ उत्थि १ स्था ६ यन्या ६ वस्या ५

होधा ८ जला १० नमः १९ एजः १२

चाचिकी १३ प्रबद्धती १६ तमस्त्री १५

ष्ट्रवाची १६ शिक्षित १० मीकी १८ श्रीकी १८

उत्रध: २० प्रय: २१ द्विमा २२ वस्ती २३। इति

चयोविश्वती शासिकामानि। इति वर्शनथस्टौ।

१। ६॥ (क्रोक्सद्वीयस्त्रनदीविशेषः। यथा,

"श्रुतास्त्रजेव नटान्तु प्रतिवर्ध मताः श्रुमाः।

राज्ञिकर;्षं, (राज्ञिकरोतीति । क्व÷टः ।)

(कर्पर:। इत्यसर:। २।६। १६०॥) राजिचरे:, युं, (राजों चरतीति। "चरेष्टः।"

राक्षमी। यथा, अष्टिः। २। २३। ⁴तं निप्रदर्शे क्षतचातयज्ञो

ग़ीरी कुसदती चैव सन्धा राचिर्मगोलवा।")

चन्द्र:। दति हिमचन्द्री विद्याक्तरशब्ददर्श्वनात्।

३।२।१६। द्रसिटः। "राचैः कृति विभागः।"

६।३। ७२। इति पत्ति समावः।) राज्यसः।

भाऋशे । १घर । ⊏कः।

पुष्टिवर्शनकीत्सार्शनिद्धिः करोति च ॥"

पुत्रार्थी पुरुषो नारी सुपेशाच्ह्यने शुर्मः

र्गमा से युनसंबर्धनीय रोग मुक्तः।

भुजभटिक

रात्रिवल की (भावाजम्

इत ग्रब्स ला र विचिगर., पु, ्राची चिगती ति. चार-ी-

खन्।) बुक्रः। इति हैमधनः। रानी चाग्रसकत्तीर, जि राजिजागरद:, पुं, (राचौ धागरं जागरक

ह्दातीति। इा+कः।) मधालः। इति राख-विषेश्ह: ॥ राजिधरः, पु, (रामी चरतीति। चर्+टः

"राचै: कृति विभाषा।" हाहा ०२। इति समा। राज्यकः । इत्यसरः । १।९।६३ ॥ (स्वियां औष ।

राजिक्रो॥) राचौ समनकर्तर, जि॥ राजिएका, जो, (राजी पुच्याति विकाश ते दति। पुन्य + ध्यम् ।) उत्पन्तम् । इति राननिर्धस्य 🛊 राचिसटः, पुं, (राचौ चटनौति । चाट्+अप ।

"राचे: क्षति विभाषा।" ६ । ६ । ७२ । इ.सि. सुम्।) राच्यः। इति चिकाकशोषः। राचौ ग्रमनक्तीर, चि॥ राजिसखि:, पुं, (राजैसेखिरिय ।) चन्द्र: । इति

चारावली । १३ ॥ राज्ञिसः, [स्] क्षी, (राजेबंसो बस्क्रमिनः) चान्यकारः । इति स्ब्दसरलाः । स्वी भ्रयन-

काखीनपरिवेधनन्त्रम्। यथाः ज्ञाक्ते मुक्ते उत्थाय सुक्तव्याप: शाचिवामस्यक्षा धिरिस् सप्तस्त्रकामलावस्थितं स्वेतवर्गाहिसुनं वरा-भवकरं भीतभात्याश्चिषमं स्वप्रकाशस्त्रम खदासस्थितरका सुखका सुखका प्रस्ता सहितां

शुर्व विभाव सामनोपचारैराराध्य नश-कार्यात्। इति हनासारः। अर्थि च । "प्रयन दान्यकारे धाराध्यक्षासी दिने शया । सानासरं बुवेशास वर्कवेत् शुक्तभी जवस् 🕫 प्रति ज्ञां प्रिच्मा ॥ राचिवित्रमः, पुं, (राजेवित्रमी यज्ञा) प्रभा-

सम्। इति भ्रव्द्रम्खाः ॥ राजिविश्वेषमामी, [म्] एं, (राष्ट्री विश्वेष विच्हेरं गच्छतीति। गम्+ (यानि:।) यजः

वातः:। इति राजनिर्धस्टः॥ राजिवरः, एं, (राजिंगानियीयं वेदयति स्वे-चेति । विदु+ चिम्+ व्यय् ।) कुक्कुटः । **४** ति

पुर्यक्षकः । इति श्रृब्द्रहानकी ॥

मिक्स इ. पटीकावी सरत :

ऋगदे १ , ५० १

राची, भी (श्विम सदिकारादिव कीव् ा)

भ्रद्रकावली **।** रानिवेदी, [व] पु, (राजिं रानिप्रेशं वेदयति खरेगोलि । राजि + विदू + विष् + विदे ।)

कुक्दः। इति चिकास्त्रभेषः ॥ राविचासः, एं, (राभेद्वीस इत प्राध्नतातृ। राची द्वासी विकाशी यस्त्र इति या।)

चिवीत्पलन्। इति प्रक्टरकावली ॥ राविद्यालयः, एं, (रामी द्विद्यात अन्तःपुर-

मध्ये धमतीति। दिखा गती 🕂 ख्लू।) खना:-

दबसर: ! १!१।६६ ॥ राजी समनकर्तर, जि ॥ राजिचरी, स्की, (राजिचर 🕂 टिव्हान् कीए।)

. यान्तं वने रः निषरी अपीयं।

राम ।"

(1 , p)

वस्तात् चावती पुरता देवचभि "

सावज्ञास , इति क्षेत्रिनी , ने, १,८३

सिक् प्रिया

स्वक्ष विकास

क्ष अवदाका विदेशी सा

। इति केचित्। राची गमनकर्त्तीर. (ज. (रामी स्थल:।) रामी इडि-। रातिकाखा इति भाषा । राजी क्टिक्टीमपची। च तुकाकादिः। (केव्हेंयपुराशे ईवीस(इक्ष्मिम्। ए द्रास्तितः केचित्राचायन्यास्त्रयापरे। ा सथा राची प्राणिनस्तुल्यङ्क्यः ॥" ौबध यणा.---ोच्ह वे चलें अपनासदीस भादयेन्। ति वै धारमचिगौ तेन चाझचेतृ। ता पटसता नायेदिति विनिश्वयः॥" क्ति भारु है १८६. स्प्रधाय: । (हाध सिड्डी+ऋ::) पद्मसु। द्ति हैमचन्द्रः। इ। ६६५ विकासङ-(यथा, भागवते । ३ । ६ । ३० । पमा यजीदनियोंगे: समाधना। श्रीयसं पुंसां समुप्रीतिस्तन्तविन्ततम् ॥") मु, (राह्व: सिद्ध: श्वकी निर्णयो) सिद्धाला:। इत्यसरः। १।५।४। सरमवते। ६५ । १५ । १ । र्षे एक्समों भवन्तं बहुदित्तसम्। दहाहाकी भवान् भागदततत्त्वविष् ") ।। य भिद्धी। इति कवित्रकार्यसः। हबा०-च-पर्०-खादिमचे सक्त∘-दिया-छकः चाक्टा} रैफादिः। ब, राध्यति। औं, चारास्थीन्। खारियचे निव्यादना । दिवारियचे । च्यनं राप्नोति विप्रायो व इति । निकाद्यतीत्वर्षः। स्ततं राधाति ा इलाप्रुध:। निष्यत्री स्टारिक्षर्थ:। भूतभग्रधेला दुभयने द नियार्नेति हु । इति दुर्भाहामः॥ (शुभाशुभ-ने च। बचा, सुग्धनोदी। "गर्गी रासाव।" रामख शुभाशुमं पंथा-राधा विकासा रुद्वी भौगीमाधी सा सिन सीति। राधी + "सासिन ति।" । १। ११। इति व्यश्।) म.। इत्यसर: १२ : ३१ १६॥ (यघा, हर्माम् । ५ १ ९८५२ । गप्तिध दशुकात: प्रस्ति वारिदा: ॥" षा, ऋस्देश १।३०।५। भानां पते गीर्वाही बीर यस दि।" (धार्मापर्वधनानी पालक।" इति [यस्य: 1] (क्राच् 🕂 ख्युट्।) साधकम् । प्राप्तिः । ीं 1 के ११ क वीं शं परिव वेंस-

राधा, ऋौ, (राभौति साधयनि कार्याणीनि। 🐈 (राची भाटतीति । फाट् + आज् ।) राध⊹ अच्। टाप।) धन्तिनां चित्रभेदः। (यथा, बालभारत १ ऋडू । "इन्न नि महा-राज्यसम्बंजिन चाने क्रमवकश्चिष्यते राधानेध की तिर्ची जयक्ती ॥") सीपी विशेष:। विशास्त्रा-गच्चम् । स्थासलकी । विद्युक्तान्ता । विद्युत् । इति मेदिनौ। धे, १३॥ (स्तस्याधिरपस्य यज्ञीः खर्दी राष्ट्र झुन्तीयर्भकस्य ग्रियो: कर्मस्य पास्त्रधिची चतरम्य कर्णो राधासुत इति खान चासीत्। यणा, महामारते। १। ६७। १३६--१३६। ^ विग्रह्माना जानं वे बन्ध्यक्षभयात्त्रः । उद्यक्षर्य्य चले कुल्ली तं कुसारं बग्रस्थिनम् ॥ तस्तरस्टं चर्चे सभे राधामत्तां भद्रायगाः । राधायाः अख्ययाभास पुत्तं सीऽधिर्यसन्। " तथा च दंदीभागवते । ० । ६ । ६० । "राधा सनस्य साधा वे तयासी प्रार्थित: कर्जोक्ष्मृह्रस्वान् वीर: पालिय: स्त्यश्चान ॥") श्रीराधिका। सा च श्रीस्थावामभागांशा प्रक्ति:। वथा.---"स क्षणाः सर्वेद्धयादी सिद्धज्ञीत एव च । खष्रान्य्यस्थारं ग्रेम काचेन प्रेरितः प्रसः । र्खन्तामयः खेन्छ्या च दिधारूपो वस्त ह । क्षीरूपा वासभागांशा द्विषांश: पुसान तां दर्शे महाकामी कामाधारः चनातनः। च्यतोवक्रमगीयाभ चारुभव्यक्रचतिथाम्॥" युवादि ॥३४॥ तस्या अनगत्रनाकारणादिवेषा,— "शिष्टमार्ज तया वाई रामिश्री राधमखबै। राबोजास धुरुहाँच रासकौड़ाखवार ह । मानायकारण्यद्वारं प्यक्तारी म्यूर्तियाचित्रः भकार मुखसम्भोगं याददे बसर्गा (१वन् ॥ तत्रः स चापरिश्रान्तस्त्रः (धोनी चगत्रिता। चकार देश्याधानस निक्षानम्दः प्रुमे चर्चा ॥ गात्रतो योवितस्तस्याः सुरतान्ते च सुवत्। नि;संखार समजलं श्रान्तायास्त्रेजना हरे; ॥ सहाजस्याक्षिष्टाया वि: शामस अभूव हा। नदावने घसभजे तक्षये (वश्योक्तनम् ॥ चतु निश्वासवायुक्त सर्व्याधारी वश्व हू। नि:चारवायु: सर्वेषां जीविनाच भवेद र ॥ वसूव क्लिमहायोवीमाङ्गाळाणयहमा । त्तकती सा च तत्युत्ताः प्रायास पश्च जीवित्रास्॥ प्राक्षीरपान: समान स्वीती शानी व्यान कृत सा। वसृष्टित तत्पुत्व। खद्रः प्रामास्य प्रधानाः चमैतीयाधिदेवच करा्व वराणी सहान्। तदामाङ्गातु तत्पनी वर्गानी वस्तूव 🛭 🛚 व्यथ सः अव्यय्तिम अव्यय्भे देनग्र च -ग्रामनकर यात्र व्यवसी

ल्लाक्ष्म सङ्घी स्वत् प्राप्तसम्बन्तरायीनका नेश्तीतियमि सुन्दरी।

स्थाव डिम्बं डर्णासं विन्धाधारालयं परम हरू। ज़िल्ह सा देवी हृद्यम विद्याता। उत्पनकं च कीपन प्रचारहं गोलके जले ॥ क्ष्या संग्राध सम्मार्थ हाहालार विकार ह भूप्राप देवी देवेशास्त्रामणा ययोचितास ॥ यतीरपटं त्वया श्रक्तं की पशीखं मुनिधुरे ! अब व्य**मरपञ्चाप चाळप्रश्रात विक्रियम्** ॥ भा वास्तदंग्रस्ट्याच भविष्यन्ति सुरस्तियः। च्यवपळाच्यानाः सर्व्यास्त्रसम्मागत्ययौदना॥ एतसित्रक्तरं दंवी जिल्लायात् सहसा तत्। च्याविकीसूत्र अञ्चेका एकावर्णासनोद्या ॥ पीतवरतपरीधागा वीगायसक्षयामिगी र्वभूषणभूषाध्या सर्वेत्रास्थ्राधिदेवसः ॥ व्यथ कालाका साच हिधास्त्रमा वसूव 🔻 । वासाइ दिया च कमला दिवागाई। सरखनी एल सिन्न नगरे छ छो। दिधा रूपो वशुव स 👍 द्धियाहीच द्विस्जी वामाहिध चन्मक । खवाच वार्धी श्रीकृष्णस्वमस्य क्यांभियी भव खाबैद सार्विनी राधा ग्रैप भद्रं भदिष्यति । स्य लच्चीच प्रदेश तही नास्तरकाय च ! ष ज्ञाम च वैक्षकं ताम्बो माई जगतान च्यमण्डेच ते देच धनी राधाइमध्या।' इति बच्चविर्वे एकतिखर्के व अध्याय श्थाया उतातियंथा,--"पुरा इन्द्रावये हर्म्ण गोलोकं हासमण्याः। भ्रतऋज्ञेसदेशे च सस्तिकामाधर्वावय । र्वसिंहासने रुखे तम्बी तच व्यान्यति । कें क्रामयस भगवान् बभूव रसकोत्सुक । रसमं कर्त्तराष्ट्रस तहसूद सुरेश्वरी। इच्छवाचे भवेत् सर्वतस्य खन्दशस्यस्य च णनांकाञ्चलारं हुर्गे हिधारूपो बभूव स । र्याचणाङ्गय केलको वामाई।ङ्गा च राधिक वसूव रमणी रन्ता रामेश्री रमणी नुमुका। चामसार्वाभर्या रत्नसिं द्वाधनश्चिता। विद्विशुद्धांशुकास (या चौ टिपूर्णे शिश्रामा । तप्तकाञ्चनवर्षामा श्राजिता च खतेवसा । सस्तिता सद्यी शहर प्रश्यक्षांत्रभावनाः। विस्ती कवरी रचा भागतीमारश्यक्तिम रज्ञालाच ६४ती श्रीयुद्धयेसग्रमाम्। तुलाद्यारेक गुर्जन महाधारानिभेग च । चयुक्तं बर्त्तकोत्तुङ्गं हुमेर्गारिस्वतिमन् । कछिनं शुन्दरं इक्षां जक्तरीपञ्चितिसः॥ माङ्गद्धं मङ्गदादं व स्तर्य द्वासम्बद्धाः विश्वतीम् । नितम्बद्योगिमारार्भः वञ्योवनसंयुत्ताम् । कामातुरो सन्दिवाश्व दस्यौ रसिककार । ह्या कारनां अग्रहान्ते प्रभूव रसनी स्वनः हट्टा रिरंशुं कानाच मा द्धार दरे हर। रायेश् भूव में बीबे सा न्यार भरे द्वर ४ थन राम्रा

नाश एकति औकता धाच साच परखरम् । जभवी: सर्वेसाध्यक्ष महा सर्जे बदन्ति च । भवन धावनं १ स्मिन्सर ला (लि पुनं प्रापेन् । तन जलाति सद्दीभादम्या राधः यदीत्यरः । राष्ट्रकी चारणा इको राति सुन्तिं सुटर्लेशाम्॥ भागास्टी कारणाहर्भ धापलीय हरे; पद्म । क्षात्रमांश्यमका राषा रामेश्वरी प्रास तस्याञ्चौज्ञौत्रास्त्रसम्बर्देनयोगितः । शाह्य। दानवचनी धा च निर्दागवाचक: ॥ श्ती/वाग्रीति सक्तिसमाच साथा प्रकीर्तिता। बुध्व गोपीसंपक्ष र।धाया लीमकूपतः ॥ श्रीज्ञायानीमकूपेस वस्यः मन्ववलवाः । राधा दासीशासामेन सहालध्यी वस्य सा चतुर्भेजस्य सा पर्कादेवं वेनुज्यपासिना । तक्षा राज्यक्षीय राजमन्यस्य स्थिति ॥ त्रद्या मर्रालक्षीम्य ग्रहिमान्य गृहि गृहि । अस्याधिकाहरेवी च मा एव मण्डेवतर्॥ सव राधा कणपत्री क्षणवन्न:सानस्थिता । प्राखाधिष्ठाष्ट्रदेशेच तस्थैन परमातानः ॥ क्षपादिस्तम्पर्यन सर्वे (मणीव पार्ति। अच नटांपरं मधा राधिशं चिम्कात पर्मा॥ पर प्रधानं घरमं परसात्मानसंश्वरम्। सबाद्यं सर्वपृष्यक्ष विशेष्ट्रं प्रज्ञते: परग् ॥ र्श्वकासर्य निव्यस्में मत्ता गुगः इवियद्य म् निविधानाच्य देगानी धालती स्थापनेत च स तस्य प्राकाधिकार राधा य हमीभाष्यमञ्जा। महाहुखों; परः: सा च ब्रनाम्सलरोश्वरी ॥ मानिनी शक्षिको सन्तः सन्तः संवन्ति निख्याः । शुक्तम यत्यद्राम्मी जं प्रकारिशन स्टूर्नम् ॥ सपी राधः।पदाभने चंग हि अश्वन्ति वसनाः । अब देवी धरे: जो है कुथा र्याणका मिनी। र च दाइश्रमीशानी सावाज: प्रशा: प्रिध। श्रीतामां प्रस्थान विज्ञात्स्यप्राक्रसः ॥

महीम ।" इत अञ्चारेन ते पन (त्रवर्ण्ड राधी, परणानं ४५ सधाय: । है । चारि स सार्विद्याच !

वीद्रायशायात का देवी पालीकादायना

"सम् राज्य प्रवर्षि । इतिहासी सुरापनम् । प्रा गोलीक स्थान्तं भुनं प्रकृरवहात: । गैराको राध्या सहि वस्य कलको सद्दान्। वीनामा प्रापादित्यक गार्पी शाघा च शीक्षणे ॥

देवभावस्तः सा च माना यस्याः कलावती । षणसार्वाद्वसम्या नाचन्य महर्मा सती । गोलोजवासिन्। संयम्ब क्षाज्याप्रा वर्षे विभवादः इवी ग्रालप्रकृतिर्शेष्टरी ॥

मातुर्मभे वाव्यूणं साका च मायया कती। गाइनिःशार्षे भारि छल। च छिन्दिन्स्। यानिकेश्च था सतः एका। कथ्योपदेश्वः ।

ष्ट्रति या त्रजे क्ष्या भुद्धी प्रत्वकला दया ॥ विद्यानवदीक्ष्मं या च व्यक्तिस्ती सती : र्वा करितका भूता मेदो विदे नकपिया

दब को न इसाम् । जभः सा वा काण्ला

है रूपे तेजना तुली रूपेश च गुकीम च ॥ प्रकारेण बुद्धावाचानंत सम्पदेत च। पुरती सप्तनिव किल्लुसा वयसाधिक।॥ ध्यायते तामयं भ्रष्यदिसंसा स्टर्त वियस । रिद्यामास्य प्राकेश्चनताकोर्गिक्षानयम्॥ अन्ध राधानुमारेग गीञ्जलागसर्गं परस्र। को कार सार्थकं जर्भ गोलोकं बनुक्रन पुरा ॥ वंसमीतिक्वतीनेव ग्रीकुलागसनं हरे;। प्रतिज्ञामालनार्यक्ष भयेप्रस्थ भये कुल: ॥"#॥

राधाणव्यस्य सत्यक्तिर्येषा— "राधाः अञ्चयः वातात्तः मासवेदे निक्टियता । नारायगस्तास्याच बच्चार्यं नामिपञ्चले ॥ प्रसातां सथयामास बद्धालोगे च प्रदूरम्। पुरा वीलामश्चिष्ठरं सामुदाच महेन्दर:॥ देवानी धुर्लभ नन्द निपासिय दहासि ते।

सुरासुरसुर्गोन्द्रानां वर्ष्ट्रहतां सुन्तिशो पर्सम् ॥ रेफो हि कोटिशकार्य कक्षेमोर्ग शुभाशुभम्। ध्याकारी सर्भवासच खळ्ख रोगमुत्स्हचेन् ॥ धकारसाञ्चयो चानिसाकारो भवनस्यनम्। यनगस्तरकोत्तिभ्यः प्रवास्त्रति न संभ्यः ॥ रें पो क्टिनिक्का सित्तं दास्यं कथापदाम्की। सर्वेषातं सदानम्हं भर्वसिद्धौषमीयरम्॥ धकार, उद्वयानच तनच्छकालमेव च। एदाति सार्थि मारूयं तत्त्वज्ञानं हरे! खयम् । भाकार्क्तंत्रसी राधि दागशक्तिं इरी यथा। योगशक्तिं योगस्तिं सर्वकानहरिस्टलिन्। भुद्धांत्रसर्गार्योगान्धोचनालच किञ्चिम्। रोगश्वाकत्वस्था वंपन्ते नाच मंश्रय: ॥"

तस्याः घोङ्ग्रनामानि तेशं यान्यक्तिश्व यथा, नार्इ "उवा'व। "क्रानि सीङ्भ्नामानि राधिकाथा जगदु-

हति बद्धविदर्भ श्रीक्षणा जन्मखाई १६ मध्याय:॥

नानि से यह शिष्टाय श्रीत कीत् इलं मस ॥ युर्व पाक्षां सङ्ख्य नामदेर्गिरूपितम्। नवापि योत्सिक्शसि वक्षं नामावि वीषध् ॥ द्याध्यन्तराणि तेषा वा सदस्थान्येव वा विभी। चरही पुरायम्बद्धपासि सक्तानां दान्क्लानि च॥ नामा(न तैयां ख्त्यतिं सर्जेषां दुर्लभागि च ! पावनागि जगमान्दैगतां गार्डिपणी।

नार्थिम उनाप। राषा रासंखरी रासवासिनी रसिनेखरी। कृषा अस्तिमा कृष्णिया कृषाभ्यक्तिमी । क्षावामां असमाना प्रसानन्य रूपियो । क्तव्या उच्चावनी उच्चा उच्चावनविनोदिनी॥ चन्द्रादती चन्द्रकालना भ्रत्यव्यक्तिभावना। भागारीतानि सामासि तैयामसन्दर्शि च । र विश्वयक्ष संसिद्धा राकारी दानवा चनाः। सर्व विकासभाषी वासा राषा प्रकितिसा।

रा ४ राष्ट्र ४ मनवाद्वा सन

कर्राणक्षणकाराचन राष्ट्रा प्रकीर्तिता ह रास्कारका प्रतीर्धते व राख्यिकी सहता। रासे च वाची मस्याच तेन रायनियासिनी सब्धे । या एसिका नाच्य देवो नासी ऋरी परा ग्रवहरूत पुरा सन्तर्कोष तौ रसिकेथिशी**स** ॥ प्राकाधिका प्रयसी सालकास्य प्रसासनः। सम्बद्धासाधिका साच स्वापित परिकी पिता ळकास्वासि प्रिया ग्रान्तालको वास्था प्रिय क्षायारूप सविधात या प्राक्ता चावलीलया

सब्द इयमणे कक्तातीन क्षमाधिया स्टुना। सर्वा क्षे: क्रमापटकी तेन समाखक्तिकी । वाभाद्वीक्षेत्र तकास्य या सम्भता परा सर्ती क्षाळावामां प्रसम्भना तेन क्षाक्रीत की किस । परभागन्दराणिश्व स्वयं स्तिमती सती। श्रुतिभि: कीर्तिता तेन परमानन्दरूपिकी । क्षिसीचार्यवचनी साम्बोनकद्वराचकः। भाकारी दाख्यचनस्ति कथ्या प्रकीर्तिता ह चास्ति बन्दावनं यस्यास्तित बन्दावनी सद्धना । ल्यावनव्याधिदेवी तेन राधा प्रकीतिता। हन्दः संववतः मख्यराकारीयव्यक्तिवाचक चिखरन्दास्ति यखाञ्च सा युन्दा परिवारितिर। सुद्वाचको विनोदस सा बस्या स्वर्णन तम भ वेदा वद्यान तांत्व ब्रन्दावव (वयोदिनोम् ६ नखनन्त्रावलीवक्रचन्त्रीयक्ति यत्र सन्तनम् । तेन चन्द्रावली काच कर्यान की निवाधुरा कान्तिरस्ति चन्द्रतुल्या थट्। बन्दा दिवा कियाम :

सा चन्द्रकान्सा चर्चेया इरिका प्रदिक्षीर्शिता प्रचन्त्रप्रभा यस्यास्वापनेशस्ति दिवानिध्रम् । स्नामा की तिंता तीर प्रामान्य अभागमा ॥ दरं घोड्यगामी समर्थवाख्याच्यानसं गुतम्। नारायणीन यहतं बद्धांग वाजिपङ्कते । लक्षमा च पुरा स्तं धकीय जनकाय है। धनेरेण लपया दर्ग सहासाहित्यपश्चीण ॥ पुष्करे च महाताेथे प्रकाष्ट्र देवसंग्रहि। राधाप्रभावप्रसावि सुप्रस्टेन चैतसा 🛭 ४दं स्तीयं महापुष्यं तुम्बं दत्तं महासुने। निन्द्रकायावैग्रावाय न दास्त्रस्य सप्तामने । यादच्योविमरं स्टोनं चिस्तर्यं ए: पटेन्नर । राधामाध्ययोः पारपद्मे सन्तिभवेदिन ॥ लाको कमलबोद्दां श्राप्तत् सहचरी अवेग । खिमाहिकसिहिच चैप्राप्य निख्यिक्षक ॥ क्षण्याचे स्व सन्देशियसपूर्वकाम् । चतुर्णाध्यव वेदानी पाडि: बळाव्येखंडुयी: ॥ सर्वेधां यश्चनीयांनां कर्णेविध्वं(धिते:। प्रार्व्यायंन भूमेच खन्याया एव सम्बा ॥ श्रक्तातरचाय(मञ्जागचानदाः।, देव। मां चथायानाच दर्शनेक (पि धनु पालस ।

तदेव को चम'तस्य क्ला वाहिन्त घोड्यीमः क्तीनखाख प्रमावेग की पन्नती भनेतर ॥ इद्धि प्रश्नवेवर्षे

राघा

इति ते कथितं सर्वे प्रजंशज अर्जन्धरि ।

मुधापार्वकोरमेदी यया,---

पुन: चरहच तुक्कानियांस्तासि श्रीकरे: पदम् ॥

ब्रजेखरेय सहिता खासिना हानिना सिन । ॥"

एति बच्चवैवर्ते श्रीसवाजनसङ्ख्ये १२० द्यथाय:॥

प(र्ज्ञस्वाच !

मम भाषा च नारवै

सदाग्रिव खवाच ।

नारह उवाचा।

नार्इ खवाच। राधां समृचार्यं पञ्चात् क्षवां विदृब्वैधाः। । मध्य मां शक्तं घर मक्तालनप्रिय ।

श्रीनारायम् उवाच ।

मञ्च चिविषं क्षययामि (नग्रामध) ता च प्रकृति: पुरुषच्च चम्रत्यता ॥ तिनि जगतां माता भानगुर्वेः (पतुः ।

मि

कें(स गौरीप्रेलेचं प्रव्य: मुनो मुन: ॥ देशसीरीति लोकेच पकदाश्रुतः। रो।इसीच्द्र महासार्थामहं मस ।

। र्छ्यस्यारलं संज्ञयात्रद्वभास्तरः। क्रमकाकाका सञ्ज्ञाम सम्पूजनम्॥ ष्ट सामवेदे की थमें सुनिभक्तम ॥

चित्रवादेव स्कीती अवति साधव: । भारतः पदाहावश्चेव धरमासः। (र्थस्वः वं प्रवाद प्रकृतिस्वरेत् । गालगामी च वेदातिक्रमणे समे ॥"

इविवर्ते श्रीङ्खाजनाख्यक्षे ५२ व्यथाय:॥ नव्दायां दोशीयधाः,— द्विकस्ति निन्द्स्ति पापिनच्च इस्ति च । णाधिकां ऐक देवी च राधिकां परासृक्ष

प्राण्डलं स च सभन्ते नाच संधाय:। ाच प्रचारते कुस्भीपार्कच **रीर**वे 🛭 महाघीर चानी कीटे च बनाके। न्द्राविक्ट्रं पिछमि: सप्तभि: सन्द्र ॥

मजायन चक्तीरां बांबबोनित:। । सद्यक्ष विष्ठाकी टाच्य पापत: । । यानिकीटाक्तप्रत्तमक्षमच्याः। (धा तन्सानवर्षका प्रयभचकाः । राज्यपादायाध्यस्य क्रमणोद्धनः 📭

াবীবর্ত স্বীপ্রকারকারকারি ১৩ সংখ্যার: 🗈 रूप यथा,---धप्रोदीवाच । द विश्ववा भक्तिकाहासां वान्कितं सम। जञ्च शुक्षतिं का वार्ष्ट वज्ञ अर्ह्स स

राधिकोवाच । निष्यलाने करंदांख्य सुर्जेमग्। म्हरकारिक कथवाभि स्वनिशेषम् ॥ रेम ध्यार्ड भागडी रेवटमः लगे। लियतं। नन्दी (बिहास ब्रनेश्वर:॥

खय राधा द्वाया राया यकामिनी।

श्रीक्रीरंगाः मार्श्वद्यवरी अस्तत् ॥ य सप्टदिकोरिंशानि वस्त नोमसु। ति इसेदेवां म्हलप्रहतिरीखरी।

वस् विश्वेष श्रा शक्षीमास्टवाचक;॥ र थमाखाता इरिका व पुरा बुधै: ॥ र्यमध्यित उद्यस्य सुत्राधुनाः। ' विकेरी इश्यास्य सामासम्। य सम्बद्ध मार्थस्प्रमही अकान

भाजकी कवा सम माता कवावती ।

"किंदा प्रश्ने करिष्टासि लांगाओं सङ्गा-शता ते विरुद्धञ्चाचा श्रीदामः आर्यमोदाणे ॥ सततंतकार:प्रायात्वयेव सथिते तथा। न ह्योत्रमावयोर्भेदः शक्तिपुरुषयोर्थया ।

ये वां निष्कि महक्ताखंडकाषापि शामपि। कुरभीपार्कच पच्चनी यावचन्द्रदिवासरी ॥ राधामाधवयोभेदं ये बुर्ळान्त नराधमाः। वंश्रद्वानिर्भवत्तस्य प्रचन्ते नरकं चिरम्। यः जिल भूतर्योजिच पिछिमिः प्रानतेः सद्य ।

पष्टिं वर्जनस्मार्थ विश्वायां समयस्तया ॥" इति ब्रह्मविक्तें श्रीक्षणचक्तात्वर्छे १२३ व्यथ्याय:॥ शोखोंके सस्ता म(ऋमी यथा,---"एताम् प्रनोर्मान् दृष्टा ते देवा गमनोध्यक्षाः। जन्मः भीवं कियहरं स्डश्: सुन्हरं नतः ॥ चायसं राधिकायाच रासेच्याच नारद। देवाधिदेवा सोपीको वर्षाचाक किस्सितम्॥

प्राचाधिकायाः समान्य रुवादस्यं सनोहरम्। सर्वानिकेचनीयच्च पाखितेमै (निक्तिपतम् । सुचार वर्तनाकारं षड्गव्यनिप्रमाणकम् । श्रातमस्टिरसंयुक्तं च्यालितं र्ह्नतंचमाः ॥ भक्तस्य स्वसाराणां वरै विर्वित वरम्। दुर्जञ्जाभिगैभीरासि: परिखाभि: सुग्रीमितन् ॥ क्षकारुकीः परिस्तं प्रयोद्यानग्रतान्तरम् ।

सत्रत्नवेदिशायुक्तं युक्तेदोरेष्य सप्ताम:। संयुक्तरक्षिकेच विचिन्ने अर्जुले स्नि । प्रधानद्वारसम्बद्धः क्रमग्री सुनै । चर्चतीरमि ततस्त्रच बोडम्बारसंयुतस् ॥ देवा स्ट्राच प्राकारं रूष्ट्सधनुरू विद्वतस्। सदलरतवाससम्बद्धः सुमनीहरम् । सुदीमं लेजसा रुखं परमं विकार यहुः। ततः प्रदक्षिणीकतः कियहरं युग्नैरा k"

मन्दल्य स्वरचितं प्राकारै: परिवेधितम ।

इति जन्मविक्ते श्रीक्षणाजन्मका छ । स्थाय, । तस्या जमाति विवेधा,— "भावस्य क्षणपत्ते तुक्षरिजन्नाष्टभी यदा। संस्वाः परे तु या शुक्का तस्यां चाता हरिष्ट्रयाः 🖟 वृष्भातुपुरी नामा सर्वरवसयी प्रुप्ता ।

सुवर्णसंखिमा शिक्यविचिचसवन्। इना ॥ व्यशिक्षादिसुखेशकंपार्प्रशंमनोहरः। चित्रक्षत्रपताकादिविचित्रा चित्रविक्षिता । विदानस्खरूपा सा विदानस्पदायिनी ।

आवन्दकतिला नाधीं यच तिञ्चित वर्जदा ॥ वि **।मरा**

राधा दाचा विकेटिकी भवता मोहिनी देवी गुह्ममुद्यानिस-दरी क्रहानाभसतावीय न वर्ष्यं सुनिस्त्रस्य १ नार्ट् उदाचा

प्रियाश सहाभाग एक्क्सित्व किहूर। सा लच्ची: किं सुर्वधूर्मधालच्ची: सरखती: विद्याकिमन्तरङ्गाथ वैकावी प्रक्रति: किसु। वेदक्रमा देवलचा स्विक्तमायवा वद ॥

कोडिके(डिमञ्जालच्यीकंच्यी, कर वा परावर निन्दिता बलादाम्भीने कथिता सुनिस्ता। नापरं कि निराद्यक्रिक्रेक्षक्रिया भारद। क्रीराधान्डपलावस्थगुगादीत् वक्तुमध्यमः 🖡 नत्त्राह्माहाका जन्ने हमपि नारह।

लयाम् ।

चैतो के तुसमर्थी इति मात् वक्तमई ति 🛭 तहै इरूपमाञ्जयं जगनो इनमा हनम्। यदाननासुखीयिष स्थां तहन्तं नास्ति मे गति खचछ: बमला राखो यखा: या नाचकी मता एव मनसङ्खाणामी वरी राधिका भरा । प्रशी श्रीराधिकालकामा हास्रांग मर्वतः प्रशः।

तद्वं अतिमन्दामि सगन्तं मक्तवस्रात । क्ष्यतां से स्हामाम वनागाच वनात्रसम्। ध्यार्गवा की द्वर्णी पूजा स्तुसिर्वापि वद्धा मे . नतार्वे थीत्रिकामि वधार्यमे सराधित। चर्मा पूजा(दिशागश्च विश्वेषमर्भेगं भव । यन्तं सन्तं स्तुतिधानं पूजनं यच निर्स्भितम्।

पूजने कि विद्यागन्द तत्तरहिरार्चने विद्यी। शिव उराच । ष्ट्रभाष्ट्रपुरीराचा स्वभास्त्रभेष्टः १६ मचाजुलप्रस्तोऽभौ मर्जधारङविधारह । महाराधी धनी जीमानशिमाशास्त्रीसरः। चैत्रयः सदभ्यः सहस्यः क्रुनीनः खळादेवतः । तस्य मार्था। सञ्चाभागा ग्रीमन्त्रीयौक्षिधाञ्चया रूपयीवनसम्पन्नासम्बार् जक्तिहेन्द्रवा ॥

सदाबचोधक्षः साध्या मस्मस्यो। भारापशिवता कामार्ग सर्विविद्याश्रकान्तिता । क्षसां श्रीराधिका चाता श्रीसदृष्टन्दावनेश्वरी। भाके मासि वितासन्यां मधान्ते शुभदायिनी । वेदसमपुरस्मादिगीनाया क्रमावक्षभाः मद् अधाविया पार्थी श्रीक्षणानन्द्दायनी । क्रमा मत्ती महाभाग पूचन भजनं तथा। नर्मशं बद्दुष्ठाचं राधानकासधीकातः । समसैय खदा राक्षां जन्मब्रदमराययः।

तत् समयं प्रवस्तामि धाःनाहिकसमुक्षमान् 🕯 चर्चदा पश्चिमदारे श्रीराधाक्तकमन्द्रे। भ्रमसम्बद्धवस्य स्वताकाती स्वादिभिः ॥ गाणासुमञ्जबबीर्यथाविधि धवरेते ।

भुनावित्रान्द्युपीर्द्यिण धृपितीम् गन् । सध्ये पद्मवर्षो च्यो संग्रहणं सहरो कहन्। सुरीक्ष्म(काकार भव क्लिकेट बसरा 1

दिकासने पद्ममध्य पश्चिमामिश्ववी किवान

ध्यायेत् हथापदारविन्दमधुर्पो कथान्यरंगा-

लंगीते मधुरंवरामविर्तनेयां सनोधारि-

रचिर्मधुमित् तां तप्तचामीवरामां

तिलक्षसभागायां चायडेमाक्रम्यां

विकलनस्वकण्डी युक्कावस्त्रं द्यानाम् ।

ुगुलचर्छस्वातलशामाभनीऽहम् ॥१२॥

रतासङ्गारदेहां (जनकुम्मक्रीमङ्गलावग्य-

भंथां सङ्गीतविद्यासुमिषुग्रास्यक्षां तामभानाति-

भारहीयक्षशानां भवननिभन्न सर्वदा कथा-

व दे पद्मा सुवेद्यां भू अधरवदनां विस्तती रङ्ग-

भूभिरिका स्टर्जन वादयनी सहसे हैं:।

र्याच प्रसम्बन्ध रस्प्रेसेक्संयुरुम् १०३४

सर्वा श्रीप्रक्रि शिका स्थानका यकाहि

र्णीम् ॥३२॥

बल्बस्॥ १६ ॥

बानावरा

सहाम् :

सुत्तमाम् ॥ ५. ॥

रीमा

यदवाभरकेर्मनी ग्राप्तनु निया जगर्मी फिनी

सामः खामपरायणां वर्ततुं चाशीकराञ्च-

मञ्जीरेमेप्टरणानं परिचयन्त्राचनां सुखरान्।

मदलाभरणां सरीकानसभी शुक्कां युकेनस्टमां

थायत् श्रीनांगत्रस्थो सुविद्वां चन्दावर्ती-

कान्या काष्ट्रमञ्जाभः भुकालका स्वाक्यर

नानाभूत्रसमञ्जूलाच सदनी माई क्रिकी सन्दर

श्री व्हाविधिने करीं वियक्त सी भणी भणा द्वा-

त्रविसुद्धी सक्त

म्यो पास मसिवा(सजनस् निर्द्धं भवे

वेचे बील चिनां खुर हम्यनं हे माना विरेणाध-

राघा

मधुराहरू लगणातया मधुरभाविनीः।

सुख्दा चन्यक लिका रमदा रमसञ्जूषी।

विलामिनी इसवनी तथा खञ्जनलीचना ।

बदा सुधञ्जरी भीला चन्द्रा चन्द्रप्रभावती ह

वामन्ती माधनी जानी चन्द्रपान्ती सुबुन्तला

रक्षा अभरमभीरा भुष्तिताच सुवैधिनी॥

अप्रामलकी सुधाकरकी जिता च श्रीरतिष्रियः।

श्वक्रिया सधुकरी सुवैधा च (ऋनो द्ववा ॥

शुर्तीच्छभा वृद्धा पारिजानेपिया सुसा। मञ्चर। श्वभाता महिशा रामवश्वी॥

मानक्षमनी तारावनी कुव्हलधारिशी।

नैश्री सिच्टन्दाच लच्च साम्युतमा जिका ।

कपोतमालिका लोगाभुदाच किंगुकप्रिया।

इलावती अद्भाग च वस्मता च सद्वया ॥

तिलोत्तमा च मावित्री वसूता प्रियवहिंगो।

सुत-वर्की विवरेशः सुधिवा श्रीवशुक्तवा ।

व्यवस्था (प्रमुख्ये श्रीरुद्धाः

सेवध वासिक स्थानेतकी

मायावती कोण्रिकी च कोमलाङ्गी सुचन्द्रकी । पीयवभाषिकी बद्धवती च बुद्धवासिनी ।

व्यिताम् ।

चिनीस् ॥२५।

व्यिताम् ॥१७॥

द्(प्रका का भागभूत तकः कृतः विकासिकी _ग राम्रारावेति की क्षान सार्व कुवते भर: ..

[दर्ती चारकण्डी विचिक्षश्चा सुली घरा॥ द्या भन्दकलिका भुनन्दा नन्ददायिनी। डाची च समीजी वेलिलीला प्रियंवरा । प्रार्थिक क्षासरीया कक्ष्मी मानभक्षिनी।

चवमना एक्षसञ्जीका सङ्ग्रिकी । खर्। सङ्गाना तथा श्वातिसारिकी। खद्चि छै पृच्या सन्नात् भन्दावली ननः ।

मह्यादिभिः सम्यक्षकारंग च पूजनैः ॥ भा सपुरखरी विष्ठुसुखी गान्धकेविद्या-

ख्यमभूषिताङ्गमपुरी जातीसमली खलम्। यन्त्रमुवादिनी वरततु चित्रास्यरं विश्वती क्षणपरायसं मुख्यका चन्द्रायसी

मञ्जाम्॥ ।धाजकातियौ शुर्धाक्याहलपूजनम्। ही न् वैकादान् सळात् यततः प्रा-

धासकापृथां सदोसेखकपृष्णमम् । वकतः क्षयान् कार्यो रासमश्रीक्षवे । निक्तं देवीयै । व कर्षायं अप्राच्या ।

वसीकल (नैनः वस्ये लेगेव सर्वदा॥ न प्रीविष्यास्त्राहीन् राधाजकामधीस्वे । मित्ततान् कोलामन्यजाञ्च निमक्येत। राजवलाञ्चीकारत च तच प्रवेश्योत् । ।(दिभिमांखेंश्वन्दनेश्वविदेशे:॥

शाधभीतस्य भक्तांस्तांस्त्रच चार्चेयेत्। राप्रसारेश्व भक्तपेवादिभिक्तथा। इसपूजायाः आर्खाः नाम्याधः मोक्येत् । वान् बीजणास्य शास्त्रवीशिक्तिनगरः । ौन् वैकावान् शक्या भी जयेत् पूजयेक्याः।

र्भन्यपुर्विभारिकेमेलयनाः दिशिः ॥ वैभी तहारी, समं तथ भाषी अवस् । व्यात् प्रधानेन राधामितिपरायणः । गर् सङ्गीत दिकानी चरकोदकम्। ला पिनेन कार्योः सार्धमानस्त्रेस्ततः॥

। शिर्थं कृषं दिश्वाद्यक्ति वे सार्न्।

त्रेमारोध क्यस्यादिसंस्ताम् । यकण्यापं पूराणासन्जी जेनम्। प्रयक्षित गारीभिक्यां सह । स मरो भन्दा राधा जन्मास्मी सुराम्। वबुधाः कर्षे राघाभक्तीशंक्त भूनते । हरे राधां गोष्ठा द्रन्यां हिनानिश्रि। ाविधानेन श्रीक्रक्षास्त्रितां तथा। वहालाघे राघासमास्त्रतं सुहु:। (सर्वे अल्ला यरमानिष्ट्ती भवन्। रकति कुर्यादशङ्गविधिवीधिताम्। ा भुक्ति राधा भव्यक्ष सहो स्टब्स् ॥

सर्वतीर्थेषु संस्कारान् सर्वविद्याग्रयतवान् ॥ हाभाराचिनि कुर्याच् राधाराधिति प्वयेन्। राधाराधीन यतिष्ठा राधाराधीन जल्पति ॥ इन्हारक्ये महासामा राधासक चरी भवेत्। जातां पृथियो धन्या सच शन्यावनं पूरी।

बचादीनां भदाराधां दूरनः धवने सरः। ता राधिकां यो मजत इंबर्षेतं भजेमहि। तहालामं कुरुव्वेद जपस्य मन्त्रमुत्रसम् । चाइनियां सदासाम कुद राधित की नेनस् ।

तत्र धच्या धनी राधा ध्येथा या सुवित्तनमें : ३

राधिति की तेन कुर्यात क्षणीन सद्देशे जन:। लभा खास्प्रंग शक्ये श्रष्टं वर्तुं भेषो ठच में व च । न गङ्गान गया निर्द्धन हिना क सर्खती। कराचिन्नेव विसुखा धर्मतीर्धपलप्रदा॥ सर्वतीर्थमयी राधा सर्वेश्वयंगयी पुनः। कदाचिद्रिस्या लच्छीनै भवेत् तदावये ॥

तस्यालचे वसेत् अध्यो राधया सद्ध नारस् । राधासकीति वस्टेष्टं तदैनद्वनमुत्तसम्।

तदृगेचे देखमगसी: क्षराचित्र चलेहिर्:॥ रतदेव वच: शुखा गारदो स्रावसत्तमः। प्रस्तः, पूजवाभाग गोष्ठाष्टन्यां वर्षो(दिनम् 🛚 जन्माष्ट्रमीवतक्षां यः म्हर्णातीष्ट्र भागवः। बीराधायाः सुखी मावी धनी वर्वशुखान्तितः । अपेदै मिलाचें बुक्तः पटेवाच्या सार्वहरः। धर्मार्थी अभने धर्मसर्थार्थी समने धनम् ॥

कामार्थी समते कामं गोचार्थी मोदगाप्तु-सर्वदारन्य श्रास्थाः का सर्वाद्वेद्यावः भृद्धीः विवेकी चतवा विव्यामी बदा सक्तिमाप्तु-इति पान्ने उत्तरसङ्घे श्रीसराभित्रतारद्धंनाद यीराधा'ननारमीकचगमा'हातोऽ१६३अधाव:।

कात्वायन्युवाच : "सामुद्देव मष्टावाष्टी मा भयं कुर पृष्टकः। मयुरां गच्छ तालेति सद सिद्धिर्शकिष्यति ॥ क्षंच्य अच्य अद्धावादो प्रश्नितिसङ्गाचर्। पश्चिमी सम देवेश वजे राष्ट्रा सांबंधात । याचा स सहकादेय: सदा तस्यानुपारिका: ॥

(तन्त्रमतेश्खा खन्पताहिष्यर्थानि यथा;—

प्रस्कु भारतस्त्रे साथे चतुवर्गप्रदायिनि । त्वां विचा प्रशेशानि । विद्यासिद्धिने चायते । पद्मिनीं परमेशानि ! प्रीम्नं हर्णय शुन्दरि !। झत्थ्यं सम देविजिए ! तहा सवति सागतम् ॥ इति शुला वलकान्य व(सुद्वन्य तत्वणात्।

वासुदेव उवाच ।

मालिशायीत्तदा इंबी पश्चिमी परमंखिता॥ रत्तविद्वस्ताकारा पद्मान्यसमन्दितः। क्ष्पेय मोद्वयन्ती सा सर्खीमग्रममन्त्रम् । सहस्रवादश्वानामेश्याखाविद्याता सटा ।

देवी अवसी

रकाचरी मधिकानि वारक मरमाचरा

का निवादासकः । चळः पश्चिमा ४४ देवतः वासुरीयो अष्टाजाच्छ पूर्वा विस्मयसागतः 💌 पद्मिन्युदाच । ट्रजंगच्छ सद्यादार्फी ग्रीपंहिस्सावन्। प्रमी

खबा सह सहागाही सुनाचार करीन्यहरू

बद्धमध्ये सक्षेप्रति । बेद्यपीटं समीक्षरम् । केशरुखं सङ्ग्रामि ! वर्ष साध्रसक्ष्मसः। व्रवं स्व्यावनं देवि । भाषाप्रस्तिसमन्दिनमः। भक्ति विकापरै ब्रह्म न भाति भ्वरूप्यतः ।"

वासुदेव खनाच । इटर्ड प्रश्चिति में वालयं कदा ते दर्शनं भवेत (क्षपया बर्द्धशिय ! जर्मकिया करीन्य इत्य पश्चिम्बदस्य ।

तवामे देवदेवेष्ट्र सस जन्म सविधाति। मोक्कि साध्रे पीठ रक्तभाइएके धुवम् ॥ दु:खं ना(क्त सहावाष्ट्रो सम संस्थेष्टित्ना कुलाकारीषष्ट्रकाधासामधी प्रथलकासाः। सालायो तव देवेश चहा स्थास्यति नान्यथा। इत्यक्षा प्रद्विनी मातु सुन्दर्या पृतिकातदा ॥ व्यक्तर्थानं ननो गचा भाषायां सहसा सकत् वासुदेवीक वितास हुए चीरास्त्रिययी धुन्स्। ळका काशीपूरं रण्यं सचापीतं दुरासदम्। प्रयमी सायुरं पीठं यद्मिनी परमेश्वरी।

यत्र काल्यायनी दुगी सहाभायास्वरूपिकी। भारताहोसी विशेष्ठी: पूजिता संस्तृता भदा। कालायनी महासाया यम्नाजलसंख्यित(। यस्नाया जलं तज साधान् ऋालीस्ट्पिशी। बहुपचयुनं रखं शुक्कपीतं महाप्रभम्। रसं कथां तथा चित्रं हरितं धर्वमी हतम्।

कारिक्याच्या सप्तेशा (न यत्र कालायकी परा कालिन्दी कालिका माना जातां हिन साराध्यास्ते संदेशानि । देवविष्तुना गरा । महसर्वप्रवानकेशि साध्रमख्यम्। कें भ्रवन्ये सदेशानि । यत् पत्तं सततं स्थितम ।

यत्र काळायनी मावा महामाया त्रामयो। श्रक्तिस्तु घरमेशानि ! कलास्टपेश साचिगी।

इति वासुद्वरहस्ये राधानके वष्टः पटल ॥ देशवाच । "अर्चसलास्टादेनकारोत् किंपशिर्वीतरा करा का भवने यात् जाता का प्रश्निकी परा तत् चर्ळे परमेशान विन्तार(दद प्राङ्कर।

यदि नो कथाते देव विश्वचामि सदा तसुम्॥ ईभ्वर खवाय। पश्चिमी प्रद्राम्या सा इक्षमानुस्हि प्रिये। च्या विश्वासित्। देवी श्रधाखा प्रथमं विया। चैने माथि किसे पर्देनवस्यां पुष्यसंदुने। कालिन्दीजनक्षोचि गाग(पद्मशगार्थंग ।

च्यक्तिस्वीत्तका बद्धाः सध्याख्यिम् १ खिकोभूकः तदा पद्मा स्थिता कत्रकसध्यतः । को तीकाश्राधिक

व (नद्यार्थ

व्यवा नारी राष्ट्राभितिपरावणा। इावने दास: श्रीराधाक्षधाक्षित्री। सर्वत्रकोशीय खिपरायका प्रवोबाच सञ्जवको पदो सदेव ।

नग्रहादिलम गाँग पर्ने परस्कासिनी।

_{वसभात्}पुरं देवि । कालिव्हीपारसेव च ।

_{मस्म} प्रमुप्तंत्रस्यं चतुर्व्यासमन्वितम् ॥

डिल्क्योतिकरियानि । सहसादितस्तिमन् !

तनज्ञान पर्नेप्राचि गाएध्यान्तविनाभ्रक्तत्॥

इक्ताबुक्ते हास्या च जालिन्हीतटसःस्थितः ।

_{महा} द्यां सन्तानार्ली मननं प्रजपनस्पी: ॥

साविश्मीकारामाया तस्य कालायनी परा।

ध्रुण पुत्त सङ्घ्याची ब्रजभागी सर्दीयर्।

मिह्नीश्वस पुरुषकेष वरं वर्य धार्यनस्॥

ष्टकभानुस्थाच ।

धिहीर इं सनतं देवि। खन्यमादान स्रेखरि।।

ऋर्प्रशाहाच्याचामाचे यया स्रती सवाच्याचम् ॥

त्रप्रचादाक्षशास्य वर्षायं नास्ति भृत्ये।

चास्त्रमः भट्टप्राकारां कल्यामेकां प्रथच्य मे ॥

तच्चूला पर्मेग्राचि । तदाकाल्यायनी पराः।

भक्षा लाई।यपश्रास्तुतुष्ठाष्टं लथि मुन्दरि । ॥

मेद्यसभीर्या वाचा यहाइ एक्स्सर्व ।

त्रक्ष्णुव्य सर्देशानि । पौयुषमहण् दचः ।

श्व(ह बचर्ग वक्षा । सन्यक्षाः सुपुष्यते ।

इब्हा सहसा तब स्हामावा जगस्यी :

प्रदेश प्रकेशानि । नमी डिगंसनीकस्म्।

वृक्भातुर्कतहासा स तत्त्रणाद्ग्रहसाययाँ ॥

रत्नप्रदीपसाभाष्य रत्नपर्धन्नसाश्चिता ॥

भाषा तस्य विशासार्चा विशासक्टिभौहिनी।

प्रसाहर्कत्वा मादाः पदशी जिल्लामी धनम्।

त इष्ट्रा घरभेग्रानि । दिस्सर्थं घरसं गना ॥

गाराम्बद्धतं डिम्बं सर्वेद्धतिनसम्बनम् ॥

रस्विद्यानताकार्य सर्वासीसाव्यविद्यानीम् ।

तो इया पर्ने भावि सञ्चल विकाय सना ।

की भिद्रीय। स

बङ्ध सहसा देवी सामान्यो स्टब्सास्थिता।

वगसुकी सिंदा से दी सहपन्त स्था समीक्षयन्।

रिक्रणी क्रममाकारा रक्तविद्यात्समप्रभा ॥

कमोबादा

है भागः पश्चिमीरहवे स्ट्यं संहर् संहर्।

सहरदेव खवाचा र बन्दपञ्जष्टरी नाध कडिका पुष्पभृषिता । व्ययतं पद्मपवाणि रहस्यं पद्मिनीसनस्। खर्मे मुकीत इंदर्श भूच्या खाता खनामत.

सम्पाप्ति परमेशानि । डिकीये वसारे तदा॥ कुर्णाद्यक्षेत्र देविशि । शिवसिङ्गापुजनस्। गनपेन परमा विद्यां कार्ला ब**द्धार**कक्तिकीस्॥ पूत्रविद्धिः पृथ्येशंन्येय सुमनोहरेः।

फले अक्विक्विमित्रे पूजायेन परमेश्वरीम् । पश्चिम्बवाच । काळायनि सहासारै सहारोक्तिश्रधीश्रदि 🛚 ।

देधि देशि सहासाथे विद्यासिद्धिमनुत्तमाम्॥ सिहिश्व वासुवेवसा देशि अत्वर्गमीरस्तु ते। ल्याविना मधानि प्रव्दंति खलंसनतं सदा। प्ररीरस्यं हि सथास्य सणी चो तिमीयं सदा। विका से इंपरंत्रसः ध्रवसः प्रवदी हिन्सु॥

च्यतस्य सहस्थाये जन्ममः; कार्यं पराः रण प्राप्य सहस्राति। सत्तं प्रमेखरीस्।

चैपूच्य पश्याभक्ता सत्त्यं जपुर हुमानसम् । वरं प्राप्ता महिष्णानि काल्यायन्याः समीपनः ॥ काल्यायय्याचा

पद्मिनि प्रस्कुमदाक्यं प्रीशंधा स्नापि के भूवस्। द्रख्का प्रमेशानि । तजेवान्तर्धीयत्॥ कान्यायनी मधाभाषा सदा बन्दावरेश्वरी।

टकसानुसुना राघा सखीगणदूना नदा ६ वहीमाना चदा शाखा यथा चन्द्रकला प्रिये !। सर्वेक्टहारवेक्षाहाः स्क्र्चकितनोत्त्वना ॥ सर्चालद्वारसंयुक्ता साचान ग्रीरिय वार्धाता। च चार सच्चतं घोरं पहिली परसुन्दरी॥

या राधा परमेश्चानि । पश्चिनी परमेश्वरी। इमी क्रसातु डिब्बं वे विशीश्य च पुन: पुन:। पद्मस्य वनस्पश्चित्य सदा निरुति कासिनी। व्ययस्ति भद्रेशानि । इष्टुः चैपामस्त्रिभास् । रामान्त्रोहिसीय छिल्लोनन्त्रणाचे द्विधासवत्। द्यातानः सङ्ग्राकारां राधामन्त्रां सम्दर्भे शा तबापखनाभाकत्वां पाइनिं। क्रमामी स्वाम्। या भातुक्तिमा राघा एक भागुग्रई चदा।

व्ययोगिसमावा यातु पश्चिमी सा प्रशालका॥ क्षत्रिमा या मदेशानि । तस्य सा चरितं इक्सातुमी इाक्षा च तत्था वैवादिकी कियान्॥ त्त्रम् पर्नेप्र्सि ! लह्पं ननच्याःत् प्रिये । ॥ कारवासास यद्रेग पञ्चवर्षे तु सुन्दरि ।)

तस्यास्त चीमयं वर्षा सावधागावधार्य ॥ म्बनुरस्त इकस्थापि नेमं पर्मसुन्दरम्। श्वकार्यु चित्रवाखाता प्रतिकैशकीः तिसन्ध्यः। ननान्दा फुटिलानाची दैवरी दुर्भेदासियः।

है मासः की सिंदे भन्ने चीरं पायव सुन्दरि।। निवर्भ भारताहास्त्रं हरीहरिमनोहरः॥ दीचनी राजता खड़ी एथिशुक्तप्रभावारी। क्ष क्षा क्षा के दिशासिक का या। भवान्य सम् वतम्तः। दचनं तस्याः पश्चिमाः कसलेक्षणः। छ चंट्रष्ठा प्रतिच्छा संपद्मक्ष सदनाभिष्ठन्॥ ख्यमन्तकाखप्रयायः श्वन् इपिरोमणिः । पुट्यवन्ती चिपलकः चौमान्यस्णिकच्यते ॥

कार्भाकाखन(चचाङ्गिम्पुरे चिक्रमीपुरे। भशुस्त्रसमामङ्काधयोः सिद्धितसाधुरी ॥ वासी मेदान्वरं नाम क्ष्यविन्द्दिमं सदा। चर प्रियम् । चाद्य सुधिवसधाम

मन्दार ध धनुः स्कीस दागी हृदयमन्द्रगी ॥ हाविनयं द्यिता विद्यं वक्षमा कदधक्वकी। सर्थः खानाः सटा भदाचारुचन्द्रादकीमुखा गत्मकी स्तुवसाव एकी सुक एकी पिक क एक का

या विभाक्षाक्षताजीतिज्ञीयन्यः सुखदा हरे वाद्यन्त्यन्य युविषं तालक्षञ्चवनन्त्वपि ॥ माश्चित्रया नन्तिहा प्रेमवती कुरूसपेषला । दिवाकी चेंचन जे तु समन्दान जिनी युमे । मङ्गिष्ठारङ्गवळाश्चीरजनस्य किम्रोरिके।

कजादती रचोक्तासा गुग्रदत्यादव: स्टुना ।

राधा

नीपा नदीवटे यस्य रहस्यक्षणस्थली।

पालित्यसमचेरियो हन्सवस्तानस्य ॥ श्विष्ठा गुखदळाचा धन्ववैश्वर्गे हमः। कामधा नामधा प्रयो सखीमावविशेषमाकः। लवङ्गमञ्जरी राजमञ्जरी गुक्मञ्जरी। भुभानुस्थनुष्या मुप्रिया र्विमञ्जरी॥

रामलेखा कलाजेली सुविदाद्याच्य माथिकाः गान्दी सुक्षी विच्न सुर्खीच्याद्याः सन्धिविधा मुहृताद्वातवा खाता: खामला महलाह्य प्रतिपचतया श्रीष्ठा राधाचन्द्रावकी सुनै।

सम्हास्य वर्षाः चन्ति कोटिसंख्यास्कोटशाः नयोरप्यभयोक्तर्थे चर्चमाध्यक्षतीरुधिका। श्रीराधा चिपराङ्ती पुरागपुरुष(प्रवा। भ्यस्यानगृषोद्धा प्रयो गोपेन्द्रनन्दन: 8 यस्यः: प्राथपराह्यां नां प्रशाहीदतित्रक्षमः ।

श्रेष्ठा सा माहकादिग्यस्तच मोपिकारिका हिनी। ह्यमानु: पिता यस्या ष्ट्रभातुविधी सञ्चान । इक्रमर्भ चित्री खाताचननी की तिहा च सः उपास्ती जगता चत्त्रभेगवान पद्मवास्वयः । जधाः स्वाभीषमंग्री काळावचा अष्टामनु

भौगंभाभी भगवती चर्जमीभाखवाईगी। पितासको सक्षीमानुकिन्द्रकी सामको सत्। सारक्षितिमन्त्री सखदामीचदामिषे। र्वभारत: स्वभारुच भारुच धातर: पित् ॥ भवकी सिंभे चाकी सिं: की सिंच म्हल मातुल ।

खचा की किसती भादभी ब्रमुत्रा पिष्ठव्यसा ॥ पिछचस्पतिः काम्यो माल्यस्पतिः सम्.। मालुकी मेनकामेना पत्नी धाकी नुभावका ॥

श्रीदामा पूर्वको स्नाता कनिष्ठान क्रम क्षरी। परमप्रेष्ठस्थस्य खिलागः च विश्वास्त्रिकाः। प्रियसम्बः; कुरङ्गाची सम्हर्जी भागवाग्रहसः।

विचित्रा चम्पक्षाता रङ्गदेवी सुद्धेषिका। तुष्णविष्यक्षविद्याच्या प्राथमी च स्था। सता ॥ मालती पन्द्रविक्ता माध्यामस्यास्या 🛊 सञ्ज्ञेवा प्राचित्रका समझा सधुमेत्रणा। प्रस्ता काम्स्यतिका कान्तमृ हावराङ्गना ॥

सध्री चिचका प्रसम्बद्धरी कर्षस्र रहे महावेशी पाक्ष सुकारिक ।

শক্রা**ৰী রাহ্মিকাইখিন**া

शुप्ताची दमकरको एमकी काक वं ता रेनी खब्जिया पाम कहति ।

ईश्वर जवाच । च चकार ह

स्मायसन् स्तर्भ तस्त्रे प्रशासी भशासन्दिशि ॥ चकार नाम तस्यास्तु भागुः की शिद्यान्वितः।

रक्तविद्युन्पभां देवी धरी यसरात श्राचिस्तितः

विकास कार्य कार्या के निकास

वसानु राधिका नाम सर्वकोकेषु सीयवै ॥ विने दिने वर्तनामा इक्समाध्यके पिने

,सरौ १	ग्र भिरसकी	चन्द्रदेख	्श्रियवद्यः ।	
			क्लभाविकी	

राषा

वर्षाकाली कर्पुर्तिल आरत्यः ॥

(हन्द्वितेषर्था: प्राय: सारूष्यमाप्रता:।

तरबस्तुकस्तरी सर्वाज्ञार मणिसञ्जरी ॥

रा चन्द्रवयती कौसदी सुद्तिरहयः।

हिलोप्यक्षेमकीन्द्यंभरभूषिनाः ॥

देखवाच ।

शित्य देवेश हन्दावनविज्ञासिनी।

ईश्रह खनाच।

सुद्देवर इस

गाहिसतास्त्रस्था विद्यारार्थं कला दव ।

तस्याः प्रकीर्त्तेत्रने प्रेयस्यः प्रमाञ्जनाः।

राधा

महादेवस्याच :

थकाया कथिनं नेध नकीव्यपि कदाचन ।

तव को हान् प्रवच्यामि अत्या धार्थे सुसुक्तिः॥

सम प्रायसमा विद्याभावति से खड्निं इत्सृ।

इत्सुख्य मिर्जिनिव्यं प्रस्य च यथामति॥

यखाः प्रसादात् क्रमास्तु गोलीकेपः परः

व्यख्त भामग्रहसंख्य ऋषिनंत्रह एव च ॥

देवी राघा परा प्रीक्षा चतुर्जन्येषसाधिनी ।

श्रीराधा राधिका खब्धवहामा खब्बसंयुता ।

श्रीमती ऋषावास्ताच ऋष्णानच्यदाधिनी ।

चयपदा चया जीवा जीवानस्प्रदायिकी।

हन्दावनेश्वरी खाळाप्रिया सदनसो हिमी।

ख्याः, प्रवश्यालाणि यथाः,— पार्वेद्यवस्य ।

"द्वद्व नगदाथ मलागुगहकारक।

यदास्ति मयि कारुग्यं यद्यक्ति मयि ते द्था। यद्यम लाया प्रसद्दितम् मर्को मे शुर्तप्रभी। गुल्लाम् सुद्धतरं यत्तु यत्ते सनसि काश्राति ॥

त्वयान ग्रहिनं युन्यक्तं कक्षीकदात्त्व।

लन्सां कथय देवेश सङ्कंगाम चौत्तमम्॥ श्रीराधाय। सहादिशा गोष्या मिलप्रसाधनम् । प्रद्याण्डकर्जी इन्हों साक दंशोपील सामना॥

प्रसुद्धेवि ! विचित्रार्धाकयां पापहरां

चिना जन्मानि कर्मशीय मस्तान्नं महिकार्।॥ यदा ऋरिकस्चामि कुनने वार्थशीरवान। तदा विधर्त रूपाणि इस्वितिश्व**म**्धिनी ॥ तस्या गोणीलभावस्य कार्यं गदितं पुरा। इरानीं इत्यु ईपेश्रि । नामां चैव सहस्रकम्।

कान्तारवामिनी ऋधाः ऋधाःचन्द्रिया सनि ॥ अनुनराद, खद्दली द: खक्दी फुलीहुवा।

प्रतिनं च्योर्थृतिर्ज्ञा कान्ति: पुष्टि: स्ट्रति चीरोटप्राधिनी देवी देवास्युलमाई जी ! वैणावी च सक्षालक्ष्मी: कुतपृत्या क्षाप्रिया॥ संख्वीं सर्वदेखानां सावित्री वेदगामिनी।

राधा

जित्ता अमर्था घ.ची घ.चावन्द्रश्रहाविद्री ह

जाताथप्रया शैलवासिनो ईमसुन्दरी।

विचित्रदासिनी चित्रवासिनी चित्ररूपिका।

निर्मेशा सुक्षलीनाच निष्कृलीना निराक्कलः।

कोषानस्य प्रियर मौन्या रम्या मौन्यक्रकोहवा।

भ्यतिमी स्थानिमी द्वाच ग्राति दिशा ग्रानिष्टा ।

मी जो गावन्या में। जी या भी ज्या गाम से विता।

जितेन्द्रिया शृहसस्त्रा कुलीना श्रुलदीपिका ॥

दीपप्रिया दीपदात्री दिमला विमलीहका।

मालिनी।

ल लिमाच विभोकाच विभासा चित्र

कोक्नालकोहा च योगानन्दकरी तथा।

वेगुदादा वेगुर्तिवेग्डवाटापरायकाः।

वैदानीता निर्मिक्या जिरालकामध्या ॥ निर्क्तिवर्गः पुत्र्या निर्तिका दिराश्रया। रकाङ्गी मर्जगा संवा जिली: यजी सरस्ती।

रामप्रया राषगच्या रामाधिसाहर्द्वता । रसिक्तारसिकानन्दास्त्रयं रासंखरी परा। र(समञ्जनध्यस्या र(समञ्जनभ्रो(भना । रासमञ्जसेषा च रामकी हामनी हरा। युक्टरीवाधानियास पुरस्कीकाधानीहिनी। पुर्व्धरीकाचिसेयाच पुरूरीकाचवसमा॥ सर्वजीवेश्वर्षे सर्वजीववन्दा प्रतृप्रा।

प्रकृति: भ्रम्भानतः च महाभिद्यनी इशा च्चृतृ विवासः इयानिताश्चान्तिः चाम

विशुक्तपा गोपपत्ती भारती सिहबोगिनी। श्चनुरूपा सिचरूपा निवादी निवामिनिधे। स्धानदार्जा भधा धाची सञ्चालच्यी: स्वयप्रभा। सिन्धुप्रकारका स्थानदात्री द्वारकादासिकी तथा। वृद्धि, स्थिति: स्थागरूपा सर्वकार्यकार्यमा भक्तप्रिया भक्तमध्या भक्तानव्यप्रदायिगौ । भक्तक्रव्यद्मानीता तथातीतगुका तथा ।

मनी३ विकास देवी च क्रमाप्रेमपरायगाः। (नरामधा सीम्यदाची तथा मदलमो दिगी। यकानंशा शिवा चिमा दुर्गा दुर्गीतनाशिवी।

र्श्यरी सर्ववन्याच गोपनीया शुभक्तरी 🏾 पालिनी सर्वभूतानां तथा कामाङ्ग्रहारिखीः अद्योम् सिध्रहा देवी विष्मारा गरात्परा । हिमानयसुना सर्ली पार्वती शिदिशा सती।

द्यमचा रेक्साता सन्दर्भणा हरेसाह ॥

कृत्वार्यमध्या वृन्दा वृन्दावनवित्यासियी । विखासिनी वैद्याची च अन्त्रको अप्रतिहिना। व (साक्षी रेपसी कामनही सवा सिवदिक् काकिदी वहकवण

[वर्जी च मद्द्रा च स्त्रासा सेका च सदिका। िच्चाच गन्धर्ली पालिका चन्द्रमालिका। ना विश्वला चीला अवनाची मनोश्माः। लतानथा सञ्चन विकी सञ्चेखना। ा क्रीस्वी पारी धारदाची निष्रारदा। ो असुमा ऋष्यासारङ्गीप्रविनाधियो 🛭 वर्ती शुवावती सुमुखो केलियञ्जरी । वली चकोराची भारती कासिनीति च। ययानि भानभः; स्थातान्यन्यानि सुभुवाम ।

। ख्या**रतु**क्रथितः धूर्षपृथे वराङ्गनाः ॥ स्तुत्युब्येषुकाल्ताः सर्वेगुकोत्तसाः । चन्द्रायली भद्रा प्रयामला पालिकार्यः॥ ताब्दाय सा खाता सपुमारं विशेषतः।

िच नवस्यांवे श्रुद्धापचे श्रुचिक्सिते ॥ राधा संदेशाची खर्च प्रकृतिमद्भिनी। रिमे सहिए।नि खर्धं हाताः युचिसिती। वासुदेवच्या मन्त्रसिद्धेन्द्र कार्यम् ॥ व लायसौ कोल विस्तार (दव ईम्बर) ग यश्चिती राघासटा प्रश्चन स्थिता। मालरे वक्षा चाह्मतुख्यां सम्कं ना।

वप्रस्विनी वधीशस्या वधीदानस्यवस्या । हासीहर्भिया गोपी गोपावन्दवरी तथा। ास्ते सर्देशारिन एतद्गुन्धं बद प्रभो । ॥" श्वकाङ्गपसिनी हृद्या इरिकान्सा इरिप्रिया। ।[मुद्दंबर्ड्स्ड्डे र्[धार्त्वत सप्तम: घटना: ॥ प्रधाना गोषिका गोषकचा चैलोकासुन्दशी। त्रन्दावनविष्टारी च विस्कृष्टिनैतसुखाम्बदा। । भा च्यासायाचि । पश्चिमी विक्षवस्त्रमा । गोपकुलागन्दकर्त्री गोकुल्यनन्दरायिनी । ाया जगञ्जाची चित्रा परमेश्वरी ॥ भतिपदा भीतमस्या व्याधसागमनद्भिया । दूली महिशानि पश्चिमी पश्चमन्त्रिमी। विष्णुपिया विष्णुक्तान्ता विष्णीरङ्गानिवासिनी ॥ यशीदावन्द्रमती च यशीदावन्दमेष्ट्रिनी। कामारिकान्ता कामेग्री कामजालसवियचा 🏻

ड ट्रमक्ता सुपश्चिमी तस्य वलमा॥ मोक्नेचेश्यामि हर्फ्सितः युचिकिते। च गता देवी पश्चिती गन्मभाविती । पुक्तनपानं (इ.स.धामक्यं समर्ज्यं छ। ।

इ समास्त्रिय यभुगावनमध्यतः । ख्या सद्दासलां प्रचपेक्षिकाने वने । बन्द्राधनी राधा एकमानुरुचे स्थिता॥ बद्गुणं देवि पद्मिनी कमलेक्ष्मे । । पद्मिती खर्ड नात्यया परमेश्वरि॥ ा चिविधा भोला चच्चातु पद्मिनी तथा। न परमेशानि चन्द्रक्ट्यें युक्तिसाति ॥ ना सचिम्रानि वराक्षाओं चिकाकथा। रुपञ्चवं श्रात्वा बिद्यानी यश्रमाध्यिता। र अदेशरॉव प्रांतूनी **च**ढ्यारिकी।"

चडभ मटका।

वप्रोदानन्दपत्री च त्रवसाशस्त्रता प्रिवा॥ मयाध्यक्ता मदाध्यका सर्वा सतिरकुक्तमा ! काचनामा चेममाची काचनाङ्गद्यारिकी ५ चाणीका भीकर इता विभीका भीक्ष नाशिकी।

शायकी वेदमाता च वेदातीला विद्वत्तमा ॥ नीतिक्यास्त्रप्रिया नीतिग्रतिकीतिकीतिक्भी द्या। चनगै ।

पैर्पिया वेर्गभी धेर्मार्गप्रवर्द्धिनी ॥ वैदगभ्या वैदपरा विभिज्ञक्षक्षोण्ड्यलाः तथो वृज्यसप्रदानिका संघेत्रोक्ञ्चसमाचिका। नन्द्रिया गन्दसुता राधानन्द्रप्रहा शुक्षा। हुमाची विसवाधी च विवा

रविक्रमा रविद्रीत रातिवडा रविद्रहा

र्रा र चरका सुतने वर्षे ।

प्रकृष्यदा हरेणीया जामास्यकुषवन्दिता।

गधा राघा वरिपूर्कापुकतरात्य क्रमवती अपि

_{करमा} तकुरूपो चतकुकाप रुपालि १े∎ ब्रह्मास्त्रमाथ्यम्भा ब्रप्तास्त्रभाग्छम् (पर्यो । धाद्धारुपादः मध्यस्या तथा गडपरिपालिनी ॥ **भाषः** वाह्यासः संहकी संगणि वह रिप्रिया। भहाविधापिया कन्पकृष्णरूपा निवन्तरा॥ सारम्या स्थिरा सौरी मीराक्षी प्राण्यस्य । वीत्रक्षकवर्गीमा शशिकोटिनभपमा ॥ मावनीमास्वयुगारश माजनीमाकाशास्त्रिश क्षणसुना ऋषाकान्ता हुन्दावन निल (भिनी ॥ तुमस्यधिशाहदेवी समागामंवपारहा। सार्वा साम्या गोपगन्दिनी सर्वसिद्धिया॥ श्रुतीत्रसम्बद्धाः सीरी पराच्याच्यारिकी । क्षरतार्थे क्योपूर्णा सरूणा गोपधारिको ॥ साधवी माधवसनीचारिकी प्रयासवसभा। कासाकार्भयकासा सङ्गासङ्ग्याद्।॥ श्रीप्रभाषीयका श्रीया श्रीचिनाचा चानप्रिया । श्रीरूपा श्रीहरा श्रीरा श्रीजामा श्रीवरूपिगी॥ बीहामानन्दराची च याँटामेणर्पनमा । बीजितस्य श्रीमधीशा श्रीमकत्पाश्रितः श्रुति: ॥ वीक्षियास्ट्यिको भीना मेरक्षाभवदाधिता। श्रीराधा श्रीमति: येषा येषरूपा श्रुतिपिया ॥ योगमा योगभाता च वांमातंग्ता पुराणिया : बीगप्रिया योगमन्या यागिर्नामयाज्ञात । जराष्ट्रसम्बद्धार्या द्वाएकी क्रमुकीएका । भौतासमध्या धारी धेलेक्या प्रशास्ति: ॥ र्यसंचामन्था च रत्युक्तमभृषिता। रवातकुरमं युक्ता स्थंगालाधरा परा॥ रकेन्द्रचारञ्चाराहा स्क्रमाला विस्धिता। इन्गोलस्मिन्तस्त्याच्याह्या कामा श्रीवः ॥ कारिको पोर्शनामा च छामापन्या भयागद्या । गोषिन्दराच्छाइको भोतिन्द्राकपुचिता। गानिक्। पितकिका च गौर्या जनगणान्तिसा । वैकुरुटन (थस्ट्राइस्) स्ट्राइस्ट्रियासायसा ॥ गोपिक ईवर्दवाद्वा तथा वैकृष्ठ गुन्द्री। भागना सा नैतवनी शीता साध्वी प्रतिक्षवा॥ सम्मा सहागम्बरूपा निवन्त्रसार्थाः। केबलाटायिनी श्रीका को प्रीपं नायसको छहा।। सीपीमाधेश्वरी चर्छा शायका गयमान्तिमा । नायका नाधकपीता नायकानन्दरङ्गिकी । प्रभाषीयवर्ती प्राथकः पार्चित लगम्भयी। मापालपालिका माथा बन्द्जाया तथा परा। क्रमारी यीवनानन्दी पुबर्ता मीपसुन्दरी। गोपमाता जानकी च जनकामण्डकारियी ॥

केलासवासिकी इक्षा इन्होंबगतत्वना।

हरेचरी राभस्ता रामगामेचरी रसः।

मामना चित्रकेसा च तथा भुवनसे विक्री।

सुगोधा गोपवन्तितः जीवराज्यवसा सुभा ॥

चानन्तपूर्णं माचै भी मत्युरा चस्ता चती ।

रेपन्यप्रदेश हाचा इचक्या सुकोचना ।

वीक्षारी मार्गार्थकी चाराची नवदुर्तिका।

चा मोदा बारो सुवधसूच्यी

वञ्जा वकुलासीहस्य (६००ी यसुना कथा ॥ विजया जयपन्नी च सम्भाजीन मिक्किनी। वक्षेत्रकरी वक्रस्टमा वक्षदी समही सिना॥ व्ययराजिता जगनाया जगनायेश्वरी सति:। खेणरी खेचरसुना खेचरत्वप्रदाधिनी ॥ विकायकाःस्थलस्था च विकासावनतव्यः। चन्द्रकोटिसुशाचा च चन्द्राननमनोहरा॥ सर्वस्था (प्रवान्देमा तथा स्नेमङ्गरी वधः। यादवेन्द्रवम्: ग्रेया ग्रिप्तभक्ता ग्रियास्विता॥ केवला निष्काला सूच्या महाभीमा भयपदा । चीमतरूपा जैसती जिता मिनग्रमीदिनी । भौपाल वनिपानङ्गा भान जेन्द्र निवासिनी । जबन्ती यसुनाङ्गी च धसुनानोषकारिकी॥ भनिकस्मधभद्गाच क्रिकसम्बर्गाधनी। कलिकल्प्रमञ्ड्पाचा किल्पानव्यक्षरी छ्रपा॥ क्षपात्रवी कुलदर्भी नेलासाच्छवासिनी। व्यमर्द्यी वासभागा शोविन्ह्यिकारियो ॥ नमेन्द्रकाया योगेष्टी योगिनी योगस्तिका । योगमिद्धा सिष्टुग्ह्या सिह्वचेचानवासिनी। चेत्राधिषात्ररूपा च चेत्रातीता कृषपदा। केप्रावानन्ददस्यी म केप्रावानन्ददस्यदी। के ग्रजा के ग्रवधीता केंग्रीमी के ग्रवधिया। रास्कीडाकरी रासवासिनी राससुन्दरी 🛭 गोञ्जलान्वितदेखाच गोञ्जलस्दायिनी । खबन्नमान्त्री यारङ्गी नारङ्गक्तसम्बन्धाः। र्षा अवध्वप्रमुख्यामस्याज्या । मुखा मुख्यप्र मुख्यस्या मुख्यप्रराजिनी १ भाराधकी क्रवा राक्षाक्षका करुगामयी। काररया करणाकर्यों शोकर्यानामकर्थका । सर्पिणी कौलिनी चित्रवासिनी च जगन्ययो। चटिका कटिला नोला नीवामग्यरा श्रमा ॥ नित्रक्षिनी स्टप्यती द्ववती समापीवरी। विभावरी वेत्रवती संकटा कुटिलालका । प्रशासकाष्ट्रिया भीका स्वाकीपरिसोष्टिता। डक्यांतसीहिया प्रानराश्चित्रम्बर्गीतिका । न्दीना नवनारी च गारङ्गपलग्रीभिना । हिमी देससुखी चन्द्रसुखी ग्राग्रिशीभवा । ' सार्द्वचन्द्राध्रशः चन्द्रवसभा शेव्यिषे तिसिः। विभिन्निक्लामीरमस्यरःपान्नसार्गी॥ कारणी वर्वभृतानां कार्यातीसा किणोरिकी। क्रिप्रेम्बसभा कॅप्रकारिका कासकारिका॥ कामेण्यदी कामकनः कालिन्दीकुलदीपिकाः। क्लिक्टमनदातीरवासिनी तीरमेचिनो ॥ वादमारीयानपरा क्षसमामीदधारियौ। क्रमुदा क्रमुदाभन्दा कर्ष्योगी कामयसभा ॥ नकारी वेजयन्ती च भिलदाड़िलकरियी। 'वच्यपृथ्विया उपरायशा विक्लोपसभानी॥ विकार झमा विभावद्वविभागणानियाचित्री तुमवी छोतिका कैंग व नार्रकी।

पारवक्तरतास्त्रकारमा 🛡 जोतिपारणप्याः प्रेमप्रिया प्रेमकः या प्रेसानन्दतरङ्किकी। प्रेमइरा प्रेमदाची प्रेमप्रक्तिमयी तथा। अध्याप्तिमनती धन्याक धार्यमतर्हिकती। प्रेमार्थेदायिनी मर्ज्जभीता नितातर क्रिकी। ष्टावभावान्त्रिता शौदा रुद्रानन्द्रपकाधिनी। कपिना प्रहत्वा केप्रपाप्रसम्बर्ह्धिंगे धटी॥ क्षुटीरवानिनी धुक्ता धुक्तके ग्राचनोदरी। प्रचारहरोत्तरा बचारहरियी भवभाविनी। संसारकाशिकी भीवा भीवानव्यप्रदाधिकी । शिशिया हैसरामाद्वा मेप्ररूपाविसन्दरी ॥ सनोरमा वेजवती वैगाष्ट्रा वेदवादिनी। द्वात्वितः द्वाधारा द्वारूपा सुसंविती॥ कि भ्रोरसङ्घसंसर्भागौरचन्द्राननालका। कला(धनाधवद्ना कलानाधाधिरोधियी॥ विरागकुश्या देमपिङ्गा हेममखला । भाषहीस्ताखभनमा कैवन्तीं घीवसी सकी ॥ शुक्देवस्थातीला शुक्देवस्थिमासी। विकालीत्व विकास की मा की विवास रक्षारिकी । को घावरी को घरू पाच्च गद्रुप सिकारिका। ए दिखितिकरी संहारिकी मंहारकारिकी नेश्रप्रीवालधानी च चन्द्रगाचा सकोमला। एञ्चाङ्गरामन्द्रामा विन्यादियस्यासिनी॥ विन्यालया ध्याससाबी साबी संसार्याहरूसी भूता भविष्या भवा च भवागाचा भवा तथा भवनाञ्चान्तकारिएयाकाश्चरूपा सुदेशिकीः। रतिरङ्गपरिवासा रतिनेश्रा रिनिपिया । तेजस्बिनी तेजस्ट्या भीषस्थमधदा श्राप्ता। श्रुक्ति देतुर्मे ति देतुष्य द्वारी स्वयस्था द्वारा ॥ विद्रालनेचा देशाकी विशाककुत्रसमाना। विश्वाचार्चाया च विश्वाचन्रीर्ति ॥ भक्तकीता भक्तिगतिभैक्तिवाध्याभवकिता । वामाङ्गञ्चारियौ विष्योः श्रिवसस्तिसुखा-লৈশা ঃ विजिताविज्ञिता मोष्टमचा च गणतोविता। च्यास्या देरवम्ता गणमाना सरेश्वरी॥ दु:खच्की दु:खच्रा सेवितिधितसम्बद्धाः। सब्बोङ्गानुदिधाची च कुलक्षेत्रविनाणिमी त लवङ्गा पारत्वसञ्जी सञ्जीमध्यविनासिनी । यान्यजीता सया सन्या समजातीतमिर्भरा । सर्वाद्रसुन्दरी गङ्गा गङ्गाजलसयी तथा। क्षक्षेरिता पूतमाचा प्रिचक्त करीपिका ॥ पविषयुर्धभीनाध्या भविचानन्द्राधिमी । प्रविच्युकक्षीमाद्या पविचयुत्तपाविका ॥ शांतिश्वा गीतकुथला द्युजेन्द्रजिवारिकी । निर्वाणक्षत्री नेवांगी केतुग्रक्तामगोत्तरा ॥ प्रकेताधिनिवासा च निवासकुश्चमा नथा : सन्धानसम्बद्धाराना सन्त्रासे प्रवदा प्राप्तः । भ्रायन्त्रसुकी खामहारा देवनियासिनै **१शक्ष राज्या सुध्योद्यो** व चतुर्भुका पक्षपा च द्विसच औरविवका

राधा

तचा

वजेन्द्रसासिको द्वासम्ब

नोश्राखन्तमा प्राव्यविद्वान्त-नाममाचा को जानीतुलकामधी।

ाश साथा च विद्याविद्यासम्बद्धीपरी।

नवेपालनाध्यी शास्याचिता ।

ाच सहला सीलामाधन्यसङ्गला।

राधा प्रारकाणाच्यीला च कवि विवस्तालका . ष्टरिप्राया प्रस्ताका शिवप्राथा शिवासिया । गरकार्णवर्श्वकारी गरकार्णवनाश्चिती । सरेखरी नहालीना नहसेखाः बहाङ्गना ॥ षशीहानन्दिनीकीचा यश्रीहाकोचनासिनी । यशीदानन्दनप्राखा यशीदानन्दनार्थदा । वस्रका कोषला काला करुवार्कवस्त्रप्रियो। ध्वर्गलक्षीभूभिकच्यीद्रीवटी प्रशाहबाद्या ॥ तथा चैनमछी भौमी भीमा सेमी सवानका। दिजाकी हिनी चीका प्राक्तास्तातरा तथा। णनार्थिती पानपाचा पानपानव्हदाथिनी। इष्यमञ्जनकोष्ट्रा दक्षिमञ्जनत्त्रप्रा ॥ प्रधिमाखार्थिनी क्षकांत्रीधिनी नन्दनाङ्गाः। ष्ट्रनिक्षात्रव्यका यसनापारकोसका । विचित्रकर्मको क्रमाणास्यमः वर्णनायाः । मोपाइनावेरिता च क्रमान्डार्थिनी स्था॥ राभमता रासकतिर्स्यामत्त्रासन्। हरिहा हरिनारूया हरावर्षित्वेयसा। त्रिक्तिम्या च निक्षिता तथा दार्क्टरिविका। स्वलम्य खना चैत्र क्यामामाविदेशिनी ॥ श्रीदासस्य सर्वी दासदासिनी दाससारिकी। मसिकोडासिनी बेग्री इरिस्वर्धा(रकी। हरियाति श्रदात्री च दरिकीतकास कृता। इरिपदा हरिप्रामा यसगाजनवासिनी ॥ नय:पदा जिनायां च चतुरा चातुरीनशी। विस्था वयस्पा च रौदरूपा ध्योदर्थनी ॥ कणकामा रूणमता रूणामन्द्रपरायिती। क्षकार्थवाधना लक्ष्यरासिकी भाविनी तथा। क्षणार्णम्हिता भक्ता भक्ताभक्तसुमितिहा। श्रीकृष्णरहिता सीना विरुक्तिकी हरें: विया । मध्रा सध्राराजगेह्नसावक्साजना । श्रीत्रवाधावनामीदा तस्त्रीच्यादिवशास्त्रती ॥ क्षमार्थेकुम्बर् कृष्णमार्चकीधर्। गुभाः। अवकेषरपृत्या च क्षवेरेषरवक्षमा॥ धनधान्यविधाची च जया कामा ह्या ध्यी। प्रथाना प्रथाने भी च प्रथान (धंस्वरुट प्रिशी ॥ बद्धविण्यास्वाद्धीयचारिको सेविशिष्टा। राचनीनाम्बरे सूत्रप्रेत्प्राखविनाम्बरी ॥ मक्तेषितरांभी च नती साध्वी अरुखनी। पांतवता प्रतियाणा प्रतिवाक्यप्रिनी (दनी ॥ चाप्रीयसाधिनी वाल्यवासिनी कलारूपिगी ॥ इत्येतन् कथिसं हेवि । राक्षानामसङ्ख्याम् । ष; पर्देषु पात्रवेद्वापि तक्षा तुष्यति साधवः ॥ नि तस्य यसनाभिना नदीभि: सन्ति: प्रिणे ! कुरुचेवादिलीं धेन धस्य तुरी जनाईन: ॥ सीजखास्य प्रसादेश किंग सिधानि भूतचे ॥ वासमी वस्त्रमेखी च चियो जातीपति:। चैक्को निधियतिम्यान् यहो सुर्चेत जन्मतः ॥ वक्षच्या सुरापानिस्वारीन्यतिपापत:। यदो स्थीत देविशि ! सर्व सर्व न संश्व: ॥ रावाभागवासम्बद्धाः समार्च वाद्याः भूतवे । सर्गे नायम मावाचे विरौ व वसवीक्षम वर।

न.त. पर तम श्लीन तौच नातः पर परस रकारम्य्रौ युचिर्भूत्वा यः परीन सुस्यास्त तस्य सञ्चार्थसिद्धिः स्टान् ऋगुवादा सुभीक्षते हादश्यां पोर्कंमास्या वा तलकी सञ्चिते (प्रवा यः पर्देत प्रसाधाद्वापि तस्थ तत्त्व प्रका च्यत्रकेषं राजस्यं वार्चमात्यं तथा(विध्य n व्यतिगाचं वाजपेयं व्यक्तियोसं तथा युनस कला यनपानमाधीनि श्रुला निर्पत्तमाध्यान का निके चारमी प्राप्य परेदा प्रमुखाइपि। सहस्रयसक्तानां येत्रकृत्वसन् लभेतः तम्भ ब्राह्मभवने प्रिवस्थ भवने पुरः । भुराधिनाष्ट्रभाने पुनर्याति सलीकतास ॥ मङातीरं समागता यः पटन व्हायसम्बा विल्ली; खरूपनां यानि नतं सत्रं सर्वस्याः भस वक्षा गिर्जाता पार्व्यती साग्र स्थिता । राधानाममङ्काखाः गरी चेंलाज्यपावती । पन्त्रविष्टि सवानित्वं भन्न्याश्राच्या वयोचित्स । सम पाक्समं होतन तद सत्या प्रकाशितम् ॥ गभिक्ताय प्रदानकं प्राविश्वाय कहा छन्। नास्तिकाय विशेषाय ग्रामयुक्ताय सुन्द्रि । तथा देशं महासीचं हरिमकाश प्रवृद्धि। वैश्वदेख थया भक्ति दाचे पुग्गार्थप्रालिके । राधानामसुधानारि मता वर्ष प्रश्नावन । जहतं दि लगा बलात् पाता सहै खना លល់ ខ विश्रहसस्याय यथार्थवा(क्ने

डिजम्य संवानिश्ताय अन्त्रिके। दावी यथायास्ति सुभक्तिमानमे राधापद्थानपराव श्रीभने । हरिषादाञ्चमभूषमनोसृताय मानस। राधामादसुधास्त्रास्यार्तिनं वैद्यावाय च ॥ दवान् खोचं सञ्चापुर्यं हर्भाक्षप्रधामम जकाः नरंगतस्यास्ति राधाक्षकापदाश्यन ॥ भम प्रागा विष्यवा हि तेना र वार्यक्रेस हि। मूर्ज सवा धार्थते कि नामाणा मेचकार्यम् षरिमित्तिदिवासर्थे पूर्व संधार्कत स्वा। प्रत्या देवि बचार्थ में महिलं खिय सुब्रह । ॥ भक्तासि में शिवासि लगत: फ्रेंचान् प्रका-

क्दापि नोच्यते देखि सया नाससहस्रकम्॥ किं परं लां प्रक्रासि प्राणतुन्तं सक प्रवे। स्तीचं मक्तं शाधिकाया सम्र कृत्पनेव हि॥" इति नार्द्रप्रवाचि राधिकासक्ष्यनासस्स प्रोरध्यायः ॥ 📲 (राधातकोक्षसच्यमामञ्जो

र्षेषर खवाचा "इति ते कथितं देखि किमच्यत् कथयामि तै स्रोजी लंधर्मेश्वानि अर्छदाताच ग्रास्थत देव्याम ।

कियदनासासादेव एक्श्मि वहि रोतते। इपये तब हेवे ध् विसमित्री। नानातन्त्राबि सन्तर्भव १४ सानि एवव् एका

सधा

इत्रातपा च इनाड़ी इत्रही छुन्यालियी।

व्हात तब देवेश स्टब्ये हैव स्वया हु। पर्लेग्राम ऋष्यस्य तथानिधे । ईन्द्र**ः उ**पस्य । विकास परमेशाचि रहरू निस्ति मुन्दरी। स्थि तलें सदेशानि कथिन प्रक्रियकि । । बाइद्यक्त हिंग्रानि नास्ति से गोचरे (ग्रर्थ) **इत्य**द्क्ति महिणानि रहक्तं कथितं सया॥ देन्याम । प्राह्मन्याः प्रक्रेप्रान रक्ष्यक्षं क्षयय प्रक्रें। शह नी कथाते देव व्यजामि विश्व हे नदा। ईथर उपाच। क्षम् प्रिमे क्रम्हार्णच रातन् घौट् कर्णसम् ग्रीहल धरि चार्थि क्रिस्टिंग्स कथ्यासि तै॥ १इस्य इत्सुच (बंड़िस्तोचं पर्भदुर्वभस्। कोत्र महस्रमासार्का उपियास मन्नतम् ॥ इपविद्यास देवेचि अस्तिगृप्त मनोच्चम् एतम् स्वीच मन्द्रशानि पश्चितीमसन्ते सदा । रतन पश्चिदीको ज्यास्य परमाइतम्। बहाला सर्वतम्बीषु तः भन्तः प्रकाशितम् ॥ बस्य श्रीपश्चिमीसएमनामसी तस्य धीरणा-चाइम्महियमहिन्यसिताना टेडमा गाथभी-क्रकी सद्दाधियासियार्थि विनिधीमः । ॐ र्र्डी हें पांचली राधिकायें। राषा रमणीख्या विरुपसम्हण्यती स्हणदृष्णा वश्यः वासा रत्ताङ्गीरतापृष्याभाराधाराज्ञानप्रशासामा रक्शावर्तः स्टप्पण्येलाः स्टन्तां स्त्रिनी स्ति.॥ ("शिश्रा र्गकाथा एसप्यता रनायणा। रावसधी रायस्या रशकेशा रमोननुका ॥ रतवता इसोह्यामा एसिका रमसूत्रगाः रमम्भाधरी गन्ना रसपहपरिच्हरा ४ कसका करप्रकृतिका कुलवतप्रस्थिया। कासिनी क्रमला कुन्छ। इत्ति कल्झथनाग्रिनी । बुरतका कुलकर्ती परामी कामसन्दर्भका भथा। सोसारी शतावनिता कामाना कामस्थियी । वासुकी कजुब्धी च कुल का कुल परिस्ता 🕯 बलावगी खगार्ज्या च सामन्यस्थार्क्स्याः । वाला कामसंख्या च सामख्या नमावती॥ पैसा च प्राप्ती चेव शैकनुखक्क बगामिनो । बमा बना काधाची भागम्य विदेशिको । गरिष्ठा गरिमा सङ्गा गया भी दावरी गति।। गान्धारी पांच भी सीरी सङ्गा संक्लन दासिनी। गालब्दी गान्य प्रवास गुगा गुत्र दिलामिनी। प्रवेश वर्धनदा वर्धना वनस्या चनवाधिनी। ष्टमा प्रमादती घोर (घोर सभी वर्गकता। वन्त्र चन्द्रप्रसर् चैव चन्त्रस्तिप्रस्मित्रः ॥ वेदरूप च अन्द्रास्य चित्रम् च्याप्तिस्यमा १ चतुरा चार्याको स्व चन्या भन्याको तथा। पन्देखा चलक्षला चात्रवेशा दिगोहिनी। स्रभारतसूर हो चालंही विविधी विश्वकृष च वि र धरा 11 राक्षा इत्त्रीधी असक्षय

क्रिनास्त्रधारीया क्रमुवेशनियासिनी ॥ छ्टीजनसराजीयः स्टीजननिष्यमः । जयन्तीच लगनगाना जननी जन्मदायिनी॥ जया जें जी च जस्ती जीवनी जग्रहीबका। जीवा जीवस्वरूपाच जाध्यविधांनकारिकी॥ गग्राच्यानिक्षेत्रक्षेत्रक्षेत्रक्षेत्रक्ष्यी। जगद्दानन्द्रजननी जनविची जनास्प्रशा सङ्गरवाधिनी सञ्जा सञ्जारनिर्मारावती । टक्स्स्टाइनी टक्का टक्किना टक्कक्किकी क्ष डावरा उभारा उथा उमास्का च एकरा। होकिताक्षिमनिष्मा स्यदिलिलकोचना ॥ तापिनी विषया तीर्थवामिनी विस्प्रोत्यरी। जिलोक जधी जैसो ऋतरकी तस्मी तर;॥ तापच्ची नपा नाया नपनीया तपावशी। तापिनी चिपुराहैको चिपुराक्ताकरी सटा । जिल्ला नारिकी नारा ताराभायकमो हिनी। चैसोक्यामना तीर्मा तुष्टिता व्यक्ति। वरा ॥ छण्यानर्ज्जिणी नीपी (चिविक्रमविभारिणी। तसीमधी तामधी चतप्रसः तप्रसः प्रला॥ चेनो क्वचापिनी तुष्टा क्षप्तिस्तुत्था तुला नथा। चेनो्क्यभोष्टियी तुर्भा चेनोक्कविभवप्रशा चिपदी च नवा तथा विभिर्ध्ययण्डिका। ते बोरूपा तपःपारा चिपुरा चिपरस्थिता। चर्या सर्ली नामहरा नमगङ्गनगाहिनी । নিং ভিতেক দিল।কিন্দা কৰিছেল। तीत्रपापच्चातुक्कातुलघापसम्बरात्। दारिद्रानः शिनी दाजी हजा देया दयावती॥ हिया (दिवासकामाच शीकादचा स्याप्तवा। हिक्कार्या दिक्कार्स्सर्वेशीन्द्रप्रश्चनाभिक्षी ॥ इया च इसक्टमा च दन्द्रमूकविनामिनी। दुर्जाराद्मदीया च देवकार्यकरी सदा ॥ क्ष्वित्रया देवयाच्या देवा हेवधिया सदा। विकागलपदराजी च दीवादा दीर्घलांचना ॥ इडहेयकामदुषा दीम्ध्री दूषगविर्व्वता । दुःचा तुषहशाभाषा दिया दिखगतिषया। दानदी दीनप्रस्था दिखा देखि विचारिगी। दुर्समा दरिमा दाभा दूरशो हुरवासिनी॥ दुर्जिमान्त्वा द्वाधारा दूरमन्तापनाशिती। द्राज्या दुराधारा माविसी दृष्टिवस्तुला ॥ देळणुडिकारो ऐवी सहादानवसिहिदा। द्र्वींद्वनाश्चिमी देशी नवतं त्रानदाविमी । दानदानी च डेबेशी दावासूमिविमाहिनी। हरिहा हरिफसहा देवताग्र**्थं**स्किता ॥ भी धेन्नतकरी दीर्घा सी घंडमा स्थानसी। दाकारी दखनीतिच दीप्रदखधरार्जिता। ए परिस्तित दवदया द्वीतिवसा परा। दुष्टसन्ताप्पद्यास्यः च हान्त्री दवशुरोश्विनी ॥ हेवी दिया बलक्ती दान्ता दान्तजनप्रिया। - '— दुर्म' दुर्ड°श्च्यवचारिकी । विश्वास्तरी बसुभंती विश्वतृक्षा विश्वीविता सभीक्षा समापुरा विश्वक्षमा प्रतिवेगा सन्दाना नुनसास् ोषरा ।

राधाः थिकि भी धक्रमाना च धक्रीदाशी धनुहैरा। धाची धीया घरा धर्मधारिकी पृतदस्त्रायी धनस् धक्ते दा धन्य (धन्यदा धान्यदा धना । क्षन्याधनाधिक्षयाच्य धरिची धनप्रिना॥ धारता धनस्या च धर्मत धर्कसमारिणी। अस्मिकी धर्मनन्त्राख्या धन्मिलासजर्के शिनी धर्म्भप्रचारनिरताधर्मम्हणापुरन्धरी। धनुर्विद्याप्रदी याची धनुर्विद्याविधारसा ॥ निशानस्य निरीष्टाच निर्धाणदारसंस्थिता विर्म्माश्रपदेवी दासी निन्द्रनी नासनायिका नार्यकी निमिद्वत्ती निचकः पश्रकाशियो। नसस्यानिदेयानन्दनतानृतनस्विधियो। निकेला निकेलाभामा किश्खा निरुप्रधा रिखानन्द्रभधी निखानिखा नठनविश्रहा ॥ मिथिहानी निर्धेया पानिर्धागपददी पिका। नि: प्रद्वाच निर्तिष्टा निर्नाधितभद्दाभना निक्षीला गन्दशननी जिक्षीलक्ष्यासविद्यानी। निर्वद्यञ्जलसङ्गी निष्यानम्दश्यस्य विश्वी॥ निर्मेशा निर्मेयश्चासा विश्विद्वनकीय चिता। नियोनमवा नियतपा नमस्ताया निर्ञ्जा। चित्रविधी विश्वतिङ्गा विकेषा विञ्चलात्मिका निर्वदा निरीशा च निर्द्वनप्रस्थिता ॥ पुरसम्बद्धाः पुरस्कारी पुरस्कार्या पुराननी । पुरस्थरूपा पुण्यदेष्टा पुण्यगीना च पावनी ॥ पूजा प्रविचा पर्मा परा पुरुषविश्वका। पुरुषदाची पुरुषधा पुरुषा पुरुषप्रवाहिनी । पुग्धदेचा पुग्धवनी पुर्णिमा पूर्णचन्द्रमा । गौर्णसासी परा पद्मा पणका पद्मान्द्रकी ॥ ० द्विनीः पञ्च त्रक्का च पञ्च सामालाध्या सदा। प्रशोद्धवा घरच्या च प्रसामन्द्रः पिसी ॥ भक्षाप्तः। परसाच्च य्या पञ्चगर्भे त्रियासिनी । भावकी चनचापूना पविचा परमाकला ॥ घद्मार्श्विना पद्मसंख्या पद्मसाता पुरातनी। यद्मासनगरा निया पद्मासनयरिक्ट्स 🕸 मुक्तपद्माधनस्था एक्तपद्माधना तथा। भीतपद्माधनमता कथापद्मस्थिता तथा। प्रदार्थदः यिभी पद्मनगरायग्राधकाः । यकाश्चिनी प्रकस्याच पुरस्यक्षीकाच दावनी : धलक्ती मलक्रा फलिनी धलक्षिणी। णुक्तेन्द्रीनीचवा भुक्ता पुक्तकोरकमन्त्रिनी। फ्रांबनी फ्रांबिभी फेक्स फुक्स व्हाटिसपानका : विकासाला चा विकीशी विका विकास स्थित । अञ्चर्या प्राथमी मत्त्वी प्रश्चना विमलामना बहुला बाह्न तर की यखारी वनहाधिकी ॥ विकान्ता विक्रमासाला बहुभाग्यधिकी चना। विकासिका विश्वासधी वैधानी विष्णुवस्तभा॥ विख्पाचप्रिया देवी विस्तिविश्वतीसुखी । वेद्यवेद्रता वाधी वेदाचरसमन्दिता॥ विद्या विद्यावती षण्या रहारी त्रसमादिणी । बर्ट्स विश्वप्रकृष्टा च विश्वप्रेतिकी ।

वती बाभर विद्याची विद्याप्रसर ।

३(स**न्ती दशुदा पर्**षा प्रख्याप्तराजनाः व

वीयावादासमसा च वीयानाद्दिभूधणाः।

मुभा शुभरति: ग्रान्ति: ग्रीगवा ग्रान्तिविस्हाः

देखवास्या चैत्र वंश्रीनाद्विभूत्रणा ।

प्रिया

राषा र्ववर्षाद्ववी विकार वरायका ारो बचाच **नरी प्रचार सामदर्गरकी** ॥ वकास्त्ररूपाचासदाविभववर्द्धभी। दिखी वापिनी च वापिका परिचारिका ! तार्भक्षरा देवी विनय्यमचारियौ । । भ्रोजन इची विषयी बाद्य नत्य रा ॥ [दापरा **दे**यी वैश्रुश्तिपरायणा।

दनी बल क्री कल म्हला (ववस्त्रदी ।

म (विश्विदा चैव विकल्पप्रविचिनेता।

ा रुक्ती देवी विधिविक्ट्निसं**ग्र**या ॥

विनय (वन्धा वासरेदी वर्षदा ॥

भोगदली भवा भवानी सथवासिनी ॥

(त्रीभग्रहरी भत्तावाद्या भवापद्या।

ा अष्टहा भेरी**भ**क्षाद्र्यप्रदारिणी॥

स भूतत्त्रिभूतिका भूतभूषणा॥

री भूतिमधी भधक्तपा श्रमिभँगा।

। भित्तसुत्रभा भागादृद्धिकरी उदा॥ (ता भिचुनिभा भवा भवख्रक्रपिकी।

ाया शास्त्राया मधानन्दा सहोदरी ॥

ाभालिकी साम्या सांधमाधिक व्यारियोत।

ना मोदक्रों मोइइली मदौलाटा ॥

सालिनी मान्या मनीर्घपयातिगा।

गावा महश्री खगाची मीनवीचन(।

((उन्यच्म्पूर्या महाद्यी गहती क्षता ।

पा सचामुन्ता मिणसाचिकामूघया।

लविचिषाकी सत्तारिक्षतनाधिका।।

तकराशिक्षी भगोनधननन्दिनी ।

[किन्दर दिता सङ्कासुषणभूषिता ॥

नरता मदा महाध्यितनीचना।

नश्रमताच सधुलुच्या संधुत्रना॥

यंप्रदासनेश सहत्यक्षमान्त्रिता ॥

। तस्मेनोद्धा च अष्टामञ्जलदाधिनी ।

एटा सद्यादाची सेयनध्यनाससा।

्षी भारतभती भागादा समनिर्द्धित।।

ो च विक्षालाच्यी विज्ञानविक्रमारिनी :

बाह्नी विचित्रामा विच्छा विभवपर्हिनी।

भीतना भोषिता भोषा युभदा श्रमहायिती॥ श्चिवधिया श्चित्रानन्दा श्चित्रपूर्णासुनन्धराः। प्रिवस्त्रका प्रिवसका (प्रवनिक्यपरायका ॥ श्रीसती श्रीमिवासः च श्रुतिश्रूषः श्रुसब्रता।

बास्ट्रदेविषया बासा

शहिवदाचयकरी समजनी अभाश्या ॥ श्वनाबन्दा श्वनिः श्रोत्री शिवप्रेसपरायणा । भ्रोषणी सुभदानी च धालिनी भ्रियन रेकी।

ष्मचित्रवाक्षिवलयाद्वतस्त्या च द्वारियो ।

नी मोक्षकती सन्ताविद्याविधारिकी। श सङ्ख्रिके स्थास्य प्रिया संख्री। ो सन्दोपाया सन्दासणिविसूधिता ।

च्याधिकी सहासङ्गलदायिकी। ी समोदा म यसनामारिष्टारिकी। हुक्यरी यद्यः यद्गेश्वर्यस्तिप्रियाः । यक्त कलादा यजनीया यक्त स्करी। नयों मसिद्धा योशियी योगबुद्धिता॥ ा यमादारसिद्धियेत्रीमधारिगी। सम्बाच वसुनाजसहार्यो॥ श्रमुना याच्या यसकीकनियाभिनी। कविलासा च जीनतुकक्षीलमालिका ॥ सोक्साका च नोकानन्द्रदाधियो। जीवधानी सोकानीकविवासिकी ।

चिता

चित्रसम्बद्धी चुळा।

निष्ठाचि चच

T Ye

बङ्धुराषुपदाकान्ता सङ्ङ्गप्तिरूपिकी । सरमा सुप्रभा मिद्धा सिह्नमिहिप्रदायिती ॥ सेवान्द्रास्ती सक्तास्तिरूपा स्टापिया। सम्पत्रदा स्तुति: स्तुळा क्तवनीया स्तवधिया॥

खोर्णदा खोर्यमा सीखा की एवी भारयहा विनी । स्वारका स्वधा खादा स्वधारीपप्रमोदिनी॥ खर्गेद्रिया समुद्राभा सर्ध्वपातकनाधिनी। संस्राहराहिको राधा शीमाखदर्श्विहे सदह ॥ हरप्रिया हिरण्याभा इरिकाची हिरासायी। इंसब्स्या इरिहासा इरिद्रणी श्रीचिसिते। चैसदा चालिता चेसा चुदपरहाविधारियो। खपरेवां प्रशासी के स्वराध्यसमन्त्रतम् ॥

क्तीत्रं सद्द्रसनासान्द्रं सर्यञ्जनसंयुतस् । खद्या स्मृत्वानमा स्नानना स्टब्स्यिनी ॥ व्यवदाना व्यक्षीका च व्यक्तका व्यवस्थवा। व्यगायवज्ञभावनाः चयोशितस्मवा विदे॥ व्यवसम्बर्गाञ्चसा विक्तिताचापराजिता। व्यवायानामभी राष्ट्रीसिंहदानन्ददहिनी ॥ अभिमादिगुणाधारा अभग्यानिक हारियी ।

अदिरावसुता दृती अध्योगसमस्विता। अञ्जा अनवक्छिता अञ्जसप्रक्तिधारियो।। अनलतीर्थेख्या च अननान्हनरूपिशी। व्यनन्तमस्थिमा पारा व्यननामुखदायिनी ॥ ध्यर्थेदा व्यवदा व्यर्थे । बदा व्यन्द्रतपृष्टिकी । चितियाचालग्रमती चप्रतकैपविदरा॥ व्यश्चिमविष्यसं एन्ही व्यश्चिम्युरामुस्मिता ।

च्यागपाणिकी देवी चानन्तिमिह्निशयिकी 🖁 व्यप्रेयपापसंच्या व्यप्रेषदेवतास्यी । व्यवोरा सम्बता देवी सन्नानतिसिरप्रहा (व्यगुरुष्टपरा दवी व्यभिरामविभोदिनी । ष्यनवदापशिक्त्वा चासनन्तकतद्विशी॥ चारोत्यहाची सामन्दा अर्पनार्भिवनाश्चिती। व्याक्षयं रूपा आरास्या चाप्तविता सदा प्रिया।

खाव्यासिकी च खालका चापदाकान्द्रतप्रहाः इरार्तिरिष्ट्। भी इरपूर्णे प्रवापदा । इतिहासस्रुति: श्वेता इहास्वपक्षप्रहा।

.ब्रष्टा च इष्टल्या च इत्यादियदिवस्ति।॥

प्रतिरा रतराचीच रवद्वार

इकार्यासीसिवयपदा

खर्चनापभ्रमनीखर्दु:ख(मफ्रन्तनी। भूचासन्दर्भातसीरी सन्दर्धनकर्षिया। गुरुक्टपा गुरावती सुद्धीं सौरवरक्तिकी।

कामका क्रकालिका क्रिक्सिका विश्व क्रमनीयकला कर्णालपहिंपूजनप्रिया॥ कर्ञ्यकुस्माभाषा सदा को कनदेखना।

मोपोप्रसिया श्रेष्टा बहा

रेख्यंतकोङ्गाच रितिरैक्श्रारीमणि:। ब्योजस्विकी स्रोपधीय ब्योजीनादीजदायनी। च्योङ्कारजननी देवि च्योङ्कारप्रतिपादिना ।

राधा

र्वेचरी रेक्षमध्यो रेक्स्केचर्यावसी (

सत्तर क्रांत्र संवक्षा सपसान विविध्याना

खनमञ्जीकसंस्था इत्तमोत्तमक्षिणी ॥

उचा उघा उधाराधा उक्तिया च मुचिकित

जहा अद्वितकां च कहें धारा च कहेंगा।

ऋतमारा ऋदिदाची ऋत्या ऋक्षधस्तरूपिही

ऋतुप्रिया ऋचभाता ऋचा चिक्रचभागगा ।

कर्बधारा कर्बधोनी अपपापविनाधिनी।

पर्विष्टन्दस्ता परहिकर्णवयनाधिकी ॥

ऋत्वचगरूपा च ऋतुमार्गप्रदार्शनी।

रम्बिताखिलसञ्चा सक्ति।युत्रदायिती।

चौदार्थप्रकरा भद्रे स्वीपन्दीवधिद्यस्य ॥ व्यंत्रवस्याः च व्यक्ता व्यस्या व्यस्तालिका तथा। अञ्चाषी च अन्धाना अञ्**क्रिश्वास्त्रा**न्ताः अर्थभासी अर्थभनी संधीतंत्रां प्रसमना। चान्द्रशासिसँहा भद्रे चाबन्तशोसनस्तरा ॥ ष्यंभेग्रा चार्यंताची च चार्यंत्रह्मा चानाइताः प्रशासामान्तरं भद्रे ककारादि वरागने।॥ च्यतानासुन्दरं पुर्द्धं विक्तीलीत्यवमन्त्रि ।

कुरन्ता करणा कान्ता कर्म्भ जात्रविनाश्चिमी कालिन्दीकेलिकलिना ज्ञाना साद्यमालिका। काल्ताजोक्तप्रयाकस्थाकस्थासनीहरा। खडमिनी खड्धाराभा क्या समेन्द्रधारिकी। खेखिनमासिनी खड़गा। खड़गेन्द्रनखनाषिता।

खेंचरी खेंचरी विद्या खगति: खातिहायिनी। खिखपाञ्चिपार्योचा खल्डहिवनाभ्रिकी। खातेन कन्द्रमन्दोद्धा खड्गाबङ्गाङ्गधारियो ।

संघमीड़ाष्ट्रा सुप्ता सद्क्षिणसमा प्रिया। भाग्पेयनोधका चार कार्यही चारुरूपियो।

चलचन्दर्गास्त्राङ्गी चर्चनोद्या चिर्स्छातर ।

चारुषम्पक्रमानाद्याः चनिताप्रियुष्क्ताः।

पारिवापीवङ्जिना चाकतापीवमसुखा । रत्तवन्दनसित्ताङ्गीरताङ्गीरत्तमालिका। श्रक्षचन्द्रन विकासी श्रक्षाद्वी श्रक्षभाविका ।

भौतचन्दनमिलाङ्गी पीताङ्गी गीतमालिका।

समाचन्दनसिक्ताङ्गी कथा। ही क्षणामा विका। प्रकाव का परीधा वा प्राकाव को तारी (यका । रक्तवन्त्रपरीधाना रक्तवन्त्रोन्तरीयिकाः।

पीतवस्त्रपरीधाना प्रीतवस्त्रीत्तरीविका। ख्यापड्परीयाना समापड्रोत्तरीयिका।

ष्ट्र-देवने खरी रेखा खबाका श्रंपका श्रिकी !

पश्चिमी गाजिनी जोगी साजिन्ही व्यवजानिने

विष्रासदिवाधैन्या चिषुरापरिचारिका।

म्बासीभाग्यसम्पन्ना नानासर्थशृषिता।

इत्तर क्लोजधासन्तरम् अस्तरम् अस्तर्नः।

कर्षे कर्षे च देवेथि प्रपटें हुमादे मानव: ॥

उगास्य शाधिकाँ विद्या केवलं कामलेचांगे ।

_{बहुकालि}ब देवेणि उपनिद्यापि मिर्धात ॥

क्षत्र परमेशानि राधासकीय सन्दरि।।

द्वश्व नाम सहस्राणि प्रकृत यत् श्रास्ति ।

के आधाराचे मी विन्द् इटसुकार्थ यवतः॥

क्षोतिक्ही यस्तु देवेश्चिक्ययं जिपुरसुव्दरी ॥

तिना मर्क विना श्रीमं (दना पूर्णा दिना विलम्।

विज्ञासन्तं विका एव्यं विका कियो दिनां क्रियास् ।

प्रशासाम विनाध्यान जिना भूतविशीक्षणम् ।

विना अर्थ विना इत्तं येव राधा प्रकीविति ॥

राधासप्रधारमास्यक्तीयमार्थे पार्जिति ।

यो जोदेशायं सन्दं राधि दासन्त्रसेव च त

श्रवा ग्रह्मख । स्वन्तं चैयाची भारतातत्वरः ।

ता प्रारो कुषंदिकविश्वतिसंध्याम्।

प्यासिवेक्सिकस्य तनो ग्रमदः चैतस् ।

चाइला तत्य हुर्वैर्तिर्वे पक्षवं सर्वेत ॥

नानासम्प्राकाति वैद्वेदाङ्गप्रास्त्रतः।

सरीहर्त गरिधानि सार पृथाभिवेदनम् ।

तसात् स्वांत्रस्याने कृष्यात् पूर्णास्मिषनम्।

ष्ठला गृग्धिभिष्ठकका पठेत् राधाकत्वे प्रिये ॥

स्ववादाक्षके प्राप्ति स भने हा वयस्याः ।

क्का पूर्णाभिक्ष मधा स्वीपारमिन्द्रति।

शत सर्व मनिप्राति सर्व सर्व वदाम्नदम्।

मतास्वर्गं नास्ति विभा पृष्टाभिषेत्रम् ।

क पसक्र की कीरे यावदिन्य स्वतुर्ध्याः

बरासी दियाची दंजि सर्वदेव प्रकाश है।

विद्यासी राधिका विद्या उपविद्यास निद्यिता ।

महाविद्यां महिशानि उपास्य यहातः स्वयम् ।

हण्यस्य कालिकासाचान् राधायश्चिपद्मिगी।

_{विष}रापुर्संस्यात् या शाधा पश्चिमी परा॥

सीव मद्रम्यामारकं कथितं तद मस्तिनः ॥

ऋगुष्व गिरित्रे तुभ्यं क्वचं पूर्वक्कित्तम्।

प्रश्मितिपरं साचान् सुतिस्तिप्रसाधनम्।

त्रीजीक्याकर्षणं देदि चृहिमात्रिध्यकार्णम् 🛭

सर्वय जयहं देवि सर्वयानुमयापसम्।

सब्बंध (चेव सूनानो सनोष्ट (तक्र प्रस्थ

सर्वरकाकरं पुग्यं सर्वष्टयाप्टरं परम् ।

राधा

समा नीमचादेव सवस्य . सर्नेरकाकवध समाप्तम् । 🖈 🛚 (राधासकीला

राधिकाकवर्षं यया,— देशुगाचा

"देवदेव महादेव स्टिखित्यन्तकार्काः राधिकाकदचं देव क्षययस स्याभिधे ॥ ईम्बर उवाच । प्रत्या दैवि वहारोचि कवर्ष जनमोचनम्।

शोपितं सञ्चलकीयु इदानीं प्रकटीकतन् । या राधा चिएरा हुनी उपविद्या धहा हुसा। उपविदाक्तमाद्दिव कवचं प्रदेश पार्थांत ॥ चपपूचाविधानसा भलं सर्वस्वसिहिद्म् ।

यच तज्ञ म एकार्य कार्य भी पितं सहस्।

अक्तिहीनाय देवेशि द्विजनिन्दापराय च। न सुद्रवासिविधाय वक्तवं प्रशेषस् ॥ शिष्याय भितियुक्ताय प्रतिहीचार्याय च ! वैकाताथ विश्वेण गुरुभक्तिपराय च ॥ वलार्थं परमेश्रानि सभ वाक्षं र चान्यया ॥ ष्यस्य श्रीराधाचिकोवयगङ्गलकवचस्य मोपिकाः

मध्यरहरूप्द्य्दः सीराधिका देवसा असा-विश्वस्थाधनमीयार्थं विविधोगः 🖁 ॐपूर्वे च पातु चा देवी क किसकी शुभशायिनी। हीं पश्चिमे पातुसवासकेकामप्रपृश्यी। याम्यां क्रीं जाम्बदती यातु सर्ववासफलप्रदा । उत्तरे पातु भदा क्रीं भद्रप्रतिसमन्दित ।

फाइँ पासुमचादेवी आर्थि छत्याप्रयायशस्त्रिकी। च्यथ्य पातु मां ईवी ये पातालतलवाकिनी 🛊 भाधरे राधिका पातु के बातु हृदयं समा। भसः पातुच सब्बीक्रं डेब्रुलाच पूनः पुनः ।

सर्वेच पातु में देवी ईन्बरी सुवनेश्वरी॥ रें इतें राधिकावे इतें से शिष्ट: पातुसी इतीं क्षी राधिकाये की की दचनाहुं रचतु सम। क्रींक्री' राधिकाये क्री'क्री' बामार्झ स्वानु मश्चिनी पद्मास्थिनी। रेंड्री दाधिकार्वे से रें इचपारं रचतु सम । की ंकी ंपे रें राधिकाधे ही ही ऐ से की अति औ चर्नाष्ट्रं सम रचतु। की राधिकाये की

वामपारं रचतु सदा पद्मिवी। ही बाधिन कार्ये ही अजिञ्जमं रचतु सस। रे राध-कार्ये रे कर्णवृक्तं चरा रचतु समः। दूरी राधिकाये द्वीं नामाधुनां सदा रचतु सम । ॐ पूरी राधिकाबे ॐ ची दलापैति सदा

पातु चरखती। द्वीं भ्रदनेन्द्री जलाटं प्रात चों काली मे सुखमग्रह वं सदे। पानु। ची ची ही मिरहमाई वे ही ही प्रस्विमाई नी द्वारकावासिकी सहस्रारं रखतु सहा समा। पें हों भें सातही हृहवं सहा मम र्चता। ही ऐ ही उपवास गामिपद सदा रचन ममा का रें की ग्रन्सी की रें की खाधिष्ठानं खिङ्गसलं रचतु भम। लं रे जं पृथियी सुद्रमण्डलं ज्वातु सभाः यें ये ये ै

देवें र इवरणतुमम इसी

मेररी पूर्वी च इर्य रचतु मस 🕏

इक्ट्राम

चतुर्हासुक्तिजनकं सदानन्द्यारं पर्म्। राज्यस्थात्रभेधानः यज्ञानां प्रवट्यक्स्॥ इदं अवच सञ्चाला राधामन्त चयो जपेतृ । च नाप्रीति फर्लं नम्य विषयसम्य पर्दे प्रदेश

ऋषिरसा महादेवी श्वष्यकृत्यः अकी तित्रम् । राधास्य देवता प्रोत्ता रां की जंपरिकी तिलस्ध धन्मधिकाममोचेषु विविधीमः प्रकीतिनः। श्रीराधा में भिर; पानु बलाटं राधिका सथा। ष्ट्रमानुसुता दक्तानु (चनुर्वाशोपनस्थिती। चन्द्रावनी मातु गर्छ जिल्ला स्वयादिया नद्या 🛭 कर्ष्डं मातु इरिप्राका सुद्यं विचया तथा। राष्ट्र को धन्द्रवद्या सदरं सुवलखना। कटियोगस्विता पातुबादी सौभद्रिका तथा।

मखान् भन्द्रसुखी पातु गुलभी गौपालवक्षसा । सुखं विद्युक्षी पातु कोषी पदतलं तथा । मुभयदा पात् एष्टं क्षयी श्रीकान्नवसमा । ग्रहादेश चरा पातु इरिकी पातु सर्वतः। वाक्यं वासी सटा पातु धनागारं धने करी। पूजो दिसं क्षणरता क्षणप्रामा च पश्चिमान्। उत्तर्भ इस्ति। पातु द्वियां द्वयमानुका। चन्द्रावली मेथ्रभेष दिवा खेखित्रभेखजा । सौभाग्यदा मध्यस्त्रं साथान्ने जामस्विगी। रोही बाल; पानुमां दि शोषिनी रचनी चरे। श्वेतदा खड़ने वात बोसला च दिवाईके। भ्रेषापर। इसमये भ्रमिता सर्वसन्दिष्ठ । यांभिनी सोमसमय रती रतिभदा सदा। कारेपी कौत्ने जिलं योगे रकावली समा। मुर्वदा सर्वनार्येषु राधिका सवामानसा । इक्षेत्रत कथितं देखि कावचं परमाङ्गम् । सर्वरचानरं नाम महारचानरं परम्। सर्व्यापितिसासा स्याद् यसूयकार्गीय वर्णते ॥ राजहारे मश्याच संयामे प्रश्नमञ्जूटे। प्राणाचेनाप्राचमये थः पठेनु प्रवसी नरः। तस्य सिहिर्स्वेटेवि र मयं विद्यति अध्वत् । व्यासिया राधिका च तेन सद्यं न संप्रयः। गङ्गास्त्राम्यत् इरिनीयम्बरणात् यत् भलं समित्॥ तत् यसं तस्य सवति यः यष्टेत् प्रयतः सुचिः । श्चरिदारीचना चन्द्रमखितं प्रस्चिन्द्रम्॥ क्षता (ल(खन्या भूको च धारवेत् सकाके सुने। कार्क वा स्वदेविशि स हरिमान संप्रय: । क्षवदस्य प्रसादेण जाणा खर्फ स्थिति प्रदि:।

कोच सहस्रकामध्यां न यस्त्र अपनी सन्त्र ह राषास्थान्य देवीय तन्य भावकले गर्यः। क्षमीपानं च पन्यंत सामने प्रकारः भागसः विकासी बचा श्रीष्टा भवेतासीरणी सिसे। देणापाची यथा भूकाः, प्रकृतीनी यथा ससी 🛭 पुरुषाणां यथा विकाशिक चावां वया प्रशीः भागागाच्य नया खेछं राधाक्तीचामरं प्रिये। वपपूर्वादिको यत्यद्वशिल्लोसः(दशनायाः । श्रीराधासोत्रपाटस्य कता नार्फात पीरूपीम्॥" इति वासुदेवर एक्यो र (धातकी दार्तियान् पटवे धष्ट्रजामकी जुन्_{र केल}) न्यद्य रह्या अवचन्। भीपार्के सुदाचा संदारचार्च नियतं करोभि क्षवने तथा। विसापाय च भादाय विरागगुणशी खने। दश्चात् द्व

"बेनामवाधिन् भगदन् भन्नानुगद्यकार्यः। राधिकाकवर्ष पृष्णं कचयक श्रम प्रभी 🛭 वर्षाच बरवा वाद चादि माँ दुःखडी भवाद करेद हर्स दाव ज्वपासे

राम

राची शिवनाग्इसंवादे

हपूर्वाड़ी बाटा रचतुसमः, 🤻 ड्री वे

अञ्चल सहा पातु पुरुदेशाँगसः। ८० सन्हा-

"च्चलितिकसभतेश्यो खु∴।" ३ ! १ । २८० :

इति थः:।) परसरामः। स तु विक्रोरश

जसद्धिसुनै: पुचलेन जैलायुगासादवभीश

रकितिमारिक् एथिकी नि:इसियासक

भक्तिचा गनाथने

पातु क्षत्रीक्षं से ॐ नारायण: पातु एड्ड सहा सभा। ॐ आरबा: पातुसदा सोचं एक्सिसीमाघ:। सर्की सरू भासा च सै आया चास्त्रती यथा॥ गा सिमदृन्दा च भदा वधनिता तथा। ा सर्व्या युवनयः प्रोसनस्याः सुखोचनाः ॥ युक्ता सन्तु दिश्तु सत्तं शुभदश्चेताः। गारायकाच्य श्रीविन्द; भ्रिर; पञ्चसलेचायः, ॥ र्शक्तं से सदारकीतृ केश्रव: केश्रिष्टाप्टरि: । ोड् अवर्ष भन्ने चैकोक्शमङ्गलं युमस् ॥ [चा: पर्मेश्नान उपनियास सङ्गतम् । प्रक्रेन पाउरोद्वापि सतनं भक्तितन्परः ॥ ाचारी जसत्यासी **अ**ञ्चलं क्**स**रे स्दा। व परसेणा(वि पद्मिनी वश्रतासिथान् ॥ त्ते काथशंदेविकवनं सुविदुर्जेभम्। मल जलंखका परिषु संबक्ष रंघदि ॥ [मी वश्रमाधाति तत्त्वेत नगरन्दिनि । ैं क विधानिन य: प्रतेतृ कवर्षं परम् ॥ <u>। जोकभवाकोलि गाश्ययग्वचनं सम्।</u> रेष्य पूजधेदियां सञ्चाविलां वराजने ॥ टार्थासदंदेविकवचं प्रपर्टेत् सदाः ाविद्यां विना भद्रे यः, पठेन् क्यचं प्रिये ! र सच्चा भर्ने बुक्सीधार्तं बचेत् धिये।" । वासुदेवरऋखे राधानके एकविंग्रत् त ॥) याय राधास्तीचम्। ोचका साधवेदीको प्रपटेन् अक्तिपुत्रेकम्। । इत्हेम्बरी रम्या परमा च परात्मनः ॥ ोञ्जवाद्यकानाना जिम्यवसःस्थलस्थिता। प्राचाधिद्वी च महाविष्ण्यसर्घि ॥ या विधामाया च अवासका अनातनी। खरूपा पर्या निर्त्तिमा निर्मेणा पर्धः भ्वनिष्म विजया यस्त्रात्तद्यास्त्री। निकदासिनी सोपी सोपीक्षा गीयसाळका। स्या परमानस्या नस्यनस्वकातियो । ानुसुना भाग्ना कान्ना पूर्णनमस्य च ॥ ण कलावनीकचा तीर्थेपृता सती विभा। चग्रच नामापि वदोशापि सुभागि चन भूतानि पुरसानि सर्वनाससु नार्दः । हिंद संयत: शुर्दी विक्युमली जितिन्द्रय: ॥ है विस्तारी जिल्ला गाति हरें, प्रदम्। मिला ऋरेदरिखं जर्मत नाच संग्रय: 1 । खन्नज्ञेष स्तोनसिहिभैवेत् भूषम् । । सर्यभाषिय जीवक्तो भवेतरः॥ पदेश्यमेषस्य जसते निक्षतं पलम् । 'जन्मा चिनेतान् पापान् ब्रह्म दृशायुकाद्पि। ाक्कर्णमानिय सुध्यतं नाम संप्र्य: ॥ ह्या कावस्था महावन्था प्रस्वते। | लि वर्षतेषं वा शुद्धा (कामाहमी जनी 🕻 क्रिमाध्येक व धनांगीर बमेक्स वेदि श्वमार वसिन्धाक कमकोद्धवः 🗗

श्रीदाधिकाक्तीचं समाप्तम्॥ राधाकान्सः, पुं, (राघायाः, कान्तः ।) श्रीकृषाः । "ग्रीलोक डिभुन: हक्षी राधावान्त;सनाहन:। मीपाकुनादिमिधीली दिस्कीमीपप्राक्षेदी ।" इति ब्रह्मवैनर्ते अस्त्रखण्डे १६ व्यथ्यायः ॥ राधातनयः, पृं, (राधायाः स्तपद्वासनयः। तया प्रावितत्वात तथात्यम् ।) अर्थः। इति हिमचन्द्रे कर्णपर्याचे राधासुनग्रव्हटग्रीगान् । राधामेदी, [न्] एं. (राधां धन्विचित्रस्दं भिन-त्तीति। भिद्र + बिशि: 1) यर्ज्नः। इति भूरि-राधावेधी, [न्] पं, (राधां धन्दिविक्षविश्चेष विधानीति , विध् + (सनि: ।) अर्ज्जनः । यथा, "राधादेधी किरोखेन्दि किंगाः खेतस्यो नरः। उच्चली गुड़ाकेश: सुभद्रेश: कमिश्चक:। वीभन्सु: कर्णाजित्तस्य गार्कीवं गास्टिवं धनु: ॥" इति हिमचन्द्रः। ६। १०३॥ राधास्तः, पुं. (राधायाः कृतपन्नाः स्तः।) कर्णः ! यथाः, — "वेदिका बाज्ञसेनी च कर्णेव्यस्याधिपीरक्षराट्! राधासुनोऽर्कतनयः कालएडन्स तङ्गरः ॥" इति हैसचन्द्र:। इं। इब्ध् ॥ (यथा, महाभारते। = 1 = ६ । ३ । "प्राप्त चैनंसकायुक्तं स्यंकर्णसापाइन। श्वेतवाजिसमायुक्तं युक्तं राधासुने र च ॥") राधियः, पु. (शाधाया च्यपव्यमिति। शास्ता-ी-"स्त्रीभ्यो । क्_।" १।१।१२०। इति एक्।) कर्णः। इति चिकाकारीयः । (वया, महा-भारते। १। २३७। २१। "स्ततपुष्तस्त राधेयो पुर्य होसप्तियात्तदा ॥") राष्यः, चि, (र्षाये इति। रप्-| "चासुयुवपि-रमीनि।" ३ । १ । १२६ । इनि स्यत् ।) कथ-नीय:। रपधानोः कर्माण ध्यम्प्रस्थयेन रासं, की, (रंग्यतेश्नेनेति । रस् + धण् ।) वरस्तू-कम्। कुछम्। इति मेरिनी। मे, २४॥ तमाल-पचम्। इति राजनिर्वेग्टः॥ (नैर्शातसः,। यथा, ऋग्वेदे ११०। ३। ३। "सुप्रकेलेर्स् भिर्क्सिकेल्स्न् रप्रद्विवीर्धियामस्यात्॥" "राभं ह्यावर्ण प्रार्वरं तम: चश्यसात्वायं चीसकाचे असिभृय तिष्ठति।" दति तदास्ये सायगः ।) राम:,चि,(रमते इति । रम् + खः । रम्बते विति। रमः∄षभ्वाः) सगोज्ञः। (दथा, इष्ट्-यं हिताबाम् । १६ । ५ । "ग्रायः प्रभूतमयसी नवनाभिरासा

रामा रवैरविरतं रमवन्ति रामाप् ।"

सिवा **भासिता इति मेदिनी मे ५०।**

रीत्। (चामौ एव ससन्तपच्के पच चित्र भूगिसन्हराम् विधाय पितृम् सन्तर्पयाभास वदुर्स्न मधामारते । १ । २ । २---११ । सीतिरुवाचा। "ऋक्षुध्यं सस भी विष्ठा न्वतस्य अधाः शुक्ता समन्तपस्तास्यस्य श्रोतुमर्दयस्तमाः, ॥ र्मताहापरयो: सन्तो रागः; शस्त्रभावर । अप्रकृत पार्थिवं चार्च ज्ञानासमेचोदिन 🖫 म सर्वे चत्रमुत्साद्य खबीर्थेगाननद्ति समन्ताः भने पच चकार गोधिरान् कृत्तृ 🖁 स तेषु क्षिराम्धःसु इदेषु क्रोधसः च्हित्। पितृत् सन्तरेयासास क्षिरंशति नः शृतसः। अर्थभीकादयोश्येत पितरी रामसद्यवः। राम राम महाभाग शीता; सास्तव शार्यवा च्यान्या पिछभक्याच विक्रमेण तव प्रभी। वरं हकीव्य भदन्तं यमिन्द्रवि महाब्रुवे ॥ राम उवाच। यदि से पितर: शीला थटानुयास्थल। सचि। यच रोषाभिभूतेन चलसुन्धादिनं मया। च्यतच्य पापाचन्यी हमेग से प्रार्थिती वर्। इदाख तीर्थम्ता में भवेषुभीव विश्वता ॥ एवं भविष्यतीस्त्रेवं वितरक्तरेयाह्नस्त् । तं चासखीत निधिषष्टुकातः स विरस्ताम ह। रेवां सर्भापे यो देशां दशानां रुधिराक्षणाम असनापण्यवसिति पुरखं तत् गरिकी तितम ॥ ' चस्यान्यद्विवर्णं मदशुरामग्र≈दे द्रष्टत्रमः। ३ राघव:। श्रीरामचन्द्र: सच पूर्ववस्तरहरूप अयोध्यासिपनिद्यार्थराज्ञतनयलेन जेतावश प्रिके राजगावितधार्थमवर्गीर्थः। असदेव । य तु सानन्तदेवी विण्योग्यः सद्वंप्रीयव्युदेव पुललेग सापस्युमानो कंनश्रद्धार्थमवतीम । (यथा, भागवर्तः १ । ११ । १७ । "निम्स्य प्रेष्टसायानां वाह्यदेवी सञ्चामना। व्यक्रकोयरीयव रामखाद्गतविक्रम:॥") वर्षा रामा बधा,— "सदोरं साथ बाय स सहासासौ प्रकीर्त्तसौ। भागेकी राघनी मीपकारी रामा: प्रकीतिता। इति वङ्किषुरावास्य अध पर्याः। घोटकः। पश्चभेदः। इति बेदिनी। क्षे, २६॥ (३.मृ. + મ.ઉ. घળા । ३.ति:। ४.मा भारावर्ष । 🥯 । 🗧 । १८ । "सर्वाच सार्यज्ञकड्:विवसासार निलिं**धते व खहाद्वराम:**॥^७ "खञ्जनुकी रामी रतिबंख।" इति सः श्रीधरखानी॥) रामशब्द्ख बाबतियवा —

"राष्ट्रस्टो विश्ववचनो सन्नार्थीश्वरत चकः

मी कि वेद रामा प्रकीरिंग -

रसाखां रसखस्यानं रामं रासविदी विद्: ॥

रा चैति लद्यीवचनी मक्षापीत्ररवाचक:। तद्यी पति गति राभं प्रवहन्ति भवी गिकः। काम्बी सञ्चयं दियानां सन्दर्श यत् प्रलंलमेन्। तत कलं समते ननं रामी खारगमाचत:॥" दात तक्षांचैवर्त्त श्रीकषा जन्मश्वस्त्रे ११० चथाय:॥ (तथा च काधातारा सावर्गा । १ । ३ । ८८ । "श्(क्षान् रसभ्ते सुनयो विद्यया चानविप्तवे। त गुरु: प्राप्त कामेति क्सणादास क्यापि ॥" एतनज्ञतराच्यमवधद्यभागतं विचार्य यदुकां र्मानुष्तिन सदाहः "अष युद्धदिवसमसपायां क्षतकतीर्थी । पूर्व सुवेलाशोष्ट्रणहिने। वाी। लगमानत स्थं: यभ्यया प्रतिरक्षित:। gर्श्वचन्द्रपट्टीका च चापा समानिवर्तते ॥' इत्वलीस्ट्रहिनं चतुर्दशीपृथियाच्यतर दिति साषम्। ततः अनाप्यतिपदि युद्धार्मासासाः मेर हाची सामप्रशाबन्धनशिमी ची । हिनी-धाया धन्त्राचिषयः । स्टरीयायां वचरंषुखाः चत्र्यासकस्यवस्य । पत्रक्यां ग्रहस्यस्य । वद्या रावसभूतः। सप्तन्यां कुन्मकर्ण-वधः। व्ययस्यामनिकायादेः। भवन्यामिन्द्र-चिनो बचाच्यायाः। दशम्यां दिवा विकुम्भवधः। तहाची सकराश्ववधः। स्का-इस्याद्वियोद्द्यन्तिद्रम्बयसः इन्द्रजिद्धः। भतुई स्थां ऋणवस्तवधः । असायां शवगयुद्धा-रक्षतह्वयाचिति पश्चदशदिनानि मध्ये युद्ध-मि।त । अबीई वक्तकम्। अयं क्तकाप्रतिपत् भाषक्षकास्थावाची नष्टकाकास्य दा। नाटः चेने गुव्यामचर्मारकोध्यानी वर्ग प्रति **र (संख्**य प्रस्थान-तित खरमयोध्याकाग्छे। चेने पुराक्ष अक-प्रस एवं सचापि बवन्या(दिदिबच्चे स्वैति सारमेव ज्योतिषादौ : तथ नवमी रिसालाद-भिषेतायोग्या ६शम्बंद तु पूर्णसाद्योग्या। एवक चेंधनुतास्यान्या प्रसानम्। तत्र माध-ष्ठभामावी युद्धभमाप्ती सदुलरपख्यो सर-'पूर्क चतुर्द्धो धर्चे प्रभन्धो सन्ध्रमध्यनः । भरहाजास्रसं शाध्य दवन्दे नियमी सुनिम् ।' दात वच्छाभाषाव्याम् । तथा न पः चतुर्दश्यवर्धै-धमाप्तिरिति भगवतः प्रतिज्ञाचानिः। पूर्ण चतुर्भ वर्षे इत्यक्तीरसङ्गतिस्य। युडीसरं तावळाखं बङ्गाधामत्रस्याननात्त्राभाचा। चीन-मुज्ञमक्षायां तज्यासमेश्रीय यहादिनम्बनवैदेति तहा।मस्तद्वसीव । तदुसर्दितीयहिन एव(यी-धाप्रवेशस्य माभातः। अस्यान्तस्रानेन चैत्रज्ञ-म्बोनरपञ्चमा सरायसगतान्य चत्रहेश्यरेतो बङ्दिनाधिक्येन चतुर्देशावर्षमाप्तिदिनेश्योध्या-नाममें "मबा आगा हिया" इति मरतप्रतिज्ञा-ष्टानि:। सर च प्रतिद्धा चित्रकृष्टे राममित्रधा-क्रसम् बतेव जार

द्वाजाधभशमनम् ।

विश्वय

मधिपदि

इति तीच च च च च च च एक्ट. . पूर्णिमाभाभावेच तिश्वित्तद्वद्वाद्श्रमः चैक्वं वैशासने पच दिनानां न्यनलात् । व्यस्तः सामन चीच-ष्ठणायस्ये बहुरिनाधिकाम्। सावनमानेन षट्रात्तर्त्रिभाता दिवैश्चेषंगभने तु तिथिबद्धवर्षात् तन प्रह्रिनाधिक्येन चतुर्द्धप्रवर्णाणाचतुर्द्धी-त्य चौराच बहुता वह दिवन्य वर्तेत्र। विश्व सञ्चार भारते युधिक्षिरवनवासे अधीदशावर्षमिते किञ्चितालादर्वागेय तेषां प्राक्षके दुर्वोधनेन तदसमाप्ती इता प्राक्तकोन पुनस्तावसर्थन्तं गुभरंतिबन्दास: कर्कयो समिखतौति सीम्रा प्रत्यक्ती भीष्मवाक्यं विराटपर्व्याख । 'पच्के पच्के वर्षे हो कासावृपत्रायमः। र्गामध्यविका सामाः पञ्च च हार्म्यपाः॥ अथोदभाषां वर्षाणामिति में धीयते मति: । सर्च यथावचरितं यदादेभिः; प्रतिश्वतस् । श्वसेनदृष्यं भाला वतो वीभनुसुर्गनः। क्षर्वे चेत्र अचाक्षानः सर्वे धक्षार्थकोविदाः ॥ येवां युधिष्टिरी राजा कमराहर्केपराक्षयु: 🕯 इति। सम्बेडप्रयम्हार्गवहदास्प्रसासीरेव वर्षगणनः। अधिकसासग्रशना चौचितेव। एवशाधिकमासगणनायां धर्माशानी न्यायाले च स्थिते कस्माद्राधस्तानुपेचीतः। भग्तौ या लाइ मण्येत। स्वदासान्तसर्वेन चतुर्देशी-याखिनकर्णी: पृथिसान्तमानेव कार्त्तिकक्षणी पन्तां तहासापिरियायाति। खन्यया चीन-भूक्षद्यभागस्थस्य वनवासस्य भन्नां चतु-हैश्वर्णसमाप्तिनै अधमायुषपदाने । सहस्राने नु एकाम्प्रस्थिनगुरुपमां सामानां चनुद्धार्ययेषु इद्वार्पपदात रव सा । तसात दादशस्यास्य-त्तरं चरोपणे किस्दानीते व्यरण्यकाण्डीला-रहतीला फाल्गुनररन्यां रावश्रक्तकीलाप-भार:। ततकतुर्देशे किचिड्रातीते रामस्य जङ्कासकीपमस्यम् । वर्तभ अध्यो मासी ही सु प्रेडी प्रवस्त्रेति सीतीक्ति: सावनमानेव खहर्वाह्नत: कालागणवया। टाम पृथंतजाज⊸ पदीपा चैति रामोका पीपश्रक्तचतुर्दश्र्यां पूर्णि-मार्थावा विक्रुटप्रिखर्पाप्ती रामस्य। किच **क्ष्मती खद्वाधवेग्रीतरं सीताहर्शनका**व **इस्ट्रियाकीन च शीतर्द्धारम्यास्यती निक-**सक्षराखारित वार्कन दी सामी रिचनयी मे बोरविध सी मया अन्त इति हावसवाकीक भार्मशुक्षदश्रस्थलरं हन्मनी खङ्काप्रदेशी दिन-स्यान्तरे लभ्यते इति निक्तियतं सुन्दरनार्छ। नती गार्शनेस्थारका राधवप्रधानस्थानाचीता-सीन पौष्णाभीमात्वसेवीचितं वत्पापिदनस्य। सती दश्रमध्दिनामि सेनामिनेशाद्तप्रेषणादिना गताहि। तती यसारमास्तव तदारम्य भाद-ञावणोभवामानं लड्डापुराह वर्षः धनयोः सङ्जं धुद्धम्। ततो वहुराचयत्त्रंग भीता बद्धा प्रविष्ट द्वांत तक्ष्मिक्षार ध**तु च**रप्र**विश्**ति

इक्षादि : व्यवस्य स्ट्रान्य स्ट्रामी धीतात्रकाम्। तीर्का सागरसत्तीभ्यं भाररौ मोध्यदे इताविति । व्यनेश प्रकृदिनपुर्क बहुयु र (च सेषु चिवितेषु यथपकतिषयरूपेश्यक्याव शिष्टे सैन्ये नयी: प्रस्वन्थ इति सम्पति । तथा चारं ते सुमहान् काल: भ्यानस्य महावर्वतिः ञ्चान्यक्षमेम्पृति रावकोत्रवा साम्युत्ततिज्ञायाः. षग्झामाधिकलपतीतेर्फंसमेनी चितम्। निरू-पितचीतम् प्राक् । सेतुबन्धाव्यक्तान्तं ल अ चानीचे इति क्रामकर्यस्पृति रावकोक्या पर्ञ-सन्तर्गोत्तरं मध्ये जागरणाभावस्य प्रतीत । कि च । भ्रारक्षनदिनं न क्षणाप्रतिप्रमः । सस्याः पूर्विमीलस्लिन सन्पर्णराजी चन्द्रसत्तवा तस्ति-स्तमसि दावर्ण द्वादानीरसङ्खापनीरत सा सुकायनिपदाच्या । स्वयासान्तपचामार्च गृह-सिल्**रात्यन्तमसङ्**ळाएति:। यत्त समस्यामव रायक्षवध इति तत्त् न शुक्तम्। इन्ह्राचिद्यो 'अभ्युत्धानं त्यसदीव क्षकापचाचतुर्हभीस्। क्षता निर्धास्त्रमावास्यां विजयाय वर्षेट्टेस 🞳 इति रावणस्पृति सुयाभ्येस्वीक्या। चतुद्दश्रा रायग्रेषितवलवधीत्रसमध्यां निर्मतर्वधन रामजनगयोर्वं दे राजी नचामस श्रास-यातीलरं राज्यालक्षाप्रवेशस्त्रीसातया तली लन्त्राग्चिकिन्सीलरं पुना रामरावशश्रुहस्त वालक्षीक्षिनेव सारमुक्ततया तद्सभागातः। किया बारियहरयस्यारिया प्रेच्य अप्रेट परं इषंमवाप्रवानिखनेन स्वयंद्र्णनीकर जपस्योक्ततया रावधमरखोत्तरं खिरप्रम चाम्यभवद्विवासर रख्ना दिना सञ्जयातीला च (चरकालयुड्डीत्तरं बन्धरी प्रक्तिपालस्य तदधमाषधीपर्वतान्यनस्य चोक्तवेनामाराजी प्राक्तिवास्त्रपतीला रकादावकाषयमस्य प्रतीला च तद्विरोधान । तथा प्रादी । 'तिनी जरी महायुद्धं सङ्गलं ऋषिर्ह्यसम्। सध्याचे प्रथमे बुई प्रारब्दं प्रतिष्टासृत् ॥ प्रतिपदि शुक्रपतिपदीलप्रेः। उत्तयुक्तेः। 'कतो निधि,'चसामध्य साधावी प्रव्यक्तितः वसी। वबन्य नामपाश्चीस्ती शावनी च छरिवजान्॥' सत: चिरकालसङ्कलञ्चलेतरम् । अध्यया तस्या निक्रीक्षेत्र वर्देश् । अस्ये दिनीयश्रीक् वस्त्रासनि चीमधा दारखे तमसीति रामायकोत्या च भावसायगोभयभागोत्तरपतिपदीतस्ति दोधमा 'वैनत्यसाराभीय वानि चान्त्रासामीचयन। हितीये। इनि युमार्च हनमाधिनदार दे। स्मीयेश्विष्यदं खड्गाचिक्टर चाह्नर.। जवान चन्यान् भूयसत्यैत्सम्बन्धनम् ॥ प्रहर्ण प्रश्वभीतियां नीविञ्ज केरसहै। गं रावण: परिभूतीयभूत् वस्त्रौ रामेण क्षत्यना । स्रथ अर्ह्म भरः खिन्नः कुम्म क्र्यं महीदरम्। **बैरवॉघव**त प्रधान स सम्भवने राम

श्यादि शौमिलिस्तिदिनं योधयन् बली॥ न भूजिनेतार रामधानिम हितुना ॥ ह्य अक्षेत्र (६०१ द्या । स्थन (तिकायस्यकः (शेदेवान्नवनरान्नतमहोहरमहापार्श्वो_न |सम। सद्याखयहगसङ्ग्रहन्मतोर**ण्**प-स्व भड़िमिहिनै: प्रशांबध:। क्रमेशीन सद्धी की:। मन्येदाः सप्तम्याम्। (नधनमहरूपास् । चाम्ये सुनैवस्यास् । तन्छाः नदसीरात्री नदन्ते सायाधीत्रवधः। द्श्रमीचतुर्धयाममारभ्य त्रयोदग्रीचतुर्व-(यक्न(सन्दिनद्वः)। ३वद्यीन्सलावल धनुद्देश्यां र्घहुऋ:। य निर्मयौ राजा श्रीह्र रामेग संयुगि ॥ द्रवर्षे: सर्हे मन्ति।मर्दश्वन्यरः। स्मरमंथुकः सर्वासर्वभूषितः॥ धानी दार(दुत्तराज्ञिश्वयी दक्षि:। ो रक्तमां राजा त्रक्षको देवल स्टब्स: ॥ रञ्जरेकेति अभूदं कलस्वनि:। हु सम्भवद्वानराखाच रचनास् । ।वरवयोश्चेत्र तथा सौसिनिया सह ॥ श्वक्षिप संज्ञहः सीक्ष्युणं प्रति रादयः। । चार्यासास सौमिचिक्तां वियहताम् ॥ । याध्यमानः सन् प्रपात बर्गीतर्वे ॥

प्रहुत्तव रखें सक्षां प्रति विद्याचरः ॥
समयं प्रश्निक्षेत्रं तु स्वयः विष्ठत् ।
भनां नतः प्राप्य होमचक्षे निर्मोधयः ॥
वागरेके स्वर्गमचारात्राक्षं रिपोः ।
त्य पीनस्यो रामेण सह योधितृम् ॥
यन्दमवातद्यं राजसेर्तियंथी विष्टः ।
प्रमानाव्यं राजसेर्तियंथी विष्टः ।
प्रमानाव्यं राजसेर्तियंथी विष्टः ।

या जीविलोध्सूदीयधानवगायु पुन:।

हिंदी सहातिना राधनी राज्यसान्तक: ॥

राचकात् वर्धान् भरै: काचान्तकी-

राचपाय सम्रदेव मिलमान् । तम्ब सात्रज्ञानीतसात्रस्य रथस्त्रसम् । क्त्यसान: सुरमणेयं पुच तेन रचता । ततो यहममुहीर् रामराध्वयोगीहत्। सप्राह्मिसहाराचं प्रकास्त्रेरतिभीपसेरिति॥ सती अति विश्वासम्बद्धित्तरम्। एवध दवन्यां तहुछ: । सद्क्तं काजिकापुराखी । 'रामक्षातुमहार्य वे रावण्य वधाय च। राचानेव सङादेवी बद्धाया बोधिता पुरा ह सतस्त खत्तिवदा सा मन्दावामा(खनेद्रसिते । जगाम नगरी सङ्घा यदासीदाघवः पुरा ॥' च्यागत इति प्रेय:। इद्धायमकं साम्यक्ते त्रदेव भाग(नर्थ।ग्रस्नम्। ^रतत्र ग्रन्था सङ्घादेषी तदा सौ साम्रजन्म ग्री। द्वहीन योजयामाध खयमका विवासिका । राज्यसमा वस्तराणां जज्ञाया आंमफोण्टि-राभरावणवीर्यं सप्ताहं सा चयी ध्यत्॥ खनीत सप्तरे राजि नवन्या रावर्ण नतः।

रामेख घातयासस्य सञ्चासया चारव्यवी । यावत्तयोः खर्य देवो युड्डवैलिस्ट्रेश्वत । तापक्त जहराजाणि कर्जें हैं हैं: सुपूजिता ॥ जिन्हते राज्यो बीरेनवस्यां सक्छै: सुरी: । विशेषपूर्वा द्रगीयाचले लोकपिलासम्हः ॥' चक्ते: सुरेरिखख घडेति ग्रेव:। 'रामरावयवायम्तु युद्धश्रावेच्य भीतिदम् । द्धतीयायान् लङ्कायाः पूर्व्यात्तरदिशि स्थितम् । खानिनचञ्चलायां भीतं सुर्वसं भद्रः। शास्त्रण वार्यामास देवेन्द्रो वचनाह्नरे; ॥' प्रात्स्वर्थं भयप्रात्स्वर्धेम् । 'ततस्तु श्रवणे गाथ दश्रत्यां चण्डिका श्रुमाम्। विख्व्य चर्के शाल्यर्थं बलगीराजनं धरि:॥' शिपुन्तिनभयपूर्यस्थिमिळ्यै:। 'बीराजितवलः ग्रामन्तच रामं सलजासम्। समाध्य प्रवयी खर्म सह देवे; प्रचौपति: ॥ इति ष्टतं पुरा कर्क्य भनी; खासम्भवेशनारे। पुरः करूपे बचा टत्तं प्रतिकरूपं नधेव तु । प्रवर्तने खर्य हेवी है खार्गा नाश्चनाय थे।' खायम्बरम्बनस्टपे पुरा बच्चे इक्षपे; । प्रतिकृष्यं प्रतिसन्दन्तरसिक्षयः। जन्नवस्तान-न्धेन लचापि कल्पयमद्यारात्। 'प्रतिज्ञ व्यं भवदासी रावस्थापि राच्यः। तथेन नाचरा ग्रह्म' तथेन (नरशास: 1 एवं रामसङ्खाखि रावणानां तथेव र। अवित्यानि भूतानि तेषु देवी प्रवर्तते । नां पूजान्त सुरा: सर्जे वर्ण नीराजयन्ति च । संघेद च नरा: सर्जे कुर्थ: पूजां अथ(विश्व । चलनी राजनं राजा कुथाँ इ वलवित्रहाये ॥'इति। इरक्ष ब्रह्मदोषिता महादेवी खडौ प्रविद्या चीतेर सगवस्कृतिकपैति प्रतिभाति। धातरुव अधारिक्ते प्रयमेशं स्विभागि । प्रतिक्का विश्वी-चरित को कम्मिनि

सने 'स एव वघाउ द्रहेसानी सूमिमारङता श्रव। क्षक्षिद्वापरधीः संस्थै भविष्यति व संग्रय 🕴 प्रतिकारण स्विकेच सविष्यति न अंग्रयः ॥" इति सच्छलको रामीश्रीय भविता ब्रह्मणी हि द्रति ब्रक्कवैवर्ते ध्यमनिभागस्थे राघा प्र ङ्खाधक्षे। दिने इति जानविक्वचनम् हिनेष्त्रिस्य थे:। पूर्वे प्रतिमन्द्रभाव्यक्ती प्रतिचनुर्धुगं रामादावतार इति हुन युक्तम् चतुर्विभ्रामितमचतुर्थेगे रामावनारस्वाका विभातिनस्चतुर्येगे शब्दावितारस्य इस्विधे पृश गान्तरे च प्रसिद्धलादिति दिक्। यभिनक्ष रामाधगामिति प्रसिद्धग्रस्थेषु । 'राम: पक्षदशें वर्षे बङ्दमीमपि में विलीम्। अपयेमे लयोधायां दादशाब्दानुदास स 🚦 भुप्तिश्च (तसे वर्षे वनदासमक्त्यायन् । अराह्य तुषर्शिक धीतायास्तुतरास्तन् १ चिर्चनुदकाहारचतुर्घेऽहि भलाशायः। पक्षमे चित्रकृष्टे तु रास्त्री वासमकार्यन् । श्राध त्रयोद्धे वर्ष पत्रवर्षा स्टासनाः। दासी विकाधिकास घोरां शूपेंगका वने ह ततो साधि विवायन्यां सुक्रूने एन्ट्रचं इके। राच्या न्यां विनासीतां जद्दार दशक्त सर 🚦 माघे सुकाचतुर्देग्झामिति पाडान्तरम् । 'भागें युकादश्भ्याभ्यु वसन्ती रावणासये। सन्यातिहँ भूमे मासे चाचन्द्री दागर् ह ताम् ह एकाइम्बा सहेन्द्राधान् पृष्ठ्वे भ्रातयोक्षमम्। बदाचिश्रेष शीवाया दर्शनं हि हनुसत, । दाराखां शिश्याहची हनमान पर्यवस्थित । तस्त्रो विकायां सीतायां विश्वासाखायसन् नाचादि(भक्तवीदम्यां तती ब्रह्मवर्तत। वधी सम्बन्धारस्य वनविश्वरमं तथा ॥ बच्चार्प्क्रिय पत्रदेश्यां बद्धः भाग्रजिता कपि । घष्ट्रिना पुच्छ्युक्तीय लङ्काया एए वं सथा । पौर्यमाधी सहेन्द्राष्ट्री पुनरागमनं प्राप्तः। मार्गाधिलप्रतिषदः पश्चस्तिः पथि वावरै. 🛭 पृथ्यामस्य वर्ष्ट्रान्द्र व्यक्तं अध्यवस्य नीः। अप्तरमां प्रत्यश्चित्रागदानं शृद्धिनिवेदनस् ॥ चारुम्यत्तरमल्गुना सृत्ती विश्ववासिध । मधं प्राप्ते सहस्रांशी प्रस्तानं राधनस्य तु। वासरे सप्तरेशको में नानावार विदेश्पन । पौषशुक्षप्रतिपदस्ततीय। यात्रम्स्थः। उपस्थानं सधैन्यस्य राचवस्य वसूत्र ह । विभीषणचतुर्था वै रामेण सन्द सङ्गतः। ससुद्रतर्थार्थाय प्राचा सन्त उद्गम: 🛭

प्रायोपवेशनखर्के रामी दिन दतुरुधम्।

सेतो इंग्रम्यासारक्षका यो इप्नां समापनम्।

चतुर्देश्यां सुवेजाये राम: सैन्यं म्यवंग्रयत ।

इतियाम रक्षणमां सन्ते द्वास्त्रिक्ते ।

भौकेम सा विविधान्तं चित्रमे स्वेशत रमम्

चहत्रवर्ताभय मेत्रायप्रकीर्तनम् ।

रास

हरशी⊤ क्षीन न्युस र म रीप क स्

वयावणाष्ट्रहो श्रीत्वं माचयुक्ताप्टियागरे ॥

साधमुक्त वितीयादि हिने : सप्तिरंव त् ।

माखप्रक्षत्रवस्यान्तुराचाविन्द्रजिसार्योः।

रामलक्मसयोगां सपार्था कंत्यो वसूव छ ॥

अस्वहार; कथितो दश्यन्या हिद्गिदयम् n

हाइख्यामाञ्चनेरीन धम्बाच्यस्य वधः कतः ।

चयोदण्यान्तु तर्गेय निस्तो ३ सम्धनो ४ गाँ॥

बिद्विव प्रश्रक्तस्य नीलेन विश्विभी 2वधः ध

माघावितदिनीय या खन्यन्ति श्रिदिनै :।

पञ्चकाम्लङमी यावद्रावर्गम् पनोधितः।

राहेण विभूती पृद्धी बहुत्रानस्थाचकः इ

मासग्नादिप्रतिपद दन् प्रकादने स्तत: ॥

विक्रमाकुम्माद्रानु सकरा व चतुर्हिनै : ॥

पासगुनस्य हिलं।याथां जणां श्काचना

चीवकानयने याचान्तर(शीदवश्वार्यः:।

चनुद्द्याः स्थान्योवरमद्भिद्धाः श्रामात्॥

अभावास्त्रां ययौ र्व(रो) बुहाय एक्स ऋक्रः।।

रावगस्य प्रधानस्यो बुध्धनासभवत् चयः ।

चनम्हारसी यावन्तराय किसारणस्य

चैत्रभुकनवस्यासु चौभिर्भः भ्राक्तिभेटवस्।

नीगादिराञ्चनेयेन सन्त्रग्रापंस्पाहृत: ।

रमण्यामदहारीक्ष्य्राची युद्धं जरक्तवी:। णकाष्ट्यान्तु रामाध र्षो मातलिसार्थि:॥

चटा इम्रहिने रामी हैर छ रावणं बधीतु।

मावगुक्ताइनीयाया चेनम्बाचपुर्दभीम् ।

मराभी विदेश हुई सध्ये पच्च प्राह्मम् ॥

यहावकारः संधामध्यमप्रतिह्मोंगाभूत्।

चैत्यालाप्रतिपद्ः प्रवासी दिनपद्भीः ॥

होशियाकास्त संश्रम्को छर्यः गण्यवासरात् 🕻

अभावास्यादिन श्रीकाष्ट्राहाकी बसूब 🕿 🕫

भारत्वप्रस्तयो विद्याः प्रभागाधासाः ।

क्राभक्षणः, सञ्ज्ञस्यौताबहुयुङ्कत्रहिनसः,

म दे सत्यदि न्या अन्यस्था सत् तुरै त्रयोद्द्यादामी यावसङ्गापा दिवसैस्तिभि:॥ रावणः सैन्यसंस्थानं रणाचीत्साञ्चनं तथा । रनमां वागरामाच युह्नसंति स्ट्रिसम्। भागपाश्चिमीचार्धं दशम्यां गरहोरभ्यगात् । प्राध्यक्षचतुर्धेयां यादन् क्षणारिवासरम्। रामेळ तुमुखे युद्ध र (वर्षो अ विनो प्रणात 1 कुमाकर्था दिने: षड्भिजनन्यास्तु चतुर्दशीम्। यक्षाः सप्तमी यावद्विकाधवयस्त्रप्रहात् । व्यष्टच्या द्वादकी यावित्रहती दिनशक्ताता। जितम् । तच चवोद्धी यावद्विः षद्भियु ग्रक्तजित्। क्याणीन इतो पुढे विक्षित्राधिभचार्त् बामात्।

मनुमासान् स्थिता पश्चद्यावासर्संयुविति॥' यतु सर्वाप्रे अनिस्तिप्रासाग्यम् । कालिका-युर्खादिविरोधात्। इदं कट्यान्सर्विषयांसिति न युक्तम् । तद्विरोधाद्वे । तस्नात् जियाविरोधे पुरायोधु उपभंचार एव न्यायः : भाखाः न्तरीक्ताङ्गोपसं हारवत्। यदा कुल्लक्त्रंबधी-८च रामेग्रीको भारते लच्चासन ताहर्श्व विषये न तु कच्चाभेदेन अवस्था। जन्मविषये स्वतु इस्प्रिको सेलि बोधाम्।"इति श्रीरामायण-तील के लाइ कि । वर्ड ११० सर्गः॥) तस्त्र परिः पूर्णतमत्वे यथा,— "सर्वे चोद्रकताः पुतः खयास्तुभगपान् परिपूर्णनर्भी रामी प्रचामापात् खविस्हरः ॥" इति ज्ञाविपर्ते श्रीष्टाखानमाखकी ११६ खाधाय: ॥ चाष श्रीर(समन्ता:। "अन्न्तोऽष्प्रामनः सन्दर्जीतं रामाय हुकातुः। षडचरीव्यमादिष्टी मचतां कामसे मनु: ॥"* तस्य तार्कप्रदासन्त्रो थथा,---"धर्षां रासमन्त्राणां मन्त्ररात्रः बङ्खरः। तार कथका चेलुक्तं तेन पूजा प्रशस्त्र वै ॥^३ तरुष्य रां रामाय खाहा। इति रामा-भैनचन्दिकायाम् ४ घटलः॥ सन्छ पूजा-यथोगः। पातः शब्धादि वैधावीक्तपीयन्यासान्तं वासी विधाय ऋष्यादित्यासं कुर्यात्। शिरसि ॐ त्रसर्गे ऋवये नमः। सुन्ति मायस्रीच्छन्दस नगः । हृद् त्रीरासाथ देवताथी गमः । ततः कराष्ट्रस्याची। रां ऋङ्ग्रहास्यां गम:। रीं तर्जनीन्यां खाद्या। रू मध्यसान्यां नवट्। रे चानामिकस्थां इस्। शैं कानिष्ठाभ्यां वीषट। र् कर्तलपृष्ठाभ्याः भटः एवं हृद्यादिष्। तती सक्तव्यक्तः। बद्धरन्तुरांगमः। स्मध्ये रा नसः। इदि सा नमः॥ नाभौ ध नसः। खिद्धे न नगः। पादयोसे नमः। सनो कर्तन-पञ्जरादिविधि विधाय देवे भागेत्। "कालाओधरकान्तिकान्तस्तिशं वीरासगध्या-मुद्रां द्वानमधी स्थानसपरं इस्तामुनं जास्ति। सीतां पार्श्वेगतां सरी दष्टकरां विद्यक्तिमां राज्य पञ्चन्तं सञ्जटाङ्गदाहिविविधानव्योज्ज्ञवाङ्गं एवं श्रात्वा सानसै: संपूज्य प्रश्वस्थापनं भुवंगत्। ततः पीटपूजां विधाय वैद्या-दोल्लपीठक्रफीः पीतमञ्जल संपूज्य दुपम्बर्गमा विद्यावा

नीतवे क्या अध्य ७० भ्राह्माब दक्ष इ च गवासपाच्ययो 🍪 भ्रहेभ्यो नप्त 🔗 च पाय नस्तहडि: कग्रीयु अध्या दकी शिर् मध्ये दिचा चर्रा हृद्याय प्रमः। इत्यादिक यडङ्गानि पूजयेत्। तती द्वेश पूर्वादिहिन्छ ॐ इन्मते नम:। ॐ सुकीवाय नम । ॐ भरताय नम:। ॐ विभीषकाय नम:। ॐ खचाकाय नस:। ॐ चाङ्गर्य नस:। ॐ प्रच-आय नमः। ॐ जास्यवने नमः। दलायेष्ठ उठे ६ छ। इ. नम् । उठे अधन्ताव नम् । उठे विज्ञवाय नम: 1 ॐ सुराष्ट्राय नम: 1 ॐ राष्ट्र वर्द्धनाय नस:। ॐ व्यक्तीपाय नदा:। ॐ यक्ती-पालाय नम: । ॐ सुसन्ताय भम: । तद्वाह रिन्द्रादीत् वक्कादीका पृक्षयेन्। तनी धूपादि-विसर्व्यनानां क्षमी समाप्रधेत्॥ 🕆 ॥ चास्य पुरस्रागं ४ङ्लचाथापः । तथा च । "ऋतुष चंषपेकालांदशां सं काली: शुभी। ज्ञाह्याहर्षित बही त्राचागान् भीवयेत्रतः ॥" चार्य मना: ४इविध:। तथा च । "स्वकामध्कित्रवाकलच्चीनारातः: पञ्चवर्णका । थडचर घष्विष: स्टात्**चतु**र्वक्षेप्रस्पाटः ॥ ब्रह्मा सम्मोद्धनः प्रतिदेत्तिकाम्दर्तिर्द्यने । ध्यगस्य: श्रीशिव: प्रोक्तो सुनयोश्च कमाहिमे ॥ अधवा कासबे जादंदिशासियो सुविसेगे । क्रन्दो माणचानं तक्ष श्रीशासचीव टेपता ॥ ध्यानपृत्रादिकं खर्वे पूर्व्यक्षक सभावरेत् ॥" "जानकीवसमं डेंग्न्तं वद्देणीया भूमारिकम । दशास्त्रदोश्यं सन्तः स्वाद्वशिक्षम् ऋषिविँदाट ॥ इन्द्रसु देवता रामः गौतापाणिपरिणहः। आदं बीजं दिन्नः धिलः कामेनाङ्गविना सदा। भिरोननाटसमध्यतानुकर्ण्येषु ह्रदापि । नाभ्यक्वासुपादेषु द्धावर्गान् चस्किनो: ॥"ः॥। वतो ध्यानम् । "ऋयोध्याननरे चित्रस्त्रसीयर्गनन्तर्थ। मन्दरपुर्यरावहविताने सीर्याधित । (संहासनसमारूष्टं पुव्यक्तीपरि राधनम् । रचौभिर्दरिभिन्ने है हिंचबानगरी: शुमें: ॥ संस्थ्यानं सुनिधिमें खर्जेः परिषोधितम् । सीतालङ्कतवासाञ्चं बच्यायेगोपश्रोभितम् ॥ प्राप्तं प्रचन्नवहर्गं सञ्जाभश्णभृषितम् । ध्यायत्रेवं जर्पमान्यं वर्णवाचामनन्यधीः॥" ध्यन्यत् शर्के पृथ्वेवन् ॥ 🗯 🛚 "विष्ट्रनीराध्योनाध्यो जलरः केंद्रज यव च ! ष्ट्राचरो मन्त्रराजीय्यं सर्वाभीरपनपदः॥ श्रीभाषाः सन्बधैकैववीषाञ्चनताती भराः। चतुर्क्कर्णः सः स्व स्थातु पड्वर्यो वाक्क्षिपदः ॥ खाहानों हुँ फड़लों वा नमीरकों वा भवेषातु:।" सम्मा ।

वैभ्राखस्य चतुष्य सुरस पूष्पक्रसास्थत ॥ पूर्वे चतुर्भे वर्षे पद्मस्य सधनस्य त सरदाच अकर र स सधीत प्रारमासन्। निन्द्यामे तु षष्ठ्यां वै भगतेन समाग्रमः। चन्नमामिविकोऽमावशेषायां रवृत्तमः। जायकी शामवहिता श्रवण्य विदेशाने। हारम्याः समापनास्य सायत् काणमतुर्देशीम् ॥ बम्हारी रावण(शीनांभभावास्तादिनैक्भवत् ॥

नेशाक्षाकृतिको राम सुदेन चमित्रको जिलीयका िमिरेडिक । सीताञ्ज

श्वरीकेश्व वस्त्रीत

ो चन्त्रीऽर्व

थ ऋच्छनु: श्रीभी सन्तः पञ्चक्त्रसः परः ॥ भाष्म ळ कादगैः प्रशेकपूर्व्यको सनुः। विक्रमन्त्रयादिस नारातः स्थादनेकधा। थ राम । स्रो राख । इटादि माक्द'।

लक्षीयास्मनस्थादीनामध्यनमदानेऽपि

र । तेन की राम । ऐंदास । छीं

स्य भ्रायमं विष्णोरङ्केचन्द्रविभृधितम् । वरो सनु: प्रोक्तो सन्त्रराजः सुरहमः॥ सुनि स्टार्गायली ऋन्दो रामस्त

इंबता ॥"≄1 तरे सु हाटश्लनाचय: एरसर्थस्। य । भानुलच्चं अपेक्सक्यं इति बचनात् । सडल्च चप इति विशेष':। ध्यानपूजा-

घडणस्तर् । 🐇 ॥ स्था ग्रीसासचन्त्र-ोप्रसन्ने क्षेत्रुवादिन्दिशावाप्तवे नरः।

स्ट^{ीर्}क्षाचन्द्रनामः**स**मृद्धिः ।

ञ्चाय क्रमनिर्धनधान्यादिनम्पदः। वनानां होनेन दश्येद्श्विनं जगत् ॥ ख्तीकां सुवा(दि(च्यावाप्तये नरः । क्षित दीर्घाष्ट्रभीनेजान्त्री (नशासय: ॥ चच्चास्मन्दी धनसाप्नीक्ष वाञ्चित्नम्।

मन होतर्य पनाशक्तमुहिन्नेरेः । प्रस्थित् कविभैषति क**सार**ात्। ।ताक्षं सुद्धीत सचदारीखबईवम् ॥"∗॥

श्वित्रक्तीचम्। সী ভাৰুদাৰ্বাৰা : तसपि इःजिति खसवार्यं समीयुषाम् । यीदमुखानां यक्तमुयं नमान्वहम् ॥ प्रमहास विशिष्टाचैव यस प्रियम् । ग्रास्थास्थितदे बस्तं वीरं नम्रास्य हम् ॥

त् पूषितो यापी मचाओः अरुणा-स्हलम् । टायुना बेन सहायिना, नमान्यञ्जस्य ाधिता यस्य ज्वलन्ति ज्वलगादधः। ा खतन्त्री शस्त्रं ज्वनान्तं रमान्यहरू॥ । खनाचे प शील या प्रश्लित रखें।

प्रयोधानां तंत्रन्टे सर्वतो सुख्यम् । । प्रमञ्जामां व्हिनिस्त प्रयथा मुधु। भन्वे विवीत् ऋषस्तं वृत्ति इं नमाग्वष्ट्रा भ्यति वानालेज्यलयेन्द्राः अव्ययनः । नोति पाणानां सीवर्णतं नग्राध्यद्यम् ॥ । खतापेचार हिले वित्यसङ्गलन्। निजीदाधाद्यसं भन्नं नमान्यस्म् ॥ जिज्ञामाणी सार्यव्यविजेष्टः । [तयी बद्रो खबुखबु गमान्यहर्म।

द्भुषाती भवस्त्रमपूर्यः। धर्कदेवानां नसनीयं नसाम्यद्वस् 🛊 र्ग **प्रश**्चित प्रकार काम वधील प्रकास सन्। तिश्र वैदासमञ्जल किन्दरा वसकिन्दराः भिवसको इद्यासस्य सिह्नवस्तर्व दात्यकाः ।

इदं इन्यता प्रोक्तं सन्त्रसाचात्सर्वं स्तवम् । पर्छद्युद्धियं यस्तुस रामे भिक्तमान् भवेत्।" इति इण्झत्काली सन्तराजात्मका सीरामचन्द्र-क्षीचं समाप्तम् ॥ ४०॥ द्यष् श्रीरामचन्त्रस्याष्टी-

क्तरण्लके नाम । वैद्याम उवाच । "ऋषु काड्रेय व्चामि रामसाद्भुतकर्भकः।।

नामारुशतकं पुरायं चित्रु लेकिए विश्वतम् ॥

मान: परतर गृहां चित्र वीकेंत्र विद्यति ॥

केलासश्चावरे ४ स्थेनागारत्नविभिचिते। यकास्त्रप्रयो सूचा विष्युमाराध्य भक्तिनः । उपविश्क्तती भीक्षं पार्वती प्रक्षरीयवीत् ! यार्क्किंडि भया साहि भी कुं सुवनवन्टित ॥

नसाइ पाळंती देवी जन्ना नाम सइसकम्। तनी भोष्याभ्यकं देव सुच्यतां भवता प्रभी । ततका पार्वती प्राच प्रचयन परमेखरः॥ धन्यासि द्वातपुर्यासि विकासकासि प्राचिती। दुर्लभाविष्यवीभक्तिभागियं विनेष्यशि ।

रक्षाराहीनि नामानि प्ररक्तो मस पार्वीत। मनः प्रमहतासेति रासनामासिणाङ्कवा। इसकी योगिनीऽवकी जिलावक्टें चिद्राक्षाणि। इति रामप्रदेशाली परंत्रक्ताभिधीयते ॥ राम रामेति रामेति रमे रामे मनोर्ने। यहसनामभिक्तुन्यं रामनाम वरानने ॥

तर्गा सुक्का भचादेवी पनिना सह अंख्यिता। पप्रच्छ स्रोक्ष इत्हि प्रीतिष्ठवणमानला ॥ सङ्घरामभिक्तुव्यं रामनाम त्यवोदितम्। तस्यान्यायापि नामानि सन्ति चेदानगहिष:।

रामेळ्ळा सहादेवि सुङ्घ वाई सवाधुना ।

वनी रामेनि वामोक्षा सङ्क्षा च पार्वनी।

कथ्यनां सम इंदेश तच मे प्रीतिरुक्ता 🖫 श्रीशङ्कर उद:च ! ऋगु नामानि यद्यासि रासचन्द्रस्य पार्क्षती ।

लौकित्रावैदिकाः भान्दाचे केचित् सन्ति ড়াইনি ⊪ भागानि रामचन्त्रस्य महस्रं तेषु चात्रिक्षम्।

तिह चाळान्यसञ्जंहि गामामरोत्तर प्रस्मु 🛚 विष्णोहेकीकानायानि सर्विवेदाधिक प्रक्षस् । ताइडबासभच्छेषु रागनास पर सतस्य जगनः सर्वेवरां स सर्वमन्द्रां स पार्विति । नस्नात् कोटियुणं पुगर्य रामनासीव लभ्यते ॥ वन्य कीरामनाभाषीलर शतनामसी वस्य इन्धर

ऋषिरगुरुष् कृत्रः सीरामचन्द्रो देवता श्रीरास-चन्द्रभौत्वर्धे जाने विनियोगः । श्रीरामो रामचन्त्रच रामभदच ग्राचतः। राजीवलोचमः श्रीमान् राजेन्द्रो रघुपुत्रवः ॥

कानको ब्लाभी जैची विवासिची जनाई गः। विश्वासिचितियो दान्तः प्रस्थयस्य सत्परः ॥ पश्चिपसचनो राष्ट्री क सम्राधिकसः सम्बद्ध यदा

जी प्रजेद सरकाशी विराधवधपक्रितः

जिलीवसम्बद्धाता इस्त्रीयप्रशेष्ट्र, ह समनालध्मेता च हरकोद्ख्याद्यः।। जासद्यामचारपेदसगन्ना इकान्तका, ।

वेहान्तसारीयमेयासा भववेदाश भेषन द्वयानि**प्रोहन्ता** चिन्द्रमिस्तिगुराखदी। चित्रिक्रमस्थिलीकासा पुरुषचारिचकीचन । चिको की र भक्ते; अभी स्थल कार्यटपुर्य कता **अइ**लापावक्षेव पित्रमको वर्षदः।

जितिन्तियो जितकोधो जिल्लोगो जगनगुरु कच्चवानस्यंदातीः चिचकूटसमाग्रयः। जयन्तवामयरहः सुमिवापुत्रसंधितः॥ स्त्रेवा(धद्वया ग्रनदानरजीदन: । सायासारीचइन्ता च सङाभागी सङाभुत्र सर्वदेवस्तुतः सीध्यां बच्चाकी स्तिसंस्तृतः । भद्रायोगी महोदारः सुग्रीविधितराष्ट्रदः॥

सञ्जेषुरायाधिक प्रसन्तीय: सर्व्याधनाञ्चन व्यादिपुरुषी मचापुरुष; परस: पुरुषक्षणा । पुसरीह्यो स्थासार: पुराव: पुरुषीत्तम । स्मितवङ्गो सिनभाषी पूर्णभाषी च राघव च्यनन्तम्मामभी श्रीश्रीदात्तसुकोलकः। सायासानुधचारिजो अचाईवासिपृचित । सितुक्रम् जिमवारीयाः सव्यर्गार्थमधी छहि । ध्वासाद: सुन्दर: श्रुव: भीतवासा धतुर्हेर् ।

सर्वयक्ताधिया यज्ञी जराभर्गपार्कतः शिवलिङ्गप्रतिष्ठाता सळ्शंघराणविक्तन । पर्साता परंबद्ध संख्दानन्द्विग्रहः। परंच्योतिः एरं धास पराकाषा परात्यर्। परेशा: पार्गः, पारः, सर्व्वदेशात्मकाः शिव ॥ इक्टितदासमदस्य भाक्तासरीत्तरं भूतम्। गुद्धादृगुद्धनरं देवि तव प्रीत्या प्रकीश्वितम् ।

यः पर्वेत् प्रदेशयादापि भक्तियुक्तेत्र चैतसा ।

स सर्वेभी खते पापै: कल्पकी टिशसुद्धेवै: । जढावि खलतां यानित प्रावदी यान्ति अव राजानी दासतां यानि बहुको यानि मौन्ध

अदिक्ष्माच भूगानि सीयं यानिः चना स्तिय खनुष्रदं यदा थान्ति भ्रान्तिमायान्युपद्रवा

पठयो भक्तिभावेन जनस्य विद्यासवे। यः पठेत् पर्धाभकाः तस्य बद्धं जगन्नयभृः यद्यत् कामयते (चने तसद्भौति कीर्नवान यः प्रदेशसच्चस्य नामामर्थीनम् ध्रुतन ॥

ध्यज्ञानेन।पि कुर्वाणीन सप्रापेदिक्षिप्यदः। पुराकाविष्ठ सर्वेषु प्रवासम्बद्धाः प्रयात् ।

सर्ववेदेशु तीर्षेषु दानेषु च तपःस् च । त्रमालं को टिगुणियं स्तदेनानेन सम्यति ॥ पुम्धकाविष्ठं निर्देशु पटबामण्लाष्टकम् । कला कोटिसहमा (वा काक्य कोटिश्राता (व म १

विश्वयदे वासमाप्नोति द्रश्यूक्वदेशापरी, म पद्राचा प सुक्ति नाममिदिया है छोछात्रिको का हासाथ राधमहाव र अच्छाय वैस्रसे . रञ्जाणाय नायाय सीताया; पत्रे नमः । इस भन्नं महिपानि। जपवेत दिवानिग्रम्। सर्वपापविभिद्धेती विष्णासायुष्धशास्यात्। इञ्चेनद्रामभदस्य साहात्क्रां वहसम्बन्धः । क्षणित तथ शाङ्गिय यत च्लं ने आयो तस;॥ इस्मिर्च मरिशानं हरकी एक सम्बन्ध । जातकी हृहयान स्वन्दर्ग रञ्जनस्वम् ॥″ इति पद्मपुराणी उमामचेत्राननेदाई शीराम-चक्दारीसरणनगभकोचं समाप्तम् ॥ * ॥ (अस्य विशाहसूरीक्षणनं यथा, खध्यात्वर्माः-वर्गा । ६। ६० — ५४ १

शस्त्रं उपाच । क्तीतुसुत्सद्दने मेरता गर्गा रामानिसम्मुमात्। वासनन्तमनाद्यन्तं सनीवाचासगीवरम्। इस्य ते ऋपमयक्तं देशद्वयविकश्यम्। इयम्भितरं सर्व दायं जङ्गनासकम् । तल्यं लां विजानीयाट्यनिस्तिं सन: प्रभी। बुद्धात्साभामयोरीय्यं र्गाव दत्यभिर्धायते । बुद्धादिमाजी जारियनसम् विश्वियस्थास्त्रलम्। कार्यायन रज्ञान रागासिकि कारेशियलातानि॥ हिर्गामार्थकं सन्तां देवं स्पूर्ण विशाद स्तृतम्। भावनाधिषयी गास सन्द्रांते धालमङ्गलस्। भन भर्म भविष्यच यर्चनं द्रप्रथतं जसत्। खनिशाहकोशी देशिक सहरहादिसिरावृति। सप्तित्तकश्ये (राजी धारणाभयः। हरेव संबंधी लाँ भीकार्स्तरपण्डाः सहनाः । कातालं ते चार्मल पार्विकाय पहासलम्। रक्षातलाँ ते गुल्कों तृ तलाललासिनी कैने । चान् ी मुनलं रामः। खरू ते निपणं यथा। खनलब मही हाम। जनगं नासिमं नमः ॥ चर काल ते क्योतीं विकीवा ते सह उचारी। वरन जनलीतासी तथस्ती प्राथादीप्राम्। स्थलीको रघ्योछ। प्रीर्थस्याका यदा प्रभी। इन्द्रादयी जोकपाला बाइनक्ते दिया: श्रुनी। चित्रको माधिक इ.स पञ्च तेश्यकदाञ्चनः। चनुक्ते सविना ए। म मन चन्द्र अशहरतः। थ्मङ्ग श्रथ कालामी बाह्यस्ती वाक्ष्मिसेवन् । क्षीश्चन्तरस्यस्य वास्त्रस्थितं तथ्यय। यमक्ते दंग्रहेशायो मधायामि दिचालयः । शाचा मोच्यारी साया ऋष्टिस्या इमीचयम्। वर्ष पुरस्ताः धृतसम्ब पृष्टभाग उप्ते दिनः । गि(महीकोवर्धा राजिदिंश चैव रच्चम !! क्तुदाः सप्त ते कृष्त्रिनीच्यो नवस्तव धर्माः । रोमाचि इन्दीयध्यो रेनी इष्टिसन प्रमी। महिना चात्रश्रामाकी एवं स्थानं वप्रत्तन। यर्गकान् शानका दे सनः सन्दार्थिते नरेः। चनायासेन सुक्तिः खाइतीय्यबध्धि किसम् ॥ चनोः इं रामक्तं ने सन्मेनास्मान्ये। शिक्षान् श्राति प्रेसर्नः, सर्मेसपुत्रकी सर्वेत्र

भव्दः अधर स्वासं वटानस्वातास्य वर्गः च्छपी खबय संचीतां विचित्र लालं मक्त ब्राह्म ॥ इंदरेव सदाने स्थाननामसे रञ्जनस्य। सर्वज्ञाः, प्राङ्गरः, श्राचान् पार्वव्या शहितः सरा ॥ तह्यसैवं सत्तर्भाषा का के स्वृत्तम । श्चन्द्रमां सदाकाप्यां सारकं ब्रह्णवाचक्रम्॥ रास रामेल्पदिशन् मदा सन्तुरमानसः,। व्यतम्बं जानकीकाय परमास्ना सुविध्यतः। सर्दे ते सायया मुहास्त्री न जानांन्त तस्त्रतः। नसक्ते हासभदाच वैधसे परसाक्षने॥ व्यबीधाधिपति तुभ्यं शरः शौभित्रसंबितः। चाचि चाचि जरहाय मां माया नारणीतु ति ॥"≉ ॥)

स्रय भीरासक्षत्रम्। "धाला भीनीताबाद्यामं रामं राजीवनीप-

जानकी जन्म को पेतं कटा सुक्षुटम किन्स् ।

सार्सन् अध्यकुर्वा समार्थं नक्त सरान्त सम्। खलीनवा जगन्नातुमाधिभेतमनं विसुग्। रामरचा गडेन् प्राचः पापर्धा चर्चवाम-

व्यस्य श्रीराभचन्द्रकतच्यः वृष्ठकीशियनत्त्रियः र्जाबची ऋन्द: श्रीरामचन्द्रो देवता श्रीरास-चुन्द्रप्रीखर्षं चपे विनियोगः। 🕉 (भूरी मे राघन: पातु भावं दश्रया-

सन: । कौ प्रतियो दणी पातु विश्वामित्रप्रियः श्वती । पार्थं पातु मखनाता सुखं सीमिनवर्धनः। रिन्ही विद्यागि**धि: पातुक्त गर**ी भरतविद्तः ॥ म्बन्दी दियायुष्ठः पातु सुन्ती भर्माभ्यकासमुकः। करी सीतापतिः पातु चृत्रधं चामस्काजित्॥ यचः प्रातुक बल्यारिः कानी गोर्क्याण वस्तिः । पार्च्यो बुलपति: सातु कृ विभिन्नाकुनग्दन: । मध्ये पातु खरचंनी नामि जानवराखय:। शुद्धं जितेन्त्रियः पातु एष्टं पातु रष्ट्रः॥ सभीविशः करिं पातु श्वाविभी एतुमासः।। सक् रच्तमः पातु रचः कुलविनाम् शत् कातुवी सेत्सम् पातु चक्चे दशस्खान्तकः। मादी विशीधमधीयः पातु रामी श्रीवर्णं वषः।। क्षां रासवतोषतां रखां यः सुझनी पटेतृ। स चिरायु: सुखी पृत्ती विचयी विनयी भनेतृ। पातालभूत्सकोमचारिकऋताचारिकः:। न द्रष्ट्रमणि ग्राक्ताको रचितं रामनामाभः । रामेलि रामभदंति रामचन्त्रीत वा सारत्। नरी न खिप्पने पाणेभी ति स्तिष्ठ विन्दति ॥ न्याकीनेकमलेण रामनानामिर्चितम्। थ: क्षरे धार्यत्तस्य करम्याः सर्वेशहत्रः । भूक्षेपचे लिमां दिखां अन्य वन्द्रवर्षिताम्। क्षता में बारवद्यस्य सीश्मीक प्रवस्तुवात्। र्शी श्वकृष्टे ब्रुले निखंतस्य जयी भवेत्। च था नारौ

दक्ष्मता जीवन-भाषा सवैज्ञान सम्रादः । वज्ञपञ्चरनामेहं धो शासकवदं पठेत्। चाका इताजा: सर्वच लभदे जयमङ्कम् ॥ व्यादिश्वनान् वया खन्ने रामरचामिका

तथा लिखिनवान् प्रानः प्रवृद्धी बुधकीशिकः धन्त्रभौ बहुनिस्त्रं श्रोकाकपण्यधरौ भूसौ घीरी सांप्रिय रच्चेतां तादुशी रामकच्यशी। तरकौ रूपसम्पत्नौ सुक्षमारी महावनी। पुगडरीक्षविभारलाच्यीचीरहास्याचितावरी। प्रकादका(ग्रानी दान्ती सामसी बक्तचार मो । पन्नौ दशस्यस्त्रेतौ आतरी सामजनायौ । भूर्ययौ सर्वसन्तारां श्रेष्ठी सर्वधनुष्यसाम्। रक्षः जुल्लाव क्लारी कायेलां नी रघत्तमी ।

मात्तसन्धधनुषा(वष्टुस्प्या-वच्चयात्रुगानिषङ्गसङ्गिनी । रचायाय मस श्मलच्यान-विगत: पणि सद्दि गच्छ€ताभ् ॥ सब्बद्धः कवनी खङ्गी चापयः यश्चमी युवाः यक्कनोर्यकासाम्। मान्यः यात् सतमाणः । स्थानस्य वृधि हो में एउनी मन्ड्यनः। प्रश्चिम्स् ध्रुक्षानी मध्यरी रामलच्यामी॥ राभी दाश्राणः भूगं लच्च गालुचनो वनी। काञ्चत्रधाः पुरुषः पूर्णः क्षीप्रवियो भवत्रस ॥ वेदान्तवेशी यज्ञेश: प्राम: पुरुषोत्तस:। चानकीवलभः श्रीमानधमेयपराज्ञमः । भाषदाभष्डनारं दातारं सर्वसम्बदाम् । गुका[सरामं श्रीरामं भूषी भूषी जमान्व

इक्तिं लच्छा यो भनी वांभनी जानकी सुभ ! पुरती भारतियंख्य तं नमा(स रघत्रसम् ॥ श्तारि सम गामानि महक्ती यः सदा सारेन च्यन्त्रोधाप्रुतं पुरुषं च प्राफ्नोति न संभूय ।' द्रि पञ्चपुरायो अव्यपञ्चरनासास्थ औरास कवचम्। इति तन्त्रसा€ः । रामकरी, न्हीं, रामलकी रामिगी। इति हला

युष:॥{कचित्रामिकरीयापि पातः। समा सङ्गीवद्र्येकी राजाध्याचे।

ख्य रामकिरी।

"षड्चयद्वांशकथासा पूर्णा रामधिशी गणा म्बद्धेना प्रथमा क्रिया कर्येट साप्रहुष्यते ॥ रिध्यक्ताचना प्रोक्ता के चिन् प्रवासनीताः। विविधा सा नमुद्धा सम्पर्की पाउनी द्वा अखा धानम्।

"हेमप्रसा भास्रसूष्या च नीलं निचीनं बयुधा बद्धन्ती। वाक्ते मधीय वासवीयवाणाः मानोसता रामकिरी मतेयम्।" **लेब्स्बर्गर्ग**।

स रिप्राम भ घ निया सम्यूर[्]

राम

चर्चक्रमदाका **चन्द्रीर्थं पत्**रच**र**ा रासाय हुव्यनु: प्रोक्तो भक्तः प्रवाचित्रः पर: । पद्माप्रकाष्ट्रकावर्षः, पर्वकपृष्टेको मन्:। लक्षीयाक्मसयादिख ताराबः खादनेक्षा॥ सम अं राम : चां राम । इक्षादि चाचर:। नचा जन्मीबाक्सच्यदीनासन्यतस्यानेशी च्याचर:। तेष श्रीराम। ऐराम। सीं। राझ इति !

"विद्यार्थं भाषतं विष्णोशहेचन्द्रविभूषितम् । ककालारी सनुः प्रोक्ती सन्तराजः सुरह्मः॥ क्षद्धाः स्वतः स्वाद्गायसी ऋकी रामकु द्देवता॥"≉⊯

एका खरे सु दादण्य जनारः पुरस्य रणम् तथा च। भागुनचं अपेकान्तं इति वचनात् थ्यसीयां घडुमच खप ४ति विशेषः । ध्यानपूर्णा-दिनं ग्रहच्यात्वम् ॥ अस्य श्रीरासदनः पदीस: ।

"चातीपसने र्बुड्यादिन्दरावामयं न्यः। चातीपक्षेत्रं ह्याचन्द्रमाभः समुचिते: । राजवद्याय कसले धंनधान्या (इसम्पद:। भौजीतालानां द्वासेन वस्थेदांखलं भारत् । ामस्वप्रस्मेक्षेत्रयादिन्दिश्चामयं वरः। दूर्व (होभेव दीव्रीयुर्भवन्त्रकी निरासय: । रक्तीलवच्चराक्तकी धनमाप्रीति वाव्हितम्। वेदानाविन होत्यं पनाधकुसुमैन्नरै: । च्चनप्रसम्भ: प्रतिवेश कविश्वति **वस्ता**रत् । नामाधनाक सुञ्जीन सहदारोखक्ड्रेबम् **।"३**। श्रय शैरामचन स्रोचन्।

श्रीहन्मानुकाच । ितिर्द्यामपि राजिति धभवाधं नगीषुषाम्। यथा सुद्धीवसुख्यादां यक्तसुर्थं नमान्यद्रम् ॥ सम्बद्धेव प्रयञ्जास विभिन्नः सिव धर् धियम् । विभीवमात्राधितटे यसं भीरं नमान्यसम् ॥ यो सहार् पूर्तिना यापी सहाये: करणा-

ह्रपंदाटा बुना बेन सङ विक्यंनसम्बद्धम्॥ रजासाः ध्रश्यिता सस्य उच्च किंग ज्यमनादयः । उद्याभूने खतन्त्री यहां ज्वलन्तं नमान्यसम्। क्षंतोसुखाना थेन जीलवा द्शिता एथे। राचक्षवरयोधामां तं वन्दे भर्वनोबुखम् ॥ हमावन्तु प्रषद्मार्था हिनक्ति च यथा हुए। ।संद्व: सक्ते व्यवीप्रक्षस्तं वृत्ति सं रमान्यसम् ॥ यस्ताहित्यति वात।केज्वजनेन्द्राः सन्द्रश्ययः। भयं हिनोति धापानां भीवतं सं नगरक्य हर्। रिख योखनावेचारहितो निज्ञमङ्ग्रम्। न्दाचीत किसीदार्था द्यसं भन्नं कमास्वक्षम् । है। ऋत्रं निज्ञासानां कार्यळखिलाः। किं। इन्हित्या बच्ची चतुम्हल्ं नमाम्बद्धम् ॥ त्याद्यद्भष्याची भदेषुत्रमपूर्यः। भी अं सर्वदेवानां गमनीयं गमान्य इस्। मस्त्रमं पशुद्रचित्र दार्खनीय रघत्तमम् मकेश्वं प्रक्रम राम प्रयोग प्रमुखन्।

तिल बीराममत्तर किङ्गरा यमकिस्रा:. धिवसयो दिशस्त्रस्य मिड्डयसस्य दासिनाः । दर इनमता प्रीतं मलर् नासकं स्त्यम्। पडिस्तुरिमं यसु सरामे भिक्तिमात् भवेत् ॥" इति इस्थलको अस्तराचालको सीरामचन्द्र-स्तीवं समाप्तम्॥ ॥ चाव श्रीराभचन्द्रसाष्टी-क्तरभातकं नःमः।

वेद्यास उदाचि। "प्रमुख आर्ज्जेय बच्चा सि रामस्य द् शतक सेना सः। नासारप्रतकं पुर्श्य चित्र नोकेश विश्वतम् ॥ शान: पर्तरं शुद्धं चित्र कोऊंपु विदाने ॥ क्षेत्रासिष्ठाखरे रस्थे नानारक्षविधिनितः क्कायप्रयत्ते भूत्वा विक्यासाराध्य भक्तिन. । उपविश्वतो भौत् पार्वती प्रहरीक्ष्यीत । षार्श्वेत्वीच मधा साई भोर्त्त सवनवस्टिते। नमाइ पार्वती देवी जहा नाम शहसकम्। तती भोज्याभ्य इं देव शुज्यनां भवता प्रभी । शतस्तां पार्वती प्राष्ट्र धष्ट्रसन् परमेश्वरः । धनामि इतपृथ्याति विगष्भक्ताति पर्विती । दुर्लभावैकावी भक्तिर्भागधेयं विनेपारि ॥ रकारादीनि नामानि ऋखनो सस पार्चति । या: प्रवासीति रामगामाभिष्यायाः र्मन्ते बोजिनीश्वन्तं निवामन्दे चिरासनि । इति रामप्रदेगानी परं बच्चानिधीयते॥ राम रामेति रामेति रमे रामे मनीरके : च इसनाम सिस्तुक्यं रामनाम बरावनं ॥ रागेळ्ळा अञ्चल्ति सञ्चलाई भवाद्या । सतीरामेति नान्ने। हास सुद्धा ५६ पार्वनी॥ यती भुक्ता सञ्चादेशी पतिना सक मीस्थिता। ५५ च्छ स्रीस हाईद प्रीतिषयणसानमा ॥

श्रीप्रकुर उवाचा भ्दया नासानि वच्छामि रामचन्द्रस्य पार्थती । को विका देशिकाः धब्दा शे के चिन् मल्लि

सहस्रामभिस्तुः राजनाम लयो(दितम्।

क्षायती सम देवेश तच मे पीतिन्तमा ॥

तसात्वान्दपि नामानि धन्ति चेत्रावणद्वितः।

नामानि रामचलस्य सङ्ग्रंतेषु भाधिकस् । देश चाळलमुख्यं हि गामामरोत्तरं प्रसम् । विष्णोरेकेकनामानि सर्ववेदाधिकं फलस्। ताहडनासम्बद्धीतु रामनाम पर्य सतस् । ७ए२: सर्वदेशस सर्वमकांच पार्थात । वसात् कीटिगुणं एक्यं रामनामीद नम्यतं ॥ कस्य कीर्गभनासाधीतर प्रतनाम स्रोचस्य इस्पर च विरहण्यं इन्दः श्रीरामनन्तं देवता श्रीराम-चक्रप्रीयये जरे विनियोगः। भीरामी रामचन्द्रभ रासभवस शासतः। राकीवलीचनः क्रीमान् राजेन्त्री रहुएत्रयः॥ ञानकीवळभी चैची जिलामिची जवाईम:। विश्वासिच (रथे) हान्तः प्रस्थवासनायम् । वाविष्रसम्बद्धी सम्बद्धाः

सम्बक्ती पदा

कौन्नवेय करप्पको निराधक्या सत् विभीवस्थामित्राता दश्योवशिकोहरः । मप्तनामध्मेता च घरजीद्बहाववहण्। जामरकासधारपंदसनस्नाहकान्तज्ञ_ा देशकासारीर्टभवात्यः भववीदास संबन्धः ट्पगाविधि शेष्ट्ना विस्तिसिगुण्याया, चितिकसम्बद्धभीकात्या प्रशस्त्राम्बद्धार्थक चिनोकी रचन्यों धन्ती दस्तकारमण्युसयकः थाहरूमायावनचीव विद्यासी वरपद्रा विति विदेशे जिनकाशी जिनलीशी कातगुर कच्चानम्भेषाती किञ्जूटनसायवा । त्रयन्तवागवरदः स्मिवाग्द्रसेवितः ॥ सर्वदेश(धर्यस स्तवानम्भीवनः। मायामारीचङ्ला च महाभागी महासुन खर्नदेवस्युनः भीम्यो प्रश्वाक्यो सुनिर्मस्यतः। संद्वारोगी सञ्चीनारः मुधीविद्यातराच्यद् । मञ्जूषणाधिकपन्नकीर्थः मर्व्यापनाग्रभः व्याहिषुक्षी सङ्गष्क्षः धर्मः पुनुषस्तया । षुगर्वोद्यो द्याभारः प्राणः प्रयोत्तमः । सिनवर्द्धी शितमार्थी पूर्णभाषी च राघद ॥ अस्थान्यम्भानभीको धीरीदालगुर्वेकरः सामासाच्यच (रचा ग्राष्ट्रांभिष्कित ॥ सेतुका जिनदारीका संग्तीर्थमधी इति। श्रमाहाः सुन्दर' अरः प्रीयवासा धरुद्वीर । कर्यवद्याधियो प्रजी जराभक्ष्यविन्तीतः। शिवनिह्यभिष्ठाता सङ्गीधमणविश्वयः । परमाक्षा पर्शेष साचित्र (नव्हां वस्र छः । धरं च्योति: गरंधाम पराकाछा परालग्र। घरेश: मारक, पार: सर्ववेदासक: शिद । इ.वेतनासमहस्य जाचासदीत्र भ्रतम्। ग्रह्मान्यस्य देवि तव प्रीव्य प्रजीक्षितम् यः पर्तेत् धरमस्य । दागि भक्ति मृसी व चेनधा क चर्ने भीचते पापः कवाकोहिनसुद्धवै: 1 चछ। विशयकर्वा धालित प्यत्वे। धालित सिव

राजानी दास्तां वान्ति पञ्चले वान्ति भीव

च्यानुनुका प स्नाति मोर्थ यालि चला स्वाः। ण दुश्र इंग्रहा सास्ति प्रान्तिसायान्युपद्रवा । पटती भक्तिगावेम जनस्य ग्रिहिसकाव। यः पर्वत् पर्या भन्ता शस्य वर्षः ज्यानयम्। षर्वत् कासकत चिनं तस्त्राष्ट्रीति कीकेमात्। वः ज्वेदामचन्द्रस्य भाष्यासरोत्तर भ्रतम् । ष्ट्रज्ञानिमापि कुर्ज्ञाली व स प्राप्तविक्तापर्व। इगम्कानीयु सब्बेश पटकागन्यसाम्यात् । सर्वदेदेश तोषंग्रु दानेगु क तपास च । विमुक्त को दिमुणित स्विन्तिन वास्ति। प्रथमारीषुं समिषु पटलकास्यवारकम् । कव्यकोहिसहस्राणि कश्वकोहिश्लामि प । विक्रफे वाचनाशीक्ष एप्रपूर्विष्पापरी। भूतिय प्रीतनावस्य ।

सरिक्षित प्रकार करेंग्रे स

रामाव

ाव वैष्य छै

र्ष्ट्रभ याव न.च.व सौतासा, प्रत्वे नम, ॥

द्भ भन्वं भद्देशाति। जपनेव द्विशिष्णम्।

चर्चपापविनियोक्ती विश्वासायुष्यमाप्न्**या**न्॥

इद्धेनदासभदस्य आहात्स्रां दर्मसन्तम् ।

अध्यत तव शाङ्गिय यत्तर्खं वैद्यादी नम:॥

बन्दाग्रहे सहिधानं दशकोहरूखरूनम्।

जग्नकी सुद्धानन्दचन्दर्गर घुनन्द्रमम् ॥" इत पदापुरासे उमामचेत्रक्षेयाई श्रीराम-

चब्दार्टोतरणलगामक्तीचं समाप्तम् ॥ 🗱 ॥

(चस्य विराहम्हर्णिकथनं यथा, चध्यातस्रामा-बर्से। ३। ८। ३० — ५४।

गन्दर्व उदाचा

"को तुसुबाइते सेव्दासनी रामातिसभामातृ। लासनन्तसनायन्तं सनीवाचामधीवरम् ॥

श्चा ने रूपमयक्तं देवश्वधविलख्यम्।

ट्यप्रतिर्गमच इन्छं जङ्गगासकम् ॥

तत्क्षण लां विजानीय (दृष्यिमिक्तं सनः सभी । बह्यासा(भामयोरीकां जीव इक्षाभिधीयते ॥

बुह्यादिसाची बचीव तस्मिन् निर्विधयेशसालस् । वारीयने चानवपा विचित्रारे खिलासान ॥

'हर्गधगर्भक्ते ऋष्यां देहं स्थलं विराट स्कृतम् :

भावनाविषयो राम स्त्रमं ते धाष्ट्रमञ्जलम्॥ भूत भर्त्र मिश्यम बर्जेड् इप्रवत जगत्।

खलेखकोषे देई ते महदादिभिराष्ट्रते॥ सप्तकित्रमाम्बर्गेर्ग्हाजो धारणाययः।

त्रमेव सर्वकेवन्त्रं नीकास्तेय्वयमाः स्ट्रन(: ॥ यातालं ते पादस्त्रलं पार्क्वाचा अञ्चातालाम् ।

रमानक ते गुन्को सुनलातकमितीर्थते॥

चारुकी सुतनं राम । खन्ह ते वितनं दया ।

व्यतलच सही राम। ययरं गामिनंगम. अ उर राष्ट्रं ते च्योतीं विभी वा ति मद्द उच्यति ॥

वरम भनको करने नयकी शृहदेशाम्। मधनोकी रचुळेल । प्रीवेशवाकी सहा प्रभी ।

रनात्यो जोकपाका बाह्यको (२५६: सुती।

व्यक्षिनी नासिके राम वक्ष तेश्विकशाह्रतः । चत्तुर्स स्थिता राम मनश्चन्त्र उदासृत:।

भूमञ्ज रव कालको बुद्धिको वाक्पनिर्मदेषु॥ चदोश्चक्चारकः पत्ने वाचभ्कव्दंधि तेश्वयः।

यमस्ते एंड्ड्यस्यो नक्तवाणि दिजालय: ॥ ष्टासी मोचनरी सावा स्टिस्टिश्याङ्गमोज्ञाम् :

धके, पुरस्त्रधक्षेत्र एष्टभाग उद्देशितः 🛭 निसिधी क्षेप्रण राजि हिंबा चैव रघत्तम ।।

ससुदाः सप्त ते फुच्चिगीची बद्यस्व अभी । रोमाणि रुखीयध्यो रेती रुखिसाय प्रभी।

महिसा चानप्रांत्राकी रावं छातं वपुस्तव। बर्स्सन् शाक्करूपे ते मनः सन्धार्यते नरेः।

जनायामिन सुक्ति: खादतीश्चद्राद्धि किचन ॥

थरीरहं ग्रामकृषं ते स्थातमेवानुभावस ।

यस्तिन् धातं प्रेमर्सः सरीमपुलकी भवेत्। तरेव सक्ति वश व

रास

षपुर नवर प्रदास चटानस्वत्रमृतितम् अमेकिवक्स श्रीमा । श्रीचन्त्रभा सक्तव्यक्षम् ॥ इस्प्रेव रुद्धा में स्थाबनानसे र्घूनन्द्र।

भर्बश: प्रप्र: नाचार पार्बेख (सहित: सरा 🛭 तह्रपनेवं सततं ध्यायद्वास्त र्घत्तम । सुन्दर्यमं सदाका छशंतारकं बद्धवाचकम् ॥

रास रामेक्षपदिभाग् चटा सन्तुष्टमान्सः।

व्यवस्तं जानकीनाय परभाता सुनिचित: ॥ भर्चे ते साथया ऋढार्चा व जानस्ति तत्त्वतः। नमस्ते रामभदाव देधसे परसाताने॥

ष्ययोध्याधियते तुभ्यं १४: भौमित्रसंबित । चाहि चाहि चम्रझाध मां साथा गारुकोत् शि∥"# ()

व्यथ भीरासक्षक स "ध्याला नीकोत्यलभ्यासं रामं राजीवलीच-

जादकी बच्चाबोपेतं चटामुकुटमस्डितम् ॥ सासित्णधनुकेषण(सिंतलाक्षरान्तकम्। खर्जीनया चगचातुमाविसेतम् नगर्जं विसुम्। रामदचा पठेतु धाचः, पापन्नी कर्वकास-

नम् ।

अस्य शीरामचन्त्रकवस्य वुधर्कोश्चिकशधि-र्गायची चहन्द; श्रीरामचन्त्री देवता श्रीराम-चन्दरीयाथें वर्ष विविधीम:। ॐ भिरो मे काघव: पातु भार्ल एग्रस्था-

साज:। कौषावेधी हम्मी पातु नियामिचिपयः शुती ॥

प्रार्ण पानु सन्बन्धाना सुखं सीमिश्रवहालः । जिक्को यिद्यागिधि: पातु अपनी भरतवन्दित:॥ खान्दौ दिखायुष्ठः पातु सुत्रौ भर्मभ्रकास्त्रैकः । नरी धीनायति: पातु च्रदयं जासद्याजिन्॥

वचः पातु कवन्यारिः कवी गीर्काणवन्दिनः। यार्ची क्षलपति: पातु क्षुविभिचाशुगन्दन: । मध्ये पातु खरध्येकी नामि जाक्दराश्रय:। गुद्धं जितेन्द्रियः पातु पृष्ठं पातु रच्दन्नः ॥ सुमीषेश: कटिं पातु ग्राक्षिकी इसुमन्यस्:। ज्ञस् रवतमः पातु रचः कुलविनागः सन्॥

जानुनी सेत्कत् पातु जड्डे एग्रस्थाण्यकः। पासी विभीवकश्रीदः, पात रामी श्रीकलं वपः ॥ रनां रासवलोपेतां रचां यः सुक्तती पटेत्।

स चिरायु: सुखी पुष्पी विजयी विजयी सर्वन्। पातासभूतलकोमचारियऋकृषारियः;। न बदमपि ग्राक्ताको रचितं रामनामभि:॥

श्रांगति शासमहेति रामचन्द्रेति दा खारतु। नरी न लिखते पापैभै क्तिं सांक्तव्य विन्दति॥

ज्याकोबैकमकोण रामगाकाभिर्णितम्। य: करे धार्येत्तसः करसाः सर्वेतिह्नयः 🖡 भूजीपचे लिमां विद्यां गत्वचन्द्रमचिताम्।

कता वैधारवेद्यक्त सी अभीक्षं प्रजमाप्रयात्। र्शो राजकृषे दाते भित्रं नस्य जयो भनेतृ। चव् वादी क्वाभवा चवा

मक्रमका चौतनतृसासासनेह च स्थय 🕫 प्रश्नच्याच्य भी रासक्षक प्रदृत्त

चाथाह्नाजः: सर्नेष लामदे व्यमङ्गलम् ॥ च्यादिष्ठदान् यया स्वप्ने रामश्चासिमी

तया किस्तिनवान् पातः प्रवृद्धी वृधकौष्णिक धन्त्रमौ बहुनिस्तिंशो काकपचधनी शुभी। पीरों सां पथि रहीतां तावुसी रासकन्युको ।

तवणी ऋषकस्पन्नी सुकुसारी समावली। पुरक्षरीक विश्वाचाची चीरञ्जसाजिनालारी । प्रजम्बलाशिनो दाम्तीतामसी ब्रह्मचारिका।

पुर्जी दशस्यक्षेती भावसी समयज्ञाणी । श्रुग्यौ सर्वसत्वानां के श्रे सळ्य सुधातास्। रचः कुल निहलारों चायेतां भी रघत्रश्री।

च्या सस्व्यथनुषा विश्वसम्मा-वचयासुगनिषद्गरुद्धिनी । रच्याय सम श्मलचाया-वधन: पश्चिमद्वि अच्छतास् ।

सन्न इ. क्ष्य की स्वर्ती चापना स्थारी युवा। यक्तनिरोधशासानामः पात् सवस्थः । यपतस्त वृश्विद्धो मे एउनी मरहस्वतः ।

पार्श्वयास्तु धरु ग्रन्ती न प्रार्टी शासन च्याली ॥ राभी दाश्राधः, भूरी लद्याबाग्रहरी चली। काञ्चन्यः पृथ्यः पृथः क्रीप्रविधे रच्तमः ॥

वैदालकेशी यह्नशः पुरागः पुरुषोत्तसः। चामकीबद्धभः श्रीमानप्रमेवपराक्रमः॥

व्यापदामपहन्तारं दालारं मध्यस्यदाम । गुणासिरामं श्रीरामं सूबी भूबी नमाम्ब 置刊 [] द्विमें बज्यमें धन्दी दासती जावकी शुभाः

बुरतो भारतिर्येख तै नमासि स्वतस्य । श्तानि सम वासानि सङ्घली यः सदा स्वरी च्यक्षमेघायुतं पुरस्यं च प्राष्ट्रीति न संभूद ६ ' दिति पहापुराणि बच्चपञ्चरनामाखाँ खोर्स कावचम्। इति तन्त्रसार्. ।

रामकरी, कीं, रासवली राशिकी। दति हला धुधः। (काचित् €ाथिकि€ीयिपि पाटः:। थणा सङ्गातद्र्यभा र्यास्थाया ।

च्यथ रामसिरी।

"षड्जयद्योधनन्यस्य पूर्वासमिक्री स्ता रुक्ताप्रथमा जेबा कर्गो मा प्रहुक्त ॥ रिधळकायवा प्रोक्ता केचित् एक सवर्जिता। चिविद्या सा समुह्ला सम्प्रग्री धाइबौक्या ४ चाखा धानम्।

"देसप्रमा भरसुरभूवणा च नीलं निचीजं वपुषः। वक्तनीः का की समीपे जमनी बक्खा मापीक्षता रामकिरी भनवम् ॥

उदाध्रायम् ।

स रिंग ग्राघध मिच। सम्पर्शां॥

बचका

रिग्रम श्रांति का बाइवा। द्रतिस्थितिही॥)

श्च व्यवन् विवर्णं रामग्रद्धे वस्त्वम् ॥ प्रयक्तः, एं, (रामी रमगीयः कपूरः। । स्वर्षे वैद्यायां वा कन्।) स्वामस्वात-गम्। यथाः,—

तिम चिक्ष सीमन्यं रामकपूरिके वर्णे।" इति प्रव्हतवासकी ॥

ारि , पूं , (.रामाशिको विविद् । रामो भोधो विविद्धाः) पर्वतिष्येषः । चित्र-ग्यव्वतः । रति कचित्र ॥ यद्या,— चित् कान्ताविरद्यगुरुषा स्वाधिकारप्रमत्तः पिताक्तं मिललाद्यमा वर्षमोत्येन भर्तः । । चक्ते जनकत्ववाचात्राप्योदकेषु । व्यक्तावाक्ष्य वर्षति रामाग्येश्यमेषु ॥" द्वि मेचदूतः ११॥

कि कथा,—

सर्भीश्यमे महितमतिष्यमे ज्ञित्यातं

सक्तिरमे च्यामक्ष्यक्षमे परिणतम्।
।कवि नमे प्रथि पर्विनस्थानितस्थं

कथे समेरसवर्गमस्थितस्थान।

विश्विमक्षीरसवर्गमस्थितस्थान।

विश्विमक्षीरसवर्गमस्थितस्थान।

विश्विमक्षीरस्थान

' अक्वारवैराक्यमंत समस-विषाळयोध्यासमरे सध्त । अब्दे विषद्वारखनासम्बद्धः स्रीरामचन्त्रोश्च ए तस्य दीकाम् ॥ स्मन्दक्षिण कार्यामदं स्राप्त विरति-

कीजतथा । हाजामपि रतवे ऋङ्गाराचींशिप श्रेणकीतीः २००४ *

क विषयिताकि सीमायकी भारक प्रमुखतीन्य-पि काष्यानि स्थानी ॥) रैनकः, पुं, (सामं मनी चालं स्ट्रैयान। + काः,। स्वर्णि कन्।) महनस्यः। स्ति। काःसः॥ कांचन् पुस्तके सामान्यस्यनमः

च पाटः । (गुणाद्योश्स् भदनश्रन्थः गाः॥)

गी, खो, (ग्रामख जनगीः) बलदेव-। यथा,—

हकी रामजनकी रोडिकिस समयका भ" दांत ग्रन्थ्यनावली ॥

कार देखका च॥ को, (दस्पतेश्लेनेति । रम + "रमेष्टे हिस्स।" १ । १०१ । इति कटः उक्षित्र शतोः ।) रसमरः ११९ (पना सुत्रुप्ते रामम

"सच नका हिने हुळ रामट नेवर मधु जुलात (धरीवर नती पन्दते च वकेवतम् ॥") रामटः, षुं, (रम् + खटः। दक्षिचः) सङ्गोट-इतः। इति रक्षमाचाः (जनपर्विधेवः। स्था, दहरूनं हितायाम्। १०। ५।

यथा, ष्टहन्सं हितायाम् । १० । ४ ।
"रौद्रक्षे पारतरामठतेस्त्रिकरणकचौराचा।"
तहेश्रवासिनच्या यया, महाभारते । राइगारव "रामठान हरहुगांच प्रतीच्याचेव वे त्र्याः । तान् सर्वान् स्वयं सङ्ग्रेशासनाहेन प्रत्येखाः ।")

तान् सत्वान् सवर्षे स्वाधासनादेशपाराजाः ॥") रामठी, स्वी, (रामठ + स्वियां द्वीष् ।) नाडी-चिक्कः इति राजनिवेशहः ॥

रामधः, ऐ, ग्रिक्निकः । तिन्द्रकः । इति राज∽ विचेद्धः ॥

रामग्रीवर्क, जि. रमग्रीयम्। दश्यमस्त्रीकाः॥ (यया, मञ्चासारते।१।२६।८।

"रामकीयकामाक्क्साचा वह स्वल्नमाः॥" रामकीयकं रमकीयं हीपसिति भ्रेयः॥ की, रमकीयस्थ सत्तः वस्त वर्षः रमकीय+ "योगधादगुरूषीत्तमाङ्ग्रा" १।१।१३२।

इति पृत्र्व। इसणीयक्षम् ॥ यया, किशते । १।६८। "प्रोपनीनं प्रयागासणीयकं

'दिचातिप्रेषिण घटेतदस्था। तद्दत्त विस्थापनाप्रिमः परं घरेति काफ्से यप्रामा मसंवपुः॥")

रामत्त्रको, स्तो, (रामा मनोष्ट्रा तद्यकीय।) नद्योपुरास्। इति राजनिष्युटः॥ संउती इति भाषा॥

रामदूत:, पु, (रामस्य दूष:।) धनुयान्। इति भन्दरत्नावती॥

रामदूरी, स्थी, (रामख दूरीव। विश्वापिशलात।) तुलसीविश्वेष:। सत्त्रकाय:। प्रकृषकी र विश्वव्या ३ वागरिन्सका ३ काव्यकी ५ स्टब्स-मर्थी ६ सरस्याज्ञा २ क्यिन्सका २। इति श्रन्दक्षण्याः॥

'चेंचे माखि शवस्थान्तु नाली रामः खर्य

हरि:।
गुमबंस्थानं इताः सा (तियः सन्तेकासराः ।
गुनबंस्थानं स्योगः स्वयोशिय यदि कस्यते ।
नियम्बाननस्थानं सा (तियः सन्तेकामराः ॥
श्रीरामनस्यो प्रोक्ता कोटिन्द्रबंधशासिकाः ।
विस्तान दिने माश्रपुष्ये रामसृद्धिः भक्तिः।
विकासित् क्रियते सभी सङ्ग्रायानारसम् ॥
स्पोषणं गामरस्य पितृहृद्धिः धर्षसम् ।
विभिन् दिने त कर्त्यं मस्यप्तिमभौग्सुभिः॥
विभाग् दिने त कर्त्यं मस्यप्तिमभौग्सुभिः॥
विभाग् सामग्रसम् ।

विशे पूर्वात संगति कर्य च कर्यटाक्रमे काविराचीत् श्रीकेसानी पराचुमान्। बान नेवसक्यें चामाचेत्रखेर सम्बद्ध है। इसलाचार समा

'तिकान् दिने सहापुर्धे रामस्हित्र भक्ति चपेदेकाक खासीनी घावत् खादश्मीदिनम् तिभेव खात पुरस्त्री दशस्त्री भीजयेद्विच न् भखामीकोलेन्द्रिकेसेका दशस्त्र दिखाम्। खतकात्री भवेत्रेन वद्यो रामः प्रसीदित ।

'चे च प्राक्षात् नवमी पुत्र च सुयुक्ताव दि । वैद सञ्चाद्वयोगेन सङ्गपुग्यतसा भवेत्। नदभी चारमीविद्वा लाज्या विष्णुपराण्यी 🕯 खर्पायणं नवस्यान्त दशस्यामेव पार्णस् । स्तदचनद्वयं कालसाधर्वीयेश्व । किन्तु सञ्च युग्या इत्यन सद्यापचिति पाटः। पृह्वित-व्यवसाम् सर्वेच शुद्धासाम्बद्धाः स्वी स विद्वारा-मिति। स्रतश्वास्मीविद्धा नवसी सनस्वादि नोपोध्या। इति भाधवाचार्यः । सैव ताङ्क्षेत्र नतु विहा। यदा तु पर्दिने स्कादश्यां स्थासी णारमधीया नदा दश्भीयुक्ता दबम्बवीक्या। नेकार्यविष्णुपरायकीरतिश्रवकात्। अधिकार्यस च्यष्टमीविडीय याखा । यहा तुपूर्क दिने यहां विद्वाननभी परच इक्षभीयुता नवसी एका दशीहिने च न पारणयोग्या दशसी तहा नच्यच्योगायोगिभ्धश्मीविद्वेव धाःह्या। प्रदिक्ष द्शास्त्रामेव गारणभिति वियमान्। नथा च रासाचैगचित्रकायाम्। 'दमस्यादिपु एहिन्दीन त्याच्या विद्वीन विकासी। नदन्येपास्य सञ्चेधां प्रतं तचीव विश्वितम्॥

एश्रम्याभेनशस्त्रेण दश्मी नैव जहयेन्।
निष्यस्त्रेयं विषारेण नम्भीतस्यानरंतृ।
इति कादिकास्थाममस्त्रमं हिनावास्थानम्।
वस्तुनस्त्र दश्मीपारस्थमत्त्रे क्लेंग्रेशस्मितिहाः
क्षेपोष्या। निष्णुपरायर्गरिति तु विष्णुपरावर्थः
स्त्रेयं मित्रस्थामस्त्रप्रमं ग तु कर्णुष्ये
वस्त्रम् स्थास्यागविष्यत्स्य विद्वीपनासाग्
देशात्। कर्णुस्ये विद्यद्वयकस्यनाधस्य । वर्षः
वय साम्भाषार्थेण वासान्यतः एव विद्वा विष्णु। स्थास्त्रस्त्रमं हिनावासस्य विकासस्य ।
प्रिमे श्रीरामनवसीहिन सत्यो विस्तृत्याः।
स्योष्यं म स्थाने सुक्तीपार्वेग्र प्रस्ति ॥
वस्तु रामभवन्यान् सुक्तीभीष्यावेग्र प्रस्ति ॥

कुम्मीपानेह वेरिच प्रश्ति नाम संग्रयः॥'
जन सहे द्रुपादानात् भरमानव्याधिकारः।
रवणः।
'कुणादामनवन्यां य उपोजयस्तव्यतः।
साह्यमभमवाप्नीति नेव रास्ते सवेन् ख्यम्॥
तक्तात् चर्नाक्षमन् दर्वे कत्येयं नवसीवतम्।
स्वन्ति पात्रेयः सर्वेवं कित्र वस्ति मात्रम्॥
स्वन्ति पात्रेयः सर्वेवं कित्र वस्त समात्रम्॥'

तसात् पर्वात्मना स्वे कर्त्ये भवमीवतम् । स्वान्ते पातनीः सर्वेवीनि वक्त समारमम्। रति भवनीतेनं प्रामृक्तसंबीमण्डान्यम्। चित्रम् । अमस्यविद्यासम् ।

पूचा **घेरा**सच्यक्त बोटिय

वदा भक् गैरिको सब्ब, भरेश्यव

वोगेश्प व्यष्टभौ(वहावास

इति तिथा(दिन्त्वम ।

वेह रामधेनक एँ सूचिया - श्रद्ध मर्वाची वचा

रामन इतात संचिध सिखाते त्रावृष्ठान हुतुपुठ इद्ध वादिः खपोक्य नवसीन्खद्य थामेज्यसम् राघव । क्षेतो अब लंभी संनाराच्या हिं। प्रति विवेश ॥ 'कोसलाङ्गं विश्वाद्यावसिक्जनीलसभयमम्। टास्यांको दश्र्यं प्राविक्यातलार्ग् । gan) लच्चमं देव चच्छचं कानवाप्रसम्। यार्षे भरतस्त्रमञ्जूषे तलाइन्तकरायुगौ। द्धये वर्षं चन्मन्तं रासानुयत्तकाञ्चिम् ॥ इद्धात्वा श्रीरामं पूत्रयेत्। स्नानभक्तस्त्। इन्ह्रीय विश्व या श्रीव ने नहें तो वन को श्रीत ल:। क्षवेर द्वेगी बद्धा चितिक्षालाः स्नापयम्य ते 🖡 च्याचरननाः। नौश्रस्थां पूज्येत्। सन्तस्तुः 'रामस्य जनती चाचि राममयमिष्टं जशतु। अतस्यो प्रविध्यासि लोकसातर्गसीरस्य ते ॥' बमी दशर्यायति प्रयेत् पितरं ततः। ततीरमुद्धाप्य देवेशं परिवारान् समर्खेयन्। पूर्वपटकी सकी से सुद्यादी कि च कसाम्। हृत्याकीम यया। सं हृद्याय नमः। सी भिर्शेखाङ्गाः रूं भिरुष्ये पषद्। रें कव-चाय हुन्। री नेवास्यां दीवट्। रः व्यक्ताय षट । तथा, --'इनशक्तं समुद्रीयं भर्तं सविभीयगम्। बद्धाशाङ्कदशच्छं चामयन्तं टल(दियु 🏾 धम्त्र जयमां विचयं सुराइं राष्ट्रवर्डनम्। अकोमं ध्वापालास्थं सुमन्तं र्जमध्यतः। द्वाय जीकपाणांच तद्खावि तद्यतः॥ बाबपाला इन्हाद्यी द्याः तद्ग्लामि सन्त-श्क्षद्खसङ्गाराधा दुग्मराभूखमद्माचना छि । मश्राई जम्म सार्यव्। 'उच्छो यहप्रचलं सुरगुरी सन्ही नवन्धाः নিখী क्यों कनटकी पुर्वविद्वदिन सेवंगती पृत्ति। १ निरुष् निख्तिः; पलाग्रसमिधी मधाए- 📑 योध्यार्ग-राविभूतमभूदपूर्वविभवं वन्धि चितं गए।। पेलाग्रा स्चिनाः । मलेव चाद्येदाद्यानध्ये ह्याच्नग्रस्तै:। कनपुष्पास्तुसंपूर्ण श्रहीत्या स्वस्तासम्। च मोकर बनुसर्ग्य ताच गुलमाद्री: " 'देशाननद्वशायीय धर्मनधंस्थाप्रनाय च । राववानां विनाप्रस्य है छानां नियमाय च ॥ परिवाणाय साधनां रामो जातः खर्यं द्वरिः। म्हागार्थे मया दर्व साहिम: यदिनो सम । प्रयाञ्चलि पुनर्दन्ता यासे यासेष्वतस्त्रतः । प्नयेर्विधिवञ्ज्ञा दिवारार्च ग्वरुमुधः ॥ वस्य संदीपाः। प्रहाबां नचत्रमुलायाः।

विश्वस्थान्द्व

रेष्मी मारबनोब्धः व चेत तदा

स्वादशीत्ने

रासपूरा:, पुं. (राजो रसणीय: पूरा::) गुवाक-विश्वेषः । नत्यव्यायः । कासीनः २ सुनिपूगः ३ मुरेवट. ६। इति चिकास्ट्रप्रेष्टः । रामश्रयः, पुं. (रामञ्ज वाग इव रामलावात् ।) चौषधविष्रापः । यषा । रसेन्द्रचिन्तासधौ । "पार्वाच्यत्तवङ्गान्धक् भागयुग्तमश्चित मिश्रितम्। वन जातिपालमहैभागिक तिसिकी प्रतर्शेच महिनम् । विद्यान्यद्श्यक्राग्राने राक्षवाय इति विश्वती इस:। संपद्महर्गाञ्जमकर्गक-मामवासस्हरहृष्यं चयेत्। दीयते तुच्यकानुमाननः **ब**ध एव ज**ठरा**[सदीपगः। रोचक: समञ्जूनान्तक(र्कः: श्वासकासवसिञन्तुगाञ्चन, "["] पाराभागः १ विषयातः १ लव्हभागः १ यत्वनमास: १ मि(चिभाग: ८ छ। वक्षनभाग: १। रामवासी रसीटजार्सी। इति भावप्रकाश:॥ (भ्रार्टिच्मेर: । इति राजनिवंग्ट:॥ राम-भ्राच्या ।) र[मभद:, पुं, (राम एव भदी भङ्गलजनकालातु।) स्रीराम:। इति श्ब्द्रतावर्षी 🛭 (सथा, अया-वरिन्सागरे । ३८। २३६ । "बोक्य सर्वदा रच्यक्तत्प्रवादेन किं पुरा। रामभद्रेण शुद्धापि सक्ता देवी न जानकी ॥") शासलवर्ण, क्षी. (शासं रक्षणीयं लवणमृ।) भू(स्परिजयसम्। तत्रकाय:। रोमकम् २ पाचायाक्रसम्भवस् ३। इति रक्षमाचा॥ रामंबल्लर्भ, की, (रामं रसणीयं बलसम्ब !) खचग्। इति श्राजनिर्धक्टः॥ (शामख वस्नमम् ।) रामप्रिये, चि॥ रसमधीया, स्की, (रामा रमगीया वीखा।) वीग्राविप्रेष:। यथा, भ्रव्दरत्नावली ॥ "कुकी चकक्छ प्रयोगायोगा तुम्ब्रमास्यी। भार्खती के विकचा रासवी का वर्षाच्या॥" रामप्रः, तुं (रामस्य ग्रह इव १) ग्रहच्चभेदः । तत्वर्थाय:। शमकार्यः २ रामवायः ३ रामेष्टः ८ चापञ्चेदस्यः ५ दीर्षः ६ मृप्रधियः ६ । तस्य स्वागुखाः । इंबद्धालम् । दिचपद्वम् । र्सं चन्त्रवम्। कषात्रवम्। पित्तकारित्वम्। कमवातनाशिलचा इति - साजानिष्येदः । (रामचन्द्रस्य वास्पीरिप॥) रामग्रीतका, की, चारामग्रीतका। इति राज-विषयस्य: ४ रामचलः, मृं, (रामख मखा। "राषाचःसखि-च्यरच ^अ५ ह ८१ (इति टर्च 'सुधीव' ^{- 1}

"क्रियासीनलाः कैशानः, क्रद्रातसः क्रियातकः काब्डिक्को वार्थनिको भूविन्दी रामसेवक ॥" द्ति भावप्रकाशस्य पूर्व्यक्षके प्रथमभाग ॥) कट्यक:: इति राज्ञ (नर्धेस्ट: 🛚 रासा, खी, (रसंत शमयतीत वा। रम+ अञ्चलस्थित् गः। टाप्। रस्वेऽनदेति। कर्गे घण वा ,) उन्हरकी विग्रेष: । इत्य यर:। २। ६। ३। गीतनावाभी रसते रासा। द्रा सहत; ॥ (बया, भागवत ।३। ५६।८३। "निभव्य गवधासार्वभानवीं मुस्तोन्सुकामः शासा विरमयन् रेमे वर्षपूरान् सुनुनेवत्।"। योधा। (यथा, रुष्धः। ५ । ४६. : " स (च्छत्रयन्तद्रतयुग्यसून्यं भयाच्यायंन्तर्य चार्यनः रामापरिचायविष्टकार्याय सेना विदेशौतुत् वांचकार ॥") चिङ्का । नदी। इति सेदिनी ॥ चिक्काम । **इति** प्रब्द्रवावनी । श्रेतकस्ट्रवारी । ग्रष्टकस्थर । चारामधीतनाः चार्यकः। मोरोचनाः इति राचिनिच एट:∥याला ! शैरिकाम् । इति अञ्द∹ चर्द्रिका॥ रामायर्थ, की. (रामस्य चरितान्वितं व्ययव भ्रान्क्षम्।) र्समेण रावणदधक(यम्। इति चिका खर्षेय: ॥ तच्च भूतकी हिसँखकम् । यथा। कार पानाजगढ़े त्रयोधाका एक्कि एनळ-तीयांश्रमवर्णेन प्रसाद । र्भग्रापोन्सः इट्स्चन्तर्भग्राचेकसम्बद्धायम् । ग्रीवाच वचर्ग प्रचा तजागता सुचनुस्तः । न निवाद: स वै दामो स्थाया स्तैमारतः । तस्य संदर्भनेनिव सुन्नोक्यस्न भविष्यसि ॥ प्रत्कातं जगामाय बचालोकं सभातगः। तत: चंदर्धयामास राघव प्रक्रकोटिम: ॥" कोटिभि: प्रतकोटिभि:। चरिनं र्धनायस्य भ्रामकोटिप्रविकारमियन्थकोकोः। तस सपृथा ब्रज्ञालांके इस्तितिसम्। इच तु अप्रालवीयदिका चतुर्विध्विसाइस्रोत्यलम्। इति रामायया-टोकार्या नामोत्रीभट्ट: । 🏶 । तथा दि । "प्राप्तराष्ट्रस्थ रामस्य वास्त्रीकिमेगवान् ऋषि,। चक्रार चरितं छत्स्तं विचित्रप्रदेशयं बन् ॥ चतुर्विष्रसम्बद्धासि श्लोकाषासुक्तयान् ऋषि । सथा सर्बधुनान् पच्च कट काम्बर्धिन सथोत्तरम् ॥ द्वात रामायणे वालगीकौ वे वालकार्णे ३ कर्रा, ॥ र्वं चित्ररामचरित्रं थया, ~ "रासायमभाषी वच्छी श्रुलं मापविवाद्य प्रसृ। विष्यानाभ्यक्षणो नच्या मशीचिक्षत्सुतः स्कृत ॥ मरीने: जागपकासान् परकासात् मनु: सुत्र । मनीरिचाधूनंध्वीरमूरं शेराचा रह: स्ट्रस ॥ रघोरचनाती जाती राजा दश्र्यी बली। तला पुत्रास्त चलारो महाबलपरायसाः ॥ कीश्रक्तावासभूदासी सद्रवा केवयीसृता स्वी बद्धवर्षयी समित्रको

र,साववसितिस्तात द्यासकोटि प्रविकारम्

रामाय गसीभक्त पिर्दाह च सजादशप्रवास् बक्कपार्स वती वर्षी तम्हर्का प्रकथान ह 🛊 दम्ध(सिचस्य यमे तु सुवासुँ व्यवधीदकी। ानकस्य ऋत् शत्मा अपयेमेश्य चानकीम् । रिकेनो न याणी वीशी भरती साम्बर्धी सुतास्। म्ब्री वैकीर्तिसनी कुप्रध्ववसुने चने॥ रचा 'इसिर्योध्यायां गला रासप्दय: स्थिता: । धाजितं मातुलच प्रवृत्तसरतौ गर्नी॥ तथीर्गपत्रयोग राज्यं दःतुं असुदातम् । । मार्थक्येष्ठएचाय क्रिकेया प्रार्थितं तदाः। । तुर्दे भ्रमसा वामी। वर्गरासस्य बाञ्चितः।॥ मि विङ्कति। चेन्द्र बच्चा शेष च भी सदाः क्षिन् समावनस्का पहत्रवेशपूरं मनः : य स्थला प्रवासच्च चिच्छाटं शिशि सन:॥ । सञ्चल वियोगेन राजा खर्म ससाश्चितः। ख्य भर्तभागाम् रामं साहबलान्तितः ॥ योध्यान्तु समागय राज्यं कृत् महामते । ीं च्छत पाटुकंदस्थाराण्याय गश्ताय तु॥ स(च्चती ३ थ भरती रामराच्यमपालयत् ३ व्हकामे (सार्ताभक्ती हायोध्यां नाविम्रद्वती । मोर्था चित्रज्ञाच खर्चे रायसमावयौ । वा चासी व्यां नामस्यंदग्डकार गढ़शासः;॥ त्र ऋपेन**लानाम राचनीमाईमा**गना। क्रस्थ कर्यों नारे च रामेयाध पराह्निता। ।प्रेरितः, खरचामाद्यकस्विभिराक्तकाः। ुई श्रमहर्सेय रजसाम्तुक्षेत्र च॥. मीर्द्रप प्रेषयाम्यस्य वार्योग्रसपुर्व तान्। सस्या प्रेरिनोऽध्यामानशायको सर्काय हि॥ गर्ह्म समारीचं सहायेश्य (बरखध्य । तथा प्रेरिती रासी मारी चंप्रवधान 🗑 ॥ थसागः; स च धाइ इत्सीते बच्चार्यात च । नीली जन्मकोश्वामाद्रासकाशु स्दर्भ नम् ॥ । चिराचियी भाषानृतं सीता च तेवि सा। राषीयन्तरप्रामाद्य चाहुनादाय जानकीय् ॥ ायुष (दिनिष्किंस यथी लड्डा ततो वली। होकब्रचक्र्यायां र्जितां तामधार्यत्॥ ग्रत्म राम: ग्रन्थच पर्धभावां दर्भ छ। न खलाच जागन्या नार्यणं सतवान् प्रभु: ॥ (युवध संस्कृत वहुली दिवागी दिवाम्। ा संख्रं तत्रकृति सुगीवंग च राघव:। तःलाब् विनिधिय प्रारंगानसपर्व्यणा । जनव विभिक्षित विश्वित्वायां स्रीयरम् ॥ रीय अस्तवान् रामी ऋष्यस्के खर्याख्यातः। रेव प्रथमधास वावदास् पर्वतीयमानु॥ रायः मार्गयं कत्तै पृथ्वादी समहावलान्। चित्रेस्तरां प्रश्ती दिशां गला मनागताः । रणान्त दिशं वे च मार्भयन्तीश्य जानकीम्। ानि पर्ञ्वतान् धीपान् नहीनां पुलिनानि च । नकी से खण्याको सर्ग जननियाः। मित्रिननात् जात्वा इन्मान् कविकुद्धरः ॥

विजयमधीय अपने

े तम चारीय

महित राच्योसिस राव्येष परद्या सब सर्व्वेति पदना चित्रयक्तीचा राघणम् ॥ व्यञ्जलीयं अधिरेच्यासीनां कौ प्रस्थाभवयीन । शास्त्र तेख दृती । इं शीकं सा क्वर सैथिति । व्यभिज्ञानक में देखि येन राम: आरिव्यति । तन् शुखा प्रदरी सीता वेगी एकं इन्मने ⊪ यथा रामी नयेतु शीष्ट्रंतथा क्षाचंत्रधा गते। तचेळ क्रातु इन्द्रमान् वर्ग दियं यभञ्ज तत्॥ इलाचं राख्यांचान्यान् बन्धनं खयमाणतः। सर्वेदिन्द्रजिनी कार्योर्ट्या रायणसप्रयोग॥ रामद्वीयसि चनुमान् देचि रामाय मेथि-स्तत् श्रुवा प्रकृषिती दीपयासास पुच्छकम्। काषियार्ज्यालितलाञ्जलो लहागिष्टे सप्टावल:। रम्भा लड्ढां समायाती रामपार्श्वं स वानरः । चाच्या फर्जं सध्वने हरा सीतित्यवेदयन । मिलिहतच रामाय रामी लक्कां यथी पुरीम्। मसुष्यीयः सञ्चनुमानङ्गदाद्यः मलचागःः। विभीवणीक्षय संघातः श्रद्यं र घदं प्रति 🛭 महीन्य्येष्टस्य सिञ्चदामक्तं रावगातुत्रम् । रासी नवेग संतुच ऋलाव्यी चो (च्छूतायलम् ॥ म्पेल (दश्चितस्थैव प्री लड्डा दक्षे छ । माय ये वातरा धीरा कीलाहरनलास्य: १ ध्वध्यान्ध्यंना चामकास्यास्यास्याः। मैन्द्रनिद्सुन्द्रास्ते पुरी लङ्कां वभित्रिरे॥ राज्यांच सहाकायानु कालाञ्चनच्योपमान् : शसः सलच्याः इला नक्षाः सम्बराच्यान् । विद्युच्चिक्रच घुश्राचं वैद्यानावनरान्तको । महोदरमञ्चापार्थावतिकायं सहावलम् ॥ कुर्मानिकुर्भागतत्व सक्रात्तं सुकस्पनम् । प्रकर्तनीर्मुक्सर्तक्रम् प्रयोगस्थानसम् ॥ शाविषं सञ्चयाञ्चित्ता ह्यस्त्राची शावती वलीः निञ्जल बीह्न बङ्गाणि रावणन्तु यापानयतः। सीतो गुड़ो एडीवाय विमाने गुणके स्थितः। सवादर: समायानी हाडीध्याप्तवरं पुरम् । तस राज्यं चकाराय गुप्तवत् पालवन् प्रजाः। इसाम्बर्भेधानाहृत्व गयाशिक्षि प्रातनस् ॥ पिण्डानों निधियस खल्या दल्ला दादाचि साध्यः। पुत्री भुष्य नवी खड़ा ती च शाच्ये व्यवस्य १ एकाद्यसम्बाणि शामी शाच्यमकार्यत्। ग्रमुको सवर्ण इत्वा ग्रीन्यं भरतः स्थितः॥ जागरवादीन् सुनीन् शुला शुलोलिक् र्च-स्वर्भ सतो जनैः माईप्रयोधां नेसशक्तकः ॥" इति गारङ्गे १३८ व्यध्यायः ॥ 🕸 ॥ एनइतिरिक्तं वास्क्रीक्षिप्रशीतं सप्तविग्रातिनर्गः इसं सहस्योकात्मकं सीतायर्गृकसहस्रकन्त-रारणवसकात्वस्ताह्सुनीत्तरकारकार्याः । तस्त प्रयमसर्गीवसीका यथा,—

"श्रमसातीर निजयं सर्वीयां नामां गृहस्।

सूना गरशायी भन्नातृति

वक्षां प्रवस कार वास्त्रीतं

प्रणीतं भवता बच्च मच्चलार्के प्रतिद्वितम् ॥ श्रुयति ब्रह्मणा विवादिधिमि: पिष्टभि: सुरै । पचित्रिंश्तिनाइसं रामायणमिहं सुवि। तदावाणितमस्ताभिः सावर्णवं सञ्चान्तं ॥ श्तकोडिपविस्तारे रासावणमञ्जले । किं सीतसिङ् छन्नास्ति सब्देक्यसं सुन्ना। चानगर्धादरिकाः एष्टं स्रवद्वात्रकः वे सुन्। चरतामसकावन सर्वे सस्तार प्रतकोटिकाम् । च्योसित्युका सुनि: शिल्यं पीयाच बदनां दरः। भारदाज विरंजीय साधु सार्कित्रादाचा श्रुतकोटिप्रविस्तारे शामायणसङ्गर्णदे । रामस्य दरितं सर्वमास्ययं नस्वगीहित्य । पञ्चविंग्रानिसाञ्चसं हुलोके यन प्रतिष्ठिनम्। रुगांहि बदर्शसामच (रतंबर्शिनंसया। चौतासाइटासप्रसारंय∤ विशेषाटच घोक्त प्रशास्त्रविचित्रे प्रहान् काकुत्स्यचरिसं सहत। कीताया क्रलभृतायाः शक्ततेश्वदिनश्च यतः।" रत्याद्यार्थे रामायणं वाल्झीकीय ऋद्भुतात्तर-का के प्रादिका के प्रवस: कर्म:॥⊀॥ जन्यत् व्रसाद्ध पुराणीयोत्तरखण्डान्तर्गतंत्रम् इतसाधाशहिक इरमार्थाती-संवादरूपाध्यास-रामायगम सः। तच अध्यासवालकाको मर्गाः सप्तेत प्राप्त नी[हरा घष्ट्रातरनियनशीका: मीलप्रहा गुणाम् १। अध्यातारामचरित अधीयाकाछ नवार्गा समाध्यां मप्तप्रायः(नि श्लोकाः पुरव्यसीक प्रदाः २ । कार्ग्डोर्स्प्योध्यात्सार्खे सर्सादिपद परिचित्राः पण्याताचि सीकाः पामहरा णार्चनीयोक्ता: ३। श्रीसदश्चास्त्रस्यावश्चे समा-सदेश्वरमंत्रादे कि व्याख्यायायं नवपः सग पच्छातारि सोका: इस्तिक्र पच्छपचाध्रत श सन्दरकार्क सर्गाः पचिवाध्यास्त्रिकप्रन्तिन प्रोत्तारक्षीणि एतानि क्षीकास्त्रिभुपनपण इताः ५ । कार्यक्षे युद्धास्त्रे सर्गा भवसप्त नील-क्षाता: मार्डिकारश्यतश्चीका महसंख हुता पुरुष्यः ६। चाधासि निरुक्त व्हे नेगी: यह र्जख्या प्रसिक्ष कृतुभूनर्ज्यक्षेक्षा, २। पुरागमंख्याच पूरा इरेकी साः । "पार्त्रवी परभेष्मर्थ गदिने ह्याधास्त्रराजस्यणे कारण्डे: सप्रसिर्ग्विनेश्तिश्भद्दं सर्गाखतु.-धष्टिकाः । स्रोकानान्तु प्रनदयेन मध्दिता युक्तानि चलार इसार्थेत्र समासनः श्रुतिश्री कृत्रानि तत्ता इवधासरामायगम्। 🐉

अपरं रामवश्चित्रसंबादऋपमो चौपायन देव

चुनोक्तवा(प्रहनामक्मचार्मावयमक्ति । वण

प्रथमार्वे चकार्वश्रवसर्गः

नौ वचा

इति भाषग्रकाशः।

दोवासस्वेदवीमर्एज्वर्धणविषादिकाः।

च्ह्रभयासिद्यभाष्ट्रम्याच्यस्तातीमार्गाष्ट्रनः ॥"

रोडित:।

श्रीयास्त्री खब्दाच

तिबिधानपत्रायं ज्ञातं निकासदाधि छन्॥१॥

सञ्जावस्थीरपि व्यवसान्तुन्धते बन्दान्त्रन्त् ॥०॥

उत्तराहे घोड़ग्रोत्तरहिश्रातनगाः। यस्या-

इ इसं ऋऋण क्रिते विधि रास्त्र शिष्ठयो।।

श्रीराम उदाच।

मेष्यस्तात् मल्पवातागात् सतुः प्रतति

वच्येनदरी बचान् सन्भवत्याशुकीवतः ॥ १॥

यन तर्क खिल्लाट ब्रह्म त जलागिति च रफटम्।

भुषा चहीर्यते सामित्रयो अस्तायन नमः॥"२॥

चन(दो वैराम्यपकरणयात्र्य:। दिनीयो सुनुचु-

भ्रज्ञः । त्रभीय उत्पत्तिस्रज्ञः । चतुर्धः स्थितिः

***अप्रा**भावतर्गाद्यक्तर्सिरं छ**श**ः।

धनाभोनी यथा,---

रामि"

चैताधुग चतुर्थोद्धे रावगस्त्रमसः ख्यात ।

पूगद्भावद्वतटद्वायां

मुमीच सर्थः सरिद्रतमायाम् ॥

ततः प्रस्ति सा शङ्घा तुल्यपृथ्यक्षलोह्या ।

चेतु रावस्पगङ्घार्या ज्ञाधन्ते द्वुरुविभ्द्का ।

यद्मरामा घर्ग रागं विक्राणाः खरफटार्मित

रावसारि:, पुं, (रावसन्य स्वरि: प्रम

ग्रीराम:। इ.सि चटाधर:॥ (यथा,---

"बन्दे लीजाभिरासं रघुकुतातिक कंराघव

रावितः. पुं, (रावशस्यापत्यमिति। वर्णः-

"ভাৰ হুলু।" ৪ । १ । ১ ৬ । হুলি ছস ।

इति गः। ६ इ. २० च भ्याय

शवणाहिस्॥

इति सहागाटकम् ॥

इति चैमचन्दः। ३। ३०० !

नाचा रावगाञ्जेति प्राथमातमुपाशता ।

रार्स दरण्र्षं प्राप्य सम्बद्धः चयमीविवात् ॥

राजकार्थः, पूं, (राजका थालरमस्य कार्यं यत्र।) दिन विद्विप्रासी वाराच्छादुर्शावनासाध्याय सालाटक:। इति श्चानित्रेष्ट:॥ राविध्यमङ्गा, फ्ली, (राविधीन स्नना मङ्गा।) सिद्ध राव, धुं, (स्वर्णासिति। एक ध्वनौ+सावे देशस्थनदीदिश्वः । यथा,---घण्।) ग्रब्द:। इति भ्रब्द्रतावकी ॥ (यथा, छन ख्वाच।। महाभारते। १। २१। १८। "(द्वाकरक्तस्य सञ्चामहिको "गम्भीरं तिसिसक्रीयनं कुलं तं सहासुरस्थानसम्बद्धाः अस्। गर्ञन्तं जलचर्रावरीयनादैः। चास्मग्रहीला चरितं घनस्ये विस्तीर्य दहशातुरम्बर्प्रकाश मिस्त्रिंश्रीवेन मनस्त्रीन ॥ तिकाष्ट्रं निधित्तनसमासासननाम् ॥") र्जञा सुराष्ट्रां समरेब्ब्ज्सं रावण:, पुं, (र्वणस्यापळामिति। र्वण-वीर्व्यावलेषीहतसानसन्। "शिवादिभ्यं¦ऽण।" धः १। १९२ । इति बङ्गाविपेनाह्रेपर्यं समेख च्यम । अदा, राजयनि भीषयति सर्वानिति । म्बर्भातुनेव प्रसर्भ निकह्नम् ॥ क् 🕂 रिष्यु 🕂 न्धु: ।) जङ्गाधिपति: । तन्त्रश्राय: । वत् सिंहजीचा सनितस्यविज्ञ-पोलक्टाः २ ४ चः ३ लङ्केषः ४ दणकन्दरः ५। विषोभितागाधमहाहरायाम्।

द्रति हैमचन्द्र: ॥ दशकाढ: ६ निक्रमातान: ७ राजसंद्रः ५ लई शः ६ पहत्तियीवः १० दशा-नन,११। इति मुब्द्रतावली। लङ्कापति: १२ इग्रास्थ: १३। इति जदाधर:॥ (खस्थ निमक्तियेषा, रामाधर्गाः "यसास्रोक्षचर्यं जैतदादिनं भयसाम्नम्। तस्त्राक्षं रावशो नाम नामा पौरो भवि-

खसि॥") तस्त्रीत्पत्तिनाश्री यमा, --स्त उवाच। "मानवस्य नरेष्यन्त चार्चात् पुत्रो दसः, किल ।

नवसक्तस्य दायादस्त्याविष्क्रिति स्हनः॥ तस्य काया इङ्बिङ्ग रहपेणायतिमा सुवि। युक्तस्याय म श्किषिक्ती किया प्रव्यपादयम् ॥ ऋषिरेडिविडो यभ्या विश्ववाः समपदाना। तस्य प्रकाश्वसस्य पूज्यां वे देववर्शनी॥ च्चेत्र विश्ववर्ण व से कुरूप देववर्णिनी।

रावराकाष्ठपुत्तः । स च इन्द्रजित्। बधा ---"राविषः ग्रम्जिकेषनादौ सन्दीदरीमुत ॥' (यथा, सञ्चाभारते । ३ । २५० : १२ । "रावशिष्तु यदा नैनं विश्वेषयनि सायक्षे 📊 ततो गुक्तरं यक्षमातिष्ठद्वतिनां दर्'।"

रावखदुच्चमाचे। यथा, सहि:। ५८। ६८। "नस्याचार्घत प्रात्मा मुख्या वालिक्यनुनाः प्रादुदर्वकार कुद्धाः सर्वे रावणकोऽकदन ॥" राग्र, ऋ ७ ग्रब्दे। इति कविकद्यहमः ॥ (भाव चातः ०-चाका०-संद् !) दल्खा न्तो≀यशिति भद विंद्य:। रासम: खर:। दुर्गसिंद्यनु दः तालवान्तं सत्वा उषारी इस्तं कला राप्रस भाव्यं युत्पादितवान्। ऋ, च्यरराभतः। ख

चिपारं सुमहाकार्य खुलधीर्षे सहावतुम् १ थाहर्षं हरिकायुँ पार्क्षणं विनोहितम्। विङ्गलं नाम संडक्ष घिना तस्याबधी ननः॥ बुत्साद्यान्तु कृश्राव्दीश्यं श्रारीरचेदसच्यते। क्षुप्रार्ताच राम्बाधगरीम कृतिस्क' ॥ क्ट्यां क्रवंदी जनबहुविश्वनं नलक्करम् । रादम् बुक्तकर्णस्य कन्यां स्टर्पणसांतया। विभीधकां वतुर्धन्तु नैकष्णजनयम् सत्तम् ॥ प्रकृतां द्रप्रयोवः पिङ्गलो रक्तमहणः। चतुव्याहिशतिभुजो महाकायो महावनः॥ जात्त्रञ्जनविभी महीजोहितसीव स्व न। क्षिमाईह(एस: ज़र: स रावण इति स्टूत:॥ क्षिर्ग्यस्त्रिपुन्दासीत् सर्वापूर्वेयजनानि ॥ चतुर्वैगानां राजातुत्रयोदशः स राच्यः। साः पद्मकीयां वर्षाणां संख्याताः संख्या

यत्यः । पश्चमः सक्तलोपश्चमगन्यः । घष्टपकः-र्शे निर्दाणग्रसः। पृत्रहिं सटीनग्रस सखा १३६००। उत्तराई सटीकप्रधरेखा २, ८००। इति श्रीमहारामायके निर्वाणप्रक-र्णे बालका गेडे मी जो पाये देव इतो को धार्जि-भूतनाह्या। में जितायां दाशिके ब्राह्महर्भने उत्तराही पंडियोत्तरविद्यानतसः सर्गः। रमालङ्गकासः, प्, (रामस्यामानिङ्गसः कामी श्रीमलाघी यसहातु।) रक्ताप्तानः। इति श्चिमिषेग्ट; ॥ रामावची नीयमः,पुं,(रामावची वर्धाः करिसानयी-कपमा बचाः) चनायाकः । इति शाचनिष्यकः । राभिषा, पुं, रस्स्यम्। कासः। इति से दिनौ॥ रामः पु, (रम्भस्य विकार:। रम्भ-(पना-भा(देभ्यो वर । अ.। ३ । १८ (। इत्यव्यः ।) वरी वैग्राफ्तरी इन्ड:। रक्ती वेसाः तस्य विकारः । इत्यसर्भरती । २ । ६० । ८५ ॥ राधण, जी, घीड़ा। इति काचिन् शब्दरसा-(यमात्री, क्ती, नदीमीतीविधीय:। न्यान्यीर्ड् रतिभाषा । यया,— 'पूरोढ़ि पाचनदारी रायभाटी समाइरे।" ধনি ছেভেছেয়াৰজী। ्च पु, सालगृद्धनिश्चिः,। ह्या रति भाषाः। तप्रयादः। सर्कार्यः १ सालः ३ वनिक-खोझव. ৪ জলক: এ मालावियास: ৪ ইবিত: ৩ भीतल; च बचुन्द्रप: ६ सालर्स: ६० सब्ले-वियोसकः १२ सुर्भिः १२. सुर्भूषः १३ यच-भग १८ कालियसमः १५ कसः १६ कल-त्रव १०। व्यस्य शुकाः। शिधिरत्वम्। सिभवम्। व्यवस्वम्। तिमावम्। मंग्रह लम । बानपितस्मीटकरङ्गस्याशिलच । यस मानलेपगुर्को । भिभिन्त्वम् । घर्रामसभान्ति-क रत्नका इति एज्यनिर्वस्थः। स्राधिकाः। ^करावस्त गावनिर्वाचस्य सम्बर्धः स्टि

रेक्कपो स्वध्यस्था वर्जरवस्य सः।

क्षि सञ्चाविद्यवदाक्रमा ।

र्षा रव क्षत्रकांका पुद्धाप सम्बद्धा ६ कृटस्

राष्ट्रतं। इति हुगोदासः 🗈 राभिः:, पुं, (राध्यते इति । राधा शस्टै + इक

यदा, चायते चाप्तीतीति। चात्र् चापी 🕂 "चाप्रा प्रमास्त्री रहायजुकी च।" उवा॰ ४। ५३२ डदुनि व्हमभूरीरे तुलराञ्चाविवासिः: ।")

यथ एए हो समस्त्री अक्षाप्टकृष्ट महिन्छ।

विश्वष्टद्वा पश्चित्र महाभूगानि कश्चिरं ।

त्रयोगोशो भास्करिन्द् सतस्य द्वारकास्यः।

जीभ्यक्षातिभ्यः क्रमञ्चः एच जाति ।

ख्नकः पिसं भूयः सप्तविद्याद्यकं वर्धो ॥"

वयुवनुकान्तिष्टत्तीयकान् पूर्वभागस्थिताः

ोषद्वसिष्नक्षकेटसिंदाः सच्या तुलाध

(रच प्रकर, कुम्ली भीन इति च राध्यः

म सत्तिकाचीरं रोहिस्टाई खण्डा-

हेष इस्ता चित्राहै इत्याकाखाः ॥ ६ ॥

हराहें ग्रतसिया पुर्वसाहण्डपाइचयं

वयावृत्ति सम्बद्धाः विषयाचे वदवा कौ-

वदादम्धात्मानं विभन्नेदाशिम्बद्धस्यः

स्व संख्यानं यथा,---

ध गाप्यादिनिर्णयः।

इ.त पश्चार्या चित्रक्षम् । 🚓 ।

इति निश्वादिसं दाक्षणगम् ॥ * ॥

इति राशिभोधकवन्।

पुलक्त उदारा।

गारह उपाच ।

पुर्वस्य उवाच ।

निर्मे करति पुष्कश्च नरमा पुर्विनेह क

चलारिक्षमनार्विश्व ।

राशि भौषाविमाइनिचानां नेप्रावि स्वर्थाह्य । वीचित वाक्रोकेरो भूदोवकान्यम केल्पम् ।" इक्षप्तर २ ५ इ**२। यसुभव**् ६ सम इति शेवादीनां विशेषनासलयनम् । 🕸 ॥ हर का इति जटाघरः ॥ अधुतै अस्मीत "अजी शीप(तब्याच क्षिधन्वसमास्त्रमा। ्ति राश्राः। अन्यू च ऋष्डं **इक्षेरियस**ास "अभ्यक्षितहरिद्याडलपाकः विचित्राः निते-निद्यामंद्वा: सहता खेते प्रीवाचान्छे दिनाक्षवा शम्बीति इत् रिपानगादीक्षामाः। इति तर्पिष्टी ! (पञ्चकर्ष्यभूमिकार रुपयी वयासंख्यभू॥" नियानचा विभिन्नाः स्त्रताः पृष्ठीद्यास्त्रः । रस्त । 🛩 ॥ (यघा, भ्रकुन्तवाज्ञाम् ६ व्यङ्के। श्रेषाः श्रीवदिया द्याने मीनकं स्वसं इत ॥' इति मेदादीनां वर्धभंदनयनम् ॥ 🕸 🛭 न खल्न खल् वायः; निविषात्योक्षमस्मित् "महायी घटी कृतिभूतं स्वाहं वदीसं चाषी नरी ध्यभवनी सवशी खगास्य:। "र्षिभाँखं निभानायः, खपाददियसद्यम्। वीतिसकस्य दादशांधः । तस्कोत्यश्तिर्यया,— पचलार्थं भृभिपुर्ला नुधी/छादश्रवास्त्रान ॥ नौनी मग्रस्थदहना प्रपार च कन्या वर्षेत्रेकं सुराचार्थकाटाविश्व(दिनं स्त्राः । श्वा: खगामसहग्रा: सत्तराच मर्चे ॥" त्ममञ्जूषा जज्ञे सुयोश्ज्योक्तेनसां निधि: E ग्रागि: साईदयं वर्षे स्वर्भागः साईपतारम् a श्व स्वंतिको बाह्यस्थि स्वोधिस्य क्रमात्। व्ययक्षवीरणाजारवदनी नत् चलावस्ट्-स्वं प्रसामात सकलाः खरापि भुक्षते यहाः ।' क्ति चाधन'। उत्तर्च चत्व्यर्गल्यक्णनात्। श्राद्धाधियावदेवनाक्षयम् ॥ 🔻 ॥ इति च्योतिकालाम्॥ 🕸 । द्वादशसास्त्रास्त्र "अभीश्य सौन्यः पुरुषीरङ्गना च की जी ध्य युक्तं (बबन; सभस्त । शिवस्य दया,--चरस्थिर ह्यात्मक नामप्रैया ^{*}खरूपं चिपुरमस्य वर्द्व्ये कालस्टियस 2 इति स्वयंखिहान्ते मोनाध्यायः ॥ 🛊 ॥ मंत्राह्योश्मी क्रमभ: प्रहिष्टा: " इति राग्नीर्वक्रसौग्यादिविवेक:॥ 🗱 ॥ च्यत्विनी भर्षी चैद क्रसिकाप्रधर्माञ्चम् 🤋 दैवज्ञसनोच्छे । मेवनं हि विचानीयान सुनहीत्रसद्वाह्नस्य। "पुरस्यक्त पुरम्भरक्षेत्र व्याधानास्त्रक्तवेत च। व्यक्तियोगाक्तवी बच्चन् प्राचापत्ये वर्षः स्मृश गद्या राष्ट्राय: अश्निवत्तव: पूर्वदिक्कमान् ॥" श्रत्या इत्ता भवन्तीत निखंडात्या राष्ट्रयः ॥" सीम्बार्ड द्वनामेदं बदनं प्रास्की किसम्। इति सुमीत्रम्झतसार्वभौससिद्वाभ्तः । 🛊 ॥ स्प्राईमाद्रीहियां भाष्त्रयः सौम्यस्त्रं व्वित्रम् इति पुरुष्टादि विदेश: । 🐣 ॥ "सिथुनतुक्षाचटकचा द्विषादाख्याचापपूर्व-सियर्ग सुजयोस्तस्य रामनम्बस्य शृलिनः। च्यादिखां अच्च प्रवास व्यक्षेषा प्राधिनी रहनः ग्टर्सधनुराद्यन्ताङ्के त्रत्राचर्सिन्दाखरगा: "" श्राभ्रि: कर्कटकी नाम पर्स्थे स्वावनाणिन । ष्ट्रिकमम्। पिचार्च समहिन्छं उत्तरामुख केमरी । इति दिपष्चत्यस्य शिक्षणनम् ॥ %॥ कचिता: " "कर्कडहस्थिकमीना मवारान्याह्रेश्व कीट-स्रमैचेनं विभोजेंदान् सृह्यं प्रकिशित्तेतमः। इति शिक्षिक्षकम् ॥ 🔻 ॥ उत्तरांग्राक्षयः प्राथिचित्राह्ये प्रत्यकः वियम्। चंद्रा: स्थ: । रिचक्या मच सर्वी क्षणिकापादश्च की तिंती ष्टिकाराण्यसंनिधिः सरीक्षपत्नेन निर्देष्टः ॥" सीमपुत्रस्य मद्दीनदृद्धितीयं जठारं विभी ॥ इति कीटनरीक्ष्पराधिक्षयनस् ॥ 🕉 ॥ चित्रांश्दिनयं खानी विशाखायां प्रकच्यम । "द्विपदयग्रमाः सत्रै सिंहं विद्याय चत्-दिगौयं मुझमदनं तुला नासिक्टाहुता । হিহ্ন:।২। विद्याखाश्रमगुराधा कोछा भौसग्रई विदम्। व्यक्षः । भिरमोर्व्हे चार्ता पुनर्वनीस्त्रपारी मिथु-धिक्तिनिलया अस्या प्रधाः सरीव्यकातयः ॥ दितीर्थ दृष्टिको (श्रिमें हुं कालक्क्ष्मिय । नम्। ३१ खगपसिवपी तिस्त्रवेते विचाय सरीख्यान । म्द्रज्ञे पुरुषे सिश्रामा देवाचा व्यवस्थ घतुः। १ पुनक्षेमीरक्यः पुर्खी>क्षेत्रा च नर्कटः ॥शा व्यक्षितराष्ट्रवृह्यं वार्ड जनवावस्य (रत: ॥" उत्युगलभीभ्रम्ख जमार्थे प्रशीवते । ष्टीरुव सवा पूर्वपन्युकी पाद उत्तरावाः।५। षरी स्पनासय इति बहुबचनात कीटस्यापि उत्तरां प्राक्तवी ऋचं अवशं सक्त्री सुने। परिचाह:। राष्ट्रीनां भग्रावश्यक्षयम् ॥ 🗱 ॥ धरिडाई प्रनिद्येचं जातुनी परिकीर्तिते । क्षेति चित्रार्ह्वं खाती विश्वाखायाः पाद-"यान्या सिथुनतुलास्क्षीचापालिश्रटाः निग्रामु यनिष्ठार्श्वे मत्तिमधा प्रीष्ठपर्शम्बन्धम् । * चयम् । 👽 । थीर पद्मापरसिदं कुम्भी जाई चं दिश्वत । नाव विद्याखा पाइसाधासुराधान्तिता सकरादिसाई सिंदी बन्दी (इवसे/बहनभी सा पंक्रियांश्रमेकन्तु उत्तरा देवनी नथा। ष्येष्ठा। 🖘 जनजी कर्नडमीनी मन्दर्स्ताईच ध्रिवस्ति द्वितीयं जीवसद्धं भागम्य चर्माधुभौ ॥"* । पृक्षापादा प्रधमसाम्पुत्तरां प्रको धली।६। क्रक्र: १ राप्रीनां चचवस्त्रस्पादि वया.— रस्तापरिश्रेषं अवका चार्ह धनिष्ठाया: ॥१०॥ इति याभ्यारस्थात्रलजन्। सित्यमम्॥ 🗱 🏗 "इ.खा.सि.मोऽविंखटा भिष्युनधनुःकित्रिंखाः "राप्रयः कथिता कक्षन् । त्वया हादग्र चे सम आसी। ११। तेषां विशेशतो मृश्विक्षकार्याच खरूपन । स्वाच समा: । मालपदाप्रिक्तयोत्तरा देवती भीतः ॥ ११॥ ए खिनकामान्द्रमप्रतिष्यिची सीर्वा: समा-इति इत्थित्यचन्नभेदक्ष्यनस् ॥ 🛪 ॥ खाता: 🔭 खरूपंत्रच बर्खामि राष्ट्रीतां ऋगु नार्द। शिर्वासानि च चैनं मक्चं राइनास च । इति राशीनां पृखदीर्घक्यनम् ॥ 🗱 ॥ साडगा यत्र सम्बारा यस्मिन् स्थाने दर्शान दि दीनाष्ट्र पर्यायं खोकादेव विचिक्तधेन्॥" ^{पं}प्रामादिकक्षमां नाथा यथासंख्या प्रदक्षिणम्। स्थारसादमेकस्थ धार्यास्त्राकरादिष्र। प्रति राधिष्यायक्षमम् ॥ 🕸 ॥ मेषादार राष्ट्रवी जीवाधिकराविषयरिम्बनात्॥" नवसाद्वत्रवंक्त्रमी वसुयायाच्य सर्वप्र: ।

रिंत र्

ीचन्द्रकावकीसुधास्

	₹¥ \	
गिविच	रात्रिच	रामिव्य
हर सरक्षरमेर चरवे जोड़कादिर	दौरेद्वा [ः] वसम्बद्धाः	^स साधा प्रकारीत रम्
तस्त्राधियायम्सिस्	भगित्रसम् तीमाह्योशम् वृद्धितास्तिम् ,	इति रामासैनर्पाननाष्ट्राः तथा,
स्रोप्तयोः समं भद्रश्रयासनगरियहैः।	सर्वीपरिष्ठात् अयति योजने सौभैमश्रकम्॥	
बीकावात्रष्टिं बुगुनं गीतन नेक्षि क्षियम् ॥	सच कचाक्रमसोच्छ।	ं द्ति तकाराचे।
श्चित जोड़ा रतिर्जितं विद्यारीश्विनरस्य तु।	"बसाखमधी परिधियों सकचा सिधीयते।	"तिन सन्तात्मवर्षेन नामाखादाक्रिय च ।
मियुरं गास विस्थातं राभिष्ठेचातातः सहतः।	तन्त्रस्ये भ्रमणं भागासधीत्रधः क्रमण्यत्रधाः॥	गगायेद्यदि पदं वाध्यष्टमं इादध्यः वा।
कि जुलीरिय सम: मन्तिलस्य: प्रकीर्शन:!	मन्दासरेच्यभूपुत्रसर्थयुक्रेन्ड्जेन्ड्व:।	रिपुमन्तास्वर्णः स्थान् नेन तस्यास्ति भवतः
कटारपापीपुलिनविविक्तावनिरेव च ।	परिश्रमन्त्रधीरधःस्थाः विह्नविद्याधरा घनाः	_
तिहस्तु पञ्चेतारस्थदुर्गकन्दरभूमिष्ठ ।	इति स्ट्यंबिद्धान्तः ॥ *	
वस्ते व्यायगळीचु गक्तम् गुणास् च ॥	श्रष्टचयपद्रसंथीते फलविश्वेषज्ञनकं राष्ट्रिय	
वा हि प्रदीपनकारा नावी छा। च कम्पका।	যথা,	हादग्राष्ट्चतुरस्तु घातकाः ॥"
च्रहे ख्वीर्तिखाने वसते तदनेषु च ॥	"र (शिक्त प्रयक्तामि हपासी हिसकाच्यय	,
तुतापाणिक पुत्रशे वीष्णापणविचार्ताः।	रविजीवस्तया सीम्यलेख चन्द्रे समाप्रते।	रामाचीनचन्द्रिकाष्ट्रनत्वात् प्रकारौ तु घष्ट
नगराष्ट्रवि भारतासु यस्ते तच नार्ह्स	जलपाती भवेग् सर्वामत्युक्तं विद्यायाये॥	वर्जनीयम्। तथा च।
स्मान्यां कसभारी एथिका उधिकाक्षति:।	र विजीवस्तया श्रुक्तस्त्रे चन्द्रे समागते।	"धन्नारमञ्जल्यानि वर्ष्णनीयानि यहतः।"
व्यागेस्थकोटोश्हणामगास्य संस्थितः॥	वायुपाती भदेन् सत्यभित्युक्तं विष्णुवामचे ॥	इति वचनात् ।
धनुसुरङ्गनवर्गे सीप्यमानी धनुर्हरः।	र्विच्योविस्तया भौमस्तिस चन्द्री ममागरी।	नन्त्रान्तरे।
वाजिथ्रोऽस्वितिहोरः खायी युद्धवसादिष्ठ ॥	च्यामणतो भवेन् यत्यामत्रुतं क्रम्मगमन् ॥ रविभीमस्त्रचाराङ्गनेच चन्द्रे समागते ।	"सर्व वर्ष भाष्ट्रवसुष्ट्रप्रश्चमक्षमकाः ।
ख्यास्त्री मकरी व्रधातः । व्ययस्यः व्ययद्भरः। सकरोश्मी पदीचारी वसते च सफीदधी॥	राजनामकाया राजुलाच पण समागता लोजनानो भवेत् सलामिल्लां राज्यामने ॥	मर्गं धक्तलकायकथा हादम् राम्यः ।
समराश्रम करायारा वसत च सङ्ग्रिश । । रिक्तकुश्रम पुरुष: स्कत्यवारी जनामृत:।	णा क्याता नवन् चळा मळुता चन्नवासवाः रती राह्यसमा केतृस्तीच चर्चे सम;गते ।	गामानुरूपमेत्वां शुभायमधनं नमेतृ॥ सर्वे सिद्धिस्तया निर्वे धने धगसन्दिद्धनः।
ह्नग्रावाचरः कुम्मस्याधी श्रीस्थित्रसञ्ज्ञम् ॥	पाष्यापात्रोशिष भवेदिक्ष्तं भागुकासचे ॥"	भागरि भारू हिस भागी मन्विवहेंगः।
मौनरूपत्यसायसो मानस्तरेषां स्वयंष्यरः।	द्रति नर्पतिचयचर्थाया तुभ्युक्तचक्री रा	
वसते पुराष्ट्रकेश्च देवना सामपूजन: ।	चक्रम्॥ 🛊 ॥ चालकराशिचक्रम् । यथा,—	·
वस्य गिरितं तुन्धं मेधादीनां मञ्चासने !	"तन्दादिव्यथपर्थकां गाभित्तक्रे व्यवस्थितम्।	धक्ते धक्तविष्टिष्ठः खारत् मिह्निष्टः कक्तेनंश्वितः
व कस्त्र चित्रवारश्चेयं गुन्तामेलन् प्रासम्भ ।	सन्न नृद्वाल्यमत्यो जल्ययन्ति तथा तथा ॥ ^४	
श्तक्षा ने कथियं सुर्षे	दिन पञ्चारा॥ अ	
यदा चिनेच. प्रसमाच यमे।	मन्त्रप्रकृतिकाणिवस्याः सामस्य	
गुरुष पुत्राणं घर संघावचं	इमे ।	राधियण्डारः, पुं, (राभिवेवदारः।) प्रस्थ-
चंग्रस्थतां पापद्वरं श्विष् ॥"	"रेखादयं पूर्ञपरागतं खात्	राशिपरिसाणज्ञापकाङ्गः । सदिवर्णं यथा,
इति सीवासनपुरासी गुलस्थनारद्यंबाटे इर-	तस्त्रधाती धान्यकुवेरमेदान्।	व्यथ राज्ञियकारे करणस्त्रं प्रतम्।
क्लिनः, प्रभारिध्यायः॥	र्केनमीभागनिष्याचने तु	"चनगुषु दश्मांशीरस्ववीकादशांस
गिमकं, की, (राणीनां चक्रम्।) मेवाटि-	हृत(ग्रवादीर्विलिक्षेत्रतोऽगर्देन् ॥	परिधिननसभागः, भूक्षधान्येषु वैश्वः ।
दादशसाध्याव्याक्रवात्मः। तस्य गासानारं	देस्। सिवन्द्रियुगेसम्बद्धाः स	भवति प्ररिधिष्ठे पश्चिति वैधनिक्षे
भचकं ज्योतिषचक्रच। षथा,—	प्रवेषुवाणप्रस्पवातुष्ट्याणीत्।	धनगणितकराः खुर्मनागधास्टास्य खार्थ ॥"
ं सप्तविश्वानिमें व्योति एकं स्तित्वित्तवाञ्चगम्।	मेघादित: प्रविकिधित् सक्त जांसतु वर्णान्	उदाध्रयम् ।
नदकाओं सबैकाश्विनंदर्श्वतस्याश्कृतः ॥"	कम्यासतान् प्रविकित्तेदश ग्राह्तिकान् ।	
द्राते दीपिका ॥ # ॥	तथा,—	परिधिपरिमिति: खाइसायश्चिदीया।
निद्वर्षं यथा,	"बारू गीरंख्रं ग्रीसंग्रमी ग्रीमेलि राग्रि	
'मचक्र युवयान्यस्याच्चिम प्रवहानिनैः।	क्रमेश मेरिया वर्गाः कन्यायां ग्रादयः स्तृताः	
पर्यत्व तस्त्र तस्त्र प्रदक्षचा यथाकसम्।	तेन व्याच्या ६ ई. मेयः । च व्या कर 🕫	
उपरिख्यस्य ग्रन्थनीककाच्याधःस्थितस्य च।	जह ल लामियुनस् । यू ऐक्किकेटः । ची	व्या स्थ्यास्थ्यामानातनीश्चनाय
मध्या कल्या भागः सध्यकीऽच्यास्तयाः	सिंधः । अयं च्यः ग्राय स बंचाः कन्या	
ধ্যয় গ	क्षवर्भभूकाः । चवर्मा दिश्वकः । टवर्मी अञ्	
कार्वमाचीन भगमं सुद्कीरकासमकात्रितः।	तवर्गी सकर:। प्रका: क्षम:। व्यक्ती सीव	
यह कालेन सङ्ता मण्डले महति ध्रमन्।	श्वराष्ट्रीनामनुक्षं मन्तं भजेत्। नधा च।	श्वासः विनग्धाः
वकाणा स बङ्ग् सह्ता भगवान् गीत-	"खतारराणियां बानागनुक्वान् भजेन्सनृत	
दीधितिः।	द्ति वस्तात्	
महत्रा कज्ञायसम् सनः स्वाः प्रतिसरः ।	"राष्ट्रीन सहसा हैया खबेन्छ मुंग्हर्त वया सरामिन सराक्ष्मी सम्बीय विस्त्राची । इ	
मन्द रव'लमेल काचातुर्था दिवस'सिम -		
स्वत् हतीयाः परिकीधितः ।	वहा हु दहा	पर्जित ६ विश्व ६ निक्रा चल्या
भंडकमे≉ इक्रिनो स्थिता स्टला	सम्बन्धित राज्ञ रहीका बनवेट	आर्थे ६ ।

क्षलम् ५८५ पू ।

वाध् भूक्षास्यराशिमाचारगरः

ारिशिः ६०। वेषः है। खार्यः ६६६ है। प्रथमित्रागार्थः स्वरोणसंख्यस्याधारमाणः त्रपने

्रवस्य वे शत्तमः।
। इतित्य चिक्रानेतिरिद्यान् परिषे: मसमः।
भत्तात्र क्षेत्रोत्र स्थानेति स्थ

परिधिक्षेतिलमञ्च राष्ट्रिकेशन्तरः किल । त्रिकेशिक्षक्षापि त्रिधित्तः करः सर्वे ॥ च्चिकां क्षित्विक्षत्रिकारि पश्चत्रवस्तितः। यासाक्षक्षेते चित्रं वनश्चतान् प्रधक्षक्षण्यक्॥"

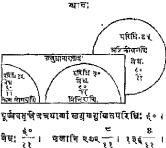
खन्धाः स्थूलाहिधानानां राधिमानावः बोधनाय साध्येचन्रयम् । ज्ञाहावनग्रधानराशिमानतोधनं चेचम् ।

ख(स:

परिधि ३५ महि नीकारि अल्ल्फ्स्यान्यवद्यः १ १ १

सामारास्य परिधि: ३०। दिनिहा ६०। त्याः १६। चतुर्वः १०। व्यापरः १६। स्विनः विकास । स्विनः स्विनः

राष्ट्रिका त्र (ब्रमानानवभाव

वैष: $\frac{4}{\sqrt{2}}$ । क्लाणि एउर $\frac{E}{\sqrt{2}}$ । १३६ $\frac{8}{\sqrt{2}}$ । १०६ $\frac{4}{\sqrt{2}}$:

खय सूक्षाचराग्निमानानयनायः न्यामः

करचाणि यूक्वेषण् चीचलयाका स्वर्णस्थितः परिक्षिः ६०। वैषः — । प्रसानि ३३६ — ।

१६६ 💆 । ५०० ।

दित वीजावको राणिधवहारः समाप्तः ।
रारं, प्, की, (राजते दित। राज्+ "सर्जधानुन्दः दुन्।" उद्यान ११९५८ दित दुन्।
अवित प्रः।) निषयः। (यथा, महः। १।
१५६।
"अधार्यस्तकान् यस्तु विशे एकाति प्रार्थितः।
तस्य प्रच्यते राष्ट्रे का चि परिष्टीकने।")
छपतवः। दक्षसरः। ३।६।१८६॥ विवयी
जनपदः। उपत्रवे मरकाहिः। दित भरतः॥
(राष्ट्रपाननिष्माहिको सक्तमारते १२।
८० स्रधाये तस्यस्॥ ॥ प्रे प्रक्रपीवेणनातस्य वाशिः पुत्रः। स्था, मामवते। १।
१७।१।
"काष्ट्रस्य काशिक्यत्पृत्री राष्ट्री दीवेनमः

"काश्यस्य काशिस्तत्तुष्ट्यो राष्ट्री दीर्धनमः पिता॥") राष्ट्रभिवासी, [स्] पुं, (राहे निवस्तीति॥ ति+स्म+शिवाः।) जावगदः। दंश्ययसी। इति चिकारस्योगः॥ राष्ट्रिका, स्त्री, (राष्ट्र' उत्तरिस्थानस्त्रेगास्यस्यः। इति। राष्ट्र+ठन्। टाण्।) कार्द्यसारस्याः

"इक्सरा: २ (हा ६६ १ (ही, स्कृतिकी _।

चात्रप्रः । धया सङ्गाः ६

^बरम भवे परिर्मासा कारकः

शाहिको सक्ष तहादः चित्रमेव निरुद्धातः।"

राष्ट्रपति:। यथा, करियेश । १८५१२०--२०
"कुम्मारक ! सम्ब्रमां क्षेत्र ! प्रीकीठक्षित नव
सुक्षत !
सुक्ष्मान्ते विज्ञानामि राष्ट्रिकीठक्षु भवानिष्ठ ॥
सक्कातिव्रच: सुसुकी दिन्त्रृतीठक्षु भवानिष्ठ ॥
राष्ट्रपत्र विक्रमाः स्ता

श्यात ।")
शास्त्रिय', पूं, (शाकेशिक्ष जतः। शाङ्ग + "राष्ट्रा
वारपाराद् चलों।" ४१०। ८६। इति ६
यदा. राष्ट्रे चालाः। "तज जातः।" ४। ०।
६५। इति घः।) नाष्ट्रीको राज्यकाल
इससरः। १। ०। १४० (राष्ट्राध्यक्षः
यथा, सहाभरते। १०। ५५।

"सनः संप्रेमवेदाष्ट्रे राष्ट्रियाय च स्प्रेमेन्") राष्ट्रीयः, पुं. (राष्ट्रं भव द्यानः । राष्ट्रं + एः ।) नाव्यातौ राणप्रवानः । दति चेसचन्दः । २ । १६ ॥ राज्यसम्बन्धिः (च्या , प्रदा भारते । १२ । च्या । ।

"धान्यं दिरम्यं भोगेन शोत् राष्ट्रीयनकृतः।' रास, क ऋ प्रत्ये। दित किवक्षणहुमः॥ (भाः जात्म--चकः--चेद्ः) दन्यान्तं स्यमितः मद विश्वः। राषभः खरः। दुर्गोतं इस्ति नाल शान्त मत्वा खणार्वे इस्ते कृता राज्यान्य युगादितवान्। जा, काररासत्। ह, रावते दति कुर्गोदाधः॥

राक्षः, पृं, (रासकामित राक्षते स्विति वा। राक्ष प्राच्ये + भावे ज्याधिकर्गे था घण्।) कीला इतः। श्वानः। भाषा स्वत्यालकः। गोणाग क्री कृषिदः। इति मेदिनी। से, ११॥ वस्य विधिषेषा,—

"कार्षिकीपूर्णसायाष्ट्र स्वात तुरासमस्वत्। गोपानां धानकं स्वत्या गोपीमां धानकण्या। शिलायो प्रतिमाधां ना श्रीक्ष्यां राज्ञधा स्वत्यः भारते पृत्रयेन् स्वता चोपक्षाराणि मोड्छा। गोलीके स्वस्त् बीर्राप धावदे स्वत्यो प्रया भारते पृत्रायस स्विमाक्तं कमेट्युवम्॥ स्वमेण सुद्धां भक्तं ख्यामकं स्वर्ण। देखं स्वता च गोलोकं पृत्रेय प्रयानि स्॥ वन्न क्वास्त्र सार्क्य संपाण पार्षदी भवित्। प्रत्यक्तव्यत्यं प्रतास्त्रक्षं स्थ् साधारः।

विकारस्तु श्रीत्वधानकास्त्रस्तु ६८ अधाव श्रीमद्वागनतीयरासप्रक्षाधायेषु च नहत्त्वः ॥॥ कस्त्रत्वस्तं कस्त्रत्वश्रास्त्रम् । स्रस्तु विधि येषा,— "वास्तिते पीर्णमास्त्रास्त्रस्त्रास्त्रस्ति । नन्दस्त्रोः प्रकतेवा सञ्चादस्वविस्तरेः॥

विद्याद्विषाभक्ती कथ्य स्व सहीतसव

(नकुकुषदरे कर्या गोपीमक लगक्तिम्।

हृयोर्दयोगों पिक्योभेधो सामार्यक्षाः।

च्यपर नटवेशीन सधी संसर्वीधरमा

गोवीगसमुखान्सीचमधुवानमधुवतम्।

अक्षन्दं साधवं संख्यां बटनागरमेव च ।

कुलाल चक्रप्रतिसंसण्डलं पङ्काङ्कितस् ॥

द्वारशीभिनं कार्यं महिन्दीरशै च सन्दि।

इटि इसोदरं विर्धापुत्रयेत् कास्टब्लियम् ॥

श्वसरकार मेविकास्तत्र मण्डवेश्टी वराङ्गनाः ।

भश्चित्रसाः, समास्वाताः, त्रद्शसङ्गम्नियताः, ।

श्वा विश्वा विभन्त सुमिना विनित्ता नया।

भ्रन्दरी कमना रम्भा सहिन्द्योक्ष्टी प्रकीर्त्तन (: ॥

तारा राधा निरावाधा सम्या भैदस्यागताः ।

नासंधारीकेच्यमायै: पूजा कार्या विदेशमाः।

उत्तीर्वे बार्वं समये मीदी छन्दावनं यसुः।

भक्तोत्सवाभिकासीन कमला बक्तरूपिकी।

सदान्त्री स्टूपुरे गीष्यः; भागशोऽष्य महस्यम्;।

एक्नोधाः प्रथलेन कृत्याीतपराधयाः ॥

मध्ये मध्ये च गोविन्दं पार्श्वयोस्टरूपकम् ॥

राममण्डलयम्बस्य गोविन्दं कर्णिकाससम् ॥

आ श्रेट्टन्ट दने रूम्य यभुन पुलने दन

रासम

रस मू रासते ग्रब्हाधते इति रास+ र विव झाश्य का ख्या ३ १२५ दि भामच् राद्ध इतामर. २ ६ ७ वा (चर्य हि त्रह्मम: पह्मां चान:। यथा, सार्वेः-गर्डिये । ४८ । ६६ । "पद्गाचाचान् समातं ज्ञान् रास्थान् श्रामकान् न्द्रभान्। उद्गान्यमर्श्विष मानास्त्राच जात्य: ॥" चाचनरः। सचर इति भाषा। यथा, सञ्चा-भारते। १। २ ८५ । का "स लंगासमयुक्तीन खन्दनेनाभुगासिया। त्रारणावलसन्त्रेव सथा याचि नथा क्षुष्ठ ॥") रासभवन्दिनी, स्त्री, भक्तिका। प्रति शब्दे-रायभी, स्त्री, (रास्म + डीप।) गईभी। इति अञ्चरकावती॥ (वधा, सहासारते। १३। 201281

"यदन् श्रुत्या शतक्त्रस्तु द्(रुशां रासभीवचः। चावतीया र्थान्धें रासभी प्रत्यभावता") रासमख्डलं, क्षी. (रासच्च मख्डलम्।) भीक्षध्यस्य र सकी इस्थलम् । तदिवर्णम् । यथाः — "तस्माद्परि भोजीकः धचरश्चन्कोडियोजनै । वश्युना धार्मसामञ्ज विचित्रपर्माश्रयः ॥

शासकी हो तनका[भदके च जगदी ऋर:॥ बोळो रामकाडां चक्रः पौर्धमास्त्रां महा-घतच पचिनिनदी न भिक्तीनिनद्ग्तथा। मद्दानिक्या देविकि राचिन्सध्यभवासयी:। नद्यासी च कर्त्र पीर्णमास्था निष्णासुक्ति॥ श्य रापकी कृष्यम् काश्येद्धवि मानदः। स सर्वदुस्कृतं वका विकासकृत्तिमात्रुयात ॥"

इ.सुन्कल्कल्किः॥ (जिलास:। अथा, आधावते। ५। २। १२। "व्यक्तदिधस्य मन उत्तवनी निमर्त्त वज्ञद्वतं सरमरारस्यादिवक्री ॥"

"वर्कीच वक्रद्रसंबिभक्ति किं सदाइत। रही मधुर्(बाप: रासी विजासस्ताम्यां सहिता सुधा च्यधरान्डतक्। च्यादिश्रव्दातृस्मितनकैगदि।"

इति तब श्रीक्षरस्यक्षी॥ क्रिया। यथा, भाग-वते। ५ । १३ । ९७ । "तेवैष्टिता इसे अनुतं समाविधात् गरीचयन् ग्रीलस्पेति वागराम्।

तका (तिरासेन सुनिर्धतिन्दय: परसरोर्डोच्चणविस्त्रभावधिः॥" "तैवेश्वितक्तच प्रलाभावं ज्ञात्या इंधाना त्राव्स-

काना कुल धुन: प्रविधन तथा श्रील प्राथ-खित्तपूर्ञकां पुनर्पन्धनाद्याचारमरील्यन् चाप्रयं पद्धन् वानर्भुद्धान् अष्टाचरित् श्रद्रप्रायानुपैति । सञ्चातिरासेण वानस्वाति-

अतीवरम्यभिक्षाओं निकरूपे सदीक्ष्या। भातक्रकेता प्रतिन पुग्वश्रन्धाधनेन स ॥ सरासमगढकेवापि नदा विरुव्धावतः। कोटियोजन विस्तीर्गा प्रसीत विर्ताशकः। दैर्ध्ये तस्य प्रानगुर्धापतितः परमा ध्राना। च्यम्बन्धरतनिकरा इतिरामाणिक्ययोक्तवा॥ मधीनां सौद्धभादीनामसंख्यानां मनोहराः। च्यमः उद्यारत विकेश गाँतचापि प्रतिसन्दिरम ॥

क्षव्यवृत्तीः यास्मातीरमंद्वीयस स्रोदरैः । े पुष्पोदार्गै: सुको(टिशि: संष्टतं रासमस्डलम्॥ वेडिस चेडिसेगोपैसंन्दिरे प्राप्तकोडिभिः। र्वप्रशेपपृक्तीच पुष्पनस्पममन्वितै:॥ समन्दिचन्द्रनासीहै: कस्त्रीक्रह्ममन्दिते:। क्रीडो प्रमुक्तिभों से खास्त्र मिति पैले. ॥

सनोच्चरश्च प्राकारसङ्घं विश्वकर्मणा।

गोपीभिसीपिकक्षेत्रीयतं कामधेनुपिः॥

र्च के रचिते: प्राच्याधादाधीचित्री दिसा: ॥ चा सकार नाभर से अंहि यहां युकेर पि । जन्मस्याजन्द्रामा वेरितेस वर्षे: अमात् । भववीवनसम्बद्धी रूपिर्व रुपसिर्धिः रस्यस्य वर्त्तुं खाकारं चन्द्रविमं यया प्रजान सम्बद्धारम् ।

कन्द्रीकृद्धे रखें: सुगन्धितस्याचित:॥ च्यावतं मञ्ज्ञचर्ठः मधपस्यवर्गयुनेः। द्धिकांकेश्व पर्योश्व (कामकृक्षेक्षरी: पर्यो: । श्रीरामनदत्तीस्तमीरमंखीच मनोदरी:। मनुष्यवस्थितेच

चन्त्राचक्षम काच मूपवेच विभूवितम्

व्यतीदरस्यं रच्चित्रासयोग्यस्यलान्दिनम् । श्चितं रचके रच्चेरसंब्धेशं (पिकान**र्यो**:। परितो वंचैलाकारं चिलक्तयोजनं वनमः॥

राजा

अम्बर्वर चत शतश्रङ भगोष्टरम्

को टबोचनसङ्ख्याच्या प्रायुक्तेनरम

कातीवक्रमनीयस् देहेः। (नश्चं सनीयकम् ।

श्तप्रस्थ पर्मा पश्चाप्यत्कोटियो भग्ध

प्राकारमिव तस्यापि भोजीयास्य मनीच्यम ॥

परितो देशितं रक्षं चीराचारसम्बतम्।

क्तारुचेय रस्पेष सन्दारी: कामधेत्रीम । श्रोभितं श्रोभनाष्ट्राश्व पृथ्वोद्यानेमंनी हरे ।

क्रीडाखरोबरे रच्ये: सरम्बे रतिमन्दिरे ।

तज इन्द्राधर्गं रम्यं घुत्रां चम्द्रमणाद्रीः ॥

घट्परध्यनिषंशुक्तं पुरकोक्तिन कतान्तितम्। तचाचयवडी रम्यो रघन्येव हि विस्तृत १ सञ्चर्धानमीर्त्य परितस्य चतुर्गयः। गोपीमां बळाटचेच्य चर्च्याच्छापलग्रहः॥

क्रीड्रान्वतेराष्ट्रतस्त्र राधाशासीचिलस्रके । विर्जासीरनारी**णां यसुना**शील खेन च ॥ पुष्पान्वितेन सान्धेन पवित्रचा सुगन्धिना। दासीमधीरसंख्यीच उन्हादनविनी दिनी। तच क्रीडनि सा राष्ट्रा सम प्रावा(विदेवता॥ संयं श्रीदामशापेन ष्टवसाहस्वाष्ट्रनाः। ब्रह्मादिवेवे: सिर्ह्ह के सैती की: पूजिता ब्रज्ज। '

इति वस्तिवर्ते भशवद्यन्दसंवादे श्रीकृषण अध्य खर्ड ५३ च्यथाय: ॥ राधवाचा, स्त्री, (रासस्य याचा उत्सव। कार्षिकी पौर्णमासी कर्षच श्रीक्षणस्वीत्सप्रविद्यव तहिद्रसं याचापाक्ट द्रुखम्॥ 📲 ॥ प्रक्ति

विषयक्रास्याचा घषा, — "मौर्यमस्यां रायवस्त्रां देखाः कुर्याझि-, पूर्वन वसासाया सेवी ईकारन यक्त ॥"

पौर्णमाखां चैचपौर्णमाखास्। "संसुखे राधसंस्थानं भेरवीकीरवाज्यितम्

कवा तात् पूर्वाधला च भामचेत् कुभाचक्रवर

कोनाइसं स्ट्रङ्ग (दियादीर्ग्यी: सुगीतकी: । कुर्यादामन्द्रहृदयः च अकाः स्थिरमामसः ॥

दिलगार्थं ग कुर्यीत देवीयाचा सुखप्रदा ॥" इति वासकेन्द्रसम्बंध्यपटल ॥ रासेरस:, पूं, (इ.से ऋीड़ाविधिये यो इस ।

चरबुक्ससम्बः ।) भोक्षे । रामः । अङक्रारः र्ष्यक्षितः । रसावासः । धकी वागर्यः । इत मेरिनौ । से, ६० ॥ खन्यनः । इति प्रस्टरका दली । प्रश्चिस्यः । इद्भि चटाघरः ॥

रार्चकरी, स्त्री, (रायस्य ईकरी।) राधाः "राधा रासेचरी रासवासिनी रसिनेत्वरी॥" र्ति बक्तवेन्त्री श्रीक्षणा जन्म खण्डे १० वाध्याय ॥ राखा, खी, । रखते प्रति । रस व्याखादन +

प्राईके।

सिक्षवादी**का ^श सक** ६ १४ र्ति नप्रवयेष याष्ट्रा सान

कियवा (खर्या मियुकीस्य परसरस्वीदीक-| अन्य दिश्काती भौषित । अन्य क्षीने ^क र व तहीकार्या श्रीषरभागी । 🛡 ।

धर्षैः सुर्भारत्वेश्व मास्त्रेश्व रक्षदर्पणैः।

श्रष्टार,----

कसुर, १६ - इति कोविसलम्। तकोत् वक्रीयः। शासन इति ज्ञिन्दी साद्याः नत्-वत्त्राद्धिया,— । याय । बाक्नुनी २ सुरसा ३ सुगन्या ४ गन्य-"सिंहिकायसयोग्यसा विप्रचिक्तेश्वत्रहेशः। । (जुली ५ बक्क देवा ६ समझ (ची ७ छन। की न शकः, ध्रमसमाद्यः ग्रङः, भ्रास्टस्योद च ॥ *द्*वच्चा ६। दखमर;॥ न!कुल्धादिपचर्क इब्बनो नमुचिर्स्य वातामी इक्ष्मो जिकः। क्रियाम्। मनुबेदाहिचतुक्कं सर्पाद्यामि-भ्रक्त त्यक सिनाभी भौशस्य गश्कस्तया ॥ ाहु । इति तक्वीकार्याभरतः ॥ रखा १० राचुर्केष्ठश्च तेषां वै चन्त्रस्थ्यधमद्देन:। ।यमी ११ रसना १२ रसार् ३ सुग्रान्धिन्द्रला १८ इत्वेति सिक्षिकापुत्ता देवैरपि दुरासरा: ॥ बाह्यार्थ् चःतिरसार्क्दोणगन्धिकार्थः दारकाश्विजना: क्रा: सर्वे त्रवाहिशस्तु है। र्पमन्दा १८ प्रजङ्का १६। इति जटाघर:॥ दशान्यानि सहसासि सें(इकेयो अस: स्ट्रात: १ सा स्था:। सुरूलम्। तितालम्। उथा-गिन्दरी यामद्यीप भागविक वलीयसा। म्। विश्ववातास्यकात्यरोक्षकस्योदरक्षेश्ववाणि-खर्मानोस्तुप्रभाकचा पृत्तीचस्तु ग्राची सुता॥" न। याचनवाद्या इति वर्ह्निपुराणि प्रचापतिसमीनासाध्याधः ॥⊀॥ ास्त्रातुचिवधा प्रोक्तान्दर्शमंत्रं तकः तसा ग्रिक्ट्कारणं यथा,---यौ मूल इखौ (श्वरौ द्यवाराइदातुमध्यमा॥" "देवलिङ्गप्रतिच्छत्नः सभीगुरीयसंसदि। इति राजनिष्ठेग्द्रः ॥ प्रविष्ठ: चौसमपियत् चन्द्राकांभ्याप्त ऋचित्रः॥ चक्रेण चुरधारेण जन्नार पित्रतः श्रिरः । क्तिली सुरमा राक्षा सुगन्धा गन्धनाकृती। इरिक्तस्य कथन्यस्तु सुधयाधानिलोऽपनस् ६ । बदा भुवङ्गाची सर्पाक्षी विषशाग्रिकी । शिर्ज्यसरतां गीतसको यचमचीक्छणस्। यस्त पर्वाण चन्द्राक विभिन्नावति वैर्धीः ।" द्वाती तुवरा कि साकट्को च्या विवास येत्। ग्रास्तात्रिकाख्यिकाच्याकिका सम्बद्धान् ॥" द्ति श्रीभागवत = स्कल है : स्थायाय: ॥ स च सल्यपर्वेगजातः। अद्भवसः। द्वाद्या-इति भावप्रकाशः॥ हा भोषाभवातको । इति शाजवक्षभ:॥ ङ्गलप(रमाण:। समावर्ण:। समावन्द्र:। (मं ६-यश्चितिश्चाः । कोटा स्थामरली दनि भाषा । नाष्ट्रनः। चतुर्भनः। खडगवरम्यलचक्षेश्वारी। थाय:। एतामकी २ सुन्हा ३ युक्त-ऋर्थास्यः। अस्य अधिदेवतः कालः। प्रत्यधि-८। इत्सरः ॥ व्यपि च। देवना सपे:। इति यहबज्ञनसम्॥ साख्य खरूपं प्रशिवत्। स च चव्हालजाति:। सा युस्तरथा रखा सुवन्ना रखा। क्षपंकति:। खस्यकामी मैकनिद्वस्थानी ्पर्यो च भुरसा सुक्तिका श्रेयसी तथा॥ च। इति ष्ठच्चातकास्यः॥ (राहुचारस्य शस्याचनी तिक्ता गुरूम्याक मदार्गानत्। ·मारशस्त्रीहासवातम्,जीदशाप**दा**ः फमाफलं इन्हर्निन्ति (या: ५ सध्यायती द्रष्ट-(क्वर्विधाभौतियानिकासविध्यक्त्र् ॥" 朝秋 11) इनि भ(वषकाष्ठः । राहुमारु:, युं, (राष्ट्रीर्याष्ट्री सक्षां यज्ञां) गा। यथा, वाचधनेयसंस्ति।याम्।१।६०। चन्द्रकृषेयोगंच्यस्। यथा, — "चाहिलै राक्तांत्र।" "राहुमादी।केन्द्रायद उपराक्ष उपन्नवः।"

योक्ष चादिले चिदिला भूम्यास्त्रं रास्त्रासि इति हैमचन्द्रः । २ । ३८ ॥ ा स्थांस ॥" दति नङ्गाध्ये मङ्गीधर:॥ (बाज राज्याम रखपि पाटो इक्षते ॥) राहुचर्न्नं, क्षी, (राष्ट्रोचक्रम्।) रक्षादिनप्त-क्रीनाशन्यतहा। यथा, अञ्चलिते । १ । वारेषु चन्धगव्या यामावर्त्तेत्र यामार्द्धे प्राट्य ₹---₹B I गानि रुद्रमतीयां सायधानं नियाध से। सप्तरिचु राहोर्गमनम् । यथा,— क्रव्यक्तीकाष्ठा कालिका कलप्रशिया ॥ "पर्यास्के विधी पद्दी सीन्यां से बाबवे आ छै । ती भीवका राक्षाप्रकोचा सूघलाश्रक्ती। रचोदिशिर स्रमी बाम्यां गुरावीशिर श्रमी (इते । ग बह्व: पुचा बभूबु: शिवपार्षेक्ष: 🕬) राज्ञुर्भमति यामाद्वीर्थमळा च वासतः॥ पुं, (रहन्यामि + वहुनावसनान् उस्।) ख्ते यह विवदं च याचायां समस्ति स्थितस्।

रिचुतालानलयक अया,—

तस्य चक्रे प्रयक्षामि राचुकालावलाक्षक्षम्।
धानाकायक्षकं चक्के प्रेपादी केन्द्रिकादिकाः।
यथ ऋषे खिनो राचुर्वदनं तदिनिर्देशिषु ॥
स्कात पण्डप्रे ऋषी तस्य पुष्कः क्षत्रस्थितम्।
परीक्षर्यातं स्थाता भाषाने वस्य वेतरः।
पास ससुष्टेकर् वर्ष

राहु विष्ये देवसाद्यदी की म्सनेसः प्रसम्॥"

इति वन्छसम्सावली ॥ 🛊 ॥

राष्ट्रहानि समाजि जीनमधे ज्योदस् । स्वीद्धीत भीखानि स्टतमत्ते प्रकीतेषेत् । स्टमिस स्टब्से नस्य गुदं जीवाक्रमध्यान् । स्टमक्षस्थो रासुक्तत्वाः सरमारग्रीः ।

कीवत्रको च्यानार्थे स्टसप्के रवी स्थितः। तस्मिन् कार्के श्रभा याचा विषयीते तु स्थानिसाः

इति खरीह्य ॥ राङ्क्छनं, कीं(खादेशम्। दित राजनिष्यः ॥ राङ्कदर्भनं, कीं, (राष्ट्रोदेशमं यन।) राष्ट्रो खासुबद्धानम्। अहमासिति यावत्। यथा,—

"चचुषा हर्षे नं राष्ट्रीयेनद्यश्वयस्य वर्तः। तत्र कर्त्ताणि कुळीत मणनामावत्रो नतु॥ राष्ट्रवर्षेत्रसंक्षानितिवाषास्य वृद्धिः। सारमाचन् कर्त्रेयं दानमाद्वविव्यक्तिम्॥"

राचुमेदी, [त] ऐ, (राचु भिनतीति। भिद्+ (खनि:।) विख्यु:। इति च्हाधम:॥ राचुसर्डभित, ऐ, (राचीस द्वांनं भियति हिन-कानि। निद्+किष्।) विख्यु:। इति विकास-

दांत शिधादितसम्।

र्षपः॥ राहुरक्षं,की, (गहुण्यं स्वस्। शक्षी स्व-मिनिया।)गोमेस्यः। प्रतिराजनियंग्रः॥

मिनिया।) गोमिन्सः। इति राजनिवेधः। राष्ट्रज्ञाः, पु, नृहः। इति देमजन्तः।२। १६२॥ राष्ट्रव्यानयोगः, पु, (राष्ट्रजा उद्देशतियोगोः

मेलगम् ।) स्वराधिस्थितसुरुराच्युः। सुरू

चारानियोग इति खातः। तस्य काना
सुहिजनकलं यथा, भोजदेवस्यक्तारसमुख्ये।
"चर्च बार्थ न क्षत्रये गुरी निर्देशकाराप्यः।
अत्रदीक्षे न कुर्योत तमोशुक्ते एक्स्परी॥"
तमोशुक्ते राष्ट्रयुक्ते। अत्रदीक्षे इति नियंतर
विदिक्षकमोपलस्यम्। तथा स स्तृतिसारे
व्योतिसम्।

"राकर (श्री स्थिनी स्थातां यहि राष्ट्रहण्याती। विवाद बनयक्तादि सभी सम परित्य वेत्।" सक्त साथातुषक्रम्य प्रविष्ये। "ऋक्षेप्टेश्येकराणी सम्बद्धी वहि वानयो। गुरो राष्ट्रीर्यंग तथा स्वविद्वान सम्बद्धाः"

याच गुरीकां ज्वलं हेतु:। "याच याच स्थानो जीवस्त्रभोयोगोन नाव्यते। उपकृत्वाय किंग स्थाप्यसङ्घे भागीतिकाम ॥" हति सम्बद्धारतास्यस्य ॥॥

इति मचसायतसम् १%। यस्य प्रतिप्रस्वो यथाः---

"कर्याटनाटालुक्खिलुदेशे डच्चती राजुलतो विवतः। श्रेषेत्र देशेह्र न चास्ति सीपः

भवा द्राह्म पाला दाण: मर्चन जार्था सुभवी बद्दाला ॥" इति इक्ष्टालमाणेकपृत्वपूर्वमिति वीपिट्-

यहाँ । राष्ट्रचामा कं, (राची खादी धनः) समरामा रित केचाहुस ।

वचनात् उस्। रह्ण्ज्वयः । १। १। १। १६वः। तलस्याधः । तमः ६ खर्भातः ६ व्यः ४ विधुन्तुरः ५। दलसरः ॥ अस-चः ६ ग्रह्तस्रोतः ७ सेहिकः = उस-स्रोवेकः १० उपरागः ११ सिहिका-

१९ : रति प्रवासकी । सम्मनर्गः १६

। इति संचिप्तकारीकादिवृत्तिः । (रङ्खि

वा खर्जात द्वान्द्रमिति। रष्टव्यागे 🕂

"चन्द्राजेबोभेवेंग पूर्णाकुचे भद्रा नया ग्री: विधमन्दी च नन्दार्था पुत्री रिलान्डना तिथि:॥" इति भीमपराक्रमः । "सर्वच कार्ष्ये बुधजीवयुक्ताः क्रीन्द्र चिक्रोखोपमता' प्रशस्त्राः । ह्वीयलाभारिकताश्व पापा-क्तियिविरिक्ता अभद्यः चाष्टः ।" इति दीपिका ॥ "चतुर्धी नवसी चैव रिक्ताचैव चतुर्द्धी। शुक्तीनन्दाबुधे भवाधारी किला। अपने चया। गुरी पूर्वाच मंद्रुक्षा सिद्धियोगः, प्रकीर्त्तताः ॥ बुधसन्द्रगतानन्दा क्विचे भन्ना जया गुर्गे।

स्मृहिसाल्तं प्रेसं पूर्णं च रविचन्द्रयो; ॥ " इति चौति:सागरसार:॥ "बभाइमोड्डाइशोष्ठ न मक्केलिटिनसाधि । पूर्णिभाप्रतिषद्धेहितावसदिनेषुच । इति सन्ज्ञस्तुला वर्णी ॥ दुसार' पद्मवर्षीय' दक्षाव्याचं (त्रक्षास्थात ।^ए) । रह्य क्यों रिक्र/+चेंट

रेजते। इति दुर्गादासः ॥ तथा यमहितीयायां याचायां मस्यं भवेत्॥" रिधनः, पुं, कासः। वसकाः। इति विकः॥ रिपुः, पुं, (व्यनिष्टं स्पतीतिः । स्प वास्तिः + "स्पे-रिक्यं, की, (रिड्की विदिशेच्छति नध्यतीतिः। रिचोपधाया:।" उमा ११२०। इति सु रिच् + "पाटृतुहिवदिशिविधिचिभ्यस्यक् ।" इकारचोपधाया:। "दिक कटानपुडनिन्दा-खगा•२।७। इति थन्।) धनम्। इत्यमरः। हिंसाहानेष्ठु। 'ईवे: किच।' उषा०१।१८। २ । ६ । ६०॥ (घषा, सनु:। 🖛 । २०। भूति वाङ्गलकादुपत्ययः। रिप्ताकेचित् पटिला। "नाल दाघा (हर्का हिक घैना दन् राजा नुपाल येन् । तच वाइसकादेव कजारस्य प्रकारः। दिपति थावन् संस्थातं समाहको यावचानीतम्मे प्रवः॥") मोबगाएं युभने हिनस्ति वा निन्छते च पत मला: ।" रिक्पहारी, [न्] चि, (रिक्ष हरतीति। पुरुषे:।" इति भिष्यत्त्रीकायां देवरावयञ्जा। स्तु+ किनि:।) झाबाद:। धनचारी। यथाः। ३। २४। ४१) भन्: । इवसर: ।२। ५११० ४ (बया, हिनोपईप्रे। "वदासी नियुक्ती देवशादि: खगमध्यपृत्तीवपुत्रस्य चुचे स्वपनपुष्तार्थं प्रकृतीर्थं जन्यति स दियि-"नककिन करु चिक्तिचंत्र कस्छिन् करु चिदिषु । कार्यादेव जायको सिचाणि सिपवक्तथर 🚏 🕽 लको धार्मधायणो हशेरण रिक्थदारी प्रारी स्थाप कृति प्रवीय था। काम: क्रीध: जीस. पिग्छदाना च।" इति भिनाचरायां टायसागः॥ रिक्षणी, [न्] चि, (रिक्षमस्याक्तीति। रिक्ष नं मोप्तः सदः भात्मधेश्वः तथा हि। "चास्टाय योशसवजिष्य च विस्विट्क-इनि:।) धनचारी। धनी। (यथा,याज-भावध्य चेन्द्रियार्थं मनसि प्रचन्ने॥" कल्काः।२।०८। इद्यादि सन्त्रमारे शुवनेष्यरीस्तोसम्। 👭 🛭 "बोश्सियुक्तः परितः खात् तस्य रिक्षो तस्-चीरकनामशन्यद्रयम्। इति राजनिर्वेगः ॥ जकार्पेत्या धष्ठजकम्। तत्पर्ययाः। घद्∹ रिसा, स्त्रौ, लिखा। धूका। इति हेमचलः । ४। को गम् २ सिपुमच्दिरम् ३। घष्यः,---"धीक्षाचं पक्षमं क्रियं याभिनं सप्तमं सहतम् । शिख, इ.सर्पेकी। इति कविकल्पट्म: । (स्वा०-खुनं खुनं तयाका छा षट्की थं रिष्मान्द-पर०-सक्त०-सेट्।) इ,स्काते : इति दुर्गांदास:॥ रिंग, इ. गतौ । इति कविकलपहुसः ॥ (भा०-घर०-षक॰-सेट्।) इ. रिखते। इति दुर्गादानः॥ "सुनी स्तीरका मेश्रीय वा शियोग्रे हे स्थिता यहा । रिडम, स्नी, (रिक्ष + ख्युट।) स्वतनम । इति प्रथा पर्ल प्रकीतिर्द समस्तमेव स्टिमि:॥" 'हसवम्बः:। ह् १०,५६.॥ (यथा,---"सुक्राथ रिष्ठकविष्ठं पादर्यक्रमगणिमः। ⁶चारातिष्रमधीः वर्डे **नारमे स्**तुरस्थिः

पकीव

देप(रद्भ चिनाभग् ।" इ.सि.च्य

for:

विभागस्त्रययासाचे प्रवाधः। व्यौधिवाम

पिच्छिलाडेच स्वलते: इति समानाघ ।

धक्तैविलङ्कर्भ रिडुक भिति भ्याभी॥ वालाग

इन्तपादाभ्यां चलनं (रङ्गसम्। दिच्छिनादी

पतर्ग स्वलगम्बद्धी । शतकाति भिद्रेश्यमेदीप

चारेण समे इत्यक्तम्। एक हिम लिगि गर्नी

थानदः रिखमसिति पाउँ रिखरिङ रिखि

(भुरा०-पन्ने स्वा०-पर०-स्यम्०-सेट्।) सि

रेचयति रेचति। रिष्को रिषुर्यदाकाको वनैध

न्त्रेच रेचांता। रेचवान्त च तन्नार्थं इति

रिच, इर्घण घौ विरेजे। इसि कविक रूपस्म ॥

(क्धा॰-इभ॰-स्टक्क॰-स्रशिदः) विकेकः पौन

पुर्त्यान पुरीघोतसर्गः। इति चतुर्भीनः । इर

च्हार्चन बारेचीनु । घ च, रियाला रिएला

यात्र-नक्-सेट्।) ऋष्येषे सर्जने। ४,

चानिस्रकी। चौ, रेकाः कित दर्शादस्य,॥

रिज्ऽक्टर्भ्यर्थे । इ.सि. क्षतिकालपट्सः ॥ (स्वा०

सर्पर्श इक्षम्य रूपम्।" इति भरतः ॥ रिच, कि सम्पर्कीवयीगयो;। इति कविक्रस्पद्वसः।

हिलायुष:। इति द्रा हिन:∥

इति भुजवलभीसः ॥ "दादक्षी सप्तभी नन्दा रिक्तासु पचपर्ञनु। क्जमायुर्वभौ ऋन्यात् शिक्यूगासत्तकन्दसम् ॥" इति द्वाविचिन्तामिथाः। "प्रवेशानक्षमगेन्द्रनर्षितेष्विद्यक्ति विधौ पर्छ गासि जिल्ला की बद्दिम गी सर्घ भी नी देखे। सप्राप्ते प्रचुस वर्षे स्वप्नसुप्ते जनाहने। ष्ठी प्रतिपद्चीन वर्जीवला तथाएमीम् ॥

वव सुनिधिते शासे

प्रक पण्डमाचित्र वीन्स्मीमस्वे तथा।

K(a

रिका

राष्ट्रष्टा. [त्] प्र. , राष्ट्र प्रसीति , प्रयू 🕂

राश्वाच्छ्यः, पृं, (शार्ह्यक्विक्यः ।) लश्रुनः।

ए कृतस्य:, मुं. (**राह्यमा खत्न्छ: पविस्नक्त:** ।)

नितुन:। इति चारायली। २२६॥ (चास्य

र ग्रायी। पति कविकलपद्म:॥ (सुटा०∼

मर्॰-स्क॰-केंट्।) रेफादि,। मू रियनि।

रक्त क्षी, (रिच्÷क्त:।) श्रुखसः । पनम् । इति

रत्ता, त्रि, (रिच + स्त.।) निर्धनम्। इति प्राब्द-

रतावजी ॥ (यत्थम् । यथा, सनु: ।९।४०५।

रिक्तमास्त्रानि विकिचित् पुर्मामञ्जूषिर-

"भारत पूर्णां वि यानानि तार्थे दाध्यानि साइतः।

रिक्तक, चि, (रिक्त⊹कन्।) श्व्यम्। ६छ-

'पर्णकानंतरे दाध्यं बीच घट देपणंतरे।

सर 1३ : १ : ५६ ॥ (धया, सत्त: । ८ । ८०० ।

पाट पश्च यो पिच पाराई (एलक: पुमान्॥")

रस्ता स्त्री, (स्वि + फ्त: ! टाप् ।) तिथिमेद: ।

मातु चतुर्थी नवसी चतुर्दशी च। यथा.---

"मन्दा भन्ना जया. रिक्ता पूर्णाच तिथयः

"नचाभद्राजया स्तितापूर्णानाससङ्क्-

न रिसा मर्चन के सु । इति च्योति: मार: ॥ 'चन्द्र चार्ककुणा(केशुक्रविष्टुते सर्केश्यवर् पापयो:

खन्ना च श्रातिषात्रप्रीष्टितिहर्न विख्यि रिक्ता

कराचायभवेत्रपीवर्दित लगांग्रह भागवे॥

भारे भार दिने चैव यदि रिक्ता निधि भेवत ।

रिनासु विधवा अल्या दर्धीशोष स्यादिवाहिता।

निस्तिम् विवाहितः कत्या यतिसन्तानवर्श्विनी ॥ ४

"ष्डेमासि निभाकरे ग्रुभ प्रदेशिकोब रेबा वियो

मीचादिसमितन्द्रजीवश्विम पन्ने च क्राग्रीतरे॥"

क्रकेश तस्त्रा निषेधविधी ध्या,---

च्छ्दा;∥")

क्रमात् ॥"

বিখিন্।

इति दीपिका॥

कार्यक्ष । ^अ

TΙ

मरः । "इ वसीरक्रूप

द्रिति शिष्यादिन स्वम् ॥

दान चिकार शिवः । (व्यस्य विवर्शम् र्सोन-

क्विप →) विष्युः । दिल देशचङ्रः ॥

विवर्णं र्मोनप्रकेट ब्रुख्यम् ॥)

पुरुद्दे दश्यम् ॥)

इति दुर्गाद्सः ॥

मेरिकी। ते, ५०॥

तस्यात्(प्राधिका भश्य घ्वान प्राम्भवेजायत ।

ही पुत्तः । यथा, भागवते । ६ । २३ । २० ।

नी सहस्रजिन क्रोग्टाननोशिषुशितिश्वना: ॥")

ा(निनी, प्ली, (हिंगु इन्तीति। इन + खिनि:।)

ताविश्रीय:। कुचुद इति आधा। यथा,

हिराधत्त मुद्धाया पञ्चपुत्रानकस्त्राचान्।

य । रश्चार्य पुर्व्य तक्षा संस्था सम् ॥"

उचार०१।१५६। इति वन्प्यायोन महा 📊

वधकः। इति सिद्धान्तकोमुद्यासुगादिवृत्ति ॥

(दिवा०-आस्त्र०-अव०-अनिट्।) औ, शेखा

(क्रार॰पा॰-पर॰-च्यक्त०-सक्त० च-च्यक्टि ।)

गि, रियोनि नीस: रिसि:। रद: ग्रब्द:। नया

च जासन्तादी री मित्रिक्सभी:! देवस इस

खक्∘-मेट्।) रेइति। इति दुर्गाहास: ∦

ड य, रीयते पय: । इति दुर्गादास: ॥

```
निका बहुर्विस्तीर्था कु(एका रियुपातिकी ॥"
                     इति ग्रब्द्चन्त्रिका।
त, प्रभावधे। इति सनिकस्पद्वमः॥ (तुरा०-
रु-सक्तः सेट्।) नोषधः । ष ग्रा, स्म्फिति
रिग्या।
          सप्तमस्यादिर्यमित्यस्य ।
मासास:॥
ा, क्री, लक्षकिया हारकाशि:। यपा.—
इक्षेन्छानच्च इश्रमं खं मेथूरचमा छहम्।
दान्यमधर्मे स्थानं रिप्षास्थं द्वारयां
                             ऋतम् ॥"
व चिन्तगीशंबधा,—
प्राप्तास्थावय चिल्नचेषुभवराचे रिप्राप्तस्य
                             মকিল্লখী
म्यखामियुनी(चिनीरपचितिकीयां चितिन्त-
                              श्वया ॥"
                    इति व्योतिसत्त्वस् ।
 चि, (रीड सत्त्रो ⊹ "वीड्रीडो इस्ट पुट्च
ै श्वीष्टमञ्जूत्वनयो:।" उगा॰प्। ५५।
त २८ खय:। धातोर्ज्जः। प्रथयस्य पुट्चः।)
वम । इति सिहान्तकीमुद्धानुयादिवृत्तिः ॥
रघा, ऋषेदी । ६। ७५। ३।
    'यमसाति रिप्रमधिरस्य सम्बा।'
र्घ चानुपाद्यक्षेत्र पायरूपस्।" दनि
 । व्हें सायगः । अही, पापम् । यथाः ऋगेहे ।
 1901801
   "विश्वं कि रिप्रं प्रवक्त किशी; ॥"
 बीर्देश: देवनप्रीका स्थाप: विश्वं सर्वे दिप्रं
ण प्रवक्षित पुरुषसक्षाश्चात् प्रशासय(का
रनयन्तीति यादत्।" इति लहाक्येश्वाययाः॥)
🔝 , त्रि, प्रापवाच्चकः । यथा, —
    "अद्यादसस्यं पश्चिमोसि दूरम्।
   यमराच्यं गच्हतु रिधवाहः ॥"
     इति भवदेवभट्टोशाकुष्य विद्यापद्वनिः॥
 य। गुक्तिकाः॥ "स प्रस्तिः ऋखार्गिः
तरा≒र्थमाच्छनुयमच्छ प्राच्यं प्रतिद्वलन् ।
 क्तं: रिप्रवाह: रिप्रमिति पाषनास । रिप्र
 प वहति भाभस्यति रिप्रवाद्यः।" इति वाज-
त्रधर्म हिनासाध्ये सर्वतेषर: । ६५ । १८ ॥
 रपत्राह: रिमं पापं ताख बीहा सीधांक:
 नराज: बसी राजा वेषां तानु वसराजकान्
 भक्षदेशानु अपनेसु प्राप्तीतु <sup>प</sup>द्रश्चि व्यव्भाव्य
 [मक ६ १६ ८३
```

```
रिष्यः, वि,्रिक्षिके वर्धने धर्मनिष्टपरिष्यक्ति व
वनपुत्तस्य प्रिष्टः पुत्रः, स्था, स्टिर्दिष्टेः हिन् कुल्हने । इति कानकन्तरः ॥ ( भाः पर
                                          धत्र०-सेट्∤) सीवधातुरथम् । रिप्फः रेषः ।
                                          इति द्धं(टाय.∥
                                                                                   रिइ, वधे : इति वाविकाल्पट्सः । (भ्याः प्रः-
                                        হিদ, জু অর্দী। ছবি কৰিকজ্মলয়ে ( तुहा०-
                                          पर०-सवल-सेट्र) प्रा, रिफलि। व्यक्ती
                                          हानश्चाचाचित्रानिन्दायुद्धानि । दति दुर्गा- री, स्त्री र य चर्गा । इति ऋतिकस्यहम ॥
                                          दास:॥
                                       रिय इ अस्याम्। इति कविक क्यद्रमः॥ (अवा०-
                                          बर∘-चक्त∘-सेट्।) द, रिल्प्रते । इति हुसी- ∫री, सिर्दि, नधे । सनौ । इति कविकाल्यहम ॥
                                       रिम, रवे। दति वाविकत्वाहुम; । (स्वा०-पर्०-
                                          काक - संद्।) विरिद्धः । इति दुर्शीदासः ॥
                                       ६भेद:, पुं, स्प्रिमेद:। इति राजनिर्घयट ॥
                                       हिरी, की, पित्रलः। दति हैभचन्तः। ३३
                                       हिल, इ. ब्रजी । इति कविकालप्रहम;॥ (भ्या०-प्रइ०-
                                          सक्-सेट्।) इ, रिप्लाती। बजी मलि:। इति
                                          दुर्गादामः ॥
                                       रिम, औ भ चिंसे। इति कविक लाहम:॥ (तुरा०-
                                          पर॰-सक्ष॰-वानिट्।) क्यी, स्टिचात्। प्र,
                                          रिफाति।रेखालि। इति दुर्गाद्सः ॥
                                       रिप्यः, पुं, (रिप्यति चिंस्थति इति। रिप्यु+
                                          वयप् । ) व्या:। इति (चकाशाङ्गीय:॥
                                       र्घि, द्वे। इति कामिकाखाद्वमः॥ (स्वा०-घर०-
                                          सक्तः-संट् । ) रेपनि । इति सुर्गाहानः ॥
                                       रिपि:, पु, ऋषि:। ऋषन्ति ज्ञानसमार्यी: प्रारं
                                          अन्वर्शनः ऋषयः। ऋषी भ्राप्तां भारतीत
                                          कि:। रिषिष्टं साहिन्छ। निवाबिद्राधमतयो
                                          रिषय: प्रसिद्धा:। इति प्रयोगात्। व्यियां
                                          ऋषी च : इत्वसरटीकाथां भरत: ॥
                                       रिटं, की, (रिष् + तः:।) चेसम्। कल्याचम् ।
                                          चाशुभम्। चमञ्जन्। (बया, सार्कक्षेत्रे।
                                          प्∘।⊏८।
                                          "श्वाली[प्रधाने यमासिईनो दर्जीपर्खन वा ।
                                          क्ट तम हि रिराम्भिष्विकां सभायय:॥")
                                          अभावः। नाग्रः। रक्षमरभरतौ । अगुभस्या-
                                          भावः। इति केचित्। इति भर्तः॥ पापम्।
                                          रत्यक्य: ॥ सद्दति, जि ॥
                                       रिष्टः, एं, (रिध् + का:।) खड़गः। पेगिकाः।
                                          स सुरक्तप्रियु:। इति मेहिनी। है, २०॥
                                       रिच्कः, पुं, (रिष्ट सन्। खार्षे कन्।) रस्तामियः ।
                                          द्वि भ्रव्दरकावली॥
रथ पामं वहनीति रिभवादः।" दति तही- दिशः, पं, (रेवनि हिनकीति। रिम्-किन्।)
                                          खड्गः। इति मेदिनी । है, २०॥
                                       रिडि:, की, (रिष्+ितिन्।) अमुभम्। इति
                                          मेहिनी। टे, २०॥ प्रस्त्रमेदः। इति ग्रन्ट्-
                                          रक्षापली ।
                                       रिप्यः, एं, ( रिक्षते इति । रिष् + काप्।) व्या-
                                          विशेषः । यथा,---
                                          "नत्य करावी शिशी रिय एक; सादिवकी वि
                                                              द्रधि
```

ध्वनिद्ति र्भागायः । रिगाति रेघते हुन । इति श्रन्दार्थि भट्टमलाः। इति दुर्गादासः। री, को, (री+ किए।) जनि:। दति भञ्दरका-वर्ला ॥ रव: । वध: । इति रोधात्वर्धहर्णनात रीज्या, की, छुणा। यथा। सोही रीज्या ज्ञामा च लुगीया लुगिया प्रांति शास स्राति:। भाषन्तु लच्चायां प्रमिद्धः एसानात प्रयायां प्रयुक्त दति कलिङ्गः। दलमर्टीकाया रीठा, स्त्री, रीठालारञ्ज:। इति राजनिर्धगृष्ट 🛭 रीठाकरङ्ग', पु, खनाभव्यातपृष्ठ'। तत्राक्षाय 🖡 गुच्छल: ए गुच्छपुध्यक: ३ कीटा ४ गुच्छफल ५ करिए: ६ सङ्ख्यः ७ कुम्मभी जनः प्रकीय ६ चोमवल्कः १० पेथिकः ११। अस्य कत्रगुणाः। तिकालम्। उषालम्। कट्चम्। ऋष्वम्: मानकपाकुष्ठकण्डतिविधविष्कोटनाश्चिष्यः। इति राचिविषयः॥ रीएकाः, पुं, पृष्ठवधाः। इति देशचन्द्रः। ३। २६५॥ री हा, खती, (स्थि बर्म+ ध्यीगादिक; सा।) व्यवद्वा। इक्षमर्: १११ ६ / १५॥ रीयं, बि, (सी + क्ष:। खोहिसक्षीन न:।) सुन-जलाचि। चर्निम्।इखमर्.।३।१।६२। रीति:, स्त्री, (रो + सिक्स सिग्दाः) खारकूट । (तत्पर्यायस्य स्था,---"पित्तलन्दारञ्जटं स्वाद्री शीविष क्यते। राजरीतिक चारीतिः वापिला पिङ्गलापि च॥ रीतिरयपक्षातुः स्वात्ताः चस्य यश्रदस्य च । धित्तकस्य गुमा र्ज्ञयाः स्वयं विसहभा जर्ने ॥ संयोगनप्रभावंग तस्थाध्यके गुगाः स्ट्रता 🛚 ।" प्रति सावप्रकाभ्रसा पूर्व्यख्य है प्रथमे सामे ।) पनार:। सन्द:। इलगर:। २।६।६०॥ इ।इ।्इ⊏॥ लोइफिट्टम्। इति मेदिनी । तै ६०**॥** द्भ्यस्यादिम्बस्। इति धर्गाः। वीसा। फ्रवण्डम् । शति:। स्वभाव:। श्रेष्ठरस्य प्रयेशि । रूपम् ६ जन्मम् ३ आवः ८ खासा ^५ प्रकृति: ६ सहय: ७ व्हापतत्त्वम् र असे ६ चर्गः १० निमर्भः १२ प्रीलम् १२ सतत्त्वम् १३ संसिति: १७। इति विभवन्तः॥ (वयीः अर्दे १३ ∢क "रिकास करपवाधरीति हुवी रसक्षम ।"

"सहीव ौितः भवसासरत् पृथक् ॥"

खनम् ॥ गुगभेद्देन यदिभागमाञ्च ।

प्रतिक्षेत्रां लचगानि यथा,—

याज्यं वधा,---

उपनासरंबफा---

'ऋोज:प्रनाहमाध्यंशुण(इत्यसेटन:।'

भौडवेदभ्यमाचालशीतयः परिकीतितः॥"

"ब्रोज: समासभ्यक्षं समिनं परहस्तरम्।

यक्तार्थपदमयाग्यं प्रसाद: परिकीर्कित: B

भ्रद्धार्थयोस्त रसवनाधुरं परिकीत्तितम् ।

बर्बलीकाबगर्म्ब यहमास्य तहिमधीयते।

सुका जिल्ली संभित्ते असलस्य स्थारम् ॥"

"क्की सन्वेठणमी धन्धी यस्वामदाविवाच्चेत्।

वार्ख्यन तपसा लभ्य: सुन्द्रक्षीमझाग्रम:॥"

"ताल लट्धरं खासु नाविद्वविदे! जनाः ।

वसुषायां सुधाभावानुष्ट्या स्वर्ग विवासकः॥

भूव्यालद्वर्गं तत् स्वादयद्तुप्रामभास्वरम्।

पराष्ट्रिक्तु यसक्रमादिमधान्तर्भकाम् ॥" 📲

र्ग*ङ्गोन्*ङ्गनरङ्गसङ्गत्रभटाजटायजायनुपर्गिः-

स्कृत्वन्ष्व्कतिभी तिमम् तिचमकारस्कुरन्-

छ। नन्दान्टनव। पिकां विद्धनी चित्ते मिरीश-

खा पायाव्यक्तक्रमे भगवनी जञ्जावती

भवती विश्व शांधिमधिशस्य समस्यसाः।

इन्स्ति मन्त्राप्रिकृत्यं वस्त्राः

कि तालाहकां तर्थीकरोधि।

उत्ताप र्योश्लारनापहेतुः

र्भतक्ष्यो नव्यजनापनेय:॥"

इष्ट्यम्।)

क्र(सिनी याभिनोकान्तं ज्ञतान्त्रसम्बद्धार्थः ।

(अखा यम्दिवरणं साहिबदपणं ६ परिवर्दे

ातक, अरी, पृष्याञ्जनम् । इति राजनिर्घग्टः ॥

ोनिका, फ्लो, कुसुमाञ्जनम् । इति श्रब्दचन्द्रिका ॥

पित्रवाचा । (यथा, इन्दर्स (ছিলায়ান্ । ५ ৯।८।

"चर्षी वीचकभागाः, कांस्ख हो तु रीतिका-

मबक्षियो बीओश्रेयं विद्धीको वक्तसंघातः ॥")

वस इत्तिरनुषासः परे पादे विधीयते ।

इसेख रीतिच्यागासुदाहर्णान्।

"महीय शीनः महती मुनिश्य।" इति

सङ्घार्ये सायमः ॥) काथस्याताः । इति सामन-

स्काका

दक्किकी कत्र वर्षे ब्रह्मान् इति क्र बक्त आह्मा। (स्रा

तन खार्चे भन् } 301 € #

यशाः चरि

इक्सर

कल्पङ्गविषये स्काइदी

क्यकाङ्गरः, पुं, राजविश्रेषः। नास नरपति 'चन्द्रभागानही-

हित्व जय या पारक से गाम ग्र

तीरे समाविधानसटको वर्षते । इद्यादि हिनौ-

पर्देश । परिच्हेद: ॥

रुक्तियी, रकी, (रुक्तो वर्षीयस्यस्यादति । रुक्ता 🕂 হ্বি:। डीप।) হালামছিদীবিম্দ:। নৰ

र्थाय:। ई: २ रमा ३ सिन्धुना १ सामा ५ चलाइ होरा ७ चचना व श्वाकपानी ध च प्रना १० इन्टिशा १९ ल लगी: १२ पद्मालयाः

१३ पद्मार ७ कसला १५ फी: १६ इस्प्रिया

२०। इति जटाधर:॥ चोस्ता विवर्णं यथा

" विदर्भराजो धर्मनासा भीषाको नाम घाण्यिकः। वस्युक्तस्य एचास्तुनाचारुक्तग्रादयः स्रभ(।

विधासवर्का सन्या रुक्तिकी स्कलवर्शिनी। कमकांभिन सम्बद्धाः सद्धेलचा सभीभिना ॥ राघवत्वरभवन् सीनाः 'हक्तिकी क्षणाज्ञकानि । अस्माबच्यीक्तु विज्ञेया प्राकटे जीव पार्चितः 🍐

इति पाद्योत्तरावर्ष्टे ६० व्यथाय: ॥ 🗱 (रुक्तिग्या सच्च ग्रिश्मालस्य विवाहधीवशा

श्रीत्रणस्य रुक्तिगीष्ट्रणं सुतायाच नस्या यादवै: सच्च राचां तुमुलयुद्धादिकं चरिवणे। ११६ चाधाये द्रष्टयम् ॥ 🗗 नार्दम्य कि इन्नस्यी पारिजातपुर्यप्रदानप्रतान्तं राजेव च २०५

वाधाये दठवास्थासः। भाषाः: सन्ततिन्साता बयातर्जेव।१६०। ४——६। "-----चिकासील पसान् प्रहस्स । प्रवाम: प्रथम यश्चे प्रकर्मनकर; सुत: ॥ दिनीवचाराईषाच एशिसिंही महार्थः।

स्त डिवाच।

चारुभद्रसारुमभ्; सुदंखी इस एवच ॥ सुवेगचारगुप्तय चार्वान्य वीर्थवान्। चारवाइ: जनीयांध कन्या चारमती तथा।") खिण्चीरी। इति राजिविधिग्ट:॥

विशेषः । यथाः,—

"जायस्याः ममाजसर्वे रमां तां गुच्चाहिंगीय।

जल्कर्भिमतं बुड्डा कार्यहिष्मणीवतम्।

बंतर तेन च रमा पुरवाह्या सुभाग सती। सर्वभोगेन में युक्तावभूव स्थिरधीयना॥ भीगक खवाचा

विधार पृष्टि से स्टन बनस्थास्य च यत् क्लाम्। पुराकेन बार्स बस्सी समिनकी व्रतसृत्तसम् ॥ ন্দ্ৰন স্তৰ্ভা।

प्रस्कृतकान्। राजपुत्री भूमिका वाषेपर्कशी। अवगाचा सरीनीरं सीमं चर्मप्रधात ।

सा सखोभि: परिष्ठता देवयाच्या च संग्रहा । शस्मीका सस्ताय प्रामृक्षसनं इसम् । **तप्रकस्त क्या**वाय

र्यक्रक कृषिता प्राप्त वसर्व तक सिन्द्रकि 💈

≁च्यास-०-सक्-सिट्।) ड, रचते। दात दुशा- | रु, ल ध्वनौ । इसि क्विक्खादुम: । (बादा०-

पर॰-च्यक्॰-सेट्ः) ख,शीति स्वीति पची। रु:, पुं, प्रान्द:। इत्येकाच्यकोष:॥

. इति दुर्गाहात: ॥

(यथा, साधि। ४। ६६ ।

१३ । १५४ । रूप ।

मचाभारते। ५ (🗝 । १ ।

रामायखे। २। २०। २१।

रुकः, चि, बच्चप्रदः । इति भ्राच्द्माला ॥ क्क,[च्]स्ती,(रुच्⊹भावं किए।)धीसा।

"द्धञ्जिर्भितस्तरौ विकचवारिजास्य है-विंगोदितदिवक्तमाः इत्रक्षमञ्च जास्वनदैः॥") दा्तिः । (यथा, किश्तिः । पू । ४५ । "(चिप्रति यो) सुवनं वितनां ऋष्ट्र-

ङ्कतिकासिन रीचनिकी रूपम्॥") इच्छा। इति मेदिनी ॥ (यथा, महाभाइते । "न(न(बृद्धिक्चो सोक्षे समुख्याज्ञनसिच्छ्सि !

थडीतुं समुद्धेः सत्रांन्तेनासि इरिकः ऋषः॥" तिज:।यया, स्यू:।६।€। "अनुबर्बी धसप्रयाननेक्सी स्वनगादरगायसरं ख्या ॥")। प्रास्किष्युक्तवाक्। इति प्राञ्द्रवावलीं॥

रुक्,[भ्] स्की,(क्रम्+क्षिप ।) रोग:। इस्र-सर: १२।६।५१ ॥ (यया, भागवते। ६।१। ५।

"दीयस्य इष्ट्रागुरु जाघवं यथा

भिषक चिक्तिनसेत कचा निदानवित्॥" राजित मी इयतीति । मी इ। दायके, चि। यणा, "प्रवान्तं देवकी पुत्तं प्रदीर राजी दश्र। महार्या सहावाहमन्ययुः प्रस्त्रवागयः 📲

अधवा परस्य नीरायां सक बेरिति ॥) रुक्य तिक्रिया, स्त्री, (सच: प्रतिक्रिया निर-चनम्।) चि(किसा। इलामर;।२।३।५०॥

च क्लियोहर्न, उत्तो, (च क्लिया) इतस् ।) अत

क्कां, क्री, (रोचने भौभते इति। इच्+"य्रजि-रुचितिलां युद्ध। उगा॰ १। ५८५। दति सक् कवर्णभाकादेश:।) कास्त्रम्। (यथा,

"र्कानिकारहमें हैं घोड़शाश्वातारिय। सन्दाल के कथी एवं के केयी धनमा दिश्रम्।")

धुक्तरम्। इष्यसरः॥ जीव्यम् । इति मेदिनी। मे, २५ ॥ (अख पर्यायो यथा,---

"क्षमायसं कालगोष्टं रक्षो तत्तीव्यामध्यय ॥" इति वैद्यवास्त्रमानायाम्॥) नाशकोश्रम्। इति राजनिषय्टः॥ (वर्गः,

मुं। इति उच्चनद्तः । २ । १८५ । दीप्तिक्रीखे,

इति काञ्चिक्तिका ।

च+"वर्धेस्ट्रव" **१ १ रब**र्च

चि। दणा, ऋगवेदे। ५। ६९। १२। "(मृश्व क्का इबोपरि॥" "दिवि बुलोर्क काको शोलमान आहित इव।" इति तद्धाप्ये सायणः।)

रीवतरीयश चौरवीच अपने इति अध्यक्षश्रासका ह अपन

प्रभी-

दुवाह सः ।

तिपुष्प, क्ली, (. दीत: घित्तशस्य पुष्पमिव । तहा-कितिलाव्।) क्रासुसाझनम्। इलसरः। २। L 1 7 n B 1

।व ऋ च चौबे। इति कविक्तरूप्रः ॥ (स्वा०-जमा नक - रोट्!) ऋ, खरिरीयम्। ल,

ति नवजन्यासाहाभौत्मः प्रस्कितिकाः

ग नस्या दानसा वहा क्रूपे चिन्ना गरा

रं कूपस्थां रहतीं जनार्थी बहुपासनः।

र सदश्य ममुद्धस्य प्राप्त काल्यं दरावनी ॥ . शुक्रपुत्ती वर्तमं परिधाय ^दङ्घा भियाः

। क्षेत्रया क्षमं कर्य प्राच्चानमी चनी ॥ यातिस्तद्भिप्रायं ज्ञासातुबच्य ग्रोभवाम्।

ाश्वास्त्र तो यथी गेर्ड तस्त्रा: परिगयाहन: ॥ । शाल्वा भवनं युक्तं प्राष्ट्र प्रार्थिन ख्याकृतम् । ऋत्वा कपितं विशंख वार्श्वाच माल्ख्यन ॥

का मां इक्ष्य विभी रोषो यदक्ति ते मधि। स्मित्रां वाष्ट्रपञ्चतां कृषः यन्त्रनमेश्वितम्॥ आन प्रकतं पादं पितृहं हु। रुपालकीतः।

इयारी स्थियं कच्या सम दासी भवलिति ॥ ानीय तदा राजा दास्ये तां विनिधुच्य स:। ते (नजराहं ज्ञानी देवं परमकं स्तरन्॥

् शुक्रस्त्रसानीय यक्षाति प्रतिकोसकम् । प्ते इही वां विधिवत देवयानी तया सह ॥ आ प्राप्त कृषे विष्रीवर्णनां राजश्लां बहि। _रने वदसे सद्यो जरा लामुप्रभोद्यानि ॥

ास्त्रीनदच; श्रुला राजा तां वरवां⊕नोम्। ब्यहा स्वापयामास देवयाचनुमी भिया। प्रक्तिप्र राजपुत्री दृःखग्रीकमयात्रलाः य दासी प्रताकी गाँदिवया भी न्यू संवति ॥

दा साधनगता बदती जाह्वीतटे। शासित्रं मुत्रं मा तंदहणं की भिराष्ट्रतम्॥ नन पुरुवतन्याभि: सुक्षाभि: सुवासितम्। रवन्तं प्रतं मास्त्रधयदीपीपचारकैः॥

मायाध्दलं पद्मे विदिकायां सचिद्वितम् : ापीने चत्रिक्त चतुब्की खंबिरण्जितम् ॥ षा निश्चितग्रहे खर्णपट्टै विचिचिते। भैतजीवासुदेवं रावार्क्षाविष्ट्रिसम्॥ हिसाच क्रकीन मानामन्त्री दक्ते: शुमी: !

(न्हती: पचाक्षेत्रधासन्त्री(इंचेरिती: a (बिच्चा भद्रपीठे कर्णिकायाँ प्रपूजधन्। भद्धभिवापि होडग्रीरपचारके:॥ मध्ययमस्य शीतलं सुमगोस्यम् । समन्द्रजनकं महास पर्नेश्वर ॥ चन्द्रगम्बाह्यमध्येष्ठकां प्रयक्षतः। क रुक्तिणीकान्त प्रपक्षस्य गगः प्रभी ।

ातीर्थोद्धवं वारि सुगन्धि सुगनीस्रम्। गाचमकीयं लं श्रीविवास श्रिया सह ॥ क्रमुमगन्याद्यां स्वयस्थितमुत्तमम्। श्रीभाकर चार मान्यं नय सुरेखर । । लगामसन्दानर चित्रं व**ळ्**नं इसे । सावर्षे शृहं निरावर्ष सप्रिय॥

(मिसदै देव प्रचायतिविगिक्तिस् । ण वासुदेव त्वं मुक्तिग्या रूमवा सन्हा। रभसमापुक्तं सर्वास्तादिवद्वित्रम् । ा स्थ ईनेथ रुष्टा वामर्थं सस्। शैरिहरू (बार्ट्यूपकस

ग्रज्ञास अभिक्षेत्राच सवाच क्रुस स्राप्ति ह कर्पशागुरमधाद्वां परमानन्ददायकम्। धर्म ग्रहाम बर्ट वैदर्भगा विववा सह ॥ अक्तानां शेष्ट्रमक्तानां संमारध्वाननाग्रनम्। दीयमालोक्षय विभी जगदालोकगादर॥

फ्शामसुन्दर पद्माच यीतालार भतुर्भुज । प्रपन्नं पाहि देवेश भक्तिएया महिताच्यत ॥ **इति तासो वर्त डरा सुनि नवा सुटु:खिता ।** भूमिन्द्रा मिण्डचना कृताञ्चलिख्याच सा: १ प्राक्तिष्ठोबाच । राजपृक्षी दुर्भेगां सांखामिना परिवर्ज्जिनाम् । बातुम हैथ है देखी ब्रोगानेन कर्मगा। श्रुव्या तुता विचस्तस्थाः कारुगयाचि कियत

पृजीमकर**णं दत्वा कार्यासासुरादरा**तृ॥ वर्तकातुप्रक्तिष्ठालच्यास्वामिनमीश्वरम् 🕆 ख्या पुचान् सुसन्त्रधा सम्भूत् स्थिर्यीवना॥ भीता चाणीकश्वकामधी मरमया सह। वितं छिला पति बेभे राघां राच्छनाश्नम् 🛭 ष्टच्यप्रसादेण खलेरं झैपरी जनम्। पतियुक्ता दु:खमुक्ता चभूव स्थिरयौवना॥ नथा रसा सिते पत्ते वैद्याक्षि दादशीदिने। जासद्याद्वतं चक्रे पूर्ण वयचतुरस्यम् ।

पहरू वरे बहा भी जियला हिजान यहन्।

सुका चित्र्यं भीराक्तं समिदं खासिना सह।

नुभुन एथिया सदामपूळां खजनेवृंहा ।

सा पुत्री सुपुर्व सार्ध्वा मेघमालवल। इसी ॥ देवानामुपक्तांकी यञ्चानवर्गात्रती। महोता हो महाबीर्थी सुमगी कल्लिसम्मवी। वनवर्गात खला सर्वसम्बद्धाः हता भवति विहितनस्था पुलिता प्रश्वेतास्य। **द्धारक अरोजहन्द्रभक्ते**कताना अज्ञाति सनिमपूर्वेशं जन्नविद्यीर्शस्यामः॥" इति किल्लिपुराणी किलिमणीवतम् ३१ खाध्यायः॥ ग्विमदर्भ: पुं, (ग्विमखिभीक्षणपूर्वे दर्भीयन्त्र सः। तस्य क्किन(श्कालात्।) वनदेवः। इति हनायुधः॥

चिकारहरी्ष:॥ रुक्तिभिन्, [रू] एं, (रुक्तियां भिनक्तीतः। भिट्+ क्षिण्।) बलकेवः। इति हिस्सन्दः। २।१६८॥ वक्यी, [न्] पुं, (क्वमो वर्श्यविश्विषेणिक्याक्तीति । कक्क - ∤ इति'।) भौदाकराजच्छे छपुतः। यथा, "राजासीद्वीद्मको नाम विदर्भाधियतिर्मेद्वान्। नस्य पद्यस्यम् पुत्राः, कर्कार कविदानमा ॥

रुनिमहारी, [नृ] पुं, (रुक्तियं हार्यतीति।

दं+िणच्+िर्सिनः।) बलदेवः।

र्क्तर्रेष्ट्री स्वयमातीर्क्तर्ययां खनास्ती।" ं इति श्रीभागवते १० खान्वे ५२ चाध्यायः । (रुक्तिगी हर्याननारं 'शुफ्रीन महास्य युद्धा-दिनिवर वे श्रारिवंधी १९६० साध्या के तका प्रदा यन सञ्चास्य कुन्धाप् रखद्वचान्तः चानिरक्षम

रक्तायजी रकारशी रकाबाहरनकार:।

सञ्जाकः पौचार' परिवयक्तरः पकदेवार्धः

म्हर्य्विदरमञ्च ११८ जाश्राचे विस्तर्भो इह অন্ঃ) क क्याद्य, [न्]क्की, सल स् । इति के चित्॥

रच: चि. कप्रेम। चाचित्रस:। सहधाती-रीसौदिकसप्रक्षयेच निव्यक्षः। इत्यादिकीय ॥ (नीरभः । तद्ययाः, वायुग्यस्टम्वर्णने । "दोषधासुसल। दीनां निता औषः, ससीक्ता । रको गुणसय. खब्बो रुच: श्रीतो लघुखल "

इति भावप्रकाशस्य पूर्वस्वस्ते प्रथमे भाग 🜓 रुपः, चि, (तज् !कः। धोदिलक्षेति न ।) रीमादिषा कृटिली स्व:। नत्यथाय:। सुम २। इत्यसर: ॥ (यथा, रामायशे। २ । १०२ । ६ । "लया विहीनस्तव प्रोकस्य-

फ्टों संबक्षरत्नेव सत: पिता ते॥") होगी। इति हाचतिर्घष्टः॥ रुच, उल्टर्गातप्रकाभयो:। इति कविकलाहुम 🛭 (भा०-चाता०-सम०-संद।) भौतिर्ह अनु रागविशोध:। तत्र बस्यात्रामसास्य सम्बद्धान

लम्। इ. रोपती अनं नुस्चवं। छ, सर्चत। द्रति द्र्याद्राष्ट्रः ॥ रुच कं, स्ती, (रोच के निवित्त । रुच्⊹ "ब हुसामध च इपि ।" उगा॰ २। ३७। इति क्न्।) सर्वि काचारमः । अवाभरणम् । माळाम् । सीदः र्भनम्।(बया,---

"वीवर्चलं स्वादुचनसन्त्रधाकः स्वातम् ॥" वधास्य गुणाः । "कचकं रोजनकोहि टीपनन्याचनकार्यः । भुक्तीर्थं वात्रुझातिषित्तलां विश्वदं लख् । **उद्रारश्रद्धरं छचां** विक्यानाइण्कान्त् ॥" इति भावप्रकाषास्य पृत्रंभवन्धि प्रथमसारी ।)

साङ्गल्यद्रथम् । (घषा, भागदते । ३ ।२३।५१ ! "हारेण च सक्ताईंग रचकेन च स्रावतम्॥" "रचकेंग सङ्गलहवाँग।"इति मीधर:॥) उनकट। इति ग्रेटिनी। कें,१४६॥ स्वाद्यस्यः। इति मान्दरलावली॥ रोचनाः (वडकुम्। इति डिसचन्द्र:॥ लवणम् । इति ছारावलीः॥ (दिचिण दिक्। यथा, इन्दर्गनिकायाम्। ५३ १ ३५ ।

क्चके द्वारं न शुभद्भुचन्छोऽन्यानि ग्र्सानि ॥" 'राचकं सातुलुङ्गसम्।" इञ्चन्वनादसः। ९।६०॥) गचनः: गुं(रोचते इति । गम् + क्नु।) बीच पूर:। (नव्या:। इन्त.। क्योत:। इ.सि मेहिनी 🛚 (यथा, ष्टचन्द्रं व्हितायाम् : ६६। २३

"प्राक्पव्यमायजिल्हानक्षप्रतो तहवधिस्थितौ

"जीवेग सवति छंसः सीरेंग प्रा. जुनेन स्चक्य 🗥 पर्ञतिष्योषः। यथा, विसापुराखे । १।२।२६। "जिल्लाट: चिक्तिर्यंव धतलो सचककथा।"

भागा वया हक्ष्युवंदिताबात् ५३ ।

"धमचहरणो बचवो

वकोत्रुक्त विदिश्यको (दन्तः ।")

वा, स्ती, (रुम्+किए। पर्चे टाप्।) दीकिः।

श्रीसः । इच्छा । (बया, सहाभारते । ३। ४.१३। "तरी तसी न रचासम्युपैति

तत्वा इं च मस्यव मर्गे।")

ভি জৌ (ক্লেণ হনি। ক্ল+"রযুদঘার

कित।" उटा॰ २।११६। इति इन्। सच

किन्।) सभिज्ञ है:। व्यनुरागः। चाप्रक्तिने।

स्तिमितसमाधिश्ची पृथातन्ते ॥"

'ऋको कत्तिकरो छुटा: घीगानी विद्दीपन:॥"

द्ति वैद्यक्तरा जवसभे दशगुणवास्त्रायाम्॥)

चाभिलाय:। गभक्ति:। किरण:। इत्यसर-

सरती ॥ भीना । इति मेहिना ॥ (यथा,

भोश्रीप लदाननक्चिं विज्ञञ्चाति चन्द्र: h")

बुभुका। इति इसचन्द्रः । गोरोचनाः। इति

श्वानिर्वाट:। छालिङ्गविशीम:। तल्लाणी

यद्या। नाधिकाया नायकस्य मसुखे चान्वी-

कपर्यंपविषय वन्तरि वन्ती दक्ता यदवस्थारम्।

चि. ए. (दीचने पीभते इति। रुच- दिन्।

सच (अत्।) प्रजापति विशेषः। स चरौचः-

"रुचि: दजापति: पूर्च निमेत्री निरुषक्षिः।

अपास्त्रसित्रशाबी च चचार एथिवीसिमास् ॥

व्यमुक्तमङ्गेतं हुष्टुः प्रोत्तः खिषवरो मुनिम् ।

वत्स कस्मात् लया पुरुषां म खनो दार्खंग्रष्ट.।

पितर अचुः।

व्यारेपवर्शे दित्या द्वत्य स्त्रेचा निर्शादिन (॥

विभगक्षत्रहानेन भूताद्यानिविधीनपि 🕸

य त्व देवाटगाः इन्धं बन्धमसाडगाद्मि ।

व्यावार्रोधि अनुव्यार्थेशूतिभ्यञ्च दिने दिने ॥

चढलास भुनान् ईवानचन्तर्धे पितृ स्वया ।

स्तारींच कर्यमीष्ट्रात् सुगति गलुमिक्शन ॥

द्यांचर्यस्य !

मरिगची श्रीतदु:खाय पावायायी गतिकाचा।

भवत्यती सया पूर्वे म खली दारसंग्रह: ॥

मनात्यंत्रभृहिरमं यदास्मा विवासियहै।।

यची समसदंवानां वित्याचि तथाई वाम्।

ऋषीगामसियोगाच कुर्वन् जीवासुपासुति।

खाष्ट्रोचारमती ईवान् खधीचारसक्षः पितृन्।

चनस्मिमनिकेतन्त्रकेकाच्चायस्य।श्रयम् ।

मार्कस्टिय खवाच ।

"कच्छी विनोदयाति थेन दिशान्तल खी

द्यु। ५१६०।

दिन कामग्रास्क्रम् ॥

मदुपिता । यथा,---

भारिकाशुक्तवाक्। इति भव्यस्वावली ॥

स्हा। (बधा, जिस्ती। १०। ६९।

"रुचिकरमपि नार्थवद्दभृव

{€मि

नसक्षेत्र्च पिछन् याङ्क ये मूदर्धि स

वन्तर्धन्ते नशस्य सिम् गाचा खाता.

नमस्बेऽइं पिट्नुआई पाताले ये मा

बन्तर्थने खधाष्टारास्थलक्षभन्दे स

नसस्बेश्चं पिदन् शाहीरकंकी ये रसा

भोगेरिशविविविधिनांगी; कामानभीपमु

ममस्री इं पिट्नु ऋहि सर्पें: सम्तर्पिन

ठचेव विविधेकेकीभीक्रसक्सात्सम्बन्धि

पिष्ट्रसम्खे निवसन्ति साचाह

ये देवलीकेश्य महीतली वा।

तथानारीचे च सुराहिपूच्या-

क्ती संप्रतीच्छन्त सबीयगीतम् ।

पित्रुत्रमस्के परमाणुभृता

ये वे विकाम निवसक्यकातां.।

यजन्ति यामस्त्रमता सनीभि-

योंगीत्यरा: जीश्रविसृत्ति हेतृन्॥

पिछ्नमध्ये दिविये च फ्ला.

ख्याभवः काम्यफ्रकाभिसन्धी ।

प्रदानभ्रताः सक्षेत्रितामा

शुरुवधिन्द्रत्यसन्ति धिर्म दा

स्यंख वे र्धित्व चन्द्रविमे

शुक्ते विभानेच धटावसन्ति।

ळप्यन्त तेशसम् पितरोश्यताये

शेचाहिया पुष्टिमती प्रजन्त ।

बैगां हुते ३ भी खबिकाच खिला

र्थे सञ्जत विष्र प्रशीरसंस्था.।

विसुत्तिदा येश्मभिसंहितेषु ॥

ळळालु त्रासिन् पितर् समच्या

इच्छावलांचे प्रहिश्च किन का नान

वसास्मकान् चास्मवसां स्टामि

द्वादि 1 की सार्केख्डिय उपाच ।

⁶स तेन पिळवाकांन अग्रस्**हिल्सानसः**।

कचासिलाधी विश्वषि: पश्चिमास मेरिनीस ॥ कन्यसम्बन्धसानीयमी पित्रवाक्यासिक्षीपितः।

चिन्तासवाय सहर्तीसतीवोदियसानसः॥

कि करोसिक गच्छामि कथं में दारसंग्रहः। चित्रं भवत् पिद्धया यो समान्युदयकारकः ॥

इति चिलायतस्त्रस्य मनिर्जाता सहात्रनः। तमनाराध्यास्थेनं ब्रह्मार्णं कसलोडनम् ॥

तता वर्षभ्रतं दियं नमस्तो स वैधनम्। दिइन्: मुचिरं कालं रुचिनियममास्थित: ।

ततः सन्दर्भवामास कचा सीक्षपितासदः। उनाच च प्रमहो । स्को ल्यासिन वाञ्चितम् ॥ ततीरको प्रसिप्धान्न अञ्चामं नगतः, प्रतिस् ।

पिह्नर्थावचनात्तेन यसुक्तसभावाञ्चितस्य प्रश्लो च। इ एचि विध श्रुत्वा तस्याभिवाञ्चि-तम् ।

प्रजामित ऋतं भविता स्रष्ट्या भवता प्रजा:॥ सङ्घा प्रचाः सुवान् विप्रसतुत्वादा क्रियास्तवाः। क्षचा इताधिकार्स्वं ततः (महिभवाधासि ॥ स वं यथोकं पिटिंभः कुरू दारपरियहम्। कामक्रमभभिधाय क्रियता पिल्पूजनम् ॥ ल एव गुष्टाः पितरः धदास्थन्ति तदेसितम्। पत्नों शुलांच सन्तुष्टाः कि न दवः पिनामन्ताः ॥ मार्ककेंग्डिय उवाचा इत्य्विचेत्तनं श्रुत्वा प्रक्षणं । व्यक्तन्तनः ।

स्कामः, प्रथते सूला भक्तिनभासको रुचि:॥" रचिल्लिक्षिलस्तीचं यथा,---क्षित्वाच । "नमञ्जेयद्वं पिळ्न् भक्त्या ये वसन्त्यधिरेनतम् ।

नदा विविक्ती युखिने चकार पिछतपेशाम् ।

तुराद च पिद्धन् विषः स्वीरेभिर्घाहतः।

द्विरिप दि नेर्धन्ते ये अ। है हु खर्बात्तरे:॥ नमस्त्रीर इं पिष्टत् स्त्रों ये नर्धन्ते सप्टविस:। याहिनेगोमधैभीता सक्तिसक्तिमभीप्सुभि: ॥ नसस्त्रेश्वर्षं प्रद्यम् स्वर्गे सिष्टाः सन्तर्पयन्ति यान्। श्राह्मेयु । हरी: मकलैक्य हारी र तुत्त में:॥ मधान्द्री। हं पिष्ट्रम् भक्ता (धे) र्खन्ते गुह्मकेंदिव ।

सक्तयत्वेन पाञ्च्द्रिकंहिमाळान्तिकी पराम्॥ भासी है पिछन् महीं रचीनी सुवि ये सदा। अद्विष्ठ भड्यामीयलांकपुष्टिप्रश्यितः ॥ नसखें व पिछन् विग्नेरकेनी भवि ये घरा। याञ्चिताकीश्रेणामाय प्राचापळघदाधिन: ।

दखी: आह्रोयनाष्ट्रारी स्त्रमी निर्द्शतक स्त्री । नमखेक्ट पित्रन् विधैने छिक्छ वधारिभि:।

समलपङ्गदिश्वीरुपि चिन्ताभोभिन्दरं चितत।" क्षेत्रं व व विषयोक्त स्वय व प्रदान ।

पितर खचु र्वेष प्रचारण

ो विवर्तेन्द्रवे

नमसी/इं पिट्न विश्वेरचीना/रखवासिभः।

ये संयतात्मार्स्नितं सन्तर्थनी समाधिनिः।

नसस्धे हं पिट्न आई राजन्यास्त्रपेयन्ति यात्।

ये पिषडदानेन सुदं प्रयानित खष्यन्तु तेरसम् विवरीक्ततीये ये खड़गमांसन सुरेरभी है.

क्रमोस्तिलेदीयमञ्जूरमेखा कालेम शाकिन सफ्किंदर्यो संधीणिनास्ते मुद्रमञ्ज थाना ।

कवान्यश्यक्ति च यान्यभीए।-

न्यतीव येषामसरार्चितानाम्। तेपान्त साम्निधासिहासुः पुष्प-

सन्वादिभोष्येषु मयाच्चतंत्रु ॥ हिंगे हिंगे वे प्रतिसञ्ज्ञते देशें।

सामापुच्या सुवि येवश्यासः ।

ये वह्यर (न्ते ∤स्युद्धे च पूज्या: अथान्त ते से पितरोक्ष त्रिस्।

पूच्या द्विजानां सुसुद्देन्द्रमाखें। ये चित्रियायाचा नवाकें वर्षाः।

सथा विश्वा के भरकावदासा

नीलीतिसाः मूद्रजनश्च य च ॥

तेशसन सम दुष्पतन वोधार

नसञ्चरण पित्रम् वैद्योरकंक सुवि वे सदा

तवाधिकीयेन व बान्त छप्ति सदा प्रक्रमा, प्रवातीक्षेत्र तेम्य. ! व देवपूर्व्यास्यतिहिष्टिनी-र्यानिक कथानि गुभा हुतानि । द्वप्राच ये स्तिक्षी अवन्ति ह्यान् नेशस्तिन् प्रयानीशस्ति तेभ्य: ६ रचांसि भूतान्यसुरांसधोदान् दिवाप्यनक्लिप्दि प्रकानाम्। खाद्याः सुरायाससरेभाष्ट्याः-क्तारवन्तु तेकस्थान् प्रवासीकस्थः तिभ्यः। श्चिष्टांसा वर्ष्टिवद आष्यमाः सोमपास्त्रयाः।

जन्तु ऋप्तिं आहे. किन् घितरकार्षिता सया ।

(बिब्बाला: पिरुमेखा: पाची रचन्तु मे या वर्ष्टियदः धान्तु याच्यां चे घिनदः स्थिताः ॥ नीचीमाच्यपाक्षप्रदृतीचीसपि सीमपाः। हेत्रखणमा एकंत् कथवालीक्ष्मभा । जीसून[पशाचिभ्यक्तधैतासुरदोषत: । वंतचाधिपक्षीयं यभी रची करोतु से ॥ यो विषयभुगाराध्यो धन्यो धर्मः; नवानतः। तदो भूतिकञ्जलिः विष्णी व गणा भव ॥ बाख: बख्यद: क्षत्री कल्प: कल्यतराश्रय: : यवाचितुरनषः एड्बिति समाः स्ट्वाः ॥ ो वरस्यो वरदस्तुरंखदः पुण्डिदस्तथा । विभागा वया श्राता सप्त चेंत्र ग्रामा: स्पृता:॥ इल्लिहासा महिनो महिमानाकाहावक:। ा पच तथेविते पिष्ट्रका पापनाणनाः। सी धनदकान्यो धर्मादीक्यो विश्वांतर; : रणा लयातं चैतत्तथा प्रथचनुरवम् ॥ चित्रत् विद्याया चैचांप्रमितिकं चम्रत्।

मार्जक्षेत्र **उदा**च । इन्सु स्तुवतस्तस्य तेजसी राशिक च्छिसः। देश्व सहभा गगनवाप्रिकारमः। कृत सुमद्यतिषाः समाच्छाता स्थितं जगत्। ुभ्याभवनि सला खित: स्तीविभरं वगी । र्भागाच स्तीना पिछ्णां रीप्रतेषधान्। खामि सहा तेथां ध्यानिनां दिवाचचुपाम् ॥ हीनाध नेतारी क्लमारीचमीसाथाः शियानाचार्याचे वात् नमस्यामि काम-

"रव तम्सुयनु बच्चनु च समीहितम्॥"

मार्केक्ट्रेयपुराणि रोच्चे सन्त्रकारे पिहस्तय:॥

(दीनाच नेतार: स्था(तम्हमसीस्तया। मखान्यहं नर्लान् पितृनप्सर्गवेषु च । बाको प्रहासाच वाय्पिनभसी तया। (पृथिकोच नधा नमस्यामि शताञ्जलि: । पति: व्यवस्थाय कोमाध वर्षणाय च । श्रीन्यः वया नमस्यामि असाञ्चासिः॥ । अधिन्यः समन्यस्त्रयाः लोगेष्ठ समस्र । भुवे नमस्यामि तस्यो योगचच्छे। विष्या । विश्वासी क्षेत्रम् विषया विषये

म्बाधस्या सरीव

भाग्रीशीसमय विश्व वत रत्त्रहोवत.। चे तुने जसि चे वायौ सोसस्यी किस्प्रीय:। ज्यात्व रूपिणचेव तथा प्रश्वसार प्रिणः। तेश्वीरुखिको बीमिन्दः विख्या बलमानसः। नमी नमी नमस्ते में प्रमीरन्तु खंदाशुजः ।

पिस्ट व द म्

क्रीमार्क्सक्षेत्र उवाच । इदं स्तृतास्त्रमस्तेन तेजसी मुनिमत्तमाः । निश्वक्रसुर्से विनशी भाषयन्ती दिश्री दश् ॥ भित्रेद्दिन्तु यत्तेष पुष्यमन्यानुवेधनम् । तञ्ज्ञितानथ स तान् दश्मी पुरतः स्थितान् ॥ घाकिपदा क्रियोक्ता पुत्रसेव खताञ्जाल:। वसस्तुम्यं नप्तस्तुभ्यमिलाञ्च एयगाइतः॥ तनः प्रमञ्जाः पितरस्तम् सुर्वनिसत्तमम् । वर् प्रणीकिति स तानुवाचाननवन्यरः ॥ साम्पुनं सर्वेकपृत्वसाहिष्टं अक्षमा सस । चीरके पत्नीमभी सामि बन्दा दिवा पनाय तीम्॥

पितर कचुः।

स्रदीव सञ्च: पञ्जी ते भविष्यति मगोरमा । तस्याच पुत्रो भविता अवनी स्रवितत्तम 🕍 भलकराधिपो धोमान लवाकेवोपवक्ति:। क्चे रोच्य इति खाति प्रयास्त्रीत जगन्त्रय । तस्य (पि वज्रवः पुत्रा सहायनप्राप्रमाः । भविष्यन्ति सञ्चातानः ए। यवीपरिपालकाः । वाच प्रभापनिर्भूता प्रजा: खप्ता चनुर्विधा: । चौराधिकारी बन्नै इस्तन: सिद्धियाचानि॥ क्षोचियानेन च नरी योठकांकी व्यक्ति भितातः। तस्य पुरा वर्ष भीगान् दास्त्रामी ज्ञानसुन्मम्। प्रारी राशे व्यक्ते श्वर्ये पुत्रपी चारियन्तति म् । प्रदास्त्रामी व बन्दे हो यक्षान्यद्शिवा व्हिनम् ॥ तसात् युग्यपतां लोकं वाञ्च् ह्वि: सनतं गरे: । पिद्धाचाच्यां हपि स्तयाः स्तोचेश मानवैः॥ थाहि च प्रदर्भ मन्त्रा अस्तर्पी विकरं स्वरम्। पिट्यिनि हिताबारणां सङ्घतां पुरतः स्थिताः॥ स्तोचश्रवणधंपीत्वा सन्धाने परे कते। भारताभिर खर्च याचे बहुविष्यसम् ॥ यदाप्रश्री चियं आई यदापुपद्दतं महेतृ ! अन्यायोपात्तवितेश यक्षित्रा क्रतसन्धया ॥ अधाहार्हेरपहतेरपहारेस्वा कतम् । व्यवस्थित्वयया स्मी विधिष्टीनस्थापि वा । च्यञ्जया वा पुरुपेई स्मामाश्चिख वा कतम् । खसार्व प्रीतये आहं तथाये तहुदीरणात् । यभैतन् पश्चते याहि कोचमकत्तुस्यावस्यः। **असामं** चायरे हिम्सम दादश्वाचिकी ॥ हैमन्ते हादशाध्यानि ष्टप्तिमेतत् प्रयन्छति । भिश्चिरे द्विमुखाय्यानि त्रप्तिं को विभिन्ने शुतम् ॥ वसनी मोज्यसमास्यये बाह्यकीशि। मीक्षी च बोड़ियों वेलते प्रतितं स्तिक (स्वाम् ॥ विकाणि च शति आहि स्रोक्तिशानेर साथित । वर्षासु छतिरसाक्षसच्या जायते रुचे ॥ म्रान्यविश्वम परितं भाववाचे प्रवस्ति

अध्यापनेवत् इववेदाधि मचदश्रान्दिशीम् । थियन यदेशीय (जांकातमेत(त्तकृति विद्वार) सनिधारं छति याहि समामानं भविष्यति। तकार्द्रतत्त्रवा छाडी विप्रामां भुद्रतां पुर । भावकीयं महासास असार्कत् तुष्टिकार्कम् ॥ इति सार्कार्क्डवपुरागि रौर्ख सन्यक्तरे पिष्ट स्तर्वश्व सार्कस्टिय ख्वाच।

"सनकास्तानदीमध्यान् यसुक्तस्यौ सकोकमा । प्रक्षीचा नाम तन्त्रज्ञी नत्रक्षीणे वरापारा । सः चौवाच सद्यासार्गक्षिं सुमधुराह्यसः ॥ प्रव्यवानना सुभुः प्रस्तीचा वे वशास्त्रहा । व्यतीवरूपिणी कचा सन्छना नपतांवर्। नाता ६२मपुर्तम पृथ्वरीम महासना ॥ तां एकाण सया इतां भार्थाप वस्वर्शिकी मृ मधुर्भः हाम्रातम्त्रखां यसुणस्यति ते सुन ॥

स्राक्षेद्धय उवाच। नविति नेन चापुका तस्त्राचीयादपुग्नतीम । उष्त्रहार् ततः सन्यां सालिनी नास नासनः बटाभ्य पुलिने तस्मिन् म सुनिम् निस्ताम ।। जयान पाणि विधिवत् समानायः महासुनीत् तस्यां वस्य सुनी जर्ज महावीय्यों सहामात । रोच्छोऽभवत् पितुर्नाचाः ख्यातीरःच वसुधातते ॥ तस्य मधन्तरं देवास्तया सप्तर्वयः य । तनयास मृपास्त्र ते सम्बक् कथिनास्त्रव॥ धर्मेटहिस्तयारीयां धनधान्यस्तीद्भव:। मुणां भवत्वसन्दिष्यमस्तिन् अन्वन्तरं युते ॥ पिरुक्तत्रे सथा शुला पिरुकाचित्रधा प्रसात्। सर्वान् काभागवाशीति तन्यसादावरी मुल 🍐 इति मार्केव्हेयपुरागी रीच्यमचन्तरं समाप्रसः। गासक् पर। ६० कथाये ३६० वमसि। ॥ ভবিব, সি. (रोचन इनि । ভব্+"হবিৰটি कुचिक्कटिम्यः किलच्।" उत्पाः ८। २८५। इति कित्या) सिरवस्त । इत्यागरिकीय। (रुच्+क्तः। श्रमिलयितः। यथा, महा भारते।५११००।१६। "सातर्वे कथिरचापि रुचितको वरी भवेत।' क्को, रुच्÷भावे क्तः । इच्छा। स्मिलाव।

यथा, महासारते । ३। ३६६ । ७८ । "वसाबेष्ट च्यामेकां क्चितं यदि ते । नव ॥") म्बिपलं, की. (म्बिजनकं पत्तम्:) व्यक्ता हिम्। ⊈ति राजनिष्युट: ‼ ग्लिंग्, क्यी, (रोचले इक्षि। रूच्⊣ "इक्षिमार

सदीति।" उषा०१। प्रः। इति किरया) न्द्रजनम्। कुङ्गमम्। जवङ्गम्। इति राच निर्घेस्ट:॥ (धुं, सेनजित्युच: । यथा, इरि वंभी। २०। २१। "पुत्ताः सेन्शितः चार्यक्रां स्वारी क्षेत्रमत्तमा ।

रुचिर: चैतकीतुःच महिमार्क्तरेव च ॥" / कचिरं, वि, (कच्+िकरम्।) क्षन्दरम्। इय मरः ॥ (यथा, चार्यस्यष्ट्राखाम् । १६० । " इस्रसित्रभूधहुवा तव पृथुना सी वर्तन रुचि

बार्पस त्रवा, क्रीक भिक्षर

अध्यक्षाच्यापन सभाका के

मिछम्। इत्यकादिकोष:॥

इलिसा, रूजी, (रोचनै इति। रुच्⊹ किरचा|

नतराय।) गोरोचनाः इति राज्ञनिचेत्दः त

भार्नीता; ॥")

(नयोदशाच्रहर्निविशेष:। याख कवागोदा-इस्मादिन छन्द: ग्रन्ट द्रष्ट्यभू ॥) र्वाचराञ्चनः, पं. (कविषः सन्दरीव्यवः।)

श्रोभाञ्जन:! इति राजनिषेखः; ा इच्हि(ष:, पुं, (उचिर: सुन्दरोऽषी यस्त्र ।)

राजविश्वेष: । स तु देवापे: श्वश्वर: । यया,---

"मर्गभूषाल्वलो कानां स्वक्तयं फ़ुक्त से बचा। क्चिराश्वसुतां भानतां देवापे लं ससुद्वस्तां"

इति काल्किपुराधः १८ अध्याय: ॥ भुन्दरघोटकथा।

हाच्य, नि, (यचनं द्रानि। न्च+"हचि∗

भाजभ्दां सिच्यन् : "उषा० १ । १०८ । इसि क्रिष्टन् ।) भिद्रवस्तु । इत्युषाहिकोधः ॥ (बद्धाः, ।

अनुभुति। १। ४६ । गुष्पनग्रा "सिक्टाकी वातला सान्द्रा क्चिथानल-

द्रिपनी ॥") अभिगेतम्। इति संदिप्तसारीयादिवृत्ति: ॥ (यया, इतिवंशी । २५१ (६० (

"न एथ्वीं कामये ऋन्स्रो दत्तुष्टीयस्क पहै-

स्य स्व क्रिक्षों से यही द्रावसत्तम । ॥") बन्नी फरी, (कचि⊹। छदिबादाहिति ठीघृ।)

क्ति:। यथाः। क्युक्ती ख्यय: समा:। इंग्रेकायंचं यहः॥

क्ष की, (रोचित इसि। यच + "राजस्यस्य-न्द्रषोद्धिति।" ३ । १ । ११८ । ५ ति काष्यस्योग

निपा(दलम् ।) भोवर्चलम् । इति राजनिष्ठेग्टः ॥ ्षा, पु, (कच्च +वयम ।) कतकहचाः । प्राृत्ति-

धान्यम्। इति राजनिषम्हः॥ प्रति:। इति

हेमचन्त्र:। ३११६। ॥ खुन्द्रं, (च । इळागर:॥ (कचिक्तर:। यथा,---

"१फ वर्णवारं रुष्यं सांमयुक्तवल प्रदम्। पित्तातरीयि अति है हिटाँ गुर्वनुनोमनम्॥"

इति वैद्यकराजधन्नमं द्रश्याखायाम् ॥) खकन्दः, रं, (क्ष्यः कर्ष्यः यस्य ।) सूरगः ।

इति शाजनिष्येत्हः ॥ जि, ल्ही ग्रामी अङ्गी इसि कविकस्परुगः॥

(तुदा०-पर०-सक्क - छानिद्धा) स्रो, क्यः। भू, रचित रोगो इन्द्रम्। ची. रीक्ता। इति दुगाद्(स: ॥

भि के हिंसे। इति कविक स्पड्म: 4 (चुरा०-परः सकः सेट।) क रोजयति। इति दुर्शाः

जि।, चरी, (सज्+ क्रिप्। पर्चेटाप्।) रोगः। भङ्गा इति नेहिनी। चे, १८॥ (पीड़ा।

वय अवस्थार्तिः 🗢 🖼 १ १८६ ।

"विपातात् तद **प्रकाशां प्र**हीरे

तवाति साद्रभ कभी खपीड समुदक्त ।") मेथी। इति हिमचलः। १। १८२। क्षरम्।

दति श्वाहिषेग्टः ॥ रवाकरं, सी, (रजारोगं करोगीता। स+

ट:।) क्रकेरक्रफलम्। इति प्रव्यक्तिकाः। रुजासरः, एुं, (क्जां अरोकीति : खनेट:।) याधि: । यथा । शाधिक्वाधी सत्रावह: । इति

हिसचलः(।२।२०६॥(वाधिकार्क, वि॥) रुजासह:. पुं, (रुजां सहते इति। सह+ खचः!) ষৰাস্ভা:। হুনি হাজৰিঘক্ত:।

स्ट, इ. स्पेप्रे । इति कविकलबहुस:॥ (भ्वा०- धर∙-

सक्त -सेट्।) पचलकरी। इ. इस्टात धर्न चौरेख। इति दुर्गालासः ॥ कट, ऋ उदीप्तिप्रतिष्ठळो:। इति कविकल्पद्रस:॥

(भ्वा०-ऋास्त्रा०-सक्त०-स्क्ष० च-सेट्।) ब्हें, व्यक्टन । इ. मीटते । प्रतिहात: श्रीकादिना

पालनं पुनर्श्वनकं वा । इति द्राहिसः ॥ रट, क रुपि। ब्रुती। इति अविकल्पह्मः।

(चरा॰-पर॰-व्यक्त॰-सेट्।) क, रौटयति॥ इति दुर्शादामः॥ कट[ध्]स्ती, (रुप्⊹किप्।)कोध:। इत्य-

भर: ।१।६।२६ । (यथा, भागवते । १।६७।३० । ["]स तुल्रका ऋषिरैं श्रे सतासुसुरमं क्या । विभिन्ने च्हन् धतुष्कोच्या विधाय पुरमायत: ॥")

रुट, उपचाते। इति कविकलपहुमः॥ (भ्या०-

पर∘-सक∘-सेट्।} रोडिस जोकं भोकः। द्ति द्यादास:। रुट, इ भवासम्बक्तियखोटी। इति कविकस्पर्मः॥

(भार०-गर्०-सम्बन्धकारण संद्रा) पश्चसखरी । द, रुक्द्रतेः आणसं अन्दोभावः। सीर्यं चीर्थम्। खोटः सोडमम्। इति दुर्गारासः ॥ ज्ञाल प्रधानीचातेः प्रति कविकरणहराः॥

उ, रोडने। प्रतीघात: प्रशिकादिना प्रतने पुनर्हेमन वा। इति दुर्गादासः॥ कडू,[य] स्त्री, (स्थ क्रुधि + किंग्≀) सद्।

(सा०-वात्स०-सक०-सेट।) छ, धरुहत्।

द्ति व्याकर्णम्॥ रुणफारा, च्यो, सुखनन्दो ह्या गौ:। इति भ्राव्द-

कराङः, पुं, कावन्मः । इति काटाधरः ॥ (क्लियाह-फॅल्न:। यथा, कथामरितागर । ६५ **।** ११ ।

निकत्तक्तत्ररणो नदां चिमोशस्य प्रचुभिः ।") र्रास्डका, स्वी, (रुस्ड: क्रायम्बीरस्थमेति । रुब्ड + डन्।) युद्धभूभि:। दार्पिक्डिका। विभृति:।

"तेन।रोध्य खार्ल एष्ट: स राष्ट्र: युर्वहोरम्बद्धातु ।

द्रिप्रस्ट्रकावली॥ इतं, क्षी (इ. + क्तः ।) प्रशूपक्षादीनां भ्रञ्दः। तत्वर्थाय:। वाशितम् ६। द्रत्यसर:। वासि-

तस् ३। इति शब्द्रहावली ॥ (यया, शिश्-माल्यकी । १३ । २५ । "चानुङ्क्षते धनधारि

त ह मोमायुक्तानि वेग्रदी।"

दर्ज घरुर रोहे। इ.स. क्विक अस्तर

(चहा०-पर०-छात्र०-सेट्।) रीदी ३ श्विमी चरम्। ल घ, शेहिति लोक: भ्रोकानः। इस चारदम् चारोदीत्। रोहिष्टमाकमात्मानधिनि

सर्हो । चाच्चानविशिष्टरीदमक्रियाचाट्यलात सक्तमेकवमिति जयमञ्जला। इति **द्रा**हिष ॥ सरयः, पुं, (शोधितीति। सङ्शोदने + "नदि विद्म्यां डिन्।^{ले} उत्था० ३। ३१६। धति

अप:। क्य हिन्।) बुकारः। इत्यगादिकीय ध प्रिय:। इति सिद्धान्तकोस्यासुणादिवृत्ति ॥ कदिनसम् भूकी (पीदनंकत्। व्यक्ति स्थादि

∫ बन्दने ∔ अध्य ⊹ डीप्। स्त्रार्धे कन् च ।) चुदच्चपविश्वेषः । तत्त्रकीयः । स्वक्तीयः २ सञ्जीवनी ३ भाव्यतस्या ८ रोमाचिका ५ महामांकी ६ चगपत्री ७ सुधासवी 🗢 । व्यन्या गुषाः। बटलम्। तिक्तवम्। उषालम्। दघः-यलम्। कसिरक्षित्तकप्यासमचनाण्विम्।

> "चगपयसमं पत्रं क्राप्यों व नथाछति!। ग्रीग्रिरे जलविन्द्रनां स्वक्तीति रुद्क्तिका।" द्(त राजगिर्घए ।

र्मायनलाच। चान्य खन्दगंबषाः,—

चारत गृथा: । "करम्की विद्वित्तदृष्ट्या प्रित्ताची स रसावनी ॥'

इति हाजवलम ॥ { श्रोदनश्री ने, बिना यथा,— "क्षरिचि षुष्णञ्जलिरेष तुभ्यं सुता मदीयास्तव पासनीया: ?

अतीय रक्षा नश्चित्रभूमी खिना भगं चदक्ती सक्द्र्य विद्वना ॥"

इति प्रसिद्धम् ॥) रुस्तिं, की, (क्ट्-+क्त:।) ब्रन्टनम्। इत्यमर ॥ तहित, चि ॥ (सथा, भहामार्ग । १०।३६। "र्कशकीटावपत्तितं चुतं म्यभिर्वेचितम् ।

रुद्तिकारधनक नं सार्ग रचनां विदु: ॥") रुष्टं, चि, (रुष्+क्तःः।) नदीधाकारादिना अलवेष्टनम्। तत्वयाय:। वेष्टितम्२ एक वितिस्ह संकैतिम् ४ चाहितस् ५। इटासर ॥

(बया, सेघदून । ३६ । "रुद्वालीके नर्पतिपर्धे स्क्राचिनेदीस्तभीभि:।') रहः, एं, (शेरवर्तति । रहू + सिन् + "शेह्रिंग शुक्ष।" खणा० २ । २२ : इति रक्। कीच

जुकः ।) व्यादिवयनवृत्तः । इति राजविद्युटः । फ़ि्द:।(बथा, महाभारते। ?६११७ iB६। "चित्रदक्षीरवासाच कदः सेनापतिर्विशः॥")। गर्यादेवनः विश्वेषः । इत्यममः । खर्यं श्वासा

कर्ति:। यथा उदाध का किस्तिये कम:। इति तिष्यादितसे पित्रप्जाप्रहाति:॥ ह च अखाय: क्रोधरूप: खरिकाचे भूमध्याच्यात:। तन स्द: भूतप्रेतिपश्चाचिः। वयमेवाने संहार कर्नाः इति भागदनम्॥ 🔻 🖟 स्त्रयेकादश्र-

मध∗ क्यि वाकी 8

रहरासानि यथा । अजः १ हजापान २ च इ-

त्रयन्त्री वसुर्व्हणस चाव्यक्री३प्यपराजित.।

वेबखतस्य साविची हरी रहारमे स्टनाः॥" इति जि≋्षास्:∥ ಈ ॥

अनेकधादिश्वभस्तरा रदक वीर्यवान्।

प्रश्चाप्याताजः पुत्री विक्षक्यो महातपः । इर्च स्टुस्पच जालक्षापराजितः।

त्वाक (पञ्च प्राम्भुक्ष क पद्रीरिवत स्तया।

ग्नाइग्रीते कथिता उदास्त्रिस्वनेश्वराः ॥" , दिन गारु है (अध्याय: ।

९ कि पुरायी लाष्ट्याने कत्तिवासाः । 🐐 🗈 व्यय-

अजिलपदास्त्रिको विक्तपाचीव्य रेवनः। र्य वहरूपथ त्रामकथ स्रोत्सर; **४**

विचा ख जयन ख पिराकी चापराजित:! ने एदा: सभाख्याना एकादम् गरीवरा: ॥

देवा मानसामान्य चिश्रुलवरधारियाम्। हियचत्रभौतिकान पुत्राच चिमा मता:॥

च्ह्र स्वास ये रचा प्रकृषित गणेश्वराः। चपौचासुन (स्वेत सुरभी गर्भसम्भवा: ॥"

प्रिति सात्यो । चाधाय:॥ 🕸 🛭

म्य जला(त्तर्यथा----

ाजा अद्यनास्तेषे तथः परमदुष्वरम्। चैद राष्ट्रसामस्य न किस्टित् सम्बर्भतः।

ो की वेश कार्तन दु:खातृ क्रीधी अजायस। [धानिष्ठस्थ नेजास्था प्रापतनस्युनिन्द्न:॥ क्टिक्टोश्युविन्द्रभ्यो भूता: प्रेतास्त्रदासवन् ।

ास्तानयवान् हद्वा त्रसात्मानमभिन्दन ॥ ा प्रायमयो रुदः प्राहरासीत् प्रभौमें लात्। क्सादिव्यसङ्कार्जा युगान्तद्वनीपनः a

ोद सखरं घोरं देवदेः; खयं शिदः। इमारं तहा असा मारोही रिखमाधन। दनाइत द्रश्चेवं जोकी ज्याप्ति मसिष्यचि॥

वान सप्तनामानि पत्री: प्रतांच प्राप्ततान। रनारि चैवासकाना दशौ जीकपितासहः। ग्र्यंसर्थेगानः प्रश्नाम्यतिरेव च।

सच्चीकी सन्दादेवस्तान नामानि सप्त वै॥

यों जलं मही विद्विश्वश्वापामेव च। ।चलो वरक्य**म**न्द्र इतिहा सरम्दर्भयः ॥ निश्च विषु वे रहाँ ध्यावित्त मतुनाधिय ! ामक्तहर्देवी ददानि प्रमा प्रमा र्वजा मधेवामा विक्षेत्रा च विद्या तथा। हा दिया च दीखा च रोहिशीति च

सिरस्था अजी सोहिताची मनीवदः। इ मार्गिश्य सन्तानी सुधसीयां सुताः

रिव की में १ अक्षाव ३ ।।

विक्षाचलपारचरा वयः,--"सहैव देवो भगवात् महादेवो न संध्यः।

सम्बन्धि कमपृयोजि विभिन्नं विष्युमी खरात्। मी हा हवेद विष्ठाहा ने यास्ति नरकं नराः॥ वैदानुवर्तिनं कदं द्वेव नारीयसन्तथा।

एकीमावित प्रायस्ति मुक्तिमाची भवन्ति है।" इति च मजैव १६ खध्यायः । 🕸 🛚

क्रक्षपेरे तस्त्रीयत्तिन्सस्त्रानभार्थादीनियथा, "मुकोप चततो ब्रह्स च्यलब्रिय हुनाग्रानः।

तनः कोषं खषुक्षेभ्यः जनमनाव्यसिखपि । विदार्थ परिवर्द्धना नियनुमुधचक्रमे ।

यक्षात्रिवन्यसानीयपि च कीपः परमेखिनः । भुवोक्तधादधोद्भतः क्यारो नीललोहिनः।

चातमाचः ज्ञमारोऽसौ ररोह भगवात् भवः । शक्षीवाच कर्य पुत्तरीदिषि त्यं महावल । तन्से ऋषत कामको सद्य: सम्पादयास्य इत्। रुव जन्म ।

नामानि कुरु मे ब्रह्मन् । स्थानानि च जगरु-शुरी।

पत्नीख देचि भमदम् ननः शान्तिभेदिव्यति ॥ ब्रह्मी दाचा

चानामि लां ६वटंत्रं पूर्वे दर्शवर असः। मळं कर्तुं सथाम् जातम्यं हि सर्वेश्वरेन्दरः ॥ जासमात्री शेदिवि लं तनी रूद दति स्टूस:।

मामान्यन्याचि ते देव विधास्त्रे प्रदेशा पुलाक त भरतध्यको सनुसैन्युरुषहेता सञ्चान् शिवः। भवः काली महिनसी वासरेवो धतवतः ॥ एतानि तब कामानि वे सहर्यन नरा भुदि।

तेषां सदेव कल्याणं करिव्यक्ति अञ्चासते ॥ स्यानानि च प्रवच्यामि तेतु वासी विधीयताम् ॥ दिन्धारमस्त्रहारोम वायुरमिनेलं मही। सपद्मन्य सर्थेष्य म्यानान्येतानि ते भव । भृतिर्धार्रस्कोमा च नियम सर्पिर्विकास्त्रका :

प्रावती स्त्रधा दीचा योधितस्तव सुन्द्री॥ षजाः स्टब सङ्भाग जगदेतम् प्रपूर्य । रत्यादिष्टः स मगवांग् ब्रह्मसा वीसनी जितः। ख्रवान् स प्रजा वज्ञीर्भृतप्रेतिप्रशासकान्। जुद्माखान् विक्रतानारान् भैरवान् भीम-

बहुन । वारयामास पुत्र लंगा स्ट्योरीटम्री: प्रजा: तयसा विद्यासाराध्य विदर्क यथानुसम्।

सान् इच्यातुतदा अच्छा जगदिदावकान्

इति ते याधिको राजन्। हतसर्गः प्रजापतः । यं मुलापि नरः सद्यो जलाद्भूतकतं भवन्॥" इति पादी खर्मखब्दै सहसर्गः = खधायः ११%।

"कथितस्समनः सर्गो अर्चस्तेश्यं महासुने। कवसर्वे प्रवच्छामि तन्त्री विश्वदन, प्रश्चा । कस्पादानावनसुद्धां सुतं प्रधायतस्ततः । पाइरासीत् प्रभोरके कुमारी दीवली विशः॥

बकारान्तरं यथा,---

बदद ने बसार सी। च प्रवंश द्वित्रवत्तम

कि करीकीति । वच्छा बदर्जप्रसुवाच वै≉ नतम धेष्टीति तं सीश्य प्रश्रुवाच यज्ञण्यात्म । कदर्ख देव नामासि मारोदीधे बेगापृहि । श्वप्तक्तः एनः सीव्य सप्तक्रवं। रशेट् वै। ततो ४ न्या विद्शैतकी सप्त वामानि स ग्रम् स्वानानि चैथामरानां एती: पुर्वास वे प्रभु भव ग्रार्वसर्वे ग्रानंतया पशुपति दिन्। भीयसुर्य महादेवस्वाच च वितासहः॥ चक्रे नस्मात्वधैतानि स्थानान्बेधां चक्राइस 🛭 स्थों चलं संसी वाह्नवीयुरकाश्रमेव च।

दीचिनो बाखाम: सीम दबीतास्तरद: ब्रमान सुबर्चना वर्षेबीमा सुकेशी चापरा श्रिव।। म्बाह्य दिश्वस्था दीचा रोहिकी च यथा स्योदीनां नरश्रेष्ठ एवादीनीसिभः सह।

पत्राः सहता महासाग नस्प्रवानि मे ऋगा। येवां स्तियस्तियः इदमापूरितं जगत्। प्रनिच्चरस्त्रथा सुक्षी लोचिताङ्गी मनीजव । खान्द: मर्गोरध्य मन्तानी बुधसाग्रजभाग सुता एवप्रकारकदीश्मी मती मार्थामविन्द्र ॥ इतकोपाच तत्याच सा मती खंकणवर्म्। हिमवद्दिता साभूकीनायां दिलसत्तमः।॥

उपयेमे पुनश्वीमामन्यां भगवान् भवः॥

देवी धाना विधानारी समो; खातिरख्यन । श्चिवक देवदेवस्य पत्नी नारायगस्य या॥' इति विचाएगारी १ स्योग च व्यधाय:। 🕸 । ("द्वितीयं हि युगे सर्वसक्तीधत्रतमास्थितम् । दिसं शहसवयं(वाससुरा अभिदृद्दुः,॥ नपोविष्टं शमीकर्तुन्तपोविष्टं सञ्चात्सनामः।

प्रयम् समर्थकापिला खन्ने दच: प्रजापति 🖫 पुनर्माहेश्वरं मार्व प्रवं द्य: प्रजापति:। प्रायो न कळाटामास प्रीत्यमान: सुरीर्ण । माशुपळ ऋची याच्य भ्रीयाचा हुनयच या ।

यज्ञसिडिसननाभिर्द्यं नर्श्वय च रयवान्॥ च्ययोत्तीर्धनसो देवी बुद्धाः दत्तव्यत्तिकसम्। क्दो रोड पुरस्कृत भावमालविद्यालन । खद्दा चलाडे चर्चुर्दे दम्ब् (शारस्मान् प्रस् । कार्यकोधान्तिसन्तप्रसन्दन् ग्रन्ताग्रन् । सतो धन्न: स विध्वको व्यचिताच दिवीक्षम ।

दाइयया परीतास भान्ता भूतमवा दिशः। इति चरके चिक्तसारधाने ऋतीयेऽधाये॥) र्द्रशीता वराच्छपुराची दशच्या॥ 📲 ॥ (विम कर्मा पुलिविशिष:।, बाधा, विल्लापुराधि। १ १4 १ १२६।

"तस्य पुत्रासनुचलारक्तशंनामानि मे प्रया व्यजैकपारिकाभखना बद्रवा बुहिमान्॥") खनाभाषातः, कविविष्टेषः। य च विदादिलान पुत्तः सावविकासप्रमेताः कविषयं सावस्थि

पुष्तस्य भावसिंहमहीपर्तः समये नभू^त ष च भावांमं हराष्ट्रीपति वंत्रैसानजयपुरम्हा राजका मोकार पूर्वपुरुष । तथा च भार मिवासी १५३ -- ५१६

^लकानापदेश विनिदेश विरुक्त नुश्चि

श्रीभावशिष्ट्रनर्भिष्ट्रनियोगयोगात् । सम्पादिती विविधसावविकासभाजी

भौत्वी स्टब्स् भवतु भावविलास रहा: 8 सहरानां भस्त्रेण रुदेख यांचता गुर्के:।

करेट स्था स्रोक्तमा वैयं के बान कुरुत स्थियम् ॥ िञ्जाविनासपुत्रस्य व्यायवाचस्यनेरियम् ।

काव्याखोपविद्यवानां सुरं निर्मरातु निस्मिति:॥") हक्तवच, क्री, (खदस्य कवचम् ।) श्रिषनाम-

सम्होन सर्वाङ्गरचक्रम्। यथा,---"वच्यामि रुदक्षवचभातं प्रायस्य रुख्यम्।

अहोराचं महादेव रचार्घं देवनिक्तितम्॥ 🕉 रही सामधन: पातु एष्टन: पातु श्ङूर: ।

कप्रदर्भ दक्षि से सानुवासमार्थे नथा इर: 🛚 शिव शिरो में च पातुललाटे नीललोहित:। नवयोक्षासकः पानु भुक्ति पातु सहैन्तरः ॥

कर्णयोगीसिकायाच जिज्ञायां भ्रम्र्ययः । श्रीमण्डस्य गर्न पातु वाङी: पातु पिकावपृत्र ॥

चृत्य मे मचादेव ईश्वरम्तु तथोदरम्। नाभी कृषी करिस्थाने पात् सर्वे प्रजापति:॥ करू जाव सहादेव: पादी पातु सहेखर:।

सर्व रचत् भृतेम्: सर्वमानाणि यत्नत.॥ परशुं क्लाख्टाक्ने विधास्त्रं शीदसेव च । रमकाराय देवेश् रुव मां का दीचर: 1

र्चार्था अहर्पाद्रास्थी रोगश्रीकार्याचेत्र च। पापभ्यो नर्केभ्यच्य ऋष्टि सां भक्तवस्थल ॥

जन्म न्टब्र्जिंग बाधि: काम: कोष: प्रमी

नोममोहमदाखापि व्यवन्तु सुवनेष्ट । त्व स्थित्वं स्थितचे व त्वं बुद्धिन्वं प्रायणः। कांधेन गनना वाचाल थि भक्ति इंदिस्तु से ॥ इबेनहुद्रक्षच्चं पटनः पापनाशानम् ।

महाद्वप्रवादन दुर्धास:परिक्षीर्भितम् ॥ न तस्य यापनियोशिना भयं तस्य न विद्याने । प्राप्ते ति सुखमारोक्तं पुरसमातः प्रवन्तनम् ॥

पूचार्थी कमते पुर्छ प्रनार्थी समते घनस्। विद्यार्थी क्रमत दियां मीचार्थी मीचमाप्र-

दहे नेटं हृदि भस्य भावकलो अदेतरः। सुच्यस सर्व्वपापभी स्टब्लोवं स गच्छति ॥" दान स्क्रम्दगुरामें उद्रक्षणां सभाप्रम्। इति

दम्य , प्, (रुद्धः सयाः ।) झित्रपार्षद्सम्बद्धः ।

"अध्ये सद्दर्शासानी जटाचन्द्राह्मस्टिनाः।।

देवेन्द्रस्य नियोगेन वर्तन्त्रे चिदितं चदा ॥ येवा संख्याचे कको (उस्ते सर्वे नलदत्तराः)।

युक्तं कि हि सदा मेवी ऋर्म्य सत्तर्ग गणाः॥ विस्तर्थन्त च पापिष्ठान् धर्मिष्ठान् पालयन्ति

चनुरक्षान्त सवतं स्वयाम्बन्तवान् । विक्रीय सत्तत सन्ति गोनिनी

घट श्रियात कोटवसेय सरस्य सकता गरूर । वश्हमसम्बद्धार्थे जिनाय जगनी तथा।

ग्रहरुखाण सेवाये समुखद्वा इमे ग्रणाः ॥" इति काकिकापुर्शिष्ट, चरधाय:॥

रुद्रचण्डी, फी. (रुद्राचण्डीः।) रुद्रधासकीक्त देवीसाइतस्यम्।यया। "ऋम्यः चण्डिका-

महासलस्य सहार्द ऋषिरतुष्पृ हन्द-चिक्ति हेवता रुप्तच की जर्ग विनियोग:। 🕉

नमञ्जिक्ताची। श्रीभक्षर उदाच ।

पिक्डिको सुद्ये न्यस्य स्तर्गयः करोत्यपि । स्थनन्तपत्रमाष्ट्रीति दंदि चक्डीप्रमाहतः ॥

रविवारे यहा चर्णी पठेहाग्रसम्मनाम्। नवाहित्यानं तस्य जायते नाच संध्य: h

सीमवारे यहा चढ़ी पठेदयस्तु समाहित:। सहसारिक्तपारस्य पर्व जानी हि सुबते ॥

कुत्रवारे जगड़ाचि पठेट्यासक्सम्मताम्। श्वताष्ट्रतिपर्सं नम्य बुधे सद्यापनं भवत्॥

गुरी यदि सञ्चामाथे लच्चयुक्समानं ध्वस् । शुक्ते देवि काम हाक्ति च गडी पार्टन शहादि॥ चेयं नुकापलं दुमें यदि चर्की समाहित:। प्रनिवारे जगहानि को बार्यत्तिषतं ध्वम् ॥

चातएव जगदार्जी यक चल्डी समध्यसेत्। च अर्थक्ष द्वातार्थक राजराचाधियो भवेत्॥ अपरोग्धं विजयं सौस्यं वस्त्रस्त्रप्रवासकम् ।

यत्र विष्णुविधार्चिय जायते नाच संप्र्यः ॥ धर्म सान्धं धवालक्ष वस्त्रस्त्रविभूषितस्। चडीसः रसमाचेस कुर्मात् सर्वे मध्यरि । ॐ मोरचडी महाचडी च खसु छ विस्थिती।

चकायला सङ्ग्राया सङ्गदेवविभूषिता॥ चतुर्वेक्षा इत्याप पाठ:। रक्तरकार बरारोहा अहासुर्विमधिनी। तारियी जननी दुर्शाचिक्य का चयडविक्रमा। मुद्धकाली चमहाची चकी च यामनोद्धवा।

(भ्रवा घोरा कत्रचळी सच्छ्राकसूबिता। काचूवी परमा क्षया महाचिपुरसुन्दरी।। विदा कीपरसा विदा चकी न वैरसर्हिंगी।

प्रसारतानवर सिनी देवी घोर चण्डी, संघानका ॥

टुर्गे दुर्गा ग्रिया घोरा चग्र≅ क्ली प्रचिक्तका ॥ सहिमी दासा देदी सैरवी चण्डविकमा। प्रमधिशृषिता क्षणा चामुखा सुख्महिं नी ॥ र्णवर्हा चळवर्हा रणराभवरप्रदा।

हारिको भद्रकाली च शिदा चौरा भयानका । विधाप्रिया सन्ध्भाषा बन्दरोपग्रहोद्भवः । मञ्जला जनकी एको सहामुद्धा सबसूरी। विभवा भैरदी विदा चानिरूपा मनोप्ररा।

क्षणा निदा चुधा माधा प्रसिन्ध्या मनी हरा। तस्त्रे देवी नमसस्ये सवास्त्रेगा संस्थिता। प्रायप्रिया जातिमाया निदारूपा महेचरी।

या देवी सर्वभृतिष्ठ सर्वस्पेया मंभ्यिता।

नमक्कि वयकको नमकको नमी नम । रतां दकी जमहानी

इट्ट्रच

नान्यस् पाटको देवी यहने बच्चका सनेता। नारदः पाठवासीय कैलासे बन्धापिते। वैषु खडे जन्म लोकि च इवराज्य रे छा व ॥

य; ऋगोति धरायाच सुचति मर्श्वपानकी । बस्याच्याच्योक्याची वधी द्वयानकम्।

तन् पन्ने पातकौ दुर्गी सात्रगीसनपातकम । खभगमनपायच्च थन् कल्यासमानकम्॥

सुनव्योगमनश्चेव यन् यन् पार्व प्रशासने । परदार सर्वं भागं ततृष्यगादिव नप्रयति॥ जमालकानिरान् पापान् गुरुह्यास्यातकान सुख्ये सुख्यते देवि गुरुपक्षीष्ठ सङ्गार्ग ।

भनसा वचसर पापं वय पापं ब्रक्ता हिंसने । सिव्यायाचीव वन पार्ष तन् पार्ष भग्नति च गाह व्यवर्षं पटनचींव यः ऋरोति धरानले ।

म धन्य क्ष जतार्थे च राजराजाधियो भवत्॥ यः करिष्यक्षवद्यां ये रुद्रयासन चरिष्ठकाम । पापेरेते: समायुक्तो शैरवं नरकं बज्जन ।

व्ययहाँ से प्रक्रवंग्ति ते च पानिकानी नरा

रोर्परऋञ्चा कसिकुर्द्धं सक्तसः वे ा शुक्रस्य फुर्ल्डकीरर्ताय। नितते याचिरेसायै त्ततः (प्रकारीः मार्डे विष्ठाचा जापते समि । फ्टग देवि सहासाचे पर्छन च वर्डी फ्टगोत्याप

भयायाचि यत् पुरसं काइसा विकेश्वर्यनः। प्रवागे संख्याचीय हरिदारे हरेग्र है। तुला पुष्पं समेहीय मर्ख हुँगी प्राप्त रसे॥ चिगयायां चिकाक्यां ने यस पुगर्य क्रयु प्रिये

तच पुरस्यंतच पुरस्यंतच पुरस्यंत संभूय । भगानी च भवानी च भवानी खुळते बुधै । भकारस्तु भकारस्तु भकारः केवलः श्रिंदः ॥ वानी चैत जगहाची वरारोदि भकारक ३

प्रेतदर्वि विश्वीधि भकार: प्रेतदर सदा । चारोग्यच क्यं दु:खनाधनं सुखयईनम् । धनं वृत्तं जयारोग्यं कुछं गलिदनाग्रवाम् ॥ खड़ीष्ट्ररीमाञ्चित ब्ह्ररीमाहि पार्वतः। सर्वं मर्वं जगञ्जानि महामाये प्रिवे रमे 🛭

चाडे चाडे महाघीरे चरिड के शाधिनाशितः सम्हे दिने सहिद्यानि विशेषपानदायिनी । सर्वदु:स्वात् प्रसुचित भक्त्या चवहीं अक्ष्णेति य वाक्षणो चिनवारी च पठे विषयसामस्य ॥ मञ्ज मञ्जू भीये मदले जयमञ्जू ।

भवेडि पुक्र गैचादिककादामाहिशिर्यंतः॥ मखद्रान्य निधने काची दिखीणमाप्रधात । सहादानीद्भवं पुर्धं तुलाहिरण्यके थया । चरहीयवसमाचेस वैद्यादनाचार्योशीम स निक्षाणग्रेति देवेशि महासम्बद्धवनं दि तत ।

सर्वन विजयं यहित अवगादग्रह्दीमत' । सुचते सर्वपायेभ्यो गाजराजाधियो भवेत । महाचयते हिवा घोरा भवानकतरप्रहाः जाजी च कमला विदार महोरगविसहिनी ॥ गुन्धच की घोर न गडी चली चली क्या इर्ल भा

वेदावं दुर्बमा चक्की स्टब्स्मवस्थान्। का महादेशिका रावनभरिगी

तीवपूर्वा सहन्तर मेचर वस्त्रसहर स्ट मेहिकी।

निकुर्: पार्धिवा देवि सिद्धार्थे च बरावन १=

कत्रकृष्टिका समित्ता अनुस्त्रसमिव**ि**ष्टिया ॥ स्टमचा सदा भिला सृत्यस्थसङ्गा। सध्यभागा सहारामा धालावा धररवदा । वस्त्रहा सकिहा राज्यप्रदाविषयवद्विता । मालदा सर्वदा चर्छी सञ्चाविषद्वाशिगी॥ इसाच चर्ही पत्ते मनुष्य: प्रश्नोति भक्तग्रापरमाग्रिक्सा। चन्हीं धरण्यामितपुर्ययुक्तः पटेच गर्व्हहरमन्दरं सुमम्॥ बहुबद्धनोर्थान् दुर्गे करीति धरणोवने । रुद्रचर्ण्डीप्रमार्थेक किंग सिधाति सूतले॥ रद्रश्रीया रद्रस्टमा रहासी यहवस्त्रमाः रुद्रभक्त (रहरूपा रुद्रभूषासमित्ता । प्रिवच्खी महार्क्ता (श्वप्रीतिमखान्विता। भेरवी परभा विद्या महाविद्या च योडणी ॥ मन्दरी परमा विद्या सह। त्रिपरसन्दरी । मृज्यकाली भदकाकी सन्दाकालदिमहिनी a नधाः श्रधास्त्रस्या सः अनती सीचनारिकी। ग्रातिनन्द्रा सम्बाज्ञ्या सर्वेसङ्गलद्यिनी । शेरचर्छी भीमरूपा शीम। देवी मनोहरा। प्रत्या वज्ञका चिह्निस्थिका सर्वेदा प्रवर्ध श्चित्रस्या कीर्त्तिरूपा बुद्धिरूपा मनोस्या। दक्षाप्रिया भक्षपुच्या योगिन्त्रेर्पि सेविसा ॥ यानका अधासत्या देवी भयविनामिनी। । खिला प्रक्तिहस्ताच कौ मादी सर्वकासदा। राची च पराइस्ट रन्त्राकी भ्रतपृत्रिता। (हेन्डरी म**र्**पास्य सहिद्धस्यभूषिता ॥ [सुरका कारसिंही च शुसंहश्चुनाशिकी। अग्रम्प्रमानी सर्वारीग्यमहायिनी ॥ र दु:खं भयं किस्तिन् पटनात् श्रवणास्कानः । न सर्व सहिद्यामि सर्थ सर्थ वदान्यहम्॥ ्रशीलां नेय दोतां नेत्र दु:खंसवन्तया। रोग्धं भङ्गलं निर्द्धं करोति प्रमसङ्ग्रनम् ॥ धावि वरारोचे अवीसि वळतत्त्रमः। रत्ता व न दातवं समा प्राकाषिकं प्रसम् ॥ भक्ताय प्राप्ताय प्रिविधिष्रियाय च । ा बाहाचिद्देशिय सर्वा सर्वा न संप्राय:॥ न्तपानसाप्तीति दिव्यवदीप्रसादतः। ामेधवाचपेयरा नस्यप्रतिव वै। ा ख्युः पितरो दैवास्तथा च सर्वदेवनाः ॥ वा खास्यीचानं रुद्रयामनपुस्तवम् । मचर्षं चार्नं यः, करोति नराधमः, ॥ स्व मद्रिप्राणि किं वस्त्रे नव सन्निधी 🛭 निराधिक खब्डी पठनी व्हावकात जन:। मचौति वाक्येन मुक्तिमाहोति दुलैशाम्।" भी रहवासके हरमीरी लंबाई रहवासक-पुं, (सदान् चान दति। जन्+सः।) इ:। इति राजनिर्धेग्ट:। (गुकार्योऽस्य इग्रन्दे विद्ये**शः**, ॥) ्की, (रहस्य भटेंब।) ततावियोधः ॥ रिया रोही घटा १ वहा 8 बील्य १

सुसब्धा इ. सुप्रका क चना प्रेचरी ८ ६५ लता १० सुपद्रार्थ सुग्रसप्टा १२ सुर्गः १३ भूकिका १८ पचवर्ती १५ जटावर्ती १६ सद्रामी १७ नेचपुष्करा १८ सहालटा १८ जटार्दा२०। खसा गुगाः। कट्रस्लम्। भामकासञ्ज्ञीसभूतर्चीनाशिख्य । इ∖जनिवेस्ट:॥ क्द्रपत्नी, स्ती. (क्द्रस्य पत्नी ।) दुर्गा । इत्युक्तादिन कींद:॥ (यथा, सहाभारते। ३। ८३। ९५८। "सानिधां तच राजेन्द्र रुद्रमत्नशा कुरूदङ्। चाभिगम्ब च तां देवीं न दुर्गतिसदाप्रधार ॥")। च्यनसरे। इति द्वसालाः। रद्रप्रया, स्त्री, (रदस्य प्रया।) हरीतकी। इति शब्दरकावर्तः ॥ पाञ्चेशी च । उद्रभृ:, की, (रुद्रक्ष भृ: शापम् ।) ऋषानम् । द्रिकि चित्र क रहविश्वात:, स्त्री, (रहदेवताका विश्वात:।) प्रभ-प्राहिषश्चिषशैन्तर्गतश्चिम्बिम्बिस्यान्य नामानि फलानि च यथा,---"चाद्या तु विभ्रतिप्रंचिर हितीया वैद्यावी हरीया रहरेज्या श्रेष्ठा मधाधमा भवेत ॥ ल्लाधान्यानि पीचार्न्तन्त्रीयी वर्षति दासवं:। सबके पीडिया: सर्वा: प्रजास सुरवस्थित ॥१॥ जायनो सर्वयाखानि सुभिन्नं निरापद्मग्री। भी खड़ हिभी वेडा जा का लिके च सभी वर्टन ॥०॥ सुभिन्नं ज्ञिमभारीस्यं सुखन्द निरुपद्रवम् । पास्यहरिभेवदाचा सौन्वे सोलां प्रकीशितम् ॥६॥ तीयपूर्ण भवेच्छेघी वर्षते च हिने हिने । निक्पद्रवाच्य राजाव: सर्वमाधार्या पिये १८% वासवी वर्षति देशि देशे चाखकामण्डले । चहिन्छने भाग्यभुनी विरोधी कविनाधात्।।५। च्यसिसूतं चगत् मर्ज क्रीश्रेष्ट्रविदे: पिघे। मारुतीः मजदार्च्य परिवारिश्य ग्रीमने ॥॥॥ निष्यत्तिः, सर्वेश्वस्थानां सुभिन्तं भवति प्रिये। प्रमाधिन जर्जाहारी जलदी मीदते प्रचा 🖘 नियातिः, सर्वभूखानां सर्वभूखमहार्वता । ष्ट्रतं तेलसमं याति च्यानम्दे अभ्दिनी प्रचा ॥≃॥ को द्रवा: भा लिसुहास्त्र भी खन्ते वस्व (र्थान । सन्देरिधानिधान्यानि एक्सिसे निख्रा प्रजा ॥८॥ दुर्भित्तं भागते घोरं धान्यौषधप्रयीचनम्। व्यनको च समारक्षानं नाच कार्था विचार्यातर्थ। देशभद्गीय्य दुर्भियां समामान् कथवास्यद्रम् । पिक्षे चारपदार्श्व दुर्भेसं नक्षेदात्रहे ॥११॥ गोम हियो विनद्यन्ति ये चान्धे नटन संवा:। वासको वर्धते देवि प्रास्त्राच नांच च। थते ॥ तिलसर्वेषमाधादिकार्यामानां महार्धता। गोमहिष्य: सुवर्णानि कांखतामात्रप्रवत: ॥ तत् सर्वे देवि विजीध क्षतेचो धान्यस्थ्यः । तिच धान्येन जोकोर्यं निस्त्रिष्यति दृष्टिनम् । पार्थिवा मोनका दोनाः कामप्रके प्रणी-

धाल्यताथा धनार्थय कीटनाः प्रयक्षाः स्ट्रता विकडा. पार्थिवा दंवि शौद्रे वर्षे वरानम २६ दुर्भिन्तं मध्यमं पीक्षं यवसारी गवक्ती। भवेदी मधासा दृष्टिद् सन्ती समुपस्थिते ॥ १५ ॥ श्वभिनं जायतं लोकः सब्बेपद्रव्यक्ति । प्राणिनौजायन इच्ची दुन्द्रभी परवॉर्णन ॥१६ मचिषोगोचिर्गयादितास्त्रकांस्यायज्ञेष्ठतः ल मुर्क्त देवि विकॉय कर्मधो धःन्यस्थ्य ॥ रक्ती संबक्षार देवि कर बुद्धिन राधिण:। भानवाः जारचेशास्त्र संयामे न जयो भवेत ॥१६ द्भिनं सर्गं रोगी धान्धी पधिनिधी चन्या। पापरीयो भवर्द्ध रक्तार्ख्यामरबन्दित । १८ शोशी मर्बदुर्भिचं विविधीयनवाकुलम् कोधि तु विषमं सर्वे समाखानं इर्धिय ॥१६ मेरिनी चनते इदि बर्बभूतं चराचरम। देशभड़ व दर्भिचं चये चंचीयत प्रजा। सारार्धे मालव देशे दिस्त की हमें तथा। द्भिनं नायतं घोरं चायं संवत्सरे विये । वीसुदीचनैनकी ख यसुगानको दातही। विक्यायां सेन्यवं चीच विश्वकृति न संभूय ॥ सिंहली मनदंश्य कालक्षरं नथेद का। च वे चाथ चित्र स∜वास्थि नान्यधा वर्व (शंद्र ॥' २ इति च्योतिसालम्। रुद्रशीमा, रही, (रुद्रस्य वीमा।) वीमाया यथा,--"दखः खाद्रदरीणाया मृटीकादप्रसम्बतः। भनरङ्गुडायभिवं मुधिरं तस्य भौर्षितस् । दण्डक्योभश्रती श्रीयं कीक्षिमं उर्कदवम्। ययात संबर्क पाच छ्चीलत(प्रारी भवत। रख्य वेष्टर्भ शाई प्रवासुलामधीदितस्। तिकाता लखरी तस्याः कच्या सुन्दराजित कञ्जमा रुद्रदीलाया स्त्रिप्रा: परिकीर्तिन । जहें शिरसि दातथा लोक्ष्यको समन्ति।। म्हलतन्त्री तदुपरि सन्धा जी ही मतः परमः। दिखिंगे प्रिरमि खखीत् सुतिनकी हुयं क्रमात । र्वन्तु क्युमं सच दौकादग्र गिवेश्यन्। हाङ्कलोचन्द्रशिरोठङ्गरसाचन् पार्थं अम् ॥ सप्ताङ्कारनारं सस्यात्तकम्बद्धा विदेशस्य । छत्यं नतस्रमुख्यिष्ट्यून्यान्तरमास्त्रिपेत् । चाडादशाहुलशुक्तं चक्र वे चारामक्त्रम्। दण्ड समुद्रवं कान्तं वर्त्तुलं तुम्बयुग्यकम्। प्योत्तर्थे किचिद्धिकामकायच प्रशास्त्रते। चाडांबुबानारं पञ्चाचुकारं स्थापदेर्बुध ॥ दण्डएक रन्युमेसं खापयीच समन्ततः।

जांचाङ्करा•नुकर्मयं वर्नुकं पङ्गकाश्चरति ॥

राह्यसर्व गुर्ख लिखान् विश्वस्ये निवेप्योत ।

तन्तोष्टगीरसम्बद्धाः दण्डरन्युकम्।

(कृपि" । १२ ।

स्तन्परायां मोलिन्यां वेषस्नाह्याः नियन ॥

सर्गास्त्रते तु तबेव दर्भावास्त्रव्यान्त्रकाम् ।

वानच धामवेत् पूर्णी मोटमीच प्रापे, प्रापे

बलकः, क्षी, , कदं तला,र्यम् अवस्त स्ते स्ति

सः + क्रिप्।) यकास्त्रापुत्रजननी । यथा,---

"विख्य दर्देश्रपुष्मा खाईकाधिका तुरुहस्र; ⊮"

व वापदेति कसार्व तको यक्तिशारहः । चास्त्रास्त्र राहे हो साथ स्थापिकाः पूर्व्यक्रियाः तासा छहत्तरा चारौ दण चुता: प्रकीतिता: ॥ श्वास नारवाहिच स्तिल्लि पहिकोपरि। वितालसावपहिकाङ्करीचात्रस्य गर्भकः । भावत सुन्धस्त कर्तयो यथा दख्डे स्थिरी भवेतः। भ्रद्रबद्ध च सिक्यस्य योगिन सुटर्शकता ॥ हरूनीनाच प्राशीयां खमनोश्यं तलक्रमात्। श्वास्त सर्वावयवै: कथितान्त्राङ्गला बुधै: ॥ स्थाप्य दरङस्य ता: एक यथाराजस्तरं पुन: । सर्गस्य च सिक्षथस्य योगिन सुहर्हेकता: I सर्वार्था नी इक्तिया भस्तके स्य: सुयन्त्रिता: (इसाडुलोचाः चुनाः ख्राति शारीविनिर्णयः। कद दिनिस्मिता रहदीयाः जनसनी हरा।

मखां शिचा तु कर्षया दाचिगायोपदेशत:॥"

इति सङ्गीतनारायण:ा हदसर्ग, पुं, (रदक्ततः सर्गः ।) रुदकर्मृकस्टरिः । "इहारी रहममें लंग्राण पार्चियवत्तम !। रश्वदेशहसाणि तमकौर्ला.महरज्वे ॥ प्रतिबुद्धी यदा सदस्तदा चीवोँ सजावनाम्। इष्ट्रा प्रास्तवनी रम्बा सनुष्यपगुर्मकृत्वाम् ॥ मुक्राव च सदा प्राव्यावृत्तिचौ द्वासद्यानि । आश्रमे बञ्चनाची बेधीमधी एवि की तितान् । तन मुखा सक्षातेचा. नर्वचः पर्येच्यः । चुकीय सभ्दर्भ देवी वाययर्षेद्रस्वाच ह ॥ भाइ पूर्वनु कथिना स्टप्टः धर्वाह्मना विभुः । प्रभा: खनम्बेति तदा वाक्यमेतत्त्रथीत्सवान् ॥ इदानों केन तथ् कर्मस् द्वातं रूप् प्रादित्र सम्। स्यमुका स्टर्शकोषासनाट् परमेश्वरः । तस्य ता ददती ज्यालाः, श्रीचेश्यो गियंयुक्तवा। तच भूतानि चेताला उच्छूदाः प्रेनप्तया ॥ कृषाग्डा यातुधानाच सक्त्रीपञ्चतिनावनाः। **उ**त्तस्यः 'को टिश्स्त्रच न्द्रन(प्रहर्गापुना: ३^० प्ति वर । हपुरायम् ॥

ह्दरावर्थिः, पुंदादशी भेतुः । अखिन् मन्त्रकार ह्यामार्खाभ्यतार:। ऋत्यामा एक:। एरि-तादयी देवा:। लघोसन्।।दय: समध्य:। ईय-बहुषदेवादयी सनुपुत्रा सविष्यन्ति। इति श्रीभागवलसतस् ॥ ऋषि धः । "हाइण् रहपुत्रस्य प्राप्ते मन्दन्तरे मने):। सावस्थी खास्य ये देवा मृत्रयस्य प्रम्मुव्य नात् ॥ सुक्तमांख: सुम्दसी ऋरिती रोधितस्या। सुराषाच सुराक्षत्र पञ्चेत दशका मखा: ॥ चि प्रकारा भविष्यान्त स्क्रीकास्त्रीको गण,। तैथासिन्द्रो हि विक्रियो क्टस्यामा भहादल. । चर्चीरन्द्रगुरीयैनः सप्तर्शनिप से प्रवाह । व्विन्तपन्दी सुत्रपाकापीकार्णकापीनिक्षः । नगोर्तिक्तचैवान्यः मग्नमस्त तमोध्तिः । देववान् वाभदेवस देवधेको विद्राधः ।

इति शब्द्रकावणी॥ रवाकी इ:, पुं, (रहस्य खाक्री डा देवनं यव :) म्सभानम् । इति चिकाणङ्ग्रीयः ॥ रदाचं, की, (रदस्य अपि कार्णवेनास्य-स्वेति। स्वरंत्राहिलाइच्।) खनामस्यात-हिचारीनम्। तस्य म्युललं प्रश्चात्वच् यथा,---"ददाचं शिवलिङ्गच स्पर्कं स्पृतं विशिष्टाते। भावयामी गामेद्द सन्ताः सन्ती विशिष्यते॥" इति सेरुतको ८ प्रकाधः;॥ नदाचः, पुं, खनामखात्रकाः । तस्यायः । हगा-मेन: २ ध्यमर: ३ पृष्यचासर: ३। इति प्रव्द-रवादलीं। तस्य पलपये।य: प्रिवासम् १ सर्पात्रम् २ भूतनाधारसृ ३ पावनसृ ३ पील-कण्डाचम् ५ इराचम् ६ शिवशियम् ६। चास्य गुगा.। चाचलम्। उद्यालम्। वात-समिश्रिं। श्रिंभूमयह विवन श्रित्वम् । लक्ष। इति र(जनिषेग्ट:॥ भ्रिवपूजायां चास्य माकाधार्कसावस्थकम्। यधाः, लिङ्गपुर्खोः। "विना भस्तविपृग्डेम विना रुद्राचमालया। पूजियोऽपि सहाईदी र खात्तस्य मलप्रदः॥" मर्म्यात्पत्तियेथा । संबद्धरप्रदीर्घ । "चिपुरस्य वर्षे काले वहस्थान्त्रोधियतं सुर्वे। चायुणी विन्द्यको नुकद्राचा चाभवन् सुवि॥" यदाधीका दिचत्देशमुखरुदा चीवु विशेषा: सन्ति भथापि सुन्धस्यात् वक्र सामग्रकाविभिधीवेते । यथा,स्कान्दे । "प्रवादक्षः, स्पर्यं कद्रः, कालास्मिन्सि गासतः, । भागवासम्बद्धि वस्त्रचार्यः च भन्नवात् । मुचार्त सर्वपापेश्यः, पचवक्तस्य धार्णातः । इंनम: इति प्रश्लेकमणीलरप्रतं जना प्रिण-क्सस् प्रचाल्य धार्थीयम्। "विका सन्त्रेण यो यत्ते रहार्चभृति मानवाः। स बाति नरकं सोरं बावदिन्द्राश्चमुईमा ॥"

नस्य धारणे व्यावश्यकालं यथा, संवत्सर-प्रदीमें। "खब्दाचधरो भूला सहसम् कर्यन कि चे दिरुम्। करोति अपदीमादि तत् सर्व्य निकालं भवेत्।" का भी "श्चानधारणचीनोश्य सदार्चं धारयेट्च्यः। सर्वयापविविध्तंतः स याति परमा गविस्।" इत्येकादणीतस्त्रम् ॥ चाय बद्धाच्याहास्याम् । श्रीसद्दादीव जवासा। "इदारी देवरेये(१) । सालानी धारणे अनम्।

इति लिथा।(दित्ताःवम् ॥ ₩ ॥

बदाच्छ च साइलांत्र वह ने पर्नेश्वरि ।॥ श्रीदेववाच (

"(इस्ताव प्रकाशो क्या क्यशोष प्रियो"

पहाच पार्येक्क्सा शिवनीक्सवास्याव्। नववक्रन्तु रहान्तं धारयेशमदाङ्गा।

इच्च बाद्दी तथा दक्षाः धारये द्वानमान ।। श्चित्वार्थां दश्रानं द्यार्थ्यं क्युडे च पञ्चित्रातिसः । कर्यथो: यच मंध्या छृदि चारोत्तरं मातम्। नाभौ सम च रुद्राचं धार्याक्योच शास्त्रस्य : रुधाच्यारणार्द्व नरो देवलभागवातु॥" श्चित्वायां दशनं द्वाचिंशत्य रिभितम् ॥ तथा ।

"रदाचं धारयेत्रियं भद्राच चु शुरेश्वर् ।। प्राचिख महाबाही माहास्मा प्रणु धनम । एक वक्ष: भित्र: साचान् ब्रह्म हर्या यपोक्ति। च्यवध्यत्वं प्रतिक्षीती वृद्धिस्तरमं करीति चा। दिवले इस्मौरी स्थात् गीयभाद्यघनाश्कृतः चिवलोरिमिस्तिभक्षोत्ययायराधि प्रमाप्रयेत् ॥ तुलाराणि यथा वस्त्रिक्षस्थात क्षरते हर ।। चिन्होः। पि च रहा च रह या ५ इति कि स्थिपन॥ चतुर्त्रमञ्जूधानास्थात् नर्ह्यां धपोहति।

पचयक्रस्य कालाध्यरमध्याभस्यपापसुन्॥

वर्वकी यो गुष्टः चालात् सभैष्टवां प्रमेष्यम् । सप्तवको ह्यननाच स्वयं स्तयाचनुन् मदा ॥ विनायकोऽष्ठवकः स्थात् भर्त्वाः वृत्तविनाशकतः । भैरवी नववक्ष: स्थात् प्रितसायुज्यक्षयक्षः ॥ दश्वत्रः स्वयं विष्णुसृत्येतिषशाच्याः सकारशसुको ठहाँ गानाबन्धमलप्रसः । दादशास्त्रो भवेदकः सर्वतीर्थपश्चप्रहः। चथोदशसुख: काम: सब्बेकामफलयद:॥ चतुर्देशास्त्रः श्रीकष्ठी वंग्रीष्ठारकरः स्टुल । यथोक्तर्करिप नदान्त्र नयन्द्राचि प्रकीर्भितस् ॥ भवादिः(प सुरश्रेष्ठ तदृशुर्थं प्रदिक्षीर्श्वतमः ॥"

इति योगसारे २ परिचाहिस्.॥ मः[गचा "निष्कितास सुपनास सदासा धारणे स्तुता । पचान्द्रतं पच्छाद्यं स्त्रान्दराखे प्रधीनस्त्रा बदाच स्व प्रतिकायां भन्तं पञ्चाचरं तथा । चासकारिकमन्त्रच तथा सच प्रयोजयेत् ॥ ॐ वास्त्रं यजासंहे सुगन्धं पुष्टिवर्द्धनम्। उर्व्याष्ट्रसम्बद्धान्यक्ष्योमीनीयमान्द्रतात्॥ तया अंहीं अधीरे हैं। घोरे हुं धोरधोरतरे ॐ द्वें दी श्री से सर्वत: सर्वसर्वेग्वी मनसी-श्लाह्यक्तियो क्रंचं। धारेगामि च मकीस रहाचाका दिनोलमः।

प्रधिष्ठी विधिवत क्ष्यंग्य ततो श्रिक्षक्षकं कमित। तता यथा समजेण धार्येझतिनं दुत: 1 एका दिचतुर्देश वलाणां मंखारे प्रशेकं अमेण मन्त्रायया । ॐ ॐ ऋग्रं मम: : १। ॐ ॐ जासा: (२। ७०ँ ७०ँ नासा: ।३। ७०ँ ७०ँ की नाम । 8।ॐ हु चसः।६। ॐ हूँ मसः।६। ॐ ॐ हुं हुं नम:। ७। ॐ नम:।प हुं **नम**ा

बसी बम १३ ^द्रहाची ऐस्तर्थका तु भूकरहे । व्यवते वर्षि

६। अर्थे इतिमा: । १०। अर्थे इतिमा: । ११। अर्थे

हीं नम: । १२ । ॐ चांचीं नम: । १३। ॐ

सिचव (क्षिप्रदूत्यः इति म सबो ।"

_।कश्चिरसावेश्मध्यय**स्त**तं यथा, सर्वे । ४।१०२ ।

दधिर

क्षीर्श्य बद्रमहत्वात ६ मुक्स विवस्तु गृहः।

द करोति गर: पुगरं सर्वे को टिशुखं अवैन् ।

सप्तरिक्षतिक्राचिसात्तकः देवसंख्याः।

......तसुरिनिधात्र.. स तु श्वानवस्य ग्रीहर

व्ययक्षेत्र निवासुगीरही रह्या प्रियों की बबार पुरु

```
न्यस्य विवर्णादेवीभागावते । स्कन्धे पन्यधाय
                                              "रुधिरेच मृते गावाच्छकोग च परिचर्त।
बो दशानि हिचानिभ्यो रुबार्च सुवि षण्यसः।
                                                                                             मार्भ्यतथा सन्दाभारते १ पर्वशि ५ च छा।
                                               सामध्यन(त्रगयज्ञायौ नार्घोधीन कदाचन ॥")
तस्य प्रीती भवेद्र्यः सापद्च प्रयक्ति ॥
                                                                                             सार्भाद्रध्यम्॥)
विना सन्त्रेश यो धत्ते रक्षाचं सुनि सानवः।
                                               कुकूमम् ; इ.यमर: ≬ ( वघा, रघ्व: । ११।२०।
                                                                                          कबु:, पुं, (स+कु:।) सरखब्चा:। इति स्व
                                                    "रामसक्तयप्ररंख ताहिता
म याति नरकात् घोरान्यावदिन्द्राञ्चनुद्रेशः॥"
                                                                                             भाषाः क्कीरकः:। इति काचिविद्याहः।
                                                    हु:सड्डिन हृहसे निमालरी।
दात प्रमुर्धि इहाचमा इलिएम्।
                                                                                             ( शर्मद्रम् इद्देश्य विधयो द्वातय:।)
                                                    ग्राच्यद्र धिरचन्द्र गेरिवता
नक्तसारः ।
                                                    जीविनेश्वसितं जगाम सा॥")
                                                                                          कवुका;, पुं. (सपुरेवः । सप् + म्हर्ग्यं कन् ।) एइसह
हरकी, स्त्री, (सदस्य यजी। "इन्डवरसभय-
भ्रम्बेब्द्रीत। १ १ (१ । ४६ । इति कीष्।) विधरः, युं, (व्य+विरच्।) मञ्चलग्रहः। इति
                                                                                             टच:। इति रत्नमाला॥ रक्तौरख:। इति
दुर्गा। इसमर: । तस्या श्रापतियेपा, —
                                              मेदिनी ॥
                                                                                             शांजनिवेगहः ॥
                                            रुधिराक्यं, क्री, (रुधिर्मिति खान्या थसा।)
' रुद्रस्त्रेयसु रुद्रामी रौद्रं प्रन्ति करोति या॥"
                                                                                          रवुक, गुं, रश्व्यक्षा:। इति स्त्रमाला॥
                                              मिक्मिद्¦। यथा,-~
            प्ति देवीपुरागे ३५ खथाय: ग
                                                                                          दव्कः, पुं, सरक्ष्टच्चः । इत्यमसः ॥ (तथासः
                                              "इतसुरूपसादाय दानवस्य वर्षेपातम्।
                                                                                             षर्याय:।
रहज्ञा। इति राचनिर्धाटः ॥
                                              नकी दायां निचित्तीय कि चित्नी नादि भूत ते ॥
                                                                                             "पुल्कररस्ट यामस्य चिनो गत्मर्थहरू व ।
शदासः, गुं, (क≰स्य च्यादासः, ह) काफ्री।
                                                 तर्जेन्द्रसोपक (ल लं शुक्र ब्रह्म वर्ण
                                                                                             मचाङ्कली वर्द्धमानी दीर्घद्खीर पाद्यक्तः, ॥
द्तिकेंचित्।
                                                 र्षं स्थातनः, पक्तटपीजुससानसाचम् ।
                                                                                             दानारिकार्गाचामि रुवृक्तच निमन्ति।
 ार पुं, (कद: अधियंखा) कामदेव:। इति
                                                 न(नाप्रकारविचितं रुधिराख्यकः-
                                                                                             रक्तीश्परी क्यूक: खादुक्यूकी क्यूस्तधाः ३
केचित्र ॥
                                                  सुद्धल मस्य खबु सर्व समामनेद ॥
                                                                                             साप्रपृक्तस्य यातारिसक्षकत्तरमादकः, ॥ं
 ौ क्ली, वीकामेद:। इति भ्राव्दर्वावली।
                                                 सधीन्द्रपाण्डरसर्तीवविश्रद्धवर्धे
                                                                                              इति भावप्रकाञ्चस्य पूर्व्यसर्थं प्रथमे भागे॥)
 अस्या विवर्गं रहवीसाम्रब्दे हरू शम्॥
  इर घण स्प्रौति स्थाप्तती । इति कविद्यस्य-
                                                 सचन्द्रनीलसङ्क्ष्यं पटलं तुचे स्थात्।
                                                                                          न्छ, च्ये ण् इंडिं, इस्ति कविकल्पट्टम; ∄ (तुर्:०
                                                 सैन्धर्यभ्यस्य जननं क्षितं तदेव
                                                                                             पर०-सक्क०-न्यादेट्।) न्यौ, न्यस्चात्। ग्र
 हस् ॥ (क्धा॰-उभ०-सक्का॰-व्यक्तिह्।) द्रग्
 अत्यन् धारीन्सीन्। ध भ, क्लाहि कच्छे। खी.
                                                 पक्षच तत् किल भवेत् सुरवज्ञवर्षेम् ॥"
                                                                                             क्यति रोखानि। इति दुर्गादामः, ।
                                                              इति गास्कृ ७८ सम्मायः ॥
                                                                                          रुष, अञ्जूषि । इति कविकल्लादमः । (चुरा०
 रोड्डण । जि. बहीरुक्ति । इति दुर्शामानः ॥
                                           रुष, व इर् विसीधि। इति कविकल्पह्याः॥
  थ ड च्यौ कामे । व्यनुपृथ्वी स्यम् । इति कवि- ,
                                                                                             पर०-चक०-मेट्!) ज, रोघधित। दति दुर्गा-
                                              ("दिवा०-पर-सक०-सेट्।) विशीह व्याक्तली-
 हल्पद्रमः ॥ (दिवा०-स्राह्म०-स्व०-स्वनिद्र।)
                                              करणम्। य. रुधानि लोकं खोकः । इर्, च्यन-
 र इ. ज्यनुरुध्यदे धर्मलोक:। क्यो, व्यनुरोद्धा।
                                                                                          भ्व, व्यावधी। इति अविकालपहासः 🕻 (स्वा० पर००
                                              पत् व्यशेपीत्। व्यक्तात् पुधादित्वाजिलां इ
                                                                                             सक०-सेट।) भि. राष्ट्रं रुवितीशिक्त । राशेष।
 इति दुर्गोद्दायः;॥
                                              इ.स.ची: इ.सि. दुर्गाहास:॥
  र जाी, ( रुख हि रुध्यने इति वा। रुध ⊦
                                                                                             द्रति हुर्गादाभः:॥
  राषमस्मितीत।" इसा॰ १।५२। इति
                                           क्सा, स्त्री, सुधीनसामा। विद्यिष्टलववान्त्रः,।
                                                                                          रुष, य इ.स्. भि ऋधि। इ.सि. अर्थिक उस्त ॥
                                              इति मेरिनी। मे, २०॥
  करम् ।) प्रशिद्धारसमयद्यातु:। तत्वकाय:।
                                                                                             (६२४०-५४०-ख्या०-सेट्र) य, कप्यति श्रवाव
  क्तम् २ असम् ३ लग्जम् ४ को जालम् ५
                                            रुषः:, पु, (रम्+ "चित्रस्थोरुचोपधायाः।"
                                                                                             सूपालः। इर् श्रारमम् अरोधीत्। शसान
  ानजम् ६ भी शितम् ७ बो चितम् = अखक् ६
                                              ख्या∘ २।१८। र्ति र्क्डप्रधायाचा उत्वम्।)
                                                                                             पुषादिलासित्धं इ दत्यन्थे। भि, ऋषः ऋतिवा
  शियम् १० औषम् ११ चर्मनम् (२। इति
                                              च्यरण:। इति शिक्षान्तकीमुद्यामुखादिष्ट्रति:।
                                                                                             ≱स्ति । ४ति दुर्गाहास:‼
                                            रुर:, पुं, (शैनीति। य+"रुशातिम्यां जुन्।"
  ाञ्चानर्षरहः ॥ (यथा,----
                                                                                          रुषा, क्ली, (क्ष्र्+क्लिय्ः भागुश्रिसते टापः)
  तदिश्हं हि रुधिरं बलवर्धसुखाधुमा।
                                               खगा(० ३ । १०३ : इ.ति ऋत् : ) स्टर्गविद्रीष: ।
                                                                                             आर्थः । तसनाथः । ऋोधः ः मन्युः इ कुधः ।
  निक्ति प्राणिमं प्राण: ग्रोणिनं स्वनुवर्तते॥
                                               इसमरः । ( यथा, महाभारते । ३ । ५०।०।
                                                                                             क्रमु ५ कीप: ६ प्रतिघः क रोधः च बट ८।
                                              "सङ्ग्लकस्यांश्विष मेधांश्वानान् वनेररान्।
  बलादीयप्रमागादा विश्वद्वा रुधिरस्ड दा।
                                                                                             इति चेमचन्द;।२।२१२।
                                               वाणी सन्सर्था विविधित्रोक्ति भी भी न्यवेदयत् ॥")
   (प्रशंसाक्येच्यकोराप्रसंप्रसमीच्य दा।"
                                                                                          रुधित:, चि, (रुख्यति स्त्रीत । रुधि + सा'। "रुख
     इति चर्के सम्बन्धाने चतुर्व्विकेरधाये ।
                                               व्यस्य समिगुगाः। सिम्बलम्। गुरुवम्।
                                                                                             सत्तर्मं बुधाखदाम् ¦" २। २। २ । २ ।
   चतुर्विधं यदेनहि रुधिनस्य निवार्णम्।
                                               मन्दासिवनप्रदलकः। इति राजनिवेष्टः।
                                                                                             परी इट : ) कोधयुक्त: । यथा,---
   कार्य स्कान्द्रभाषीय प्रत्मानं द्राह्यनाया ॥
                                               देखभेद:। इति मेदिनी। २, ०८॥ (यया.
                                                                                                   "तं भागपार्श्वतिमन्द्रभो वली
   एकावायः सन्धत्तं रक्तं खान्दयते (इसम्।
                                               क्षयासहितासरं। ५३ : १७१।
                                                                                                   भ्रम्तं खरी खंदिएतो दवन्य 🕏 ॥"
   रा सम्पाचयेडंस दाइ: सङ्गोचयेन् धिरा:।
                                               "श्लानंशि शिवे दुर्शे नाराधनि सबसाति।
                                                                                                 इति श्रीमासविते प्रासायुक्ती ६२, व्याध्याय 🗓
   खाद्धाने रुधिरे सन्धानामि प्रयोजयेत्।
                                               भडवालि सञ्चलिद्य मिह्निक स्विद्रिशा॥"
                                                                                          रष्टः, चि, (क्यारी स्तिति । एव + ऋ:। "सञ्चमत्तर
   क्षाने स्रस्तामाने तु प्राचने: ससुपाचरित् ॥
                                               क्रमचिविषेष:। तस्य भारसङ्ग इति नाम।
                                                                                             संबुष्धनाम्।<sup>५</sup> ६।०।२८ । इति इड्साव ।)
                                               र्होत सामवतटीकायां श्रीधर: १५। २६ । १९॥
   होरें तेखि भिर्णेदाः प्रवतेन यथानिधि ।
                                                                                             कोधहुतः। ग्रथा,---
                                               यथा च देशीमाभवते। ८। २२: १० -- १८।
   शिक्षिमतस् चैतिह साहः परम दब्बति ।
                                                                                             "प्रिवे एरे मुख्याता सुरी रहे व कथा।"
   इष्टोचे कृष्टिरे न याधिरसिवनंति :
                                               "इन्ह कोक्रेक्सना चे तु विकिता समानः पुराः
                                                                                                                       भूषि सम्बद्ध 🕻 🖡
   बच्चित्र काम मह
                                               त स्व बर्गे सूनाः परत्र बौहर्यान अस् ।
                                                                                          रह दि क गो क्याम् । इति वनिक्ष्महर्म ।
    हक्ष वर्षार नामं ब्राप्तरेकेर वाक्षेत्र ।
                                                                 पुरायका समीविकः
                                                                                              म्या पर्याक् स्वामिट
                                                                                                                          ল কটোৰ্মথ
```

₹धु:। ह्18१।

२१५३।

"देव (इत्यः, संश्रयहोषरहर्ष

स्त्रभावसीलेखयग्रः प्रन्धम् ॥ ११)

"चतात् किम भायत राश्रदय:

व्यक्तस्य भार्यो सुवनेषु स्ट्रहः 🐶 🕽

"मुख्यो बाचांग्यको गौरू: ग्रब्द; छादौण्या-

यौगिको योगरू हो वा रू हो वा मुख्य एव ४: 🛚 "

ष्यपि च । इटा साम लच्चाति विस्त्रती च ।

यद्राम याड्यार्थे सङ्गीततस्य न तुर्योगिकस्प

"रू एं सहीतवसाम सीव संजीत की तीरी ते।

"जातिहस्रमुखसान्दैर्धमीं; बङ्केतवस्या।

जातिमञ्जूरिभेदैन चातुर्विधां परे जगु: ॥"

शंशिवधादीनां शोलादिजाता। पणाधादीनां

लाकुलधनादिदयोगः धन्यपियनादीनां पुराय-

देशारिशुणेव। चलचपकारीनाच प्रब्दानां

क्रमेग्रावच्छित्रप्रक्तिमस्त्राचातुर्विध्यसेव ४६ हा-

"प्रव्देशिम: प्रतीयनी जानिहयाशुगक्रिया:।

नामिति। बदुक्तं दख्याचार्यः: :

इसि प्राव्टिकाः । 🟶 ४

रूढ़:, पुं, (रुच + क्त: ।) प्रक्षतिप्रव्ययार्घमनपेक्य

ग्राब्दवीधनानकः ग्रन्थः । यथा ----

असिडम् । इति मेरिको ; हे, ३ ॥ (बया, रघु:। ॑

[#]च्याचारायवर्त्तं सञ्चा खात् पारिभावित्तं च्यौपाधिकी स्वभुगतीयाधिका या प्रवर्भते ॥"

उभयाष्ट्रसिध्येनाविक्छत्रसर्द्धेनवती धंद्वा पा। भाषिकी। बचाकाम्बित्यादि: । या चानुगत

पाध्यव चिश्वसङ्घेनवती संज्ञासाली पाधिकी वया भूतद्तादि:। सः हि सचैत्रवृत्तिविधीः

मुखबन्धवार्ताचारकत्वादायुगतोपाधिषुरस्कारे

र्योव धवर्नते। इति श्रव्दश्चित्रवाश्चिका ॥ रू दि:, स्त्री, (यष्ट + स्तिन् :) जप्ता । प्राटुर्माव

(अधिद्धि: । यथा राजतरिङ्गस्थास् । ४३२७१ "रुहि: पर्न्यरायाना सेयमसन्दृरहे स्थिता ।

चारीइसम्। यथा, तजीव।१।२८५ । "यात्याश्चितः किल समाध्यकीयलभ्यां भिन्दा गिर्दि जगित मध्येजना चिना वा । अच्छत्यधक्त्यगुणः (श्रतकूपयकाः पुष्याभया सुर्धियरीसुवि व्हिमिति ॥") 'स्ट्राब्द्निष्ठम्स्तिः । यथा,---

इति दुर्गाद्याः ॥

"खब्बास्त्रिका सती रू एिमें देवू योगाप द्वारिकी। कव्यनीया तु सभते नामानं योमवाधनः॥"

इति भुभार्भट्टकार्याः॥ रूप, तुका तत्कती। इति कविकरणद्वाय (अरमः पुरा०-पर०-सक् ०-सेट।) ततस्ती क्टपवर्षम्। वारक्टपत् प्रतिमां प्रिक्ती । प्रति-

माया रूपं करोसीलयं:। निपृत्यं: खरूप-क्यने। खनुमानं निष्ट्यतः इत्वनुमानखन्धम्। रूपं, क्री, (रूबने कीनेग्रते रौडील वाः

र+"खयाभिकाम्यति।" उगा०३।२८। इति प्र: दीर्घक्षः। कट्यमगीति । रूप् + अच् वा।) स्त्रभावः। सौन्दर्यम्। भासकम्।

पश्रः। श्रब्दः। सम्बाहितिः। नाटकाहि। च्याकार:।(यया, मनु:। ६०। ५०। "सद्घारको द्वरिद्धार्था स्वर्णेः जनगानिहास । क्षुचे महति सम्भतां हृदां रूपग्रशन्तिताम्।")

इति मेदिनीप्रव्यश्लाधनीभृश्-

प्रयोगाः ॥ (स्टब्स्पस् । यथा, महः । 🖺 । ४५ । "देशां रूपणः कालणः व्यवकारविधी स्थितः ॥")

श्रक्तादि:। नामकस्थाने नामकाम्। वागर्धरस्याजाविकदेमकन्त्राः ॥ 🕸 ॥ स्ट्रान्त्

मीइप्रविधम्। यथा। इस्तम् १ दीर्घम् ५ स्थ्वम् ३ चतुरस्रम् ३ ४ चम् ५ ज्ञाम् ६ सम्बनीचारणस्य रत्तम् ६ पीतस् ३०

रिवम्

किटनम् १२ चिकासम् १२ श्राच्याम् १३ पिक्टिन जम् १८ चडु १५ हार्यम् १६। इति स्हा-भारते मोध्यधर्मः। 🕸 । सन्दः बन्दार्गं यथा,---"अङ्गाचभूषितान्येव केश(प्रदृश्चिक्षादिना।

थेन भृषितवद्वान्ति तङ्गमिति कथाने ॥" इल्लुखनी समिति: । म्यासमते तत् च श्रुरिक्तिययात्त्रम्। प्रवाहि-प्रश्चनारमभः चन्नः सप्रकारिः श्वासार

থকৰ অংশন্

इति वैदाकरत्माखायाम्॥ "नी जद्रकी रहानला भागेषी ग्रसपर्किना। भूष्यं मद्दश्वनीर्था च भूतवली च की सिंसा 🛭 " इति भावप्रकाशस्य पूर्वस्वकं प्रथमे भागे ।) भ्रद्धाससङ्घा । इति राजनिर्ध**ग्**टः ॥ ব্লিড্ডিলে, ক্লী, (কম্ম + রন্। কম্মির্দলি:। रुच्चित्रच्या पुन: पुनमञ्ज्ञदेन काथनीति । के 🕂 काडाप्।) जलक्दाः इति पुरासम्॥ **इ**ष्टा, [न्] डु. (रोक्षनौति । क्ष्ट + "क्षीडक्राय-रहीत।" उथा० ४ : ११३। इति क्षेतिए।) इन:। इति सिद्धान्तकौनुदासुणारिष्ट्रति: 🛭

द्शिद्रिम: ।

(बधा, सतु: १२ । ६८ ।

(अस्या: पर्यायो यथा,---

क्छ, वि. (रोधिनीति । रुष्ट+"इगुपधर्मेति ।

इ।१।१३५ । इ.सि. ६६१ ।) चातः। खास्ट्रः।

'दीचकास्टर्पशस्थेव घ्रतामा बह्ना एवच ॥")

हडा की, (शेइनि हिम्रापि पुनस्तानती

इति। ग्रंभितः। टाप्।) दूर्वा। इक्षमरः ॥

रुष्टक, अती, व्हित्रम्। इति भ्रास्टचन्द्रिका॥

"सद्देशको या दूर्वा तुमञ्जूका भागेनी

में सित्तिकी पारिभाषिक्षीपाधिकाणि सञ्जिस ॥" तहरूम् । योगरूएम् पङ्गवादिकं न तथा रूटा-ग्रीद च संज्ञायदेवासिलध्यते। व तु रूढ़ा-दिवत् चैज्ञापि भाकौरवान्तरभेदः। येग विभागवाचातः सात्। संज्ञायाच वयी मेदाः येशितकी परिमाधिकी अधिपाधिकी चेलि। पाचनपाठकादमस् न संदाः सङ्गम्याला-दिति बच्चते ॥ वे तुरूएस्य नामायत्विधन-भाइकक्षतस्यवस्ति।

रूच, तुक् पारुष्ये। इति कविकस्पद्म:॥ (अइन बुराव-घरव-व्यक्तव-सेट । । "दीघीँ । सथा च । 'स गुदासु व्रज यच गोरजः, पातरू चितौ। शिशाकि च्हिद्य यस भी निध्यपेप तरू चिती ॥'

इति की चक्रममक्म्। पार्क्यमिक्षाभाषः। रूचवति रूचापवित केशः, तैलाभावादिति ग्रंथः।"दति दुर्मादासः॥ रून त्रि, (रूनायतीति। रूचा पारुखें + प्रचा-

धपः) व्यप्रेमः। व्यप्तिकश्यम्। द्वसरः:। ३। ३। २०४३ (बद्धा, सन्दानास्ती । १।९५३।६ ।

प्रमीयम्

गुमगुजु:। इति राभिमिर्घयटः ॥

🗲च्यातिका, स्की, (स्ट्यसमाना प्रसाः। कर्। टापि चात इलभ्।) लङ्काक्षान्यम्। इति राजनिवंबट: । रूचर्मः, पुं, (ऋच: अर्क्ष्यो ४र्मः।) इरिस्मः। दति राजन्दिदेश्ट: ॥ रुचमनः, पुं, (रूचार्क पत्राक वस्यः) भारबोद-

इति इ.चिनिर्घशहः १

क्षा इसि शुक्रानिर्वेद्धाः ।

क्ष्मिय हु, क्ष्मस्य प्रिय

"तक्षांहुलि; स अस्वन् धुन्वन् रूपान् धिरो-अधान् क") रूप, पुं, इस:। इति हैमचन्द्र: । दरकरुषम् । रूचगत्वकः, युं, (रूप्योजम्बोयस्य । अन्।)

चातुर्विध्यादमीयान्तु ग्रब्द उक्तचतुर्विधः।"रति तदेतका इ-सूक-भूखां दी गाम राज्यादी नाच

शुष्ट्र(बारप्रहिन्नच्याचन्ना परिवासनम्बासिः। नैभित्तिक शंज्यों साध्यक्षि।

"चा अवक्टिइसस्ट्रेतदती वैमिक्तिकी मना। जातिमाने हि सङ्केताराक्तीर्भागं सुदुव्यरम्॥" धन्नामजायविक्त्यनद्वीतवन सा गैमिक्तिकी संब्रा धया मोचैचादि;। सा हि मोलचेचलाहि-ज्ञाबिच्छ्न्नमेन स्वादिकमभियते न तुगीलाः हिनातिसाचम्। गोपदं गोवे सङ्गतिवसिखा-कारअध्यक्षाहासानचेत्र्यादौ मोलाहिना गवा

1015

बीच बच्चां हमेब बच्चित

हेरअवाह्यपंत्रेत स्वज्ञासम्बद्धान्याद्वसम्ब[ा]

चच्चय ज्ञा संबेद्द्य दक्षाचेच्यवस्थानम् पञ्चनः सङ्कारि स्थान्द्रुजाः दिकानीकथाः

जला (दगरमार्था) लितिङ सन्धन् सन्धितुकम्॥" इति साधापरिच्हेद:॥

उपमानवाचन-

त्तरपदशारूपादिश्रव्यस्य दस्। यथा,----

ख्रतरपदेपखाः प्रकारः प्रतिसी विसः। ।तरु≝पोपमा; काप्र: चक्तिम: प्रथित; पर: ॥"

इति देसचन्द्रः । रतिज्ञायक्तपत्थ होनी यथा ---

उमोवाच ।

रूपा(तप्रसम्बद्धाः मानाशुग्रसम्बनाः ।

क्रमर्थ दु:खिता जाता: कान्तमीखदिवजिया:॥ र्**धर उ**वाच।

अवनी तथा चीता खपातिश्यपार्गा ।

खितातिन शंजादा कालासी खादिक चिंगा। म्हल्यावन्यकी चाता कपिलस्य सुयोजित्यः।

यस्य तु प्रभावेख दासी जाना तिजीत्तमा । माह्यस्र रेस्ट्नि लक्षणज्ञास्तरोधनाः।

तिन्द्रपंश खल्यायुः पुरुषी यीविशीश्रीप वा । । यदा सीखादीनस्तु जायते सु मदातमे ॥" इति देवीपुराणे वन्दायुख्डपविशाध्याय: ॥

हेस्किपर्थायः । निर्णिक् १ विकः, २ वर्षेः इ पु ८ च्यामति: प् च्याप: ६ प्यु: ७ च्याप: प

इस्ट पेश: १० ऋश्वम् ११ घर: १९ व्हेनस् १६ तास्तन् १३ आरुधम् १५ झिलाम्

्। इति घोडग्रास्टपमाभागि। इति वेद-चरही इ च्छाय: ।

, ज्ञौ, (क्टपयनीलि । क्टिप ÷ ग्हुल् ।) टकम्। ("तन्द्र स्ट्रपक्त द्वादितुभाष्ट्र। स्ट्रपा-

पालु रूपकम् । रूपक्षस्य मेदाका इ । नाटकस्य प्रकर्ण

भागवायोगसमयकार्द्धमाः। र्द्रहान्स्साङ्गवीष्यः;

प्रक्रमनमिति व्हेपनाणि दश्र ह

टका चोटकं मोडी महकं नाव्यरासकम्।

अनीक्षाध्यकाव्यानि प्रेक्षकं राधकं तथा ॥ ।(पक्तं श्रीमहिलं झि्रुपक्षका विकासिका।

क्षिका प्रकर्मी इक्षीधी भाषिकेति च। न्दश्र प्राप्तृत्पकत्पनास्थि सभीविगः । त विशेष सर्वेषां सामा नाटकरमासम् ॥"

इति साहित्यदर्भमे ६ परिच्हेद: 1) । शाः । (घषा, कथास्त्रियासने । ५६ । ४६ ।

गाविध्यताच चित्रे किमालिखामी इ रूप-ক্ৰম্ **"**") बालाइरगम्। इति मेदिनी। ते, १८८॥

।ख जद्यगं यथा,---पकं ऋपितारोपात् विषये (मरपहूर्व । मस्म्परितं साज्ञं निरङ्गसिति च चिचा।

कर्छक्तिदारीयः धरारीपसकारकम्। परम्परित विद्यविदय्

ति चतु नैषम प्रश्लेष में बच क्यांत्रको याद सन्त्रक्षा क्रमक साम्रमेष तत्। सम्मनस्विषयमेकदेशविद्धि च।

व्यारं(ष्याणासप्रेवाणां श्राब्द स्टेप्टमं सतम्। धःच कस्य चिहार्यत्वमेक दंग्रविवर्ति सत्। निरङ्गं केवलस्थेन स्टम्यां नद्धि हिंधा ह भाजा जेवलक्ष्यलात् तेनाष्टी रूपके भिदा: ""

इति चाह्निसदर्भेगे १० परिच्छेदः॥

" अभिदो साहते वस्मिन्यमानीपसेयवी: । स्पर्वकथाते सहिरलङ्कारीतमं यथा। त्रस्य युपाक्षाख्याकोजं जीजानकसभूवतसः।

न कस्य इरते चैतो लश्ह्यानकेश्रस्य । अस्थनेकप्रकारलं रूपकोपमधौर्मि।

संचित्रको ऋमन्यम् सुधी भिरतधीयताम् ॥" इति काथचन्द्रिका ॥ संस्थाविग्रेष:। यथा,---

"चचाली प्राचित गुज़ा सा तिसी रूपकं भवेत्। क्टपरेहें श्रांक: प्रोता: जलकी नाम नामत: "

इति युक्तिकाष्यत्रः । (उपमाणम् । यघा, च(चित्रदर्षेसं १० परिच्छेदे समाधोत्यलङ्कारे।

"धन तु स्टब्ब्ह्यक्थोः सादश्यमस्मृटमिति॥" पुं, भुदा। यथा, कथास्त्रिक्षागरे। ७५।२५। "व्यक्ते परिकरेश्योभरिवाद्धः खर्थास्पकीः।

किमेय दासनं पुराह्य वाक्षन सहद्रप्रम् ॥" तथाच हध्रुसंहितायाम्। ५६। १२। "सुद्राव्यस्य मर्स्य पद्माग्रह्णका सुगधुतस्य ।")

रहपनच्य, इती, (रहपस्थ तत्त्वमृ।) भौतिम्। "स्थाह्नं नचगं मादचासप्रकृतिशिवः।

सहतो रूपरास्त्रक धर्ममर्गी (नसर्गेवन् ॥" इति हैमवदः। 😜 १२॥ क्टपधारी, [न्] (क्टपं धरतीति। प्ट 🕂 (वानः ।)

भौक्ष्यंविशिष्टः। यशाः --"तती विकटक्योरकी मर्जशास्त्रार्थपारमः। विषाचयद्दिजसुतां रहपेगानुपमां दिज: ॥

सावमेने च भन्तारं सुधीलमधि भाविनी। विरूपिमिति सन्वागा ततः सीव्सृत् सुदुःखितः ॥ ततो निकैदसंयुक्तो अत्वाश्रसमई सञ्चत्। द्रायवासाटे श्रीमाम् रूपवारियभासद्त् ॥ तमाराध्य अगदायं नचचपुर्धेण हि।

इति वासनपुराखे कर् चाथायः।। रूपनाग्रमः, र्षु, (रूपस्य नाग्रमं सदग्रेनं यस ।) पेक्का:।इति श्व्दर्कावली ॥

सुरूपताभवाष्यायाौ तस्मिद्देव च जन्मवि ॥"

रूपनान्, [त] चि, (रूपसम्बाद्धीति। रूप+ "रचारिन्यका" ५।२।६५। इति मतुष्। मन्द्र व:।) अवस्य इविभिष्ट:। (यदा, भाग-

वित्। २ । ५, १ २,६० । "वायोरिप विक्ववांगात् कालव्सीखभावतः। सदमकृत में तेथी सम्बद्ध साम्रीहरूदन्तु । "

सीन्दर्भ द्वास (बचा सहासारते 🧸 **41** . 12.

"सत्ववाक पूजिती बल्ता ऋगवानन हद्भुत ॥") रूपाजीया की, (रूपेण मौन्हर्येक आक्रीव-

तीति। च्या+ जीव्-+ व्यक्। टाष्।) देशसा। इसमर.।२।६।१६॥ (वधा, रामविशी। राह्€।इा

"श्ह्याजीवाच वाहिन्दी विशिष्णच सहाधना । भोभयनुकुमारस्य वाहिनी; सुप्रकारिता ॥²)

इति (चकाष्डप्रेष:॥ व्हिपिका, क्ली, (वहपसस्थाच क्सीति । वहप-† उन् ।)

स्ट्या**च्या., पुं. (**स्ट्यमेव व्यक्तं **यस्य ।) कासदेव.**।

श्वीतार्कष्टचाः। इति स्त्रमाखाः (यणाः, शुक्तापू । ६ १ "पजलं तिजतेने च स्तिकाया: पयी गुइ. 1")

क्टपेश्वरी, स्त्री, (क्टपाखामीश्वरी ।) ईवीविश्वयः फातुप्रभवादियस्पियमिकानिकविश्ववर्षे पूच्या।

यथा,---

"रूपेयरी प्रवर्षया ष्ट्यामयवस्थिता। जटातुकुटमार्डिजियुचोर्गमूषवा ॥ मिलमोक्तिकशोभाष्या सिवसन्दरचर्त्रिया।

पूजिता जुस्मेहिदी: सर्वदायक्तप्रदा ।" र्ति देवीगुराणी संवस्परदेनताविद्यातिविधि प्रथम: 🛚 रूळ, जी, (आहर्त रूपं यसासीति। रूप∻

"रूपादाइतग्रश्रीसर्यायेषु।" ४।२।१२०। इति यप्।) चाहतसर्गरजनम्। इत्यसरः।रदा

८१ । हेरा व्हणाच जाहरां नाधनराच्याक्यादि रूपमुखापचितुं विचीतिकया ता इतं रूथ मुध्यतं रह्माय च्याप्टलं स्टब्धं द्वांकारित थ्याः: । इति भरतः: । 🕸 ॥ श्रातुर्विशेषः: । स्ट्रगा

इति भाषाः (यदा, सङ्कारिने। ५।

३६। ७६। "मुत्रमंख मलं रूप्यं रूपखापि मलं त्रपु । क्रियं च पुमलं सीसं सीसध्यापि सर्वं मलग।') तसर्थाय:। युधस्य वसुत्रीष्टम् ३ ६ धरम् ४ चन्द्रजीदकम् ५ स्वेतकम् ६ सद्दाशुसम् ७

र्जनम् = तप्ररूपकम् ६ चन्द्रभूति १० वितम् ११

तारम् १६ कलध्यम् १३ इन्द्रनोष्ट्रम् १८ रोधम् १५ घोतम् १६ चौधम् १० चकः ष्टासम् १८। रति राजनिषंतः ॥ खर्ष्यम् १६ दुर्वशंस् २० खेनम् २१ रङ्गरी अम् २२ राज रङ्ग २३ वीष्टराचनम् २४। इति भ्रव्हका-वली र कलधीतम् २५। इति जटाधरः॥ अस गुणाः । सिन्धलम् । कषायलम् । चाहलम् । विषातं सञ्ज्यम्। अर्थम्। घाटपितचर्वम्।

र्थवम्। वकीप्रविनमाभिलक्ष। इति राण-

निधेरहः । 🛊 । स्रथ स्ट्रप्यस्थीत्व्रक्तिन[मनक्षरा-"चिपुरस्य वधार्याय चिनिमेनेचित्रीकाने।। निरीच्यामास प्रिवः क्रेशिन परिपूरितः ॥ वेषासूच्या समय

नाती कहा समस्यक्षेत्रावर दर व्यवस् । हितीयाद्यतक्षेत्राद्युदिन्हस्सु वामकात्। तक्राद्रजनसुष्पद्रसुराक्ष्मेसु योजयेन् ॥ ञ्चात्रमञ्ज भवेत्तां इङ्गाहिरसयोगतः। क्ष्यम् रचनं तारं चल्डकान्ति मिनं ग्रुप्रम् ॥ गुरु स्किथं छटु भेतं राष्ट्रस्टेरदणचयम्। खबादां तन्द्रवत् स्वच्हं १६० घं नवसूनां शुसस्। क्षतिनं क्षत्रिमं रूचं रक्षं पीतं रूलं सञ्जा हा इच्छि इचने पेष्टं इट प्यं दुष्टं प्रकी कितम्॥ क्रुध्य भूतिनं कपायाभ्य स्वाड्गाकरसंसरम् : वयस स्थापनं स्त्रापं नीस्वनं वालपित्त जिल्ला युरोस्टिकरोगांख नामयळ चिरात् भ्वम् । तारं प्रशेर्ख करोति तापं विध्वैसर्गयऋक्षि शुक्रनाश्रम्। बीयें बल हाना तनी ख पूर्टि

शहामदान् पोषयति हाशुड्रम्॥" खब सारकाय योग्यं रूपमा है। "गुक्त (इन्दर्भ व्ययु श्वेतं राष्ट्रच्छे दघन कथम्। वशास्त्रं चन्द्रवत् सन्दरं तारे नवसूर्यं स्ट्रनम्॥"

"कठिन सिम्संख्चां रक्तां पीनंदलंल घु। राइक्ट्रेरवर्नेनंष्टं रूप्यं दुरं प्रकी (भेतम् ॥" च्यथ फ्रीयनविधि:।

ऋषायोग्यम् ≀

'पत्तलीक्षतपत्रासि तार्खामी प्रतापयेत। विषयोग् तप्रतप्तानि नेचे तके च काञ्जिके॥ गोसके च कुलस्थानां अवाये च विधा विधा। एव र्जनपचार्या विश्वाद्धिः संप्रकायते ॥"

गयापुहस्य स्ट्रास्य दोषमा इ। "रूपं सपूहक्य करोति तार्पं

> विध्वंसनं दीर्थमणक्षयम् । देशस्य पृष्टिं घरते तनीति होगांस्ततः, भोधनगस्य क्रुर्यात् ॥"

चाष ऋषास्य मार्यविधि:। "प्राप्तिकं सालकं सर्द्ध ष्टासम्बेन केन चिन्। तेन भागचयं तारपचासि परियेषयेतु॥ ष्टलास्त्रवापुटे बङ्गा पुटेन् विधादनीयले :। ससुङ्ख्य पुनन्तालं द्रस्य (सङ्घ पुन: पचेतृ ! एव चतुर्दश्रप्रदेशार भक्षा प्रकारत ॥" चान्यप्रकारः।

"सुद्दी चौरेस संपिष्टं साधिकं तेन लेप-

तामकस्य प्रकारिमा तर्रप्रवासि वृद्धिमान्। पुढे चतुर्देशपुढीसार भक्ष प्रमायते ॥" व्य मार्निख रहवाख गुगा:।

'स्टर्पं भीतं जवायान्तं सादुवाकर संसर्मः। वयसः स्वापनं विक्रमं खेखनं वरतिपत्तिन्। प्रमेहादिकरोगांच नाप्रायक विरात् प्रतम् ॥" इति भावप्रकाशः ।

यथ स्थावस्यम्।

घमनाच भवतीयं सुवर्षेकरमं ऋशाः ॥" प्रति बारकु रूप्य मानाय । रूषः, चिरुपम् अस्य व्यवस्थितः अस्य

"रूपादाञ्चलप्रश्रंसबीबेप्!" **५**।२।१२०। इति यण् !) शुन्दरस्। इति मे(इनी । ये, ५०० (क्षी, उपमेयम्। घषा, साहित्यर्थये १० परि-चरेंदे समासीकालकारे।

"तत्र दि तिसिरांत्रकयोर्क्ष प्रक्रमक्रमात्री द्वयी-रावरकलीव समृद्धानि॥"*॥ एं, प्रश्लयविष्यः । स च तत चामत इश्वेन सिन्धि विषयं "हेतुसपृष्टि-

भ्योत्चतरम्यां रहम्यः।" धार्। एरः। इति क्विण हितुम्बी अनुष्येभ्यक्षास्वतस्त्वां भवति॥ यथा समाद्रासं भगरूषम् । देवद्शस्यम् ॥) क्ष्याध्यक्षः, युं, (क्ष्याख क्ष्यों वा अध्यक्षः।)

ने व्याद:। इत्यमर: । २००० र जतंतदेव निथ्यं पूर्व्ववन् আছে: रजनाध्यक्षो नैञ्किक:। टङ्कल-पतिर्नेष्मिक इसम्बे। पुरुषामादिरूपंग्रस्ति रजवंश्रद्धां तथ्याश्रदो मेक्सिक इति केचिन्। द्ति भरत: %

स्ट्युक: पु, श्राष्टः । इति भ्रब्दमाला ॥ (यथास्थ पर्याय: । "शुक्तर∙ख व्यासम्बिची सम्पर्चहस्तकः।

यश्वाङ्क्षी वर्दभागी दीर्घश्वहीय्यद्यहकः ॥ वातारिक्तरथयापि रूपुक्तम् निमन्ति ! रक्तीश्परी रहनः स्वादुरुपुत्री मयुक्तया। व्याद्रपुरुष्ट्रचातारिक्षव्यासानपादकः ॥" इति आप्रकाशस्य पूर्वस्वर्ङ्ग प्रयोगभागे॥) रूष, तृक्ष निस्पृर्श्ये। इति कविकरूपद्रुप्त:। (च्यदक्तचुरा०-पर०-स्वकः-मेट्।) दीर्घी। सर्धन्तीपधः । व्यरुक्तवन् । इति दुर्गादाधः ॥

च्टबक:, एं, (क्टब्यतीता रूब+च्लुस्।) वासकः । ५ति भाटाधरः ॥ स्टिंबर्त, चि, (रूप + ता: ।) गुविहरम् । इत्यसर: । हें ध्लिगुष्डकंनेव स्ट्वितः। गुड़िक देशे स्ट्र तृक स्वाहिस्क्रको लः । इति भवतः ॥ (यथा,

राक्षायको। २ । ४२ । १५ । "धः सुर्धेनोपधानेषु शते चन्दनरूषिनः।

वीज्यमानी सहार्हिभः, स्त्रीभिमेम सुतीत्तमः॥") र्र, भ, सम्बोधनविशेषः । यथाः,— "समाधनेश्व भी: माट्याट है है ई ही श्रे

री/पिचा" इनि सम्बन्दः। ६। १७३॥

(बचा कघासरित्सागरे। इ.२.। १५५ ।

"तत्र अन्द्रिवाणीका साभिष्रायः समी ह्रपः। पपच्छ रेकिसीहक् लंच्छान: कथ्यतः-भिति |")

रेक, मर क प्रक्वायाम्। दति कविजलपद्रमः। (भार-कास-स्क-सेट्।) प्रद्वा संप्रया-रीयः। मट, च्यारिकत्। ४, रेकते पुरस्तः शासी। साम्यना पुरनी वेल संप्रमारी-

प्रवती सर्थः । क्रिके। इति दुर्गादासः । "मध्याच्यं गुड्ताम्बद्धं करेगाः मा(चर्कं रसम् । दिखः, पुं, (देक ग्रङ्कायाम् अथवा रिच्⊹ घण्।) प्रकृतः कीचः । विशेचनम् । इति नैदिनी । "विकार्यात[वद्याराज् पेताज् रेका कथोहर कृ

चौद्रै जबति एखासं सर्पि: सिन्तं समी एख

नेबम्॥" इति वासटे उत्तर्स्थाने ४० स्थ्याये॥)

भैक्:। इति चिकागडीं्घ:॥ रेकण:, [स्] की, (रियक्तीति । रिक् + "रिचेत्र यित् कि च।" उभा० ३। १६५। इति कासुन

चार् प्रत्ययस्य सुद्र । (बलात् कुलाम् ।) सर्थम् द्रति सिद्धान्तकोस्यास्यादिष्टक्तिः॥ रेका, स्त्री, (रेक ग्रङ्कायाम्∔-व्यत्तः। स्त्रिय

टाष् ।) सन्देष:। इति हिमचन्द्र: ॥ रेखा, स्त्री, (जिल्लाने इर्स्त। लिखा विलेखनं⊦ "प्रिहिदादिभ्योऽख्।" ३ । ३ । १०४ ।

भिदादिलात् चड्। टाप्। रलयोरीक्यात् करख

रत्नम्।) उपस्पत्रम्। इत्या। उपासीसः।

उक्केख:। इति दिया:। उक्केखस्त्रच दण्डाकार-लिणिविशेषः । संस्थी इति असी इति स भाषा। "यात्रती यावती रेखा यचाणाग्रहर्शके।

तावती हिंगुणोकता व्यष्टाभि: परिश्रोधवेत ॥ चाटीपशि भवेदेखा इंग्राध्यन्तर्विस्वः। यच रेखा न विन्तूच तत् समे परिका (सैनम् ॥ इति व्योतिस्तस्यम्॥ #॥

भरीरसारेखवा सभाश्रमलच्छां यथा,---"कलाटे मख डक्समी तिसी रेखा; समा हि तः। मुखी पुलस्माहुक: स घर्टि की वर्त ना: । चनारियाच वर्षांगि द्विरेखा इधीना सरः।

विभावाञ्द्रसेकरेख च्याकाणीन्ताः भाराध्यः ॥ धाकर्णान्तरिता रेखास्त्रिस स्थः प्रतासुष । सप्तया स्टब्हि रेखा तु वर्गायुक्तिक्शिमेंदेव् 4 सकायकाभी रेखाभिविभ्वन्दार्थेव हि।

जलारिश्च वर्षाम इर्शेगरेखकु की वृति । भिताभिषीव देखाभिर्यच्छार्वरस्य हि ॥ चित्र्यं पहित्रां वाणि लखान्ने बस्ट इक्सते । धनपुत्रसमाञ्चलः स कौयेत् प्रार्यः ग्रासम् ॥

सम्पाप्ता था भदेदह स चीवेह भ्रारहः भ्रतस्य ञ्चनरेखातु प्रथमा चाङ्ग्रहादतुष्पति । मध्यमायाः अने रेखा जाव्रेखा अतः परम्। करिष्ठियां समाधित्य आयुरेखां समाहियेतः।

तर्जन्या मध्यभाङ्गच्या व्यायरं छातु सध्यतः।

च्यक्टिया वाविभक्तावा च जीवेक्ट्रप्रः भ्रासम् अ यस्य पाणिसचे रेखा च्याञ्चसस्य प्रकाश्येत । श्रतं वर्षाणि की देश भोगी के हा न र्ड श्रय: । करिन्छिको समाभित्व मध्यमाथासुपाशसा ।

वर्षि वर्षायुवे कुर्यान् व्याय्गेखाः तु सम्बद्धाः ॥" इति सार्वे 🛊 ३ अध्याय: । 🟶 । अभिचा "चनाञ्चांसस्य सधनस्तिसी रेखांस्य यस्य वै।

ष्ट्रपते: करतनगः। प्रशिवन्दे समुख्यिता ॥ धुक्रमीनाइद्विकरी अदेत् सद्भदो नरः। च घनिका संदेह के निभी दूरी (

कि क्रायमा

क्षिप्यपञ्चित्रावकात्रजनपञ्चीपसः वृषे । क्काह्ययगावासः खणालामा विशेष्ठरे॥ ासानाच राजाध्यानां श्रास्तकामा वृषेचरे । वक्राधिनीमरधर्, श्रुन्ताक्षा भूपते; करे । उद्खलाभा बन्नाएँ । देदीमाश्चामित्री विधि । । पी देवकुलाभाच चिकीणाभाच धार्मिके। पङ्गारुक्तमागा रेखाः पृत्राः कच्चा स कारिकाः।। द्शिकीशता रेखा क्विशक्तकातिशी। त्तायुवस करते हिन्नया तरती भयम। न स्वाच बहुरेखा; स्वृतिदेवाचिवुके: कवी: ॥" इति गारुई १६ खधाधः। क्रिकित:, युं, (देखाया प्रक्रित प्रसामक्टरू-दि यच ।) ग्रीभयशिं इमहाराजपरिहरित खाङ चमदाधलताः(मनप्रस्वित्रेष:। चित्रदिवर्णम्। यथाः ---येश्य वाजपेबार्टीकी द्वारागि वीस्त्रा । मानि हिजबर्ष्योधो गोरसम्बजना जिन: ॥ ख श्रीजधिसं इस तुरी। रचवति स्मटम् । ज, सन्दास कामदाधी रेखामाकितमुक्त-पूर्वे विक्तिं प्रास्तं यच की बादवीधनात्।

चेष्ठ जायते सम्बक् युलासिकाँ विते तथा। [स्प्रमास्त्रमिदं प्रोक्तं ब्रह्मसा विश्ववर्तासी । र्म्यक्षेत्रपादिनद्शातं धर्यीनले ॥ ृत्थिहर्सं अञ्चाराजनधर्मिङ जिया पुन:। तरशित्रं सया सम्यक् सधकामन्द्रहेत्वे ॥४००॥ व रेखार्राण्या। स्वयं यस्ये प्रकृत्या-था भन्ति। अष्टभन्नोत्तरचतुः श्रासम् श्राक-ान समितः तस्य प्रथमाध्यः विवयद्यकारिं ग्र-कलानि । अन्नादी परिकासा । यः पदार्थः नयीग्यः विभागामद्धेः स विन्द्रप्राच्यः । यः (ये दीर्घ: विकार रिहत: विभागार्छ: स

गायञ्चनायः। विसारदेशयोयेद्धियते तद-

तस तसेन चिषम्। सहिषिधं एकं असवन ससं

र्वस्य विषयम् । अध्य रेखापि विविधा । राजा र अन्या सरला। अध सरलरेखालचाम्यः

या श्वास्ता विन्द्रयः स्थवली किताः सन्तः एक-इगाच्हादाली सा सर्सा स्थमधा अधिसा। ातकामपि समं विषयम स्विम्। सर्व ध देशोति। यन् रेखाइयं सम्भागानानारं न ति तस्य यसिन् प्रदेशे बङ्गारं सदित (भ्र वर्हितयो रेखवोरन्तरमुत्तरोत्तरं व्यक्षक-भवति यञाक्त्रभनर भवति तहिया उद्रेखासंबोगं सदनन्तरभन्तरं वर्डिया अवति : । की ग्राम्बद: तत्र सरल रेखा क्रत रव को ग्रां ।(। यत्र भूमिनलञ्ज्दः तन जनसमीक्षत-भूतलं जीयम्। इति रेखागणितस्य परि-श्मिः, स्त्रीः (रेखास्थिता भूमिः ।) जङ्कानीः

⁶बसङ्खाल्याच्या उत्तरायस्य चित्राहरू इडचं मेकार्त बुधे श्लिश हिला सामध्य रेखा

च्यादी प्रागुदयोक्ष्यस्य विषये पञ्चाहि रेखो-द्यान

स्थातसात् क्रियते तहलारस्य खेटेव्यणं सं भूलम्।"

इति सिद्धान्तप्रिरोमिणः । 🟶 ॥ क्रमाच। रेखी साध्यमा स्थापिकाली। यथा रेखा-

"शद्यसालयदंषीकः ग्रीलयोक्षेश्यसः जगः।। रौडितकसदन्ती च तथा सबिडिन सर:॥" तहास्मेकपर्धतयोगीधस्य च्या देशा रेखास त्या: । तान् देशागास । रासि-मकदेशो। बन्ती देश: सशिहितं सर: कुरु होच-की खब: । रेखाबा: पूर्विटेशे परहें श्री च यख:-धंखां खर्योद्यकालान् परकालं पूर्णकालच वारपहाल: स्वाहिलर्थ:। स्तेषेतरलं भवति

रेखारं प्रकारे प्रस्थानी का यदा स्टब्से प्रश्नान्त सहैद मळेटेपे वार्प्रहत्ति रिक्टर्य: । तच रेखा ! पुर्वस्या: खिबिस्तिलाहारी सध्ये पश्यन्ति तर-ननारच रेखास्था:। लानी रेखापूर्वे रुखी-द्यान परंपार:। तथा रेखार्थ: स्टब्रेंडरी स्ति पञ्चान रेखापर्छा: पर्छान्त ऋती रेखा-परदेशे ऋग्यंदियान पूर्व बार इत्यय:। तज कालपरिमाणभाष्ट्र। रेखाती यावन्ति देशा-नार्योजनानि तत्मक्तितामिक्विप्टीशि: पर्लै: पादशीनाभि: चनुर्थभागशीनाभिक्षार्पत्रतिः स्वादिवर्षः। देशाभारमध्यप्रकारस्तु स्र्वन सिद्धामो एत:। स्वत्र हु एंचीक सिधित् कथ्यते। गौड़ी पचदशायिकशतगीचनानि १९५। इचिनरार्टे मङ्गातीरे इमाधिकमालस् १९०। भैरवीर्तीर विधासधिकशानम् १२०। बङ्गे सुवर्ण-

रका। यथा,---"वारप्रकारिः प्राम्देशे क्याहित्यधिने भवेतः तही झान्तरपाड़ीभाः यखादने विविहि प्रेत ॥" इति शैषिकाडीकायामधेकौसुद्यां गोविन्हा-मन्दः । ैतयो रेखकोरमारस्तारोत्तरभव्यक्रेव भवशि | रेचर्य, की, (रेचवदीति । (रम्+विम्+क्ष्मा) बङ्गाटल्टितिका। इति दालनिर्धग्टः ॥ (भेदके,

मामादौ चलारिण्दधिकश्तम् १८०। दारा-

थासामग्रीतरहातम् २०० देशास्त्रम्। स्व-

सन्धत्राध्यक्षम् । सन्धरन्तु क्षीकर्षयञ्जीवसिति

किन्तु सम्मेशिहाली च्यहेराचावेद नार्प्रहत्ति-

া। যদ रेखाग्रब्द: तल सर्वेव रेखा। रेचकः, पुं, (रेचबतीन : रिम् + खिच् + ख्ला) थवचारः: इति जिकागडशेषः । अयपाल-रुप:। रति राजनिर्वत्ः॥ औद्वार्धजन-नि:चिपयन्त्रम् । पिच्कारी इति भाषा । यथा,

"सिचमानीव्युवस्तासर्के व्यर्वसिः सा

प्रतिविश्व विविश्वीष् वयः . .

इति श्रीभागवते । १०। ६०। ६॥ (धारकाचित्रया प्रायायामाकृत्यसाववाय । थया, भागवते। ३। २८। ६।

"प्राक्त प्रीधयेक्सार्ग प्रकालभक्ते चर्ते: ।" चाखान्यदिवरणं प्राणायासप्रव्हे वरुशम् ॥) रेष्य:, पुं, ध्यास्ननासिकया प्राचायामाङ्गसुष्यम् न

वायु: । यथा,---"पूरक; आस्मको रेखः; प्रामध्यक्षिक्षक्षका। नासिकाऋष उच्छुमी धातु: पुरक उच्चतः। कुल को विचलपासी मुख्यानसू रेचक ।"

इहा द्विषाचारतत्वर ।

भेदके, चि। रेचन, (रिच + छाट्।) सलभेदनम्। तत्त्व-

र्फाय:। प्रस्तन्द्रम् २ विरेक्: ६ विरेश्वम् ह। इति रक्षमाला। रेकः ध्रेचना ६। इति भाव्यक्तावली । (यया, सुनुते। २।३।

वेचनद्रवास्थितु मुमुति । १ । १४ । चाध्याधती रैचानकः, पुं, (रेच यक्षीति । रिच्+ किच्+ न्यू ।

"श्यञ्चानं वसन्दर्धसध्यायी रेचनाय चृत्र"

तन: खार्थं कन्।) कस्थिलकः। इति श्रव रेचना, स्त्री, (रिक्+िधच्+युक्ताः टापा)

काष्यिचः । इति ग्रब्द्रकावर्शः । रेचनी, खी, (रिचतिश्वयेति। रिक्+ख्यः+ डीप्) काम्पिषः:। इति धन्दर्बावली। कालाञ्जनी। दनीटचः। इति राजनिर्धेष्टः 🛭 र्येत(चष्टता। इति मेहिनी । (चास्या: ममार्ग)

"खेता चिद्रमा मधी स्टात् चिद्रसा विष्टापि च । सर्वानुभृति: धरला विश्वीचा रेचनीति च ।' इति भावप्रकाषी पूर्व्यक्त यहे घथमे भागे।

वडपची। सन्दर्भाषी यथा,— "वटपची तुक्षिता सोधिकी रेचकी युद्धै।" इति भावप्रकाशस्य पूर्वकर्कप्रयमे भागे।)

गौराह्लात् श्रीष्।) कम्यक्षकः। अङ्गीतः। इति राजनिवंग्टः । रेज, ऋष्ठ होती। दति कविक छाष्ट्रम: ॥ (भा०-व्यात्मण-स्थल-सेटा) मर, सरिविता ४,

रेची, ऋती, (रेच्छनीति । रिच + सिच + अप ।

रेजने रिरेजे। इति बुर्गाहास: 🛭 रेड़, ऋष्याने । याचि । इति क्रविक खड्म ॥

(भ्या०-जभ०-द्विक०-सॅटा) ऋ्वादिरहर। भ, रेटॉत रेटले । याची याचनम् । इति दुगा

रेगु:, इं स्त्री, (दिशालीति। सी मतिरेषकवी रं"अजिन्सीम्यो (नचा" उगा० ३। ३०। इति खु:।) धूकि:। इत्यमर:॥ (सथाई

> "माइचीकर्यनेश्वर्षि ते माह्योशित अधा प्रभीवर्धी

स कामरूपभिवनं भीउमान्नाय वारिया ।

चैन मासि सितारन्यां यो नरी नियवेन्त्रिय ।

स्ताति लौ इत्यितोबेषु स याता अञ्चय: यहम ॥

ली जिल्लामे यः स्त्राति स के बल्लामना भ्यात ॥

प्रिनि घौरो जासद्यो यसाहा क्रककेला स

इतिकालिकापुराखेष्यु अधाय ।

इति ते कथिलं राजकृ यहर्थमातरं पुरा।

इदन्तु महदाखानं यः प्रकाति दिने हिने ।

य दौर्घाष्ट्र: प्रमुद्ति। प्रनवान[भक्तायते ॥"

रेगुक्तासुनः, पुं, (रेग्युकायाः सुतः।) परश्ररामः ।

चैत्रलु सकलं मासं शुच्चि: प्रयमभावस: ।

नौद्रिकात् परयो पातो ...

खारुष मित्र वाप । दाक्डभ्रदोक्त का भिदा ॥") ह्यु, पु, (री + ग्रु: ः) पर्षटः । रेग्रुजा । भांपाुः । द्रात राजनिर्धेग्दः ॥ (यथा, रघु:। ६।२३। "दिनकराभिमुखा रणरेखनी सक्धिरे खिंघरेण सुरद्धिस्म् ॥" विङङ्गः। तत्र्यभाषी यथा,— "जन्तुचं भस्तकं रेगुः क्रिमिसं चित्रतग्डलम्। क्रिसिश्चनुः विडल्ल्च गर्भे तच केंग्जन् ॥" इति देवकरत्रमालाथाम् ॥) मुका, इद्वी, (केमुना कायतीति। कै+क:। टाप ।) मरिचाङ्गिसुयन्बिदयदिशेषः । तत्-पर्धाय:। दिजार इत्रेख: ३ लीर्नी 8 क्षपिला ५ सस्तर्गान्थनी ६। इद्यासर: । कान्ता ६ निक्ती प्रमहिला ६ राजपसी १० दिमा ११ देशहरू एए महमुक्ती १३ हरेग्छ कार्ध सुमर्गी १५ प्रियार १६ मान्ता १० वना १८ कचित् बुक्तके इसा दित च गाउः। धर्मिणी १६ कापको सार० हैसदती २१ पारहणकी २२। चासा गुणाः। ऋट्लम्। भौतलम्। खर्ज्-क्राहरत-हाखा-दाख-विधनाशित्वम् । मुख्ये मच्य-काहिलाच्च। इति राजनिवंदः ॥ व्याप च ! चाष रेखका सरीच सहभी। "रख्कार (बबुर्काच मस्दिनी क्रियादिकाः समागला पाण्युक्ती स्ट्रना वीन्ती हरेगुका।

पिलला इंधिनो केथ्या पाचनी सभेषातिनी । वसास-वार-वेज्ञाच-छट्-करङ्-विष-दाह्र-सुन्॥" इति भाषप्रकाशः॥ "रगुका कथवातको दीपनी पित्तला अहु:।"

रेणुका कट्का पाते (तनातुष्टा कट्लंघु:।

इति काजवल्यः । 👫 ॥ ("हरेषु रेशका कौन्ती मासगी देसगन्वगी।" इति वैद्यकरतमालाम्॥) परशुराममाता। नहिबर्गं यथा,—

मार्वास्त्रेयं जनाच । "अध्य काले लानीते सुजसद्भिकी हातपाः।

विद्रभैशनस्य भुतां प्रथतिन जितां स्वयम्॥ भाषार्थं प्रतिजन्नाइ रेशुकां सदागास्विताम्। षा तस्मात् सुबुवं पुत्रान् चतुरी वैदसम्मनान्। रुपक्षमं सुधिमक विन्धं विन्धावस् तथा।

पश्चासको सबै जही भगवान् भवस्टनः ।

कालवीयंवधायासु प्रकादी: सक्षली: सुरी: । याचितः पच्यः सीत्मरीयां रामाज्ञयस्त यः ॥ भार(वत्र्यार्थाय जातः पर्युना सद् । महचः पर्युक्तस्य तं जङ्गांत करापि न ६ थाय निर्भापनामन्त्राखरभुक्तिनिष्येयात्।

बास्तरः: चाचियःचारी रामी श्रृत् ब्र्यक्से-स देदानिक्तान् द्वाला घरुनेंदांच सर्वेटः !

चंत्रतात् सरसंस रवारा तद्ध जनभी साभाग रेक्का जता बहु रतीये (चनर्ष कुम्स् । भार्थाभिः सङ्ग्रीभिच जनजीखारतं मुभम्।

सुमालिनं सुकान्तम् तरुशं चन्द्रसन्मिम् 🏾 तथाविधं तृषं डघ्टा संजातमदना भ्रमम्। रेग्रुका खुह्थासाम तस्त्रे राक्तेच मेच्नम्॥ स्हायुवायासास्यास्तु संक्षेद्रः समञ्ज्यतः।

विचेतनातया जिलाच चनाचा खायमं यदी॥ व्यवोधि वसद्यिक्तां रेखुकां विकृतां तथा। प्रिक्धिक परपरते छोरं निनिन्द चसमन्तन: ॥ तन. खतनयार् प्राइ चतुर: प्रथमं सुनि:। क्षणलत्प्रसुखान् सभान् रहीनं अमनो रुतम्॥ क्टियनं पापनिकतां रेणुकां अभिचारियीम्। ति तह वी नैव चक्र्मृं हा आहार व हा इत ॥ कुपितो वमद्यक्तान् प्रशापिति विचेतनान्।

भवध्वं युर्व निचराम् जड्ा गोवहिगक्तिः:॥ च्ययाजगाम चरनी जासद्यप्रीयतिवीर्यवान्। तथ रामं पिता प्राप्त पापिछां क्रिन्य भाष-स भार्षुच तथाभृतान् इष्टा ज्ञानविक्षाः णिचा ग्रप्नान् भाष्टातिजाः यक्त्रं पर्शुका-

चिह्तन्। रामेग रेणुकां क्रिबां इष्टा चाक्रोधनीय्भवतः। जसद्भः: प्रथतः: सितिति रासस्वाच ह ॥ प्रीतोधिस युक्त भदंते थल्बया सदच: क्रातस्। नसादिष्टवरात् वासात् लंबे दरक्षास्यतस्॥ स तुरामे, बराग वर्जमातुरुत्थानमादितः । वधस्यास्तरण तस्याः भाह् गां ग्रापसीचन्।॥

मातः च्यावापनयं युद्धं सञ्जेन वै जयस्।

च्याबुः कल्पान्तपर्यन्तं अभादे नृपसत्तमः ।॥ चर्ळान् बराम् च प्रदरी जमदायानाहातपाः। सुप्ती त्यांतव जननी रेशुकाष्ट्रभवत्तदा । वर्धन चाणि सक्तार सच्च प्रक्षांति सथा। बुद्धे जयं चिराबुद्दं चैभे रामक्तदेन हि॥ सः एष्ट त्यायमोद्दाय पिता तं याक्यस्त्रवीत्। न पुच्न वर्दानेन साहद्वक्षःप्रभच्छति ॥ तसातंत्रसक्षकाय गच्छ सातुच तव्यवे। तम काला सुक्तपापी कविरात पुनर्थांसा।

चमहिताय पुचलं त्रच कुव्हं वन हुतस्।

स तस्य वचर्गेश्रुला रहमः, परस्रप्रकृतदाः।

उपदेशाम् वितुर्थाती बक्तकुर्कं वृष्टीस्वम् ॥

तच स्वानं स विधिवन्शाचा भौतपरचधः,।

प्रारी राजि। स्वतं सभ्यक् माहच्यां यक्तीकयम् ॥ कातखंबस्यः सोश्य तीर्धमानाद्य तं वरम् । दी चिंपर युगा छाला बचा पुत्रमगाच्यत्। ब्रह्मभुग्डान् सुतः मीश्य कासारे लोहिताक्रये। केलासीपळकायास्तुन्वपतदृत्रसणः सुनः॥ त्रखावि सर्वस्तीरं यमुखाय महावनः।

कुटारेण दिश्री पूर्व्यासन्यद्वसम्यः: सुतन् ॥ ततीश्वरवाधि धिरि हैमद्रक्षं विभिद्यं च ! कामक्षानारं पौटमकाप्रवरष्टं परि । सस्य वास विभिन्नक स्वय सोवियवज्ञानम्

गोपयम् सर्वतीयां नि इचितां थानि सागरम्॥ प्रामेव दिख्यमुनी संख्यका ब्रह्मण: सुत:। गुन: पर्नात जी इत्हि गत्या दाइम् योजनस्॥

इति हेसचन्द्रः ।३।५१२॥ (यथा, सहा-भारते । ३ । ६६ । ४३ । "चार्च[कनव्हनो रामी आर्गवी रेणुकासुन ॥") रेक्डिकित:, पु. (रेक्डिन: किसि: ।) शईभ:। इति चिकारङग्रेय:॥ ध्रलिक्वचिते, चि ॥

रेक्क वाच:, पुं, (रेक्षों परागे वासी यस्ट ।) असर ३ इति विकारङग्रेष:॥ रेग्रुसार , पुं. (देग्रुरेव सारी बच्छाः) कर्पूर । इति चिकासङग्रेष:॥ (सृशाहयोक्स्य कपूरिस्ट्रे

विद्ययः: ॥) रेखसारकः, ए, (रेखसार एव। खार्थेकन्।)

चर्षः । इति शब्दर्वावनी ॥ रेत:,[स्]जी, (रीयते चारतीति। रीयड

चरणे + "सुरीम्बां तुद्र च।" उगा॰ शर्०१। इति असुन् तस्य तुद् च ।) भूऋम् । (यथा, 🗝

"स्वीयां रजोसयं रेतां दीवाटासिन्द्र्यं गरे। तसात् संदोगतः पृत्तो चायते गर्भसम्भवः । प्रयमेश्हिवि रेतस्य संबं(मान् क्लनम्ब यन्॥" इति हारीत ग्रारीरखाने प्रथमेश्याय ।

"मातापित्रीर्गाजरोबार्यमेखायतासमः। गर्भस्यस्य यदा दीवा: प्राप्य रेतीवचा: जिहा ॥ श्रीषयन्यासु तज्ञाषाद्रतचात्र्यपद्दन्वते । **उत्र ध**म्यूर्णेसर्वाङ्गः, स भवत्यपु**मान् पु**मान् । रते लम्।ध्या बाखाता: मनिमातमतुम्ब्रहात (^v

इति दरके चिकित्साख्याने त्रिधीरधाये॥) च्यप्स रेत:पाति विधी यघा,---"न वाभइक्तिवीद्रत्व पिवेडतीय वा घलम् । वीत्तरेदद्वपस्यक्षं नाम्स रेतः सञ्जयक्षेत् ॥"

इति कौर्को उपविभागि १५ अध्याय, ॥ पारहम्। इति मेहिनौ। सं, इ३॥ (जलम्। इति निष्युष्टः । १ । १२ ॥ "इकि-जनगानां अपां देवानां रेतस्वादेत जन्मता

तथाचीपनिषत्। देवानां रेली वर्णीनाता।" द्रित तड़ीकायां देवराजयन्ता ॥ यणा, ऋषेदे । बासा रेवः (सम्रज्ञ

रेतजा को रेतामय जाभने इति जन् । क' उरम्। धर्मे भानाः सहसास्थ इति स्वामान् ध्याकारास्त्ररेतम्ब्दः।) बालुका। इति भाषप्रकाषाः॥

ाष, की, युक्षा । इति प्रव्याष्ट्रका ॥ य, की, पिनलम्। इत्सम्टिकायां मीलक्षः। च, की, (रीयमं चरतीता। री ⊹ वाचुनकान् च !)रेत: १पीय्पम्। पडनाचः:। छ्तकन्। इति मेदिना ॥

य स्व स्थाप्त्ये। ग्रामने। इति कविकत्त्वाद्वमः।। व्यम्॥)
(भ्षाः - स्वाद्वस्य व्यक्तः नामने सवार-संद्र्।) देवनक्षं, क्षीः, (रेवन इय कायनीति। कैं + कः।)
स्व त्रेपते रिर्देषः। ऋ, स्विरिषत्। इति दुर्गाः
स्वाद्वस्य की कामनेवयानी । इति विकालकी भ्राम

ा (च, (रिध्यति निज्यति रति। रीप-१-घण्।) निज्दनः । क्रुरः। अध्यक्षः। इति मेदिनी।

, पु, (रिफारी इति। रिफा⊹ घण्। धदा, "राहिमन्।" दश्रनेन वर्षस्वरूपांधे रग्रव्हाहि-मनप्रवयः। लथाच "रंक क्षश्रीव्यादिकः।" इति क्षतृसु प्राटेद्वाःः। रवकः। (यथा,—

> "परिशेती यः शिर्यापि धःयी समागते यद्दापि धाति गव्बताम्। गुर्योः प्रेयो हिष्णालमी हते। रेजिस तुला प्रकृतिकी हासमाम्॥"

> > दख्द्धरः ॥)

ाम:। इति भ्रन्द्रताक्की ॥ (भ्रन्द:। यथा, समायते। ७।२०।९५।

"श्रियस कलस्यरिक्स्इस्तां कस्ळेच सामानि समस्तरिकान्।") चि, (।रका-! "अवद्यायमाधमार्वरेषाः छन्-

चि, (।रणा- "अवधायमाधमापरेणाः छुत्-वतः" उवा॰ ५।५१। इति चम्बवेन ।पासिसः।) क्वसितः। दलमरः॥

[सु] त्रि, (दिवानीसि । रिष्+ व्यस्त्।) र.। व्यस्तसः। दुषः। सम्बद्धः। एति शब्द-बावली ।

ह ऋ प्रव्हे। इति कविक व्यहमः॥ (स्था०-। सार्व्यक विद्रा) ह, दैसते हिरीके। वह, । हरिसत्। इति दुर्गाहासः॥

की: (रेग प्राव्हें + भावि क्युट् :) गर्वा न:। इति विकास्क्षेप:॥

ाणः, पु. प्राचः । ध्यस्यः । इति बेहिनी ।
१०६ ॥ चौरः । इति प्राच्छ्यलावणी ॥
सः इ सुती वर्षे । इति क्राविकष्णहर्मः ॥
गा०-धात्रा०-व्यक्न-सद्।) सुनिः व्यवेन
गम् । भूः, व्यद्भित् । द, दिवते सापः
मुख्य मक्द्रतीलाषः । इति दुमोदासः ॥

को, दिच्छणान पश्चिम्। इत्राचयमाणः । पुं, (स्वति इति। स्व+ बाहुलकात् म्।) मुकरः। देखः। बाहुलः। विषवेदः।

युं. जम्बीरः । इति जलाधरः (शयाः । वि ६ १ । िमाप्रवे वास्रोतक न्यस्य स्थास सुक-नक्त स्थास स्थाद प्रकार प्राप्त प्रव्य स्थाद स्याद स्थाद स

रवनक्ष, क्षां, (रेवन इव कायमानि । क + काः ।)
पारिवसम् । इति राजनिवंग्द्रः ।
रेवतिः, खी, जामदेवपक्षी । इति जिलाखप्रेषः ॥
रेवती, क्षी, (रेवनस्थापद्यं क्षी । रेवत + ख्यम् ।
ज एडिः । डीय् ।) वलदेवपक्षी । नद्यचमेदः ।
माहकामेदः । इति मेदिनी ॥ खीगवी । इत्यख्यपानः ॥ इगो । यथा, —
"रेवा सुनमेदा देनी नदी वारिवनी मता ।
ख्यानिक्षक्षनक्षा वा लोने देवी प्रकारिता ॥"

दित देवीयुराये ४५ चाधायः ॥ ॥ रेविनीनच्चन् चाश्वत्यादिसप्तिंद्यातिनच्चामानः ग्रीतिश्चिनच्चम्। तस्य क्ष्यं मस्याङ्गति दीचिं-भ्रतिश्वत्यचम्। तस्य क्ष्यं मस्याङ्गति दीचिं-भ्रताराक्षत्रम्। नस्याधिष्ठाष्ट्रदेवता पूगास्यः दृथे:। यथा,—

"दन्तमं ख्रामने भाषास्ता-नन्तमं जमर्यन्तमध्यो । कोमनाष्ट्रि सिण्नोत्थात प्रिये कालखापल्यानाः प्रियेश्चमन्॥" इति काः(जर्मास्तरा(जनस्तिक्षणसम् 1%॥ वन नातमनं यथा.—

> "चारशीलविभवी जिनेष्टियः सम्बन्धः सभवनेत्रमानसः। मानवी नतु भवेत्रश्रृष्टीपती रिवनी भवति वस्य जन्मभम्॥" द्वि श्रीष्टीवर्त्वाषः॥ ॥॥

पालयंत्रविष्यः । तच्लुष्टसः चिकित्सा वया, --"व्यश्वसम्बाजस्य हो च प्रारियाय प्रमनेवा।
मञ्जा विद्रारो होताचा हाधेन परिवेचनम्।"
स्वस्य हो सेए। संही। चत्ता संवतीपुष्यगाति:।

"तेलमभ्यञ्जने वार्ध्य क्षष्ठे सर्वस्त तथा।
यसङ्घार्था नलदे तथा गीरलद्बले ॥"
यनेर्नः रानः। यसङ्गा गुग्गुनुः। मन्द्रं सर्गरनः रानः। यसङ्गा गुग्गुनुः। मन्द्रं स्थापनंत्रस्वीरद्वपंतिन्द्रति। गीरलद्बली स्थापनंत्रस्वाः। चरद्वपा वत्य इति लोने। "धवापनंत्रस्वाः। पर्वस्तानिक्षित्रस्वाः । काकोल्यादी गर्थे व्यपि सिद्धं सर्पः विदे-

चमानवीः सांख हात कोतं। "कुलत्याः प्रविप्यंच प्रदेशः साक्षणत्वतः। प्रशेलूकपुरीयाचा यतान् यवएको छत्रम् । सम्मनोदमनो शासमेतद्रमुग्त सम्मो ।" बदपको नेब्र हुर

"युक्त.. समन्धी चाल.. मन. मान्योदन द्वीत विजिन्देदी गोवीर्थे रेवली प्रयतासना॥" गोनीर्थे गोर्थे।

"सानं धानीकुमारान्यां सङ्गये सारयेड्विष्ठकः नानाधास्त्रधाः देवी चित्रमाच्यानुवेषना । चलतकुष्ठिलिये ध्यामा रेवती ते प्रमीद्तु ॥ उपानते यां चननं देखो विविधभूपताः । लक्षा कराला विनता तथेव वङ्गुष्ठिका । रेवती गुष्कनाया च तुम्यं देवी प्रमीदतु॥" इति सावग्रकायः ॥ ॥ ॥

यनस्विपद्माः (व्वरणं यथा,—

"देवस्य रेवतः पुष्यः कञ्जसाद्मास धास्मिकः।
ययः गुत्रमातस्यानेतस्यां पुर्या हुणीरभवत्॥
स सन्यासस्थितः प्रायद्रिवतां अक्षसीर्वातसम्।
न नशः चुन् पियाना दा व स्रत्नुन्यः क्षितः।

रिवतः।

स्तुनकच भवति बचालोके हिन्नेचमाः । रेवतस्य गतस्याय सा प्री राचसें चूंता। तस्य प्रचारतं यच लक्षा तामगमहिष्यः ॥ तस्य वंग्रेषु ये यन सर्वाता इति विद्युताः । चनिया सभवन् विद्या हिस्सु सर्वाम्

गति वस्तुयो जासे आजगासाथ रेवतः ।
सम्भिनेकं सम्बद्धी दृष्ट्यं यादविश्वेताम् ॥
स्वानं वारानीं नाम बस्द्वारां मनोरमाम्।
भी प्रत्याज्ञक्षेत्रीयां वासुद्वपुरोगर्मः ॥
याला तुरेवतः सम्यग्रवसम्बद्धार रवतीस् ।
पाद्यस्युक्तरां नास्तु यस्त्रीयं स्तेत वे ।
समागं सञ्चनां गीला स्वाह्म प्रद्यातः ॥
दन्ता समाम शिखरं भेरोक्तपनि देवतः ।
देमे रामीविष बन्नाक्षा रेवता सन्तिः सुक्षी।
दिसे रामीविष बन्नाक्षा रेवता सन्तिः सुक्षी।

हात वाह्यूराकम् ॥ । (महाको वान्त्रेनेव इशं रेवनंग वलद्वाध प्रदत्ताः स्ताष्ट्रवर्णन्तु देवीभागवने अकारी = णाधाये दश्यम् ॥) रेवनमञ्जनाताः । तद् विवर्णं यथा, —

मार्कक्षेय ख्याच ।

"पश्चमीक्ष्मि सह्यंक्ष्मन् रेवनी नाम विश्वतः ।
तखीलां विकार च ध्याय कथ्यस्मि ते ॥
परिवासीमञ्जामा कर्तवाक्षितः । तस्याप्रस्तयः प्रकोरस्त् रंवक्ष्मने मश्चस्तः ।
तस्याप्रस्य प्रकोरस्त् रंवक्षमे मश्चस्तः ।
स तस्य विधिवचन्ने जातकर्मगादिकाः (कथाः ।
तथोगनवनारींच य चाक्षीनीरमवन्त्रे ॥
सनः प्रस्ति जानोक्ष्मौ ततः प्रस्ति नीर्युपिः ।
देवेदीगपरामर्थमचाप स्विपुक्षवः ॥
मातः चास्य परामान्तं कुछ्दौगादिगीहिता ।
जगास व पिता चास्य चिन्नवामान दुःखितः ।
क्रिमेवदिनि सीर्थस्य प्रकोरक्षमास्य सुन्धिः ।
क्रिमेवदिनि सीर्थस्य प्रकोरक्षमास्य मन्दशैः ॥
समी विश्वके मन्दर्भ स्वार्षः स्ववर्षः स्वस्थैः ।
समी विश्वके सम्बन्धः स्ववर्षः स्वस्थिः ।
समीवा स्वस्थी सम्बन्धः स्ववर्षः स्वस्थिः ।

युर्वो इट्यय स सर्वट् अक्ति पिन्

स नुष्य लागमस्य स स्व प्रत्ने प तदाबध

इन्हर नोपकर या गान प्रश्नमय

चित्रार्दु:खाय धिक् जन्न तस्य दुष्कृतककाय:।

धन्यासी नगया येगां चर्ललोकाशिमम्भनाः।

परीपकारियः भाग्ताः माधुककीर्यगुत्रमाः॥

चानिहं संतथा सर्वे परलोक्तपराइमुखस्।

बरोति मृहदां देखमाचितानां तपा सुद्यु।

धाकाले च चरां पिनी; कुपुच: कुपत हि वै॥

नर्काथ न नहीं कुपुत्तालीव यक्तनः॥

मार्क्ड्य उवाच ।

स्दं सो≀खन्तदुरुख पुक्तस्य चर्दिनेंगीन;।

ऋषिकदाचा

समाप्य वेदान् विधिवन् कर्ता दारपश्चिष्ठः ॥

नातुमानाः कताः कार्यिद्यावद्य संचास्ति ।

गर्भाधारविद्यात्रम् न कासनहरूथाता ।

युक्तार्थ जनितसायं पुत्राको विभ्यता सुने॥

भी व्यं किसामादी विशासम दीविशा वा सुन।

गर्भ खनाचा

र्ववन्ते सुनिक्षेष्ठ आतोश्यं तन्यस्त्व।

तैन दु:खाय ते कालं दुधे यस्त्राहजायत॥

तस्य ही शीलाहेतुलं रेवलनस्यासनम् ॥

ऋतवागुवाचः ।

दी: ग्रीट्यमेवत् सा नस्मात् पतमाभागत् रेवनी ॥

मार्कक्षेय उत्ताच।

तेनैय व्यक्ति भाषे रचसुचं पपात 🕏।

प्राप्तः सर्वजीकाख विस्तवाक्षिपचेत्रसः॥

भासवासास सञ्चा वनकन्दर्गिकरान्।

भुसुद्दादिश्व तत्पानाम् खाती र्यनकौश्भवन्।

खर्तावर्ग्यः सर्वस्थां पृथिद्यां पृथिदीधरः १

तस्य चुँख तु य। कान्तिर्जाता पङ्काजनीसरः,।

त्रतो नके तदा कथा रूपेगातीव शोभना ।

रेवनीकान्तिसंभूतां तां हृद्दा प्रसुची मृति:।

तस्या नाम नवारित्यं रेपतीति हि भागुरे।

पाष्यामास खेवेगां खालमान्यासम्मामा

तालु यौवनिर्ना इक्षा कम्बका कः प्रशास्तिनीम्।

य मुनिश्चिनाशामास कीयस्या मन्ता भवेदिति ।

भनं चिनायतः काली जगाम सुसन्तासनः।

न जानमाद रहशं वर तस्या सप्तास्ति: ।

नतस्त्रक्षा वरं प्रदर्भाकं स प्रमुची सुनि:।

महाबती सहादीना

विवेश द्विशामां वैष्टर्स प्रकृष्णस्य ।

दुर्भेक्षे बाम म बता श्रुक्त खुखा संबीपति ।

धक्षेपहरू

प्रसुच: त भहाभागक्तिक्षेत्रेव भदाचरी।

रंबकृच्च प्रात्ततं कुसुदादी समन्तनः।

यसाम्ममेकपुत्रस्य रेवधन्तससुद्भवम् ।

न ते विषयारी नेवास्त्र मातुनापि क्षालस्त्र में।

ससार्ड, खनही जानी ही शिल्यादन्सुशीकरः ॥

सदारेख यथा कार्या: स्रोता: साभी स्तथा

सुत्रनेन पुरा वेदा ग्राफ्टीता विधिवन्सया।

इल्लामाणमनीटिक्षर्यं समेमण्ड्यत[ी]।

∺ িকভিষে তর্ভ

राजीवाच।

राजीवाचा

क्टिक्इव्स्व्राचा

देवती तु सहासामा जैलोक्ये साणि सुन्दरी।

त्व भार्था बरारोचा मानवैन्त्र न वेत्सि किम्।

राजीवाचा।

सुभन्नां प्रान्तनदयां कावेरीलक्यां विमी।

श्रामनां सुनाताच करमाच वरूयनाम्।

विषातां निद्नीचैव वृद्धि भाषा ग्रन्तं हिया: १

तिछन्ति में न भगवन् रेचनी वैद्याका वियम्॥

ऋषिरदाचाः

दाकीवाच ।

ऋषिख्वाच।

व्यवनरम्ब स्थाय प्रसङ्घाति सने

रेवती

प्रयोख सम्बद्ध चया विचर क्रुकी क्यम

रीस कास्ड्य वाच

ततच सो अवनी भी सरोत्ता. एथियीयनि ऋषिक्तघोष्टनः कर्तंतस्या वैवाहिक विधिम्

सस्यत्य पितरं विवाहाय महास्ते ! उत्तर वान्या सा कि श्वित् प्रश्नवावनतानना ॥

यदि से प्रीतिमांस्नात पसाई कर्त्तुसिच्छसि ।

रैयत्युची विवार्च से मन् वारीतु ग्रमाहिन: ॥ भर्षियवाचा।

रेवत्युचं न वे भन्ने चन्त्रयोगे (इविस्थितम्। चन्यानि सन्ति ऋचाणि सुभू नैवाहिकानि

कचोवाच। वात तेन विना कालां विकल: प्रतिभाति है।

विवाही विक्षे कार्ड अहिधाया: क्यं अदेग ॥ च्यधिख्याचा।

मरनवागिति विख्यानस्तपखी रेवती प्रति। चकार को पंक्रोधन तैनका तक्किपालिनम ॥ मया चासी प्रतिज्ञाता भार्येति मादिरे चारी।

कर्न्योबाच् ।

न चेच्छि विवाहं लं संकटं न: समाज्ञतम ॥ अन्योबाचा ऋतवाक् स मुक्तिसात कि ने कस्तप्तवांस्तप । न लया समता तेन प्रचानन्थी: सुतासि किम्॥ ऋधिरदाच ।

जसक्यो: सुना न लंबाचे गैदातपश्चिम । सुता लंगम यो देवान् कर्तुमचान् असृत्सहे 🛭

तपर्की यदि में नातस्तन् किन्टचामिर्ददि। समारोष्य विवादी में नाजची क्रियत पित ॥

ऋषिख्वाच । एवं भवतु भद्रं नं भद्रे प्रीतिमती भव।

च्यारोपयासीन्द्रमार्गरेन लुचं क्षते तत्। श्रीमार्के खेब खेवाच।

तमन्त्रप:प्रभावन रेवल्चं सन्हास्तिः। थयापूर्वे तथा चक्रे सोमयोगे दिजोत्तमः ॥

विचाइखीव दुष्टितुर्विधियन्सन्तयोगगम्। निषाद्य प्रीतिमान् भृषी जामातरमयात्रवीत् 🛭 ऋषिष्याचा

च्यौदास्त्रिकं ते भूपाल कव्यतां किं ददास्य हम् । दुर्लभ्यमपि दास्त्रःश्चिममाप्रतिहतं नषः ।

- इाजो|वाचा मनी: खायम्बन्धा चनुत्पप्रज्ञ: बन्तती सुने ।

मन्दलस्याध्रप्रं पुत्तं विक्रसन्दाद्वृत्रकोन्वद्वम् 🛊

सुनिरुवाच ।

भविष्यवेष वे काभी सबुक्तन्त्रको स्टान्। सक्तां भी काते सूमि धर्म विच सविधाति ।

समेठ चक्र विक्रीक्षी श्रीविदेशका (भिष्ठ

श्रीशार्शक्षेत्र । उदाच । ताभाद्य ततो भूपच्हि भारं ययो। सम्बाद्याच्यायत सुत्रो रेवत्यां रेवतो मसु:॥

विद्याश्रास्त्रकम्याद्यायो नैर्धवकायम् व्यक्ति। इति गार्वकेषपुरत्वे रेपएशनसर्थं समग्रम् ।

तस्य अभपन् धीस वृहु्स, च नर्,धिप. " प्रियत्रमान्यवसर्वं सन्हाबलपराजसः।

पुची विज्ञासम्मीलस्य का स्थिनी जनसंद्भवः ॥ च प्रविद्याश्रमपटंतांतन्त्रीं चग्रतीपनि:। च्यमध्यमानसम्बद्धिं विदेखामन्त्रा पृष्टवान् ॥

का गतो भगवानसादायसान्युनिपृष्टवः।

तं प्रयान्तुसिष्टेच्हासि तत्त्वं प्रमृद्धि ग्रीसने ॥

मार्कछीय उवास । व्यविशालां मती विप्रस्तक्ष्ट्रसा तस्य भाषि-

प्रियेखासम्लगचीव पिद्यकास लारा वितः । स ददर्भ सहाकानं राजानं दुईमं सुनि:।

नरीक्षाविक्ष्महितं प्रश्रवावमतं पुर: ॥ निकान् हरे नतः (श्वामुवाच स सु ग्रीनामम् ।

मोतमानीयनां प्रीवसघीरस्य जननां पने:॥ एय तावद्यं भूपस्थिगभातादुपागनः । जामाता च विशेषेण योग्योश्यारस्य भतं समा।

भाक्षेत्रेय उपाचा ततः स चिन्तयासाम राजा जामाह्यकार्यम। विवेद न च तन्त्रीभी कम्हीर्यंच ते हुए: ॥ तमासनगतं विष्ट ग्रहीनार्धं सञ्चाम् नि:।

घखनं पाच राजिन्द्रमधि ते क्रमूलं पूरे॥ कोवं प्रचेश्च मित्रेष्ट स्वामालेष्ट्र चेश्वर्। तथाक्षांचि भद्धाताची यत्र सञ्जे प्रतिस्तिस् ॥

पत्नी च ते कुए लिंगी यत र्वाच तिरति।

एच्ह्रान्यखास्त्रतो नाष्ट्रं क्षुप्रालिकोश्यरास्त्र ॥

लत्यसादादञ्जपनं न कचिन्त्विसत्तम।

वातकौतृष्ट्रलखास्ति सम भाषाच का सुने॥

वि विस्तृतं ते भूपाल दाव्येथं रहिसी वन ॥ चाच कोषं भवान अर्तुभर्चलस्तार्स याचितः॥

प्रियेति साम्यृतं येथं लयोक्ता वरवर्णिनी।

सत्त्रमुत्तां ग्रयः (कन्तु भाषो हुएं। न मे सुने।

सर्खं जवीषि भूपाल र भावस्तव दृषितः। व्याज्यक्षार अधानिवं निह्ना हुध नोदितः ॥ सवा एटी सुतपक की स्त मर्देति पार्थिक

भाषता देव चाम्यको सवनिष्य चार्रा ।

तदरहार मना इस कमा रूभ गराविम

र्वया भव जन्म तयस्य दनभ्य प् भूने सह:। इति हैमचन्द्र:। २। ५४॥ (रेवत-भानु । इति सार्ककोनपुरायम् ॥) वलोरमाखा, युं, (सेविद्या स्मारः: पनि:।) वल-हैव । इबसर: ११११। १८% वसीभाः, प्, (रेवला देशः ।) वनरामः । दनि द्वेमचन्द्र: । २ : १३८ ॥ बना, पुं, स्थापुलां विशेष:। स च गुल्लाकाधि-पान । तस्योत्पत्तिर्यक्षा,— "लगोरसी योगमास्याय खाँ भएँगां वहवां रविः। इद्भ नियमस्यान्तासम्बद्धपनयावरीत् ॥ भ्रीधनायोपचक्राम ऋष्योधनी चलरान्दितः। ने चहुन्ती तेन संयोगं परपुषीर भिप्रकृता॥ क्षत्र इति संसुद्धी तेजी मुखनाभिकया रहे:। देवी यतः, प्रचायेतामस्थिनी भिष्ठजां वरो । गासक्यो हो स्रतीयश्च रेक्नोरश्वप्रवाहक: ॥" इति विद्युर्थम्॥ कः(पिचा। ^अतनीः चरूपप्रक्रभागुरु नरागगमन् कुरून् । दह हो तज संज्ञान्त वहवास्त्रमधारिकीम् ॥ ना च इष्ट्रानसायानां पर्यमीश्रीभणकृता। द्रशास संसुखं तस्य प्रष्ठरच्यस्तरा ॥ स्तक्ष नाविकायोगे तथीलव समेत्योः। एसत्यद्यौ तनयावश्ववक्षाद्विर्मानौ ॥ तसीरक्ते च रेवन्तः खड़गी धन्ती तनुच एक । प्रथारूषु: समुत्पन्ते। वाणत्मसमान्वत:॥ त खंक्यममनं दर्शयामाध आहमान । स्त्री सा च समालीका सक्ता मुद्रमादद्वे॥ व्हिपधारियोश्वमासाविषाय विजायसम् । चा भार्या प्रीतिमधी भारकरी वारितऋरः॥ म पूर्वमुली योग्साः मोग्मृहैवसातो मनुः। तीयच यम: शापाहकी इंडिरभूत् गुत:॥ मयो मांसमादाय पादतस्ते सङ्गीतलम्। तच्यकीति भाषाकांतस्य चर्कपितास्यम्॥ नेडिएयैतकाची यसी मिले तेण(हिते। ते नियोगं तं बाच्ये चकार तिमिरापद्य: । श्राच्य नदी जक्ते क (लक्दाकारदा हिमी। क्षिनौ देवभिष्यी सतौ पित्रा सहातस्मा ! धकाधिपतिस्येच रेबन्ती विनियोणित: ॥" सि मार्काष्ट्रेयपुर्(सि वैवखसमन्यन्तरे ॥ 🛊 ६ द्विनक्षर्यभीराजगविधौ रेवन्तस्य राज-। मपुचाबिधिधैथा, — प्रमे हितुरेवनां पूजवेकीरकानारे। रपुर्धं अद्यादा है। दश्नं कवची व्यवस्थ त्रभरं युक्तवस्त्रेय केशान् वितत्य प्राप्तसः। विभावारे विभाइ चिखे तुकरे पुन:। तं खन्दा सन्दानी नहीं स्तिमीन्धवर्थ शिवस् ॥

विभन्तु रेवनां प्रतिसायां घटेश्य पा।

पूजाविधानेन पूजवेचोरणानारे 🗥

। काशिकादुराचे भौदाभवविधि प्य

व्यध्य 🖐 कोच प्रस्पृत्तिसाराची दरी ण क्त तस्य पृत्ति धयण द रोप का सुंभिरतु सपूज्यो इद्यदाइन यवाचात हतो पेते स्तर्ध लेख सुनिपितः । संपूजित्य: पूर्णेन्द्र: एपसा पायसेत र । स्तन्द; सभाव्यों कदस तथा नन्दीश्वरी मृति:। गोसङ्कः: सुरभिः: पूच्या कामवङ्किर्दुताभ्रमः:। खरभवञ्जिक्षो सजवस्थिन।यकः। पूज्यः साचीच रेवन्ते धधाविभवविकारेः ।" इति नियाद्तिचम् ॥ (रेवन्सर्धीनेन लच्चीं प्रति नारण्यणस्य भाग-इतामां देवीभागवते ६ स्तब्दे १० व्यथाये द्रष्ट्रथम् ॥) रेवन्तमनुख्यः, स्त्री, (रेवन्तं सनुष्य स्वते इति । स्ड + तिष्।) मंद्रा। इति चिकारङशेष: ॥ रेवा, स्त्रो, (रेबने उन्द्रुख गच्छतोति। रेब 🕂 व्यचाटायु।) वर्भादामदी। इत्यभदः। १। १०। ३२॥ (यथा, मेत्रहुने । २०। "रेवां इच्यस्थुपलविधमे विस्थपाई विभ्रीर्थाम्॥") अन्तां प्रिवलिङ्गोन्यत्तियेथा,— "रेवया च झर्न पूर्व्य तयः प्रिवसुतुष्टिहम्। भम खन्यहन्नः पुन्नो भूयादिति विधा तथा। खदं कस्बापि न सुनः किं करिष्यामि चिन्त-देवायास्तु वही देवस्ववद्धं स्टबलाञ्हन ॥ निश्चित्रीयं तदा प्रीक्तं प्रमन्नेनान्नराह्मना। लिङ्गरूपेण ने देवि। ग्रजाननपुरस्कतः। गर्भे तब वसिष्यासि पुची भृत्वा प्रिविधिये। ४ भस त्यमपरा ऋति: खाना जलमयी शिवा। शिवशक्तिविभेदैव कावामेकच संख्यित्री ॥ एवं इत्तवरा रेवा मसादिध्यसिष्टाप्रता। रेवाखाडमिति खालं ततः प्रश्ति गीपते ॥" द्ति वाराहे सीमेश्वरादिनिकृतिहिताधायः॥ रति:। याच कामप्रशी। गौलीइच्:। इति मेदिनी । वे, २१ ॥ दुर्ता : घधा,---"रेगा गुमर्भाश देवी नदी वा रेवती भ्रमाः च्यातिखखनवस्था वालीके देवी प्रकीतिसा॥" इति देवीपुराको ३५ खळाय: ॥ रेय, ऋ ट चेपायाम्। इति कविकल्पद्रमः॥ (भाः-साताः-स्वतः-सेट्।) ह्रेया घोटक-कर्नृकप्राब्दः। नर, चारिरेषत्। ड, रेषते रिरेचे-४ प्रा: । इति द्वादिःसः ॥ रे, ग्रब्दे। प्रति क्षविकत्त्वद्रुष्ठः॥ (भाग्-पर्व-अकः-अन्डि।) रेकारिः। रायति। इति दुग्रीद्रास: ॥ रेवतः, पुं. खर्णालुष्टचः । (यथा, गारुवृद्वपत्रः । "चतुरङ्गलगन्याको वाधिघाताभिनं इतः। विद्यासार्यमं राजदृष्ठं रेवतसंस्क्रम् ॥") श्रीवर्भरः। (धर्मवार्ज्नाः समझा हतवात्। यथा, सहाभारते। २२१। ह------।

"समना अध प्रीचेन्द्रसभ्यनी व दि रीवतम् -

खस्ति गुणा सः

देववापि च समाह्य

रैबलांभव:। रेबली+च्यम्।) वर्तमान कत्त्वीयः, पक्षमी सनुः। य नु रवतीशर्मे दुईम राजपुत:। अस्तिन् सम्बन्तरे विकुष्डोहः तार.। विमुश्कि:। भृतस्यादयी देवा। **स्ट्रिंग्यरोभादय: सप्तदेय:। इलि**विसादय स्तम्बनुमुताः । इति श्रीभस्यदनम् ॥ तद्विवस्य वधा,---"पद्मान्य मनीस्तदम् रेवतस्थान्तर ऋगु। देनवाचु: सुबाहुख पर्धेग्य: मीसपी भूति । च्चित्रवारीमा समान्यः समेतं ऋषयः स्मृता । दैवाचामूनरजस्सवा प्रजतन्य: स्रुवा: 🔏 ष्यक्ण स्त्रस्प्रीचि विश्ववान् इत्यमः किमि । सुन्ती निस्त्सुक, सली निम्मी होरथ प्रकापन । धर्मवीर्थयलीपता दशीते रीवतासगाः॥ स्यु. सुधामा विश्व: सहिलागीर ४व म। विषद्धानतिनामा च व्यक्तमभंभीव्यरे॥" इति सानुखे ६ चाधाय: । # ! मार्कोब्हेयपुराकोत्तरियनमनुविच्यमनु रिनती-शब्दे वरवम् । (रदामामन्यतमः । यदा, सार्खे ! ५ । ७८ । "अर्जनभाद्धिनशी विरूपानीश्चरीवता" मेघ:। इति विष्युद्¦:।१।१० ⊩ "रिवल्यो गावः 'प्रश्राची वें देवतीः । 'इति सुवै 'तर्स्यदम्।' ७ । ३ । १५० । इत्यम् । क्षेषी हि सब्देत वर्षीन यवसं पानीयं च जनविन। लदौयो भवति पर्वतस्तदत्तयः। यदा, राव रस्यास्तीति मतुषि रचेकेती बहुणम्। शाः **३४। इति मन्प्**रार्थम्। 'संद्रायान्। ^८। २।११। इति बत्यम्। मर्बस्य धनस्येशिक खात् रेपाण् इन्द्रः सचवेति हि तसा नाम तदीयो रैवत: मुक्तवत तदीयत्वं द्रष्टवम्। **प्रति** तच देवराजयञ्चा॥ #॥ षिशेष:। यथा, मृञ्जति। ४। २८। "चामिरोमो रेवनच धयोत्त एति संजित ॥" ज्ञाबिविष्टेव:। यथा, महाभारते । १९५११। "नार्टः भुग्रहातेचा ऋषिः। सहितस्र । षारिजातेन राजेन्द्र रैवतेन च धीमता।" धमविति, चि । यथा, ऋगेदि । ५ । ६० । ॥ । "वरा इवेदैबनाची (इस्प्ये-च्य पिपिकें⁻² "पेरवाको इति वहान सम्ब

रोग*

पिनश्चीश्वसभीराच्य प्रश्चित्रां दु:खदायकाः ॥ सर्व वोष्यमसमय काली सर्वे प्रचीध्यति । 🖈 बायुज: वित्तजन्त्रीय श्रीक्षणन्त्र तथीन च । च्यरच सर्व्धोगागां जनकः कथितः स्ति। च्चरभेदास जिविधासतुर्येस चिदीषण:॥ पित्रकृष्णस्मीराच्य स्वरंख जनका क्षयः॥ धारङकः, कामनः, कुष्ठः, ग्रीशः भ्रीषः म भ्रानः।। एते यया सच्चरित खर्य यान्ति च दैस्तियु। त्रसेव विविधोपार्यं साध्यि सत्ती निग्रासय॥ क्बरासिसार्यंहणीकाप्र्यणहलीसकाः॥ कलक अञ्चयुक्तमस्य स्कलोष विकासकः । चुधि जाज्यत्यमानायामाचाराभाव ग्व च । धारिको सेचन युक्तो बोदच प्राचित्री चायते पिक्त चक्क च स सपूरके । समरी सहिए तक विश्ववी दावकी सति वाच विकाम अंगुक्काः

"सब्दोग्रानियानच्य बर्च्य मुश्रुभ सत्वसः। जार्रेगादीर्मीनवरेवेथापूर्वमुरीर्नम् ॥ राय पामा ज्वरी वाधिर्वकारी हडभामय:। व मात्रकुण्ट्वाधाः श्रद्धाः पर्याववाद्धः॥ जिदानं पूर्वकः प्राणिकः प्रमायनुप्रधयस्तया । सप्राप्तिकृति विज्ञानं शोगायां प्रकथा स्वतम्॥ मिसित्त हैव्यायतनग्रत्ययोत्यानकारणी:। ग्नदागमाहः प्रयाये: प्रायमं येन जच्छते । डिलानुसुरामयो इोपविशेषेशानिधिष्ठितः॥ लिङ्गमञ्जामखालान् याधीनां तद्वयातयम्। तदेव राक्तनां यातं स्ट्यांशिक्षशिधीयते ॥ सखानं यञ्चनं लिङ्गं समर्थं चित्रसास्ति;। ष्ट्राचाधिविषयंक्तं विषयंक्तार्थेकारियास् ॥ योषधात्रविद्वाराणां उपयोगं सुखावहम्। व्धाडपप्रके वाधि: स हि साम्प्रसिति स्ट्रतः 🗈 विषरीतो हमद्यो क सङ **अङ** यपर दुरुव दोधेक तथा चाल्लविसमैत ।

रोगः

इब्द्रीध्य गुणादिकं जीवम् ॥)

दिन सुरधवोधशाकरणम् ॥

अखा निदानादिवेषा,---

धन्दन्तर्भभाच।

तक्षेत्र तुमनिन्धित्त सदापासकर परम्।

दिवसस्तक यो भुड़को पित्तं नस्य प्रवाधित ॥

सम्बंद्य धनावं पिष्टं भीतोषकान्तिनम्।

सप्तीरकथ धर्राट् म.म निक्ष निवेदत...

चक्कं सर्वमयम् द्धिनक्रविवर्क्तिम्॥

विल्वताल पर्लपकं सर्वसचारमेव च ॥

अञ्चारस्थाने ऐन्ननस्मित् च पाट:।

"। वसच्छकरं मदी क्लप्रियमं परम्।

पर्योधित। इंतकच्य प्रकर्भाकलं द्धि ।

हायाब्यूर्कश्लोयं सुन्तिम्बस्यलस्वगम् ॥

नास्थिलो दर्भ इस्च स्वर्णपर्यक्षियं जनम्।

ब्रह्मकर्म् चतव्यक्तसः सहदीर्थविशाश्चरम्॥ वास्त्रकेरं भृष्टिभङ्गं पक्षातीलं विश्रोधकम् ।

समस्य भुष्यभन्नाच्च मुख्यपमच्चीतकी ॥

पिरडार्कसम्बद्धाः स्काफ्लंभपक्षकम्।

वैश्वार सिन्ध्वारसना चारमपाननम् ॥

सप्टक्ष रोचनाच्यें सप्टलं सुष्कप्रकौरम् ।

मरीचं पिष्यकीशुष्टामार्दको जीरकं सधु॥

बलपुरिकरास्योव कायुवीनं निधासय ॥ माजनायन्तरं सदी असर्व दावनं तथा।

हेदल बङ्गितापच ग्राच्यद्श्यमणसीयनस् ॥ इह्रक्तिसन्देव सन्:मन्ताष एव च ।

अभिक्षमानाचारं युद्धं कलएशेव च ॥

। क्रम्भाषसञ्चेव सती वं सर्का रोहकम्।

गरिकेलोरकचेंद सवस्तकं सुमिएकम् ।

ग्रिषं इधि सिएख केंबलं वा समूर्कर्ग्।

रदा पर्याचिताचक सीधीर प्रीतिखीटकम्॥

।(क्षणीत:सञ्ज्ञेरहस्तमामस्त्रीहदम्॥

तित्रजीक्योदकस्तानं सुव्यापचन्द्रनदयम्।

क्षाधपन्यमाराचे सुक्षित्धयमगानितः।

तिके कि वितं वर्ते । सदी वातप्याप्रमम् । *।

((यवस्ति विष्:) पुनां क्षेत्रसन्तरपन्नामणाः ह

गाधिसंघदा क्षितस्तन्त्राणि विविधानि च। ्नि शासिप्रसामाय स्तानि सिद्धियेन च ।

का स्थितानि स्कीणि व्यक्तियमस्या च।

प्राप्तः कथितु साध्यियाधार्थे दसरेग च।

भाषा सर्वतन्त्रागां सतार्थांगां विचलागे: ॥"

द्रात त्रक्तवैवर्ते ब्रक्कणाहि १६ अध्याय: ॥

साथनाह्यो येष चोषाध्य सुहुर्स मः ।

क्रिकेनिप्रिथः तिन्ति विष् वैदनम्।

प्रद्वाकां भयं प्रोकः क्षेत्रज्ञाक्षाक्ष्यम्।

बाज्ञास्यको तज्जका विश्वामय तरीवधम् ।

दबाएकेतानि शत्यर्थि सदा. क्षेत्रहराणि च।

त्रसमुद्धपञ्चललं सुपञ्जकनेटी पन्तम् ॥ स्वातस्वानश्च वर्षासु स्टलकं स्वेदाकारमम्।

धिक्तनाश्चः तद्वीजमुक्तमन्यं निनीध है ॥ भोजनाननारं स्नानं जनपानं विना द्या।

तिवतीनं जिल्लासीवं स्वित्वसामवकीव्यम् ॥

चार्रकं सुहयुष्य तिलाधिष्टं मग्रकेरम्॥"

स्ता

ते चाक्षाभाविका वैचितृ के

भाषनाः केचिद्रखाताः, कयिताः केटिय

काश्यिकाः ४" सच खाभाविकाः प्रशिखभावादेव जाताः ।

श्विष्यासस्तुवृद्धाजागरान्टस्प्रस्तयः ॥ चयया खस्य भाषादुत्पत्तीर्वाभाः, स्वाभाविकाः, सच्चा

इति बावत्। ते च जन्मान्यादयः। च्याय-ल्तवीः?भिधातः(इचनिताः । च्यथः जस्मोत्तर-भावितः। मानवाः कामक्रीघर्त्वीमसीस्थया-

भिनावरै यपेश्यावयारेषां स्थानान्थ्यप्रस्-तयः। अथवा उकादापसार्यस्किस्तिसतमः-

सद्यासप्रस्तयः । कायिकाः पास्त्रीगप्रस्तयः॥ °क्षक्षेत्रज्ञाः कथिताः केचिहोयज्ञाः सन्ति चापरे। ककेरोबोद्भवाद्माचे याध्यस्तिविधाः स्ट्रनाः॥"

तचकमेचा द्याक्षयः। यसुप्राप्तरं दुव्कामेन-प्रवर्णधाधिकः पंक्षितं भौजनाप्रयं प्रायश्चितः-

नाध्यं वा सनो जाता; न तु दुरुवासाद्दिविग चनिताः । तथा । "यथाप्रास्त्रन्तु निर्गीता धणाबाधि चिकित्-

न ध्यां यान्ति ये रोगार्क्त जीया; कर्माणा बुधे;॥" दोषणाः भिष्याचार्यिचार्यक्रपितवात्यित्त-क्षण्याः ॥ 🕸 ॥ पन् विष्याचारविद्यारियास्वि प्राक्तनसुञ्जतेन नेरुष्यं इध्यत एव तभी देश्यके-प्विधि प्राक्तनकस्त्रेव कार्यंतन् क्षयं दीयजा

इति। उप्यति । दोयचे व्यपि वस्तुत च्यास्कि। रर्ख हुष्करमे वर्तत एव किन्छ तच मिथा(छार-विचारभूषिता दीवा चैतवी सम्यत इति दीवजा ष्कुचन दक्षि समाधि: ॥ 🗱 ॥ कर्मन्दं घोड्याः । "खब्दोनो गरीयांमर्स द्वीयाः कर्माटीयजाः ।"

अज कार्यं दुष्यानी प्रवर्णयती शीपा उपस्थिति

वाष्ट्रकेरीयस्यं सत्वासीचयदिव शीर्षं भवति । दीयास्तु स्वरूपा च्याप निदानत्वेनीका उपलक्त एवेति। दोषाकां कार्यन्तु सन्दत इति कर्मन

"कर्मन्त्रयात् कर्मक्ता दीमनाः सम्बर्धयन्तेः।

कर्मदोषोद्भवा बाल्ति कर्महोपच्यात् चयस्॥" रोषचाः साखभेषजेशिति दोषजेष्यादिकार्णं हुष्कामे तहीपत्राधीदयाधाय(दिजानितहः,खभी ग्रेष बदुतिक्तवषायादा स्वयभव्यविक्तनिवद्ः स्वयो-

मेन च धर्य याति। प्रवाहरहेतवा होवासी

खखनेवर्गे: चयं घान्तीयर्थः। "साध्या याया व्यसाध्यास्य व्याध्यक्तिविपाः

सुस्रभाधः: करमाध्यो द्विविदः माध्य उद्यति ॥

याध्यस्य समाहा "यापनीयन्तु तं विद्यान् क्रियां धार्यक्षे कि तस्ः

कियायासु निष्टनायां सद्यो यंच विनम्यति ॥ भागा किया भारयति सुखिनं प्राप्यमात्रम् । प्रयक्षित्रादिवासारं स्वस्तो सङ्घेन वोष्टितः॥

ध्रभित्रा≖ नरावासक्षियाक्ताम् 🗗

चाक्रवापसः चित्रज्ञार चतानाम् । ♦ । चार्योषद्वतः चगम् । "रोगारभकदीवस्य पकोषादुषज्ञायते।

योधिको विकार: स बुधे क्पद्रव इक्कोहित ॥" चयारिष्टस्य न जगमा हः "मीतिणी सदर्ण घसनाद्यप्रस्काति लच्छते।

भसन्यमस्थि स्यादिदश्चायि तद्वाने ॥' न्यथ रोगस्य चिकितस्य निज्ञासाह ।

"याक्रिया अराधि इस्कीसा क्विकित्सा निक्ष-दोधधातुमलानां या भाज्यक्षत् नेव रोग्रच्छत् ।

লিবাৰ লৰ্মণ আধিছিমতি কেটিল আধি इर्गो। कर्णाधिकरणयीर्ऋति मूर्जण वर्णाणे ल्थ्ट्। नथाचा

"यासि: क्रियाभिर्वाधन्ते भ्रारीरे धातव: समा । साचि कित्साविकार त्यां वस्मात हिम्मा

या खुदी के प्रमयति नान्धे थाधि करोति च। सा क्रिया न सुया याधिं एरत्यन्त्र सुदीर्वेतः । ' क्रियाच चिकित्सा। तथाच्यासर्सिंहः। "च्यारम्नी विष्कृति: शिद्धा पूजन संप्रधारसमः उपाय: कर्माचेराच चिकित्साच गरकिया 🧷

व्यथं चिकित्साविध्युपदेशः । " जातम।चर्श्विकसाः स्वाद्यीक्ष्यीक्ष्यतया ग्रहः

वद्भिमन्विभेन्त्यः सन्योशिप विकरीलसी॥ र्शमभाषी परीचित ततीरमलर्मीषधम् । त्तरः कर्मः सिधक् पद्मात् चात्रपूर्व्य समाचरेतः। च्यत्रमधे.। भिषत्र व्यादी सीर्ग प्रशस्ति विसा स्थेतु। तले? श्रन्तरं औषधं विकास्थित्। तत पञ्चात् रोगोषधांबचाराचन्तरे ऋात्रपूर्कनाव

चिकित्याकार्य दीवसाधः। "वस्तु रोगमानकाश वर्ष्माख्यारमते भिष्क। चापीयघविषावन्यसस्य सिद्धियेहक्क्या॥" यह च्हेया स्वेरितया चिहिर्भवित नापि भवती

धार्नाततु च्यवद्भयः कस्मे चिक्तिस्सामीषध

दागादिकपं समाचरे (दिखर्थ: ॥ 🗱 ॥ रीमाज्ञान

व्यथेः । कश्याचाः "कौप्रधंकेवलां कर्त्तुं यो जानाति व कास्थम्। विदाकस्य स वित् क्षुव्याद्वधमहीत राजतः॥'*॥

"यस्तु वीवसरोगद्रा मेणजेष्वविचचगः। तं वैदां प्राप्य शोशी स्त्राहृयया नीवांत्रिक

रोगदानं भेषताज्ञानं दीपसाद्यः।

नामिकं अर्कधारं विना यथा नी: सङ्गंड पननि तथा रोमीखर्थः । सन्यस् । "यस्तु नेयलश्रास्त्रज्ञः (जित्राखकुश्रणी भित्रवः। म गुहाबातुरं प्राप्त भी र: श्रुकीय चाइवम्। रीमीयध्योद्धनि म्यमाहः 🕛

"वद्य रोजविशेषक सर्वर्भेष्यवानीविर्व (साभूष सभूष ।

ष चाधिलसम्। तच याम्भटः। रोक्स सेवर्वक्यं होश्यान्यमरोकता । ोल दुव्बन्धः दाधारी वीविवेश

पश्चिमकारेश हे बस्य दीवस्य प्रकीय संक्षीत्रस्थ

वर्काञ्चलि प्रवित (च्युक्तिस्त्रम् ...

भेवजानौ विधानेऽघतनः अर्थाखिकितिससम्॥" चिकित्सितसिळच भावे छः:। इति भाव-प्रकार्थ पुर्वतवयड; ॥ क्षा उपच शैन हो सासा जात स्थानितवाचाः "हेतस्तदर्भंपाप्तिः पूर्वस्थाय ननसम्। त्रीवोधस्य: पञ्च सोम्बन्तानच्नव: 🛚 "

तच हेतोनं तसमाहः 'यक्त न स्याद्विना येन तस्य तहीत्रस्थनै । ग्रास्ट्रे संव्यवसाराय तत्पर्यायान प्रवच्छा है। भिहान कार्यं हेत्(द्वीसत्तक् निवस्यनम् । स्त्रसायमणं तत्त् प्रत्ययोऽपि निगदाने ॥" तम इत्याधीमां ज्ञानाय हित्याया। वर्षा-क्टच प्रसहिमानग्रनातिमें घनग्रीक चिन्हामया-दयो बातप्रकीप हैतवो बातजान द्याधीन बोध-यन्ति । प्रत्यप्रस्तीयानी स्थानी धष्टपान्त्रधः भिन धःतास्यः पित्तप्रकोषद्वेतवः पित्तजान व्याधौन

बीधवन्ति। वसन्तमधुरस्त्रिष्यश्रीतादयः कष-प्रकी एक्तवः कपजान् वाधीन् बोधयन्ति ॥ *॥ अय मंप्राप्तिलंचसभाद्य । "वया द्षेत्र दोवेख यथा चान्विधर्यता। उनविज्ञवीमवस्थासी संप्राप्तिक्वीतिश्वातिः ॥" धया दुर्वेज दोविश धया कारणमेदेन दुर्देन होषेग । यथा चात्रविसर्पना चर्यक्या दोषायाँ विस्पणसूक्षीधिस्त्रियेगा(दिग्तिभेदेन । तथा च विश्वपेता चास्यस्य या उत्पत्तिः चर्मी सप्राप्ति:। प्रार्क्त यवश्वाराय संप्राप्तीः पर्याया-वाह जातिरागतिरिति। संप्राप्त शीपाधिक-

भेदाना हा । "सञ्चादिकच्यपाधान्यवनकाजविद्रीवतः। मा भिद्यते यथाचंद वच्यन्तिश्ही ज्वरा इति॥" मखादिन्ह्या ये विशेषाक्तीया सा संप्राप्त-भियति भेदवती ब्रियते इत्यर्थः। तच संखां विवसीति। धया ज्यरीश्यधा ऋतीमारः वड्-विष इत्यादि । यिकस्पं विष्टसीति । दीषाणां समनेतानां विकल्पोधं शांधकलानाः सम-पेतानां सहदिवानां दीवायां चाधांश्वक्षाना

क्षीतमध्या(धक्रमेहीर्गामकत्वनः विकव्यः । 🛊 ॥ प्राधान्यं (त्रष्टकोलि। "स्वतिकापारतकाएयां व्यप्तिः प्राक्षकादि-

याधे खातन्त्रीण प्राप्तान्त्रं पार्तन्त्रीणाप्राधा-म्बन्न बहेदिलाये:। यथा खनकस्य ज्वरस्य प्राधान्यं स्वराधीनानां सामादीनासप्राधा-म्बम । 🛊 । वर्ल विद्याति ।

"देखादिकात् भन्नात्यवैक्षेजावकविषेष्यम्।" चनापि वाधिरिळत्वर्तते। देवारी: देत्पूर्क-रूपाणां कार्त् स्त्रीम सामल्येन । सवयंत्रेः एक-दश्रा । अधिअलावसभी विशेष-बोध ॥ 🗣 ॥ कार्ल विष्टगोसि ।

"बद्ध दिवर्त्तंशृत्तां भी चाधिकाको बक्षान्वम् '"

यते ने सब्क

भीर प्रस्तरीयप्रस्य व्यापः साल एकर्यः। नक्ताहरे ग्रेष वात(दिप्रकीय स्की वागभटेन। "त वापिगोऽपि समाम्बोरशीमधोर्वसंत्रयाः । वयोऽश्रोराचिस्कानामकामधादियाः क्रमातः"

ने वातिपत्तकपा:। ऋतपु वातादिकोषी धथा, "वर्धास थिथिरे वाब: पिसं **श्र**ि उदाने। वनकों नुक्षफः कुथिदेशा प्रदृति रार्नवी ॥" 🕸 ॥ मंप्रशास्त्रांधीमां ज्ञानाय देत्यया। मिष्या-'शार्विचारक्षितवाताबाम(भ्यममग्सट्यग-कोन्ठासिक्षेचितिरसमरूपं उपरोत्पत्तिप्रकारं वाधयनि तथा बाधीनां संखादीयां ग्रांध-अध्यक्षप्रधान्यवलकालांच्य वीषयति। तेषु ज्ञानेषु चिक्तिस्याविशेष: स्थान्॥ 🕶 ॥ व्यथ पूर्वेरूपख खचगमार । "पूर्वकापमु सद्येग विद्याद्वादिनसास्यस् । शामात्यस विश्विष्ठस दिविधं तद्दाश्वतम् ॥ सामान्यं तच दोषाणां विशेषिर्गधिष्टितम् । विशिष्टमीयहर्कं खान विशेषेय समन्वनम्॥" दीवाओं विशेषाः मृस्शानिश्रयनेचदाङासि-भान्यास्य:। तत्र पूर्व्यख्यं व्याधीनां ज्ञानाय क्षित्रयेथा । श्रमाद्यो भाविनं अध्यक्ति । अय च त एव अमाद्यीः तिश्रायितज्ञासुका भाविन वासच्यरं नेत्रहाच्यका भाविन भित्त-च्चरं विद्याान्वयुक्ता सावितं स्वेयाच्यरं बोध-यक्ति॥ 🗱 । चाय नन्यस्य अन्यम् 🐯 । "पक्षे इत्यं विधिष्ठं यहासां तसच्यं सर्तम्। संधानं विङ्गतिहै च बद्धनं रूपमाकृति: " विधिष्ठं पूर्वकर्षं इंबर्चर्तं रूपं नदेव सूच-स्वासं खच्यं सहतम्। सब भारते अदहाराय प्रथाय (गाइ संख्यानमित्यादि । लच्यां याधे-खेदावरीधः सन्तायः ऋनिय चित्रयेषा। सक्षाङ्ग्यस्याच अग्रदहरसचार्यं च्यरं बोध-यति ॥ 🐐 ॥ ज्ययोपप्रयस्य सचगमादः । "चौषभाद्रविष्टाराखासुपयीसं सुखावहम्। मृगामुपप्रयं विदात् स हि साम्नामिति स्छतः॥"

"सपुरलवणसास्त्रस्यनस्त्रीयानिहा-शुक्र चिक्रवस्त्रिखेर्यं महनानि । इष्टब्बसप्रेषाभ्यङ्गसन्तर्गग्रावि प्रक्रापितप्रवसार्गं भाग्तसेतानि वृथ्यै: "" स्रथ पित्रस्वीपश्रवशास्त्र। "श्वलस्याद् कथायशीलपवनक्कृत्यामिशावीचन-*च्योतस्* भूग्रह्मक्यारिवनदस्तीगाचर्मस्य-

तम वातस्वीपश्यमाधः।

श्रीनम् । छचि: चीर्विरेवसेकराधरसावपदेशादिकं पाणाहार्विष्टार्भेषणसिदं पिचं प्रशासित क्केत् ॥"

व्यथ कपस्योपप्रथमाच । "इन्द्रभारक्षायविस्तरक्षायामन्द्रीवर्ग ध*मर्बफाद्रिरी*

सङ्ग्रामाध्यमित्रह्वासर्चनकी सामृत्र-संवर्ग पानाचारविद्वार्थनजसिन क्षेत्राणस्यं चरेन जसकी डाक्ष ये कर्ण करति सदास्त्र । ज क्षीडा अनित्रश्रीतीना वर्षहरे सीवार पाका सिविधो अल्या कर्फ ग्रीवयति इ समाधि: ॥ 🗱 । उपप्रायी वाधिक्वांनाय हैतर्वेड चरकेसा। गढलिङ्गं रङ्गीर्गलच्याच्य द्याप्रस् भाषात्रपणायाभ्यां परीचेतित । तथा च सस्यत "अभ्यङ्खिरमञ्जूषिकारो वातिको अस्य । ग्रान्वेत्तव त विचेयं रक्तमाचासित इधितस सर्वेषामेव सोगानां निदानं ऋषिता अला । तत्रकोषस्य तु भीतां विविधाक्षितसेवगम्॥" सर्वेषां रोगानां निद्रतं नविज्ञ हं कारण म कपिताः खडैतद्धाः। मला नात्रिक्तकप एवेद्यन्वयः । तथाच वास्र सटः ! होपा एव वि सर्वेषां रोगाणामेकंकारणस्वितः श्रद्धागन्तः याधिव समिकारः स्थातः। ततः तत्राधकान जनारं दोषप्रकोषस्यायध्यं भावित्वात् । जन्मद दर्शेषु गुगयोगस्येव । इति भावप्रकाष्ट्रः ॥ 🕸 । पापत्रहोगा यथा । ग्रान्तातधीयनसंग्रियाम । "कुष्टच्याच्याच्याच्यास्य प्रसिद्धो यहकी सदाः स्त्रज्ञच्छाप्सरीकाञ्चा च्यांतसारमगन्दरौ ॥ द्रवर्षं मण्डमाला यचाषानीश्चिराधानम् । इक्षेत्रमाहयो रोगा सञ्चापापीद्ववाः स्ट्रता । जलोदस्यक्षनुद्वीच्रय्लसोसत्रकारि चः श्वामानीकेच्यरकहिंभसभी स्मानग्रहा:। रक्तार्जद्विसपीद्या उपयापोञ्जवा ग्रहा: ॥ रखावतानकश्चिच्यपुः सम्परिचर्षिकाः । वल्योकपुण्डरीकाद्या रोगाः पापससङ्ख्या ६०

"अर्धवादा नृषा रोगा अधिपापाद्ववन्ति । ह । श्रम्ये च बहुधा रीमा जायन्ते रोमसङ्गा । उद्यन्ते हि गिदानानि प्रायधिकानि च क्रमास ।''

सर्वशीमनाम्बद्धानं यथा । हिमात्रिष्टनरान खाउँ भगवदाक्यम् । "सबर्यदानं सर्वेद्यां रोगस्थां नामकारसम्ब

नस्वात् सर्वप्रवर्त्वन कर्त्तवं समलोद्भव।"

इति सलमाच्यतस्य । 🛪 । चाधारीस्यद्मानविमम्। सच विधया रिलाः द्रमामीप्रतिपद्हितीयाचयीर्गारे प्रशस्ताः । पश्मीभिना मध्यभाः । तच गणवर्षा । स्वापी अवग्राह्मिकाश्वामिमान्येकाच्यामुख्या-पार्रपुक्षपङ्ग्रारीपुक्षभाज्यन्सपासरकीन्द्रस-ब्रिशंसि । तच वाराः क्राः। तच योगो वशी पात:। चाश्रीभनसन्तः। जनापेनया शेन्द्रसु माप्यदः । इति दृशोतिकात्वम् ॥ अपि च । "जन्द्रायुद्धी व्यतीपाते भीमार्केम्पनिवासरे । वसमुक्ती वाधिस्ताः लग्नः सहार्गे सहारारेव ॥ पूर्वाचयमदाक्षेत्रा भरकी क्रतिका तथा।

चार्द्राच विषी रिक्षे चार्नेग्यकारकाचरेट। इति च्योति ध

रावि

रोगस

शिष्ठ, स्री, (रोग इन्नीति । इन ⊤टन्। । कापिधम्। इति वैद्यकम् ॥ रोगनाधके, चि॥ (ाक्तवां डीप्। यथा, सुमृति। १। ४८। "चिप्रला मञ्जरीगाग्नी चिभागाञ्चनफ क्लिना।") मस् की, (शोगाणां भः; स्थानं वाधिसन्दिर-खानः ।) ग्रुरीरम् । इति ग्रब्दचित्रकाः ॥ महाजः, पुं. (होमाणां राजा । टच् ।) हाज-यद्याः। इति राजनिर्धेग्दः ॥ (यथा, — इति द्याधिसमृद्धः रोगराजसः हेत्जम्। क्ष्यमेश्वादश्रविधं हेतुक्तीलक्तृविधः ॥" इति चरके चिकित्वास्थानं प ऋथाय: ॥) ालच्छां, क्षी, (रीमामां लच्छम् ।) विदानस् । इति शाजनिर्धेष्टः । ।भागचनकः, पुं, (होगान् धा≠नयतीति। प्राक्ति 4-खुल् ।) देश:। इति प्रब्दचिति ॥ ापाला, न्हीं, (शोभाय रोजनिष्टत्तवे शिला।) प्रकृति । इति राजनिष्युटः ॥ ४ विवर्था-मस्या अनः(श्रानाशब्दः विक्रयम् ॥) श्राल्पी, [न्] गुं. (सीम श्राल्पीयः) इच-वरीप:। इति जटाधर:। प्राह्य द्रि भेष, ए, (रोगेष्ठ श्रेष्टाः) ज्वरः। इति ाचा मधेस्ट: ॥ ह, आं, (रोगान्हिकीति। घन्+इ:।) मीबधन्। इति प्राव्दचन्द्रिला। चर्यकं, क्षी, (रीगचरं रोगगाधनं द्रवम् ।) । गानाभक्तवस्तु । यथा,---धन्वन्तर्क्वाचः द्रवाणि सपुरादीनि वर्क्त रोगहराण्यहम्। ाखिद्यक्तिगोधुनचीर्चे न तथा मधु॥ ज्यास्टङ्गाटक्यदकप्रेक्षास्काभोच्युरम्। भारी यीष्ट्रारं की जंदाचा सः व्यूरकं वसा। ार्केच्यासमुप्ता विदारी च प्रियालकम्। ध्क तालक्षप्रायः सुर्खोश्यं सद्शे सण:॥ च्हादाहपण्यनः विक्तियपमादनः। मिलम् कपलम् इन्य एको स्वर्थ निवेदिनः ॥ ामकाभाख्यसाधृशंखरचाताव्युदानि च । नगरुन्दीपदानि गुडनेपादि कार्येरु ॥ 🔭 ॥ । समामलकाष्ट्रच विषयकरमहँकौ । तिबुद्धान्यतिकच्च वदशं निकिरोफलन्। । धतकं का ज़िलम जयुक् चान्वयंत्रस्म् । न्दादम्तश्रद्धायुक्ती जार्थः पाचने २ वः॥ दनो वातकत् इको सिदाकी चानुलोमनः। मोरियाय संख्यानः कृष्याचे दलाच्चेकम् ॥ रीरस्य च भौधिकास्त्रपुर्वतनक्षद्वित । हिमिन्नवाईीनि पाचयलिमागवतः । 🟶 ॥ इग्राटियवचारः सर्जेक्।दिख लावसः । धनः पाचनः कोदी जिक्केषसर्पणादिलन् ॥ मरीधी म(इंबद्धत् स एकः, भरिषेतिसः ।

चक्राहकोट हो पाँचे वर्ध्य जनस्त्रमः ।

विक्रियं क्ष्मकृष्य देवदाय च श्रुष्टकश्

प्रव वं श्कामिचं पुर्कान्त्रमच नाहिसम् । 🕸 🏾

जवस अस्ट्राम स्ना गुर्गुत्वाहको . कटकी दीपन: धोधी कुडकरहकपान्तकन्। स्योद्यानस्यक्रमिष्टरः मुक्रमेदीविरोधनः । एकीरलयें संक्रमाची सगदाहादिकद्ववेत् । 👫 क्षतमालः; कर्ौगाणि हरिदेखयनास्तथा। साइनग्रहसंबागि हहतीद्यप्रसिनी ॥ गुड्चीच द्रदक्तीच चित्रक्ल खन्तप्रकृति । कार्बेळ्यवानाञ्चरवीर्कवासकाः ॥ रो हिनी ग्रहनुष्यी च ककोंटो देजबन्तिका। जानी दरणकां विक्षी ज्योतिश्वनी पुननेया। तिली रमण्डेदन: स्यादीचनी दीपनस्तथा। भोधनी जरत्यकाभी ऋच्छीकण्डनिकारिजन्॥ विग्अजनोडसप्रीमे चार्रार्थस च संवित:। भना(स्तरभद्धियकार्तिश्चिर;यूलव्रमाहिद्यु ॥२॥ (त्रप्रकाशकार्वाच्या च।स्याचातवटाहिकम्। तिन्द्रक वकुलं भाकं निष्पात्र सुद्रचिविका॥" नियाधिस्थाने पाल ह्या इति काचित् पाटः। "क्षयाची याचको रोधी क्तब्सनः केर्योषणः। एकीठवर्ष सेयमानी चुर्वास्य परेडलन् ॥ सुख्योगञ्चर। ज्यागमन्या साम्यादिकारकः । ४३ इरिदा कुळलप्यमेवस्क्रीवलाह्यम्॥ कच्छिपौ भक्तकी पन्नी पुनर्कना भ्राचावरी। व्यक्तिमञ्जा ब्रह्मदण्डी खदंदीरण्डकं तथा॥ यवकीलज्ञालत्याहि कर्षासीद्मम्यलकम्। पृथक समस्ती वातानी बहायिनधगराणा भूतावरी विदारी च वालकोधीरचस्टनम्। हुआ। वट: पिष्पली चवदशी ग्रह्मकी तथा॥ करकी चीचलं पद्ममुख्याग्योलकम्। ४। व्यथ स्वीपन्दी वर्गी एरिटा गृहकुरुकम् ॥ म्रातपुर्वाः च जातीः च द्योगारमधगाञ्चली। 🗱 निर्मित्तील बसाम च्या स्त्री हे बुप्रदर्श प्रतम् ॥ त्रवाद्यांस्ट्रिमेघायिकाद्वियां भ्रस्ते हतम्। कैंदलं पेलिके सर्पिञ्चेतिके लबगान्दितस् ॥ देर्यं वह्नफंबापि योधन्त्रसम्बनम्। षस्यीना इंकि.सिश्चिमदोसानतरीसिष्ठ ॥ 🕸 ॥ तैलं काचवदार्ध्याय करवां छेष्ट ई हिन्नु। वातातपासमावातिद्यायामको ॥धातुषु ॥ रूचे के भ्वयावायवातारतपरेषु च। **तथा राधा इस्थारा योगिक्तमा शिर्रेस्**कि॥ उत्तमसा पर्न माचा विभिन्नाचीन सधाने। जवनाख पलर्डिंग फीस्कार्यीवधेयु च ॥ 🕸 ॥ जालांसुमां एतं इंघं एथक् नेथे व प्रास्टते। स्ते है पीत सुष्टकायां पिने दुष्णोदनं नरः। पातानुनोमदीप्राधिवची स्वत्थसमं सनम्। क्षच्य केच्या कार्यमदिश्विष्यस्य रूच्यूमम्॥ स्यामाककोरद्वानवन्निष्याक्वार्वस्थः। भानश्चेत्रास्य दाते पाचिम को स्बेट् इत्यति ॥ ग सेद्येष्टतिस्युकस् बसुर्वकस्तिस्तित्।" इनि गारा है योगमारे १०० अधाय: 144 धन्तनाद्दि हवाचा। "इतसेबादि वचार्गम स्टब्स समूत रोमपुन् व्यक्तप्रयो वया छोत्रा नाची व्यक्तवर्गतः ।

ब्भयागुक्चीवव च_ रतेरचसमेभाषीचेत्रमां विषाचयेत्। अब्द्रकार्था रसप्रकाः चौरष्रक्षममन्ति । र्नद्धाः भी पृतं नास युविसेघाल रंपरस ॥७ चिप्रताचिचकवलानिशै उर्दशीनस्वयामका । पुनर्नवा गुडची च टक्तीच प्रताबरी। रुतिर्पृतं घयालाभ सर्वरीगविसह्नम्। * वला ग्रन्तमायंतुनै लक्ष्यार्डाट्कापने 🕇 🖁 कल्कीमपुक्रमञ्जिष्ठाचन्द्रगीयन्प्रवृत्तिः। **छन्तीलारियामीक्छव्योलाग्रक्षारी:** ॥ मन्द्रायजीवनधिय जीराहकसमास्रितम् । र्तन्द्रस्मना एकं स्थापयेदलने युगे॥ सक्तवायविकारांस्तु सर्वधालनाराश्रयातः। तैलमेतत् प्रशासवेद्वलाख्यं राजवञ्चसमा। 🗱 श्रुतावरीरमप्रसं चीरप्रसं तथेन च। ग्रानपुत्पा देवदारु सांची ग्रीचंधक बला। चन्दर्गनगरं अर्छमाल (चाशुसती नषा । रते: कार्यमम्: अल्ले केलपर्यं विषाचीत ॥ कुलवासयपञ्चां विधरयञ्जकुष्टिनाम्। वायुना असमाज्ञानां य च भीद्नि सेयमः चर् विचर्गाचार्या चार्यानसुख्योषिकाम लग गना थापि ये दानाः प्रिश्चायगनाथ र स वस्तिनशिष्यवासुनिचीय स्थाइग्राह्म । नारायणभिदं तीलं जिलानी सां जगहीनम् । १। ष्टेंयक तीलं छतं कृषेत्त समस्तेरीपधै: प्रधक भागावया सङ्खावा निचकी रोचनावृत ॥ निर्मेष्ट्राचाप्रमारस्याकस्टकार्थारमा वर्षावागनया प्राप्त भासतेन क्लामिकी ॥ जासा चैरककेन (पि खुद्ध राजन मुक्तिमा) भ्द्रयस्था दश्चकवित स्वदिर्भावट (विभि ॥

वदिका संदिकी वापि चुर्ण खात् सर्वगीग ष्ट्रीन सभुगा दापि युक्तां विकायुङ्गदिभि । खदणे: कट्केर्यंक्तं वथासात्रञ्च सोगदुनः। विवक्कार्यविद्यासलप्रस्थमार्कम्। खघा च वल्या गांग्य्या सप्तयसम्बद्धिकास् १ च्योनियानीच संश्चातीलं धीरी निपाचयत सन्धियन्दर्ग तेलं न्द्रश्रं द्वात भगन्दरे॥ प्रोधन गोचनक्षेत्र सञ्चलकार परम्। चिचकादां सहातिलं अर्चश्रीयप्रभञ्जयम्॥ चानमोद, समिन्दरी इहितालनिशादयम्। चारहर्य क्षित्युत्रमाईवा सर्तोद्धिकम् ॥ इन्द्रयाग्यमामामं कर्ने; बन्दले; समी।" कन्दलें; स्थाने स्मन्दरें, इति च पाछः। "र्याम: मर्वत्रजं तीनसन्तामस्चेच योजितम्। व्दिसिना पचिन्नित् अक्तंत्रित संध्तम्। चनमीराहिन देशं नगडमालां धर्माहित । विद्रधस्तु परित् पन्ना मनाचं च विश्रीधवेत ॥ रोपणं ऋद्भावञ्च ते सेमानन कार्यन्। चनसे दर्भ सेचे सदावीचेच शीगहते.

इत मादक १०

सच्चरव सुद्धा दु का चानीयरत पुत्रानी श्रीक

क्रियारी निर्दिशोग करत तक्तीया

क्र वर्ष वैद रक्ष्मर २ ६ ५०।

रीचन" कारी मीदभवद्रीक छतके वैद्यवतीय

कारकोषकः खब्दी खालुकः विद्वीतः कर स्रेश्व यः विजेन्त्रियशक्तिरहितः। येरी

चिकिथ्यः कहाचिदीगाँदिके ध्यपवादभयात

"स स सिद्धानि वैदास्त ग्रन्थ बच्चान पृज्यत।"

श्रृङ्कितो वैद्यविश्वासरहितः। भिष्णस्मिदिष्येया ॥

वैदावचन (विधायिन:। भिषम्बिधः वैदातुन्याः।

रतं नीपक्रस्याः न चिक्तित्याः । ध्यय दूनस्य

वैद्यविदर्भो वैदाधर्तः । तथा च सुन्नतः ।

विच्यम् ।

```
रोशनाश्चर्क, चि॥
।(शतकः, युं, (शीमका भीजनाभकस्वरः,।)
                                               यदा:चानस्य सुप्तस्य ख्लाणानपश्रीतिन:।
अभोकष्टनः । इति राजनिष्टः ॥
                                               थायामयान्तरेइस्य सम्बक् गाड़ी न बुध्यते ॥
[प्रायस्त्रमं, स्त्री, (रोगिममं वस्त्रमं प्रियम्।)
                                               वानि विसे भवेदाड़ी प्रयक्ता नकोनीनले ;
चौष्यम्: इति भ्दिचिका॥ रोशिपिये, चि॥
                                               दिनी यक्ता सञ्ज्ञायां हरीयाङ्गाल्या कर्षे ॥
ामी [न् ] चि, (रोगीयस्थाक्तीनि। रोग⊹
                                               तर्जनीसधासासध्ये बालगित्ते श्विके स्प्रहा ।
इान !) रोगयुक्तः। तत्प्यायः। याधितः २
                                               भागस्मिक । धौ तर्भ्याचा काला दातक के भदेतृ ॥
                                               सध्यसानासिकासध्ये स्कृटा पिक्तकफेटिको।
विक्रतः ३ ग्यानः ४ म्हानः ५ सन्दः ६ ज्यातुरः ६
                                               चाङ्गातिनिषयापा स्थान् प्रयक्ता सञ्चिषातिनः।
क्रम्यान्तः, ५ चान्यस्मितः ६ रूपः १० सामयः १११
खाण्ड्: १२। इति राचिषिध्ट:। आस-
                                               वासाद्वक्रमानिवः इति पित्तादु वृत्व गामिनी ।
इ वी १३ ग्लास्त्: १४। इलमर:॥ ४॥ पाप
                                               कफाव्सन्दर्गाति चीया सन्निपाना द्तिहुता ॥
चितिन्साम रोशियाः परीचाः तम वशन्
                                               वक्रमुन्द्रत्य चलनि धमनी वात्रशिचनः ।
                                               वचेदक्रभ सञ्चय वातम्बीग्राधिके ततः।
 'द्र्षांदश्चर्यानवस्त्रे' परीचित्य रोगिसम्।
                                               उनुभूख सर् चलति नाडी पित्रक्षेश्यके।
 चाय्राहि इम्रा साम् क्लिताई: प्रक्रतीय-
                                               क्तामान् क्रीधान् वैशव्दा चीखा चिन्ताभया-
 आयुरादि । चादिशब्दान् साधावामाधा-
                                               स्थितः स्थितः चवेद्या सा हन्ति स्थानयुना
 ह्यात्। इणा रशंगना अच सम्पदादिभ्य-
 चीत साव क्षिप्। सार्थात् भीतार्थः। भीनीया-
                                               अतिकीणा च कीता च प्राणान् इन्ति न
 ल्ट्रक्टिनलाहिना परीचिणेषा प्रज्ञतीः।
                                                                                संध्यः ।
 उट्टलाष्ट्रवार्द्धिक विश्वास्त्र क्षात्र काल्या हिना ॥
                                               ज्यरकी पेन धमनी खोळ्या वैगवती भवेतः
 'सिणा इन्द्रा विकासा च्रि हुरास्त्रातास्त्रचैव
                                               भन्दायी: चीलधातीच सेव मन्दनरा भना॥
                                               चमला ज्वधितस्थ स्थान् द्रप्तस्य भवति स्थिरा।
 तथा दुवारिएटा सो इवेयुचि किसकान ॥"
                                               सुखिनीरपि स्थिर्। भ्रीया नथा बलबती सता ॥"
 सब दर्शनं नेबिजिज्ञास्वादः कर्षेक्स्। 🐐॥
                                                                      इति भावपकाशः॥
                                                (ल समान्तरादिक्तमाचः।
 त्व नेवमशीचा यथा,---
 "नच स्वात् पदनाद्वजं घृम्बदर्भे तटान्यस्।
                                                "रों गो बखाकि रोगीस स विकिथास्त
 कोटरान्सः प्रविरुच नथास्तच् विलोक्षनम्॥
                                               ध(इप्रचाचिकित्सी/पि बच्चमाणी निशस्य-
 इरदाखकवर्णचर्तां या इरिनं नया।
 दीपहें वि सदाइच्छ नेश्रं स्थान् पिराकोपतः॥
 चच्चवाध्याहुक्यान् चिन्धं खात् सलिव-
                                                तच चिकित्यः।
                                                "নিল্ডজনিশ্যাথিনা যুক্ত: सस्त न च লুদা।
 नणा धरलवर्षांच ज्योतिष्टींचं बढान्धिनम् ॥
                                                (चिकित्स्वी भिष्वां रोगी वैद्यभक्ती जिन-
 मच हिलोपबाह्नकात् स्यादोषद्वयत्रचणम् ।
                                                सन्त्रं रासनाभ्युदयक्रियादिव्यविज्ञननाकरं तेन
 विदोधलिङ्गं सेवन तत्नारयनि रोगिसम् ॥
 त्रिद्राषदूधितं नेजसन्तकाय स्टब्सं भवेत्।
                                                युक्तः। याचुषा चचुरूपलाचितिन। नतौरुन्धे-
                                                नामीन्त्रयेख चिकित्यः रोगान् भोचिष्यः।
 ात्रालङ्गं सन्तिलसाचि प्रान्तेनीस्तीलससापि॥"क
 खय जिल्लापरीचा।
                                                "आहुयान् संख्वान् साधी दशवान् भिच-
  "प्राविष्त्रप्रमा रहता स्कृटिता रसरादिकात्।
 रक्ता ग्रामा भवेत् प्रिचालिप्रार्टी भवेता '
                                                चिकित्यो भिष्ठचा रोगी वैद्यवाकासः-
                                                                               खिन: 🖫 <sup>27</sup>
  परिदरभाखरसार्या स्टब्स हो घचने दिस्य ।
                                                बायुर्वेशेरकीति मतिर्घस य खाखिक: ॥
  सैव दोपदयाधिका दीवद्वितथवच्या ॥"
                                                च्यदाचिकित्स्यः,।
 चय स्वपरीचा।
                                                "चरह: वाह(धकी भीक: खनही खग एवं चैं।
 "वातेन पायहरं सूनं रतं नीलच पित्ततः।
                                                श्रीकाञ्चली मुम्द्रवेश विहीन; करणेश्व यः ॥
  रक्तमेव भयेन लाइ पर्कं के निर्मं क्रफात्॥"
                                                देरी वेदाविद्याच यहासीग्य प्राह्मतः।
  चय भूरीरस उक्तास्त्रानार्थ सर्गने
                                                भिवन्तासविधेयाः न्युनीपन्नग्या भिवन्तिधाः ॥
  कार्थम् । सत्र नाडीपरीचामादः ।
                                                             विद्यो बच्चन श्रीमानदाप्रधात्।"
  <sup>म</sup> भूंखो
              साध्य विद्या
```

चकी।

नाकी महीचात भिषयरे।

```
"यश्चिकित्यक्रमानेतुं याति दूतः न कथाने।
  स च याडक समुचितकाष्ट्रगाच विश्वदाति ।
  ष्ट्रता: सुनातयोऽयङ्गा: पटवो निर्मालास्वरा ।
  सुखिनोरश्रवारहृहाः शुभपुष्पप्रतिर्देशाः ॥
  सन्तयः स्वेष्टाच सनीवदिशिस्त्रताः।
  भिष्ठजं समये प्राप्ता शीमियः मुखदेतदे ॥"
  मजातयः रोशिसमागजानयः ।
  "यसां पायमबद्वानि सा नाड़ी जीव-
                                र्घक्तिसः ॥"
   च्यथ टूतम्झ वाचायां प्रकृनविचार:।
  "वैद्याद्वानाय दूतस्य सन्दर्ती रोगिनः क्रने।
  न मुभं सीम्य प्राञ्जनं प्रदीप्रन्तु सुखावच्चम् ॥"
   प्रदीप्रसम्बं दूती रोगी रिक्त इस्तो देश ग
  पर्छन्। तथाचा
  "रिक्त इस्ती न प्रश्लेषु राजानं भिष्टंगुरस्।"
  इति भाषप्रकाशस्य पूर्व्यस्किप्रधमे भागे॥)
रोग्यं, चि, (रामाय दिल्लामित । राम + यत ।)
   व्यष्यम्। चाहितम्: इक्षि भ्वद्चित्रिक्षा।
   रोगसब्बन्धि(न च ॥
शोचक:, पुं. (शोचथवीति: रुच्+ विचि∸
   ण्लुलः ) चुधाः तत्पर्यस्यः । मुसुद्धार
   च्यभूना ३ जिच्छा ४ कृष्टि; ५ । इ.सि. कीम-
   चन्द्र:।३।५०॥ काहली। इति भ्रव्हरूका-
   वली॥ शाजपत्तापदः । द्यवदंशः । इति श्राज-
   निघस्ट: ॥ मस्थिषशैभेद:। मस्थितर इति
   नेपालई में यात:। तत्पयाय:। निमात्तर र
   धनष्टर, ३ कितयः । गणधासकः ५। व्यस्य
   शुकाः। सधुरलम्। तिल्लयम्। तादुलम्।
   पाके कटुल्यम्। लघुल्यम्। तील्यास्यम्। छर्यन
   त्यभ्। हिसलम्। क्षष्ठकष्टृकपानिणरची ०००ी
   खेद्मेदोरमञ्चरात्वविधवगनाशित्वद्य। दात
   भाषपकाशः ॥ (कश्चक्र्यादिकारकः। यथा,
   राभावर्षे । ९ । ५३ । १३ ।
   "भायूरकाः ज्ञाकचिका वैधका रीचकाः-
   "रोचकाः काचकुष्यादिकभारः इति कतक.।"
   इति तड़ीका॥) कविकारके, चित्र। (यथा,
   सुश्चले । १ । ४६ । भांसक्योँ ।
  "संग्राही रोचको बळाकी धामेगी व्वरापद्य॥")
रोचन., पुं, (रोचयनीति । रोचि 🕂 नन्याहित्वान
```

🐿) फूटमाफाचि १,७४२ । (धन

पक्षे स्थे वचा

ीख बाष्ट्रसिक अधिकार्य

कुता प्राउत क प्रोक्तो रोचन कूट भ्राइमणि । इत्समब्धकम् १ का विश्वाः । तत्त्रकार्यो वधा,---

"कास्यितः नवैश्वन्त्रो रत्ताङ्गो रोचगीः।पि

इति भावप्रकाणस्य पूर्व्यखन्छे प्रथमे मार्गे॥) कीनशिष्:। पंताखः। आरक्षः। करतः। चाह्वीट.। हाड़िस:। इति हाजनिर्धेग्ट:। (क्ष्वयोगिविप्रोध: । यथा, क्षिप्री ।१६६।०५।

"कुमासः: कुम्ससद्धां च रोचनो वेत्रतोयहः।" इलिशापुचारामचतमः। स च खायभावमन-क्लारे देवविदेशः । इति शागवनम् । ७ । १ । **०** ॥ खारीचिवसन्वन्तरे इन्द्रः। इति च तनेव । ११३।

२०॥ सारनवर्षान्तर्भतपर्वतविश्रेषः। वद्या, मार्शकीय । ५० । १३ । "तुङ्गप्रस्थो नाग्रागरी रोचनः पाकराचनः॥")

जि होचक:। इति मेदिनी। मे, ११६ ॥ (यथा, इत्युत । ३, । ४६ । ४०० वर्गे। "त्रव्योतां रोचनं सुद्धं नक्ते इंलब्ध् कीयनम्॥"

दीप्तिताली। यथा, इत्वंग्रे। १९८। ३५) "अन्तश्वरं रोचनं भाषधार्यं

महायलं धर्मनेतारमी बाम्। सद्वनचं भूतवकी णसुधं महादेवं विश्वद्यतं नमस्य ।"

श्रीभसानः । यथा, भट्टिः । ह । ७३ । 'शृङ्गालिको किनक इभिने भिने: पश्य खच्या छ । श्चेत्रवेशीववा प्रमासकालं सुरय(विधम् ॥" चानुरासंबर:। यथा, आभवते । १ । १० ।११ ।

"सस्यक्षानमुक्तादुःचज्ञी चातुं नोस्यच्ते बुधः। की क्षेत्रभानं यम्री वस्य बन्नदाकर्य्य राजनम् 🗥 चनकः, पु. (रोचबतौति । रोचि + ख्यः । ततः क्षन) जम्बीर: । इति राजनिर्धस्ट: । (गुख:-

दबोश्ख जम्बीस्थर्क् ज्ञानस्याः ॥) चनप्रजः, पुं, (रोचनं स्विकरं मलस्यः ।) बीजपुरकः।। इति राजनिष्यस्यः।

चनफला, की, (रोचनं रोचनं प्रवासस्या: ।) चित्रभंटा। इति राजनिषेश्टः 🖫 चना, स्क्री, (शीचते या। रुच् + "बच्चममय-

चापि।" खमा॰ २। ७८। इति युत् । टाप्।) रक्षकश्रम्। गोपितम्। गोरीचनः द्रति

ख्यातम्। (यथा, अतु:। 🕒 । २५८। "कर्णी चक्की च वालांच विक्तं काहुच रीच-

पशुप्त खामिनां ददात् कतेल्ल द्वान दर्शयेत्॥") परसोधित्। प्रति मेरिनी । मे, ११८॥ (वसु-देवपक्षी । घषा, भागवते । ६ । २४ । ४५ ।

पौरवी रोष्टिकी भड़ा महिरा रोचना इला। हेबकी प्रशुखास्त्रासन् शहा चानकदुक्ते: "") र्शनका, करी, (रोचनेत्रा खार्चे कम्: राणि अन रत्वम् ।) वंगरोचना । इति राज- रोडिना, क्ली, पिष्ठकाविमेष्टः। रीडी इति कडी

वर्षेक्ष । सूकारोयनी स्ति

शीचनी स्त्री (दोचतेदन रच∔क्रबखटो वक्षणसम्बद्धाः नतीकीष होरोचन इत्र राजनिवस्ट ॥ सन भ्रज

इति हेसचन्द्रः । भेत्वितृता। शुं हारीच-नीतिखातकणियुद्रधम्। तस्ययायः । काम्पिलः २ वर्तमः २ चन्तः ३ रक्ताङ्गः ५। इसम्यः॥

कस्पितः ६ कस्पीतः ७ कस्पितः = कास्पिलः देचनी २०। इति भरतः॥ पर्वयस्यान्तरं शुक्षाःच कस्पित्नकश्च दे दृष्याः॥

रोचमानः, पु, (शोचसं इति । ४६च + ग्रानच् ।) भाषाची वस्थरी सावर्तः । यथा, —

"बीवची हृद्यावर्ता रीचमानी गलीद्भव: ॥" इति चिकार्द्धभूषः, ॥

(यथा, आधे। ५। ४।

"चाचाः छपुर्वसुसनीसनिरोचनामा-क्तर्क प्रयोधव इवोक्सिमिरायतन्त: " कृपविशेष: । यथा, सञ्चासारते । २ । ६०।६८। "चमधीन इति खानः सत्त्वान् यो महा-

रोचमान इति खात: एषिकां नीव्भवन्य:॥" दीवामाने, जि। थया, क्याकस्तिसामन। 9319≈1

"रोचमार्गः समायुक्तच्डामाम्यक्षरादिभिः। अन्धविकुलसमातिसंसिद्धीर्य भूषितम् ॥") रोचितः, [सृ] की, (रोचतेश्नेनेति। रुच्+

बाचुलकान् इमिन्। इत्यृज्क्यलः । २ । १९२ ।) प्रभा । इत्यमरः ॥ (यथा, साधे । १ । २१ ।

"रथाङ्गपायः, पटलेग रोचिया-च्हित्विष: संवित्तित (वरेजिरे ॥")

रोलिख्ः, नि, (रोचते तच्हील:। रुम्+"व्यलं क्षण्विराक्तिभिक्षि।" १। २। ९३६ । इति इयाच्।) अलङ्काराहिना दीक्षिप्रीलः। सत्-पर्योय:। विभाट् २ अ (जिथ्य: ३ । इत्यसर:॥ (यथा, कथासरित्यागरे। ६३।६।

"तच मूकरष्टस्यानि शिन्दन् वासी विर्न्तर्भः। भ्यासवास्वररी विकासांसीव रवि: करें: 4" रोजकः । यथा, सुमुते । १। ४५ । मदावर्ते । "सुमन्धि दीपनं इदां रो (चिधा कामिना श्रानम् ॥")

रोची, खी, (रोचने इति। दच्+द्रन्। वा डीष्।) डिलमीचिका। इति मृब्दरक्षायली। रोधी, [त्] चि, (रोचते दति। रुष् : (सनि:।)

रोपिषाः । इति देमचन्तः ॥

रोव्यं, जि, (रुष्+रखः। "यशयाचरचप्रवच-भैचा "का इ। ६६। इति अवगिदेशी मः) प्रकारसम्। प्रीतिविधयः। रूपभानीः कर्मास यप्रव्यवेन निभ्यतीः।यम् ॥

रीट, [म] त्र. (रव्+ "असेम्बोरिप स्थानी।" ३ । २ । ७५ । इ.सि. विच् ।) छिन्य:। वधक:।

रोवनीवि विचि सुख:। इति सुम्बनोधदीकार्या

रविष माग

मुळागोधमवखन कि धनपुर इपी जह ≠ सप्तक स्वदयन तत्व भृयो इत्री प्रत प्रचेत मिहीय रोतक प्रोक्त गुथानस्य प्र_{विश्वि} रादिका जनसङ्ख्या द्वस्की धान्वहेती। यानका कणकारुगुर्व्यो दीप्राचीनी प्रपत्तिता। चाष वेटी। "सुद्रसोधसच्येनु साम्तादं विसईसेन्। विधाय बटकाकार्य निध्मिश्यो प्रानी: पचेता चाङ्गारक केटी द्वीबाट देवेगी शुक्रला सद्

च्यष यवसीटिका। 'बवजा रोटिका कचा सपुरा विवदा सञ्चा मलग्रुकानिषकरी यख्या इन्ति जणामशान पीनसयासकामां स मेदोमेहगलामयान्॥"

होणनी कप्रसुद्धका पीवसम्बासकास्त्राम्।"

खाय माघरोटिका। "चुर्णे अच्च्याम। पार्णं चमसी नागिशीयते। चममीर्चिता रोटी कथात बनभविका। क्ट्योका वातका बच्छा दीप्तार्यानी प्रपृतिहा। मावार्णा राज्यकोषे स्वाधितास्वतकत्रकः । चातपे शोविता वर्क्न पिछास्ता ध्रमसी महता। धुमसीर चिनासीव घोत्ता मर्साटका बुधै 🗗

भार्भारिकास्थाने सुमृदिका इति गुर्गीरिका द्ति वा पाठ:। "अर्भागी क्षपिलग्नी किष्यद्वातकरी स्टता।"

ऋष चयकरोटिका। "चारक्या रोटिका रूचा श्रीयपितामनुर्गुर। विश्वामिको व चन्तुष्मा तर्गुमा तिषश्रक्षतो। द्रति भावप्रकाथ ।

रींख, च च्यनादरे। इति कविकलाद्रभ:॥ (स्वा॰ परञ्चल०+सेट्।) ऋ, खबरोइत्। इति हुग(दाम: ॥ रोदः, [स्] कां! (रह्+ व्यस्त ।) खर्गः। सूमि ।

इति वेदिनी। से, इत्॥ (यदा, ऋदिहे। ६। षराध्र "रते प्रशानि रोहसीविप्रवन्ती वात्त्रशः॥")

रोदर्ग, सी, (यद् + ल्ट्।) अन्दरम्। (यथा, चामकाधातकं। ह् २ । "द्रव्यक्त वर्ण राजा दासावां रोदनं वतम्।

वर्लस्य सीमिन्हं चोशासानतं प्रवास ।") अस्त । इति सेदिनी। ने, ११६ ॥ तस्य श्रुमायुम

^{"छा}नमु सिग्धर्हिसहीनं गुशहं हुमाम्। प्रमुराष्ट्र दीनं रहनाच रुदितं न सुखानहम्।" इति शारुषु दृह व्यध्याय ॥

कपिलाधेन्तां नेवास्त्र। एकसमूहो जात । "शबे सनि चतं इष्ट्रा रहीद किपसा सन्त ॥'

इन्ध्रपञ्जन्य । "त्रहाबिन्द्रगा मार्थे इससंसी वसूब हा।" रीदनाश्चपननेभ कसामा भर्मा स्वातः अधा 🗝 "क्यानिनो मा रत्नवेव सा रोही पुत्र माण-

क्तमुहित्य रोदगणिवेषो यथा,---

(विषयोऽस्य यवासप्रब्दे ज्ञासव्य: ।)

--- न्यतानी चरवे हुदम् ॥

इति ब्राइवेषणे गर्णप्रतिख्यहे २० अधाय: ॥

'श्लेषासु वान्यवैम्तां प्रती सङ्क्तं यतो त्वप्र:।

हीय।) दुशलभा। इस्थमर:। २। १। ६२॥

शेरकी, स्वी, (रोहस् + गौराहिलात डीम।)·

खर्ग;। भूमि;। इत्यम्र;। ३। १। १२८॥

"दावाष्ट्रियौ रोदस्यौ रोदर्सा रोइसीति स॥"

"प्रक्रियापि भूवावी रीदखी रोदसी च ते॥"

शोदसारोद: भ्रब्दयोर्याच्येत श्रांत भृदायो परा-

क्ष्मित इतेन ईवलसान्तप्रव्यद्वयेन एकवच-

'रोइख रोइसी चापि दिवि भृषी रूथक पृथक।

सन्द प्रयोगिश्यानयो सीद: स्वाइपि सीव्सी ॥

'रोहसी रोहवा साईं एष्ट्रीखरें दिवि चिनौ ॥'

रोइमीलवयसम्बद्धाः यथाः दावाएपियौ

रोइस्वी रोइसी रोइसीति चेति।" इति

रोध , पुं. (स्वाडि जलसिति । रुध् + प्रचादाच् ।)

नदीतीरम् । इत्यमरटीकायां भरतः ।१११०।०॥

(रुष्+ घणः रीधनम्। यया, सार्केस्डियः।

"बाइ वैशाक्ते जाती सनस्यसालु सप्तने।

मसवीवि अवां शोधं नियाने छतवान् पुरा ॥")

नहीकायां भरत: ।

द। नोशापि भदादी मस (दले उच्छेते :

ौदधी, य, खर्म: । भूमि: । यथा,---

रौटखौ, स्त्री, भूमिसमीं। यथा,--

इति युद्धितक्षम्॥

इति भरतष्ट्रकोष: ॥

इति विम्यः ॥

इत्यंचयः ।

इसमर:।३।३।२२८॥

गेपवा

रोधोपका, की, (रोधसानकाः) नदीः इति

विकागडप्रोप:॥

रोधोवती, की, (रोधोशस्य खा इति। रोधस् + मतुष्। डीए।) नहीं। इति राजनिर्धस्ट:॥

अती न रोदितर्थं हि क्रियाः कार्या विधानतः॥" रोमं, की, (राध्यतेश्नेन। सध + त्राहुलकात् रन्।) व्यपराधः । पायम् । इति मेहिनी । रे, प्रा

रोजः, पुं, जोषः। इति सेदिनी राजनिर्वेष्टकः॥

रोहिंगका, स्त्री, (रोदनं व्यष्ट पाळलेनास्यस्ति। रोहन + उन्।) यवास:। इति राचनिर्धस्ट: । (यया, सञ्जूते। १। १२ :

"मध्क्छं समध्कं रोघं सर्जरसं तथा। होरनी, स्त्री, (स्थ्तिश्नयंति । रहु 🕂 करती स्युट् ।

मिल्लिए। चन्दर्ग सञ्ची पिष्टा सिप्टिं विप्राचयेत्॥") रीपपुष्य:, धुं. (रोष्ट्रस्थेत पुरुषसन्धाः) मधकतृष्य:।

इति र (चिनिर्धगृट:॥ (मग्डलिसपेवाति-

विभेय:। तर्यथा । व्यार्श्साखल: चित्रसखली

रतामकाल भाजमकाल, एवती रोजपूची मिलि-व्दको गोनम: इद्यादिषु:" इति सुस्रुते कृत्य-म्याने चतुर्चेश्थाये ।)

रोपपुष्यकी, स्त्री, (रोप्त इव पुष्पातीति। युध्य+ शिति। डीप्।) धानकीयचः। इति हाल-

निर्घेष्टः । "भू भूँ मि: द्यौराकार्य रते सहित विग्रहीते च रोप:, पुं, (क्यते अनिति। क्य विभी हे + घण्।) वाय:। इससर:॥ (रह+ सिच् + घन्।)

रोपणम्। इति मेदिनी। पे, २॥ (थथा, महा-भारते । १३ । ५⊂ । २४ ।

"स्ता जाव्यसु इचार्या तेषाँ सोपे सुगारिकसे॥") क्टिंड, जी। इति हैस चन्द्र:॥ रोपयं, की, विमोद्दतम्। रुपधातीभविश्वट्प्रय-

वेम निष्यक्षम् ॥ जनवम् । प्रादुर्भावः । ज्यान्त-रच्धाली: पहादेखे चानटप्रत्येन निष्यहम्। इति खाकर्षम् ॥ (यथा, सुश्रुते । १ । १५ । "बित्यसंग्रीयणस्त्री हनसीपणपुरस्थनलस्त्रीकं ज्ञतश्रिष्ठा। पथ्या प्रविभक्त उदक्के (तुम्बई करोति॥")

चाञ्चनविशेष: । यथा.--"रोपणं रसकं पिष्टा सन्यक् संधाय वारिया। यज्ञीयासञ्चलं सर्वे खजेचगँमधोगतम् ॥

भुष्याच लच्चलं सर्वे प्रपटीस्तिसं भवेत्। विचार्य भाववेत् सन्यक् निवेर्ण निकलार्मै ; ॥

कपूरिस्य रसन्तव दशसांग्रेन निस्तिपेयु। खञ्जवेज्ञयने तेग नेत्राखिलगर्व्हरः ॥" इति भावधनागः।

(चि. सोपकः । वधा, सुभुते । ६ । १८ । "बेखनान चिग्नको धार्यः गुटपाकस्य रीपमः।"

प्रकरीये मांचाद्धर्चनगार्यप्रक्रियादिकम्। तद्-यथा.— "आदी विकापमं कुर्याहिलीयमवसेचनम्।

ष्टतीयस्य नाष्ट्रपा चतुर्यो पटनवियाम्। मचमं मोद्यनचीय यक्षं रोपसामिकात ।

रते ज्ञासा वसस्योत्साः सप्तमो वै श्रदायहः । निम्बपन्नविनैः सल्को मधुना खतग्रीधनः। रोपणः सपिवा हुलो यवकल्कोध्ययं विधि: ।" इति वैद्यक्षसमार्थिसंग्रहे प्रमारीयाधिकारे ॥)

रोमक

प्रव रोपदचलेग्। "शिकायां रसकं पिष्टा संस्थाशास्त्र वरिका

महीबात सञ्चलं सर्चं त्यंजेचरीमधीयतम् । शुष्यं तच जलंसर्व पर्पटीस्विभंस्वत्

विभृष्ये भाषयेत् सन्यक् जिवेलं जियलार्से 🛭 कपूरसा रङस्तन दश्रभांश्रीन निचिपेत्। चाझयेसयर्गं तेन सर्वदीशीपशान्त्ये ।

समक्तिनरोगः। चिल्मेतङ संध्य:॥" रीपकीवर्त्तः, स्त्रो, नेपाञ्चनभेदः । यथा । स्त्रद रोपणीकिनि:।

"चशीतिष्तिकपुष्पाणि प्रथि: पिष्पतिनव्द्वा.। जानीपुष्पाणि पश्चाभ्यंतिचानि च मोच्या ॥ क्षच्यं पिष्ट्रान्त्वा वर्षिः सता क्षक्षकात्रिधाः।

तिसिराक्ष्रीनशुकाकां नाशिनी भानशृहिनुता। यतस्या अञ्चने प्रोक्ता माचा साहे हरेखाका ॥" क्कसमिकावटी रोपसी। इति भावप्रकाश्च ॥

रोप्यातिरोप्यः, पुं, भ्रान्यविश्वेषः । चान्य गुका । "रोष्यानिरोष्या लघवः ग्रीव्रपावा ग्रुबीत्तरा.।

चादात्तिमी दोष**ष्टरा** बल्या स्टब्बिवर्डना: " इति राज्यक्षम 🛭 रोमं, क्री, जकम् । ४ति भन्दचन्द्रिका ॥ (क्रीसः :

यथा, महाभारत । इ। ११९ । ३। "दो चास्य पिकावधरेस कक्छा-द्वातरोसी सुसनी हरी च ॥"

जनपद्विश्वय:। इनि केचित्॥)

रोम, [न्] स्तौ, (रौतोतिः। च+"नामन्-सीमन्योमन्रोमकिति।" उटा॰ १।१५०। इति मणिश्राखयेग साधुः।) धरीरणावाङ्गर । रों वा इति भाषाः ततुपर्थायः । लीम २० खङ्गम् ६ वस्वम् ३ च*के* वम् ५ तन्रस्म्

 इति राणविषेत्:॥ स्थानविग्रेषे तक्कः शुभाशुभस्चकावं सथा,— "चलारीमधुता येचा चड्डा चक्तिकरीयमा। रीमिकेकं व्रापके स्वान्त्रप्राणान्तु महातानाम् ॥ दे दे रोगे पश्डितामां थो, चिथाणान्तयैव चः

रोमवर्ष दस्दिशयां रोगी निकीसवाहक: ॥" प्रति सारङ्के ६३ च्यथ्यास ॥ रहश्चरोनीश्याञ्चलं यथा,--

"न सप्रमुखें: अंबिन खानि खानि न संख्यात । रोगाणि च रच्छानि नाधिरीन सदा प्रजेत।" इति को में खपविभक्ति १५ अध्धाय ।

(जनपद्विप्रेष:। तह्ने श्वासिनि । पुं भूति । यया, महाभारते। ६। ६। ५५। "वानावदी दशा:गार्ची सीमाण: कुश्चिल्दव. ")

रोसकं, ज्ञी, (रोमे कायनीति। कौ-कः।) पांश्चनम्मा (यथा, सञ्जतार । ३२ । "सैन्द्रसीवर्भेचविङ्पाक्यरीसक्पासुप्रकंपिक्षर यवजारोषपस्तसुवर्षिकापस्तीन समामन क्तवणी वर्षे:॥") स्रयस्थान्तमेदः। इति हाच-

निर्वस्टः ॥ (सीमीन । जनसद्विष्टः । तद्या-वासिनि पुं भूम्ब । यथा, महासारते।२,१६०।१५६ "भी । धांचा रोमकान्

रोध, [सृ] क्री, (कर्माड वार्थादिकोंसति। रूध+ "सर्अधानुभ्यो∤सुन्।" ख्या० ४। १ प्या इति चसन्।) नदीतीरम्। इत्यमरः। १। १०। ०। (थया, रघु: । ५ । ७२ । "ध नक्षेदारोधिध भीकरार्जे-मैर्डाइरान्सितनसमार्च। विषेश्यामास विवृद्धिताध्या क्राम्तं रजोधचरतेतु नैन्यम ॥[»]) रोधन', जि, (रुगहीति । रुध + ल्यः ।) रोधवर्षा । (सष्+भावे लाट्।) रोबे, जी। इति थाक-र्यम् १ (यथा, भागवति । इ । ३०। २०। "पातनं जिरिष्टक्षेत्रको रोधनं चास्यक्षेत्रो: ॥") रोधनका, स्त्री,(रोधन बक्रा।) नदी। यथा। रिकार रोधवळा च सवन्ती विन्तुरापमेति रोपणचर्णे, सी. (रोपणख पूर्णम्।) नवनाञ्चन-

गरीपनाये साम्राटः प्रति सरत ।

विश्लोध भवा

भेसकरूः, पुं, : रोसप्रकः कन्दो स्रकास्य । / पिख्डानु:। इति शचनिर्वरहः 🛭 रोमकपत्तनं, की, (रोमनं पत्तनमित क्सी-थारव:।) देश[विशेष:। सम् इति पारस्य-भाषा। यथा,---"लङ्गाक्रमध्य यसको टिर्खाः ष्ठान् प्रस्थिमे रोमक्यत्तनस्य। चामसानः सिद्युरं मुसेरः: भौन्धीस्य यान्ये बडवानलच्छा वृष्ट्रतप्रहान्त्रश्चित्रानि तानि स्थानामि घड्गीलविदी मदन्ति॥" इति मिहान्ति प्रिंगेमणी जीलाध्याय: । ोसञ्जयः, पुं, (शोम्खां क्रूपः ।) कीमविवरम्। "प्रकामतिञ्चाच सार्वाद्दीत्रचा कसण्डलुम्। भासत्तरीयक्षेत्र निजरफ्रीन्टिवाकर:॥" इति सार्केख्वेयपुराणि देनीसाहासाम् ॥ , নিখ(च'। "अर्द्ध नामाश्चित्रणक्षिमें एयो निगुदैर्धः । क्रापतं रहमक्रपेश्च समस्त्रीस्त्रप्रवर्तते ॥" इति नामटे निदानस्थाने छतीयेऽधाये ॥) (सकेण्टं, की, (रोस्णां केण्टासवा) चासरम्। द्वि (चेक्ताण्डकोष: ॥ । अगुच्हः. पु. (रोस्णां गुच्छ कावकः ।) चास्प्रम्। द्रित हेमचन्द्र: २१६८०॥ हारावली च ।२७३॥ ससुच्छक:, पुं, (रोमसुच्छ स्वः। म्वर्षे कन्।) चामर्स। इति चटाधर: ∄ सन्धः, पुं, उद्दीर्थ चर्चगम्। इत्यमर्:॥ जान्त्रीरकाटा इति भाषा। (वधा, र्यु:। 3 | 4R | ^अन्द्रमेवेतिसरोमस्यम्टजाङ्गसृतिषु॥") प्रभूसि:, स्त्री. (शोसणां सृमिस्त्।) वर्तना इति इरजिदिखेख्द; ॥ ग्लता, इती, (रीम्यां जतेन ।) जीमावर्षि: (इति हेमचलः:।३।२००॥ बबान्, [त्] जि, श्रोमविशिष्टः । शोमग्रब्दा-रस्त्रीय सतुप्यध्येन विव्यतः॥ विकारः, पुं, (रोम्खां विकारः ।) रोमाचः । ान हजायुध: । श्रः, युं, (रोमाणि सन्त्रस्थेति। रोमम् + कोमादिगामादिपिच्छादिन्धः श्रमेलचः। " ५ । रा १००। इ.ति इष्:;) मेघ:; इ.ति हिम-त्न्द्रः। (पेग्डालु:। कुम्भी। भूक्**रः**। इति ाकनिषेग्दः ॥ (ऋधिषिभेषः । यथा, भागवते । 1 24 1 28 1 रीमभन्नावनी एत छ।सुरि: समनज्ञाति: " विलोमप्तनकाकम्बख यरमायुः। स्ताइस्रो-

न समे वर्षे नी ज़रू

र के में वि

ब्रुटक्स १ स्त्री, उपस्पन् , श्या, ऋस ६ - १ "सहीपी यन्त्र रोमभं निवेद वो विजन्ति विश्वसाहिन्द्र उत्तरः॥" "निधेदुव: प्रधानस्य रोभक्तम्पस्यं विज्यन्त विद्यमं सवित।" इति नद्भाव्यं नायगः॥) ऋतिश्यलीसविशिष्टे, त्रि॥ (यया, सन्: १३।२। "इं(नक्षियं निव्यक्षं निष्कन्दो रोसप्रार्थमम्।") रोमग्रपलः, पुं, (रोमग्रं फलमन्छ । दिख्यिन वृत्तः : इति शाजनिर्धग्रः । रोषभ्राः रही, (रोमाणि सन्धस्था इवि : रोमन् 🕂 पूर्:। टाप ।) द्ग्भाष्टकः;। इति श्वाचितिरं तटः ॥ 1150101 रीमपूर्व, की, (रीमहत्ती पूर्व वस्ता) स्वीया-वक्तम्। इति भावप्रकाश्चर् रोसहर्पः, पुं, (रोस्यां हर्षः ।) रोमानः । इति चलाबुध:॥ (घषा, गीतायाम् । २ । २ ८ । "वषध्य प्रदीरे में रोमहर्षय जायत ॥") रोमद्वेग, जी, (राम्या द्वेगम्) रामाखः। इब्रमर: । (रीम्यां हर्पयं वस्ततः। रीमाच-करं, चि । बचा भीताबास् । १८ । २८ । "संवादमिद्सयीयमङ्गं लासहर्यम्॥") रोमहर्षणः, पुं, सनः । यस्य बुलात्त्रयेषाः,---"चास्त्र ने सर्वेशेसारित वचसा स्ट्रिगतानि यन्। देपायनस्य भगवंसतो नै रोमदर्यकः। सवन्तवेव मजवान् ज्ञाजहार स्वयं प्रस्: ॥" इति कौम्मे १ च्यध्याय: । (संसुद्धार्भाष्ट्रः । यथा, भागवते । १०। এ**ল | ২**০ ∤ "स्रोरिचितः सपरीवारः सनामनपरिययः ! रोनप्टर्वणमासीनं मच्चें: प्रिष्यमे तन ॥" चास्त्रान्यहित्र्गं लोमहर्मग्राव्ये द्ररचम ॥) विभौतिकष्टचाः॥ इति संदिनी। ने, ११६॥ रोसाखः, पुं, (राम्यां बाचः उद्गमः।) रोम-रोमोनमरोमचर्यवात्र। इति सरतः ॥ (स त सास्त्रिकभाषागासन्यतसः। यथा, साहित्य-दर्भी। ३ : १६६ । "स्तमः खेदीय्य रीमाचः सरमङ्गीय्य देपयः। विवार्ष्यमञ्जूषलय इत्यक्षी सास्त्रिकाः स्टुनाः ॥" रोमाधिका, की, (रोभाध उलाइलेनस्यसा इति। रोगास्य + छन्।) बहन्तीवृद्धः। इति राजनिष्ठाह: n ाख ऋषेरे प्रवीमपनने एके ऋषाको भवेत् एवं | गोमाखितः, चि, (शोमाखः सञ्जानी क्छीतः रोमाच 4 "बद्ख रञ्जातं धनी जीवासिया कियनित दिनानीति चिन्त-इतद्।" ५ । २ । ३ ६ । इति इसच्।) जात-न् निवस्तुं ग्रन्हं ग विकीमे के बलं वर्षासु छ। रा-तिनियुत्तये । महामधिनासाकटसापश्याति । रोमारः इति चिकाक्क्येयः⊪ (समा सार्वकाने १०

"स च झान्तिगते वड्डी मस्त्रुद्धन चेतसा , क्षेरीमाश्विततहः प्रवितेशस्यमः शुरी: ") रीमाली, प्ली, (रीम्खां चाती येखियंचा) वय:सन्ति:। इति भ्रव्हमाला। (रोसवां व्याली।) रोमावली। (ध्या स्याधानः प्रात्यसम् । ३३८ । "विधिनि;चेपस्यानस्रोपरि चिद्वार्धीमन् लिता किहिता। लीमधान तद तन्हरि अधनतडार्परि रोमाजी ॥") रीमानुः, प्, (शेमनिशिष्ठ चानुः ।) पिष्कानुः। র(ন হ্লেনিছমুट:। लोसप्रा च ॥ (रुष्ट्रसातिकचा । यथा, ऋषेदं । रोमानुनिटपी, [न] पं, (रोमानुरिव विटपी हव: ।) कुर्मीहन्न: । इति राजनिर्धेस्ट; ॥ "सर्वेद्धमस्त्र रोमग्रा गत्यारीक्समवाधिया॥")। रोमस्तर्गी, स्ती, (रोम्मामावर्णी ।) नामस्त्रे लोमकेर्मा। तत्पर्यायः। रीमलता र। इति हैसचन्द्र:। ३। २००॥ रोसोली ३। इति प्रव्दमाला । लोसर (त्री 8 । यथा,— "तस्याः प्रविष्टा यसनाभिर्न्धं रगाज तन्त्री सवलो सराजी । गीवीमतिलाच्य मितेतहस्य तक्षेखनामध्यमग्रीद्वार्थिः ॥" इति ज्ञन।रसभाषम्॥ सा च यौरनारको भवति। अज्ञानयौतना "वीशाचीरसुपामवा अवसयी: सीस सार-जेचगी: श्रीचे लयमिट किसुधलसिति चात् करं যাভাগি। चैनालाङ्गग्रद्भा प्रशासकी सीमावलीं মুহিক্টি व्यान्तासाः विसुद्धः मधीनविद्यत्रश्रीगीमरा एक्ति ॥" इति रनमञ्जरी। रोमाश्रयणला स्त्री, (रोमाश्रयं पल्यस्याः।) भिष्किरिष्टाच्चपः । इति र्जिपिवंगटः ॥ र्ष्ट्रण्यम्। इत्यमरः ॥ पुलक्तकग्र्टकरीमविकिया रोमीहमः, पूं, (शेष्णासृह्रमः ।) रोमाषः। इति चलावृधः॥ (बया, मुनारे। ६। ७०। ''रो मोहमः पाद्रसूद्मायाः खिदाञ्चलः गुङ्गवर्त्ततुराबीत्। ष्टतिस्तयोः पानिसमाममेन समं विभक्तीय मनीभवस्य ॥") "इर्वाह्नभयादिन्यो रोगाची रोगविजया।") रोमोह्नेदः, पं, (रोम्वासुह्नेदः।) रोमापः। इति चिकाराष्ट्रप्रेयः । (यथा, प्रकोधचन्द्रीर्ये । १ च्यक्ति । "स्पुरतीमोद्विस्खर्यतरवाराकुष्वस्थी मर्थालागां तुइक्तमञ्जासमाबद्गमारः ।") तारकाहिन्य शेखः, वं, याचीयामलकम्। इति भ्रव्दचिता। (पानीयासनकप्राच्ट्रेस्य गुजाव्यीश्रमिविताः।) पुलकः । रोमाचितिप्रिषः । सल्पंथायः । स्थ- रोजमः, पुं, (रोतीति । रु + दिस् । री: अपन **यह बम**ी सापन्त सामन्तरं अक्ती समर इति विकासमेग ।

"बदभी किन्ही स्वेता महास्रेता च रोहिगी।

लोहिमा। इति केदिनी। खे, २००॥ जिलान

विद्यादेवीविष्रीष:। इति हैमचन्द्र: ॥ काध्सरी

इरीसकी। मिक्किष्ठाः इति राजनिर्धेस्ट

कपिलवर्षां वर्तुंकाकारा विरेवने प्रशस्ता चरी

तकी। प्रति राजयसभः ॥ 🕆 ॥ वसद्वमाना

ता वसुदेवभार्था अध्यपपक्षीसुर्भ्यप्रकाता

र्ति अहासारते हरिवंशः॥ 🔻 ॥

इत्दाहराचन् ॥ 🛊 ॥

शुना ∦"#∥

वध्वापि

सहावता नलकायी यदा,~~

सोमहच्य रोहिबी

इति वैद्यक्रहत्मालायाम्।)

इति वंचित्रवारी गारि

मोका । हिंस: ॥

रीइन्ती, पु, (रह्+कत्। विन्दास् कीष्।)

लनाभेदः। रश्यादिकोषः । जनामाचस्।

युं, (दोइतीति। रह+"हिपिपि-क्हीति।" उत्ता० ॥ ११८ । इति इत्।)

वीत्रम् । ष्टचः । इत्युकादिकीयः ॥ धार्मिकः । द्वि सिहान्तकीमुद्यानुगादिष्टत्तिः। रोचियं, की, (यह + "बहेखा" खबा० २।

५५ । इति इनम्।) कालमेदः । इत्युखादि-

कोष:॥ स स हिल्लीयनवससुद्धते:। पूर्व्याक्ष-थाङ्गस्य गौषकालक्षेत्रोत्तरावधिः । अपराज्ञः श्राहस्य पूर्व्यावधि:। धनोद्दिध्याहस्य समा-प्रनक्षालः । रोहिस्खास्य नामान्तरम् । यथा ।

व्यत्र पूर्व्यक्ति याह्यसभिक्षाय शीहिसम्ह न राह्मयेहित्यभिधानेन पूर्वमहाश्राह्मस सङ्गवान् परी शीचिकपर्यन्तर्गोसपूर्वाह्वकातः प्रतीयन तेन रोष्टिणं पूर्व्योद्धयाडस्य गौजकावलेनी-

त्तरावधि: खपराह्मभाइस्य पूर्व्यावधिरित्यव-मध्यते। शैक्षिमनु दिवसस्य नवमसुहूर्नः। तसा ज्योतिषीसारी दिवी दैवतलात् री दियाल-मिति। वासः। 'चारभ्य जुतपे आहं जुर्यादारी दियं वृक्षः । विधिन्नो विधिमास्त्राय रीचियन्तुन लङ्ग्येत्॥"

इति याह्यतत्वम् । रोष्टिंगः, पुं, (रोष्टतीति। यस् + "स्टिसः।"अगः २।५५ : इति इनन्।) भूत्रणः। वटरणः। रोहितकष्टचः। इति राजिदिर्पेग्टः॥ (भाष्टाल-

द्वीपस्थपर्वतिविश्वेषः । स्रया, सात्रये । १२१।८६। "रो(हितो यस्ततीयस्त रोहिको नाम विश्वनः॥") हो हिथा:, स्त्री, हो दियोगचवम्। इति ग्रब्द-र्वावरी ॥ (बथा, हह्न्सस्तित्वाम् ।१०७।४! "धारगावर्षसरीहित्ति-

वायवाषाषुभावपद्योगाः । च्यादृष्टिः क्रस्मानताः सत्थाभिद्धं दिशांदाहः॥") रीडिसिका, स्त्री, (रीडिसप्रेव खार्च कर्। टाप् इन्द्रख्यः ।) क्षीपाहिना स्त्तवर्णा ख्वी । इति

रोडियरे, की, (सह + इनतृ। गौराहितात् डीव्।) स्वीसवी। इत्यमरः। (यया, मःघे। ^बर्पात्या नियुक्तासिस्तिः साम्सयाः

विग्रह्म पारीसुभवेद जातुरी:। वर्डिकाश्वाराध्वनि रोष्टिकी; प्रय-क्तिरं विद्ध्यी दुइतः स गोदुहः॥") तक्षित्। अटुम्सरा। (यथास्यः) पर्यायः। "कड़ी तुकट्का तिका सम्मनिराकटुमारा।

खपोका सन्दर्जना दकाङ्गी प्रकृतादमी।"

ववादगः प्रवासी 🗱

र्रात भाषम

पूर्वकारक प्रथमे माति ।

"πक्ट ट्रानवनाश्चितो जलपते: जुर्श्नीना कोलाइल रीक्षमा दतुस्य दाग्र नविधी सक्ताः स्ट्रिवे

वया प्रकोत्तिभचा ज्ञिकादाम् 8

कथम्।") तिब, पु, (रुष्+ घञ्।) क्रोधः। इळमरः ॥∫ (वका, खाक्यांसप्रसाम् । ४३६ ।

⁶सुचिमि कि मानवती अवसायाहृदिगुणभन्यु-स्ती हमयः प्रथमास्तिः सान्तीन च शोध एक्ति-

যনি।") घिका, प्, (रोबित तच्हीलः । रुष्+"ब्रध-सक्तर्थिभ्यक्ष।" ३। २।१५१। इति युच्। रे यारदः। हिसम्बर्धकोयकः। इति मेहिनी। ने, ८३ । आवरश्म:। क्रोधने, चिः इति ऐस-चन्द्रः ॥ (यदाः, मार्क्सर्ट्ये : ११२ । १५ ।

'न धर्माः कोधशीनस्य गार्धस्वाप्नीति रीष्टणः। भाक मुखाय कामाप्तिः कीमेशविष्टचेय-ोइ , पु, (रोइतीति ! रुड् + यम् ।) अङ्गरः !

इति ईसचनः ॥ (यया, महाभारते । १२ ।

5 40 ; Ac. 1 "व्यक्तिः कोको वर्ष्वतिः व्यक्तिः व्यक्तिः वीजधीकं शेहसाइसमेति। स्थायस्यी विष्की सन्त्रिमान्य तसादस्यं नावस्त्येत वित्तम्॥"

रोइगीये, चि । यथा, बाजधनेयसंहिता-धास । १६ । ५२ । "तेन रोडमायद्युपसेध्यासः।" 'रोहं रोहणीय खगम्।" इति तहाच्ये मही-

ोडक, पु. (कङ्कण्युष्ट्रा) प्रेतमेद.। बोर्ट्रार् चि। इति मेदिनी। ने, १८८६ (वया, महाः भाइते । ज्या ३८ । ३८ । "सिनीयाणी मनुसर्तं युक्रं राकाच मृद्रताम्।

थोपारिक चलुर्वाहानां शिह्नांसन कर्ट-कान्॥") हिए, स्ती. (रीह्यनंतिसः। कष्+कारी च्युट ।) युक्रम् । इति राजनिर्वेख्टः । प्रस्म । पाद्रभावः। इति एडधातीभविश्वद्पययेन

'इकि, पुं, (रोइवासानितिः। रहिं⊹च्या-कार्णे व्युद्।) पर्वतिविश्वेषः। तत्पर्वायः। विदूरादि: २। इति घटाधर:॥ (वधा, राजिन्द्रकर्षपूरे। ४२।

"स्वापारपुलिनस्यलीसुवि इत्सालये साक्ये निकामविक्तरीक्षते हुरधिरी हिंगी री हिंगी। महत्त्रमध्ये ग्रहनकच्चे मन्दरे भ्रमन्त व पतन्सकी परिश्वता सवकी र्पयः॥")

क्ति , पु, (राजादिति : रह्+"रहिवस्टि-(बद) ब्रिसि " स्टब्स मोर्ग

र्शत क्षय वसमिश रहकारि १२व

इति संचिप्तमारीगादिवति: 1

"देवकी रोज्ञिकी चैके वस्रदेवस्य धीमत । रो चिगी सुर्क्सिई बी व्यक्ति देवकी सामून ॥" सुर्भिकस्था। यथा,----

, श्रीभाकंग्डिय खवाचा। "इच्च सन्धाबासूत् सुर्भिक्किं संगमनः गवां माता संघानासामा सर्वजीकीपकारिगी। सस्यासुतनया जज्ञे कथ्यपातु प्रजापति । गामा मा रोहिकी शुक्षा मर्लवासडुघा

^कत्रपत्र

तखां यत्ते प्रसनाहमोरित तमोज्जलात। कामधेनुहिति म्हाता सब्बेखचणसंयुवा । ' इति कालिकापुरार्थं प्रिध्यायः,॥ ै ॥

नवसर्थिया सन्धाः यथा, — "अरुटवर्षासविद्वौरी नवबर्षानुरोक्टिकी। इग्रमे कन्यका धीका चान अर्हेरणखला॥"

(पश्चमधी कुमारी। यथा, देवीमागवते। इ **२**६ । 8२ ।

"रोहिगी पश्चवर्षच प्रकृतर्यकालिका रोतन (प्राचे वास्त्राः पूजा कर्मचा। स्था, सर्वेव।

इ**१९६**१8⊏। "रोड़िकी रोगनःशाय पूजमेडिधिनतरः ।" ऋस्याः पूजामन्त्रो यद्या, तज्जैव । ३ । २ ई । ५ ई ।

"रोह्यक्ती च दी जानि प्राग्जनमस्चित्रि अ देवी मर्अभूतानां रोष्टिकों पूजयान्य हम्।" हिर्म्यक्षिप्कन्यः। यथा, सहाभारतेः

इ । २२० । १८ ।

"कन्या सा रोड़ियों गाम डिस्यक प्रियो रोचिंग + पची हीव्।) अभिकादिसम-विश्वतिनस्वासर्गतमतुर्धने स्वम् । तस्याय ।

रोडिणि; २। इति मध्यस्वावसी। बासी ३। इति हेमचन्द्रः । (यथा, महाभारते १३ "सरमेरचीन रीडिन्छो प्रवाताः भाषगुषस्य

एउन्नुवीदरं चनम् ।"

"चोध सामाच कपचयादी वी

"ब्रोघो मचान् वस्तु ब्रखावरोदी

रोडिसी काची देवता बच्चा बस्पमध्ये छदिते सति ু সহৰি _ सविति। यथा,----"वस्क्विड । प्रकृत्वाद्यतीनभी-सध्यसामनदति प्रचापती । यभूमे अजक्षपचिकिञ्चर नि:स्ता: सुसुखि ! मि इनायत: ॥" द्वा कालिदाम्छत्राचिलयम्बद्धप्यम् ॥ 🗯 ॥ सच जातफल यथा,---"स्याद्वमीकार्यं कृप्रनः क्वलीनः सुचार्दको विखयस्य वेवरः। भाराधिनाञ्जतिसाखिलाग्र्यो यो शेडियोज: सधनी सभानी ॥" इति को डी प्रदीप: । * ॥ गलरीमविश्वेषः। यथा। रोहिसीनामकमल-रीगार्था नामानि संखाधादः . "रोडिबी पथ्धा बोक्ता क्षटप्राज्य स्व पा। स्रश्चित्रद्वस्य वलयोग्लाभनामे रहन्दकः ॥ मती हुन्द्; शतकी च शिकायु: कच्छवित्रधि:। मलीय: प्रस्वरत्तस्य मासनानक्षयेव च । विदाची क्छादेशे तु शीमा व्यटादम स्टाता: " सच पचानामधि रोचिनीनां सामान्यसंप्राप्ति-अट्रका सांसच्च तथीव भौश्चितम् । गलोमनं रोधकरेस्य पाछरे-र्निष्टनधस्त् व्याधिर्यं प्रिरोहिकी ॥" व्यक्तिः मन्द्रितः प्रदृष्ठः कर्पावत्तौ च क्र्य्सितौ पित्त वा का चिर्धतं कको वा स्वच्छितः। जन चक्षीः पि कच्छिताः एषग्दोषनाया अतिवस-मायालाम् ॥ अखाः वातवस्या सन्दर्यसाञ् । "जिक्कासमन्ताद्श्यावेदनास् मांचाञ्चराः कष्टांवरोधवाः स्यः । मा रोडिणी वातसना प्रदिशा बानाताकोपद्रवगाएबुए 🕻" जिङ्कासमन्तातृ जिङ्कायाः सर्वतः । वातासकी-यमवसार्जुदा स्त्रमादिभिर्तिश्चिन बुस्तर॥" "विधोदमा चिप्रविदाचपाका सीवक्यरा पित्तनिमित्राचाता ॥" "स्रोतीनिशीधमापि सन्द्रमाका सुर्व्यो स्थिरा साक्षप्रसभावातु॥" स्रोतोश्च कस्स्रभोतः ॥ ४ ॥ सम्रामकासास् । "शक्तीर्पांकिन्यभिवाकेवीकी विद्रावतिङ्गा विभवा भवेत सा॥² "स्पोटिश्चता पित्तसमानशिङ्गा साधा प्रहिष्टा रुपिराक्षिका तु ॥"

रक्तजेतरासंद्वारकलावधियादः।

रक्षाक्षाद्र ि

'बद्धिदीयचा इन्ति नाचात् कपसग्रद्धवा !

्र अञ्चाचात् प्रवीक्तिता 🗗

ग्रस्थितं से सर्हनम्बस्तः। खर: श्चिर: प्रकृतिपातमाध्य-क्तं अब्द्रग्रस्त्किसित बुवन्ति ॥" वार्ष्टकश्कभृतः; कर्यटक्षच्या विवदेदनाचनकः। ॥ अधिजिङ्गामाच् । "जिलायस्यः स्थयः कमासु जिन्होपरिचादस्जीव सिम्बार्। च्चेयोऽधिजिहः खलुरोग्रय विवर्ज्येदागतपाक्षेत्रम्॥" व्यस्जा सिम्नाद्वेलान्वयः॥ * ॥ बलयमाञ्चः "वलाग्र एकायमसुन्नसञ्च क्रोर्थं करो अञ्चयक्ति विध्यम् । लंगक्षेयेवापश्चिवार्थनीये विद्रव्यनीयं वस्यं वस्ति ॥" "गर्खेतु भीषं क्रारुतः प्रदही क्षेत्रानिकी सामरुद्राप्यद्रम्। भन्मे च्छिदं दुस्तरमेनमाच्च-र्णापसंत्रं भिवजो विकारम् ॥" सभी फिल्ह है हादयसकी वि हो देनेय देदना जनकम् । एकटन्ट्साइ। "ब्लोबनीयन्तः ऋषषः सराष्टः धकष्री। पाका खड़गैरु छ । मान्द्रेकब्रस्य प्रक्रिकी केप्रमेश्रमी व्याधिकंताम्: चत्रजग्रस्त: " यन्तः गलमध्ये। खपाकी इंधन् पाकी। खम्हदुः र्षेषन्षदु: ॥ ॥ वन्हमाहः । "समुद्रत्रं वत्तप्तमनद्दार्ह तीव्रच्यरं इन्द्सुदाहर्मना तचापि पित्तचत्रजप्रकोणा-द्विद्यात् सर्वोदं प्रवयस्य कन्तु॥" 🛩 ७ ध्रतहोमाश्च । "विभिन्नेना ऋष्टिनिरोधिनी सु चितातिमार्च पिश्चित्रको है:। व्यनेक्सक् प्रायक्शी (बहीपा

जीवा प्रदासी वहार (जन्मा)
जीवा प्रदासी वहार प्रतासी ॥"
वना जिल्ला। व्यनकरक् वाराधितकपणलोदस्य कृषित्रकाः। प्रमामी बहुन्यो जीयकारत्वर्यक्षा प्रदासी भागी प्रिला। समुख्या
प्रता प्रायप्री ॥ १६ तिमायुमाच।
"प्रत्याचे लामकशास्त्रमाच।
स्वरीतकरक् स्थान् कप्रतास्तिः।
संक्राचे प्रतासिकासिक्ष
स प्रकासाध्यस्त तिमायुमंद्र।"

मलिवस्थिमारः।

"मर्वे मले याण्य समृत्यिली वः भीषो रुणः सन्ति च यत्र सकीः। स सक्षरीवैमलिविद्यसम् वस्त्रिय तुस्ताः सन्तु सन्तिवस्य ॥" * *

यकी चमाच

सीबन्दरे य द्वारी नचना वर्षान जाती रुधिरान्तिनेन गर्वे मर्लीन: परिकीनंप्रतिश्मी ॥^{११} नाम्मतिनंदन्ता उद्दानवासुमतिरोधवा: ॥ ॥ ॥ सरम्रमाद्य

वायुगतागृह्वा उदाग्याञ्चमात्राध्यः । स्यस्ताम्यमानः म्हस्ति एसस्तं भित्तम्यः मुद्धविस्तुक्तम्यः । क्रमीपद्गेव्वनित्यायनेषु स्यः स्रोगः म्हस्तान् स्वर्धः ॥" नाम्थमानः नमः प्रथम् । शुक्कविस्त्त

मलीपरोध कुरते क्रमेण । स मांमनान: क्षणिनोध्वलकी प्राणपण्य सर्व्यक्षनी विकार: ॥" प्रताजवात विकारवात । क्षक्य: व्यतिपृथ्ति कर्ष्यं स स: ॥ ∜ ॥ विटारीमाञ्च । "तदाङ्गोरं व्यस्युं मुताञ्च-मनासंत् पृतिविधीलंगाम् ।

पित्तेन विद्याह्यने विद्यारी
पार्थी विभागत् सत् येन भेते ॥
भार्थी विभागत् सत् येन भेते ॥
भार्थी विभागत् सत् येन भेते स पुर्वो देन
पार्थीन विभागदाहरूकेन भेते मस्मिन् पार्थी व विद्यारी सथित द्यार्थः ॥
भा व्यय अवरोगाण विकासः ।

"रोडिकोनरस् साधार्या दिलं प्रोणितमाच

वसर्ग घूमपानम् गण्डमे नस्यक्षी स् ॥ वत्तवान् स्वतं रक्ते जवणे; प्रतिसारपेत्। सुलोधान् स्वेदगण्डान् द्यारचेम्बायभीरूप्यः। विस्ताद पिनसेभूगं विताम्बोद्रिययञ्जामः। ववयत् ववलो दास्वायरूपे; न्यत्नां दितः। व्यासारयुभवटुने; नपनां प्रतिसारपेत्। स्वासारयुभवटुने; नपनां प्रतिसारपेत्।

मुक्डाफियलीमभिक्षानि ।

"शोताधवृद्धक्ता हु तेलं सिद्धं ससंस्थान्। जन्म कर्माण रागधं करलक् कर्षा कृष्टे ॥" श्वेता व्यापराजिता। "पित्तवत् नाधश्रेहेशो रोहिमी रक्तक्षप्रधाम। विसाय जन्म शाह्यके वाप्रयम् (क्षिरिवत । एक्तकानं व्यावस्य सङ्गीत क्षित्रकर्मणः। स्पतिककत्वचारि साधश्रेद्धिककम्। एक्कृत्वस्य प्राथी हन्द्यः मसुपायरित।

स्प्रमन्त्रस्यं सुर्भयक् क्रिक्टस्त्रावाय्वनयम् ॥" द्वतः स्वरूपमा

मिलायुद्धापि यो व्याधिकाश्व श्राम्बेख शामवैतः

अपूर्विक वया

ય કારવાના પંજા વાત્રા વર્ષ नेप इस्तान सक्ती न लक्षा नावि रोक्सिको

होसक्क चितके¥ो चतवादीकाळाई सका∗″,

े्हिकोपितिः, पुं, (रोहिस्याः पनिः।) चन्द्रः।

दात हेमचन्द्र:। २। १८॥ (यथा, देवीभाग

"इस्रेवं भावसार्यं समुवाच शोड़िकीपति:।

शुरु कोधसमाधुकं कान्सविर्ह्नषु, खितस्॥"

क्षिणीरमणः, पुं, (रीविग्या रमणः ।) उपभः ।

इात क्षाचिषिषेयः:॥ इसुद्विष्यः॥ (चानः:।

वत्। १। ११। १८।

वसुटद:। ५४भचा ।)

यथा, गीतगी विन्दे । ३ । १० ।

इति इलायुध: ॥ वस्देवञ्च ॥

वसुदेवच्याः

पार्यास्य ।

"वर्षितं जबदेवकेन हरेहिदं प्रवसीन।

बेन्द्र(दक्षधमुद्रसम्भवरो हिगोर्मकोन ।")

हिकीवसभः, युं, (रोहिस्या वस्तभः।) चन्द्रः।

्रोचिकीमः, पुं, (रोच्चिका देशः।) चन्द्रः।

इ. ति चेमचन्त्र: ॥ (यथा, माघे । ३ । ६० ।

न रोहियायां न च रोहिकीय: "")

हिस्बरमी, स्त्री, (शेष्टिकीयुक्ता चरमी।)

रोहिकीनस्वयुक्तभादक्षणाष्ट्रमी । यथा,---

'क्षणायस्याच रोविस्थामहराचे ८ चैनं इरे:।

कास्या विद्वापि सप्तम्या भ्रुन्ति पार्पं चित्रक्य-

योगाय योगपनचे योगेश्वराय योगसम्भवाय

मोविन्द्य गमी नमः । कानमन्तः । यद्याय

वर्ज्ञश्रय यज्ञापनये यज्ञासमावाय गोदिन्दाय

नमो नस: । स्वर्जनस्य । विश्वाय विश्वेश्वराय

विश्वयनमें विश्वयन्भवाध ग्रोविस्टाय नगी

मन । प्रायमस्य । सन्धाय सन्देशस्य सन्ध-

पत्य सर्व्धसम्भवाय मोजिन्हाय नमी नमः॥

स्यक्ति पूजाबेह्वं सचन्द्री होहिकीन्तया।

जानुन्थाभवनीं प्रत्या चन्द्रायार्ध्यं निवेदयेन्॥

यहाबार्ध प्रपादिहें रीहिएस सहिती सम ॥

श्रिये वसुरेषाय वलदेवाय नन्दाय यश्रीराधे ।

ष्यपद्यं वर्मनं ग्रीरि बेबुक्तं पुरुषोत्तमम्।

वाराचं पुरुद्दीकाच्चं श्रीकाच्चमक्रमध्यम्।

अधोचलं जगर्दीनं सर्गीस्थयन्तप्रारतम्॥

व्यनादिनिधनं विद्यां विद्योगेषां विविज्ञमन्।

श्रीवनसार्च जगहाम श्रीपति श्रीधरं दरिम्।

भीमच्य बच्चको ग्रुप्तत्र तकी बच्चाकाने नमः

वासुदेवं हुधीकेश् वृक्षित्तं देखसहनम् ॥

दामोदरं पञ्चनासं के अवं गरुङ्घनस् ॥

गोविन्द्रमञ्ज् देवमनन्तमपराधितम्।

नारायगचनुनीह् भाक्षचकगदाधरम्॥

यौतास्वर्धरं हिन्नं वनमः लाविभूषितम्।

वं देन देवकी देवी वसुदेवादकी अवत्

धर्षे तीयं समादाय सपुणप्रवचन्दनम् ।

'वीरोदार्गवसम्भव च्याचनचमसुञ्जव।

"बंदिकीजा विद्धिष्ठ हातुँ

देवकी वन्दन वीधा घरे संधारनागरात्॥

सी/ हं देव(तिटुर्वृत्तस्त्राहि मा श्रोक्साग-

पुष्करस्य निसयोश्चं सञ्चल्यानसासरे ।

त्राचिमां देवदेवेश लाक्देश्यो न रचिता।

खज्ञान वासुद्वाय गोजाक्षणक्रियाय च ।

कामहिताय क्रम्याय गीविन्दाय नमी नमः॥

भ्रानिरस्तु भिवसास्तु धर्नाहेखानिराज्य-

रोचिन, दं, (रोचतीति । रच + "हक्काच्युविश्व

द्ति:।" उगा॰ १।८६। इति इति:।)

स्टर्भः। इ.ति मेदिनी। टे, १८०॥ वर्णभेद:।

मह्यमेदः। इति मंचिप्तसारीयादिश्तिः॥

(चरप्यकारः । यथा, शाजसनेयसंहितायाम् ।

"२३। ३०॥ "मनुष्यराजाय अकेट; ग्राह्-ै

साय रो चिन्।" "रको रो चिन् ऋषाः ग्राह्-

काय।" इति तद्वाक्यं मचीधरः॥ रोच्चित्रकां-

विभिन्ने, चि । (धया, ऋषे है । १ । १०० । १६ ।

"रो(इत् रो(इयवर्गा आवा आसवर्गा।"

च्चा०२ । ध्⊾। इति इति:।) व्यक्ती।

("ऋकस्य स्थास्य स्थीरी हिंदुस्थते । तथास

महिनः स्तवे। गतं रोहिइतां रिरमविध-

ष्टब्यस्य भगुष्ठा।" इत्युच्युनाः । १ । ६६ ॥) लता-

भेदः । इति मेदिनी । टे, १८०॥ (वड्वा ।

"बुद्धान्त्रको रथे हरिनी देवा रोहित:॥"

"हे रेवाम रोहित: रोहिन्हन्दाभिषेयास्वरीमा

वड्दा: रखे युच् युच योजय।" दति तङ्काधी

सायमा:॥ 🛊 । रो इनदाभिषीं जानि तज्जवेन हि

भी जागि अरो इन्तीति तथा त्वम् । नदी । इति

निधस्ट्:।१।१३।१८॥ निसमेष्ठ बहुवस-

गास्तरीन प्राथभ: अवकात बहुवचनास्तलम् ॥)

उगा॰ ३। ६४। इति इतन्।) कुङ्गम्। रक्तम्। ऋचुक्रक्रप्रायनम्। इति मेदिनी।

रोहितं, क्री, (रुइ+"रुई रख को नाः"

"विद्वीश्यनिमेवांच राहितेच्छन् विच।

रोहितः, पुं, (रोष्ट्रतीति। रह + "बर्टे रख सी

उल्लानियसिनेतृंस च्योतीसुचावनार्गि च ॥")

वः। अञ्चरा० ३। ६८। इति इतन्।) भीन-

"द्वीप्रो (क्वप्रीयुरो घरचा वरचामग्रीचरः।

सचर्य प्रदश्चिवण

प्रिया ।"

रोहितों भी हिलः प्रोत्तो महरो महरोः

ते, १८५ ॥ (यया, मनु: ११ । ३८ ।

विशेष:।(ययाच्यक्षित्।

"शेष्टित् ध्याया समदंशुक्तेनाधीः।"

इ.सि. नङ्गास्त्री सावणः॥)

यथा, मार्ग्वेदे । १ । १८ । १२ ।

उपोधितोऽचैयेनमलेकिष्यमान्ते च पार्याम् ॥ रोष्टित्, ख्यो, (रह + "इस्र रहियुषिम्य इति:।"

द्वि सार्क् १३२ खध्यायः ॥

रीकित

नामान्यवानि अंबीच बचर्चे पार्यवेद पुरा । वाचिमा वर्षपामञ्जू हु,स्रशीकालेकान् प्रसी :

दुर्जुनां स्ताबसे विधारे वे स्वर्गन सञ्चन् सञ्जन् ।

रोहित

इति राजनिर्धाए ।

इति भावप्रकाशः ।

छ।पिचा।

(तथाच ।

कोषां क्यां रोहितस्यापि भार्त

वातं इन्ति स्त्रिक्ष्यक्षाति वीर्ध्यस्॥"

यः प्रजीक्षी सोहितो इसमहः

"रक्ती इरो रक्तमुखी रक्ताची रक्तपचिति ।

क्षण्यको भासक्षेत्री रोहिन: क्षावनी बुधै ।

रोडित: सर्वसम्यानां वरोष्टबीऽ(दैतर(भैजिन

कवायानुरुष: म्बाटुर्व्यातमी नासिपित्तश्वत ॥

जबेनच्यतान् रोशान् इन्यानी इनस्यक्षम् ।

"वातन्नो गन्धि भित्तश्चद्वलकरः स्थादोखितः

इति हारीते प्रथमस्याने रकार्णा थ्यायं ॥

"श्रीयला हारभी जिलातु खप्रस्थ च विवर्णशाम

रो हिनो दीपनीयस सञ्चपको महाबस ॥"

रोहितो मायतहरी नाखर्य पित्रकीपण ॥"

स्रवास्त्यातो इस्थिक्य नृपते: पुच: । यथा

"राजा पुत्रसुखं इष्ट्रा सुखमाय मद्दरमः

नासास्य रोचितचेति चकार विसिष्ट्र्अकस् ।

अस्य विवर्गान्तुतचेव द्रष्टवम् ।) स्टामेर

रे। इति मेरिकी: वे, १८६

(रोचीनोऽपि पादः । रोचीतकभृत्दरभौनात्

"पलाभरोद्दीलभधकनारसाः

र्चाहेश युक्ता महिरायभिश्रिता: "

च। किन्द्रकः । इति निचयद्ः । १ । १५ ॥

"रोइन्ति अरोइन्ति र्षं वहत्यादिवासात

रोस्ति:।" इति नच देवराजयच्या॥ अथा,

"रोहिता मोहितवसी रोहित रहसीरश्वसाखा

रोज्ञितोरकोरितदर्शनात् रोज्ञितवाकिहैंवसाँ

शसयत्यितिसन्बद्धांच।"इति तञ्ज्ञाची वायण ॥)

रक्षावर्णः । रक्षावर्णविधिष्टे, जि। इत्यसर ॥

"नमी के जिलाय स्थपनीय उच्चाणां पत्रीय नमी।

हक्ष विशेष:। रोक्ट्रा इति भाषा । तत्पयाय ।

री ही २ बी च भनः ३ दा हिस पुर्यक. 8

द्धमरः । रोचीत्रकः ५ रोचितः ६ रोडिय 🥯

कुभाखांवि: प दाविमध्या: ६. सदाप्रस्टन ५०

क्रुष्टग्रात्वातिः ११ विशेचनः १६ ग्रास्ट्रा

सुन्देवसम्म समिदीन

(घषा, वाजसनेयसंहितासाम् । १६ । १८ ५

रोडितकः, पुं, (रोडित एवः खार्येकन्।)

"यदयुक्षा व्यक्षामीकितास्थे॥"

"क्षपायानुस्यक्तीयां ग्रायाग्रीयालक्षीचयः ।

देवीभाग्नवतः 🖭 १५ । १५ ॥

यथा, सुश्रुते । ६ । १७ ।

महस्वेद्धे । १ । E.S । १०।

可研: 11")

विकार पराप्त

इति चर्के खुनस्थाने सप्रविधिश्चाय ।

दित सुश्रुते सूजस्याने ४६ व्यथ्याये ।

"हरा इस्की भतकुषिक् महिलो

रीच्य	रोद्र	₹।कू•
अगन्नी चर्त्तकेय भगाषच्त्रस्य द्ति राज	तेल धनौच्यहोदञ्च तत्त यचादत स्तृतम्	अ्ष्रिप्रहार्मतन वस्तत्व्ह न वशा र् शे चव
বিষয়ত আমেশ	सन्ब सापयास्यदा भाषात्रस्य खलाम्॥	सम्बन्धम बारस्वोही प्रभवन प्रौतः
रो हमा बोहिनो रोही बोही द डिम	इत दुग पूच य सच छमीसच नवस्थीसच	क्ष वसङ्घीष्ठ नदभाव हुस्मीदनतजन
पुष्पस .	का च्याकर्के देवोपुर साम् । (तथ व	च्छ स्म बद् शक्तथनसञ्ज्ञधीतव्यपण गच
रोद्धीतक: श्रीच्याती रूच्छो रक्तप्रचारण: ॥"	^थ र्य रसा वातभागना भवन्ति यदि तेषु वै ।	इप्रमाबाइत्रचा चेयुक्रसन्दर्भगादय:॥
द्विभावप्रकाशः।	शैच्छका घदरीया विनित च खु: समीरणम् ॥"	उसनावगरीमाध्यसिद्वप्रधनी महः।
अनाची।	इति सुमृति खन्नाः ।।)	मोहाहवांदयसाच भाषा: स्युकैभिकारिक ।"
''शेदोतको बलत्द्रीचगुक्तोदरचरः सहतः।"	रीकः, धुं, (रुचेर्पक्षमिति। रुचि + ख्या।)	बधा
इति श्राचयक्षभः ॥	मतुविश्वेष:। यथा,──	"क्षतसनुसतंद्वयं वा ये दिदंगुक पातक
(श्रामविश्वव: । यथा, सन्दासगरते ।३:२५३।१६।	"रौचादयक्तवान्धेश्रिष सगवः संप्रकीर्त्तिताः।	मनुजयस्भितिर्मयादीर्भवद्भिष्दिश्वः।
"सदान् रोचितकांचीय जायियाकालवागाँप।	रुचे; प्रचापते; पुन्नी रौची नाम सविव्यति ॥"	नरकरिप्रया सार्हे तथा सभीमिकिरीटिगा-
सक्षान् सर्वेतन् विनिर्विद्यानीतिञ्जन् प्रश्नमञ्जितः।	इति भारते ६ व्यथाय: ॥	सयभच्यस्टर्वेदोंसाँसी: करोपि दिशां विश्वम्॥"
श्राप्तात् धवनांचीव विचित्रये स्तनम्दनः ।")	तव्यन्तारे देवादयी यथा,—	व्यस्य युद्धप्रीराद्वीदमाच ।
'खिनः, स्त्री, (रोच्ति+टाप्। "वर्षादशु-	"चयोदशस्य धयाये वे रीचस्य मनीः सुराः।	"रत्तास्त्रनेचता धान मेरिन्रे युद्धदीरत ॥"
दात्तातीयधाली न:।" ७।१।३८। इति	कप्तर्वीं चनुपांचीय बदली में विग्रासिय ।	प्रति साचित्र दर्भगी ३ परिच्छेर ।
णाचिकी डीव्तकारस्य नकाराई ग्रस्थन।)	सुपनायः सुरास्तत्र सुक्रेनायक्षयापरे।	रौद:, पुं, (सदस्थायमिति । सद + ऋष्।) स्थ
रामादिका रक्तवर्था। यथा,—	सुध्मी। जस्या हीते समस्ता सुरियमसः ॥	तेज:। तलायं।य:। चर्मन:२ । इति मेदिनी।
"रोडियो रोडितारका लोडिनी लोडिया	सहावली सहावीयं की वासिन्दी दिवस्त्रति:।	रे, 🗝 ॥ धकाभाः ३ त्योतः ॥ च्यातम ५।
भासां। [⊅]	अदिख्यायय सप्तर्यान् ग्रहती मे विद्याग्मय ॥	इत्यसर्: । तस्य गुणा: ।
इति जटाधर;॥	प्रतिभागवायश्चीव सत्त्वदत्ती विरुत्सुकः ।	"आतमः कटुको रूचः स्वेदग्रक्तिहात्रहा।
ाचताच:, पुं, (दोष्टित [:] जम्बो यस्त्र ।) जन्ति: ।	निक्षों इ: सुत्रगाःचान्यो निम्नकस्यच सप्तमः॥	दाइवैवर्खणननी नेजरीक्षप्रकीपणः॥"
इत्यसरः ॥ इदिखल्दरालपृत्तः । इति येदिगी ।	चित्रसेनी विचित्रक नयस्त्रिस्यो हरू: 1	इति राजवसभ:। अ।
ते, द्र् ॥	सुनेचः; चल्लाङ्क्षं सुरतश्चेष तत्सुताः ॥"	सप्तरीत्राथया,—्
!हितका, की, (सेहिनो पर्णी खास्या इति ।	इति मार्कब्हियपुरायम्॥	"जडर; पिङ्गलो रौदी घोराच्छः कालसंख्ति।
रो। इत + छन्।) रागाहिना रक्तवर्णा। इति	खकादिवरगं बिचिश्र व्हे देख्यम् । अ ॥ विल्ल-	व्ययिगमा इतो रौतः सप्त रौताः प्रकी
जटायर:॥	कास्ट्रहर्ग्डः । तत्यर्थायः । वेल्वः २ । इति ईम-	िर्तिमा ।"
हतेषः, एं, (शोहित एवः। खार्थे हः।)	चन्द्रः । (क्षी, रीयखंदमिति। बग् । भयनार-	अत्यान्तरे सप्तभी शैनः प्रायदाहः॥ तेशं
रोहितइचः। यथा,	विशेषः । यथा, साककीय । १०० । ३६ ।	भक्तानि अध्यः,
मीहारी रोहितेय: स्तात् रक्तपुथाय	"कातियेडी सुर्येष्ट्रैकी दचसावर्थिक श्रुत ।	"पिङ्गको शैवनामा च कालक्ष्यः प्रजास्त्रयम्।
रोडित: ॥"	् विद्यातथस्य रिवर्त रोचं सुल्या वरोत्तसः ॥ ")	सार्यने बहुरोगः स्थान् मचर्कावनसङ्घन ॥
इति सर्तभृतस्तकोषः ॥	रौट, ऋ गाइरे । इति क्षत्रिक्षप्रद्रभः॥ (स्था०-	जन्दी रौद्रनामाच घोर्घुस्त्रचत्रकार्येत।
विवर्णमस्य रोहितक्षण्ड्ये भानवस्॥)	यर०-सक्त०-सेट्।) चतुर्दश्खरी। ऋ, उपत-	जणस्थितरीयच गानाकाथकरी नुमाम्।
ो [न] पुं, (च्यावस्त्रं दोहवीति। रह्+	रीटत् । नाहरोद्भादरः । रीटति कालं लोकः।	अभिनाचा यहा वर्ष शीक्षी भवति नायणः।
प्रावध्यके थिनि:।) रीष्ट्रिनकत्रचः। (ऋछः	भूति दुर्गादासः n	चत्तापन चितिं युक्येत् नराकां रोगली भवत।
थायी वया,—	रौड, ऋ अनादरे। इति अधिक ख्यद्रसः ॥ (भ्या०-	रीदगामा सङ्गरीको यसाब्द च मधहुबुदम्।
रोही रोष्ट्रितकः श्रीष्टाश्चनुर्राष्ट्रमगुष्यकः ॥"	पर चनः - सेट्।) ऋ, व्यवरोङ्त्। इ ति	चित्रोदेशं दर्शं कुर्याद्वारारीससमन्तिन्।
इति वैद्यक्रक्रमालायाम् ॥	दुर्मादासः ॥	भीरनामा महारौद्रो घोरबूक्षक कारवेत।
ोहीतको रोहितको रोही दाङ्मपुत्र्यकः ॥"	रौदं, की, (रदस्येरम्। रद्र-चण्।) सङ्घा-	उत्तापित चदा दाखं नानाशीयसमन्दितम ॥
ति भावप्रकाशस्त्र पूर्वस्तरे प्रथमे भागे॥)	रावश्यसम्तर्भत्रोषरसः। सत्ययायः। उग्रमृरः	काजनामा महारोद उत्ताव वीवृतं सहा !
श्वस्थष्टचः। वटष्टचः। इति मेदिनौ। मे.	रुव्यसरः ॥ दे को धस्त्राख्यये । कदी देवता सस्य	नावादीसध्याधुक्तं ब्रहादिकस्युकं भदेन्॥"
50 1)	रीहम्। यदाच्य भरतः।	इति ज्योतिश्रमः
तकाः, पुं, (रोष्टील स्व। खार्थं कन्।)	"छङ्गारो निष्णुदेवः स्वाहासः प्रमण्यदेवतः।	रसविशेष:। इति सेहिनी। है, प्रातिहतरा
हितकहचा:। इति राजनिर्धेश्टः। (थया,	क्षरुको समस्य: स्टाइनेदी प्रमाधित्वत: "क्रि	कीविविहरीयम् द्रियम्। हिमना ऋतु।
इतसंहिमायाम्। ५८। ६८।	दे कोधस्यायम् । उत्थति भुधा सम्रदेति स्थः।	इति हैमचन्द्रः॥ वसः। इति अर्थाः॥ (कार्ति
ोडिसकस्य पश्चादश्चिवस्यक्वेलिसिः करे- 	उचियं समरायते नाम्बीति रक् निपातनाचस्य	वैयः। वया, महाभारते । १ । १३८। १३।
र्थास्त्री ॥"	गः। सर्वाभिभाविता श्रीतः। यथा, श्रवण-	"चार्षेयः क्षांत्रकाएसी सीदी गार्क्षेय इसर्पः
(स्थ पर्काय:।	चरितादि। रहादीभक्तरीत की वे स्ट्यमेदात्	अवते मतवान् देव: सर्वद्वमयो गुड: "")
ार्डीतको रोहितको रोडी दाड़िसगुळक: !"	व्यन्य पुरस् वास्त्रास्त्री चैति पुरिबङ्गपान इष्ट	रोंड:, नि, (कत्र + खस्।) तीवः। (प्रथा किन
इति भावप्रकाणस्य पूर्वश्वके प्रथमे भागे ॥)	इतः। इति भरतः॥ ॥ अपि च।	निस्वयास्थाने विजयर्कितेन इरितश्रोतः
भी, (रूचसा भाव:। रूच+पान्।)	· •	च्चरवर्णनवस्त्रम् ।
ाठा माय दक्षर्वे खात्रप्रकारेय	"रौतः रक्षो बनाविहेनतः ——— र	^व ण्यरिकामक्षिमिराः वस्तुश्ची वस्त्रीचन
मेप्रम् तचा चि	चाचनर्गरिष्णसम् संतम्।	रौप् क्षमोपमा ॥"

मञ्जञ्जसहारीही या देवी परसेखरी।

राष्ट्रारिकी तु या चैद कालरात्रि: यकीर्त्रिता।"

प्रि. क्षी, (रूपमेय । अस्म ।) रूपम् । दति

^असध्याच्यं गुडतास्त्रख वारेखा साद्धिकं रसम्।

। यौप्रधादिषु चास्थालामे यद्दातसं तद्तषा,---

तच कान्तेन कमेराणि भिषक कुण्यादिक्वणः।"

न द्वार्श्य, चि । यथा, भागवते । ८।२५।२८ ।

"खगरौद्याधर्मै; छड़ी; महुनां सर्वतौ रहीं; 🛮 ")

मि की (रुमायां लबसायार भवस्। रुमा+

नगर।) प्राकारिखनगम्। दशमरशिकार्धाः

।मक, क्री, ग्राम्मरिल रक्षम् । तत्पर्यायः । वसु-वाम २ । इद्यासरः ॥ "एमा नाम नदी जवणा-

कर तत्र भवं शोभकम्। इधे कादिति छाः

गोम ततः सार्धे कः शीमकम्।" इति नद्दीकायां

"प्राक्तमरीर्य कथितं गुद्धाः सीमकन्तया।"

इति भाषप्रकाशस्य पृथ्वस्यके घरमे सामे॥)

मणवर्ण, की, (शोसं लवसमिति : भूप्रमादि-

रव पुं, (कवर्जन्युविषेषमध्यायमिति। रव 🕂

रीर्ष कटवाची तु वाति संचानती नर

पति मेरिकी

भरत ॥ (पर्यायी/भ्य वया,---

क्ष्यक्।इति र्वमालाः।

चव) परवाविदेव घोरा

वे छ**. चालका विवरण मधा**

इति भावप्रकाशस्य पूर्वसंख्ये प्रथमेभागे ।

इति गाम्हे १८८ व्यध्यायः ॥

राजानिष्युः ॥ (यथा, साथि । ८ । ६० ।

" हथेण (चिक्केल स्तुपतिते घनति सिरमृद्धि

च्योतिष रौध्यभितिषु पुर; प्रतिक्रति

धमनाच भवेदीयां सुवर्णकरणं भ्रह्मा ॥"

"सुवर्णसप्तवारीयां स्टलं यचन खभ्यते ।

तत्करशंबघा,—

रामाथमः॥

दति वाराचे चिप्रसिभाचासाप्रम् ॥

सुडू: 1")

क्षायः ॥ (तयाच इंदीभागवने । ५) १६। ६-११। "एतन्समार्हामिति थे। अ्तरोधिय केवलम्। पुषाति प्रवर्ष खीयञ्जद्रमं कार्यनस्पटः ॥ श्तिहिश्य चाचेत्र खानुभेन प्रतिहरू। रौरवे नास भरके मर्थकचमधावर्ड ॥ इ.च लोकेश्मुना ये तु हिंसिता जन्तव: पुरा। स स्व रुरवो भूला परच पीड़बन्ति तम्॥ तस्मादीरविभवाहु: पुराणका मनिषिण: । रुक: सर्पाद्धि अरूरी जन्तुकत्तः: प्रश्तने:॥")

राह्यभाद्वस्य पृथ्वीवधिरियदगायते तमस

पूर्व्वादिश सङ्बातु परं रोक्टिकपर्याननं सिधे-

लांमे परदिने सुपूर्णवयसाचे नात्तियलाम

पूर्व्यदिने अप्रह्वम् । रौडियान्तरूपगौयपूर्व्याह्य-

लाभात्क परहिने तथालाभावात्। उभय-

हिने सञ्जवनार्भ परदिने शुक्कपन्छ तिथियां ह्या

इति बचनात्। शीक्षिणन्तु दिवसस्य भवम

र्रीचिक:, एं, (रुच-⊦इनन्: स्वर्णे ऋण्।)

रीडिंगेवं की, भरकतमणि:। इति राज-

रोडिशंब:, पूं, ।रोडिश्या अपस्यमिति। रोडिशो

"लक्षीम वट एवदीधनाकू

दश्ती समा यभगौभिक्षेत ।

+ "सुभाहिम्बच।" शशार्ष्ड्। इति उस्।)

रौर्चिमवसिति। इति श्राह्वचम्॥

चन्द्रगष्ट्रच:। इति (चकाख्डशेप: 🛭

क्योतियोक्तरोहिबादिवतत्वान्

के ११९ए८

मरटीकायां भरत: ।

सहर्मसा छ।

बक्रदेव (यथा

रौरवः, चि., चञ्चलः। धर्नः:। घोरः। एति भ्रव्ह-रक्षावली॥ (रुरोर्म्यखेटमिति । अण् । स्म-सम्बन्धिनिच। धर्मा, अधु:। २। ८१। "कार्यारीहववाध्तानि चन्द्रीयि प्रक्राचारियाः। वसीरबारपुर्वेग प्रागमीमानिका(व च ॥")। रौडिट, 👣] एं, रौडियम्बर:। यथा। "स

एव रीडियां सध्ये चरतीति सबसूति:।" स्थ-रीडिशं, की, (रोडिशकोव। खार्थे व्यश्।)

दिनस्य नवससुकूर्तः। यथा। अस्त पूर्वासु याह्नसभाव रोडिणन्तु न लहुयेरियसि-धानेन पूर्व्याक्षयाहरू सङ्गधानुषरी रोहिण-पर्धन्तभी गपूर्व्याक्षकालः; प्रतीयते । तेन शेष्ट्रियं पूर्व्याह्नस्य ग्रीयकालस्ये नोत्तरावधिः स्थय-

"खक्तारं चच्चापाद्मिः कुरङजीचयसंयुतसः

पञ्चदेवसयं वर्षे पञ्चपायसयं सरा ।

"क्राइको भधरं हत्ता वासाइच्याना वधः। पुनरूईकता रेखा तासु नारायण: भिव । वसामस्तिक किन्तरेड्यानमस्य प्रचयते।"

ध्वर्षियथा,----

"चतुर्भैजां पीतवर्कारस्त्रपञ्च बोचनामः। सर्जदा बरदांभी भांस जालक्षारभू विलास्त योजीन्द्रसेविमां निवां योगिनी योजक्षिणीस्

चतुर्वेगेप्रदां देवीं गागहारीपधीसितास् ॥

त्रस्य नामानि वय

वभव पूत्रभाष्ट्रभी सध्य

एवं धात्या जनारकु तक्तनतं द्रामा नपतः"

इति वसोद्वारमञ्जूम्

(वङ्गीयवर्णसाजाधाम्।) अध्य वेखनयकाः

यासादिनव्यक्तिं चुदि भावय पार्वति ।। इति कामधेनुतन्त्रम् ॥ 🏶 ॥

पीरविद्यासताकारं सर्वस्त्रपदायकम्॥ चिश्रालिसहितं वर्ण जिनिद्धिहितं स्ट्रा

ल, लक्षारः । स तु यवर्गस्य छनीयो वस्ति शङ्का स्राष्टावित्रवर्णस्य । स्थानिस्यस्यानं दन्त इति वाक्रसम्। (नथाच सिहानकी भुद्याम् "ळतुलसानां दन्ता; 🖟) तस्य व्यक्तपं घषा —

ংৰ

स्र

बुबयच रकसर । पुरुषीतसञ्जतीर

"मार्कर्ण्डचे वटे कर्षा री इग्रिचे मचोदधी

इन्ट्रस्वसर: काला गुनर्जन्म न विदास ॥

+ ७ जा।) शॉीवता: ≀ इस्ति मेदिनी। ये १०

ভিনাত ২।৪০। ছবি তিমবা ৷ হুদ্রিস্থার

रोचिंगवः, वि, (रोचिंग्या चपयामिति। रोग

रोहिष, की, (रोचनीति। रुच + "रुचेट डि

कत्त्रसम्। इत्यमरः ॥ सीचित्रसम्।

राजनिर्धादः । तनसमगुणाः ।

कान्यन कर्णप्राव्हें मध्यम् ।

कान्धनमः। यघा, नीर्थनस्त्री।

शैक्षिय:, युं, (रुच् + टियच। ट्रहिक्स धानी च्याविश्वः। इत्यमरः । रोज्ञितमस्यः। इ रौडियी, की, (रौडिय्+डीय्।) म्टग टूर्वा। द्वि संचित्रमारीयादिष्टतिः ।

ह्रात्मग्रद्धाधिपिकासम्भवसासकपञ्चरान्। इति भाषप्रकाशः । 😕

'कत्त्रमं शैक्षियं देवज्ञरथं सीमन्धिकं तथा भृतीनंध्यास पीर्च स्थाननं सुप्राण्यिकम् शैक्षित तुवरं तिलां कट्याकं चेपोचित ।

संचक

उदेख की नाही तहल हैकी समझ वाक की मानि: : । श्रुव्या वार्यो क्रिया भाना भामिनी कासिनी

च्वालिनी विशामी नादः प्रद्युचः प्राप्तको हरिः। विद्यासमन्त्री वजी चेती सेर्वार्शरः कला रसः॥" इति नाचानकाशास्त्रम्।

"(वर्षाक्षी युगहाहिक: ।" रोनेन छादु ली भक्त जुगद्भी । चित्त र्गि । छत्य:-इन्दोसञ्जरी ॥ १

की, (कीयतेश्वीत । ली + काभिधाना विषण-प्रदर्भि ख;।) एक्वीबीचम्। इति तकाम्॥ प्रेस्किं । ले, २ ॥

क स्वाइ च्यापने। दनि अधिक रूपदेन:॥, चुरा०-पर्०-सञ्बर-सिट्।) खादी रसी-ादानम्। का, लाकप्रति मोदकं शालकः। नि दुर्गादाय: १

च, पु, लक्सन् इच्चः। इति प्राट्डश्वावसी॥ কাছেব:।) তুল্বিমুঁছ:। উল্লাহনি एक्ट्रिक्त व भाषा। सत्यक्षायः,। लिक्क्यः, [ला: ३ नायाधी 8 डफ़्बल्कानाः ५ चहुः ६ ार्थ: ६ म्हर: ८ स्मृतस्कर्म ६ । जस्य गुगा: । क्तारस्वम्। क्षायत्म्। उष्णत्म्। लघु-म्। जगदर्विहरत्मा साहित्यम्। मल-श्रह्मयक्तलच्या इति राजनिर्धेग्टः॥४॥

ाञ्चण: जुदपनभी निकृषी खन्नुशियपि। स्म जङ्गचस्याच सुर दिएस्भक्षच्या । पुरस् तयः साध दीवाजितयरक्षतन्। क स्थिताध्यक्षापि नेच्योर्ष्ट्रतं स्टुनम् ॥ ानः तत् मधुर्मकः चाचिवविनासत्। क्रमिक्क र राज्यं इच्छं विश्वस्थान सन्॥" द्ति भावप्रकाशः । अक्ष

明清 | ाञ्च वं गुरु विद्यम्भि स्वादम्बं एकापित्तकम् **३** प्रकारि समीरहमुखं शुक्रासिनाधनम्॥" इति वैदाक्सम् ॥

मुं, (रभीष रमावर्षीन कायतीति। की 🛧 । इस्र सळ्न्।) धानस्त्रः। इति प्रब्द्-ावली ॥ (बद्या, शी० बासायकी । राई 🕮 १६। कृत्या लक्ककरभव्यकी सदलक्किती। व रेजनुन्तस्थासारमी पञ्चनभंगी॥") **एँदछ।खय्डम् । नेकाड़ा इति भाषा । तत्-**ाय:। कपंट:२। इत्यसर:॥ महाका:३। । भरतः । हे भाजनलादिदृश्चीर्णवक्तस्यक्ते बा इति खाति। बताकादारकं वस्त्रमाचे ा केंचित् ॥ पड़ी ब्ब्बी कर्षट: ग्राट: सिचय-विकाशाः। रविस्थयः । समावे सीने-त्रचिते चेत्रमूर्वते क्षक्तः स्था कक्षा साह

सापने चर्को भिज्ञान विसा वनसात् व नि. क्रकेशिकाः ततः स्वर्धिकः जन्नकीश्लाःस्थादिः। खब्बने सन चक्तं बक्तं बन्जी: क्त. न बक्तं कं सर्खं यसाहिति विषर्वस्त्रीकी सर्वीघाहित्वान् चातास्य पूर्वलीपे नक्तकत्वर्शपचारादिर्भाः कृति तङ्गीकायां भएत ।

(अपनुषन्धविश्वीष:। यथा, कविकष्णहमे। लक्तकभीत् (न्] पुं, (जर्सारक्तवर्ण करीतीति। क्र+मनिन्।) रक्तवर्थकोषः। इति ध्रव्द-

शास्त्रोक्ती नाध्यंत्रकी गर्णावर्ध्यः। इति लच्च, क न दर्शने। खद्दै। इति दाविकल्पर्मः। (पुराष-उभाष-सकार-सेट्।) तं घ, साचायति लश्चवते घटं लोकः। पश्चति चिष्ट्युक्तं करीती-स्रक्षी वर् । इति इसीदास: ॥

पु, (लातीति। ला + बाच्।) इन्हा। इति लच्चं की, (लच्चयतीति। लच + चाच्।) खाजाः। प्रार्थम्। इति के(दिनी। वे, यह ॥ (सया, भनु: । छ । ५४।

> "भौतातृ धास्त्रविरः श्रान् सञ्चलकानृ ञुलोद्गतान्।

धक्तिन् मप्त काष्टी वा प्रक्तवीत परीचि-

व, ऐ, (जन्मते इति। जन सादि+वाहु- | जन्नं, की, स्की, (जन्मयनीति। जन्ने सन्।) दश्स्युतर्भख्या। इति भैदिनी। घे, २३ ॥ लाक इति भाषा। (यथा, कयान्रिक्षागरे । ४३। २०६। "तस्त्रीवादग्रभिनिन्नै: महायातेर्देनसा हि। थाच्यमभ्य (घर्वा देव वर्गे दे देश जिनाम् ॥") विद्यवं. कां, (जचयनीति। लच्च+ग्ला।) लच्चितियत्। यथा । कालावां ग्राम लच्चिति । "याङ्ग्रार्थस्य सम्बन्धन्ति शासन्त् बङ्गवेत् । तज वस्रचकं गाम तच्चित्तितिपूरं धदि ॥" थ(डशार्षसञ्चलित यहास सहैतिन हर्देव ताहणार्थे लक्षां यदि हाडणार्थं म्हिणून्यं भवितृ। सेत्यबादयस्तु शब्दाः तुरुगादिसन-न्धिन खब्धादाविव तुरुगाद्याविष प्राक्ता सव। सङ्गादयस्तु नीरादावमङ्कीतलाः लक्षयान्य-दीरादिएऋदिन एडीता एव तीरात्रवयं बीध-यनित सम जजका एव। स्पाद च। तदिवं विश्वचियापस्यक्षियकं नामापि स्रागौदिमेदादनेकविधमित्रर्थः, स्थाद्तन्यदि तीरादिल सक्ततवा गङ्गाहिपदस्य ज्ञानं तीरा-दातुभवं भवंद्वतुस्त्रदोक्तक्रेय सन्तकाकां ' विभागी म लेनदास्ति । तीरादाचण्योधं प्रति वीराविभाक्तालीय परकाषास्य काष्यवेग हेतु-तया लचकाणासनहभावकत्वान् गुरहणासकी भू से स्पेरियासी प्रकीत इस्तादिनेव अङ्गाया घीव इत्यादी लिखतेन तीराहिना साहूम-ग्रहीतासंसरीक्सीव समन्त्रणविष्त्वास्वयदीश्च-प्रविश्वादिति चेता। प्रकायधीविक्तासीव प्राय-यार्थेख धाँमानारेशनवबुद्धेनीयात्रतथा वीराद्य-विश्विमस्य सुनर्धाचेयलादेवीयादाशस्ययोधाः योगान्। न च प्रशास्त्रीव पदस्य स्वधानाङ्ग-पदान्तरीपकाष्यार्था नितकार्थधर्मिका नय-

नोध प्रांत देवनाएनवतुनी समाध्याप्रदेश

कूकः.. प्रथिप्रकीतः.ौ ककास्त कुमाप्रहाहेर व्यव्यक्तिम्बलागुयपने:। अस्ति: पशुरिखाः लचार्यमेकियो? व्यवनेधस्याधनुभविक्तवाञ्च तसान क सीरिय भतीरिय कानमनुमायक अब श्चिकार्थनावक्टरकान्य सङ्गीवाच ग श्वाम चारः। इति भ्रब्द्यक्तिप्रकाश्चिका॥

कच्चं, कारै, (लस्पत्रैनेनेति। लब+क्य्ट बद्दा, "लचीरृद्ण।" खगा० २। ७। दात नप्रयस्त खाइ। गमय।) चित्रम्। (वधा रघु:।१०।६।

"चा आचियो भविष्यक्याः कार्यः(सर्दे हिं कच 昭程 (*)

सासः। द्ति सेदियी। सः, २५ ॥ सन्दाने जावत 2निनेति खचाणम्। तद्विधम्। इत्र्मेद्ह् भाषकम्। व्यवकारप्रयोजकन्तः इति नाध-भगम्॥ दाकरणमने तु। "कत्ततिसमारानामशम्यानं नियमिकसः।

खण्णन्दग्सिक्शनां सहभिद्धानस्यसम् ॥ इति वीपद्वा

(मस्मानवास्तान्। "समानासमानन्तीशी यदर्स्टो ल जगार्थ:।" इति मांखनलको त दास्। ५॥ मुखद्:खनदार्गं यथा, मर्गो १८१६०। "सर्व्ध परवर्ध्य हास्त्रं मध्वसातावर्षं सुखस्। स्तिहिद्यान् समासेन लचार्णं न्यद्रश्चर्याः । ') दश्नम्। इति लक्ष्यावर्षदर्शनान्॥

बचगः, प्, (लच + "वर्षे स्ट्च ।" उगा॰ श्रा इति निस्याहासम्य। वच्यमस्यखेति सन दा।) सीमिदिः। यथा, इतियशे। ४३ ।१६६ । ⁶लद्यणातुमनी यद्य भव्यस्ताहित र्त.। चतुर्द्ध वर्ग तशा तर्पा वर्षा वर्षा ए। घरः ॥")

सारमध्यौ। इति प्रस्ट्रवावली ॥ लच्या, स्वीः (बच्च + टाप् :) मार्सी । इहि मेदिनी। श्रे, ७५॥ इमी। इति सिद्धान-को सद्यास्टादिवृत्तिः ॥ (ऋभ्रारोविश्वः । यया,

मिंह(सी€ते।१।१०३।५६। "व्यक्ति जवाया देना देवी रूमा सरीरमा।' }

श्वासननः। यया,---

"लच्चमा प्रव्यसमन्त्रस्तान्यक्षाद्वपपत्तिः।"

इति भाषापि(एक्ट्रिं) मक्रामां चीष इत्राही ग्रह्मापटस्थ श्कार्य प्रवाहरूपं घोषस्यास्ययानुपर्यात्तसारपंगानुप पश्चिम यम प्रशिक्षकीयते तम बद्धका तीरस्य वीषः । सा च भ्रकासन्बन्धस्या । तयः चि प्रवाहरूपप्रकार्थसम्बन्धस्य नीरं एही

नवात्तीरस्य सार्वं ततः प्रारूद्वीधः। इति विद्वाना भुक्तावली ॥ 🖈 ॥ व्यापि च । "जञ्चनुस्ताषां अङ्ग्न्याप्रां निक्हण्यु निका-

खच्चा विविधास्त्राभिक्षेत्र्यकं खाउनेक्षा।" काचित्रच्या प्रकार्यमञ्जूष वीधनंत्या भवन्द्रार्थेकच्छं । यथा तीरझ रचा मद्र र-ीमपद्धाचिका श्रेष

हु(त्रवेद द, ऋषेब,हुमाश्रक्त-रचन्युकाना । यथः दशलादिना नी्लघटलादिना च घटादि-पर्स्थाः काचिक्तचनावर्क्ट्राभूननचर्षेण पूर्वपूर्वे प्रद्याचकत्याज्ञिक्द्राः। यथा, चार-एयादिप्रकारिख तदाश्रयद्रशानुभावकलादर-शाहिपदस्य। काचित्र पूर्वपूर्व ताहुष्टेगाः प्रकायकलाटाधुनिकी। यथा बटलाहिना घटा(द्यद्खाः स्वाहिनाः भ्राव्यमहश्रालप्रकारंग कोधकत्या शौकीव्यपग्रहाते। यथा चानि-माणवक इलाहाशियसहण्यादिना स्रयादि-पर्श्वः इति भ्रव्यक्तिप्रकाशिकाः। *।

"सुख्यार्थवाधि तद्युक्ती ययाची वर्षः प्रतीयतः रूष्टि, प्रयोजनादामी लक्त्रसाग्राक्तरपिता। "१॥ क्लाङ: साइसिक रवादी कलिङ्गारिशब्दी टेण् विश्वाहिरूपे स्वामे जसमावन् यया भन्दस्य भाक्या खर्चयुक्तान् युक्तशादीन् प्रकाययात । यथा च सङ्घायां चीप दळादी सङ्घादिम अदी जलस्यावधैवाचकलान् प्रशतेरसम्भवन् खस्य सामीधादिसम्हसस्तिनं तटार्दि होधयति । सा प्रव्यस्तापिता खाभाविकतरा देखरातुद्-द्वावितावाप्रक्तिकेचगानासः। पृथ्वेत्र देतू रूढि: प्रसिद्धिरेव। उत्तरच मङ्गार्गेट घोष इति प्रतिपारनार्नभ्दस्य प्रीतस्वपाननवाति-भ्रायस्य योधनरूपं प्रयोजनम्। हिंसुं विनापि यस्य सम्याचित् सम्यान्धतीः जनगारितायसङ्गः खाद्त उत्तं रूढ़े; प्रयोजनाहिति । 🛠 ॥ मञ्जेदानाष्ट्र।

"मुख्यार्थस्थेनराचिपो वाक्यार्थेश्वयसिङ्घये। स्थानात्सवीय्युषादानादेवीषादानलवरण(॥[॥]०॥ रूढाबुषादानलसमा यथा। खेती धावति। प्रधोजन घषा। कुन्ताः प्रविद्यन्ति। स्थन-बीहि खेताहिम: कुन्ताहिमच समितन-सथा केंधतिर्धादमप्रदेशनक्रिययी. कर्णृतया-व्यवसनसमाने रेतत्सिष्ठं व ध्यासम्बद्धियो ३थार्य: पुरुषास्यया खास्त्रियन्ते। पूर्व्यत्र घयां जनाभावाद्वाँ । उत्तरच क्वन्तादीना-शासशाहनत्वं प्रयोजनम्। स्वानं च शुख्वार्थः खासकीय्यादानम्। वच्छलच्यायान् यर खेबी एक जाया सामना मेरि:। इयमेबा करन्-न्यायायायाते ॥ 🖷 ॥

"चप्रैर्णमञ्च वाकार्ये परस्यान्वयसिङ्गे। उपनाचगाहितुलादिया सद्यासद्यमा ॥" ३॥ क्टिप्रयोजनयोर्जवयमस्या यथा। अलिङ्गः साहामक: गङ्गायां घोष दिश च । व्यवयोधि पुरुषनदयीर्घाकार्षिक्षां किन्नयसिष्ठये कालिङ्गाङ्गा-

भाव्यावास्मानसर्पेयतः । यथा वा । "खपश्चनं वस्त्र तम्ब किस्चत

> सुजनना प्रथिता भवता परम्। विज्ञदीङ्क्ष्मेव गर्। संबे

मुखितसासा ततः प्ररदां ग्रतम्॥" व्यवाद्वमक् राहीनां नाकार्तिश्ववस्तिहरे सम खतः ह्व, क्र्यूट्, जा**सामभगन्ता** । सन्धानः कारियं प्रति उपकारास्प्रितिपादनान्सख्यार्थे-बाध: वैपरीळलक्षण: सब्बन्ध: फलक्षपकारः-द्यानिश्रय:। इष्केष अस्त्रुखार्थेलुखाने॥ 🔻 🗈 "आरोपाध्यवसानाधां प्रक्षेकंताच्यपिदिधा ।" ताः पृब्वीत्ताखतुर्भेदा नचनाः । "विषयस्यानिगौर्षस्यान्यतादास्याप्रतीतिहान्। सारीपा स्वाधिमी वैश्व मता माध्यवधाः

विका॥ ३ ॥

भेदिता:॥"५॥

क्टाइपादावसच्छा सारीपा यथा। अधः कीती धावति चात्र हि क्षेत्रगुणधान् साकीं। नि-शीर्णस्वरूपः स्वरमंद्रतस्वित्रगुणतादास्त्रीन प्रती-घते। प्रयोजने यथा एते कुननाः प्रविप्रनि सर्वनाचा ख्रन्तधारिए स्मनिई प्रान् सारीपालम्। रूढ़ी जचणनचरा यथा। क्षांक हु: पुरुषी युध्यति । अस्य पुरुषक कि हुः थी-राधार्थाधारमायसम्बन्धः। प्रयोजने यथा खायु-र्षतम्। स्त्रवाशुक्रकारसम्बद्धाः कार्थकारसम-भावसम्बन्धसम्बायुक्तादास्मान प्रतीयते व्यन्य-वैल त्रुयेन[य[स्चारिकायुष्कर संप्रयोजनस्। यथाच राजकीये पुरुषे सच्छति राज्यासी ग्रस्ति द्वाच खस्वासिभावनच्याः सम्बन्धः। बद्यादा कामामाचे स्वयदे इस्तोऽयम् । स्वभाव-यवावयदिभावलाच्याः सम्बन्धः। ब्राह्मस्टिपि तद्यामी अव शासकी नच्या; सबन्दः। इन्हा-र्थामुम्ब्रामासु बभी इन्दा: छज ताइयोरूप: : स्वसमाञ्चा[प । निर्मार्थसः पुनर्विषयसान्यनाः इक्षाप्रभीतिल्लन साध्यनसाना। अस्याञ्चतुर्वे भद्ध पूर्वादाहरणान्धेव ॥ 🗣 ॥ "साद्दश्चेतरसम्बाः शुहास्ताः सक्षा अपि। साहस्थान मना गौरवस्त्रेन योङ्ख

ताः पृथ्वीता चष्टभेदा लच्याः चार्ड्यस्-सम्बन्धाः अध्येकार्यभावादयः। अच शुहानां पूर्जीदाहरगान्येव। **स्ट**ढ़ाबुधादानलच्या धारोपा भीकी प्रधा। एतापि तीलामि हिमन्त सुखानि प्राच तेलम्ब्स्मिनभवसेष्टरं मुख्याचेमुपाराचीत मार्चपारिके हेष्ठ प्रयोजने यथा राजकुमारेख सम्मङ्गीत च मच्हत्सु एते राजभूमारा मच्छन्ति। रहण् बुपार्शनजनका साध्यवसाना गौली यथा. नेवाणि ईसली सुखानि। प्रयोजने यथा राजक्षमारा सम्हन्ति। रूटीलचणवचणः सारोपा गौबी यथा राजा गौड़ेन्द्र: कस्ट्रकं भोधयति । प्रयोजने भौज्यं हिनः । 🐯 🖟 खदरसंख्या साध्यवसारा गौर्या वधा कारहकं श्रीधयति। प्रयोजने सया सीर्ज-ख्धांत ॥ 🗱 li

"बङ्गस्य गूट्रागृहसार्द्धिया स्युः पन-

लिक्सा: ।³⁹ € ! प्रयोजने या ज्ञारमेहा कच्चेंका दिश्वतास्ताः सिनिता, स्ती, (लचन सा:। सिन्यां टाप। प्रवोधन समयक्रम

भृत्वा वाङ्क्रसेटाः । सम् नुष्टः वावयाधस परिपञ्जुद्धिसम्बद्धाः । यदा उ यच्च तचे व्यादि । च्या हो। तिसादतया सन वेदा:। यथा उपस्थिति सामिरीमां यं मद रुघ ल जिलानि । अबोप विश्रती च्याविष्यारीनीति जच्चते व्याविष्यारानि

चामिषेयवत् स्मृष्टं धनीयते ॥ 🗱 ॥ "धिक्षिधक्षेत्रत्वित फलस्पेत्रा,च्यपि द्विधा। एता व्यनकारीकाः घोड्यानेवा लग फलास्य धर्मगानलीन धर्मिनानलीन च प्र डिधा भृता हार्चि प्रदेश:। अमेगोदासर "(स्त्राधप्रशासकाता कि किए वियती वेसहकाः

वांताः प्रीकरियः पयोदसुद्धदामान्दर्भव

कार्भ सन्तु हर्ष कर्या रहदयो रामोशिसा सर्द्ध स

वैई ही तुल घंभविष्यति इट हा हो वि । भीरा भव ।

चात्रात्रनाद् सारहिकारूपे रामे धर्मिक ल तस्यैवाति भ्यः, भन्नम् । ग्रहायां त्रीत स्य तहारिषु बक्तेषु भीत्रखपावनवारिक्षपधः खातिग्रयः, फलम् ॥ 🗯 ॥

"तद्वं लचगाभेदाचलारिंग्र**म**ता अधै ।" क्तृपारी प्रते दाचिष्ट्रि चलारिष्ट्रहच्य भेद्धाक्षा विद्या

"यद्व(कागरत्वेग प्रतिकैता अधि दिथा।" ध ता व्यनन्तरोस्ताः। इत्रच प्रद्रातत्वेन बः गङ्गायां घोष:। बालबगतविन स्था उपन बच्च तर्दिति। एवमधीतियकारा जलाका द्ति साहित्यस्पंगम्।

लचा, स्त्री, (लख्यनी वि । लख्+ खम् । टाघ लचाम्। द्यायुतसंख्याः। दक्षि केदिनी मे, ६३ %

ल जिन:, बि, (ल च् + ता:।) खाली जित:। इक (यथा, रबु:। २ । ३३ ।

> "बं: चा(इता चचित्रपृथ्वेक्षेतृन् लानेद सामग्रेतया निज्ञ झः।")

व्यक्तिः। इति जचधानीः कर्मरणि साप्रविषे निवासम् । लच्छाश्ययः ॥

अचित्रविद्या, खी. विचित्रे विच्याः घणा त्रिरेणपदेन वहुत्रीहिलचसदीपस्याधितात्रप-हुययुक्तसमर्पदार्थिभयोवसङ्गीपस्थिति । चर क्टिंग्सि। प्रकृते तु क्टिंप्रयोजनाभाषा न्नेया यंख्ये इयमेव सचित्र समित्र समित्र समित् लजणाद्वयासावात् क्यमियं लाज्जितलक्षीति यच सविताच्छव्यारयंभिधान तचेव अधिवज्ञचयायाः प्रशिष्यम्यात इति .साहिबर्पेण्टीकालन् श्रीरामचरनातर्क

वस्मीप्रः ॥

पुं च्या, — स्वा, — "बह्न तह्तं यङ्गात्तरम् वा भ्यात्। यह्नत् तह्नद् पा विमलक्षम् मोपनीगम्।" इति रसमझ्री॥

म [न] की. (लच्चयवनिन अस्तिते हित भा। नम् + मनिन्।) पंचाल्लम् : (यदा, प्राक्तिके १ थाई।

मर्षिणमृत्विहं भेषिनिष्य प्रस्थं भानवस्य हिमांशोर्चन्य प्रवासिता। "यमधिकसनीत्रा चल्कणेनापि सनीति। कस्यव हि सप्राणां मञ्जूनं नास्त्रतीनाम्।") भ्यानम्। इत्यसरः। ६। ६। १९०॥ (ण, क्रो, चित्रुम्। इति ग्रन्थरकावली। बणा, महि। ६। १९।

> "व्यथ लच्चामानुगतकास्त मपु-जेल्डिं विलक्ष प्रशिदाप्रकृष्टिः। परिवास्तिः परित्र च व्यक्तमे-सिसिरोप्रकृष्णसङ्ख्यां विभिते॥")

ाम । इस्तमरटीकाया भरतः ॥ (जच्चीरस्य-शत। बच्ची + प्रामाण्डिलाद्यः । बच्चामा चच्चित सम्बन्धालं बोध्यम् ।) श्रीविधिष्ठे, नि । इति दिनी । सी, २५॥

क, पुं, (लद्मसमस्दर्श्वेति। सर्पसाहि-।इन् ।) सर्रः । इति हेस्चन्द्रः ॥ श्रीराम-त्या। इति मेहिनी। ग्रें, ७६॥ (यया, ध्याक्षरामावरी । १।३।८५ । ारणाञ्चरतो नाम लद्याणं लद्याणान्यितम्। त्रद्रां श्वाहरतारमेवं गुरुरशावन ॥") च जैताहुने खयोधायां मुमिचान्ने दश-गण्यातः । इजिह्हार्यं तस्य चतुर्वेशवर्थे-वन्तै आद्वार्निहादिर हिसलं यथा, — अहा रञ्जनायस सीतया सन्त्रायेन च। ात सरक्षितञ्जली एक्वे एक्वटीलटे॥ राष्ट्र सीतां चेमन्ते जलं स्टाइ मिर्मेलम्। गचनजुनं रस्यं सञ्चे वस्तु सुधीतलम् । चयनं चक्के सीनाय पहरी पुर: । ो हरी लद्धामाच पचाद्शुक्ते खर्च प्रशः। ग्रमस्त प्रहीता च नेय सुड्ही यहां जलम् । न (इन्धार्थक्ष मीलीक्षारणकारणात्। ान याति मी सङ्क्षी वर्षास्य चतुर्देशः (एव पुरुषो योगी तदध्ये रावशास्त्रज्ञः॥" एक्क विकर्ते की काला कम्मसाहि ११५ व्याध्याय: ॥ प्रसः, स्त्री, (जन्मगस्य प्रसन्तेनवी।) समा । इति ग्रन्थकावली ॥ ा सदी, (तत्त्रायसस्यस्यादतः। अर्था हिलात् व्यच । टाप् ।) श्वेतवास्ट्रकारीः ।

। इरज्जनिर्धे ८६: । साइसी। स्रोषधिमेद: ३

। मेदिनी । ६६ ॥ प्रेत्रसु सत्तासासन्द इति

रा ख्यात:। तखा: 'पर्याय:। पुत्रवन्दा र

हा इ नामिनी ३ मागाङ्गा ५ मासपत्री ६

ाभी अ मिक्किका = असानेन्द्रेन्द्रहरा है!

त्रार चन्द्र गुक्तः सञ्चरणम् भ्रोतनम्

"गुन्नकासारकाष्यविद्धिमणं व्यितः चरा। स्रक्षमग्रम् चन्ने वस्त्रग्याङ्गिभंदर् ॥" इति सावप्रकाष्ट्रः॥॥॥

(प्रद्राधिपतिकृत्याः) यया, भागवते । १०।

"सृताच सदाधिपतने साणो कला में वैताम्। कर्णवरे नहारिक, म सुण्यो; सुधासिक ॥") हुक्योधनक्षयाः सात् श्रीकृष्णपुत्रेय सामेन विशाहिता। इति सद्यामारतम्॥ (यथा, साम्बद्दै।१०।६८(१।

"हुर्योधमस्तार राजम् लच्यमा समितिस्यः। स्थंवर्म्यामहर्त् नास्यो जानवनीसृतः॥") लखीः, स्वां, (लन्नजित प्रश्नात उर्योगमिति। स्वि । "अनेभेट् चः" उमा॰ इ।१६१। दित प्रेष्वयो सहामस्यः।) विश्वण्योः नत्ययायः। प्रयानयः र पद्मा ६ कम्बा ४ थीः ५ स्वि प्रया ६ दिन्दरा ७ जीवमाता = सा ८ चौरास्थितनयः १० रमा ११। द्वामरः॥ जबविभारर मामेवी १३। दित प्रव्हरना- प्रयो ६ स्वि स्वां १६ स्वां स्वां १६ स्वां स्वां १६ स्वां स्वां स्वां १६ स्वां स्

व्यथ लच्चोभन्ता:।

वानं विद्वसमाक ए वामने विद्यान में श्री वानं विद्यान में श्री का मक का सम्बन्ध में १८ करा पूजा प्रयोगः। पातः का वाचि विद्यान भा कर्मा विचाय हाल वाचि विद्यान भा करा विद्यान करा विद्यान करा विचाय करा व

"ष्यङ्गानि दीर्घष्टलीन समावीचेन क्षणचेत्।" सत्ती ध्यानम् ।

"काल्या काच्यसिमा डिमशिरिप्रखें-

खनुर्भागेत्री पैकोत्भिप्रधिरणस्यान्त्रचटेराविष्यसानां विश्यम् ।

विभाणां वरसञ्ज्ञसमसमयं इसी: किरीटी-

चौमायहतितस्वविस्थलस्ति वर्न्हे व्यविन्हे -स्थिताम् ॥" -

रवं थाला मान्ये: वंपूच्य प्रश्रहापनं क्षयाम्। यतः प्रीटपूचां विद्याय केंद्रश्रेष्ट क्षये च विश्र भारि भूजादिमसङ्ख्यासः जदानपर्कतः विषायं द्यार इणपूजासार्थेन । चानगरिकेश्रीय मधी हिन्ह च आं चूर्याय नसः। इत्यादिना संगुका निः हर्लेषु पूर्व्वाहिष ॐ वासुदेवाय नम:। एव सङ् देशाय प्रवास्ताय अनिकङ्गाय । विस्तित्र एततु 💸 इमकाय ॐ मिलिलाय ॐ गुग्राग्लय ॐ कुन सहकाय। तती देया दिलाणे ॐ श्हानिप्ये नसः। एवं बसुधाराधिं। वस्ते ॐ पद्मानधवे वसुसर्वे । पत्रार्थत प्रकारिए ॐ दलान्ये नस ए दंत्रिसलाये कसलाये बनमालिकाये (इसी विकाय ग्राद्धर्थे दसभागित्राये । तहिंदिना हीनु बचादोस्थ प्रजीवता त्रती धृपानिविध र्भगानां अर्धन सप्तापयेत्। अस्य पुरुष्कर्त दार्श्वच्घाः। तथा च । "भागुलाचं जर्मस्मन्तं दो कितो विजिने स्टिब । नताच्याच चुच्यान वामनेमधुराप्त्री.। क्षयानी ज्ञूणस्मन्ती तिलीयां सध्राह्नी : विख्वे: कर्नेशा भुद्धाधिमित्री साधनीत्रम ।

चतुर्व्याजात्मको मन्त्रयनुर्वयोकनपदः॥" वाग्भवं र्राः विष्कृषनिना दीँ। माया ही। मकरकेतनः कोँ। चस्त पूनास्किं पूर्ववद् वोध्यम्। तथा च। "समायाः कष्णितं पोटं नहिधानेन पूनवेतः

वास्थवं वनिता विष्योमीया सकाकेतन:।

"मंगाया: कारिएत पाट निविधितिम पूजवेत । कुम्मान् प्रयोगान् नध्यकाननेन नाधकीत्म ॥ विधिभि: संवते निव्यं क्लिस्डिकपस्थिते:॥ स्थाने तु विधिष:।

"माणिकप्रतिभयभां सिम्बिभेन्न है बतुभा है इंस्त्या दित्र बक्ष अवस्ति गिर्ण्यमानां वदा। इस्तानी वेर्डा नम्युच यमाभीनोर्डा वी इर्र कान्ती का द्विनणारिका तलतिकां वर्ष्ट मरीना सन्तर्भ।

यस्य एरयश्यो दारण्यक्त जप.। तथा प।
"शानुक्तं छिविष्याधी कपरन्तं सरीक्षे.!
जुनुवारक्तेः प्रयोक्तसाहसं जितिन्त्र्यः॥"
सत्ताप्तरम्। यसः कमनानं दासिन्यं रहत्यः
सिति प्रीक्तो दशाकरः। तथा च निवस्ते।
"दीवां वादिविस्तान्तो ब्रब्सा भातुन्त्रस्त्रस्ताः।
दान्तेसिन्यं विद्या वर्ष्ट्रमेतः प्रोक्तो दशाखर ॥"
"दीवां चन्तरः। यादमः। यक्षा क।
भातुमः। वसुन्तर्यः जः। पार्न्तरस्त्रे वर्षित्यः।
विद्याया साचाः। यस्य प्रवाद्यार्थाः। पृज्ञ
वन् पीत्रस्त्रमन् वित्यस्य ऋष्याद्विष्यातं
स्वर्थात्। किरस्त दशक्यतं नमः। स्वर्थे
विद्याद्वस्त्ते नमः। द्वादि व्रिये देवताये नमः।
विद्याद्वस्त्ते नमः। द्वादि व्रिये देवताये नमः।
विद्याद्वस्त्ते नमः। द्वादि व्रिये देवताये नमः।

िनतः ॥" शतः अराह्मभाषी। ८० देशे तमोऽङ्खामा नमः। २० प्रक्षियो नगस्त्रकेरीम्या साचाः १० विकारके नगे सम्बग्नामा रूपः १० वरदाये नमोश्वासिकामा है

"ऋषिरेची निराष्ट्रकृत्वी देवता थी; प्रकी

हृदयादिया ७० है से मभी हृदयाय नम

"इंग्रे चुद्यमाखातं पद्मिन् प्रिश् देशितम्।

दळाहि। तथाच विवन्धे।

मीते च दक्षसी भ्रम्ताचीत्रके प्रकारी तथा । नमध्ये पूर्विमा चीवा गुरुवारे विशेषनः ॥

च्याद्वं धान्यसम्पर्धं वानाभर्थभूषितम्। समान्यश्कारयोग प्रक्रिपचे प्रप्रयोग ।

पाँचे तु पिष्ठकं इदातु परभाज्ञक सेंचके। पिटकं परमाञ्च नमस्येत् विशेषतः॥

विद्यापन्नी शिक्षा प्रोक्ता दरदाके लहुक्क दश । थक कमलरूपाये नमीठनाः प्रख्वादिकाः ॥" गुचवारसमायुक्ता नमस्ये पूर्विमा ज्ञासा।

ततीध्यानस् । "खार्गीना सरमीरहे स्तितसुखी हसाम् जै-कमला पूजधेशच पुनर्काकान विद्यते 🏾 एकीन कम बंजीव कमलां पूजधेट बहिः।

दान पद्माष्ट्रसाभवे च वपुष्ठा सोदामिनी-इच्च लोके सुखं प्राप्त प्रस्य कंपूर्व ब्रजेत् ॥ प्राञ्ज्ञा प्रजवेलच्यी पश्चिमाननसंख्यित्य । चन्निभा।

मन्यपुक्रप्रदीपमैत्रेद्याद्यपचार्कैः ॥ सुत्ता हार विर (जमानपृथुकी सुङ्ग सनोद्वाधिकी शब्दारेनिसन्त्रेण शब्देगावाष्ट्रसंदसौ। प्रायाद: असम्बर्ग कटाच्य विभवेशानन्दयन्ती

श्चिमे भाग इति दास्यां पुत्रोराबाच्चे पतः ॥" एव ध्याला सामग्रे: मंपूच्य प्रक्रिशापनं ततो ध्यागम् ।

ञ्जला प्रव्योक्तिपीटभ्राक्तिपश्चितपीटमन्दनाः पृत्रां "चिर्ययवर्षे। इरियो स्वर्यर्जनसन्। चन्द्रां हिर्ग्सवीं बच्चों चातवेदससावहास्। विद्याय र्पृनध्यात्वात्राह्यगाद्मप्रयाञ्चलिक्षान-

मधन्तं विधायाणर्थप्तामार्थेम् । खन्नाहि-गौरवर्ण्यक्तु द्विभुष्यां सितपद्मीपदिस्थिपास् । चतुष्क दिच्च च ॐ दंखेनभी इट्टबाय नम:। विष्णोर्वच:स्रमस्याच जगक्रोमापदाश्मिम् । ॐ पश्चिष्ये नस; श्रिष्क खाइता। ॐ विद्या-थ्यायेहाद्यां सहा देवीं पूजाका ले विशेषत: । सन: पूजारिकं क्वांयात श्री बच्ची नम इत्रचा। पन्नी नम: शिखायी थपट। ॐ वरदायी नम:

लच्छी: पद्माख्या पद्माक्रमला श्रीर्घति: चैमाः कदचाय इम्। ॐ कमजरूपाये नसंक्रिकाय फटा सतः: पूर्व्यादिद्वेषु पूर्व्ययम् बळाक्यादि तुष्टि: पुष्टिक्तचा कान्तिर्मेधा विद्या रहा श्रुति:॥ इरिजिया तथा विक्यो, प्रिया नारायकस्य च। पूज्यत्। नद्वचिरिन्द्राटीन् वकारीं खपूजसेत्। ततो भूपादिविसर्जनान्यं कर्मा समापयेस्। ष्तासि: स्प्रदश्भिजंच्यीबीजाहियाचीयेत ॥ खर्ळानार्थिशास्त्रास्त्र नमोश्केन प्रपूज्येन्। चास्य पुरसर्गं दशलचाजपः। नथा च।

धिवयाचा कुवेरचा पूजवेसदननाम्म्॥" "द्धालच् जपेष्मन्त्रं मन्त्रविद्विकितेन्द्रयः। दशार्थ ज्ह्यान्यन्त्री मधुराती: सरोवहै: । "३। লভী ভাহিন। "ग खळापचे रिकाशांदश्मीदादशीवृचः।

अथ लद्यों स्तोचम् । थनगादिचतुर्ऋसे अच्छीपूर्वान कार्यत् ॥^४ इंश्वर खवाचा। "जैलोक्सप्जिले देवि । कमरो विध्यवक्षमे । इ.सि.काल चिक्किया।

दौपान्वितामावस्थायां लन्दरिष्ठवाविधियेथा,---यशः लं सुस्थिरा ऋग्री भषाभव मधि स्थिरा॥ "तुकारास्त्रितने भागी स्यसावास्यां नशाधिपः । इयरी कमला जन्मी खला भृतिर्द्धारिया।

काला ऐवान् पिटन् भक्ता प्रपूच्याय प्रसम्य च॥ भद्मा पञ्चालया सभ्यतृत्वत्रिः, श्रीः, पञ्च सारिगो ४ कला तुपार्वसमाई द्विसीरगृहादिसि:। द्वाण्णीतानि नामानि अच्चीं संपूच्य थः पटेन्। ततोऽपराह्मसम्ब खोपबेदमरे वृष: । ख्यरा बचीर्भवेत् तस्य पुचदारादिभि: यह ।"

लच्यी: संपूज्यतां लोना उब्जाभिक्यभिवेधाः इति खलासार:। विश्रुपुराकोक्त%स्मीस्रोधं तचेव १ अर्थे व्यमादास्था यदा राजी दिवाभागे चतुई ग्री।

६ सध्याचे दर्थम्॥ 🕸 ॥ चथ जन्मीपूजा-पूजनीया तहा लच्ची विद्वीया सुखराचिका ॥ निरूपश्यम् । धथा, स्कल्टपृरासी । चाम (वास्त्रां वदा देवा: कार्त्तिके मासि केप्र-"पौषे चैचे तथा भादे पूजयेयु: क्लिय; श्रियम् । सिड धनुदि भीने च स्थिते सप्तत्रक्रमे।

असर्य प्राप्त सुप्ताचा भीशीहीशैवसानुष्ठ । प्रयब्दं पूजरेल जी पुजर चै गुरोर्दिने । अच्चीर्देशभयान्यना मुखं सुप्रान्यनीदरं । नापराक्षेत्र रामीच नामिन न चाहस्प्रा टारक्षाचीय नन्दायां रिक्तायाच निरंग्नर्के। चनुर्वभागस्यान्ते लका खिति पङ्क्षे॥ चात्रीयः विधिवन काथा मनुखैः सुखसुप्तिका । चयोदाक्षांतवारम्या कमलां नेय पूजवेत्॥

न एक येत भागी भी से म बुध मैं व सार्वि । हिंदा सच न भोलाब खते वालातुरा व्यवात् 👣 पृज्येनु गुरोर्लार चाप्राफे रविसीमयोः॥ ध्रदीधसमये लच्यों पूजविला यथाक्रमस्। गुरवारे हि पूर्वा व अक्रीन थहि सम्बते। दीपष्टचान्तथाकार्यः भक्यादेवग्रदेजपि 🖡 चत्वाभग्रस्मानिषु नदीपर्कतसातुंषु । तच पूच्यातुकसका धनपुच विवर्डिंगी॥

> व्यास्त्रेष्ठ बोहद चनरेत्र श्रवेत च । ਕਲੇ ਵਲੋਂ ਸੀ।

सस्त्रोे

त्राच्यान् भीषधिलाही विभन्ध च बुसुधि

कीममाकापरिकास अक्षेत्र वटनकरः व

अञ्जूतिक भीतार्थं जववस्त्रीपश्रीमिनः। क्षिक्षेभीषिवंदाषेख वाचवेर्धतकी: सष्ट ॥" अञ्चलच्यापुजायां पुष्यदानकार्षः ।

"नमक्तं सर्वदेवामां वरदामि इरिधिय।। या शतिस्वत्प्रपन्नानां सासे भूयास्वदर्भना ल च्छी । नसः इत्यनेन वारचर्यपूज्येत् । "सुखर्ष्यां प्रदेखित् कृषेरं पृत्रयांकत्ये।"

इति रहधर्धनान् जुवेरमपि पूचयन्ति। "धनदाय नमसुभ्यं विधिषद्माधियाय च । भवन्तु स्वत्प्रसादान्ने धनधान्यादिसम्पद ॥" इति पढिला कुईराय नम इति चि: पूज्येन

ततो देवस्हास्य दीपान द्याप्। न मन्त्रः । "च्यामच्योली इविच्यां तिस्त्रच्योतिस्तरीय च उत्तस, सर्वाच्योगोनां दीपीश्य प्रतिग्रस्थासः

तमो त्रास्तवात् वर्त्यं च भीजविला खब सह सुखं सुप्ता प्रवृष्ये भविष्योतां कर्ण भूज्यात "सुखराचे रम:काचे प्रदीपोष्ड्वालितालयः

गोरोचनाचनधीन एदाएङ्ग्रेष्ठ बर्ञतः ॥" **जन्मीप्रजामन्त्रः** । "विश्वरूपस्य आर्थ्याचि पद्गी पद्मालये श्रमः।

जन्दर्भम्बन्दम् बाचा क्रुश्लयाचे यत्।

प्रशीपवर्द्श कियाँ लच्चीमञ्जूक हैनदै।

मद्दालिखा नसस्त्रयं सुखराचि कुरुष्य ॥॥ ंदर्शांकाले सहाधाँरै **यक्त**या *चुन्क्र*नं क्रतम्। सुखराचित्रभातिथ्य तब्बे बच्चीब्येपीच्यू ॥ या राचि: सर्वभृतानां या च देवेष्ववभिषता ।

संवन्सरप्रिया या च ना ससास्तु सुभङ्गला 🛊

भारता ल सर्वभृताना देवानां ऋष्टिसस्यवा ।

व्याख्यातः भूतवे देवि ! सुख्याचि नमोऽश्त लच्ची जस इ.नि.चि: पृथ्वयेत् । इ.नि. तिथा हि

सत्त्वम् ॥ 🕸 ॥ तस्या उपाखानं यषा, — गारद उवाच।

"श्रीक्षणस्यक्षानचे विश्वीसम्बद्धाः विश्वासते,। सावित्रीयमसंवादे श्रुतं मुनिक्षेतां यमः ॥ तद्गुगोक्षीर्भनं सद्यं सङ्गलानाच मङ्गलमः अधुना श्रोतुमिक्हामि लच्या प्राथ्यानमैक च के कादी पूजिता साथि कि क्यूना के प्रदा तद्गुणोल्कीर्तनं सत्यं यस वेस्थिदोवर ॥ श्रीन (३(धक खन्त । व्हिरादी पुरा बचान् क्षमास्य परमासान ।

सनीवसुन्दरी रामा ऋगोधपरिक्**ष**ा। यथा द्वारध्रवधीया प्राथन् सुस्थिरयोधना ॥ चैतचन्यकवर्णामा सुखड्या मनोद्या ।

देवी वासाधासम्बद्धाः वस्व राख्यक्ते ॥

बोदी चहारितावका ६

र कुलान प्रथमे साथि नेद कु**र्य** ৰ ভয়তো চেটাকৰ ভীগ

सञ्जा

मच्या

स्वदतीपश्दर्भावा**त्रस**दः संहत्स्य च

यो हरेहानदीनस्य न वामि तस्य मन्दिर्य।

यत् काकी एलियाचीनं न्हण्यी: कुरुते प्रष्ट ।

स पापी पुरवहीनच न यामि तस्य मन्दिस् मातर पितर थार्था गुनपलो सुरुच वन । व्यव्याः भगिनीं कत्यामनन्याश्रयकान्यन्ति ॥

कार्यस्याद्यो न पुष्णाति सच्चयं कुरुति सद्राः त्रदृष्ट द्वासरका कारास यासि वाम्मुनी श्रहा । स्त्रं पुरीषस्त्रहण यस्त् प्रश्नति सन्द्रशी । यः प्रति विस्थापादंश रुधामि तस्य शब्दिस्

व्यर्धतपाद्यायीयी नभः ग्रेनेटनिनिद्रतः 🕫 सन्धाधायी दिवाशायी न धामि तस्त मन्दि न्हर्त्तिले पुरी दत्था बीग्चदङ्गसुपसुपात।

द्दानि प्रकाहाचे वा व यामि तस्य मन्दिर्मः एत्वा तेलं स्ट्रहिंगाचे विष्युचं यः सप्तृतस्वतः। प्रणमेदाहरीत पूर्व न धामि नस्य मन्दिर्म्। छणं हिमसि गढरिनंखरै विसिखेकाचीम। शास्त्री पादे सल यस्य न यासि नस्य मन्दिरम्।

एश्रमं वसनं यस्य यमलं रूच्यमस्यक्त्रा विज्ञती प्राचक्काची च न यामि तस्त्र मन्दिरम्। सन्यविद्योपनीवी च मामयाची चिवित्रकः। स्द्रपञ्चद्देवलस्थेव न यासि तस्य सम्दिर्म्॥ दिवाइ धर्मनकार्यं दा यो निइन्ति च कीपत ।

दिवासीयनकारी यो अयामि सख मन्दिरम् ॥ इतादि मधावैवर्सं मखेशस्यकं सद्योचित्त-काम व्ह चाध्यायः । 🛪 । चापि 🐿 । "कृषिकिनं इक्समलीपधारियं वक्राधिनं निष्ट्याक्यभाधिसम्।

क्यांद्वे पाक्तभव च शायमं विसुचित श्रीर्वि चक्रपाशिनम् ॥ निलं छेर स्मामानां घर चिनि (मखनं घार्यीः

र्षमानामकाग्रीचं वसनमाखनमा कवाता ऋह्वेजान(म्) र्भे सस्ये लागि निदा विषयनश्चनं चासस्तात

खाङ्गे पीठे च वादां शिधनसुपन्धेत् क्षेप्रद-

म्यापि खन्द्रीम्। प्रिर: सुधौतं चरणो समाज्यिती वराङ्गास्वनमध्यभाजनम् ।

असमग्राधित्यभपश्चेमी पृतं चिरप्रनदा थियमानयन्ति षट्। यख कस्य तुपुष्यस्य पारहरस्य विशेषन ।

भिरुचा प्रार्थमाणस्य अवस्यी: प्रतिहरूत । हीपस्त्र पश्चिमा च्हाबा द्वादा प्रधासनस्य पः। रजक्ख सुयतीर्थमदक्षीक्तच तिष्ठवि॥"

इबार्डिशाम्ब्रे १३८ खधाय:। 👫 म्यङ्गविषेशे वस्थाः स्मिनियस यथाः,— हिवा असुः ।

दुव्यास यस विकेश

"कषदस्त

शिवद्रभेष चन्द्रक कृतेरेकद व_ेतुमा . समेन बह्निना चैद वक्षीनीव पूजिता। एदं क्लंज कर्लेख प्रान्दिता पृथिता घटा।

क्षञ्जेष्यंगाधिदेवी सा सर्वतस्यन्खरूपिकी ॥" "नारायश्राधासाचावरा धेकुण्डवासिनीः

नार्ट उवाच । वैद्रकाधिष्ठाष्ट्रेभी सहासद्भी; सनावनी ॥ क्यं बसूब मा देवी एथियां सिम्धक्यका।

किं लह्यानक्ष स्तवनं कर्वः पूजाविधिक्रमः।।

पुरा जेन स्तुनाही या तन्भां वाखालुमई वि। श्रीनाराष्ट्रण खवाचा पुरा दुर्वाचच: शायान् अवशीख पुरन्दर:।

जञ्ज देवसंबद्ध मर्खलोकच नारह ।। लद्मी; खर्मा(दकं यहा (रहा परमदु:खिला ! अला जीगा च वेकुको मधालक्षा पा नारद । सदा गोबाद्यबुरेवा दु:खिला त्रभाण: समाम्। वकारक पुरस्क स यष्ट्वे कुरुकोद च । देकुर्स्ट भारकापना देवा नारायक्षे परे।

व्यतीवरैन्यष्ट्रताच ग्रुष्यकर्कोष्ठतालुकाः । तदा लच्चीच कलवा पुरा वारायणाद्यथा। वभूव सिन्ध्कन्या था प्रक्रथम्पन्खकः पियी ॥ सथा मधिला चीरोइं देवा देखायी; यह। संप्रापुख वरं खन्यमा रहशुस्ताचा तन हि ।

सुरादिभ्यो वरं एका वर्मालाच विष्क्रि। रदौ प्रमन्नवद्वा तुष्टा की रोद्यायिने ॥ देवाचाध्यसुर्थस्त राज्यं प्रापुच्य तदरात। क्षां अन्यूच्य च सम्स्य सर्व्यच च निर्पिष्टः । " इति बद्धवेवर्ते यकतिक्षके ३५ ।३६ व्यथायी। सन्धाः चागम्यस्हाणि यथा,---"यं यं वरी गुनहेंदी माना तातच दान्वदः।

खांतिष: पिष्टलां नाश्च न यामि तस्य मन्दि मिष्यानाही च यः प्रश्वतासीति वाचकः सन्तक्षीनम्ब दु:शीको व गेर्च नस्य यास्यक्रम्। मलकीनः स्थायकारी मिळामाखप्रदावनः ।

विश्वासत्रः क्रवज्ञी यो च वासि तस्य सन्दिरम् ॥ चिकायको स्ययकः श्रम्यकोश्तपातको। ऋगयस्तीशविक्षयणी न गेष्टं यामि पापिनाम्॥ दीचाचीनस ग्रोकाचों मन्द्री: स्त्रीनित:

पुंचलीपतिपुत्ती यो तद्शिष्टं नेव साम्यस्म्॥ पुंचलबचावीरावं थी सुर्क्ते कामतः महा। मूत्राम्भी की तर्याकी सहग्रेड मैंव यान्यहम्। यो दुन्नाक कलकाविष्टः किनः प्रत्यद्वालय। फ्बी प्रधाना संहे सस्य गयामि तस्य मन्दि-

वच नास्ति हरे: पृष्ठा तदीयगुरुकीर्भगम्। चात्सकस प्रशंसायां न यामि सख मन्दिरम्॥ नकता भरभाती च चिंग्रक रचडवा न वामि तका मन्दिरम् ।

धर्का होस्य नागा हो: प्राताचेष्ठ च प्रचिता ध श्राष्ट्राची साहयदे ज्ञता यूजा च प्रसाखा। व (च मच पर्यक्तं जिह्नं को के सुना सह।॥ ा भौर्वच साझे च पुराये सङ्गलवासरे।

गुना निर्मिता पूजा चिष्ठ की के ब्रुविता: ॥ क्ति यौदसंब्रान्यां मेध्यामापाद्य प्राङ्गर्ण। स्ता पूजयाभास सा भृता सन्तक्षे । न्द्रिय प्रितास स्यामहत्त्रेनेय सङ्खा। रियोज नीलिय नदेन सुवलेन स

सच्चों '

स च इंबो दिशा मृता सदसेदेकरेक्ट्रसा॥

समा स्ट्विस वर्णन तेणसा वयसा लिया।

यस्मा वासमा सक्या भृष्योन स्थान च ॥

राक्षाची वर्षामास विभुज्ञ परात्रवम् ॥

मञ्जलक्षीच तत्त्रचाचकमे कमगीयकम्।

द्विगांश्य हिस्नो नामांश्य चतुर्मैनः।

ध्वतुर्भे जाय हिस्को भक्षाकद्भी दरो पुरा 🛭

बच्धतं इश्वतं विश्वं श्विग्यहरुता बयानिश्रम् ।

हिसुकी राधिकाकाको सम्मीकालकार्यन्तः।

धळाडेन समी हो तो साधानाराधणो परी ।

प्रशासकीय योगेन नानारूपा वसूब सा।

रेक्क्फे च मञ्चालच्यीः परिपूर्यतमा रमा ।

ान्या सा प प्रधाना च स्वांस र्सकीत प।

वर्गे च खर्म बसीस प्रक्रथस्यनसन्दर्भाः।

ाता गेवु च मर्बेवु शाचल धी च रावस ।

म्हलक्षीय है स्वेव रहिंच्यी च कलां स्था।

स्थानस्टर्ग एहियां स्वंगद्वसम्बद्धाः ॥

या प्रसः सा सरभी दक्षिणा बन्नकादिरी।

शेरोद्धिस्कान्या साम्रीक्टपा पश्चिमी**ल स** ॥

ोभासका पान्द्रेच सूर्थम छ लग्न सहता।

।भूष्योषु रक्षेत्रु परीष्ठ च पार्तेषु च 🖠

पेषु नुभयकीषु दिखाकीषु ग्रहेषु 📆 ।

क्षमस्तेषु वस्तेषु स्थानेषु संस्कृतेषु च 🛊

तिशासु च देवागां मङ्ग्लेष्ट पटिश च । ामिक्षेष् च मुक्तासु माखोडु च मनोष्टरा ह

शीर्फेयु च दीरेंग्र कीरेंग्र कर्मन च।

वशाखासु रम्वासु नदमेवेशु वस्तुश्च ॥

कुर्रे पूजिला सादी देवी नगराधरीत रहा

नीये बदाणा सत्ता स्रुतीये प्रकृरेण च ॥

यन्भुवेग मनुना मानदिन्द्रेश्व सर्वतः ।

हीन्द्रेय सुनीन्द्रेय सङ्ख्य राष्ट्रिकेव ।

व्यानाप्जिता सा च चौरी है भारते सने !।

तुद्धक्षक्षक्षा च धर्ववीभाग्यवंष्ट्रता ।

क्रमास्त्रहोर्वेग्वेव दिधारूपी वभूव च ॥

देवीषु याच सहती सहाताच्यीच सा

ग्रह्मसम्बद्धार्थे स्र गोपिमोदी भिरादसः ।

चतुर्भेत्रच विकुष्टं प्रययौ पञ्चया सञ्च ।

क्तितन बीचितिनैव बचवा समानम च।

सपुरेक खर्गीय नयेगानुनयेन च ह नद्वामां श्री सञ्चालच्छी ई लिखां श्रञ्च राधिका।

इक्रम मधिना तथा रिष च एचेन धर्मेन (दशकतर । मभीरवामि' समदन्तपहाल-

सच्यो'

एताचव सदास

वृत्ती पार्टिकना सम्मोतिसय स अवस्थित ,

कलबदा गुद्धसंख्या क्रोइस्थापसद्धिनी।

खभीरवन्द्रस्थितयास्त्रं प्रवासिमः।

सुखरंस्या कदिलक्ष यक्तित्रधिसम्भवा।

व्यय सद्योचरित्रम्।

भनीरयान् पूर्यात पुरुषायां ऋष् स्थिता ।

मिरावं वाक्यलादक्यमाञ्चामवित्तथान्तथा ।

भिरोगता संखनति तनोश्यां याति संध्यम्।

विव भिरोगता है लान् परिचलति साम्पृतस्॥"

इति भाकेकेथपुराधि दत्ताचिय दरिताध्यायः । 🗱 ।

শীন্তন ওৰাৰ।

"मेरुएकं मुखासीनां लक्ष्मों एक्ट्लिकेश्यः ।

श्रीक्षाचः

शुक्ताः पारावता यच संहिती यच चीज्ञाला।

च्यक्त चर्चा वस्तियेच सञ्च द्वाधाः वसान्य हम् ॥

यान्य सुवर्षेस्टक्षं ताह्ना रचतोपमाः।

चारकी प्राप्ति यच सच छाणा वसाम्बद्धा ॥

यः संविभावी प्रियनाक्षभाषी

व्यव्यवसायी न च दीर्घस्त्री

यो धर्माभीको विजितिन्द्रयस

विद्याविनीतो न परीयनापी।

चार्माञ्चलो यच जनाहरामी

तिमान् सदाई पुरुषे दसासि ।

चिर स्नानि इसं भुङ्क्ती पूर्णपाय न जिञ्जीत।

यो न प्रश्लेत् स्तियं नयां नियतं स च मे प्रिय:

य प्राप्तीत सुवानेतान् श्रहावान् स च से प्रियः॥

काले देशोः चपाचे च स च द्यागः; प्रश्नस्थते ॥

निव शङ्खेच पद्मीच निर्वात्री: मुक्कादाससि 🛭

काम खब्दा ग्रीचच यत्र रही महागुणा: ।

मर्जन व्यामध्ये तुळाग एव विशिष्यते।

निवामास्वरे खन्दीर्गिश्चं वचति शीस्य ।

वसासि पद्मीत्यनग्रक्तमध्ये वमासि चन्द्रे च महेश्वरे च।

गाश्यके चैव वसुन्दश्यां

वसामि निक्षीत्सवसन्दिरेषु ॥"

"यथोप(दृष्टा गुरुमक्तियुक्ता पयुर्वची नाकसनं च नित्रम् ।

निवास सुडली मतिसलामि

लखा, प्रशेरे नियतं वसामि॥ तुष्टा च धीरा प्रियवादिनी च

भौभान्ययुक्ता च सुधौधना च।

य संभाग य च वयास्य तासु ।

क्रामा लग्नाची खब्मभागा

लाइएययुक्ता प्रिथदश्रोना या

वसुखरायामित्यच वसी घरायामिति वा पाउ: ।

ताँसान् सहाई पुरुषे वसामि ॥

रहोपसंबी प्रियस्प्रानश्च ।

क्षेत्रोपायेक देवि व्हं हुमारे अवस्ति विश्वका।

जल्मीर्क्षच्चीदनां श्रेष्ठं कथ्टस्या कथ्टमृष्टसम्।

बक विकि संस्थित। दश्ली रुक्तीना ना विधि दशु॥

খিয়দ

र रूप भी च

तिरेक

खापि बच्चीम् ।

पञ्योघ

विसुक्ति सीर्पि भक्तपाश्चिनम्॥" जिताङ्गारकप्रकाति विश्वं भक्त दिलय गाम् । महाभ्रत्मिवच यक्षाधिन(मिति वा पाठ । "तिलं के इस्तुगानां चितिनख लिखनं पादयो एका है मैजहीं विवयसितियनावसर्य छही

है सन्धे चाणि निद्रा विवसनग्रहरूँ काखदाय

खाङ्गे भीते च मार्थं इरित धनपते: केश्व-व्यवस्वतिश्वच क्षांता इति वा गाउः। "एवं यः क्षुक्ते निर्द्धं मधीलानि च केशव।।

तुष्टा भराभि तखार्च वर्षेषा विद्याला थया । मीशावित्रसिदं स्तोनं प्रात्यत्याय यः पर्वतः। सद्य **इं** विपृत्तं रुम्यं जिल्लं भवति नाम्यया॥ याधिनी सुखने शोगी बड़ी सुखेन बन्धनात्। छ। पदस्त खानस्य निस्तातम: म्ह्रप्योदिये यथा 🛚 " इति स्कल्टपुराणि सन्द्राणिप्रावसंवादे लच्ची

चरित्रं समाप्रस् । 🗯 । दुर्गा । यदा,---"स्तुति: विद्विदिति काता श्रिया संश्रयकाच वा लक्द्रीकी अजना वापि क्रमात् सा कान्ति इति देवीपुराचे ५५ अध्याय ४

सम्पत्ति:। ग्रोभा। ऋहाप्रिधम्: हङ्गिमी यधन्। फ्लिनीब्चः:। प्रति मेदिनी । के, रूपः। यौना। बीरवोषिन्। इति भव्यक्तावकी। श्चालपद्मिनी । इरिदा। श्रमी । दयम् । सुक्ताः ।

इति राजनिर्वरहः॥ भोचाप्राधिः। इति चन्डीटीकायां कामभट्टः । (श्रीसाः। यथा, भ्रमारे। ३। ६६ ।

"क्षपालने चान्त**र** तब्ध मार्गे-भ्रवासस्याधियसी कुमार्थी

ष्याति।परीहेर्याद्वीः शिरस्तः। वालस्य सन्भी म्लप्रयन्तिमन्दीः॥") जद्मीकान्तः, पुं, (जन्मागः काम्नः ।) वारायणः।

जन्मी ग्रहं, क्री, (जन्म्या: ग्रहमान सम्यानम्। 🔿

भूषियामि अध्यक्ष वचा

रक्तोत्पत्रन्। इति चिकाण्डीय:॥ खची-

इति चकारमीजनक्या॥

- सक्षित्रो जनाईक

"क्सः, कमजनेवाय चर्चे परमासने ।

अगतः पालविने च ल व्हीकान्त नमीश्सु ते।"

वेषा च ॥

बद्धीलवार्देन पु

खर दो हं खर्म मान्यं खर्म प्रश्च चन्द्रमम्। नापितस्य सहे चौरं श्रुताहिष चरेन् वियम् ॥"

खर्य दो इमियन परितक्ति वा पाटः। "न निन्दां साखके किन्ने पादयोर्थरीयन्तयाः। प्रतिञ्चल सरेगृ क्लोगां भुका च दन्तधावनम् ॥

चाइतं मानस्पत्र नमाचीन क्वियन्तया।

भक्षकाहणनाचीव प्रकादिण घरेत् स्वियम् ॥

न पादेन साधित् वारं कार्पासास्य तुत्रं गुरुम्। मखके प्रोदक सेव में युवं पर्जनस्थयोः। वर्त्रयेतप्रशायित्रयेकाकी मिएमोजनम् । शिरः चपुर्वं चर्या सुपूजिती

समार्जनीरचीवात निर्मेखी लक्षणन्तया।

राची विख्लपलाशक कपित्रदंवजीयेहिं ॥

खगासाधनयोगीती चपुत्रा महीयारयो:।

उच्छिष्यार्थे सहि सामायङ्गस्य वर्धवेत्॥

प्रथमकान्यकारे चराचिवाको दिने तथा।

म्हानाध्यरं कृतेश्च वर्जयेत् शुष्टकारीजगम्॥

परेकोड (मेलं वच्च: खबं माल्यापकार्यकम् ।

च्यानस्यमयसाद्य न क्र्याकोरमहेनेम् ॥

शुक्रवारे च धत्तेलं शिकापिष्टच दर्शका।

खर्व वाग्रेन स्ट्रॉन पाणिका नैद संख्येत्॥

सार्वाः, पुळावन्तो च न प्राप्तेदमुचिः गुमासृ।

कुर्वस्त्रान्वधवाकाष्ट्रां परस्त्रीणां तथैव च ।

परेषां प्रतिकृतच अहिनाके प्रवीधनम् ।

गखकाष्ट्रकारक्षेष खत्तिकाञ्चारवासिमः:।

म बेरबृक्तः: पर्दारसेवी

खाचारहाबः, पर्शवकाचाः

सङ्गीर्णचारी परिवादग्रीस-स्तं निष्ठ्रं इन्समयं खनामि ।

भ्रायन सार्द्र पादिन राजिनासी दिने तथा।

नोत्तरीयमधः कुर्यात गुजापादिन भोजनम् ।

खशुचिं सानवस्त्राच दुर्गसामग्रसावहास्।

ध्यानूपणामपुर्वाचान कुथादान स्वतुम् ।

कर्षेच बद्ध झाणि तथा लाग्तरोधिय च।

पादि एहे तथा नेने न क्षायां (दहकेपनम् ॥

श्रामा बनक्षयाच वयद्विगा

च सुधैय परा भवो सुखबय प्रश्चय

ष्ट्रणा विशेखनं भूमी न भूर्यान्यम काष्ट्रया ।

मेचे द्रुत्हां परकी यां नाक्तं धान्तं दिशावरम् ।

निजाङ्गासेवनसस्प्रभोजनम् । यानयम्। विवसम्बं मे युनं

सिर्परणी विवसानयन्ति घट ।

कामधैकामा जाचरित्रशीका सामङ्गां प्रेयस्थी त्यचासि ॥ षुव्यं पर्स्नुहितं पूर्ति भ्राधनं बङ्गानः: सन्द्रः । भन्नासर्वं कुनारीक्ष दूरतः परिवज्ञयेत्॥

या पापरत्ता पिश्वनस्वभावा खाधीनकाका; परिभूषते च।

खन्ती जगाइनी चार्यो र हती वनस जय इत कश्चायवर्षे यहा सहस्रम ।

त्रण देवीभ भवते ६ २४.५६॥) म्बरीताशः, पुं, (मन्बरियुक्तास्ताशः ।) स्रीतानः |बन्बराशामः, पुं, (मन्बरा चारामः ।)वनश्रेषः । दिन राजनियंग्दः॥ नौर्याचिकसा मरिक्केट्विशेष:। तन्य द्रतसम्बर्णाविरासकामी

"हौ जो शू ही विरामान्ती इसी मृद्धिता-

विरामान्ती हुनी लख हुनी खचुविराधक:॥" श्रीत खड़ी सर्जाकरे लक्कीताल; ॥

द्यानिस्थियः, पुं. (लद्यान्विती नस्थियः ।) भूगलम्बिविभिनः । तस्य लच्चां यथाः — "यकदारे चतुस्तर्कं वनस्तालाविभूषितस्। वजीवनीरहाकारं बच्चीनारायवासिधम् ॥ इति ब्रह्मवैवर्त्तपुरायम् ॥

चीवृत्तिहः, पुं. (लर्चाधितो वृत्तिहः ।) भारत-याप्रदिशीष:। तस्य खन्नमं यथा,---डिचक्रं विस्तास्यच वनमालासमन्तिम्। लब्दीमुसिंहं विजेशं सम्बद्धान्य सुखपदम्॥" इति अस्मिवैवर्त्तपुराणम्॥

ग्रीपनि:, एं, (सन्तारा: पनि: ।) वासुदेव: । नर्पात: । इति मेरिनी। ते, ११५॥ (यथा, (कराते । १। ८४।

"बाय धामाभेव निरक्तविक्रम-चिर्ष पर्येस शुक्कस साधनम्। विद्याय सच्चीपातसच्या काम्बीनां भदाधर: कन् जुड्धीच पावकम्॥")

गवङ्ग्रहाः । पूजाः । इति विकः॥ गबुच:, पु. (खच्यात्रा: युक्त: ।) कामहेव: । ोडकः। इति मेहिनी। रे, २६६॥ क्रयः। । इति प्रव्हर वादली।

ोपया:, मुं, (लक्ष्मीयुक्तं सीन्द्श्वंविश्वर्ष पुथ्य-मवास्त्र ।) पद्मराजमिताः । इति दिभावन्दः । ीमज:, युं, (लव्हारस्तरानं असं यव:) विख-**ভা:। খুনি হাজবিষ্ঠা**ত:।

ोवान, [त्] ए. (लच्ची: ग्रीभास्त्रस्थेति । ातुष्। अस्य व:।) पनसङ्खः: । इसि ग्रञ्द-ाता ॥ मोतर्। इतहा । इति रावनिर्धेग्टः॥ विष्युः । यथा, सम्बाभारते । १३।५८८।५२ । धर्मणच्यालक्षायो जच्चीयानु ममितिक्रय:॥") ोषान्, [त्] जि, (खद्मीरक्सचेति ।) मीयुत्ताः। मान् । रयसरः॥ (यथाइक स्थित्। प्रेषे धरामराक्रान्ते ग्रेषे विश्वसारः शिया । क्यों विक्ली मध्यप्रक्षित हु: सद्देश धर्वेदन (मृ॥^४) ति राजनिष्यः ॥ ीया:, तुं. (लच्चार ईपा: ।) विक्यु: । इति

न्धवीधवाकश्यम् ॥ विभाज्ञधा, स्त्री, (लक्ष्याः सम आज्ञधी |

स्थाः) योवा प्रति प्रस्तरमायशी ।

बोद्यीसक्त्र पुलन्या सञ्चलत इति चन् चीराधित्र तत इस तय वम् क्च, इत्र ग्र≅्रझ.विनी

लग् इ

प्ति प्रव्हमाला।

सन्दां, क्री, (लन्ति यदिति। मन्+ ध्यम्।) भूरवेधस्त्रानम्। तत्रार्थायः। तत्त्रम् २ भूर-थ्यम् ६। द्रक्षमरः । २ । ५ । ५ ॥ प्रतिकायः । विधास्त्। इति जटाधर्'॥ विधसृह्। इति प्राष्ट्रहावली ॥ (धया, कुमारे । ६। ६४।

"कासस्तु बाग्यावयरं प्रतीस्य प्रमञ्ज्ञचहार्ष्ट्रमुख विविच्छा । खमासमध ध्रवहणस्यः प्रश्चनच्यां सहराप्तमर्थ ॥")

लदाः, चि, चत्रणया पीधाः। इति साहिता-हर्पणम्॥ (अक्षते इति। सचा+एधन्।) र्धारोय:। इति जन्मधाल्यवेद्यमान्। (खाज:।

दलसर: १ वधः, रघु: । इ.। ५१ : "रोभाचलकोश स माध्यर्दं

भिला निराकामहराधके प्रा: 12 चामुमेय:। इति सिल्नाध:। यथा, कुमारे। K 1 28 1

> "হবি রিজানী মনিসুজরাহিনি प्रविप्रमानाधर्भक्यकीपया ॥

तथाच रघुः। ३।४। "इत्यामण्डललर्खन नमहत्रा किल स्वयम्। पद्मा पद्मातपने स सेने सामान्यदी चितम् ॥") काल, ऋषि । इति कविकल्पहुमः । (भ्वा०-पर्०० अक्-संट्।) अख्ति। स्पा भनो। द्रानि दुर्गादास: ।

लख, इ खाँप। इनि कवित्रखड्मी ४ (खर०-धर०० मकः-सेट्।) इ, बाह्यते। ऋषि गालौ। इति हुर्गादाच: ।।

लग, इ. खर्झ । गती। इति कदिकरणहमः। (स्वा०-ग्रह०-खर्च स्वतः गती स्वतः-सेट्।) द, लङ्गाति। खङ्को मतिवेककाम्। इति दुर्गा-द्वास; ।

ला, करके। इति क्षिक्षाह्म:॥ (भुरा०-पर्०-स्वर-सेंट्।) स, खागचिता खादाप्ताः: । रके द्वि एक क खाद चापने। इत्यस्य भेर्नियली भावे अलि ऋगत्। इति दुसीदाचः ।

'नवान्। सत्पर्कायः । बन्धकः २ श्रीनः ३ (खनः सार्यकः)। इति कविकरणहर्मः । (अना∰ः पर∞व्यक•सेट्।) म. लग्रधति। ए, व्यक्त-भीत्। मखनि सधर स्रोष्टे। दनि दुर्भादास:॥ लगङ्, चि, चारः। इति चिकास्ट्रेशेष:॥

ोवरः, मुं, (लच्की बुक्तो वेषः ।) स्रीवेष्टः । लगितं, वि, सङ्गयुक्तम् । जाना इति भागा । इति जगभावोः कर्माणः सप्रव्यवग निष्यवम् ॥

वगुड:, पुं, एक:। माही इति भाषा। इत्यभा:॥ लागुड़ी वंशादिसयो दक्षः । जीख्ययोठकामेरः । इति समृति:। लगुडो लोक्सयी वरिरम्बनी-मचारारिकक द्राव तङ्गीकावी भरता।

अवस्य कतिपरिसास दयय प्रक्रिकी ती जगह सनाय द स्थानण्याया स्वाधीयक को ,बहुष्यभागच ,सदह, सुधीवर, । द्ब्हाकारी इतृहस्य तथा इस्तह्योद्गतः। ख्या ने पाननकीर पेघलं पोधनं नथा। चतम्रो गनवस्तस्य पषमी गेच विदाने । हर्काय: पश्चिमसी तिन शुधीन स्वाम: 📲) सर्म, अरी, (लगवि मने इति। तम स्ट्वें + 'चुख-इष्टान्तव्य(मालगीत।" ०।२। १८। इत निपातनान साम्।) राभाभा सुद्य:। इस्यम् 🛭 राति पूर्व राशिकालयशकारः। चाहीराव-मध्ये दार्श्यराश्यय उदयन्ति। उद्यः पूर्वा भानसंथीतः। तया असेख उदयाचलस्योती लयं को समुधी प्रीकृ चौदिलातः निपानना च्चस्य गः। इति तर्हीकायां भर्तः॥ तथा म्बाधनांशपरिमार्शं यथा ---"रामीश्रावेदे-इ। ४० जलधिस्तु मेदी-८।१० र्वाली रने: ४। ६ पण खमागरेस ४। ४०। वास: ऋषेरे-५।३१ विंतवी । ऋष्ठाने: ५। ५६ क्रमीत्क्षयाचीयतुल(दिमानम्।"

मैप्रस्य ६ । ८० ॥ तुलस्या: र्१ ¤€ १ द्यस्य १। (०। दिस्तस्य 9 1 85 4 सिष्नस्य ५ । ६ ध ध स्य: A 1 8 1 k कक्तरस्य ५ । ८० । भक्ररस्य प्र ह्∦ सिंदिसाप्। १९॥ यास्मन्य 8 | 30 # क्रमाञ्चा ५। ६८ । मीनस्य इ. १०१ द्वि दौषिका। 🖈 । दश्काङ्गाधिकपथान्त शर्म कलिकातास्यहेम् वर्षमानीनविशाधनाश्च मामाणिककारिका छथा.~ "वेदीएक्टें! छ। ६ सी३नावेदे । ३**५ रिग्रमा**त

नवा (ह।

यनै: प्राम्क संक्षितार्याच्यायोः प्राप्तरा पारावारात्र्यथास-पाइष्ट गँगवग्रवयनी: पा १६ मद्चिम-५।३६ खन्त्रवरी ५ । १२ । अद्भामि: ५ । १८ मस्ट्रीक्स्युचिमि-८ १२५ रमनोश्चेषुभि; ३।५० सीरमवेष्टे-३।६०। सेंगाईकोनविंग्रे मधिनपरिग्रतं सामसना ভৰামী ∥" ≇ ∦

एदयलकाकालयोर्दिनं प्रति रविभोशं यपा, "लब्दरक्षयलै दिशंतत्संखंक्रमतः पलम्। विपक्षक र्वभियमेवं वस्त्रभम्समे ॥"

इति ज्योतिषम्।

रतथोविषरणं यशा,---

तव पाचीनलसमानम् ।

क्तमाः दिनभुत्राम् । मारामुत्तम् । यया पनम् । विमलम् । एकः: । पनम्। १ सेघः। क । इहा इ । 25 । ६ इतः। = 1 ≨8 N 8 I €2 S ₹ सिंधुभम् । १० । १२ ॥ ५ । ८ ककंटा । 更多 1 四0 月 號 1 日0 作 भू **स्टिं भू'** -**२३ । ५** । यना

```
लयं
भिषसुक्तम्
```

रिनम्तम्।

पलम्। विष्लम्। इथहः। पलम्।

चया"

घथा

८ धन्:।

६१ कुम्मः ।

_१२ भीन:।

न्या

द्यथा

१ केचि: ।

र् ह्रवः।

४ अपनेट:।

प्रिंहः।

इन्दा।

७ तुला ।

८ धनु:।

१० अकर:।

≀१ क्रीमां¦।

१० सीम:।

स्त्राप चा

स्रविमा प्रचाननी दवः क्रम्भो र सन् म्यु स्तिरानि वि मापश्रुतम्

<u> अतुक्रा । ३० । ५० ॥ ५ । २६ ॥</u> ≂ कृखिला:। **११ । २२ ॥ ५. । 8**१ ∜ ૧૧ ૄ ચ્૦ ∥ યૂ ૄ 8૦ ૦ ३० सवार:। ६० । ९० । दे। ∉्॥

= 1 58 H 8 1 89 H SE 1 28 | 2 | 89 |

तच खरेशाधुनिकलयमानम्। सासभुक्तम्। घलास् । विभन्तम् । इषडः । पलस् ।

⊑ કર્ૂા 8 ક €ા हा ३६ ॥ ७ । 8⊂ ॥

३ मिथुनस्। २०। ५८॥ ५ । २०॥ 29 | RO || Y | 80 || રુર્! 🥆 પ્ર પૂ ા ક્ટા

રુ**ા મુ**⊏ા મુ ા ર£ી १२ : १२ ॥ ५ : ५६॥ ⊏ दृच्चिकः । २१ । घ्र । ध्र । ३१ ॥

१० । ई⊂ ॥ ५ । १६ ॥ हा ३०॥ ३। इप्री शत्रा ३। त्याः

⊗ 1 3 8 1 8 9 1 चाय जबाकालीनसमस्ययहरू चिमक्लम् :

क्रसम्।

"लयं ख्याशियरोगी शशिव वलवुनी क्टपवाम् विक्रयुक्ती

ोमे खङ्गः, सुवामनी भाषाधरतनचे सर्व-श्राक्त्र(यदेनाः) जीवे दाता पविच: सुकविर्ण गते भागेवे सक्डले घर

सीरी कर्व्यतमात्रक्तमसि च निवन् विस्ती धर्क्तव्हीन; ॥" इति ज्योतिस्तत्वम् ॥ 🕸 ॥

ामि चैव दि ।

कृष्ठिशाच। 'उदवन्तु समारभ्य राशी मानुः स्थिती हर। म्बराफ्यादों ब्रस्टिड्रियड्सि: बर्भिसाधा

सीने हेट च प्रकृष्णतको त्वकुम्मयीः।

सकरे सिथुने तिस्र: प्रक्ष चार्रे च असंदे ॥ खिचे भाइस्थिते घट्भासप्त कल्यातुर्वतव्या। एता नयप्रमाखिन घटिकाः परिकी सिंताः॥ श्वरपूर्वावद्यानेषुर्साव्यीव्यक्षिम्(गरा:।

सङ्गीदया सि ही वस्तुं समा मेघादयोव्यवा । मैयलके भवेदक्या दुधे भनति जासिनी ! मियूने सुभगा कन्या देखा भवति कर्नटे ॥ सिंदे चेवाध्यपुत्रा च जन्यायां कप्रसंग्रता। तुषाया रूपमें वर्षे हिस्को सर्केषा भवेत्।

मौसार्यं धनुषि खाःच मक्दे नीचगामिनी। कुर्क चैदाकापुत्ता स्वाकीन देरावार्यहता। तुवा वर्षेटको मेर्ने सकरचैन

परवादीकि प्रवास

कन्या धनुष्य भीनष्य मिष्ट्रगं दिखभावतः ॥ हिस्डभावाभि क्रमी(ए क्रुफें।ईए विचच्छः। थाचा चरेल क्षेत्रा प्रवेष्टलं स्थिरेण तु ।

देवस्थापनवैवास्त्रं हिस्त्रभावेग आएयेन् ॥"

इति ग्राइड्डे ६२ अध्यायः॥ लकाः, युं, (लब् + तः:। निपातनात् माधुः। यहाः, लस्त्र + ल्तः । "श्रोलस्त्री।लसः लग्ननान्। लस्जेरोट्सुमस्यनला(दङ्भावे गर्ले स्थात्।" इति अनुबर्धे दुर्शसिंहः।) स्तुतिपात्रकः।

तत्त्वकायः । प्राप्तर्भेदः २ स्तुतिव्रमः ६। इति चिका ७ प्रिः॥ स्तः १। इति घटाधरः॥ लयः, ञि, (सञ्ज + त्रायथिग छाप्तः।) सत्तः। ल च्चितः । इति भेदिनी ॥ लक्षक:, मुं, (लग रव। खार्चकन्।) प्रतिभूः। इथसर: ॥ हे लागा इति चासिन इति च

खाति । तत्कार्थं समजः । चीकस्ची बीडे क्त:। खार्चे जन्। प्रतिनिधिभेवति धानिस्ः किए। इसि तड़ीकाथां भरतः। लस्विका, स्त्री, वस्विका। इस्त्रमण्डीका॥ साम्र, इ. ग्रेंकि । इति कविकास्थ इस: ॥ (भग०-पर०-सक्-मेट्।) ६, लखते। ग्रीय ६ व्यक्ती-

'यं बाधिरनिरीप्राष्ट्रं कराचित्तुन खङ्कति ॥ इति ऋषाग्रुधः ॥ ज्ञातावणायी। अर्था चालाङ्घः प्रीलाम्। इति द्यादिः नः ॥ जघ, इ. क लिघि । इति कविकल्पहुसः ॥ (चुरा०-पर∘-व्यक्त०-सेट्।) इक, लङ्गयति। विसि द्दीप्ती । इति दुर्गादा**म**: ग लघ, इ. इ. इ. स्मागलो:। इति कदिकाणाहमः।

'बे गुकाल इन्ने घोलाक्ते गुकाल सुभोजने ॥' इति वैद्याकम् 📧 क्ष है उपवास देखर्थ:। इति दुर्गादास:। विश्राम् ॥ विष्ट्, पृं. (बङ्गते मध्यक्षावसमृष्ट्रीत्ररस्मावे प्रति ज्तं इतस्ताती मच्छमीति वा। लाक्ट्र+

(भ्वा०-अश्या०-छक्ष०-सक्व०च-सेष्ट् ()

खङ्गतिः ङ, खङ्गते। चासुक् भोकशामापः।

"लहीर्न सीपचा" एका०१।१३४। इति छटि:! मलीपच धार्तोः।) वायुः। इत्युगादिकोधः॥ लक्षडि:, युं, (लघ मतौ + ग्रटि:। इस्भाव:।) वायु:। इत्यादिकोष:॥ कथिमा, [न्] पुं, (लघीसीव: । लघु + "एळाहिन्य इसनिच्या 🕬 🖫 । १ । १२९ । इति इसनिच्।)

सञ्चलम्। (यथाः, रघु:। १६। ६० । "द्वाला इविमेन्ति रशोदिसुताः समयुति से खविसानमाता ॥") तम् भिवसारीयकानार्यत रेमर्थविशेषः।यथा, विश्विमा वश्वितिश्व प्रावास्य भविमा प्राधिते सर्वसम्बद्धाः ।"

इति देशचन ।

"अर्थे अधिमा पश्चात् मञ्जतामि विधीयते दामन इति चिविक्रममभिद्धति दशायतार

_.प्रसम्मा समाप्रसा

सम्

लाचित्रः, चि, ऋयमनचीरेषां या च्यातिप्राचन ल द्ळाणे द्रष्ठपळाचेर विष्णातः। चानिश्यकस् श्रुताः । इति व्यावस्थाम् ॥ (यथा, विदस्यम्

भ्रत्याम् । ६० ।

"अविची रमशोक चिद्यवद्गक्यानिरधुनः स राक्षीयिष्याता न सुधि पुरती समायुव गश्चित्रहो के विभादसञ्जा थानरचन्द्र-लैं चिन्ने दें बन्नाचारपर विलोगान्य ठ पुन ॥" सीतारावणयो रुक्तिप्रवृक्तिरियम् । सप्तमाक

लोगे लेवं वाल्यम्। यथा। "दश्यदनम्हानि 'स्थाता धुधि।" "उन्हेः पदम्॥") लधीयास् [स्] चि. फाथमनबोरेषां वा व्य ध्योन लघु: इतार्थे द्रैयसुप्रत्ययेन निष्णन अतिक्यनचुत्वयुक्तः। इति वाकस्थम् (घषा, सहासारते । ९ । ६३ । १४ १

शक्तांसमानिखानि राजगुक्ति। ॥²) लघ्, क्री, (ज्ञकृत व्यनेनेति । लङ्क + "जङ्किदस्हो नैजीयश्वा" उत्थाः १। ३०। इति कु धानोनेलोपच।) भीतम्। इत्यसर। (यथा, शासावसी । २ । ८६ । २३ । ⁴यावदेव नुसंसुप्ताक्षीव वर्थलम् । रवसारुहा गच्हाम: एत्यागसभुतीनवन् ग")

"म वें स्ट्रिंगालयते लघीयान्

क्रमाशुरः। इति मेहिनी। घे, ५॥ लामज्जनम प्रतिराजितिर्धस्टः ॥ (छ।स्त पर्यायो दशा,— "शामव्यवं सुनालं खादल्यालं लयं लघु । इष्टक्षप्रवर्षं सेखं रलन्यादस्तकम्॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यक्षके प्रथम भागे॥ इक्ता(म्बर्गोपुयानसमाणि। यया, हहत

सं⊊ित⊺यासृ । ८५ । ६ । "लचु इस्ताचिनपुत्राः यस्य इति द्वानभृष्याक्षास् । भ्रिक्योषध्याना दिश्व सिद्धिकराणि प्रस्थिति॥"

कालपर्मिकविपेष:। यथा, भागवते।इ 28 1 **53** 1 "लगान् गद्ध विदू: कार्डालघुता इस पच च त्तभूमि दे समासाता दशा पच च ना स्थित।

पुं, पाचाकामविश्वेष: । वया, मार्ककिये । ३६ "बपुमध्योत्तरीयाखः प्राष्ट्रायामखिधी।हनः तस्य प्रमाणं वच्छामि तहलके ऋगुष्म मे । अधुद्वीरग्रभाजस्तु दिशुषः: चतु मध्यम । विश्ववासिस्तु माचा

कपू_र चडी एकत नाम म्दीविधा दति मेदिनी से १। तथास्त्रा प्रकास

स ष्ट्	व्य ध्	. 1
खुका 🛶 ौ देवी चवा नशु	विश्वी दक्षी वद्यस्या च स्टादुरुव्यस्पर्याम	बल्लाबहरी ची अधु छन बदरी मुक्
मसुद्रान्ता वधः कोटिवर्षानङ्गीपिकेखपि ।"	नचैरस्टफ्ता प्रीमा फ्रीन्तगढ़ा घुगप्रया।	हरी। इति राजनिवेग्दः ॥
इति भाषप्रकाशस्य पूर्ञसक्ते प्रथमे भागे।)	दराहाङ्गीच कथिता चिक्कभश्व सङ्कलका'॥"	जञ्जासी, स्ती, (जसु: जृता त्रासीः) सुद्
्, चि, (लङ्ग+ष्;। नकीपश्च।) व्यसुरः।	चास्या गुणाः ।	क्रास्ती।तनार्थायः। चलोद्धगर स्वापदा 🤫
वधा —	" इन्तीद्वयं सरंपाने इसे चकटु की प्रनम् ।	হ্ৰি হাজ বিষ্ঠাটে:॥
हमाद्यि लघुकासम्बादपि च थित्सुकः।	ग्राङ्कराष्ट्राञ्चासमण्युप्रविदाचनुर्	नयुमन्यः, पं, (लयुः चुदो मन्यः) ज्ञुहासि
य जीती बाधना कस्ताद्धेप्रार्थ नश् डया ॥"	त। इङ्मेकां इः कि पित्तामिकणगोषी इरक्रिमीन्॥"	सत्य: : इति राजनिवेस्ट: ॥
इब्रह्म ।)	इति भावपकाशः: ॥	लचुमांसः, पुं, (लघु खळां मांसं यख।) तितिरि-
म्बोन्.। (इट:। इत्यस्य:॥यथा, रहु:।	तम्बलगुगाः ।	पची । इति विकारप्रोष: ॥
११। १ ⇒।	"चुद्रद्रमतीप्रक्षच्य स्वाक्तधुरं रत्तपाकयीः।	ल चुर्माकी, च्ली, गत्ममांकी। इति राजानर्चग्रहः।
"नास्थमः क्रमलप्रीधिनां नया	प्रीतलं स्ट्रधिमानं गळश्रीधकपापसम्॥"	मञुमयं, को, (लघु शीघं लीयने इति। को ⊀
श्वास्तिन(स व परिश्रमस्तिहराम्।	इति भावधकाशः ∥	चाच्।) वीरखस्तम्। इत्यमरः॥
दर्शनेन लघुनायषा तथी:	वाञ्चरुक्षाः, पु. (वाञ्चर्नुक्सः:।) दगहवादाम्।	नधुरहापता, की, (सदा फर्ल बखा: सा
र्शतिसापुरस्थ ोसापछिन: 🖙)	इति श्रुब्द्रवातकी ॥	लघु: नदाफला।) लघृष्टम्बरिकाः। इति
ब सार;। इति मेदिसी। घे, ५ू∥ (यथा,	लघुद्राचा, स्त्री; (लघु: चुदा द्राचा।) काकली-	राजनिषंस्टः ॥
मु : १२ । ६६ ।	রাভা। হবি হাজণিষ্টে;।	लञ्जूष्टाः, पुं, (लचुः लिधकारी इस्ती बस्छ।)
श्वत्वारामः प्रियोदन्तं भेने तन्सङ्ग्भीत्सुकः।	लघुनाम, [न्] की, (लघु लघुवर्णयुक्तं नाम	भूगेबर्वधीः। दति हिसमन्द्रः। ३। ४३ २ ।
हार्श्वपरिचीपं सङ्ख्याः परिखासघुम्॥")	यस्य।) অয়ুষ্ । इति प्राव्दचिक्ता।	(बाच्छलिङ्गेश्रियः। धया, कथासरिस्रागरे।
ख । इति दिमचन्द्रः । *। वाकरणीत-	नधुपषमलं, भी, (नघु त्तुदं पषममा।) सुद-	27 १३६
घुमद्भायमा। इस्ते खबु: दीवी गुरुसिस्-	यञ्चरामनभ् । तत्त्र प्रालपणीरेंप्रसिपणी∙	"सराजपुत्रकित्त्वेय रचसक्तस्य तक्तियः ।
ार्णवप्राह्म्यत्। तथा संयोगे सति हस्ती-	म्रुकतीक्षस्कार्रागीच्युरम्युक्तम् । थया,—	भूयः बङ्गप्रचारेण लघुक्तनौ दिधावरी न।"
प गुर्श्सनीऽकृच्छ इति बळीनाच। इति	"प्रालपणीं पृष्पिपणीं वानीकी कराइकारिका।	यथा च ।
गसि इष्टिकवापवृत्तिः । 🛧 । इल्टः गास्तीसा	भी खुर: पश्च सिञ्चेते. कमिष्ठं पश्चमः लक्षण् ॥ ^ए	"तत्वाधिमनप्रास्तार्थो हरकक्षी स्वयं क्षर्याः
घुजन संयथा,	व्यस्य गुगा(; ।	नधुष्टभाः गुर्वः शृहः सर्जापम्करमेषजः ॥
"मस्त्रग्राखनयुष नकारी	"यश्वस्तं लघु बादु वस्यं पित्तानिलायसम्।	प्रयुत्पन्नमतिर्धीमान् ज्ञानायी विद्यारहः।
भारिगुरः: पुनराहिलञ्जूर्यः।	नामुखं हेहणं याहि व्यरमामाप्तरीष्टगुन्॥"	सत्यभीपरी यश्व म भिन्नत् पाद उच्चते '
जी सुकसध्यानी रजसभः	হুনি মাৰ্থকামে: ।	इसि सुमुते सःचस्याने ३४ व्यथ्याय ॥)
सीक्त्रमुष्टः कथितीक्त्रमध्युक्तः ।	लघुपचकः, ई, (लघृति पचासिः यस्य । काम् ।)	लयुर्देसहाथा, न्हीं, (लघुर्टेसदाजा।) लग्ह्रव
द्देकी सकारस्तु लकारी लघुरेकक: 1"	रोचकी। शुख्यारोचनी इति ख्यान:। इति	रिफा। इति राजनिर्धग्दः॥
इति छन्दोसञ्जरी॥	भ्राव्यवित्रका ॥	सपृद्रवरिका, स्त्री, (सप्. सुद्रा अवस्थिता)
ाथ, एं, (अबु: जायों यस्य।) ऋामः।	मधुपची, करी, (समृति पचारित यखा:। डीम्।)	चुतीब्मरिकाः। क्रीट बुनुर इति भाषा।
न चित्राख्योष:। चुन्द्रशीरच ॥	चामास्योहसः । इति राजनिर्देखः ॥	तत्प्रकाय:। लघुपचयला ५ नघ्हेमदुस्था ३
ामार्थः, पुं, (लघु: कामार्थः।) ऋष्पल-	लघुपिच्छितः, पुं. (लघुः पिच्छितः।) भूकर्नुः	लघुनदामका ४ लच्चा सुदुव्यश्चार्यः। उम
ह । इति श्वनिर्धाष्टः ।	दारकः। इति राचनित्रेखः।	बीर्यविषाकृषु उनुसराम् कि विद्यम्पूर्ययमः।
हिका, स्त्री, (जञ्जू: स्वहिका।) चुत्रखहाः।	लझुप्य:, पुं, (लघ्नि सुद्रास प्रधाणि वस्थ।)	दति राजनिष्येद्ध [े] ॥
गणायः। आसन्दी २ । इति धारा-	भूमिकदम्बः । इति राजनिवंग्टः ॥ (भृमि-	तर्की, स्त्री, (जघु∔डीध्।) लाब्ययुक्ता।
ते। २०६४	कदम्बद्धः (वर्षेषा चिषः ॥)	(ষয়া,—
॰ , ए, (लघुर्गेण: ।) अ(धनीपुरादस्तवस-	लघुवदर:, पुं, (अधुः चुत्रो बदर: ।) चुत्रकी जि:।	. "गुर्व्यी पिषडी खराल के काची सैव विषयधान।
गि। यथा,	तत्पर्धाय:। सन्तामल:२ वहकर:३ सन्ता-	धास्त्रामाम् अधियेत स्टब्लादवले विका।"
य पूर्वसधान्तका धुवगणकी गृहत्तराणि	पन: ८ हसाई: ५ सधुर: ६ दरहार: ६	र्सि वैद्यक्तचक्रणाणमंथद्वितीसाराधिकारे।)
खभू-	शिक्षित्रयः ८। इति र जिनिवंग्रः ॥ सस्य	स्थन्दनप्रमेदः। इति मेदिनी । घै, पू॥ एका।
सादिलहरियर्थं चरमणः पुल्यास्थिहस्सा	प्रसाधुक्यः: ।	इति राजनिर्वेष्टः ॥
ag: 1"	"काकोन्धु: चुद्रवदरं कथितं पूर्व्यक्षरिभिः।	लङ्का, खी, (समन्देश्यासिति। रम्+वह
इ"त ही एका।	चार्च स्थान् स्तनवदरं सवायं क्षितं सनास्।	क्षतानुकः। रस्य कल्लम्। द्रशुज्जन्यकः। ३।
ा, पुं. (ल बुर्गर्गदय।) चिकास्टलसम्बद्धाः	स्तिषं गुरु च निक्तश वानपितापद्धं सहलम्।	8०।) रच:दुरी।(यथा, नेपधि। इ।६०।
द्वारावली। १६०॥	शुष्तं भेदाधितत् धर्यं चतु दृष्णाक्षमा-	"चेवो व चदाभयते सदीयं
र्मिटा, क्ली, (लबुधिर्भिटा।) स्टर्गेकं (कः।	स्र€कातृ॥"	नास्यत क्ष्मापि च सामिताषम् ॥ ')
श्वनिष्धः ।	इति भाषप्रधासः ॥	क्योति:शास्त्रमते सा च प्रथिया सध्यमा
लं', युं, इस्वनमची। द्रति जिनासः-	बस्य पत्रमत्तगुणाः । मधुराखत्मम् । कपदान-	निष्ठति । लङ्कीध्यात् चरखळेभ्यः खवेशी वय
1	न विसम् रायवम् विस्तरम्	प्रसार्व मवति वधा
ते की अबु सुनारकी खन्दकी-	अस् देख	^म नेष्टा कुम्भ यमकोटिगका'
वसा	1	ग्राच पश्चिमे रोमक्षणचन्य
	•	ителин Апализа

वर्शीमका की एका इति ग्रन्थरकापसी।

लक्षीयका, स्त्री, एका। इति प्रव्यक्तावकी ।

इति भाषा 🛭

लह:, पुं. (लह्नीति! सह गर्नी÷खद्≀)

सङ्गः । विद्याः । इति सैदिनी । में, ५३ ॥ नौ

च्यत्रस्तातः सिश्वयुद्धः सूमेवः

सौम्बेर्थं साम्ये बहबानलका।

कृष्तपादान्तरितानि नानि

"मृच्<u>षि सञ्चवेद्वीसात्री</u>पद्ध्यास्य, स्वाप

न चैने पादत: क्यांत सुद्धिन न बसेहध ॥

(च्यत्तिज्ञम:। यया, सञ्चाभारते । १। १५

"र चाराधनाः कत्यास बहुदक्षीवता स्या

खीग्रामधर्मः सुमद्दान् भर्तुः पूर्व्यस्य बहुने

श्राष्ट्रकीयगति:। यथा,---

इति कौर्क्स उपविभागि १५ व्यथ्याय

```
स्थान। निषद्गील विकी वद्गा ॥
क्यपिच।
<sup>ृ</sup> यहाङ्कोच्ययनीपुरीपरिकुरचीचादिसेग्न
मूच मेरुमतं पुर्दैर्गिमस्ति। सामध्यरेखा सुनै:।
बाही प्रागुद्दीश्परच विषय पचाहि रेखी-
स्थानस्थात् कियते तटनारसुवं खेटेव्यूणं सं
                                 फलम्॥"
            इति सिहान्तशिरोमणि:॥ 🕸॥
श्राच लड्डापुरीवर्णनम् !
               त्वर्शवाचा
"विद्यस्योजनविस्तार्गां स्वर्णप्रकारवीरयाम् ।
इ(च कर्यो दर्धक्तीर चिकुटी नाम पर्वतः।
 प्रिष्ठरे तस्य प्रीवस्य मध्यसम्बंधियनियी ॥
 प-त्रिभिच द्यापां टङ्कक्लिनां चतुर्हिशम्।
 प्रकार्य यन्त्रता पूर्वे प्रवतान् बहुदल्हरेः ।
 वनन्तु तच दुद्देशी: सुखं राचमपुद्भवा:।
 श्रमशावनों समामाद्य सेन्द्रा इव दिवीकसः॥
 लङ्कादुर्भ समासादा भ्रम्भा भ्रमस्वरः।।
 दुराधवां भविद्यान्त राचसैके दुभिकृताः ॥"
 इति वहिषुरासी कपिलद्रभैननामाध्यायः॥ ॥॥
 ग्राखा। ग्राकिनी। कुलटा। इति ग्रेहिनी। की,
 हर्भ यान्यविशेषः । तत्मर्थायः । कराजिन-
 पुटा ९ कास्टिका ३ व्हचणासिका ४। अखा
 गुणः(। रुव्यम्। हिमलम्। गौलाचन्।
 पित्तनामित्वस्। पातकारित्यम्। सुरुत्वचः।
 इति श्वाक्तियंग्टः, ॥
ाङ्वासाची, [स्] पुं, (लङ्गांदछित सर्व्हीलः।
 एक्ट कि गिनि.।) इन्मान्। इति ग्रब्दरवा॰
                   (लङ्गाद्या व्यक्षिपति:।)
रङ्काबिपति:, पुं,
 रावण: । इति घटाधरमृरिष्योगी ॥ (वधाः
  द्यु। इ.१६९।
       "पुरा जनस्थानविसद्गद्गी
       सन्साय लङ्गाधिपति: प्रतस्ये॥")
क्रापति:, पु, (लक्षाया: पति:।) रात्या:।
  इति भृरिप्रयोगः॥
             को, एका। इति मृन्दरता-
<sup>त</sup>ङ्काघिका
```

रहायिका

^{क्ट्र}िका

भाषा। यथा,---

र्यात विकासक्रीत ।

द्वति भूव्यचिका।

बद्दार्थों तिस्त्वीति) बद्दार्थाधनि मि ।

म्हार स् बहुत्या रेका मिता राजवा

```
लङ्गलं, ज्ञी, आङ्गलम् ३ दृष्यास्कीयः ॥
                                            कङ्का, क्री, (लङ्क + स्त्रुट्।) उपवास:। (यथा,
                                               सुयुते।१। ४६।
                                               "तचामे लड्डनं कार्यं विदस्थे वसनं हिनस्।
                                               विरुद्धे खेदनं प्रथां रसप्षि प्रयोत च ॥"
                                               यथाचा।
                                               "लङ्ग्रं हं इशंकाले स्टब्सं से इनन्या।
                                               र्छद्नं स्तस्थनश्चित्र जानीते यः संवै निवक्॥"
                                               "तर्पिनेश्स्य उत्ती निशास्य गुक्रदंत्रवीतृ !
                                               थित्वि चिक्षाचिवकरं देचे नहाडुनं सहतम्।"
                                               "लघणानी स्थानियरं रूपां मुद्धां खरं पर्म् ।
                                               कठिनचीव सर्द्रवं प्रायक्तसङ्गं स्ट्रतम् ॥"
                                               "-----पिषाचा माक्नात्वी।
                                               पाचन (स्पानाका का वासकीत सङ्घनम्।"
                                               "प्रभूतम्बाधिकासम्बाः सन्द्रसाद्याः।
                                               ष्ट्रक्रीरा विवनी लहनीया विश्वविभाः॥"
                                               "तम्रोविकां प्रमीरानां सिन्धाभिष्यन्दितं हि-
                                                शिशिरे लहाने प्रस्तमिष प्रतिवकारियान्॥"
                                                      इति चरके सवस्थाने हाविश्रेरधाये॥
                                               "च्चरं मञ्जनसेयादासुपदिग्रस्ते च्चरात्।
                                               श्वयाणिकभयक्रीधकासमीकश्रमोह्नदात्॥
                                                स्त्रामाध्यस्थी इलामि वामी मार्गान् पिधा-
                                                (बद्धाति ज्वरं दीषम्तदा सङ्कनमात्ररेत्॥
                                                ध्यनविद्यायदीवाचिर्वञ्चनं दीवगाचनम्।
                                                च्चामं दीयनं नाष्ट्रासचिनाधवनारकम् ।
                                                प्राथाविशोधिता चैनं लहुन्ननीपपादवेत्।
                                                बलाबिखानमारीस्यं बर्चीस्यं कियासमः ॥
                                                तत्त् सार्वज्ञाणात्रुखणीषधमान्ति।
                                                कार्यन याचे पृष्टे दान गर्भिएयांन डुव्येचे ॥
                                                बातसञ्ज्याचे वास्या विस्तर्भे गाजकावने ।
                                                चुद्योद्वारकण्डाख्यभूद्धौ नन्द्रा कामे गर्ने॥
                                                खेर जाने कची चापि चुन्यिपास्पकोदये ॥
                                                द्यातं जानुनमादेश्यं निर्द्येषे चान्तरस्थानि ।
                                                पर्वमेदी । इस्टेश काम: शोवी सुख्ख च ।
                                                द्धत्प्रशाक्षीकृत्वस्थाः दौकंद्धं योवनेवयाः ।
                                                सनसः सम्मभोरभी द्यानः हेवातसमो हृदि।
            ्रवली । पिड़िशाक इति भाषा।
                                                देखामियणच्यानस्य लङ्गीरित्यने भवेत्।"
                                                 इति वैदानचन्नपाश्चियंग्रहे व्यराधिकारे ।)
कहास्त्राची, [न] हुं, (लक्ष्मावन् निक्रतीति। स्रा
                                                 क्रमसम् । ( अया, ज्ञामारे । ५ । ६८ ।
  + सिनि:।) . एम्बिस्थः। लङ्कासिन इति
                                                      "थथा स्नुतं वेद्धिक्वित् त्ववा
                                                      जनोश्यमुखेः पदलङ्गीत्मुकः।
 'नङ्कास्थायी राजन्छी भक्षपूड़ी विद्यायकः।"
                                                     , तपः किलेहं तदवाहिमाधर्यं
                                                      भगोर्यानरमध्तिर्द चयरे ॥")
                                                 प्रवत्नम् इति सेदिवी ने १२ । अधि
```

```
"तृतन्तु खड्डार्न पत्तिस्यगतानुद्वारकस्।"
                      इति हेमचन्द्रः॥ 🤻
  (स्त्री, असमानगाः यथा, मार्केण्डे
  "अन्य खामि खर्वशस्य महाना क्रियते हिया
  तां कालां चालिय: सीहुं किं पुन: पिछमार
ৰ্ভ, লভাতি। হুনি কৰিকভায়ন:। (भ्या
  पर्व-सक्त - सेट्।) लङ्गि दर्भ चक्रिय गीप
  इति दुगौदासः॥
लाज, शतुसे । इ.ति कविकाच्यद्रम:॥ (स्वा॰ पर
  सक०-सेट्।) लचिता इति दुर्गीदासः।
ल ज, इ. अर्मुसी। इति क जिक्का एइ स: R (भ्या
  पर्य-सक्य-सेख्।) इ, लङ्काने। इति दुगारास
क्षच, इ. वह सायङ्खि । इति कविकारणहरू
  ( पुर्ा॰-पर्॰-व्यक्त०-सक्त०च-सेट ! ) ६ व
  लञ्जयति। भा नीप्तिः, घट्टायों नितेतनिहसा
  वलदानानि । इति हुर्गादामः ।
खन, व प्रमार्डी। इति जनिकच्यहमः॥ ( घुरा॰
  पर०-सक्त०-सेट्।) ज्यन्तर्हिराक्टाइनस्। द
  माश्रयति चन्त्रं सेघ: १ इति दुर्गोद्(ए: ।
णण, इ. डी. इ. ( मिक्स स्पट्नः ॥ ( गा०
   च्याक्षा∘-व्यक्त∘-सेट्।) ७, क्षजते। विष्ठायाः
   लय इष्ट्यें। इति दुर्गादाव: 🛭
लाज, तुका भासने । इति कविक रूपट्टम: ॥ (ऋए॰ र
   भुराः-परः-चानः-सेट्।) क, तजयातः
   भाषकं दीक्षि:। इति दुर्गीदास:॥
लजकारिका, स्टी. (सर्व सच्ची करोतीक।
 · स 🕂 खुन् । टाग्नि यत इत्यम् ।) बच्चा शुक्रसाः
   इति प्रब्दमाला ॥
तच्या, स्त्री, (तच्यान सिंत। सस्य बीहरें -
   "मुरीच इत्तः।" ३।३।१०३। इति स्या
   टाप।) धाननाः करणद्वतिविधियः। दति
   जाक्षीजीभट्ट: । च्यकर्तकी कर्मनिक परकान
   भयम्। जाल् इति साधा। तत्र्योयः।
   मक्शासम् २ इरी; २ चपा ६ बीड्राय्।सा
   क्रमातक्षेत् कापचपा ह। इत्स्मरः॥ सन्दाः
    स्त्रं मुक्त खब्दा च ब्रीड़: ६ ब्रीड़नम् १० । इति
   शब्द्रक्षावली ॥ (स्था, खुमारे । १।३८।
        "लब्बा निर्मा यदि पैत्रसि स्टाः
        इसंश्यं पर्वतराचप्रधाः।
        र्शक्षप्रभाष्ट्रभाष्ट्रभाष्ट्रभाष्ट्रभाष्ट्रभाष्ट्रभाष्ट्रभाष्ट्रभाष्ट्रभाष्ट्रभाष्ट्रभाष्ट्रभाष्ट्रभाष्ट्रभाष
                   ब्रिधिक चमने।"
   क्षआकृ इति रावनिषेद्धः।
```

काष्ट्र' पूंची बन्धवास्ता बसीवर्षे बाबु ञ्चपविश्विधः तत्र्यव्यक्तिः। रत्त्रयासी २ जमी⊢ पच ३ सम्ब्राध छहिरपत्रिका ५ सहोचिनी हसमङ्गी । नमस्कारी प्रमारिखी ६ धन-सरहस्तिका १२ वसी १० स्वेदिरी ११ नच्छारङ लच्चिरी । 8 सार्थलच्यारण् व्यस-ाधनी १६ रक्तान्यमा **१७ तान्त्र**मा २८ वस्मार्थः अञ्चलिकारिकारः। इति राज-र्द्राष्ट्रः॥ सन्दाभीता २१ विश्विती २२ सन्दी-াভ ২ঞ্ হলি ছাক্ষকিলা। আংখা एण । कट्लम्। ग्रीनलन्। पितातिसार-

ोिकटाहर्मसम्बद्धकुकु-कप्रसित्धित्वस्र (द्वेदी यद्याः— कञ्चात्र्विपरीताचा खल्पसुपहस्रकाः। पश्चितः च लाज्यानुद्धां(भधाने प्रयोजयम् ।

ज्ञाल्विपरीयाहः कट्राखः क्षापन्त्। में जियामक्षीय भागाविकानकारणः ॥" इति राजिषिष्यः ।

न्या चंचवादी प्रबद्धे दशका ॥ 👫 ॥ चार्ष च । नव्याञ्च: स्थात् श्रमीयवा समङ्गञ्जनि-कारिका।

तमाही नसस्कारी नाच्या खदिरकेथिपि॥ अक्षाञ्चः द्वीलनानिकाक्षयाकपरिक-

तामसमानीसारं घोतिरोशात् विमाध्येत् ॥" त काञ्चालुमीदः । प्रलब्धाः खरत्वक् च तथा मेरीगला स्टला ।

वस्या लबु: खाडु: समिवित्तकपायस्य ॥" र्ति सावधकाष्ः॥

गाद्भिकाण्यक्ते दश्याः मील!, चि, (बच्चा भीलं खमानी यखा। । त्राविभिक्:। तत्पर्याय:। कामचिभिक्ः २। । हर: । सम्मितः इ। इनि भ्रव्द्रहावली ॥ । चि, (लक्का सङ्घातास्य । लका + मार-दलात् इतच्।) लच्चायुक्तः । तत्पर्यायः । ण २ ज्ञीतः ३। इत्यमरः॥ (यथा, रखुः। 1 201 1

ाम जीवनि से नाथ: इति **का वित्र**ही

। सत्या सञ्चमस्यान्नं जीनिनासीति खिनिता॥")

ो, स्त्री, कञ्चासुः। इति राजनिर्वेग्छः। क्ती, लक्षाः इति शुस्ट्रतावलीः

 क्ष्य भासने । इति कविकल्पहुमः ॥ इन्स-बुरा०-पर्०-अक्-सेट्।) अ सञ्ज-

। भाषमं दीप्तः। इति दुर्शादासः १ [(सञ्जयति प्रोभते इति । सज्ज + अप्।)

। कक्:। इति हिमचन्त्रः॥ पुन्छः। जटाघर:॥

, च्छी, (त्रझयति भीमते इति। जञ्ज 🕂 न्य अत्रसम् । वेष्याः इति वट पास्थी**को** पति

पर्०-सञ्चनस्त्राच्यास्त्राः । प्रानीयकाः सस्य भाषी बाल्डे थासी इस्ति श्वन् । लटनि लोक: श्चित्र: खान्। किखिद्वदति वेवर्ष:। इति जिल, स उत्सत्यनिकड्यो:। इति जविकत्यद्यः। दुरादिस्य: ॥

लटः, पू, (लटित ध्येच्ह्या बद्दीनि : लट+-चाचा) ब्रसादयक्षणम्। दोपः।

लटक:, पुं, (कटनीति । लट्+"क्दृ प्रिक्रिः-संक्रयोरपूर्वभ्यापि।" उचा॰ २।३२। হবি अन्।) दुजैन:। इत्त्रगादिकोष:॥

लटपर्ण, स्ती, (लटस्यं पर्यमस्य।) लाचम्। इति राजनिष्टः ॥

लङ्गः, मुं, डुर्जेनः, । इति ग्रव्हरतावली ॥ बङ्गः, पुं. (बटनीति । चट+"अभूष्विलहीति ।" ত্রআ০ १। १५९। ছবি জান্।) ভানি সিমীয:। नैट्या इति भाषा॥ इतिभेद:। सुरङ्गाः। दळगादिकोष:॥

ण इ.स. चरी, (जट्÷ काय्। टाप्।) कारञ्जमेद:। नाटाकरक्षा इति भागा। वास्मेरः। एनि-दियोष:। यामचटन इति खात:। इति भैदिनी। वे, २२ । जासुक्तम् । इति दैसचन्द्रः ॥ धसरकः । भोडरी इति खातः। इत्यमर-भरती। (प्रिक्षी। इति हारावली। २५६॥ त्र्रिकाः । युत्रम् । यथा,---

^ळ खड़ा तुर्शलका ख्याला लड़ा ह्युधि 2 जि

इप्यति।"

इति आड़िरमधी।" इति उणावित्रसौ उच्चव: । १ । १५१ ॥) जड, विकासी। इति अविकल्पाहुनः। (स्वा००

पर०-चक्र०-सिट्।) जड़िम बाला। इति दुर्गाः-

लड. इ. कि. भाषग्री । इति कृषिकरूपहुम्: ॥ (चुर्ा०--पदी खा॰-पर०-सक०-मृद्() इ, लक्षाति। · किः, तार्डयित लग्डति । भाषां विषयम् । व्यर्थ वैचित्र सन्धते । इति दुर्गाद्द्रसः ॥ तान, औ ह कि उन्चेषणे। इति कविकताहुस: अ

(गुरा०-पत्ते स्वा०-पर्०-सक्व-सेट्।) स्त्रो, त्तिख्डन:। चातुव विवलादिम्यवधानीऽपि निञ्चा-तस्य नवन्। धासान् निरुत्यासिम् व स्थारि-ब्रीमें। लेखु इ.सि । इ., सम्ब्राये । जि., लध्डयनि लगडित तथ्हुकं लोकः। इति दुर्गादासः॥

लाइ, का इपसेवे। इति कविकल्पह्मः;॥ (क्षुरा०-पर०-सक०-सेट्।) खणसेव इक्त आराम्ल पाल-नम्। कः, जाज्येन् पच्चवक्षि पुचसिति छाच

डलवीरेकवांसितम्। कङ्गगावामसः प्रधीमः:। इति र्मानाण:। खाड्यति वलां वाषुः। इति हुगास्यः ।

लड़, कड दीफों। इति कदिकष्णहुस:॥ (चुराः--चाता - चक - संट्! क र, लाड्यते। साम स्कर्यका विश्विध चाप्तिका यीजा

कड तुक्कचिते दोस-क्षिकच्यद्वमाः। आह्_{या}

बुरा--पर--सब-सेट्-) बहयति, स्रुक्ष का खुनु । इति दुर्शादास: ॥

(भ्या>-पर०-स्वक्त०-कचित् पीड्नांदी सक, मेट्।) उलाखनं पीड़ियीनावः उनालियो भावकः। लड्नि लता प्रायुगा प्रीव्हिस् उन चिमा वा स्वादियम्:। चिका तहिषयक्षिया। सङ्गि जिल्ला सन्दर्वती स्थादिसर्थः। म लङ्घति। लड्घति वयसुक्षलययासृतिति शीइषै:। पीड्यर्वासर्थः। जवाटक्षीसन् किरण्याहरीस्कलयतीति सुरारि:। उत-चिपशीतार्थः । उभयच डलयोर्काला सलम। कैचित् जिज्ञीन्मस्यने दान गठिला जिक्कायन उन्तर्यन उनचेषमधीसनि यास्याय नहित

लड़हः, चि, मनोजः। द्रात विकाशहणीपः॥ लकु:, चि, दुव्यंग:। इति ग्राष्ट्रहायली॥

जिल्लां सर्पे इक्षेत्रीदाहरान्ता । इति दुणा-

लाङ्हुक:, धुं, पिथक विशेष:। लाङ्क्रित भाषा॥ यदा। लड्डको दुर्जरी गुरु:। इति राज वसमः । चाधि चा

"तेंचेद इनिया पर्कसदेन मुर्गेच लड्युकः।" इति भ्रञ्चन्दिका॥

लखं,की, (लाखाने उन्चिष्यते इन्। लाख+ ँघञाः) पुरीयम्। च्याड्इति भाषाः। यथाः,—

"सरेधसः निव न कवाबाङ्घना

निक्द्रभायुद्धर्गांन्ध्र निच्चिपत् ! शिष्वित्राचि: पश्चितलीचन:

पपान लग्छं (वस्त्रजन् सिनी असु: ॥" इति श्रीभागवते १० स्वास्त्र ३० स्त्रश्राय प श्लोक:। लण्डं पृरीधसृतृष्ट्यन् । इसि युट्टी-कार्याभैधरस्वासी॥

लगड्मः, चि, (लग्डे तरास्त्रादेशे जायते इति। वन् 🕂 ड: ।) जब्हदेश्जानः । यथा, —

"पूर्वस्थाये नवज्ञनं भड़क्षीतः प्रकारिताः । मिरङ्गभाषया सन्तास्तेषां संसाधशात शृदि । खरिया मध्डलानाच संस्रामेखपराजियाः। इरिजा नव घट् पच लाख्याचाणि भावितः।"

इति मेक्तको २३ प्रकाष्टः ॥ 🗱 ॥ लखम् अध्वा लखन् इति छ।तः । इरेनाना राजधानी चा

वन, घातः। सौचधानुरयम्। इति कविकत्यद्वसः॥ (भाः - परः - सकः - सेट्।) लता। इति दुगा

बता. पती, (मतित वेष्ट्यते थान्यभिति। सन 🕂 पता वच्। टाप्।) गाखादिरचिता नुड्छाटि। ततृपर्धायः । वक्ती २ व्रतिः ह्। इत्यस्य ॥ विक्तिः १ एतितः है। सा भासाम चमायुक्ताचेत्रका विनी। द्रति भ्र≉श्लावकी ।

उत्पर्काच वीक्तृ २ सुक्किची ६ सद्या ≉ रवि दुवीदासः। रबसर । 🖝। चमाय वीषच हिरवातिमरी दीपनवम् , प्रव्यक्षम् , पूज्ञज्ञुल्जाः

स्ताव 'क्रप्रसुतक्सिञ्ज हो राजे पूर्वि विश्वति चल्द्रमाः

तती वीरत्स वनति एया वर्षे ततः असान् ॥

क्टिपान वीरधी यस्त वीरत्यंस्य निशाकरे।

पच बा पातथले कं ऋञ्च खाँस विश्वति ॥"

इान की विक्पुरायों २ व्यं ग्रे १२ व्यधाय: ॥ 🛊॥

"छनावृञ्जिषि क्षयाग्दं मायान्य सुकासकः।

च्यात्रके रोपणीया युभदा जनादिसंघा,--

खर्जरी कर्षटी चाघि शिविरे सङ्गप्रस्था।

वास्तकः कारवेखका वार्ताकुका युभप्रदा।

जनाफण इ गुभइं मर्बे मर्बेच निश्चितम् ॥"

इति प्रस्तिवर्त्त मोक्रधाजकाखण्ड २०२ व्यधाय:॥

"प्रियङ्ग: फ्लिगी काभ्तालनाच सहिलाङया।

क्ति आविषकाभास्य पूर्वस्यके प्रथमे भागे।)

"तस्त्ररोचार्ककाडो देवी प्रकासनालधुः॥"

च्छप्रामयणीं। इत्यामरः, ॥ च्यंतिश्राती । (चण्छाः

"च्योतिश्चर्ती खान् करभी च्योतिच्या कड़ीनी-

इति वैदाक्रमालायाम् ॥)

प्राप्ताः। प्रिवङ्गः । (चाल्याः, पर्याची यथाः, —

गुन्द्र(गुन्द्रफला द्यामा विक्वत् सेनाइना-

एकाः । (यथास्थाः पर्कायः ।

प्रयायो यथा,—

नारीं। यथा,--

सभी 🔸

स्थानम् व

ल प्राकल्ला रक्ता स्त्री, (ल नारू पाकल्टा नहरू-सन्धनान । ततः खार्थं कन्।) अताकस्तरी। तिलायां खाः । कट्: २ स्चामिनेपाचाः ३ । खाखाः

इसि इपनिर्मिश्टः ।

गुणा:। तिलालम्। साद्तस्। एकतम्। हिमलम् । लञ्चन् । चतुष्यलम् । हेरनीलम् ।

स्रीक्षास्त्रणायस्थान्यरोगनाप्रित्वक्ष । इति पथार षथ्यविवेकः:॥ द्यपि च ।

"लनाक चत्रिकातिका इट्टाफ्रीनास्य~

दिन भ्रष्ट्याला॥ इति चिकाखग्रेष: । लताङ्गः, (लतेष हुमः दीर्घत्वातः) सर्वाधालः।

चिकागडप्रैंष:।

प्राप्तावनप्रदीपग्यालनायौक्ताककृत्द्नी॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्वतस्य प्रथमे भागे।) लताकस्तृहिका। साधवी। दूबी। इति भेदिनी। तै ५२-५०॥ केंबर्त्तका। सार्या। इति राज-इति भाषा॥ निषत्द: n (हण्डती । तत्पर्यायो यथा, — "भक्डाकी इन्हर्ना चिन्ही वालीकी राष्ट्रिका-

प्रिया ।"

प्रसन्धारतायां च लता इन्हिंतका प्रा॥") "बसा पर्वता प्रश्चन् अयुतं सस्तु साधकः।

प्रजासन् संभवन् फीद्रं विद्यायायक्षमः स्वयम्॥" द्वितनकार्यसामाधासम्॥ (त्रयाचनैषधे। १। ५५ ।

"नवा सना मन्द्रवर्षन चुस्विता कर्मिताजी सकरस्यशीकरें। ह्या वृषेख (खित्रश्रीभकुड्मला

दराइराभ्यां दरकम्पिगी पर्षे॥" "नदा नदीना तला माध्योजना पन्ते नवा

रम्या लता को ।" इति लड़ीका । ≱ा असरो-

विश्वः । यथा, सन्दर्भारते । १ । २१२ । २० । अताप्तक्ष, स्ती, (सतायां सङ्द्यस्याः ।) एका । "अन्न संस्मेदी च ससीची बुद्दा सता। योगपदीन तं विश्वसभ्यमच्यास भारत ! ।")

ताकर्ञाः, ए, (जतारूपः नरञ्जः।) कर्ञ-विभूष:। काइकरेज इति सिन्ही भाषा। तत्त्रबायः । - ह्यार्थः २ वीराखः ३ वज-ीप्र अवद्यक्तका हु भूवे नीमक् ह

चाला भगसूना

सम् तहीयप्रकाः

शोशनुत ॥" इति राजावसभः:। लनाजिह:, पुं, (कतेव जिल्लाघरः) सर्थः।

लनामक:, थुं, (स्तिब क्षीर्यक्तक: ।) मार्ड्रक्ट : । नालकृत्तः। इति श्ब्दमाला। श्रामकृतः।

तित्ययायाः। नार्सीः २ च्यम्बक्रमीः ३ कुप्राकः ४ वश्वः प्रदीघेः हु। इति रक्षमालः ॥ खता(घन्म:, पुं, (सत्वाधा पनस्मित कल्पमस्य।) भुजवाताविषेषः । तस्मुच इति खातः । त्रवर्षाय:। चैसान: २ चिचक्रम:३ मुखाप्र: 8 राजदेशियः ५ बाटाच्यः ६ सेंदु. ६। इति

कताएका, स्की, (सनाप्रधाना एका।) संस-द्रान्ता। इति भ्रव्यस्त्रावसी। विङ्ग्रािक लताष्रतानिनी, स्त्री, (जनापनानीयस्थस्येनि। इनि: :) भागवापचयवती लना । सन्पर्याय: । वीकत् २ शुक्तिकी ३ उलप: १। इत्यमर-भरती । वीरुधा ५ वरन् ६। इति ग्रब्ट्रला-वली । प्रताका ७ क्या : मा। इति चाटाधर, ।

लातामानं, की, (लातामां मानमन्य।) पटोल:।

वृद्ध:। ४१ति मृद्यांचा ॥

प्राच्छित्रका विवर्गं ज्ञातश्रम् ।)

इति ऋव्दरक्षाण्यी।

इति प्रव्यमाचा ॥

प्रवासम् इति

अक्षा प्रवासी स्थापना ।

"वास्तकः, कार्धेक्षच वाने क्रिच गुभपदाः। लतामलस गुभरं सर्वे सर्वच निश्चितम्॥" इति ब्रह्मवैदनै श्रीक्षणात्रक्षात्रहरू १०२ अध्यायः।। लप्ताभवा, स्त्री, (लतया भवा यस्याः ।) सवासी-लवासकाः, पुं, (लगाचडको सकाः।) प्रवालः। द्ति विकायत्रेषः राजनिषेग्रस्य । (प्रवाता-

जतामाध्यती, स्त्री, (अन्याप्रधाना माध्यी ।)

माधवीलना। इति भ्रब्दरवावली ॥ जसाय हि:, ऋती, (जसा यहि दिन।) मझिष्ठा। कं अही किताबाँ बाव इस धरा समृ

(यथा,—

लघुक्तिहुना इर्द थीनी ललावेखी यमुख्यते ॥ " इति इतिसङ्घरी ॥ 🗱 ॥ पर्श्वनविशेष:। यथा,--"बर्म्ब घर्ग निरुद्ध चरान् द्या दिश्वान् तदा वास्यक्तर्य मार्गेष्ठं वाह्यत्य समलात ॥ देशासन्तं लाया देशे सथा देवतकं शिहिस्।

दुर्म २

स्रतिका

चार्याच्या पुरु क्रीवर्धना वस्ता, सम

नतार्कः, पुं, (जना चर्के इव तीवा यस्त

लसालकाः, पु, इस्ती। इति चिकास्टप्रेषः ।

लनावैष्ट:, पुं, । सन्तरीय चाविष्टो वेष्टन यचा।

घोडल्लान्यानार्गतस्तीयवन्य: । यथा ---

"बाह्रभ्यो पादयुग्नाभ्यां वेष्टयित्या स्त्रिय रमे

चरित्यलाख्यः। तत्पर्यायः।

इति इत्रार्थिकी । १५ ॥

द्खसर्! ॥

इडच वर्गि शिहिचेव मार्गध्वं चरिना इस्यै। इति इहिवंदे वास्य युह्म । (पर्वनी। ये दारकाया द्विषधा दि। स्थित:। यथा, तचेव । १५५ । २६ । "इक्षिम्स्यां लतावेष्टः पश्चयमां विराजिते । इन्द्रकेतुप्रतीकाशः; पश्चिमस्यां तथा च्युषः ॥ श्वतादेश्वितकं, स्ती, (लतमेव देश्वतं देशन यन कन्।) व्यालिङ्गनभेदः । यथा, भ्रव्दमालायाम्

"बहुदुकं पी ड्निकं जनावेश्विकं भणा। ' सनाप्रहः, पु, प्रालट्टाः। इनि प्रब्ट्रवन्ति लुतासाधनं, ज्ञी, (सत्या क्लिया साधनमः योधिद्धिकरणकेश्हेबनाराधनम् । सद्यथा,-"जताथा: साधनं वस्त्रे प्रशास्त्र हर्वक्षमें। मूतं केमे भूतं भाषे भूतं सिन्द्रभाष्ट्रवी । स्तवन्द्वन्द्वी भालहुन्ह्यो भागी मधिकार। प्रतं घोनी महिप्रानि अत्थाय च प्रतंत्रयम् ।

एवं रम्भारां जम् सर्वसिद्धीश्वरी भवति। काय(गरन् संप्रवच्छाभि साधगं सुवि दुर्लेशन्॥ रकोश्वम्बां समानीय नद्योनी खेददेवनाम । पूर्णिवला सञ्चाराची चिटिन पूर्णियेक्सलुम् ॥ भानस्य स घटसिंग्रहधिकं प्रत्य हं अपन्। खाडीत्तरप्रतं पूर्वे चकवकी अपेट्नुधः॥

ततन्ताः नवभिः पुर्धेयविद्शीत्तरं अतम्। ततः पूर्याहितं दला चपेदछोत्तरं प्रतम्। धनवान् दलवान् वास्त्री चर्वसीवित्रियकुर धो कृश्चित च भदेतृ सर्व्य नर्व्य वंद्राय ॥" इति माथानका १२ पटक । व्यक्षत् व्यक्तद्रकार्थे १६ पटले ग्रुप्तसम्बद्धन्तर ८ एटकी च त्रस्थम् ॥

विश्वा, स्त्री, कता। इति जताम्बन्दात स्वाप कन्प्रत्येत शिक्षप्रत्येत दः निव्यद्रम्

"द्धं मन्या हरादङ भुषमती इन्त सलयात मदेकां तर्गेषे विनयवति । नैकार्स रणनीम् धर्मारेकोन्त्रीय चुनवस्तिका धुवाना मञ्जीन वृद्धि वृद्धि नशी≐व श्रुवदे ≉ी

८१ ॥ सुशाइयो

ं (लप + स्त: भावे ।) बच्चनम् । कथिते, त्रमर्, ॥ (विपित्रमध्याध्वीति । अस् । बसेवैष दक्षते तंग लम्य-क्टचेव चासा विष्युति समृंखाम्॥") के चिवायमा, स्वयंददे । शक्काः। लमकः, पू. (रसते धनि। रम्+ेंरमेरच लो क्रोधयस्ति लिपता इस्तिनं मश्का इय। सन्धे दुर्हिंशी जनै चल्लाप्रयनिव 📳 🕽 दा।" उत्था∘ २ । ३३ । इति जुनु रस्थ की, खादविशेषः। जशी। इति सत्यमः।) विज्यः। इति सिदान्तकौसुदा-

यशा,----सुकादिस्सा । (वीयंशोधक: । प्रत्युज्यकः ॥ सिर्फिश भ्रष्टी भ्रकेरी पथिस चित्रित्। विलासिनि, चि । इति नेचित् ।) वनीक्षते व्यख्येत जबङ्गमारिचादिकम् । लग्गटः, पुं, विड्राः। इति सम्याक्रभाव्दार्थे वासमा खाता सुगानसा दरा-मेरिकी। के, १४६॥ (यथा, क्यासरिक्षागरे। खहम । 8-9 । १०१ ।

हुँ सभी ह्या बद्धा प्रितासिसामहा ! क्षेत्रकरी सुन्तीं रोचगी सपेकी परम् ॥" इति भावप्रकाष्ट्रः ।

र्तसने।भ्र≅े। इति क्षिक्कपहम:⊪ वाक्षाः चावसस्यने स्वाः - ग्राब्दे सन्धः -इ सम्बन्धिः, सम्बन्धिः स्वनिभिद्धाः-

स्ति सोविन्द्भहु:। भनाद भर्गायुध-

नीनशालक्षरी । इति दुर्भाष्ट्रावः 🛚 (जन+सः:।) प्राप्तः। दलपरः। ष्टलीप€र्थ।

धै। लिप्तेन लब्बं रची दपच थातु। हुँचेन मध्यक् इ**हं ठी**घेंद्र (म(चपेन्॥²) ६ (बया, रघू:। १६। २। त्रचङ्खभासपि लब्धवर्यभाक्

(लब्बान्थाई बर्गाख बेन ।) प्रकट्टिंश; । द्देश सुर्धे सलचाम्॥")

।था,---

, (लभ्+क्त:। टाप।) वाविका-ोल्कष्टिताच्यासमाप्रोधितभक्ति। 1 इता वासस्त्रा शाधीगभर्तुका॥" इति जटाधर: 8

क, १८६ । (धणा, मार्जकीये। ५०। ८०। "सम्पायाः मूनकाराश्व पुलिका नागुर्हेः सह। च्यीपधाच्यानिभदाच विश्वातानाच जातव: ॥")

लग्गाटचः, एं, पटश्चाराम् । इति चारावर्ती ।

लम्पाः, पुं, भूतगतिः । खाफ इति भाषा । इति प्रसिद्धः ॥ ज्ञास्त्रमं प्रतम्प्रदश्चाच ॥

लखः, पुं, (कम्बने इति। सनि अवसंधने⊹

म्बन्।) मर्सक्षः। अञ्जन्। कान्तः। इति संचिमसारोखादिष्टतिः। उनुकोचः। यया, "प्राप्टलं होकनं अम्बोत्कोचः को प्रालवासियः। उपाचार: प्रदानन्दा हारो प्रान्धावने घपि॥"

বিখ: 🕍)

इति हैमद्द्रा

दर्भाः । यथा,—

"लम्बंदियों लक्ष्यकर्णास्त्रयालक्ष्यप्रयोधसा ॥') लम्बर्निमः, पुं, (लम्बः किमः द्वाराभाजी बस्य ।)

बिष्टरः। म तु विवाहकाले वरीपविश्वनार्थ सार्ह्वाद्वितयवामावर्त्तविताधीमुखा चर्मस्थान-

दिख्याच्यातो भाति सनी द्वार द्वांश्रमान् 🖒

ताबच ग्रोभते करवी यादन कि चित्र भाषता "

इति च।खकाश्तकमः 🛊

ग्राच' (°

इति वैदाकम् ।

चिं, दीर्द:। अध्याद्दात भाषा। यया, ---

"दूरतः भोभते स्टाई लिमभाडपटाइनः।

(अस्त्रमानः । यथा, रघुः । ६ । ६० ।

[#]पाण्डग्रेथ्यमं साप्रितलखद्यारः

कलप्राष्ट्रगागे स्विचन्द्रंगः।

लब्बकर्फ:, पुं. (चस्वी कर्णायस्य ।) इटाग 🖡

चाक्रीतहस्यः। इति मेरिनी। बी, १०० १

राच्च:। इस्ती। इति शब्दरक्षावली ॥ भयेन-

पची। इति राजनिर्धस्टः॥ (प्राप्तः। सर्यका

सन:कर्य: ५६० कक्षीधार्ये।) दीर्देशंत्रमः॥

तद्शुक्ती, चि। (यथा, मद्दाभारते। E। १६।

व्यथ विषेश्वेष्ठ तम श्रश्न: खात् :

"लब्दकर्फ; भ्राप्रः; श्रूली लोमकर्णायिन-

खाभाति वालालपरसभातुः सनिकारीहार स्वादिराजः ॥")

"जाईकें भो भवेत् ज्ञा लक्षकें प्रस्तु विदरः!। दिखिण (वर्तको बद्धा वर्मार्तस्त विषयः ॥"

इति संस्कारतस्यम् ॥ नेपीरचायम्। इति प्रायक्षित्रतस्य गङ्गाः

साहासी। प्रतिनिष्टतदभैदद्यानप्रवार्थ किछि-

बसरका भी धना इनाइन प्रवान र्धेष्टली पियाची दक्षि राभ

थम छेट इ.कम्ब्राचे इ.वास्पे एट्स ।

सन्दे रति म निष्यासम्। (भा

"च्चचेतराब्रदी नीवं यद्यपि स्त्रीषु सम्पटः।

तथापि न स दु:खिश्रां सानी ह्या: सात्तथा-

"वर्षे दिकास्याक्षकामणस्यः

स्तिषु दारेषु धनेषु विकाधन्।

अक्रेल विदान कुक्केवराव्ययाहू-

यसास्य यक्ष: अम स्व केवलम् ह

जन्यातः, पुं, जन्यरः । देशमेदः । इति मेदिनी ।

इति श्रीभागवंत ५ स्कर्न्च १६ चाधाय: ४

व्यासत्ताः । यथा,----

मेदाः भाटकी । चारिकासने ॥ ^प इति भुन्दमः ।

वम्। 🛪 ॥ दीर्घनेश्रद्धकी, 🖘 । वस्त्रा THUE

मुक्तायाष्ट्रमञ्जितिविकेन्यक्तसम्बद्धारमाहवे-गासिसप्तलो इनल (चित्रजलाबिन्द्रवन् तीलश्क्रित-दीपक विकास का प्रकाशित प्रभागम्हे चित्त-इक्षेत्रं प्रथमः। द्वितीयस्तु ब्ह्व्यावस्थायम् व्यास-खेव चित्तवसेकानुश्च्यादिविषययद्वामादरे चितिप्रत्यमात्मधास्य पानवभासनात हर्षेत्राची भाव-**जचणनिहारू**पः। इति श्रैवृतिं ह्र**सर्ख**तीक्षत-सुकोधिन्यास्था तहीका । गोतवादापास्नाभावा क्रियाकालयी: पर्यारं सप्तवालय:। जीयनी श्चिष्य की विनेति अयन्ति प्रचल्ति सहस्य गीरा-ह्योऽचेति द(सय;। सीस्य च्यो श्विषि सय गळां वा चल्। इत्यमरक्षीकार्या भरतः। 🧚 ॥ जयस्यायविवर्काणं अध्यक्षस्य चतुर्देशसीयान्त-गैतदीयनिश्चेषी यथा,---"खज्जिनं भीतसुर्क्षेषु खयलसङ्ग्रहनास्वितम्। काकखर: भ्रिर:कम्पे अयस्यानविविक्तिंतम्॥ विखरं विरमञ्चेष विश्विष्ठं विषमाञ्चलम् । वाकुर्ण तालक्षीनक मानुद्रीयास्तुर्दश्रा "का ष्यय जवा:। इदि स्थिति: कच्छस्थिति: क्यांज-स्थितिरिति लयचयम् । व्यपरे तुः "द्विपरी खादकविका सक्षिका क्रित्रखक्तिका।

वासन्यक्ततिभिक्ता खण्डवावा प्रस्क्रवाः ।

कथितऋतुरसोऽहे ऋतुरसोऽय नर्धकः ॥

भासः वहान्दालनावस्था गन्द्घटरेळिषि ।

नारमपानशी घड़ा मिश्रोश्हेदनिता ततः।

च्यान्ती विक्रतधावाच सञ्जूषी ३थ विकी सकः ।

चितिचित्रः समयस् वितित्रीः ईदलस्या ।

षाविह्यस्य टक्नम्बास्तमस्यम्बिम्बिन्नकौ ॥

चनारि इदिने मोक्का बना बनावहारहें।

क्षेत्र रक्को समयान क्षेत्र खेराने क्षार्श्वन ।"

र्मगाँ।यस्तस्येव करकात्करं ज्ञाकः ।

नम्बद्धिता यलतिकः खाद्यः खरिकस्तवाः।

चुरा०-पर०-सक्त० सेट्।) ईमा इति ६ धातोः मननाथा रूपम्। प्रांस्वाद रत्यक सरूपोऽपि अप्लुलधंन वाध्यक्षे इति क्षी दिक्षितप्रसम्बद्धः अचित् सरूपीऽपित्र व रवस्य परचलात् सम्बंधा कार्याका मिखादधीव्या स्थः। एवं वस्त्रमारीषु कर्ज इत्यादिवापि बीधाम्। सक्यात कोकः । ५(त दुर्मादासः ॥ कर्णव्यक्र:, पुं. (कवन्ती विकाधस्य :) ख ञ्चामार:। हिंस, चि। इति बेहिनौ । वे, ६ (चलक्रधवायुक्तेच क्रि। यथा, ऋषासा सामरे । १०६ । १२० । "तात्रच प्रकटीम्य मगवान् सेरवासति । खड्ना(धर्षक्षिक्कः: खळा खंकारमभ्यमात। लक्षम्, भि, विवासशुक्तः। उत्सन्धनविष्यः जिक्काक्षियाविधिष्ट:। चीपविधिष्ट: वी विश्वर: । उपस्वाविश्वर.। भावणविश्विष कात्कीपविश्विष्टः। इति लड्घानीः कर्षे ग्रह्मत्वचेन इन्स सकारादेशेन च नियन्नम् खलस्ब्बु:, हुं, (जलतृ चलद्ब्यु यजः ।) शिम्पाक इति नटाधर:। (विक्योग्स्य विस्थानध्र क्रोब:॥)

ललनं, झरी, (जल + ज्युट्।) केलिः। इति है चन्द्रः । प्रास्तवस् । दति वागोजीसट्टः । यथ

"काली करालवदना विनिद्धालगसियाग्रियी

विचित्रसङ्ख्या नरमालाविभूषसा ।

द्वीपिचभीपरीक्षाचा शुष्कामांस(तिभेरवा।

चाति विच्तारवद्गा जिङ्गाललनमी मगाः।"

सबन पुं(सम्बद्धी रूखावेदात वय + वर्गीः

नावा धाक धिवाला

ं इति देवीमा इत्साम्

ससन

इति वैद्याप

सञ्ज्ञाप्य मृहुर्भाष्य साध्यः विन्याप्य आरत्। अनवे दत्तपुत्राय दत्त एवा दरी प्रस: «" इति हर्विशे अधिपतिस्थापनम् । श्विभालयक्ष्याविशेष:। यथा,---"तत्तकाच्याच्याः श्रुला देवीलम्बामयात्रवीत्। भक्तस्य लक्ष्ये प्रीतं त्यं दागमंर्ध्यमं कुरा। तला थीगं समाधाय खडावा हिमनत्सुला। क्रकाखेनस्य तह्यं दश्येयन् पार्श्वमागता । माल्ल डो तस्यासम्य स्थला सा वाससी पुतः। परिचाराय वागस्य विचयाधिशिता तनः । प्रमुखे वासुदेवस्य दिमाचाः कोह्वी स्थिता।" इति महाभारते इरिवंशे वार्यद्वहम् । ल श्विजा, स्त्री, (ल स्वते या। लश्न + प्युक्ता टाप्रि चात इकम् ।) नालहं सम्मालका । तस्पर्धाय: । घरिटका २ । इति शावनिर्देखः । सुवासया ३

शस्त्रशिक्ता १। इति देशचन्त्र: । व्यक्ति-

जिक्का ५ चालिचिकिका ६। इति ग्रब्दरका-

नश्वितः, चिं् (लम्बनं∹क्षाः।) संश्वितः। (यघा,

प्रस्ति:। इति समधाती: ककीणि साप्रतिवेग

तिष्यक्षम्। लक्षमानमास्यादिश्वत (यथा,

"बिख्योश्यं व्यथा यक्तः कालक्रमेश सम्बिता।") बस्बोदरः, पुं, (खन्दसुदरं यस्त्रः ।) अग्रीग्रः ।

द्रश्रमरः ४ (यथा, अर्थानप्रमाम् । १६८ ।

"सावगञ्जितवर्षुवतिः करी क्रोली करोतु

मुखयन्यमाचियनुर् जस्बोदर् कि मदं बद्धां ॥"

तृप्विश्वेषः । इति भागवसम् । १५ । १ । २६ ॥)

कौद्दिक, चि। इति दैमचन्त्रः। (यया,

"सनी लमीदरेगेल इंसारीपितवाचुक:।

जोता है कम खोड़ी बस्त चोलोडबी

लोक्ने 🗗 🕽

महम खिनी।

37

"त्वद्धर वृद्धनम्यस्थितक व्यक्तमुच्चृत्वय प्रिय

गौसनोविन्हें। १२। १८।

महाभारते । ३ । १५० । ४० ।

क्यासरिम्सागरे। ७०।१०२।

सम्पादिक' व वातस्वदन

समारेवा दतिसाम

सम्बोध

भाव एष्ट्।) लब्ब प्रव्हायां श्वाम 🛭

चें इसोपियाकी। इति राजनिवंश्ट;॥

कर्मेरि भारतच्यत्येन निष्यक्षम् ।

निका २। इंश्वमर: ॥ जबते जबनं नन्याहि-

स्वादन:। इति तट्टीकायां भरत:। (लब्द 🕂

कब्दन, गुं. (जब्बते दति । जब्द + ल्यु: ।) कफे: ।

तमवीजा, क्वी, (समाति बीजावि यखा:ा)

लग्यमार्थ, चि, लग्यमान्यस्य छन्यश्रीः।

कवा, स्क्री, लक्षी:। गौरी। तिलातुकी। इति

मेदिनी। ने, ६ ३ इक्षकस्याविधोधः । यथा,---

"व्यक्तव्यनीं यसंयामी व्यक्तीमातं मरुवतीम्।

बस+क्को)

हिं तमकीयः वर्ष

दलप की (दलते इति

इति भ्रव्हणिकिका १

की (क्षत्रक प्रेयति कामानिति

स्युः। द्रोप्।) कराभनी । (धर्या कला-

বুলিৰ ললিৰ ললৰাক্ৰমজন লবমাছিৰ

श्कुसुम पर्मिल वालितिहैचा वच्न्य-

ह। जिल्ला। इति सेहिनी। ने,१२१॥

ा, ऋी, (ननगणां प्रिम्।) इविरम्।

ा, पु. (ललगानां प्रिय:) कर्ण्यः ।

च्ह्रा, (ललन्छित्र। खार्चे कन्।)

। सक्तिक्तिक्ति (१) । तता यो । यः । ल सन सृ २ ।

किम्बेस्ट: ॥ कामिनीवसभय 🗈

। मो(ण्। इति भ्रव्हमाला।

मेचनस्। इति प्रव्दचन्द्रिता ।

वैषुत्तीः भ्राह्मितारीविष्ठमीकाथा ।

ष्टिवेबार्चाः अप्रक्रिक्तरमास्त्रयाः ।

लखाटिस क्षपमा खबलेन्पाः ।

धनवन्तय सहिन्द्रसहर्श्वरेशः ॥

ाजानचेश्रट: 1

। वधा,-

सुङ्ग्रेंच ।

ৰিকা: t °)

ਦਿਰਨ

चिस्ता

"सुञ्जमाराङ्गविन्यासं सद्ध्याः लिलिनं भवेन ॥"

रचरकाष्ट्र शत्यायी लक्षि पक्री नेमा

तस्त्रका चा

नाचा सुनौज्यक्षकरितेन म्हन्तः ॥ यथाच, नेषि । १ । १३⊂∤

> "क्यं विधानकीय पाणिपद्वजात् मद प्रिया ग्रीत्यक्ट्रलग्रिक्यमः।

वियोद्धिप्ते वस्त्रभयेति विर्शता

लिपिकैनाटनायनिष्ठाभारा॥")

लजाटिका, स्त्री, (ललाटे भवीश्लद्वार:। "कर्ण-ललाटात् कत्मलङ्कारे। 🖰 ८। ३। ६५। इति

कन्।) व्याधिरिक्तिणलाटाभरणम्। टिका इति स्थानाः निवर्णस्यः। स्थापस्या २।

इयमर्:। लालइस्यचन्द्नम्! तत्वर्थायः। प्राचर्ची २। इति भ्रव्यस्तावनी ॥ (तिलकः। द्ति सक्षिनाय: । यथा, कुसारे । ५ । ५५ ।

"तदा प्रस्टब्यन्तरना पितुर्ग्दे सलाटिका चन्द्रधसरालका । न चातु आला जमने सा निर्हितं

की (लनं ईप्रामटांत द्वापयनीति। द्यमः।) च्यवधदविश्वंषः। वाषाला इति तुषार्यञ्चनश्चित्ततेयापि॥") । तिल्पियः। यालिकस्र रगोधिः ३। लालास, [न्] की, जालासम्। ययाच् रादः। । सदाभड: १ भ्रहा ५ भान: ६ "प्रधानध्यजसङ्गेषु पुग्धगालधिलव्यसु । ा **३ चा**र्जी नम् घ। इति भ्रस्ट्रतावली ॥

स्यावाजिसमावेषु ललामं स्थान् सलाम सा।" (प्रधाने । यथा, रङ्गः । ५ । ६४ । हम् ६। इति धनञ्जयः ॥ तस्य श्रुमाश्रुम-"तच खयंवरसभाच्यस्यभाचनोर्ज

कचा (ललाभ कमनी धमत्रस्य निष्धी: ॥ " पुरुष: । इति रघुटीकाशी मिखिनायपृत-। श्रुक्तिविधाले: ब्रिट्सले: पापकारिण:। श्राद्य:।ध्राद्धः) न प्रिरामिस्तु स्वरितका(भर्धनेश्वरा: ांललार्स,क्ती, (जड़ दिनास + किय्। नंव्यमनि

षाप्रीसीति। स्थम गती + सम्। उस्य कलम्।)

चिद्रम्। व्यजः। सद्रम्। प्रधानम्। भूषा। (बषा, सामवते । ३ । १८ । ४≃ । "पौचास्तव श्रीनलनाललागः"

इष्टास्पृरत् कुन्तलसस्कितावसम् ॥") दालिधः। पुरुष्। तुरङ्गः। प्रभावः। इति मेदिनी। मे. ५१ ॥ काञ्चलताटे व्यन्धवर्थाचित्रुम्। भवादीनां जलाटचित्रम्। अभस्य भूषाः।

"ननामीरं की बनामापि प्रभावे गुरुषे धार्जे। श्रीसभूषापुण्ड्राहर्ष्ट्रपुन्द्र(सञ्चाण्डलिङ्ग्रिष्ट्र ॥" इति र्षुटीकायौ मक्षित्रायकृतयास्तः ।

दबमस्टीकायां भरतः ॥ (पुंपपृंचकालिङ्गमाम ।

"बनामेर्डेरिभिषुत्तः सर्वप्रव्यम्हेर्येथि । राचां भर्धे महेनाच; ग्रान्तभीर्थ्यक्तत ।")

मागतं नजासकं जनामं तिनक्षिय इति प्रवाधिकः। एति भरतः। लवामी, की क्योंभूषविष्याः। सत्यर्थायः।

खलाममं, ऋी, पुरीन्यसमात्सम्। इत्यमर: । तदेव मालां पुर: संसुखमाने मासं जलाइपर्धमा-

यः स्टबैः।" इति सिङ्घाननकी सुदी ।। चत्चिप्तिका २। इति शब्दमाला ॥ चतुर्वत जलितं क्यें (बच+क्तः विश्वेत इबसर । सुक्रमारविधानेन सू प्रमुख्यक्ति

म सुश्रुते भारीरस्थाने पचमेऽध्याचे।)

इति श्रुक्तायकी॥ वकाट-द्ति भ्रमञ्जय: 🛭 वि, (खनाडं वपतीति । सनाड+

।ख्यःथे कलाटबोर्द्धातपो:।" इ। २।

क्षेत्र १६५१

खग्रं सम्।) समाहमापकः।

खवास्तिको रेखाः, स्युः प्रतब्धिकाञ् ।

ाचीतॡभिराष्ट्र: प**च्या**ववाष । युर्भवतिविक्ति।भिष्य पृष्टलाः । प्रामाभिच च्यशीलायुर्वरी भवेत् ॥

सप्तभिः वर्ष्याः पदाश्रहसूभिक्तया। ।च वकाभिक्तिंग्रद्भूलकशाक्तिसः॥

मिवकासिराष्ट्रः चुद्राधिरस्यकम्। (केन्द्रभिमें भूवी चाघ सनाटकस् a (मस्यानगतुर्कं स्वादलीसप्रम्॥"

इति सारु वे ६५ व्यथ्यायः । ं प्रत्नकृति बच्चन्ते । सस्तकोदरएए-उनासाचिषुक्रवस्तिमौदा दखेता सके-

ही, (बंबाटमेवः। कान्ः) प्रशस्तः

राये येष्ठे च त्रिः। वषा, सञ्चाभारते। ० १

"मध्यभद्भं करिकण्डियावर्भनेरापननी सालिस्यक्तीलिलिलिलिला लोचनस्याञ्जनेन । विन्यस्थनती चरणकमछे नी लया स्वेर्याते

লি:স্হুট ত এঘনেব্যার পদিনা মহুসাহী 🏾

इत्यन्य शिष

रवर्षे।

भवेचाविकियास्य जिल्लामार्विधानतः । ऋस्तपदाङ्गविश्वामस्तकस्यालकानं विष्टु **॥**" "धानाचार्योपहिष्टं स्टाह्नालिनं इतिकैष्टिनम।

ललाकं भी भादे ऋता। लड जिलासे इद्यस्य सनीबादिलात् इस्य ललांचा। इति भरतः चा(पिचः!

"विन्यस्थित्रिङ्गानां स्विलानभनोद्दरः। सुकुमारा भवेद्यच नालितं तहुकीरितम्।'

द्रव्याच्यालनी लगस्य ॥ लिलनः, पुं, (लक्ष्यनं इंग्राति इति। लल 🕂 कर्मा। क्त:।) शासविद्योष:। तस्य सन्हर्णं यथा,---

"प्रपुक्तसप्तच्हरमान्त्रधारी युवातिमीरीः∤लक्लोचनश्रीः । विनि:मर्न् वास्यहान् प्रशाते विलासिवेशी लिलितः प्रहिदः ॥" तस्य गावसमयो यथा,---

"प्रात्मायास्त देशामो लाजनः परमञ्जरी । विसाधा भेरती येव कामीदी गोखकीर्काण ॥ इति सङ्गीतहामोहर । चित्तरः, त्रि, (जल + क्तः।) सन्दरःः। (यथा,

₹3:15111 "अधानस्य विवाहकौतुर्वं लखिलं (वस्त्र एव पाधिव: ") ई भिन्दः । इ.ति मेटिनी । ते, ९४० । ऋतितः ।

प्रति विश्वप्रस्टर्कावस्यी ८ संस्थित कान्ता, प्यो, (संस्थित कान्ता च ।) सङ्गक चिष्डिका। तस्याध्यानं अधा,---

"येषा ललितकान्तात्या ईवी मङ्गलक्षकाः वरपाभयक्सा च हिसुला गौरट्किसा ॥ र्वकोधियभ्याच स्तित्वका श्रमाननाः

नवसीवनसन्पन्नाचा व्यक्ष्यां ल जिन्नप्रसा ॥"

इति तिथी।दितश्वम् । निता, स्त्री, (चिनिय + दाप्।) कस्तूरी। दारी।

प्रति राजमिर्छग्टः । नर्दीविशेषः । यथाः ---"विभिनान्त्रसु राजवैः भाषासृत्रक्तसुतः पुरा। प्रमिष्ठी साम्परीरीक्स्न प्रामास निमिनस्त्या

तती असीपदेशेन निजैन कामऋपकै। सन्ध्याचने तपक्तेपे तस्य विकारभूतना ॥ प्रवासन्य देवस्य वर्तावान्महास्तिः।

चान्द्रतान्द्रवराधारम् क्षाकं क्षत्रा गिरेकाटे। तत्र कामा च ग्रीका च ब्रहीर्र प्राय पूरितम् चनक क्यास करी वरा

संस्तिता

संस्थिता

वि इता तम चाइक चिरावरवरी मनेता

तस्रात् पूर्वेत्तु क्रकाम् सरिहर्रः चामराद्वियातृ पृब्यं स्टादेवावनारिता ॥

वैग्रासम्बद्धासपन्तस्य छनीयायः नरस्तुयः। कुर्यादे लिलिवास्तानं र शब्स्पदनं बर्जन् ॥

अक्तिनायाः पूर्व्वतीरे भगवाद्याम पर्वतः। खय विकालि हरू थी तवास्ती सगवान् इदि:॥

लिलितायां गरः; स्थालः हाद्यक्षां शुक्तपच्यते। भगवन्तं समारुद्ध यो यजेत् परमेश्वरम् ।

स बाति विकामवनं भारीरंख विराजना ॥"

इति कालिकापुराखे 🔫 चाध्याय:॥ 🕸 ॥ गोपी विशेष:। यथा,---"अविवर्गास्त्रसम्हतम् (निः

अव्मर्द्विस्वतारका पालि:। करितस्थामा ललियो

राधाप्रैयात् विधुनैयति । इति भक्तिर्याच्यक्तिस्युः॥

किलना खासना धैवा पद्मा सदाच अवन्ते ॥ इति तर्हेश्वियां जीवगोखामी ॥ तस्याः खरूपं

"या दुर्गा सेव लालिता लिलना सेव राधिका। एतासामनारं नास्ति एवं सर्वं हि नार्ह। ।"

इक्षिपाची पाशकाखाँ रासकी जायां भारतं प्रति मीत्रणायास्त्रम् । रागिणीविश्रेषः । सा च मेचरामस्य पन्नी। यथा, सङ्गीतरामी दरे।

"खलिता मालको गोड़ी नाटी देवकिशी तथा। मेचरामस्य राजिस्योः भवन्तीयाः, सुमध्ययाः ॥" (सातु चन्मकाते चिन्होनशास्य पत्नी । सीमे-

म्बरमने वसन्तस्य प्रज्ञी । यथा, संगीतस्पैरी । "वेल (वलौरामिकिरी देशाखा पटमञ्जरी। का निता यदिना एना हिन्दोल स्व वराङ्गना:॥" "देशी देन किरी चेव बराटी नीडिका नथा।

नालता चाथ हिन्दीनी वसन्तस्थ वराङ्गगाः॥" ब्यस्या ध्यानादिकसाच समेद । स्वयं सलिता ।

ौर प-दर्जाचल किसामी ड्रास्त्रयासया। सुन्द्वीना गुह्नसभा स्थान् सम्पर्धाः नेचिद्धारी।

धेदमञ्चयनं युक्ता दितीया निजिता सता।" ध्वानम् । स्था,---

"प्रमुखसप्त च्ह्रसारलान च्हा

सुगौरका (नार्यंवती सुदृष्टि; । विशिष्यक्ती सङ्घा प्रभाते

विजासवेग्रा जिल्ला प्रदिशा " "सहाहरसम्। स इत मं भ्र ति सः।

मध्या,--

स र्गिस प घ निया। इतिश्रयसाध ध कि स स म धा इति द्वितीया।

द्ति चिल्ति(॥) जितासप्रभी, स्त्री, (लॉलतास्त्राः सप्तमी।)

भादशुक्तसप्तभी। तच बुक्टीवर्त कार्यम्। यथा मनिष्ये।

मान मासि सितै पर्वे बप्रका निक्में वा मक्के च सचानिकम् भागा दिव

पूजरेश तता तस्त्री पुजार्प मैन विद्यते ।"

इति अञ्जुडीतनसम् कासम् । इ<mark>सि ति</mark>श्चार-

लिचम् ॥ 🛠 ४ महिधियेथा। सबादी खक्तिबाचनपृथ्वेकं

सङ्ख्यं कृष्यात् । अर्थे सहीत्यादि सान्ने भानि भुक्के पची सप्तस्यास्तियौ बावर्ज्ञावनपर्धन्तं

च्यसुक्तर्गोचा श्रीमदसुकी श्रियद्वर्गाधीतिकासा प्रतिवर्षीयभाद्रशुक्षसम्यां शर्याशास्ट्रिवता-पूजापूर्वकाशावमाञ्चलीपूजायायच्यायनडोर्क-धार्यभविष्यपुराणी सञ्जनक्षयाम् वसस्यानिन-

तासप्तर्मोवनमञ्चं करियो। तसः सङ्गला-सक्तंपदिला मामान्यार्थं विदाय मसेप्राहीन्

संपुच्य भृतशृङ्घादिकं विद्याय सम्हलादिक् पूजाम (र्मेन । तर्नी ध्याला स्वधि इति पुर्य द्वा मानसोपचारै: संपूच्य व्यर्थं संस्थाप्य

पुनर्धात्या च्याबाइच्येत्: श्रिषपूचाविधिना शिवं दुर्गापूजाविधिना दुर्गाच यथाश्रक्षप-

चारी: संपूज्य आवरणदेवान पूज्यत्। सती **१७चन्छियुक्तहोरकं दुखेग सिक्तं भिवहुर्मान्थां** चार्पियासह सह डोरकं वामकरे वहा भी ज्य-

सुनुम्हन्य कथा व्ह्यायान्। व्यष्टपानानि द्वात्। तते दिवा दिवात् ॥ 🛪 ॥ स्रथ कया ।

ग्रीराण उपाच । "लोमग्री नाम दैविभिमेथरामासतः पुरा। घोरिचिती वसुद्वेब देवन्या च युधिस्मि। ॥

ततः कथयितुं भूषः कथामेतां प्रचलमे ॥ कंसेन निह्ना: पुता जाता जाता: पुन: पुन:। म्हतवत्वा देवित । त्वं पुत्रहु:खिन दु:खिता । यथा चन्द्रभुखी दीना वसूव न हुपप्रिया।

उपविद्य: क्षणा: पुष्या: कथयामास वै तदा !

तथा लंदिक्की सद्रे पुच्चदु:खेग दु:खिना । मक्षाकीर्णवनासातुबभूबाच्च यपुत्रिका। त्यमेव देवकी देवि । भविष्यसि न सैंश्रय:॥ देवस्यवाचाः

का या चलासखी दीना वसूव बहुषप्रिया। वर्षं चीर्णवर्तं सञ्चव् लस्याः सम्मतिकारग्राम् ॥ खोगश खबाच ।

ख्योध्यायां पुरा राजा गङ्घो नाम विश्वनः। तस्य राष्ट्री मधादेवी नामा चन्त्रमुखी प्रिया। प्ररोहितस्य तस्येत यत्री माला च नामिसा। तबोराषीह्डएग्रीतिः सृष्ट्यीया परसारम् ॥ द्याध नेश्विष च सिजिस्थ्री सानार्थं सर्यज्ञेष ।

प्राप्ते प्राप्तास्तु तज्जैव वृह्यभी रमरङ्गनाः ॥ स्रातास्ता संख्यां चङ्गलक्षये यक्षक्षियम्। वैस्वियस्य प्रियं शास्त्रसम्या यत्त अस्त्रम् ॥ गत्नपुष्पाच्यतेर्भक्षापृच्यव्यव्यादयादिष्टि ।

प्रशास्य प्रिर्साभक्षा इष्टास्त्राभ्यां वर्क्तियः, ॥ किसिदं कियते साध्याः कथानां यदि रोपते। कदा प्रक्रियते किंवा फर्लं सम्यक्त दुख्यताम् ॥ ब्बिय अनु:।

पूजितो। सामिरेतसिन् पानीसा वच प्रहर वद्वा सः मार्थ सुध्य प्रियक्ताकार विवेदिसः। चसिता

धारकीयमिए ताबद्वावत प्रावश्च ध नस्यत्व यहच्यः शुला ते हला मानस

शबाच सम्भति तच बद्वा दोभ्यों हुउँ नतस्ताः खग्रहं जम्मुः सहाभिः प्रशिवा कालेन अस्तालच विस्तृतं तद्वसं तृ

म्दना के खिद्हीराचे: सा अभूव खदरूर्भ मालाच कुक्टी जाताल्यसम्बर्दतपा त्रिव ने चंसिचिख्यौ कान जातिसारी सम्भव भूवंकाचीय पात्रच समय: पुन । नहिने तहिने प्राप्ते पुन: काखि चाते स्ट**्र** खंदीनसालकी दंशी चारी मोक्तिसङ्क्षी 🛚 राज्ञी जाया वस्ताय एक्वीमाथस्य सा

प्रमत्तवा चन्त्रमुखा विस्तृतच सुडोर्व

इंन्बरी राम विस्डातासातुराचीः विषः अधिमीलदिजस्यासीहभाषी। सूधसनाहि पुरोक्षितस्य कालीम जुक्क्द्री बहुपुर्विकी चातिसारा चारुपुत्ता तथैर चारुतप्रज

पुनर्तिगनारा प्रीतिवभूवाच तयोक्षेज ॥। तचेषरी पुचनेकं प्रस्तानच् रोशियम्। मबर्बर्षे सु पञ्चलमगात्तज युधि छिर। ॥

तच तां भृषणा दृष्टमा ज्यामा मिट्ट: खिता संबीमावादनिस्त्रेहाटरपुत्रसमन्विता ॥ च्ययुक्त (सरका निर्द्धा समित सूबिता। तां डङ्गा पुलिसीं भर्मा प्रभक्त लेखरी क ततो रहं प्रेयविदा तां मखीं तीवमतार

चिल्लयासास साराज्ञी तस्या: पुच्चदक्ष प्र

इता इताच ये पुत्रा: पुरब्ली्वनधनास्य क्हुपुक्ष जीववस्था प्रकुकासर्या कथसः। भौभने साधितं भद्रे तक्ति घौदासिर्दायः भूषणीवाच । भाड़े मासि मिते यची सप्तम्यां लिलितालये

स्नात्मा भितं चेखियता सङ्खे च मञ्जास संपूज्य विधिवन् प्राप्तं चेलो क्ये यक्त विद्यप्त

तरेष हि बनं पूर्व लया यह भया कतम् तकायाचितं भन्ना तेनाइं सुस्यारा सिख लया नाचरितं सन्यक् द्येषातश्रदीस्या॥ तेष ते चन्तिः शिक्क्षा राज्ये ३ पि सति दुस्ति प्रभाव एवं कथितो व्रतस्थास्य सवा सीव चार्ड तुभ्यं प्रदास्त्रामि तस्त्र धन्मस्य सुद्रते । यखीभादान् प्रतीच्छ त्वं नात्र आराया (वस

संपूष्य प्रकृरं सक्या करें पद्धासुद्धीरक्षमः।

यावच्यीवं मधा नावत् प्रिवस्थाताः निवेद्धि रत्येव समयं कला दतः प्रश्ति ही रक्तमः। खर्थक्टप्यमयं वापि करशास्त्रासुधार्यम् ॥ पद्धि भ्योमया सार्ह्य भी वर्षे राजतन्तया। नास्त्रपाचे प्रतिष्ठाप्य ब्राक्षक्रायोगपादीन ॥ पायसं (पदक्षेत्र भन्दां भोज्य प्रयक्षतः। मगोजान् भो गयिला तुसर्व भुङ्गीत नतार् मक्क पीमचनके जिनकालानिविद्यास् रत्यं प्र वसद

रसूव सुरुष साम्बी देखरी सुवनेवारी त्त्रस्थास्त्र मस्य देव समूख्यामस्य देव का ।

क्षांस चिलोशेस पृत्रच चैरायस्थास । बैद श्रादयित्वा च दिश्शस सुनिस्तदा॥ भास खपुरे पार्थ स्थार्थव नवीदिनस्। िक्तियः स्थाचरिष्यक्ति व्रतमेततृत्रीधरि**र** ॥ शत्रार्व्य प्रवङ्गारकं देवन्याचितितं सुमस्। मा मन्तिविक्ट्रीन कदाविद्वविष्यति ॥ सायचीवाचि (धान्ति वन्सेनन स्ख्यात्म्। र्यास्त्रन् लोकं सुखं सुक्षा यास्त्रन्तं ग्रावमन्दिः

या कुच्चटीबनमिटं सबमीसमेनं इवं विभाध सुद्धे च गुढं निधाय । भन्ना करोति कलुपीवित्रिवानदर्ज म (ध्वीसरा अवति ग्रीभनकी दबसा। " ति अविष्यपुराणि क्षक्त्रीवनक्या समाप्ता। [स्ट्चन्डिका । जनकृम् । लागच्चकम् । ईमन् । | ति राज्ञ विचेत्रः।

पु, (लवशसिति। लुन-म्यम्।) योशः। बया, र्षुः। रह । हुई । "क्केतराग्रेरलकेस्तर्थः-

खुरुशिक्षान् वाश्विवान् वसन्ति ॥") बनाधाः । हिन्नस् । रामपुत्रः । इति नेहिनी । २०॥ स्याच दिनाश्रास्थानि निकास,। इति विभाः सचलका (रामपुचल जनम्बिनस्मादिकं, । भाषण उत्तरकायः तो दश्चम्॥) काल-र । यथा,--

च्य शहभू किमेशका काञाका आ उद्यंकव: ॥" इति हैम चन्द्र: ॥

वया, मागवते। १। १८ : १३। पुलकास प्राचेत्राचित संख्यो नापुनभवस् । तयस्याङ्गसङ्ख्य मन्त्रानां विस्तृताश्चियः ॥") (अभास्य प्रदी∣ इति राजांगघेउट: । किञ्चल्यः। पन्नः। गोष्चालोसः विति रघु-(कार्या मिस्तिगयहत्त्वेस्यन्ती ॥ यथा, रघः। 1 1 \$4 1

त तो क्वग्रजनोस्तरगर्भक्तीरौ सदाख्यर। स, आप्रतायाय चकार किला मामवः ॥") , की, (जुनानि क्वीसादिकमिनि। लु-ास्त्राधिभयचा" उँगा०१। ११८। इति हुच।) खनामस्यातवास्यातस्यमेदः। तन्-ष्ट्या । देवञ्चमुसम् २ श्रीसंद्वस् इ । इ.स.-र ६ श्रीक्षक्रमगृष्ठ। इति सब्बिक्षार्थः। वङ्गियम् ५ । इ.सि भ्रुव्ह्रकात्वली ॥ जनञ्ज-लिका € दिश्वम् भ श्रेखरम् ⊂ स्वस् पुष्पास् १० सन्तिरसृ ११ व (स्सिक्स) वस् द्वारम् १६ मीर्ज्याशक्षासम् १५ चन्द्रन-यम् १६ । यस्य गुगाः । घीषधत्यम् । तिक्क-म्। चचुन्यवम्। सुत्तरोचनसम्। वात-[चनमन]शिलम्। नीद्यलम्। स्डेर्ज-इस⊁द इ.सि.र. अभिषेद≓।

अपूत्रप्रतम् दीय लम् सः भेषः र्राप्त

लवर्ड कट्ना (सन्त) सर्वु नैसं(इत (सन्ति)) दीमनं माचनं कर्णं कर्षामतामताम्हान्॥ लकां कहि सबाधानं श्रमाण विनास्यत् । क्षासं श्वासच हिकाच लग लग्यनि पृत्म्॥" भूति भावपत्राः ।

(यथा,---

"विर्ह्यानलयन्त्रशासिनी कामिकामिनी। लबट्टानि सत्तन्त्रच्य ग्रदेश राष्ट्रवे दर्दी (" इल्इंट; 📳

लवर्ज, ऋी, (लवङ्ग + खार्षिकन्।) लवङ्ग । इति प्राव्द्रकावकी॥ (लवद्गप्रव्देशस्य विव र्षां विक्रीयम् ॥ 🕽

निर्धेग्टः ॥

क्कों, (জু+ অনু) जातीमलम्। ছবি লবজ্কবা, আরী, (লাজ্ঞ লবা।) মুমাননা विप्राप:। घषा, ऋबदव, ।

"लिला-कानदुन्तराप्रसिद्धौरानको मलकालध-

মधुक्रमिक्रकर्दितको किलक्षितकुञ्ज-*मुहोरी* १

विद्युति इ.रि.ए शर्जामन्ते । वृषाचि युवशिजनेन सूमः भखि विरोधियनस्य द्रनः ॥"

(ब्याचा

"च्याचि । प्रवङ्ग । लाजङ्गलानानी विष सध्वि विधय सध्वतान्। इक्ष प्रताहि प्रतिभारमपृति निष्ट् शरामिनताच (प्रदत्ता । ") राधायाः मधी दिर्ह्यस्य ॥

'लबर्ग, ऋते, (लुनानि चार्फामिति । लु+ गन्दादि-लात् खाँ। एवीस्सादिलान् सन्यम्।) जार-र्मगुत्तक्षयम्। तथ् पराधिधं यथा। सीप-चित्रम् १ सेन्द्रबस् च बिटस् ६ स्वीद्विष्म् ६ सासुद्रम् ५ । तथा हि ।

"सासूद्रं यत्त् कारकार्याच्या विकास्त्र सन्। चेन्द्रपोरक्री श्रीतिशित्रं सर्गनभ्रत्य विस्कृत्। रीमक वसुर्वापाक्ष्यं विडच्च क्रमके दयभ्॥" सी पर्के वेश्व र लागे। इस्थम र: ॥ (स्थस्य विद्यानां यया । "मेन्द्रमासद्वाद्य वै{वर्धत्र हो सको हिए। प्रस्तीनि अधानामा धर्यात्तरम्खानि वात चगांस कर्मामतकशास्त्र स्थाप्यं व्यापान खाडूनि खण्डचपुरीधामि नैनि !

"चनुष्यं केलानं स्तां रुचं गञ्जिपारीयगम्। चित्रधं मसभूरं द्रश्चं ग्रीतं ने(प्रयुक्तसम् । सासुद सपुरं पार्व माळ्जाशक्रिहा इ च । भैदनं विकासमीयक स्वाप्त महिगानिसम् ॥ सचारं शिपमं हतं श्रुणहातीप्रमागनम् ! रोचिर्गतीच्हासुकाच विङ्वातायुक्तीसनस् ॥ लवसीवर्षकं माने नीओंखं निसर् भए :

इटब सरीन राध्यम् ।

ोसक दक्कमञ्जूष पानम्बस्य स्य *स*्थ 5 सप् तीक्लीमामृत्सीर कथ्य । त्यार्चामयम्। मितिक्षी क्षाद्र सद्दार्ग जिल्लाका गणमाद्रिस् कामन। यां ऋशिहर जिल्ला विलक्षे प्रवस्। दीषने पाचने मेरि जन्मे गाउगास्त्रम्॥ स्थास्त्रनं दोल्किन पीनन्त्रा शरीद्येम्। लबमें जल्बे हैं है दिसिमार कहा बोर्थन ॥"

इ.न सुण्त स्वस्थान ३६ अध्याय: स्था ल 🕂 साथ काट्।) केंद्रमा। यथा। लहीः भि-लावा नवर्धाः इति चासर, बिङ्बबृह्व-प्रकारविश्वयः । यथा, इ.स्टिंशा अविद्य-ष्ञंबिका । ए३ । १६० ।

"च्या(इस विचर्कानियं कुदय लब्बां प्रसम्॥") लबङ्गक्तालिका, बढ़ो, लबङ्गम्। इति राज-लिबगः, मृ, (ल्वानीनित लाम्प्युः।) सिसु-मंद: | (यणः, सञ्सास€ते | ह| ५ +२५ | "द्यवर्णन ममुद्रिण समन्त्रान परिवाधितः॥") काचिस्तिकेष / कर्नाइशिष'। इति देविधी 🛊 की, ७३६ (घषा, भारत्यते । ३ । ५१ । ५ । "कट्नीच्या भाषपण तासारसाः संसक्षण्य**न्**। मास्त्रत्त्रक्षमप्रः सन्तर्देशिसदिद्यः ॥" / पृथियसाम्य 12हुना।तासाः। इतः ५क्षपाकि∼ क्लाज्यतायसणीयमा । धार्महासाध्य का 🛊 सन्-प्रभागः । प्रष्टुः २। तस्य म्ह्रासः ।

> "च भए का चलहर्का शबद्धी प्रचल, स्वाद्रीय थ नामका। प्रसिनीः जिल्हां चका प्रधिसे શાંભનામાં વસાત માટળારા છે दास स्थानवंशहः॥

नप्रधि, चा ३

"लपनः जीटगलाहरू: पापनी आपनः न**ः**। स्मिनदो कविकार न्यस्य एडिशुक्रानका लघः ॥"

"लावकः, भाषाना राषाः मानावः, कषाप्रतनः। पैक्लावाताचरः काथिशे धिलास्टर्गाकरः। सारशिनुकारिक्षमा । (व्याप्यायशिक्षक । व्यापक्षता (^प इ.स.च मध्यानक्रमः । ५६

।"स्वाग, स्यन्यप्रवास्यं कर्षानश्चास्यस्य हुन्।" * लदल, •त•अभ हातगळा, १२४:पर्शी **, (स**हस् ॥ च हुन, स्वटनका हो। दी दल है दनेदल्य । भौधित्युसीध्यापनं सलिते पालनं गुणस् । स्ट्कुप्रस्थितीसमीन् जनवन् भएवेद्वस् ॥"

इति नाम्भदे स्वय्याव टक्सीरधारी 🎚 "लब्धो इसः पाचनः क्रीस्त, देश्पनः व्यापनः हिर्मः प्रविधा । अस्त विकासाधः प्राप्त अध्यक्तरः वासप्यः ऋगम्बद्धसभावेषसमा सर्वर्कप्रवर्गक्ष्युः न्द्रः भं दिशायवनि कर्ष विखन्दराति भागाम् भी। प्रस्ति सम्पर्शेशः वयवात शहसरीति सी प्रवस्थाद्यासम्बद्धार-थोगी नाखर्यस्तः स्थितः इगानः।

च कर्पुक्ते≽ए_क इ.स.चनुप्रयुक्तसाव व रास्थिरी च सभ्यवसः≖र

বলি দামবলৈ হাত্ত্বল কুম্ম লি মনিংদি अ सम्बद्धाः विश्व सहस्रति प्रोक्षत्_{र।} क्कोटयति इक्तान् अक्षावयति पृथ्वसुण्हान्ति इन्द्रियास्यप्रसिद्ध वनीमसिख्यानिक्रमापा व्यात खं सीडितिषत्तास्त्रिषत्त्रीमप्रवातस्त्र-विचि चित्रे सुप्तप्रम्थली न् विकार । चुप्रचनव्यति । ^प एकीयम् क्रियाचिकान्द्रकाच्य कुन्ते सुद्धे। ध प्राप्त जनमी क्रोध: मधिदा इच्चम् छ स्व च॥ " इति चर्ते सम्बस्थानं ५६ आधायः ॥

"नव्यः संधीधनः पाचनौ विश्वेषमः कोटनः ग्री शिल्यक्षद्याः चर्वश्वप्यनीकौ सार्गविग्री-धन सर्वेश्वरीरादवक्षाह्यकर्श्वित स स्वं-गुणोऽप्रेक्त वात्यर्थमामेश्यमानी माचकख्कीट-भौकित्रेयार्थपुरूबीपदानिन्द्रियोगनापान् तथा-मुखास्त्रिपार्क रसाधिकवानधोरिकतान्त्रीका-ध्रभ्रतीयापाद्यात ॥" "यो सक्तरचिमुन्य। इयान कप्रश्रवेकं जनश्रत म इंबचापास्थिति स लंबग:।" इति सुर्श्वन स्त्रस्याने ४२ स्प्रधाय: ॥ ☀ । } लवगासुरस्य विवर्षं यथाः,— "पूष्ट खत्युगै श्वन्। देनेय: सुमञ्जासिः। लोजापुचीरभवर्चाको सवृत्तीस सन्दासुर:॥ स मधुर्वीयसमाती धर्मा च सुममाहित:। बहुसानाच नद्रेश दत्तस्त्रस्याङ्ग्लो वरः॥ णुल स्वादिगिष्यस्य महावं। याँ सह। प्रश्नम्। **दद! सद्यासमुद्रीनो वास्त्रः चैन**द्वाच इः॥

यञ्च त्यासिम्युङ्गीतः युङ्घास विशतच्यरः । न श्रूनी भक्तसात् इत्वापुनरेष्यति नै करम् ॥ रुप सदादरं लब्दा भृय एव सहासुर,। त्राणयन्य सञ्चादिवं नाक्यमेतद्वाच 🕫 ॥ भगविकास विश्वस्था गृलसेतद्वुत्तसम्। भवन् सपतं देव मुगस्यामी धरी द्यपि॥ न ज्यार्थं मधुं देव; सर्वस्तरपतिः (श्य: । प्रताच मचादेवी नैनदेव सविफासि॥ साभ्ते पिक्ला दाशी सन्प्रमादकाना शुभाः भदम: पुत्रसेकन्तु श्रुक्तमेत्रङ्गिष्यति ॥ थ वत् कारम्य; श्लोध्यं भविश्वति सुनन्छ ते ।

चावध्यः सर्वसूतानां जूलहरूो भाष्यिति ॥

एवं सधुकं र लब्धा देवात् सुमञ्जदञ्जन् ।

भवन सीरम्रश्रेष्टः कार्यामास स्वमस्

यावत् मुरेख विषेख न विरुधिर्महाम्र !।

नावच्हलं सर्वेदं स्थादत्यथा नाश्चमेय्यति ॥

तस्य पत्नी महाभागा प्रिया जुन्नीवचीति या। दिन्दावसीरपत्यं साध्यनलायां सञ्चापमा 🖟 तस्याः पुत्तो महावीय्यों जनसी नास हारुएः। नास्त्रात् प्रशति दृष्टावा। प्रापास्त्रेव सहानरत्॥ त पुश्च दुर्जिनीयम् हङ्गा ज्ञीधनअव्यित:। सप्त म श्रीकसपिद्धंन चैनं क्षाच्यद्ववीत्। स विद्वाय इसं लोगं प्रविधी वरणाख्यम् ।

म्पूल विदेशस अवसी वर्गसङ्गी व्यविद्यम् ॥

च प्रभावेच जूजका दौराह्में उन

यक पवति श्रीकांकोन् विश्ववेश च

घोद्मिच्हामि इच्बृँट दत्यबुद्धं लया नह॥ सच्चृत्वा शाविनं तस्य प्रायुक्तस्य सद्यासनः । क्रीयसाहारयनीयं तिष्ठ निष्ठेति चात्रवीत्॥ काङ्गरस्य पुनरूनेन प्रवर्धन महासाना । कवण: क्रोधमंथुको युद्धाय समुपश्चित: । व्यक्तिसीत् स विक्षयाय तज्ञनुर्वेन्तिनां वरः। म तुमीच महाबार्क लग्गास्य महोर्घि ॥ उर्मनक्ष विदायाच्यु प्रविवेश रुपानलम्। पुनरवागराक्यमिषुक्किक्नगन्दवस्॥ श्रम्बद्धर्गिसिन्। जनमः स निमाचरः। प्रमात सञ्चल भूओं রশ সূল ময়াইলে বুটি

भाषा सर्वधस्त्रान विश्ववैक्य नामस व्याचारो सैंद्रतः विळ बस्थो सभूवने तथा। क्षा बहुमह्यासा सिंह्याध्यास्ट्रास्ट्रमान्। साबुबांचेद कुर्दने निख्यमाच्चाम्माञ्चिस्। उच्हत्वा राप्त्रवी वाकासुवाचम सङ्ग्रहानुर्वान् । घानशिष्यामि नक्ष्णी स्थम च्छ्तु वी अवस् ॥ प्रतिचाय तदः तथां सुनीनासुयतेच**था**भ्। स आहान सहितान् सदानुवाच र्घुनन्दनः ॥ को इन्ताल वसंदीर: कस्यांग्रः म विदी-भरतस्य महाबाही श्वुब्रस्य च धीसतः। राघवेकी पुक्तस्तु अरुभी वाकामबदीन्। च्यहमेनं विधियासि सर्माप्तः च विधीयताम् ॥ भरतस्य वत्रः श्रुला धैर्यशीर्थसमन्त्रितम्।

लब्दागावरजन्तस्यौ हिला भीवसंगासनम्॥ श्चनस्त्रयीद्वाकां अधिषळ गर्धिपम्। ञ्चतक्षेत्रा सङ्ज्ञालुर्मध्यमी रघूनन्द्र । च्यार्थे स हि पुरा श्रृत्या त्वयोच्या परिपालिसा। सन्तारं सुद्यं ज्ञता च्यार्थस्थागमन प्रति। प्रेष्ये समिस्थित राजद्र अयः ज्ञीशसाप्त्यान् ॥ तथा ज्वति प्रवृत्ते राधवः गुनरप्रवीन्। र्व भवतु काषुन्स्य किथिनां सम प्रास्तम्॥ च लं इत्या सध्भुनं खब्णं पाप्रनिद्ययम्। राज्यं प्रणाधि धर्मिने वाक्यं मे यदार्व वसं । घदा तुवृद्धमाका दुवृ यदि काश्चित् समाइच्येत्। नदा भूकं ग्रहीं वातु भस्त र्चः क्रों ति हि॥ च व्यं प्रवशाहं ल ! तसाय्थविगालनंस् ! च्यपविष्टं युरं पृत्यं द्वारि तिश धनायुधः। चिन्या नियमाणि तु अवधः सं भविष्यति॥ तिनः, प्रभाते पिस्ले लिकान् काले म राज्यः। निर्मातक्तु प्रादीर्ग भन्याचार्यकोदितः॥ रनिस्तदन्तरं वीक् उत्तीर्थं यसुनां नदीम्। तीर्वासधपुरद्वारि धनुःचाणिर्निष्न ॥ नना । हं दिवसे प्राप्त अग्रमकी स राक्तसः। मागक्रइच्नाच्यं प्राधिनां भारस्**द**चन्॥ ननो स्टर्ण सम्बं स्थितं शारि धृनायुवम्। तस्वाच तनो एचः किसमेग अशिक्षि॥ तस्यैवं भावमाणस्य चमतस्य सुचुर्युद्धः। भाज्ञी वीर्यसम्पन्नी रोपाद्युग्धवास्त्वत्॥ उदाच च सुनंजुद्ध: श्रप्तुप्त: स विशाघरम्।

पञ्चली सम्पेदेवाजी बदस्य वश्चमन्त्रमात इति सु लक्ष्वे देना, सेन्द्रा, साम्मपूरीम कदः सुमध्यां वाकी प्रवृत्तं प्रच्तापन वरहास्तु अहाबाहो सर्व स्व स्थापता विजय (का द्विस्तस्य सक्तावं दश्ने हि देवानो भाषिनं युत्वा सूरी कहि कताः प्रवाच महावाह्य प्रवृत्तः, प्रयुगासवा इयं सधुपुरी रम्या सध्रा दैवनिर्काता निर्देश प्राप्तवाच्ही प्रमेव से श्रुत वरः पर तं ऍवा: धीनमनसी वाहसिळीव राघवस भविष्यति पुरी रम्या शृर्सेनः व संध्य ते तश्रीका मच स्मानी दिवसा रुक् इसदा प्रमुद्रीव्या महातैचास्तां सनां सस्पानध सार्सना प्रीप्रमासच्छन् श्रुला प्रच्याप्रस निवेश्वक् भ्च्हः आवसीन ससररभव ॥ लां पुरी दिव्यमङ्काद्यां नानापण्योषश्रीमि निरीत्स परमधीतः परं ऋषंतुण्यासत् ॥ नस्य वृद्धिः समुन्यकाः निवेध्य मधुरां पुरीर शामपादी विशिष्टी ग्रेंड वर्षे दादण सामत इति कैशामायणे उत्तरकार्व्ह एकप्रधारि व्यन्त(धावेभ्यः सङ्गलितम् ॥ 🛠 ॥ नन्त्रास खोगात्तर्यथा,---"विर्जासारजीयुक्ता धृलाबी कंससी घर खरो वस्तृव नर्जव धन्या ग्राभेवनौ सती :

तस्यौ सत्र सुखामीना साई पुर्वेख नप्तास

एकदा इरिका साई ब्रन्टाराये सुनिर्धने !

वित्रहार पुन: साध्वी प्रक्लारामलामानसः

एनस्मिनन्तरे तच सातु: ओड़ जगाम ह

कनिष्ठपुष्णक्तव्याच्य साष्ट्रभिः, पीड़िली भिष् भीत खलनयं डङ्घा तत्राण तां ऋषा विधि. क्रोडेचकार दालांमा क्रम्यो राधास्टह स्थ प्रतीध्य दार्भ सा-साध्यीन प्रदर्शाल्त्रके । प्रय विजनाम सर्भा तच ऋङ्गाराष्ट्रप्रमानसा ॥ भ्रम्माप म्बनुसं की पातु लब्खोदी भविद्यति कदापिते जल के चित्र साहिष्यांन जी विश प्रक्राप सर्वात् वालांच याला सहा भन्नी गच्छ च सदीं स्ट्रा जलुई गंमनी हरम स्थितिर्गेकच इ**ञ**ाकं सविद्यति एचक् एचक दीप होप स्थिति हाला तिस्नु सुवित्र सुन दोष्ण्याभिनेदीसिश्च पष्ट क्षीड्नु निर्जने। कानिको सालप्रायाच लबगाँदी अभूत 🗑 🛚 कारिष्ठः वाययामाच माष्ट्रशायम् वालावान् । चाजमार्दु, खिनाः मर्चे साहस्थानच कालका श्रुवा विवर्ण नर्दे प्रचम्म् १रणीयनम् । प्रथन्य मातुन्दरमं प्रस्तिनग्वास्मनन्दरा ॥ सप्रहीपं वस्तासा सप्त तस्य्विस्याम् । क्षिकार्ष्ट्रप्रयोजने दितुमां दिवुसं सुने ॥ सन्बेन्द्रमुद्दान्दिईधिद्राध्वनार्वे**दाः**। स्तेषाच चलं एकां श्रुवार्थंच भविषात। धाप्ता सहजा स्क्रीय सम्बोधी प्रश्निकाम् रत बच्चभेषेत्रं श्रीक्षचाचनश्रुवः ५ कामान

सवसी

कि , अवसीय सम्दुः, महम ह्रव् गमान् जुक्।" ६। ६। ५६। इति टको (। यदा लदगो इसी स्थिसिति। अधी ग्रचा) जवगरसयसाः। इति मेदिनीः। sų । (यया, सुशुते। १। २१।]रस्वविदाव: स्थादिदावी लवस: स्टुत:।"}∤ (स्थ्युतसम्ब ॥ र्भग्रका, स्त्री, महान्धीतियसी। इति निर्विश्वः ।

११४: पु. (तवयस्य चार: ।) लीखार्सार:। ≀ राष्मिर्घस्ट: ॥ थानि:, न्हीं, (सर्वास्थ खानि: ।)

माहिलवयोत्यत्तिस्यानम्। निवास्थायः । ११२ : इति हैंशचल्द्र: । ८ । ६० । लक्षाः-वर्ष, की. (सवणास्थविश्रियं छणाष्।) हासा-

ऐष:। तत्प्यांष्ट:। चीमत्यम् २ ठणाम्यम् इ व्यानम् ८ व्याचन (स्टम् ५। प्रास्य त्याः । ोर्वम्। अभवतम्। कषायवम्। यस्तरा-🚹 व्यथ्य इंडियरल 😎 । इति राज्य निर्वाहः 🗈 नयं, जी, (लक्षाजां चयमः) सेन्द्रवं विटं वक्ष । इति राजनिर्वाहः, ॥

धेतु:, स्त्री. (लबस्य मिक्टिना धेतुः ।) हानार्ध-रबादिगिर्कितधेनु:। नद्दिश्र्यं यथा,---होते, जाचा

13 रुपेनु बच्चासिनां निवोध सप्टीयते। तिलमें सही एउँ क्या चित्रकारी सरे म इ. सबसमधी लवा धी इश्रष्ट्रस्थ संयुतान्। नवं चनुभी राचेन्त्र इच्छारांच कारयेथ ॥ विकेशस्त्रसङ्घाणि स्तुरा सीव्यमयास्त्रया । ख गुडमर्थ तस्या दकाः सनस्या हुए ।॥ गकां प्रकर्मा राजन् बार्खं ग्रान्धमधन्तया । ने रतसये क्रणात् कर्खीय जसवी तथा। खिल्हं इड कोटी च भवगीतस्याः स्त्रगः। उत्पुक्तं नाम्बप्टा दर्भराम्गी पयस्त्रिनाम । ास्त्रीपदीक्षां राजिन्द्र घराटा सर्गामू वितास्। [गन्दपुष्ययूप्रेषः पूजवित्वः विधः भतः । पाच्छाद्या वस्क्षयुर्मन ब्राच्यकाल निवेद्येत्॥ बच्छी याथ संकान्ती व्यतीपात सथावने। चित्रमच्योदासु सर्वकालं प्रदापयेत ॥ दणाथ सार्वत्थ कुलीगाय च घीसते। वेटवेदाङ्गविद्वमे श्रीजियाया जिलासरे ॥ हेहफ्ष प्रहातचा तथासन्धरियो हुए।। नप्तयमेव मनन्तु भुक्द्भागिप(र्स्यान: । क्चकोपानची इयी मुद्रिकापणीयचके। चा म्हादा वक्तरुकीन दक्षियां कनकं दक्षेत्। पूर्व्यासीन विधानिन खद्रासना क्रनकेन तु। दमा सहाम भी वित्र सहस्हमे नमीश्रत से ॥ रसञ्चा सर्वभ्तानां सर्वदेवनमञ्ज्या । करम कामदुध कामा चार्चने वियोक्त से ।

दम्भ विद्वास्त्रम् यकः इसीय तिश्रति ।

सर्वे विराचं दश्य ठचेन क्वया प्रिन्।

यक्स व इतेनाथ सहस्राह्म क्रास्त्र इस्बेमां खर्ममाञ्चीत यच देवी श्वध्यजः । य इटं भ्रम्भायाञ्चला अपयोग्नापि सानव: । सन्धर्म सर्वपापेश्यो हहलीजाच गन्ध् जि॥" इत्याधि वाराचपुराणे खेलीपाखाने जनस्येनु-साहास्त्राम । वायकमरः, पं. (नायकस्य मदः ।) जीकार्चारः।

इति शाचानपंश्टः । लब्बा, क्ली, (ज्ञाति या। ल + ज्युः। टापः) नहीं मेद:। दीन्नि:। इति मेहिनी प्रध्यक्ता-

लव्याचल: प्,(लव्यनिकात: व्यवत: ।) द्रान्धि-लवजा(हिनिक्तितपर्वत:। यथा,— "चायातः संप्रवस्थामि नवसाचलसुत्तसम्। यत्रदाता वरी लोक प्राप्तीत (प्रवर्ग ब्रुस 🛊 उसमः, घोष्ट्रमहोगः, कर्तसी नदगाननः । मध्यमः सानदंडींग चतुर्भर्यमः सुतः ॥ वित्रहीनी यथा भारता बीला दूर्नन्तुकार धन्। चन्धीशिन विष्यस्थान् पश्चेतान् कारयेन् पृथकः॥ [।] विधार पुर्वतित् क्युर्थात् प्रश्वादीनाश्व सर्वदा ।

लङ्कद्वेमनगुर् सळा तृ लोकपाला विवस्येत्॥ सर्चिकामदेवादीसहस्राच विदेशीक्। कुर्गाच्यामध्ययापि द्विस्त विशेषन । सीभान्धरस्तरभूती वतीं वं लवसी रूम:। तहासकलीन चंभां धाःचिपाधात्रशोत्तसः॥ यस्पाइत्रक्षाः मर्जे नोत्कटा चक्कां विना ।

वियय फ़िवयो निर्धातसान् प्राक्तिपदी भव 🏾

तसात् पर्वतंक्षेण पाष्ट्र संवार्मामसम्॥

विष्युदेवसमुद्धनं यसादारीयावहंतम्।

च्यतेन विधिना सस्तु ५८ सास्त्रमण अतेनम्। उमालोकी वसम् कथ्यं नवी याचि परो ग्रातम् ॥" इति माल्ही २० मध्य (य: । सम्बाद्धिनं, हती, । भानवाळी सम्बद्धसुदं नायनं इति। वन्+कः:।) सास्हल्यणम्। इति

राजनिर्वेद्धः । लवणार्ज, स्ती, स्रोसार्चार:। इति राज-(निर्वेश्ट: ॥

लवगोत्तमं, स्त्री, (सर्वग्रेष्ठ उत्तमम् ।) सन्धनम् । इति इवसिलाः 🖟

जबसोत्यं, ऋी, (जनमादृत्तिष्ठतीति। उत्+ स्था + तः:।) जोश्यासकारः। इति राजनिर्धस्टः, । खयकोट', धुं, (कवर्णं उदकं यस्य । उत्तर्मदस्य

चेत्रदक्षांदारिय:।) लगणसमुद्र:। इत्य-लयनं, जी, (सू । भावे खुट्।) केरनस्। दस्य-

लवर्गी, क्वी, कलप्टविविधिः। सीना इति भाषा।

नल्योयः। सीम्रजार अधिसार्। द्रति ग्रव्हचीन्द्रका,॥

लयली, स्की. (लावं विश्वं कातीनि) खानुकः। भौरादिमातृ दीवः) वस्य प्राप्ति है। पोपर्रक् इति साव

त्रकाद्यः

स्लर क्ष्ट्रको . B . Th रावशिष्ग्ट:। निख पनगुषः:। हृदल्म। मुमस्थितम्। कपावातनाशित्वच । इति राज-बस्रभ: ॥ "स्वतीपन्यसाम्बितिपित्स्र निवाग

रिति की विका ८ यया, राजेन्द्रक्षंप्रे । ३० । "क्रावा वेनापुलिनलवर्नीयसप्यासगीशी दिखालङ्गाः सम्मय धरित्राथमाथः

वित्रक्ति ।") बर्खी । महाच्योतिश्रती । इति राष्ट्रिक्यस्टः ॥ लिवाकः, पुं. । लगार्घ केदनार्घ व्यक्तर्शत । अक्र+ च्यचः ।) क्षेप्रनद्रयम् । इत्युक्षादिक्षीयः ॥ मदास्थक., पु, (ल्यतं श्रीनिति । लू + "स्यासकी

ल्ध्यासिधाभ्यः।" उत्था ३ है। सह। इति अधिक: i) दात्रादि, i देख्यादिकीष: i लवि:, जि. (ल्थमेर्भनेतिम । ल् + "अप्य हू ।" खमाः ४। १६७। इति ३:।) हिस्स । दल्यास्कीयः ॥

लियनं, कीं, (लयते क्लेनेनि । ल् + भ्यानिलिय क्रावनस्थ्यर हमा,।" २। २।१८८। इति इच: ।) दावस । इत्यसर; ॥ लग्र, क शिल्पयोगे। इति कविकल्पद्मः॥ (पुराः

पर्०-च्यक्तकस्ट।) का, लाग्रवित क्षेत्रको रुखे ग्रिका युनकी खर्थ: । इति द्रग्रिस: 1 लाम्बं, को, (व्यावति सुकाति दाति। साम् "অমুলিয় च।" ভিকাশ ২। ५० ছান ভান্। ल्यादिवाच धातो: ।) रसुन: । तत्पर्याप

मधीवनस्य राजनः ६ चारिषः । सञ्हा बान्द्र ५ इस। वर्गे, ६ । इसमार, १ इसीच ० संक्षिन् प्रभावः ६ वयमन् १०। अस गुणाः। अमारसंभ जनवस्। गुरुवस्। उणालम्: कापनात्राशित्वम्। अशुचिवम्

किमिन्द्रीयशीषप्रवस्। र्मायवलक्। दात राजितिपग≳: ॥ ⊭ ॥ ऋषि च । "लयुक्तु रसीनः स्याद्यक्तां सर्हीपधमः। चारिष्टी के फलकर म स्पनिष्टी प्रसीतका । यहालनं वेननेवां अष्टार मुगसत्तमातः। लटः तमोऽधनहिन्दः सुरसीनीऽधनङ्खि ॥

मचिम् रसीयैका रसनार्श्वन यक्तिनः। तसाहसीन रख्ती स्थामा गुगनिहिंसः। अदुक्यापि क्रीयातलाः पर्वेषु संस्थितः। भाग वाषाच 'अहिन्दी भागामी भवता: स्टून: ॥ वीर्णतु सभ्रः शिलो रसस्द्रुग्वदेनिमः। स्थोनो व हमो इच्छा (स्त्राधीका: पानन:

रमे पाने च कटुक को च्छो प्रधुरको सनः। भवसन्वानकान् वस्त्रद्वारं गृक्तः, विशासन्त्रहिषः । वलवर्णकरी देशाहिला नेवदी रगादगः ॥ हदोगजार्भ च्यर्कृ विञ्ज

विकल्पमुख्या बाल्धभारतको पान्। दुर्गाम् ह वसीरवाच धन्नवाच क्रांका ह

ससा मह मधि तदालक हिन लयुक्सी/काम् ।

इति भावप्रकाशः॥ 🕸 🛚

इति राजवस्यः॥

व्यायसम्बद्धाः रोषमतिनीरं प्रयो गुङ्ज् (

'लयुन: चारमधूर: कण्डो हक्यो गुक: सर:।

रियोनसञ्ज् पुरुषस्यजेदेनसिर्नारम्॥"

भयवन्यानकञ्जलोः रक्तपित्तप्रदूषण.।"

"बदुम्बवीयों लश्नो हिनम्

किन्धी गुरु: स्वाइरकीश्य वस्यः, ।

भैयास्थिसन्यायकरः सुनी द्यः।

धमेहहिकार चिमुत्सशोपान्।

मधीर्षं भासकपात्रिहासि॥"

इति हारीते करासाने तनीयाधायै ॥

(नयाचास्य गुगादिविषयो अया,—

इद्वस्य मेधास्वरवर्धेचस्तु-

हृद्रोगनीर्यञ्चरद्वाचित्र्ल-

दुर्नामञ्जूष्ठानसमान्य जन्तु-

"ध्रीतवात हिमद्रधनन्तरं

स्तव्यस्यक्वितासाम् । मेवजस्य पत्रनोपहरानां

च्छाने विधिरती लखुनस्य ॥^४

"क्रीक्षयेत्रजुनं भूति वसन्ते ४पि कामी ख्वया:।

"'क्रिमिन्न्छकिकामक्री वानक्री गुल्कानाभानः।

क्षिमधोषाच रुखस लगुन: सटुको गुरु: ॥"

।श्रृत, पु (रसेन अन्त: रस्य लत्वनः। प्रयो-

दरादिस्थात् सस्य गः अकारलीपचा) लग्नुनः ।

क प्रिक्ययोगे। इति कविकस्यद्रम:। (ध्रा०-पर०-अक्-सेट्।) वर, साध्यति

।घ, थः मृहिः। इति अविकल्पद्वसः ॥ (स्वा०-

अस∘-सक∘-सेंट्।) च, लघति सबते। इति

। म, य अर्थाइक्षः । इति कविक्रस्पष्ट्रमः ॥ (दिवा०-

चम॰-सर्व∘-सेट्।) य अ, सम्यति सम्बत्ते।

।च, पूं, (लाप्यति पृत्वे प्रि.स्पं द्युनऋीति।

भाष + "सर्व्वनिष्टुव्वशिष्विति।" उत्था० १।१५३।

इति बन्पत्ययेन साधुः।) नर्भनः। इत्यु-

।स, इत्रिघः क्रीव्हे। इति कविक त्याद्यमः॥ (भ्या॰-

पर-- खक -- सेट्।) जसित। इति दुर्शदास:।

ाम, क झिल्पयोगा इति कविकल्पहुम:॥(चुरा०~

पर्॰-धकः सेट्।) क, लासधित कुप्रली

वृत्वे भिष्यं शुनसीत्वर्षः। इति दुर्श्वासः।

अपारमा पति चारावणी धरुः।

सा खी बस्तीत वस् वय)

इति भूव्ट्रहानची ॥

दुगादाय: ३

इति दुर्गादाय: 🛭

काहिकोध:॥

वनीदयेश्वप वातार्तः: सदा वा श्रीश्रालीलया ।"

इति वासप्ते उत्तरस्थाने ३६ व्यथ्याय:।

इति चर्ने सम्बद्धानं २७ खध्याय:॥)

निविद्या, चती, (असनीति । जस्-ी व्यक्ता सक्षः

साधात काच्ना, स्क्री, (कस्वति⊁वक्षेति त कम्द्र+ "तु

इल:।" शहार ०३। इति छ:। टाप्। "वाह्यकात् राजतेरपि सः। कापेजिकादि

षा सत्यम्।" इत्युष्ठनमः । ३ । ६२ ।) वर्णेष्ठचनिर्यागविशेषः। जाहा इति भा तित्यर्थायः । राचारि जतुह्याः ॥ ऋकः

हमासय: ६। इत्यमर: । खदिश्का ७ रः रङ्गाला ८ पलङ्घा १० क्रिमिचा ११ चासि: १६ च्यलकाक: १३ प्रजामी १४ स्र्रा

भुषा:। कड्लम् । तिक्तालम् । कंशयल स्रीक्षापिला (लिप्रोफ विषय क्राविव मञ्जर गाप्रित इति राजनिष्येद्धः ॥ भक्तविस्येवस्होधना

विशेष श्रेष:॥)

तर्गुधकाष्ट्र

ब्हद्यधा,---

प्रातपुर्वा इरिदाच क्यमी कुछ इरेगुकाम् । अञ्जामधुकारास्त्रामधान्य(चर्रास्ट प सुक्तकं अन्द्रभाषेत्र एथागाच्यमासकीः। प्रवेरितेच नन् सिर्ड चाम्यक्षाच्याक्रनापक्षम् ॥

विषमाच्यान् ज्वरातृ धळाणाचीव प्रमानं

द्रवि

नीसा १६ द्रवस्सा २० पितारि: २१। ड

स्वयुः वर्राः स्वयः । इति राजवञ्जभः ॥ चापि "लाच्यावर्थ्यो इटमा यज्या (श्वरभाच तुव

१५ दीप्ति: १६ चल्याः १७ ग्रान्यसादिनी

अनुधाः कदपित्तास्रव्यकाकामच्यरप्रग्रुतः । ब्रकोर;चतवीसपैष्ठमिकुष्ठग्रदायहा । चलक्तको मुखेलद्वदिशेगाहाकानाश्चन ।"

इति भावप्रकामा

(प्रतप्रची । सेवली । शुक्ताव इति च । र

पर्याची यदा,---"प्रतपत्रीतरस्युक्ताक सिकेकाचारकेप्ररा। मचाकुमारी गन्यास्त्रा काचा खण्यात-

सङ्गा ॥ इति भावप्रकास्य पूर्वकारके अधने नागै। लाचातकः:, ग्रुं. (लाचीत्मादकलकः: ।) प्रवाः

रुषाः। इति सञ्दर्भाजाः। (पनास्ट्रिश लाचातेलं, क्री, (साचादिभि: पक्षं सेसम्। भवते वृद्धितः । আ আ খেনী ৰমিনি হয় চেম

सर्दिणि चे खल्यं इत्यः। यणकासं तत्रका "लाच । हरित्रामक्षिष्ठा करके सेनं दिया। चनम्

सर्मुणीन। इनाधीन दाङक्षीतस्वरायसम्॥" इति खलालाचातीलम्॥

"लाचारसाएक प्रस्थं तेलखा दिपचेद्वियक।

मन्दाहकसमायुक्तं पिष्टा चान समावरेत ॥

कारं आरं प्रतिकारं अन्हं होर्गन्यमीर्जम् निवष्ठयदं युवं गामाकां स्टुटनन्तवा ।

सक्त्र ∎″

ातीचम् इति सुक्रवीष

पापालकाषिश्रमनं सर्वयहनिवार्णम्। चाचिन्यां निस्तितं सन्यक् हैनं साधादिवं

"यम् त्यास्तरे बयमनं जशीकाश्रद्भं लमते।" इति चरके शारीहराने मप्ततेश्थाये ॥)

ख्याची भरतस्य ॥

स्पन्नात्वाम् । ६६८।

यम्। इति दुर्गादासः॥

जाजकी, खी, सीता। यथा,---

विभक्तिन चार्यवादे।

খি ৷

क्षणलो वृद्ध शिख्यं युवक्तीळर्थः। इति दुर्गाः ला, च्यी, यहणम्। एतम्। एति मेहिनी। खे, १ ।

"सरित इव यस्य गेची शुख्यक्ति विद्याख-

चाराखेर स हळात जलकिधिलइरियु चलह

ला, ल थप्हें। इति कविकट्यद्भ:॥ (स्प्रहा०-

"राघत ते इथं सीता द्वार्क ग्रस्थ क कियणी।

विद्योदिवसार्भाचन्य जन्मीयां असलालयाः

वारासस्यां विभावान्त्री विसला पुनवोत्तमे ।

देश्रवाही सुमञ्चालस्की राधा एन्ट्रावने वरे॥

बचगः नमला राखो यस्याः मा अ (चकी

एवं प्रतसप्रसासामी यही राधिकाधिका ॥"

साध्यक्तिः, पुं, सद्याया प्रतिपादनः। ध्रि

वाधित्यद्गणम् ॥ जवाणात्मकत्तिमन्पद्रसं

लाचकित्तम्। इति चार्मझरी ॥ (यथा,

"प्रक्तों खाचारिको रूपी योगरूप्य यौतिकः।

कचित् यीकिकरू एथ एव्ट: योहा विमद्यते ॥"

(सक्षमधीने वेद दा। जन्म + "कतूक्षादि-तक " ३ ९ ≰्रोतितक

इति पाद्योत्तरखर्के ५५ अध्याय: ॥

गर॰-स्व॰-अनिट्।)ल, वासि। यद्दी यद्द-

ल भृज, द्वे क्यों क बीड़ि। इति कविक स्थाद्ध स:॥ (भ्या॰-ध्याक्ष॰-चाक्ष॰-सेट्। विश्वायामविट।) किपि संयोगादिलोगे लक्। ई. भी, खम:। ८,

लस्तः, चि, शिष्टः। क्रीड़ितः। प्रिलायुक्तः। अस-धाती: लाप्रकृषेन नियात:। इति लस्तकप्रब्द-

जस्तकः, पुं, घनुषो सध्यभागः । इत्यसरः ॥

जक्तकौ, [न्] गुं, (लक्तको≀स्त्यर्स्थान । लक्तक +-द्नि:।) धनु:। द्रि श्ब्द्माला। लहरि:, } साः, सहातर्हः! तल्यायः:। बहरी, 🥬 उझोल: २ लझोब: ३। इति ईम-

चनः भ्वद्रहातली चा। (यथा, न्याये!-

मीचना नार्थ: ।

लच्जने। इति दुर्माहास:॥

विशेष:। यणाच चात्र:। यस् मांसलगन्तरे उदक्ष मक्रमीका प्रबद्ध समते। "इति विजय-रचिनक्षतप्रमेष्ट्रीयथाकाने॥

বিষ্⊺া" द्तिप्रबद्"चन्द्रिका। लसीका, स्त्री. इस्तुरमः। स्रङ्भांगसध्यगरसः। ﴿ति केंचित्॥ (यथा। "ससीका उदक-

कन् ततरामि ऋत इत्वम्।) लाखाः। थयाः,— "बालायां प्रिच्छना ब्याता जसिका लाभिका

साम्ब

क्त प्रसार धुं साक्षा प्रसारी यसान महक् जोज इतिर चनचएट च प्रमः स्मः, पृ,्च चाप्रस द्यती बद्+ विच्+ छ्ः।) रत्तलोबः। तन्पर्धावः। क्रमुक्ष: २ प्रक्रिका ३ पट्टी ३। इत्यमकः। (त्रधास्थ पर्यथः।

लाइल

"हिर्दरियः पडिकालीयः असुवः म्यूलवल्जलः। क्षीर्वापनी हस्त्यन: पृष्टी लाखाप्रसादन:॥" इति भावप्रवाग्रस्य पूर्वस्वर्द्धे प्रथमे भागे ॥) ।भाउचः, गुं, (लचीत्याहकी ভূদা;।)

को प्रान्तः । इति राजनिषेग्रः । प्रकाश्रद्धः । द्रात द्वारावली॥ ाख, ऋ भी घालसर्थयी:। इति कविक व्यह्म:ा

(भ्वा॰-पर॰-चानः॰-सैट्।) पर, स्थलनाखत्। इति दुगदिसः। ষে, का ও মূল্যী। ছবি ক্ৰিক্আধ্য: ॥ (শ্ৰণ-च्यात्म • - च्यम ० - सेट् ।) भर् यान जावन् । छ,

राचते। प्रक्तिः सामक्षेत्। इति दुर्गादामः ॥ [चव, क्री, (लाग्रेशीय: कर्क्कादा । लाखु+ "दा न्ताम लघुपूर्वान्।" ५ । १ । १३ । इति चाम () आरोध्यम् । दवि राजनिर्धन्दः । नयु-विमृत् लबीर्भाव इत्तर्णे काप्रत्ययेन निष्पद्यस्य

(प्रीयलम् । यया, अञ्चाभारते ।५।६८३।०। "तार्था रूपं भारत नीत प्रक्यं तेजस्थित्वात् साधनाचिन वन्तुम्॥" क्षास्थलम् । यथा, मार्कक्षेये । ११ । १७ । "व्यक्षीयो गुरुश्युवा शीचमा हारका घवम्।

मित्रक्ष च्या व इति विथया: पच की तिता: ।" क्रोंग्रम्। घषा, क्रुमारे। २। २३। 'धमीरिष विलिखन स्मि एकेनास्त्रशितविधाः

भक्ति (स्वासमोधिः (प निर्धाणानातनः घरम् ॥") नाङ्गलिकीः, 'खी, (बाङ्गल + टम् । खीष् ।) 'स्व-লেল, ক্রী, (লল্লনীলি। কমি মনী+বার্ড-क्त बान् क्षक्ष् । इहिच्छाती: । इति छणादि-

हर्यो उच्चलदत्तः । १ । १०८ ।) खनामकात म् (संवर्षयम् । तत्वयायः । इतम् ६ गोदा-र्गाम्ह सीर: १। इसमर: ॥ इस: ५ हालम्ह इ।सः, ७ ग्रीरः ⊏। इति सरतः॥ (यथा, द[जसनेवसंद्वित[याम् । ५२ । ०१ । "काङ्गलं प्रवीदयन्**स्**ष्रीवर्ष्वीसपिन्**यक्**श")

तिङ्गः, इति चित्राख्योवः । पृथ्यिष्यः। नालत्यः । ग्रह्मागः । इति मेदिनी । छे,१९८॥ [क्षुक्षरह:, पुं, अधन:। खाडुलं यहाति य

इत्तर्थे चन्प्रस्थिन निष्यतः॥ ("प्रक्तिलाङ्गा-ङ्कृश्य (दिवीसर्ध द्रष्टीयम् । स्र प्रतिपनंखा-मम्।"इ। २।६। इत्यस्य द(तिकीमा चन्॥) াজুজ হুরা, জাী, (কাজুকাকার্য হর্ম।) জবি-ककी विष्युभाष्युभगवन इलाकार कर्राविष्ये ।

यधाः। अय लाङ्गलचनं सरोदसे। "बाङ्गलं द्धिताय्गयोज्ञदयसम्बद्धम्। एक्टिकादि लिदित् मानि दिनेपाकानामादितः। े द्विविकाने चित्रं तिवस्

राजनिषयेटोत्तस्यमध्यायाः कविकारीयःव्ये लाङ्ग्लिका, क्ली, (बाङ्गास्रतिरस्यस्या इति। वयवाः । नाइनी, [मृ] पुं, (खाङ्गसमस्यस्येति । साङ्गस+

इति:।) वलराम:। इति मृब्दरत्नावलीः। (यथा, चरिवंग्री। ३० । ३० । नहर्कितः। इत्यमरः॥ (यथा,----तुङ्गस्त्रसम्बद्धेव छर्गस्तः। सद्दाष्ट्रमः ॥" दित भावपनाप्रस्य पूर्वकार प्रथमे भाग ।)

एक खाचारां इतियपस्य खासनी सयस् लक्षील कुलयोहासा चित्र रभादि चरे। इति च्छी दक्तल्बम्

ઠીઝાં કે 8ાતા જ

जाङ्गलस्थाः:, पुं, (लाङ्गलस्यः रच्छः:।) लाङ्गल-मध्यस्थकाष्ठम्। लङ्ग्लोर ईप्राइति अधा। त्तवर्थायः। द्वेशारः। दक्षमरः॥ देवाहः। इति ग्रन्थस्यावसी॥

लाङ्गबपद्धानः:, स्त्री, (साङ्गसस्य पश्चानः:।) वाङ्गव-रेखाः चिराल दनि भाषा। तन्पर्यायः। ग्रीता२ । इत्यानर: ४ मीता ३ । इति भ्रब्द-रवायली । अङ्गिकाः, पु. (लाङ्गलवत् उपक्रितिर-दश्यस्थिति । माङ्गल + छन् ।) स्थावश्विष्ठभेदः । इति हिंध-

चन्द्रः ॥ लाङ्गालका, स्त्री,(लाङ्गलमित्राकारी?स्यस्या एसि। लाङ्गल + उन्। टाण्।) लाङ्गलीहम्बः। इति भाव्यस्वावको ॥ (यथा, महरू है १८२ अध्याये । "रदसाङ्गणिकास्त्रलं इिक्नमञ्जलदेव छ। तेन ब्रथमुखं जिनं ग्रास्त्रो नि:सर्ग चागावृत")

विश्वेष: । लाङ्गलिया इति विषकाञ्चकिया इति च भाषाः। तत्पर्धायः। अर्थिप्रिश्लारः। रत्यमर;। अधिच्याका ३ आङ्क्तिका 8 लाइको ५। इति ग्रब्द्रद्वावकी ॥ सेरी ६ दीप्ता अ इश्विनी = गर्भवातिनी ६ अर्थन-विकार ० ९ अपुचा ११ अभिसुक्ती १० विद् शिखा १३। इति स्वमाला । अस्या गुणः। कुष्ठकुष्प्रवाचाभिष्यम्। इति राजवस्मः ।

"स्थापयिता विलद्धारि बहुन् लाञ्चलिना सक। भाष्ट्रेधन्या विकस्थान्। चानवन्तं दस्प्री 🗑 📭 🕻 "नारिकेलो उठफको याद्व नी भूचियीचेनः'।

तच स तपिङ्गली स स्टब्स्बन्दी र सचै दिल

च्तर्रात्वे निस्न प्रविद्व जा हली। ताय साथमारी १ २२२ पूड "राम: पाणियहिक्त ददी पार्याय लाहुसी ॥" क्षियां डीष्। नदीविशेष:। यथा, मार्केण्डिये।

1301021

"लाङ्गलिनी दंशकरा महिन्द्रग्रसवाः स्टुता ।") लाङ्गर्सा, स्त्री, (लाङ्गलाकारोयस्थस्था इति। आङ्गम + व्यम्। डीम्।) आङ्गलाकारप्रवा जलजभाकविभेगः। काँचिङ्। द्रति शक्षाः। तलयाय:। प्रारही २ सीयापपाली ३ प्रकुणा

स्वी ३। इसमर: । वकाची ५ जलिएपलि ६। इति इब्ट्रवानकी॥ पित्तला ७ द्यामा-हिनी = सत्यात्मा ६। इति जटाधर: । कक्षि-कारी ६०। इति राचनिर्धेष्ट: ॥ (भ्रालपणीं। तत्पर्यायो वधा,---

"स्थिरा विदारिगन्धा च द्वालपर्योक्तसर्द्वापः। बाङ्गबी कवसी चैनकोट्युच्छा गुहा सना ॥" रति गामखे २०५ अध्याव ॥) वाङ्गुर्वं, स्रो, पुच्चम् । इष्टमस्टीकासारसन्दरी ॥ लाङ्गलं, की, (लङ्गन-"खर्जिपिकादाम्य अरी-

संची!" उद्या∘ १।६-। इति जसन्। बाह्यकान् इहिश्व।) पशुपञ्चादितिसम्बद्धान-कोमायावयविद्याप्तः। ल्याज इति भाषा। तलर्थाः । पुष्कस् २ जूम ३ वाल इस्त 🕃 वालधि: ५। इतमर: । लङ्ग्लम् ६ साङ्कान् ७ जुलासः च व्यवासः ६। इति भ्रष्टकतः वर्णी ह लाङ: २० मिच्छ: ११ वाल: २२ । इति छटा-

धरः ॥ (यथा, क्षुस्ति । १ । १६ । "माञ्चाविख्यम्बिसप्रियोक्ते-रितक्ततक्षक्रमरीविमीरी:। यखार्थयुक्तं गिरिशाचग्रान्द्र* युक्तिनत पालधजने समर्थः; ॥")

"लाङ्ग्बंगोह्वं तीयं महा ग्रहाति थी गर। सर्वतीर्थेषतं प्राप्य सर्वपानै: प्रसुखते ॥" इति वार्ष्टपुरायम्॥ ग्रिफ:। इति सेर्सिनी । चे.१२०॥ क्षुत्रमूल:। इति सिंहानकीसुवास्यादिवत्ति: ।

गोलाङ्गलनसम्बातंत्र यथा,---

लाङ्ग्ल्+डन्।) एसिपर्शी। इति शास-निष्येद्धः ॥ लाङ्ग्ली, [न्] पुं, (प्रशस्तं लाङ्ग्लस-स्वर्श्वति। साधुल + इति: i) वानर: ! इति शुव्दमन्द्रिकाः ॥ क्टब्सगसीयक्षम् । इति श्वकिर्वस्टः ॥

लाक्ष, इ. सन्मार्थि । इति करिशक्ष्यद्वाः ॥ (भ्याः ।

पर०-सक∘-सेट्।) इ, लाङ्क्तीः लाङक्तिः। इति दुर्गोद्यः। वाष्ट्र, अर्युचने। अर्थी। इति कविसाख्यहर ६

(स्वा॰-पर्ञ-स्व॰-सेट्।) लाझति । मान रमवृष्टने सर्वे इक्ति चि

वर्षे । इति **म्वान्यान्त्रका । (काङ्कक्षिति**स्टि भि वया रामायबै ५ इन वृ बोहरीच जिस्का सभी प्रचलने दिनम् ।

(भा पर्⊶चक क्षेट दिवाद.

सासामे पुचरिति चन् चनशेरेकमातागर्म

काविक रुपद्रमधीकाओं दुर्गाशामः । तथा

"जालने बहुवी दीयास्ताइने बहुवी शुर

तसान् पुक्ष प्रिष्यच साड्येष्ट तुलाः

"लाल केन् पञ्च वर्षाणि दश्वयां स्थिता स प्राप्ते तु यो इप्री पर्के पुर्श्व सिजनदास्परेत

च्यपि चा

```
सासनं
                सावा'
कर्की कामति। रृज्ञाञ्चाते मत्यन
                                             ज्यरापरै: मचरचे धुं हा
रव के खिन् पद्धते। भर्मा भर्जनम्। इति
                                                                   इति भावप्रकाश्चः
                                           लाञ्चर्नं क्षी,(लाञ्च+ख्युट्≀)नाम । चिद्रम्।
युर्माधास: ।
                                             इति मेरिनी। ने, १२१॥ (यथा, क्षमारे।
।ब,क्ती, (लाख्⊹खःख्।) खबीरस्। इति
मेदिनी । चे, १५ ॥ (स्टबान्धंमृ। खदः इति
 भाषा 🖁
                                                   "दिवापि निष्ठातसरी विभाषा
"येषां खुक्तरहुजाकानि घान्यानि चतु-
                                                   बालाइनाविष्यन्तलाञ्क्नेन ।
                                                   चन्द्रेस निर्द्ध प्रतिभिक्तमीलै:
                               धार्थिय चा
स्टामि स्मृटितानाः हुर्लीजानीति समीविणः ॥
जाजाः स्वृक्तेषुराः भ्रीता लववी दीपराच्य है ।
खल्यम् नमला रहना बख्याः पित्तकपन्छिदः ;
क्ट्रीतरमारकासम्बद्धमापणाः ॥"
                                             पुक्तके लाञ्चनीति च पाट: इ
  इति भावप्रकाशस्य पूर्वखंखं प्रथमे भागे ।)
चि पुं.(ज्ञाज्⊹काच्।)काहेलगहुल;। इति
मेरियों। जे, र्यू ह
। जा, फरी, अञ्चलम्। इति मेदिनी । जे, १५ ॥
( घया, सम्भुते । ४ । १६ ।
"पैत्तिकं भूकराजाजामधुकै: धारिधा-
                                             यादि। इति श्रुट्रकावनी ।
                               युनै:॥")
। वा', गुंभ्रुक्ति, (क्षाङ्माक्ते ये ते। काच्+
घण।) स्ड्याश्वम्। लाखीया इति खद इति
                                             खाङ्नु । इति दुर्गादासः ॥
च भाषा । ( यथा, राभायती । २ । ३६ । १६ ।
"कदा प्राधिक इस्साणि राजनार्थों मसासाजी।
लाजेरवकरिध्यांना प्रविश्वनावरिन्द्रमी ।")
तित्याधः। याचातस्र। इखसरः ।२।६।४७।
खाणा ३ अप्यता: ४। इति भरत:॥ याख
शुणः:। ऋषाः ऋद् स्तीसस्यमे इसेदः वषनः धि-
लम्। कार्सापकोपश्मानलम्। अधिकारिलम्।
छ पुल्यम् । प्रतिकालाचा । ऋस्य मध्यमुगाः ।
त्रायकारियम्। दादश्रमाञ्चरातीनार्गाध्र-
त्वम् । अर्थे वरोषामपाचनैत्वभा तस्य पेधा-
                                             र्द : २२ ।
गुणाः । चामकणस्य अमञ्जलम् । स्वाहमा-
म्बाभिदीर्व्यस्यक्षसिदीगनाभूतिष् । इति राज-
वश्चभ: ३ 🕸 ॥ च्यपि च ।
"रत द बीइयो अटासी साचा इति
                              र्याञ्चलाः ।
यवादयम्ब ये स्टबाक्ते धानाः परिकौर्तितः।॥
वाजाच यवधानाच नर्पयाः पित्रनाधानाः ।
मीध्ययावनालीत्याः विश्वहलान्य दीयनाः॥
ळ्यातीसारप्रसनो शातुप्रान्यकरः परः।
                                             भ्रुब्ड्रकावजी॥
सन्दाधि(वयसार्थाशां वालस्यविष्योविताम्।
इवस शुकुमार। यां जाजमण्डः सुनंस्कृतः॥"
                  इति राजनिषेग्टः ॥ ≉॥
तस्य च्येगुगाः ।
"ब्राचा (दाङ्भक्षच्चीरण्डदितासुध्यानौरम् ।
सामग्रे समध्याच्ये सन्तर्पणसराज्ञतम्॥"
काजन्ये द्राचादित्रसम्बर्गसन्बरियरियते
तर्पेक्सुक्तमित्रर्थः । बाजप्रक्तगुमास गुणयन्त्रे ।
"लाजानां भ्रासनः चौदिसतास्त्रसम् विभेवतः।
हृद्गतीसार्छड्दाइविषयःऋौच्य<ापहाः ॥"
                                             स्त्रे इत्रर्थभ्।
"वत्र वरवयेवादौ प्रदेवं कावज्ञुनि ।
```

```
पृहासकी: किं यह खं हर छ ॥")
साञ्च्यः, प्, (साञ्च्यीनिः। साञ्च्+उधः।)
  राजीक्षान्यम्। इति राजनिर्धस्टः॥ अस्तित्
काटः, पुं, देशान्तरम् । (यथा, कथामरिसागरे ।
  "दरीतसी मणुचाय प्रीत्या कीरवराय चा।
  खाडदेधे तसी राज्यं स कर्णाटयुक्ते नृप: १")
  बस्बमः । इति क्षेदिनी । है, २६० । चीर्मभूष-
लाख, तृक्त चीपे। इति कविकल्पद्रभ: ३ ( चाह्यन-
  चुरा० पर०-सक०-सेट्।) लाङ्यसि अयल-
लागः, पु, अयनम् । समधातोर्भावे धन्प्रस्थेन
लाष्टं, जि. ( खष्यते इति । लण् + स्यान् । ) अध्य-
  नीयम्। जपवाती: कभीति ध्यम्प्रस्रयेन
  निष्यव्रम् । इति सुग्धवोधयाकरणस् ॥
लाम:, ग्रुं, (लस + घण् कर्गी।) म्हलप्रनाद्धिकं
  नाशिष्योपान्तितं धनम्। तत्पर्थायः। प्रसस्य।
  दबसरभरती। जन्मस् हडि: १। इति
  भ्रब्दरकावनी॥ (यथा, राभायकी। २३
  "सुखडु:खे भवक्रीधी कामालाभी भवाभवी।
  यच किष्टित्तथाभूतं गतु दैवस्य सम्भ तत् ॥")
  प्राप्ति:। इति लसधात्वर्धेदर्भेनातु॥ (सप्त-
  धर्मेऽधित्ताभर्मेषु चन्यतसः। वद्याः, मनुः । १०।
  "सप्त विकासमा धर्मेगा दायो जामः क्रवी जयः।
  प्रयोग: बन्धेयोगः सत्प्रतिग्रह एव च 📲" )
लाभ्यं, सती, (लभ्+शयत्।) लाभ:। इति
जामच्चकं,की, वीर्णकृषम्। इत्यमरः । अस्य
  पर्कायगुकादुभीरमञ्दे द्रष्टयौ। उभीरदत्-
  पीतऋविक्षणविश्रेषः। तसाधियः।
  त्तस्य चान्द्रणालम् व्यवस्थ लघु५ दक्ति ।
  पश्चितम 🛊 फ्रीयम ६० दीर्घमतम 🖛 ऋला-
  भ्रम् ६। अस्य गुर्थाः। इमिलम्। तिस्त-
          वानधित्तढह्दाहसमन्य ऋरिवेरका-
  च्चराप्रस्तवा । इति राचिषिर्यस्टः ॥
यालनं, ऋी, (लल् ⊹िखच् ⊹्युट्।) च्यत्यन्त∹
                   प्रेमपूर्व्यकदालकार्यम्।
  सीहाम इति भाषा। कड की प्रसिवे उपरिव
                    क बाखबेतुमच्यावर्गीक
```

```
दिनि चाणकाश्त
जालमा, पुच्झी, (जम्+ बङ्। सत् "६
  यातृ। "३।३।१०२। इति चः । टाप्।) स
  क्षास:। इत्यसर:। व्योत्स्वयम्। वा
  इति अदिमी। से, ६८॥ शेव्हरम्। यथ
  "रोचरं रोच्चं यद्वा जावसा क्रतिमारि
                          प्रति होसच
  लील:। इति नानार्थं स एव । ( लोकुप
  इति बादवः ॥ यषा, माधे १६ । ६ ।
        "इत्यां निजकी चटुजालसानौं
        महेन किषित् चट्जालन।नाम्।
        कुर्वागमुत्रिव्द्र∢जातपत्रे-
        र्विष्टक्षरागां अवजातपने; ॥"
     संघा च असारे। ७। ५६।
        "तस्किन् सुङ्ग्ते पुरसुन्दरीया
        मीग्रानसन्दर्भननाजसानाम् (")
क्षालामीकं, क्षी, पिच्छलम्। इति प्रव्यस्ता
जाबा, स्की, (खल्+धिष्+चम्। इ
  सुखभवणलम् । जाल इति भाषा । तत्पः
  ख्णिका २ खन्दिनी ३। इत्यमर: ॥ दारि
  स्कोका ५ । इति शब्द्रवावली ।
  सावः। इति राकिषिर्वयदः॥ (यथा स
  "चीत्रक्टेंदात् भवेक्टोपो खालानिहासस
सासाहिक:, चि, (सकाटं प्रस्तीति । सका
  "संज्ञाशां जलाट कुक्टी प्रश्नाति।" ४।४।
  इति तक। दूरिखना प्रभोनेनार्ट पञ्चा
  तुकार्व्येषप्रतिष्ठते इत्यर्थः।) प्रभोमां जय
  वार्थाचयः। इत्यमरः॥ यः सेवकः
  प्रसादिन हु शानाय अभोलेलाटमेव प्रश्नास ।
  प्रभी: कार्येश्चभीश्यक्तकी नारादिकी
  वस्ति। केचिल्लकार्याचाम द्रति स
  दर्भिग एवं विशेषसम्भा एकमेव खाला
  मार्ह्य सुद्वादिति। भाष्यशीति च
  खालादिन: सदालस्थे प्रभुभावे निद्धिति।
  जय:। इति स्ट्रीकायां भरतः। चार्क
  বিস্থি, গু। হবি ইবিণী। ক, ২ৎ९ ॥ लाच
  स्कस्थिति, जि । यथा । प्राप्तिस्तु लालाहि
जाजामेचः, ग्रं, (जाजावत् ग्रेस्नीति । सिः
  ऋष्।) धमेच्यिप्रेषः। यथा,----
  "लावातन्तुष्ठुलं म्हनं जान(मेडेन पिन्हिसा
  प्रकेदर्शीत प्रेषः। अस्त्रीप्रधन्।
  "इन्चाः खरशः पेयो मधुवा समयेक्ति
```

सावसि सासित्यं पाटी वहिणतस्य वस्ति चतुरप्रीतियसं

र्हा कृष्युली वारकी धाद्याः चमर-

उद्यप्रभाष्ट्रा भुक्ता भूकिलं तुरहार द।

चित्र:।"

रद्रानिविधा दार्खी विव्यक्तीस्कच्चित्रकम् ॥ हन्तीपचक्क व्यक्तिमा वंश्रूलीचना । ाक कार्यसाचारिक कुर्यादियानि बुद्धिसान्॥

त्यक्ष चिप्तला चर्च विङ्क्तं ग्रामिष्यली । (समाचिन योवं हो नारो सबस्वयम् ॥ गानि टक्कमाचारिय भंगतीयान् एयक् एयक्। अर्थे हतते। इंस्याचत: कर्षामिता अवेग ॥

नाजलक्ष्यमध्यादकी वर्गाच ग्रामनी:। 'धना योजितेरेते'; कर्भवा गृष्टिका गुभा॥ इप्रशासिविख्यासा मध्यशीमप्रणाशिनी ।

इन्ति विश्वति मेहान् लच्छमरविधं तथा ॥" इट्याहि भावप्रवाद्य: ।

तथास्य अञ्चलान्तरम । ान्तुबहु सिवालालं पिक्टिलं यः प्रमेष्टरि । ग्लालमेक्टिनं विद्यासं गरं खेवाकीपनः ॥" दात चरके निदाबस्थाने चतुर्धे श्यासे ॥) । বিন, বি, লাল(বিগ্রিছ:। বারের জনি

वन । जालाभ्रब्दात नमस्तपीवश्वः करहा-

भ्य का: कती इति सम्भवीधवानर्गस्य पालाये सते लायस्याविष्यतः। यया । अपन ालायितः धर्मीः इति व्यनकदेवीसमणीश्-ि बतपाणि निवाकर्गीयमञ्जाभाष्यम् ॥

"प्रशिखावलयम्ब्वेन ग्रा न परेवां यहम्बस मीचर: । क्षश्चिमसाध्यप्रक्रिका

विष्मा कुरङ वदासदापिता।" डिल पूर्विनेषधि २ सर्गः॥

रिखिता शक्यां श्रष्टणाचिरी नेयमिति ता परिखानसम्बद्धानिया पूरी कुष्टसना धिनाविधाचेति प्रेयः। पर्वाना भाषिका । सञ्चासाम्बद्धका सञ्चारिषमा साचि परेशा

शानगाचरी नेयभिति काला स्वत्र खालायितः बीहोवं अस्टलनां ग्रामिता पण्डितेश्ति र्ष । इति भवदक्षक्रतनद्वीका ॥

धविष:, पूं, (जासायां निर्धं यस्य ।) सताहि;। रित चेमचन्द्र:।४।३०६॥

सम्बद्धः हे, (मालां सावयतीति । स्+शिव + व्यक्षा) अर्थनामः। इति हिम्दनः ।

सामार्क, चि। यथा, सुमृते। २ । १६। 'लकासादी स विद्येय: संख्यान् श्रीविरी संद; ^{∦"}) जक , पुं, महिषा । इति हैमचकः ।8138£8

साख, ऋी, (जिस्ति + ध्यञ् ।) लखितस्य साय:। क्या,---प्रीति भक्कनमस्य यो जनयते विश्व[®] विनिष्टम् ।

ब्युटायद मध्या

Wo-

संचित्राचरकोभलासलप्रदेशीलहाकीला-

द्रिकी चावनी ॥ सा(व)व:, पुस्ती, पश्चिविश्वेष:। खार्चीया इति भाषा । इत्यसरभरतौ ॥ (यथा, सुत्रुते ।४।८। "यास्यानुपोद्वेकांने लांबात्रेकापि विक्विरे॥") श्चास्य मासगुणाः । लञ्जलम् । कट्लम् । भन-

बहुकारित्रम्। खादुलम्। ग्रीनत्रम्। चिद्रीय-बाज्यिक् । इति राज्यक्रमः ॥ (तथा च । "संग्राष्ट्री दीपनचीय नहायां समुरी लघुः। लाव: कट्विपाक्तक सविषान च पूजित: ॥" इति सुसुने स्टब्साने ४६ व्यथाय:॥)

(यथास्य गुरूपर्कायौ । "लावा विख्यारवर्शेषु ते चतुर्धा मन। बुधैः। पश्चिनो गौरकोऽस्वक्तु गौस्यकोदभरस्य। ॥ लावा बह्नियाः सिन्धा सरवा याखिका ਵਿਰਹ ।

पांश्रुस: श्रीयानस्तेष्ठ वीर्य्याच्यीयन्तिननगण्यः। गौरी बहुनरी रूही महिकारी विद्याशील श भौगडकः: पित्रञ्चतः कि चित्रञ्जञ्जानककापचः । दभैरीरऋषिणको हृतामयहरी हिमः॥" इति भाषण्याष्ट्रस्य पृत्वेखके हितीये भागे है) ला(व)वतः, पुं, (लाव शघ। स्वर्धि कन्।) स्नाद-पची। तलायायः। सम्बद्धाः २) इति

चिकारङ्गीयः ॥ (तथास्य मांसगुर्याः ।

तथा विभागे भधुर: श्राविमानिश्तिपूजिय: ॥" इति हारीने प्रथमे स्थाने स्कार्णेश्याचे ॥ बया, सुसुते । ३ । ३ ६ । "विरिक्तवान्ते हेरिनैयलानकाः प्राप्य सेवः समयुर्तिकिरः ॥"

"प्रतिसाच मधार्येशी जावकी बाहुलात्मवः।

संधाकी दीपनः प्रोक्तः कपाधी सध्री नघः।

श्चमातीति । ल्+ ग्लुल् । ऋदकः । यथा, सार्व-गॅंडेचे । ४६ । १६ । "थथा प्रामच्यापकः चित्री पालको लावक-

भावजोदकाभ्यास्ट्वं लावभिकसुद्धिनि । कौदिश्वतमीवश्विन्वं सब्धि स्थानु लावणम् ॥" इति हैसचन्द्रः ॥ लवकसम्बन्धि च । (यथा, छहिदंग्री ।प् अध्या

"स मां परिभवतित स्था देलां वसुपाकमन्। स्रोद्यासास चपसीजीवस्रोदस्त्रास्त्रे । ") नसी, स्ति स्त्रमाचा।

लावर्थकं, जि. (सवस + उन् ।) जवसीन संस्कृत

क्युब्ध अहा, लवस्या स्विट्सेव । चतुवसायह त्वात स्वार्धे ध्यण् !) सौन्दर्थविद्रीय:। तस्त्र लच्चां यया.— "म्लाफ्लेषु च्छायाधानस्कलक्षिणानसाः

वसीम ॥"

प्रतिशासि धर्ह्नेयु तम्बावक्यमिन्नीकाने ॥" तथा ਓ । "नीतिश्रीमसुजां निर्माणवनां दीरङ्गनादा

सासम

गौरवार्क्सिप लावस्थित ॥")

सावस्यं स्ती (लवग + ध्यनः) सवस्यसः

लव्यस्य भाव इसमें माप्रतायेन निष्यसम्

(लावका व्यटि विदाने यस्केति स्वम:। सामा

चाहिस्योवच । तस्य भाषः। इटाहिस्तान

द्रश्च्चलनीलसकि ।

संख्यम् ॥"

⁽⁽लीलयेव सतनोम्सुप्रसिवा

लबसमाची, स्ती। इति केलिन् ॥

दैम्पत्थी: श्रिप्राची रहस्य कविना जुहै: प्रमादी जावर्क्य वर्षः स्टुनिस्तु मनसा प्रान्तिविकस

भ्राक्तस्य द्रविषं रहश्यमवतां खास्था नता शब्दे द्रथयम् ॥)

इति प्रवर्कान्तारीनासर्विष्ठ ॥ (प्रोक्तिप्रयादि । अख प्रमागं नावस्थावित-लावग्याजितं, की, (लायगरेन चार्जनम्) विवाह

कार्नान खनुराध्यो इत्ते धनम्। धरा,---"प्रीत्याद्भक्ष यस्किष्ठित् श्रयावाश्ययोग पाइवस्वनिक्षं यसमावरधार्शितस्थिते ॥" इति विवादिकनौमणिष्ट्रकात्यायनव्यगम् । लावभयं भ्रीलवे प्रथादि । सथा च पारप्रकासध्ये भीलादिमधी वा स्त्रिधी श्वश्वशाहिमा एत

ह्रतीयं स्त्रीमनमित्रवर्षः । इति तह्याखानम् ॥ भावा, ऋते. (जाव + टाप।) प्रक्षित्रियेषः। लन-पर्णाय:। चावमः २ लावः ६ लगः १। व्यन्या मसिग्गः: । गथलम् । भाषिलम् । सञ्चस । इति राजनिर्धेस्ट: । चावर्या, जिन, (खनवा + व्याख्।) भवर्याम संस्कृतम्। विषयः, हे करी, व्यकायः। इसि श्रन्दरताविकी ॥ "चार्पिक्कंदाधिकं चर्षिदेधिभ्यां चंस्कृतं कथात्। लाखः, पुं, (लस्+ घणः ।) बुळमात्रम्। स्त्रीया

> नृत्यम्। प्रति धब्द्रक्षावस्थाः । (यथा, स्यतु संभारे। है। ३१। "मदनवनिसलासेह छिपासिमी गोन्हान् क्तनभर्यतनार्थः; कामवन्ति प्रमानान् ॥") युधः । इति ग्रस्थचिका ॥

ऋतुषश्वारे ६ १६

ल (चर्क, क्षी, (चम्रतीति । जस 🕂 प्यन ।) सङ्कर्म। इति चार्यन्ती । सन्दर्भ इति भाषा । कासकः, एं, (लक्षसोति । सम 4 च्युज् ।) कास्य-कारी । सबर् । क्षत्रकः । इति मेदिनी । के 🛚 र्विधर्वि ।

तम्। इति हेमसन्दः । खन्महमन्दि च

Ę¢

वदा मार्चे ।

चिह्न चाच याम्यजिङ्ग्यचनम् ये बोके मुक्काश्चित्र स्थिय।रिश्र व सुखन (एकान्ना, भन्नकाय... मृति "द्रहाकार् भवेद्यान्यमध्या रमनाक्तः ते प्रविद्धालयापदा वेदवाह्या भवन्ति वै ॥ भेदन ॥" यद्यपुर्त सह मीर्ग निश्लिल जायम नह कृवं ग्रप्ता सुनिक्तच रुझं चिपुरचन्तनम्। इति भौसुद्रक्त्। निधिन्तं निधनं तेन जियते स्वाधितेन त्।", चग्राम त्रचलोकं वे सर्जलोकनमस्कृतम्॥" ाख विद्वरूपसा तित्रमीचापादावसाच पूर्ति पाद्मी सरखाडी बाखमप्रस्थिमाध्यायान् भाषा गेंभानिवङ्गिषाणम् । (ख धया,---सङ्गलितम् । अ॥ प्रियतिङ्गस्य पूजाधारत्वं यया, "राच संखङ्गसङ्ग्रीजानभौगपक्षप्रस्म्। हिलीप उपाच। क्षत्रीराद्पिलिप्तन्तु क्कच्छक् चियुतं सधाः । द्या सार्च दिक्षेष्ठ । सदक्तिपुरहक्तवः। "पूजास्थानानि वच्छामि यस्तिन सानिध्यतौ राक्त रिक्तृत लिङ्गं सार्हरी न सुखप्रस्म सिद्धि अर्चितं रूपं बाह्यान् सह अर्थिया। लिङ्गस्थाः पूजर्यहेनी स्थव्डिलस्थां तथे व च। ख्य वार्ख(लङ्गलदाखम्। गिलाञ्चस्वरूपच कर्यस्यात् सुम≅स्मनः। पुक्तकस्यां सहादेवीं पादुकं प्रतिसास च । "वास्त्रां वर्त्तुलाक्षरां पाष्ट्राञ्चं चर्तलवर्चे ६ स वक्क सतुर्वा हुः भूलधामिक्ति वाचनः। रहिमें खादें, इंखलं संभोगाप्रकु सक्षते हैं तक्षित्रमात्रयेक्यन्ती सुक्रावियेन् प्रतिष्ठितम् । ादमार्श्वितं रूपं प्राप्तवात् दिनपुष्ट्रव !। चाथ व(युलिङ्गलचासम्। चर्ळ समाचच मिनावरणनन्दन । कचार्द्धर्येत कृतं लिल्लं चर्च्नर्गयन्तु साधके: ॥ "क्षां ध्यांन वारुषं घणामं घणन्यसम् बाक्यसीख्यपदं प्रीतां वेदमन्त्रे: प्रतिस्तिस्। সীৰ্ঘিত ভৰাৰ। सः विकारन्तुसिहाङ्गभुक्तभोगंनधेव च । मन्तके स्थापितं तस्य चुनव्यनमितस्तत (र्क्तु प्रक्रामि यभा एक्सि मीर्यात्। च्यथः क्योग्लिङ्लभ्याम् । ज्ञानवं साधकेन्द्रेष सिद्धिद्यायसिद्धिम् ॥ बक्तवा सह: पूर्व सन्दरे पर्वतीत्तमे ॥ "नुग्रपाध्यदाकारं युद्धकेश्रस्य मध्यमन । जि सुनिभि: सार्ह दीर्घसचमनुत्तमम्। देव्याच । तन सम्मागताः सर्वे सुन्यः संसितदताः ॥ शाविकारनुयक्तिङ्गं सन्त्र हीनं प्रतिष्टितम्। छाय रोडिनिङ्खदाशस्। "टिनं बायः घवा राचिं सभीशं रविवर्श्यस् ष्ट्रं देवताताचं भिषः प्रोत्तुक्तपं अगः। तिवैत्तितिदिकार्श्व चाख्यमम् ख्यम्भवम् ॥ ष्यस्यिण्लाङ्कितं श्रीदं हैमपुरक्षवर्वनम् ।" कुळक्ति अक्तियासच्यं लोकानां वासनासम्। ार्यो देइ विद्यांकः पूज्यो देवतायरः॥ दुर्विज्ञेयसिहं चानं योशिनामधर्माचरम्। ख्यय वेताप्रतिङ्गलाच्याम् । तत्त्व वत्तः श्रुष्ठा भव्यं एव महर्षयः । "चतुर्विर्णमयं वाधि वैभावं चायते । महीर्जेड्धियेर्गाय कयं दिश्रावते विभा॥ तपोबिधि विषं प्रोचु: प्राञ्जनयक्तदा ॥ चैषाव प्राक्षचकाञ्चग्रहाजा (६/वस्रायम् । र्षश्चर उपाच । चाषय जायु:। ग्रीवर्षं कोस्तुभाद्वस सळारंशाचनाद्वितम् 🛚 ताक चंग्रयं हिस् समयों श्वि शुभवत । सामु साम्न भाषादेवि । रष्ट्यसिदसुत्तमम् । वैनतेयसमाद्वी यातथा विष्यपदाक्तिम् ॥ धन्दया चोहिनं भने । तत्तधेव न चान्धया ॥ विधामित्रिशानामन्तिनं वन सुवत ॥ ष्ट्रिक्वियं सुरैचाधि किं पुनर्मतुक्तलुभि:। वैध्यव नाम तत प्रोक्तं चर्चे श्वयं पानप्रहम , । तियां समीपन्तुतया स्था च विस्रहान्। चाधिका साधकः चीर्च सुद्यामन्दकारकम् ॥ भ्रालयास(दिसंस्थल् भ्रभाद्व श्रीविवर्द्धनसः। सक्तगुणकीयां यसिन् संदिद्यंत सुने । । पङ्गाङ्के खिल्लाकाञ्चे वाश्रीयत्साञ्चे विश्वतये। द्क्तिग्राणाच्य कौन्सुस्य ददाभि सिङ्गर्भे । **८व पूज्यो विप्रार्शनिस्सुक इराचन** । त्त लं हि सुनिकेष्ठ विश्वधानां निरासनम् । सेयमानं ततो जिल्लं निवासानन्ददायकम् । इति वीर्मिचीद्यष्टतकालीत्तर, । 🛊 🛭 सुखप्रान् पाइते निर्वं विमानस्यो वराष्ट्रनाम्। नारह उदाच। प्रक्रार स्निक्षेत्र सर्वलाक्ष्यं प्रभी । सुलक्तनसर्वे केखारं सुनियत्तमः। भैर्व पद्धति जिद्यों की इन्तं माष्ट्रस्थ दे । "श्रष वृक्ष्यासितं विष्र चिद्वीका एशां प्रमृ। (अ बामदेवन यजासी सुवभध्यण, ॥ उमामदेवर्षाप खन्न पश्चित साधकः। अवगाद्यस्य पापावि नाश्मायान्ति सन श्वारमुपामस्य शङ्करस्य सहात्मवः। चानिवर्शिताधिकारं सिक्षं चिस्तनेचरि ।। च्याम 🛭 व्याक्रमन्ति सद्धाविष्ठाः सहैता राज्यसहयः । सभुपिद्र बदर्शासं सधाकुष्ट विकायसम् । हिस्त महारीहं नन्दिं उद्गाननीहिन: 🛭 खबम्(लङ्गमःखातं चर्चस्ट्वेनिवेधितम्॥ भूत्वाशारं यथा देवि । खाकसन्ति **पराः** प्रियेः । एको । इन्ध्राविषो इरं बढ् सुरोत्तमन्। चनचितन्तु सञ्चलि मथा लिङ्गन् ऋत्यना । नावावसंस्माकोसं जटायूक्समन्दिसम्। । स्थस्त मां भ्रीक्षं भ्रष्ट्वराय सदासने ॥ ष्ठ सदक्त में श्लाबा नन्दी सर्व्याखित्र रः । घेतं यत्र। सुराध्यक्षे खाक्रमन्ति विधाचकाः । ण्टल्झयाद्वयं चिङ्गं सुरासुरगम् कतम् । [च प्रस्वं बाऋां सप्तर्धिमसिती जनस् ॥ म्बद यङ्गालङ्गन् काम्यवना तथा प्रिये।^४ दीयकारं मुध्यकं क्षणनिद्धसमितनम्। इलाही देवीपुराखे नन्दाकुळप्रदेशाध्याय: 💵 नीसक्थां समास्थात तिङ्गं पृथ्यं सुरासुरे ह गतिन्धः प्रभोक्तस्य देवा की इति ग्रञ्जरः । क्तं क्ष विवर्त्ते स्व यदि जीविश्वमिक्टिंस । शुक्राभं भुक्रतेश्रय नेत्रत्रवस्माञ्चलम् । चाय लिल्लास्थान्। जिलोचनं सङ्घादंतं सर्वपापप्रसोदनन् ॥ विराक्षसस्तेन तचातिस्रमहात्रवाः । सङ वागतिङ्गस्य तज्ञागं घणा,---पन हिन्दायस्मिन् यहदारे सुनीयरः। "वाण जिल्लं तथा चेथं सत्तिमृत्तिप्रदायकम्। च्चलसिङ्गं बटाज्डं सव्याभं स्मूलवियञ्जू । कालामिक्दमाखातं सर्वसर्वे विवितम् 🛊 उत्पत्ति गाविषद्वस्य सचर्य भ्रेषतः प्रमा 🖫 क्रीक्षसभाविद्यां स्टस्टः प्रीवाच प्रदूषम् । गंकी हार्द् विकास अञ्चल अञ्चल सामा । नष्टसम्बाह्यमे मां न जानाति शङ्कर: ॥ मध्यिङ्गलवर्धासं श्वेतयश्चीपवीतिनम्। ीसहासम्भागियौ यक्ताच्यामवसन्यते । सन्ति पुरुषनदीनान्त वाणिसङ्गानि सन्त्र है। श्रीक्षपद्मासीय चन्द्रश्वाविभूवितम् ॥ निजिङ्गसन्दर्भ वे ऋषं सस्ताह्मविद्यानि ॥ इन्द्रास्पृत्रिताभ्यम तालक्षेत्रिकारानि च। प्रलयान्त्रसमायुक्तं चिपुराश्चिमाञ्चयम् 🛊 क्षार्वं मां न जानाति तससः चाप्युपासनः। भदा समिदितकाच शिवः सर्वार्थेद्यकः 🖁 शुम्बसं पिङ्गलगटं सुख्यालाधरं यर्भ् ॥ वद्यारायल सापनो च पूर्व्या भरी हिजना नाम् ॥ रम्बलिङ्गानि तान्याङ्घ: साम्नाच्यार्थयस्तान चियीलधर्मीभागं लिङ्गं सर्वार्थमायनम्। ।(अ)व्यास्त्रम्यु तसी दत्त द्वांबरायाः। चिम्बद्धरम् ग्रुभरताईमागतः॥ वस्तानं जलक्षेत्र प्रतं पूर्ण पत्नादिकम् । अघ।पेथिनिङ्गसद्यस्। च्यं हेनारी सराक्षानं संबंदनेर सिष्ट्तम्। की। इसमञ्जू कामान्त्रं भविष्यति व संग्रयः ॥ "चार्यं चिवकीयायस्यसम् वरोधवम् प्रेमनक्षमयं यान्तं साथं चर्चा प्रमुख्यक्षम् ॥ अक्ट को बबुर्विषय ত্ত্ব স্থিতিৰ ास मध्ये राज्यक्रवस**नुर्य गस्टि भूषपर** ३५ ा र्ष विञ्चनर साध्य देवस्तूवियविसनेव ।" 🛊 । एभन वर्षित तुन्य बिष्ट्रचिष्ट्रं सर्वेश्रित

सिद्ध

सिद राप सम स्वित्य संजात सैहसुखड़े 🕫 इति वीइमित्रीस्यः ।

त्यवाच्यां स्थानं वायां विञ्चसमाञ्चात . इपि बीह्य रीदलिङ्गं सुखावश्चम्॥

र्किमेदाया वागिलिङ्गस्मास्ति।

(पि वोड्यं लिइंग्रीडं भविश्वति।

eg तथाखालं दाक्त*िःश्*समाञ्जति।

सम्भव सौद्रं वायशिङ्गधदी रितम् ॥"

र सध्यस्यसं त्रिषिष्ठं लिङ्गसीरितम् । [लसुरसेये र्म्यदेश्किसुनसस्∥

ग्लङ्गमाखातं सुनिभिः ग्राम्बनोविदेः।

मध्यम प्रोक्तं तद्वहैमधमं स्तृतम् ॥"

।।(भगर्थं लिङ्ग प्रतिगुच्य मञ्जीवभि:।

वालङ्गलच्यम्। सिझान्तश्चित्री

पुटसस्पूर्ण ज्युलटङ्केन्द्रभूषितम्।

|टर्सपुत्तं निक्तोद्वससम्बद्धतम् ॥

रिश्व यक्तिक्षेत्रसभाग(दिविधितम् ।

लिमिति प्रोक्षं गीलकं प्रोव्यनश्चना ॥

व्यपनाकारं गोननिङ्गाभसीरितम्॥"

इसि गांति विङ्वद्याम् ॥

ं इदावँलङ्गिल्लाचासम्∥+ा

स्त प्रकासारं नागर्युपसोपसम्।

गौलपलाकारं ब्रह्मस्चिवित्तनम्।

लच्च यक्तिकुं कपित्धपलन्तिमभग्।

वा भनाकार मध्ये खुलक्ष यह बित्।

ाल वरं लिङ्गस्टविमाणसुद(ह्लम् ॥"

हि दिविधं धोक्षं दिमालिमालिमन्द्रसत्।

स्यापितं लिङ्गमचर्तं विच्छवादित्रम्।

सचलं गेहे छिएं लिङ्गमबोजिते॥

तन् स्थितं जिल्नं स्थयभा देवपालकम् ।

भागसं (बङ्गं तेघां सच्च अनुव्यते ।"

अध जिङ्कान्यम्।

हिविधं भ्रियसम्लब्ध चलन्त्रया।

चावधं क्रीयं लिङ्गं तहुमयास्मकम्॥

गर्छालाङ्गस्यस्तस्यात् पूर्ण्यं विश्वेषतः ॥"

(वनाभितिक्रलक्ष्यम् । इति वीरसिची-

श्वन[भिविङ्गवन्यम् ।

भावनार्इसंबाह: । 🕺 ॥

विङ्गलक्षणं नचीव।

क्त तथा पीनं खर्खाविषादिप्तितम् ॥

ति सामावर्थं या सर्वजातिषु मिह्निस्स्।

(दालकुलच्यम्। इति लच्चमसुच्योऽपि।

ब्रहाशक्तर किङ्ग वैकार्य प≾राख्यम् । पदासमस्तर्भ शास्त्रं छ्वार्स ग्राक्रस्थते ॥ प्रिरोधमं तहासीयं विषदं याम्यसंक्रितम् ।

इति सिहान्तशिखर्:॥ 🕸 ॥

रतेयां पूजापलं तज्जैय।

स्थिरलर्च्यायदं क्रेयं होसं राज्यप्रवस्त तन् ॥

पुचरिह्नकरंतास्य राष्ट्रभावः पत्रह्वनम् ॥"

"सर्वेषनपदा स्विभंगयक्तदृष्ट्व हि ।

"पारस्य महासृत्ये सीमान्याय च सौक्तिकम्।

चन्द्रकान्तं सञ्ज्ञानत् स्याद्वाटकं सर्वकासदम् ॥"

व्यनन्ताद्याः स्टता खटौ सवयो विद्युक्ताः ॥

राची प्रकाणकाः सर्वेषिधाद्याचातकारियाः।

नानावर्णाञ्च विजेबा रचेंगन्वेश रूपतः 🛚

वकादाः स्कादिकादाः स्वाद्वादिविन-

चर्वकामग्रहे पुनां खिङ्गं नात्कालियं सतम् ॥"

"गांखं भौभाष्यद जिङ्गं पौष्यं सुक्तिप्रदायकम्।

धैक्त संगुण दें लिङ्गं सीभास्याय च लावस्य मृ।

खबाटनं तुपाधाप्तं मीलं ध्वुखबावसम्।

च्यमाञ्जलङ्गम्।सराङ्पुराखे।

पुष्पभवतिङ्गं यथा,----

वान्कार्णिक्षं दर्जिस काला भक्ता समर्चयेन्॥"

"कस्रिकाया ही भागी चलारश्रन्दनस्य च।

अङ्कमस्य चयश्चेत्र शक्तिना च चतुःसमस् ॥

एसडे सन्धलिङ्गन्तु क्षवा संप्च्य भक्तिन:।

श्चित्रसाञ्चयमाञ्जीति वन्धुभि: मिह्नो नर्: ॥

गानात्र्युनोद्धन लिङ्गं नानाकामग्रहायकम् ॥

भ्रांत वीर्यासचोदयप्रतकालीत्तरः ॥ 🛊 ॥

इति मत्यक्तसम्हातकाम्॥ 🔷 🛭

इति पञ्चपुरायम् ॥ 🛪 ॥

खडगामं नेक्टनं लिङ्गं वारुषं लक्षसाकृति ॥

वायसंध्वनक्तिङ्गं कौनेरनः महान्वितस्। र्रुशानस्य विश्वलामं लीक्षणकारिति स्थम्।

सबस्य चित्रमाच्यातं सर्वमास्त्रविभार्दे:॥" इति खदम्बलिङ्काच्यासम्॥

" इष्टु । लिङ्गं सचे ग्रस्थ स्वयस्य तस्य पार्किति । । सर्ज्ञपापविनिर्मेत्तः परे प्रसाण लीयन «"

"तिप्रेषाच्छीनजं सभी सुसाये चाग्यङ्गतः। पाधिवं भुक्तये प्रास्टं सुक्तये चानुषङ्गतः॥ रवंदेशक जैयं चित्तलिङ्ग नया युन:।

"लवश्चेन च मौभाग्यं पार्थितं मर्ज्ञजासस्य ॥ कत्मदं तिलापियोत्यं तुषीत्यं मारची स्टूतम

क्रनोत्यं गुण्डं भूरि शक्षेरोत्यं सुख्यद्भा ॥

भस्तीत्वं मर्जनलदं गुड़ोत्वं भीतिवर्जनम् ।

प्तिड

"नार्य घरित्रमं निङ्गं वनगीध्मग्रानिनमः

थीकामः पुष्टिका सम्ब पुष्टकासक्तदर्भयमः । '

"सिताखण्डमयं जिङ्गं कार्थमारीस्पवर्द्धन्तः।

वर्ष्य लवगानं निर्द्धं नालचिकट्कान्वित्सः। र

त। लं इरिनालस्। चिकट्कं शुग्दीपियक्षे

"गव्यष्टनमयं लिङ्गं संयूच्य बुह्यिईमम ।'

चद वक्कोसभारा जनसिङ्ग ,

অহা ধানি,ভাজেনেখলভুন্।

महीचं इति प्रसिद्धमा।

पुष्टिन्द्रलं सहानालं ज्यां निर्धार्यस्ट्रक्स

च्छाईकं कुलसङ्खे तैज्ञ संस्थ्यंका लालामा चन्द्रामीकुँ कल्पनितं स्माटिकं मर्जनासद्द्रा॥ चन्दापीडं चन्द्रकान्तमिळये:। "मृलाख्यभश्चिच प्रमृत्त्वार्थं मौतिकं तथा।" था। मित्रिधाना ने सूलशोगना प्र: स सूलगणि : "आयुक्तं की रकंदीयं रोगच चनौक्तिको द्वया ।

नीलं बच्चीपरं होयं स्पादिकं सञ्ज्ञाभदम ॥ इति स(र्संयहं 🎗

की तिदंको स्थलं लिङ्गं राजतं पुरिष्ठ देशसा। मैत्रलं स्तिम्हार्थं भिष्ठजं नर्धविद्विस्म् । ' भियायमञ्जातुनिसीतम् । प्रति कालोत्तरः

"पित्यां सक्तवे जिङ्गं पूज्यं र त्रतसम्भवम् । हैमजं सवावीकस्य प्राप्तये पूज्येत् पुनान्॥ पूजवेत्तास्त्रजं खिङ्गं पुष्टिका**मी हि सा**गव. ॥" त्रास्तिक्षप्रजनम् वसीयरपर्म्।

"ताम्बविष्" कवी नार्चेत् रैबस्त घीरकस्त च रक्षच्यक्षिप्रस

वैद्याद्वरोत्धं वेशकरंगोसयं सर्वरोगदस कंग्रास्थितकावं लिङ्गं सर्वश्चवित्रश्रानमः। चीसर्थे सार्थे पिष्टमस्थवं लिङ्गमृत्तसमः । दारिहादं हुसोद्धनं पिछं सार्घनप्रस् १ द्धिदुग्धोद्धवं लिङ्गं कीर्तिलक्यीमुखप्रदम्। **धान्य वे धान्य जे लिङ्को फलोत्यो फलइं स**दन ३ ग्रुच्योत्यं (इयओकायुर्मक्ये भावीक्षको छवन। भवनीतोद्भवं लिङ्गं कोर्तिकौभाग्यवद्रम्म ॥ ट्रव्यक्ति। गडममुद्धतमपष्टक्तिवारसमाः।

कर्एरसम्भव लिङ्गं चलं वे सुक्तिमुक्तिर्भ ॥

च्ययस्कार्स्य चतुर्धात् क्षेत्रं सामान्य सिहित्। धर्म नवसवं श्रेष्ठं तच बच्चमारि च्छिटि ! वसनिङ्गं सहासूर्य भौभाष्याव च भौक्रिकस

अभवत् पुरुषकं तीर्षे वेद्धे भूज्द्र्यकृतः।

"सदासक्तिप्रदंष्ट्रीसं राज्यं भूतियर्द्धनस ष्य।रक्ष्टं नथा कांस्यं इत्यु सामान्यस्तिस्स । "चषु सीमायम लिङ्गं शाच्यां नाग्रने हितम ।

इति प्रिविशार्थ्यंबाद अ

व्यारक्कटं पित्तलस्:

दुव्हिकासस्य सत्तरं विक

"कार्यं पयमर्वं सिद्धं इयगत्वसमन्दितम्। **नवस्वकां घरां** सुद्धाः गर्येष्ट्रीः श्विषांनभैवेतु॥"

इति लद्यसमृज्यः।

च्यथ र्जोमयजिङ्गम्। "रजोभिनिभितं लिङ्कं छः पृजयति मिल्लातः। विद्याधरर्थरं प्राप्य यन्त्रान्किवसमी प्रवृत्॥" अय गोधक सिङ्गम्। "श्रीकासी गोश्रक्षकिङ्गं छला मन्या प्रयू-खन्छेन क्यूपिवेनेव श्रोमधेन प्रकृत्वधेर ॥"

ममुनवे खेरं खयम्तो मदिखरः। इति घटकाकीदीपिका। 🕸 🛭

र्ति खिड्डान्स्प्रेखर: n

किन्सुसंशुक्तं नानावर्षंसम्बितम्। सं यक्ति इंक्लोगं स्विद्धारते ॥

বিহুমিলুক্ত বন্ধ मवम् ।

ाख्य चर्त्रां खिङ्गम् सुख्यम् तत्॥ यस्य संसाधांत् स्प्टांत चिपरोव हा॥"

पादव् 🝽

वीक्क्रिनोपचारेस वेदान्। पार्नहीं वजेन्।

चित्र

एक्षसम्बक्षिश

द्ति सिङ्गपुर्भाग

इ.सि. तन्त्रान्तरः

इति स्कल्पुराधाम

कौतिकासी वजेतिल जिल्ल नार्र्जनमूत्री ग्रच्म (रणका सस्तु जिङ्गं लैक्सियं सद्दाः) चहा सीसमयं लिङ्गमायुष्यामीरभैदेत नर: ॥"

द्वि मत्युक्तसम्हासन्तम् ॥ "स्थिरलच्यीपदं होमं राजतं चैत राज्यदम्। प्रवाहिकार एक्षि नास्त्रसम् ।

विदेशकारकं कांस्यं शीतिजं प्राचनश्यानमः। रोगस मेमर्ज लिङ्गमायसं ग्रह्मनाशनम्॥ ध्यस्त्रीहमयं निङ्गं क्षर्रोगच्यावसम्। त्रिलीच्यभ्ययं सिङ्गं विज्ञानं प्रति सिङ्गिर्म्॥"

इति लाज्यसम्बंधः ॥ "श्रीपदं वक्तमं लिङ्गं शिलामं सळे सिहिद्म्। धातुलं बनदं साचाहार जंभी गणिहिद्स्॥" इति लिङ्गपुर्श्यम् ॥

'गम्बषुय्यभयं लिङ्गंतधातः(दिविभिस्तितस्। कक्तरीयस्थयं लिङ्कं धनाकाङ्गी प्रपूज्यत् ॥ लिङ्गं गोरीचगोत्यस रूपकासस्त पूज्येत। का निकासस्त सततं किङ्गं कुङ्गसस्यवम् ॥ चैतागुरसमुद्धनं सञ्चाबुद्धिवद्धीगम्।

ध रणाप्रतिरं लिङ्गं कळागुरुममुङ्ग्यम् ॥ यश्च बंगसम्बन्। "दति काली तरः॥ "पश्चिमे शिवपूकामां सर्वसिद्धिष्ठतो सदेत्। भाषांची भिवपूजायां दित्यं फलसी हितम् ॥ खर्णलङ्को च पूजायां ग्रामका दाश्व सतस्। सर्वासहीत्ररो रोप्ये फर्ल तसाचनुम्यस्

मङ्गायाच जन्मभूषं ज(जायां स्रोधवान भवेत्। स्प्राटिके चर्ळसिड्डि; स्यात्तया सरकति प्रिये । ली इलिहे रिपोर्गाशः, कामदं सक्तालहकम्। वाञ्चकार्यां कान्यविद्धिरासिये रिपुष्टिंसनम्। चवालङ्गस्य माहातां धक्षेत्रामार्थमी चहम्॥" इति भाष्टिकामिदतकी १२ पटल:॥ "ब सार्पपूर्णयं विद्यं लि 🛒 ग्रील मयं श्रुभस् ।

ताम्बे पृष्टिं विजानीयान् कांस्के च धनसंख्यः।

वस्य संपूजभातिन यार्ग ब्रह्मवनुत्तमन्॥ इन्हरीलमयं लिङ्गं विष्यः समर्वे देन् सदा । विष्युत्वं भ्राप्तवान् तेन सी श्रमूट्सूर्वेकपाणकः। ॥ समाद्यं निर्मर्त लिङ्गं वर्ष्योक्ष्यचेयेत् सहा । तैन तहरू खलं व्हि प्राप्त तेजीयका न्यितस्॥" इति अट्कानेदीपिका भृत्रशिष्यकी: ।

"प्रायत पार्थित लिक्के पाधासला हुकि २०वा। खर्णालक्षीयवा देव रोधि तास्त्रे च कांखके ॥ पार्ट वाथ मङ्गार्था स्माटिक सर्कतिश्विवा। कार्थिमेरे चौद्धखिङ्गे सस्तिनिक्तितिबङ्गके ह वासुका विक्षिते लिख्ने ग्रीमचे बाध पूजबेवु !

चस्कारिक विना देशि प्राथाकारों न पूज्येत् ॥ भी इति भाष्टकामें इतन्ते अ गटलः । इति प्रिवितिङ्गिनेशायदयायि ॥ 🛎 ॥ व्यय श्चित सिङ्गमं स्वर्धः ।

"स्थार्य प्रक्यामि विग्रेष इक् वहवेत्॥ रीयच -सन्भाष निवाद च

ति 🖅 दुरभस्थ दिवचयम्

नसाट्नीखा तक्षित्रं गङ्गातीये दिनवयम् । ततो वंदोक्तविधिना संस्कारमाचरेन सुधी: "" पूर्व्योक्तिवचरी: फलविशेषकासक्या नागाविध-

लिङ्गपूर्णीला साचपूराः "तिई सुन्धाः कुर्यातात्रीक्षित्रमन्त्यस्। देर्घाष्ट्रीने भवहाराध्यस्थित प्रज्ञवह्नम्॥ सावसीनं विनाम: स्वाद्धिके च भ्रिम्स्यः। विस्तारं चाधिके चीने साकुनाधी सवेद्ध्रम् ॥ भीठ दोने तुदारिदंग्र प्रिरोहीने कुल व्यय: । इसस्य विष्टीने च राज्ञां राकृष् नेपाति। वसात् धरंपयदेन जिल्लं भुकार् सुलच्याम् ॥"

दळारिगा सुलच्चलङ्गस्थेर पत्तराहत्वसुक्तम् । इति साहकाभिद्तके 🗢 पटनः 🛭 हेयवाच । "इन्द्रिये रहिनो देव: यून्यस्य; सट्प्रियः । च्याकारी नास्ति दैवस्य किंतस्य पूर्वन प्रतम्॥

খ্ৰি ভাৰাৰ। प्रेति पूजा महिलानि बनाचित्रास्ति पार्लती। ऋम्ख परमेशानि रौक्षी श्रातिहरितीरिया। रोदी तुपरमेशानि चाधा कुछ सिनी सर्वत्। वर्तते परनेशानि ज्ञानिकाशिकासिका ॥ बार्ह्सचवलदाकारै: प्रियं वेद्य सदा खिता। भ्रास्तिं विना सदिशानि प्रेनत्वं तस्य निश्चितम् ॥

ध्यतर्व अहेश्रामि पूर्वयिक्यिलिङ्कम् ॥" इति सश्चित्रशानिसङ्गूजनफलम्॥ इति चिङ्गार्थननकी २ पटक:॥ 🛦 ॥ देख्याचा "लिङ्गप्रमार्ग देवेश क्षयच्छ स्थि प्रभी।

यार्थिने च ज़िलारी च विशेषी यत्र वी भनेन्।

म्क्तिसंबोगमाचेय कर्मनको भवाभितः।

मीश्चि उवाच। म्हत्तिकातीलकं याह्यमधवा तीलकह्यम् । एतदन्यम कुर्कात कराचिद्पि पार्कति॥" द्रति साह्यकाभिद्यक्तं ६ पटनः ॥

चापि चा।

चिस्त्रक्ष प्रमासित घटनं कार्येट्सुधः ॥ खाङ्गरूपर्वमानन्तु सत्य। लिङ्गं प्रपृत्रयेन् । स्ट्रादि सिङ्क घटने प्रमाणं परिकी तिस् । फलसुत्तासदाप्रोति अन्यया चेत्तदन्यया॥" इति पटकर्मादीपिकाञ्चलविश्वसारतकस् ॥

"न्हर्त्तिकातीसर्व गास्त्रमणवा ठीसकद्वयम्।

क्ष्मचेव विजानीयास्त्रिक्षचीकरणनिसद्भृ॥" दनिकाकोत्तरः॥ चित्रकामेदैन माञ्चयादीनां पूजायतस्य प्रश्-सार्वयया,---

"शिक्षे देखों तथा पीठे समस्यवनिपाननान्।

"चतुधी पार्थिवं लिङ्गं सन्धामिरेन पार्व्यति। भूतं रत्तं तथा पीतं झवाच परमेश्वरि ॥

हुबन्द नाचने वस्त क्रिके

"भूकों द्वियार्थितं लिख्नं निकीय बस्तुः

स एव पर्नेपानि चिद्यंपलभाग्भदेन चिच्चिक्त वरारोचे रत्तं विकीय पार्थि

पूजयेत् सतनं यस्तु जिपगंपलमाप्नयात क्षरितं पार्थिवं देखि । निक्तीय यस्तु पूज स च वैभ्यों भहिए। विवर्धकवभाग

क्षजां दि पार्थियं जिल्लं निर्मेशय यस्त पृ ख सूत्रः परमेग्रान्। चिवर्गधलसामभ

द्ति लिङ्गाचैनतन्त्रे ६ पटल. ॥ "ग्रिलादो **घ स**देश्रानि : ख्यलच परुटा चाडु एमार्ग देवेशा । यहा दिमादिमारा क्रमेश देवदेवे भा । पर्सं वह विधं कर्मत्

स्टलात् स्टलतर् सिङ्कं रुद्राचं प्रसेश्वर पूजराहारणाहै दि। पर्लं वह विधं स्थानः ख्वात् स्युनसिति पार्थिवनिङ्गेतरः क्तिकाभी जबसिति विदेशयचनान्। वि

स्पाटिकमस्वतादीर्गा "प्रिविलिङ्गस्य यम्यानं तन्यानं दच्यस्यानी

यो व्यवस्थि स्वान्तं सद्योऽपि तया भवत "खितुखा बाडिनकार; परिवाहीशी ता

जिङ्गस्य दिग्रमा देवी धीनिस्तदर्श्वसाना कुर्वीताङ्करतो इसं न कराविद्धि वर्षि रवादिधिद्विभाषे मानमिक्कावधाइवै।

विञ्जयमार्भिया,---"आकार्य लिङ्गमिळाडू; पृथित्री तस्य भीति चालयः सर्वदेवानां सयनाक्षित्रस्थते ।"

लिङ्गसंहिमा यथा,—

গ্ৰিব ভৰাৰ 🕯

"न तुष्पास्य चित्रीऽसीयां पुत्राध्य निवेदनी

लिक्कि भिन्ने तथात्वर्थे घरं तुथामि पार्लात

रम देवि । पुरा काळे जी गोर इं अर्थिदेवती.

विद्वसासिद्धमिळ्लं सदेवासुर्वितरे ॥

प्रयक्ताम दिवं ईति। यो मित्रङ्गार्खने रतः

शका सर्वाम पापानि निर्म हो इन्द्र कस्मय

मनुसना सहस्रकारी सामेव प्रतिपद्धते ॥" इति वीर्मिनोद्यप्तस्थन्दपुरासः

इथिविशेषेण यूजिस्थिलं यथा,---"वक्तपूर्वाच्चे सिंद्धं कापिला मध मानदा. । लचायाचामधानां प्रवस्ताति सत्तमः सुगन्धिचन्द्रनर्ये चित्रमाजिष्य भक्तिस ।

चालियते सरखीमः समन्येत्रेनकदंसी ॥ इति तच्चेय ॥३

₹#6"

लिङ्गपूजाया व्यवस्यी सीघः तत्पूजाफलक् ध "विना खिड़ाचैनं यस्य कालो मच्छति भिटाः दुवैतक दुशक्षण

बतारि हिरिधानि 🐨

भोतन्त्र वेष्याचाती सातु सक श्रह प्रकोशि

বিহাস ধৰম।জনকাধীয় হাৰ সুৰিভ্নি; ।

⊭क्किमुक्ति। दं लिङ्गं विविधापतिवारणम्। ूप सिला नरी निर्क्ष शितमाञ्ज्यसाञ्चात्॥

स्वसम्बर्गपश्चिम्य कियाजालसभूषियतः ।

श्राभामेशमङ्खाणि दाकपेयशतानि च ।

दक्षताच किसुर्लेष चरा चरमिदं चगत।

प्रदलिङ्गं समध्यक्षेत्र स्थितसम्बन्धः संग्रयः ॥"

श्चित्रस्य पूजन(इवि चतुळ्यां धियो अवेत्। इन्हें चर्च हुनी सर्वः प्रस्मृतायस्य पूजनातृ।

वय नारावणिनीतां यदि शस्तुं प्रपूजयेत्॥

र्वा मर्वे च पाताले ये दवा; संस्थिता; सहा।

न्द्री पूजा अवहीय प्रास्त्राधस्य वृजनात्॥"

शकारे क्यु संसारे सारमेनचतुरुयम्।

[द्या वास: सर्ता सङ्गो गङ्गाम: प्रान्तु-

इति पट्कमेंप्रिकाधनकाली तरे बारस-

न्यामधीत्रास्तिवेदास यद्वास बहुद्धिणः।।

युवलिहार्वनस्थेति की टंग्रेश्न(पि ते समा: ।

इला भिलाच भूगानि हिला सर्व्वमिदं

चंद्रेव दिश्हरार्चन अन्यापेन लियाते ॥

निकानसराइसं आस्यमाणय योनिधु।

श्वसाप्तीति वे सुक्ति विना लिङ्गार्चनं नर:॥"

_{राचारः} चलियो वैश्वः भूनो दाळतुसीमनः।

_{सम्ब}सीर्यात यथायोग्यं वेदिकतान्त्रिकनास-

लेशिक्षर्थः। इति वीर्गमनीस्वष्टतस्कव्द-

हर्श प्रचातया मध्ये विध्युक्तिसुदनेश्वरः।

्रिपरि महादेन: प्रवास्थः सदाशिवः ॥

व्वेही महादेवी लिहं मालान्सरेश्वर:।

ो प्रपूजनाझि खंदेवी देवसा पृजिनी॥"

थाध पारद्शियशिङ्गमाञ्चासाम्।

होतिकीवं सहाजिलं केलासनगरे प्रिये।

ांशकुं मद्यानि प्रिवरीजं न चाम्यया।

वैत के इप्रांगीन. नाप्तां विश्वेचर, स्थित: A

लाक्षाची बधा चकंलच्यी नारायणः; परमृ।

बहुता भूगांगीको जन्मीन (रायणो व हि ॥

तार विक्रासम्ब व्याकार कालिका स्वयम्।

भित्रं दशारच प्रसास्तर्पं न चार्चया ॥

वज्रेष्ट्रपारव विक्र स सर प्रध्यस्थातः।

हर्ष प्रस्तेहानि मण विवाहिकालस्

_{त्रदेत सुत्रं सिहं नतस्थलेण साहर्ग् «"}

~काम । ३ ।

द्ति स्कल्स्पुर (गर्भ १ की

इति लिङ्गपुरायम्॥॥॥

µक्चा एरस्या विदान् लिङ्गोर्ने प्रपूजधेत्।"

मचिग्राचितपुर्यास्य कलां नाचिन्ति मोइग्रीम्॥"

इति स्क्रन्युराशम् । 🗱 ।

डिन अस्ट्राइक्त १६ पटल, ॥

इति लिङ्गपुर्(सम्।०॥

इति जिल्लपुराणम् ॥ 📲

पूजनभ्॥"

জায়াবু ৷

स प्रद्वाचे लास धरी सराजा भूवि पृज्यते ।

ख्यथ पारदशिवलिङ्गनिकीाणविधि:।

"पार्ट् भ्रिवनिक्सार्थनामावित्रं यतः प्रिये।

चात्रस्य सहिप्रानि प्रान्तिस्वस्ययनं चरेन ॥

षाइदं शिवनोजं चिताइनं हिन कारयेत्।

साइनादित्तनाग्र. खानाङ्नाद्वित्तहीनता ।

इति साह्यक्राभेदनक्ते प्रयटल;॥४॥

साड्न इत्रोगशुक्त स्वं भाक्न सम्मरणं अवेत् ॥ ^४

बर्खादाचा

"पुरा लांच चलं जाला लब्ये गप्रकाशितम्।

इष्टार्नी योगिनं ऋत्वा कथ्यासिन संश्रयः॥

च्यतिगुद्धमतिगुद्धमतिगुद्धं न संभूय: !

मोपिनवी मोपिनवी मोपिनवी ख्यापि चा।

प्रस्कुलन् कथया स्थला **स**ावधानो ४ वधार्य ॥

देवदानवदेखाच गम्बन्धसम्बद्धाः ॥

केंबल कि शिव: श्रम्हरियच्यकमंत्रिक

मासेव प्रार्थं अन्म्, सेन्द्रा देवासुरास्यः 🖟

प्रस्थिय सुति कता उपनस्यु: ममाहिन:।

प्रीचु: प्राञ्जलय: सर्ज्ञ सथादुग्डस्मानता:॥

देशदा अचुः।

खदास्ति। वयं सर्वे भवानिष ननाईन:।

केंबर्स दि सहादेवी देवदेवी काग्यति: ॥

विवादि न सनस्वज्ञे क्या वा मो स्रदे ग्रिव:।

उपार्थं चिन्तय विभा सहार: क्यमी खर:।

येग खाच्चातां न एस्त्रम् पुरुष स्वानिध।

इति शुला वचस्तेवां लतो क्रमा प्रचापनि:।

उवाच तं वागबाधं विष्णुं कमलवीचनम्॥

बची शच।

ऋष्ठा सथा सुरबेष्ठ सातुषा सेषुनोङ्गदाः।

क्षर्वे क्येगा विना श्रम् यन् कर्तवं दरस्य से ।

र्यात: यह महाबाही गच्छामस्त्रमहं शिवम्।

किन्दुत्रमुखीयानारीन्तु चिदादार्थं प्रकल्पय।

त्रक्षीवाच :

व्याद्याप्रतिकं स्हासायां प्रसाद्यत् वे लख् ॥

एवस्कातुतीः साहीं जमतुर्विधिनेश्वयीः

उन्ह द्वं त्रुवृक्तं तपलम् प्रभापन्ः।

कार्यकेषुव या ऐसे वाशिका वसदीकरी

कचा सूखा सङाध्यां मोद्यव्यति ग्रह्मन्।

यन दची सहातेजा; श्रीचतुः कार्यसासानः ।

मका विकास सन्ते वैतपथ क्षेत्रवेशिक्तरम् ।

दर्श मन्हाम है सर्वे चारुज्ञापय सं हरे।

श्रीभगवासुन(च ।

मर्चेयं स्विनं तेन यनुजातियेथा(वधि ।

सञ्च तीसे बड़ा श्रह टुंल ग्राम कमला थन:।

भ्रम्भा ग्रीपितं नक्तं सन्त्राक्तरे प्रकाशियस्।

सर्गादी विविधा; सर्गा सथा खरा हि नारह।

सर्वे स्वीत्रग्रगा: अन्दा भेष्नाच्चायत प्रजा।

क्टाणि न समच्या इता चिन्तापराः सुराः।

च्यथ (अ.वलिड्डोल्पक्ति:।

व्यक्तिमाहिविभूनीवामीव्यरः, सध्यकोत्तमः ॥"⊀॥

स एवं धन्ही दर्भःकास ऋत्येरैस च नर्भः⊸न्।

लिद

क्तिमांव कम कुससन्वका सराहरा हेब्,, प्र,

भूभि के के अधावासंभवता प्रार्थने कल मृह

चाचिरातृ मतादास्त्रामि सर्वसर्वत स्पृय दंबाद्या अन्यु:।

भृतानु इचकचा तं शहुरं प्रसिद्धाः। चास्ताकं वाष्ट्रिंगस्त्रेयन् क्रुक्ति हिंसदा प्रिये रुततृ धृता पचर्माषां निरीक्श कसलायनम्।

सक्ष को कं पुनांसन्तु अपन्यं वे परिकल्पय ॥ नक्षीपाचः प्रकृ: सर्वशुक्षेत्री हासनाकं परमेश्वर:। मचासच्यो सद्दानचाः स तं तोषं कृष्यित

भागमतुन्धः प्रमाजास्ति कदाचिद्यि कुनाचन इत्का बचाणा देवी वाहमिनाच चेत्ररा । इच्चाय दर्भगेदच्या ज्याच ख्यातां दर्गा इच्चें(३पि इष्टानां हेरी खड्शक में प्राय खर्का बनोदरी बाप्नचर्काउनकटिम्बर्वीम् ।

द्च उवाच १

नीलोत्पलकपाला । इस्तर्युकादिश्यदाम् । क्षतक्षत्रभिवासार्वभेते चचः प्रजापति ।

यदि से परदामि त्यं ईवानासिष वाञ्चितम्। सदीयननया भूता भूषर जिल सोध्य।

वर्षे हुक्का जग्रहाचा चन्तर्हानं गता तरा । देवताचातनो नल। यचतंपे नणी च्रा 🕡 चक्तीकाः, परमाक्षाचमुपतस्युजनस्यति । प्रयोक्तस्तुरुपुर्भक्षा प्राहुगन्नद्भाषिणः॥ दंबादा असु:।

भगवन् देवदेवेश् लीकानाथ सङ्ग्रायः। वयं सर्वे तुमक्तीता: स्टार्थ परमेश्वर । चानको पुरु चीदाई स्टिश्चा वया भदन दचगेरे सहाकार्ली स्टायेति परिक्षीनिता।

दब्तास् सुराः सर्वे दंखरण महासा।। शतस्या गताः सर्वे भवनं सर्वस्ट्रमः

दवाब कथनामासुः श्रृहर्गोहितं वयः।

तनो विवाद्ये (कबर्ल झनझळा यथा गा। ।

मता: अर्ज्य महिश्रीकृषि सत्या सह सदा ग्रहम चनाम रेमे सत्याच चिरं त्रिभेरमानस

चाय कार्ने सद्यातिल तथा सह सर्वेषर।

र्मेन प्रैंत ने चो हूं सती श्राक्तास बच्चा।

भवतौ पीतये सन्यक् क(स्क्रेताच संध्यः । उद्योग: क्रियमां चित्रं विवाहाय महीब हि

ईषार उवाच।

जाता ते धीतचे भूको साथ बीग्याच

स श्य

भक्तवस्ति मुक्तांगि तत्र भारं शुदु:सञ्चन। च मख सां महादेव क्यां जुन च बत्तते ।

न्डश्च दीनया वाचा देवदीय जशहुगुक्स ।

निञ्च वचन तस्ता सम्बद्ध विभर राग्नक कथा जा

उप (च विकाशाविष्टा कालिका जगदीयशी ॥ इथ्वाच। ग्रास्त्रत्तरनी बाल: विं मां मन्तीवधिष्यति। लाम खु चती च्लाकसीच्या जन्यागाय मनसङ्गे उसवीक्तीत्र उत्तसम्। प्यान घर्गीएड नैर्श्वासम्बन् जात्। यानाचे सुननं स्वर्धे प्रवित्त हास्तद्रास्त्रत्। तिन भूता सविद्याश्व प्रिविशिङ्गाः, सयीनयः, ॥ यच लिङ्गं तच यो निर्धंच थी भिन्तन: ग्रिव: । उमयो सेव तेजोभि; शिवलिङ्गं धनायत ॥" दात शिविकिङ्गीत्पत्तिक्षवस्मिति न। इद्यञ्च-रःचान्तर्गतस्तीयराजे प्रधमाध्याये नारह-ज्ञस्यवाद; ॥ ₩ ॥ प्रिविताङ्गपूजायाः सर्वेदाः

माधकारी यथा,--"शास्त्री वाविधानी वाधिसौरी टागासपीऽथवा। श्चिवार्श्वनिवादी नस्य सुत्रः सिद्धिमेवित शिवे ॥ व्यनाराध्य च सांदेवि बीटचैं वेदेवनान्तरस्। न सङ्ग्रानि सङ्दिनि श्रापं इच्या ब्रजेत पूर्म ॥ पर्वतनायसमंदेवि सिष्टाझादि ऋषेण हि । भानाति दञ्चान्येद पुष्पास्थेद यथाविधि ॥ सुमेरमङ्गं चार्त्रं नानाविधं महेन्यरी। सपादिनं सक्षाति यदि स्वात भागरीयसम् ॥ यहत्तं पुष्पनेवेदां सद्धें विशासमं भवेत ।

शिवार्चनविसीनो यः पूजयेहैवतान्तरम्। विशेषनः, कलियुरे स नर्, प्राथस्यभित्रभवेत ॥" ६ति उन्पत्तिमको ६४ घटन: ॥ 🗱 ॥ "सर्वपुलासु ईवेशि । सिङ्गपूलापरं पद्म् । तिद्रपूजां विकाई अविष्यव्यपूजां करोति यः।। विकतातस्य पूजाः न्यादन्ते नश्कमाप्रयाम् । तसासिङ्गं सहिष्टानि प्रथरं परिपूज्येन ॥ यदाच्यं लिङ्गपूजायां रहितं सततं प्रिये। नदाच्यं घनितं मन्ये विष्ठाभूमिनमं स्टुनत ॥ प्रका विट् चितियों देवियदि लिहाँ न पूज्येतृ। त विभात प्रमिशानि चयच व्हालता मियु: । शूतक परमेप्रानि सदा शूकरवद्भवेतु ॥ शिवार्षनम् देवेशि वस्तिन् गेरी विवर्ष्णिसम् । विद्यासने समें देवि तमस्त विद्या पार्वति। खर्झ दिला पद्यो सूच नास्तित वेदग्रानि पार्व्याति॥ भाक्तों वा वैकाबी वापि भीवी वा परमेश्वदि !! च्याची लिङ्गं प्रमुख्याय विख्लपचे अंशायने ।। षश्चादस्यं महिशानि ! (सिङ्गं घार्य्य प्रपृज्येन् । व्यान्यया रहचदनु सर्वे धि्वपूर्जाविशा प्रिये । ॥" इति सिङ्गार्चननके १ पटवः॥

खपक्रमीपसंचारादि। यथा। लिङ्गानि तु खपक्रमोपसं हारावस्य सापूर्वता पलार्थवारीप-पवाखानि। वदुत्तम्। "अपक्रमीपरुं हार्(दभ्याकी) पूर्वतापलम्।

कार्ये नाही पथती च लिझे तातार्थ निर्शय ।" सच प्रकर्णप्रतिपादाच्यार्थेच्य तदादाकार्योक्षा-दान उपज्ञानीपर्वहारी। बद्या द्वान्दोस्ये प्रश्ने

प्रवासको। प्रकारगण्यतिगादास्यादिकीयवस्तुन श्कामेवादितीयसिष्ठादौ ऐतरास्त्रामिन सर्व-

मिळान्तीच च प्रतिधाइनम् ॥ १ ॥ प्रकरणप्रति-भाषास्त्र वस्तुन तसामा मौरायुक्तव प्रतिपादन

ीत वश्चाला घरुमार्वस् । रूप र्कप्रतिपाद्यस्य वस्तुनः प्रमाणान्तरेणाविपर्या-करणं चपुर्वालम्। यथाः नचेत्राहितीय- लिह्नमी, खी, (लिङ्गमस्याखा रति। वस्तुनी मानान्तराविषयीक्षरसम् ॥३॥ पालन्तु। धकर्याप्रतिपाद्यस्यातः झानस्य तद्नुष्टानस्य ना तज तज अयमार्गं प्रयोजनम्। यथा। नचैव ध्याचार्यवान् पृष्यो वेद नस्य सावदेव चिरं यावय विमीची चाथ मन्यत्ये इलाहिनीयवस्तु-चानस्य तन्त्रामिपयोजनं अवते ॥ ॥ एकरण-

प्रतिपाशस्य नच सन्न प्रश्रांसर्वं व्यर्थवादः। यथा तजीव उत समाईसमयाची धेनाश्चर्त श्वर्त अवव्यसतं सत्मरिकातं विज्ञातसिक्षाहितीय-यस्त्रप्राचनम् ॥ ५ ॥ अकर्णप्रतिपाद्यार्थसाधने तच सच अयमाणा युक्तिः उपंपत्तिः। यथा नव यथा सीम्बेक्षन म्हत्यब्हिन सर्वे स्टब्स् विकालं स्वात् वाचारकार्यं विकारी नामध्यं स्टत्तिकं स्वयं स्टब्स् । इद्यादावद्वितीयास्तुसाधने विकारस्य वाचारमासम्बद्धाः युक्तः स्थते ॥६॥ श्रीपर्मार्चंसस्दाबन्द्यां भीन्द्रदिर्चित-दिशान्तसार:॥ (पुराणविश्वः: यथा, देवी-भागवते । १ । ३ । १० । "श्कार्प्रवहसाणि लिङ्गान्य मातिविस्तनम्॥"

व्यस्थानाद्विष्णं पुरामप्रार्व्य द्वराम् ॥ हितु ।

यया, तक्कीमुद्याम्। "(लङ्गचानचन्दं विङ्गि-

ज्ञानमगुमिति: । "ज्ञायमानं लिङ्गमु करखंन ष्टि।" इति भावोषरिक्तिः॥ खन्यग्र्शीरम्। बधा, पचदश्याम्।१।२३। "बुड्डिमार्मे जियपाणपक्ते के नका धिया ! ग्रीरं सप्तर्म्भः सूची तिल्लिम्चन ॥") (लङ्गक:, पुं, (लिङ्गेन काधर्यालि । ऋै + कः ।)

खच।) कपित्यदेच;। इति भ्रव्द्वन्द्रिका। शिष्ठिश्चिम्। तस्तीवधंध्या,— "कटलेलं सहातिक ष्टहनी पत्नदा हिसस्। विद्याली: साधिनं लिप्नं लिङ्गं तन विवर्द्धत ॥"

लिङ्ग प्रहु:, पुं(लिङ्ग पहुँच गीति। ऋध + शिच् +

कपिश्चरुच:। इति भ्रव्यच्दिका। (गुणा-

द्योरस्य कामित्यभ्रव्हे विक्याः।)

"बुष्ठसायसरीचार्नतगरं समृप्रिष्यकी। श्रमासामात्रिशन्या च प्रह्नती सितसर्वेषा: ।

यवास्तिनं सैन्यवच पाधिकोङ्गीनं शुभम्। लिइवाइस्तनामाच कर्ययार्मीहत्रहर्वन्॥" दिति शास्त्रे १८० अध्यायः ॥ (लङ्गपर्हिनी, स्त्री, (लिङ्गं वर्डयित थाः हध्+

खिच् + इति। डीप्।) स्थामार्भः। इति श्च्यांन्त्रक्षाः

सिङ्गहत्तिः, पुं, (विङ्गसेत्र हत्तिजीवनीयावी बस्य।) कीदिकार्षणटादिधिद्वयारी। सन्-पर्यास्य:। सन्मेब्बर्वी ६। इस्सम्य:। २।७।५६॥ "जीविकादिनिमित्तत्तु यो विमर्ति जटादिकम्।

स्केष्यजी सङ्ग्रन्तिरोय तन्त्र भिमयते ।"

किङ्गामिका भ्यो स्त्रमधीनक दीना २ । इति द्वारावली । २ १७ ॥

इ.सि. ।) खनाविद्रीय: । पञ्जूरिया र भाषाः। नन्धर्थायः । बहुपत्रीः २

ग्रिवर्शिका ३ स्वयस्य: ५ लिङ्गर लैंड्री ६ चित्रप्रला ५ चारहाकी ८ लि दंबी ११ चणडा १२ च्यापक्तक्तिभनी १३ १६ भिद्ववसी १५ । व्यस्या भूसा: ।

उक्षालम्। दुर्शन्यलम्। इसायनलम् सिहिकार्यम्। दिश्यम्। वायव्यम् नियामनलच्च। इति इत्विनिर्देशः ॥ च(दिलिङ्गधारिकी। यथा, सुस्रते। ३ "खिड्रिनी गुरुपक्षीच स्तीत्रासय प≈

चिङ्गी (गृ], पूं, (चिङ्गमख्यकीति। हस्तो। द्वा जटाधरः॥ चि. धर्भ "अलिङ्गी जिह्नभूष यो लिङ्गमूपकीय

रहाष सन्ध्योद्याधि मञ्चनो जीवितः

स लिङ्गिनां हरें देन सिधंश धोशी च अक द्रति कौंक्षे उपविभागे १५ च्यथ (कासन) श्रय: । इति श्रीधरस्वासी॥ अर्गवते । ८ । ३ ६ । ६५ ।

"तनाख ताट्यां राजन तिक्रिनो देखस সন্তুন্তাৰৰ্মুনীদ্যা দ মদ: আহু সিভা लिय, जि. ची प्र. य ना केंग्रे। इति कविकाट (तुरा॰-उम॰-सक् अविद्ः।) । ज्

2 स्ति। ऋौ, दीमा। ग्राम म, लिम्पति चन्द्रेन गार्च सुखी। इति द्रगीदास । लिय:, पुं. (किम्पनीति। लिप÷कः) } कर्ता। इ.सि. कियशको; वर्तिक क

क्तिपः, स्त्री, (लिप + "दशुप्रधातृ कित ।" ৪। ९१६ । इति इत्। अचिकित्।) । শ वर्षम् । तलार्थायः । लिखितम् २ अप्चार वस् ६ लिबि: ४।इखसर:॥ लिखनप् ५ यम् ६ चान्रविन्धाय: ६ लियी प लि द्रांत सङ्गीका॥ खदारस्वना १० । इत धर: ॥ लिपिका ११। इति शब्दरङा

(यया, नेषधार । १५६ "बार्य हरिती संदिन्ति वैधर्धी निमिं बनाटिश्विंचनस्य जागतीम् म्बद्धान चक्रीऽस्थितमञ्जूषाद्य पर्णीय दारिजदस्त्रतां छूप:।'

चारा: पञ्चिधन्दं यथा, त्राराहीतन्त्रः । ^{है} सुझा चिपि; शिका लिपि विपिने खो। सम्म

शुक्तिकात्मसम्भूमा (लएव: पश्चः स्ट्राप किखितपुक्तकादि। इति केचिदिति भएत लिपिकरः, गुं, (लिपिं करोतीति। लिपि 🗕

⁴⁸ हिंप निम नद्रोति ⁷ ६ ५ ६६

यया तजेका बनी

"क्षेत्रह कत ताल किन्याका हिन्दी

। । लाप:। इति ध्व्हरतावली ॥ ार पूं, (लिधिं करोतीति । ऋ + ध्यम् ।) | क । इत्थमर: । २ । ५ । ३ ई ॥

की किन्दीय क्रिय+कार्ये अपन्

स्वी, (लिपि: स्टिक्सराहित दीघा) । इति शब्द्रसावली ॥ च, (लिप⊹लः।) शचितम्। कत-म ! निष्यांया: : दिल्थम् २ । इलम्हः ॥ (स्पतम् इः प्रति प्रव्हरत्नावनी । चर्चि-

है। ४। ४८।

मासीलअखास चलारो मिहिनास्तथा॥")। ाथम्। इति मेदिनी ≀ ते, ५२ # पु,(किप्त एव । स्वर्णि कर्न ।) विषास-।इळ्झार;।२।≝।⊑⊏॥ विष्यस्य चसुर्थीतं प्राः श्रवसादौ लिप्तिका-

चाभिजिन्। इति सन्दाखसुत्तावली ॥ प्ती (लब्ध्सिच्हा। सम+सन्+च्यः।) इच्छा। इक्षमर: । (यथा, हरि-| इष्ट । इहा **्चक्रे प्रसेनाल् समिएके स्टब्सन्तर्क**।

हो भ म नंत्रेभे प्रक्तोऽपि न जहार हा।") व (लभ + सन् + छ:।) लक्ष्मिच्ह:। य । सप्तः ३ गर्डनः ३ ख्यान् ४ जुञ्जः, ५ ासुकः ६ मोलुपः ७ जोलुभः ५ । इति |

क्र 🖟 (यथा, अध्यक्तरिन्साप्तरे। २८ ।

।पाधनवीभाचित्र अङ्घे क्रिकातायति:। ति सिमृनामेकं स्थामकं शौषधम्।") क्ती, (लिप्+दश्। बाङ्ग्लकास्|

वम् :) किपि:। इटासर:॥ ।गः, पं, (किविंकारोतीति। सः+ः दभातिभोति।" ३ । २ । २३ । इति विपिकर:। निषि करोति इवर्धे ह्छनेन अर्पाष्ट्रप्रद्यचेच निष्कृत:। र., दं. (बिर्फ करोतीसि । क्र+ सः । ('एलात् दिकीयाया अजुका।) जिप्रि-द्वामर्टीकायां भावदीचितः । ो, (सिय+ अदिकारा दिखि की वृः)

इति प्रस्तावली।

व्ति।" ३।६। ३३%। इति ग्र:।) ा ! इति जिम्बद्यानी; कर्ने ६ प्राप्तव्य-। इति सुम्बद्धिकात्तरमम्॥

, बिङ्गः: । इति चाराव्यी । १८२ । की, निम्बुक्ष निष्येष:। पासि छेड्ड इसि

सस्यं गुणाः। स्रभित्वम्। खादुव्यम्। म् । सत्तरी ननव्यम् । वातस्त्री शहर-

≁मांमृ इंदिक्षभन् व विविश्वक्षकाचा 叫马属村 त्रंपाच

पलस्∏य इति इसेल्डस्ट्संग्रहे ब्रीह्नि यक्तद्रिलौहै ॥) जिम्याकः, पुं, जब्बीरः । खरः । इति प्रव्यकाः-

लिश, ८ घच्यौ लीच्छे। इति कविवाख्यहमः॥ (हिबा०-काक्ष०-काक्ष०-कादिहा। तोच्छा-

सक्यीसातः। इत्य, निष्यते धर्मः कर्जो। खी, खेटा। इति दुर्भादास. ॥

 इति जटाधरः ॥ (धया, कथासरित्- लिग्रा, श्राच्यों ग्रस्थाम्। इति कविकल्पद्रमः । (तुद्रा०-पर०-सक०-ऋतिट्र) लिश्र्ति । स्थी,

कालिचात् केटा। इपि दुगोदासः॥ तम्। इति सिद्धान्तकौसुद्धास्यादिष्टत्तिः । लिब्बः, पुं, नर्नेकः । लब्धाने(; कर्नार वन्प्रतः येन निपासन (नृमिद्धः । उपधाया इत्त्रसापि । इति सिङ्घान्नकौसुद्धासुणादिष्ट्यः । १।१५३॥

(बष्टाइनियाटः साधुः ॥) क्वी, (लिप्नैव। खर्थि कन्।) दण्ड:। लिख, ल जन्मी खादे। इति कविकरणद्रभ:॥ (चाह्र-उभ०-सका-साविष्।) स ज, वेढ़ि पुष्पाणि षट्षदः। सीर्ष्। चौ, चालिकान्। इति दुर्धादासः ॥

> नी, कि दावणे। इति कविकल्पद्रमः । (चुरा०-पची स्वा०-पर्०-खक०-अपिट्ः) द्रायशंद्रवी-करणम्। कि, चायग्री वर्षात्। मिन्दो-र्धम्याविति लापवनि लोइससी कभीक।र:। र्श्वेद्यदेतुलाख्योर्णप्रनाविति जनो प्रतमगौ

कीनवळ(प। इति दुर्गाहास: ॥ ली, ग्रिसिंग इस्ति कविकयप्रद्वसः॥ (क्रास्ट्र पर-अवा-अनिट्।) जि, जिन्ति काला लावस्र्यं प्राप्नानीत्यर्थः। कमादिवस्त्रायान्त्र खिनाति भलधी नदी। जीन: जीत:। अधं

अन्त: खळतीयादि: । इति दुर्गोदात: । ली, इ यन्त्री शिवि। इति कविकल्पद्रमः॥ (द्वा०-ध्यात्म०-ध्यक्त०-ध्यक्तिहा) इ लंशित चन्द्रः सूर्व्य । च्यो, कीनः । इति दुर्गा

लीका, फरी, जिल्हा। इति भ्रव्यकायकी ॥ लीचा, फ्री, लिचा। इति प्रब्र्जावनी 🛚 কীঢ়:, বি, ক্ষান্তাহিন:। ছবি বিভগ্নবৌ: कर्मे कि क्ता खरेन निष्य : । (ध्या, श्रीकक्ट-चरिते। ११ ५३। ' "सा सुद्धंप्रस्तु शिवपादनक्षावनिर्वी

भक्ता यदीयम् चिली हललाटपट्टा: u'') (जिभावीति । जिम्स + "अग्रुपसमीत् लीगः, जि, (जी + सः । "ओहितक ।" ८ । २ । ४५ । इति निहानस्य न: i) अवप्राप्तः । श्विष्टः i दति याकरणम् ॥ व्यपि च ।

"(इंबाक्तराह्मानियी गुद्धासु वीनं दिवाभीमभिवान्यकारम्। व्हारेशीय नगं धार्कं प्रयक्ते ममलस्बै:शिर्यामसीय॥" इति जुमार्यकावे। १ १९२ ।

चौ : मृन्य राशिकाद किम् विविज्ञातीति सा+क

खीसाव

चाच्च रमारचीर राति मेदिकी

थी, 80 । खेलाः इति विच्या (प्रशा, भाउ बती। १६२। ६ ७ । "व्यवास्थाति इरिधीमज्ञवतारक्षणः सुमा ।

लीकाविद्धन: खेरमीखरखाक्रमाव्या ॥) च्यलस (प्रथसमाज्ञमयाः खिलिसिमीइना जियस्य या वैश्वातिहरिक्क्षितमस्थितेरहरू क्रियते सालीला। मथा च।

"अप्राप्तवङ्गभसमासमन्यिकायाः; सखाः पुरीक्ष्य निजव्तित्तविनीस्बुद्धाः । चालापवेश्यातिचान्यपिलीकाती:

प्राचिष्यरानुष्ठतिसाकस्यस्कि जीलाम्॥" इति । प्रियानुकरणं लोखा। यथा तनीहितं वहा याति सया तथासावित्यादी सन्धी रूपि। सी इ य चौ सिधि नाम्बीति लक्ष् लीना। इत्थमर

"विकटाप्रकटा चेति कीला सर्वं दिधोच्यते। ' इति पद्मगुर्। कम ॥

टीकायां भरत: ॥ 🗱 ॥ सा प्रकटायकटमञ्

লখাছি।

द्विविधा यथा,---

"सदानन्तेः प्रकाशेः खेलीं लाभिच स दीयान तर्ज्ञिन प्रकामीन कदाचिक्नगदक्तरी॥ सईवि व्यपरीयारे जैकाहि कुरति एरि:। क्षमाभावाव्यारेग जीलाखा प्रक्रिय सः . तिघा परिकराणाचा तंसंभाव विभावयेत्।

प्रविभागिरत्वेन सालीला प्रकटाम्ह्राना॥ व्यन्यास्त्रप्रवास्त्राचित्रा । तच एकटनीबायामें इ खाला समासभी 🤋

गोकुकं सबुरायाच बार्काणाच ग्राक्षिण । यानान नवाप्रसदास्त्रच तर्जीव सन्ति हा: ॥ ' इति श्रीभागवसाखनम् ।

षीलावती, की, (भीनास्यस्य दांत। वीला+ भनुष्। मस्य वः ।) केलिबुक्ताः । विलासवनौ । सङ्गारभावपेषान्विता। क्षेत्राविधाष्ट्रा। एति कीवाध्रव्दार्धंदर्भनान् ॥ 🖈 ॥ भास्तराचाधस्त्र मली। तन्त्रताङ्करायः । यथा। मीदावरीतो र-निवासिनी सञ्चाराष्ट्रेशोज्ञवस्य श्रीमास्तरा चार्थस्य प्रश्चनतुः स्विया वीतावती विरह विधिगमुद्धद्यस्य तां प्रदेशीलावला लीखा वतीमिव। इति नीजावतीयन्यस्य मङ्गला-चर्याक्षीकस्य टीकाषां भन्धः । 🗯 🛙 (स्त्र स चित्रतृपति: खीविश्रेष:। यथा, मार्केक्ष्ये।

१२३ | ९७ | "खीलावती वीरसता दीरभद्रमुक्तानिमा ॥") वेश्याविश्रेष;।। यथा,~-

"अभिक्षेण सम्पदान् घट्टविला विगा स्तिम्। थ्रमंभिक्षार्थमिति चावा न स्वाति कथ्यन 🎉 थीरसी सवर्णकारच दक्तिरणाच सक्तवार्यः न स्टब्स्समादाक्षेत्रहातः समार्थः मः हिन्देशुगः। सप्तद्वीपपतिर्व्यानः सुर्थायुत्यमप्रभः ॥"

प्रति मालपुराचे की बादती पेत्रवादा इ.वि. इ.स

हिना घरन प्रश्वित वा। इति दुराहि। सः खुट, ल आसे। इति क्षियाच्यद्भः॥ (चुरा०-

खुट, उपवाति। इति कविकल्पद्भः॥ (स्वा०-

पर०-मक् सेट्।) लोडित। इति दुर्गादास:॥

दीमि:। शिल दुर्गादाम:॥

पर०-चक्र०-सॅट:) क, लीटब्रि। भानी

साधारी । १०६ । ८२ ।

धाकर्यम्॥

ारच्यन्नीक्ष्यम् ॥

"ग्रथ सामसमुक्ष हु। देव(पंद्रातमेवितम्।

बुक [च] पुं, लोप: । थथा। स्वर्मालीक क्रीवात्

जुकाधितः, जि. (जुक कायस्य यस्य ताइग्र इदा-

चरतीति । जुकाय + क्रिया नतः तः ।)

व्यन्तर्शितः । यथरा अन्तर्धानं जुक्कायनीयति

थावत्। यथा गुरोहम्सर्हत्ते (छजु: निर्नावते |

यकावत शुक्तावस लुक्रायतीति लुश्चापनयने-

३ पि लुक्। लुक्काय: धरीरं यस्य च लुकाय:

नतः स इव च्याचरतीति को साध्यम्। इनि

कारकटीकाधांदुर्गाहासः। कर्मन्धि साध्यम

लुज, इ. क. भाषद्वार्थे। इति कविकल्पह्म:॥

जुष्य ज्यपनयने। इति कविक्षकपट्टमः ॥ (भ्वा०-पर॰-सज्ञ॰-सेट्।') सोऽखुक्षीह् कर्यनासिकम्।

लुट, बिलोट(बक्षोसमधी:। इति कविकालाहम:॥

मेट्।) लॉटिति। इति दुगादासः॥

(भ्या०-घर०-विलाटि ऋक०-विलोइने सक्त०-

(मुरा०-पर०-वाक०-सक०-च-सेट्।) इ स,

ञुज्जयति । सा दीप्ति: । एट्टाची निवेतगद्धिता-

नुङ्गधः, पुं, ऋोलङः । इनि र्वमाला ॥

वजदावानि। इति दुगाँद्रास:॥

परयो: सामान्क सान्। इति साधवाध-

लुम्हाकः

क चबुटन इ.जीन्से प्रतक्र बोका

बाकन्) चौर चुटवाशी वा

लुए≳की, स्त्री, (लुग्टाक+ वित्यात् डीप

क्तौ। इति सुम्बदोधवाकरणस्॥

लुट पति तचादितक्तम्। 🗈 । सावगः खिष्ये

सभ्य दिनौयद्योको यथा.—

'दर्शनाञ्चलस्च्चला गुधारायः कक्षी।धिकै

चातिर्विद्धतिभागतान च पुनः भाव्या विशेष-भस्यः: सञ्जो गृणाहिभिर्धं वनास्तु सत्-

लुट, इ सव्यानश्चक्तियमी है। इति कविकश्चद्रम:॥ (भार-पर्-संकः-सकः च-सेट्।) इ. सुस्टातः मान्त्रीचा गयवधानक्षेत्रभागा श्रीन्यायलीलाः वनी ।" হিন িাকাভাৰমিখা:া जीलीखानं, क्षी. (जीलाधेसुदानम् ।) ध्ववनम् । '

खोडनम्। इति द्रगोद्सः॥ लुठ, उट प्रतीचाता। इति सविसस्पद्धः। (भाव-व्यासार-सङ्ग्र-संद्रा) ख, खानुटन्। इ. इति चिकाराष्ट्रीय:॥ (यथा, कथासरिन्-च्यतील गण्डम्बच जीकोदार्ग स्थोरियाम्॥")

लोडते। इति दुर्गाद्याः॥ लुट, क चौर्थे। इति कविकस्थाहुस:॥ (चुशा०-

पर॰-सज॰-सेट्।) क, खोठयति । इति दुर्गा-हाम:॥

जुठ, शि बोटे। इति कविकत्यहम: ॥ (तुरा०-**मर∘-अव∘**-सेट्र) म्रि, लुइसि **अ**श्लुर्डान्

लुलोडः। लोटः सम्बन्धीमावः। इरियाचीयां बुउति क्लमखर्चे। इति दुर्गा-जुटनं, ऋी, (जुट कीटे+क्यट्:) का% का

भूमी पुन: पुन: असीपहणनम्। जीटा इति गड़ागड़ि इति च भाषा। तत्पर्थाय:। वैज्ञ-नम् २। इति (चिकागडपूषि, । खुंडिन: चि, (खुड 🕂 सा: ।) सुहर्भेष पराष्ट्रसः ।

श्रमधान्त्यथं पुन:पुनर्म्भी चुन्तितोऽन्य:। तत्-पर्याय:। उपाइत: । इसमारभरती । वैक्षितः: ६। इति भाव्यस्तायकी ॥ व्यपस्थतः: १ पराष्ट्रनः ५। इति ईसचन्द्रः ॥ (बदा क्या-सम्तिसामरे। १०२। ७७। "प्रिलाक्तारी लुडिनः किसञ्जनगिरेश्यम्। क्तिसुनाक (लक्कान्तमेषीष: प्रतिती सुदि ॥") तुङ, मर्स्या इति कविकक्ष्यद्रभः ॥ (भ्वा०-पर्०-

सकः -संट्।) जीव्ता सको विशोद्धनम्। द्ति दुर्गाद्सः ॥ खुंख, ग्रि. संत्रतीं । संवि । इति 'क विकक्तरहरः', ॥ (तुद्रा॰-पर०-सक्--भेटा ।) सब्हीत् जुलोख् । इति दर्गादासः ।

ंतुरह, कि वावद्यासीयाः इति क्षविक्रस्त्रह्मः । (चुरा०-पद्ये भ्वा०-पर०-सक्त०-सेट्।) दल्छ-नकारप्रकृतिः टयोगान्मूर्क्नयः । तेन स्वादिपचे

यकारी तक्कों में अञ्चन इत्यारि । कि. जुण्डवित । खुष, पर्य पूषि । इति कविकल्पहुमः ॥ (वि खुर्हति। इति खुंगोदासः ॥ मुभटक: पूं, (भुग्टभीति । जुग्ट+ग्वन् ।) प्राक-विश्रेष्ठ:। नेव्या इति साधा। नत्यर्थाय:। श्रासवः २ । इति प्रबद्धनित्रका॥ , लुस्टाः, भन्नी, (लुस्ट+ चार्।टाप्:) लुटनस्। इति काचिव् भ्रव्दश्यावसी ह

बुद्धकोति वृद्ध+*

स्रम्ब्रक्टक नामन् " ६ ५ १५६ र ति

য়া, অুভালি!

लुष्टक:, चि (जुण्डतीति। जुष्ट + खुल कारक:। जुटेरा इति भाषा। यथा, "ये चौरा बह्निंदशा ग्रहा सामक् सार्भेयादने ते वै पाचन्ते पानकाल्वित

इति पान्नी पानालस चालस्यं भन्दीभावः। स्तेयं चौर्धम्। स्रोटः पुण्डनं, स्त्री, (लुण्ड+स्य्ट्।) जुटनम् काचित्ग्रन्दरक्षावशी॥ (यथा द वती।धारार्⊏ा "इरणं ञ्च खनं तहन् तन्पत्नीनां नरः धि

जुक्छा, स्त्री, (लुक्ड+काड। क्लिया **जुटनम् । इति क**ष्चित् ग्रब्टस्खावली लुग्रहाकः:, पुं, (लुग्रह 🕂 माकन्।) काक चित्राखड्डीघ:।(चीर:! घ्या, कलाविला "विज्ञीरभिषाशिकार्या भवनगणस्माहि यच विराज्ञति रजनीतिसिर्गटप्रकट

लुग्ठा क षुखी, की, जुठनम् । इति काचित् प्रान्टर्**व** क्षण्ड, क चौर्यो । इति क्षत्रिकस्पष्टमः । (पर∘-सक∘-सेट्।) क, लुण्डयतिः दुर्शादाय:॥ खु(ख्डिका, क्ली. (लुख्डी । म्बार्येक न् । तह म्बायसार्गा । इति हारावको ॥ एकच मेवलोमाडि: । खुड़ि इति नुटि इति च बधा,----"सैन्दवच एताभ्यक्तं मान्यभावदभावपे

प्रतास्त्रक्षां वृष्टं लब्दलक्ष समाह्यरेत ॥ नास्त्रभाजने एतं सैन्धक दत्यारी ईनिज मेक्कोसवस्टिक्या ष्ट्रा मॅनगई सत्वा काचायेन्। इति भीधच्यरकावणी ६ हुक्ही, स्त्री, खायसारिगी। इति चिकाव्हर्ष खुष, इ. कुरुषे : इति कविकालपद्रमा । (

पर्०सक्त०-सेटः ।) द, लुज्याते । कृत्य क्षेप्री। इति दुर्शादानः, ॥ ज्ञुप, ऋ भ्राप ख व्याच्यौ कि दे। इ.सि. क्रि द्रभ:॥ (भुद्रा०- इभ०-सक्- - स्वर्ट । व्याल्बुपत् कासुकोषत्। ग्रापं अन्, व क्षुम्पने। ल, अलुगन्। करी, कौपा।

पर० चात्र० केट्।) इर्, **जातुपत् अ**ली अस्तान् पुत्राहित्यानियं ह इत्यये। य, ज् द्यपि ब्याक्काबीभावे। पातुं लुट्यांत ल

निजाञ्जलिपुटेनेशः। इति इकासुधः। दुर्बाद्वास; । ं खुष. एं. (कष्कें≷+क्षिपः) सीघः। व्यक्षीमगीस्थोस्योस्य श्रुप दति हुन

लुट इ दूनी। इति कविकत्यद्रमः॥ (स्वा०-पर-स्व-स्ट्र) ४, खुग्टास । हुतिसीर्थम्। इति दुगाद्यः ।

दात इर्गादाम:॥

जुट, ल ऋ ध दिलीटविलीड्नयी:। इसि कवि-

क्षपद्वम:॥ (द्वा०-प्रर०-विक्षोटे खक-विक्षो-

खने सक[ः] सेट्।) लः, बालुटत्। ऋह, चाम्लु-टन चलुनोहत । य, जुच्चति । विजीदः सम्बन्धी-भाव; । तम तुळान् मधीको सुवि रोक्हावान् । कान सङ्किः ॥ वियोज्ने लुजाळहानक।न् दुर्गान् क्ताङानि च खोट्ति। इति इसायुधः। इति दुरादासः ॥ । धुक्टावा पुं

बुट कड़ दौर्प्रयमिक्को∵ इति

(मा भाग भन पुरस्ति वस -बेट

खुसाप'	ષ ૂતા	9 (1)
क्षी, (जुक्+क्षः) चौकेष्ठभम् स्लोह	्र तचास्य प्रनेषि	सावा तत्पर्वाय तन्त्रवाय र सम्बनाम
इति खातम्। इति ग्रन्द्रशवली । जीप-	भाइपी घीटकारि: स्थात्कायरच रण-	सबैटकः । इत्रमरः ॥ सकेटः ५ लूनिका ।
ৰনি হি ল ৷ য থা,—	खख:।	फर्णनामि: ७ शनकः = तक्तवायः १। इति
चचुद्रानिति सुप्राचं चाकालं वादार्थिति च।	प्रकल्यः समाकायी लुलापी यसवाहनः॥"	ग्राब्द्रतावली । (घषा, व्यार्थासप्तश्रादाम
प्रभा निन्द्रं देशान् परवाह निशिष्यते ॥"	कृति भावप्रकाशस्य पृथ्वसम्बे दिनीय सारी ॥)	4.81
द्रित तिष्याहितक्वम् ॥	नुकापकरूः, पु, (खुकापप्रियः कन्दः ।) सहिष-	"लूनामन्त्रिद्ददारः युग्यालयः पनव्यतः ।
यया च, आर्थासप्तस्यसम्। १६३।	न्दः। इति राजनिर्वेग्टः।	प्रथिके संस्थित ख्लिपि हिनसुखी रोहिनीव
'प्रस्थित्तनासि खुप्रचित्रक्षि फ्रासक्तनाथ-	लुलायकान्ता, की, (जुनायस्य कान्ताः) संस्थि।	सिवि (a ²)
सलगाचि।	इति राजनिर्धेखः।	सियी जिका। रोगस्थियो याः इति सेकिनी। ल
ङ्घावलजसनरेखं वर्षे पुरुषाधिसं यचते ॥"।	लुक्तितः, चि, (গুল + কা:।) आ न्दोलिनः। यथा,	पुर (प्रोपस्य पृथाय:। सम्मवर्गः २ उका ३
कि इ. काईंगे। इ.ति कविकष्पद्रमः ॥ (चुरा०-	"में क्वीसिनमार्गासनी सुनितान्दी सिनाधिष ॥"	द्रति राजनिधेय ः ॥ तद्रोगस्य श्वरानः(
ाची भ्या॰-घर॰-शक॰-मेंट्।) वि, लुम्बयनि	द्रति भूरिप्रयोक्ष:॥	स्तानां जन्तुविष्याग्राम्तातिं संख्यादाः ।
स्कृति । ६, जुल्बाते । चाईनं दधः । इति	(यथा. कथामरित्सासरी। ३६। ६०।	"यस्तास्त्रहर्णयामा स्नः प्रस्तिस्य ।
र्शाञ्चास: ॥	"ह्वारयाशांस्किद् शिरो जुलितकुछ-	वैभ्यो जातास्तरी ज्ता दित स्थातास्तु
प्, (म्भ+मटार्थित का:ı) काघः।	सम् ∎"	, योङ्ग्।"
यथा, मञ्चारते । १६। ॥ । २१।	विकीर्गः । इति श्रीक्षरः । यथा, भागवते । १।	खच सुभुग:।
"म संजिक्छ न्द्रियवाङ्गनासु	E म्हां	"विश्वाभिन्नो वृपवरः कदान्विटिषसत्तमम्।
(भ्रष्ये महायोगस्पेय स्परः।	"युधि तुरगरणी विधूस्त्रितिवक्	विश्वास काला श्रामा काला का किला क
जराच न देशसुष्यक्षास	क्रचलुक्तितश्रमवार्थनद्भगस्थे॥"	कुषितस्य सुर्वसास्य नलाटे स्वेद्विन्दवः।
जुळ सहारी समर्शासम्बद्धाः ॥")	थाप्रायया, रामायर्थे। २ । ६५ । १६ ।	काषतन् इप्रोन्दिन सुधन्तासीवदर्शसः।
म्पट, ; इति ग्र≅ट्ट्यावली ॥	" _{न सर} दिधाचने देवी फ्रोकाण्युलुलितानना ॥"	ल्त हर्ण महर्षेस्तु धन्वर्ध संस्तरिप च।
चि, (सुभ+कः:ı) व्याकाद्वी। इति	स्थानः। यथा, च्यार्थासप्तश्रास्थास्।	तती जामास्विमा घोरा नातारूपा सङ्ग
दनी (धे १८॥ तत्पर्यायः। राध्तुः २।	"प्रातर्शिदानि यथा यथात्राचा लुलिसनिः सर्वि -	विधाः
हुंग इ खिमिनायुक्त: १ संगान् । इस-	रङ्गे. ।	तासामरी करसाध्या वर्ष्यास्तावस्य स्व हि ।
र । (यद्या, काषासरित्सागरे । ५५ । ५० :	जामातर मुदिनसनाख्या तथा साएरा	सम स्थानण्डलाप्रस्तयोऽस्य करमाध्या रेक्ट
क्चो यश्रस्य चलर्चेभीतः, पापान्न ग्रामुतः ।	অন্ <u>যা</u>	वीवर्षिकाप्रस्तवीरशावनाध्याः । तामां वासर
स' प्ररायबाटेषुतचा प्राच्छीषु योऽभवत ॥")	ज्ञमूर्तित'। यथा, भाषवते। ३।१६। २४।	मनो द्यालवासम्बद्धाः
, पु. (लुक्ष राजः। स्वरिष्यक्।) व्याधः।	"विश्रीयवाक्त हिंगुश्चिर्यात्रको । प्रतम	"নামিইট ইয়াকী দেমের লি: ভালভাভা ব ৷
असरः ॥ ('थथा, कथासरितसाप्तरे। ७। २७।	धया परेन्द्रो लुक्तिले भमस्तता॥"	च्चरी दाहो ३ निसारश ग्रहा; स्युच चित्रा-
णक्राकमीटर्भं सीसं दहते लक्षका दक्ति ॥")		मजा ६
यदः । इति लुव्बस्≖रार्धस्र्भगत् ॥ (भाषु: ।	्धिमानावासिक लिलात प्रत्यां विमानात्।	पिहिका विविधाकारा मध्यकावि स्थान च
प्रभागवते। ३। २५ । ५३ ।	(क्छल:। यथा, तजेव। ०। ६। २३।	भीया महानते च्ह्ती रसाः स्थानास्थला
क्षितिकाम पर्वावृद्धान्तवा यानि पुरञ्जन:।	"व्यक्षित्रम् क्षाप्तकास्य विवृश्यितस्य	#### 1
(स काम दिवसं तुक्षकेन समन्तिन: ॥")	विद्याचिति मुलिताः स तृति निरस्तः ।")	सामान्यं सञ्ज्ञानामेतहं प्रस्य तस्यम् ॥'
र दर्भार्थ्ये। इति कविक्क कार्यः॥ (दिवाः		दंशकोऽष्यतंश्रमधी प्रतिभादः । "संस्थानस्य स्थानस्य स्थानस्य स्थानस्य
•-सक्त०-सेद्।) गार्थमाकाङ्गा। स	1	"रंधमध्ये तुयन् खळां इप्रादं वा जानकात्र-
यति धर्ग लुब्धः । सर्, चलुमत अलेशित		तमः। रम्भाकति न्द्रणं याकं क्षेद्भीयज्यस्मितमः।
असाय् मुघादिस्थान् निकांड इस्टम्से । इस्ट		द्गीविषामिर्जुताभिसाट्यमिति विर्द्धित । '
हिमस: इ	दुर्जातसः॥	- · · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
	- जुपसः, पं, (शोधनीति । राष्ट्र इंडायाम् +	भीपांगकार्यीश्रहावसाध्यमाण्यश्चार्याः लक्ष्यमास्
० अप्रतः -सिट्।) ध्र, जुमलासमि कामे च		"भीष: चेनासिता रक्ता पीता क ग्रिटिका
ा क्षणायुष्यः । कोभिना जोस्था। द्याः		
(स्।सः क्षिप्रतायेग विष्यक्षः।	द्रमुगर्दिकीयः ॥	कार। प्राणिकिको स्वेहाइ: श्रासी द्विता प्रिता
	: ज्ञुच, चौरार्थे। १ति कविकरूपहमः॥ (स्था०- - प्रशन्तकः व्यनिट।) चौ, अञ्चलत् । प्रार्थ	अहं । हा
विसर्वे। इति ऋषिक्ष बगहुम;। (स्वा॰		्रस्कोषधं ब्रधाः
॰-सक॰-सेट्।) सीचधातुरयम्। तुलापः, - अर्थान्यः।	_	"रवनीयुस्मानङ्गसङ्खिक्षानासकेयरैः।
ा दुर्भादायः । १ / जलाते द्वारा सम्बद्धिः । भिका	्रासः ॥ १ क कता विविधः दसि कवितकलारमः ॥ (अञ्चर्यः)	भीतान्युपर्वेगाचेमः सङ्गी जृतां विनासः ।
पूं, (जुल्यते दति। जुज विसर्दने + भिहा	1 2	स्तातिक स्वतंत्र विद्या वितासिक स्वतंत्र
गात् आह्। लुको खाझीतीति । खाण्-	1	जात या. "समयां रोचनां बुद्धमक्षुष्यं तथोत्यलम्।
ा।) सहिषः। इत्यस्यः॥(यथा, दुर्गा लसर्हाद्यसम्।	विता की (ज्नातीति। ल्+बाङ्ककात सन्।	चन्या रायमा आङ्गलपुष्य स्याप्यक्षः चलावेससम्बद्धास्य गर्लं ग्रुप्सां स्थाः॥
लाराङ्कार्। सम ञ्जूति हि न्य किन्य ।"	विवासातम् बोटनियम् साकर्ताः स्ता	स्थापतराज्यासम्बद्धाः स्था स्था स्था स्था स्था स्था स्था स्था
च्याच्याप्रस्थापः स्थापन् इ	विकास कार्याचन कार्याचन कार्याक्ट्रिया है।	- करलक्ष चरारको छरता । नगर को वहराजी

```
बेखर्न
```

⁴क्षत्रक्ति विद्याधरसुन्दरीका

विखन:, पुं, (लायन्≀ति। विख+

वंखनकत्ता । नत्प्रकाय: । विधिकर ६

चनः ३ चाचारसूचुः ४। दळमरः। २।५

चोलकः ५ करकः ६ मसीपरायः ६ कर

इति भ्वट्रक्रावर्ती । वर्गी ६। इति

धर: 🛚 🗱 📗 तस्य लच्चराणि यथा,——

"सञ्चेदेशाचराभिज्ञ; सर्बग्रास्त्रविग्राः

खेखक: कथिनो राज्ञ: सव्वधिकश्चीयु

भौवोंपेतान् सुर्यपूर्णात् समञ्जिकामसान्

मनङ्खेखकियबीपयोगन् ॥")

हतीये सक्तरो रोसहवद्यमलासक्त्य, **।** प्रराव्खपस्तोदाह्यो रोमकुपेषु मस्रव.। महासित्यै अययसापनासम्बद्धः । विकारात् कृरते नांस्तान् पश्चमे विषकी प्रकान्। वर्षे याप्नोति सभावित सप्तमे इन्ति जीवितम्। इति बीज्यां विषं मध्यं चीनक् विभन्नदत:। रक्षिप्रतिराज्ञेय विषं प्रान्धति सर्वया । व्यथामु जनादशस्य भक्तिगादंशसृहरेत्। इंडेच आध्वरी हार्द्येन तुपिसी सरंद्रित ॥ भकेषां भिन्नरीमासं समीचन्थादिसंधिनम्। प्रस्तं सर्वनी एंग् निकल्दीत इंदेव च ॥ चेपबंद्रभगगदेनीधुमेनावसंयुने :। सुभीत: संचयेचानुक्याधी: श्वीर्ष्ट्यण: 1 सर्वनी । पहारेत्रला प्रदाती: सिर्वापिया । फ्रांजिनीहिनिश्रास्त्रीदस्र्पिभः पद्मसास्रयः । अप्रैषक्ताकीटारामग्रदः सर्वकार्मिकः ॥" "रोधं संशंधदाकं पदारेख: कालीयाखां चन्दनं यचरकाम्। काम्ना पृथ्यं दुश्यिनी का स्टब्स्लं जूता: खर्वा प्रक्ति सर्वक्रियाभि: ॥ ^५ इति वाग्भटे उत्तरस्थाने ६० सध्याय:॥) इति राजनिर्धेष्टः । इलम्।) सर्वेटकः । इति ग्रन्दरतावली ॥ "दैयेन वेरिका लंख्ये खनबाह्नदन: क्रम:॥² खपस्तिः। यथा, कुमारे। इ। ह१। "तस्तः: स्वीभ्यां प्रस्थिपानपूर्वे खहल्लानः प्रिशिक्ष्वयस्य। बक्तीयंत चास्त्रकपादम≾खे पुर्योचय: पद्धवसङ्गसित्र:।") पशुः। इति मेदिनौ। की, १५६॥ ह्न: १३ १ १०५ ॥) लाइलम्। इत्यमरः॥ का(दि:। इति चेमचन्द्र:। द्रति हुर्गादास:। र्थेखः:. पुं, (खिळाते इति । किछ् ∔ घन् ः) देव:। ।चेच्या प्रविकेदनी स्टिशः। बद्या

इति मार्स्थ १२६ चाश्राब. "सक्रदुत्तग्रहीनाधीं लघुइसी जिलाण सर्वधाक्तरमालोकी प्रकशंगम लेख इति पाखकासंग्रह, "ब्राइसको सन्त्रकाभिची राजनीतिवध नानालिपिन्नो सेधावी नानासामासम्बद्धाः मस्रणाचतुरी धीमान् नीतिशास्त्रार्थकी सन्दिदम्हभेदम्ही दावकार्ये विचलता. सरा राजहिमान्वेदी राज्यसिधिसस्यित कार्याकार्यावचारचः सत्यवादी जिनन्द खरूपवादी ग्रहाता धर्मची राजधर्मा एवमा (हिमुक्येयेलाः स एव राज्यकेका ॥ ब्राह्मकर्ति भारतं कृपविन्यासरक्तः। कृपने च्चित्रज्ञान्वेषीस एव राजले स्वतः । द्रि मञ्जीसुदी ॥ बेख्यक्त कार्यस्थित कर्त्तवन् । यथा,— "वैश्वकानपि कायस्थान् चेंच्युक्तळे विचर क्कुर्था(दिनिशेष: ! इति मराश्रदसं च्रिताया खध्याय:। (गणेप्रस्तु सहाभारतस्त्र तीर बधा, महाभारते । १ ७५ – ७८ । "शुक्षेतन प्राइ विक्षेशो यदि में गेखनी चा खिखती नावतिष्ठेत तदा खाँ वैद्यको ह्या व्यासी श्रेष्ट्रवाच तं देवम बुद्धा मा लिख का अ≚अस्त्रका अधीमोी⊁रिप वश्रुक किल नेस्वत तीखनं, क्री, (सिस + स्युट्।) छर्ड्नम् । **स**⇔ चाचरवित्यामः। इति सेहिनी। मे, १२२ "न मृमो विलिखे दुवर्शे सर्वतं प पुकाल खि इति योशिनीतन्त्रे हतीयभागे अपदर चृचितेरञ्जन प्रोक्त इष्यासीरादिशिक्तनामम्

ऋष्ट्रं दक्ष समङ्गर्भ न्यानाक्ष्यप्रकालान । -करू जी शता परितृ अर्थि: पर्यो इद्याच सुर्धे भ म्। खन्धक पञ्जीवितीर्थीच भूति तक्किम् विकि.। सर्पिस्तुर्द्धा सिमन् चीर्य लगरचं निधापयेन्। विवासि इन्ति दुर्भासि अरदीवस्तानि च । साशाहिक विषं सब्दें गरिर्पष्टतां विचास्। योगजनामको करक् भारतार विसंहतान् ॥ नाश्यस्यञ्जनास्यक्षं पानवस्तिषु योजितस्। मपेकौडाखल्तादिएदानां विषक्षत् परम्। च्टबुपाध्रऋदि इतम्। इति भावप्रकाशः ॥ "को।तस्यो दाक्यत्या जुनाः घोड्याता चगुः। अराविश्वितिरिखेने सतीश्यको तु भूवनी: । स्वस्थानुचरा वदन्त्रको सहस्रशः। बङ्गपद्मचरूपातु ल्नैकेव दिघासिका॥ क्दाणि नामतक्तस्या दुर्चयान्यतिसङ्करात्। नास्ति स्थानव्यवस्था च दंघिनीयनः प्रचलते । क चक्रमाध्या एषग्रोपेरमाध्या निचयेन या। न्द्रप्; पेतिको दाइछट्स्फोटज्यस्यक्षान्। भ्योग्नारक्तपौतामः क्षेदीदाचा फलीपमः। ञ्चीप्रकः कडिनः याखः परूषकप्रकाशतः। निदा भौतक्षरं कार्मकाडका क्राप्ति स्ट्रास्।

वासिकः प्रकाः स्थायः पर्वभेद्व्यापदः ॥

ताह्रभागं यथाखाच दोषाजिङ्गीर्वभाववेत ।

असाधायामु हर्माहकावहिकाशिरी-

श्वेताः पीताः चिता रसाः पिटिकाः श्वयध्-

भग्युर्वसयुरोष्टल् इल्लब्धं दक्रगःसताः।

म्थावी । छद्दादन्तलं पृष्ठभी वावभञ्जगम् ॥

पक्ष जन्द्रसम्बद्धः दशात् स्वति श्रीकितम्।

चर्वापि सर्वका प्रायो यपदेशस्तु भ्यसा ॥

सप्ताहन दशाधन पतिस च परं ऋसात् ॥

सिती श्रेंचती श्वाय: पीत: श्वावी दा खदुच-

काइत: ।

कुमारे १ 4

ल्वारंश्च सर्वोधीय दहसम्बन्धकारीहमः।।

मध्ये कच्ची ध्यवा ध्याव: प्रवेकी चाल-

विसमेवान् भौषयुतस्तव्यते बह्नुबेदनः॥

च्चरागुपाकविक्षेदकोदावदरगान्वित:।

म्बासदंद्राम् हेन्सू वशुक्रनासानः बार्सवै:।

चाराभिरुद्दमळेचा विषे विक्षेत्रिक्षाप्रतः ॥

ख्वा नासे इप्राच हे स्वत्र वाधक की टका;।

दिबाई लक्षते नैव दंशी सुतानिधीद्भवः।

स्चीयध्यक्षमालि तठीरभी प्रथमेश्हिन ॥

व्ययक्तवर्थः अचनः किष्यिन् कष्ट्रदशान्त्रितः ।

द्विती र **प्युवरोक्ष्यं व पितवीर** ४ वितः ।

चक्षदेवीं नदी सभा ून्यव्यक्तिसः

तर्ह्धानम् वस्त्र (हिन्दे एक्त विकारमत्॥

कोइन यन् स्प्राह्यक तिचापि क्राची अखम्॥

नौज्यामध्यावस्त्रेन मा चिद्या इल्युपेचिताः ।

(तथाचः।

र्सका लेपाक्तन: श्रीता याधिकी शामका चरै:। लुसारि:, पु. (सूताया चारि: :) हुम्बकेनीचुप: । ल तिका, ख्ली, (ल ने द। म्डार्थे कन् । टापि व्यक् बुनः, मि,(खुयते कीति। लू \pm क्तः। "स्वादिभ्यः।" ८। १। १८। इति निष्ठानस्य पः।) हिङ्हः। इळमर: ॥ (यथा, क्षयासरियासरे ।२७११४३। जुनकः, पुं, (जुन एव। खार्चे अन्।) भेदितः। लूनिः, सती, (स्+क्तिगृ। "ऋकारस्थादिश्यः सिशिखावद्भवतीति वक्तवम्। 💆 🖛। २ १४८ । इत्यस्य धार्तिको लगातस्य नः ।) इटिः:। इति मुग्धनोधकाकरयम्॥ (फ्रीइ:। इत्र्ज्ज्वल-ल्सं, स्री, (ज्यते इ.नि । जू 🕂 बाह्य कात् सक्।) ल्मविषः, पुं, (जूमे लाङ्ग्वे विष्मस्य ।) दृष्टिः ल्ष, क पंधे। स्तेयेः इति कविक्रव्यद्भः॥ (चुरा०-पर०-सवा०-सद्।) वा, खूबधवि।

च्यचारातृ दें लिखे दृषस्तु लेखनः संवर खप्रायवाकाञ्चाप्रसः सर्वेग्रास्त्रविष्टारह पञ्चर्यवसा चार्चेन वेखकः स्टार्स्टग्र्**र** द्याच्याभिप्रायमस्त्रज्ञो देशकालविभागा खदादायों वृषे भक्तो वसक: स्यादस्त्र অংগি পা। शाचलेखकलवर्षायमा,— भूमी बेखनांगमधी यया,--केखगाञ्चनम् । यथाः,— **"द्घाकनक इ**

ङ्गम् । यशः —

"समाप्तरूष्ट्रे करकी नाम सक्कान निवेत्र्येत

मतं मेश्नुकणुचन्छ धदचीपरि लेखितम्॥"

धनिकाधसर्थयोदीर्थः स्वरूषा व्यवस्थित

च भूक्तुटः तस्य।७०९० न्यक्। क्रिलामनः-ा [ला इति भविष्यकाष्यः ॥ ग पु,(लिख+ ख़ाः।)कामः;। इति राज-[।] चेरूब[°], चि, (लिख+ ग्**य**न।) लेखिनकाम् वक पु. (निखर्ग प्रिच्यमस्य । चेखन ÷ उन् ।) एस्टाइक्:। प्रश्चकीय जीवकः:। स्त्रसक्तीय क्षक ≀ इति बेस्ति। की, घ्रा ौ सही, लिखानेशनया। (निश्व+स्यूट्। ाष ।) लेखनसाधनवस्तु । मत्मर्थाथः । वर्ण-क्रमा । इनि द्वारावली । वर्णतृली ३ नम ८ छाचारत्विका ५ । इति चटाधर: १ शस्त्रय: ३ चित्रकः । इति श्रव्हरत्रा-नी । 🛊 ॥ (यया, महाभारते । ११६।७८। । लैतन प्राष्ट्र विषेशी यदि में लेखनी क्रम ! खुली भावतिकीत तदास्यां लेखको स्राह्मस् ॥°°) वर्गीबर्थभूभायुमं यथा,---पासच्या लिखिद्वर्थे तस्य ज्ञानिभेदेद्वप्रवस् । स्रस्चात् विभवी अदेत तत्वयो अवेत ॥ गलक्यीभँदेतियं सुवर्षस्य भ्रमाक्या । त्रलस्य स्टबार् वे मनिष्टाह्य: प्रचायते n ा अधिमधेर्द्धेदि पुश्चर्याश्चधनागमः ।" समयेश्विचनारुभये:। बीव विषया लगाीं: कांखीन मरणं सदीत ॥ (कृत्रप्रमासिम इधाङ्ग्लेग स्थाता। रङ्गलस्था वा यो निधिन् पुक्तकं शुभे। इन्तरसंख्ये तु सकायुर्वाति वे दिने ॥" र हैळीनेळाएबचने एकवीय विश्विनिधी चिष्यराह्नसर्पाङ्गयोविधिः निवेधस्यत्-वै। इति योगिनीतको हमीयशाम s । (खटिका। तमर्थीयो यथा,---टका करिनी चापि चेखनी च निगदाते ॥" न भानवकाशस्य पृञ्जलक्षे प्रथरी भागि ।) रख, इंग्डम्। खेसिनखम्। इति निग्न-किस्मस्बद्धीयद्रस्यंतिस्यञ्जन् ॥ (द्राप्ता, ने। ह्रार्⊂ा हनी जेखनीयस रोपणीयस स (सधा ।") , पु, (लेखिन्न देवेश परधम: श्रेष्ठ:। लेख म इवेशि वा ।) इन्द्रः । इयमर्: । पुं, खेख हरित इलाई अग्राह्मयेन स । पत्रदाचकः । इति भिद्धान्त्रकौसुदी ॥ त कथारु (रिद्धासरे । ५ । ६५ । गृह स कृपन्तम वेखकार व्यसक्तंत्रत्।") दक पुं, (बीखहाद स्वः क्वांचे ऋन् ः) ोहकः । (अष्या, केषानहित्साग्ररे । ३६ । ज्ञानाय सनगरे स्थितिनी च्ह्छल स्थिते: । प्रमाधासकीच् प्रस्ति। नेखहारक: 🖓) त्री, (खिलाने इति । जिल्ला + वास्तुलकात दाप्।) कि^{थिः}। पङ्क्तिः। इति , यु, (इंखे अहं:।) शैतासङ्खः । इति

नेर्धस्यः । वेशस्त्रीयः, वि ।

वाध्विकम्। अञ्चङ्कं समाधिकम्। अगयोध देशाचारानुसरिय प्रामाग्यम्। वदाच गारह: ≀ "लेखन्तु द्विपिधं क्रेयं स्तप्तक्तान्यवाननाचाः। असाचिमन् साचिमच सिद्धिशास्त्रितेस्तयो; ॥" तवाभावतमातः। "यः विश्वद्यौ (निधा।तः सक्यातु घरस्यस्यः। वे खानु साध्यमन कार्यण्तस्तिन् धनिकपूर्वकम्॥" धनिकाधमधायीयीवणी डिस्स्यादिः परस्परं सरचा इयता काणेकीतावहीयमिठीयती च प्रतिसाचं रहितित निवासी ध्वस्थित-चिक्तिवर्ध कालान्तरं निप्रतिपत्ती वस्तुतस्त गिर्ययाथे लेखम् । माजिमदस्तवचर्यं साजि-युक्तम् । धनिकः पूर्वी यस्तिन् तङ्गिकपृथ्वेदम् । धनिक्रमासलेखनपूर्व्यक्तिसित बावत कार्य कर्भयम् । उत्तलक्षाः सिक्तिगो वा कर्भयाः। "क खातुबत् इतं कार्यं सिङ्कार्यम्तस्य प्रवर्तनी विवादेषु छठतं वाष्यवेखकम्॥" इति सार्गान्॥ स्त्रियाचा "समामासनदर्ज्ञां दर्गामजानिस्त्रगीचने:। अवसमाविकासीयपिहनसाहित्सिद्द्रमम् 🖟 ममा संबद्धारः। मासक्षेत्रादिस्तरहेः प्रचः म्हा सक्षी वाः अइस्तिषः प्रतिपः हिः। नाम धनिकाधमधौदी:। जातिवीधासादि:। खगोचं गांश्रष्ठादिशीचमेते: नमादिशिक्तिः रास्। तथा समझचारिकं बक्तचारिश्चासा-प्रदर्भ गुणनामनज्ञ : कट इति। आसीय-पिल्डनाम धनिकश्चितिपिल्डनाम। चार्टि घट-माद्यवातिमंखाचारादेशंष्ट्रमम्। एते चि-দ্বিবিক কাশনিধি স্বৰ বন্দ্ৰ ক্ৰিছ

कारिकासर्थे समाप्ति लिजिते आकी व्यथसर्था नामासीयं म्बद्धन्तेन।स्तिसेखं यदुपनि विस्तिन नक्समासुकपृत्रस्य अतस्मीरपैनसिनि विदेश्योग पर्चे लिखेत । तथा,---"भाविषय खहराँन पित्रनासकप्रवेकस । ज्यजाहरासुक: साजी लिवियुहिति तसम ।" तस्मिन् लेखा ये नाचियो विश्वितास्त्रिया सीयपित्र रामचेखन प्रकास सित्र ये अलग स्वा देवहत्त: साचौति स्वध्रक्तेवीकश्री निर्देवहर्त च समा: संख्यातो स्थतक कर्तवा:। यद-धमर्थः मार्चाया लिपिज्ञो न अवति तदाध मर्गारन्यन थाची च मास्यन्तरंग सर्वसास सिक्षि स्थानं लेखियेत्। थयाच् नावयः : : "च्यानिधित्र ऋगीयः, खात श्रमतन्तु स खेख साची वा साजियास्येष सञ्चसाची सर्वापन ॥ ' इस्। व्यपिधा "उभयाभ्यर्थत गैनक्या सम्बद्धन्ता। खिखितं समुक्षेत्रेति खेखकोश्नतं तती लिहित। तनी खेखका धनिकाधमणिकाभ्या समास्या परार्थतेच सयासुर्जन देवदर्जन विष्यास्थित्सन्ता र्नहेका (लाकनांधळकां लिखेन् ॥ 🛊 ॥ साम्यन खक्ततंबद्धभाष्ट्र । "विवापि साम्निभिनेम्यं स्वइन्नक्षिक्षितन्त् धतः। त्रमु प्रमार्खेस्त ने केल्यं बलीवधिकताङ्के ।" यहिन्यं खडर्सन निकातं अध्यक्षेन सन् ना। च+ थिविनामि शमार्था स्कृतं सन्तादिभि:। *व*राप धिवाताहरः। वर्षेषं बलातकारिणः । उपधिना इल्लोभकोधभयमद्दादलक्षणनयत् कर्ना तकार-दिना। नार्दीयधाष्ट्रा "मत्ता(भयुक्तकोषाजवचात्काप्रश्वतक्ष्यतः। वर्पमार्गं लिखिलं भयोपधिक्षमक्ष्यति।" तदेनम् खद्दलक्षम् प्रम्मसम्बद्धाः दशा चौरानुमारंख मबन्धनायवस्रारं बन्धनाद्यवस्र(र युक्तमधंक्रभापरिनोपन निधान्तर।परिनोपन व खेळासिटेतावच गुन; साधुप्रव्हेरय प्रातिस्तिक देश्भाययापि जेखनायम् । यथाच् नार्दः । "देशाचाराविरुद्धं यदात्ताधिविधिसचाम् । सन् प्रसार्थं सानं खेळामविश्वप्रशासास्तरम्। '

वैश्वित, जि, वेष्वते यन्। कः रिसम्बिश्वतम्। द्ति जान्तिलिखधानी; नाप्रवायेष विव्यक्षम् ॥ श्चित्रोधम् । इति लिखिषानीः; कुलैपणि थयल- ॑ येग निव्यक्षम् ॥ 🛠 ॥ व्यवक्षाराष्ट्रकाकियापादा-"मारक्यासिकेशीय मससे आन्तिः संजासी यतः। धावालाग्राम स्थान प्राक्ट्रियर पुरा ॥ नेक्यन्त् (द्वावधं प्रोत्तं स्वचस्तान्वशतन्त्रयाः। श्रमाचित्रं माचिमच सिहिर्गेगम्बितेन्तयोः। न्द्रतास्त् भाष्यिको यत्र धनिकार्कविकाः।। नइप्रपर्धे काम्सन्दने लाघे. स्थिराख्यान्॥

इक्रिनं प्रतिकालक प्रतिनं श्रावितव यन्। लेक्ब किथाति सर्वेच स्तेत्वपि च शांचियु॥" द्रति यावस्थार्गर्क इस्स्मितः। व्यप्ति च । शास्यानं विम्य[†] निरूप्यने । तस्य वेखा हिविधम् । प्रासनं ज्ञानपद्द्वितः। प्राप्तनं निह-पितम्। जानपद्मभिधीयते। तच दिविधम्। महस्तक्षतमन्यक्षतक्षि। तच खद्रस्तक्षतम-

प्राव

विधानं विधिराधीर्विधिराधीनरणनस्य सज्ज-यम । गोखाधिभीयाधिकातकत्रीमसाहि गर् यक्तं विश्वष्टं यक्तिंसद्भाक्ताधिविधिकश्यम् । खविशुप्तकात्वरं चयोनाद्रमः क्रमधाचराणि च अभा चराणि व्यविज्ञानि अभा करायि ये एत स्तद्वियुप्रक्रभाच्यरम्। तदेशं भूतं विश्विनं घम। सम्। राचप्रासनवत्र साष्ट्रप्रव्दनियभौरिकेश

चिथिए

दैवसिकाइ अस्य वे य पृद्वे (कामिरेव

वचा साक्त (रहतस्य कामिरेप देशे द्रया वेखाक्षतमधा इन्द्रेषु ज्ञतन्यु ने क्लिभिरेव देयम्।

न चतुषांदिभिहित नियम्बते। नतु पुत्रपौत्रि-ऋँगन्देयभित्रविश्वेषणक्षेमाचित्रिभिरेष देशभिति नियतमेव। वाइमस्यैबोत्नर्भस्य पत्राध्दर्भ-

विषय स्ट्रत्यन्तरप्रभवासप्रवास्त्रञ्जामपनेतुमिदं वचनमार्थम् । तथा हि । प्रवलचणमभिधाय काळायनेनाभिहितम्। एवं कालमतिकालां

वितवास्यास्यते अस्वासिनि । इत्यं प्रजास्टक्-मात्रवास्त्रालमपि पिटणामपि पिटणां सम्बन्धि दाक्षति। अत्र पित्रकासिति बहुवचनविर्देशान् कालमनिक्रान्तमिति वचनाञ्चतुर्घादिक्षित इति प्रतीयति । तथा हारीतेगापि । खेळां यसा भवे-इसे लाभन्तसा विनिर्हे प्रीहित । अनापि धसा

इसी पचमस्ति तस्त्रर्थनाथ इति श्रासान्धेन चत्-यादिश्योरप्रायनाभोरस्तीति प्रतीयते। स्रतन्त्री-तदाशक्षानिष्ठत्तार्थं स्तद्वचनसिनि युक्तम्। वचन-ञ्चल योगीसम्बद्धसनामुखार्येण योजनीयम् । 🕬 ऋखापवादमाचा चाधिका भुज्यते ताबद्-याबभन्न प्रदेशित । सबन्धनेश्च प्रमास्टि नश्मी चिभिरेव देशांभित नियमाहकाएकर्छानधि-कारेकाधाद्वरकीः प्रमधिकारप्राप्ताविदस्यते । यावचत्र्येन यश्वमेन मा ऋखंन हीयते ताद-

देवाधिभेच्यत इति वदता सक्यक्षकीपाकरणी चतुर्याद्दरप्यधिकारी दर्शितः। गर्नेतद्ययुक्त-मेव कलभोक्यो न नक्ष्यतीति सत्यम्। तद्यी-तसित सव्यपनाह्यचने पुरुषचयविद्यमेन स्यादिति सर्वसन्बद्यम् ॥ 🕸 ॥ प्रासङ्घिकं परि-

समाण प्रक्रमेव(बुनर्ति। "रेशास्तरखे दुर्लेखे गडीन्टरे स्त तथा। भिन्ने राष्ट्रं थया च्छिन्ने चेख्यसम्बन्तुकारयेत्॥" व्यवद्वारात्त्रभे पर्ते पत्रान्तरं कुर्व्यादिति विधी-

यते। व्यवद्वाराश्वासत्वश्वात्वन्त्वयवश्चित्रदेश्वानन-रस्ये पत्रे दुर्लेखे दुरुशीन सन्दिह्यमानानि व्यवापकानि वा लेखानि लिख्यचराणि प्रशनि बाधिसिंखदृद्रेलेखंतिसिन्द्रलेखित गरे लालदश्रम **उन्मर्छ मसीदौर्वकादिमा म्ह**दिते खिळावरे इत तस्कराहिभिभिन्ने विद्वित दुग्वे व्यक्तिमा

किसे हिथा भूते चति हिर्भवति। एतचि थि-प्रवाधियो: परसारानुसती सर्वा विभावानु व्यवद्यारापामी देशान्तरस्यपत्रागयमध्याना-पेच्या काको दालवाः दुर्देशावस्थिते नरेवा यचे माचिभिरेष व्यवहार्गिर्यक्षः, आर्थः।

वयाच नार्दः। "विखेर देशान्तरमध्ये प्रीर्णे द्विश्वत हुने।

सतस्तत्कालभरगमधलो इषदर्भानम् ॥" इति ॥ सती विद्यमानयत्रस्य देशानारसास्थानयनाय् कालकरणं कालावधिदादयः। असनः पुनर-विद्यमानस्य पत्रस्य पूर्वे ये द्रश्रारः साम्बिकसी-वैश्रीन वावकारपरिसमायनं कार्यम्। यदा ह

ब्रा(च के) न सामा बहा दिवन तिकेय कार्का

व्यवेक्शवाचित्रे हैवीं व्यवकारे विविधि हेर्हित सार्वातः, इतक जानपर राजकीयमपि व्यवस्थापचभीहग्रमेव भदति।

इयांस्तु विश्रेषः। "राज्ञ: खद्यसमेयुक्तं खसुदानिद्वितन्तथा। राजकीयं सहतं खेखां सर्जेवर्षेषु साचिमत्।"

इतिगा का ४ तयान्यद्धि राजकोयं जयपत्रं वहविश्वरेगोनाम्। घषोपनास्त्रमध्यार्थसं गुलं स्रेत्रह्रायम्।

स्विधार्यक्षेत्र जयप्रवस्थिते ॥ प्राख्याकारिष्टकार्ष्ट्रं मुद्रितं राजसुद्रया। चिह्ने वर्षे वादिने दशक्तियने जयप्रमक्तिति ॥ तया। सभासदीयि सर्वं मेरन्कप्रस्थिति खहर्सं द्या: ।

"सभासदच्च ये तत्र स्तृतिग्राखविदः स्थिताः। थया विख्यविधी तहुन् स्वच्छ इंट्युरेंव ते॥" इति सनुस्तरसायु ॥ धभानदाच परदारासुम्रतिचतिरेक्वेस व्यवहारी

नि:श्रुक्तो भवति। यथाच्च नारहः। "यञ्च सभ्यो जनः सन्नैः स्टाध्ये तहिति सन्वते । स नि:प्रकृते विनाद: स्थात् सप्रकारकाया अनेत्।" इति ।

यतचत्यादावद्यार यय । "साध्येत भाष्यमधे वजत्यादान्विनस्य यत् । र (जमुद्राड्वित चेव जयगनन मिखति ॥" इतिसार्गातृ॥

बच तुचीनतः यथा।

^लकः त्यवादी कियादेवी नीपस्थाता (नकत्तरः । च्याच्चतप्रकायी च शीन: प्रश्रावध: स्तुत: " तचन जयमचमस्ति चपितु होनमचमेद तच

कालालारे इकक्षप्राप्ताचे जयमञ्जूपार्याय-

विधिसिद्धार्थिमति विशेषः। निर्वयनिभिक्तान्याच्या "सन्दिषकेख्यशृहिः, सात् सङ्क्षणिखिता-

हिंभि:।

युक्तिप्राप्तिकियाचिष्ट्रसम्बागमधिनुभिः । ग्राह्मश्रह्मेत सन्दिलस लेखास्य मुहि: खद्दत्विश्विमादिभि: स्थात्। श्वद्यन्तेन विश्विमं यक्के खाक्तरकीन श्हि:। यह सहस्राज्यन-राशि भव्या तदा युद्धि: स्वादिवये:। प्राप्ति-प्रव्हात् याचित्रेयक्खप्रसाविधितानार्थमा-दाच्छ्दिरिति । युभ्या प्रापिर्यक्तिप्राप्तिः । देशः-क् लपुरुषाणां द्रवेण सम्न सम्बद्धः प्राप्तः। खस्तिन्देशे सम्भिन्कारे अस्य पुरुषस्टेहं दर्थ चटत ६ लि युक्ति: । धाप्ति: क्रिया तहाच्युप-व्यायः । चिद्वससाधार्यं श्रीकारादि । सम्बद्धः क्षाचित्रतार्थिनोः पृथ्वेशसि परसार्विश्वासिन दान-यश्चा(द्यवयः । व्यामोक्षीतावतीव्येख सम्माबितः ग्राप्त्रापायः। एत एव देसदः। र्भिडेंतुभि सन्दर्भवेक्ययुद्धि स्वारिकन्यः -वदा धुवेच्या न भाववे धदा

ৰামিনিধিভিত্ৰ কাৰ্ম "हू विते पणके वारी तराकः होन्तु नि

साचिरभावविषयमिरं वचनम्। सा

विषयन्त इत्रीत्यचनम्। "व मधैततृ सन्ति एचं क्रुटमेतिन कारिः

व्यवसीक्षय तत् यत्रसम् दिवीग निकीय स्वं प्रोधिने पचे ऋषी भ इतिये :

अनुक्तमेवर्गन्दातुमधमधेस्तद्। किं कर्र

"बेखाख एडेश्मिलिखेड्ला दर्वार्थकं धनी चौपमतं हद्यात सञ्चलपरि च यदाश्यमीयांकः: सकलक्यां दात्रमस प्रक्रात्यार्थ दस्वादसा पूर्वकतस्य पृष्ठेश्मितिखेदेगावन्यया दत्त्रभिति।

वा उपगतं प्राप्तं धनन्तर्धन वेश्वस्य ए द्भिणिखेदेतावकायः सब्दिमिति । कथ परिचित्रिम् । खष्क्तिखिताचर्चि यदी परातं प्रवेश पर्नं स्वच स्तिलियनत

मधमर्थाधीतमर्थी ददात् ॥ 🗯 करी इते लेखाँ किं कर्नगमिलन आहा। "दत्सर्थे पटिशेक्षेक्ष' पूढी नाम्यत् का अभेग सल्देव वा क्षतक्तस्य द्वा बेखम्पाटयेत्। यदा तु दुर्मदेशात्रास्थात

कारचेद्रत्तमधीसधमधीः पूर्व्यास्त्रक्रमेणी विश्व डिपर्च व्यथमकाय द्वादिवर्थ ससासिके ऋषी सत्त्री दातदी वां सिळल चाइ ! "साचिमच भवेत् यद्वा तहात्य समाचि

षष्टं वातदा शुद्देश खध्यस्यंत्वनिष्टस्त्रधा

यत् भसाचित्रस्थन्तत् पूर्वसाचित्र ददात्। इति खेळापकरणम्। इति चरावां खबसाराध्याय: ॥ लेखपूर्णिका, ब्ली, (लेखाख पूर्णिका।) त्

दति धन्दरक्षापली॥ लेख्यपद:, पुं, (नेखा नेखाई एव अस तालक्ष्यः। इति भावप्रकाशः। स्थि

पचे, अती। लेखास्थानं, क्षी. (क्षेप्कास्त्र स्थानम्।) [यत्र। व्याक्षिस इति इप्तर्खाना इति क्तिक्रमामा। तत्पर्यायः। यत्राकुटी ५

प्रस्दरकावनी ६ लैंग्ड, की, स्थम्। ल्याड् इति भाषा। य " उत्तरको टहतेष्टं क्यम भयभाष प इति इस्वेविसे श्रीताथायकाखाँड धिनुका।

२२ अध्याय:॥ लीम, चटङ ससने । इ.सि. कविक क्ष्पहुरस् ॥ (च्यासन्यक्षयः चिद्।) ऋ, च्यासिकेपन। केपते लिखेपे । इति दुर्गादासः ॥

चेपु ई (विष+धन) वेपनम् (श्या करने ३५ १०

स्सिदिनुद्यति कालात् दाह्माच्ययकोकसे.

पादुक्की बनात सका देखा संमार्क्न नार्क्च रात् ॥") शकनम्। इसि मे(इनी। पे, १०॥ (लिपाते-

ने दिन।) नुषरः प्रति दिन्धः ॥ चुन दनि भाषा ॥ , पु(লিংনদী(स । জিন্+ফর্জু।) জানি-

। ग्रेंस । राज इस्ति यैकर इति चाभावा। लाभाय:। पलाजख्ड: २ । इत्यस्ट: ३ कीपी ३ ।

ति ग्रुब्द्रतावजी । लेप्यक्तन् । इति देम-न्द्र ॥ (लेपनकर्त्तरि, जि. । , इतौ (तिम + इमुट्।) लिप:। लियाइति

हा। यथा,---श्चिम्बन्ध सिते पन्ने हतीयाच्यनं दिता।

र सालिभवेहत्वलेषवेशतिश्रीभितस्॥" इति तिथा(दिनस्तम् ॥ खाग्रहलेपन ५ कं क्या,--

वराष्ट्रवाच । रखुलक्षेत्र से देवि। लिप्यभातस्य थत् कलम्।

ा ते कथिष्यामि यथा प्राप्नोति मानद: ॥ मध सञ्च भी भूमे सम देशसी पर्लेपयेत्। ताल तत्र यावन्ति पदानि च विलिभ्यतः। हिर्धेम इस्राणि दियानि दिनि सीदते।

हार्श वर्षीच जिल्लात मस कर्मन । वत विभूक्षे शृद्धे धनधान्यसमाञ्जले ॥ । र्वेम खनी देवि। क्यादीयाथ मन्द्रति। दी।प्रमेतुपाध्य सञ्चरं जीवने दश् । नार्श्वव जायेत महिमायुळवान् युचिः ।

ह्रापात् परिभष्टो सम असीपरायणः। ा वि कायते सुभू सब्बंधकीय निष्ठित: 1 नस्थ प्रभावेगा सम वर्मक्ष्मावगाः। ्यावस्थितसापि सञ्जाहासकारि**ग रास्कृते ॥** । कार्यते मचे सम चायतगावि च ॥

विवा वधान्यायं सम लोकाय गच्छति॥ थिस्य तु दस्त्रासि तस्त्रमुख दशुक्तरे । थिन्तु समावाद्य यावस्रोकीरनुमन्द्रति ॥ पि यदि वा दूरे ग्रत्वानयति गोमयम् ।

न्ति तलदान्यस तावहचेसहस्यस्य।

प्रानिधिता चैव खर्माकोको मधीयते 🛊 दिश्च स्थाणि एका दश्यानानि स। स भाइकर्ण हीचे रमते च सुदा युतः॥ प्रलाल परिश्वरी राजा भवति धार्किकः।

क्षिय जायेत सर्वधर्मिविदांवर: ।। दार्प्रवर्शीय मन्त्रितः स्टर्धमः। गोमयं सुभुमम लोकाय मक्कति॥" दित वराच्युराखम् ।

एइ जेमनपाच यथा,---ा श्रद्धम् थः युक्त मीसबैनातुर्वेपयेत्। विष्यद्वापुंसः प्रशासन्तु (पर्वन-

मदी चिलान कामान देया लोकच सक्ति।" ्दरि देवीपुराणी ८०, भ्यश्चाय:॥

"त राजी समय सम्बद्ध तुष्यसाध न पार

भूकासास्त्रोचीत प्रदेश पीडनं प्रति॥" इति मध्यखाडे चयोविष्रेश्यामे भाष्ट्रयरे-

कोक्तम्।) बेपन:, पुं, (लिस्पलनेनेनि । लिप् + करकी नगुट्।) तुक्ञनाभगत्वत्रभः। इति राचनिर्वेग्टं:।

लेपी [नु] यु (लिम्प्रतीति । खिप् + खिनि:।। वेपक:! चैक १ इति भाषा। इति ग्रञ्डरहा- ॑ वली ! खेपकर्त्तार खेपविश्विष्टे च (च ।

र्खर्षा, (क्रिप+ग्यन्।) खेपनीयम्। खेप्न-ंनेहः, प. यम्। निषधानीः कमीणि यप्रख्येन निष्णसम्।

(ब्या, क्षामवते । ११ । २० । १२ ।

*भ्रौनी दासमग्री लोडी खेळा लेख्या च चैकसी।

सनीसयी स्वासयी प्रतिमाष्ट्रविधा सहता॥") ले प्यक्तन, पुं, (र्लेप्यं करोतीति । क्र ⊹क्रिप ⊧) र्खेपका:। इति चिमचन्द्रः। ३। ५८६ ६ लेप्यसमी, स्त्रो, (लेप्य + सघट । डीप् ।) काषादि-

घटिनपुत्तरिका। नश्यमाय:। कारिकार। इति हैसचन्द्रः ॥ नेव्यक्ती, स्त्री, (सेव्यास्त्रीः) सुप्रस्थदय(लग्नः

क्ती। इति ग्रब्द्रवादकी ॥ लेय:, पुं, धिंचराधि:। इति ज्योतिकस्वम् ॥

लिलिहान:, पुं, (पुन:पुनरतिशयन या खें हैं।ति। लिह+यड्+ भागच।) (ध्रः। दति मुद्ध-रतावला । सपे: । इति हेशक्षः ॥ पुन:पुन-

र्लेडनफर्तर, चि। (यथा, महाभारते । १।

"बप्तशिकानन: क्रो लेखिकानी विरामित ॥") लेलि हाना, स्त्री, (लेलि छ।्य+स्थिया टाप।) सुद्राविद्याः । यथाः,—

"कां विसारितं सलाध्यक्षे किशास साल-भाषीस्य सुदियुक्तनं से लिए मिति की शिता ।" एवा ताराराधने। खन्या ने निष्ठावा वस्त्रया।

"योगिकायाधरः मेन्डवेधः कुर्चे कमादियः ॥ बीजानि चोचरन् सन्त्री सुदावक्षत्रसाचरितः। तक्जनीसध्यमानासाः सर्वे कृषादश्रीसुखन् ॥

खनामायां चिपंद्वद्वां ऋर्क्तां क्षाचा कनि-खेलिहाना खामुदेशं जीवकास प्रकीर्त्तता ॥" इति नन्त्रसारः ॥

विग्रः, धुं, (लिध् + घण्।) कणा। इक्षमदः॥ (यया, महाभारते। १६। ५०। ५८। "एव ते राजधन्त्रांबां बेग्रः नमनुष्यितः ॥")

वेष्टः, पुं, (जिस्ति इति। निष्-। बाह्नकान् तुर्।) लोष्टम्। इत्यमदः॥(यथा, महाभारतः। १६। १७। रहा

"चथ यो त्राक्षकान् जुटः प्रशास्त्रत सी। चिरम भ बेट्झा पूर्वेट इक्तीति । ¥र्ग . टक

लेष्ट्रभेदनः । इति ग्राब्ट्रबादली 🛊 रीष्ट्रमें इन:, ऐं, (सिप्टें भिन्तीलि। भिट्र्-∤ल्यट।

लोडभङ्गनाधनसुहरः। मञ्चलि छात र्मि केचित्। इति भएतः। तत्व के हि कोटिशः २। इलमरः । कोटीशः ३। इति

रवक्षण: ॥ लेखन ४ लेखमंही ५ च्यांद्राह 😜 र्ति श्≊्रकायली ॥ नेसिकः, ए, इस्प्रारोदकः । तन्पर्यायः । कटि

रोडक:२।इति शब्दमान्स्॥ (लेप्टनमितिः लिप्ट+प्रथाः) चाहार:।भचाणम्।इति हिंभचचः:∦ तः∻–

मणाय:। भ्वादगम् ६ इसनम् ३ स्वद्नम ४ स्वित्: ए। इति राजनिर्धगृहः ॥ (यया, छन्द्रन मं (इतायाम्। ५। १६।

"सञ्चापस्यमे इयमनाबरीयावसहैतारोद्धाः। व्यापानं सधानमस्त्रभाश्य इति ते द्या यासा 🙌 कर्माण घन्। रसः। वया, सुध्वे। १ १८८।

''पदेली छोनिया भी में पनाई कुड़वास्वितस् ॥ ' लिहीता। लिइन मकाश्च्या । लिइनकर्तरि चि। यया, महि!। ६१८०। "६ संबद्धं सञ्जो लेखेडांदिक वैर्यथा सिटि ।"

अवलेखः । नामधावी यथाः — ⁶ काथस्य स्वात गुनः, पाकातः घनत्वं साम्स क्षिताः

भीरवर्ग इस ने छ: खात्तनाचा खान् पनी

मिला चत्रौं भाकार्याचर्णाच दिशुभौ शृहः दम चनुसँग रिद्यारिति मध्येच निष्यय: ॥" दिता सर्घावास्ट्रेरस्मेश्चाचि शाहुँश्रेग्लीसाम्॥")

लेइन, क्यां (लि⊳्⊹च्युन्।) जिङ्ग्या ग्य-यास्यम्। चाटन इति भाषा । तन्ययाय । जिञ्चास्वाद: २ । इति ईप्तपन्तः । ले दिन:, ६, (लिख + महलकातु द्वनम् ।) ८५-गम्। इति देवचनः।।

लीतां, की, (लिइ + एवन्।) खम्तम्। इति प्राव्यमाला । लेश्वर्गीय, ति ॥ (यथा, कथा मस्तिमसारे । २५ : ६३० ।

"तत्तवानसंघर्षं भक्तभीव्यलेखाटि पञ्चम्। दियमच द्रभाजरे प्रयु: वागमयोत्तमम् ॥" चाइ। इविशेषी यथा, — "आ इता वङ्बिक्षया पेये वैद्यान्तरीन च।

भीकां भवासमा चर्त्री गुर विद्याद्वधीत-दति भावप्रकाशन्त्र पूर्वस्तर्के प्रथमे भागे ।)

लेंद्रं, की, (लिङ्गमधिकाय धर्मा अस्य इति। विद्यस्थिएकान मा। सिङ्ग ने सम्।) चिङ्ग पुरायम। सथा,---"सार्खा वीक्यांत्रधारी दे हो दे खाल्य नायेव ना।"

मुख्याह प्राच्यात्रकाचे ३८ व्यथाय ।

प्रतस्यत पञ्चनो मे≽द श्रुट्य किः न दौ

सर्थः । इति भुव्दमाला । जनस्य सीर

हो को लिहिनो **र**वि । বিভূ सम्बन्धिन, चित्र

ोक, ऋक दीप्री। इति कविक व्यद्भः ॥ (जुरा०-पर्०-ऋक०-मेट्।) चट, ऋजुलीकन्। क,

को अयस्य। इसि दुर्गोदास: ॥ ोक, ऋ उईची। इति कविकष्णहसः ॥ (स्था∘∽

धाक्ष-अञ्चल-मेट्।) ऋ, अलुलीकत्। ४, नो प्रति । विलीकथनधी वपुरः पुरक्षां प्रकाम-विस्तार्फलं इरिस्यः। इत्यादी विस्तोकनं

विलोक: प्रसान् नं करोतीति भी साध्यम्। इति द्राद्यसः॥ क्रिक्र के क्रिक्र के दिला को क् + धव्य ्।) सब-

नम्। जनः। इद्यमरः । सप्तलोकशासानि

"अर्थनः स्वर्के इस्तेव जनस्य तप्र स्व च । धळकोक्रथ सप्तेते कोशास्तु परिकोक्तिताः ॥" इत्ययिप्र्राथम् ॥

अपिचः

"भूलोंको सुब: खकौंक खेलांक्य भिरम्भ्यते । सङ्कंबस्तपः एटा सम स्रोबाः प्रवर्शिताः । भूजीक; यार्थिको लोका अन्तरीय भूवः

भाग्री जोको स्वित्तेतन्त्रेवाद्द्वे घणासमम्। भूनखाधिपनिर्द्धायसनी भूनपतिस्तु सः। वायुर्वभसोश्यप्तिस्ति वायुर्वसस्यति:। भाशस्य सूर्णाधिपतिस्तेन सत्यो दिवसाति, ॥ भसव्योग्रसक्षेत्र गुल्लाकाः सङ्रास्परीः । भूलीकदासिन: सर्वे अन्तरीखचरान् ऋगा ॥ मक्तः चप्तभिः स्कन्दे कत्रास्तादेव चालिनौ ? च्याहिता वसव: सर्वे तथैद च अवाङ्गा: 1 चतुर्षे तु सहलाँके (महल्ते क्षस्यवानिन: । प्रजानां प्रतिभि: वर्चे: संविते प्रवमो मदान् । सन् धनत्कुमाराता वैराज्य सुतास्त्रथः । बर्छे तु संख्यिता कीने देवा दंवविरीयकाः । चलस् राप्तमो लोको हायुकर्भववरसिनःस् । त्रसन्तिः, समाच्याती स्वयतीघादनव्यः, 🏾 भद्दीतजात् महस्रांशस्त्रत कहें दिवाकरः। दश तानि धुवे यावद्द्विगुणे द्विगुणानारं॥ दश्योजनको खास्तु मेरक हैं पुद: स्ट्रत:। चयोविम्रातिलचाभि चैनोक्येभ्रीक उच्चते ॥ दिशुरीषु सङ्ग्रेषु योजक(नां प्रतिष्ठ च। कोकान्तरमधैवेकं भुवादृहं विश्वीयते। देवदानवगत्वर्कयस्य स्वासपद्रगाः । भूतिद्वाधराखेंब असी ते देवयोजयः ॥ त असाखस्य सध्यसाः परनस्तमसाप्टनम्। तती श्रीवायुराकार्यं तती भूतादिचचते॥ तती महात् प्रधानच धक्तति: पुरुषन्तत: ! षुरवादीयरी सेयो यस्य भ्रमावतं जगत्। शिवोमामानुदेवानां परापरतरा सता: " इति देवीपुराये जेलीकाम्बद्ये यहमति-नीमाध्याप्र:॥ ≉ ॥ दिक्पखानां जीका यथा,

"प्रवापवि**शु समदान् सुवतः प्रवा ऐ**पवास्

च्याविमद्यक्ष सुद्धान्न स्वीचनतः योजनित् । चवाकामवि सोकानां देवनार्गा हिजीनामाः । चलार भ्राक्षं राजानं देखानां दि(तपूर्व्यचम् ॥ पूर्वस्थां कौशिको राजा दचियस्यां यसी

वरुण: पश्चिमायामः खत्तर्स्या सहा धर्मा ॥"≉॥ पुरस्यवतां कीका यथा,---"एवं विभव्य राज्यानि पुराधीक्तानियानि च ।

जीकांच्य विरुधे दियान् इहायण प्रथक प्रथक्। कस्यचित् स्रथंसङ्खाशात् इस्यचिद्वद्विविक्त-

अस्यविद्याप्रविद्योगान् अस्यविद्य**ः निर्मे**र-

सानु 🕻 नानावर्षान् कासभयाननेकश्रतयीकवान् ।

स तानृ सुक्रियां लीकान् प्रवनाय च संख्यि-

मार्गेहें ये तपस्थाना सीम्याकाशास्याः सहा। एतं सुक्रतियां जीका ये भ्रान्ताः पुरस्यकर्मसः। ये भजन्ति राखीः पुरुषेः स्माप्तवरद्वाराणेः। खदार्निर्ता द्वता ऋजातः स्थानादिनः॥ दीमानुग्रहकत्तारी ब्रह्मस्या लोकपूजिताः। योगयुक्ता महासानी यानि तत्र तपीव्यलाः ह चर्च पहा: चमायुक्ता कोपिता ये तमीजिता:। एवं नियोच्य तनयान् खर्य लोकपिनामहः । पौष्करं बच्चसदनसादरोच प्रजापति: ६ सर्वे खबसार्तेषु पावनेषु दिवीत्रयः ।

रेमिरे सेंबु लोकेषु महेन्द्रेगाभिया लिताः ॥" एति विद्रुपरायी वाराष्ट्रधादुर्भावनामाध्यायः। (जनार्थे विधयी) ख यथा,---"धश लोकस्य सार्गादक्तया पुरुषस्य गर्मा-धार्वयथा क्रस्युगमेवं वास्त्रम् । यथा जिला

ताथा श्रीवर्गयणा दापरकाषा स्थाविक यथा क्रलिरेनमातुर्यं यथा युगान्तस्त्रपा सर्गमिले द-मनुम्सिनारुक्तानामपि जीनपुरुषयोर्दयद-विशेषामानिश्विश्रमान्यं विद्यात्। "तम संगोशांपची जोकश्च्य, यङ्धातुमसुद्यो हि सामानात: सर्वकोक:। मन्य देतुक्तु-

यत्तर्वद्विष्ठपञ्चवी विधीमञ्च सन हेतुकत्पत्ति-कारणं उत्पत्तिजैका प्रक्षिराष्ट्रायमं उपप्रकी द्:खारस: मङ्धात दिभागी वियोग: ध जीवायग्रस: स प्रायमिशोष: स भष्टः स लीक-खनान:।" इति चरके धारीरस्थाने पण्डमे-रध्या वे ॥

"तस्मिन् क्रिया सीविष्ठानं कस्मान् जीकस्य देविधातः लोकोडि हिसिधः अङ्गमसः। द्विविधासक स्वाक्षेत्रः सीम्यस नद्भूयस्वान्। पञ्चानाको वा।" दति सुमुते स्वस्याने प्रथमेरध्याचे ॥ 🗱 । 🕽

लोककान्ता, न्द्री, (खोकानां कान्ता प्रियाः) चःद्वित्रामीयधम् । इति राजनिर्वस्टः॥ (कोक्रिये, चिः यथा, मो॰ रामायणे। ર ક્⊏ાં

लोकचल्युः, सिुक्की, (लोकानांचः

लोक जिन्, पु. (लोको जिलवा विसि । जि 🕂 बुह:। इत्यमद:॥ (सोक्लोन(द, 🖘 भ्रातपथनाध्ययो । १४: ४। १। ३३ : "यंकामंकासमने तसासायति गडेठ जिहेम ∥")। सोकतुषार:, एं, (स्तीके तुषार द्रवः) ः

> प्रति राजनिवेग्छ: ॥ (नापूरप्रवेश्ख्य म् হাৰেখ্য) लोकदाचः, मुं, (लोकार्गाय(य:।) बुड

विकासक्षिष:॥ (अथा, राजनस्क्रिस्या

"लोको भगवती लीक्षनाधादारभ्य केक्टन ये जन्तवी मन्जीयान वीधिसत्तानविधि स मचा। इति प्रश्चरकावली॥ विद्या तस्य सहस्रनामकोचम् । प्रायः । यथा

"ळाकिञ्चन, सन् प्रभवः, स नम्पदा भ लें किनाय: पित्यसमुक्री कर:। स भौमरूष: भ्रिव इल्रुदीर्थते न मन्ति याचार्थ्यविदः पिशानिन दिनि कुमार्डस्थ

(तथा च मञ्चालिङ्गाचीनमन्त्रे धिवधान

"जेलोक्य लोकनाधस रादलोके महिष्यर विद्योधयविश्व: । तद्यया,---"पारहं मन्द्रकरीय समभागं विष्योदीन। कराभं रसतुत्राक पुनक्तेनेव महीयेत ॥ रतार्दिगुणकोष्ट्य कोचतुन्त्रच नाम्यसम्

भस्रवराष्ट्रिकायाच्य तास्त्रतस्त्रिगुर्वे चिपेत नागवहरित्तिय सहयद्यक्षती भिष्या । पवेद्रजपृटेनेय खाङ्गशीतं समृहरेत्। यक्षत्वीचीदरधरः शुल्मखयय्वादानः । पिपाजी मधुषं युक्तां चगुड़ां वा इसी नकी मृ गोम्द्रच पिवेचातु गुड़ंबा जीरकाब्ध-

इति लोकागायो रुष: ॥ इति वैद्यक्तररूपः संयद्वे यञ्च । इंदिकारे ॥ 🐐॥ लोकः चि । यथा, गी० रामाधर्मे । २ । ३३ 🔭 "लोकगाथस्य रामस्य गीइया पीडित च र्यपर्वगीव नोमसा राष्ट्रभद्रवापी इया॥" लीकपासः, पुं, (खीकाम् पालयतीनः। पा शिष्+मश्३) राजा। इति इतायु

(यया, राजतरिक्षस्यतम् । १ । ५८६ । "उत्तमी नोकपानीयमित तच्या प्रशस्ति या प्राप्तवान् विचा धन्नं चन्द्रोते क प्रश्रुचायम द्विपात:। यथा,---

"इन्हीं वहिः ग्रिटमिति निक्के सिवे करो शिवल धनदः अक्रास्थित लीकपालाः पुरातना ॥

ਦ ਕਿ ਬੰ≠

484 सोकासी कोविश्व सोपन बादवृद्धि च देवर्षे द्युनार मावयोचरात् प्रमुख। वदा सक्त भारते १ १८ ८ वका च सबु ४ जनवीरक कौनाय एकसाचा मधी तदा। मोमायाक्रीविजेन्द्रामां विचायात्रीयमध्य चा समेरोस्त,दतौ शृह, ऋषादी स्मिर्स्त हि। उवाच चाधि कुप्तिता लोकेश्वर्सिष्टं प्रसुम् ॥" खाद्यानां लोक्सपालानां बपुर्धास्थते वृष्यं ॥") इपेगोररत्स्या सा सर्वप्रामिविवर्किता । लोकपाल: । यथा, सन्दाभारते । 🖛 । ३४।२६ । बस्था प्रदार्थे; प्रश्वितो न (किस्तिन प्रत्यदी वर्ते । |अञान्धव:,पुं. (स्रोकानां वान्धव:।) स्टर्थाः। ं त्रातः; सर्व्यप्रशिवसङ्कर्हिता सः च नार्ट्।। "यक्ष्वचत्राराभिचन्त्रे चिर्च मभक्तलस्। इति चटाधरः । लोकालोक इति भाग्या यद्च परिक्रियाना ॥ सुरस्थप्रेतविचानां प्रतीत सोकेन्द्रस्य (कवाह्य:, थं, (कोकात लोकसमापान बाह्य:।) मञाचारमञ्जेत:। यथा.---कोकाणोकानारे चास्य वर्णतं सर्वदा (स्थति:। च्यान् १^७) र्जाक्व ह्यासु यो वाजिसवाध्याचारवर्ष्णितः॥" इन्द्रिय सलीकानां न्यारायस्त्राः सनः। लोकेश्वराहाचा, कीं, (लोकेश्वरस्य बुहस्य आसा चेव।) दुढ्याक्तिभेद:। तत्पर्याय:। सार् १ स्थादीनां धवान्तानां रक्षयो यद्यादिकः। इति जटाधर: । स्रवाचीनाच चीँ लोकानःतन्वानाः कदाधि सदामी;६ ऋंदिए। स्वाद्य प्रकृत कमाता स्त्रो, (क्रोकानां भातियः) लच्छी:। मनोरमा ६ नारिकी ए ज्ञार अनुसार इत्सरः; ॥ (लञ्चगदा लोक्चननीयमापि च ! पराचीनलभाजो हिन भवन्ति च नारद्।। शिवा ९१ खद्रवा सिनी १२ भद्रा २३ वै क्षा १६ यधा भागवते।२।३।५। नीक्षरस्ती १५ प्रक्रिनी २३ महातारा १७ 'प्रतिक्राजासः पुरुषे सोहमी लोकसानसै ॥") ताबद्वहरायामः पर्वतेन्द्री सहीद्यः ॥ क्रलो चर्न, की, (लीकानां लोचनां भया) ख्रांथ:। एत(वास्त्रोकवित्र्यासी) यं संस्थासानन चर्योः । वसुधारा १८ धनम्ददा १६ जिसीक्तना २० इत् प्रान्द्रहावली॥ (जनस्य लीचनच्यः) कविभि: चतु पचाथकोटिभिर्मायतस्य च लीचना २१। इति हिसचन्द्रः ॥ भृगोलस्य चनुर्धांश्रो लीकालीकाचली स्थे।। लोच, ऋ क भासि। इति कविकारपट्टा 🛭 कया कथासरितभागरे।१≒।६२। तस्रोपरि चतुर्दिचु ब्रह्मणा चाक्रयोगिया ॥ ं को ४ चलन्याणि वातेन बली के शितः प्रारः। (चुरा०-पर॰-स्वज्ञ०-सेट।) च्ह् स्यबुक्तीचन। ज्याभ कस्थितिचवादलस्थी जीकर्ली चर्नै:॥") निवेधिता हिमात्रा ये तन्नामानि विद्योधतः भासि टीप्रौ। किन्तु पुरुषोत्तमग्रहणदेवी भाष कायन(प्रक:, पु, (लोके विकायक ६वः) सञ्च-अध्यम: पुव्यचहीय्य वासनीय्यापराजित: ॥ इति महंचवकारं सला वचनाधैसाहर। म्ते समक्तालांकस्य स्थिष्टिहेतव देशिता: : विश्वव । यया.---इति दुर्गीदान'॥ तैषाच स्विम्भीभां बहुवीयांपरंहणस् । स्कारमहारयो ये च आयोजमानकारयाः। लीच. ऋ ६ ईसी। इति द्रागीदास: ॥ (स्वाः कौ साराक्ते भूवि द्वेषा ये चलोकविनाथका:। विश्वहमकाचीयर्थ वहंबन भगवान चरि!। वास-सक-संद।) देच: पर्यासीचनं प्रशि मद्भस्यत्तनंखाता ग्रद्यंजीकविचारियाः ।" च्याची मिद्धारकीयेती विध्वकसन्। । धानिसिति प्रावत् । भट, व्यञ्जूली बन् । ४, लीच्छे निचायुधीः पश्चितीः सुच्चत्र्यः सर्मततः। इति वहिष्राथस् ॥ कार्यमधी:। इति दुर्मादास:॥ काडमुति:, स्ट्री, (कोबी विम्रुसि:।) जनमुति:। आ को समल को जस्य स्वन्त थे प्रश्नेश्वरः ह लोचं, औ. (लोचतं प्रयान्तेनयति सुखद् खा च्याक क्यमेवं वेषां च गती विख् : नगासनः। किवर्ग्ती। इति विचित्। दिक्सितिः लोच+स्त्रच्ः) व्यश्व। इति खमायारचितस्यास्य गाँपीधायात्रमाधनः॥ कायन, अही, (स्रोकेषु व्यायतं विक्तीर्शमिव ।) चटाधर: [धौरनाव्यक्तार एतेन हानीकपरिभागकम्। तर्कभ्द:।चार्याकश्चास्त्रम्।इत्यमरभर्नौ॥ लोचकः, पु, (लोचने इति। कोचन-ख्ला) व्याक्शानं वह छिलां का खोका चता इती-मायनिकः, एं, (सोकायनं शास्त्रमस्यस्येति । कासप्रिक्षम्: व्यक्षितारकाः। कथ्वलनः। नोक्राथत+तन्।) चार्ळाकः। इति हैम-হাজানে " া ≉ 🏻 अर्थीयां समाटामर्थम् । कट्ली । गीलप्रसम् । चन्द्र । (तार्किक: । यथा, ऋर्रिवेशी ।२८८।६०। षीवच जलीतस्ति। सर्भाद्यानीकविश्वाह-निर्व्वीदः। कर्णपूरः। स्टब्वी । भूक्षणचर्मा। तद्रहितस्थाी। अञ हिन्सप्योगः स्थान्। र कानाभात्ससंबोगसम्बायविद्यारहैः। इति मेदिनी। की, धूरा निम्मिका:। इति लोकायशिकसुख्येच ग्रामुदः खनगी(रतम्॥") यथा, भागवते । ५ । ३० । ३८ । श्रुव्दरतावली ॥ "तत: परकात् जोकाक्षीक्रवामाच्छी जीका-ालेकः, पु, (लोक्यतेयमी दति स्रीकः। न खोचरं, सी. (जीवतेश्वेनेति । लीच + खाट ।) खोक्षोरकाराले परित सप्रकृतकः;॥") बोक्यतेऽसौ इति अपकोकः। मतः कर्मन चक्तुः। इत्यमरः,। तस्य ग्रुमस्युभलद्यय लेकिया, पुं, (क्लंकानामीया:।) अधाः इत्य-धास्य ।) स्वनामखा(तपर्वतः:। तन्पर्यायः:। वष(.~--चक्रवाइ: २ : प्रथमर: । दे साव्यिहीयां सर: ६ चुहुभेद:। इति निकास्टग्रेश:॥ "वजानी पदापवासी लॉचनी सुखसामितः। मारदः। इति राजनिर्धेग्दः॥ (इन्द्रः। यथाः सङ्गीसावेद्य प्राकारवन् स्थिते गिरौ सोकालोक मार्जारवीपने: गांधी महाता सम्रावङ्की ह इति खनाभण्डाते । चन्तर्जीकाते स्टबंदिसिनिः रसु: । ३ । ६६ । कराः वैकर्गवाच चरियाचाः भक्तसमा । साम्ब्रमानलात इति स्रोकः:। तथा विदि: "यथा च इत्तान्तिसमं सहीसत-जिञ्जीक भीयने, क्रा: सेनानो प्रजनीयना 🛊 च्च्य (कर्या चाप्र∫ति गलो क्यते इति व्यर्खोकाः । क्किलोचनेकां प्रतया दुरासरः। समीराचा दैश्वरा: खुर्मान्त्रम: खुक्षणञ्चष । को कर्षी चे कभैन श्रिय घण्योक चामी अप्रोक-तवेव सन्देशक्षरादिश्यामानः नी लोजवाचा विद्यांन: सीभाग्यं ग्रांत्रभान्त कोत लोकालोक:। चक्रां मचीचवां वयक्ते क्टकोति कोकेशः ! उक्षा विश्वीयताम् ॥" वेटयांनि चक्रताष्ट्रा यांच्य द देखे च प्रम्-खोकपाधः। वदा, मदः। ५। ६०। स्थान प्रभावार वाचा गामन्या हत्या उर्ग किल। रापकसिङ्खानित्यवात् न गुग् । इति भरतः ॥ "जोकेशासिष्ठिती राजा मास्यागीचं विश्वीयते । मगडलाचाय गापाः स्युनि:खाः स्ट्रांक-(सथा, रघू:।१।६७। भौजाशीचं हि मर्जानां होक्षेत्रसम्बद्धसम्बद्ध लोचना । "मी? इसिन्याविश्वदाता प्रजालीपनिमी[नंश:। जोकाधियती, जि । यथा, मास्यतः । ३। इक् जिम्श विश्वा मोंगे चाचपश्चनीं सि-प्रकाशस्थाप्रकाशस्थ जोकासीक **द्याचन: ।**" ऋरख विवर्णं यथा देतीभागवते। ५१ १ ॥ १ - १५॥ "पादावस्य विविक्तिंगी खोलेशी विकाशित-विश्वानिता सुखिनी द्रिता विश्वमस्त्रा ।" श्रीनार्ध्यक उवाच । भ्रव् 🗗) इति अवस्थि (इ. म्हाध्यायः । ⁶तृतः परकादचनो मास्य

क्रोबेश्वर: पू

भन्द्र दृष्ट्री प

चोकावामी हर

ছবি বিকাজমুখ । প্রকরণ জনার্য

बुद्धमेद

की, को कराकां दिशा तुलाह

यम् इतिरायनिष्यः ।

प्रवास जोकेश्वराक्षचा ग्रब्दे बद्धाः ॥

इक्टमर:॥ सोचमकेट: ६। इति भरत:॥

चिकाक्ट्रग्रेष:॥

स्यामी ॥

लीचं, ज्ञी, (ल्यार्गाति। ल् + "बब्धातुभ्यदून्।"

द्रति संचित्रसारी वादिष्टति:॥

खोपासु

चक्पत्यवेन निष्यक्षीश्यम् । (व्यभा कीचनामय:, युं, (कोचनयोशामय:।) चच्हीश-चिका ७ ११६६३ इति दुन्। यहा, ला∶+ विश्वेष:। तमार्थाय:। ऋसिमस्य:२३ इति "काधिवादिभ्य दवीचौ ।" एखा० ॥ १९०२ । रेख: । १ : ६८ । "संश्रहमिन्याविश्रहात्सा प्रशासीपनि इति उत्र:। इत्यूज्जलः।) नोतम्। इति प्रकाश चाप्रकाश चलोकालोक दवान नोचनी, स्त्री, (लोचर्त>सी। लोच्∔च्युट्। प्र≪र्कावलो ॥ नेचवलम् । इति संचिप्त-डीय्।) महाअविधिका। इति राज-सार्वेश्यादिवृत्ति:॥ चाक्रयमले वर्णनामः। सचा हि विधियैथा। लोपौरखोमाडोरिखादि। लोघ:, पुं, (क्याडीति । दध 🕂 व्यच् । रख ल: ।) कोचमकैट:, गुं, वंश्यिमसकः। इथमरटीकार्या "समलेभी विधिष्यः स्टाइसी लोपवि खनासखा(तष्टचः । १त्तवर्णस्य तस्य प्रमायः । तिरीट: २ मार्चन: ३ रतः ८ लीव: ५ कोपखराईभयोस्त खराईभो विधिक इति दुव तिन्द्रका: ६। मीतस्य तस्य पर्यायः। शुक्राः २ जीवमस्तकः, गुं. (जोनं इन्ह्यं मस्तकं मध्यान्निव लीमा, स्त्री, व्यवस्थान्तिपती। इति जट थस्य।) सब्रिश्चिषयम्। रूदनदः इति ग्रावरकीयः इमञ्चालीयः ८ ग्रावरः ५। इति लोपाकः:, ग्रुं, (स्रोपं भी ब्रमदर्भनं स्थकां ख्यात: । चीचयमानिकेति केचित् । तत्वर्थाय: । रक्षमाणा॥ चरस्य गुगाः। व्यक्षक्षपत्रात-नाशिक्षम्। चच्च छक्षम्। श्रीयजिक्षम्। सर्-सीति। अक्+अग्≀) प्रगस्त खगत्यार कारवी ६ दीष्य: ६ मयुर:५,६ विकाण्डदीष: ॥ (यया, सुमुते । **१** । स्वच् । इति **रा**चनकाभ; । "वाविच्छत्यकशीक्षाप्रयप्रवर्षश्कीपाः लोधः, पुं, (कण्डीति । रुध + बाह्रलकात् रत् । लोचिका, स्त्री. दक्षिष्टमग्रहितोयागेदकशक्षित-कर्शकदकी खराधियका जगरसर्पन्द्रविकः र्म्यल:।) लोधहच:। (यया, ग्रिशुपाल-द नतमाङ्काकार्विसिन्द्वनस्टनस्ताः नुचि महावभुष्रस्यो विवेधवाः ॥") वधे । ६ । ४ ६ । ⁽⁽चार्थ्यजलाक्रम्) सुद्रभ्रा लोबापकः, ग्रं, (लोपंड्लमइर्थनं स्वाप आर्प+ थ्व्ल् ।) प्रशासः । इति प्र≅ विश्रदंकशोलाशुविकोप्रस्तः। नवसञ्जनं नयनपञ्चनयो-लोपापिका, स्त्री, (ऑपायक + क्लियां विभिद्धे न ग्राह्म विश्वितान् पथसः ॥") खन इलम्।) प्रशाली। इति भ्रव्दम तत्पर्कश्य:। गालव: २ शावर: ३ तिरीट: 8 लोपासदा, स्त्री, स्वास्यस्तिभार्था। इ सीपयति योषितां अस्पाभिधानभिति तिस्तः प्राचैनः ६। इत्यसरः ॥ घट कोष-माचिलीध इति खाति। यट् श्वीनलीक्ष इति यचादान् चासुद्रयति सष्ट्: खरिमिति सुभूति; । चाटाबाद: फीनलोधे केवी रक्तलोध व्यव्ततः कल्लेधास्यः। किंवानस् इति स्वामी ॥ तस्य पर्वायान्तरं यथा। जोधः ७ असुद्रा प्रतिशुक्ष्याचा लोगं छासुद्रा सुद्राः कीयाचा भिक्षतकः 🗢 तिरुक्तः ६ कार्यक्रतीलकः १० "लोपासुद्रातुवेदभीं लोपास्त्री अप्सर्क लोधकञ्चः ११ ध्यारः १२ च स्तिरोधकः १३ इति काराडभूषखम्। इति अरत क्षिलकः १८ कास्डनीलकः १५ हिमपुर्यकः १६ अस्या अर्थनामप्रसङ्गेन (भिक्षी १० धादरक: १८। अस्य गुर्थाः। कबायत्वम् । भौतत्वम् । धानकपासनाभित्वम् । लिख्दी। ऋगस्यार्घामन्त्र भौरेण मि विधानात्। यथा, अधार्वेवर्तः। च खुष्यत्वम् । विषद्धभ्यम् । राज्ञ विशिष्टो वल्क-"अपप्राप्ते भारकारे अध्यां प्रियमू ते च्याभिदि लोबकः । इति राजनिर्धेखः । ऋषि च । व्यर्थ एक्रमस्याय गौड्देश्च विदासिन "लोप्रक्तिस्वक्तिरीटच्य प्राविशे गालवस्तथा। नाइसिंहि। द्विनौधः पड्टिकालोजः ऋसुषः स्मृतवस्कारः॥ "श्रद्ध तीर्थ विकित्तिए मिनयुष्याधितेयुँर जी ग्रेपची अञ्चलाच: धड़ी खाद्याप्रसादमः ।

इति भाषा। इति याकराजिकरः॥ लोड ऋ उच्चा है। इति कदिकस्परुम:॥ (अ००-पर॰-अक॰-मेट।) ऋ, अज्ञुलीटत्। लोटित जोक: उद्माद्यतीखर्थ:। इति दुर्गादाम:॥ कोट्न:, पुं, (स्रोटनीति । स्रोट् ⊬ बाहुतकाम् जनक्।) व्यक्तिलोटकः। इति संविप्तसारी-यादिवस्ति: । कोड, ऋ उकादे। इति कदिक्षणहुम:॥ (स्वा॰-पर॰-अव॰-सेट्।) ऋ, अनुलोड्त्। इति द्वद्याम: : लोक व्यां, क्षी, (जीकं सदय रस्युक्षं स्वाम्।) लदगहगम्। इति राजविधिंस्ट: ४ कोबा, स्त्री, (सम्बगस्यस्य स्ति। चन्। टाप्। ष्टबीदरादित्वात् साधः ।) खुदास्त्रिकाः । इति राज(वर्षस्ट: । (तथान्द्राः प्रयोय:। "बोखा बोखी च कथिवा श्रष्टहोगी तु इति भावशकाद्भस्य पूर्वस्वकेपयसे भागे ॥) खोगरं, क्यी, (अवगं ऋच्छतीं तः। अवग्र + ऋ + व्यक् । प्रवीदशादिव्यात् साधुः ।) चारविद्येषः । नलाभाष:। सम्भोक्षम् ६ जवकासर्जम् ३ जनसम् । ८ जलजम् ५ जनसन् र: ६ सवसः ६। चारा गुगाः । वाद्यात्यस् । नीस्यात्मः । पित्त-इडिकारिसम्। **धा**रसम्। देवस्वसम्। यात-गुल्मादिशूलगासिवाचा। इति राजनिर्धस्टः । भौगास्ता, की, भुदाव्यिका। इति राजनिर्धस्टः । कोन, जी. (हुदानीनि। कृ∔ "इक्टिक्किंगिति।" खबा॰ ३। ८६। इति सनु।) स्तैयधगस्। तत्पर्कायः। खोपून २। ६ति जटाधरः। लोघी इ लोचम् ४ जुन्यस् ५। इति भ्रव्हरता-वजी ।

सोधो याची लघु: भीतसन्तुष्य: कथपिकतुन्। कवायो एक विकास्ट स्वात (ती चारभो घस्र । " इति भावप्रकाम्: ध (सथाचा "तिरक्षकस्तु सती लोधो इष्टत्सवस्तिरीटकः । तस्य भूषत्वचं मुक्तामनार्वस्कवपिर्वटाम् । चुर्णयेत् (मधा कथा हो भागी ख्रीतयेत्वतः।

कोप्तसीव भवाधिय हातीयं तम भावधित् । भागं तंदशकाला पुनः कार्येन भावयेत्। शुष्टं चर्म पुन; छत्रा नत ऊर्ह्ह प्रयोजयेत् ॥ पिनेतृ ।" ससुद: श्रोतिसो बन स मे≀गरूब: प्रसी६ गन्वादिकन्तु आग्रास्थाय नम इक्षानेन देव

प्रार्थनस्य ।

भावुद्देशी सामस्थतः प्राप्तत्वात् ।

र्चियाशासुखस्थित एति गन्धारादिप गाङ्गकर्मृधकीला(६ति एताकर; ४ % ६ तत्प्रजाध्येदानमन्त्रस् ।

ँ सवा एक सेचायवश्चित्रक्ष**े**

राजवृति प्रतिवरी

मन्त्रेशनिव ने दशहिष्यणाशासुखास्यत

काभ्राप्याप्रतीकाष्ट्रं प्याधिमारू स्थमावः

शिकावरणधी: युत्र कुम्मधीने नर्मी स्तु

"कानामिके चित्रों येन कानामिक मद्याः

इधितकसुरामकस्चैदैरशीवृनः। र्धेष ब(हुन "et पिषेत् 📲

विद्धि^ण समार कृष्यु इति देव विज्ञास । किस्रध

कोता इंडरे, चुमातीत व+

ग्रसः जन्म विवर्धन्त सहस्रते दन व्याण ६ स्थाधावम राज्य द्रवयम् ाञ्च अपितः, एं, (कोपासुद्रायाः मातः।) प्राबद्धसुभि:। इति पृहास्यम् ॥ श्रम , पुं, (क्षोपं वाज्ञलीभावं चित्रतस्यानि। मा⊹ण्जा) प्रकाल:। प्रति चारावर्जी ॥ ग्राका, कर्णी, (शोषाप्रका⊹ किन्न याँटाम् । त कलम्।) ब्रह्माची। इति चारा-नी। १००, ध

, आती, (धुष्+ कृत्।) क्तीयधवस्। लोतन्। वसर: ६ (यथा, सहासारते ।१:३००।५। ध्तस्यात्रवये जोप्नं ५स्यवः कृष्यत्रस्य। शाय द अवालीनास्तचेवानामतं वर्ते ॥") म्बी,(सोप्न+किलात् डीय्ः) बीप्ना त शब्दरकावकी ॥

, पु, (लुभ + घम्।) व्याकाङ्गाः धर-वाभिकाष:। तत्प्रकाय:। हक्या ६ किया ६ र श्रम् का श्रमा श्रमा ७ गहे: ५ क्टा ६ इन्हार्० सट्११ मनीर्थः १२ व सामायं यदा,---

र्वित्तादिकं हुष्टा नेतु यो सुदि जायते। भलाको दिजश्रीह च कीसः परिकीर्तिसः।" ति पादी कियायी स्वारी १६ व्यथ्याय: ॥ 🗱 च ब सामोरेश्वराष्ट्रासः । ग्रथा,---

सध्यः इस्तन् कोधी लोभकाध्ययमनः 🖓 र साअधि भुक्षोन्पश्चित्रां ह च व्यथाय: (##] नाधकारलंगमा,—

भित्रभादित्याची: पुरुषी: बह्यते (बिभि: । ाक्षीभी न कर्पया प्रसादी न न विश्वसेत्॥" एति गाचड्रे भीतियारे ११५ आधाय: ॥ प्षा

े वर्षे नरकसी हं दारं ना भ्रमसातानः । र क्रीधस्तवा मीभक्तसादैतक्षयं सकीत् ॥" इति श्रीमश्रदहीनाधाम् १६ सध्यायः ।

ोमसिन्दाविष्यकश्चीकानि यथा,---ाम: प्रतिष्ठा यापस्य प्रस्तिकोम एव स्त्र । कोधादिकानको लोभः पापस्य कार्यस् । र तुः जीश्वः, प्रभवति खोशास्त्रासः, प्रजायते । शक्तीहत्र वाश्राच लोभ: पापस्य कार-

नात् कीधः घभवांत कीधादृदीन्दः प्रवर्षतः। ण जरके योति भाष्यकोशीय विकश्याः। र्शितर्भे दुवां भारत्यं वा सुद्धत्तमम् १ गवियो नही इन्ति खामिन ना छन्नी-

ान जुड्डिकनित सोभो अवसते हाथाम्। । श्री दुःखमाप्नीति परचे इ च भानतः॥ । विशे नरी विश्तं शैक्षते म स सापदम्। पक्रति भण्यारी धया व सञ्चा-

श्रविष् । वि वर्षवालेष अवयोगी विरुव्हाय ।

घडा की टह्यीपत लच य प्रकार प्रमु न स्टमय याग्य जुञ्जमुद्द क्येच्यनस् स्थित च। धर्व खारणमः । । स्वाद्धम् स्रोभ: सहा विचित्रको मुख्येन्य: सर्वरी सर्व

कामाकामीविचारी सीभविक्र एस कास्यव । सळ्यश्रमत्रवीशः शक्तधनैः प्राक्तवैदि-भिर्विणितः।

लीभी वन प्रविष्ठः क्षुटिलं चुर्थं किसानी-

क्वेडीययद्व इति पूर्णद्वाविश्व-भ्राक्षी स्वयाक्षानि वसुप्रकरं निधाय। लब्दोरचे नमध एह्नात पदावसी दीपा भवन्ति कल्घा वलवान् दिकोस: ॥ थर्षुग्रीसंडर्गस्टन्सि विक्षष्टं सामन्ति देशान्तरं मा छन्ते मछनं समुद्रमधनकीयां कृषि कुर्वते। स्वन्ते क्षपमं पनि सज्ज्ञासङ्ख्यःमधारं सर्पन्ति प्रथनं भवान्यितिधियक्तशामविस्कृ-रिर्ज्तम् ॥" क ३)

म १३ अभिजाब: १४। इति देभचनः ॥ ₩३ लीशी, [त्] चि. (जीभीरिखाकीति ! लीभ+ इति:।) खोशयुक्तः। तत्त्रवैदः। एपः गर्डन;३ सुब्द:३ व्यमिल(पुक्त:५ ळव्यक:६ कोलुप; २ कोलुम: ६। इति घटाधर: ॥ तिष्युं ६। इति हैसचन्त्रः ।

> कीभ्यः, पुं. (सभ्यते द्वार । सम + अन् ।) सहः । इति देशचन्द्रः । लीभनीय, वि ॥ सीस, [न] को. (ज्यते दिशते इति। ल+ "बासक्तीसन्योसन्रोसन्लोसन्पापन्धापन्।" खनाः ४। १५०। इति असिन्यस्थिम साधुः ।) , क्षोमविषः, एं, (नोस्मि विषे यस्य ।) आधादि । भ्रहीरस्वतेषः। तत्र्यंथः। तन्यदम् २ रोस

श्रव्यकावजी । (यथा, सुव्यक्तीपनिषाद्। 3 8 5 1 50 1

"ध्योगंनासिः स्वतं रक्षते च यया एथियामी वध्यः समावन्तिः थपा सतः पुरुषात् केश्रक्तीसाहि ताथाच्चरात् स्त्रभावतीकः (बन्द्रभू॥") तत्त् गर्भशास्त्र वर्ष माचि भवति । इति सुख-मोधः। अपि च। "पश्चे मासि च नारीशा विदित्ते नाश्चिकारिता।

उरस्य ख वालाखा नखलीमधवर्तनातृ॥" द्वि स्ट्रांत: 🛊

(नयास्य विश्वास: :

वयमे मुक्ति ।)

"यस्थो सलावि जोमानि खसक्यानि भवन्ति ছি। मन्ति यावस्थि कीमानि तावको सीम-

TANT: P व्यद्भप्रवाहित कृति: खमावादैन जावती । मनिवश्य गाञ्चाको नाज्यको कारकात्त्ररम्॥" लीसग्रपुयकः, १, (लोसग्रापि पृथ्वाकि असः। विश्वीत' सिद्धि' सक्षावान् देखरान् - मुक्तिनेसी रचन विश्वेषः प्रति

लीम की मान्तम् इत घटधाः राम यथ तनशोजसच यम ५ ६ ३ अर्थी प्रस्वय लोग करू क्ष्य व प्रक प्रिया नग्यंदकीत ॥")

लोमकरणी, स्त्री, संसच्छदा। इति राजनिष्ठेश्ट ५ लो सकर्णः, गुं, (को सथको कर्णी रुख्यः । अरम् क इति इंग्रचन्द्र:॥ (ख्रस्य प्रयोगी यथा, --

"सम्बद्धाः, प्रायाः, मूर्सी लीक्षकर्णाः (विवेशवः ॥ १ इति भावपत्राथस्य पृथ्वस्यके दितीये शक्ते ॥ ১ को मयुत्तको चिभिन्ने, जि ॥

भीसम्, को, (सोसानि इन्लं∜ति। इन∔ दक्का) इन्द्रसुप्तकम्। इति सृश्चियोगः ॥ टाक इति भाषा । जो सघातके, कि ६

र्लोभपारः, पु, (लोमानि पादयीर्थस्य ।) साद देशीयरात्रविशेषः। स तुक्ष्यश्रद्धसृति-चशुर:। इति रामायणम् । (चये चि स्य यशाननंत्रस्य स्थार्यस्य अध्वा । विपायस्य न नात स्वास्य रादि बच्चकार्य व्यवस्थः सक्रम्ब गत एवानी काम्यपं कवास्त्रं सराष्ट्रे चानीय भारती नाम दशरथक वामसे १५ वात्। यनदृष्यास्यस्य भाषाभारते धनप्यं शि ११० ज्यश्वायती विशापनी दश्यम् ।)

जीसपारपूर, खी, (जीसपारस्य पूर्त) पूरा विशेष:। काञ्चला स्थासलपुर द्वि श्वासा। त्रक्षांचः। प्रमा २ झालिनी ३ कर्मणू: ८१ इति हिमचन्द्रः ।

मोरमदर्ग, क्री. (क्रीसपुत्रं फलस्।) स्थास्। इ. ति राज (नर्धे स्ट: 🛭

इति हिमधनः 🗈

ह। इत्यमर: : सहरहम् । नमुक्ट् ५ : इति | जीमग्रः, पुं. (जीमानि लन्धस्यति । जीमन् । "लोमादिभ्य, भ्राः।" इति भ्राः।) सुनिविधायः। (स्निक्टीक्वं संविध्यम्मानिकाश्विम: मानुक्त युधि हिरसारुगासी गर्यनी पंद्रभाज्यसम्भी विश्वा मसामा संति सक्षाभागति वन्।वीण द्रश्यम्।॥। मेवः। कतिकीमान्तितं, श्रिः। इति मेरिनी। श्री ५६४ थए। 🛶

"कराचिह्नुरी वर्स, कराचिक्षीयम्: सुका व इनि सामनकम् ।

(भाग्यापद्मश्यस्यकार्याच्याकाम् लोशगी भवति । यया, सन्तामारते । १३ । ११६ ।११६। "धान्तं च्रत्यातु पुरवी लीमग्रः संघवापत ।')

कीसशकाण्या, स्त्री, (सोमण्य: काण्डी यस्याः।) कर्वटी । इति राज्यविद्यः । (कर्तटेणाव्य स्सा गुगादयी जागवा: ॥)

चीमद्राविती, स्त्री, (सीमधी वर्णसस्यस्था र ते। इति। शीए।) सामग्रहीं। इति प्रव

अव ।) अर्रोपक्स । इसि इन्सिनिवृद्धः । कोमद्दी क्षोजनहुँकी

तती (इदाकर भूय: पाक्षित दाय प्र

खला मामास्य कोखेति र्यमारीपय

च्यारोपिते हिनकरे ब्रामाधिल सुकेप्र

सवान्धवं सनगरं पुनर्शिषयहिति ।

इति श्रीवामगपुराणि सुनेशिष्ट्रिते

की(स्थका, इसी, (सोस्थनीति। लून

टापि चात इलाम्।) चाङ्गेरी। यद्या

"खदा दलाग्रहाभाष्टा चार्क्करी कोशिक

लीजित:,चि,क्षय:। ऋोजा इति भाष

लोजुप , जि, (माईतं जुन्मसीति । जुप

भच।) व्यतिलुद्धः। हृत्यस्रः।

"तथायि वाचासतथा प्रवस्ति भा

इस्र्ये इत्रप्रस्थीन निव्यतः ।

माघे। १। ४० :

विमर्दे व्यक्ताद्वादे वश्य लोत: सी३ए

इति जट

चननं नासर्यु चाधायः ॥

जानक: इ. सुशाधी । सम्मपातन: ५ शत्व-चु 🕂 किया।) इदितालम्। इति देभचनः: 🛊 मार्कारक: ६। इति राजनिर्देदः॥ धास्त लीमालिका, स्त्री, (सीमाज्या सीमञ्जूष्या काय-.नीति । की+क:। टाप्।) ऋगालिकः:। "गचमार्च्य (र्द्रीर्थक्य दीर्थक्षत् अक्ष्वातस्त्र । "लोमालिका दीप्रजिक्षा किखिकल्कामुखी च इति भावप्रकाशः॥ नेसद्या, इस्ते, (लोगानि सन्धस्या इति। द्रति चिकाण्डप्रेषः अ जीमन् + प्राटाप्।) काक जञ्जाः सांबी। सीम:, चि, (सोड़तीति । सुड़ विसीड़ने 🕂 अच्।) चक्कः। (यथा, साहित्यसम्बं २ परिच्छेदे। "गल इंगिब्दिनी भेषी आंखी आवाजटा फटी। "पद्धशेष[मितिसाम्बसपन्तं किरासिकी च खटिला लोमधा तुनपस्तिकी ॥" इति वैश्वकर्त्रमाकायाभू॥) द्धवळध्यविष्यमभी है। पर्यकुणि सद्जैव तरुएश-^{' वर्}यामान्या घड्यस्या गोलीसी श्तपक्षिता। कारकी जदस्य न करेख ॥") च्चदप्रची च भङ्गल्या चित्रतीया च लीमप्रा॥⁹ साकाङ्गः । इत्यमरः ॥ (यथा, रघः । ०।२३। ६ति भावप्रकाशस्य पूर्वकाके प्रथमे भागे।) "चीवन्यवासानशिरे भगीचा-सर्योचकोलानि विजोचलानि॥" श्वक्षिस्यः। सङ्ग्रिदा। कासीसम्। श्वाकिनी-युं, नामसमनु:। इति सार्कक्वियुराखम्। भेदा इति मैदिनी। ग्रे, ५० ॥ चातिवसा। इति दिन्दः ॥ प्रवापुची । एवीरः । अन्यमंती । क्टा डर्म) को का, को, (को क+ टाप्।) जिल्ला। कस्तीः । ोसप्राप्तर्ग, क्री, (जोकां भ्राप्तवसृ।) लोम-इति नैहिनी। वे, 8०। चचला स्तरे च। (यथा, चार्यासप्रम्यायाम् । ५०८ । "कर्वाङ्गमपेधको जोला सुप्तं थमेळ श्याधाम् । च्यलसम्बर्धास्थाननं सचते पुरुषाचितेन श्री; 🛚 🔭 चत्रेग्राचरष्टतिविग्रेषः । इति दन्दोमअही । यस्य तत्त्वसादिकं छन्दः प्रक्टे द्रष्टकसू ॥) कीखार्क:, युं, (कीलगामा चार्क: ।) ऋर्म: । यथा. पूजल उवाचा "तसः, सुकेशियचनात रुचं रव निधाचराः। तेनी दितना ते घन्ने चन्नुमें दितमानवाः । इति गारुड़े १८५ सधाय: ॥ ततः, प्रशृद्धिं शुनरासमञ्जन निशाचरः:। पुचरीचार्षस्थाताः स्थापारसमन्दिः॥ वज्जीतिक्तेजसा वैषी श्चिसामी महाह्मणाम्। लीमानि ग्रानयकेव नाज कार्या विचारणा ॥" शर्क्ष नाम्भवन सःथी नचचावि च चन्द्रमाः ॥ इति वैद्यने भेषञ्चयननारी वशीनरकाटाधि-ततस्त्रस्वनं अञ्चत् निधाचरपुरीरभवत्। दिवा ऋकेख सहग्रः चायदायाचा चन्द्रवत् ॥ ततः, कोधासिभृतेन भावना विद्यमेदिभिः । भारतभी राक्षभद्दरं तहरु व वर्षे क्र्या । सद्वातुना तदा द्वष्टं अधिभातिन चसुवा। विषयातास्वराहरः की अपूर्व दव सहः, ६ पनमानं समानोकः पुरं भाजकृतकृतः । नमो भवाय सर्वाय रश्हेरपीयत । तियां अन्दितमाकार्यं चार्या सगनेचराः । चरचेयम्ब्रुशः यर्चे चरभतः पत्यसी । तचार्णवर्षः प्रस्नेः श्रुतवान् सर्वती४ शवः । श्चन्या स चिम्तयामास केणाची पाळते भृवि ॥

ञ्चातवान् ईवप्रतिना सहस्रविष्कीन तन्।

पारितं राचसपुरंततः ऋदक्तिकोचनः h

चानेप व निषयात तथी। वरात ।

बद्दासु सददान् इज्जीनर्साद्

मियकाराभाषणलेखियं सन ॥ ' को जुभ:, वि, (भूभां जुभ्यतीति। जुसन व्यच्।) कोल्पः। इत्यसः:।(यथा, सरिस्सामरे । ११६ ; ४६ ! "स्त्रियोऽपोच्छन्ति पुंभावं यंट्या रूपलं लखार्से को भवेगार्थी तुकाश्रूप; सकिः। कोष्ट, इ संद्वती। इति कविकल्पद्रभः। (च्यात्म ० - भक्त ० - सीट् ।) इ., सीरुता भ्रान्य । इति दुर्गाद्यसः ॥ लीर, की. (लोडले इति। कोट+स्र लौइमलन्। इति राचनिर्वेष्टः॥ इत्यम् : ॥ जोरः, एं की. (सोराते इति । जोर-यदा, लुबते श्रति। स्+ सीष्टपणि उषा० ३। ६२। इ.स. ऋप्रख्येन निपारि कृतिकाख्यक्षम्। डेला इति भाषा। पर्यायः । लोषु: २ । इति भ्रष्ट्रक्रादकी रस्य। सोष्ट्र: ३ इति: १। इति हैम्स (यथा, वैतालपश्चविद्यक्षाम्। १। "आरची वाद्दारे वायलाविति दियी वा सर्यो ना लोशे वा कुछुमध्यने वा इष्ट् हरी वा की से सामस समहभी सानु दि क चित्रास्य देशको शिच शिच शिचिति पूरतात सीष्य∙, ग्रुं, (शोर्षं चन्तीति। इन+ट लेष्ट्रमेदन:। इत्यमरटीकार्यः भरतः॥ मीरमेंदनः, मुं, (भिनत्तीतिः भिट् + ल्यु । ल भेदनः।) कोष्ठभञ्जसाधनसहरः। सद खाति इति केचित्। सन्यक्षेपः। लेक्स-् घोडम ६ वेडम स्वोटिम प्रकोटीक टोका।

कारे∥ ≉ ∄) मिक्षं एं, की, (बोको क्षंगमित्र।) रोमासः। इयसरः । (कोध्यां इपैक्सस्मादिति। रोमाध-कार्के, भि। यथा सहाभारते । १।६०।१३। "तक्षिन महाभये घोरे तसुचे जीमदर्घेंगे। वयम् प्राज्ञालानि का जिया युद्ध के दा: ") । प्रश्चेष:, पूं, (विचित्रपुरायकथास्रवणात् लीकां एवंगं उर्ममी यसात्।) धन:। यथा, "पुराग्रमंहिनां चक्रे पुरागार्थविद्यारसः। भागाती वासप्रिकीश्यत सती वै जीमहर्षणः । प्राणशंक्तिं। तस्ते दरी वासी महास्था: " इति विद्यापुर्धि ३ चांग्रे ७ चाध्याय: । 🛊 ॥ स स बनरामेख हत:। यथा,---"तव चेत्र सत्तव्यो निषयो कोमधर्वेक' वबद्धमाञ्चद्वलाहाः ने सविश्रम् सन्त्रम्बरः। TIM

श्रीमह

मक्नोष्ठहरं नैचंत्र सुबन्धं खेरमन्तृतु 🕫

(अस्ता; पर्यायो यथा,---

रात राजभिष्याः ।

(तथाचा

यात्रनम् । सम्बीषधानि यथा,----

"इदिनालं प्राक्षक्यं कदली दलस्याना।

श्नद्थीय चोइत्री लोमग्रातनस्तमम् ।

चदश एरिनासचा तग्रह्साच मलागि च।

कालार्यसमायलं जीमग्रानक्षतमम् ।

चैन्धदेन सहैकाच छाशस्त्रेय पेमयेन।

श्चाच इरितालच ग्रहचीय मन:ग्रिला।

तासकोष्टर्भगादेव लोगमातनस्यमम् ॥"

"भक्षातकं विदश्च यवचार्य सेन्यवम्।

सन प्रास्ता भाषाच्यां तीसपतां तथेव व्या

वचा। (अस्थाः पर्यायो यथा.---

स्कार्याः।

सलाचे म् पूरिक र सार्

की चतुर इहसरा

भागा स्ट विचित्र प्रमुद्धवर्ग लीचं र जार्हे बीसकस्तवा । शक्तिभिनं वापि क्रिसिनस्यसनार्येकम्॥"। त सारयका प्राप्त प्रकेशक के प्रथम भागि ॥) युक्ती, (लयनिश्वेति। ल+क्ष्ण्यकान् i) जोचम् भेजोङ्गकम्। सर्वतेवसम्। इति इनी ⊧ चे, प । कश्चिरम् । इति राजनिर्धसट: ॥ य सुद्धनोहस्य पर्याय:। सुद्धम् २ भुद्धा-। स ३ इष्ट्रमार्स्ट ज्ञिलाह्य जस्पः चण्यः १६ लघिलोष्टम् ७ चारम् = लखायतम् ८। प्र तीच्छालो इस्य पर्धायः। तीच्छाम् २ खायसमृह् भ्रास्त्रम् ८ पिग्डम् ५ पिग्डा-ন ৩ ছাতৰ্ও আং অবদমূহ পিছিলেন্থ इस १० खाइ गम् ११ मुख्ड जस् १० व्यथ १३ बायसम् १८ चेश्वजम् १५ । व्यस्य सुराहाः। निषम्। डिफाबम् । तिऋषम्। घातपिति-अमेरपाक्षणकाशिलम्। नीर्ण्यम्। "गाधकमुणळच्) इति राजमिर्<u>चेग्टुः</u>। 🕸 🕽 । लोच्छीलात्त्रवासल्खणग्राः । हा लो।मलरेखानां निष्टनानां सरीवैधि। रम्भ नि प्रदीरेभ्यों को हानि विविधानि य । हारकी प्रकार तीजा पिक्ट वालाब-

स[यसी | गा इछनोत्रकेंदकषदाश्च कार्यवा। सदीय: सङ्गीको दीपा: समायसस्य तु ॥ इ पितारमं भीतं मध्रं तुवरं ग्रह। १ वयस्यं चचुव्यं केम्बनं चानसं जयेत् 🛊 पितंगरं भूनं शोघार्शः श्रीह्यास्ट्नाः । मेच ख्रमीन् भूषं निस्तित् तद्देव हि ॥ ग्रहत्वकुशास्त्रम् स्वेन् स्वोग्यनी कुरुते। प्रारीकः। नानारुज्ञासामि तथा बकीर्ष वर्ति इहारमश्हलोहम्। जीवश्रारि महकारि चायसं चेद्'पुढ़िमद्धंस्कृतं स्वम् । माउव न तश्मे भूरी रके दासमां ऋदि राजाच ध≒हति॥" ≱॥ लार्लीहिख जचकं गुकाच। मान्द्रांच्छ्सार्काराग्यङ्गात्रकेन वेदित। इ स्ट्रंच सम्बास्य तहारमध्यभीयते॥ ह साराक्ष्यं क्याह्यहरोसितिवारअम्। , सब्बाङ्क मार्त भूलञ्च परिणामलस्। इस पोनसं पितं खासमायु व्यपीहति।" र काल्लवीह्य लच्चं गुणाञ्च ! नपाचे न प्रसर्ति असे नेमिक्ट, प्रनारे इग्रेंच खणित च निर्ज तिस्तर्ताः निम्यक्रस्थः।

होदराचे स्वाम

वरुकम् ।

दुग्व भवति शिखराकारकं नेति सूर्मि

गाङ्ग स्थात् सचलत्त्रमानाः मानानां हं

वत्र वक्षय विश्विरोदलम् सद्मानीयात् विजयते भागाना ह न सँ स्यः। बर्क बीळें वर्ष:पुर्ट क्रक्तिंशमा विवद्धवन् ॥" भष्य (कड़ी:

"भावमानस्य लोइस्य मलं मखरमुखते । को इसि हाजिया जिही मि इति स निमदाने। बकोर्च बद्युक्ष घोर्ला सिक्तितृमपि बहुकम् ॥" थय मोहसायुह्य होममाह।

"ध्यक्षत्रभाषायययाता (८ स्टोशसूनी कुरुतस्थारीच । नागारुजनगस्त्र तथा प्रकीर्ष कुर्याच हुसासमध्दकोष्टम् ॥^४ व्यथ लोइस्य होवश्रान्तवे शांधनमसिशीवते।

"यत्तनी अत्यवास्य खोद्य खार्या प्रतापयेत्। निधियम्प्रितप्रानि शैंख तक च का छित्री। गोम्हर्ज च कुल्लानां कवाये च विधा विधा। र्व लोइस्य पनामां विश्वहिः संप्रतायते ॥" अथ लोइन्युमारगाविधिः। "सङ्ख्लोडभव च्या पातालगरहीरसीः। सहिवना पुटेबली द्वाईन पुटह्यम् ॥ पुरचयं क्षमार्थाच्य कुठ।ग्रीकिश्वित्रार्शे:। पुटपट्कं तनी दढादिक नी द्याकृतिसंबेत्।"

"चित्रेद्रादश्मांशान दर्दं तीङ्गचर्यातः।।

सर्थेन् अन्वकातःवैद्यासयुग्नं ततः पृष्टेन्। एवं सप्तपृष्टिस्क् लोहन्गंसवाप्रयात्॥ सर्वो रहभूवी बार्भान्द्रे: क्रमारेन्द्रों लो हमार्स्से। कथाते रामराजैन भौतूचलवियाधूना ॥ स्तकाहिगुरां गन्य दस्या झुर्यास कव्यनीम्। दयोः समं लोक्षण्यः मह्यम् कम्यकान्नवः॥ याभयूर्णाततः (पश्चं द्वाला नास्त्रस्य पाचकै। वसे एखा समुक्तसः प्रचेशस्कादवेड्बुधः॥ यासहयाज्ञवेदुकां अन्यसाग्री ऋसेत्ततः । दक्षीयरि स्रावक चिदिनाकी मसुहरेत्। पिष्टाच गालग्रेह्नफ्ताईनं वास्तिरं स्वेन्। राड़िमख दलं पिट्टातचतुर्गमय।(र्गाः 🛭 नद्रभग्यसम्बं स्कीयान् कावयद्राप्तः। व्यासपे भ्रोवयेत्तच पुर्टेईव पून: एन:। एकविद्यतिवारीस्तत्स्त्रवते नाच संद्र्यः । एवं सर्वाणि लोहानि खर्णादीयाप सार्येतु॥" एवं मार्तिजोहस्य गुराः। "बोइं निक्तं सरं भीलं कदावं मधुरं गुरु। रूपं वयस्यं भक्तुष्यं विद्यमं दातलं जयेत । कर्ष पित्तं ग्रहे पूर्वं प्रीपार्थः श्रीष्ट्रपाखनः:। मेरीमे इक्सीन् कुछं तत्किहा तहदेव छि । गुझामेकां समारम्य यानन् सार्ववर्शिकाः। धानलो इं समझीयाद्वधादीचानलं चर ॥ क्षराकं तिवतेवय सागनं राविकान्तया। मध्यमन्त्रस्यीव वर्त्रीयस्थित्तः। "

बोद्द्रशब ^{क्}वानात

स मामक्रीशिय सहस्रक्षक रौरते परिमचते । * द्रति सहयुरुतातन्त्रम् 🖁

"व्यय:पार्वे पथ पार्ने सर्वे सिद्वादकेव सः । श्रष्टाहिकं मधु ग्रं नाश्तिलोहमन्त्रण । भलं सूत्रच धाँकाचित्मच्यं मुनिस्त्रवीत्॥ '

इति अध्यविन शेष्णधानकात्रकाम । (स्वासन एवास्य उत्पत्तिः श्रूयते । यथा, मत् € । इस्र ।

"बर्ड्सोर्शवर्धातः चचमामनो लोचम्हितम तेषा सर्वचर्गतेच; स्वामुर्योगिष ग्रास्थति १" धुं. छ[म;। न तुलच्या व्वितः छतावर्षा स्कृ वर्णोदा। यथा, मत्रः । इ.। २ ७२ ।

"कालगार्क मध्रयास्कः। सङ्गलोचामिहं सम्। छ। नन्धार्थेय कल्पर्ल मृत्यन्नानि च सर्वाण् ॥" माञ्चलकातिविश्वेषः । प्रया, सङ्कामारनं : ५। 201241

"लोधान् यश्सकाक्षीजानृषिकानुभकान्। स्। महिनांकान् महाराच याप्यत् यात्र-

धामनि: । रक्षार्ग, चि। यथा. महामारति १९८५ हर १६ "अमत्य पराइस्य लं। सम्य प्रश्ते सम्म। यचनस्यान् सर्भपुकान व सुर्गो नेकवागाचन।', लोडकगढ़क:, पु, (लोडनन् कगड़कं यथा) सदनक्षाः । इति प्रब्द्धन्तका ॥ लीहसप कग्टकच्च ॥ (यथा, व्याग्धासम्बद्धास् । १९०८। "मखिलो सक्तरहक्र निभक्तया नधा मद्द-

विशिवश्चीश्चितः)

लोचकार्न, स्री. (लोइ. कान्तोः स्थितः) छय स्कालास्। इति राजिश्यम्यः ।

को इकार:, यु, (लोर्स नो समर्थ प्रकादि करी नोल। छ+ऋगः।) णोंचकार्कः। **इ**लि सलाह्य; । (थथा, मी० जागावर्ग ।= _(६०)रहा "श्रक्षानाचमेंदाराच लोएकाराफाधेव च 🛭) ली हकारक:, पुं, (केन्हं सक्तप्रश्चताह बारी-लीति। काने कानाः) वर्णसन्द्रभाक्षिविश्वेषः। कामार इति साथा। नलाधायः। धोकारः ६ इत्यमर:। जीव्हनार:३ व्यवस्थार:४ कम कार: ध कम्मार: ३। इति भर्तरसर्धौ॥

तस्योग्यक्तिशंघः । "गोणकासम्बद्धायाचे कर्मकारीय्यसृत्

इति पराश्र्यपञ्चतिः॥

को इकिट्रं, की. (लोइन्य किट्टम् ।) सो इमलम्। तत्पर्णायः। किञ्चम् २ को अच्छ्रांम २ अर्थामण्य श लोडचम् ५ कथाच्याम् ६ लोडम् **० लोड**∙ स्तास् प। (वक्ः, सङ्गे । ह्। ११ । "म्द्रचित्रं शैक्षवर्गद्रशुक्तं

मांसं पिनेशापि कि कीचनिङ्ग ।")

व्यक्ष युवा सप्रसम् बटसम् खमिवासयक्तिष्क्रमञ्जूषमे बनुष्टवश्रीवन।वि धिकारे 🛭

कार ।)

9∄ | 3 |

चन्द्र: ॥

अव्यक्तवास्। इत्यमरः, । लोहयाहकसः।

भाषान् इति निवाकक्षेतः।

चाहेह सर्वधीनस्य वस्म्

को इवर्^त की

लोक्सर्खं, की, (लोइमेव चारखा यस्यः) त्राग्रः। लोडाभिस्दः, पुं, (जोडानां ग्रस्कादीनां क्रभिः सारो यत्र :) लोहाभिहार:। इक्षयरटीकाया लेखासिकार:, पुं. (कोकामामिकारी यम ।) प्रस्तुस्तो राज्यः नीराजनाविधः । इससरः ॥ सञ्चानवसीरीचायां चन्धारीनां भीराजनं धलि पचात् ग्राच्यधारियां राज्ञीयः प्राच्छीकी निर्माञ्चनप्रधानो विधि: प्रस्थानात प्राकृत लोहाभिहार:। लोहस्य ग्रन्तस्य अभिहार: क्रमतो इरणसञ्जेति बहुबी(छ)। लोहासिहार दक्तो विधिनीराजनात्तर प्रथमरमाना॥ लोकोध्यो प्रकार जोति दति मेदिनी । लोका-सिमार इति पटन्यन्ये तत्र लोहं श्रूकं चानि-सार्थते प्रसायतानिति पत्र वाहनायुधाई-नि:प्रिकेण राजनंगच सा नीराचनानीरस्त्र भ्रास्थ्दकस्य सजनं कीपीयन सा दीराजना खोद्यार्गलं, क्रो, (लोइस्य व्यर्गलमियः) तीर्थ-वराष्ट्र खगुष । "प्रयुद्ध देनि चतस्त्रेन यक्तां लंपरिष्टच्छ सि । गुज्ञामन्यच वच्चामि सहतः कमीयो गतिः । शनः सिद्धवटे सत्वा चिंग्रह्यो जनदूरतः। की चहसर्थ्य वर्।रोहि द्विमवन्तं समाध्यतम् ॥ तत्र को हार्गका नाम निवासी से विश्रीयत । गुभाराः धव्दस्र यव समनात प्राथमितनस् ॥ सुलक्षं पुरुषयुक्तानां सम् वाक्नानुसारिकाम् । त्रच तिहास्य इंभन्ने । अही मी दिश्र सास्थित; ॥ तत्र ब्रधा च र्वस स्बन्देन्द्रश्च मर्द्रयाः।। च्याहित्या वसदो रुदा च्यन्थिनौ च मङ्गेजस:॥ घोमी ष्टच्छातस्त्रीत्र ये चान्ये च दिनौकरः। नेवाक्षेदार्गलं इल्लाचकं एछ सहोबसम्॥ तती में द्रावा: सर्वे क्रमकी सीकत्कामस्। स्याचे कलारं इत्वाहत्वा सायाच्य वैद्यानीस्य भूतकोटिसङ्खासि भ्रीत्रमेव निपानिनम् । एवं लोहार्यलेखामीताम मे तच कारिनम् ॥ एकधारा पण्ळाच इन्द्रगोपकम्किमा। यकाच क्षरति स्तानं सप्तराची विसी नर:॥ बचानोकं समामाय बचार्या सह मीहते। 🗄 च्यणाच सुष्टते प्रायानसङ्गार विविध्नितः॥ बसली में परिलम्य सभ जीकं प्रयक्ते ! ग्रह्माख्यारं सप्तासामे चित्रे लीहार्शने सम ॥ विश्विद्यासेन सर्वेन अन्तर पान संभ्रव 🕫 र्वत क्षित सह कोञ्चामक निवासिक

नोच्हि, की, खेतटङ्कस्रा निर्घर्टः ॥ लोहिका, स्त्री, (लोहमस्यवेति। स्रो लीइपाजम्। तत्पर्यायः। खर्भाव षाचस् ३। इति चिकाराडशेष:॥ लोहिनं, मी, (बह्यते इति । यह र्चलोबा₁" उगा० ३ । ६३ द्वन् रस्य चन्यम् ।) रक्तानोपीया अम्। क्नाचन्दनन्; इति मेहिनौ। प्तकृष्। इरिचन्द्रम्। ष्ट्यकुङ्गसः रम्: इति राभागिर्धाट:॥ (यय B | X € 1 "नाम् चःचं पुरीयं वाकीवनं कास स उपमेध्यलिप्रमन्यद्वाली हिलंगा विधारि युद्धम् । इति चिसचन्द्रः ॥ (सर्वेदर् इति मानुखे। १२०। १२ । माधिका पर्वस्वा यदा,---"मारियकां पद्मशामः स्वाक्तीयराज्ञच न इति भावपदाणस्य पूर्व्यक्के प्रथमे २ लो्हितः, धुं, (म्इन-इतन्। ग्य्युल । विशेष:। (माधार्विश्विञ्च। यञा, राः 81301821 "तनो एक जर्लभीमं लोहिसं पाम सा गला प्रेचन ताचेन टक्टती क्रुटशालग-भीम:। (यया, इडवृक्षं विनायाम्। ६ "मधीन यदि भदागां मनामतं लोहिन करोग त

पाक्षत्री वृषी विवक्षति प्रस्तीदृषीगाह्नय

रऋष्भेः । इनि सेदिनीः ते, १४ ≓ । सी

सत्यः । स्टापियावः । इति ग्रम्बर्जा

मर्पः। (घषा, महाभारति। २।६ 🥆

"दास्चिक्तच्चकक्षेव गामस्मानस्यत्याः

क्रमाञ्च लोहितक्षेत्र पद्मश्चित्रक वीर्धवान्

सुर(न्तर:) इति धर्थि: । मख्रर ।

भाव्यसम्बद्धाः स्तानु । इक्तमानि ।

राजनिर्देद: ∦(यमा, सुर्वाशास्त्र

"वश्का यवगोधुमा लोहिसा ये च ग्राय

सहारको मसराच घाणेषु प्रदश: स्कृता

ज्जभैद:। इति द्विचच्द्र:॥ (प्रव्ययादः

इति सात्स्ये। १२०।११॥ कृष्यदीयर

विशिष:। रति तचीव । १२१ । ह्यू ॥)

की वितः, त्रि, रत्तवर्णे युक्तः। इस्रसरः । (

क्षचा विवासम्

पेवड

सत्: १५१६१

चोडित'

सङ्गन्धन्त प्रविष्यन्त सस भक्त सुरुप्त व

इत्यादि वराचपुराण जीवार्गलमा

नासाध्याय:। 🛧 : औद्वर्शनकी सा

र प्रज्ञापकाचित्र गुक्त पंकामक

	<i>ب</i> ڳ <i>س</i>	8 - 4
सीकाय	चीच	चौहिर्द्य -
क इती ल इत्तर्मिक इत्र मकन्)		प्टद् लाहाचामामाथ अ <i>र</i> र प्रति
त इत्राणनघ्य ।	गो सिम्याः २१६ ^{२६}	इ यदाकर्सनम्म स्नग्रहे तर्गस्य ग
क पु, लोडिस शव श्वर्थेकन्	क चित्र लीक यानक नृज चाया युपसेवसी	करि जाना लाचेश्राब्द्बरण्यम् ६००
लयह । इति ग्रब्दमाला ॥ पद्मराग्रसणि:।	च्यनचं युग्नला हाते म्हणः पश्चित्मा (ननः ॥ ")	विशेषः। वया, सहाभारते। १३। ८८। १३
र हेसचन्द:॥ (ध्या, भाषि । ३३ । ५२ ।	चाळ्किमास्त्रदेसाः लोक्षायतं वेसि इत्येर्ध	"चार्चन वापि लौडिन मचासीव यत्रवतः
"लथनेषु लें। ज्ञिलकानिस्मिता भवः	(आकप्रस्थिन निष्यक्षीरधन्।	चित्र-च्छायामु विधितत कर्मे श्रणन्दी(जनम्।
शितिरबर्क्सिइरिनीक्षतानारा: ४ ^७	लौकिकः, चि, (लोके विदिनः प्रसिद्धी दिनी लोकं	कोक्स्यक्रपंश्यम् ॥)
वसञ्जती, त्रि। धया, सहस्मार्ती।राधाः।	वित्ति वा। लोक + टम्।) खोकयवद्वारसिद्धः।	लीइचारकः, एं, (लीईन लीइनिगर्डन चार
लग्रीतासिनक्यामी: सिनेलीक्टितकरिया।	यथा,—	प्रचारो यज्ञ।) नरजर्मसः ॥ यज्ञ निग्रः हेर्नध्यन
तानि स्तथा गुल्झीर्म ब्रुरीचा खद्यारिमः ॥")	"विदिया जीतिस्र त्रीच ये यथी काफारीय ते।	े इति पुरायम्॥ चौच्चनं, क्री, (चौच्चान् वायसे द्ति। पन्+ ड
।च्यत, क्षी, (क्षीइनं चन्दर्गामय।)		
सम ! इत्यसरः ॥ रक्तचन्द्रम् ॥ (यथा,		्राष्ट्रम्। इति स्वयंशायः लीड्साखः:, युं, (लीड्स भाषः मिपाकतियःच)
ात की नीचा १। ३८।	लोकाय द्वित दब्बेयें च स्थिकपत्रयमियाः।	्वाइकाष्ट्रः, पु. २ वाइन्छ मास्ट्रामना है। विकासभावम्। इति ग्राट्टचन्द्रिका । ह्यान्
"परिभमन् षो(इतचन्दर्गोचितः	प्रति सुग्धनोधयाकरणम्॥	विभागतिम्। दातं भावा। लोहिंगिकानभाष्ठे, क्षाः।
मदानिश्चार्गीर्रियुर् चितः।")	जीतिकता, की. (जीतिकच्य भाष: । लीतिक +	
(पुष्पतः, पुं, (लोहिनं पुष्पमस्य । कप् ।)	तन्।) जीकश्वदारसिद्धतम्। शिष्ठाचारियस	लीचभू:, की, (लीचक्छ भूरियः) कटियीः। सा तुलीचगावविषयः। यथा,—
मध्यः । इति भावप्रकाषः ॥	स्विपयोगः ॥ १९८० - १९८० - १०००	"जीसामावावावावावावावावावावावावावावावावावावा
।व्यक्तित्रा,की, (कोदिना व्यक्तिकाः) गीर-	नौकिकार्गाः, प्, (बौकिकोश्मः।) सर्वं ख्रु-	व्यक्ति कार्युक्त व्यक्त व्यक्ति कार्युक्त
। इति स्वमाला ॥ स्कावसंख्तिका च ॥	सामि:। यया, याह्नसर्वे ।	थाप इतिश्वासम्बन्धाः
ा, स्की. (लोहित+(स्त्रयां टाप्।) रागा-	"न पेनाथक्रियो कोमा लोकिकासी विधी-	बौद्धसर्व, को, (बौद्धस्य सलस्।) वौद्धालम्
। रक्तवर्णाः दति घटाधरः ॥ वराष्ट्-	वर्तभ"	दिन राजानप्रदः ॥ (तथास्य विषयः ।
ता। इति ग्रज्यचित्रका॥ रक्तपुनर्गवा।	खींड, मा जनारे। इति प्रविक्षाद्रमः ॥ (भाः-	भरो जोष्ट्रमलाक्ष्याचिक्वित्भाराः स्मा
राजनिर्धसहः॥	गर जज्ञ-संट्।) चतुर्शस्यो। मः, स्थल्-	
। च , पुं, (को हिते म चियो यसः। सक्-	जीङ्ग्। दति दुर्गाद्यसः॥ जीङ्ग्। दति दुर्गाद्यसः॥	आपतः पार्चन(स्त्रसर्थे दिन(स्त्रसधिनं संस्थापधे
	्लोहः, ग्रं, (लोह एव। प्रचादाण्।) नोदः। इत्यमस्टीकायां भरतः॥ स च प्रविधः।	i _
गा को किस:। इति भ्रव्स्विका। इस	F	हातपे युक्तासद्धमतां प्रयोग रचनःस्वाः मध्य
च चुर्युक्ते, चि। (यद्या, मञ्जाभ (दती। १।	बया। काक्षि: १ प्रावितः २ काम्तः; ३ कालिङ्गः ४ वक्षकः, ५। व्यस्य ज्योदध्यिष्ठ-	स्वारापुरुषका जनात्व र गालवार वर्ष
। इ.। "थया क्यो जोहियाची महस्सा	संख्यारा.। यथा। प्राविषयं समृश् उद्यंतम् १	्याची तम्हमधे विभवसंयक्षा गाउँ पृति
पौराणिको वेदिनगानुपुरस्तान्॥")	चम्बभावनम् इस्तम्प्रीयः ४ निधेकः ।	भाषित ।
ाङ्ग युं, (कोश्विसक्षं बख्या) सङ्गत-	मार्थम ६ रलमम् ७ चालनम् पर्यधाकाः	मखानावभत्रधं प्रतिदिनं जगस्या तम
ाङ्ग थु, (जार्रियमञ्ज पर्याः) मञ्जूषा । इत्यम्रः ॥ (घषाः, च्रियम् । २२८।१२।	स्वालीपाक १० चुलभम् ११ प्रद्रमाकः १२	भूगताम्।
में च दिस्यों चैत्र स्थिती शुक्रदृष्ट्यानी।	पाकविध्वतः १३। ऋख भुगः। आयुक्रेल-	पैसं भोजनपूर्णसध्यवकर्ताक्ष्य इहन्द्रभोण्यन हा।
यही लोडिताक्षी बोडिताकंगमत्तिः।")	वीर्धकामदाष्टलम्। शोगनाशिलम्। छछ-	भेतुं भूलह्याध्रम् स्थानस्थानस्थानस्थानस्य ।
श्चित्,। प्रति राजांगवैग्टः ॥	तमस्वावनत्वच। खळावसेख तस्य गुणा,।	व्याकापस्त्रिमेहसञ्जठराजीसः हि सञ्चा
। ।(नन , पुं, (लो(चितमानन सुक्षेत्रस्था)	ग्रीयम्वार्थः शुक्रमा खुप्रमेष्ट्रमेर्था यु-गाधित्वम् ।	· \\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\\
न । इति राजांपर्यश्वः । रत्तावर्षस्थे, चि ॥	वय:संयेचचुक्तेज;काश्वित्। सारकलम्।	इति भीषण्यसन्तर्भाग्यं चतुःसमयद्वरमः।
।।थ [स्]क्ती,(जाह्निसव;।)तास्त्रम्।	I	को दश्हुः, पु, (को इस्य ध्रङ्गस्य ।) नरकविष्य ।
चिकारहणेदः । (विशिष्ठोत्रस्य साम्ब्राह्यः		यव ख्यामिभिश्रतः। इति पुरासम्॥ ताह
 車)	गुकाः । जारणायीग्यलम् । आयुर्वाभ्रकत्वन्तः ।	मिस्सितर्वानकाम्ब ।
। १६ सी, (को हिनमायसम्।) रक्तदर्श	पति रवादत्यादयः । 🗱 (चयः। सा प्रीधनादि-	की घा, च्यौ, मी इस्ट्रा प्रात् प्रान्द्रवन्त्रिकाः
चाति:। इति सुर्धबोधयायस्यम्॥	नियम:।	लोशासा, ची, (लोश चाता यसा: 1) लोशम् ।
ती, की, (को हिना + "वर्षादशुराचा-	"चिपलाएससी तोषे चिपलाधी नृष्यं पलाम्।	प्रति मृज्यचिक्ति ॥
न।' । १ । ६८ । इति छीष्। तकारस्य	_ '	बौद्या: प, नोहित:। इति नीहितस्था
स्राइम्स्चा)रत्तावर्कास्त्री।यथा,—	खचा तप्तास्थि पचास्थि सप्तवारं नियंच वृत्	स्वाधं मा-(चाग्) प्रत्यवेन । नयातः । सोधित-
चिथी रीचिता रक्षा लॉहिनी लॉहिना	भूत प्रकीयके ही थी। सिर्फ की हरास्तव: ॥"	समान्द्रां, चि॥
च सा॥"	दति को चर्छा धनम् ॥ अ ॥	मीष्टिनीत:, चि, (लंश्विन द्व । नोष्ट्रिस ÷ कर-
इ.स. जडाधर: ॥	"मारुपाकरत्वा स्थालीपाकाच पृष्ठगाकतः।	मीडिनाहीकक।"१। । ११०। दश र्थन ।)
तम, जी, (जीहेषु सर्वतेत्रसेषु उत्तमम्।)	निक्त्यो चार्यं कौंदी यथीलपलटा भवेत्॥"	नोधितयगंतुन्धः । इति (सन्।स्तयौग्रदो ॥
ेम् । दति हेम'वन्द्र: ॥		नी दियं की। लेशियस्य भाषः सी प्रित्र ।
र्गतक ₇ हं वेद ग	^द दर रं मेकवेव	याण कोश्विकन् इति मेदिने।
बासतें-1 "वश्वपारि तम "	धमक्र सपुटे	व १९३

जोज्ञित का कार्वी-स्वभ नदमेड: । स च वचायुक्त: इति केदिकी।

ये १०२॥ धागरः । इति मृज्दभावा ॥ तस्य नद्दिशेषस्य उत्पत्तिर्यथाः,---

सार उदार।

"चमीवायां जयं वज्ञी कौहिसी प्रक्रणः सुनः। वण भान्तनुसार्थायां इतः स क्रमकासनः ॥ पारकींगेयपुत्री वा वर्ष बच्चे पितामचात्। वर सब्बे औरुमिच्छामि क्ययस हिजोक्स ॥ कौर्ज खबाचा

इस्या लं वृष्णाहिल क्षयामि सङ्कर्म। व्याखारं ब्रह्मपुत्रस्य लौहितस्य महास्रदः। ष्टरिवर्धे सहावर्षे शालानुबास नामत:। मुनिरासीन्त्रहाभागो ज्ञानवान सुत्रपेश्वन: । तल भार्यन सन्नाभागा खमोचाखा सञ्चा-ਚਨੀ ।

च्चिर्यामेख सुनैक्ष्णहन्दाश्रमीद्भवा॥ नया साई स कैलासमर्यादापर्वतेश्वसन्। ली। ह्याखाख सम्बद्धीर वै गलमादने ॥ एकदा म तपी निष्ठी निजयूचा दिशी चरे। अगाभ वनमध्यस्य चिन्तन् बहुषवा(नि द ॥ सासारवसरे अस्ता सर्वेकीक(पताग्रहः। तजाजगाम यज्ञ(स्ति ग्रामोधा प्रान्तनी: प्रिधा। ता इष्टा चिम्रामीमां हुवतीसनिस्चरीम्। सीहिया सर्वनाय तथासूर्वृहितन्त्रः । उदीरितन्तियो भूवा जिल्लास्य महासनीम् ! अधाधावत्तरा जक्षा संसुद्धो सरगार्तः। धावसानं विधातारं सङ्गामीधा मञ्चावती। में व में विभिन्ति छोक्का पर्श्वभारतां खलीयता दर्योदाच घातः रममीचा क्वपिता वहा । पर्णे प्राचान्तर्यता श्वार्थाष्ट्रय सक्वयान् ॥ च्यकार्घकम्याकार्थे सुनिपन्ना विश्वहितम् । क्लान् प्रश्यो चार्च नल्या लाख शपाम्बन्धः। क्यमीवधा चैवसुक्ते विधातुचा नदा दृष् । रमध्यक्तम् च तहेवात्रमं श्रान्तगोर्मनं:॥ खत रेनसि धालापि इंसवानं समास्तित:। सक्तयानिपरीतासा दुनं वे साध्यमं वर्षी ॥ शत वेधमि प्रान्तनुर्गिजसाश्रामशातः ।

च्यागल इष्ट्रा इंसानां पदचीमं तथा श्रुवि॥ तज्ञ यतितं भृती विधातुर्ज्यवनीयसम्। क्रमीयां परिषणकः प्रकेशालाकारस्थिताय् । किमेनद्य शुभगे प्रवृत्तं इत्रवतं तु यत्। पणिणाच परचीमं तेक सदय की हफ्रम् ।

सा तला वचर्य मृता शान्तम् स्विसन्मम्। व्यम(पंतेव व्यमद्दाकुला विकलावना ॥ चमयुक्तस्यन्द्रीय कोरणामय चतुर्म्सः । कमख्बुकरो भीक् रतिं मां समयाचतः। तनी भया महं नित्य उटकान्तरकीनया।

प्रचाच केन: सैंचानं सस भाषस्याहिन: ॥ कुर तय प्रतीकार यदि प्रक्रोधि भ्रान्तनो । व हिसा प्रधानी है के बिद्र स्कोति बीद ध तका वचन पूजा साथ नदा

दात निश्चित्व सनमा तत्र ध्यानपरादस्यन १ द्यिधानिग सजज्ञात्वा दंवकार्थम्पस्थितम्। तीर्यावतारणचापि हिताय वसतां सुभि: ।

धास्त्रीदर्के चिन्तधिका खभार्धामिद्रमत्र्वीत्। इइंतेजो बद्धाणका पित्रामीय समाज्ञ्या ॥ चित्रय स्क्रेज्यता देवकार्यार्थस्ट्रये । भनवा निकटं ब्रह्मा खयमेव समागत: (ल (भष्ठाव्य सङ्ख्यां क्षयावयी: च समर्थः च । मती निष्यस्तरं तत्वं वर्तमर्थं व वहचः । तन् श्रुत्वा भाक्तभोक्षाक्यममीवातीव लिक्तता। भागव्यक्तीय वं प्राप्त पति गव्या सञ्चायती ॥ शत्यस्य क्षेत्री धास्त्राधि न चेचे विसनस्कताः च्यवस्यं थदि कर्त्तवं पीला संग्रंगि चीत्रहता। ततन्त्रसा वचः सुखा युक्तं तथाच शान्तनुः । खर्य पील। च तत्तेत्रसस्या सभी कसंचयन् ॥ संक्रासितै: झान्तगुरा तेजेशियं खयः सती।

मर्भ रधानामीष्टाच्या हिलाय नगतां तत: " तस्यां काले तु यंप्राप्ते शंचाती जनस्ययः। त्रकाधी तनयसापि भीलवामाः किरीटपृक् ॥ र्वमालासमायुक्तीरक्तभीर्चव्यवद्रा चतुर्भैनः पद्मविद्याधरमस्तिधरस्तथा ॥ शिश्वारशिर:स्थच तुल्बनायी जलाकारी:। तंत्रावचः तथा सृतं भ्रान्तकुलीकभ्रान्तकुः।

कीलामचीत्तरे पार्वे द जिथी शन्समादनः। जार्राध: प्रचित्र ग्रीत: पूर्वी सस्ततकाह्य: ॥ तेषां सधी खयं भुष्टं पर्कतानां विषे: सुन:। क्षव्यानिवरुषे निखं ध्रासीव विश्वाकर:॥ तं तीयमधार्गं पुल्लामाना द्वादिणः, स्वयम् । अमनस्त्रस्य संस्कार्यकरोई इष्ट्रहरे 🖟 खय कार्क वस्तिये यतीत ब्रह्माः स्तः। सीयराश्चिखक्षेण भट्ये पश्चोचनातः तस्मिन् देवा: पणु: सक्त्रितीय इन सामरे।

प्रीतामलवर्त हुदी देवाचा प्रशासकी: ।

क्षसिद्धवसरे रामी जामद्याः प्रतापनान् ।

चतुर्यो। मर्थतानाच्य सध्यदेशे व्यवेश्वयत् ॥

चक्र माळवर्ष घोरमळ्यं पितुराज्ञया ॥ तस्य पापस्य मीचाय स्वपित्योगरेशनः। स अभाम महाकुष्टं नदाखि कातुमिक्छ्या। तम सात्या च पीला च माहहतां ध्यानथत्। वीची परमुना खत्या तच च्यामनतः रयत् ॥"

इति कालिकापुरासे जामद्योगपाखाने पश

द्यधाय:। 🕭 ॥ आणि च । "जातसंप्रक्षयः, सोश्य तीर्यमासाधा तं वस्म्। वीथों परशुना कला ब्रह्मपुत्रसगाहयम्॥

ब्रह्मकुरहात् सुतः, सीव्य काचारे सीव्याक्रये। केवामोपळ्यायान्त्र खपनदृषद्वाशः सुतः ॥ द्रस्तापि मश्चर्सीर् चसुत्वाय सङ्दितः।

भुटारेष दिशं पूर्वसम्बद्धस्य: सुत्रम् ॥ तनीक्षरवापि गिर्दि ईमप्टक्षं विभिद्य च ।

पदा नाम निधिक्ष सर्व को जित्रहरूकम्

बोडिशत् बरसी चातो शौडिबाड

स कामरूपसम्बद्धं घीतमाञ्चाच वापि गोध्यन सर्वतार्थान दक्तिएं वानि स

प्रापेव दिव्ययस्यां संख्याः बद्धारः स पुन: पतित जीव्हिसे गला दादम्यीज चेने मासि सितारम्यां यो गरी नियन स्नाति लौहिस्सतीयेषु स्थाति त्रसम् चैत्रकु सक्षलं झार्च मृद्धिः प्रयक्षमान्य

लोक्तिलांगे यः स्तानि व कैवन्त्रसवाः इक्षिकालिकापुरागि 👊 खाः क्पी, जिस्सिकः। इति कदिकक्षध्यः॥ पर∘-सक∘-ऋतिड्। } स्रोधादशा ख्यिन(ति क्यीन: क्यीति:। स्थम्त श इति रसागाय:। व्यिगाति। इति दस खी, शि भ भक्षाम्। इति कविकस्तवृत्तः ॥ पर्∘-सक∘-चानिङः।) वकार}पध

ब्लीनाति ब्लीत; ब्लोति; ! मि, वि र्व्यातार्वान: व्यानि:। शानीव क्र सिद्धौ गक्षरसंपादित्वविकल्यार्थम् । इ

द, बकार:। न च अञ्चरस्य सन्बिंग्रवश

प्रीख चत्र्यवर्षेयः। अखीचारमधान च्योष्ठचादति व्यक्तस्यम् । (सपा, हि थामृ । १८ । "जिडामः खंतु कः, घोक्तो यमधोष्ठीय व

९ मध्यवकारः । सः च्याच्यान्तः स्थावर्णः । य ध्रना.स्थायरलवाः। इति क्षवाप रकम् ॥ अपि च ।

"सतोऽचरसमाचायमस्बद्धानानच । स्रमः स्थीयास्य स्थार्ष्ट्यक्षेत्रं दिखनायम । इति श्रीसामवते १२ स्टब्से इ स्थानाय

"ततस्त्रिभी विश्वार्यां समासार्यं समाहार वाइ। चाना:स्था घरल वा:। उथा। ष व दा:। स्वरा सकारादाः: स काइयो सावमानाः । इस्ता दीर्घाश्व । व

ग्राञ्चातु किञ्चान्द्रतीयास्यः । त स्रव क खक्तपं यस्य तम्।" इति बहुरिकायां मी श्वासी॥ 🗱 "घवर जीववकार स्थाप काव वा इत्त्रीक्य दीक्या उत्पक्तिक्या नसील सुद्धा व कार्यार्थे इन्बमबी/पित यह धन जन

द्रित भिन्नपद्दे पहिनवान्। थया सबुन् इ्यारी वकारक जोधालात उर रुख चानुखार्स्य अकारी क स्थान्। वीदन कस्योतः(तस्यानं दनः एवेलाचुः। स्र

क **इच्छो** परस प**र रखा**री **क्ये**बीकास्यर्थ

ੀਕ ਦੀ

दम्ञ" इतमेल्को भ्री १३ । बचा रघु माइयाक्वादी तुम्बस्ताप्रवीजी व भवति रत

वंगा:, पुं, (वस्ति उत्तिमित पुरुषान् वन्यते इति वा। ट्वम उद्गिरणे इति धातोर्यंदा वन प्रव्हे सान्तका वासीया:। दिता वीजवर्णाम-

वैवाकर जिल्हा ।

ारी वरुको बाग: स्वेद: खडगी खरी जव:॥" इति द्वयामचे सन्तकीय:॥ 🟶 ॥

वाकी वारुकी सुन्त्रा वरुको ईदर्ग शक:।

भोधों; ज्वालिमी वजः क्लस्यमियाचकः॥ तारी प्रस्तुन (वीतो वचा स्थिक् सागर; तिनु श्रृह्वर; श्रेष्ठी विशेषी यसनाइनम्॥"

इति गागलक्याध्यम्। स्वरूपंयया,— तार चञ्चलापाङ्क शुख्यली मीचमव्ययम्। प्राक्रमधं वर्षे विश्वतिभिष्टिनं सर्रा । उन्ह्रमहिनं वर्गेमाकादितत्त्ववं युनम् ।

प्रवाद

ाः। ∜॥ मपिचि।

व को भारकी सम्बादको ऐक

^३पमपंवर्षं पीन[वदासनामयस् ॥ विशेष्ट वर्षे सर्वे सर्वेसि विषय विषय । (सिमिहितं देवि । विभिन्देमहिनं सदा।" इति कामधेवृतक्षम्॥ 🔻॥ यदरीमा नाया मस्य वेखनप्रकारी यथा,---

शास्त्रयञ्चलक्षाः विकास सम्बद्धिः वास्तिका। ा प्राक्त, परा विद्या ध्यावमस्य प्रचन्यते।" इति वर्णोड्डारतन्त्रम् ॥ 🛠 🛚

रध्यासम्। इपुव्यवभागे देवी दिस्तां पङ्गानिकास्। माल्यान्दरधरां पञ्चारी ज्ञालां पराम्॥ काभीएरां मिद्धां मिह्निशं विहसंदिनाम्। ध्यास्य विकारमुत्रकालं रण्या वर्षम् ॥"

दृति वर्णोद्वारतकाम् ॥ इबार्थः : इति मेर्स्नी। वे, १॥ (अधा, 181851 व्यक्षीनां व्यक्तिल प्रतिताषानभूमयः। र्देलासनं योधाः शासका प्रशास पाः ॥^७)

, (बाक्ष समनद्धियो; 🕂 कः ।) प्रचेता;। मेरिनी । वे, १॥ वरुमावीकम् । इति (तानसिति। वर+अशर्वधः ।) साक्छ-

। (वालि गच्छनीति । वस्स मसने 🕂 कः ।) ा वक्रमः। इसि मेरिनी। दे, १॥

ः । सन्तरम् । वान्छासम् । वसविन्। ।त । यस्यालयः । इति ग्राब्दस्तावली ॥ हेल । तस्त्रम्। प्रास्त्रकः । बन्दनम्। । नानैकाच्चरकोषः। स् 🗔 🛪, युकान्। हुझम्यम्। युकालम्। च्छ्ब्दस्ये द्वितीयाचतुर्वीषद्वीयचुनववान-क्रियम । इति व्यक्तिस्थम् ॥ (यथा, सुम्द-

यभिजन: ६ अस्वय: ७ चन्वदाय: ५ सन्तान: E। इत्यमर;। २।६०।२,∥ निचनम् १० जाति: २१: इति वटाधर: ॥ कुल्य विद्या ख्यमनावा परियमामेकलच्यः मन्तानी वंश्र

इति धार्वीच्यकात् ग्र: यहा, वरि

उप्यते इति वा। वस्कालतो + अधच् घण् दा।

नती नुम्।) गुल्लगीलाहिः। तन्पर्यायः।

सन्ति: २ गोचम् ३ जननम् ८ कुलम् ५

इति जयाहिताः। अनेन विद्यया वा ख्यातस्या-मिळ्छारा वश इति सुभू:। दसति उडिरित पूर्व्वषुत्रधान् दंशः, नार्वाति शः। इत्यमर-क्षीकार्या भएत: ॥ 🗱 ॥ (यथा, रच्: । १। २। "अर भूषेग्रभवे देश: जचारतविषयासति:। तितीर्भेद्रेसरं मोचादुड्पेगासि सागरम् ॥" षुच्चः। यथा, भागवर्ग । ६ । २ । १० ३ "भृषख वंश्रः सुमित्रभूतच्योतिकानो वसुः॥") त्यग्चातिविश्वीयः। वें (श्र. इति भाषा। वन्-

पर्याय:। त्वक्षार: २ ककेंगर: ३ व्यक्तिगर:३

हणस्त्रज्ञ: ५ ग्रामपत्रि _व्ययमल: ७ वेश्, प

सस्तर: ६ तेजन: १०। इत्यमर:। २।८। ६०॥ जिल्लापचा १२। इति जटाधर:॥ वक्षाः १२। प्रति शब्दर त्रावर्णाः । ध्रणकेतुकः १३ कगढ़ालु: १८ कार्डकी १५ महावल: १६ डाइ-यस्यि:१७ डाउपन: १८ धनुस्म: १६ धानुष्य:२० द्याप्तायदः २१॥ (यथा, ऋतुश्रहारे ।१।२५∤ "ध्वरति यवनिद्धि प्रधीनामा दशीयु स्याद्रति पट्रानिनादः मुख्यावशस्यानीयु । . घसर्ति हाङस्यं लनाहिहाः हासाँव चिपयनि ऋग्युर्थे प्राप्तलको द्वाकि: 🗥 🕽

निचेस्ट:॥ 🐎 ॥ च्यपि च । "वधः चरी हिंस; खाद्रः ऋषायी वॉकः-भौधन;। हेर्नः समापित्सः मुख्यमञ्जयोधीचत्। 🛊 ॥ तलारीरः कट्टः पार्करसे स्टची गुपः नरः। समाय: कपळन् खादुर्चिदाही बातपिनल: ॥

किचितिस्त्वम्। ग्रीतलवम्। स्वक्क्

प्रमेहार्श्व,पिकदाह्यसमाधित्यसः। इति श्वान-

तर्बदास्तु मरा रूचा: सवाया: कट्यावान:। वाति (पत्तमसा उगार वहुम्मा: नम्प्रहा: ॥" इति आवणकाष्ट्ः॥ 🛪 ॥ (स्ट्रीहेकालम् । यथा,---

"पंपा: एषास्यि ने ची बी बारी वाले ॥" इति रघुटीकायां सिल्काष्ट्रसनेश्चरः । ११३८॥) ष्टवाययवः । पिछेर देखा इति भाषाः । (यथः, मामिता ११ । ⊂ । इहा ँवद्शकास्त्री

स्कृतं सचारोसनसः (४०% सृ।″

मान्द्रीत्रतः स्यन्द्रगवंप्राचक्रैः ॥") वाद्यभाराङ्विमेप:। इति धरामि: ५ वॅ(झी इति भाषा ॥ (यथा, रघु: । ६ । १० । "सर्काचकीमां रूपपूर्णराम्]: क्षज्ञाद्वराषाहित्रवैग्राक्रयम् ।

"उत्यापितः मंधता रेख्राची.

भुशान कुर्ज्ञेष दश स्त्रम्ब-कर्त्रायमानं वनदेवनासि: ।" विवृतिरस्य वंशोधक्यं द्रष्ट्या॥) इस्: सरलाष्ट्रच: ≀ इति राचनिष्टः ॥ (पाधासभं सक्ताभारीविशेषि, की। यथा, भष्टाभारति। 3 | 44 | 86 | ैनाववदां सर्वं पंजासमुर्ग आकंगप्रियाम् । ध्यनपां सुभगां भानं।सिति घण्धा खचायत ॥'

वंशको, को स्, (वंशा धन कायनी नि । की 🛨 का । च्यागुरु । इति इत्यानियोः । १०४॥ पंण्क:, ऋी. (बंध् इव घतिस्ति:। "४वे प्राप्ति क्षती। "प्राज्ञास्त्र इति जल्।) मतस्य विशेष:। इति गुञ्द्माला ॥ वैष्य्यस्यसम्बद्धाः इतिभाषाः । इच्चिप्पि:। इति वलसाना ॥ वाष्टाद् ६ति मामग्राहा इति च भाषा ॥ चम्य गुआ, ः

"दश्करवनसिष्यन्द। सद्दरीयवयापच ।'' इति राजयसभः । (बधा, मृत्रुवै । ५ । ४६ । "पीयहर्को भीरू कश्चेष वधाकः, प्रावधीरकः ॥" "च्यविट इति गुरुष्टं याः भी सन्धीः भी समस्तया चाभ्या मुल्यम्यः क्षिष्टम् सन्तारी देशका यत: ")

ष्ठ। इति कन्। चुद्रप्रधः। इति निद्वास्त सोम्डो ॥) वासा गुकाः । वासावम् । क्षायवम् । वंशक्षं, क्षीः, वाकाशीर्द्वीपमानस्वनम्। वयाः,--"३इस्चक्मियाह्रिकेन्सं सन्तर्भाषणः। योधिकासंबर्धकामं बाततृनं सक्यागम् ॥" इति छ। स्थिनी (२६॥ वंग्रकर्षदरीयना, कां, (कर्षर द्रव राजने र्थोभन दति। कथ्+ल्यः। तनः घडीलन-पुरुष:।) पंचारीयना । इति शक्तिकंग्टः॥

(इस्की वैधा:। "सज्जार्या जन्।" प्। ३।

वयाचीरी, का, (वंशस्य चीर मिवास्या व्यक्तिति। न्धच् । गौरादिन्तान् डोध् ।) वश्ररीचनाः इति राजिभिष्यहः ॥ वंधकः, पुं, (यंधाकायनं इति ! वान्ने इ.।) र्वश्यवः । इति र।चनिषंश्टः ॥ র্মম্ম:, বি, (ম্যাণে বর্মলাকামনি ছবি।

जन् + ड:।) चरंप्रकातः, त्वाप्रधायः, । वीच्यः **२ वंक्य: ३ । গমি ইমখন্য: ।হ।২৩১॥ (वे**म्स् यजीर्वाः समा, व्याकार्यप्रशासाम् (३०६) "यमियमान्त्रीयं यह चंध्रत्रं यथ निर्माणमान कि कुमें से मश्चित धन्न यहे हैररावेग ।

"इण्या कुनो ओ। पि चरियनं को ्रप्ताह को चन्द्रजन्मानि को का 🗗

वशी

वशाङ्करः, पुं, वैद्यक्षाङ्करः । वं शिर्हा

भावा। नालाक्षांधः । वारीहम् २

थवणनाकुर:। चारा गुणा;। तन्त

धूरिलल्यम्। पितारादा इत्राच्छा द्वा

कारित्वम्। तथ्यश्रंको निर्पृक्षसञ्चाः

वंश्विकं, की, (वंश्वीध्वयम्बेति । अस् ।

वंशिका, स्की, (वंशिका + टाप्।) व्यग्नुक

टीकायां भरतः ॥ यंक्री । इति क्रऋदर

भौरादिकान ही हु।) सुरुती। इति प्र

वली॥ दें प्री इति भाषा॥ (यथा, क

इत्यमर:(२) ६ (१०६॥

विषेश्दः ॥

लम्। चम्बलम्। क्यायलम्।

वंश्रपुद्धाः क्ली, (वंश्रस्थ पुष्पाणीव पुष्पाणि थस्या: ।) सङ्ढेबीलता । इति राचनिर्धस्ट: 🕮

वंग्रपूरकं, जौ, (वंग्रस्थेष पुरकमस्था) ब्रच्छ-

वंधरोचना, रक्षो, (रोचते इसि । रूच+ नन्दा विवान् च्यः। टाष्यः वंशस्य रोचनाः।)

वंशी, की, (वंशः: कार्यन्तिनास्त्रस्ताः

काथाम् । "विस्थिता काणि सोपी**नां** कुलग्रीलबिट विधिया पासरेकीयं न वंद्री मुख्वेरिक क्षंचतुष्टयम्। इति गानिविग्ट ॥

वाद्यस्य विवर्गभाः यदाः,----"नाचेन राजने शीक्षं लाजो वादिसमः गरीयक्तेन वास्त्रिं तचतुर्विधसुख्यतः।

ततं शुविरमानइ वनसित्धं चनुर्विधम तमं तन्त्रीमतं वाद्यं वंद्राद्यं मुख्यः तथ चर्मावनह्यसानहं चर्वः सालाहिकं स्तम श्विरं यथा,— "वंशो∤ष पारीसधुरीतितिरोध्दालाइ

बोड ही सुरली बुका छा ज़िका खरना भग फ्रड्रंकामालिका वैधाचर्यन वेधास्त्रधा पः रति शुविद्भेदाक्तु काञ्चिताः पृकंकारिसि वर्ग ल. सरलची व पर्वशीव विविधाली । दैकद: इदादिरी वापि रक्ताचन्द्रनजीऽयद सीसण्डजीय्य सीवर्णो दन्ति इन्नास्थार्थाः

राजलसास्त्रजो गांपि सौद्वनः स्काटिव क निरुष्टि जितुस्सीन सर्भ रत्ये का 'भी भिला शिला विचाप की में न वंश: का मां मनो इस

वंश्रेनैव मतीश्रेपीति मतङ्गसुनिनोद्दिमः। ततो श्रेकेशिय सदाका दा वंशा रव प्रकी । व तन यका शिरोईशाइधी हिस्तिसहूनः **फुत्काररन्धं कुट्यीत मितसङ्**क्षिपञ्चणः। पचाङ्क्षाचि संख्या तार्रस्था कार्य कुर्धात्तयाम्बर्याण सप्तमंख्यान जीधर बदरी बीजतुलागि संखज्याहर्दिमङ्गलम् पान्तवीकंत्वनं कार्धे खराहीनौदच्या । सिक्पनेन कवा देया क्षेत्र सुखर्ता भने पचाङ्क्तियं वंगः: साहिनीताङ्गाला हत

भज़कुमानि मान्या स्वात् बांववरावज्ञ

इति राजनिवंद्द;॥ तद्यधान्यं, क्री, (बंध्रस्य धान्यम् :) देश्यवदः । दात राजनिष्येग्ट: 8 नग्रनासिका, च्ही, (वंधनाली)स्थस्था इति। वश्चाल + इन्। टाप्:) त्रंशी। इति श्च्य-वजनेत्र, क्षी, (बंद्रस्थेव नेत्रास्थस्य ।) इच्युस्टकम् ।

वं भर

ं दश्चा इंस्फी टच्या फ्लादी च भ्रीतला।

द्रिभावप्रकाशस्य पूर्व्यख्ये प्रथमे भागे॥)

दश्चनग्रह्सः, पु. (यैश्वचातग्रहस्युत्तः ।) देशुयत्रः ।

हृष्णाकाञ्चरयामचयपित्रास्कासकाः। हरेन् क्षष्ठं वर्ण पार्यं क्याया अतिक क्यूजिन्।"

(अस्या गुग्धा: वया,---

ब्ह्यावली ॥

इसि इकिनिष्युः ॥

वशापचः, पुं, (वैश्वस्थ पचासीव पचास्यस्य ।) गल:। इति राजनिर्धस्ट:॥ (वेश्स्य पचम्।) त्रप्रस्य दले, ऋते॥ (इ.स्ति।लम्। यदा,---"तालकं वंशपचास्त्री जुबारख्यालिले चित्रेत् : सप्तश्चा वा चिंधा वापि इध्यक्षेत्र च दा पुन: ॥

शोधयिता पुनः शुष्यं चर्णयेत्तव्हलाङ्कति। भतः भारायके पात्रे स्थापधेत् आह्नाली भिषक् ॥ वर्रीपचकार्ल्यम सन्धिलपद्म कार्येन्।

अरुक्षाभमधःपानं वायञ्जाला प्रशेषते ॥ खाङ्गाति समुद्ध्य सामिक्यामा भवत्रः।" इति वैद्यवर्शन्त्रभार्षयद्वं सुशाधिकारे ॥) वध्यमनं, स्ती, (वेध्यपचमेदः। खार्थे कन्।) च्रितालम् । इति चैसचन्त्रः । ४ । १२४ ॥ वश्रपचकः, पु. (वंश्रस्थ गर्नामवरकतिरस्थति। इवार्षे कन्।) चहस्रस्य्विशेष:। इति ग्रब्द-

माला । वाष्पाता मास्ट्रिंत भाषा। नसः। श्रीते चु:। इति राजनिर्धग्ट:॥ बद्धायचपतिनं, असी, यग्रह्माचरपारकस्यो-विश्वेष:। बद्या,---"दिइसुनिवंग्रामनप्तिलं सर्गभान कं में: ॥" उदाहर्णम्। "नतनबंध्यस्य प्रतितं र्खनिकंतलवं

पद्म सुकुन्द् । मौतिकसिनौत्तममरकरणम् । राष च तं चनीरनिकर: प्रस्विति सुहिली ष्ट(न्तमवेख चन्द्र जिस्बीर्स्टतकार भिष्॥" यश्रयवादितिन केचित्। वंश्रदलमिति श्रमी। इति इन्होसञ्जरी ॥ बग्रापची. ऋती, (वंग्रापच ⊹गौरादिल्वात् ८ौष् !) ना हो हिंहू:। एक विशेष:। तत्प्रकाय:। वंश-

शक्तः। समध्रवम्। प्रिशिर्वम्। पित्रका-होप्रवाशिक्षम्। रुचेलम्। पञ्जां दुन्धदावि- वैश्वातुचरितं, की, (वंशक्ष चहचरितम्।) पंश-त्वसः। इति राजनिवंग्टः॥ तत्प्रयायगुर्थाः। "बंद्यकी वेश्वपनी पिका शिक्ष दिया । विष्टुपत्रीह्या विक्रेवें समयी च कोर्तिता।" द्रवि

खनामखासदश्यक्षीयनचीतवर्णीयधविष्राः । वंश्रालीचन इति आघा। तन्पर्थायः। स्वन्-चीरा २। इत्यमर:। २।६।३०६॥ दश-लोचना ६। इति भरतः॥ सुगाचीशी 8 शुभाधु बोफ्री ६ वंधाचा ६ । इति रक्षमाला ॥ चीरिकापः दनि श्रव्यक्तियली॥ तुशाध लक्दीरी १० सुभा ११ वंशकीरी १२ वेंसवी ९३ लाज्यासा १४ कर्मेसी १५ फ्येना १६ वैधा-क्षपूर्याचना १० तुङ्गा १० योचनित्रा १६ पिङ्गा२० दंग्रामकेरा२२ । व्यक्ता शुर्धाः ।

सलम् । इति शाजनिष्यस्य:॥

रूचलम्। कषायलम् । मधुर्चम्। द्विमलम्। र्क्तयुद्धिकारित्यम् । तापपित्तीदेवहरत्वसः। इति राचनिर्धेष्ट: ॥ चापि च । "वंश्वचा प्रेच्नमी हथा वस्या स्टाइरेच भीतला। ह्याकामञ्चरपासच्चपात्तासकामलाः । भ्रेत् कुर्ड बर्ण पार्क् कवाया वातलाम्क् जिन्॥" इति भाषप्रकाशः॥ वंश्रकोचना, स्की, (वंश्रीचना। एखा ल: ।) वंश्रहीचनः। इति हैस्चन्द्रः ॥ ऋष्ट्रा गुणाः । "क्षत्रायम्भपुरारूचा दानकी दंश्रलोचनाः

र्ति राजवङ्गः ।

तुगाचीरी चयश्रासकासक्षी मध्रा स्थिता॥" बग्राजोरा, स्त्री, (वैश्रस्य श्रक्तेवा) देश्लीचना। इ.सि पाचनिष्यस्टः ॥ वैद्यम्बाका, स्त्री. (वेम्रस्य म्हर्केव स्टिंगत्।) वीसाम्बलम्। इति हिमचकः:। २।२००॥ (वप्रनिक्षितः प्रलाकति सध्यलीपी समाधः।)

वंग्रनिकितग्रकाकाच॥ दंश्यस्त्रनियं,) इती, उदाहरसम् ।

दाइग्राखरपारक्क्सी-वंभाक्यविलं, ∫ विशेष:∢ यथा,— "बद्भा पंद्रश्यमिलं जनौ जरौ।" "दिल सर्वग्रस्य दिलं सुखानिलीः प्रपूर्ण यः पश्वमरामसुद्धिरन्।

ञ्जाङ्गानासपि गानभासिनां जहार मार्ग म हरि: पुनातु व: ॥" पंज्यक्तवित्रमणि वापि। इति छन्होसञ्जरी ॥ इसार जी प्रिता ३ जी के प्रिचिका ४३ कास्टा, वेश र्यं, की, (वशस्य व्ययम् । प्रथम जानत्यातृ ।) वंद्राङ्कर: ! इति र(कविषयः a

चर्चिवर्गम्। तत्त्रुराणस्य पचलच्यान्त-श्रीतकक्षमनिष्ठेवः । यथा श्रूट्ययावकाःम् । [#]सब्बेच स्तिसबच वैद्यो

पूर्ति राजनिष्येष्टः ॥ (वक्तस्थ प्रोधनसः।

स्काञ्चली ह्यसूच्य नवसुण परारत् । चातनार्त्रस्टिन गंधिकै: चसुपेकित: ॥ च्चीरमाञ्जलो संशोध्परः पचरमाञ्जलः। निन्दिनी वंश्रमखन्तिसयासप्रदशाङ्गलः ॥ अञ्चानन्द्रस्था नन्दी विज्ञेशिय जयस्त्रया । चलार उत्तमा वंशा सनङ्गत्तिसम्बताः ॥ इक्षाकुर्ती सञ्चानन्दी नन्द एक(दक्षाकुल:) दार्भाङ्गलमागस्तु विजयः परिकौक्षितः ॥ चतुर्द्शाङ्गक्तिमो जय दल्लभियीयते । ब्रह्मा कदो रविविधाः, कमादस खबस्थिताः,॥ ने विद्यं प्रौद्धता चापि सुखरत्यच प्रीवता। भाधुर्विमिति पश्चामी पुरुष्ठतेष्ठ गुगाः स्ट्रनाः । ग्रीकारवहन: सबो विखर: स्मृटिती नघु: 1 स्मापुरसा विश्वीयाः पङ्गीयाः पुन्छते कमान्॥ ष्ठ्याप्रयोगधाञ्चलमात्वामा गरितवादनै । रिभिर्देषिकैतीरतीव निन्दिती यांश्रिकी मतः । ह्यानवादिनवाभिद्यो गमकाह्यः स्मृटाचरः।

सित्रिकंडम्तिय दुसिकेवदुनीर्गंगः: ॥ **ुम्यानर्थं सुखार्थं अञ्चलीमार्**णक्रिया। स्मध्तमस्त्रज्ञानं स्वारासाङ्गवेदिया ॥ क्रवासाधाविभाषासु इञ्चला गीनवादने। :खाने चापि दु:खानं नाइनिकायकी प्रवस्। त्यां स्थानदाळलं तद्याच्छारणं तथा। रशिक्स गुणा रहे मया मंचिया दर्शिता; ।" इति संगीतदामीद्रः । , जि. (वंदी भव: । वंदा + "दिगादिस्टो यन।" । इ. ५८। इति यत् ।) सर्वध्चातः । नत्य-

ग्रीब्रहस्तः कलाभिज्ञो वाशिको **र**क्त उच्यते ॥

शिलाझमाचि च । यथा, रघ: । १५ । ४६ । "वंध्या मुकाः खल्वपि लोककान्ताः परिमायन्याः प्रधिमायमापुः ।" दी है का फ विधीषः । एष्ठा दयविविधी मृद्यः । इति µग्राव्ददर्शनातु । यथा, भागवते :१२।च।३३। "बङ्खिभिनिर्मित्वं धर्यस्य-

ाय । बुल्धः २ दोन्यः ३। इति चित्राण्ड-

विस्वन्यस्य भनोः यहवद्वाः सनकोऽपरे॥"

ष.॥ (वधा, सबु: । १ । ६१ ।

खार्यं लाचा रोमनखै: विनक्षम x") इ ड कौडिल्ये। मतौ। इति कविक्खद्रमः । १०-भास॰-सन् • च-सेट।) सौहित्स-इ कुटिकीभाव: कुटिकीकरण्या ३,वद्राते। वक्किन कार्ड कुटिलं स्वादियधे:। यक्कि क कुष्टिलं करोती,व्यथे:। इति दशक्षितः॥ ८ गसौ। इति कदिक्छण्डमः॥ (भ्वा०-त्म ॰ - सक्त ॰ - सेट्।) इ., वक्त से। इति दुर्गी -, चि, (ब्रुवच्चा⊹नवा:।) क्रात्यित:।

न । (यथा, मतु:। 🗢 । ६६३ यधीनो न यस्त्रको न इस्युने विकर्मनेद्वात् ॥") गरकी । इति मेदिनी । ये. २०३॥ (यदाः, पशास्त्री एड 🗪 २६। **के का प**र्धाप

वृक्षिश्चरकाचनेषी अपद्भिरतसूवताम् ।" वच 🕂 साचे नय।) बचर्न, हारि॥ सक्ता, [चर] चि, (वच् + छच् ।) धोवक्तं जागाति स:। इति सरत: । स्रीचित्यात् बच्च विश्रिष्टं वर्ति। इति सुकुट: ॥ (यथा, कितोपरेश्रे।

"भड़ कालं क्षतं भौनं को क्रिकेळ ल दाससे। दर्दश यच वक्त (रस्तच भी नं क्वि भी भनम् ॥") तत्पर्थायः । वदः २ वदावदः ३ ! इत्यमरः । ३ । १ । २५ ॥ यहान्य: शबका ५ । इति बटा-धरः॥ सुद्रवत्ताः। इति भरतः॥ वहुसाधी। इक्षेत्रे । नन्धर्याय: । वाचीयुक्तिपट्: २ दार्गी ३

वावकुकः, १। इत्यमरः ॥ अचकः ५ मुबचाः ६ प्रवाक २। इति खटाधर:॥ पिछित:। इति के दिनी । ति, ५३ ॥ वर्क्ष, क्री, (प्रक्ति स्प्रीनेनिः। यस 🕂 ग्रुएकी-धिचिचिचिक्रिसिद्चिद्नियकः:।" उगा॰ १। १६६। इति च:।) मखम्। इत्यमरः।२। इ. प्ट£. ॥ (यषा, मनौ । प । २६५ । "धर्मापदेष्टं दर्पेण विप्रागशस्य क्रुवेत:। तप्रसमिच येतीलं वर्त्ती संदि च पार्थिद: ॥") टरमस्कलम् । इति स्ट्रमाला∥ वक्कमेट:। इति मेदिनी: रे, ८८॥ इन्होतिष्रीय:। इति हिमचलः ॥ तभ्य कच्मादि यथाः,---"भवट्य इंसर्मवद्धाः विवसभा कराचन । तयोदयीरमार्केश्च ऋच्दसदम्बीधने । वत्रं सुम्याः भगौ स्थानाम=द्याँ १ नृष्ट्रीः व्यव हिरावकी सीव: प्राधितय:। "वक्राक्षोजं स्टार्सरं चल्तीं लोन्सलं पुलस्

वक्रस्डरः, ऐ, (वक्तस्य स्त्रर दव प्रतीदराहित्यात स्राः) दल्लः । इति (चकारत्येषः)। चस्त्रः, पुं, (बद्धणो वसाट् प्रायशे द्रांता। त्राक्षणोत्य सुखमामीत् इति युते:। जन्+ च:।) त्राष्ट्रामः। इति जिकागडप्रेगः। सन्त-जाते. चित वस्तालं, स्ती, (वक्षसानालम्।) मुख्यसदाम्।

वलवीनां सुरायांतचीनो सह जहारोधी: ""

इति छन्दोमझरी।

इति केचिए अविकास्त्रीप सुख्यासं दक्र-नाजमिति (साज्ञिम् ॥ वक्रमहः, पुं, (वक्रस्य महदवा) ऋष्यक्रभी जन-भाचम्। तोदङ्। इति भाषाः। सल्ययायः लिका २ तजसार्कम् ३। इति ऐसललः:। 8 | इंश्का वसमिदी, [न्] एं, (वसं भिन्तीति । भिन् +

खिनि:।) तिसार्स:। इति हैमचन्द्र: । ह्। २५ १ सुखभेदके, चि 🛊 वक्षप्राचः, .पुं, (वक्षं वासयति सुरभीकरोतीति। वासि + "मकीस्यस्।" ३। २।१। इकस्। भारङ:। इति द्वाजिनिवैखः:। (विवश्यमस्य

वक्ककोधर्य, स्त्री, , वक्कस्थ शोधरायः, सक्षय्

मुखप्हिकरणचा वक्रग्रोजो, [मृ] पुं(वक्कंभ्रोधदतीति । मुधा+ गिचि + सिनि:।) असीर:। इति अटाधर सख्योधके, विश

वज्ञानतः, पुं, (वज्रस्य चासवः।) व्यवसम् द्रिति विकासकप्रीय: 🗈 वक्रं, की, (बङ्कते प्रति । विक्, कौ(टर्व्य ⊣ स्तृ। एषीर्शिस्तान न नौमः। यहाः पञ्चाणः वच् मतौ + "म्फाधित चित्रचौकि।" उळा-

२।१३। इति रका सामू (दिलात कुलाम्) वदीयङ्कः । तत्पर्यायः । पुत्रभेदः ६ । इत्य मर: १ वक्क: ३। इति सहत: १ (तनह पत्तिम्। तनपर्वायो यथा,----"कालागुप्रास्ति। यक्तं बगरं कुटिलं प्रतम् / सधोरमं ननं ि छ दीनं तमस्यादिकम् ॥"

इति वैदानस्वमानायाम ॥ तथास्य विषय: । "श्वाहीर कम् गोया वक्त मादी पत्नी: उटल मा तीलं वस्य मार्व्यक्षेत्राविधारी हेर्गदायस्य ॥ "

হান মনাভাষা নীলম। इति चन्नगणिनंदाही शिरोदोगाधिकारे ॥ १ वज्ञा, पुं, (वक्षतीर्ति । वच्च अती 🕂 "स्कार्यितीस विसंति!" उमा० २। १६। इप रिका

च्यादिलात् ऋलम्।) श्रीशरः। इति मेर्दिनी। रे, ६५ ॥ सङ्गलयहः। द्रात एम चिन्द्रः।२।३०॥ सदः। निष्रास्रः। इति धर्बि:। पर्पट:। इति काञ्चिष्यहः॥ बक्र मनिविध्रिमहः। स तु यस्य पहास्याम नान् रथधिष्टनराशीयभिशोगानार्यतास्थान

"वजाः स्थः पश्चमक्रयेने त्यत्तियवा नगाएगे। मनमें द्याने भाषी जायते सहजा गति: । द्वारक्षेत्रास्याः स्र्वीलभन्ते भ्रोप्तर्गापुनः। र्षिध्ययंश्वक्तिंग्वंदे: गंखाच क्छाने ॥ म तुराध्यक्तरम्पर्शत् दितीयादिनिक्टयः मृ। राष्ट्रकत् सदा बका श्रीद्रशी चन्द्रभास्करी।" इति व्यक्तिसम्बर्धाः

पश्वमष्ठिम् र्वास्त्रहति । यदा,---

(कस्ट्वदेशीयहपतिमेद्;। यथा, महाभारतः। २ । १८ । (१ । "तमेव च मदाशाचा। शिष्यवत् समुपस्थित । वत्रः करूवश्वप्रतिन्नायायोधाः सञ्चायल ॥')

पकः चि, (यद्भाने इति । विक कौटिल्बे + रम्। प्रयोदराहिला (व लोप:। यदा, क्रिक्स + र्का) चर्चुः। वैकार इति भाषा। तत्वर्धाय। व्यरालम् २ ष्टणियम् ३ लिखन् ३ कसि सत् । कुष्तिम ६ मनम् ७ व्याविद्वम् = कुटि

लम् ६ समम् २० वे जिलम् १२ । इसमर । स्थान्य । व्याप्त १६ विश्व १६ विवस्थ १८ विश्व

रसंदर द्वि सम्बद्धाननी । समयत ५५ भागवास्करमञ्जूर च र्यत

वर्ज वर्ष

बस्य ।

गस्हित्रकः इतिषम्। महन्त गासः

"स वै भया वक्र एवास्यवाय-

द्दावक: प्रधिती वे सद्धि: (") वकाणि यथा। चलकः ६ भाजः ६ भः ६

मिलस्टिम् ४ चाङ्क्रा: ५ कु चिका ६ भघनदू-

खम् २ हातीचु: ⊏ हाचम् ६ फुहाल:१०

चन्द्रकः ११ सुआध्यम् १२ पलाम् व्याम् १३

विदुत् १४ कटाच: १५ सक्षधतुः १६ कया १७

श्रमोब: र≃कर: रध चिस्ततका: २० मूकर-

दन्तः २१ सिञ्चनासाहिः २३ । इति अविकालप-

वक्रकार्टः, प्रे, (वक्राः कर्ष्टाः करहका अस्य ।)

बन्ननएटकः, प्ं, (वकाः करुटका चास्य ।) खदिर-

वक्रयीतः, पुं, (वक्राफीवास्त्र ।) एषुः । इति

वक्रवर्षुः, पुं, (वक्रा क्ष्युर्वस्यः ।) शुक्रपची ।

वक्रतालं, कीः, (वक्रंतालं यच ।) याद्यविशेषः ।

वक्र नार्की, स्त्री, (वक्रताल + गौरादिलानु सीघा)

वक्रतुग्डः, पुं, (वक्रन्तुग्रङं यस्य ।) शुक्रपची ।

इति भ्रञ्दरनावली॥ (वर्जीके, चि। यथा,

"स पाम्य च्छांकीन् स्या पुरुषामित्य रागाम्।

धक्रतुस्डान्हेरीक व्यातानं नेतुमामतान् 🕊)

वक्रक्युः, पुं, (वक्रा देष्ट्रायस्ड ।) सूक्राः । इति

यक्रमकः:, पुं, (वक्र: फ़ुष्टिल: नक्र इव ईिंसम्भ ।)

बक्रनामं, स्त्री, सुख्यदाद्यम्। इति सुद्राङ्कित-

वक्रनाशिकाः, पुं, (वक्रामानिका बस्यः) पैचकः।

वक्रपुष्क:. पुं,फ्की (वक्षंपुर्व्हायस्य ।) कुक्त्र:। द्ति चिकार्खशेष:॥ वलीमकुटिलजाङ्गच ॥

दक्कपुष्यः, पुं, (वक्रास्यि पुच्यास्थास्य ।) वनभूचाः ।

वक्रवासियः, पुं, (तक्रो वासियः सेप्रयुक्तलाङ्गर्लं

वखा) कुन्रः। इति हैसचन्द्रः। १। ३८४॥

जव्यक्ष

(यहं क्वांटचं संवितम्)

देकोस्ति ९

इति प्रव्यक्षावधी। मलाघ्टच:। इति

इति चिकायध्योषः ॥ कृटिलगासायुक्ते, चि॥

पिश्वनः । शुक्षपची । इति बेहिनौ । रे, २८५ ॥

लत्पर्थस्यः । सुख्याद्यम् २ । वक्रतारूभिति वा

इचः: इति राजनिर्धेग्टः॥ (विषयोऽस्य

वष्रह्याः। इति श्वानिर्ध्यहः॥ (वकः

लता ॥ ऋर: । रनि सेहिनी । रे, इपू ॥

कर्टः ।) कुटिलक्र्यटक्स्य ।

खदिरश्रद्धे विश्वयः॥)

इति राजनिर्वेग्ट:॥

इति प्रवद्रतावलो ।

माट:। इति चिकाषडश्रेष. ॥

भागवते। इ.११ २५ ६

चिकागड प्रेम:॥

राजनिर्देश्टः॥

कुदिसपुन्क्ष ॥

कुटिवद कांस् रसि

दक्षमञ्ज्ञ स्थी

स्ख्वाद्यम्। इति श्रब्द्रवादकी॥

विकास्ट्रोह: 1:

दक्षणाङ्गलः, पुं, (यज्ञं लाङ्गलं यस्य ।) सुक्षरः ।

वक्रवतः, पुं, (वक्रवक्रं मुखसस्य।) मुक्तरः।

थक्र शास्त्रा, सती, (प्रक्रां शास्त्रामित प्रचादिकां

वकार्य, स्त्री. (वक्रमर्ययस्य ।) क्रवाटवक्रदत्तः ।

वक्राङ्गः, पुं, (वक्रसङ्गंथस्यः।) इत्यः। इति

चैसचन्द्र:॥ জুহিলাব্যবী, রুমি॥ (कृटिलाव-

थ्रधविधि। थे, चि । यथा, इत्यं फ्रें । १०२ । ३ ≒ ।

[≪]तरङ्गविषमापीटा चक्रवाको **न्युखस्त**री ।

देशसभी स्वताङ्गी च स्तभी न विभृषेणा ।")

वक्री, [नु] पुं, (वक्री वक्रसाम्बास्तीति । इनि:।

वैदिक्धकीविषड्वादिलादस्य तथात्वम्।) बुहः।

इति एव्ट्रहादकी। वक्तपाविधि छे, चि । यथा,

चर्चे प्रेश्सं गते भवां दु: खादियाधि च हुत: "

वक्रोसिः, स्की, (वक्रा मृष्टिला उस्तिः।)

काक्ष्र्तिः। यथा, कामधेत्रुकस्यतस्यूत्रिकाः

"चाथ वृत्ते वृत्रीतसर्गे दाता वक्षी (स्थि: पटें:।

तत् कथिदस्यो ज क्येक्ष विभार्च्ययाकसम्।

न बाह्यं न ५ तत् चीरं पातशंकेन चित्

ब्राञ्जयानाच्यन् किचिन् मयोन्ख्यन्

इति च्योतिस्तलम्॥

"लर्मिशो धिह वजी स्थात पुरः कार्योष्ठ

र्नि र्वमाला ॥ १ कृटिलायसर्गच ॥

विधेगदः ॥

षुरागम् ।

भ्रव्हालङ्कारत्रमेदः ।

क्रियेति क्रेबक्कोश्विक

साचित्रक्षे दश्मपरिक्टी।

वनसङ्गः, पुं, (वक. सङ्गः।) करवालः। विक्रः, अन्नि, सिध्यावादी। वक्तधानीः किन्यस्थिन

इति भ्रस्ट्वावनी । कुटिनभुखविभिन्टे, चि॥

यस्याः:) कुट्स्विनीचुपः। इति राज-

फ्रीत-राजनिर्धस्ट;∥ क्रुटिल पुच्हे, क्री ॥

वासायृयसची विङ्ग्यासिकः वै येगासासु (दिक्यून्यसनसः पुंसी

व्यव विशेषपदस्य वि: पची प्री अर्थेड्डवयोगात् सभङ्गः, श्रेषः। अन्

क्षतासः परिवासात तस्यक्षित ग्राच कया चिन् संख्या निवेश थे च्यक्या काका ह्यम एवेति विध्यय वक्रोकिका, क्ली, (वक्रोकीः स्वस्था

"क्षाते को किलबाचाले सहकार।

र्र्प्रह्मनेन हिन्दोष्ठस्य दक्षताः उस्तास्त्रधास्यम्। यदा, वक्त स्रो ततः स्वर्धेकन्। द्वापि चालः इल्डम् र्वहास्यम्। ईवहास्यम्। तलमा २। इति ईसचन्दः॥

वदा. रोयमं इत्यो:। इति कविकल्पर्स पर्॰-रोधे अतः - मं इतौ सतः सेट इति दुर्गादाश्व;॥

वल: . [सृ] अती, (उच्यतिः निनंति । पर विषयों सुट च।" उपरा० १। २ च्यसुन् सुट्। वचतेरमुन् दति र धातुप्रहीपखाः) सङ्गविश्वयः। सतु र

क्ष्याद्योभागः । इत् दति भाष र्थायः। क्रोड़म् २ सुबान्तरम् विन्सम् १ । इत्यस्रः ॥ चाङ्कः ६ उन इति जटाधर: ॥ विषयम् प गणपी

इति प्राव्यक्तिकाः। अपिचः। "यय दस्य दत्तरं खाद्रो ततस्य वे ছিলি অভহ্যন तस्य भुभाष्मनच्यां यथा,---

"अवदान् समदचाः स्टात् शीनैव्यघी

खाइ ।) वदा:। इति म्(व्दचिष्प्रकाः॥

चि। यथा, ऋर्यदी है। २६। ६१

"वच्छानि वादकानि स्तोदाणि

करवासः।" इति तञ्जास्ये साथकः।)

क्तम:। इति ग्रब्टर्द्धावली ॥ (यया,

विचोर्क, स्त्री, (विकास बार्यत इति । जन्

एमें वे ६ महिल्क्ट्रे

^मस**याख्य प्रविक्षायक्ष**ित

"क्रियासावध्याति बन्ने:।'

इति गारुई ६६ अ४

वचीमिर्विवसीर्निखः शक्तेण निधनका

(र्यु, बह्ननीति। बह+"बहिहा *फ्ल*व्हिंस " खशा० १ । २२० । इति

सुद्च। यमञ्जून्। इतुम्बल्सः॥") वसर्ण, ज्ञी, (वस्त्रधननेति। वसरीयस

क्त स्थपदीये ३ के यम् । वक्री कि भिः का कृति भिः । इति शुद्धितव्यम् ॥ 🛠 ॥ क्षुटिवोस्तिः । यया, "वारी वाकरणं विनेध विद्वां प्रयः प्रविष्ठः

सभां

चकात्रकामतिः सम्यान् पटुवटुर्भूभक्षवक्री-द्दीत: सनुप्रहासक्रेति गणकी गोलानभिद्यस्तया

व्योतिस्थित्रस्थि प्रमान्ध्ययकः प्रयापयो-

লিনি: ॥"

इति विद्वानिहिरोमकी गोलाध्याय:॥ (वक्षा अधीम्तरमञ्जीन कुहिला उत्तिः। सञ्ज्ञाचिश्वादिकं यथा,

"चामस्य स्थायंकं याक्यमनाया योजयेषु यदि । ध्यवः चेविन वाका वा सा वक्षीशिक्षाती विधा। ोित्रभ

ङ्गप्रयोगेक साङ्गावरणां वगलामर्खाः तण्यत

कम्दभ मरिवीच्य मृतनसनीराच्याभिक्ति

च्याङ्गानीव परस्तरं दिस्थते निर्लेखानं सुभावः॥") मीरुइ: पु, (बच्चसि रोहर्तीति। रुइ +ेक्ष:।)

सप्तम्खान्। ४४६! भा भवरतम्य पोवरवन्तोरहयोर्भरेग भन

स्तन . इति चिक्तासङ्ग्रीय:॥ (यथा, चार्याः-

ानकां केरिय शीभा बबीभे बड़ी भिरुक्त हैं: ॥") यसासः, चि, मविष्यत्कथनीयविषयः। दच-

धार्ती: स्वसानप्रस्वेन नियम: । यथा 🕫 सम वरम्भाणवचनात् अधाराच्याप्तावेद व्यवनः।-

लम्। इति तियादिनस्तम् ॥ अपि च । "त्रचेव दार्द्धामधी पार्यं अवगोश्धर्तः वस्त्रमास्य चटतेश्लाषा प्रासद्धिया व्रतम् ॥"

इति श्रीइशिक्षाक्षित्वस्य १५ विक(स: ॥ ल्डपि। इति काविकालपद्दसः॥ (स्वा०-यर्०-

नक∞ सेट्।) ब्रुखिति। स्टियं गती। इ.ति भाइास: 🛭 इ. स्था। इति कविकस्पद्धः॥ (भ्या०-

र० सकः - सेद्। इदिन्।) इ. वश्यके । स्वृधि

ती। इश्वदुर्गाहास:॥ द खञ्जी। इ.सि. कत्रिक ल्पाइस:॥ (भ्रा० एक०-≆० सेट्।) ४, बङ्गमं। इति दुर्गोस्।स. ।

} स्द्रीः, स्मामहाविद्यान्तर्गतदेवी-।सुखी 🤰 विशेष:। सदुक्तं तन्द्रान्तरं।

न्द्वा**न्द्वं** संप्रक्षक्षामि सद्धःपत्रयकारकम् । धवानां हिलाधांय स्तम्भनाय च वीर्-

त सहस्रमाचीय प्रविश्वेष स्थिश्यते । व स्वार्म(वाञ्च तत्रच वज्ञतास्वि ॥ ची शक्रोबुटामां तनी दार्च शुख पदम्॥ स्पतंत तती हिन्हा की लबिति पर्हयम् ॥

। नामय पञ्चात्त् स्थिरमायां समातिखेत्। क्षेच पुनरोद्गारं खाईति पर्मन्तवः ॥ चि प्रदचरी विद्या सर्व्यक्षस्य कारी सता॥" (भाषां हीं। तथा च।

द्वार्थनेन्द्रमायायुक् स्थितमाया प्रकीर्किता। हों वमलासुखी सर्वदुरानां वार्च सुद्धं ।य जिल्लां को सब की जय बुद्धिंगा ध्यक्तीं वाष्ट्रा। 🛊 ॥ तन्त्रान्तरे। हुद्दीनेन्द्रमायायुक्षशालासुधि सध्येयुक्।

ना बाच सिळ्लास्खं सनस्थ की नेये नु। ा की जब चुर्डि सर्ने विभाष्य परं वदैतृ। रीजं अलक्तारं विश्वचायावश्यिवेत्। हिना चर्तुन्त्रियहधारा व्यवामुखी ॥²²

ी वगलासुखि समेद्धानां वाचं सुख य शिक्षां कीलय मुद्धिं विमाध्य की अ ा। इक्षपि अन्तानरम्। 🗞 ॥ खनवीः । पातः कवादिपायायामानां विद्याय रिवार्ध चुने द वया बिर्धि पार्ट पेस । सुन्ते

वगसा

वतनासुन्त्रे स्वताबे क्या. सुद्धाः विशेषाय गमः। पादवीः खाद्याश्चासे नमः। 'नारशीक्य ऋषिं ऋदिं छएए छन्एय तस्योते।

श्रीवशनासुखीं देवीं सुद्ये विन्यसेनसः। र्जी वीजं गुल्लदेशे तु खा**चरशक्तिस्तु** पादयोः ॥" ततः कराङ्गवासी। ॐ क्रीं बहु छाम्यां नमः।

वसवास्थि तजेनीन्यां साञ्चा। सर्वदुष्टानां मधामान्यां वषट । याचं मुखं कामध्य अपा- (

सिकाभ्यां हा। जिक्तां कीलय कीलय करि-ष्ठाभ्यां बीघट । वृद्धिं नाग्रय की 🍪 खार्चा क्रित्नपृष्ठाभ्यां प्रट । सर्वे हृद्याद्वि ! तथा

चाइयानले। "युमायाखेपुसन्नाष्टिक्रीमाणेस्य मनद्भवै:। कर्शस्त्रासु तल्योः कराङ्गन्यासमाचरेत्॥"

त्रसी मःलान्ते जात्मतत्त्वयापिशीवगवासुर्वाशी-पाटुकांपूजधासि इति स्टलाधारे∤ स्टलार्क

विद्यानस्वर्धापनीवरानामुखीश्रीपाडुकाः 👚 याबि शिरसि । स्लाके शिरतस्वयापिकी-वशकासुखीश्रीपादुकां पूजवासि अर्थार्ड्जा

च्योष्ठवीन्धैखयुक्ते च द्विणांग्रे च कुर्परे ॥ मिश्विन्धि । इतिस्ति शक्षे च पुचयी स्ति। नाभी कथा ग्राटेग् वामधि कुर्यरे सथा ह

सभिवन्त्रे शुक्तिके ्लं तत्रश्च विकासन् पृत्र' ६ इचनामे चीक जान्योगील प्रयोगकुलिमलयीः। क्रोम मन्त्रवर्षाक्षु खस्य धार्यम् यथाविषि ॥" 📲 ततीधानम् :

> "मध्ये सुराश्चिमशिमण्यपद्ववेदी-सिंद्यमनोपर्शनां पर्दिशासकामि ! पीतासराभरणसास्यविश्वधिताञ्ज देवीं सारामि स्तसप्तर्वेशिक्षान्। जिज्ञायसादाय करेंग देवीं मिले अञ्चि परिपीडयनीस्।

गराभिषातेम च रशिक्षेत्र पीताम्बराज्यां हिन्दुन्तं नदासि ॥" एवं थाला मानसे: सम्प्रत्य विष्टि:पूजामार-भिन्। 👫 ॥ तच प्रथमनी ४० ईस्टापनम् । यद्याः अव्यक्त चतुरमं विवाय ईशानाहिकोशिध पूर्वादिविख च श्वसुमाच्यसरसः पर्द्यने स्वी साध-पनवे रस: इस्टरेन गजहानेत संपूष्य देन अधुनावाच्ययं व्यवसापुर्थेतः तते वार्च्यं विक्षया संपूष्य चाङ्गा(न विन्धस्तः। ततो घेतु-यौगिसुद्रे प्रदेश विनोद्ज्ञेन व्यक्तार्थ पूजीय-करणवास्युचयेत्। 🛊 ॥ ऋस्या यन्त्रम् । दासं

"सर्दिभाव स्थी: श्रोत्री सक्यीमोस्थी:

षड्सं इनसण्दलं भूषुराज्यितम्। सती भूत-सुचर्य ॐ चाधारशतिकामशासनस्य कनः : एदं शक्तिपद्मासनस्थ नसः। पूर्वेत्वत् ध्याला पीरे आवाद्य सङ्क्षार्थ न्यस्तः। तसी सुद्रां मरम्बे प्रता वहकेंच सक्कार रखेत तथी म्हर्वेष समाजिका धेइयोपितुम बद्धके व्याह्म

मतो यथासम्भागसुधचारै: मंपूज्य छादरमप्ता मार्भन्। पट्नीगेषु पृत्रे अस्थमसादी पस एवसमिकीण भगमपिर्यो। ईगाने अशाह हावी। पश्चिम सगसिहाबी। नैसीने भग प्रातिको । बाबी भगमाकिको । सतीक्टइन पर्चेषु याद्यास्य (: पुरुषा: । पद्मप्रिय ॐ नदाः क्स:। स्वै विजयायीः। न्यू जिन(ये। न्यू परा जिताये। स्तिभिन्ये। अभिन्ये। भो हिन्ये च्याक (ईंबर्ये। ततो हारेय ॐ भेरवाय नस

तहार्ले इन्हादीन धन्दादीन पुजयेत्। ताः क्रुलेन धुमास्त्रं इस्वा यथाश्रस्ति जर्मधिकाय चिश्लसुद्रा प्रदर्श पुष्पाञ्चलिचर्य इस्तर देखे योनिसुद्रां प्रदेशयेन्। तती भेगवाय विल दशात्। ततो विसर्धनान्तं कर्मेंस सहाप्येत ।

चान्त पुर्भार्यं लचाचप:।तथा चाः "धीनासरधरी सूखा पूर्वाप्रामिसुखस्यितः। सामानिक विषयाना इतिहासस्यान्या b अञ्चर्यश्री विद्यं प्रयती ध्यावनत्वरः । प्रियङ्गभुस्तेन।पि पीतपृथीस सीमधन्॥"*। हितीयमकस्य तुन्यामादिकं सर्वे पृक्वेपतः।

ध्यानन्तु । *िंगर्सीराच मदीचार्ताच*र्णकालिमसप्रभामः। चनुर्भेजा चिनयर्गकासमानमाम् ॥ सुतरं द्विंग याणं वामे जिल्लाच यवसम्। पीतास्वरधरा ही दिह्यीनपर्योधराम्। . त्रेसकुष्टलमूत्राच एकं निहासनस्थिताम् । 🗚

खद्म प्रयोगः । "कुषते दामानिस्समं द्रागं वृद्धिनाम्मस्। जयहाँसपर्यांगे च शक्यं चाध्ययुनं क्यंत्र् । इर्दिशक्रिताजाभ्यां लावकं आहुयाकिश् १ क्तमचेत पर्मेच्यानि नाच कार्था दिचारगाः। च्यथा मीतपुर्वेष चिमध्यक्षेत्र प्रामधनः सामनेषु च सर्वेषु प्रयोगः प्रत्ययादशः॥"*॥

"ॐकारयोः मंस्खयोस्टर्गधः।प्रिक्वोलिकित। मध्यमं नाम नाधासा महार्ह्य कालरहवन्। थोणं दिनीयवर्शस्य हतीयं पिन्द्रभूषितम् । चत्र्भानशोपेतं संमिखेन एपिकीमनम् ॥

टकारिय समावेष्टा चत्रकोगपुट वाहि.। सन्दोगरेखामंसकी; यूसैकंका एवं सिवित ॥ चिम्रलमध्यरेखाया: एक्की दीजानि याचेबी। अरब्बीय च कार्यामु मङ्ग्लिबंगलां लिखेन ॥ एथियनरितं वाह्ये मास्कापरिमक्टलम्। आदिया चारधा पश्चाभद्वा है स्वित्तायया । निस्थाङ्क्रयपोषेन नादसंत्रिलनाङ्ग्रिया । जिलित् पूर्ववदारेका एकाच कालामुखीम् । पह भाषामपृ या कवित्रीनासतालकी:। ^{द्}रयन्त्रमे गुखसम्मे लिखिता आएमात्रमेन ।

सूर्विते वेश वस्तुम

कुम्मकारच्या चक्रच्या भसवा विवरीधत ।

वस इहिं

वगसा

म्हत्तिक मस्यागाय उप कर्येत्तत थल्य तस्योप र न्यस्य त अनेन विकिध्य दि॥ तन गय विन च्यापीतरच्च निचे ग्रहे, अर्दयेतां चतुष्कालं निर्द्धं पीनोप पारतः। हुरस्य स्त्रभवस्व मुर्जं दाचस्रवेर्षि ॥" इति वशलाप(र्ऋदः॥ अका

विष्यचारे। "काली तारा मदाविदा घोषणी सुवनेश्वरी। भीरवी क्रिनमत्ताच विद्यापुमावनी तथा॥ वंगला (सहविद्या च मातजी क्सणात्मिका ! रता रश्र महाविद्याः (सङ्क्तियाः प्रकी-सिवा: "

व्यथ वराष्ट्रसुखीस्तीत्रम्। "मध्ये सुधाब्धिमश्विमख्डपर्व्यदेशी सिं सासनीपरिश्वनां परिपीतवर्णाम्। पीतामराभरणमालाविभूपिताङ्गी दिवी भजाभि धनमुद्रस्वैदि जिङ्काम ॥ जिइ धिमाद्य करेश देवी वामेश प्राच् परिपीड्यक्तीम्। गदासिघातेन च दक्षियोन पीतानरां सांदिसचां भवासि ध च लाजनक कु बहलो झ चितचा र गब्द खाली

लसंकानस्यम्यकदातिमहिन्द्रविकानशाम्। गहाइतविप्रदानां कलितकोल(ज्ञाहाको भाग मि वमलानुखी विसुख्यन्त्रन:सास्त्रिनीम्। ौयमीक्ष्मभ्यचारुदिलसहस्रोत्पले सक्दये यन्धि ह स्वनमी लिपातित हिपुप्रेतासनाध्यासि-

सर्यांभां करणीड़िनारिरसर्गं आस्यह्रदावि-मिला थायति यान्ति तस्य विलयं सद्योऽस

सर्वापदः ॥

दैवि वचरणास्याचेनकते यः पीतप्याञ्चलीन् मन्द्रा वामकरे निधाय च सर्वु सन्त्री सनी-च्यरम्!

पोटधानपरी । य भूक्षान्यप्रात् वीर्चसारेत

पार्धिर्व तस्वामित्रमुखस्य वाचि सुद्ये जाद्यं भदेत्

तम्चायाम् ॥

गदी ख्वांत रक्षति चितिप्रतिवेदानरः श्रीतनि

होधी प्राम्यति दुर्जनः सुजनति फिप्राद्यमः

स्राप्ति । ार्ट्यों खर्मित सर्वितिच जङ्ति समानगा-

हैनिस वमनासुखि प्रतिदिन नेन्याणि तुम्बं

लाल्यवदलं विपन्नहलने स्तीतं पवित्रच वे क वादिनियक्तमां विकासां भीत्रच तिर्व

ति क्रीप्रवेदि रास चिच्छ पद्धार्रक

लवासग्रह्णीन सम सुख्कामी भवद न मा दुरस्त्रभावम्यविष्ठश्चमन दारिनाविक्रविष्ट भूरह्म्यानं वलन्याद्याः चैतःसमावर्णम् । सीभाग्येकनिकेतनं मभ डग्नी: कारुग्यपूर्णास्टतं

स्बोक्षार्णमाविरस्य पूरतो मातस्वदीयं वपुः ॥ भातभेत्रय में विषय्वदर्ग जिक्राचनां कीनय मार्की सुद्रय नाम्याय विषयानुष्यी गति साम्भय । भन् खुर्यंय देवि नीन्सागदया गौराङ्ग

विक्रीर्चवाचे इर प्रथमता वारुखपूर्ये चर्गा॥ मालभैरीव भद्रतालि विजये पाराहि विचा-

बीविसे समये महिशा वगरी कामेशिए रामे रूमे। सातिष्टि विष्टे परात्यरतरे खगाँपवर्गप्रदे दाधी? हं प्रसासकः क्रयायाः विश्वेत्ररि

चाहि साम्। संरक्ते भौरसङ्घे प्रहर्शनमधे बन्धन बाधिमधी विद्यादाई विवादे प्रञ्जपितनृपनी दिश्रकाचे विद्यायाम् ।

वर्षेदा कामने सारिपुनधसमये निर्देगेवा गच्छं स्टिडं व्यवसालं बदि पटति शिव प्राप्तया-दामाधीर:॥

नियं स्तीनामरं पविवमिद्द यो देशाः पठला द्रा-

हुला यन्त्रमिर्द तथेन सप्तरे वासी करे वा

शात्रानी प्रयोगसासकारमः सर्पा स्थीन्या-दिका-

को वे शानिस विमोक्तिस रियुगणा जन्मी: **न्धिरा: सिड्य: ॥**

र्व विद्या पर्मा विलीक जनगी विशीध-संद्वे दिनी

श्रीवालवंशकाहिया, जनप्रनासक्तीष्टमन्दाधिकी । विद्युकः, पुं, (विश्वति संदत्ती भवतीति । क्तकीक्षारणकारियी प्रमुमन:सम्मोष्टर्संदायिनी जिइ।कीचनमेर्यी विश्वतं ब्रह्मादिमको यथा। विद्या लक्षीः सर्वभौभाग्यमायः

पुन्ने: प्रीचे: सर्वसाम्बाध्यासहि: । मार्ग भोगी राहमारीयानीखा धार्म तत्त्र इत्लेश्स्त्रम् गरेशः ॥ यत् छतं जयसन्नाष्टं महितं परमेश्वरि । बुधानां नियहार्थाय तद्ग्रहास नमोऽस्तु ने ॥

इप्राक्तिमि विद्यातं त्रिष्ठ लीतिष्ठ विश्वतम् ; शुक्रभक्तात्र दातर्थं न देशं यस्य कस्यचित् ॥

पीनामग्री हिस्नाच चित्रयां शायकोष्ट्रान्। जिलाहाहर इसा च सारेनी वसला मुखीम्। प्रातमिधाञ्चकाचे कावश्वकामर् कर्मावश्विमर् ।

सान्। र्दि

याद+श हं +ै वा इ खवा ह दिल्सुम

च्यलोप

भरतचा। वसुः, पुं, (बल्ति इति। वश्व + "वर्त्वर्गः ३।३३। इति तुः गश्चान्त्रादेश द्रति सिहान्तकौतुद्यामुगादिष्टति

इति संचिम्रवारीयादिष्टतिः। (प्र ऋग्वेडे। ७ । १०३ । २ । "अवासाहनसायुवैन्सिनीनां

शबद्धानां वयुरचासमेति।' "सरङ्कानी वयु: प्रबद: समेलि र इति तहाय्ये सायगः॥)

विष, इंड शतिभिद्धारमाञ्चिषु। इति हुमः॥ (भ्वा०-च्यातस०-सक०-वर्ष

संट्।) इ., वंच्यते । इ., वदते । जर्न यक्यते । इति दुर्गाहासः । बङ्कः, पुं, (बङ्कानीति । बङ्का + व्याप् ।)

द्रायमरजीकार्याः भरतः । बङ्गा, स्त्री, (बङ्क + टाप्।) बल्शास्त्रभ

पर्यायः । यन्त्रयसम् २। इति विकार विद्तिः, पू, (बङ्गानि इति। बङ्गान कस्टकः । इति चिकास्त्रभेषः ।

वद्यः, चि, (बच्च+एळन्। "वर्ष्वर्गे

३। ६३। इति सावर्थे कुलखः यथा, वर्द्धा काष्ट्र। इति सुभवे

विश्वि, की, (वङ्गते इति। धनि कौटिल ज्ञाद्यस्य।" उत्ताः ४। ईई। **र** प्रत्ययेव विषातितम्।) पार्वास्थि। त पर्श्वम् ९। इति हेमचन्द्रः। १। २।

विद्भिः, पुं, खी, (वद्भति इति । विकि क ुबद्धादयक। अग्रा० ८। देश ह সুত্রখিণ বিদারটো।) বাহুদীরা 🕏

कोष:। यहहास । पार्श्वास्थ । इति । कोसुदासुगारिष्ट्रिः:।

स्युः। एषीदराहित्वात् अम्।) जिम रतमरः । २ : ह्। ०३ । ऑच्की इति (यथा, सुमुति भारीरस्थाने ५ व्यथाये । "चतुर्देशास्यु बंदासः। तेषा नय

जात्त्रवङ्गर्याद्य स") वङ्गः, क्लो, (वस्तीसि। वस् + बाहुलका बुम् च।) मङ्गासीतीविश्वः। यशाः,--

"तस्या, स्रोतिस सीता च अङ्गभैद्रा च

सत्त केमुमासक्षेत्रका गङ्गा। यथा माल्यविच्छ्छराहिष्यनन्ती तत छप्र केतुमालमभिवद्चुः प्रतीचा हिए। स प्रविधिति । अस्त सीभागावते ५ व्हा षाध्याय । यच च मच मारते १०६.

⁶सोटावरी च विका च सम्बद्धि दय वे वसवासुम्बोद्धोप समाप्तम्

भित् 🛊

इति सङ्गीतदासीतर ।

भाग ।

ी (पक्तपीरित पश्चिमती चाच मासु र्राइति भाग । सल्यकायः बसाजम् ३ नागर्जायनम् ४ व्यदङ्गस् ५ रङ्गस्

। न्षत्रम् ७ विकटन्य सम्बंधिन् ६ तसरम् गामकम् ११ कर्स्तीरस् १० च्यार्जीनकम् १३

हतम १८। इति ईंशचन्द्रः। ४। १०८॥ मस १५ नक्षाम् १६ चपुरु । इति प्राव्द-

वजी । खम्य गुणाः । तिल्लाम् । समु-

प्। मेदिलम्: पाकडलम्। छसिनान-एलम्। बैछनलम्। किष्टित्पित्तकारि-

। इति राज्यक्षासः ॥ (अय वङ्गस्य नाम-संबुखा: 1

। पड़ चपुष्री लांतभा पिचट सिर्वाप । । मियकचापि हिविधं वङ्गस्थिते ॥ । खुरकंतच भिष्यकच्चवरं सतम् । निध् मरं एच सुष्यां सेच्च पक्ति सीन्।

का पार्रक् सम्बासं च चुध्य पितलं सगाक्। मिही यथा इस्तिम्थं निइन्ति तथीन बङ्गी३ खिलमेच बर्गम् ।

दहस्य सौग्छं प्रश्वेन्द्रियलं मरस्य पुष्टिं विद्धानि भूनम्।" भावप्रकाशस्य पूर्वस्यकं प्रथमे भागे ॥

गोधनमार्ग(वधिवेधा,— चूशादके स्थितं यस्मार्द्धन विश्वध्यति ॥" স্নি বঙ্গুস্তি: ॥

।तालसक्षेम्य पिषुर द्रम्पेन मेंबुटेन्। न्त्यभदेखक्ती; अहदा भक्तनां नयेन् ॥"

।परिके काला चुलार्ग संस्थापयेन् सुधीः । युनस्तासान् चर्ळान्दीनानि दापवेत्॥ जनी चुर्ग दिती थे न यसा किया ! नोर्कची ततस्विचालगुद्धनम् ॥

আংলীকেন্ধ বুজ নভ বিদি:-चित्रेतु । शकती दर्भ स्विवते नाच मंग्रयः॥

माम्बनं बर्च भिष्यद्वानप्रकीपनम्। ामनमञ्जूषिमम् मेहनामनम्॥" मार्यम् । इति वैद्यकर्रेन्द्रचार्संभि है रिशाधिकारे॥) अन्यतङ्गाञ्चे इर-। मोधनम्। देश्विशेषे पुश्लामः। नी। मे, २९॥ (एक दचन (क्लो) ३(पं।

द्यासार्त । १ । १०४ । ५० । इंडो समेहेथी बहा बङ्गस्य च **ख्ट**ल: ॥")

की देशान्तर्गतदेश विशेष: । वधा,---ा सद्गुरका अन्तर्शिरविद्यिया:।"

मामधारेनद्दाः प्राच्यां जनपदाः

खुना: 🗗

युधा,~~ सर्वेष्ट्रभूषे **मनक्रामप्रस**्थीयवाः

द्वानं मह्यपुराणवचनस् ॥

वङ्गास

क विकास बद्भक्षवर दिया। ४ त भ्योतिसासपृतदुर्भेषकश्चनम् ।

तस्य मीभा यथा,---

"इताकरंसमारभ्य प्रक्षापुन्तान्तर्गशिवं। ।

वज्ञदेशो मया भीतः, वर्व्यमिहिषदर्शकः ।" इति श्रक्तिसङ्गमन्ति २ पटलः । ६ङ्गः, पृं, चम्द्रवेश्यवित्राचपृत्तः। यथा,—

"विलाः सुरुषमी जर्जे च्यङ्गवङ्गत्रालङ्गनाः । सुक्त भी बहा व्यवस्था व्यवस्थान सम्बद्धाः । "

द्रि आकर्ड १९४ छाधाय: । 🛊 🛭

(स च बङ्गा दीर्घतमस खीरतो वली: चीच-

ज्ञा । यथा, महाभारते । १ ।१०४।३०-५१।

"ततः, प्रसाद्यासाम् पुनसम्बद्धिमस्तसम्। विच मुद्देश्यां भार्यां न्वां तसी ना पादियात्-

तां न हीर्घतमाञ्जेष स्पृत देवीमयाम्बीत्। मविद्याना पुत्राराची क्षेत्रसाहस्य विस. ॥

चाही वह: किलङ्गच पुष्टु: सञ्जन ते सुना:। तेवां हेम्। समस्यताः खनामप्रथिता सुवि॥

अञ्चलाही अवेद्यो पद्वी वहस्य च स्टनः। जालिङ्गविषयञ्चित कालिङ्गस्य च स स्ट्रानः॥ पुक्स पुष्टा प्रस्ताता. सुक्रा सुक्स व

रवं वर्णः पुरा वंधाः प्रखानो वै सर्हापंचः ॥") वार्त्ताक्षुः । कार्पासः । इति सेदिनी । र्ग २०॥ बङ्कार्ज, को, (बङ्गान धातुबिग्रेबात् जापनि इति । बच्च, को बादि । कव्दिग्रे। इति कविकालान्य ।

जन्-ो-इ.।) निन्द्रम्। इति रत्नभाला ॥ वङ्गदेश्चातं, चि॥ वङ्गरः, पुं, (वङ्गनीति : व्या + ख्यः :) वासीतः : ।

इति प्रव्यावली॥ देशुन् इति मत्या॥

(मुखादबीयस वासांक्रप्रकी द्वानवा: ॥) वङ्गला, मद्भी, राशिमधीविश्ववः । इति च्लायुधः । वङ्गातीति च नामानारम्।

चायते इति । जन + ख;।) कॉम्थ्रम्। इति चेमचन्त्रः । ८ । ११६ ॥

"वङ्गसनख्नमस्तिदः सुक्तनाधी सुनिह्मः। कार्गाल: क्षुनली।" इति जिकागडरे(य: । वङ्गसेनकः, पु, (वङ्गस्य + खार्चे कम् ।) वज्रष्टचः ।

वङ्गसेन:, पुं, वङ्गष्टच:। यथा,~~

"र सपुर्णा सुनितरसमस्त्रक्षेत्रसम्बः ॥"

इति रङ्गमाला ॥ अस्य पुष्पगुगाः ।

"वामकाख च पृथा(श नङ्गरीनस्य चैव हि । कट्रपाकाचि निकाचि कास्त्रभयक्षराक्ति च ।"

बङ्गारि:, पुं, (वङ्गस्य सङ्गधातीरिस: । स्वस्य बङ्ग-'सामुनारकलान् तथालम् ।) इस्तिकम् । दति

इति शाजवळ्यः ॥

वङ्गालः, धं, भैरवराज्ञास्य गुन्तः । धयः,---"श्राधा प्रथम वही महरी प्रवक्तका हेन्नाक्यो माधव सिन्धुसर्वप्रधा पर

चारा धानम्।

"क स्वर्गन अभितक्षर स्वर्सन प्रश्री भाग्यस्थिय् नदश्चिम्बिटनयश्चर्यः,

भक्तोच्युलो गिविष्ट्वज्ञच्याकरायी

वङ्गाल इत्यभिष्टियस्य क्याक्ष्यर्ग 🖟 याख्यी देवनङ्गाली ग्रह्मीश्राचासमध्यसः प्रचृष पिनियोक्तय: प्रोक्तीव्यं मृतिना स्वयम ॥

इति सङ्गीनराजाज्यः । बङ्गाली, स्त्री, सेरवस्थान्य सामिकाः। यथ , — "सेरंबी की शिक्षी चेंब भाषा बनावकी नथा।

बङ्कार्ली चेति राशिस्थी भीरवसीय प्रक्रमा

यसा मः ति: ! "मनोजस्लासुगभूषिताहो।

मुनंद्धादा धर्गाधास्या । प्राप्तः कुमारी कमनीयस्तरे-खेड़। सिकेये मुन्दिमा हुशीना ॥"

द्रति राष्ट्रीनस्क्षाकर् "वङ्गाली च्योडवा प्रेया ग्रन्तीग्रच्यामवड ।

भरधद्यंगाच विकीया स्टब्स्ना प्रथसः सनाः पृथ्मी वा सद्योपिता कक्षिनाचेन भागिना

इति मञ्जीतस्पंभव । (भ्वाप-प्रय-सक्तप-कानिष्यु) क्यो, स्ता

व्यक्षं सेम् (सेट) इलेंकी । न वच्या पिया वच इति इकायुधः। इति दुर्गादासः॥ वच, कासन्देशि । इति कविकादमः ॥ (पुरा

पर०-सक् ०-स्ट्।। सन्देशी वधन्तिप्रप्र क, वाचययायिकारे किपिमिनि ६ लाग्रुध क्ति दुर्गा**दास:** ∦

बङ्गपुरक्षकं, क्री, (बङ्ग उच्च स्थां यह तास्त्रास्थां वस, क्षाची वाचि । इति कविकालाद्वयः ॥ (स्व हा पर∘-दिक∘-मेट।)ल,दक्षिः। च्यी, यक्ताः कासाद्क्तिविभक्तिने प्रवीक्या। इत्यालद्वा रिका:। दगि दुर्गादास: । (अथा, --

"वदेरस्थन्तुप्रन्दङ्भिः प्रधीमाः चाभिष्रीयते ।

जयंतर्गास्ति पर्यस्था उत्तम: पुरुष: कपित ।' द्रि बङ्गस्तन् ॥) वर्भः, हं, (प्रक्तीति । वस् 🕂 व्यस् ।) कीरप्रची । द्रति से (एनी । नि, ६॥

वचः, [स्] कीं, (अधने दिन । वस + 'सर्वे धातुभ्यारस्त्।" उगा० ११६८ । इत्रश्चन् ।

वानवम्। इल्लास्यः।१।६।१॥(बचा, रची ।०।४१ "इति प्रशत्भं पुरुषाधिराको क्याधिशात्रक्ष दन्हे जिल्लस्य ।

प्रवास्तास्तो विविध्यमाचा-इासम्यम्कां मिधिकीचनार् ॥")

(वक्तीनि। दच्+"इद्वृद्धियो

रुख्नाम्बद्धनः।" उगाः इ। म्१ इति

वचनयं ची [न्], जि. (अचन यक्कालीति

वचनीय:, चि. (वच + कानीधरा) क्यमीय: ।

इति वच्याती: कर्मश्रक अमीयप्रत्ययन निष्यत्त्त्व।

য়ের মিরি

र्सान(थ: ॥

र इ. च.स. १. १ इ.स.च.च व नटूका

चर्छे म्ही, शारिका। वर्षिः। श्रक्ताभेदः।

इति श्ऋरतावली। मेदिनां वचका इति

'दरा जरस्वती आस्त्री भाषा वाणी च सारहा।

गिरा गीच पिरा देवी गंदिंवी भारती-

डात सेहिनी। ने, १६६०।

पर्काइति च पाटः ॥

चान्द्रकात चान्चम् । तथर्थायः ।

वस्तीत वय+"द्याद्वप्रतिस्यः

वचा

वचने काध स्थासरटीकार्या

वास्याचा वचशामी प्राः वाग देवी वर्गमा छका। वचर्न भावितं चोक्तियां चारी विधितं वचः॥ वागदेवीय समीरिक्ष प्रथाय: परिकीर्तित:। वधास्त्रानं वद्यायोग्यं भेद असी मनौषिभः " द्ति भ्रद्भावली ॥ 🗱 ॥ (सथा, हितोपदेशे। " अस्वितं खर्डार्महरुविरक्ष्यथम् । मनुक्तक्रीवनचर्न धन्य करखर्षि वातनम्॥") तत्त् चिविधम् । वथा,---ৰিম্ভি ভৰাৰ। 'बचर्ग चिविधं ग्रील लौकिके बैस्कि तथा। सब त्रानाति शास्त्रज्ञो निक्नेत्रज्ञानचल्लुषा । चारुद्धमञ्चितं पद्मातु चांप्रतं श्रुतिसुन्दरम् । सुबुह्यिम्ब्बंद्धि नहि तेषां कराचन॥ च्यापरः प्रीतिजनकं परिकाससुखावहम्। द्यालुधिकेशीलक वीधवत्येव वान्धवन् ॥ श्वतिमाचान सुधात्छां धर्मकाली सुखावहम् । सद्य सार्र हितकरं वचनां श्रेष्ठमी पातम्॥ श्व स (त्रविधं घील नीतिसार्तिकः पितम्। कथानां चिषुमध्ये किं बदामि बाक्डर्सशास-इति प्रश्वविक्ते श्रीष्ट्रधानव्यक्ति ११ सम्बाध: ॥ विभक्तिः । सातु स्ट्राहिस्यः रिचा यया। "त्रेयनेनं यचनं ऋसात् क्षद्वसं ऋ स्वान्।" इति मुग्धकोषकाकरणम्। सदैदिकपर्याय:। श्लाकः १ धारा २ दळा ३ गौ: 8 गौरी ५ मान्यव्यी इसकीरा ६ सम्बोरा वसला ६ सन्दालनी २० लाभूते १२ वास्ती १२ वासीची १३ दाण: २,४ प्रवि: १५, भण्यतो १६ धमनि: १७ नाळी: १ = क्षेत्रा १६ क्षेत्रि: २० सूर्णा २१ मरखती २२ निवित् २३ खाचा २४ वस: २५ उपब्दि: २६ मायु २६ साकृत् २८ जिझा ६६ घोष: ३० स्वर हर् ग्रास्ट: इट्स्बन: इड्सास् इड छोना ३५ मी: ३६ साधा ६० सम: ३५ घेना ३८ सा: **७० विभा ३१ वसा ३२ अचा ४३ निष्या ३**३ भक्ती ६६ वास ५० व्यस्ट्र्प्र भेरा ५२ चक्यापुर प्रवाहा प्रसर पुर सुपर्की र्≰ विक्रुरा प्रश्र परित

(निन्दायां, स्ती। यद्या, क्यसारे। ४। २९। करि, (उच्चतिक्रनिति । सीधानामाकताहस्य "मर्नेन विनः कता शतिः नियात्वम्। वच + ल्य्ट्ः) श्राती । इति श्रव्द-च्यमार्च किल जीविनेति से । वचनीय[सर् व्यवस्थितं रमग् । लासनुबासि घटापि ॥" "इति वचनीयं निन्हामे सम द्यवस्थितसृ॥" द्रिति तङ्गीवायाः सञ्जिनाथः 🛭 🖰 वचगीयना, की, (अचनीयस्य भावः । वचनीय-तखुः) लोकामवाद:। यथर्— "जनप्रवाद: कौली नं विष्यानं वसनीयता ॥" इति केमचद्र:। २ । १८८॥ (तथा, भ्टच्छकट्रिकनाटके ऌकीयाङ्की। "कार्स की चसिरं ब्हाम्स पुरुष: खर्जे च विश्वसीपु च वधनापरिभवशीर्यं गर्मायी साधीना वचनीयतापि हि वरं बही न धेवाञ्चलि-र्सारी हीव गरेक चौतिक वधे पूर्व छती ह्रौंखिन(⊪") वचनेस्थित:, बि, (वचने तिष्ठति क्येंति । छा 🕂 "गाळाँचे ।" ३।४।७२ । इ.चि क्त: । "नत्पुक्षे क्षति बच्चबम्।"६।६!१६। इति सप्तस्याः खलुक्।∤) वचने (तस्रतियः। वचनस्यः। सन्पर्धायः। विधेय: २ विनयसार्हो ३ च्याञ्चव: । इत्यसर: । इ । १ । २ ८ ॥ वध्यः : ५ घरोधः : ६ । इस्ति केचि-हिति भरतः॥ वचनो पक्रमः, पुं, (वचनस्य उपक्रमः ।) वाक्या-रम्भ:। दति भरतश्च्दरक्षावस्त्री ॥ तत्वर्थाय:। उपन्यास: २ वाह्सखम् ३। इव्यमर: ॥ वचरः, धुं, (ऋहान्तरे चरनीति। व्यव+चर⊹ खन्। सकोषः।) कुक्तुटः। प्रट:। इति मेहिनी॥ वचन्तुः, गुं, भ्र्नुः । यथा, ---"पृंभि मन्द्रः चुपस्यच वचनुर्जगनुरुया । भरग्यच ग्रर्थ्यः स्याद्मिचे ख्रिश्रात्विपि॥" इति ग्रब्दमाला । वचसांपति:, पुं, (वचसां वाचां पति:।) छस-स्पति: । यथा,---"जीवीऽहिरा: सुरशुरु अंच सांपनी च्यी॥" इति दीपिका। यचख्करः, चि, (करोतीति। हा-। चान्। वचनः कर:।) वचने स्थित:। इसि केचित्। दी ७५ लाचरम् ८६ सही ४० चाहिति: ४० विचा, स्थी, (हाचयमीति । वच्+सिव्+स्वाच् । संब्जारये| श्रिति कि चित्र । दति हुम। दा वर्ज, पुं, क्री, (बजरीति । वज्र मरी 🕂 निमाननात् इस्यः। यक्षा, चान्तप्रीचित्रयथीत् वचा साच े स्पीतस्विद्योश' वच् इति साता सम्बद्धाः प

धीभवाद चटिना । शङ्ख्य उपार रचीती र बच्चा ६२ लोकसम् १३ : इस भदा १८। अस्या गुणः:। अर्थ कट्लम्। उत्यादम्। ऋषासः ज्वरातिवारमाक्सूतवाशिलम्। विष् । इति इरजनिष्युट: ॥ ☀। "वर्षीयगन्धा मङ्ग्रस्था गोलीभी चुडपकी च मङ्गख्या वटिलीमा यचीयमच्या कट्यसा विक्तीयाः व विवन्धाक्षानभूनत्री शक्तक्यविशे च्यपकार कपोन्मारभूत प्रनद्धाला व्याय खुरासानी बचा। "पार्ची कवचाशुक्का प्रोक्ता है मः है सबब्दिया तहन् गुलं हत्ति वि व्यवसङ्घासरी दया। यस्याकी इति वाभाक्तरम् । "मुग्रस्थाष्ट्रध्यास्थाच विश्रेषात् कप मृखर्चकरी रचा हळाक मुख्यो ऋषरा सुगन्धा खुलयन्त्रिर्थस्या जो इति नास्य। "स्वयश्चिः सुमन्यान्या नती हीत्रग्रुम क्या चोपचीनीति लोके प्रसिद्ध गगर:। "दीपान्सरक्या अङ्गीतिकोष्टा विः विक्याधानम्बर्ध प्रक्रम्मप्रशीर वातवाधीषपद्यारसुकारं तसुदेरमा यापोद्यति विश्वेषेण भिरङ्गानयनाशिः इति भावपकाश्च जापरच्या "बचायुष्या वातकफष्टक्याप्ती स्ट्रांतदा इति राजवस्य खिन्यच ! "चाडिकां पथसान्धेन मामग्रेकल सी वचा कुर्याक्षरं प्राक्षं खुनिधार्यय चन्द्रस्थ्यं यन्त्रे पीतां प्रत्नमेकं प्रयोगान्यन वस्यास्त्रम्चां क्ष्यं क्षश्चामान्वत द्वि शासके १८५ व्या वरोपहः, पुं, (रह्मातीति। अह यच्यो गह:।) यहै:। इति राप्ति वज, गतौ। इति कविकचाहमः ॥ (भा सक्त ० - सैट्।) उक्ति। इति दुर्गाहीय वज,क संस्कातीः। मती। इति कदिकाः (चुरा०-पर०-सक०-सेट् () कार्य सार्गः इति प्राच:। मार्गगन्य भ्रस्य प संखारी सार्यगर्स खारः। क, वालय र्वाकं कारककार:। इति समानाय ॥

শিলী ^अक्षका २ ३० °

रहर ३ पति ६ अतको ट ६ सर. २ व ⊆ इक्सोकि, इ. काइ.वि. १ - , इ.स.-र; ,

१५०॥ क्लीप्सु ११ सिहिरम् १६ सिहः खरहर्श्डसनः; १५ संबः १६ खग्री १७

राग्र न: १८ : इ.ति तङ्गीका॥ जस्मारि: १८

इशापुतम् २० भानधारम् २१ भातारम् २२

पीचस २३ अन्दलस्०१। इति पुरुषीः ः । ति(रक्षकः, २५ मौ: २६ अभीत्यम्

मेवभूति: २० शिरिज्वर; १६: इति दरज्ञायली ॥ चाम्बदि: ६० इस्ट: ३१ । इति धের । মির; হুই আল্সন্রহ্। ছবি

क गङ्गीष:। (यथा, महस्वेदै । शहराया "यहत्रहिं पर्छते शिथियार्ग

स्वरासी वर्षां खर्था ततन् ॥")

शीत्मात्तर्थया,— *वे* बुक्त सार्विका सभी खरून दिवाकरम् । प्रचकार नलेजस्य विसीरकत्स्यस्य ॥

लक्षापि ददस्य वक्सिकस्य चाधिकाम्। ानवसंच्यै: सद्यक्तिरणात्मकम् ॥ च प्रतिमधके ल्ला पाराइन सहस्। भाकाय नद्दर पार्रूपं रवे: तुन: ६

ाखिप ततः पादी न किश्वनृ कार्यत् सीति च पापिष्ठां मितमान्नीति निन्दि-

नाम । ोगसवाप्रीति लोकेसिन् द'स्वसंयुनस्।

त्र धर्माजामाधी चित्रेष्याचननेवृ च । चत् कारयेत् पारी देवद्वम्य श्रीमन:॥" इति माह्ये १९ व्यच्याय:॥ ७ ॥

ख जडरं यही देखमातुः प्रन्दरः। हैशाबं दार्च कदिन्यसक्त महन्॥

क्तिरच दश्जी पेशी शांखख वास्तरः। । न्यसंसामा वराध्यां जग्रहेश्य नातृ ॥ कीयनमाश्राती सांख्येशी धनत्रतः। शसर्वमास ततः मा कालगासवतः। हिष्य बर्द्ध स्वधीर ही बर्द्ध सद्या।

वा च कुलियः: संच्यानः मांसंपीएतः ॥" इति वामने ६८ मध्याय: १ 🕸 ॥ रवधार्थे दशीचित्तरेगस्या सन्द्राज्ञया र्मनेषा निर्मितवचन्छ प्रमार्खं यथा,---

सस्यवस्थिते। स्थाउदाधर्वमञ्जलसम् । गवति प्रकाश्याकानं समयन् जही । ासु मनो बुहिसात्वद्यक ध्वस्ववस्याः। न परमं योगंन देखं मुन्त्रे गतम् ॥ वज्रम्य दिस्मितं विश्वक्रमेशाः। कथिशिक सिक्षां सगवते वक्षान्वतः ॥ बमगी; सर्वीर्वाचेन्द्री प्रथमीशत ।

ा सुनिगले की की को कप दिया ॥" कीभागदत ह स्तन्ते १० दाधाय: । 🛍 प्वार्क्षविधियेषा ---.

मेपेए भागतिय व

चि पर के मिनी बोश्रीस पाइसको वाणन्य

मस्य मासृहयं घोरं विद्यतीयीवनीदित ॥" ष्ट्राष्ट्रिकनल्थ्यप्रसापुरायम् ॥ "मते: बाल्यामाधिकस्य जैभिनेव्यापि कीर्ननात।

विवादिधामधं नास्ति पछिते च ग्रहीद्रे ॥" चिखिति च ग्रहीदरे। इति वा पाठ:। "जैसिनिया सुसन्त्रस्य वैभूम्यायन एव च ।

प्लस्य: प्लक्षेत्र पश्चेत वश्चवारकाः ॥" इति गुरायम् ।*॥+॥

र्वविशेष:। भीराद्तिभाषा। तत्र्याय:। दन्द्रायुधम् २ हीरम् ३ भिडुरम् ४ कुलिशम् ५ पवि: ६ चार्मताम् ७ चापिरम् = रत्नम् ६ इतम् १० सार्गवकम् १२ घटकीयम् १० वक्षारम् ९३ प्रविकोटि: १३ । व्यस्य गुणाः । घड्मली-पैतलम्। सर्वभोगापहार्यलम्। सर्वाषधम-नवम् । सीखावम् । देख्दाः होकरुवम् । रसा-यक्तव्यः। तडियोगीयया,---

"स्रक्ट्रे विहासमं स्तिग्धं सीन्टर्यं लघु खेसनम्। महारक्षीक्शवार्च मृशान्यारं श्रियं दिशेत्॥" तस्य कुलचार्यं यथा,---"भक्तामं काकपाद्य रिखाक्रान्तन्तु वर्त्तुंसम्।

साधारमाभिनं विन्दु भंचामे सप्रदितनाथा। नीसामं चिपिटं रूचं नदचं शोधमं अभिन्॥" यजस्य चतुर्विश्वेषचर्ग यथा,---

"श्वेतालोच्चित्रपीतमेचकतया कृत्याश्वतसः

विधाहित्सिष्टान्छ धत् सुमनसः प्रांतिल सर्व स्मीतां की चिम्रमुत्तमां विवस्तिहं इते यथा

ধভূন सद्यांनासवणाययं मु कृषिद्यं पर्या हितं जाहान:∥"#∦

तस्य परीचा वया,---"वत् भाषाणसर्वे निकाधनिकरं मोर्छन्यने

मचाम्बीपवर्लीष्ट्रमुद्रस्त विलिकास बाळा एकम्। **यसार्थ विण्लीलये**व दलयेहर्चण वर भिदान तज्जातं कुलियां वदन्ति क्षण्याः साध्यं सन्।-

षेष ता, ा"≉ा। तस्य वर्षागुर्गी वया,--"विष: चीर्राय रसायनेतु वजवानराङ्गालिङ्गिदी

राजयम् रुगां वनीपतिन्तिन्त्रह्नं जयेह-

तथाकपैणविहिदसु सुलरा नैप्शोश्य मूही भदेत्

सर्वयाधिष्टरफाईय कथितो व्यक्त वर्गी सुग्रा: ॥²² इति राजनिष्येदः; सा∉ाः

स्य दक्क भामबद्धसर्थः । "शीरक है व क्योड़**की** चन्ना

षतुभन स्टुली ⊲धाबीदन चॉजबी पीती वैद्योटनियः सुद्रचत्र्यंगिसम्ब स ।

र्मायन मनो विप: सर्वेखिडिएदायकः। च चिरो बाधिविधानी चरा खब्पर: पर ॥ वैश्वी धनप्रद: प्रोक्तकाया देखस्य हार्टेंग्हार। श्रुद्री नाश्चिति चार्यान् वयक्तमनं करोति च । पुंस्त्रीनपुंभक्षाचीत चलगाधागि खलगी: ॥

स्वताः, पननंपूर्णस्तिनीयुका इच्धरा । प्रमुपास्ते समाख्याता रेखा विश्ववित्रा ॥ देखाविन्द्रममायुक्ताः घड्चार्क्त स्कियः स्ह्रता ॥' षडसाः, घटकोणाः ।

"विकाशास सुदीर्घास ते विकाश नप्नका तिया स्य: पुरुषा: श्रीष्टा रसवन्यनकाहिक । च्द्रियः नुर्श्वन्त नायस्य कान्तिं स्त्रीमां सख-

नपुरकाम्बदीयाः स्वरकामाः मस्ववस्थितः । खिन्नः। स्त्रीभ्यः प्रदातकाः क्रोप क्रीवे प्रवे सर्ज्ञेभ्य: मर्ज्ञदा दिया: पुरुषा वीधीवर्द्धना ॥

माश्हं कुर्ने वर्ष क्षष्ठं भाषीययां तथा . पायड्वां पट्टारलक्ष तन्त्रात् संशोध्य सार्यन्॥ सार्तिस्य यसस्य गुगाः। "भागु: पुष्टिं यलं बार्ध्य वर्षा चौर्य्य करोति च

मैं विनं सर्वरी प्रश्लं खलं वर्षां न संप्रशः ॥ " इति भाषप्रकाश । (भाष पनसार्थम्।

"(चित्रप्रिटकाषांसस्त्रनीग्राह्य पेष्येत्। जियमेगा सब स्वास्तु निज्ञ होते: प्रमेट येत् 🛊 राजीनों चिषेदच् रहा अजपुर्ट गचिन्। रनं सप्तपृद्धनेय स्थित क्षुलिश् भूवम् ॥"

बिस्थिपाचे तुमेनस्य सबे वन्यु नि:स्थिपन चि:समश्रव: सन्तरं चनुप्रेयं उत् अवत् ॥ ' क्यामः: ।

"(च:सप्रज्ञल: सन्तर्भ खर्म्यचें ग संचयेत। सहरेकालकं पिष्टा तहाले कृतिकां दिपन । प्रभातं वाजिमाचिक सिक्तं पृथ्वेकसिण तुः। भक्ती भवति तहुज् वज्वन् कुर्तते तनुम् 🛚 णातुर्धं सीखनननं बलस्वप्रदन्तथा।

रागनं ऋत्वद्भ वद्भमा भवक्षमम् ॥ इति वज्ञार्यम्। इति वैद्युक्त्रास्थार्यस्य पार्यसार्याधिकारे, क्≉ा) चल्या । धर वष्यस्मना । विगाधस्मोत्तरे ।

"वर्षा सरकतश्चेष यद्यस्थायः सीक्षिकसः। रजनीलं महानीलं वेह्यं गलनं हलम । चन्द्रकार्मं एथंकार्म स्माटिनं धनकं नगः।

क्षेत्रं पृथ्यराम समा क्योसीरसं हिज । स्याटिकं राजवर्षध तथा राजनतं सुप्तमः।

सौमत्सिकं नचा मञ्ज ग्रहत्वस्थानमं नथा। मोनेएं कलिशासाचा तथा सक्षात्रकं दित्र ।

मीत प्रवालककात सरवक्तक सामीत स रङ्गासम्बद्धः सद्यः वृत्तम् सः, सुम् त तिनितम तथा पीर्च सामर्च तथोत्यलम्। उचार्यातान सर्वाति धार्याखेर महीसता ॥ मुप्रणेप्रतिबद्धानि जयारीन्यसम्बद्धी॥" इति युक्तिकस्थादः ॥

नम्योत्पत्तिपरीक्षासत्यादि बणा,— 'पन्स परं।चा रक्षाना बनी नामासरोयन-

इन्द्राश निकितालीन निर्केतु तेने प्रस्यते ॥" इक्षपक्रम्य । ै महाप्रभावं विवृधियेखाहस्रभुहास्तम् ।

व मप्ना परी विषं ततीरकाभिः प्रकी ने प्रते ॥ तस्वास्थितेशो निष्णात येषु

> स्बः प्रदेशेषु क्षयां खटेव । बच्चार्ण प्रचासुधनिर्द्धारीयो-

भेदिन्त नानाञ्च तिम्बिन तेषु॥ हैम्मातद्वसौराष्ट्राः पौखुकालिङ्कोनलाः । वण्यातथाः मधीवीरा वज्ञेखादाविद्याक्षराः ॥ व्यानाना विभयेतवाच प्रशिभा वेव्हा-

तटीयाः स्ट्रानाः सौबोरे मुधिनाक्षमेधसहणास्त्राम्बाध्य धौरा-

कुषाः । फालिङ्गाः जनकावदानरुचिराः पीतप्रभाः

ग्रामा: पुरक्षभद्दा मतक्कविषये शासनापीत-

माल्य के लाबु वर्णतस्य गुणवत् प्राचित्र सम्यक्

रेखाविष्डकसङ्कामप्रस्वाचासाहिसि व्यक्तिंतम् । लाकेरिक्सन् पर्भाख्यसान्त्रमपि यत् वद्य काचितृ हास्रव

तास्मन् देवमसाभयो स्वर्तिनमस्रीन्सर्गणधारं

प्रचात्र वर्षः वृक्षः देवानामपि परियदः धोत्तः। पर्केश्यस्य विभागः काय्यो वर्षाश्रयाद्व ॥ ष्ट्रार्त्त(सत्वीतपिषु स्वामानाष्ट्राः खभावनी

इर्वित्यभूत्रजुतवद्वपिष्ठवतिस्वतां खका

विप्रस्य प्राच्चकुष्ट्रस्यस्थिकावदातः खात् चित्रयसः प्रायनभुविको चनाभः। विभ्यस्य कान्तक्रहतीद्वयविकासः अपूत्रस्य धीलकरवालासम्बागरीकिः। हो बजनकी एपिकीपतीनां संदि: प्रतिकी न तु सार्वेशकी। यः स्थाञ्जवाविद्यसङ्घारोगी यो वा इरिहार्सस्तिकाथः॥ देशालाय् सद्यवर्णामां गुरावन् सान्वर्णिकम् । ~ — मध्यभोऽनात् कदयपः ॥ 🛊 सर्वो

हि बाइव सा इत कड़वरी क्यों भवांनां सङ्गरो सत् ।

व व मार्थे(वमावसावहस्ता) विद्या वश्चमरि**यको विदेश**ः गुणपद्गुणसम्पदां विभृति-र्विपरीको समगोदयस्य हिल्: । एकमपि यसा प्रज विक्लिनसइली क्यते विभूषिं वा। गुणवद्पितम घार्थ वर्क्त प्रयोशिर्धामभ्वते ॥ स्मृदिनायिविधीर्भश्यक्रदेश्र सलवर्णी: एवते रूपेनसध्यम् । नक्ति बजुन्द्रतीर्देश बजुमाश्व विवसन्याध्यकाल**स**ैव कुर्धात्॥ यखेंबदेश: खतजावमानो यदा भवे हो दितदर्श चित्रम्। न तत कुर्वाड्विमासमाय सन्धन्दण्डबीर्षि जीविमान्तम् ॥ कोचाः पार्थानि घाराच घड्शो द्वार्शनि च ! उत्तक्षमतीच्यामा यज्ञस्यकारचा गुकाः ॥ षट्कोडियहसमलं स्प्रतीक्शधार . पर्णान्वितं लघु श्रुपार्श्वेद्यपेवकोशम् । दन्याश्रवीयुदिस्तिम्क्रितान्तरीय-मैदंविध सुधि स्वित् सुलमं ग वजुम् ॥ सीच्यायं विभागमण्तसर्वदीयं धत्ते यः, प्रथममत्रः, महेद वजुम् । श्रद्धिस्तं प्रतिश्विमिति यात्रहायुः ब्रीसन्यत्सुनधनधान्यगोपञ्चरम् ॥ कालविद्विषयाप्रतस्त्रास्मामानि चः दूरात्तस्य निवर्तन्ते कमीएयाघर्वमानि च॥ धहि वज्मपेतसर्जदीकं

सिंखभू क्लिनिही वद्गित संख्य दिशुग व्हायसन्तर्भागां। मूलाम् ॥ चिभागकी नाईनहरूपीयं ं चयोरशं चिंश्रद्योरहमागाः। જાણીતિમાશ્રીભ પ્રતીશમાર્ગ; **४५ सभागीः व्यवमानयोगः ॥** यत्त्रसुसिद्गामः स्नास्य वनुस्य मत्सं प्रथमं प्रदिष्ठम् । ष्ट्राभ्यो जनगढानिसुपायतस्य लिकावसामस्य विभिन्नयोऽयम् । न चापि त्रखुलैरेव बच्चार्गा धारकक्षसः।

विश्वात्तक्षविप्रति गुरुखे ।

चारामि: सर्पेगीरिलाखुई परिकल्पमेन्॥ यतु सन्देश्योद्वैतां दर्ज् सर्ति वारिणि ! रवंदर्भे समस्तिःपि तस्य धारणमित्राते ॥ व्यनगापि दि दीवेश लक्षासक्त्रीस दूषितम्। खन्द्रस्थात् इग्रमं भागं वर्षां लभति मानवः॥ प्रतटानेकरीयस्य स्टब्स्स महतोशीप था। खम्ब्ला व्ह्रुतयो भागी वद्यस्य न विधीयते ॥ स्पर्दोदसलङ्कारे वर्षे बद्धवि इत्हले। रवानां परिवर्धाणी स्वांत्रस भवेख्य ।

प्रसिद्धार्थ सक्ष्मीति जला की क्ल

चलम मरबन तस्त्र राष्ट्र सुखड़ी नो विस् मिल्ने मूर कार्थावज्ञभयार्थं गुणपद्पि सुः

धक्य म हो पैचिषिट इसाद्राणीः व्यवना पृथाशिया सथा ग्रीमेदर्व वैद्धंस्पादिकाश्याच का मैचाप प्रतिऋषाणि सुर्वित्त वज्ञा कुः। परीकातेषु कर्त्रचा विदक्षिः स क्षरीकेंखनशालाभिकीत्रां कार्य पृधियां याणि र्ज्ञानिये चान्ये सर्व्याशि विलितिह्न न तक तेने। गुरुता सञ्चरकानो गौरवाधारक वज्ञेताः विषरी केन स्टस्यः परिच আনিম্মানি বিভিয়েশি বস্কুৰ वचेवैचं विलिखित नाचीन लिख धज्यक्ति सुस्ता संख्यो ये च केच्य गतेबी प्रतिबद्धानां भाभवश्रद्धेग तिकै क्चेत्रवात् केमाचित् क्येषि

तियंशालिख्यभाषानी साप्राप्तेव्या बद्यपि विष्यीर्थकोटिः सदिन्द्रीखान्तिनी दिवर्णीय तर्णि अगधान्यपुत्रान् करोति सेन्द्रायुधीयण्:। धौदासिनौविस्पृदिनामिराम राजा यथोक्तं कुलियां दश्वान पराजमाञ्चान्तपर्यत्यः समञ्ज्ञामनस्यं स्वत्ति ॥"

द्वि गाव्से ६० वक्षार्थे वैदिक्षप्रकाशी वधा। दिन्द्र चिति:इ नम: ४ पवि: ५ स्क:६ यक वज्: ६ स्रकं: ५० कुन्स: ११ कुलिए १३ तिमास् १३ ग्रेसिः १५ खदिति १७ मर्थः १८। इच्छादम् मनुनास वेक्तिवर्दी।२।२०॥

बर्च, इती, (नज गनी+कार्यकें§ वालकः। धार्ची। इति गेरिकी भाञ्चिकम्। इति धरिषः: । वचयुव्य -प्राञ्डर्कायको ॥ क्षेष्ट्रिकी्सः । सः च यथाः । नीलागिक्षमृश् अस्माभम र म नरमकेष्रम् ३ तिनिराज्ञन् ५ खा भ्रीबालविद्यास् ६ भ्रीगावच्यास् ६ स् का होजम् १० मध्यित्र अकम् ११ सहर इलारि। तैयां मामानुक्षं चिन्ना पुराष्ट्रम्॥ ध्यक्षत्रियेवः। 'तस्त्री'

थथा,— "पुरावधाय एकस्य, विकास वजामुद्ध विसम्बिङ्गास्त्रनस्य सामने महिन्दिर वे विवेत्वेत्रज्ञानग्व्यक्षरेत् महीस्त

विष्य कर समुख्य वसक्रिश्च

ाक एउर भाग वक्ष चित चतु वधम् न्दु बचनम् तिस्रम् तहासी विस्ति गरा। । भेडु वरं वर्ज साधिवा हैका स्लाह्म ग्रा इति भाषभक्षाः ॥

प्, (धभ्+रवृ!) कीकिलास्टनः। [ध्रा । इति राजनिर्धस्यः । सेप्टस्ड-। इति भावप्रकाषः ॥ श्रीक्रमाप्रपीतः ।

मरुद्धात् सुभवार्या बच्ची शाम वृषीश्मदत्। ाष्ट्रवे जासुताबाग्स्तस्य सुतीश्मवन् ॥" इति गारुई १४४ च्यथाय:।

च कासीन् प्रथमः पिल्वद्विक्थीस्य:। मधौ दुहितरस्पदेमे महारथ: ॥ मतीर विरहीरभूषामायुगवसान्तितः । पि किकास: पौजी शैष्टिको जसके सत:। खासभूर्यशा मीचनाद्वप्रीवितः। ह्रम्तकात् सुगाह्साख चात्राव: ॥" ग्रेमासदते र्॰ कान्ये ६० आधाय: ∉≇। मित्रपुत्रभेदः। यदा, महाभारते ।२६। , 48. !

वङ्गाचे भगवान् ग(लवस अहानुमि:) इस्तथास्यातः सालङ्कायन एव पर ॥ म्बाखकाः, सर्वे सुनयो प्रकाराहिनः।") (दिस्त्रविश्ववियोगान्तर्भेतप**स्त्र**क्षेत्रः) नवस्यका व≪देनीया यका,---ी पचाविष्टाक्षी सम्म जुली च काहिकाः।। घासयोः भट् च नव प्रचेशयक्षयोः । तियाली च सम्ह्री परिवक्तीयत्। ार्थनामानी योगाः सार्येषु शोभनाः।" इति च्योतिसत्त्वम् ।

त्पलं यथा,----गुर्थी-अबची यनवान सचीचाः दलवस्त्राह्मरीच्यः सात्। दाभिधाने यदि चेत् प्रस्ती होपस: म्हादिगुका(मनीनाम् ॥

इविकोशीपधीपः। (वल + संभावां कर :) वजनारम्। र्शनधेयहः॥ (स्थाः, सुश्रुते चिक्तिसन्त-सभावे। तैलं वद्यक्रमध्यद्वार्थे।) रचकानार्वतस्थारीग्यमचनात्. चर्या-नात्मक क्रमणहः। यथा,---र पचमे धिरंग त्रेथे विद्यु**म्**रसार भिधम् ।

मने होक्तं चित्रपासं चतुर्ध्यम् । य प्रोत्तंशुल्का खादेवविद्यात:। तमं कम्यं चयोदिशक् वजनम्। चतुर्विष्रसत्ता अश्वपुणमञ्जाः । ^श इति चौतिसस्यम् ।

१ (भवा कड्डो देशि विस्वाया ११६० । क्लान यादीवस इपिष्टधर । को वि ल, चाष्ट्रच. , इ.ल शाचनिधग्द. ॥

वजनसः, पुं, (वजानारः बन्दोग्सः।) वजनगैः। इति रक्षमाचा। सक्रकस्य छालु इति

वजकपाली, निंपुं, (वजनपाली श्वासी ति । दनि:।) जुडविश्वेष:। तत्पर्याय:। हेर्ज: २ चैकक: इच्छन ब्लर: १ देव: ५ विश्व मशीया: ह प्रशिवेखर: ७ वज्रजीक: ८। इति ईमचन्द्र:॥

वयकालिका, की, (बचीपलचिता कालिका।) माबादेवी। इति धेमचन्तः॥

वच तेतुः, पुं, । वर्षः नेतुः खडूमस्य ।) नरकराजः । ঘতা,~

"गर्न दश्चिष्ठ नरकः श्रीनं विस्तवसंयुनः ।" इत्यकस्य ।

"इति याकी स्नतिस्तस्य वद्यक्षेत्रीसन्दा चला। द्रतक्ष प्राव्धिने बस्तं वाकक्ष नगरं प्रति ॥" इति काधिकापुरार्थे ३० अध्याय:।

वक्षपारं, की, (वक्षपंत्रकं चार्मिति ।) चार-विशेष:। तमुपर्थाय:। यज्ञकम् २ श्वार-श्रीष्टम् ३ विदारकम् ४ सार: ५ सन्दनार: ६ घूमोत्यम् अध्यकाङ्गकम् ८। अस्य गुगाः। भारतालम्। तीक्सलम्। चारलम्। रेचन-व्यम्। गुलगोदराक्तिविष्टकामानवश्वमानवस्। धरवद । इति राजनिर्गाहः॥ (भन्नशीवीषध-विधेष:। तद्यचा,---

"यातृषं सैन्धर्व कार्च घवचारं सुवर्षतम्। टइलं सर्चिका चारं तुला गर्चे विच्छीयेन् । यकेनीरे: खुडीचीरेरात्ये मावयत् चाह्या नेन लिमुार्कपत्रभ रहा चानाः पुटे पचितृ॥ तत् चारं पूर्णयेत् पषात् व्यवस्थानार्वः। चीरकं रचनी विद्यमवसाम समंसम्॥ चाराहँमेवं सर्वक एकीक्षद्र प्रयोजयेषु । वचकारमिरं चिहं खर्य प्रोक्षं पिनाकिना । मर्वोहरेषु हुर्लोह भूलरोषेषु योजध्य । चामिनान्येभ्याचीर्थेश्य मस्यं निष्याद्वयं दयम् । वाताधिके चर्च को यां इनं वा चैतिके दिशम्। करे गीरवर्षधुक्तमार्गालं (भरोवने ।"

इति देवकर्सेन्द्रसारसंभद्दे श्रीकारिकारे ॥॥॥) वचनमा, [न्] पु, (वचन्त्र हुर्मेंदां चर्मा यखाः) खड़्ती। सथडवाम्। इति राजनियंत्हः a वश्विकान्, पुं, (वर्षा जयसि सस्यादातसङ्गेहिन ।

नित ⊹ 'क्षम्। " इस्कस्य पिति शासि तुन्।" ६। १। ७१। इति तुमामसस्य।) गरुष्: । इति भिमचन्द्रः । २ । १ ३ **५** ॥

वयक्याता, स्त्री (वयस्य क्याता।) वस्त्राचिः। इति इति युषः । (यथा, सात्वे। १२९। १८। ⁶वजन्य (जान्तर भयः प्रात्वादाचान्त्रराज्ञहान्॥") वचरीकः, एं, (वचीम यचकपार्वेन टीक्तर प्रकाः-

नामक

घवेदति टीया+का इतः एवि लिका**कक्षेत्रः**।

नाम इक्त लाम यक्त तुमानक्ष निरोधनम् ॥ यजकारक्त ए अवस्य कार्टक्षिम महार वजनुष्ट ए वन वजनुष्य कटिनन्तुषः यस्य भारत भागेष इति चका खर्म । स्प्र सञ्जात इति इत्त्राच्यादः ॥ ्वचनुद्धाः चि । यथा, भागवते । ५ । २ ६ : ३५ । "यक्तिष्टया चानिधीनभ्यासनान् वा स्टपति र्सक्ट्रपातसम्बर्धिस्तुरिय पापेण पस्य निरीचति तस्य चापि निर्वे पापर्थेरियम वज्ञनुष्टा सप्रकङ्क काक्षवटास्यः प्रसद्देशिका हुन्पाटयस्ति ॥")

> वज्ञद्नाः, पुं, (वज्ञागद किना स्नायसः। म्बरः। स्विकः। इति मञ्द्रसाला । वजदश्यः, पूं. (धक्यसिव कतिमं एथानस्खा। ख्षिकः। इति हैमदलः। ४।३६६। षचाहुः, पुं, (वसवारको दः।) सुर्धीवृत्तः। इता

वजहराः, पु. (वजवारको दम:।) सृष्टीरच । इति प्रव्दक्तावली ॥ (तथास्य पर्याय: । "सेहुकः; सिंहतुकः; सादची वकर्मोशीय च (मधासमन्तदुष्या च खुक्ष्वियो खात् खुरा सुद्धा ॥

एति भाषप्रकारास्य पृथ्वसर्थः प्रथमे भागे॥) वक्षधर: पुं, (धरतीति। ए+अपः। वजस्य धर:।) इन्द्र:। इति इलायुध: ॥ (ध्या, महा मार्ति। ३। ११३। ९३।

"चार्चती वासुभगा वृद्धिः खोपाभुद्रा दाणि अघा च्या च्या च्या नक्षस्य या इमयन्त्री यथाभूद् धधा प्रची वज्रश्रस्य चैव।") चिनविषेष:। इति चिकायत्रम्य:॥ (यला

वुराधियतिराजविष्टैषः। यथा, राजनरिः-स्थाम् । ⊂ । ५१० । "उपरागे नदे सञ्चे पार्चतीयास्त्रवी कृपाः। चान्येयी जासटी वज्रधरी वक्षापुराधिय: ॥")

यध्वनिधींष:, पुं. (वधस्य निर्धाष: ।) पञ्जानित ग्राब्द:। इति श्रमाष्ट्रप: । वज्र निर्मेष:, पुं, (बचार्यानिर्मेष: ब्रॉबर्वध्वनि ।)

वजुनिवीय:। नत्य माय:। रुक्कुणु:२ : इ.स. मरः । ३ । ३०॥ "हे वजुनिनग्रान्दे। ऋषीश्वसंघट्टनात् सयां सामिमेयवाकं चल्मिव वर्ष तस्य खडोपव्यमी दममिति जैप्ति। हो स्यामी वक्षिकोते। विकास संबह्धानि.। अभ्याधात इत्येके। नियोषस्योन साटीय-ध्वनिष्य इच मुध्वनिश्चिप्रेतः। मुद्धा विस्कृ-र्णपृत्रकां निकारं परिदेशिमीति अहि:। हिनीन अधुरिति अधु: विपातनान् दीर्घः। समुने र्षुरिति दीषधि पर्हाचम्। केचित् देशि मैच्हिना। कैचिद्विभाषया दीर्घामक्ति। वजुन्छ निभीकी अनुनिध्येष: श्री मित्र स्व यूर्वने घण्। विभेने हिम्द्रीनाः।" इति भरतः।

वनपासि. १ (वर्ष गामी बसा । । इस । इति पिकाक्षकः । दयः ६ १६ व्य "बर बुशांस दे ज्ञा

वजी, [न] पं, (वजीशस्त्रस्त्रेति ≉ वच + "यत

इनिवरी।" ५.२।११५। इति इनिः।)

रलः । रलमरः । ६। १। ४५॥ (यथा,

।^स प्रचासमि है प्रथम् । इति

राजनिर्धस्ट: ॥

त्राचितः। यथा, सद्दाभारते । १ । १ ०१ । ५१। विचाल्यिक्तता, ची, कोलिलाच हतः। इति

"वज्पाणियोद्धमः स्थान् च र्रं वज्रयं स्हतस्।

चैत्रया वै टाववजान्य कर्ज्यवजा बनीयसः 📲)

वनपुर्भं, की, (वन्धिव पुष्पम्।) तिलपुष्पम्।

घनपुष्पा, स्त्री, (वन्धाव पृष्यं सरका: 1) प्रातपृष्पाः ।

वक्षवीलकः, एं, (वक्षाव क्षडिमं बीजसम्ब।

कणा) अप्ताकरक्षाः । प्रसिदाजनिर्धेतः ॥

वनमर्सी, स्वी, (वन्धित करिन सर्स यस्या:।

दीष्।) साथपण्डीं। इति राजनिष्युट:॥

(विवर्णसन्धाः मानपर्गी शब्दे जातसम् ॥)

वजुरसः, हु, (वसस्मिन रायो बख्यः) चाक्रियः। इति

पुराणम् ॥ (यथा, महाभारते ।१:१७१।५२।

क्कररः, प्रे, (वज्भिवरकोश्चा) भूकरः।

वज्यको, स्की, (वद्यभिष कडिनावसीः) व्यस्थि

स्ट्रतम् ।")।

"वक्षपा विश्वासान सानु सानं वन्स्यं

इति चिकाष्ट्रप्रेषः॥ बचुनुख्यद्नस्य॥

सहारजता। इति द्वारावकी ॥

श्राचक गाम विभागक विश्वित

इल्मर: १२ । ११ व्ह

इति राजनिवेद्धः ।

रपुत्र., नि, (रचति प्रतारवती

वर्षा, चि, (वन्यू 🕂 स्थत् । "वर्षार्शत

रति सम्बद्धीयदाकर्गाम् ध

पर्छाय: 1

बद्धाल:, पुं, (बजर्तीता । यज अभी 🕂

उक्षण् ।) प्रतारसङ्गीलः । सन्धण

वच्नः ३। इति ग्रब्ध्स्त्रावसी।

६३। इति कुलंगा) सप्तरीयसू।

अन्चधाती; ककी का खलाइला छन

उत्तच् तुन्य।) सिरिग्रहचाः।

"विभिन्नः स्थन्दगी नेमी रूपक्ष्यंक्ष

अधीकष्टलः । इत्यसरः । २ ।

सामपञ्चा । इति प्रान्द्रवायक

विशेष:। इति इम्बायुध:॥ वैतसर

मेहिनी। खे. ९ २६ ॥ (ब्हस्स पर्कायो

"देलको मस्तकः प्रोक्तो वादीरी वङ्गा

इति भावप्रकाशस्य प्रकेशस्त्रे प्रयः

```
वकावाराक्षी, करी, साधादेवी। तमार्थायः।
   मारी की २ जिसुखा ६ वजना (सका ३ विकटा ५
   गारी इ प्रोजिरणा ७। इति चिकासम्प्रेष:॥
वयन्तः, पुं, (वयन्ति।रको न्दः।) संहुक्ड-
   क्च:। इति राजनिर्धेस्ट:॥ (तथाखान्य:
   पणाधी थया, दैदाकरत्माचायाम्।
   "बाही स्वाच महावयो दमदतः मुधा-
वक्षप्रसः, पुं, (बर्वामव कटिनं प्रस्तां गाज-
   जीसप्रकाका थस्यः) श्रुत्स्यक्षनस्मा जन्तः।
   प्रति शास्त्रिवेध्टः॥
वचक्रहता, स्त्री, (वचवम् इरहर्वं बस्ताः।)
  विद्यादेवी। इति हैमचन्द्रः। ६।१५३ ॥
च अस्रधीः, मुं, (चातिसारवत्वान् वक्तमिव तेणसि-
   त्यात सूर्ण दव च।) नुद्वविश्वाः। इति
  चिक्रायडग्रेष: ॥
वध्या अक्षो,(वजतिशासदृतीति। यज मती+
  "ऋभोन्द्रीता" उक्षा॰ २ । ६८ । इ.ति रक्।
  टाया।) स्कीवतः। सुब्ची। इति मेदिनी।
  रे ⊏१ ४ दुर्गा। यथा,~-
  "बकाद्वासक्री देवी वच्या तेनीयगीयनै ॥"
              इति देवीपुरासे ४५ वध्यायः॥
वचाङ्गः, गुं, (यक्समिव छाङ्गं यस्य।) सर्पः। इति
  ब्रजनिर्वेष्टः ॥ वकाङ्गद्रति वा पाष्टः । वजा-
  तुल्धाङ्गयुक्ते, वि ।
वक्षाक्री, स्त्री, (वस्तित स्रङ्गं यस्ताः । कीष्।)
  अविधुका। इति श्रव्यक्तिकाः।
  संसारी । इति भागपता ॥ ।।
वकारमः है (वकाक्षाकीरकस्ताव्यामार इव व्यक्ता
```

```
रघु: | ६ | २४ |
         "यमकृतिर जनेन्द्रविकारी
         समसूरं सपूरिक्तविकसम् ॥")
   बृद्ध:। इति भेदिनी। नै, १२६॥ (वक्त-
   विभिष्टे, चि । यथा, सद्दाभारते । १३ । १७ ।
         "प्रिना किन विकाश ती च्या दंशः
         श्रभाइदं यालयद्वीपवीतम् ॥)
 थर्ची, स्त्री, (बज ∔रक ≀ भीरादित्यातृ द्वीष्।)
   स्त्र सेनिह: । इति सेहिनी । ई, प्र ॥ (तथास्ता:
   पर्याय: ।
   "मेह्छ: मिंहतुष्ट; खादकी वजदमोरिय
   स्थानसमाद्वाचा च जुन् कियां खात् खुडी-
   इति भावधकाष्ट्रस्य पूर्वस्यक्षेत्रप्रमे सारी।)
 वसकः:, पु, (वश्यते प्रतार्यतीति। वस्-
   चिष्+ खुल्।) प्रशासि:। इत्यभर:। एइ-
   अभ्यः । इस्ति मेदिनी । की, १५८॥
बच्चकः, चि, (बच्चयते इति । वच्च+िंधच्÷
   ब्लुल्।) खल:। घुर्न:। इति मेहिनी। की,
   १५७॥ (यथा, कसाविलासी। १। ३८।
   "अग्र पुत्र विषयामां सकलकलाञ्चरवसार-
                            मनिक्टिलम्।
   जाति भदन्ति यक्षिन् ज्यादिचयनाः वियो-
                            रव्यच्याः ॥")
वष्यः, युं, (वच्ति प्रवार्धतीति। वच् 🕂
   "म्रीड्मफीति।" उप्पा॰ ३। ११३। इति
   च्यथः।) धृत्तः। दक्षणादिकोषः । वश्चनाः।
   कोक्तिल:। इति छंचित्रवार्गेणादिष्ट्रितः अ
वचन की, (वच+भावेच्युट्।) प्रतास्थान्।
   एति देसच्छ:।३। ३३॥ तस्य गोपरीय-
  स्वम्। यथा,---
  "वद्यनच्याम्सरनम्ब स्तिमस्त धक्याभ्येन्॥"
                     इति चाणकासंबद्धः।
क्षका, ऋति, (वस्+स्थिम्+क्षुम्+टाप्।)
  प्तार्था। यथा,---
  "त कान्तं सुषयो दिथाः प्रेच्य चैभवतं पुरम्।
  खगांभिष्यन्ति सुखतं पञ्चनायिव मेनिरे ॥"
              इति क्षसारसम्भवे । ६ । ८० ॥
विश्वतः, चि, (वश्वाते स्मिति। वश्व+श्विच+
  क्तः।) वश्वनाविधिषः। प्रवास्तिः।
  पर्थायः। दिवक्यः २। इति हेमचन्तः।
  ष्ट्र° रू । (यथा भुमारे । ३ र र - ।
                चन सम्बद्धाःच–
```

```
अध्यक्ष्य विद्वा श्रिय श्रीतक की
                          इसि भावप
    ष्ट्या च रामायकी। ६ । ८ । ८ ।
   "चिर्विष्यासधूकास्त्रवङ्गाला वङ्गला
 वञ्जुबद्दमः, एं, (वङ्गुलो हमः।) स्पर्ध
    इति राजनिषेग्दः । (वेतनप्रचारिः
   वञ्चलग्रब्दस्शीनान्॥)
वञ्जलियः, पुं, (वञ्जलस्थ विय:। वञ्जल
    र्चेनि कर्मधारयी दा।) वेनसङ्ख्.।
   "विदुको देनसः भीतो दानीरी वक्कका
वञ्जला, फरी, (रञ्जल + टाप्।) बहुदुम्ब
   इति इसचन्द्रः। १। १३५ । (नदीः
   यधा, भातस्थे। ११३ । २६.।
   "गोदावरो भीसरघी सधावेशी च इञ्ज
   तुङ्गमहा सुप्रयोगा वास्ता कार्यरी चैव
   दिष्यापयनयसाः सञ्चापादाञ्चिनि स्टन
यट, वेडे । इति कविकाख्यहमः । (स्वर्
   धक∘-संट्।) दटति दृष्टं खता। इति
वट, इ. क्षेत्रे । सीचधातुरयम् । इति का
   हुम: ॥ (स्वा०-पर०-चवा०-सेट्। इहित
   व्यटकः । इति दुर्मादासः ।
पट, द्रका वर्षट्ने (इ.सि. काविक क्लाहुसा ॥ (व
   पची भाग-पर्श्नावाश-सेंद्रा)
   विभागः। इ., व्यक्षति । वि., व्यक्कति वः
   वर्ट क्ति इटिकं बस्तात् प्राप्य विभा: पर्
   प्रति इतायुधः । खर्यं पुरादी के श्वित प
   इति दुर्गसिष्टादय:। इति दुर्गादास ।
बट,तृक वेष्टे। आगे। इ.सि कविकाल्यः
   ( चादन्तचुरा०-घर०-सन्नः) वट
   इति दुर्भाद्यसः ॥
नट स कती र दित कविकास्तहमः॥ (
  मर∹समा द्वेट ∫स्ट
```

धटकः

विश्वीयः। इत्यमस्मरती ॥ वदा इति भाषा।

अस्य गृष्णे। विदाहित्यम्। हकारतारित्यच।

"साधार्या पिष्टिका युक्तां लग्याद्रैक विद्वासि:।

हत्वा (बदधादटकांकांकीवेषु पर्वेच्छने: ॥

विश्व क्या बदका बख्या है इस वीर्थ वर्दनाः।

वातासयहरा ज्या विदेशाद्दितापराः ॥

विवन्धर्भदिनः स्त्रीकाका (रक्षोधन्यस्त्रप्रक्रितः !

इति १९जवलामः ॥ ऋषि च ।

वट बर्शन देख्यांन स्त्रेन इक्लान्सर्स्सानः)। बटकः, धुं, (४८ स्व : खार्च कन् :) (पदन-⊢पचायचा) सचविश्रीय:। बङ्गाहि भाषा। तत्पर्याय:। न्ययोध: २ अह-⇒। १वामरः । २ । ८। ६२ ॥ टचापायः ४ प्रथ ५ । इति ग्राव्धस्तावसी । रत्त-६ प्रदृत्ती ६ मसीचा ५ भ्वा ६ चीरी १० रावास: ११ भागडीर: १२। इति घटा-॥ जटाल: १३ रोष्टिय: १४ खबरोही१५ ११६ स्वत्यरहः १७ मण्डली १८ शहर-१६ स्ट्रजी २० वच (वास: २१ यचतरः सदरोक्षः २३ नील; २४ शिषाददः २५ ाद, २३ वनस्पति: २७: **अस्य गुगाः**। ।त्यम्। सप्रत्यम्। शिशिर्ध्यम्। वर्ष-लस्दाइह्यामी इप्रकर्भाषनाधिल्य । राक्षनिर्धस्टः। व्यपि च। भीतो गुरुमंदी क्षापिसत्रवापहः। विसपदाच्यः कथायी यीनिदीवस्तन् ॥" इति भावप्रकाशः; । #॥ र्दस्ट्य:। यथा,---ऋषय जन्तुः । त्ययाम्यत्यवटी मोत्राक्षकर्मी लगी। १८पि तरम्बक्ती कर्यपूज्यतसी कती॥ छत् उवाच । रूपी भगवान विखारेव न संग्यः। में बहल्हरू पनायो बचारूपध्य ॥ अग्रवासु ने वे गापहरा: स्थना: : ह्याधिद्धानां विनाभक्षार्गी ध्वस् ॥" इति याद्योत्तरखब्दे १६० च्यथ्याय. ॥ यलाभ्यस्दे दश्यम् ॥४॥ तपद्रेः। इति । टे,२३॥ कड़ि इति भाषा ॥ भोल;। । वहा इति भाषा। सम्यम्। इति . ॥ 🛊 ॥ ज्ञी, वजनगडलाभ्यनारी सवट-डिश्चनः नियमा। खर्षेशां घट-ानामध्यमारे सङ्कीतवदाद्या यहनाया-ो तकोश्रमयादालाई इचिकां सर्वद्यो: नामिः पद्मी। । टमादी तुभ। यही **रा**ख्यं घटं दय**म्** । स लगीयच वटं स्ट्रार्थं स्मान्। (वट श्रेष्ठ प्रथमं श्रीबदच बट्। जटा जुडं का मास्त्रवटमण्डम् । बडवी नाम नत्रमं परिकी नितम्। ट सहार्येष दश्मे शुभदायकम्॥ खाः वटं केष्ठभेकारमासुद्दाञ्चनम् । लक्तं श्रेष्ठं द्वाद्यं परिकौतिनम् ॥ प्रवटक्षेत्र चयोदग्रमधं ज्ञानम् । 'वट खें हैं चतु है प्रसुद्दा हुतम् ॥ र वर्द खात पणदशसमीश्तम्। खा बडे प्रेष्ठं मंखापोइप्राविकातम् ॥" भभगक्तान्तरे बोङ्ग्वद्रानिः दति भिष्टुक्तवययभक्तिविकाषः ॥ 🐐 ॥ इटवीखि • इट्ट+ चन् - ' ग्रुब• । इति ¹ ट ९३। पैट इति भाषा ।

संच्ययं विचिषेत्रके ऋषं की रक्त हिङ्क् च ॥ लाखे सम्बद्धानुसक्तलामपि सच्ययेत्। श्क्रसाचा पटकी जनसर्शेचनी गुरु: । विवन्दश्रहिदादी च श्रृष्टालः पवनापदः। राज्यक्तयातिरीचिच्या पाच्यानांश्तुसचयेत्॥ विवादारा यथा। करणस्मनमामसोदमसोरिप्रस्टे-कीरिचनुदगद्वीः, सबसुच्यातचन्त्रैः। खता रह प्रत्यको यः प्रति खाळपार्च वटक्सस्टनकेलिंसः चघातं पिवेदम्॥ १ ॥ यामिची: प्राणिच्योदेश्विमरिच्यवागरिकेला-द्रेष्ट्यं-र्जार्थिनामन्त्रकास्ट्रत्यस्नपत्नै: पेथितै: इट: महो इते य. प्रमति नमधी दुम्बपूरे सन्दी कपूरिकेलिं तमिच सुब्टके वा बधान् खिपिष्टम्॥२॥ थश्चिवहदिकालिनीवंदीः स्थात्या प्रतेत्। पक्षास्त यथानां सा पीय्वयस्यिपालिकाम् ॥३ मचीरसारम्भित्यक्षनं रिकेल-जातीववहसरिचे; संचिते; सुपिष्टैः। रक्षीलया च एत्रभात्रम्या भवेद्या सा नामनङ्गगुटिकां विद्धं प्रिवेशाम् ॥॥॥ कर्तमार्चद्रभी: खण्डगोध्नयक-प्रकटित्यद्वीक्ष्यं भूरिजातीपचाह्यः। नवविश्वमभूमध्ये यो विलासं विश्वती रिचित इष्ट तयाची चीमुपूर्वी विवास: ।५॥ लवर्ज्जिन्ह्रसहिती; श्रंबृती; श्र्कहाच्यी:। चक्रे गङ्गाजनास्त्रानि अष्डुनास्यपराणि च ॥ ६ तेस्रेयतः चौरवारेस्तवा लाङ्गलग्रस्कः। चान्यायायाक्यकंश्रहें: वार्से: सरपूपिका ॥"० द्रति रञ्जनायमङ्कति शंधिन्द्रनीतास्ते १६ सर्गः ॥ 🗰 ॥ व्यथान्त्रिकावटकः । "अध्वतां खेदयिका तु चलेन सप्द भई मेत्। दबोरे समसंस्कारे दटकानु सञ्चयं जनः । च च कावदकासी तु रूथा विद्वपदीपदाः। यहकस्य गुर्के: पूर्विरेतेश्वि च समन्तिता: १४॥ ष्प्रय तक्रयदकः ! सुहानां बटकानाने मञ्जिला लघनी हिसा:। संस्कार अप्रसर्विष जिहीस्यामना सिता. १४० भागाना पिछिना विष्टुबरधानीन्यंस्त्रता

सामितान्त्रप्रयेचे ता व्यथवा सुप्रवेदिमा । धटकस्य गुलैर्थैका चात्रका कदिदा स्थाम् ॥∙ वय स्यास्वरि:। ञ्जबाभडक वटी क्रेया पूर्वितायटिकागुगाः ≀ विग्रेषान् पित्तरक्तर्पालकी च कथिना वृधै । चाय गृहवद्यिता । शुक्रानो प्रेटिका तब ट्रहिन्सा साधिना तथा मध्या रच्या ततो लर्ची मृहस्त्रपश्चा स्ट्राताः इति भावपकाश्चः । 🔫 १ (बर्टी। विडिहित भाषा॥ यथा,---"वडका च्यथ कथ्यका तज्ञास मृटिका वटी। भौद्की बढिका पिक्डी गृहीवर्णिक्तयीत्र्यत । चेक्दबत् साध्यते बद्दी सृही वा प्रक्राधका। गुम्पूर्वा (चपेत्रच नमे तक्षिम् इटी ४) धया चा "द्धमुझास्तु साथः स्थान् भाको सायचनु रयस् , की प्रार्थी बडक: कोमसंकिको इसमञ्जय । ' (नाधा चा। चुहको पटकचीच हर्चाः स निशस्ति॥ दिन भ्राङ्घेत्रे प्वायक्ते ५थमेऽध्यास हो। वटप्रवः, हुं. (वर्ष्टेस्टीय पर्च धस्यः) सिताजक । द्रति र (जिल्बेख: ॥ (तथास्थ पर्याय: । भावीपुषाहाच्:।इति रुवस्ताहा 🎚 वडपत्री, स्त्री, (बटस्सेंब पत्रं यस्याः । सीहादि-व्यान् डीष् ।) वाषायभेटोवियेषः । सत्यव्यायः । इनामी २ ऐरावती ३ जीधावती ४ इरावती ५ खामा ६ खट्टाङ्गर(सिका ६ । व्यक्षा: गुणा । हिमलम् । गोकालम् । भेइकक्कृतिनाश्चित्रम् । वटरः, ऐ, क्रज्ञुटः। वैद्यः। घटः। चीर्। चयनः। इति ध्वद्दावनी ।

वरवा त्रवा विर्क्तिता वद्या ४-८ काः, साधु फ्रोकित

प्रति भावपकाधास्य पूज्यसम्बद्धि हिनीय भाग । "मण्डरं चूर्णये ऋत् इं सं सच्चे २६ भूगे विषेत । पक्का च वटकं राखा दशासकातुपायतः 🗘 इति प्राद्वधर मध्यसकं सप्तमेखान गण्डर वटकें ॥ 🚁 ॥) च्यष्टमध्यकपरिमाखम् । थया, 🗝

इति ग्रन्टमाला । " साथि अतुर्भिः प्राकः; स्वाइरणः; स विशदातः । टक्षु, स स्व कथितस्त द्य कील उच्चते ।

"वर्षशे तुत्रो तुई। सम्युष्यात्रशक्तिया । पर्णाध्रस्य कर्मातु महिसक्त क्रिक्ते। ॥ सब शुक्ति। व्वंकः प्रीक्षा वटपमस्तत्यपर 😢 दित भावप्रकाञ्चन्य पृथ्वेखर्क्ष प्रथमे सामे ॥) वटपमा, की, (वटस्थेव पत्रमस्या:।) त्रिपुर-

बलदाहलम्। वणस्क्तस्। ऋदिद्रेपन कारित्यसः इति राजनियंग्टः ॥ स्रापि सः। "बटपर्वीतु कथिता मो चिन्होरावदी मुप्ती। वदपवी कवायीच्या बीनिस्वसदापदा॥" इति भविष्याभः, ।

वडवाकी [न्] युं, क्यी, (यहे घड़क्ति यसकीति । ∛स्÷विकि }वधा इतिहेसचरा ६ ६ ८ । बहरू बहासक केश्व 🗷 🗷

सत्य पञ्चन ए। या साकी कपुर

वस र पचछ्य ... प्रतीया न दस्य

ननः कराञ्जन्यासी । तद्यधा ॐ

छाभ्यांनस इक्षाहि । ॐ च्रांदा

इत्यादि न । मङ्टीर्घची सहयेन कु

पर पुरस्य इतामस्टीकाय रूभ

कास्त्रीर्ज ड इत्वट न च भाषा दिन पुराकम्॥ (यथा, सहाभारते। वटी, वि, रच्युः। इत्रमरः। २०।२०।२०॥ 7 1 70E | BE | चित्रार्त्त्रो मत्यस्थी धनेस्थैयंवटार्काम् ॥°

पुलजीरणार्व भारदः। यथा, महाभारते। # 11=0 [80]

पटारक्षमयं पाशस्य सह्यस्य सर्दान। मनुमन् जगरर्द्न । तामान् प्रकृ व्यवप्रधित ॥")

ट बीज:, पं, चिकिविश्वः। सम्मा.---र्गामचौरो वटावीकः मन्यचौरस्त हारकः ॥"

इति शुब्द्माला ॥ र्जिन्ती, (बटनीति । घट + "सर्वधातुभ्य द्रन्।"

তাম । ৪। ११७। इति इन्।) ভগবিজিকা। यथा,---

उपविजिक्तीत्यादिका च वटिकई हिका

इति मारावणी । ११० । िका स्दी, (बटिरेव। सार्थे कर्। टाप्ः)

वना। बड़ी इति भाषा। तत्प्रशिषः। गिस्तर्ली 🔭 प्रति प्रव्यचित्रका ॥ खाय परिकाधिकिः ।

वटका व्यथ कथाकी तहामा यटिका वटी। भादती गुटिका गिक्डी गुड़ो उरिक्सधीच्यति ॥ ि च्वनुभाष्यतं बहुौ ग्रुडी वा **प्रा**केराधवा । गुगगुर्दा चिष्नव चर्स तक्तिमेता वटी।" टच विद्विषिद्वे गुड़ादी।

' अव्याद्यक्ति धद्भने क चितृगुस्युल्जा बदीम्। द्राण सञ्चा याचि गृहिन्ते कार्यह्न्छ; b सिंग चतुर्भगा देवा वटी हे हिसुगो सुद: । चर्ण चर्णसमः कार्यो गुगगुलुशंभु तसामस्॥"

नश्रमं चूर्णसमम्। दवन्तु हिन्नां देशं मोदकेषु भिषक्रः ॥" दम चतुर्गे सक्ति या पातः । हवं हवरूपं हस्मः ।

"काषप्रमाणा तब्साचावनं इष्ट्रपृथ्यच्यते । वनामति कालाईरण्यनचयम्। इति भाव-वका 🕊 ॥ अञ्चलीमयोजिह अस्। अस्यापि

वी इतिभाषा । यथा,— भाषामां पिरिका चिङ्गलवशाद्रकर स्कृता। तया विर्चितां वस्त्रे पहिनाः नाधु भीषिताः॥

राजिताकामतेचे ता अयवा सुपचे हिताः। घटकारा गुणेर्यका ज्ञातचा रुचिया स्माम् । साधारकनवटी चेया पृष्णीसाविकागुणाः। विज्ञ्यात् पिकरक्ताकी लच्छी च कथिना नुधी.।

सङ्गानी बटिया तहुन्निया साधिता तथा । मणा रुवा ततो बची सहस्वग्या स्ट्रता।"

द्विभावप्रकाष्ट्रः॥ नी स्त्री, (बट्र÷ धरच्≀ भौगदिलात् छोष्।) वटिका। इति भावपकाष्यः । इचिविश्वेषः । तस्यमाय: । बदीवट: र बज्रष्टव: र सिहार्थ. १

ग्रशस्त्रम पित शत्रम् र इंट्राया यमिष सावदम्हा दश्सनत्वच् इ.न र्ज

व(व)टु:, पु, (बटर्नानि । वट् + "कटिपटिश्यास ।"

बद्धवारी। यथा। नट्बंबी नद्धवारी। इति श्रव्हरतावली॥ (वया, सहाभारते। ११

"नकारुवृत्तनु सर्वेश्व बट्रोध धनुसन्हान्। ध्यारोपयतु प्रीकं वे तथेळाचु दिन्हं भर:॥") झंटनटरुच्:। यथा,---

"मक्कमभै: पर्योगाक: श्रुकनाम: सुटब्रट: । फ्टबी बट्टरोबंष्टनी दीर्घवन्तक इक्षणि॥"

इति च ग्रब्द्रक्रायलो ॥ बालके:। यथा,---

"वालको मारावी ताल: किछोरी वट्टरि-

इथपि प्राव्यस्तावली ह षट्काः, मुं, (बट्∔स्वार्षे संचार्यादा लन्।)

बालकः। इति भारद्शतावली ॥ (यथा, पाद्मी खवाचनुद्धी**क्ष**े ⊦

"कुसारी प्रदक्तात् पूज्य तथा श्रीवतयोक्षनान्। राजक्षयमलं तेन प्राप्तते नाच संभाव: ॥" क्रचाची । घषा, सामवते । १०। ५५ । २७ । "तं सथा यसनं डड्डा समवान् ष्टजिनार्द्नः। हूरान् प्रव्यक्तियाड् भृत्वा वहुकी थीत-

भैश्विदिश्वेष:। (बया, सहानिवंखितन्त्रे ।२।२४। "भोरवाधीव वैयाला बहुमा नाधिकामधाः। मास्ताः भीता वैधावाच शौरा माणपतादयः॥") व्यस्य सन्ताहियेथा,---

"उद्वरेद्व दुर्वा है। क्यापडुद्वारखंतथा। कुन्ड्यं पुगर्रेशनां बहुबन्धः भमुद्धरेत् । एकविंप्राधाचरात्रा प्रक्तिगडी सहासन्:॥" च्यस्य प्रचा। प्राप्त.क्षवादिप्राचामामान्तं विश्राय पीडन्यार्ग क्वार्यात । यघा । श्रन्तांहि-कानेक्यान्ति देचे नियस्य ऋषाटिकासं क्चर्यात् । यथा ग्रिर्सिॐ द्वचदारस्यकानस्वये बम:। सुद्धे गायकी ऋक्स नम:। घटकभैरवाय देवताये नम:! सतो न्यूर्भ-न्यासः। हो वो ईधानाय समी इल्डबीः। हैं वै तन्पुरवाय मधस्त्रक्षेत्री:। हु दु च्यपी-श्व नमी मध्यसबी:। इं वि वासदेवाय नमोगनासिकयो:। इंबं सद्योजानाव नमः

कानिष्ठयाः । पुत्रस्तत्तदङ्गकोधाः प्रिशेषदन-

डगा०९।६। इति "ड:।) भागवक:। "वटुः पुनम्मरणवनी भिचास्य यासमाज्ञस्॥"

च निबन्धे । "बह्दीचे गुलाया प्राध्यावकारेगारि इति हेमचन्द्रः॥ चक्रानि जानियुक्तानि प्रशासीन

तत्रेधासम्। "तस्य ध्यानं चिषा प्रोक्तं मास्त्रिकार्ष

> सास्त्रिक्स्। यथा,— "वर्ट्यालंस्काटेकसङ्गं क्षाडली दिशाक्तर्यर्गदम्मणिसर्वै: क्रिश्चितीन दीप्राकार विघटनदर्ग सुप्रसद्धं चि

इस्ताकाभ्यो बटुक्सविशं सूनव्यः

राज्यं यथा,---"उद्यद्धास्कर्सविभं विजयनं रक्ताः क्तरास्य वर्दं क्यालस्थयं श्रुप दः मीलपीयमुदारभृष्यश्वतं भीतासुत्त् बन्दनारणवासमं भवहरं देवं सर्१४

सामसंयया,---"ध्याचेत्रील।दिकाम्लं ग्राग्निश्चक्तस्थः

शिवस्तं पिङ्गकेशं समस्मय स्था ।

गार्ग बर्झ क्योल करसर्वि वहीं

समोकको चिनेनं माणिमयविक्यतिका न्पृराध्यम्

"साल्विकं ध्यानसास्थातसपस्थ्यविदार भाग्रारी स्थलननस्प्रकामलप्रहस्य राजनं धानमाख्यातं धनीकामार्थात

तामनं अभूभमनं श्राह्मम्त्राद्राप्टम् एवं ध्याला सामसे: मंपूच्य प्र क्षार्थात् ॥ ॥ व्यस्य पूषायन्त्रम् । "धकै (दर्भ (दिभि: क्लप्नपीर्ट पङ्गवर

षट्कोणाल (काकोणस्ये योगपङ्कत्तवयु सतो महीन महिं सङ्ख्या पूर्ववन वाचन इदिकं कुर्य (त्। सञ्च आत्म:। स्टले जातमस्रेणवाह्नम्। मलाहिवासदेव नम्। खलेन सामिध्यम्। अघोरेख स नम् । तत्पुरावेका घोनिसुत्राप्रदर्शनम

नेन बन्द्रणमिति विद्यापः। नत ऋ दिला को सेपूर्वसाम (दीम् यज्ञेत । लट यञ्जनन्यम् यसिताङ्गारिभीरवान्। "अमिताङ्गो करुखकः क्रीशंक्यनौ स

क्यांकी भीवग्रश्चीव संदारीक्ष्टी च भी मधुरेत्राच्या बुध्याच्या

इट्युस्पादिय सत्तर्भी जाहिकाम्यक्तन्य्सी-बर्सन् उपोर्श्वप्रावनचिकोदीचवस्थितेन सस्तिव वटक ५ व्यवस्य ६ व्यक्तिकी भ

गाहिडा (कभौरा किशीला किनी का किनी-ोहाकिरीमालिनीयुत्रान देशीषुचान् लान रदपुष्यान साहकाषुष्यान इचिके उद्गे जईमुखीपुचान् व्यधीवधीसुखी-नद्वचिरध्यत्रेषु लोकेपाण् बट्ना-

पूर्वियम्। तहाँ इ: पूर्वे ॐ ब्रह्मार्गाः-नम । एनसीकार्नि साहिश्वरीपुक्तात। ैशावी पुत्रस्य । उद्यक्ति की मारी पुत्रस्य ।

रन्द्रासीपृत्ताय। नैकृते सञ्चानस्मी-यास्य दाराष्ट्रीगुचाय। अन्तं । प्रचाय । तथा च मिवन्धे । शैपुचकं पृथ्वे साचेशीपुचसैखरे।

(च्या भीम्बे कौसाशीयुक्तमाणिखे <u>।</u> पुत्रका सृथः पश्चिम पूजायेत्रमः। भीसुगं पचाहकां[दिशि समर्थया। प्ञाक यार्म्य चासुख्डापुचमावते।" याण्सु च । इंतुकं विषुराक्तकं वैनाल वारालं कालालाकं स्वापादं श्रीम-चल चाटकेचारं पूजयेत्।

सहत्रविश्ववीक्षीपाय प्रमः । श्वे हित(न्तरी चयोगी पाय गम: । एवं चित्रभृमिष्ठयोशीशाय गमः : देशा-रतिषु पृज्येन्॥ ३०॥। व्याख्य पुर-वग्रतिमध्य जप: १

जपैन्सन्तं इविष्यार्शः जितिन्द्रियः। बचुच्चार्तिचीर्राधुरभेषुते; ॥ '∗॥

द्वर्गी कसाराध्य वर्लिं इकान्। नियं निर्मितां लक्षांचि शकीराः॥

((रूपैर्मध्वत्ती: पश्चिमियिती:) माराध्य देव प्रामुक्तवर्यमा (श्रदात्ती त्रिश्चा सञ्ची वर्ति स्टरेन ॥"

ग्लं इला राजनं प्रागुडी(र्तम्।

मये रिपुणां सर्वभैन्यकस्। वैन बटुकाय विशिष्टधी:॥ नाम्बाबिक्सम्बंत्या सुधीः। धिर पिशिष्ट दिने हिने॥ साई सारमेयनमन्दिनः । ाख्यातः सब्बेधां विजयप्रदः । च्छरो बटकः परसेनकम्। विभिन्नेवासियं ऋहमानसः॥

लं चीयते नाच संश्य: " इति तन्त्रसार: 1 🗱 🏗 वस्ती अस्।

।सीनं देवदेवं जगर्गुरुम्। ऋ पार्कती परमेखरस् ॥ रेपाञ्चल वाचा जिस्वीभाकामसाहिष्ट । रक्षं अर्क्सहिद्विप्रदे हुण स् क्षितिर्घं ग व्हितं सवा

। विद्यानिष्युद्धिपच्छावस् ।

स्र अस्म कर्मा (सर्वे अन्य मनस्र न्वतम् । वक्तमचीन देवश् मम चर्विपवर्शनम् । स्रोभगवानुवास ।

भ्द्रम् देवि सङ्गमलामापद्दार हेत्कम्। सर्वहुःस्वप्रधासनं सर्वश्चन्तियस्थम् ॥ व्यवसादाहरीयाणां ज्वरादीनां विधेपनः ।

नाध्नं स्ट्रानिमाचिष मन्त्रराजमिमं प्रियं॥

यहराजस्यानाच् नाधनं सुखबर्धनम्। क्षेद्राहुन्यासितं सन्तं सर्वमारसिसं प्रिने॥ सर्वनाम(यद् मन्त्रं राज्यनीमप्रदेवकाम्: प्रश्वे पूर्विस्वार्थ ईवी प्रश्वसृहरेष्

वटकायेति वे पश्चादापदुद्धारभाव च । कुरुद्वयं ततः, पश्चाह्यस्थाय पुतः, चिपेन ॥ देवी प्रणावसृह्धसम्बद्धानसिसंधिये। सर्लोड्डार्सिसँ देवि चैलीश्वस्थापि दर्लमम्। च्यपकारसम्मामनं सन्धाः क्रममन्द्रितम् ॥

करणादेव भन्नख भूतप्रेतपिशाचकाः। विद्रविका भदाकी वे कालकृदाद्वि प्रजाः॥ पर्टेदा पाउथेदापि पूर्जियहापि पुरासम्। नासिकीरभयं वापि श्रञ्जराजभयक्तथा। न च भारीभयं तस्य सर्वक सुखदान् भवत् ॥ आहरारोखसेवर्थं पुत्रपीक्षादिसम्पटः ।

सर्वान्त सतर्गं तथ्य पुन्तकस्थापि पूजनात् ह श्रीपार्वेद्धवाच । य एवं भीरवी वास व्यापपृष्ठारकी सनः। खया च कथिनो क्षेत्र भेरतः कछा उत्तरः ॥

तस्य नामचहसाणि व्यपुनाचार्व्यनि भाः सार्श्रह्य देशां वे नामार्ग्यतके वर् ॥ 🕯 ॥ शीभगवानुवाचा यम् संबीर्भवेद्यम् सर्वेदुष्टमिवर्त्तवाम्।

खर्नान् कामारवाशीलि शधकः सिष्टिमेव च ॥

प्टगु देवि प्रवच्यामि सेर्वस्थ सञ्जाक्षतः। चापदुद्वारवर्त्वेच नामाष्ट्रप्रतसुचमम् ॥

सर्वेषापद्वरे पुर्यं सर्वापद्वितवार्यसम्। कर्वकामाधेरं देवि साधकामां सुखावहम् ॥ दैच।इन्यमनचेत्र पुर्वे कृथान् समाहितः । भेरवं छहिं विश्वस्थ जलाटे भीमदर्शवन्॥ व्यक्षोभूनाययं वास्य वहने तीक्षादर्भनम् । चित्रपं वर्षश्में भी चीत्रपत्वं हुदि नासेत् ह चैत्राखं नामिदेशे च कत्यां सञ्चापनाग्रनम्। चिनेचमःव्योविद्यसः जङ्गवी रक्तपाविकम्॥ षादबोई बदेवेषां सर्वाङ्गे बटकं न्यसेत्।

नामारुभतकस्थापि इन्होरनुरुनुहा नूतम्। अच्छाराणको नाम ऋषिच परिकोस्तित:॥ देवना कथिना चेह महिवेटकसे रव:।

एवं मामविधि कला तदनलार सुत्रासम्॥

धम्मार्थकरम्भोचिष्ठ चिनियोतः प्रकीर्भतः॥४॥ ॐभैरवो भृतमाव छ भृताक्षा भृतभावन: । चैनदः चेनपालच चेनद्रः चनिषी विराट्। साधाववसी मांसाधी खर्यराशी मखानाकतु। रक्षमा प्राचमा विद्वा विद्विद्य सिन्नसि ५सा ३ क्राध का बाह्मन वय

.47 .. I .. FF.

भ्यमीजगर्भी भारकीलमें ब्रेसिनी में ह भूगानी भागप्राणी च ध्रमण, प्रतिमा न्यान माजञ्जू वाधित्याँ पीडिन्नाः वयालक काल, क्रियालां च क्राच्यं र, क्रिया र प (बर्लोचनी क्यलंबय(काशास्त्राचा भाजि^ते करा विद्राप्तनमर्गे। डिका: धान्ता भाग्ताजमाप्तव

मृन्दर्गि अङ्ग्रीकागाः, कृष्: ११ प्रमानी स

वहाकी पहुकेशक साहा (२०१४) ध भृतार्थितः वश्रमतिभिन्तः एकिन्दारकः । युक्ती (ह्याध्यर् मीरिक्टीश्य), पाग्रहतीया षश्राक्तः श्राक्तिकः श्रादः श्राप्तः संप्रथयस्य स

अरखितिधाम सागतनामामामा । अदाधार: अवाधार: मध्युक्त: प्रशासिय । भृषरी भृधगक्षीको भृषतिभृधर*ा*क्षकः: करू। नवारी सुन्दी च व्यालवदी होता नाला ज्ञाणी सीखनः स्वसी सारणः जीमणः । श्रेह्मनीलाञ्जनश्रवहारी सुकायस्थितः । पलिसुक् विलिश्वात्मा क्रासी कासपराहस सर्वापचारको दुशौ त्रभूतविभावसः । कामी कलानिधि, कान्त, कासिनीपशक्षदेशी सर्व्यामिक्षिप्रदो वैद्यः प्रसामिष्याः प्रभावयान । चष्टोत्तरभूतं नाम भेरवस्य अधायानः भयाति जाशानं देवि रहस्यं भन्तकामिकमः॥

य इदं पटति कोचं नागारण्यतमसम्।

न तस्य इत्तं किल्बन रोमेग्यो भयं तथा। न सभ्यो भय जिल्लाम् बाफ्रीति सानव काच पातकानां भगं नेव पठेन सोजमनख्या । मारीमधे राजमंद्रे तथा औराधिंग भव । स्वीचार्तिके सञ्चाचीरे यथा तुःखग्नदर्भान । बन्धने च तथा घोरे प्रटेत् छोत्रं ममा(हित्। सब्बं प्रश्नमनं थान्ति भवाद्वे रवकी तेनातः। यभादश्महस्रल् पृर्वर्शस्यते । चिस्रव्यं यः पटेंद्रि संवतः (सत्तिन्त्रतः । य सिद्धिं प्राप्त्रधादिशं दुनभामपि भागुर ।

यण्भाखान् भूभिकामसुस चन्ना लभन सक्षाः राजा भ्रमुविनाभाय भवेचासाष्ट्रकं पुन ॥ राची वारचयधीव नाशस्त्रीय भाषीयान्। क्रमेन्स्रसम्बर्धास्त्रीराकाचं वस्मान्धतः॥ धनार्थीच सुनार्थीच हारार्थीशस्तु सादव पछिद्वारमधंयद्वा वास्मेकं तथा निश्चि धनं पुर्वासाधा दारान् बाप्त्यावाच सञ्च रोगी रोगान् प्रसच्चेत बहो सुर्जेव बस्तकात

यान् यात् सभी इति कामां कांग्लामा क्रोति दिखित्स व्ययकाण्डासिहं शुद्धां न देशं यस्त्र कस्त्राचित । सञ्जीनात्र शास्त्राथ करचये इस्तयं क्षाते । स्थान् को वश्मदं दुष्यं सर्वणामपळप्रहस् (

भीतो भयात् प्रमुचित देवि सर्वं र संभ्रय ।

ध्यानं वच्यामि देवस्य यथा श्वाला पर्वद्वर्.॥ 🍱 भूडस्माटणसङ्घासं सङ्ग्रह दिस्त्रभैसम् ष रवा भ

बठ

सुषष्ट्रशेखव क्षेत्रः स्वन्धिरोश्रष्टम् , दिशस्य जुमारीशं वट्काखाः मञ्जलम् ॥ गुर्द रचाजर: पातु ऊरू रचाकर; संसा ॥

खड़ाङ्गसिपाण्च गुलच्चेय तथा एन: ! समस्य क्यालक्ष्यारं सुज्यानाया। नौजनीस्त्यद्वार्शनीलाञ्चनच्यप्रसम्।

द्युक्तरालद्दर्भनपुराद्वरभूषितम्॥ ध्यात्मवर्णसमोपेयसार्गेयसमन्त्रम् ।

थाला चपेन् सुसंह्रष्टः सर्व्यान् कामानवाम्यान्॥ रतक्रुला तती देवी नामारणनमुत्तमम्। भेरवाय प्रकृष्टामृत स्वयचेव सदेखरी।" इति विकसारोद्धारमन्त्रे खायदुद्धारकर्त्य भैगद-

स्तदराज:समाप्त:॥७॥ चाथ बट्कमेरवकवचम्। मीभे (व खवाच) ^अदेवेशिक देवरचार्थं कारखंक व्यातां पृत्रम् ।

क्लिथकी साधका यन विना इसमानस्मिन्न। श्रमेषु चातिषंशियु सहायायुजलेषु च ! ऋक्रिमकरवर्षेषु ज्वरादियाधिवद्विषु ॥ श्रीदेव्यवाच ।

क्षप्रयासि ऋगु शहू वटोस्तु कवचं ग्रुमम्।

मरेपनीयं प्रयक्षेत्र साल्ल जारीयमं यथा ॥ त्रख्य ध्वानं (चित्रा प्रोक्तं चा चित्रादिप्रभेदतः । खास्तिकौ राजसचैद नाधसं ईव तत् ऋगु।

वर्न्द वार्लंस्मारिकसंदर्भं भागडलोहासिवसं (दशाकर्रोनेनसियमधै: किद्रिशीनपुरादी:। दीक्षाकारं विषद्यद्नं सुप्रसर्हा चिने जं इक्ताआभ्यां वट्समनिशं श्रुलखह्गी द्धानम् ॥१॥

उद्यक्ष स्वाहिम चिन्धर्ग रसाङ्गरामार्थ क्लीरास्यं वर्दं कपालमसर्यं शूर्लं द्धानं करें;। भीलकी वसुदारभूषण प्रतं प्रीतांश चुड़ी च्युलं जन्मकारुखन(सर्व भयहरं देव सरा साववे ॥२॥ धार्वजीलादिकान्तं यशियक्षवधरं सुखमालं

रित्य पिइनेशं उमरमय स्थि शह्म-भूकाभयानि । नाम चत्रां कपालं करसर्घिरहेर्विभनं

सर्पाक्षका जिमेन स्वामयविनस्विक्ति

न्पुराकाम् ॥ ६ ॥ 🕬 षाख वट्टकमेर्डकदत्तरहा महाकाल ऋषिरतु-ष्टुपक्रन्द: श्रीबद्दकमेरनो ईवता यं वीजं ही शक्तिराषदुद्वारकाचिति कीलकं सम सर्व्यासीष्ट-मिक्षार्थे विनियोगः:।

"ॐ ब्रिहों से भैरव: पातु खजार्ट भीवशास्त्रथा। ने ने च सूतस्मना सारमेयानुमी स्वी ॥

भूतनाथक ने कर्षी क्षीनी प्रतवालनः। हासापुटी लघीछी च ससाङ्घ: मर्वसूपण: ॥ भीषणाखी समाखच शक्तिहरूरी यतं भम ।

ख्तको हैलार्य: पातु भाचु चानुसविक्रम: । माजी कापाओं से मातु सुकास कामरी छहन्।

वच्च आचतवा इस्त क री सार्थन स

च्चित्रम्यः पृष्ठदेश् च्चेत्रास्त्री नामितक्षणः । कटी पापौषनाभ्य बट्को लिङ्ग्देशकम्।

जात् च बुर्वराराको बङ्घे रचतु रक्तपः॥ गुनकी च पादकासिङ्घः माद्रष्टरं सुरुखरः ॥ आपादमध्यक्षेत्र आपदुहारगस्या। सहसारे महापदी कर्प्रधवली गुरु: ४ पातुमा वटको देवो भैरदः सर्वकस्तसु।

प्रकेखामचिताङ्गी में दिशि रचनु सर्वदा ॥ कामियाच रूर, पातु इचिये चण्डमेर्वः। वैद्धं क्षोधन: पातु भागुक्तकत्त्वपश्चिमे ॥ व(यद्यां मे कपार्ली क निर्द्ध प्राथास् सुरेक्टरः । भौषको भेरतः पातृत्तरस्यां दिशि सर्वदा । संचारभेरतः पातु (इक्षेग्राच्यां सच्चरः।

फर्ट्सिपातु विधाता वै पाताचे नन्दिको विसु:॥ सदीवातस्तु मां पायात् एकते है वसे वितः । वासदेवी स्वतु प्रीती रखे घोरे तथावतु । जले तन्य्रघ: पातुस्यचे पातुग्रः; सदा। ङाकिनोगुलकः भातु दारांक्तु लाकिनोस्तः ॥

पातुचाकको भालन् श्रियं मे सततं गिरः। सामिनीपुत्रकः पातु पश्चनधानजां स्तया ॥ महाकालोऽवत् चहचं सेन्यं वे कालसेरवः। राज्यं राज्यश्रियं पायानुसीर्याभीति-

रचा इरीयल, यन्स्थार्ग विजेतं कवचेन च । तन् सर्वे रच में देव लंबन: सर्वरचक: ॥ श्तर्कत्रकामीशाचतव स्टिन् अकाशितम्। नाखोबं नरलोकेषु सारभृतस सुत्रियम् ॥ यासी कमरी न दाल खंक्य चेचां सुद्र्लीमस् । न देवं पर्शिकोम्य: जनगम्ब स प्रहर ॥

विचरन् यत्र कुत्रापि विष्ठी घै: श्राष्ट्रत न सः ॥ भक्ते य स्त्रिथते योगी कावचं यदा र चितः : तसान् सर्वप्रवेत दुर्वभै पापचितसाम् ॥ भूजैं रकाल वे वापि लिखिका विधिवत् प्रभी । धारयेत् पाठयेढापि बन्परेहापि नित्यभूः।

सम्पान्नोति प्रभावं वे दावकस्वास्य वर्गितस् ।

नमी सेरवट्दाय सारभूताय वे नमः।

थे। दशानि निविद्धेष्यः स वै स्ट्री अवेट्युवन् ।

च्यनेन कावदिश्चित्र एवां कत्या हित्रोलसः।।

नमस्द्रेत्रोक्यनाथाय वाधनाथाय के नम:॥" इति विश्वसारीहारतन्त्रे चापट्डारकरूपे भेर्य-भेरदीसवादे बहुतभेरवकवचं समाप्तम्॥ बट्करणं, की, (वटो: करणम्।) खपनयनम्। इति चिकाण्डश्रेषः;॥ घट, स्क्रीस्क्री। इति कविकस्पष्टमः ॥ (भ्या०-पर०-

चात्र -सेट्।) खौलामिह मानक्षम्। वटति दाता हातुं समर्थः स्टादिखर्यः। हति दुर्गाः वड, इ.ड. एकचरेः इतिक्षिक्ष व्यद्भः ॥ (स्टा०- |

इति च चित्रसारीयादिष्ट्रिः ॥ वटर:, चि, (वच+ अह:। टइ प्ट:। मन्द:। इति जिनाक्षत्रीय

वबट'

बडर पू (बक्तीख गच्

चिका" खबा∘ ५।३६। दा

उक्षान्तादेशः। } म्हर्लः। प्र

कम्पर: । इति चैमचदः ॥ प्रब्द

वड, व्यारी इसे । भी नशातुरसम् 🕽

वालपहुम: ॥ (क्वाः -प्रश्-सक्वः-स विक्शाभा दिन दुर्शहास:॥ वस, इ. क. विभागे। दिन कविकारपटु पर∘- सक्∘-सेट । इक्ति ।) इ. ५ अध्यं के चित्र प्रस्ति । इति दुगा

वड, ६६ वेडि। विभागि। इति क (भा०-चास्त्र-सक्-सिट। इहिन। र, वर्ष्टते : इति दुर्गादास: ॥ बङ्भी, स्त्री, (बदाते स्पारम्प्रतिश्मीतः)

लकार व्यक्षिच्। छदिकाराद सहस्रा। इत्सरः॥ सुद्विः तत्पर्याय:। गोपानगी २। इति सन्दरी। चन्द्रशालिका ६ कुट इति चिकायङभेषः ।

"चन्द्रपाला च वड्मी स्टाती प्रास क्रियावङ्भीचङ्ा≀ इति द्राः। ''बड़भी कम्बद्धाःचेति प्राधादादी च द्रसिको स

"युडाको वड्भी चन्द्रशाचे सीधोड्दे इखान्तापि वडभि:। तां कछाचि सुप्रपादावतायामिति। मेघदूतम् वङ्भिः, वङ्भी वस्थिः, वश्रभी चान मिति रहा:। इति सरत:॥ (यथा,

^{क8} । ३६ ।

क्रियन्तां सक्दतरदाक्ष घड्न्यो वीषश्रद प्रज्ञा, स्त्री, (पड्+ व्यच्+ट(प ।) "कर्खेनाथवा लामे यूँ तां यत्ता ग्रह्मं। पिड़ चर्च वटी वड़ा। इति प्राव्हच

"सुवासिता बषुग्रान्त उपनीतोत्तरच्छ

ज्ङ, जि (बड़ते इति। बड़ ∔ इह पौति दक्।) इहर्। इत्यमर, ∉१**। अस्य भाषा वड़** । वर्ग, ऋ प्रव्ये। इति कविकस्पद्रमः पर्०-सक्त - सेट्।) ऋ, काबीव यत व

द्रांत दुर्गाहास: । वर्ष्ट, सुका भागिः इति कविकल्पह्मः पर॰-चक्त॰-सेट्।) वख्टमित वस् इति दुर्भादासः।

पुं(पबद्राते इति व≰्⊬भम

दावस्थार दति

भाइत भव सेट इहित्) इत्वर्षुवचर बम् र तकारी इ तकारी चौरकीरविद्य

ਜ 🗈

थम् राव का कत् साम तमसः। २'धानः १(व्हार् + स्तुन् । एक्साम (冬・箱()

र, र (बक्बने इति। पदि इ स्कल्पे + ऋणः। रकतीहाइ:। खर्च:। क्कायुध:। इति।

में की | इं,⊽ । प.स्पीकार्चः । भुक्तस्य लाइत्स्।

कर रक्षीमा, नालस्य महत्रम् । प्रवीधनः । इति देश्यम् (के.४५५) नच च्योष्ठातकाक्षाची सांग्रही-पन् । किन्तु वटि इ सक्दर् प्रचासान व्यक्त-

१ जोग नियम्रहान् उत्तराकाराजी निधितः । । ाल पु. सरपृद्धम् । बीका । छविचम् । इति हे तमो चैस्थलका

क्ला पुँ, (प्रशंत इसि बनु सन्धक्ती । बन् स मसन्तान् हा। इगा० १ , ११६३ द्रा 🖭 ।) व्यवात्रत्मेषु:। त्राप्याय:। हुऋर्णना व बिना ३ जिल्लिकः १। इति हिस-

 मि, (प्रति द्वि। इस सम्मक्ती। दक्-नमनात् डः ("उणर० १:११३२ । इति डः।) हरू। दर्व चिता। इति मेहिनी। से, २३॥

এই হলি সংখা। खो, (बख्ड÷टाप्≀) पाशुकाः दनि

माननी । के २७॥ च, (बार्तीनि (वा∔ डॉला) माम्बम्।

ण्डा है। ब्यासरा । च खेद:: बानुअस्णाः (धाणाः, ग्राञ्च-

क्ले (३१५ : प्रथमाई । क पत इशियवानां जीवितज्ञानियोर्ज

इ.च. विश्विमदियाना वज्रसारा: प्रास्ती ॥")

गम्हीय:। विकाय:। त्रामन्त्रतम्। इत्यागरः। च् । न,5इ व

१ पु, (चानतं स्वति चावनं स्वतः नेन वेति। ाभ वश्चि⊤चाच। दम्धा। खपदालीप: ः) रगन्द:। कर्यभृषयम् । प्राचर:। विरो-हमरूष्। इति क्षेद्रिको । २,३०॥ (बचा

‼तस[विच्दे :६ । २ । पालतस्याञ्चतचञ्चलमीलिवापीलविक्तीक-

रासे परिमिष्ट विश्वितविकार्यं

खार्ति सभी महा जानपरिचासम्॥") ८, पुं, (दनतीति । वन् + "कास्टन् कास्वर-ग्रम ।" एखा॰ १११६७। इत्रम वनतेस्तानः

क्नादेश्री। यतस्य इति काचि इत्रितिहरू-क्यमनभी ह्या साधन प्राथमिन शाहु: ।) सुनि-ाद् : इद्ध्यम्बिकोष्ट्रा

, इ., देवनहो । सत्यशक् । पञ्चाः । खद्ति-ोग । दलि कॅ चित्रभारोकाविष्टांतः ।

मा, स्त्री, (सवगतं वीकं न्यरलं सस्ताः अव- विस्तारः, यु. (प्रथसवया वसः। "वस्ते नाम्हर्वभिष्य-झक्तीव अवशेका रक्षमहरीकाला

7**7**8

वरसत न्त्र**े**ति र इस वी च

- हरका हुए, नेकारसका प्रस्तः स_{र्गा} इ। इर्:इभि.स.।) वज्ञ,। इस्रमर्: ॥

ंड्स: पु (बदर्नाति , बद्द्र-"श्रह्ण-दिखनिक्रीम-किपायाः नः।" उठा० ३१४२। इति सः।) वनः। गोः(शिकाः। चास्ट्रदिनि आपाः) सन्-पर्यक्ष्यः । प्रजनुकरिः, २ सर्थजः ३ । इति वैग्रा-पंग गार्गाय जासरः । दील्या ३ दोषकः । दीन, इ.। इति श्राद्ध्यांवली । रौष्ट्यांवः ६

षाडुलेंग: ५ भन्तभ:६। सहीजातदा सख मर्थायः । तर्मकः १ तर्थमः २ तत्त्वमः ३ कन: ३। इति जटाधर: । पुत्रादि:। इति भेदिनी । से, ११ ॥ वाइहा इति भाषा । (यपा,

भागवर्ष । ८३ ए । ५२ । "न यक्ष । युपनिर्धिर्मा सदाकाशी स्मर्हति ।

ग एडीनी सबा बनु लं कुचावि वृत्रस्था ।।" दिभोदारपुत्रः। द्रमानिखादीन्यस्य नामा-मार्गाण । बच्द, भागवति । ६ । १७ । प्—इ । "वर्ष्चः केत्मानस्य यद्ये भीमस्यक्तः ।

दिवेदानो सुमांक्तसान् प्रतर्हत प्रति स्तुतः॥ स एव ग्राक्रजित वस मस्तव्यज इतीरितः। लघा कुवलवार्ष्य ति श्रीक्तीशनश्चित्ततः ॥" चेजनेत.। यथा कथानिशिक्षासरी। ८। ८।

"क्यस्ति वक्षा इति स्थाती ईफ्री दर्शिपक्राज्नेय। खर्मेख निक्तिनो दावा प्रतिसक्ष दव चित्रौ ॥")

ाम ग्रहः। बाम बदा । तथा । रूप ध निसर्व स्त्री. (वसा+ महावां प्रवार्ष वा कान्।) पुष्पकामीसम् । इति राजनिर्मष्टः ॥ { दिव-रणमञ्ज पुत्रकामीनप्रक् चात्रम् ॥)

> वस्त्रः, पु. (यहा 🕇 कत् !) कुटकः । दस्रगः। । (त्रास्त्र प्रधादी बचा,---"टचन: प्रकण्यादी वसकी सिर्मिसका।

जुटनका एक सेन्द्रयद्यापि कलिङ्गकः । ² इति वैद्यक्रसमाक्षाद्याम् ।

त्रच (न्य: प्रकाय, ।

"पुटन: क्षटन: कोटी वसकी तिरिमलिका । कालिङ: प्रकथाको च सहितापृष्ट इत्यपि।" इति सावप्रकाशस्य पूर्वायकी प्रवने शाने () इन्द्रभागः । इति राजनिष्येतः ॥

यमज्ञीनं, की, (वस्थानः वीजम् ।) *इन्द्र-वट. । इति श्वालाकंग्ट: ॥ (यपा, 🗠 "योधं पत्सक्षकी कद्य निष्क्यूनियसार्क्षप्रस् ।

चित्रमं रोहियों पाठां दाओं मतियियां समाम । " इति देशवाचनगर्भिसम्बद्ध ज्वदानिसारे

योगाधवर्षे ॥) वसकाना स्थी,। इन्हें कामपते द्वि। क्रम्+ च व । टाप् ।) वन्हा(भणा संस्ती भी:। तन्-

पने। या पास्तर राष्ट्र राज्यक्षित्रः । युक्तान्त्रासा स्तीप ४

कति धर्भः प्रतिष्टरम् ब्राप्टर क्या दीय ने बाहुक दक्षि मादा सम्बन्धाया दस्याय श्वयस्या । स् । दुर्गान्ता ह

माइ, हा द्ति र किल्लिस्ट, ∄ बल्हानरी, लहो, (वत्सत्य+दीप ।) ख्रुधीलाणी

ष्ट्रपथत्रीचैन कटियसा चित्रायसी गौ:। यदा, कायायमञ्जूषम्। पर्याखन्याः पृत्री यूषे च स्वयान् स्थात् तसलद्वा व्यस्खास्तरो

वक्ष र्यक्त भाषान्य एन युवान प्रति भी द्वान तिन क्रीडन्तीसर्य विधेष सप: साप्तजन्या सुसमा रायधोषिण समिया सदेस इत्तिवीध

ऋनीत्मनेश्विश्वित। ऋगर्यस्तु हे बहानवी घो युद्धाने एकं सुवान प्रति स्वामिन द्दानी स्क प्रार्थयामि तेन प्रवेण सप्त क्रीड़न्ती: खिनन्छ-

चरव समय है चतातथीं व्यस्ति भागः गारुन्यल विषया भविष्यय किन्तु मया खक्ताया.। वर्ष ष्ट्रप्रस्य वस्तुनरीमाध्य स्वाभेन

श्व्यकोदिस धनसन्दहुँग साप्तजन्त्रा सप्तजन्त-यापर्नेन इथा अज्ञेन च सम्मदेम चुटा भवास: सुनगर लोकस्य प्रिया धात मन्मदेस इति भविष्यसाक्षीयी वर्तमाव इति पाणिविस्टर्-काङ्गविष्यद्धे वर्तमानः । 🖈 ॥ वस्तर्हिक्की-

प्रवति म्हेनिः। "चगतो जी इतापशीपार्शाभी भोजपाखरे। ष्टरतस्तु भवेत् ऋषा रूपमस्य तु सोव्हर्ण॥"

नाची दय:प्रभागं यथा,---"चिचायणीभिर्वचाभिः मुख्याभिः सुणी-

भिनः । सर्व्यापकरकोषेतः नर्वयस्थ परो सहान् । खन्सरुको विधानेन श्वांतस्मृतिनिङ्गोनात्।"

द्वि युद्धितको स्वीत्स्याविद्याः॥ वत्षगामः एं, (वन्सान् नभ्यति हिनस्तीति। नम चिंसामाम् + "कर्मगण्यण्।" इ। २ । २ । इलिए १) विषयुच्चित्रिः। इलामरः श्राम्थः स तुं स्यावर्दिषभेदः। प्रायो वन्सान् नभ्यति,

हिनस्ति वन्सनाभः सभ्य ग हिंसे छान प्रक्रित ष्ठम्। बन्सस्थ नासिस्वि वत्सनामः ग्राः स्थानतः क्ति न प्रहि: स्वयं सिन्धुवार्षत्रसङ्ग्रह्मा इति भारतः ॥ Ұ ॥ (बद्या, हरितंशी । २२३ ।

"वर्षण वत्नमाभाच प्रमस्थन्द्रनै; सङ् ॥) समण्यांथः। बास्तम् ६ विषम् ३ उपम् ८ सक्षीयसम् ४ गर्लम् ६ मार्बम् ६ बागः ८ स्ती अवस्थाया हार्यम् १० स्वावशाहि ११ ६ चा गुणा:। जातसपुरतम्। उचालम्। वातकषक्षक रक्षविधानना प्रिलम्। (मत्त-सन्तामकारकावणः। इनि श्राणनिर्धस्यः ॥ 🕸 ॥

व्यक्त सक्तानिक्यमं वयः। "सिन्ध्यार्वटक्षची वन्समासतिस्वयः: यत्पार्श्वन तरीषृहिश्चिन्छन्। त भाषिताः ॥

तस्य सामात्रातुका यथा। "विवं प्राराष्ट्रं को कं व्यवस्थि च विकासि च । ौ ष्यायव - इद्योगभर्षः मन्ददम् 🗗 🎏 षत्र सि वक्षवासन नवपूर्वकेभाकगमनद्वीसम्

वतसर

पतसर

शिकास च्योज धोतवपूर्णके सन्तिभन हिस्सिटी करक्षीकम् कायय क्षिकाभाग्रम् वर्षाच संसर्गगुरूपाधकम्। सदावचं अभी-ग्याधिकोन बुह्विविधेसकम्। "तदेव दुक्तियुक्तं तु प्राणदावि रसायनस् ॥ थीगवाचि चिदोवन्नं ब्रेंच्यां बीर्यवर्ष्ट्रनम्॥ के दुर्गेगा विधेश्युद्धे ते सुप्रहींना विश्रीयनान्। तसाहिएं धर्योगेषु श्रीष्रधिता प्रयोजयेतृ॥" इति भावप्रकाशः।

(क्रीदेश्प इद्धते। थया,---"चलारि व्यमसाधानि सुक्तरे है प्रकीति।" "कीवास्त्रभी दन्धनामे पीनविन्युचनेचना ॥" द्दित सुसुत कष्यस्थाने (दिनीय स्थाये 1) तसपत्तमं, क्षां, (वन्राम्य वन्सरायस्य पत्तमम्।। भारतवर्षस्थीनरे ईम्मिपिमेवः। वन्पर्याधः। कौ ग्राम्की २ । इसि दिसचन्द्र: । ८ । ८१ ॥ तमपालः, पृं, (वन्धानः पाजयनीति । वन्सनः पालि 🕂 चाण्) श्रीताया: । दल देव: । यथा,---ब्रव्हावनं अोवहोनं यश्चनापुण्यिदाक्ति च । वाच्यासीदुत्तसा प्रीती रासमाधवयोर्न्य । एव अर्गोकसां प्रीति यक्त्रनी वालचे थिते:। कलवाक्ये; खकाखेन वन्सपाली वभूबनु: ॥" इ.सि. स्त्रीभागदते । १०) ११ । ६६ ॥ (वनमपालके, कि । यथा, इस्विधी । ६०।२८ । 'स तच वयसा सुर्ख्येर्ञत्स्यात्तीः सक्षानघः ।

रेंग्रेवे दिवसं खत्या: पुरास्तर्गतनो बचा॥") नसर्, पुं, (बसलबस्मिन् व्ययनर्ने सासपच्चवारा∹ दय इति। वस निवासे 🕂 "वसेष्व।" एका० ३। ६६। इति सरन्। "सः स्थाई प्रातुर्भ।" ६। । । । इति सन्दातः।) दाइण्यासा स्रकालः । **अध्यह्यास**क्ष**ः** तम्प्रयादः । स्वतसर: २ व्यब्द: ३ व्यवन: ३ प्रारत् ५ समा र्। इत्यसर: ३११। २०॥ भारदा ६ वर्यम् च वारत्रसृध्संवन् १०। इति ग्राच्छ्रद्वावली।≉॥ "अवस्य विवाहि च वन्सरपरिकल्पनसाह्रा-च्याधानपूर्व्यक्षेत्रे प्रकृतिपूर्व्य यहान्ये तु॥"

मौरसावननाचाचचान्दभेदेन चतुः श्रिशी वन्सरः। क्रणा चुड़ीपनसभारिषु वर्षेग्रसना साबसेन भुभाग्रभगव्यनन्तु सीरेशिति सिद्धम् । स्विनसंदन्-सरक स्करिनाधिकवत्वरी नाचना भवती-ळनयोभेंद:। सौरम्तु पश्चवद्यधिकनिधन-हिनेभेवति । थणा,— नेवादीनाभक्ष्यं वस्तां स्प्राप्टचलकम् ११५०।

भाज्यवनुसर्विधि हाम्युमासीभवति । सलमास-पाति तुचयोदशसाये भवति । तथा च ऋति:। डार्ग्यासाः: संविष्यरः विचित्रयोद्श्यासाः वर्वस्टर्ति। वर्षाद्गेतिधमासे। ऋति:। बास्तहरूरे द्वादर्शकास यथा इति । यथी मास

नुजादीनासष्ठप्रचन्द्रकन्तु जिख्नित: ॥"१७५॥ इति। यदा मादाः समेकः संबद्धार इति। वोका रख ह्न र प्रवय

। ६। व्यथ द्रष्टिस्य

" ध्रकेन्द्रकालः ष्ट्रथमाद्यनि-२० प्रः ग्राह्मनन्दारिष्युगीः ४०६१ सक्षेत्रः। भूरादिवस्विन्ड-१८०५ चृतः संजञ्जः वळादिश्रहाः प्रभवद्योरे व्हाः ॥ वर्षेवजेन्तु बच्हेरां खुर्ये; संपूर्ध खोस्मिसि: १६०। हृतक्षकसतः, खार्यन्द्रति हे भासकार्यः ॥[%] व्यस्यार्थः भूकेव्यकालः भूकर्काञ्यकाल । एषक् चाक्तिप्त: २२ द्वाविष्यसा पूरित.। भ्राभाङ्गनन्दास्त्रियुरोदेकनवलधिकशनद्वयाधिक चतु.सहस्रं: समेगोऽङ्गः: प्रशादिवस्तिन्द्रसुन पचनप्रत्यक्षिकाराद्श्यपतियावत्संख्यं इनु भ्राको सि ठावता चृतः कर्त्तवाः । समञ्जः पृष्य-ग्राकाच्द: भारेखारिन: लब्धमंख्या युन कार्यः । प्रशाप्तरीपे प्रसादेषीऽङ्कः पूर्व्यवन यष्ट्राञ्चनलस्याविद्यारी प्रभवादयः। स्काव द्वीवे प्रभव: इप्रात्यविधिष्टे विभवादि:। वर्षे वर्जन्त बच्चेषं वर्षातिरिक्तं भरादिप्रस्वन्द्रस्ता वशिष्टं तन् स्वयें हो दश्माः संपूर्ण खोस्निमि घष्टा इते युग्कसत इत्यनेन घष्टिइताव

द्धतीया रुक्ट्रेवल्या श्रेष्ठा सध्याधसा भवत् ॥" क्षियापुरासी।

भिषा चाङ्गा दंग्डा: मिरिकृतसञ्चौग्र्की खासि-

त्तृते चिश्ता हुनेश्वशिष्टा अंग्रका स्था

माचाः स्युरिति । प्रभवादिवर्षाग्युपज्ञस्य ।

"च्याद्यातु विभूतित्रां स्वीदितीया वैभावी

भेरव उवाच। "वराञ्दं कथयान्यच करा: सीम्याख ये पिये।। संवस्रकालं सुख्यं प्रस्वासी वरानने । ॥ बहुतीयासाया मेवा यहुशस्याच मेदिनी। वङ्चीराक्तया नानी वाधिरीमविवर्जिता: ॥ प्रभान्ताः पार्थिवास्त्रैव प्रभवे परिक्रीर्तिताः ।२। हिभिनं चैममारोखं चर्ने वाधिवित्रक्तिताः। प्रशान्ता मानवास्तव बहुशस्या वस्त्रस्रा। च्चरासुष्टा जनाः सर्व्ये विभन्ने च वरानने ।॥२। रोगा बहुविधास्त्रैव भग्नव्या वाणिक्ञक्कराः। सर्व एव प्रसाध्यक्ति भूकी वर्षे वर्षिकृति । ॥ ३ ॥ उन्सन्य जरम् सर्वे धन्धान्यसमायुत्रम् । निवोसन: प्रवाहिह: प्रमोदं वायते प्रिये ॥४॥ नीरोगत्स निरानाधाः मानवा विकलाहिषः। बहुचीरान्तया ग्रावः प्राचापत्वे वरानने १५। रिरातक्षं जागन सर्वे धनयौवयग्रवितन् । व्यक्तिर्श्व प्रजा: मर्बा निल्लोक्षाचा वरानने ॥ 💵 द्धभिन्नं चिमसारोग्यं वर्षाकां सुश्रीभनम् । प्रखरहिं विकामीयात् क्री**सुवि सुर**वन्दिते ॥३॥ बहुचीरास्थ्या गावी धान्यच वजवनवस् । जायकी सर्वप्रस्थानि भावे वर्षे धरानने ॥८॥ महावें जायते सर्वे छुनते सर्मा (दसस्। प्रवानाच्य अवेद्वद्वियोग संबद्धी श्रुमे 💵 निष्यक्ति धनेष्ठ्य नो मच्चा चार्टार बीतिया

विक्टा: पार्थित देवि रोहि संबाहरे प्रिमे । ॥

सीन्धे र व्हें रनाष्ट्रिम् गाख्या वसाय जेस प्रस

द्याधिभयं भिन्नेशिष भूणानां जायते वैशमाध्य

वतसद

इडिस्तुर्क्षपीतञ्जसमानां कार्त्तिकं वर्षे ॥ १।

ष्ट्रप्राद्धिप्रस्थानि ।

वतास् । ६ ॥

धर्माचा ।

यानि ।

₹ o ¶

इभिचम्॥ ११॥

शुभक्षकानः भीयो निवक्तवेराः परसारं हिजिश्लो धान्यार्थ, पौष्टिश्वक्रीप्रसिद्धि १६

पिटपूना परिवृद्धिकाषि कार्ह्य स्वीस्टा चारीयप्रशिधान्याधेमन्दरी विक्तमाभस्र ॥ १ ॥ फाल गुन वर्षे विद्यात् काचित् क चित् चीम

क्षीर्भाग्यं प्रमदानां प्रवतासीरा हुपाचीनाः ।प्र चेचे सन्दा हाँछ: प्रियमक्षेत्रसम्बद्धिया हिह्य कोश्रधान्यस्य सर्वात पीड़ा च स्टप

वैग्राखे धर्मपरा विभवसयाः धमुह्ताः प्रजा

वद्यक्रियाप्रहत्तिमेश्रात्तः धर्द्धप्रम्यानामः। ६॥ च्येर ज्ञातिकुलधर्माश्रेणीश्रेष्ठा हुमा: सल-पीदानी शास्त्रानि थ हिला कङ्गामीकानि । न

चाषाँ वायनी भ्रस्यानि कचिद्वविर्ण्यसः। योगचिमं मध्यं प्रस्थायमा अवन्ति श्रृपा: ११४ कावर्ण वर्ष चीसं कासं प्राच्छानि पाकश्चन-

चुदा वे पार्षियासी पीधानी ये च महक्ता ॥ भारपरे वलीजं निवासि वासि पूर्वप्रस्यच ।

म भवलपरं भृद्धं कचिन् सुभिन्नं जविन्

"श्वान्दात् पथिभिः श्वात् धमादादिष्ठ पत-

"संदिन्दरं तथा दानं तिषस्य तु सङ्गणसन्।

इररद्वीक्षण्याणां धाव्यानास्वानुर्वके ।

उरासंयम्सरे ६। वं रचनस्य मञ्चाकतम् ॥

परिपूर्वे तथा दानं यगराचा (हजीतमा ।

समादाह्मिश्वन्सरा यथा,---

प्राणचयः प्राचम्द्रतां सर्वेषासर्थनाहु खाम्॥"

ध्यात्रयुक्तिः याजस्य मतति कर्ज प्रसृद्ति। यजाः

32 8

इति च्योतिकतस्वम्॥ 🛊 ॥

सम्परीसाइपूर्वाच तथीसायूव्वना सना.॥"

संवत्तराद्यिकसुक्त विशाधकां निर्ा।

जीविजिद्क्षिन्यस्थात् प्रभवादेस् सम्मवम् ।

ज बुक्त हुन् समाचादिवर्षाणामणि सम्भवम्।" इच्यमध्यातृ: गुरुमध्यसीमभानात्: धम्दारी

प्रभवश्चित्रवेषके : एति सम्बद्धानम्। धनपुक्तः चका साजवति ह ह ⁸धचाम**ठेड्र**चिसर (

(प्रिंग कहा। सामनं विवसारीन्वं छक्षा गीवास्त्रनाः प्रियः तन सन्त हेवि । विक्रीय कर्मश्री धान्यसम्बद्धः ॥

सुख्याः, श्रीभने वर्षे प्रचाः, बर्खाः, सनी-(दर्गमध्ये अग्रत् सर्वे शाहले ममुदाक्तम्।

लगाभा जायते भन्ने कों(ये,कीध: परस्यरम् ७३०॥ अर्केच जावते जैसं मर्क्षप्रकारशायता । ियावनी वहारो हे कार्य सहा स्टार्वना ॥३८३ भाष्यविनेपनिन्धेस नसस्ते: खखस्टके । थपोटार्के जनाः वर्षे भयभीताः पराभवे ॥४०॥

अश्वधान्यानि पीडान्ते साम्री वर्गति वास्त । प्रवर्ते पीडिता: सकी: प्रजास सुरवस्ति । ४१६ दराजनी सब्बद्धस्थानि सुभिन्त्री गरपद्मवसः मीन्यदृष्टिभवदामा काश्चित च मुर्भ बर्टन् ॥६२॥ सभिन्नं जिममारीयां सुखच (नगपद्रदम् । चौन्वहरिभैवदाका चौन्दे चोखा प्रकी-सिनम् ४३३६ नौयपूर्णी भवेची वे विने च दिने दिने।

निरुपद्रवाच राजानः सर्वेदाधार्णे प्रिये ४६०५

वतसर

ण्य स्वन्ति नोयानि पीडिना मानदा भ्दि ॥३५॥ स भक्तभावानि जारत सर्व सुधीभनम् ।

५ भिन्नं चार्टते सचा से दिनो एकाति पिये।

न्यापाटा विकास्त्रहा: सुभिन्ने द्राप्रश्चन

ब नदी वर्षेत देनि हैगा चालकार कने। वाइक् वे बाक्क विरोधी स्वाध-इद्धत् १८५० छ मिसूर्त ज्ञान सर्च क्रीबींबंडवियें: प्रियं। सार्वः पर्वाष्ट्रेस प्रवाशिता श्रीक्षते १८६॥ विधान सम्बद्धस्थानां सुभिन्न अवित विधा ण्या यनि जलीकारी जलदी भारते प्रजा ॥१०॥ गय(ति: सन्दशस्थाना समग्रस्थमहार्घता : रत तेवसमं याति व्यावस्य बन्द्वि प्रजा ॥३०॥

शंबवा: श्रालिसुहाच पीचानी वर्वार्खान। वर्ष्यमानि आस्थानि राचसे नियुराः अचा; ३ ह€ ॥ इभन्नं जायते बीरं याकौधांधप्रवीहनम्। याद च समाखातं दाल कार्या विचा-TUT 1 40 1

'द्रसङ्गः सङ्कितं समासात् अवयास्य हम् । पङ्गची चारतपद्वाश्चि दुर्निचं भर्मदासटे ४५६॥ री शक्ति सिन अस्ति ये जानी नटन नेक्छ। सवी दहते इदि प्रसाच गृहि जायते ॥ ।जनवेषमावारिकापासानां सहार्वताः। मिष्यः सनग्ति कांद्रतामादश्वाः। ति मर्च देवि विक्रीय क्षत्रेयी घान्यसभ्यः। न धार्चे न सीसोरणं निस्तरिकति दुर्दिनन् ।

क्रिसाः । धूर ४ 'वपुणां: खता नेपा बच्चम्हा च मेहिनी। हरा मार्का इंडि । विवृद्धि च परा-

थिया सीपका दीना: कालग्रस्ते प्रयी-

अभि । ११। रक्तवाबर प्रमासीय और करा प्रवस्ता अस्तुता

थारिनी जायन एपी रुद्धभी वरवाँग्रीम अपसा

मुभिन्नं जायने लोकः सर्व्योपद्रवद्यान्तः ।

रके संबक्षते देवि । ऋर्बह्विसाधियः ।

दुर्भिन्नं मरण रोगी धार्वीषधिप्रपीद्रम् ।

रोगी सरवद्धिन विरोधी यन्नं सुल:।

मे(द्वी चलते देव । मर्बसृतं चर्रच्स्म् ।

चोराष्ट्र भालदे देशी दिल्ली कोष्ट्रण नदा।

दुर्भिन्तं जायने घौरं क्षत्रे संबद्धारे प्रिये। ब

विन्थायां सेन्ध्रे चःपि विनद्धति न संभ्यः।

चये स्थानित स्रजीश्वि नाम्यया वरवर्षित ।"

कौत्दी चर्मनदो च यमनानक्तरात्रहै।

मिन्नं सधादेशक कालक्षरं तरीव च ।

सा(ज्यम्। उपानकां भाइम्।

सव भीवविकार

त्राथाम् ।

देशभड़ च दिमेने खर्य संचीयते प्रजा ॥

भानवा: बारविशास्त्र संवाशे न नहीं भर्तन १५६

पायरोशी भवेदीव । बलातिश्मरवन्दिते ॥५०॥

क्रीय त् दिएसं धर्म समास्यातं हर्राप्रथे। १९६

हों से बंद्र अब बोर्क व्यवहारी न वर्षते। भवेष्ठे सञ्ज्ञाः वृद्धिकेती मसुपस्थित । ५५ ॥

महिदानोहित्राम्हित्सम्बन्धाराश्वरः !

कार्निकादिद्वास्यवर्थीय यथाः वराष्ट्रवेष्ट्-

"न उर्केश वहीर्यमक्तं वा येग थाति सुर-राजमर्की।"

सक्ती चं वलार्थं वर्धं सामक्रमेशीय ॥ ववंशि जानिकादीन चासीयाहदयात-योगीम्।

क्रमध्किमध् पचमसन्दस्यान्धच विज्ञेदम्।" नचर्वेस गुरस्च्यमागनचर्चेसः।

धालिका। पथमं पालगुनं वर्षम्। खनस-"चन्धोपान्यौ विभी ग्रेगी पालग्रनथ विभी

शेश माना हिमा श्रेया: सत्तिकाहिश्यवस्थया॥ र्ष दे पित्राहिनाराकां पृष्येषचीन्द्रसङ्गतः। माराक्षेत्रादयी क्रेमास्त्रिकी प्रशास्त्रक्षप्रमाः॥" इति सबूर्धसमाखाचा ॥

प्रवीपर्विद्रमङ्की भी वीमा श्रीवृति हे हे तार तद्ववाकात्या पूर्ववस्त्र पौर्धमासीलामः

यथा भाषाना धौर्णभास्त्रो क्रिकादिशस्त्रतात् कार्भिकादिलं तथा वर्षाणमण गुरी: क्रांत-माद्वावक्तोद्यसम्बन्धातु काकिकादिलं स्व

सत्तिकारोधियभैरकतर्थान् सूर्यारलाइये-श्यतर्वाभे कार्शिक वर्षम्। एवं भार्य-भीवादि। अन वर्षस्यघटमधीर्यच्यास्योरेक-तरभाग व्यक्तं गती गुरस्थतर (सन्नदेश तन

का सरिस्ति चेन् कर्णकी वर्ष मार्गप्रीही द्रित सभावित्र नीरिक्जोपीका काश्चित्री कथ

वद्ष

वद्' सम्बन्धि सामि नाम तत्स्ती बकारमरौ ।") वश्चरास्तव में यसस्यासीकावति क्रीमते इ.स. की+क:। बदा, वसरस्थान्ती नश्यो यक्त(न्:) पाल्गुम्सास:। इति रःत्रनिषेग्टः। धनसनः, चि, (धन्से पुचादिक्षेष्टपामे कार्माः-३ खालीति। वनुस+ "वन्सौसाभ्यां कास-बहे। ए । २ । ६० । इति लच्।) स्त्रीह-धुक्तः। नगुपर्यायः। स्त्रियः २। इत्त्रसरः। 5 | २,१२८ ॥ (यषा, भागदने । ५ । ५ । ३० । "ज्ञानं गुद्धतमं यत्तन् साचात् भागवदीहितस्। च्यत्वी्चत् **ग**शिखन्तः ऋषया ६। नदतसनाः ॥" वनसं स्नाति एक्तातीति। सा-1-कः। वन्स-कासके चा।) वनसलः, ग्रुं, (वन्च+लम्।) ऋङ्गारादिद्धा∽ र्सन्तर्गतर्मविशेष:। तत्पर्णाय:। वास्त्रस् २। इति चटाधरः॥ (बाख्य लचागोदाचर्ये तु रसग्र च्रे चात्रये ॥ शा स्थान्दानुकर्षिश्रेयः!! यथा, सञ्चाभाइते। ६। ८५। ६६। 'ब्नमजी सभूवर्शेख कलसीसर एव च ॥") अनुसला, स्त्री, (अवसं कामोरस्टास्टा इति । लच् । यहा, वन्धं लातीलि। ला + कः।) वन्सकामा औ। इति हेमचन्त्रः। ४।३२०॥ (यथा, रामाधरी।२।४३।१८। "साइं गौरिय भिद्रिय विवन्सा वन्सला सन्हा. के के आपर पुरुष बाख वालवन्सेव ग्रीवेलान्॥") .नवाची, स्त्री, (वर्मस्याचीय गाचित्रं यस्याः। धच समासि।) गीड्स्वा । इति जटाधर: ॥ नसाइनः, ऐ, (चाक्तीति । चाइ + ज्यः । बन्साभौ च्यद्गी अच्चकः ।) एकः । इति राजनिर्वेग्टः ॥ वनसादनी, स्त्री, (वन्सीरदाते वियवादिति । स्तर् ख्ट। डीप्।) गुड्ची। इटसर: ।२।४।८८॥ र(ब) इ. इ. इ. हाल भिवादयोः : इति कि विकल्पह्रमः ॥ (भ्दा०-च्यात्म०-सक्क०-ईह्।) च्यक्षिवादी नग-स्कारः । इ., बन्दसे । उ., बन्दने शुर्ककोताः । नमस्त्रदीति स्त्रीति वा दल्लथेः। इति दुर्गादानः।। .(व) ट्रेवाचि। इति कविकत्यह्म: । (भ्वा०-भर्ः-सकः-संद्।) ऐ, उद्यात्। इति दुर्गा-हास:॥ ("कियि छैवन् इत्त्वीश्रव्यात् प्रकी साह-भासकी वक्षार: संव्यत् यस्तु मन्यते नार्यं रुप्रसारियो वर्दः प्रयोगः निन्तर्किष्ट सीर्य इल्ला चोष्टानकारादे: सकते मकारवद्धि सम्बद्धि वर्णदेश्वा।^त इति सनोरमा॥) .इ, का वाक्सम्बेग्रयो:। इति कविकलगढुमः॥ (चुरा॰-घर॰-सक॰-साक्ष०-इ.सके-सेट्।) क, बादयति । सन्देशी वचगविशेषः । स्त्रवसाह्मने-पही के ते। इति इसीहास: !! **ए, भार बाकसन्देश्यो:। इति कविकल्पहुन्न:।** (भा• सभ० - यास ० - इतिषे - सक० - सेट्।) ज, बद्वि बद्वे। ङ, बद्वे। ख्रायसोत्सरीपदी सच्ये। इति दुर्गादाम:॥

चुम्बर्गाविधासियती बद्दं चिद्धाति पासि-भ्याम ४^४ सन्ध्या व्यवसास: । यथा, मुष्ठते । १ । ६ । "ची स्थव्यानि (यन्त्रास्यि) नास्यवयस्यानि चौरयञ्जूश्वद्रनानि धड्वाधिकनैस्स्रिप्रेनान्।" वद + भावे च्युट् । अध्ययम् ॥) वद्गस्य:, पूं. (वद्गस्य खासव: ।) खधरमञ्जू । इकि भृहिष्रयोगः ॥ वदन्ति:, } की, (बट्+"बटेख।" इत्यञ्जल बदन्ती, 🕽 इत्तोत्वा मित्च्यत्वयः । १।५०। छार्दि काराहिति वाडीष्।) कयाः इति विडान्त कौमुदी। विसमेश्रूमा घटन्तिपरं क्रियापद स्वति॥ (यया, भनुः । १६ । ११५ । °र्धवद्क्तितमोभूता फार्बासभैभन(६द:॥") वहन्य:, चि, बदान्य:। इत्यमरटीकासामसुन्दरी ॥ वहान्य , चि. (बहति भर्वेभ्य एव इत्छामीति मनी हर्वाकासिति। यद् + "वहेराकाः।" उणाव ३ । १०१ । इति च्यान्यः ।) बहुप्रदः । (थया, रहा। ५ । २४ । "क्षतो धदान्याक्तर सिद्ययं से साञ्जू परीवादनवावतार. ॥") वस्युवाक्। इत्यमदः। ३ । १ । ६ ॥ (खनाम ख्यात ऋषिविश्वेत, युं। यथा, महाभारते। १६। १८। ११। "(निवेदकामस्तु पुरा व्यष्टावको सञ्चातपाः। चट्टीर्घ बहान्यस्थ बब्रे कम्यां सहाक्षर: a") वदार्भं, क्षी, खलविशेषः । वादास दति भाषा ॥ सल्याय:। सुप्रजम् २ वातर्वेरि: ६ नेची प्रम् १। ध्रस्य गुरुषः । उद्यालम् । सुस्तिम् व्यम्।यानञ्चम्। गुरुवन्। शुक्रकारिवाच। ছলি হলে বিবঁতে, ∦ আমি জ ⊹ "बानाहो दानवैरी स्यक्तिचोपमफलक्तथा। दाताइ एका: सुविन्दी वातवः सुकक्षत् गुर 🕕 द्याताद्यका मधुरी इक्दः पिनानिलापहः। खिम्बोद्यानपहन् से हो रतापित्रविकारिशाम्॥" द्ति भाषप्रकाशः । दहालः, पुं, (बह 🕂 धओर्षे कः!। बद्रेग बदनेन भ्राजिति पर्याप्नोनीति । वद-1- अञ्∔ अञ्चा।) मत्ख्यविग्रेषः । वोषाः चित्रः क्ति भाषाः। तत्प्रमायः । याडीन: २। इति (विकागडप्रेयः ॥ एवनवयो क्तरतीपयोगिस्वं यथा, सहः। "पार्टीनरोदिसायादी निष्ठत्तौ इथक्ययो: ।" वशासकः, एं, (वशास ध्व। खार्चे कन्।) पाठी भक्तस्य:। इति सूरिप्रयोग:॥ वरावरः. वि, (खास्यमां परतीति । वर् । अन् । ैचरिककोति ^पर्शप्रक इक्षक पार्तिकोच्या व श्विपारितम् पद्धा स्वमरः ६ ६ ६६।

पर्कानेनेति बद्∔कारचे स्टट

सुक्राम् रथमर ।(बचा चार्णासम⊯साम्

"दर्भवदिवीतमाना मृद्धिणी द्वरीसमसमील

पक्त रवसर ६ ३ १५।

इ जि (वइतिवक्तौति मद्रु∔

	*	
# ĴĮ	वधीद्य	র্বন
*	ध्यम घनमस्य क्कपश्क्तिकरीय व ण्यार	जन्मपदेगा तथुलकीयतः तेन इत्तरेचय
	श्रास च मनेचे हम् भग्नत ४६८४	ল হেন্ন ন্যুলহন্ত্তী ব্নন্ধী ব্য
	प्रकृशील कर रंग चानुग्राहक स्थापनायन	साम्बोपध्य एवं समयदीत सम १ ३६
संस्त छः , दक्ष र कसर प्राप्त कलकशासार:। नहीदिकाण्याय:। दसीति १।	स्राप्तमादेव स्टर्शायसीय अन्तिः प्रजारस्य	ขอ <u>า</u> -
	घोत्रानिहार्णे का कारणचन्। निसित्तिया	"पापमेषाश्रयेहसान् इत्तेन । तातता थिनः ॥"
	भृत्यस्य प्रदाहरेशितः प्रयोजकाटीनां	ছবি ।
	चन्यां अयक्तिक्षत्रकारणातास्यान्तर्भेथा-	रतान् भीवादीनवनीत्षरगणानिवर्षः
	द्वीरः। भानाः प्रचित्रं विश्वतम्। इति प्राय-	एवभतात्वायिगद्या हरने क्लमणा ह एड
-	चित्रदिका, ॥	स्पनि:।
	चिता, चि, (वधाय चदात:।) यहवधायीद्-	"द्यातनाथिनसुत्कष्ठं प्रतस्याभ्यायसँग्रहम् !
	युक्त:। नम्पथाय.। सम्बद्ध: २ व्याननाथी है।	थी व चन्याद्वधप्राप्तं सीश्चिमेधण वंल मेन्॥ "
	इलामा: । चातनाविवधापदादमाच द्रमः	यदाग्रि गुभै बङ्घुतै इन्दरहिति श्रृथते नथापि
াৰনীতাৰ ২০ বিষয়তিবলৈ ২০ মিৰানি ২ং	কুনি:।	शुरी: सकाभाग् कुलविदानपीभि: भिष्टास्टा
	"रामनानियधे चन्ना पाप्रमान् किल्सियं कचित्।	णुकार्षनव्यवदिषं वस्तृश्चनाद्याः । स्वमधमवर्णस्य
	विनाग्रार्थिनसायान्तं घरियसापरापुषातः।"	उत्तमक्यो न वश्यः पुर्व्यापराधक्तनविषय वर
	कात्यायमः।	मुसक्तुदचनम्। गौरानताव्यपिन वध्यः।
	^{প্} থাদলম্বিৰ্যায়ে শান্দ্ৰ ইহালমাম্যন্	"विक्रवी ऋष्ट्रियाचे दिस्साचामसाधिनाम्।
व्यचन तो अन्त्रम् । इत्युक्तादिकोष्टः ॥	जियोगन्तं जियांकीयात् न तेन ब्रह्महा भदित्।"	इस्यवानी तथार्थ्यमा वधे इन्ता व दीय
उस्ति , स्त्री, (वधान वश्रस्त वा स्थली स्वादम्।)	किंदांसी सन् इंबात् गर्के शिष्टर्थः । देवलः ।	भाग ॥ "
	"उदान्य प्रान्डमायान्तं भ्यमध्याननाविवस् ।	द्विकाखायनयत्तरं गोयितिर्क्तप्रिक्षावय-
	निक्ति भगषा न स्यादल्ला भगषा भनेता"	वस् । विशेषमाइ कात्यायनः।
	भृषी बाद्धणविश्वयः । दीषदर्शनं विश्वमार्थम् ।	"उद्यतानाल पाभानां चन्तुदीयो न विद्यते ।
	समृतिया ।	निरुत्तास्तु बदारस्माद्यहर्णं न वश्वः सुत्रः ॥ ²
	"गुर्भवा शाल्यको या बाखासी दाव बृध्युमम्।	হুনি ঘামফ্রিকলিবল ।
	त्रातितायिकायान्तं चन्द्रदेवादिचार्यम् ॥"	वध्यः, चि, (वध्यक्तिरेति । वध्य + घन् ।) वधार्क ।
	ग्वकारो नियमार्थः। तथाः।	नत्मर्यायः । भीषे के वा २ । इत्यमः । १६११ । ८५५
	"नातनाधिवधे दोधे। इन्हर्भविति क्यन।	"जिल्लामा न सुनै लोके खब्धा: श्राचुयो।यत ।
	प्रकार्यगप्रकाशं वासन्यसम्बद्धाः स्थानः ।" यस्ताद्वनुसन्यस्थासम्युनाप्रवस्ति व द्वनः	भीनवर्णोप्रभुक्तायात्याच्यावध्याप्रमा भीना'
1	पका इस्ति पुरुष तिति हु ना अवस्त गर्न. पृक्षमे प्रसिद्ध समादे ने नि सन्त्रविधेर्णवादः।	स्वतः इति प्रायश्चित्तत्त्वमः॥
	ज्ञातनायिकमाह विश्वहः ।	विश्वरा यथाः
भन्दारी ष्ट्रहाङ्गान्दर्जभीक्वेदः। इति प्राय-	"कामिरी सम्बद्धीय भास्त्रभाणिर्धनापनः।	"स्वासर्थ इद्वस्थापि सुधं
विश्वतिक्षः।	श्रीचहारागष्टारी च प्रदेति व्यातकाधिन: ॥"	वालं स्वन्धुं लक्षकां सृद्धाम्।
	दिष्युकात्यायम् ।	इताण्याधार्गाण निव वधा-
वय व निधास्त्रतिक्षित्रतियादक्तिमा-	" उदातानिविषामिच ग्रापीयनकर तथा।	राषाचे सुरुव स्टेंब ॥"
क्छक्षीत । वह + इति:।) उधक्रमी । प्राप्त-	च्याधर्वधीन प्रकारं विशुवधीत राजम् ॥	्रति दाभनपुरागी ५५ कथ्धाघ ।
विभीगणसक्तवाषारी त्यः तक्तिकादकावधः	सार्धातिकाभिस्कीव विदान महानताधिकः।	्वध्यपातः, ग्रुं, (वध्यं वस्वक्र्यावं काराह्यार प्रल
म नाम् परम्यरीहासीनं सहतिकारपरिश्रावितं	यपीरिभिचरानवानाचुर्धनीर्धशास्त्रान्॥"	 बनीति। त्रधा+पाल+ का ण्।) कारणाञ्च
र अलम् । तच पथ्वित्रं स्ट्रतिस्यरकान् कर्ता	विकेषमाच्च काळाषमः।	रचकः। यथा.—
ायोंकमोठनुस्कानुषाहको निस्कित चैकि।	"अवाचानितपूर्वी ग्रस्पाराचे प्रकृति :	"सार्श्वीविक्रयक्षद्वध्यमालः केम्रादिविक्रवं।
	प्राणन्यामचारे च प्रवृत्तस्थातनाधिता ॥"	तप्तभौडितुपच्चकी यच भक्तांपरि हैं '
	च्चनाचादिनोदनपक्षतः। तेन पृक्वकनापरा-	इति विम्युष्टराधी। २ । 🚶
	धस्य मार्थोदातस्य नातनायिना। इतिन	वन, सम्भक्तिग्रन्थ्यो.। इति कर्वि 🕯 💃
	प्रखपकारियधे होत्र श्वः। ततु स्थातनश्चिनी-	(भ्या॰-पर॰-सक्त०-सेट्!) दननि 🖟 ः
भक्षे, पाबीपदेशाहिना श्रीहाइवनि । अतु-	इपि श्रीमाश्वयवीर्छनने दीवमास्य समन्तः।	चित्रमधः। इति इमादाचः ॥ 🚦
शिवस्थात्मन्ता । २ । चनुमति । दिविधा	'आतनायिक्यं न दोबी श्चिच गाँवाक्सणान् यदा	
म्का यहियोषाहर्वेच भवति तथ्य विरो-	इचान् प्रायसितं कृषे।त्। १ त्या भविष्ये।	णर∘-च्यक∘-सेट्। उदिस्तान ह् वेङ्ौ्
भी भया निरोध: कर्नेच श्रांत प्रश्नांतरहर	"चुखागामय गीवर्ष भ च्यादे दराचन ।"	
ान.। सपरा एवं इक्षोति ६५ने एक्स्फा-	स्थाः पूर्वविषयितः। यस अनस्यासाय	
। लघेद क्षत्र। चाहकाक्षतीक पि हिस्सितः। क्योः समर ्यका ष्ट्रस्ति । क्यो	काञ्चायम् ।	स्वागत् भीपमर्श्वीव विश्वं पूर्वा
न्यसम् स्थातः च-तुक्तः चन्तरः चन्तरः चन्तरः च व्यक्तमः स्थातः च-तुक्तः चन्तरः चन्तरः चन्तरः चन्तरः चन्तरः चन्तरः	भिष्म तसा ^{त्र} पति चीतृक्तह तप	काष्ट्र समागरर
न नाम प्रशास सामित्र जनस्थित क्रियोग्स है।	द्व भेन कात् पारे भीने नहीं सञ्चा ।	क्रियामाण इक्षण इति दुव द

	५११	
वर्न	वर्ग	वनच
न कि ीमताचेड इति	तक कम शुवसुषै सङ्गती	^द वाक्षतीय कर्तमा मुस्सिकी वर्त
कृतिकृत्पदुम्: । पुरा पृष्टिभा पर धका	तद्वस्य प्रभावेच वासतीय च संच्यति ।	•
भ्रक्त०च-सेट्∤) कि, बानयनि बनसि । स्पर्व	सप्तमन्तु वर्षे श्रृति खारिशं लोकविशुतम्।	"यने संभन्निये वने उत्के जिं
की खन्न सम्बद्धाः इति दुर्गाहाय:॥	तच गत्वा नरी भन्ने सुप्त की वंस गच्छति ॥	भौधितं संसमुद्रयक्षत्रहें नयत
"न इ.ड. इ. बाचे ≀ इ.ति क्षविक्तकाद् स: ॥ (त ना ०-	सद्दावनं चाष्टमन्तुसदेव तुभास प्रियम्।	तदिकारे चमसे निपूर्त दशापाव
श्चातः ०-हिक०-सेट्। उहिस्तान् क्रविट्।) ६ छ,	त(सन् खालातुमतुत्री इन्द्रलीके मही-	सोमां विज्ञे चससे अझयव्यम।" -
वरुक्षः उ. प्रशिवाबलाः इति दुर्गासासः ॥	थते।	धायण:॥) प्रस्वश्रम्: इति
न स्तीं स्त्री,(वनतीतिः।दन्⊹पचादाच्।यदा,	लोच्च बंघवलं नाम खोच्च क्षेत्र रचितम्।	(रक्षिः। इनि निष्यस्टुः। शप्राप
বন্দী উত্তর স্থান। "पुंचि संভাষো ঘ:	नदसन्तु वनं देवि महापानकनाग्रनम्॥	सम्बद्धी भूवादिः परस्ति परी।
षायसः '" ३।३।११६ । इति घः ।) वैहुट्स-	वनं विरुवदनं नाम दृश्मं देवपृज्ञितम् ।	च:। बन्धते संशते भीताद
ब्रह्मस्थानम् । (थया, महु:। प्। इ्प्€ा	तच गत्वा तु सन्जो ज्ञानोकं सन्दीयतं ॥	च्यथवा वनतिहिंसार्थः। दस्यतः
'परस्कियं योश्सिषदेक्तीर्थेश्ररणय वनेश्पिताः	रकाइसम् भाग्डीरं बोगिनां प्रियमुत्तमम्।	तमः । यहा यनुयाभने तनादि ख
नदीनां दापि समीदे समग्रहणमाप्रयान्॥"	तस्य दर्शनमार्ज्य वरी मर्भेन मन्द्रिः।	दस्यते याच्यते वृष्टिपदानाय। य
स्तियान्तु यथा, साहित्यदर्पणे आर्थिसञ्जानाः	भाग्हीरं समगुप्राप्य दनाना वनस्त्रमम्॥	भूतादि: परक्तेपदी बन्यत प्र स्तोळिभिः।" इति नत्त देवराजय
थाम्।	वासुदेवं ततो इष्ट्रा पुतर्शकः न विद्यते ॥	क्तालामः। इति तम द्वराणय क्रमिदे। १। २४। २०।
"काको सधु: झुपित एष च पुच्चधवा	ष्टन्दावनं हादशासं छन्द्या परिरचितस्।	"चाबुक्ते राजा वरुगो दनस्य ।
द्वारा बद्दान्त रतिखेदहरा; समीशा;।	भम चैव प्रियं भूमे सहापातकनाश्चनम् ॥	वनक्षद्रजी, स्क्री, (वनोद्भवा करल
केलीवनीयमाप दञ्जलकुञ्चमञ्ज	छन्दावमन्तु ग्रीविन्हं चे यस्यन्ति वस्त्वरे ।	विश्वाः, स्थाः, (विशासका कर्यः वृह्ली। इसि राजिविघेण्टः॥ (
ह रेपति: अध्य किं क्रियोग्यस्य ॥")	न ते धमपुरं यान्ति वेश्वयद्यं प्राप्त्युनेराः।"	काञकस्लीशब्देचातवा॥
सत्यव्यायः। चाटवी २ अरस्यम् ६ विधिनम् ३	इति वाराचि सघुरातीर्घवनहादग्रकदर्धनं कामाध्याय:॥ *॥ बनदिग्रंघ सरक्षकं	
ग्रह्मस् ६ काननस्६। इत्यमस्भर्ती॥ दात्र ७ दतः ३ चाटतिः ६ भीरकस्र्०	ग्माळाव: ॥ ७ ॥ नगानद्व नर्गदाः छ्छा	धरर्णाकन्दः । इति राजनिष्ये ।
का तम् ११ गुहिनम् १२ : इति भ्रष्टिकाः-	थ्याः —— "यद्दिवं कायितं पुरसंस्या तस्त्रसम्बास्तरस्	दनकार्पार्सी, स्त्री, (वर्गोद्धवा काणाः
वजी। श्रम् १६ समजम् १८ प्रान्तरम् १४	तम् सस्यं भवेत्तस्य चरस्येषुत्ररेषु च ॥	द्भवकार्यासः । तत्पर्यायः । जिप
विक्तम् १६ ॥ इति चटाधरः ॥ कालारस् १०।	कार्यप्रावि प्रवृत्यामि नथा चैशेषराणि च।	दाजी ३ वनो द्ववा १ । इति रत्रम
दात राजिषिग्छ: ॥ 🗱 ॥ स्ट्यमीयक्षेत्रवनं	भेन्यव द्राडवार्यां निर्मा कृदनाङ्गलम् ॥	बनकोलिः, की, (बनीझवा को। ल
बच-,	जगलाहतसारम्यं सम्मागिष पुर्वासम्।	बद्दो। तत्पर्थाय:। कर्वश्रिव
"श्रिविराभ्यक्तरे भद्रास्थापिता तुलसी पृथाम् ।	श्चिमधायस्तिरिस्या उभामः परिकीर्भितः व	क्रकेशा ३। इति की बाल्तरम्॥
धनगुत्रप्रसाधी च पुरायका च्रासिस्तातः।	नवस्ति व्यक्ति प्राचान् परिवर्जेन्।	वनगोचरः, युं, (वनं गोचरो दे
प्रभात तुलसी हक्षा सर्वारामकल लगात्।	ज्ञक्तकोकातिथिभृत्यास याति परसंपदन् ॥"	व्याघ:। इतिकेचिन्॥ (वन ७
माखती युधिका कुन्दं साधवी केतकी नया।	इति देवीपुरासं कारस्यीषरप्रशंधा। 🛊 ।	निवासस्थानं यस्य । नारायणः ।
नामका सिक्किस च काचानं २कुलं शुक्तम् ।	चार्ण्य वर्णनीयानि वया,—	वतटी जायां श्रीधरसामी। ३१५
चपराजिता च शुभक्ष विवासद्यानसी प्राथम्।	"कर्गबैश्डिवराचेभयृष्धिं हादयी हुमाः।	क्तचर: । यया, भागवते । ३। १
पूज च दक्षिण चैंद मुभई गाच संग्र थः॥ ^٧	भुक्तकाककर्णानाचा भिक्तमस्टद्वादयः ॥"	"सुव्यक्तमद्शाः खर्को∉रम
दात नक्षित्रेत्रे श्रीस्थाजनातकः १०२ व्यथायः॥	उत्याने वर्धनीयानि यथा,—	जञ्चास चाही वनगोचरी न
सपुरायां द्वादम् वनानि भया,	"उदाने सर्णिः सर्वेषनपृष्यसाराष्ट्रसाः।	कानगविचारी। यथा, मृतु, 🗢।
'रस्य सञ्चवं गतम विकाधावसत्तनम्।	प्रिकालिकेकिई वाद्या. श्रीइरवायध्यम-	"सम्बागामभावे तुर्मालाना सं
सह्या मतुजी देवि चर्वान् कामानवाप्नुवात्॥	(स्य ति: ॥ "	
वन तालावनचेव दितायं वनस्तामम्।	द्ति कविक स्वयंतायाम् १ कावक १ क्रमुमम्॥	इमाक्यगृबङ्गीत पुरुषान् वनगी व
सव स्वाता परी देवि इतिहत्य। दि चायदे॥	(ग्रह्मराचार्यश्रायस्य इक्तामलकस्य ग्रिया-	वनगरिः, स्त्रीः, (क्वस्य गौः।) ग
हतीयं ब्रस्ट् गाम वनं चेवीत्तमं वया।	गामुपाधिविशेषि, पुं: यदुक्तं प्राणकी्षिणया-	राचितिर्घेश्टः ॥
तत्र गत्वा नरी देवि कतकाबी हि जायते॥	स्वधृतप्रकर्णे।	वनचन्त्रं, सी, (वनजानं चन्द्रम्
रकादभी सकापचे मासि भाषयई (इया।	"सर्क्य (वर्कार देश्रे वने वासं करोति यः।	देवहासः। इति विश्वः ॥
तल खाती नरी देवि रहलाके महीयते।	अप्रापाश्चिमिर्नुको वदनासा च उच्चते॥")	दनचित्रका, स्त्री, (वने प्यस्त्रिकाः
चतुश्र सः(स्थलवर्गं वनानां वनस्सम् ।	वनं, क्री, (वन्धते संद्यते इति। वन्+"पुचि	सिका। इति राजनिवेद्दः ॥
तच प्रात्मा गरी देवि सम खेक महीवते ॥	संद्वार्याचः प्राधिम।" २।३।११८। मः।	पनन्तस्यकः, पुं, (वरजातसम्बद्धाः । ः
विभवस्य च कुक्ते तु सर्वी: पापै: प्रमुखते ।	द्रांत सिम्नगृही ईवराचयक्या । १ । १२ । ६ ।)	वन समासः।) वन्यसम्बद्धः
विश्वप्रमुख्ते प्राणाम् सम लीलं च गच्छति॥	ज्ञासः । (यया, स्धः। ६। २२।	प्रधाय:। वनदीय: २ हिमाइट ६ स
पश्चम बहुकदर्ग वनस्थानसनुत्तमम्।	"नम्यान सम्य केवलस्त्रतं	चान्छ गुरुषः। कटुलम्। उद्यालम् . चाणिलम् । पर्णालम् । जन्नुस्यतः
तच गला गरी देवि चाचिक्षानं स गच्छि 🖁		
परे शारे देवानाश्रीय दुर्वेसम्	(वदास इति मेलियाँ ने र≗।	शोहसंसम् दिलय विशेषः
च क्त सहसर्ग नाभ बक्ष ।	चलके बधा भागदि ५ १६ ६	(a to the second

は九が上 ভাংকুণাল । একাষাষাঃ । ক'ছক; २ মারি-। ा≒इच; ६। इति विकासत्त्रीयः ॥ (वने क्¦स चः)ऋकरः।दनिशाल्डशन्तः। ा क्रो,(बने अले बाबने इति । बनु च प∙।) । गमान् : इति से दिखी । जि, केप ≀ (सद्या,

रवें । ५ । ५३ । द्राविक्सी निक्रमिना: पटमण्डियु निहा विद्याय यन गान्य । वन । पृदेश्याः ।

बद्धायामा सनिवयन्ति पुरोसनानि चेकाणि सन्धवशिलाध्यकाणि वासाः ।" बलबार्गयनीहर्वच चिः यथा, गामा-यसं । २ १ ५ ५ १ छ ।

द्रात्कि परिभिन्नानि वनजैकप्रकीविभि: ॥") त, ए (बने की मार्थ्ये दा चायत इति । त्व् + ए: ।} सुक्तक: । दति मेदिनी । चे, रम। ার । ছেলি বিভা' । রশস্থয়; । হলি হাল-नवैशः: । (तुब्रयमम् । नत्वरंगयो यथा,---

त्रवतः औरतः सौरी वननः मानुजीवन्दनः॥" ति सावधकात्रास्य पूर्वसाखे प्रथमे भागे।) ा सकी, (बर्ट चायते इति। जन्⊹ ड:। ॑ ाष्ट्रा अनुस्थार्थि । इति मेदिनी । जि. २०॥। वनवा जक्तः, दं, (वनवंद्यान खाधे कत् ।) वनवंद्यान-बरस्यकार्यार्मः। बचीपीदकीः। चाचग्रन्याः।

नवेगुट: 🛭 कर पं, (बनीद्वकी कीर:।) वनोहक-शिक्:: तत्र्याय:। हहन्सली २ स्था-भ ह खर्गदर्भागः । समः १। सस्य का । बाह्यम् । चीतत्वम् । प्रचनः शिवच् ।

ति राजिषिधरः ॥ रक्ता, पु, (बर्नेयु वसोझ देश तिकाः ।) इन्हों-की। इनि शब्दस्तला। रक्ता स्त्री, (वनेषु पनोद्धवेषु मध्ये विकास)

निक्तिका। इति स्वयः जाः। शक्ताना, स्त्री, (वनसिक्ता + बनु । टापि ध्वन लस् ।) प्राया । इक्सरः । ६ । ८ । ८ ॥ गणादिकसंखाः पाटाधव्ये ग्रेयम् ।)

यु (वर्ष जलं दमातीतिः दः + कः।) घः। इति श्र=दमालाः। वनदातरि, चि ।

सक् , पुं, (वनकारो दशकः ।) व्यवस्थद्यनः । त राचिनिर्देखः॥

व धुं, (वरस्य दौप इद।) वनभग्धक:। ल राजनिवेग्द: ।

बु पुं, (जनका घेत्रिका) सन्यी। इति ामामसंख्ट: R क्षत्रं, (वनस्मित्रं निनिक्तः प्रस्तवेश्यस्य ।)

म अन्यसः। इति जनाधरः । वार्कानः वस्य ।

श्रुनाः, ब्रे. (इने प्रशेष्ट्रानाः प्राधिष्टः ३) काशः । । विस्थान्त्रभाषा

वाकी, की, (बनोहज़ क्रियानी ।) बनोह्नव-अवक्षी विकासिक अर्थिक विकासिक सुन

मिष्यभी श्यक्तम ८ अस्य एक लामृ। ≾जालाम् ≀त्राच्यालाम् । भ्यलाम् । दीप-नचन्।मा धामागृकाध्या। गुष्का खच्य-गुणा। इति राचिविद्यः ॥

बनप्रया, स्की, दिनसिव विविष्टं पृथ्यं बस्द्राः। टाघ।) शतपुष्पा। इति राचनित्रंस्ट: ५ (ग्रनपुष्पाश्चर्यस्या विवर्ण ज्ञानवाम् ।) वरपूरकः, पु, (वनजातः एकको जीजपूरकः।)

वनकी बपुरक्तः । इसि राजि विधेष्टः । वर्गाधर्य, र्क्काः, (धनेषु बन वातेषु सध्ये पिक्स्।)

लाचम्। इति र(चनिर्षेग्दः ५ वमाध्यः, ए, (वर्ग प्रियं यस्यः।) अहेरिकचः।

इलमर: १२,३५ । १६ । (वषा,---

"न्यस्य नकांप्रय विश्वस्त क्य कि विल भुजी विश्ववी भवनाष्ट्रमा । यद्गयेत्र कुर्हाहीत विद्यायर न पत्तच्चरणी धरखीलवाः"

ध्यहरः ॥)

ध्यरग्यप्रियसाचे, वि ॥ वर्गर्वोत्रः, पु, (वरास्ट वर्गोद्धवी का वीवों) कीव-पूरक:।) धनवी अपूरक:। इति राज्यविद्*रा*ट:॥

पूरकः: ' इति राजनिवैसः: ॥ क्षिप्याः मिश्रीयाः। रीन्त्रम्। इति राज-(वनवीजधूरकः, ए. (वनोह्नको वीजपूरकः।)

> खर्खनात्वीनपृरः। तत्र्थायः। वननः २ प्रकोचकः इनन्योकः ३ व्यक्षकः ५ प्रत्वाकाः ६ वनोद्धवा ७ देवपूर्न! घणीता ८ चेवदामो ६० **देवेटा ११ मातुल द्विका १२ प्रचर्ग १३ महा-**प्रजार्थः चर्यं गुरुः। अस्तवम्। कट-लम्। इध्यलम्। रुचिप्रस्तम्। दातामदोष-लस्तिकष्यामनाभित्वयः। इति राजनिष्ठेग्टः 🖰 वनभदिना, स्दीर् (वने सदं यस्याः । ततः टाणि

> भुज्+किष्।) ऋषभीष्यम्। इति प्रव्द-चन्द्रिका॥ वनसन्धिका, स्की, (वनस्य मस्विका।) दंपा:।

> वनसुक्, [वृ] पु, (वर्ष सुड्क्ती प्रति। वर्⊹

व्यतः इत्तरम् ।) भद्रवला । इति केचित् ।

वनमर्छीः, पक्षी, (वनोद्धवा मही।) वनोद्भद-मिलिका। पति श्रम्दरताथली ।

वनभाषा, स्त्री, (वर्गाह्नवपुष्परचिना शाला। मध्यपद्रतीपिवसाम:।) श्रीक्षणास्य साला। सन्बद्धां यथा, -''वाजानुनस्विमी साला सन्तर्भन्नस्मीलस्वला।

सधे स्वतस्याद्या व्यम्तिति वीतिता ॥" इति प्रव्यभ्याम् ॥

(मनपुष्यस्तक । सया, रखुः । ८ । ५१ । "प्रधितमौ (लर्घो बनमात्रः) मरवकाम्मचर्यतम् स्ट्यः ॥^४)

वनभारकोर, प्यी, (वनमादी व्यक्तस्वारमिति। इति:। क्षीयः) दारकाषुरी। इति विकासः- विकासनः, मुं, (वर्ग वासयनि अन्वेनितः। नास + प्रेग । यसकी क्रियावर्शकः ।

वडशाचा चद्धस्यति कट भगभाती म्] प्र इति । मीतास्य । इत्यमरः । १ (माराघण: । यघा, प्रतुख विजये । ३ चाह्री ।

"क्षमलयामकया वनसालिनं क्रिजया गिरिश्रच निभाविधुम्। भुविष्टला परियोजयनी विधे-चत्रता सृतुरूपमागमे।")

वरसुल्, [च्] पु. (वनं जलं सुफ्तीति। सुच + (इप:) केद: । इति भ्रव्हरक्षावली ॥ (जल-विवेशिक, चि.। इति रिव्। ६।२२॥) वनसुद्गः, पुं, (वनीद्रवी सुद्गः :) सुकृषकः । इन्छ

सर:।२।६। १७॥ तत्पर्थाय:। दरक २ निग्राह्यः; ३ कुलीवकः; १ खण्डो ५ । इति ईम चन्द्र: १४।२६६ १ सस्य स्वयम्भायगुर्गो सुकुर-मकुरक्षप्रव्योक्षरयौ । (यया, सुस्ति।१ ४६। "वनसुद्रकलायसङ्ग्रहसद्द्रस्य चणकस्तीय-(जिपुटकहरेप्लाहकीपभागवी वैदला: ॥)

वनसङ्गा, खी, (वनसङ्ग+टापः) सङ्गपणीः। द्वि राजनिवेश्टः॥ अनस्यः, पुं, सेष: । वर्ष खर्ज स्त्रयं बर्ख स्त्रम्

वनं सुचिति इति वा सनोधादिः। इत्यसर टीकायां भरतञ्जनजोन्द्रतम् व्ययुग्पत्तिदर्शनातः। पनसर्देचा, की, (दमस्य सिद्धं जीवने इति । जन् ख:।) वनबी जपुरक:। इति गाजनिर्वस्ट:॥

वनमाचा, ची, (वनोहवा मीचा।) काष्ठकदणी। दात राजनियंग्ट: ॥ दनरः, पु, (वानरः । एथोदरादिलात् हुस्ते साधः ।।

वानरः। इति भरतदिख्यकोधः। वनराभः, पुं. (वनस्य वर्ग नः राजा। "राजाह किंकिभ्यटस्।" ५ । ४ । ६२ । इति दसः।)

सिंह:। इति भ्रव्दमानाः॥ वनसाराजाः च ॥ वक्तकारी:, काी, (वनस्य सन्धी: श्रीभा।। क्षदर्ली । इति प्राविधि हैस्ट : ॥ वन्दव्यरः, पु. (पनोद्भवो वर्व्यरः ।) इत्रध्यार्क्तः ।

इति राजगिष्ट, ।

वनभन्नेरिका, स्त्री, (प्रविष्ठाना वर्नेरिका।) आर्य्यक्वर्वरी। वनवायुद्ध द्ति भाषा। तन पर्काय:। सुमन्दिः २ सुप्रसङ्गतः ३ हाय।-क्रिप्रें ४ विषष्ठ; ५ सुमुख: ६ सःच्यापत्रक ६

निवालु: प भूषि हारी ८ स्वतः १०० ऋस्य सुगाः। उपालम्। क्षमसमिन्। पिद्राच-वास्तिभूतवत्। प्रायमन्तर्पेणलकः । द्वात र्जिनिवेश्यः 🛭

वनत्रलगी, स्त्री, (वनोद्धवा वस्त्री ।) वि:श्रीखना-छगन्। इति राजनिष्यः:॥

वनविद्धः, पुं. (वनस्य वने ज्ञिवो वा विद्धः ।) हावा रल:। इति हिमचन्द्र:। ८: १९७॥ (अया क्यासिरिसागरे । १६ । ३४२ ।

"पणार्यप्रभाजाराजितलं वनविद्वना। ग्डीतमिद तेमीय देति इंडीन खड़ीन ॥")

তন } আরু∏য τīσ वनवाधी,[न्] पुं, वर्च काश्रवति सुरसीक्**रो**ैति . वासि + शिनि.।) ऋषभगसीमधन्। ऋष्ककः इच.। प्राम्होकन्द:। प्रात्कृलीकन्द:। नील∙ महिष्यसन्दः। इति राजनिर्धस्टः। (वने वस-मीति। वस + खिनि:।) वनवासक पेरि, चि॥ (थया, सन्: । ६ । २०। "तापसेच्येव विशेषु याचिकं भेचमाहर्तः।

ग्रहमेथिव चार्त्यद्व द्विजेव वनवासित्व ।") वनवनाकी, की, (बनस्य दुम्माकी वार्माकी।)। ভুদ্নী। হুলি হৈচাবিদিয়ে;। वनकी हि:, धुं. (वनस्य की हि: १) नी बार: । इति

हिसचन्द: । ८। २३२ ॥ बनमूकरी, स्त्री, (बनस्य म्यकरीद मीमभ्राकात् भांस-लत्याचा) क्षपिकच्छ्:। इति शाचनिर्घश्ट:॥

(वनस्य भूकरी।) च्यारण्यवराष्ट्री च ॥ वनभूरण:, मुं, (वनचात: भूरक:।) वनोद्धवीस:। वन च्योल इति साधा। तत्वर्थाधः। सितशूरकः २ बन्धः ६ वनकान्दः ४ छारस्यस्यस्यः ५ वनजः ६ श्वेतशृश्यः ७ दनकर्द्धलः ८। अध्य गुकाः । र्यावम्। कटवम्। उधावम्। क्रिम्स्स-अप्रमास्तियसर्वारी सकाराधि वाचा । इति राज-

निर्देश्ट: ॥ वनम्बद्धारः, पुं, (दनस्य मञ्जाट ६३ कारहकाष्ट्रत-लात्।) गोच्चिरकः। इत्यसरः। २।४।६६॥ (अस्य पर्यायो यथा,---"गोचुर: चुरकोश्प स्थात् चिकस्ट: खादु-

गीनगटको गीचरको वनस्काट प्रस्ति।

पसद्वासदंषु च नथा सादिच्यासिका।" इति भाषप्रकाशस्य पूर्वकार्के प्रपमे भागे॥) वरमञ्जाटकः, पु, (वनसङ्गाट+स्वर्षे कन्।)

गो(च्हरक:। र्ति राजनिषंग्ट:॥ वनशीसनं, ज्ञी, (वनं चलं शोसयसीति । श्रास 🛨 णिच्+ ल्यु:।) पद्मम्। इति प्रव्यचित्रका।

वगस्य भ्रोभाकर्भरि, सि ॥

वनश्वा, [न्] पुं, (वनस्य वने वाश्वाञ्चक्रः:।) गत्वभावर्रः। यश्वकः। बाह्रः। इति मेर्हिनी।

चनसङ्खटः, युं. (वने सङ्कटो वाच्च्यतः बन्या।) ¦ंर्य मस्र:। इति ग्रन्द्धन्त्रिका॥ वनसम्बद्धः, पृं, (वनानौ सन्द्रष्टः:।) चार्ग्य-

सहिति:। तत्रायायाः। वन्या १। इत्यमरः। २ । ৪ । ७ ॥ वान्या ३ । इति मुख्दम् व्यविती ॥

जारासद्भाष्ट्र स

वनसर्भिनी, स्त्री, (वनस्य सरोजिनी पश्चितीय ग्रोभ(करव्यान्।) ननकापांची। इति ग्रब्द-

হ্লাৰকীয় वनस्य , पुं, (वने तिक्षनौति । स्था 🕂 जः ।) स्टगः । ।

इ. न भ्रव्दचित्रकाः ॥ (वानप्रस्थः । यथाः, अनुः । ै

"यतकोचं रहरणानां हिरुगं बद्धचा(रथाम् 🖂

यधीनाम् चतुर्वनम् ।")

नमत्राणिनि, नि । ,यचा, चरित्रेग्रे ,१४९,५१

"प्रवृत्तच्रजो हुपतिवैनस्यान् गजान गर्जे: खेरिव वीर्यदीप्तान ॥") वनस्था, स्त्री, (क्षेत्रेसिष्ठति या: स्था-1-का:।

टाप ।) व्यथत्यी इच: । इति राचनिर्धेखः ॥ वनस्पति:, एं, (वनस्थ प्रति:) पारस्कराहित्वान्

सुद्।) विनर पुर्वा फलिद्म:। (यथा- मनु:। "चपुष्पाः पुष्पवन्तो ये ने वनसानयः स्कृताः॥") इन्द्रसाचम्। इति सेदिनी। ते, घ्र्∉ ५ (यथा,

मद्याभारते। २ । २३१ ! २६ ! "क्यंत प्राख्या (क्षिष्टेर्गण्डब स्तीवनस्ती ।")

स्याली हच:। इति राजनिर्वेग्ट:। (स्थस्य वर्षायी यथा,---"नन्दी हची ३ भारत्यभेदः प्ररोची अवसादपः।

खालीवृत्तः चयतरः चीरी च स्माइनस्मतिः ॥" द्वि साव्यकाची। १। १ ॥

ष्ट्रतपुष्ठस्य गुक्तविक्षेत्रः । यथा भागवते । ए । २०।२८॥ "च्यासा सध्यको सेघपुष: सुद्धामा भाजिशो लोच्चिवधौ वनस्रातिरित पुरापृष्ठ-

सुता: ॥" वटहन्न: ॥ तन्पर्याधी यथा,---"बटो रक्तपकः, इटडी न्ययोधः, स्वत्यजो धुदः । भौरी वैश्ववकावानी बहुपादी वनस्पति: ॥"

वनच्दिता, स्की, (वनोद्धवाच्चरित्राः) स्यर-ख्यवहरिद्राः तत्पर्थायः : शोवी २ श्रोनिका इ वनारिका ६। व्यस्ता गुगा:। कटत्यम्।

इति भावपकाणास्य पूर्व्यक्षके प्रथमे भागे॥)

इति राजनिर्घेष्ट: । चिपि च । "सरम्यष्टजदीकन्दः कुछवानासनाण्नः॥"

द्ति भावप्रकाशः ॥ व । ज्ञास:, र्यु, (वनस्य ज्ञास इव प्रकाश्यकत्वात ()

ाधारणम्। इति विकास्डिधेषः ॥ कुन्द्रमः। ি নি হাতানিষ্ট্; । वं{ ∱ासकः, पुं, (वनकास + स्वार्धेक मु।) अराध्र-

णम्। इति ग्रन्द्रकावनी ॥

यु, (वनस्ताःदु:।) प्राप्रक:। इति व खिल्ला व

., पूं, सुद्रः । इति चिकारळधेषः ॥ पुं, (वशस्य चाच:।) वनच्छाः। तत्य-

में। इड़िका: २ शिश्यवाद्यक: ३ एछ-্রিটা ৪। হলি উদক্র: । ৪। ২৪৪॥

🕌 🖟 वर्वणा। गील मंचिका। इति प्रबद्-िंप्, (वरस्थ स्थासन स्थामनक इयः)

> अभाजः। इति श्रव्दसाला॥ रु, (धनस्य व्यक्ति इवः) जीधास्तः ।

> राजनिर्धेषद: ॥ (गुणादिविश्वेषं १० ख "प्रविदे होय"।)

क्ष्माविशेष:। यथा,---,यद्य धानायुद्देनायुर्वद्मास्वतम् ।"

वनीय

"आजानेये: सैन्सदे: पाः में दी च का आंजियना युवा कि

दानविश्रिष:। यथा, सम्हाभार "गर्छच वनायुक्त दीर्घ जिल्ला वनाञ्चन:, पुं. (वनायौ दंशी चायत

ष्टः।) वसाबुदेश्रोद्धवद्योद्धतः । चार् वापापुष:। इति पाळ्र्ट वनारिष्टा, स्ती, (दनभाता ऋ इरिदा ; इसि राजनिषेग्ट ॥

षभाचीकः', ए, (यगस्य चर्माकादः चायित्वात् तथात्वभूः) पुथान कार्; । इति चटाधर्; ॥ धनाईका, स्त्री, (बनोद्धना च्यार्टक र्दकम्। इति राजनिर्देश्टः॥ व

वनालिका, स्त्री, (दर्गस्थल ति भूपसः चन्ता । टापि चान इलास्।) यधर,---

गुर्को रीन्द्रग्रब्दे द्रस्यो ॥

"दचरहा सिमंदारी क सिश्की খ্দি ভাহা वनायथ:, पुं, (वनमेत्र कात्रयो सर

काक: १ इति भटाधर: ४ (च्य चि । यदा, मार्क्षेट्ये । २ ६ । "सी इध्यत्यक्षित्री लीक रूव विश्वप

मौळालम् । बच्दलम् । तिल्ललम् । दीपगलाचा इति जिलाक्डश्रेय: ॥ विनि:, पुं, व्यक्ति:। खनिक्षिच्य चरि ध्वकि गन्धि दक्षिभ्यस्। धाती: पूर्वासुरुत्त-र्प्रत्ययेन निः सिहास्तकोसदासुखादियुक्ति । ४

वनाहिरः, पूं, (यनस्य ग्राहिरः

वनिनः, चि, (दन 🕂 क्तः:।) व्यक्तित द्रति मेदिनौ। ते, १८६ ॥ विभिता, खरी, (वन + का। टापा) ज च्छीसासान्यम्। इति मेरिनी।

(बबा, रद: । २ । १८ । "वशिष्ठधेनोर्सुयःधिन त सावत्रमागे वशिका वगान्ता

पपो विमेधाससमस्यापङ्कि-क्षीं वितास्थासिव जीचन (स्थ वनी, स्त्री, बनम्। इत्यमस्टीकाय (घषा, साहित्वहर्पणे। २।

"बेलीवनीयमपि वज्रसञ्जूष्ट्रमङ वनी, [न्] पुं. (वर्न चायबह्यनास्वस्ये হালি:।) খালমহা:। যথা,—

"ग्रहमधी श्रहसन्तयोः क्रीक्षियमा वनी वर्षांस स्थामानीरापक्षकी सर्विदा।" इति याह्यस्विकासकी प

वरीकः, चि, यःचकः । इस्त्रमस्टीकार यगीयवः. सि. (यभि चाचमसिन्धर्वः सर्वे काला वाचन इससर् । वने स्वा **समुक्र**मस्यः

ः । इ.स्व रक्तमालाः । स्ति (प्रव चरतीर्था। घर÷ "चरेष्टः।"

ट । प्रपृष्के क्रियापुक्।) करम्य-* पणा,---

नन्त्रामां द्वितास्यानाः भारतानामा

टर एडोस्ड्रनियक्तमासः। नवान्त यजीषध्यो रजनाः-

सर्वेलपूरा: सुरतग्रदीमा: ॥'

इति कुमारमस्यदेशसर्गः। ए, (वने इच्यः पुच्यः।) वहरस्रातः।

राजनिधेगष्टः। पु (दर्ने सन्जेदनः) द्यसनष्टचः।

रजन्ताः

ा स्त्री, (दर्ग छङ्गभी बन्धाः ः) वनकार्पासी । रक्षमाचा ॥

, [स्] पुं. (वनमेत च्योको सर्थ ;) बानर:; इस्त्रसर:।२।५।३। त्व सिवि, चि। स्था,सासवते।८।८।२१।

त्व विवित् कि । यथा, भागवत (शहा-१)। संदेश्यः भाग्यपः श्रुत्ती सुन्धी वे वनी-

न्त दक्षिणीञ्चाय समन्तो यत् सत्राहकरः॥") सर्वै वस्ता । यघा,---

हाका प्रेखरी सेका वन्दाच बन्दनेश्वते ॥"

हात महत्त्वस्तुः । प् । यस्त्रे कौति वन्यते क्वतं प्रति वा । - "ग्रीद्यपिक्तास्वरीयजीतिप्रास्थिते-

। 'दल्क्य वश्चीलस्य स्थापि वस्याति पाठोऽपि अस्मनः इत्यमीरणः ।) स्तीलाः स्तुत्यः । स्तीर्थयत्ययेव निष्णतः । इति चिद्धासा-

हा । हा । क्षरि, (बन्द्रिकेनेनित । बन्द्र + क्रप्रमाँ स्थ्य ।)

म इति ध्रव्यक्तिकाः (वस्य सावे ।)प्रधासः। समुग्रेदिशाधासः स्तरीते

। प्रमुखः यथा। पाद्योत्तरसम् धिव-नीसनादः

टा तु वैयाव पीक्तं प्रक्रिकाह्यं करें:। लक्षेत्र्कृष्ट्यां तक्ककार्यो प्रक्रिहः। रिक् ज्यो धार्ग तक्षायस्वस्यं तथा। भ भावकक्षेत्र विस्तरं एक्स्वभ्यः।

न भवश्य वर्षात्र सहस्तरम् । होम्झस्टेवा च तक्षिवहितमोजनम् । वर्षाय चंस्रेवा द्वार्यावस्तिस्ताः ॥

हिरीपणं निर्वाहि॰देवस्य धार्त्रिकः। १. थोड्डाया प्रीक्ता भववण्यविस्त्रतये॥"

"ति इतिक्षञ्जिक्तिते ११ विलासः । भ्रीपचारपूचान्यंतिभ्रीपचारः । यथा,— सन खागतं पादमधीमाश्वभगीयत्तम् ।

त्व चमनकानकसम्भागकानि च । पुष्पे कृपदीपी नैवेद्धं प्रकर्म नथाः ॥" स्वास्त्रिकसम्ब सामार्गाधमारमागः ॥ ॥ ॥

खेस केन्द्रम् (

निषये चार्यक्तं जन्मश्राच प्रदर्शयेन्

यउन प्रतिप्रकाशका सभीद समयदिति ।

तदुक्तस्काद्धः चीनगयन्तः। ४८३ - १००३

"क्कीयनावची काचिः गौरायोः पाछनेराय। क्लाण प्रदीद् समर्गातिन बदीत नव्यवन्॥" व्यव प्रथासविधिः। जानिनापुरायः।

"य, खर्च गटापदास्यां घटिनास्यां वसम्बृतिस्। ग्रिरी सत्पादयो; हता वाङ्गभ्यास् परस्यरम्। प्रपन्ने पाछि मासीस् सीनं च्लुसहर्सवान्॥"

प्रमय पाठ सम्मय नाग प्रश्नुसन्वयात् ॥ किन्नामे । "दोश्यां प्रह्मान्त्र जातुभ्यासुरमा ग्रिप्टा इपा। सनमा दचमा चैति पाशासीश्टाङ्ग द्वीरतः ।

सनमा दचमा चान पानामारशाङ्ग द्वारतः । जानुभ्याचिन बाङ्ग्या शिरमा वचना धिमा । प्रसाहक: प्रधाम: स्याम् पृजास्म प्रदर्शातसी ॥" दिस ॥

"शर्क् एचिया क्रचा क्र्याक्तरप्रतो तुधः। स्वयक्तच प्रयामोच्तीन् ग्रक्तचेक्धिकाविकान्।" तथा च नारस्पचराचे ।

"किन्धं दीत्थ हरि भारां गुरून् स्वगुरुमेद च। डिचतुर्वे ग्रदथवा चतुर्वि ग्रन्थहंकम्। समेलदर्डमध्या सर्व्हं सब्बेथा नांत् ॥"

विष्णुधक्तींचरि । "देवः के (हर्षातादेव प्रथमिक्यभृत्तद्दनम् । स्थान पित्रा न कर्षथा दशको हिनसत्तमाः । देवाके इश्वपति हि अस्थि सके प्रकी कंतम् ॥ श् व्यथ नमकारमाशास्त्रम् । नारास्त्रे हे ।

"नशस्त्रारः स्मृती यज्ञः समयश्चित् कोत्तरः। नशस्त्रारेण चेत्रिन नरः पृत्ते दृष्टि प्रचेत् ॥" क्षान्ति ।

"रुख्यणामं झुरते विष्णंत भिक्तभावितः। रेणुसंश्चं वस्ति खर्गे शतमस्त्रत्तरः॥" तमेव शिक्तणात्रारस्तंत्रस्य। "प्रक्रम्य रुख्यदर्शा नमस्यारेस योर्थायेत्।

च यो गतिसवाझीति न नां क्रमुखतेराति । नसकारेय नैकेन नरः पूनी खरि व्रवेत् ॥" नचेव विकोसासंवारे । "सुसिसापीडा चायुष्णो प्रिय नादीखवे सुनि।

प्रस्मेत् यो जिस्विशं स्वीत्वभेषपतं नभेत्।" स्वीवान्यनः। "नीर्यकोटिसस्स्वाति तीर्यकोटिशनामि च।

दारायनप्रयामस्य कर्मा नार्श्वाल बीडसीम् । भारतनापि नमस्तारं कृष्वतः सार्त्वशक्ति । स्तजन्माञ्चितं पापं ततुक्त्वादेव नध्वति ॥ देसागुरावनमानस्य कथा देखे भवत्ति से । तावद्वपेकस्याणि विष्णुणीवं मसीयते ॥

विष्युभक्षां सरी।

"व्याभवादा क्रमहायं क्रमायं वा भवेन्। नमकार्षिया तका वसंपापत्रनाशिही । नामुक्षां सेन पाविष्यां ग्रिका व विवासकः। क्रमा प्रकास देवता गर्मान्वस्थात् ॥

["]वागाहितिमां देवं नैक्षणानवहारणम् । वे कार्तना नवा विक्र विक्रिपक्षांता वे कमम् के समाजन नाम निका क्षिणा नमस्य प्रकृति (श्रेकी) स्त्री माहत्वस माहिन्स, नारकीये।

"रकोश्य क्यान्य क्षण्यस्यक्षि द्रात्मनेपायस्तिने तुस्यः । द्रात्मनेपी पुनगेतः जन्म क्रात्रसामी न पनभेषायः ॥"

दश्यमधाः युगगातः कस्म क्रम्यद्रयामी न पुनर्भवायः।" भित्रमुद्रीदयः "विक्वादिक्यमसम्पर्भभन्नीन वचताः सुद्धः

पानिनं पानकं जन्नं ने निष्ठित पुनः सम् निज्ञनं किहुना याना उन्कास्त्रपनं सभा निज्ञनं किहुना याना उन्कास्त्रपनं सभा निज्ञनं किहुना याना उन्कास्त्रपनं सभा निष्ठपुराणे। नीयमस्य निज्ञभशासुप्रमुख्य

प्रयमित यः परमापनी हि सहै । तसप्रात्मसमस्पापदस्यं

प्रज परिश्वस यथापिताच्यसिक्तम्।» प्रज परिश्वस यथापिताच्यसिक्तम्।» प्रज्ञिनते।

खनवता।
"प्रकासनरचकोदानं इरिमीयं प्रकार्णि ये नहा;। व पत्तिस्वास्त्री स्पृटं प्रतिवादुहर्गिका स्वावसी॥"

खाश्मक्कारी च विध्वाच्या ।

"चाही प्रशासाय क्षतः सस्यासः प्रपत्रभक्तार्थविष्ठी समाहितः । यक्षक्रपानी व्यवस्थितसे । राज्यप्रयोगम्बरस्थिति । ॥"

चनएव नारायसम्बद्धाः । "संद्रों भाग्यमहो भाग्यसहो भाग्यं तृकाः किस्स वेवां हश्यित्वार्थे प्रिरो नक्कं यथा तथा ।

किन्न नार्थिन भीवभी की ।

किन्न नार्थिन भीवभी की ।

किन्न नार्थिन स्विधीर सिन्दिक ।

प्रकार ने प्रकृषिन वेगास्थि नसी नस्स ।

स्विधीनरे न जलवेद्यन हैं।

"विक्यों स्विजमञ्जात जैनाई नजसकाते:। प्रकास वे प्रक्लुर्जन्ति तेशामपि नमी नम् ॥ भ द्वासि ग्रम्भ॥

ष्यथ प्रजामनित्राताः। शहतार्दीये तु अर्थः पाल्यानारमः।

"श्रह्मा म ननेद्यस्य दिश्वाधे प्राक्तेकारिके। प्रदोपमं विजानीयान् कदाचिद्यं नालपन। किस पाद्ये। वैधासमाहासेत्र श्रम्बाध्यस्य स्वार्टः

"पासन्तो सातद्वारं नासम्बन्धिक्यस्म्। भव्यका तत्रमासावि यान्ति नरमहेकस ॥ अस्य नसकारितिष्टाचि । विम्युक्टरी । 'जन्मतम्बति प्रक्षित् पुस्तान् वे स्कीसाव्येत सर्वे विविद्यके याति स्वाहस्तामियान्ताम्॥

"वस्त्रप्राष्ट्रतदेशस्त्र तो नरः प्रथमेत साम् । पत्री संभागते नकः सम्बन्धति सामिति ॥ ৰি মান্দ্ৰৰ

चन एक वाससामें सभीवे संसम्≪रें .

जपहीसनःस्कारान् न कुर्णान् केम्बालये ॥"

अधिचा। 'सक्द्रसी विपनिती न प्रक्षः प्रथमेन्सुङ्कः ।

उत्यायीत्याय वर्त्तवं दश्हदन् प्रणिपाननम् ॥ तम प्रदक्तिकां कुर्यान् भक्या भगवती हरे: । भामानि कीर्त्तयन् प्रस्ती नाच साराष्ट्रवन्द-

द्ति इशिमिक्तिविज्ञामे ६ दिलास्,॥ अ ॥ नामान नमस्कारप्रव्हे प्रशासप्रव्हे च बरुवस् ॥

्।विष्ठभिष्ठेष:। यद्याः, ऋगविदे । ६ । ५२ । ६ ३ "बहिज्यासन् पक्षि बन्दर्गे सुवत्॥"

व्यस्तरः रक्षीविप्रवः। इति ऋगभाव्यी मायण:।⊝।२१।५॥)

न्द्रमाला, स्त्री, (बन्द्रमार्था माला यच घा।) त्रिकाम्। इति इकाष्ट्रधाः २। १४८ १

/ बन्दनार्घामाचा इति कर्मधार्ये ।) रस्भा-क्तम्भचत्रयवेष्टिमाञ्चमचर्चितमाखा । यथा,

'कृषाहरू नमालां यो रुमा करें, सुश्रीभने, ! चत्रचोडवै: पर्वत्रागरे चलपाणितः॥

यगानि पचर्षां खानां खर्जे नखोत्सवी भवेन्। पुच्यते वासवासीच की खते चाफरोहन:॥"

হানি ভাষ্মি ক্ষিৰিলাটা १३ বিলাদা;॥ म्दनसालिका, क्यी, (बन्दनसाला 🕂 खार्थे कन्।) वर्षिक्षीपरि सुभदा मालाः वधा,---

नीरणोर्द्वेत सङ्ख्यं दासदन्द्रमालिका॥" इति हैसचन्द्रः । ४१६५॥

न्दना, स्त्री, (बन्द+"इड्डिबन्दिबिहिस्पर्यक्रीत

वाच्यम्।" ३ । ३ । १०७ । इत्यस्य वार्त्तिकी स्था हुच। टाप्।) स्तुति:। नत्यर्थाय:। समीची २।

दान चिकासक्षिप:। चौमभसाना निलक्षाः। ^{परिशास्त्रासास्त्रहे}हास श्रुचा वर्ष श्रुवेश वा।

वन्दर्भा कार्ये नेन श्रिर;कच्छां प्रकेषु च। क्रायपर्यतिमन्त्रेण बयासुक्रमयीगमः; ॥"

इति तिथादिवस्त्रे विश्वस्वचगम् । स्टनी स्की, (बन्द+स्बद्ध: डीष्:) ननि:। जीवात: । वटी । याचनवर्ण । इति मेहिनी ।

ने ६ ६॥ अस्तित पुस्तके पटीस्थाने कटी याचन-कर्मस्थानि माचलक्रमे इति च पाट:। तच तु व(व) व्हि:, स्त्री, (अव्हित स्त्रीति हपाहिन्नं स्रसु-

पवारीववनाराही निखित्रोध्यं प्रज्य:। किन्तु विक्षि नुर्वाभवादयोरिकक्तात् व्यनस्प्रस्यय-

निष्यक्षलात् चलाः स्थवकारादी लिखितः। स्गीयः, 🖼, (पहि+ अपनीयर्।) स्तवनीय:।

बन्ध । बन्दिलवा: । भर्धातीर्गीयप्रत्येव निवास: ॥ (यथा, महाभारते । ९।८०।३०।

"नन, जुड़ापमाचादा चातुभ्यां भूतचे स्थित:) श्चिर्सावन्द्रनीयं तमभिवन्य जगत्यतिम्।")-

न्द्रनीयः, पुं, (वन्द्राते भित्रकार्थे स्तुवते इति।

विद + समीयर् ·) पीत्रभङ्गराचः - र्रातः राज-निवद्धः ।

वर्ष्या **को** (वह कर्मीक मानीयर टाप्.. बोरोचन.. इति थिमा.कवित.॥

(विद्यापरस्था गोरोचन।ग्रद्धे विक्रीया ॥) बन्दा, क्ली, (बन्द्रंत अपरवृक्तमिति। बहि + चाच। टापः) हचीपरिहचः। वाद् रति

पर्याङ्। इति च भाषा। तत्त्व्यर्थः। ४ जा-द्वी २ ब्दार्का ६ जीपल्लिका । इत्यसर्.॥ बन्दाका ५ फेखरी ६ सेचा ७ वन्द्रका ५।

द्रिभर्तपृत्रहजुः॥ वन्द्रसः ६ नीलवर्क्षाः १०

इति इति स्वसाला ॥ वन्दाकी १९ प्रशासिका १३ इति मुब्दरक्षावली । विम्निती १३ पुलिकी १३

बन्दार्थ परपुरार्ह पराययार्थ। इति ग्राव्हचित्रका । लताविग्रीयः । भिचाकी । इति

मैरिकी । हे, १०॥ अस्याः पर्यायान्तरं गुणाख वन्दाकशस्त्रे द्रष्टशः ॥ वन्दाकः, पु. इन्होपरिडचः। धाँदा इति इन्दी

भाषा। तल्ययाय:। पाद्परहा ० शिखरी ३ तकरोचिको ८ प्रचादकी ५ प्रचक्चा ६ काम-हत्तः २ प्रेसरी प केप्रस्था ६ तर्वसा १०

तर्खा १९ मन्धसादनी १२ काभिनी १३ तरमुक् १८ प्यामा ६५ उपदी १६। व्यास गुगाः। सिलालम्। शिशिर्लम्। लाकपित्त-श्रमापचलम् । वश्यादिमिद्धित्यम् । ष्टब्बलम् ।

काषायवम्।र्सायणवाद्। इति राचितिदेशः। ऋषिच। "बन्दाक: खाड्रिमस्तिक्त: कथायमध्रो रसे ।

सङ्गल्यः: कफनातास्त्र द्योत्रणविषापदः: ॥" दिनि भावप्रकाशः ॥

बन्दाका, स्त्री, बन्दा। इति भग्नप्टनच्छुः ॥ यन्टाकी, सर्वा. वन्टा: इति खब्दरबावकी ॥

बन्दारः:, त्रि, (वन्द्रेस्तोति स्थमिवाद्यगीति । यन्द + "ऋष्टन्दोरातः ।" ३ । २ । ६०६ । इति द्यार:।) दम्दनभीत:। तत्प्रयाय:। श्रीम-

वास्क: २। इत्यसर:। ३। १। २८। वाभि-वार्थिना ३। इति भ्रब्दरक्षावजी ॥ (यथा, ऋग्वदे । १ । १८० । २ ।

"मौयति लो चातुलो ग्रस्ति बन्दारम्त तम्बंदर्भ आर्मे ३"

क्लोचे, स्त्री। इ.सि ऋग्वेदभाखे सायमः । ७। ៩៦ ខេត្ត

क्तार्थमिति । वर्दि {- "सर्वधातुभ्य दृग्।" खणा∘ ८। ११६। इति इम्।) चाल्लसमुख्यस्य (६:१

कमेदी इति शाधाः। तत्पर्धायः। प्रथचः २ उपयद्यः ३ वन्दी ४। इत्यस्यभद्यौ ॥ वन्दिका ५ । इति प्रस्ट्रवावकी । सोधानकः । इत्य-मादिकोषः ॥ (ग्लइः । यया, भागवते । ६ ।

"उन्धर्त्तः नैतवेश्वीर्थेर्भहितां हत्तिसास्यितः॥" पूं, स्तुतियाटकः। यथा, इरिवंग्रे। ११२।

क्रेनाये**केवस**

ব(ৰ বিজ্যাত বুৰ দুমৰ হ'ত ই य**प**्रमः, च्याद्वप्रदेवन

(इक्ताइत दनि भाषा ॥) यथा, "विन्हिया हो साधा वा जिङ्का द्वारा ख

चानद्वावातिनचीव श्वामारीपये∶ वस्त्रियाञ्चादीन् वलावस्मीन धान श्रुकारोपयेषु। खायच यधप पर्देश:।

"च्यापारायुधामार्देवनामार् ष्ठस्यवस्यहर्म् च हत्यादेवाविच इति मनुसार्गत्। इति भिनाः

काएडे इराडप्रकरणम् ॥ व(ब) व्हिचौरः, पुं. (धव्हिसिव विधाय चारक:। ग्रह्मां विन्दितिव छत्वा सामप्रहार्कलाइस्य तथालाम् ।)

नत्यकेष्यः। मःचलः । इति १८५ ॥ दर्न्शकार**ः ३। इ**ति चिक व(क) व्याह:, धूं, (वट्+िभाव

स्तिनिस्या; याडो यच ।) स्तिनिः पर्याय:। भौगायकी 🗢 । इति 🖼 व(ब)न्दी, क्ली, { घन्दि + "ऋदिकाइ रित डीघ्।) वन्दि:। दलमरटीका

"गोप्तारं सुरसेन्यानां बं पुरस्कृत्य प्रताने व्यक्ति अस्थी वन्दीसिव जर व(क)म्दी [न्], धुं, (मन्दने स्तीति हा वर्दि स्तुनौ + ग्रिनि; ।)

(यथा, जुमारे। २। ५२।

चीर्यादिक्तुतिकारक:। नत्पर्याय पाठक: २ : इळसर: q सागाध ३ इष्टमे। इति तर्शकायां अरल TH: 18:41

"মহিৰভিগ্ৰভাৱিখালাই কাট स्तुत्य स्तुतिभिश्याभिरपनस्ये स स अखोत्पत्तिवंथा.— "चित्रवादिपकचायां छतो भवी

वैध्याच्यामध्येटचौ श्वविधादक स इति मानवे १०६० । श्राहोत्तरमसी प्रात्तिती शनसाव

य चारं,----"वन्दिभ्यन्ते उमधिभ्यो ३३३ विभ्यसम् यदि नचन दशाल विषलं प्राप्त री वस्टिनो घीर्थकोसारः । अर्छि **ए** श्योर**क्षं म** दद्यान् आहं विकलं

"खताः पौराणिकाः प्रोक्तासा

वन्दिनस्वयस्य द्याः प्रस्त (वसहध्र प्रवृत्ती:। इत्यय आहोनस्टाम यन्दिप्रकृतिभ्यो हानाक्रयो (ञाहात पूर्वे तस्य भोज्यासि द्विकाहनस्यः। (भ्रतः। य

tt:8:t%: म्ब्योग्रियः

वन्दा च वशीसप्तर: जनी पुरस्कल । धर्म नेयः ॥ सुरविद्यो देउस्था: 1" इति तड़ाकाधा र वस्यामा ।) व न्ह आहरः, प्, (बन्दोजन सङ्ख्ये कारीपीति । त्र + 'क्कास्प्रमा।" ३ ⊤ २ ! 1 । इ.थण !) व लगाहा । हाजाइन इति भाषा। तत्-ारा । साचल: र प्रस्थाची ह: ३ (वकाश: ८। ४(न विकास्त्रीय, ६ का स्त्री, (बन्धते स्तर्धन दृषि। प्रदि+ गयन।) बन्दाः इति श्रम्भन्तिकाः। गोरो-क्तन । इति भावप्रकाश, । वन्द्रीये जि । थया ना चित्रदर्शी १ पश्चिति है। कार्भः परम्परातन्त्राकर्वे छत्यालगा **πτι"** अथः च शासायने । २ । २२ । २६ । अधिक भग्ना वन्तं निविकी, परमं मद्गु 🗥) , बती, (बन्धने क्ल्यते इति। यदि स्तुनौ ∸ 'स्कायित्रचीति।" उत्ताः २। १३। इति एक) इत्हासम्। इति सिद्धान्तकौसुदा-मुख (देवृत्ति: १ ॰, (ब, (बच्हें स्दौति दैदादीन् पूजाकर्ति इति। बहि + रक्।) पूजकः। प्रत्युखाहि-ाक्की, (वने सवन्। वन । बन्। े कचान्। नात शाचावित्रीस्टः ॥ (कुडक्डम् । तन्ययायी कृटबार्ट परं यस्त्रं सुस्ताभन्न पर्कणवस्।" द्रांत वेद्यकद्वसाणायाम् ॥)

चि, (इसे भव: । वन् + यम् ।) दनोद्धतः । इति माय्त्री। ये, ५३६ (यथा, रघु: १२:८५

रैबङ्बीबसाइाय योहवृद्धानपश्चिमान्। नासधेयानि एन्छ्न्ती वन्यानां सामेग्रासि-भ(म "["])

पु, (वन + धन्।) वनमूरण,। वाराष्टी-न्बर् । देवनल: । इति श्वानिष्ठेख्ट: । (चीर-

विद्रारी । लमुष्यायो पणा,---नीशी प्रवर्षस्य कि: खुक्द्रः कुछन (प्रवः)। ानी स्लक्ष्मकाम: स्टब्स्: सच कच्नी ।"

कृति वेदातर्ज्ञसालायाम्॥) ा, श्ली, (दनानासरख्यानां कलानां वा भचिति । वस्+"पाश्चादिन्दी यः।" ४। २।

३६। इति य:।) वर्षस्युष्टः। दखनगः। ए। a 18 a जनसंद्वति: । दान मेरियो । घ, ४० व व्यु: [स्] स्ती, (खळाने ईहान्तरभीमनाधव-हुद्रपूर्वी । (वनकंषी वधा, रचमालायाम् । 'सुद्रपर्णी चुद्रवका जानुता (संद्रपर्थिका।

बना सान्धारमार्के(त सर्पप्रकार्डिम च ते a") वाय सम्बद्धाः महाः सिक्षाः भदस्याः प्रसम्बा। इति शामविद्यहः । (क्रम्मना। नवयायी यसा,---

क्षक्षेत्रं करेलाम द क्या पुरक्षेत्रका च

क्त्या जिल्हा इस्ति । इति वन्यकर्तसालः बामा) क्योगेंग्यी, सी. (क्या वदीडना उपीरकी।)

लताविश्यः । दनपुँद इति भाषा । तन्त्रयायः। वनजा २ वनसाह्या ३ : बास्या गुगाः । तिता-

लम्। कट्लम्। उणालम्। रोचनलघः दिन राजनिर्धेस्टः । जनाः, पं (बनति भागामाईनोति । वन सम्भक्ती +

"ऋदेकामपद्मिता" खणाः रा इति रुन्प्रद्यः।) खंधी। सागी। इति विद्वान्तक्षेत्रसम्बद्धाः ॥

प्रम, चौ ण इ रे सुक्त तत्त्वो जीक्षीः । इति विष्वः, ऐ, (वप + कनच्। वश्त + प्रमीवराति-कविकलाइम: ॥ (भा०-उस॰-चक्र०-अगिट्।) गौ, बपा। अ, बद्दति वयते । ड्, अग्निम्।

मुखी मुख्टितकरणम्। यपनि सक्तकं नापितः। वपात तन्तुं सन्तदायः । यदि वपति श्वभागः चेवसासाचा बीधम्। इति दुर्गादासः।

वगः, यु, (बय + घः ।) कंग्रस्खनम् । वीजवप-नम् । इति वपणातीभविभ्नाप्रख्येण निवासः । वपने, जा, (बप्+ भावे स्वट्।) के श्रमुखनम्। (बघा, सन्:।५।९८०।

"ऋहालां मासिकं कार्ये दवनं चायवक्तिमास ॥") बीजाधादम्। इति मेरिनी। ने, १२९॥ वपनी स्की (उधने सक्तकारिकमस्यासित । वप् 🛨 व्यक्षिकरणे स्वटाडीमः 🕽 नापितप्रानाः इति चैसचन्त्रः । ४ । ६६ ॥ (मन्त्र्यस्थाना ।

इति तमधालयंदर्भनात ।) वपा, न्ही, (उद्यक्तिश्चिति। वष् 🕂 भिदादाह। टाष्।) क्टिम् । (यया, प्रत्ययकाश्वरी । ६ । ३ । ३ । ३ । "काय दस्क्रीकानमा सुधिया बध्ये निहिता

भवनि ॥") मेटः । इखस्यः । २ । ६ । ६४ ॥

विषा, रामावशी । ४ । १८ । ३६ । "यशक्तिसस्तस्य दण्यसुद्ध्यः निवतिन्तयः। ऋतिक् परमसन्यज्ञः स्वययामास प्रास्त्रतः।" का च दूर्यसम्भातु.। यथा। "त्वक् च

ली हितस मांसक सेटस गामिस हुद्यस कीम ल बक्तच ब्रीहर च मुक्की च बिल्लाच पुरीवा-धानकामाम्यक प्रताप्रकोत्तरगुरवाधर-गुर्च सुदान्त्रच यथा च वमावस्क्वेति साल-

जानि।" इति चर्के भारीरस्थाने छत्रीय-३थाये ।) विषिकः, पृं. (वयस्य कीकसिनि । वप् + इक्षम् ।)

सिनाः इत्यः(दिक्तीयः ।

वीजीभूतावि कभारायकीति। वर्+ "व्यर्ति-मृविषयजीति।" अधाः ए : १६८। इति छनि:।) शरीरम्। ४ छमरः। २ । ६। ७० ॥ (यथा, स्वः। ६१३६।

"दकासम्बंखनतः सस्यं नवं वयः, व्यान्तायमं वपुच्यः ६") सञ्चयक्रि प्रतिमेतिनी संस्ता चत्रा

यका महा ६ ६६

बाहान, लोकपाल वा वनुषारपदि हुए. । "वपन्तेत्रीर II:।" इति मेधानिधि: । स्त्री,

म्द्रनाम्ब्याता स्वयस्या। मानुधर्मराजसः पत्रो । बदा, सार्कर्यं वे । प्र०१ २०।

"बुद्धिनंच्या वतुः प्रान्तिः सिद्धिः कौतिनेखायी-प्रश्नार्थे प्रतिचयाच्च धन्ती दाचाययी:

» = । वृष्:सव:, मूं, (व्यूव: श्रारीशन् सव: स्टब्स

यस्य।) प्रशिरसप्रस्थातुः । इति राज-विषयुट: ।

खान बस्य पः इति केचित्।) देवता। इति भाव्यक्तावकी ध वपुषा, क्ली, स्बुधाः इति भावपकामः ॥ (रूपे,

क्षी। यथा, ऋग्वेद्धं १ ६ : २ । १५ । "रथंन चित्रं बणुषाय दर्णातं संबर्धितं नदसिश्रय इसहि॥"

"वपुषाय स्ट्रपार्थ क्यांत दर्शनीयम्।" इति নন্ত্ৰি নাব্য: 1) वप्रमा, स्त्रो, पश्चारियो। इति जटाधर । (काशी) ((जस्य कन्या। जनमेजयस्य पत्नी।

सात्रसारामाध्याः जनमञ्जलतात्रसे

काले इन्हें शेवन अपविष्टेंग धांपता सीहती कनम जयेनेयं परित्यक्ताचि एनगंत्रकं राजवित्र। प्रम वाक्टेन मनीता। स्तदिवर्णन् इर्विसे १८८ चधाये दरजम् ॥)

वक्षा, [भर] युं, (वयति दीजस्ति। वयक् रूष् ।) जनक: । इति मेहिनी ॥ कवि: । दार जटाधर: ॥ (वाफित: । यथा, ऋग्वेदे । १८ । "धक्षाति वानी अनुवानि ग्रीचि-

वेंप्रेव फाश्च वधित छ स्तर ॥" "दवा नप्ता नाधिती वयति सुख्यति तथा सूम भूमं प्रविषय प्रकाषय सुख्यक्ति ॥" इत तद्भार्ख्य सःथरः; ॥) वमा, [चर] जि, (वपतीति । वप वी जी सी 🛧 स्च्।) चापका:। यति मेहिकी। (क्षत्रक्षाः

वया सन्:।३।१८०। "सम्बद्धिया बीजसुमान वसालभने फल्म। सथारुचे इतिह्साम दाता लभने मलम्। ') वर्ष, की, धुं, (खष्यरेशकेंति । उप+"ष्टरिकादभ्या रन्। उथा०२।२०। इति रन्।) इत नगरे परिखाया एड्न्स्टिक्सास्त्रपत्रहे यह-परि प्राकारी गिनैक्ष्यते नत्। तथा चाघ शास्त्रमः। खातादुइतस्वतः वर्षे कार्येत् वस्त्री परि प्राकारमिति। तत्रक्षायः। चय २।

इत्यमरभरती॥ कतिकास्त्यः ३। इति ग्रस्ट

रकावकी ॥ (यथा, च्यारंगसप्तम्मकान् ।५०५ । "लचं चवने तस्याः सुविधाः के कलितकारि-

वम चल विश्वसिव ब्यङ्गररको विस्तुनवति ।")

सञ्चानधी बचा वस्य बकार्य एति कपिश्वश्यद्वसः । स्यः पर "महोद्यानां सञ्चावप्रौ तङ्गाग्रातभ्रोसिनाम्। चलार-तेष्। ∤ वकाराहिः। च्यास्त्रवस्यत् प्राकारमञ्जनमाधासिन्द्रश्चेवासम्बनीम् ॥" षध:। दक्षति। इति दुर्गाहास:॥ मद्दान् वप्रीयस्थाः। दम्. स. (उर+ च्य+ म् ।) शिदपूत्राकी कपोल वाद्यविश्रेषः। तत्त् उपकाराकारसकारास्थक पाकाराधारभूता क्षत्रिमोक्ष्या भूमि-र्वप्रशंज्य ॥" प्रिवधस्यस्य स्टमस् । अथा,---हित विष्णुरागी ५ अपी २३ अधार्थ ॥ ४॥ "ভিনৃতিন্ভিণ্ডিন্ভিন্ডিন্ডিন্ডিনেক वर्षातं बीजस्व। चीत इति साधा। तत्-डमरं वाद्यन् खच्यना ≼ दम् वम् वम् वस् वदम् वम् असिनदश्रशिहाः षणाय:। केटार: २ चीचम् ३। इत्यसस्भारती ॥ भिष्युट: ८ धनजम् ५ प्राजिका ६ पाटी**र: २०।** स्तालमानेन गृत्यम्। कर्प्रासिक्षभभाषांद्रनपद्वदाक्षक्रदाच-इति जटाधर: । (यथा, उद्यन्सं हितायाम् । 1 \$ \$1 3 \$ " ज्ञाली चुझ स्रापि धराधर धीधराभ-भाषायोगी दशास्त्री रचुरमणपुर: प्राङ्गसे **धाराधरोज्ञाच्यतपथ:** परिपूर्णवद्याः ।") प्रादुशासीन् ॥" ६ति रामकीसाव्यक्ताव्यम्॥ 🗱 ॥ रेगा,। सट:। इति मेहिनीकर हम चन्द्री॥ (यया, किस्ति। २०।९१। वरुणकी जम्। यथा। नासापुरी पृत्या वसिति "तत्पूर्वे प्रतिविच्ये सुराप्रशायाः धरणकी अस्थ चतुः घटिकारच पेन कुरून के छत्वा वप्रान्तख्विन्तविवर्भनं पर्याभिः ॥" तकात् नलाटस्यचन्द्राह्मितस्यया साहका वर्णाक्षिकया समस्तं देखं विरूचया मामिति पञ्चतसः(तु:। यथा, किश्ति । ५ । ३६ । "नानारहच्चो विष्यं सहिषाते-पृथ्वीदीकस्य दाचिंग्रदारकपेन देखं शुटा ण्डक्रियन्तः सागुवधान्तरेषु ॥") विचिन्य दक्षियोग वायु रेचयेत्। इति स्तृत मुह्डिपवर्शेतन्त्रमारः॥ क्षी, (वप+"वृध्यिपिश्यां रन्।" उणाः २।२७। इति रन्) सीसकम्। इति ईस-षम, ग कुटुउदिहिर। इति कविकल्पहुर ।

रह*्* वसर्न

ज, नाम: नम:। छ, विमित्रा विश्वा हु, खादिष्टिति; ॥ রুদ করী, (বড়⊀-হৰ্।তাড়⊧) নয়িতা। वस्युः । उद्गिरि वास्ती । वसति स्ववस्तीर्थः द्(त राजनिवंग्ट:॥ (विवर्णमस्या मिलिका-बान्। अभन्तकोष भी व्यवस्व स्वादिना भ्रव्दे ज्ञातश्रम्॥) नेवलस्य इस्त्रविकस्यगातृ सीपमर्गस्य निव्य ।प्रि, पुं, (वर्णात की जस्त्र । वर्ण+ "वङ्का∏ -**इ.स.। इमयति दास्यति प्रदम्**यति । इति स्यखा" उसार ४। ६६। इति किन्प्रत्येन द्राहिष्य: ॥ सापु:।) चेत्रम्। प्रति सिद्वान्तकीस्टा-वसः, मृं ऋते, वसनम्। इति वसभूतिरच्यस्यवैभ सुगा(दिष्टत्ति: ॥ दुर्बति: । ससुद: । इति संचिप-निथानम् । इति सिङ्गान्तकौ मुद्यासुरणदिइति ॥ सर्गेषा(दृश्ति: । दसघ्:, पु, (वसनसिति : वस् + "द्विनोठ्युम् ।" ।प्री, क्ली, (घक्तौ ⊦ष्टधोद्राहिलात् च धु.।) वस्त्रीक्तः । इति चलायुधः ॥ .द, एं, रक्षात्रभूकरणान्तर्गतप्रयसकर्णम्।

इति च्योतिस्तस्यम् ॥

इति को खीपहीम' ॥

चन्द्र:। १। १६॥ (तयास्य पर्यायान्तरम्।

"सीसं वश्रक्ष वश्रक्ष योगेष्टं नामनासकम्।"

इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यख्ये प्रथमे भागे॥) । ग्रुं, (वर्षात वीजमिति। वप्+रन्।)

तात:। इति मेदिनी। रे, 🖘 प्राकार:।

इति विश्वः॥ प्रकापतिः। इति संचिप्तसारी-

च्यस्याधिपतिक्तिः। तच विहितानि बया,—

"वयाभिधाने जनमें हि बख

पशालयाः निवस्य विवासं

पदर्शीय दिवयकारी स्नास्त ।

शूरोऽतिधोशी समुजः कती खात्।

भारोति निर्द्धं सुविचचयः खातु॥"

काचि ते अच्छ क्रव्यक्क प्रथमककार

"पौरिक्सिक्कारश्चभाजि दवास्त्री।"

कात जातकगम्।

वय*

मपि

(8 (9

बचा व्यवस्य रत्यस्य

(भार-पर-सक्-भेट्।) वकारादिः। स,

वेस्तु: व्यस्तु: ' अर्न्तु तन्कार्यः विधायक स्टमे फणादी चेसंन पठक्ति वेतुष्य केचिद्धिर

मिळारिसाधनाय तम्भूचे दक्यवकाराहिन र्जन

स्थानियनां स्त्रीकुर्वन्ति । वैधित 'पुनर्वका

पकारादिधाव्य**न्तरम**ध्यस्ति इति प्रतप्रस्ति।

विम

ল হাদি ৰাজনিষ্ট্ৰে:।

निया ।

विभ स्त्राध धन स्वाटुक्तम द्विश्वला

मनोसप्त १ उसका वसेत

चन्तीभस्त प्र 🏶 भदीयण माञ्च

"ऋ्वाविषाकार्यविदाहरूया-

चामप्रशीचप्रवनाप्रमक्तम् ।

कृष्ट्रिक्षद्रीपाह्नद्रशास्त्रनील-

यागनुजामार्छ।

उपद्रशासाह ।

सान्द्रीधारकी यसती बुगाँस्थानुधै

"অশান্তবাৰ ক্লিইজামলাৰ

वीभक्ष का की हुँ दजा चथा 🐯 ।

मा प्रकारी तास्त्र विश्वविश्व

दीवी क्यूयेलीव बधी क्रमादी ॥"

एता: पञ्चातनुज्ञत्वेन साम्यादेकीय व्यवस्य म

न्यागन्तुचा पश्मी विभावयेषु अशुवन्ययेत ।#

"काम: श्वामो ज्वरक्त स्था हिका वैचि स्थाभेषच

क्रमत सनक्रव क्रमीक ग्रमनक्रय न च्यान तयक्ष्यनीच्यायत्य ज्य लख्ड बक्क्याक न सबाक इन्क सु दक्षिदोषे चक्रितं पथ्यश्वाच इटगुष्ट मे । ध्यान्यं प्राक्तिक्षक्ताच प्रतपुरुण च नास्तुकस् ॥ जाएकी मुझयबच दक्षि मर्थिग्रैडान्वितम्। अङ्गरमण्डला चाय वर्सी प्रश्नं प्रमुखते ॥ ययात्रलं यथाकालं यथाकोगं यथानजम् । तथा इन्द्राप्रकर्वन्ति पर्यानां समुप्रक्रमस् ॥ (इबानियां प्रज्ञ्जोतः प्रमी खासंक्रितसार्कः। क्रिकाशीर्घतपा जीमें विमिक्ते देश्यवा पुनः। न चौपातीयमानच्यातिभोजनभेव च . रधायनम् असेशे सर्ववहमनाहिते ॥" ६ विष्युक्ति । ज्य इंटीधिकार:। तच इहिंग्डिएडरमिन-क्षप्रसिद्ध में पृथ्वेष्ट्यं संप्राप्तिचाहा। "च्यनिविवेदिनिव्याचेर्त्तृतीवकेरिण। च्यकाचे चानिमाचे धात्रधा साक्रीच शीजनें:॥ चामाद्वयानचीर्रेगार्जीर्धान समिरीयतः। कार्था खापन्नमत्यायान्त्र धातिष्टुतमश्चतः ॥ द्षेत्रीयै: प्रथक सन्देत्रीभत्यानीवागादिभिः । वीभद्की ईं पुश्चिमचे भे का सुन्धि प्रथने बलान्।" सामान व्यवस्थक् पकादसान। भाकी राहि यया-स्थिताङ्गकारा । च्यापवरूचायाः भाषार्थायाः । चनौबं(सन्बेबिकतेई तुस: प्रमाकाहिस: चानिएअवणदार्यवर्षनभचनम्बार्गेक्नस्थित-सहे गोला सुद्धारृब इस्त्रियते ॥ ३४ : पूर्व्य≪ प-^अस्टब्सामीक्षास्मीक्षीच धर्मको लबगास्यता । है जो 2वपाने भ ऋषा वसीतां पृत्वसचासम्॥" ङ्हें: सामाचनसगमाह : "इत्दयन्नाननं विशेष्ट्यक्षद्वभक्षपे:। निस्चने छ्टिसिनि होयो वर्त प्रधावितः । ल्लाइयन् पुरुषन् छाङ्गभञ्जने: छाङ्गभेदी: छाईधन ब्यज्ञाविषीषुषन्। यसंप्रधावितः: वर्त्राप्र धानितः दोष्: इहिं किंगचने ।"≠। नामणाना नवायमाच् । "चृत्पार्थपीडासुखग्रीषभ्रीर्थ-जाभ्यभिकासस्भदनाहै:। जहार श्वट प्रवर्ण न के न विक्लिक्षणां नहुकं कषाधस् । हर्व्हण चान्तं सक्षमा च नेगे-भारतीय निलाक्ष्यकीय दु:खश् ॥" मधायं कथायरसम्। दुःख दुःखमिन इष्ट्-विति । 🗣 ॥ पित्रजासाह । ^{हर} संस्कृतियामाम् स्वाने प्रमुद्धे -ताव्यस्तिधनाः एनम्भिमार्भः । पीतं स्थानितं इतिका तिली

```
ह्नद्रोगलमक्त्रीव चीयाञ्चर्देवपद्रवा: ४
वैचित्रं विक्रतचित्तत्वम् । सप्तर्कोश्यः तसः ।
म्यामपदेनीय समकास्त्रस्थापि म्यासस्योक्तवातः
चाराधां ताधाकाहा।
     "चीमस्य या च्छहिरनिप्रसन्तः
      सोपदवा प्रोधितस्ट ध्युक्ताः।
      सक्तिकां नांप्रविद्यसाध्यां
      काध्यां चिकिन्सेन् निरुषद्रवाच्याः ॥ '
सक्तिका सय्रापिक्च चन्तिकाप्रभाष्ट्रका । 🕸 ।
           गय हार्दे स्थितिहा।
      "स्यामा अयोग्की प्रभावा हि सर्वार
      श्रद्धी भगा लोबनमेव तसात्।
      वियोवते सादनजां विना न
      संग्रोधनं वा कफणित्तद्वारि॥"
चाच दितीयणारे इन्हों शब्द: ॥
"चन्यात् चीरीदलं गीलं स्ट्हिं ययनमञ्जन
स्तारुलकपृथो वा धर्रापञ्जः सर्मेश्वयः ॥"
क्षीरोहकं नाधितस्य क्षीरस्य अद्क्रम् ॥ ६ 🖁
"गुड़ची विभन्ना निमप्टोकै: स्थित जलस्।
पिवेन्त्रधृष्ठुनं तेन छहिनेपानि पित्रचा॥३॥
हरीतकीनां चुर्गन्तु निहास्माचित्रसंधुतस्।
अधीमार्गीसत होत छहि: प्रोबं निवर्तत ॥१॥
विङ्क्र चिमलाविन्धाचर्यसभूयुतं पिवेत।
विद्युष्टवशुर्कीनां चर्छनाक्षणचांवसिन्।
वन भीवली स्ताम्। गुइनकी इति लोके॥ प्
"पिष्टा शामील लंबाचान प्रकंडी च पनी
                                व्यापास ।
एका मधुपलकापि कुट्वं सांखलस्य जा।
वासना गाकितं वीतं इन्ति छहि चिरीष
                                जाम् ॥५॥
गुडका रचिनं इस्ति इड्रमं सधुसमन्दितम् ः
इनिवासम्बद्धाः चाहि चिरोहणानतां बचानाः
   एका क्यङ्ग जने प्राप्तील सन्ज-
  कालप्रिष्कृ
  चूर्वातस च
                            रिक्रीपुर
```

प्राप्ट कार्य सम्मालया प्रयोग प्रथा जार समू वाम ग प्रध्रक्ष म न्या,π स् শুপ ৰাম মাৰিমাৰেলাকালি আ কালাইৰু 🕻

द्रांग प्रामेट कल्पाम्धाने प्रयमेण्याचे ।) प् (वसरीप्रभुक्तवस्मिति । वस्+े च्युः ।¹

) रूक, (बसन ∸र्डोष्:) चलौकाः इति जनिवेर्द्धः । (विद्यातिकस्था जन्नीकाष्ट्रदे ।या स्तो, (यस्यर्पःनि । यस्∸ अयथे दिवचा-

स । व्यक्तिश्वाराम् कर्नार्यः व्यनीयम् 🗗 सन्तिकाः : र राजनियं UZ; ॥ दसनयोग्ने चि॥ क्ती, (वसवर्मिति । वस् + मर्जधातुभ्य इन् । णा॰ ३। १(६) । पच्छद्वितः । इत्यमरः । ६ ५५४ (अस्या, समस्याप्तिक खशाचिकित्रीयते

याप्याञ्च सया,---र मने भूलशोगार्निः पर्वभद्दो समः क्रमः। ए (ग्रहोश्रया जीहो त्ये सर्कोशसिक्दरि॥ ती वा चेतनं वाषि श्राचीर्शाच्यायते वसिः। भारतेची बस्ति विचयको अतिसार्थने । नै सको कर्मणूलं तथा शोधोऽतिक ऋता।

बलाही समार्चेष समनदीचित जगत्। शर्जिबैयन्ति साथै करपाडौ डिसीपसी। कि विश्व चंत्रक्तां दहि पूरे परिवामित् ।" चिकितसा । **श्चित्रश्चर्त्ताङ्गीयतः समायः** मसीन्यवधासनकथ करकः।

कः यं (यदेन्ति अभिष्याणी जे भ बानक्दिनिवारणणः" । अन्त्रधा रखेनाथ पृष्टं चन्द्रको सञ्च रकासलामानेन लेकी किस विमिध्यम्॥ प्रकारक की दश्य फल दिने सध्याच रक्तमिति चूर्यमेतन्त्रभूगा धुनं विति निया-

का की काकमाची च कार्य प्रक्रिया युक्ताः।

बाग्रकरचंतुली चन्ति वित्तवसि मुगाम् ॥ रुरुक्रसञ्चेत पथा।प्रकेरण युन: : क आर्ट विस्मारंपिम श्रीष्टं विश्वच्छात ३ र पित्रवर्धा कोशी सदाहश्चादाधिनीम् : प्रस्थपचार्य भव्दर्कर्यांचनम् ५ रशनं प्रधानं वा मुख्याधकर्या वितम्।"

खान्त्रवी: प्रजानावि दाडिसामलनानाया। [बीपीक्षियं पानं समान्त्री ब्राटीमं प्रवास । कर्ञाच्या धवकदशकाओलच्छी

अ**ष्टा क भ्राक्यसाहर्त समु**हं बहुतात्। श्रेषीद्धवं समामसाञ्ज निष्टान्ति पुंचा प्रक्रीकरूर सपुविद्वापुर्वीश्री वेदः ॥" इमाममंत्र दीमें विरेकी हि प्रमुखते : **क्य**ं प्रमने हास्वति चच्य्

्देवाभवा सह

क्ष्म विक

ध्सन्य णित्तेन वमेन् एराइम् ॥"#॥ क्षकाभाष्ट्र ।

इस्ति निक्रिका

दात एका। इच्छम् ॥ ५ ॥

"अश्वरावल्कलं मुर्क्का दग्धं निर्वासितं करी। तव्यक्षं पानभाविंग कृदिं जयति दुष्तंयाम् ॥६॥ प्रथाचिकट्धान्याकजीरकार्णा रजी लिएन्। मध्ना नाम्येच्हिद्भिरचिच चिरोयजाम् ११०॥

क्छाल चॅं। सुङ्च्या वा आस्य: चौंद्रेक संयुत: (कृर्दि चिरोधनां इन्ति एप्पेटः पित्तनां

च्यास्यास्यिष्टिखनियुँ इ: पीतः समध्यार्त्रेरः । निचनात् छुत्रौतीसारं वैश्वानर इवाच्निम्।"

इति नियुद्धिकायः ॥१२॥ "जम्मास्त्रपक्षवध्यतं लाजरजः संयुतं भौतम्।

श्रमयति मधुना युक्तं विसमितियारं ऋषार्ति-सुयाम् ॥१३॥ बीमस्त्रजां हृदानभे दिहे ई हिद्धां फरें:।

लड्डवेरामकां छर्डि जयेन् साक्षीरसात्रा-चरम् ॥२८॥

कामसुदीगवद्वचात् वर्धि कमिससुद्ववाम् । तज तज यथादीयं क्रियां क्रांथातृ चिकित्-

चक: ॥''१६॥ इति इट्लेधिकार;। इति भाषप्रकाग्रां।

दमि, पुं, (वससि उन्हकिरति घुमादिककिसि। ट्दम उद्विर्णी 🕂 "इत् ल्यादिन्य:।"इतीत्।) च्याभि:। इति सेदिनी। से, २६. ॥ सूर्तः। इति

भ्रद्धावली । समत वि,(वम् + स्न:ा)वान्त:।(यथा,---

"मसिनं लक्ष्मेत् प्राच्छी लक्ष्मिनं नतु वासदेत्। वसने क्रोध्रवाच्छ्यात् धन्यासञ्चनकर्धितम् ॥" बत्द्वर: 1")

यसनञ्जनस्तु। इति मुख्योधयाकरणस्य स्म हुं, त्रेग्र:। इति ग्राब्द्रऋत्वली॥

क्त्रीक्ट्ट:, पुं, यलमीक:। इति हेसचक्द:॥ व्य ४ अध्याम्। इतिकाविकारणद्रसः,॥(भ्दा०-

चात्म ० - चन ० - सेट् ।) ङ, नथते । इति दुर्मा-हासः ा

व्य त्रि, व्यक्तदादि:। व्यामक्त इति भाषा। न्यसान्हव्दस्य वयादेशं अधि रहयोश्यम्। इति वाकर्सम्॥ (यथा,---

"एको भवामि सा भवेश्हमादौ दारेरघोभौ सा भवाव खावाम्।

वर्ष भवाभी वह्नद: सः पुत्री-

रक्षमाययात्यापि विभी प्रशीह ।" इति सुम्धकीधवाकरणम्॥)

[सृ] की, (वयन विति व्यक्तीस वा। वय इ मतौ बीमती खजाती वा 🕂 खसुन् । आहरी-

र्वीभाव:।) पची। (थथा, विष्णुराणे। १ । भू । हर् 1

"ततः सम्बन्धन्दभीरम्यामि नयांचि नयसी-

२९८। (दवा **१ ५**८ २३

पय

^बतुकाबीकवोडकां तुस्तामिकनर्यं इसाम् नेविष्ठी⊅क्ति वद्नी तिञ्चवनात्तत्वाणा ॥"

व्यज्ञम्। इसि नि६ सहः,। २,। ७ ॥ यथाः, चत्रा वेहे। २ । २० । १ ।

"वर्ध ने वय भून्द्र विद्विष्ठुम, प्रभराम है बाचयु-र्भर्थम् ॥"। थौथनम्। इति मेहिगी : से, इप् ॥ 🛠 ॥ वयी

दिशेषे कर्त्रवानि यथा,---"ग्रीग्रावेश्यक्तविद्याभां यीवने निषयेषिय म् ।

बार्श्वके मुनिष्ठक्तीमां योगनाक्त सबुखनाम् ॥" इति र्घुवंशे १ सर्गः । ≇। व्यपिचा

"प्रयमेना चिंता विद्यादिनीये नार्चितं धनम् । हतीय कार्जित पुर्यं चहुँचे जिंकरिष्यति ॥" इति चायक्यभ्रानकम्॥

वयोविशेषायां नियमा यथा,---"नौसारं पच साब्दान्सं घोषक्षंत्र दञ्जसावधि ।

की प्रोरमापचा दशानुसीवन भानतः परमृ॥" इति प्रायक्षित्ततस्यध्यवचनम्। 🕸 🛚

व्यापि च ।

"चाषोड्छाद्भवेदालस्तरास्तर उचने। हक्ष: स्थात् सप्ततेरुक्षं वर्षाधान् गवते: परम्॥" इति भर्नष्ट्रा स्टुति; ॥∜॥

"बाखां इहिबंधो रूपं चल्लाक योजरेतसी। द्श्केन निवर्त्तन्ते मनः सर्व्यास्त्रवाणि च ॥"

इति महाभारतम् ॥ ३॥ ("वासप्रवासविद्येशपिद्यणी हि स्रीरावस्था वयोश्मिशीयने । सद्वयो यथा स्थ्लमेदैन

चिविधम्। बालं गर्थं जीर्छमिति। तच वाज-सपरिपवधातुगुणमञातथञ्जनं सुनुमाराक्षेत्र सहस्यस्पर्णवर्षं श्रीद्राषातुत्रायं चारवीक्ष्राद्रवेसः। विवर्द्धमानधातुमुखं पुनः प्राथियानदस्थितनत्त मार्चिप्रदिवस्परितम्। मध्ये पुनः समर्थागन दलवी कंपी रुषप्राज्ञसम्बद्ध सम्यवधन विद्यान सर्वधातुमुखं पिसधातुप्रायमापरिवर्षसृहिरस् ।

अभवस्यधार्यसार्यक्षान्यक्षानं अध्यान धातुगुर्य पातधातुपायं अमेग प्रजीर्यस्थते चा वर्षे भूतम्।"इति चरके विमानस्थाने ३६मे३ थायि । "वयस्तु चिविधं वालं मध्यं बहुमिति। भन्नीन घोड्मवर्श बालास्तिषि जिविधा: चीर्पा भीराबादा स्वादा इति: तेषु संबक्षश्यरा

खन:परं परिचीयमानधा(तन्त्रियवनपौक्षपरा

कीरण दिसंबत्सरमरा: कीराबादर: परनी 2 इतादा इति ॥ घोड्श्रमप्तस्रोरन्तरे मध्यं दय क्तास्य विकल्पी इडियींनने भन्यर्णता इ नि-रिति। तचाविक्रतेष्टे हिरामिक्रती यौजनमा

चलारिश्तः सर्वश्राविष्टियण्यवीर्वेशस्पर्कतः। सान अर्द्धभीषत्वरिद्याणियांवन् सप्ततिरिति। समनेकाई कीयमागदास्थिन्त्रयवस्थीयाँत्साक ७क्टबस् ॥")

হুনি ব্ৰহ यच 🔻 च≖ १ € च्यावम् यय ण्योक्त्रीशाव इक्षायाची रचयनि विधि पंडिकोह्सलाही-फिन्द खाकविद्धितवयुरः शिकामार्यस्य तहिन्।"

दुनि शीभागनत १० स्त्रास्य प न्याध्यायः । दिस्यमार्छिपु व्यन्तिचित्रदश्यारी वपूर्व जार्न नस्य मः । इति तही नायां भीधर्यः स्मी । प्त ध. (बौधने शस्यते ≵र्चनि । म्प्रजशनी +

चनसा) ईक्तागारम्। इयुकाविकीयः। (शनद्रेषं ऋतिव लिङ्गः । इति उत्वलद्राः । । ६८ । विषयामर्भजातः समाज्यसम्बः। यथा, भागवति। ह। ह्रा २०। ° लगा भीरिर्धित सार्यादा प्रकृत्मबी चनन्। विरः, चि. (ह+ चाप्।) घेषः । इत्यमरः ।३।३।

(विषयाधी वेट्शिशं देवलं व्युनं संशुस्॥") में (क्षा , क्षि दें, (बयों) यो बर्व इधारी ति । वयम् 🕂 बा+ "दर्शन धाला.।" उगा० १। ५९८। इति व्यक्तिः । स च चित्।) सुनः । इत्युकादि- ,

कीव । (क्षत्रम्। यथा, बाजसनेयर्वीहर्मा-याम।१५।६। "वयोधमाधीतनाधीतं विन्व।" 'विशेषधावयी द्धानि पुष्णाति विशेषा चर्न

ानाधोतनाध्ययमायीयश्विताधीनं पात नहार्य महीधरः। काध्रशमरि, जि। वय वाजयनेपर्साष्ट्रनायाम्। २५) ५३ । "च।सनिद्धं बबोधसम्।" 'क्रैको क्रोताच्यसिं वर्षोधक्षमञ्ज्य यज्ञात्वय गायुर्वभाति दयोगास्तमापुषो सातारं घाराय-

नार था।" इति तद्वाच्चे महीधर:॥) भावज्ञ, क्री, (वयसा बङ्गीसदः) संभातम्। दाल राक्षिषेस्ट:।

, तक्ष ईमो । इति प्रविकत्यद्भः ॥ (चहन्त-चुरा :- पर०-मक०-सेट्।) देषीपधः । प्रस्तेतः । रिप दुर्भादायः ॥

की, (बियते इति। ध+कभाषि वाण्।) युद्धसम्। मनाक्षियम्। इत्यस्रः। नया च ।

'वर प्राक्षास्थालयाम च शिमुविनाश्चिमिरति-र्द्सीने कार्यान च दचनस्ति यदप्रम्। दर ऋषिं भार्त्र च पर्तलचासियमनै वर भिचापित्ले न प्रयमानां दि घर्यम् ॥"

इति वासनपुराखे ५६ सध्याय: । त्याचम्। पालकम्। व्याहेकम्। इति राज-[स्मर्भेस्ट: ३

[म्) अ, मकाक्षिपम्। यथा,— सभागिरं वरं और के विषया हुक्त दशयम्।" इति मेदिनी । वे, ६६ व

प्रसः, क्ली, (यरं द्वयोतीृति। ह+ अन्। हुम् च।) भक्रपर्धाः इति श्रव्यन्तिका। दाञ्जानया इति भाषा ।

, मृ, (व क्यप्।) वर्णका वत्मकायः। शीत: २। इत्यसर: । ६। २। ५। दे वेखने ।

राष्ट्रेमंदिरीचे प्रसम्बे । इति सरेतः । देशसून त । देवसका स्टाह वा चित्र । चश्चच

लभ भिरिकाने सम्बु देवेन्द स वरी मत" ॥" भ सर्व ।

कासाना । (यया, रह्यु: । ६ ! ८६ ! "ब्रमुहिनवर्षच सेत्रसन्द्रम्

चित्रिप्रतिस्थालसम्बनी वित्रानम् ॥") धिइस, । इति मेहिनी। रे, ६०॥ गुल्गुलु:। इति ग्रव्हरत्रावनी। प्रति:। इति चैसचनः:।३१६ दश

(नियह: । यथा, ऋग्वेटे । १ । १४३ । ५ । "न यो वराय सहपासिव स्वनः सैनेव खष्टा, दिचायषाम् नि: **⁴**"

"बीरिसिवेशाय दर्गाय निश्रहाय प्राप्ती न भवति ।" इति तद्वार्णे नायण: ॥)

१६० ॥ (घषा, विष्पुराया । २ । १२ । १८ । "राजाधर्गराज=इड्झंबर(वादर्वार्थाः । बस्ख पुरुखानि तस्त्रेत सम्वेतन् भ्राम्य पूक्तक ॥")

दरक, क्री. (ब्रियत खनन । ह 🕂 व्यम् । धनः संद्वायां वन्।) पीनाच्छादनम्। इति हारा-ब्लो। ६६ ॥ घीनाधीतसाधारणवस्त्रम् । इति श्रुष्ट्रहावली।

वरक', पुं (त्रियनं की केरिति। ए⊹ चाप्। ततः धान्।) वनसुतः: इति हेमचन्द्रः। ४। २३८ ४ पर्णाटः । इति राजनिषेष्टः ॥ टाणशान्धमेदः । चीना इति साधा। तत्यवायः। स्वकङ्गः २ कत्तः, इ.स्विभिवद्गः १ । व्यस्य ग्रागः । सध्-र्लम्। रूचलम्। कषायक्षम्। वातपित-

कारिलच्च। इति राजनिष्युट:॥ (इर+स्वापी

अन्। प्रायेनाविश्वः। यया, सङ्काशस्ति।

इं । १०० । ५३ । "म वहे तुरसं तच प्रथमं यद्मकारश्वात् । इंडर्नच्यं वर्कं क्लेपिल्खां पादनेक्ट्या॥") बरकतु:, रुं, (बरा: खेला: कनवी यस्य श्राता-

श्वमेधित्वाम् तथालम् । यदा, वरः तातुर्येस्मान्। पूरक तुकार तथाल स्।) इन्दः । इति हिम-可吸: | 戈 | 50 1 वरचन्दवं स्त्री, (दरं श्रेष्ठं चन्द्रमम्:) काली-यम्। देवहारः। इति मेहिनी । नं, २८२ ॥ बहर्ट, कीरे, (प्रियते इति। ७+ "श्कादिभ्यो-

व्दन्।" उरा० ४ : < १ इति गटन्।) कुन्दपुष्यम्। इति प्राच्ट्रद्वादली ॥ वरतः, पुं, (वर्षा सेवर्ष परीवर्गमति । इ व सैवायाम् । "भावादिभाँदेटन्।" उथा० ४। 🔍 । इति चटन् ।) इंस; । इति शे(दवी । दे, पूर्। कीटविश्वयः । पीलता इति भाषा।

तमार्काय:। शन्दीसी २ दरशा इ। इत्यसर:॥ सन्धेलि: ४ पर्च (५ । इति शब्द्रकावकी। वरनी है। इति जटाधर:। चुहा ६ करा ८ चुहवर्जकार। इति राजनिर्धेस्ट: १ णरटा, की. (वरट + टाए।) इंसी! (यथा, विषये । १ । १३५ ।

> "सदैवाएका भननी सरातुरा वनप्रकृतिनेरटा तप्रक्रिनी ")

१५। ज्ञास धरता इक्षासर २ १ ऋसा गु≉ षी जम्

षथा,---

"वरटा सभूरा व्यिष्टा रक्तियलकाष हा। क्षाया भीतना गुर्ली सादृष्यानिनायसा ॥ इति भावप्रकाशस्य पूर्वन खर्फी प्रथमे भागे।)

बर्टी, की, (बरट 🕂 जाती डीष्।) इसी। इ.सि.मेरिगी ५ ट्रिपुर्धामधीली । इ.सि.चिकासड क्षेत्र:॥ (यथा, सुश्चते कल्लम्याने ३ व्यध्याय ।

भिकाद्यद्वीसमरा: मृकतुष्टविष्ठा: 📲) वर्ष्ट्रका, रूरी, कृतुस्भवीजम्। त्रत्यर्थाय (वरटा२। आस्या गुणाः । सपुरत्वम् । व्हिष-लम्। रक्तमिककपापञ्चम्। कपायलम्। श्रोनलवम्। गुर्लम्। जाष्ट्यालम्। खन्तिः-

"सजातुको चिटिङ्गयरटी प्रातः पदी श्रूक वन

भद्रत्यक्ष । इति भावप्रकाग्रः ॥ वर्षं, की, (१+भाषे ख्ट्।) कवास्वर्कमः (यया, महाभारते । १ । १६० । ७ । "न च विर्पेष्ट्रधीकारी विद्यवि वस्यां प्रति -क्वयं वरः चित्रवाणाभितीयं प्रश्विता श्वृति:॥"।

दैष्टनस्। इति सेदिनौ। शो,्ड्प्∥ पूजनादि। इति भ्रान्दरत्नावजी । 🗱 । स्रष्ट वर्गाविधिः । तथा माचार्याशीनां श्रीमसाधी कमीक हांसा रस्पात् पूर्व्यमाप्रवर्षे यत्रमानेन स्वयं नर्या कार्यम्। दानवाचनान्यार्यनदरात्रसयमासास धत्रसारं प्रतीयात्। इति इरिश्केष्टतकात्वा यनस्यान्। तत्र ब्रह्मचर्षं प्रशसनः। स्वीति रोमे। सभोहाएकोचभस्य सादिकामस्यान-

मान्यज्ञाकाद्वया इष्टप्रिक्षणनाया न्याय

ल्यान्। समितिनोपानग्रस्तयीक्ष्येयम्। वरणन्तुः गन्धादिदानद्वारा प्रीतिसत्यात्य कस्नेकारणय प्रेरणम् । सर्वत्र प्राष्ट्रसङ्घेदाना यजीता च उद्दर्भक्ष:। इति उचनान् यन्-मानस्य प्राड्सखनं स्मानाधादीनासुदह्मावस अतीयते । वरणविश्वमाञ्च कालायनः । बासन-शाहार्य आह साधु सवानासामदीवद्यानी सद-तमिति। व्यासनमाहाश्यामीय संख्यामाह

चासु भगनग्रसामिति। साध्वद्यस्य इति

प्रतिवचनम् । व्यक्तिकामो सवन्तिमिति पुन-

क्ली अर्थंय इति प्रतिवचनं सामधात। इति इरिश्की। इति संक्तारतस्वम् । 🕸 🛭 भेदिनीसन पदर्शीयवकारा विद्याळ्दी ब्यम् । किन्तु व्यक्त स्थायकरादिवधार्तार पट्छल्य देन विवास लाइच लिखित:॥ घरकः, पुं, (त्रियतः सनेन हकोलीति वः। ह+ "सपुरविको हुन्।" उमा०२। ७३। इति इच्।) प्राकार;। दरकाशका:। दलागर:। २ । २ । ३ । (बया, विराते। ५ । २५ !

"इष्ट विन्यवस वस्कावर्गाः करियां सुदे समलदानलदाः ॥") पदः। इति चारावजी। पः॥ संक्रमः,। इति स्वाह्य । याकी इति मात्रा ।

प्रयागे वमते जिलं योगशायी तृ विश्वतः ॥ चरणाद्विमात्तस्य विनिर्याता सरिहरा। "बयाद्यं दर्**षया न**हाति धन्रायक्षम् ॥") विश्वता वर्गीक्षेवं सर्व्यपापचरा श्रुभा ॥ वरत्यचः, पूं, (वरा हितकरी सचा यस्य।) सचाइन्या दिनीया च चारितिवेद विसुता। किमिष्ट्याः। इति र्वमाला॥ ते उमे च सर्क्षे के को कपूर्वी वस्वतुः। वरदः, चि, (वरं दहातीति । दा + "व्यानीय्हण-ताभ्यौ मध्ये तु यी देशास्त्रन होनं योगशायिन:। वर्ष:, एं च्ली, (ष्ट्यामीति । 🍳 चर्गोता" ३ । २ । ३ । इति क:।) आर्थीर-चैत्तीक्यप्रभव तीर्थं सर्ज्यापप्रभीचनम् ॥ इःता। तन्वर्थायः। समर्हनः २। इत्यसरः। त नाडणोश्सन समने व भूम्यां व द्शानचे । ३ / १ । ६ ॥ जसई : इ.वाच्छिलार्घद: ८ । इति तचासि नगरी पुख्या खाला वारासधी शुमा । भूट्रकावली॥ (यथा, सहाभारते। १ । वस्त्रान्तु भौतिनो नाम्मं प्रवानित भवनो लबम् ॥" वरल=ः:, पुं, (घर: उत्कार्यो लहा । ह १ ३१० । इति वासने इ श्रध्याय: । "दर्इं तंदरं बब्ने साहार्थं क्रियनां सस । रकः, ग्रुं, (ष्टगोतोति । इ+"अक्टन्क्रहभु-प्रान्तक्त स्त्री प्रतिश्रुख जशासी हिस्स पास्डवान्।") ষ্দা:!" ভকাত १।१२५। হুন আৰুণ্।) बर्ला, काःी, (स+ऋलच+टाम प्रसन्नः । इति मेरिकी । ऐ, ३६॥ भ्यन्तर्विदि:। धन्द्रष्ट:। सुखरीग:। स तु प्रण बरदा, क्ली, (बरद+टाप्।) कल्या। इति कात बयस् कोंड़ा इति च भाषा । इति मेदिकीः मेदिनी। दे, ६६० । स्प्रादिलमक्ता। इति राज-वश्ली, स्त्री, (वरल + डीम्।) १ हे ६६॥ तन्त्रते प्रवाशियदकाशादिस्यं किन्तु निर्वेद्ध: । (पर्वायीयपा,---व्यक्तः (हादिष्टभधानो हो गादिक व्यक्तः "सुबचेता स्टर्थभक्ता बादा वदशापि च। वरवत्सला, क्ली, (वरे जासालवि पव्यथनियाज्ञलाद्च जिख्तिः,॥ रुधाविता स्विधीता परा ब्रह्मसुबर्खेला ॥" परख्डकः;, पुं. (बरख्ड⊹ खार्देस द्वार्थां वाक्त्।) इति च भादप्रकाण्च्य पूर्व्यख्ये प्रथमे भागे ॥) मालङ्गवेदिः। इतिरि इत्योदा इति भाषा। घरवर्षिनी, स्त्री, (घर: फ्रेशी वर्णे प्र व्यश्वक्षाः। इति भाषयकाग्रः,॥ ४ रदाचीचः। थौवनकग्रहकः। ययस् फोड़ा इति आषा, (यघा, भागवते । ३ । १६ । घ० । पर्त्तल:। गौल इति खात:। इति मेदिनी। "प्रक्रीख ते भगवतिखडुग्राविभिः खेः के, २०३॥ भित्तिः । इति देमचलः ॥ मेरिनी-प्रक्रिश्वराचरसिदं द्विजदेवतार्थम्।

कारेश कार्य प्रवाशियकारादी लिखिन:। न्तं भृतं तर्भिचाति रचस्तमञ् किन्तु हैमनकेर हन्धातुनियमवान् सनःस-सत्त्वे नी वरद्या ततुवा विरुख ॥") वकाराको परिग्रखितः। ॥ वरदाचतुर्धी, स्त्री, (वरदाखा चतुर्धी।) माघ-वर्गङकः:. (म., (वर्गङ 🕂 कन् ।) विद्यालः:। सय-श्रुक्तचतुर्थीं। तस्त्रांगीरी पृच्या। अवा। अवि-सम्पन्न:। क्षपशः:: द्रि ग्रब्द्रनाग्रुकी ॥ कोत्तरे माच्छुक्तपचमधिक्रसा बरकडा, स्क्री, (वरस्ड -∱टाप्।) सारिका। वर्निः। "चतुर्वी वरदा दाम तस्यां गोरी सुपृजिता। भ्रास्त्रभेद:। इ.ति मेदिनी । ते, ३६ ॥ सीक्षास्त्रमतुलं कुर्यात् पञ्चलां श्रीर्णि स्विन्॥" दश्रहासुः, ग्नं, (वर्गड दव धालुरच ।) सर्थः -इति तिथादितस्वम् ॥ वृत्तः । इति (मकाष्ट्रप्रेपः । वर्हानुः, पुं, (ददावीति ॥ हा + तुन्। वर्सः गरतिकः: पुं. (वरः श्रेष्ठक्तिक्तिक्तारयो यखः।) हातु: :) ब्रच्चिषोष: । भूइसङ इति हिन्ही कुटजहचः। इति राजनिर्वेखः॥ (भप्येटकः। भाषा । तलायाय: । भूमी भद्द: २ द्वारदातु: ३ तत्प्रभायो यथा,---करक्ट्र: ८। चस्य ग्रुगी। प्रिशिरलम्। "पर्पटी दरतिकाच्य स्टूनः पर्पटकच्य सः। र्तापित्रप्राद्गत्वः । इति भावप्रकाषाः ॥ क्थितः प्राम्यपर्यायस्त्रयाक्ष्यक्रमास्त्रः ॥" वरपर्याख्यः, पुं, (वराकि पर्याख्यः । वरपर्योतः इति भावपन्ताग्रस्थ पूर्व्यसम्बे प्रधमे भागि ।)

ৰ্গি चरखती। अद्यी:। इति ग्रब्टरत वर्वाकोकां, क्षां, कृहुमन्। द्वासर्टी वरण्डः, पुं, (वरः श्रेष्टी एडः पुरात-इति चिकास्डशेषः ॥ वरा, ख्वी, (इ.+ च्यप् + टाम् ।) प्रति से दिवी। रे, ६३ । रेखकानास इति अस्ट्चिकितः । गुड्ची । भेः विडङ्गम्। माटाः। इतिहा। प

वराकः

ख्यानी वराहसिहिशी वृपसः

इक्षानि वे बदक्चिनेव दिक्रस्य

वरदः । वोजना इति भाषा । यध "विषयःऋषी सङ्गरोली वरलकाणव

चम्यक्रुच; १६त चिकास्ट्रा

क्रिक मेहिनी। ले, ११६॥ तज

हाक्षेप दिनोध्यम्। वरदा च ॥

ऋगुर्भार्थाः। इति ग्रब्दमाना॥

हिन(स्थस्या इति । वस्वर्ण + दक्षि

सत्तकासिनी इ उत्तमा है। इत

इं। १ । सक्तकाशिनी ५। इ

(घषा, दिष्णुराखी । १ । १५ । ०

र्भ त्रभूताच कर्षोत्रं दार्चियो करव

भविष्यत् जानता पूर्वे सथा श्रीभि(लाच्या। इ.रि.सा रोचनाः अधि

क्की। इति मेरियी। ने, २८३

(घया, महासारते । ६ । ६० १ २

"सद्रकालि । मधस्तुभ्यं सद्दाकालि ।

चिन्हि। चर्व्हे। नससुभा ताहि शि

चल्तमा स्वी। नमर्थाय ।

लक्ष;।) वर्पाप्ते, चि॥

चटाधरः ॥

इ ति

হণি হ

चाखा यखा) भीरकषुक्षीष्टचः। इति रक्साखा ॥ वर्षदा, फ्ली, (वरं धददातीति । घ + दा + सः।) कोपासुद्राः। इति देशलन्त्रः।२।३०॥ निर्वेद्धः, । स्रेक्षाच ॥ वर्दात्रीर, चि 🛊

"पाठ्यक्षावरकीच प्राचीना मापचेलिका। शक्तीका स्वाप्नीता पाठिका दरविश्विका । "

र्ति (क्षिका, स्त्री, (वरसिक्ता + स्वार्थे कर्। टाप।

खत प्रवन्।) पाटा। इति राजनिर्धेग्टः॥

व्याकनाहि इति शाया। (यघान्याः पर्यायः।

क्षापूर्णकाच्ये प्रथमे साते।

वर रति ज्ञ्द्यमिया । तत्ववे बद्धपरे व सी ।

मार्**केवहच**ा

वराक्षा हुं इसीट संबद्धीय रवि हर मा**य**न् ^शर् र

व्ली । कस्य मीसस्य गुक्तः । उत्यवम्।

वातधलम् । वस्तर्द्धनमञ्चः इति ए जनस्य ।

प्रदेशम् । 📲

सा।"

इति भेगवदः ॥

परे राष्ट्रांपरंश्वतं दक्षि पर्

तेन स्टिवते नृगं नशातः सर्वशोगरिनत् ।"+।

जीवासीच परकार्या गरात् श्रीत न जवहरी

दसीय का

न्त्रिक्

स्राट-वर्ष चाहरी

तन्त्रांत विकाने व देवम् वदा "वासकां

वराष्ट्र

पेरेबार्वे भक्तामकार्माद्यविदा व**म्म**येत् ग्ललन्द्रपद्य**नौत्तात्र चितिः" इद्याङ्कित**∹

तच्यप्तिविष्संचम्॥ ≱ः वर्षहमांसं सुद्धाः

ावमणुपूञादितिषेत्रो बर्षा,— वराइ उवाच।

"सुक्रा दाराइमांसन्तुयो वे सामुपमपंति ।

पतर्नं तस्य वस्यामि यथा भवति सुन्द्रि । ॥ वशाच्ये दश्रवणांश्यि भूत्यातु चरते वने ।

वाधी भूवा भद्राभागे समा: सप्त च सप्ति: 1 छ।सभूैलासमाः, मधः सिष्ठते नस्य युष्काचे ।

व्ययक्तिक्षेषिको भूत्वा यसायाच्य चतुर्वृग्नः॥

एको परिश्वपरिक यातुधामञ्च जायते ।

ग्रह्मजचारुवर्षाण जायतं भवने वह ॥ काञ्चल्किमानिवधीलि आयने विभिन्नाम्बः।

एव संसारिताङ्गला वाराहामिवभच्या. ॥ कारते दिश्वे सिद्धे क्षवे भागवतक्तथा। हृषीके प्रदत्तः श्रुवा सञ्चयस्य र्थल च सम्

। प्रार्थाचाञ्चलि अस्या वाकाभेदम्बाच ए। रतको परमंगुद्धं तत्र अक्त सुखाय हुन्।

बराइमांसभचास्तु येन सुच्यन्ति कि स्थि-

घात् । धाराइ उवाच ! वर्तिः सानवा वेन नियंक्तंसारमामरातृ।

शोन जेन दिन पश्चल खाइ हिया समादी ॥ यानायलु मतोः सुद्धाः सिष्ठेन् सप्रदिनं सतः । चाचारलादलां चक्त शक्तिभिश्चनचा व्यः॥

ातवनको दिवानु सन्न सन्न प्रावासमञ्जकः । पत्री सुद्धाः दिनं सप्तः कारयेच्छ्द्विमातस्तः ॥ भ्रान्तदान्तपराः, छला थाइङ्कार्दिवक्तिताः । दिनान्ये कीनपचा प्रचरेत सत्ति खयः ।

ष्ठमुक्तः, सर्वपरिभ्यः, असंद्रोः विगतञ्चरः, । कवातुसम असीधि सस लौकाय सम्कृति ॥" वर्राष्ट्रमांसमञ्ज्ञापर्धप्रविच्तान्।

इति वाराष्ट्रायम्। *। वन्यवराष्ट्रमांसं श्राह्मारी विश्वितम्। यथा अञ्चलीत्यद्वन्ती दारीत:। महार्यक्षवाचि-अश्व वराष्ट्रांस्त्रधेति। रुदक्ष विवदन्ते अधा-स्यम्बर्षाचेति वशिष्ठोत्तं श्वेताश्वेतवा धव-

स्थितम्। भाज्यसरुखुः। आद्वे नियुक्तानि युक्तः-वयेति । विष्णुपासकस्य सर्वश्रा विवेषः । यथा वा**रादि भग**वदाक्यम्। "भुक्ता वाराष्ट्रशोचन्तु यस्तु भासुपसर्वति । वराष्ट्री दशक्षीस्थ भूमा वै चरते वने ॥"

इक्षेकादशीलच्यम् । 🟶 । वास्त्रवस्ताः। " चावव्छ (त्रेन वे सार्धयायसेन च वहारम् ।

मान्यचारियकौरभग्राकृतिच्छानपार्वते: ॥ रेखभीरववाराच्याश्रीमीसेयंवाक्रमम्। मासरस्यासिहर्याना दत्तिनेष्ठ पिरामष्ठाः ॥" इति भाष्ट्रदश्चम् 🗱 🚶

दिय वदा

IV

"इ.च प्रका स्थास्त्र च एघिको तावतृप्रकय

क देसमा तस्त्रा उद्धर से यज्ञ कुरु । इति सुवा ब्रह्मा भगवन्तं ध्यानवान् । ध्यायतक्तस्त्र पाता विदरात् खङ्गास्यभागो वराह्योते निरमात्।

स च चालाश्रमः; सन् च्यमः चित्र पर्वतीयमी दभूष । संविष्यं सला बच्चातुष्टावः। स च तिन स्तुतः, प्रजयार्श्यत्रज्ञसधी प्रविद्धा एन्सायेग पृथ्वीसृद्यः निषधारखप्रका संस्थायः अन्त

वराष्ट्

र्द्धितो बंभूब। तसः एथियां राजासम्ब महरामीत्। "इति श्रीभागवतसतम्। 🕸॥ तह वतारकर्नृकच्चिरम्याच्चक्षे यया,---

"वराच्यर्थतो नाम यः पुरा चरिनिस्मितः। स एव भूतो भगवानाज्ञासासुरान्तिक्स ॥ ततञ्जपतीकाश्मरज्ञाच्हर्यसमम्। सहसारं तत्रकातं स्वीवहिसमयमम् ॥ याँ वैकुष्ठः सुरेन्द्राधायनन्तो शीतानामाँप।

विजायों योशविद्धां यो बच्चो बच्चकर्मगाम् ॥ विक्षे यस्य प्रशासन सदनस्या दिवीलनः। चार्च्यं सद्द्विसिद्दैनसञ्दन्ति सुधालुतम् ॥ सनो देखदवकरं पुरागं प्रक्रमुत्तमम्। वक्रेंग एक्षी वेगेन विचित्रन् ने बजीवनम् ॥ लनः संरत्तनथनो स्टिर्ण्याची सचासुरः। की। बन्दिति वदन् शोधान । रायण सुरेचित ॥

वाराञ्चरूपियां देवं स्थितं पुरुषविषञ्चम् । भूकच्छोदानकरं देवारामार्भिभाभागम् । रराज ग्रहचकाभ्यां ताभ्यः मसुरस्दनः । सर्वायन्त्रमसोर्मधी पौर्णभाखासियान्दः । ततो (हर्ण्याचनुखाच सञ्च समाह्रवम् हैत्वशकाः सुरेशम्। निञ्चलुकासाः सञ्चर घराहं श्रृष्टीतभ्रम्भः वस्त्रप्रवेदर्गः। ते विध्यमानी श्रति प्रयेन प्राची-

र्देशस्रदेशनग्रङ्गवैख। नासी चवालागुरहरू दा वे मेवै: सुख्या इव भन्दरादि: ६ देखसानोश्सी मुद्राह्माह्य निपातवासास रुधा स्वलन्तीम्। प्रक्तियया विदातभागुक्की प्रवर्षमाखोरिप गिर्हि सुमैघ: ॥ स इन्यमानी ग्राट्यापमेथः प्रीवाच देखं तुवशाच्यः(र्नः: । प्रजापते; मेतुसिस निष्ट्य वित्रेच क सिंदा यथा सुरेन्द्र: ३

हैळांच्लया चात्रमतो चिदेवानु भ्रुतस्वकीयान् सुनयीपपद्मान् ॥ वंश्यापविषासि त वंश्योश्च है के ऋदर्भ: बाह्य सत्सभी पे ॥ सर्व स्वति वात्रान्त् विष्यार्थन्त्रस्य प्राप्तस्य ः प्रमेशक्रक एवं ।

वसंसमासादा परेर्जेयं विषाप्राध्याम्बद्धमेदशाजी ।

वराइ'	वरिष	मरोधा
बीसम्बद्धवा ष	गर्मन में सदाचारतम् वधा सदासारति	नरविद्यात (च वरिवध्धा धर्माण प्रस्त
स्वतंत्रवाषः स्वयः प्राप्तः युवं यद्वी सयस्परिश्यम् । स्वयः प्रश्ना सथा कार्यः तद्देवास्त्रृष्णस्व्यताम् ॥ स्वयः कषः । स्वितं वसुसा विश्वं कोद्या वचपोक्षितः । लोकाक वर्षे तस्या नाम्यन्युपद्मानिताम् ॥ स्वतं निमानता सुल्यः वाक्ष्यः जनार्दः । स्वशंत्र प्रश्नां वे स्वायः जनार्दः । स्वशंत्र प्रस्तं वे स्वायः प्रश्नास् निष्यतः ॥ स्वन्ततः देवतः सर्वाः प्रजास्य सथाला समाः । स्वायः प्रद्वाः सर्वाः प्रश्नास्य सथाला समाः । स्वायः वद्यं कार्यं वस्त्राः स्वयः । निदेश्यां संत् व्यक्तं विश्वः स्वयः प्रव्यते ॥ स्वायः व्यक्तं तत् व्यक्तं विश्वः स्वयः प्रव्यते ॥ स्वायः व्यक्तं तत् व्यक्तं विश्वः स्वयः प्रव्यते ॥ स्वायः व्यक्तं त्वां विश्वः स्वयः प्रव्यते । स्वायः व्यक्तं त्वां विश्वः स्वयः स्वयः स्वयः । स्वायः व्यक्तं विश्वः स्वयः स्वयः स्वयः स्वयः । स्वायः व्यवः देशः स्वरं स्वयः स्वयः प्रविव्यः ।	१ । २१ । २ । १ । १ । १ । १ । १ । १ । १ ।	सारकः (रतः (रतः प्रवाद महार मिया का "व्यव्ध विभाषा।" हाथाप्रः द्वा पर्वे यवीपा- भावः ।) उपाधितः । रत्य मरः । हारारः । व्यविष्य । वार्षी, की, विद्यी । इति मन्द्र स्वाववी । विद्याः । इति मन्द्र साववी ॥ ("वर्षः स्वात विर्योऽपि च।" इत्युक्त वर्षः प्रवाद विर्योऽपि च।" इत्युक्त वर्षः प्रवाद विद्योऽपि च।" इत्युक्त वर्षः प्रवाद वर्षः । वार्षाः, की मूमि, (ए-घः। बहुवचनात इत्।) वर्षः । इति भरति हत्त्वक्तिः ॥ वार्षाप्रवाः, पुं, (वरिषा वर्षः प्रयाद प्रवाद ।) चारकप्रवी । इति मन्द्र स्वाववी ॥ वार्षः, की, (कतिम्यविष्य वरम्। वर्षः प्रवाद । तास्त्रम्। इति स्वस्र । ह। ११११॥ (यथा
रजम्बस्थाः संधर्तान् विद्यामां सारम्यान् तथा। काय पापक्रो भूनस्तं स्यक्तुं सम्प्रतिम्युवा।	वराचकन्दः, पुं, (वराच्छियः जन्दो यस्यः।) याराच्चे । इसि राजनिर्वेग्दः।	"रक्तं वरिष्ठं क्लेक्साखां ताकं तुष्वसुबुखरम॥" इति विश्वकरतमाखायाम्॥)
धायखितेष्रतियै: प्रायचित्रमर्थं ततः।	वराष्ट्रप्रान्ता, व्ही, (वराष्ट्रस्य कान्ता प्रियेति।)	मरिचम्। इति मेदिनी। ते, १६॥

चारचा (भिनदर्घमे नहुर्यक्षेत्र गाळताम् ।

श्रीमाकंष्ट्रेय एवाच ।

लका थयोक्तं तन् आर्थंभिति गोविन्द्ऋचतुः॥

मासुदेवीश्रम तान् सर्वान् विख्या चिद्या-

गरण्डं तेषका प्रते खर्च धालपगीरभवत् ॥

ा^{नी} अनिर्धदा तज्ञ चा इर्त्येय साधव:।

प्रमा देवन्तु वाराष्ट्रं सम्बद्धीयं अअध्यम ॥

। गुज्ञम्काचा अञ्च व्याधातुं स्वर्गाम् ।

ा स्ट्रींस्वार्थः खंखंते हो सम्बद्धाः।

। इप्रे राग बलवानु गौरताय समजायन ।

हाधीमावतसारवादहुन: सुरेरव:

त प्रभक्षी स तन्त्र साहि स्थि। भवन्।

खच्यो जयोष्ट्राय: साहणचेक्रविस्ताः ॥

ह वराष्ट्रकावस्त लच्चयीचनविस्तः।

वार्डविकानः पार्चे बहेगानकदामवर्।

मायानां तता हवा शोधाहायनसम्बद्धाः॥

चाचियका यगपन पोत्रवातिमेकारणाः ।

ला पपुर्वराज्ञ यानसामास तब्बसे s

पानविला प्रथमें सुष्टते कपके तथा।

र्च नक्टरेपेषु भिन्ता भिन्ता जनाग इ । विकास ते बर्ळे पत्सीये महार्थेष ।

ाश्रुक्ट वितत्यानाः कासानसम्बद्धाः ४ तिषु वटा देवू नक्ता विष्युर्द्ध स्तापा ।

प्रमे चिक्तयासासुः एवरेड सम्मानाः ॥"

् संपूर्णिया 1 \$ 1 दिखा

। वाजिकापुराखीयाणाविश्वत्राचित्राधा-

लकेंद्र सुक्षा इति मेदिनी है एउ।

(भूतक्षध्यारेण श्रम, करडमध्यन:।

श्त: कनकी घोड कासेद' कोधन्द्रिक्ति:।

काञास्किर्धाः, वर्वे महारेषत्मापतिन्।

दल्क्षी वासुदेवेष तदा च त्रसप्रहरी।

प्रजा पाल्या सम सदा था हि सीदांत गिलाय:। मनजते प्रवादं तक्षात् शब्दे कार्य प्रचारते ॥

> खदिरो ११ । इति रक्षमाना ॥ लज्जानुका १२ **गञ्जिमारिका १३ अताञ्चलि; ३४ मण्डकारी** १५ समीच्छ्दा १६। इति गन्धान्तरम्। वासादी। चामाराज्ञ इति खाते। इति सुभूति:। इत्यमरटाकायां भरत:॥ धराहतामा, [न्] पुं, (वराहस्य नाम दव नाम यस्य ।) वाराचीतन्दः । इति प्रव्दसालाः ॥ त्रराष्ट्रिका, स्त्री, काणिक्षच्यू.! इति दान-किथेएट: ६ बराही, की, (बराही मश्रकतिमास्त्रकीता अम्। गौरादिलान् शीषः) भद्रमुक्ताः

वाराष्ट्रीष्ट्रचः । इति भ्रन्दरकाषकी ।

वराष्ट्रकालो, [नु] युं, (वराष्ट्रपन् कलते इति ।

कल् 🕂 (ख(न:१) स्र्यंम खिपुव्यक्ट्य:। सत्य-

थंगय:। कृषंत्रक्तं: २ । इति द्वारावकी।

वराच्यान्ता, क्ती, । यराचिन क्रान्तः व्यक्तिविध-

लासः।। चुनविशेषः। इति ग्रञ्द्रमासा।

तत्पर्यायः,। ज्ञानुः ए समङ्गा ३ सज

कारिका ४ वराइनासा ५ वदरा ६ मृकरी 🧕

विक्तमस्मिका व वसकारी ६ मख्यकाखी १०

भूकरकन्य:। इति राजगिर्देश्ट: a वरिष्माः, त्रि, (वस्+ "नशोदरिष्णाञ्चडः शाच्।" ३ । ३ । ३ ८ । इति कद्रच्। यतः, स्तः । "क्यस्य विसाधा।" ६। ८। ५०३ दिन पन्ति यक्तीय:।) उपाधित:। इत्यमर:।३।१। ंवरिवस्ताः, सहीः (वरिवसः पूषायाः प्रस्थम्। वरिष्यः + "वसीवरिवस्त्रिचाड" कान्।" ३ ! २ । १६ । इति क्यच्। "वा घतकात्। ६ । ६ ।

१०२। इस: । टाप्।) अभूषाः दससरः।।

२। ०। ५५ । (धया, ऋतिरे । ११६ ८ १६ ।

पिकामेन अवस क्री(धाइम ह^म)

^क कुने सदीय नवस्था शकायी

दरिसा, स्वी. (वरिष्ठ + टाप्।) स्वास्थिमत्ता। इति राजविषेत्यः। वरी, की, (इबोतीकि। इ+प्रवातच् । सीरा हिलात् सीष्।) श्रतावरी। इस्रमरः। ए। ८। २०० । ऋर्थमञ्जी । ४ ति चिक्राण्यमित्र ॥ नरीयात्, [स्] वि, (खयमनयोर विश्वयेन कर-र्वरी वा । ईथ हुइ। प्रथिस्थिरित वरा देशः।) भिष्ठः। (यथा, सामवसे। २ : १ : १ । ैवरीकानेव वे यक अतो कोकांक्यो हम । ^ह)

नरिक भाषिक्षा इति मेरिन्ही छ १६३

वरिष्ठः चि. (अध्योजस्मितिश्रयम घर उरवा

च्यतिभायन इष्ठन्। व्रियस्थिरंति वरादेशः ।)

दति वाकरणम् ॥ वरतमः । (यया, सामवद

उदनम:। इति नेहिनी। हे, १५॥ (यहा

"वर्क्षां वर्रिष्ठे बह्नता विभिष्यनु

वदोचापप्रयानिभिर्वै: ।")

| दर्डः, पु, (वर के इष्टन् ।) तिकि (एक्की । इति मेदिनी। टे, १५ ॥ बारङ्गदृत्तः। इति राज

गिर्वस्टः । (चानुवसत्युत्तः। यथा, सञ्चा

"वरिशो नाम भगवां चाच्छा खबस्य मनी: सुरु ॥'

धर्मसादर्शिमस्वलारस्य ऋषिदिश्वः। यथा

"इविश्रांख वरिस्ट ऋतिरमस्यार्गा ।

निचरकानवचेव रिष्टिकाको महासुनि.।

. हेल विक्रींस:। तथा, हरिमंक्षा २३२ । १३ ।

सुप्रचाद: किरीटी च छभी बहा। मदासुर ।')

"दरिष्ठच मदिष्ठच भ्तनोक्तवनो विस्.।

सप्तर्वेदोष्टनारे तिसार्वायद्वक सप्तमः ॥"

"इटा सरिक्षसम प्राथतायिनी

पुधिष्ठिरी धक्षेत्रस्तां वरिष्ठः ।")

ऋग्वेदे। ३ । पूर्वा ६ ।

भारते। १३ ! १८ । २० ।

भाकोण्डेचे। ६३ । १८ ।

वस्य: । इ.स. जय: ॥

द्दार्शयोगः । यज्ञ जातमलम् ।

रीयाम् 🕻 विव्यक्तात्सप्रविद्यतियोगानाज्ञता

"दाता स्वाजु: सुनरां सुवैधः

करो बलीयान् धनवान् जनास्त्री

योगो वरीयान् यदि जन्मकाले ॥"

सन्कर्मकर्तामधूरखभाव:।

योचिकात् ग्रीस्टकाष्ट्राकासो नटी वरङ्

धीम्य विश्वकृष्टक्रधविसम्

स्टेश्सर्वसयुक्त सर्वज्ञाचकक्तिम् ।

किरके: ग्रीतकी: चौन्ये: प्रीययन्तमवस्थितम्। वावस्थान्द्रनश्चाराभिक्तपैवन्तसिव प्रकाः ॥

राजचंभसमारूढ़ पाश्ययकरं अभम्।

पुक्तराद्धेशेषे: सर्जे: समन्तात परिवादितम् ॥

शौर्यः। कान्त्या भारतमतं नदीशि: परिवारितम्। मारीयोदीमकीयैस्त असामामिव चापरम्॥

इति को छी धदी घ:॥ खरिसंचारकत्तारं वादायसमिवापरम्॥"

(पुलक्ख पुत्र:। इति भागवते । १ । १ । ६ ६॥) रीवर्ः, पु, वलीवर्द्ः। इत्ययरटीकायां रसा-इति ध्यातः पृज्येत्। वर्णभन्त्रोहारस्तु तचैतः।

रीष्टु पुं, काम;। इति चिकाण्डप्रेषः॥ "बाष्टाविंग्रान्तवीजेन चतुर्दश्खरेख द। व्यर्हेन्द्रविन्द्रमुक्तीन प्रणवीदी(प्रतिम च ॥"

षड पु, क्लेच्छ जातिविधेष: । यथा, — "पुलिन्दा नाइला निर्धाः भ्रद्रा वर्द्धा भटाः। त्तेष ॐ वौँ इति सन्तः। भारता भिक्षा: फिर्राताच चर्चेश्य स्वेच्छ-"प्रतिभाषां स्थितिं क्षता पश्चवेग नित्रोधनेतृ।

चात्रधः ॥" पूजयेद्वत्वपुत्रादी: शांत्रध्वं पाप्रसुद्रया ॥" इति हेमचन्द्रः॥ स्थिति धनिष्ठाम् । विशेषधेत् खन्तगेताङ्ग्रह-

स्ड , पुं, **धान्यज्ञाति**विशेष: ! यथा,---सुष्टिभ्यौ विवीधसुद्री दश्चित् । रसस्कारमन्त्रस्तु

'रजनस्थानेकारचन्द्री वदह स्व च । "वरको धवनो जिन्हाः पुरुषो निकासधिपः । कैन्त्रीस्थास भरते चान्यकाः स्तुताः ॥" पाग्रहको सहावाहुक्तकी निर्ध नमी नसः।"

रुषां स्त्रीगमनादी दीषो धवा,---द्ति जलाशयोत्मर्गतस्वम् । 🛠 ॥ "रतपान्तु स्थियो गला सुक्रा च धरित्रश्च च। ष्टरार्थ खद्ध जपनीयसन्तर्थया.— "युष्करातर्भक्षेमें घे; प्रावयन्तं वसुन्धराम् । पनस्य ज्ञावती विशी जावान् साध्यन्तु सन्दर्शत॥"

इति धावस्त्रित्ततत्त्वभृतयस्ववनम् । विद्युष्टिकितसद्धद्धं तीयात्मानं नमान्यसम् ॥ ग्रस्कोत्पत्तियंथा,---यस्त्र केप्रेष्ट जीनती बदाः सवाहसस्ययु । "क्रेवर्तस्य चकन्यायां शौक्ष्टिकाद्देव सौचिकः। क्क्यौ समुद्राखलारकाकी नोयाकाने नम: ।"

म्हलसन्त्रं जर्पत्। प्रचापित्रकृषिस्त्रयुष् छन्दी एव च।" द्ति पराध्रपहति: । दर्खी देवता एवावद्राष्ट्रमभियाय सुरुटाई रुग, पुं, (दृशीति सर्व्व दिष्टते अर्मेरिति दा। अमे विकिथोत:। सन्त्रस्तु गुचसुखात् चेथ:।

च - "लावदाशिक उमन्।" उचा० २।५३। स यथा। ॐ ष्टरिकानाःखनार्यो सकता-इति जनम्।) देवताविशेष:। स च काछ-सामनी गच्छ वधापिमही ला दिवं गच्छन संगी पस्य अदितिनास्त्रिपत्नमां जातः। नस्य चर्षण्यां ष्टिमावद्व । इति मलस्य धहसनपानन्तरं

पत्रां भ्रमुवस्क्रीकी पुची जाली। इति स्ट्रिंगती वसुमती सवित : अज धन्देही न श्रीभागवतश्रसम्॥ स च जलाधिपतिः पश्चिम-कार्य:॥ 📲 मलान्तरस्। कुर्च नद्यों तथा दिकपालच्छ । तत्पर्यायः । प्रचेताः २ पार्थाः ३ मायां देन हूँ श्री हो दिव च । चरसन्तं ना भि-

यादसंपति: ४ व्यव्यति: ५। इत्यम्प: ॥ याद:-साजजनसभ्ये प्रविध्य यदि जपति तदा स्पना-भात इ अधांपति: । इति तट्टीकायां इष्टिं स्थाति सङ्ख्यिकेविति । चार्यक्स्वायः भरत: । जस्तुक: भ सेवनाद: १ जरीखर: १० र्यखाः चतुर्गंगा तेन दास्त्रिप्रत्यस्म जपः :

दिनचय(नमारं चतुर्यदिने जपसमाप्तिः। नन्द्रपाल: १३। इति ग्राच्ट्रलावली॥ यारि-"गाभिमा चलले स्थित्या जगेन्सकां प्रमन्नधीः । कोम: १५ कुछली १६ राम: १० सुखाग: १५ वसुसक्त जिम्झलं चिदिनं वाष्य यततः ॥"

इति जटाधरः ॥ 🚁 ॥ जलाश्योत्सर्गादी खख पूचाविधिर्यथा। इप्रशोपपस्याचे। "षट्सच्छं जपेश्विसं तहा ष्टरिभेषेत् धुवस्।"

"अध गण्यामतः कुर्यात् क्यार्झासिनिर्मन-द्ति घटकर्मेदीपिका १०१ युक्तकारतरेवं इति एकाच्ययमको्रिय जध-

दिसुजं इंबएहर्स्सं इच्चिकीमाभवपदम् ॥ त्वेव लिखित:। 🗱। महायानिक नो द्रख्यनं वासेम राज्यपाप्रमु धार्यनां सुभोगिनम् । श्हीलाशाचा वर्षाय प्रतिपाद्येत्। यथा,---सलिखं वामसामीमं कारबेद्धाइसांपतिस् "नाथ्दील हुपः साध्यं हापानकिनी धनम्।

यामे तु कारचेद्रहिं दिख्य पुष्करं भूमम्। च्याददानक्तुतक्तीशक्तिन दीवेण लिखते ॥ नागैनेदीभिवादीभिः सस्त्रैः परिवारितम् ॥ अप्सु प्रवेश्य तं दर्छ व व णायोपपाद्येत्। श्रुतहक्तीपपचे वा बाक्स चे प्रतिवाद देत्।

क्रजेनं वदनं देवं प्रतिश्वाधिषिनार्थयेत् ॥" प्रस्कर वर्षे प्रमुख को प्राप्तम्

णरञ्जय: ११ देखदेव: १० लीवनावास: १३

इति धाला सानसैरुपचारै चेर्यं चाराध

दन्नी दक्तरत परको राजा रक्तपरी कि स

खगामखातर्चः । तस्यायारः।

सैतु: ३ विक्तभाकः: ३ कुलारक ५ २१८।२५॥ इसरीच्यद्र: ६ सेंतुक

इति सामने ८ अ

इ.सि. क् किन्छ

श्रिः(खिसक्डन; ८। इनि भ्रव्हर्जाः रुच: १० श्रेतरुम: ११ साधुग्रच,

१३ माद्सापद: १३३ ध्यस्य शु चम्। उधालम्। रऋदोबगीतद

(स्वय्यसम् । दीपनसम् । विद्धिः इति राजनिर्धस्ट: । ऋषि च ।

"वरक: पित्रजी भेदी श्रीमञ्जूषा

निष्टन्ति गुस्तवातासक्रियों संध्योऽ कायो मधुरस्तिलः: कटुको रूच

ভাষাত্র। "वर्षोश्विजम्बन्नो भेदी चीक्यीः

पुर्वादरुष जंगाहि पित्र में साम्ब

चलम् । इति मेदिनी । ग्रें, ६५ ॥ र

विषः: । (यथा, रुष्टाभारते। १। "धाता सिर्वाध्यमा भूजी वर्गक

भगो विवद्धान् पूषाच चिता इ स्निमभेजासकारसप्ताविष्य । इप

त्रम् १९ । ६५ । ३२ ॥) वरुणाहरजा, स्त्री, (वर्षस्थ जलस्

तदुद्ववसान्।) सद्यस्। इत्यसः (विवर्णसम्बाभदाग्रह्ये द्वेषा॥) वरमानी, स्त्री. (वरमस्य प्रज्ञी वर

वक्कमवेति।" १।२। १६. । इति गागमचा) वर्णपन्नी। इति (यया, ऋखें है। ५। २२। १० ६

"इचेन्द्रायीस्यक्षये वरुणाणी खस्त्रये चकायी सीसपीतवा")

वरमं, क्षी, (हराोनि खाइखीवनेनी "व्याधिवाहिन्य दत्रोत्री।" उगा॰ इति खच:।) उत्तरीयवस्त्रम्।

अलकेन निष्यक्षम्। इति सिद्धाः स्यादिष्टत्तिः॥

वरकः, युं. (ह + उतः।) संभक्ता । दा सारोगाहिन्ति: ॥

वरूषं, ऋी, (ब्रियते ग्रासीरमनिनित्तः ^{"বৃ}ত্থ্**ধান্যন্**" ওয়া**৹ ২**।

कार्यन् ।) तनुकारणम् । इति हिम्ननः इ.ति मेहिनी। थे, २३॥ तज प्रवसी याणितीर्थं भ्रन्दः ॥ (सहस् र्ति

हा**ट** 1 बया, ऋकोदे। ३ । ५ ⊏ ।

"भवा वर्ष्ट्यं ग्रस्ते विभावी भवा शब्बन् सब्बङ्गः प्रामेत ॥ सैन्धम् । यथा, भरावते । ६ । २० ।

"विश्वीकम रहे ^{" "} हुन्द्र पक्त्स्

स चे चगेष

जिञ्ज सक्षिक्तिदेव हिर्मुलाध भौतः नमवेच्तसङ्गरावकक्षात् प्^या प्राप्तियन स्थीक्नेनित् धन् वस्की 🕂 उनमण्यास्थन्।" "हरार० २। ह्। इति ५०४।) परप्रहर्गासिष्वतर्त्राणी गयस्य क इवर्षद्वर्षकादि दर्भं १८। मलाकेष्यः। यगुप: २। इत्यस्यस्ती । २। ८। ५० ॥ घसाना ३१ इति खडाध्या (यथा,

मापर्या । ५ । ५० । ३६ । उरमञ्जादुईवं शुवस्त्यं खपकरम् ॥" शसर्व्याः, तचैत्र र र छ। ११। चारको दॉलकाईन जन्द्रस्यं समागमन्। **। मः क्षी, (दर्ह्णं तहुआयादिकमस्य**स्था च । चर्चण + दनिः । इतिष् ।) सेवः । इत्य कि विश्व मा अमा (बचार रघु: १११।४८।

दक्षेत्रु ध्वजतरप्रसाधिनः। चिक्तिशुभ्रेशनया वस्त्विगी-मलटा इव नदीरया, सलीमू॥")

'तस्य जातुसरतः प्रतीपद्याः

र, अते ∤ब्रियने सोनीरेगि। इ∸"इस एव " उका ०३। ६८ इति सम्बः () ङ्गम्। इति २(चनिधेग्टः।।

४, "न, (४+ रागः।) प्रधानः। इत्य-र । ३।१।५०। (यदा, महि: । २१४। **ंगुर्को महात्रक्षसस्य त्रुट:**

सन्तर्पयो नक्तसदां बर्गस्य: 🛪 " म्बाव: । इति सलिनाथ: । यथा, असारे ।

संस्कारपूरीन वरं वशेखाँ वध् सुख्यात्त्र विवचनित ।" गिल्गसम्बद्धाः। स्था, माचेप्रिये। **~1841** बरा बरेग्यो बरशे पृष्टिदन्तुष्टिक्साधा ి स्युल्लिनिश्यः। यथाः सहाभारते। १३।

1 38E 1 भगोस्त पुचा: समावन् धर्चे तुल्या स्मो-

को बलकोषंच मुचिरी अस्तव च । मा वरेग्यस विभू: सवनम्बेति सप्त ते ।" ष्टादरः। यथा, तत्रेव शिवस्वस्ताम-किंग। १३ । ९७ । १३६ । व्ही बराष्ट्री वरही वहेरायः समद्राखनः ।") ा, क्यो, गौड्देश:। इति जिकाकश्चिः।

१, मु (वर: श्रेष्ठ ई.स्वर:।) शिवः । इति ऋर दावजी ४ , क्ष्मी, (वशासि श्रेष्ठानि उपाचि दत्ताति

सः ,) सर्वक्षुचन् । इति भ्रव्दभाजा ॥ पुरुषी, (३४ मोअच्।) वरदः। इति *** पश्चीवः ।

पु, (दृक्षति प्रस्तुति इति । दृष्ट ध्यादाने 🕂 दृष्टकपरित संदे रे स्त्रेत्रव्यत्तर्थः

पुत्रवत्र प्रजामर ५ १ १३। मेवक् वकः । इति सङ्गीकायः सरतः । परि-क्षाः। (ब्रया, स्थमस्थ्रतके। २। "सान्तः केलिक्चिया हत्त्वपक्ताद्यम् पनिः

किही वर्करकर्तरे: विध्यतिराक्षम्य विक्री-यते।")

कात: । इति मेदिनी । रे. २९० ॥ वर्तराष्ट्रः, पं: (वर्तरं परिवासं व्यटनि शक्कः-नीति । सर्∸थन ।) कटाच∷। नक्णादिय-नारीमधीधरीत्मद्वकान्तदरमञ्ज च्चतः । इति मेहिनी । टे, ६५ व ~ च क्र यथी कम्बक् सामं प्रश्रक्षकाज: क्षें) यम:, पुंत्रस्थते इति । एकौ वर्जने + प्रम्।) खाचानीयसम्बद्धः। (यथा, रघु:१२१४)

''ब्रताय लेगानुभारेण धेर्मो-खेदिप प्रेमीश्यासुवायिवर्गः .'') समानधर्मिन: पार्शिभरपाशिभरपलिन्तं ष्ट्रम् । यथा क्वर्गः । याच कलखल(दिना विजातीयति।पि स्थानसान्यमन्ति । इत्यमर-

भरती । मञ्जारिन्हेद: । यथा,----"सर्गी वर्गपरिक्तिरीतृष्यानःधायाङ्गसँग्रञ्जाः । उच्छानः परिवर्तश्च पटनः काम्हमस्वियाम् । स्थानं प्रकरसं प्रवाद्विकस् ग्रश्चसन्दयः ।"

হ'নি বিসাক্তে**য়ার**: ‼ भमानाइष्ट्रथस्य पृर्णम्। नत्यकंष्य:। कृति: ६। वर्गत्रसम्बद्धनं इत्तदयम् ।

> "समदिधातः कृतिराधति य स्थाप्योशन्यवर्गो हिमुखान्य(नन्न: : खम्बीपरिशाच नधापरेश्या-स्वाह्य निषस्त्राचे द्वस राशिभ् । खक्द्ववस्था भिष्टांतार्द्धान्त्री तनस्वरह वर्शे क्ययुना इत्ति की । इषोबयुवाधित्य,कृति स्था-दिएख वर्गेय समन्तिलो स 🖁 🛊 🛭

लकोईभकः। "खर्खे नदादाश चतुर्देशाना बृच्चि चिचीगसा श्रामवयसा। मचोत्तरसाध्ययुतस्य का

जानासि चेदशेविधानमार्मम् भर्यः न्यास: १। १८। २६७। १०००५। सर्वा मधीसकर्गीद जाता दशी: ५१। १८६। प्प्यदर्धा १००१०००मध् । स्यामा स्वापी खाके था प्राम्यवयोगास्तिः २०। द्विविशीष्ठः। समुख्य उपर्मे अधेन ४१। मुना भारा सेव स्ति: ६ । सम्बद्धा चतुर्देशानां खतः ६ । २ । चानधीर(स्ति: ४८ । डिनिप्ती ८६ । नतुखकः-कर्मी इहाइधा समयोरीकोन १००। द्वता णाता सेंद्र क्षति: १६६ । अथवा खफ्डे ३ : १०: सथापि सेव क्रति:१६६६ जयना राशि:२६०३ सर्घ किमिस्टनः द्रयम् द्वतंत्र २६३। ६००। व्यवधीवांतः मण्याकः। विद्यारिधानी जाती।

क्यों व एउ प्याप्त १ एवं क्येश वि एति

सीस वर्ता धर्मे । क्यो कक्षशीविधेत वयः, सहस्राहतै । १ - ९१० - ९५ -

"व्ययस्यक्ति सहाताचो **दे**वारस्यविष्टारिसी। इष्टा धनमदेनिर्द्ध वर्गाः नाम महादल ॥" सुनिशापान्याच्छापिणीयं अर्ज्यात् शाप-सुक्तादीन्। सनदृष्ट्वान्तन्त् भवैव दस्यम्॥)

वर्शनालं, क्षी, (वर्शन्य समानाइहयन्य सजम् व्यादाङ्कः।) पृहित्तममानाङ्गदयस्यादाङ्कः। ययाः वर्शस्त्रेकरणस्यं उत्तम्।

" सक्रान्साहितमान् अति द्विगुणयेष्म् नं समे सङ्ते क्षमालव्यक्षतिं नदाद्धविष्मात्तव्यं द्विनिन्नं

पङ्ख्यां पङ्क्तिचृति समेशस्यविवसात् स्टक्ताप्तवर्श

पर्कां सर्हिगुणं त्यसेदिति सहः पर्कार्दलं स्यान् पदस् ॥"॥॥

व्यक्षीद्धिकः।

"सलंच तुर्धाव्य तदा नवातां युळं सतानाच्य सखे सतीनाम् । पृथक् ष्टथन्त्रां पश्चिति विद्धि बुई विश्व हिंदेरि तश्व जाता ।"

मासः ४।६। ८१ । १८६। ८८२०६। ३०० १०००२५। सञ्चासिकसैया स्लानि २। इत £ । १८ । ३६७ । १०००० धुा इति जीला-

यत्यां वर्शस्त्रम् ॥ यजातीयाक्रुचयस्य ज्ञातः धनः । तस्य शक्तृ-

लख च सभुदाबद्धचोदाहरखानि पूळें न किश्वितानि प्रशङ्खादस पुनक्षित्वर्मतः। दने करणस्त्रचं हक्तचयम् ।

चिमविद्यातस्य दनः प्रहिष्टः स्थार्था प्रतीक्षित्व ततीर नव वर्गः। चादिकिनियक्तन चाहिया-स्त्रान्याद्वनीश्यादिवनस्य सर्वे । स्थान क्लिश्लेन बुना घन: स्थान प्रकल्पातन् स्वयक्ष्युगं उते। क्यम् । एक सुङ्कीर्गधनप्रसिद्धा-

वाद्याक्रमी वा विशिष्टेष्ट कार्यः: ॥ ख्याभ्यां ना इसी राग्निस्तिष्टः खर्ड वने कानुका। वर्शभूलवरसङ्गी वसराभिष्ठी भवेतु ३ " 🗱 व्यवोद्देशकः ।

''नवधनं चिवनस्य धनं तया विषय प्रथावनस्य वस्य से। वनपद्ध सनीशीप वनान् सर्वे वह वनेशस्त चना भवती सन्तः ॥" व्यास: ६।२०।१२४। जाता; ऋगेग वना: करह । १६६८३ । १६५६१२५ ॥ स्रयंता स्रियाः ८। चास्य खळे हि। ५। चाम्यां रामिर्हत: १८० जिनिष्ठच ५४०। स्टब्सनैक्येन १८८। युती जाती घग: ७२८ । जायवा शाग्नि: २०। वस्य सक्षी २०१६। साध्यो हेत्सिप्रस ११३८०। खण्डभनेकोत ५३८३। युवी कानी प्रत १८६६६। अपना शांधि । अस्य

सा जिल्हरिक्ष गुण्यः स्वरयन्स्वसद्भाः। नपादी. स्टेन धर्मिश रुडमी बाभ दे इच्छा । भव याचने दान अध्याख्य प्रतियह: : अध्यापनं चाध्ययनं घट अभीतिक दिलोक्ति । ानसध्ययनं बह्यां धर्मतः चाचियवैद्यवी:। 'यह स्तया चित्रयस्य क्षत्रिये ग्रस्य प्रस्यति ॥ গুম্বীৰ ডিলাকীকী স্থোকা ধন্দৰাচদন্। < राज्यमेन्द्रधालीयः पात्रयद्वीराप सन्ततः ॥ अनुर्विषय शुक्रवा गुरी; स्वाध्वाय वृद्य सा। क्थाक के किसार्थ चार्मा देवं बद्ध चारियः। र्विद्यासायभाषान्तु हेविधन् बहुर्विद्यम् । रक्षप्रश्वेषत्रभागोः नेषिको त्रक्षतन्त्रयः । गैरधं स विधिवरे राम् शहस्यात्रममात्रचेत् । उपञ्ज्ञकासको जिसी ने छित्री सर्मान्तिकः । यसबीदितिविश्वस्व। यज्ञी हार्न सुरार्कनम्। इधाय समासन ध्रमा व द्विजनतमा. ॥ उदाधीनः बाधकचा रहस्यो दिनिधो भदेत्। हिन्द्यसम्बे द्वार: खादकी व्ही स्वीत् । रकारि बीस्त्वाहत्व बक्का मार्थाधना-

दिकम् । श्वाको यस्त्र दिचरेन् उदासीनः स मौचिकः। हुमी सलप्रसाधिकं खाध्यायसम् एव च। र्शिक्षामी स्थालायं ध्रम्तियं पनवाधिनः ॥ ।मस्त्र्यात यो ८ रखे वज देवात लक्षीत च । राध्याच चिव जिस्ती वनसः स्तापनी सत. ॥ यसाक्षीनी 2 खर्च ध्यानपरी भवेन्। क्राचौद्ध स विज्ञेषो वानप्रसायमे स्टित:॥ ोश भाषरती निखमाक चनु जिति प्रियः। रानाय वर्तते भिन्तः प्रोचिते पारशेष्टिकः । क्लियर्तिरेद क्याधियल्यती महास्तिः। भ्यकः च इतसम्बद्धः स सीति भिन्तुरूचते । के मनच भौतियं तथीयाने विशेषत:। स्थक च जा।नवैरायं धम्मोंऽयं भिच्ने सत: ॥ तानस्त्रास्थितः केचिन वेदसन्धासिनोद्धपरिः ।मैस्चक्यासिन: केलिक्तिविश: यारकेखिक: । ोकी च चिविधी चेंथी भौतिको मोच एव च। ।तीयोवन्यासमी प्रोत्ती योजन्य नेसमाधित: । ध्यसा भारता एवें मोची व्यवस्थावना । भीवे चान्तिसा श्रीका भावता धारसेवारी ह मान् चंत्रावत सोच: खबान् कामीश्म-जावते :

क्टलक विक्रमण दिनियं वर्के वैदिकम्। वानपूर्व निष्ठक्षं स्थात् प्रवृत्तव्याचिद्ववसत् । बसादशी क्या द्विसलीशोऽभ्याच रुव च ॥ शाभीवभावस्या च तीर्धावस्यकं तथा। ाय सन्तीय व्यक्तिका तथा पेन्द्रियक्तियहः। जतान्य चैनं पूजा महस्रामानां विधेयत: । मंच्या विववस्त्वभवेशुक्रसस्यता । ण काश्रमिका धनीत्वातुर्वाद्यं ज्वीकाराः । राज्यमकं वाश्वाक्षां क्युटं स्थानं क्रियावताम् ॥ प्रतिको अस्तिनाको

वधान सावत स्वान सपनीमनुबर्भत स् शास्त्रच भूदवातीनां पश्चिम कंदनेताम् । दिति गारिके २६ व्यध्यायः,॥ 🗱 ॥

^थ शाबामस्य न् बच्चा भिष्टम् कमैन वस्चरे । ३ थानि कर्मार्ग्य कर्ट्यंत सस भक्तिपरायणः ॥ घटकर्मानरती भूचा शहकारविष्ठितः। लासालामं परिखन्ध सिनाद्वारी जितिन्विः। मम कर्कतमसायुक्ताः पेशुम्बेश विविध्यातः। भारकायुकारी सध्यक्षीन प्रज: फिस्पीनन: । युप्तद्वे बाक्षणः, फर्म्स एक विक्तो जिसक्तिणः। एटापृषीच्य कुक्ति भ सामिति वसुन्तरे । ॥ क्षचियामां प्रवच्यामि सस ऋक्षेद्ध निष्ठताम्। थानि सम्माणि कुर्कान्त चल्चिया मध्यसंस्थिता:ध दागणुर् च कर्नन चो समीषु कृपालः सुचिः। सम करनेतु मेधादी खहरू।र्दिक्तितः॥ चान्त्रभाषी गुगञ्जञ्ज निर्धाभागदन्तिय:। गुर्भावयामस्याता स्तावर्मेळतालानः॥ काश्यस्य (मर्द्धकुष्ट्राक्षः पेद्राक्ये न श्विकितः । एतेरीकी; समाएको यो भा वणति चचित्र: 6 भचनै समयो निर्द्धसम लोकाय गच्छनि । वैध्यानामु प्रबच्छामि सम् कर्ममु निश्चनाम् । श्रानि कर्म्साणि कुकते सस भक्तिपरे स्थित: । रही है थे: साधाने व लाभानाभ विपर्कित: ह क्र तुवालाभिग्रामी च शान्तात्मा मी इन

क्युचिर्वची प्रिराचारी सभ कर्मग्रत; बदा 🗈 भुकर्नपूत्रकी (नसंयुक्ती भक्षानुबद्धन:। वैद्ध स्वेत्रन्तु मैयूक्तीयी तुकर्मेताण क्षार्येत । तस्याई न प्रथमासि स न में न प्रथमित ॥ व्यथ भूदश्च वच्छामि कमेंगाणि प्रशासिधि ।। दानि कमीलि छन्। तु पूरी सक्तं अवस्थित: ॥ इम्पर्नामम मल्ही यौगम कर्भपरावसी। उसी भागवती सक्ती सत्तरी कर्मानिष्तती ॥ क्षेत्रकाली च प्रानाति इष्टानस्चीव्कितः । विरहङ्कारयुक्ताझा कातिययो विनीतवान् । यद्धानोश्तिप्तामा लोगमोद्विक्तिः । नसस्तार्धियो निष्टं सम निन्तायवस्थितः 🗈 अ्द्रजर्माणि से इंदि। य एवं स समाचरेत्। वाक्षा अभिनद्धासि श्वमेर भजान्यद्भम् ॥" इति वाराहे विधिकमांत्रिक्तिमासाध्यायः ॥ ख्यस्य ।

मुक्तेशिरवाच ।

"विधार्था चातुराध्यमं विस्तरान्धे तपीद्यनाः भाचवर्षं म में छप्ति: इंग्लम: प्रतिविद्धति ॥

ऋषय ऋषु; ।

अतीयनवनः सन्वतः ज्ञाचारी गुरौ वनन् । तव वसांक्रिय यस्तवः कथामानं निश्चामव ह साव्यायोवयोदियायुग्धमा कानं भिचाडकस्त्रा। गुरी निमेश लक्षा प्रमेनुकालिन निक्रमा: ॥ धर्मे (पैक (मसो चार्या - मध्यक् प्रद्यापादमम् । विवासूता मठच्येव ततुपरीसूच संसद्धाः ।

व्यक्ताक अवकान् वैदान् इसाच्या याप्य सुरी

तनी पराक्ष्य दशाद्युरवे दक्षिकान्तन । साईस्रायमकामस्तु शाईस्यायममास्रवेतः। वान्प्रस्थाश्रमः भाषा चनुर्धे खेच्छ्या वसंत । ल्येव च गुरोगेचि दिजो निकासवाश्याम । गृहोरभावं गत्यन्तं तद्वदेव विवेदयेन् ॥ एव जयति ख्ळांस दिजः प्रालङ्गटङ्गट।। उप(इतस्तनसमान ग्रहेस्स्यमभाष्ययः। व्यवसावकुला कत्याभुहर्देश विशाचर । । खक्षमां या भया पित्रद्वातियीनपि । भभ्यक संप्रीकर्यद्वस्था सदाचार्रसो दिल ॥ शाहिस्यो प्रश्नचर्यञ्च वानप्रस्यो चयान्यमा चिचियस्याणि महिता य धाचारा द्विमस्य हि ! वैखानसर्वं गार्चेखामासमहितयं विग्रः। गार्चम्यास्तर्मार्वतं श्रुक्यः चगादाचर् । १ खानि वर्षात्रमीतानि कर्माणीप्त न हापधेत थी इत्ययति तस्यक्ती परिकृष्यति भासकदि ॥

द्ति बासभपुराखे १८ व्यध्याय: १ 🕸 १ पुनस्य । श्रीउर्व उदाचा

"त्रास्य चिस्यविष्ठी शृदागाच यथाक्रमम्। लमेकायमदा भूला भ्रम् सक्तीत स्वीदिनाग् (नामं रदाद्वजेह्नान् थत्तेः साधायतस्य , निखोरकी भवेदियः कुर्याचामिपरियन्तम् ॥ रुक्तर्थं यानयेश्वाचाननामधाप्रयास्था । क्कार्यान् प्रतिसञ्चादानं शुकार्यां का विशेष है । ' मुकायांत् मुक्तः पादीः वायीपा चितीय्यी यस्य तसम्भा इति सङ्घीका। "सञ्जीकहिनं भुष्यांत्राहितं मस्यविद्यि । सीनी समस्तवस्त्रेषु त्राधाराखीलमं धरम् ॥

याव्या रई च पारकी समब्हिभेदेत् हिच । ऋतावभिगमः पन्नां श्खते चास्य पार्थित। ॥१ दानानि इदादिच्छाती दिनेश्वः चलियोऽपि

बजेच विविधेर्यस्थायील च पार्थित ॥ प्रस्ताचीने महीरचापवरा तस्य जीविका। नस्तापि अथमे कर्ले ष्ट्रीयदीपरिवाकतम् । धरिची पालनेने व जनकारी नश्धिपः। भवन्ति वृषतिरंशा यसी यद्यादिवर्शनशाम् । ट्डानां भामकाहाजा भिष्टानां प्रिपालनात। पात्रीत्यभिमतासीकात् वर्णंसंस्कारकी पृप ॥२॥ पायुपालां वाणिकस्य स्वित्रस्थः सन्तेत्रसः। देखाय जीविकां जन्मा स्दौ जोकपिताः मर्च १ तसाराधधायनं यद्यो दानध्यमेन प्रस्थते। निवर्षेमितिकाई।नामनुष्ठान्य क्रमेगान् ॥६३ हिवातिमंत्रयं सन्ति तार्थ्यं तेन पोष्टम्। अध्यविक्रमजैंकीपि धनैः कारूक्वनेन दा ॥ दानय एवात् भूदीप्रिम मान्यजीवैजेद्धि । पित्रादिक्ष समें वे खुद: कुर्कीन देव द |श स्वादिमस्याधीय सर्वेषाच परिचन्द्रः चहुवाचानिकसर्व सद्दिह सदीपते ।

दवा समक्रमूतिव तितिचा नामिमानिता सत्य ग्रीचसनायासी सङ्गल धिवनादना । मीच्रासाचा तथा तथम्कार्यस्यं गरेन्द्रः। व्यवसूत्री च सामान्या दर्शानां कविता गुणा: ॥ आत्रमासाच सर्वेषामेते सामान्यसच्याः। गुणास्त्रथापहुर्माञ्च विद्यादीवामिसान् ध्वण् ॥ पाच कभी दिजस्थी तां वी प्रक्रमी तथापहि। राजन्यस्य च वैद्योक्तं ग्रीष्टं सन्ति व चैतयोः ॥ कासर्घे वित नन्। ज्यसभाभ्यासिय पार्थिव । नदेशपदि कर्तवां ग कुर्यात कर्मने सहरम्॥ इत्वेते कथिता राजन् वर्णधनीः सथातव। धनीमाञ्जभियां मन्यगञ्जनी में निग्रामध ॥ 🕸॥ श्रीडचं खनाच । दाल: श्रुतीपन्यनी वैदाहर्यातव्यह:।

गुरुरी है वसेंदुभूष ब्रखनारी समाहित: । भौचाचार्वना तच कार्यं मूर्श्वधर्यं गुरी:। व्रताम चर्ता माह्या वेशाच अतनुद्विना ॥ जमे बर्ल्ड इविं भूष नधेवासिं समाहिन;। इपतिक्रेत्तया कथादिस्रीरप्यभिवादनम् ॥ स्तिते तिष्टेदश्चेद्याति गरेचेरामीत चामसि । भिष्यो सुरौ स्पन्नेस प्रतिकृतं न संभजेत ॥ तमेवीक्तः गर्रेहेदं नान्यत्वित्तः पुरस्थितः । धानुशातच भिजालमशीयाहगुरुषा तत: ३ अवसाचिद्यः पूर्वसाचार्येगावगाहिताः । समिष्णवाहिकं चास्य कत्यं कत्यस्पानयेत् ॥ यहीतमास्वदेश ततीरमुजामशप्य वै। गार्चस्यासावसेन् प्राची निव्यत्तगुरुनिकानिः॥१॥ विधिना चाप्रदारस्तुधरं प्राप्य खक्षसँगा। रहस्यकार्यसस्तिनं कुर्यादन्पाच । प्रसित्। । निर्वापेश वितृबचेद्यक्तेर्वेवास्त्रयात्यीत्। अप्रेमीनीच साध्याचेरपत्नेन प्रचापनिम्॥ इक्तिकंकीया च भूतावि वात्यक्तीनाहिलं खगत्। प्राप्नीति लोकान् पुरुषो निजन्नमीसमर्ज्जितान्॥ भिचा(सुज्ञः से नीचित् परित्राट् ब्रञ्जचार्रियः। तिश्याचेत प्रतिष्ठन्ते मार्च्यया तेन वैषरम्॥ वेदा स्थादार्थिक वीर्यकानाय च प्रभी ! (अटन्ति वसुधां विश्वा: एष्टिवीदर्शनाय च ॥ च्यितिकेता स्वतासारा यम सार्यं ग्रहास्तु थै। नैषां ग्रष्ट्य: सर्वेषां प्रतिष्ठा योगिरेत च ॥ तेषा खासतहानाहि वक्तवं सपूरं वदः। राष्ट्राञ्चलानां द्याच प्यनाधनशोचनम् ॥ खतिविधेख समाधी राष्ट्रात्यनिविदर्भते । स इत्सा इव्यालं नकी पुगलभादाय मच्छात । खन्याममहद्वारी दस्मचीन ग्रहे सत:। परितापीपवाली च पारुख्य न प्रास्त्रते ॥ यस्तु सम्बन् करोळेवं एच्छा: प्राप्तं विधिन्। धर्वदन्वविभिन्नी लोकान (श्रीखनुतमान ॥ वय परिवादी राजन छत्ताओं ग्रहाश्रमी। वुक्रेयु मार्था निचित्र वर्ग गर्क्केन् सहैव वा ॥२॥ पर्कस्त्रमपलाहार, सेश्वस्त्रुवटाधर:। भूमीभाषी मवेत्तव सुनिः चन्द्रिक्षेष्ट्रेष ।

श्वयदि म

तर्वाचयक खान ग्रह्ममञ्जू गरेनार । चेत्रम_ाम्बचीन क्रीसः सर्वरम्याजनपुननम् । भिचा विकामस्थानम् ध्सामस्य गरेषस्य। द्यास्त्रीत माजासामास्य कृषास्य प्रस्ति । भवस्थतम् राजेन्त्र भौनीयादिवस्थियाना । यस्त्रेतां नियमखर्थां वानप्रसाखरेकानि:। स दहळाँकाइद्रोषानु प्रयक्षीतांच प्राध्वतार/३३३ चतुर्थं खाद्यमी भिक्षीः शोकते यी मनीविभिः। नख खरूपं गर्ती सम श्रीत् बुपाई सि॥ पुलद्रश्चल भेषु हाला भी हो न राधिए। चतुर्धभाष्यसम्बानं सन्त्रेसिधंतसन्तरः। चैवांशकांस्यजेत सम्बानारस्थापवनीयते। सित्राहिषु सभी सैत्र; समक्कित्र कक्षुत्र । चरायुजाराहकारीनां वाडसन:कर्करशि: क्राचित्। युक्तः क्रव्यीत न दीर्च धर्वशक्तांक वन्त्रंथित । एकराचिस्यतिकांग्रे पश्चराचिस्यतिः पूरे। सभा तिष्ठेदयथा प्रीतिहैं की हा नास्य जायते ॥ प्राथयान्यान्यानिसित्ताच्य यङ्गारे सत्तावकाने । कार्ष प्रपास्तवर्णानां भिचार्थे पर्यटेदग्रहात ॥ काम: क्रीयक्तया द्रमेमी इली भादयश्च थे। वांक्ष दोषान् परित्रज्य परिवाट निर्माशी अवेग ॥ सभयं सर्व्यस्तिभी दत्ता यस्ति मुनि:। ग तस्य सर्वभृतेभ्यो भयसुत्पर्धन कचित्। शका विश्वीचं स्वर्शेरसंखं प्रारीरममिश्र सुखे जुहोति। विषया भेजीयमते इंबिभे-चितासिनां स बजतिसालोकान्।" चित्रामीनां अमिचित्रामिखये: । चित्रामिना इति वा पाठ:। इति तङ्गीका ॥ "मीचाश्रमं वसरते धधीलां

युचि: सुसङ्ख्यतङ्गाष्ट्रयुक्त:। व्यक्तिसनंच्योतिहित प्रश्लानां समञ्जीकं यवाति दिवाति: " १ ॥ इति विष्णुराधि ३ व्यंत्रे नध्य व्यव्यो १५। प्रकार (कारेश तिषामादिस्ट्टियेपा,---"ततक्तिजीमयं दिखं पद्मं दृष्टं खबन्धवा। तसात् पदात् भगभवद्त्रसा बेदमयो विधि:॥ प्रवादिसमें थिनियं भागसी मनसास्टबन् । अञ्चनद्वास्थानिक पृथ्वे अस्था अञापति; ॥ आताते जीभिनिर्यत्तान् भारकाराणिशसप्रभान्। तत: सत्यक्ष धर्मक तथी त्रक च भाष्यवम् । आचारचेंद्र भीचच खर्माय दिर्ध विस्:। देवदागवरान्धका देवासुरम्होरर :॥ यचराचमनामास पिश्राचा मही गखया। व्राक्षणाः, चित्रया वैद्याः भृमास् । प्रसत्तमा ॥ श्र चात्यसूनसंघानां दशांस्तांस_ो। नेति । त्राक्षमानां सिन्दी वर्धीः खिलायान् । विश्वतः ॥ विश्वत्य प्रीतको वर्धाः मृहासानां वा ॥

भावुन्त्रेक्षेत्व स्थीन स्टब्स् स्थी विश्वीति ধনীৰ স্বৰ্থবাৰা হলেট

सत्त्वातीयाम् ।

काम कोष्टी भय सोम श्रोक वि

गर्चेषां गप्रभावति कस्तादर्गी विक खेदमचपुरीवाधि श्रीशापिकां सप्र ततः चरनि सर्चेशं कस्तावणे (जङ्गधानामसंख्याः स्थावराकार तेषां विविधवर्णानां ऋती वर्णावरि गार्च खवाचा।

न विश्वीयक्ति वर्णानां सञ्चे आहा। ब्रह्मण (पृक्षेस्ट्रं क्टिक्से भिक्षे प्र वासभीगिधियास्तीच्छाः क्रीधना

स्रक्षधर्मा रत्ताङ्गास्ते द्विणा १

गोभ्यो इतिं समासाय पीता कः खधम्म द्वाद्धतिष्ठन्ति ते द्विवा वैश हिंचानुनविधा लुख्या: सर्वेकस्मीप क्षणाः भौचपरिभद्धाः हिनाः व

इ.बेने: किली भिर्शस्ता हिजा वर्णान इत्येने चतुरी वर्णायेषां ब्राइटी क विचित्रसालका पूर्व्य के भादकान त्राचाणा धम्मेनलस्था स्तरस्ति । न लक्ष धारधनां निर्द्धं प्रतानि निधः ब्रह्म चैव परंख्छ येन जान कित च्छिभि: खेन तपसा सुध्यन्ते चा च्याद्दिवसमुद्ध्या त्रचाम्हलाचना स(न्हरिसीतिसी नाम धनीतन्त्रण सान्धातीवाच ।

वाक्षण: केंग भवति च्रियाँ वा ति वैखः: म्बन्न संबंधे तत्रमृह्य वस्ता मार्थ खबाचा जातकनादिभियंस्त संस्कारै: संस

वैदाध्ययनसम्पद्मः घटसु क्यीस्थवि प्रौकाचारपरी निर्द्ध विष्याक्षी ग नियानती सद्यारत: म वे वाद्याग उप सर्व दानमधीरही ह धानशंस्य स्व तपक इध्येत यच स बास्थण इति चल्रजंसेवरे कर्मीदेहाध्ययनमञ्ज दानादानवहिथेशत सबै अस्तिव उप विश्वत्वाश् पशुभ्यश्च संख्यादानविच वैद्ष्यियनसम्पनः स वैशय इति सर् सर्वमद्यारतिविधं सर्वकर्णकरीय्य त्यक्त वेदस्थनाचार: म वे श्हर्त

न वै मुद्दी भन्ने च्हती क्राइस्को न च मान्धानीवाच । के धम्मी; सर्वदर्शनी चात्रवेशंस्य ई चातुर्वस्यायसम्बद्धः राजधनीत्यः

भूजे चैव भवेखाचे दिने चैव गावश

च्य को स

गार्ड् स्वाच ।

र स्वत कारेषु जीवसनोच्च रूप च । कद ल्लाभर्य र व है नाव्यशस्त्राः ! जन्य तु यो धर्मामां ते वक्तामि केवन्तम् । उ अद्याराज धर्मभाइ, पुराननम्। श्याख्यसन्देव सच वासी मधायते ॥ उत्तन्यामञ्चेदर्भमानं स्वक्षीं छ। æ स विकास[शिया**न्सं प्रशादना**र्भतम् १ नीपस सन्तानमच स्टाह्यजैन च। नज्यापि भोलाखं धर्न महिद्दिनीयते । नडि कार्यम्य माधायनैव बाखगः। रन्दन दा अर्थाकीयो बाह्य उराने। •। रवस्थापि यो धर्मन्तं ते बन्धामि पार्थित। द्राज्ञात याचेस यचेत त च अप्लयेतः । प्रयेत्धायीत प्रजास परिष्णियेतु । ट्यको इस्यबधे रशे कुर्धात् पराक्षमम्॥ क्रतामरीजानाः श्रुत्रवन्त्रसः पार्थिवाः । वृद्धी दिखेशाइसी तु लीक जिली सुधा: । सत्यारीरी हि अंगराट्यी निवर्षते । बक्य त तन कभी नीसवन ध्रा:पदम् ॥ पामासर्य धरमी निर्माती सुनिभि: घर: । श्चायनमं विश्विद्याची दस्य्वितिमञ्जूष राज्यन वची राष्ट्रां सेमीश्रीवरी ! नाचा सहाराज योहर्य धर्मशीलिया। ख्य च धर्मेषु खागचेत महौषति:। ।। एवंद कि कर्मास्य कारपेट् स्तर्स

र खिक्किमाञ्चीति वृषतिः परिणालमात्। दश्यक्ष प्राक्ष किसी राजन्य उच्छी । है। २ च प्रक्यामि वी उम्मी वेदसम्मतः **।** [यदानं श्रीचं यज्ञाच्य धनतच्यः । वस प्रभूत देशक, पिछवड्रकेंक्सच्चेयत् ॥ म तञ्जदिद्यम् कर्भगयम् स समाचितेन् । ास हि नेमां है सक्ष्म सुखमनाप्रयाह । र्शन है देशसाय मुद्दा परिष्ट पत्राः। सभ्यश्च दार्श्व स सर्जाः परिवरं प्रजाः । इक्ति प्रवच्यासि यच नस्रोपकेष्वमम् । क्ता भिवेद्देन् भ्रताश मियुनं स्वेत् । त रहामं भागं नथा ऋहेकलचुरि। व के अने ही जारिय एवा सांततारी अस्ति;। देखस्य कामः स्थान रचेयं गम्तिति। (त्द्विन्द्विन्द्विन्द्वाः जयक्त । ¥। ापि दि ये। धर्मासं ते बस्थामि भूपते। ति विश्वेत कार्य भूदमक्षमयत् । ऋद्रस्य उर्वानां महिचर्या तिधीयते। एखनणसेव सहत् सुखमवाप्यात्। तान् परिचरेत् चीन् प्रकाननुषून्वेषाः । स न कुर्यात यातु मुन: शब्दम । । तृ कि सतं लखा वसे क्वांतरीयस,। व (समद्वातः दार्भ कुर्वनि धार्म्भकः। Ter and the state of the second second para di 🕏 💮 🕬 🖃 **१५ र गोधो**

कालयासानि ऐस न प्रायमस्यि रजी क्षप्राच्याचा विश्वीकाचि जनपाचि ।देजातिथि। अदारीय प्रतियानि तस्य ध्रमीपनं दि मा। बद्ध कश्चित्रजातीमां शद्धः शुत्र्वरात्रजेत्। करता की स्था तु तैना हुई जिंधकी विकी वना: श देश: पिक्षीश्वपत्ताय भनेत्री हड्ड्बली । अर्देश चन दातको भर्तः क्रश्याधिदापरि । चानिश्चिन भनेको भनेर प्रवपश्चिम । न हि स्वर्णाल श्रह्म भर्त्हार्यधनो हि सः । उसन्त्रवाकां वर्णानां वश्चनस्य च पार्थिव। स्त्राभारवद्यदकारौ सन्तः श्रद्धे न विद्रते । त्रसाच्छदः पाक्यचीर्याजवेत सच स्वयम्। पूर्णगः जस्यीमा हु: पात्रयज्ञसः दक्तियाम् । 🕸 ॥ श्रीनस्ट उपाचा

इहानीमात्रभागाच धर्मा इत्यामि भृमिष। ब्राज्यके स्थित मायन अस्तु सर्वाधिवासन । गला गुरुएक्टं गिथी नमस्तृत गुरु सुचि:। प्रशादधीत्साधातः, विष्यीर्यं वद सारिषः। तत्रसासाञ्चयः विद्यमधीनवं नराक्षिपः सम् विचारः ग्राम्बस्य गुरुपाराभिवाद्वम्। सहाज्ञामानाचाम धार्न हेश्नभाषना । लाभेन येव देवापि तुष्टि: सद्धि: समाग्रम: । समाप्रकियो ग्रहने लिलियां प्रतियास भ ॥ 🛊 ॥ ग्रज्ञायामं तती गर्ज्यम् ग्रोग्रामध्यात्। उद्देन क्रक्षजो कन्यों सुग्रीलां वर्मनदारिगीम्। चानक्षंपादिनी सीम्यां मुचरित्रां प्रियंतकास् ! इ. हिमां प्रथमी धम्सिशितियपूजीन पार्थित । अप्राप्त पूजासतिथिर्यस्य गेषातियमेते । स प्राप्ति नर्कं घोरं एग्टां नक्षी प्रदाय च । प्रथमं स्तामनं एक्क्टि।सनकापि संदिशित्। पादाच मध्यकेच इसान् प्रवतिपूर्वकम् ६ र्मंबाह्य्य प्रियालामं क्रुर्थातिन सञ्चानानः । भोजनम् अयाशक्ति कादवेदहिष्टिं गृप । देवाच पित्रमचापि शीयन्तेऽनिधिप्वने । कानियमहर्म अभी इहस्मार्ग म दिवति। बख निर्ध कितिनांकि भीरतिथि।परिकीर्नित:। सर्वाधमागामधिको स्टाप्टम उदाह्नः।। यसारतक्षित् समायाभा भिकार्थसास्रमास्त्रयः। पिष्ठदेवाचेनं कर्ष्यं सृष्टिया सुखिसिन्छ्ला । 🕸 । वानप्रसाक्षमं वस्त्रे द्वतीयं जगतीपते। यानप्रसाद्यम् मच्चेत् छलकत्वो सप्तादामात् ॥ त्रार्ग्यक्य(श्वासि बन्धील स वनीविन्। जहरिताः प्रदर्शिता शक्काचारमात्स्वाम् । मुति भाषां गरिन्यस्य दनं ग्रच्हेत् यच्चेव छाः। शानाः युद्धानाराज्या च धर्चभूतां इते रतः ॥ चरितज्ञसचयेख जाञ्चयख विश्वास्ते ! कर्त्रवासीष राजेन्द्र कथानी सुनियुक्तवे: । मेलाचर्मालधीजारः प्रश्च दक्ष मी विका। युक्तस्तिम् स्थित् स्थान्ति स्वान्ति स्वान्ति से सयोपतन्त्रभीनी खान्स्तिदासी जितेन्द्रयः । पिराधी: स्थान् सर्वक्सी विश्वीमी (नर्विकार- विवेत्री समयूक्षारी विश्वका करक वहा ससार खन्नवहीत्व चास्त, बन्नुडसावसः । प्रचारमानाचारी जनाभी वाश्वभी जगः। निराचारोऽस्या सुद्रोऽचर्तिर्धतम स्राच≯त । एवं क्वचन सहासान प्राञ्चल, सिद्धिमाप्य नः। चतुर्धमाश्रमं बच्चे मुक्तिकीपानभेय हि। गुरी' पुरोधसाधास्त्र भिन्दु: सद्धाधक्षमेवित । यिवरित्सकलां एटवीं लब्दाफ्षी भागत उत्सव । योगाम्बास्य्ती निर्द्धे धर्मसङ्ख्यतस्यः । धर्मापर्कतिहीनी या भिचुक: बिहिमा-

इति पाद्मी सर्गासके २५।२६।२० व्यथाया । 🕬 व्यत्यत् न}रमिं चपुरागीप्£ स्थाये सार्केष्ट्रय पुराधी सटालनीपान्धाने अपूर्मनपुराधि २।३ च्रथ्याये च दरम् । 🗱 👫 । समस्यिवकानस्य ३ चानीर स्तुल इति आवाः तस्ययायः प्रविजी » बास्तर्णम् ३ परिस्तोम: ३ भूम ५ अरुषा ६। इतामर:॥ प्रदेशि: ७ परिस्रोस ⊂ कुषसूरः। इति भइतः। शुक्रादिः। इड इति खात; समावहृतिधी बधाः स्त्री १ पादः, २ घृनरः, ३ अवाः ४ पीतः ५ चरित ६ रक्त ६ ग्रीम: ८ व्यक्ष: ६ पाटल १० क्याव: १२ घुम्ब: १२ पिङ्काब: १३ कर्झर: १७ । इति चासरः। समस्यवालकस्य वर्षे मानि वर्णो भवति : इति सुखबीधः ॥ वशः । युक्तः । क्षुमि:। इति मेटिनी। सी, २६॥ स्वर्णम्। व्रतम्। स्ट्यम्। च्यचरम्। भेदः। श्रीतक्षमः। चिचम्। माजविधेषः। अङ्गरागः। इति चेमचनः । वर्षी: पुक्ती (वर्ष्यते भिक्षते इति । वर्ष-

धभुः) सेट्: (वर्छने क्षेश्वतिश्लेशीत) वर्श+ धक्ष्र) स्ट्रपम्। (वर्शवितः) वर्श्येन अव्या) बाचारम् । (वर्ग्यते रूच्यते रूमि । अग्र 🛨 घम्।) विशेषनम्। इति सेद्शी। यो,र्ह 🐲 वर्षच दिविधः। जन्यसम्भः च सराह्मकः। व्यस्तोत्पश्चित्रतारी यथा,--"खवैषयाम् स्थोयमार्गस्याविषरामारम् : च्याच्यासं प्रतपति यहा ना कुलाली लद्राः। स्ताधारे विष्यगति सुप्रचा वेदते सुङ्गः । ' इति प्रपक्षसः ।

अस्यार्थः । सुखश्रोधमार्गस्यादेशयात् अमेले-काहितोयहा सा कृद्धकी श्राप्तवहात्र रं ऋषि भारमधारं यवासाली खनौतं प्रसपति आर्थाः अलभाषकादिकं अहोति तहा म्हणाधाई विव्य-यति स्ट्रांबने सुप्रवाच सुहर्वेष्टने। इति तहीका । 🛊 । प्रस्य कुष्टलीम्बरूपर्सं घषा, — **ंकुख** सीम्त्रमपांशासङ्ग विवसुपेषुकी । तिधासगननी इंदी प्रव्यवसम्बर्धिया। दिचलारिशदणांसा पचाप्रद्योखपिशी। गुर्विता सर्वेग्विय कृष्णली प्रतिवता । विकासनाम्बुता सा स्त्री सन्त्रसर्थं भवन क्षक्षा वृश्विष्ठा अस्तिः स्टब्स्य विश्ववेता ।

उपवर्षीष्ठर्षभूताः ५ स्थानानि कवि

व्यस्त्रार्थः। विधामेति चन्द्रसर्थामिरूपा। डि-चलारिंश्हिनि भूनलिपिमक्रमधी। पशाःश्-दिति शास्त्राभगीतार्थै:। सर्वमावित सर्वदर्शीम गुणिता परसार्भिलिता सती सन्त्रमयं नगत् स्ति प्रकाशस्यति इत्यर्थः। स्लाधारे सर्पवन् कुरहलीभूता गाडी वर्तते तन्मध्यस्यायिकारियं पुक्तली। सर्वावस्थित्रभयोगाहानात् प्रव्यार्थ-रुपोभयप्रतिपादिकेति स्तिमम्: चिषुव्यर-मिति व्येष्ठमध्यसक्तिष्ठले व तीर्धव्यम् । खरा-उदान्तातृदान्तसमाञ्चाराम् । सङ्गीकत्॥ 🕸 ॥ च्यपि चः।

"हिचलारिभ्ना मूले गुणिता विक्नाधिका। सा प्रस्ते आफ्डिनी प्रव्यक्रसधी विस्: । प्रति नमो व्यक्तिसमाद्रादक्तसातिकेधिका । तां रिहें दुक्त तो विद्यमस्तरहाशीन परा सतः।" इति शरराधाभाचार्याः॥

मुखे मूलाघारे दिचलारि धृता गुणिता विम्व-कायिका भूरक्ष्मिकी व्यनेन क्रमेश स्वकाराहि-सकारामा दिचलारियदास्थिको भूतलिय-सन्त्राह्मिकां प्रगेशाचिकां छते इत्यन्वयः । क्रम-माध प्रक्तिमित सा कुछलिनी प्रक्ति छते तत प्रकेश्वीनराभीदिति योजगा। ततो फनिर्ताद ज्ञेंदम्: अयक्ष अम: सर्वाचरी-त्यत्ती च्रीय:। सच सत्त्वप्रशिष्टा चिच्छत्तिप्रव्द-वाच्याः पुनकाकाभ्यस्थाः सेव सक्ताप्रविद्याः क्लो-श्रुविद्धा सती ध्वनिग्रव्द्वाचा। अच्चरावस्या धेरतमोऽत्विहा नार्ग्यस्याच्याः स्थानावस्या सेव तप्र:प्राचुर्थाक्कियोधिकाग्रस्ट्याः। सेव नद्भयप्रामुखार्हेन्द्रम्ब्द्वाच्या । उत्तव परा-का अधि । "दच्हाप्रक्षियजीह्धुकी चानप्रक्षिप्रकीयकः ।

युक्टपिकी च मा प्रक्ति: क्रियाख्या एवित घमु: ।"

अस्रिक विन्द्र, स्थानान्तरस्तः पराद्याखो प्रश्नमी मध्यमा वाची वैखरी प्रव्यवस्थाः :

तब परा ऋषे पश्चनी खाधिकाने सध्यमा इदय वैखरी सखे। तदुक्तं पदाषांदण्यै। भन्या पुरुतिमा मध्ये श्योतिमा चासक्षिकी । स्योविश्वया तसादुहक्त्रह्वासिनी व क्य प्रकाशा प्रश्नकी सुद्धकाशाणिता भवेतु। सेंद इत्पङ्कां प्राप्य सध्यमा नाइकः पिकी ॥ त्रत सज्ज्यभाचा स्वाहिकसोडेशासिनी। चेवोर:कच्छन। सुरु। धिरोन्ना गर्वस्थता।

क्षित्राक्ष्यतीष्ठविध्वेतस्थिवर्शपरियद्या । भव्दप्रयाजननी की बणाह्या तु वैखरी ॥ इन्छ। चारनिक्रयासाची तेची उद्घारा गुणास्मिका । क्रमेधानेन स्वति क्रास्ती वर्धभाविद्यास् ॥ खनाराहिसकारानां क्षिपलाहिंशदासिकाम्। खतै तदक्तों शिक्ष वालाद दिकान् क्यास ।"

इति तङ्गीका॥

"च्यरी स्थामानि वर्णानाप्तरः कथटः प्रिरश्लया । जिङ्गाखलद्य दन्नास्त्र नासिकोष्टौ च तालुका।" द्वि शिह्यास्यम् । ४०

"बया सवन्ति ईष्टाक्तरसी प्रवासदक्तराः। भैना धेन प्रकारित तथा बद्धापि नचन: ॥ सभीरिताः सभीरेण सुद्युक्तारत्यदिशंताः । धिति प्रधानित पर्न कथ्छादिस्यावपहिनः ॥ उद्देशकारीकी वायुष्टात्तं जुरुने खर्म्। वीचेंगेतोश्हरात्रथ खर्ति तिर्थशास्तः ॥ खर्द्धेवहिचिषंखाभिमीत्रासिलिययः क्रमात्। स्यञ्जनहृख्दीर्घंडतसंग्रा भवन्ति ना:॥ ककारकारयीय गिरहेकारी वर्ष इस्ति। तस्वैनेत्रार्थोगन स्वादेकाराचरं तथा॥ उकारबोगातसीन खाटीकाराइय: खर:। ससीबीकार्योगेन खाशीकाराइयः सरः॥ नत्यचरः: भ्युचलारी मला: सर्वार्धधायताः। ख्वर्णवेर्णयोद्योक्तिने वे सम्बन् प्रदर्शने॥ विन्द्रसर्गातानीचे स्तिमनसीर जपा वईत्। कष्ठानु नि:सर्व सर्गः प्रायोग्डासकत:-

नम्बर: मर्ग एव स्थात् भीच्छास: प्रायकस्तु च:। स सर्ग: भ्रीवित: कम्छे याधुना काहिमी एयेत्। वर्शसाधीनमाचिया कं खरसाधीनरन खस्। क्लोक्समीरसंखप्रांत मधी उच पहिमेगस् । विसरीकाल्यः सीक्षा प्रांचनर्गेषः संतवाः। कट्रैकटकारच सहसे इन्तरक्षण ॥ खनदर्शलमाभोख्यान्यूप**धानसं** ऋकान् । दर्लोक्षाभ्यां वधा सत्तत्स्थानगोरर्णान् समी+ स्थेग॥"

इति प्रभाजसारे ३ पटल; ॥ हर्गी विश्वर्य एव मध्यो विज्ञतः मोच्यासः सकाररूप: उच्छासीयनः प्रवेशसाली वाहाः स्टाइिक्टन्ट्यः । रेदं प्राणको वहिनीर्गमन-प्राक्षी बारुई: खान स शव उच्हास: सीन्छास:। प्रागण्यामी की दाहुर्चिति प्राणकः। द्रीत तङ्घीका ॥ 🕸 ॥ च्यवर्णकवरीक्ष विचन्ने मीयाः कण्डाः । १ । इवर्णचवर्मयश्रस्तालयाः । २ । ऋदर्णेटवर्मरघा स्दर्धेन्धाः । ३ । व्हवर्णेसवर्धे-स्वर्षेपवर्गीपश्चानीया जसा इन्द्याः । ।। भीख्याः। ५। वी दन्धीक्ष्यः । ६। र रे करह्य-सावयौ : ६ । को को सफारीशौ । ६ । इति शिचास≅चम्। ≉ ॥ खिविष । "यतुगुद्धं सर्व्यतन्त्रेष्ठ सर्वोच्चारनिधिं शिते ।। त्व खेडान्ब हेग्रामि ! तरदा कथ्रयामि ति ॥ पचाम्बाह्यकावयाचार्यं गुरुतीःभातेत्। च इ इ दुतु पृष्ठु शु चरी नगी; प्रतीतिता.।

अ कु हा: क्यती कीयाः सालुतक्ष्यपा:

कटरवास्तुस्यक्ष १९५वास्ट

विदेशि कथयास्यदा प्रीचार्थः कराउत च्रह्नयं चिक्तया मृह्यं सद्दयं जिल्ह्ह्म सख्यानाञ्जलो वाच्या; चकार: करह यञ्जनद्वसंयोगे भदेन पृत्रेखरी पुरु पदान्तादिमवर्षस्य र्वधोगेषु श्रुतिर्दर्श ध्यपदान्तादिसंधोग योरमाच त्रंबद्धत यो: युनिस्तु तिर्दोशय खरवन म्हातना श्रिया यीचे प्रकारस्य इस्यति: पर्नेत्र इस्थिति इरादिश्योौ तयादिश्यों तुधक महस्र द्वादी नमज्ञस्ये व्यास्या दया रेफारिके तहनी वा इकारे समयाच्या वर्षे: चुद इत्यादौ ।

चुतुर्थध्वनिकाष्ट्रीति सादिस्त्रे घरमेश्वा वास्य इत्यादीः पुच तुर्धध्यमि याति बादिस्थीतु विदेशिय चाक्तानसिखासी। शाहिसी । या प्रतिस्ति वैकार्श्व श्रास्त्र प्रकार काल्य इत्यादी।

किन्तु वैत्राखभाश्वित्र समृदं गाचास्य

मार्श्य में च मखापि वानिकास्ताव उद्गयमा विद्वासिकाम्स्ल जाः ३ यकारच्छतीयसंपदादी सर्वदावज नेय्राहादपि स्था अन्यच करङसाचस ना व्साधा सर्वो प्रकार सार यो मान्त वर्ग मि धनः; स्वान इत्यादी।

षर्योत्तरेषु उपयोजेकविकारियाध्यता । वैजात्यसमि तचान्ति गुरोरेव ससम्बसी। चादिरेष स्तुभंदी को उपिर्यो प्रजेहना रवं द्वाला सहियादि। परेन कोचं जग अवच्या महिद्यानि गान्यकः फलमाप्रदा इति प्रयक्षारे ३ पटल

"इस्तः खरेषु पूळांताः, परी दीर्घः क्रमा शिवप्रसिमगासी स्वर्विन्द्रधर्मावसानका শিক্ষ: पुमान रवि: प्रोक्त: धर्म: प्रक्तिर्वि

च्यश्य चः

खरागां सध्यां यत् तचतुष्तं न्युंसनम् विना स्टरेस्तु नान्ध्यां जाधते वास्तिरञ्जा श्चित्रश्रात्तिभयान् प्राचुक्तस्मादयांन् भनी कारणात् पचभूनानासङ्गा साहका यः त्रनो भूतात्मका पर्या: पश्च प**श्च विभः**गत वाय्यिश्वनाकाशः, पद्धाश्चिषय का प्रश्च हुखाः पञ्च दीर्घाः विन्द्रक्ताः सन्त्रिसम यक्याः काद्यः घषा जास इक्ताः समी

इति यार्दा [

स्रचरप्रकारमं यथा,---"धार्मा विकेटिए समग्रे भानितः संजायते

भरता २

हो होरी दौर्ध बहुत दक्षिणे गोकुबेलर भ हो भिषा स्तको समा समार्थ सम्बद्ध

यर्कसित्हा प्रसाधका दिवाका हिवदस्याः विधाला गौ: एध्यपा वालबहार्व्यकोचन:। भीत धर्खनी विद्या भोगिनी मन्दनी घरा। भोजनाः च हृद्यं चार्नं जालन्यरी लवः॥ काविषानी कर इति का पाट:।श:॥ च खर्भी घुचैरी घरती घरती शक्तिपुरा-

वाह्य शिवोत्तमः सत्या किञ्चिश घोरमायकः॥ भरी चिर्वक्षे भेषा कालक्षी च दास्थिक:। ल लोहरा च्चःल फलां नर्न्स् सो इननं ध्वनिः। नेजीक्यविद्या संहती कामास्थमनघामय:।।घ:॥ ड शही सेरवचको जिल्लांब: शिश्विय:। क्षक्री दच्चनाः खर्मरी विषयस्य हा। कारल: मीताइयो धीरी हिमासा ज्वालिनी

भक्तप्रक्तित्व सदनी विष्नेष्ठी चात्मवायक: ॥ एकनची महानन्दी द्ईरखन्द्रसा यातः। श्चित्रकोषा नीलकण्डः कामेश्ची च मयाश्चनी॥

च पुष्करो इजी वागी चाक्षश्चिः सुदर्भतः। कम्मस्य धरो स्वा सहिराचारमध्यमी॥ भूलास्थान भौम इति च पाट.। रकटपी रुचिः कुक्षिकासुखा दीवेदालुकः। वामवाहर्मलमाया चतुर्चः (तैखरूपिशी ॥ ह्चित्य हिनेयम बद्धीः (व्तियकोचन: । चन्द्रनं चन्द्रभा देवक तनी हिस्सती दुधः। र्दनी केटनुर्छेच्यास्या कौमारपूर्व्यपलगुर्ना । कार क्षेत्रेखला वायुर्मी (देशी च स लावती ॥ च: ४ कृष्कल्दनं सुधुक्ता च प 🏗 पशुप्रतिकृतिः । रबनार्वं नर्ल बह्निश्चेनभाषा विवासिकी ॥ रकनेत्रच दृषली हि शिरा वामन्तर्पर: । बोकर्या खाङ्का वासकासमत्ता रुदा(प्रव:॥ भाता निश्चिष्: पायुक्तिचत: स्थितिश्रव्हन:।

ज प्रती वानर; शूली भीगदा विजया स्थिरा। जबदेवी जयी जेता धातकी सुमुखी विसु: । सम्बंदरी स्कृति: पाखा सुप्रभा कर्नृका धरा। दी बनाइ कचिइसो नन्दी नेजा: सुराधिय: ॥ चननी विभिन्नी वासी भागगाचा: सहास्रक:। ह्नारतेथरी देवी चामोदा भद्विङ्कः । भः॥ भो सङ्गारी गुद्धों भाक्षतवाधु सळः, पद्यतः,। अजिथी दाविशी नादः पाश्री जिल्ला चर्न

स्थिति: ।

विराजेन्द्रो धनुर्छस: कर्के भी भारत: कुल:। शीववानुवर्गा स्टामाकन्दितः सुचयकः । दुर्मेक्षी पर चारक्षा वान् विकटा क्षप्रसक्षाः : क्रवाष्ट्रंचित्रया वासा चाङ्गजीसध्यपर्वेदाः । द्रच्चासाहृह्यसञ्च वाधाता वञ्चनः सरः ॥

लवारी बोधनी विश्व ककती सम्रदी शिवत् भौमारौ नाग्रविचानी यथा मुख्यस्थरी यकः। वक्षणीक्ष ने कुक्सी संघदका ने शुक्रद पति म, माइ.,

सर्वेश्वनिर्धिता बुद्धिः स्वगृत्या घर्षर्ध्वनि । धर्मीकपारी सुनकी विरचा चव्दनेश्वरी ॥ बुद्धिम्याने सिद्धिः स्तर्भस्थाने सर्गे दति वा पाट'।

गायत: पुष्पञ्चला च रागास्मा च वरा-चिछो ∥णा।

टश्रद्वार: कपाकी च सीमवा: खेनरी ध्वन.। सुङ्गन्दो विगदा एथ्वी वेद्यादी वाक्सी नव । सीमदा स्थाने सीमेश प्रति कवित पाट:। दचाङ्गकार्ह्वचन्द्रच चरा भूतिः पुगर्भवः। हृह्यातिर्धतुष्विचा प्रसीहा विस्वा कटि:। राजा गिरिकेदाधसुर्वावस्या सुनुखी

सर्ता है। ट: यूचो मञ्जरी बीज: पाणिनी लाइली

अवजो तन्द्रनो जिङा सुनङ्गप्रयेक्ष सुधा ५ वर्त्तलः आखलो वहिरुग्टनं चन्द्रसण्डलः। दक्षजानस्भावस देवभक्षी हस्द्वनि:॥ एकपारी विभूतिच सलाटं सर्वसिचकः। ष्ट्रधन्नो कलिकी विष्णुक्षेत्रियो गामकी:

ड, स्ट्रुविहरिको मन्दिरूपिको योगिनो

कौमारी धङ्करस्त्राध्यस्त्रिक्को भदको प्र्यान ॥ हुरू हो परिका भीमा दिक्तिः एथियी बती। कोर्गादि; च सा कान्तिशीस; खाती च

चटिकी स्थाने जटिन इति काल्तिस्थाने भाजि रितिवा याद: ॥ ऋ; ॥ हो एका निर्धेय: पृथ्वी यज्ञीशाहनदेश्वर:। चार्डभारी वरस्तीय मौकरी जिल्लिकी भवा। यक्तेप्राद्वरेखर् दल्च बक्कोपूर्र धनद्वर

द्रविषि पाटः । रचपाराञ्जलेस्या सिहिद्स्ी विभायकाः ! प्रकासिक विवेश ऋदिनिक्षणो निवनो ध्वरि।॥ प्रदासा स्थाने प्रहास इति दा पाट:। विम्ने ग्र: पालि नील इसधारिकी को इपुच्छका। एल (एरं व्यमस्याः च विश्वत्वा श्रीकी गी रति । तकास्थाने लक्क इति वा पाट: । हः ॥ को निर्मुक रितन्तीन जमान प्रतिवाहन । जयः प्रभो भर्काजिन् निष्कला योगिनीपिय । दिसस्यं कोटवी स्रोतं सन्दक्षियोधनी सता। चिनेचो सामुणी योसस्च पाराङ्कुर्नर्ससम्। काधनः प्रश्चिनी कीरी नारायणक निर्णय । सुख्याने नर्खं इति वा घाट: ॥ श: ॥

कः पूनना इरि: ग्रुडि: ग्रुक्ती ग्रक्तिवेटी ध्वचा ।

वर्गा	ব্য	৭ৰ্ম
यशानीक्षण नाइन प्रचम रूप	मानप्रसंकिता वक्त अपके सस्यो विसन्।	त्रवञ्च द्वयम प्रान्तासमय वस्थान द्वयो
ा विक्ष विकासालाह थे स्व हिलाह	वहाने सकाद सब माठा सः।	सकत्यो समाकद्यीसप्रियः कुरुकी वनी र
गाममा पाला पञ्चकेस्सिरङ्गनः "्	भी भारताः पस्त्रा सपुरवद्धाताः पुरुषोतसः ।	मार्थक्तमो विस्तृत श्रुटबङ्गाकृष्य. स्वत्र.
यातिकी पानं वीरताली प्रतृष्टेंगः ।	पुमान्तः श्वरतः ग्रीश्रो ग्रुगार्चिः प्राणिसवतः ।	कासीकः पुरुष्टरीकात्मा कान्तिः कल्यासवाचयः ।
त्मियाचण इति नस्त्रस्थाने सन्त इति	युगान्तस्थाने युगाभ इति वा पाट:।	चृतस्ति विसादित नापाटः । मः ॥
1	प्रारम् असी जटा नीत्रश्या हुवसी यशस्त्री।	प्र: स्रोतो बामुहेबस्र प्रीतः प्रचा निरायकः ।
स्थ समाप्तीसरीत्ति एवन; शक्ति:	सङ्ग्रंगः चणः दानी ऋद्यं क्रविना पशः॥	धरमेशी वासवाचु, श्रेष्ठी गर्भविमीचन: ॥
जयनी कुम्भोध्लम बेखाद भी हकः।	कार्यया बापकास्थाको होसी वर्णका	মীনাহলে মীৰা হলি সন্নাহলে মছা হলি
र्नवाच्या इति देखास्थाने देशा इति	नुसम्।	वा पाठ:।
i i	चक्कः मर्चेत्ररी भूमचातुष्टा नुप्तुवेत्ररी ।	लन्दोद्री बर्मीनेग्रः जामधुक् कामधूमक ।
नौर्यामद्रामी की काची सर	धसःस्याने प्रभादित वायातः ।	सुकीरुक्षा उसी नज्जा सर्द्वाच्यः प्रियः थिन ।
অনুমণ গ	स्वमात्मा मनयो माता इंतिवी सङ्गायकः।	कामय्सकस्थानं कालधुमका इति या पाउ ।
কাৰে আকাজ ছবি যা ।। । ।	तेत्रसः ग्रीयकी भीनी धनिष्ठायङ्ग्विहिन्छ । 🕴	सः योग्या जनमः कीषी सना बचीविदायिकी ।
· दुर्शनी धृम्बावासणाश्चीजवार्दन; 🕌	ल्यासासाने रियाका इति तनसस्याने समन्	क्षलक्षरो सध्यभित्रा बुह्यासा सलपूर शिव ॥ व ॥
र प्रथा रीदा नेत्यार, प्रास्तिनी	इनिवा गांठ:।	सो इंत: मुबग्रा विशुश्रीवीश सन्त्रसंग्रकः।
प्रिय: ॥	मेष्ठ' सीस; पित्तवामा प्रापद्वा बायसंज्ञ्य, ॥	जगहीजं प्रक्तिनामा मोइं देशवर्ती ऋरु ।
इ.स. कार्यञ्जनीष्टियपादको ।	मेहस्यानं सेट इति या घाटः । यः ।	सुयणास्याने सुत्रन इति मोच्छाने सी४ इति
वनश्लपादीऽस्तरः बशुपतिः ग्राप्तीः।	री रक्षः जीश्विनी रेमः भावक व्योजनी सतः:	वर पाटः।
बासरी खला पावनी सीच्चर्डन:।	पका सा दर्भने। दीपा रत्न ख्या परंवली ।	प्रकृतिरीयर: युड्डी प्रभाचिता क्षतीच्न्ल ।
(शहदार: प्रवासी कामकी: पनम्।	स्वीजसम्यानं क्तेजन इति इत्तम्रामास्याने स्तः-	दचपारी स्टलंबाची परमासा परीक्षा ४
नि सम्बद्धा इति प्रयासम्बद्धी प्रयास	क्षणाइति दाणाटः।	हरूपाच गुर्खेशो हो। कलवस्त्री हकोदरी।
माङ।भ"॥	स्वहें स्रातः स्थि धान् रक्तः प्रवाधकः।	प्राकादाच पुरादेवी लच्ची: सोमो चिरस्थपु 🛭
सूष्टरी मार्थो धर्वरौ कीचनश्चियः।	वापको रेवर्गदासं कुछंग्री विद्रमध्यलम्॥	दुर्भोत्तारिणि सक्तीक्षाचीवी कर्तिर्मनीकर ।
कलस प्रची सालगत्तः कप्रहिनी।	दास्क्याने दानसिनि कुळ्यंप्रस्थाने दचांप्	युगोंतारि(यस्याने दुगोंचारिया। इति सक्ली≔
स्या सातु: भ्रिक्तिवाही युगल्पर:।	कृतिवा पानः।	द्वात्याने सकोदा इति अनी हर्याने अने।यह
विलो चएक बोहा चिकोचनवियः।	उसरेखा स्पृत्रदक्षी वेदकगठयमा पुरा।	इति वा पाठ:। स:।
₅म्धने स्थाविन्द्रदिति दापाटः।	पक्ति; सुगली बक्षण्यन्द् सायको धनम् ।	छ: प्रियो समने शंसी मामलोकीश्रीक्षका
ता भित्र भृमि: सुपनिन्दवाँलप्रिट: ।	वैदक्षण्डामास्याने वैदकस्थाला इति वा पाटः। 🍐	पति ।
खवियाुच्य वंद्यारी पस्थाधियः॥	क्षेत्रख उगा इस्यं मुखी जियरसन्दरी।	नकुलीको जगवासाः पासीकः कापना सल ॥
स्याने सुक्ष स्थिति वा माटः।	चित्रुवीं निजी ज्याला श्रीशीलो विश्वतीमुखी ।	सम्स्थाने सन इति या पाठः।
अप्यास्क्री समनं प्रति ।	त्रीष्ट्रिकस्थाने श्रीष्ट्रीया इति आ शानः। रः।	परभासाक्षको कीवी यदाकः शान्तिहीरङ्गः
- ন এ জিলী মাণি: জুম্লেদ্যিকী লে।	नसन्द्र: पूत्रवा प्रखी माधवः श्रुक्तवादकः ।	न्द्रगी भवी गणास्थास्यः कुटकूपविरावसः।
। समरी भौमी विश्वकृत्तिर्वातवम् ।	वलाउत्र: वियानोधी बाषकी सांमधंचक: ।	यवाकस्यारे बराम इति खडूमस्याने खडूल
स्थमो सलं यहस्यस्य वाचकः।	संध्वस्थाने भाषती इति वा बाटः।	इति क्रुटञ्चपदिरायसञ्जाने क्रूटकोणरिवारस
स्थाने विद्यासर्व इति वा पाठ:।	खन्मी नाडोन्डमं देवी सदणं शक्तशी प्रति:।	इति वा पाटः ।
। भवादोशिवेदो भूमि: पयो नगः।	प्रिखा वासी किया साता भारिकी कामिनी	खन्मीर्मविष्टरः सन्भः प्रायसिष्टलेकारणः।
भद्राशासुर्विषक्रिकितिमाव्हकः।	द्रिया ॥	सकोपवारणः मृती चैतमां पादपूरणः ।
ेक्षद्ध इति विमास्त्रवस्थाने निम्दर्भक	क्षस्याने परइसिति खन्यस्याने मस्क्रिसि दा	मनिहरम्धाने चरिहर इति क्षकीपक्याने
माउ।	घाठ: '	सकीय इति वा घाठ.।
तापिनी वचा विश्वस्थी च शिक्ता।	ज्यानियी वैश्विनी बादः प्रबुक्तः श्रीप्रको श्वरिः।	महाख्याः परं गारी सेवनादो इहिसँगतः।
सुत्रासेन: सुखी सरवापुरं हर: ।	विश्वसमामी वनी चेनी भेरामीर कला रसः।	विन्द्रदेशी प्रिया देवी सेवप्रामेश्वरः पुरान्॥
स्ता इति सुखस्याने स्वा इति वा	मन्द्रसाने मन्द्र इति क्षास्थाने कसा इति वा	द'चपादः सद्शश्रम्, प्रश्वीटः सोमग्रक्षणमाह
H. 1	माडः। भः।	ळ: एकी विमना भीषीयननी प्रवाहा सिता।
किश्रितः काको महाकाली सहा-	वी बाली वासकी सन्त्रा वरुको मेन्संद्रकः।	वापिनी शिवदा केत्रमक्षाम्यरं एठ: ॥
न्सकः।	खड्गीची ज्वालिंगी बद्गः कलतध्यनिवासकः।	ग्डौर्चड़ारी च वेहाये. चारी नाहायस: खबस्।
वसुधा चन्दी रवि: पुरुषराचक: ॥	वङ्गानि रहाइति कलस्थानिस्थाने कनसंर्वि	घटरी नक्कि: पीता प्रिवंशीठनक्कमालिनी ॥३ ॥
ान वस्तुला इति वा पाटः।	*तिवामःङ;।	जः कोपस्तुस्वतः कालो स्टलः शंवर्तकः प्ररा
जया सेशा त्रियदा दीप्तर्यश्चनः ।	जलारी श्रमतुना वीशी यचा स्थित् सागरः	ष्टिश्वेदी विद्युतासायासचातिका युगान्नकः॥
समागारं चल्लीमानीयक्त्यनी ।	शुनि: 1	सुनुकसाने मुप्तुक रति रूससाने बसामात
ं क्षेत्र इति वर गाठः ।	निधातुः समूरः श्रेष्ठी विशेषा यससाहमभु १व.॥	परकार्वेषय इकि का मन्तर
को समाहरीरा अनेपार	व्यासम्बद्ध भासम्बद्धी सवास्थ	पराक्षा क्षोबस कारी बकासी सेदवा चका
इत्थ पत्र चलाङ्को वहिस्थकम् ।	चीत्रकामा कुमारी। कि विश्वकी वृक्तेत्व ।	वर्नाकु सावरः कामः पूरकः।

प्राज्ञापतंत्राकाणां सहसंस्थानं क्रिया-स्थानमें चं चित्रवार्धां संवामेव्यपलायिनास् । विध्यानी सार्वास्थानं खधक्तसतुवर्तताम्। गासर्व भूद्रजातीनां पश्चित्रे तु वर्षमाभ् ३" इति कौसर्वे २ च्यथ्यातः। 🕸 भाके ग्रेडिय खवाचा। "हारीतसानुवाचाध नेरेवं खोहिती सुनि:।

ऋणन्तु शुनवः, सर्वे धर्मान् बन्धास्म ग्राथ-दर्शाधामामाणाच दोगग्राखाच सत्तमा:। यज्ञात्वा मुख्यो निखं मुखते जन्मक्स्यान्।

तस्य धर्मा प्रवच्यामि तं योग्यं देशमेव च ॥ क्रयासारी कृगी यन स्वभावाल प्रवर्णते। तक्षित् देशे बधन् धर्म कुरुते हाखणीत्राः । स्प्रापनं चाथ्यधनं वचनं याचनं तथा।

कास्त्रक्षां बासकेनेव उत्पन्नो बासकः वहतः।

दार्ग प्रतियक्षीय विशेषस्क्रीमसीस्रीसित । चाधापनच चिविधं धनीएं नाताकारणम्। प्रयमानारणकेति जितिषं परिकीक्तिम् ।

ुरुषेन दिर्देशकाः।

बच्चानमि च बीचयेत

वैवास-वबसी काप्रद्रश्चाति यक सावदे

सम्ब विद्याप

इति नार्सिंडे पृष्। ५८ आधार्यो वाचाच । महालसीवाचा।

सम्ब

विदितान् प्रक्रियकानिकाद्यक्ष्यभैप

भद्मवान्यला**न्नत्व शुची देश समाहि**

थजेद्यज्ञं ययाग्रका द्याह्नितातुसा

भित्र ने मिलियां धर्म्म करने ब्रुप्थात प्र

ग्रमुमारणचेव यथाचायसतन्ति ।

सार्यं प्रातक्षामीत विधिनास्ति । दर्ज

अञ्चलका: प्रकृष्णील वैश्वदेनं दिने हैं

चारिधिचार्यातं भत्वा पूजरेच्छितिनो

च्छन्या बर्ग्यासान् विपान् पूक्त चेद्धिर

खदार्भिर्ती निर्द्धं प्रदार्विविर्व्धित

सत्यवासी जिनस्रोध: खधर्मा निर्नी

अवसंक्षि च संप्राप्ते प्रसाई नैव सी

प्रिया हिला बदेदाचं परजीका दिरी

र्ष धर्म: चसुहिस्रो लाक्षणस्य समा

वर्भमेवन्तुयः कुर्यात् स वानि ब्रह्मग

चाचाडीनां प्रवस्थामि यघावद्वपूर्व्यः

येन सेन प्रवर्भनी विधिना छात्रियाए

राजा च चाबियसैन प्रजा धर्मीण य

क्यां प्रधायमं सन्धक् युग्युक्ती वर्षाः

ददाहानं द्विजास्त्रेभ्यो धर्माबुद्धिसम्ब

देववाभागभनाच पिष्टकार्यपर्ऋषा

धर्मेश वे जयाकाङ्गी साधर्मस्य विषय

उत्तमा मित्रमाप्तीति चित्रमी हीवमा

जीरचं ऋषिवाशिष्यं क्रुशंक्षियो य

दार्गधन्ते यथा ग्राह्मा द्विच शुस्त्रवर्गत

मीभद्रसदिनिकैताः महावरागस्यक

श्वदारनिरतो सोन्त: परहारदिवर्ट्या

धवैदिपान् समभ्यक्तेत्र यज्ञकाखित्ययाः।

अप्रमत्तः खधकीय वर्तत ऐहपानवार

अज्ञाध्ययग्रहानानि कुर्यः विव्ययन्तिन्तरः

पित्रकार्यप्य सलकार्ये बाइसिंहार्भिकंत

यनद्वेद्यस्य कम्हांत्तं स्वधमीमन्द्रतिस्टन

एतर्(वेथमानस्तु तुन्तः; स्थातास नाप

वर्णनगस्य सुत्राची सुर्वान् यूहः प्रयक्ष

सास्वम् आस्त्रणानान्तु विपेविकासमा

ध्ययाचित: प्रश्ता खात कवि उत्तार्थः

याकयद्मविश्वानन यजे हैं यानन न्द्रित ॥

मूद्राकां साचियां कार्ये हएकं न्यायवि

धार्यं जीसेवस्त्रस्य विश्रस्थे (व्हिएमी)

खहररेष्ट्र र्तिचेव परश्रास्थिक व्यितः।

पुराष्ट्रप्रवर्षे विद्यात्राह्म संस्था पूजनः

तथा विप्रकारकारकाया सर्व दिने दि

कतां सम्भावगं चैव राष्ट्रविविच्चेनस

इत्यं कुर्व्यक्तमा मूर्वा मनीवास्कायक

ह्यानमेन्द्रमवाष्ट्रीति खक्तपाप: शपुरवाः

বিভাগি

चौंत्रस्य सम्बद्धासा

हारीय उवाच।

जबुकि क्यों वर्जावा वृत्त्वरिय वेद्यको

क्तिका माद्रा

ग्रवाम् । १८८ !

घारः। यथा,—

क्रिकाष्ट्रप्रीय: व

मसीधानी मसिमायार्मेनान्ध्वेर्यकुरिका॥"

पश्चारकः, त्रि, (वर्धान् गीलाहीन् चार्यात

वर्षेच्येष्ठ:, गुं. (वर्षेषु चनुर्धुं मध्ये च्येष्ठ: प्रथमीन्-

वर्ण ऋक्ति:, चि, (वर्षेत च्योतियोक्तवाहिमाधिक-

गारिभाविक द्वीनवर्शक द्वीक पारिभाविक पर्य-

सिंहतुलाधनुः चान्निय उत्तः।

क्रीकर्ष्ट्रक्ती वर्षितावर्णाति: ।

वर्षे च्येष्ठा म बा नारी वर्षे धीन ख थः पुसान्।

इति चौतिसञ्जे वर्शकोहनम् ।

व्यक्षिक्त न्याविवा इतिषेशी वया,--

"मौनकलेंद्रहस्विक्तविषाः

कुम्भगरह्नयमेष्ठिशः स्य-

नयोर्निवाधि व्हत्युः स्वान् वर्ग्यासान्नाज

वर्णन क्येष्ठ; स्रेष्ठ:।) खबर्गापेक्योप्रधानमाँ:।

पद्मात् सुक्षोत्कद्रलाचा) आहास:। इति

कारः । इति प्रव्हमाला॥

विस्तारवर्गीतः। पर + विष् + खुन् ।) चिच-

इति चिक्त गडग्रीय: ॥

संभ्रय: 🖁

क्रियत सम्बद्धाः अत्य च स्थ

दार्भि अयन दश्च. ल स्वयस्य ए.स. स्वय धन्ते प्रोताः चित्र रचा ग्रक्ताकी उद्य की विकास नानमध्यवन यहाँ देश्यस्याधि चित्रेंड रू:। ना। गर्चभाष्याच्यक क्षत्रिक्षेत्राक्ष कौतिका ॥ दान बजोऽय गुजाम द्विजानीनो जिल्ला मया। च स्थान: श्रद्धभर्मीः पि की विका भाषकर्मका। सदा उन्नामिषुष्रवा प्रोवर्षं क्रयदिक्यों.। वश्रभ्यां स्विमे श्रीकाः श्रुवनामाश्रमान्द्रयः ।" दित भा कंग्डेयपूराके सद्दालसाहुद्रासनाध्यायः॥ "हाज्यमा बन्त्रयामिन्सा वे स्तक्षेत्रस्य नोस्त्रनीः क चन्द्रम्पर्वावेषु: घटक्रमे (शि यदाक्रमसः । अध्यायनसञ्चयनं रुचनं वाजनं तथा । दान प्रतियङ्ख्यैत घट कर्मनः स्थयः जन्नचः भस्यालुवर्मेन शासका जीति कभी कि जीविका। याजवाध्यापने चैव विश्वास प्रतिग्रहः ॥ चयी धर्मा विकल्ले प्राच्यात् ध्विय प्रति। मध्यापनं याचनच् हर्तायच प्रतिचन्तः । वैश्व प्रति तथेवैति निवर्त्तरिक्षित स्थिति:।

न ती पति हि सान्धर्मान् सनुराह प्रजा-

इक्सन्छन्दर्भ चलस्य दक्षिक्षश्यक्षप्रिकेशः। चाजीवनार्थं धन्तस्तुदानप्रधायनं यजि: ॥ वराष्याचे काळाणच्या चित्रवस्य चर्चाम । वामाजम्मी व वैद्याला विशिष्ठाचि खक्तमसु । अजीवंस्यु यशीन्त्रेन प्राप्तकः खेन व्यक्तिया। ोदन् चाहितधकींग व हास्य प्रखननार; । इम न्यामणवीर्वस्तु क्षयं खार्क्ति वेद्ववेत् । इ धरोरचगास्याय जीदेदैश्वस्य जीविकास्य ः खडकार्याप जीवंस्तु जासकः चलियोर्गा व(। इसरपार्था पराधीनां क्षतिं बज्जेन वजेवेत ह मधि साध्यिति प्रत्यक्ती सा दृष्तिः सहिपाष्ट्रिता । s स सूमिश्यांचैव इन्ति कालस्योत्सम् ॥ रत्यु प्रतिरेशित्यात् समती समेत्रियम् । वटा एवं हुइने द्वारं विकेष विश्ववर्षनम् ॥ व्यानुष्य गोतिन हतास्य तिख: सम्र : भक्तनी अवसम्बंद मग्रयो से च सानुष्टाः । रकेष तत्त्वर रक्तं प्राचाचौसाविकारित सः। विष देत् सुर्रकानि कवस्ते तथीपधीः, । थन, प्रकां विभागां सीमं मन्तांच सर्व्या:। उँमं चीहं दक्षि इतं नेशं सप्त ग्रहं फुछान्। गारस्थांस प्रश्तु सब्दान हेड्सिक प्रयासि च। ाश नीजीय सामाच वर्धास्त्रश्रपासागा । ामस्त्राच अयान्त् स्वयमेव क्षाविकः । क्काकीन तिलास् युद्धान् धम्मावैसाच्यः-

(विनाम्यक्षनार्दानाद्वद्वन् क्रद्वे तिलें)। मिस्तः विद्वार्था पित्रमिः सब् मञ्जति । छाः पर्वतः संवितः 🐪 ं धर्चेन 🖫 संचेक सूर्वीमकृति मरसमा स्वीर्ट विकास है।

इतरे लागगण विका त्र चारा सप्तर्**चगवास्म विध**च्छत इस र नस्त्रधानः स्वयं लब्धा इस जनादकाञ्चनाद्वेत निला धान्येन नसमा: ॥ जीवदितेन राजन्यः सञ्चेखाद्यनपद्वतः । न वेव ज्यायसी ट्रिसिमिमर्ग्यन कि चिनत्। यी लीभाद्यकी जात्या जीवेद्युश्चककंभिः। नं राजा विर्द्धनं कल्या (क्षिप्रसेष प्रवासवेन् ॥ वरं खद्यस्मी विगृषी न पार्काः स्वरुद्धिनः। यर्थर्मेण जीवन् हि सद्यः प्रतति जातिहः । वैद्धीरणीयन् स्वधन्त्रीय मूद्रश्चाम्या वर्णस्ति। अनावश्वकार्धाण निवर्त्तेन च प्रक्तिभान् । चाम्बद्ध सम्बंभदः अर्तुं दिवसानामः। पुजदाराध्यं पंत्री जीवेन जावससीक्षः । विकस्संभि: प्रचरिनै: सुखयार्के द्विजातधः। तानि कार्ककर्माणि (यूल्पानि विविधानिच ॥ विद्धवृत्तिसमातिष्ठम् प्राप्तसः स्वी प्रथि स्थितः । व्यष्टलिक्षवितः बोह्दिमं धर्भ समाचरेत् । सर्वनः प्रतिष्टक्षीयादृक्षास्त्रमञ्जनयङ्गतः । परित्रं दुष्यतीबीतन् धकावी भीपपदाते ॥ नाध्यापनाह्याजनादा मचिताहा प्रतिस्रहान्। दीयी भवति विपार्णां च्वतगत्वसमा हि ते । चीविनाव्ययमापत्री योध्यमति यतस्ततः। श्याकः (प्राप्तिक पद्गीत न स्व प्राप्तिक (सप्राप्ति । धजीगर्भः सुवं इन्तुसुपासपंद्यसुचितः। न चालिप्यत पापेन चुतातीकारमाचरन्॥ श्वमांस्त्रिच्हकारायन् धर्माधर्मीवन्द्रणः। प्राथानां परिरक्तार्थं दामदेवी न लिक्षदान् । भरदाजः भावानंस्यु सपुत्री विवर्गे वर्गे । वक्रीमां: प्रतिचयाचे हमोक्त द्वारी मधातपा: 4 चुधानेचान्सन्यागाहियामिनः सनादनीम् । च्यानच्यादादाय ध्याचिकेविचच्य:॥ प्रतिसद्धादृयाचनाहा सचीवाध्वापन।द्धाः। प्रतियह: प्रकर्र: प्रेय निप्रस्थ गार्चित: ब वाचना आपने निर्द्ध कियेते चं क्ष्तकातानाम्। प्रतियञ्चम् क्रियते गुनाद्ध्यस्थ नम्बनः । जमहोमेरपे होनी याचनाध्यापने: कतन्। प्रतिसङ्गिमित्तन्तु लागेन तरसेव च 1 शिकोञ्ज्सप्यादहीन विद्यो चीवन् यतस्ततः। एतियदास्कितः हैयोस्तीर्एकः प्रश्चिते । सीवहः ऋणमिक्हिर्द्धनं वा प्रथिनीपतिः। याचा खान् सानजेनियेरदिन्यं स्थानमर्हति । धक्रसच सनात् केत्रात्रीर गीविकसेव सः। व्हिरुखं धान्यभत्न पूर्वे पूर्वे सदीववत् ॥ चत्रवित्रासा चभौता दायी लाभः ऋयी वयः । प्रयोग: कर्मवीग्रास सत्यदिखन्द स्व स ॥ विदा फिल्मं स्थितः सेवा गीरचं विपाणः

ष्ट्रतिमें सं क्षुकीटचा दश्र कीवनहेसन: 1 वातम् अञ्चलक्षे स्वार्

चत्रचभ स्त्रभीऽपि च चयी भ गम प स र्लन् एर् ग्रीका किल्ला तप्रतम्थिते खाकर व सक्तास्य इत्र स्थ पर्डमुख भारते गरी द्वारम् चिला धर्मा माहारये हुनिन। धार्वे श्रष्टमं विद्यां प्रदेखं विद्यं कार्योपणा

जन्मीपत्रस्थाः यूदाः कारवः प्रिक्षिनस्तथा। भूद्रस्तु प्रतिमान। दुन् चलमाराध्येद्यदि। धनिनं वाद्यपाराध्य वेद्धं सुद्दी जिल्हाविश्वेत ॥ खर्जार्थं सुभवार्णवा विद्याना राध्ये च्या जातव (स्थाम्ब्र्स सा स्था जनस्या । विप्रसर्वेद शूद्रका विश्विष्टं कर्मने की नेप्रत । यस्तो भाइक्रिते तहुवस्य विकासम् । प्रजल्पाः तस्य तेष्ट्रीतः; सञ्जल्लाद्यणार्चन । मिलिश्वविद्य दाच्यच भ्रतामाच पर्विद्यम ॥ एक्टिमनं दातश जीशांगि दमनानि क। पुजाक (भीव धान्यान! जीर्लाभीव परिचट्टा क न मृदे पातकं कि श्वित् भ श्व संस्थाद्म द्वान । नास्थाधिकारी बन्नैशिक्त कथन्म (नुप्रतिस्रष

धर्मे सवस्त धर्मे द्वा: चर्ता वृत्तिमनुष्टिता । भक्तवच्चे न दुव्यन्ति प्रमुंसी प्राप्नुदन्ति च ५ यथा तथान्त्रि सद्दत्तसः(तिष्ठव्यवस्थकः । नया व्यस्तास्त स लोकं प्राप्तात्व (त्य 🛊 भ्राक्तेन।पिडि श्रुदेश न कार्यो धरमञ्जय । प्रदी हि धनमासाद्य क्राइससानेव दाधल । स्तं चतुर्णी वर्णानासापडस्नाः; प्रकीतिताः । यान् सन्धान्तिस्ता व्यक्ति धर्मा बतिस् एय धर्माविधिः सन्सन्धानुनेषेश्व कीर्तित । चतः परंप्रविद्यामि प्रायक्तितिर्वि शुभम ॥ इति समित्रे धर्माणान्त्रे समुप्रोत्तायां सहि साबो दशामीऽध्याय:॥ 🟶 ॥ व्यव्यान् वर्णशर्व

वर्धनं, जो, (वर्षं सुनी दिसारे रज्जनाद + च्युद्।) स्तवनम्। (यथा, भागवता । २०

"इत्यं निद्रान्य दमघोषसुतः खपीटा इत्याय क्रमागुणवर्णनमात्रमन्युः । जन्तिय वाडुशिद्माह वद्खमवा संख्रावयन् भगवतं पर्वषायतभातः ॥') विस्तर्यम्। शुक्तास्विधीचनम्। सीननम् इति वर्षेषतीस विश्वद्गस्यकेन निव्यक्षम् ॥ वर्धना, स्त्री, (बस्ते + शिष्ट् + शृष्ट् । टाण। गुणकणनम्। तमार्थायः । इड़ा २ स्तव क्लोबम् धः क्षुतिः ५ इतिः ६ ञ्राका प्रश्नंस प्रमधेवातः ६। इति हेमचन ।२ १६३ । (यथा, क्यासिम्सागरे। इर

'विद्राधा अधि वस्थेनी विटवर्शनया सिवय ।' अरक्षकः स्वित्यो नाम प्रदि नैव प्रयोजयेत् । वर्षनीयं, स्व. (यर्थ + कर्त्वाण स्वनोधरः। म्बर्गेन क्षेत्रसम् वदा स विद्यद्य (मार्क्स

	< <	
वश्वसा	वर्शस	घर स
^र ण्यभीत सम्बोध साङ्गपङ्ग चासी	दीनाच बस्का सन्तस्य सङ्ग्रीरी	स्वास रहाच स्वाध्या रहा ए य
<i>द्रह ५</i> ०)	। जला पूर्वसचार्य सकागपः शायाः। अनेशः।	"सम्बद्धाः इत्याचीयात् वास्थान
वस्याः भदार्था यथा,—-	प्रकारियाद्वीत्तरभूतसंख्यो जपी सवति । ध्वन्त-	
'न्यय प्रस्मृति कथालते तानि याकि कवी-	यंजनभित्यपलच्यम्।	वभूव सदः: पतिले ब्रह्मग्रापित कर्म
न्धरे:।	"स्विन्दुंवर्णस्चार्यप्रवाक्तन्तं अपेत् सुधीः।	क्सच्यारो हिचालीकां भूएपेन पातन
महाभाषप्रभृतिषु प्रवसीयु ववस्थिरे ॥	द्यकारादिचकारान्तं विन्द्रयुक्तं विभाष्य च ॥	भ्रीब्रच्य बच्चकाष्ठचन ददी लेग हैत
राजाराजवधुपुरोच्चितकुसारामाळसंवाधियाः	वर्षेमाला समाख्याता अवुश्रीमविलीमिकाः।	विभिन्नमेस चित्रासां मदक्षित्रकर्न
दशयासपुरीसरी/श्चिसरिहृद्यानाह्यर स्था-	चाकारं सेरसेदाच तच सन्तं जपेत्रहि॥"	पतिनो बिद्धास्त्रित वाद्यस्यानाःच व
श्रमा: ≀	হনি বাহংহীঘণ ত দাৰে॥	ल चिद्रणि ग्विप्रेयच संसर्गत् सर्य
सन्त्रो दूतर्गप्रयाखन्दराय(श्वेभिन्दिनेन्द्रया	प्रवासान्तरं विमुद्धे खरे।	खर्णचौयादिदीवेग प्रतितो मस्या
नी इत्रो विरद्धः सर्ववरसुरा पुच्यास्त्रेक्षेणा	"ऋतुलीमविलीमेन वर्गाष्ट्रकतिभेदमः।	ञ्जनदायाच स्दार्था (चत्रकारस्य :
रतम् ॥"	सक्तिशासारियान् दर्शान् दर्शीनाक्तिशान्	यभूवाष्ट्रालिकाकारः यनिती कार्द
इति कविकल्पलगायाम् १ स्तवके ६ कुञ्जु-	सन्भ ॥	घट्टालिकाकारवीर्थात् क्रक्सकार 🕾
मन् ः (स्तवार्द्धः । वर्णधात्वर्षस्योगान् । यया,		मभूव की टिका सद्यः प्रतियो गृह्यक
सागवते। ३ । २२ (३६)	चरमार्थी तेरस्टर्म खङ्कारं निव कारधेत्॥"	श्रुम्मक्र्स्य वीर्थेण मद्य, क्रं∶टिक्सय
"रनते चादिराजस्य मनीसरितमद्गतम्।	इनि तिन्त्रसार: ∦	वस्य नेवकार्क कृष्टितः प्रतिती ।
वाश्वर्तं वर्णनीयस्य तस्पर्धादयं प्रद्यम् ॥")	खपिच।	सदाः च क्रियवीर्येस राजपुत्रस्य यो
वर्षपाचं, की. (वर्षस्त्र पश्चम्।) चित्रकारस्य	"श्वयुर्जोभविलोमेण क्लप्रस्थः वर्णभालया।	वभूव तीवरखेव प्रतितो बारदोयन
भीज्यादिरागस्याष्ट्रारः । यथा,	छ।दिलान्नलादि छ।न्तकमेश परमेश्वरि ।।	तीयरस्त नु दीर्थेण नेनकारस्त थो।
"मझिकावर्णपाचै स्थात् त्र्लिका चेग्छ-	च्यकारं मेरुरूपच्च लङ्घ्येत कदाचन॥"	बभूद प्रतिको इस्युर्लेटच परिकार्ति
क् चिंका ॥"	इति सुख्यालातव्यम्॥	खेटक्तीपरकन्यार्थां जनसमास पसा
হনি মুক্কোভা।	पर्यरेखा, रुकी, (त्रमी लिखनी) नधित। लिख +	मासंमङं मातरच भड़ंकी सचन
र्थोऽध्यकः, ऐ, (वर्षेत्रन्ति नानावर्णानि पुष्पाधि	वर्णेख्ञा,}करणे क्ष्णारलयोरैकाम्।)क्षतिनीः	कन्द्रस्थाने कलन्द्र इति वा पाठ
থকা (ৰ্মৃ।) হাললক্ষীমুম্পুল:। ছবি		"आञ्चल्यां अद्वरीर्धिण प्रतिती जार
श्लाविष्ठेग्दः ॥ — '— के — के — ' द	वर्णवेसिका, च्ली, (वर्णवेसा + स्वर्णे कर्। टापि	सदो बभूव चाकाल; उर्वसार्धमे
वर्शेषुयी, स्त्री, (वर्णवन्ति पृष्पाणि यस्त्राः।	व्यतः दलम्।) कडिनी। दनि दलमाचा॥	तीवरेखेव चाक्टास्टां चर्मकारी वस
হীশ্।) শুরুষাক্ষীদুদ্দসন্তঃ। হানি হাল-	वर्गवती, स्त्री, (वर्गायस्यास्त्रिः। वर्षः + "रसा-	चसीनार्थाच चाण्डालात् नांसच्छेरी
^र नचेंग्टः।	हिण्यचा" ५। २। ६५। इति मतुष्। मस्य	भांतच्छी द्यां नी धरेख की जिस्र पारक
वर्षेप्रसादनं, क्षी, (धर्णस्य प्रवादनं यस्नात्।)	वः।) इरिहा। इति जटाधरः ॥ वर्णविक्रिकः,	कोँ चस्त्रियान्तुर्जनिर्भाद्भाष्डार् प
च्यगुर। इति राजगित्रीयः ॥	चि॥	सद्घाष्ट्रासकत्यायां येटवीयांग भूरी
वर्णसाता, क्याँ, (वर्णसा सातिव कलाराशस्त्र-	वर्णावलोड्सः, धुं, (वर्णान् विलोड्यतीति । वि 🕂	मभूषतुक्ती दी गुची इड्डिक्सील्डन
बद्धचात्।) चेक्षभी। इति हारावनी॥ वर्णमाङका, स्त्री, (वर्णामा वर्णमाकानां माछ-	¦ लंडि् + खुल्।) ग्रीयसंत्रः। सन्विचौरः।	क्षड्किशीकिकाविस्य दृषी क्षड्विड
<u> </u>	হনি মহিলী। লী, হহ্ ॥	भाटः। "समेण एड्डिकन्यायां घटचारहासर्वः
. केंग्राक्षा, स्त्री, जातिकाला। (वर्गाणां माला	वर्णमङ्गरः, गुं, (वर्णतोः झाश्वासारिभ्यः वर्णामा या मङ्गरो सिथ्यं यदा) सिम्नितवातिः।	नम्यः प्रश्नुकाच्याचा व्यवस्थाः
सम्बद्धः ।) व्यक्ष्यस्थितः । (पण्याः नाणः सम्बद्धः ।) व्यक्ष्यस्थिते । तम संस्कृतवस्थाः ५०	नागङ्गर्। स्थल प्या / स्मालविद्यातः । तिद्विष्ट्यं यथा,—	विदानीवर्कणायां मङ्गतीरे च शौ
जपमालायाम् ५१। इङ्गोलीयवर्षाः २३।		वध्य सञ्ज्ञीयो वालो सङ्गासस्य घट
भराषीयाः २६। हिव्दः खर्थात् द्हु-	वक्षुत्र काया पतास्त्या मास्यानात्यः। इसमो वासुदेशाच वाताः चालियमात्यः।।	मङ्गपुत्रस्य कत्यायां नीर्थण वस्त्रा
क्ष्याः स्र । अस्तीयाः रूप । प्राक्षीयाः ३१ ।	अवरिशाचि विद्याच पादनः यूत्रजानयः ।	वस्य वेशधारी च प्रची युक्की प्रकी
तुर्कीया: ३३। वर्षीया: ३१। सिक् यथीन	तासी सङ्ह्यानि वस्टुक्यिंसङ्हाः ॥	वैद्यानीवरकचार्या स्ट ः ग्रुपटी वर
इञ्जनवियाः २८। जाडिन्देशीयाः २२। उच्	भोभनामितजीजास्त तथा भोदतस्त्रत्यै।	णुण्डीयोधिति वैद्यानु पौक्ष्यक्ष प्रक
स्वर्णन् चोलन्दा जीया:२६। सान्देशीया'२०।	ताब्ब्लिपर्यकारी च तथा विश्वकातयः ॥"	चचानु कर्यकस्थायौ राजपुत्रा बभ
प्रदर्शिवाः २०। तातारीयाः २०२ i	जीनास्थानं भाषा इति मुजयस्थाने कूवर इति।	र्जिपुचार्कुक्रणाटामधील पकी
जसदेशीयाः १६। चीनदेशीयवर्षाः प्रत्दा-	च पाठ:।	चालवीर्थिय वैश्वसाधां जैवर्तः पास्कीर
समाः तत्कृद्यंखाः ८००२०॥ 🛊 ॥ असा-	"इस्टेश्मादा विशेष्ट । सम्बद्धाः परिकीर्तिकाः ।	कलो तीयस्मंस्याद्वीवस्थ प्रकीर्तित
रादिच्चकारामावयस्पिकपञ्चाभाष्का।	अदाविशोस्त करकोश्वशे वैध्वाहितकनी: ।।	प्रकीर्फित दखन प्रतिती सुवि द्रति व
यथा, सन्तृकुमार्गहित्याम् ।	विश्वकस्ता च स्रदायां वरिधाधानं चवार सः	"तीवर्थाः धीषरात् पुत्तने वस्त्व रजः
"त्रभीतृक्षमगतिर्माना मास्त्रकार्योः चनेककैः।	ततो यसूत्रः प्रज्ञास्य नदेते प्रिष्याकारिकः।	रजक्यां तीवराचापि कोदाखी च व
सविष्द्रकी: साध्यारिक्तयेजनक्षीमणि !"	भाजाकारः कर्मकारः प्रक्रकारः भुविन्दकः।	गापिनाद्वीपणनायां सबेखी त्रय वे
चारिक इट तुइ इक्सोट्टी बर्मी प्रकी	भुष्णकार राष्ट्रके द्विकिनी नराः।	मग्री
र्तिषद अकारादिवसीन समिन्दन प्रसन	चैव च	धीनराव् । यां नस्य सन्न
बनाधत तथ्य विवर्श	प्रा ट । इसे स्टब्स्ट । व	प्ति भावती जल्ल

.... .. ामञ्जू साहरीयान् प्रचारते 💵

भाजाण(द्यक्यायाःभाइनो नाम जायते।

चाभीरोक्षरकचायास्योगचाच् धिवयः॥

क्षाञ्चलकोदरं जातः कुरस्कीन कीर्पितः॥ ~= ग्रांचे विषयुष्यं प्रतिस करत्योधन: । न- कोटिकमंस्**राटिश्मी ज्या**नीसर्दे ॥

शास्त्रका,स्टीवरीस स सामी, प्रथसनामरे .

वर्कस

न कशर्विंग वेष्यायास्त्रीः प्रथमशासरी । शत पुत्री सञ्चादस्य वंजवान धनुर्हरः । नकार बाजनीतथ जिल्लायी दाविनस्त्या।

न जात्या स प्रकच्छ वासनीतः प्रकीतितः । विश्ववर्थेण सूदाशास्त्र्रोषेल सापतः।

न्यको स्राताख बस्वके क्लान्यः॥ ध बड़कणी: क्ररास किसेंघा समझ्केंबः:। तीचा तारिकीमाच द्देषी धर्मेय किना: k

दच्छात् पृथिन्दकस्यायां जीमाजातिर्व्वभूय 🗑 । शाचन क्विन्द्रक्षायां प्रदातः परिकोर्फितः ॥ मसङ्ग्रीपिण बजाख ग्रह्मानाय:! । सानामानि नेख्याच्य को बावर्त्तुदिक

द्याः जिनोक्सारेण कामक विषयोधिति। दावर्थिय स्वार्था वस्युकं इवी जनाः । च यान्यश्रवद्वाच सन्त्रीष्टश्चिपरावद्याः। भाष जाता: युदायां सं शालदाहिकी

द्ति प्रस्केर्ने जस्त्रस्थि १० स्थाय: ॥॥

अय द्विचिष्टिं विदक्षिः पशुधन्तीं विशक्तिः। नका खामण भी की वेशी राज्ये प्रभावति ॥ मणामखिलां सञ्जन् शामधिप्रवरः पुरा । गण्यां सदुरं चक्री कामीपचनचेत्रसः॥ ≺ प्रश्तियो भोदात् प्रभीत्पतिकां व्यिथम्। योजयत्वपत्रार्थं तं विश्वकृष्ति साधवः ॥ 🗱 । भाश: च फियो वैश्वक्तयो दशी दिजानय:। त्र्धे एक बातिस्त मुद्दी भास्ति स पश्चमः॥ नवर्षेषु तुल्हासु पत्रीध्यक्तयोचितु । ाञ्जोम्बन नम्महा जाव्य जेवास **रव** वे ॥

ोखनन्तर्जाताञ्च हिजेबलादिमान् सुतान् । न्यापित सानाक्षमीष्ठरीयन्यार्भुनाम् ॥ नक्तराञ्ज जासानां विधिरेष सन्तिः : कान्सरामु भावानां धर्मा विद्यारम् विधिम्॥ भागात् वैद्यालन्यायामञ्जलो नाम भायते । क्षाप्त, म्ह्रकच्याची य. पार्श्यव उच्यति ।

न्तयाञ्चलकायां प्रराचारविद्यारवात्। अश्वदपुर्वेश्वदयो नाम प्रणायते ॥ प्रस्य जिप्न वर्ष्टीह हमते वर्ण की हवी: ! वस्य वर्धे चैतासिन् वहेत्रवस्टाः सहसाः 🕬 स्याहिद्वन्याद्यां छतो भवति चातिनः । यान्स्याध्वेदेशी राजविष्याञ्चनास्त्री । हराचकदिवास जायमें वर्षचङ्कराः ।

(दाकीसनः चाता प्रकालकाधमी गृकाम्। हामार्वे सामुलाम्यादमञ्जीकी बधा सहती । वर्षेरेक्को तहर विश्वकारितकः हा क्षेत्रकोका हिष्णकाम्

व्यायोगत्य स्पा च पर्धानचाश्रमी तृखाम्। प्राप्तिलोम्बन जावन्ते श्वाद्यस्य ख्यः । ने क्याक्सामधने देनी चित्रयात् स्टूत एव सु। प्रतीपतेति चारुक्तं प्रशिध्यमस्त्रस्थः । जानो निधाटाच्छ द्रायां जात्या भवति पुक्काट:। युद्राच्छानी विषादान्तुस वे कुक्टल: स्ट्रून:॥ चनभातिसधीयायां श्वाय रति कीर्नाहे । बेंदेस्केन खम्बद्धासृत्यको देग उच्चते । दिचातयः मदगोसु जनयन्यप्रतीस्तु यान् । लान् साविकीणस्क्षिष्ठान् बाह्या इति विनि-

बाल्यान् जायने विधान् भागस्या श्रूजेककाकाः ।

ध्यावन्यवाटधानी च एष्यक्ष: पृक्ष एव च ॥ भक्तो सन्नच राजनात दावाजि चित्रविरेय च। मटस कर ससी दिया। दिवड स्थ द । वैशाल जायमे वाखान् सुधताचार्यं सव च । कारक विजना च सेन: सायन रव च । व्यक्तिचारेस वर्गामामदेखावदनेन च। स्वनमेतास लागेर जायमे वर्षसङ्कराः ॥३३ सङ्गीर्वयोजयो है तु प्रतिकीमानुक्षीमजा:। व्ययोज्यानियकाम्य नात् प्रवन्त्रास्य प्रेवतः ह क्रमी बंटेबक्केंब चाडालक बराध्म:। भागम: चाल्ञातिक मणाशीमद स्व च 🛭 सति घट वह प्रान् वर्णान् जनसन्ति म्बजीनियुः माळजायां प्रस्थकं प्रवरास च योतिष्ठ !! यथा चयामां वर्षांनां द्वयोराक्यस्य जायति । व्यानन्तर्थात् स्वयोन्यान्तु तथा वाश्विवाधि क्रामात् ।

ते चापि बालान् सुवक् चलो अधिक दूति। अरखरस्य दारेषु जनयन्ति विशक्ति।न् ४%३ यथेष स्दो त्राप्तार्था वान्तुं जलुं प्रस्थिते ॥ नदा कल्यमरं बालाखासुर्ग्ये प्रस्वतः। प्रतिकुलं वर्तमारा प्रान्धावास्थ्रतशान् सुनः। ष्टीना होतान् प्रस्टबन्ते दर्जान् पष्टरश्रीय तु । प्रसाधनीयचारक्रस्य कं दासजीवनम् । स्वीरम्बं बाग्राहांमं स्त्री इस्बन्धी गरी ॥ मैचेयकभ्य विदेशो भाष्यं रोपद्रयते। मृत् प्रशंभवकमा थी घण्टा पाछी । त्यी देशे । निधारी सार्धने छते दासंगीलकी की विषम्। क्षेत्रकेमिति ये प्राकुरायावर्तनिवासिनः॥ न्दसव**स्त्रम् नारी**धु मर्हिनासाध्नासु च । अवस्याबीमवीकेते जानिशीनाः एषवचयः । कारावरी निवाहास समीकारः ग्रह्मते। में देखकाटत्समेदी दक्षिणांगप्रतिअयी ६ चकावान् पाक्शीपाक्तकसारयकशस्याम्। आफिक्षिकी निवादेन विदेशासेक नायतं । चकारेन तु श्रीयाको स्वायसमञ्जलमान्। दुव्यक्षाम् चायते यामः सहा अक्षत्रअद्वितः अ विवादकी हु ३३ मन्द्राक्याविवन्

पच्छक्ता बाप्रकाभावा वेदिनव्याः स्थककी सि खजातिचाननरचाः घट्सुता द्विचधिनेण

भूदागान्तु मधन्तायः सर्वेश्पर्शंसगाः स्ट्रता

त्रयोदीजप्रभावैस्तु ते सच्छन्ति युगे युगे। उलावस्पकर्भस् भनुखोष्टिर जन्मतः। भूगक्तीस्त क्रियालीपादिसाः, चित्रियकात्यः ।

त्रुप्रमार्ट्याता स्त्रीके क्राइस्थानम् प्रीमेन स्त्रा पौक्तकाची इदिविद्राः काम्बीचा जवनाः भका पार्दाः पद्रवाश्वीनाः किराताः दरहाः खग्रा

श्रक्षवरक्रवानां या लीके जातथी पश्चि। की चहुवात सामैवातः सर्चे ते इस्टवः स्टुता ये द्विजानामपत्तदा थे चायार्थ्यंसचाः स्ट्रता ते विन्दिनैवैनैवैयुर्डिजानामेव कमेरिस:॥ 📲

स्कानामकनार्थामध्यानो चिकिन्सिनम्। वैदेक्षणानां स्त्रीकार्ध्यं सामधानां वश्यिकप्रया मत्यवातो निषादानां निरुक्तायोगवस्य च । देशस्युमुख्सद्गृगाभार्य्यपयुर्विमनस् ॥ चित्रप्रकृतानान्तु विलोकोषधक्रवनम् ।

धिक्यानां चर्मकार्थं वेणानां भागडवाइनस् चें खद्भक्षभारतेषु भी नेष्पवनेषु स्व। वसैयुरेत विज्ञान। वर्त्तयन्तः, खक्तिकि । 🛎 भ्वस्टालभ्यभचानान्तुविद्यप्रीमान् प्रतिथय । च्यपपाचाच कर्मेचा **धनमे**वी प्राटेमस् ॥ वासंसि व्यवचैकानि (भन्नभाष्ट्रेषु भी जनम्।

कार्ष्यांयसमनद्वारः परिवच्याच निस्त्रम्॥ न ती: समयमानि च्छेन पुरुषी धर्माना सन्। अव्हारी मिथलीयां विवाह: सहरी: सह । अप्रज्ञेषां पराधीनं देशं स्टाङ्किभाजने। राचीन दित्तरेपुक्ति शामेषु नगरेषु त्र । दिवा चरेशु: कार्यार्थ चिद्धिता राजशासनै **भवान्दर्व ध्रवश्चेत किर्श्वरेष्ट्रीक्स स्थिति:**।

वळांच इत्. सनतं दशाशास्त्रं हणात्रशा। वध्यवासीम रहीष्ट्रं प्रयाचामरणाति च 🛭 वयाचितमविज्ञानं वरं व्यव्यविकम्। व्यार्थे रूप्रमिवानार्थे जन्मीतः खेतिभावधेन ॥ कामायसाविकरमाकर्तानिकित्यायम् । पुरुषं खञ्जयनी इत्योक्ति कञ्चमयोगिक्सम ॥ पित्रं रदा भजने भ्रीलं सातुर्व्वीस्थमेद दा।

न कथव्यनदुर्थोनिः प्रकृतिं स्थां नियम्ङ्ति ॥ कुने सुर्फ्षेश्वि जानस्य यस्य स्वाद्योनिसङ्कर संख्यालीय तन्हीं संरोठकामणि दा वस्त्र । यत्र खेते विविध्वंता बायनी वर्शवृथका । गादिकी: सक तशाकु चित्रमेव विकासित । प्राचनार्षे बनार्थे ना रेष्ट्रवासी। तपस्कृत । खीवालास्युगमती च बाह्यानी सिहिकारस्थम्

व्यक्ति सबम्सीय गौचिम्बित्वनग्रह । एतं सामासिकं भूमा चातृत्वेग्ग्रीव्योक्षास । सा भूहाको नामाणाष्ट्रातः भीवसा वेत् ग्रजायत

व्यवसम् श्रीवंधी वर्ताव ब्रुडी माञ्चकानेशि

कृत्वाम्

```
विदारिकाचरीय प
```

भागायायां नमुत्राद्वी जाखणास यहन्छयः। प्राचार्यामध्यार्थान् श्रीयक्तं कीति वेद्वदेत ॥ जानी राव्यासनावादासाधीदाव्यी भनेद्-

नावभावणसंस्कार्थाविति धर्मो व्यवस्थितः । वैगुग्याच्यक्तनः पृथ्वं उत्तरः प्रतिलोगतः । सुदौ बच्चेद सुद्धिचे जार्त सम्पद्ध यथा।

जातीश्चानायां एषि। यासनार्थं इति निश्वय: ॥

नय श्रीच्यान आधीयां सर्वे संस्कार्सर्हीत ॥ वौज्ञीति प्रश्नंसिन्त चीत्रमन्त्रे सनीविगः।।

प्री बच्चेचे तथेचाची तचेयम् चवस्थिति: a चनेचे वीजमुनखद्यसन्तरीय विनश्चित । अप्रीजकस्थि चीत्रं क्षेत्रनं स्वश्डिलं भवेत् ॥

बसादीकप्रभावेख निकंगचा ऋषयोऽभवन्। पृजिताचा प्रशस्ताचा नस्मादीचे प्रशस्थित ।

प्रदायंसायं जन्मी लामार्थे चारार्थे कसिंगम् । सन्यश्चांत्रवोदाना र ससौ रासमाहिति।" इति सामवे ६ । १० छ। ध्यो 🛭 🕸 🛚

वणसङ्ग्रस्य कार्या दीवाच्य यथा,--च्यप्रसा(भिभवान हाणाः प्रदृष्य क्ति कृत्रक्तियः;।

स्त्रीय दृष्टासु वार्षात्र जायने वर्णसङ्गरः । मङ्गी नरकायीय ज्ञानामा ज्ञासस्य च। पनान्त पितरों सोवां लुप्रापिखीदककिया: ॥

ोप्रेरते: कुलग्नानां वर्णसङ्करकारकी:। उत्पादान्ते वातिवन्तीः कुलधर्माच ग्राम्बनाः॥ उच्छत्रजुल्धकी । यां सतुष्यामां चनाहेन !!

नर्के नियलं वासी भवनीत्वनुध्युमः ।" द्रति श्रीभगवदृगीनायाम् १ व्यथायः । र्श्वेसि, पूं. (ष्टकोति स्थलमिति। दृष आवर्षी 🕂

' मानसिवर्णसिपर्णनीति।" उत्था॰ ३।२०७ । इति चासि: धानोन्क च ।) जलम्। इत्यादि-णा स्त्री, (इण्यते भस्त्रभे इति । इण्रुभचर्ये +

সনস্চেলস্। নদতাঘ্।) আড়েকী। হুনি

खाङ्का की, (वर्षा व्यङ्खलो≀नयेति। बाङ्क+ करखें घना,। तत्रष्टाम्।) खेखनी। इति प्रान्दरअस्वती ॥

खाट पु(वर्णान् चाटतीति । चाट÷ व्यच्।) मध्यम:। चित्रकर:। स्त्रीतमजीवन:। इति मेहिनी। टे, पूर् ॥

र्थातमा. [न्] मुं, (धर्णः स्थल्याः श्राह्मास्थलमा

यस्य ।) श्रद्धः । इति जटाधरः ॥

याधिए:, पूं, (वर्णानां ब्राह्मखादीनासधिप:।) बाज्यम् विववेशवध्यस्यास्थिपतियसः। यथा,

'बासमे युक्रवामीयो चचित्रे भौमसास्त्रही। चन्द्री वैद्यी दुध: प्रत्रे पतिमाँन्द्रीशन्त्रके जने।"

"साधाये देद वर्णाधिप इच शुभद्दे चौरमे

बादितो च "

হুবি ভ জ্ঞীা

क्ष्वाची पुंदबसक्दीत प्राप्त सम्ब शुद्रा द्ति राजनिर्वेत्रः ।

वर्षि, आली, (वर्स्यने क्वयते इति। वर्णे स्तुली 🕂 इन्।) खर्णम्। इति सिंडान्तकौसुदी।

("बर्शिवेलिखाचिरस्ये,"समा० धार्यशास्यक्ते:

चाहिराये दुवलिरिकीन। सचित् पुंलिकीश्य।) वर्शिकः, पुं. (क्यां लेख्यत्वेन सम्ति व्यस्येति।

वर्ग+ठन्।) सेखकः । यथा,—

"वेखरेरच्याच्चाः स्वयं चरीकप्रदाः ।

विश्वितो विधिकस्थाच्यस्यामे लिपिकिवि:॥"

इति चैमचन्द्रः ३ । १८८॥ वर्षिका, स्ट्री, (वर्षाच्यच राजि डेस्डल्वेन सनस्टला

इति। वर्ष + ठन् + टाप्।) कडिनौ। यथा,— "खेखनां कर्षिकापि स्टानुकतिन्यामपि वर्षिका॥"

इति चारावली। २६८।

मिति:। इनि जिक्ताख्येष:। काश्वनख्य उत्-कर्षः । अधाः,----

"वर्णकास्थारसी? स्त्री सुचन्दने च विवेषने । दयोगों कारियुक्ती स्टाद्युक्ये का अनस्य च ॥" इति मेहिनी। व, १५२॥

पर्शित:, चि, (वर्ष+का।) स्तुतियुक्त:। तन्-पर्याय:। दूँ लित:२ ग्रस्त:३ प्राप्त:३ प्र<mark>नावितः ५ प्रग</mark>ुतः ६ पश्चितः ६ प्रनितः प गौर्ण; ८. व्यभिष्टत, १० द्वेडित: ११ व्हत; १२ ! इतिसर: (६:२ (११०॥ स्तः १३ । इति जटाधर: ॥ (विस्तारित:। यथा, सङ्गमार्ते।

2:212061

"चतुर्धसेनहियुनं येराटं पर्चवर्धिनम् ॥" काषितः । यथा, कथासरिक्षागरे । १६। ५६। "अभर्तस्त चार स्वादरिद खाषि वर्शित स्थ") वर्षिनी, की. (वर्षार स्थला इति । वर्ष 🕂 इति । । कीय ।) इरिहा। इति राजनिर्वश्रहः । दनिता।

इति चेंग्रचनः । ३ । १६८॥ वर्णी. [न्] पुं, (वर्णा चाचराणि खेखानेन सस्य-| र्श्वनि । बर्ग+ इनि: ।) खेळ कः । (बर्ग्यानीख

पीतादयः लेखलेन धन्त्रस्थेति । इनि:।) (मृद-कर:।(यथा, सप्ताभारते।१२ । ६८ । ५७ । "वाङ्गारकुश्रसुद्धानां यलाञ्चर्यायानाम्।

धक्तेत्सर्गहिष्यानां कार्येत च सक्यान् ॥" 🕸 🛚 वर्ष 🕂 "वर्षादुझसाचारिक्षा" । २ । १३८ 🕫

"वर्णी खान वेखके (चक्करेशी बक्स-चारिका "

इति इ(म: ।) ऋचाचारी । स्या,—

इति केदिनी। ने, १२०॥

(बद्धाः, कुसारे। ५। ५२।

"ससी नदीया तम्बाच वर्शिनं निर्दोध साधो । तव चेत् कृतू इकस्॥") मर्णीयशिष्टे, चि ॥ (वर्णीतरपदान् तु "धर्मा ग्रीस-

वर्णान्ताच ।"५। २।१३०। इति इति इति। स्वास्। वचा काम-व्यक्तिये नीतिसारे ५ १८ शुक्त विश्वद्वाच प्रतियद्व

एक्तिसर्वासर् प्राप्तसीयमी ज्वल्यस्य च्यप्रदिश्विको प्राचायकात्र्यः 🗗 /

वर्षः, पुं, (युद्ध संभक्तौ + "व्यक्तिहरीः उषाः∘ व्।व्ष¦ इति सुः। स मद्विश्यः । इत्युगादिकीयः॥

इति संचिद्रसारीयादिवृत्तिः॥ (

इल्ब्लिस्तः ॥) वर्त्तको, ऋो, (वर्त्ततो इति। इत्∔ ब्लुस् लोइम्। इति हैमचन्द्रः । विद्रिः

(पूजके, जि! यथा, गो० रास् १०९। १२। "निवेद्ध सेनां सर्तः पद्भां पाद्वत

व्यक्षिमन्तुं च काकृत्स्थमियेथ गुरुव वर्षकः:, धुं. (ध्तृ 🕂 ख्लाः) प्रविविध इ.नि स(घ(४ (यथा, सञ्जाभा १११ : २०३ :

"को भिकन्तुनती इत्यानरो अधिति ग्रख पर्यायो गुगाच यथा. ---"दत्तांको वर्लेक स्थितकतो ४ न्यावर्णक धर्भकीरिक्कर; श्रीतो ज्वरदीषदय सुरुच: मुझदो वस्ती वर्तकाल्पगुरुार इति भावपकाशस्य पृथ्वस्य छे दिनोटे

अवस्य चुर:। इयम्म:। ६।

वर्तका, स्क्री, (वर्त्तका-स्टाप्। "वर्त्त प्राचाम्।" ५१म वार्मिको क्या **प**च्य वर्त्तकप्रथीः भ्रत्यसरटीकायां रा दर्शनक्या, [नु] ग्रुं, (वर्त्ता च्याका षस्य ।) मेच:। इति श्रव्दसाला ॥ वर्तनं, क्षी, (वर्नते निर्मेति । इत् + क्र

इति:।इथसर:!२∶६।१ु॥(य वर्ति। ६०। ११। २६। "सभार्ज्ते परेशास्यां ग्रह्माक्टनव्स खबख सां। ना निर्श्व परिष्टश्यिरिच्छ साधार्यां ¦लाम्। इति भाव्यस्तादल

वर्शनं, की को । (वर्शनेश्वेति। हत तुलवा ्विकींगीड. जीवस्म मेरिनी है । इ॥ (बया, मार्बक्टिये "देनन में प्रीमानस्मतिकीनाश्व वर्ष

बस्ताद । हुन पुंचसार प्रश्नं दाज वर्णकः, पुं दिन। उत्- "चा चसारे! दे हिन्दी। ने, १०५ ॥ जि। युक्ति हिन्दी। ने, १०५ ॥ जि। युक्ति हिन्दी। ने, १०५ ॥

मते कि हैं। "राष्ट्रीयों जासकी जीकान तिकारिक हैं। इसकी यस कर्म दर्सन:

प्रस्ति । प्रस्ति । प्रस्ति । प्रस्ति । प्रस्ति । प्रस्ति । प्रस्ति ।

10.5 **म्⊸्र**साव**क्ष**ी

मान पूर्वभव प्रति चत्र मानिष्, सुक्ता प्रवेशाधिकरखीसृतकानः । इति नेयाजिकाः ॥ नकान्डर्न, बि। न्योः प्यायौ । खदाननः ९ साप्ताननः १। इति राजिनसंस्टाः। वैद्या- विभिन्नः, पूं, पाचिविश्वाः। उटेर इति हिन्दी जरवसते सु। चार्चापर्विमाजिक्समान क का । यथा। सहस्मार्त यहत्ता स तु चनुर्दिध: । यणा,--"पञ्जीपरश्चीत जनाविस्त एव व । निखप्रकृतः सामीयो दसमागधनुविधः ॥" दमेशोहाहरणाति। सांचेन खारति आदी प्रज्ञले श्रीयभोजने जियसीयति इत्यर्घ:। इत क्षुमाराः जीड्नि तकारीन्तनर्जाङ्गाभाषध्य पूज्यक्रीक्षणां बुद्दी वर्तमान्ताम् । प्रजेपा-खिन्नि मिल्लप्रस्वान्। किय प्रकेशना श्चितन्तं वर्णमानलेशिय भूतभविष्यन्त्रालाध्यो बम्बन्धनिवचया पर्वनास्त्रस्यः स्टास्थानित दयपि च (१। वासीको दिविधः। भूतमार्भाको सविम्बर्-नामीयाच । भूतमाभी ६ यया । कश आसर्वी-ति इति प्रश्चे सम्बद्धेदादैर्शक्तीमानवात् रूपी-, इस्रामच्हासि इति धारातीरवि वहति। भवि-धन सामोधि वया। कदा ग्रीमध्यक्ति प्रश्नि एपोर इं बच्छाम इति समन्त्रियमालोदामी-। अपि बद्ति। इति सुख्योयटीकायां द्शादायः, । रुकः, युं, (दती वर्तनं राति रक्कानंति।

गरमानः। यथा, — मका यश्चित्रश्रीमाहो बाल्यनी वित्रधारका । रो लाधिको वर्शस्थ्यो सम्बद्धा दण्डवासिन «" इति चिकाष्ट्रीयः।

रा∔वाचुनकात् ऊकः।) नदीमेदः। काक्-

म'क्' । जलावडा : इ.सि. मे(देना । के, घरूर ॥

रीफ़्रं, क्यौं, विमेत इसि । इस्+ व्यच् । ाय. कर्मधारयः।) वीष्ट्रिश्रेयः। विदृह्ति िल भाषा। इति केचित् ॥ तस्यथेषः । वर्ष- [।] ।। इत्यास्य वर्तकान् ३ लो ए तक्क्रम् ६ मोल-म् प्रवीत्रसी इन् ६ दील वम् ७ वर्गली इ-माश्रासम्। वयदाद्वित्तवाशिकम्। सपु-चम्। पित्तहाइश्रम्यलया इति राज-नचे एह: ।

, स्त्री, (क्रमेतरनया द्वांत । इत् + "चुपिनि-च्युतिविदिच्छिद्कीशियम्।" उटा०४। र्वम्। जैक्षः। साचानुषेपनी। दीपदश्याः।

यका, भागवते। ५। ११। 🖘 "द्या प्रशीषी प्रमार्थमपुन्

मिखाः चध्मा भवति स्वयदा सम्॥") भेष । इसि मेरिकी । शि, प्रश्ना अ व विकि-वर्षेष्ठी स्था,---

कनकारा मार्क प्रका सेन्यदं न्यामा वना । ारी इसाझमं चौनं विष्णानि सनःशिकाः। का ब्रॉलेक्शन कासे विमिर् यटखें तथा (* 🗀 ं इति बावसे 🥫 प

्यनतस्त्रवेति । इन् 🛨 "इतेन्सन्दश्चार" । खलारा धः १८०। इति इ:। वाहुलकान् गोकिऽपि । योगालकोदसम् । दख्ज्यसम्मः ।)

भःषः । तनुपर्भाषः । वार्तिकः २ वर्ती ३ शाखिकायः ३। वस्य सीमगुर्गाः ।

"तदभ वार्शकं भांचं निहींचं दीर्थापुण्डिम्।" तदप्ति(नरवर्! इति राजनिर्धेस्ट:∥

वर्षिका, फ्ली, वर्तकपण्डी। इत्यमदः॥ वर्त्वनि पर्णन इत्याच वर्षः। खार्धे आः वर्षकः। भारत द्वि इद्यात:। द्विनानिध्या तिकः, विनिका क्टीलिष्टा। बाटभार इति खाता। नाम-इयसिएसिखसरदीपिका। वर्त्तिकेसि स्विया-भी चयतिष्याचे हुवी हवादायामति माधवी। क्तुपमेद्पद्धंनार्थमिति राधसुक्रतः। इति तक्षीका सारमुन्दरी । साच वटेर पची दति

नामा स्थाता । अस्या मीरायुगाः । "वर्तिक (सधुरा रूचा वाप्रभावननामिनी ॥" | द्ति श्विवसभः ।

आबद्धकी ! इति इतिमर्विष्टः॥ (वर्षिति श्वार्थे कम्। इाष्।) वर्तिः : वानि इति प्रतिता इति प्रतिना इति च भाषा। इत्युषाहि-कोष:। अस्यापच्चिष्ठः। अष्टा,— "एक्सचभवा दर्भगर्भक्षचभवाष्या। भाजका बार्दी नाम जलको पोद्धवायया । विर्त्तिका शीपऋष्येषु सटा प्रथमिमा सहना। ध इति वालिकाप्राची ६८ व्यथायः॥

निर्। **सम्बन्धे न ने त्यानी त्यान सहस्य प्रमा**रत्हे यु-सक्तर द्वालुन्य हा २ । १३६। द्रति इक्ष्यम् ।) दर्भनश्रीज:। सन्पर्भायः । वर्षनः। इल्लासर:। ६।१। ६८ । इत्तीं। इति हिस-भव्यः । ६ । ५३ । (यया, भट्टो । ५ । १ । "निरक्षिरिष्णुयर्जिष्कृवर्डिष्युयरिलो रयम्। खनातिक सहिक्ष च चेरनु: सरद्घको ॥"। हम् थ । अन्त्र गुरु । कट्लम् । तिलबर् । विरिध्यसामः, ऋ (हत् + भविष्यति स्थमान-'प्रत्यव:।) सविष्यतुकालादि:। वर्समानप्राग-भावाययः। इति शाजनियेखः। (यया, साहितारपंती। दुः ५०८। " इत्तवार्त्रेष्यमागानां कथाञ्चानां निर्द्योकः ॥

खंचिप्रायस्त विष्यस्म खादानद्वसा दर्शित: ॥") १ म। इति ह्रम्।) मेवगविक्तासम्। वयना- वर्ती. क्यां, (वर्त्ति + अदिकारादिति डीव्ः) वार्तः: इत्यमस्टीका । (यपा, महामार्तः ध।२२। २३।

"खासीद्व्यिया चाख श्री: शियं प्रमु-स्पतः ।

गिनालकार्च दीवस्य वर्ग[मिद दिश्रचम: ॥³] वतीं, [त] (वर्षते इति। छन्+ शिवि:।) दर्तियाः। इति देशचन्तः। ६। १६॥ पर्नुकं, कि, (वर्तत दक्षिः उत्+वाङ्गलकान् वहं, क पूर्तिकिदोः। दति कविकासाहम ॥

जलका । प्रिलंबसा । तन्यर्थाकः । निस्त-मध्य क्लान्या हवसर देते हैं है।

सकतात्ममम् ६ । इति क्स्ट्रवायसी ॥ # (श्रषा, सामवंत । ५ । १६ । ५ । "यो वा अयं दीपः जुवल प्रश्नसलको प्राप्य न्तर विश्वनवीत्रनविश्वातः समवर्तनी दथा पृत्वाः-पचम् ॥") मञ्जूषीमभीतृत्तामि यथा,— "सम्पूर्णामध्यानि मुख्यद्वेद्दरम्थाः । चजावद्दृतिलक्षद्वपुट्यायकाः । धावर्त्त, कमहो ल्लागृष्ट क्चमपूर्णम्। थ्यालकालमही जालचर्मात शासकाहरः ॥"*****0 ग्रुत्ता{न घषा,~— "इरानि वाच्चारङ्गस्यमन्तिसोरना । र्षा हुल विकक्ष कृष्युक्ति सुन्भ (१८६ का दय: । कर्यक्षात्रसुक्षायायाः करचायघटाननम् ।

शुद्रिकापश्चित्रकोगपट्टशार्सगार्थः ।" इति कविकाल्यनलायाम् २ क्षेत्रस्त देते ३ कुहु-सम् 🛭 वर्त्तर्लं, की, ग्रञ्जनम्। इति राजनिर्वेखः ।

वर्त्तलः, पुं, कलायविश्लीयः । बाटुला । इति सायाः । यथा,--

"कलावस्य त्रयो भेदा स्किएटो वर्तुनीर इटी।" इति प्रव्यमाचा ॥

वर्तुला, स्त्री, (वर्तुल+टाप्।) वर्तुपाटी। इति चारावभी। २१३। टेकीर वाँटुल इति

वर्भनी, स्त्री, (वर्मन्य मेशीशाहत्वात् कीय। ग्रामधिष्यको । इति राजनित्रस्ट:॥ (दिवरस मस्या मज्जणियाजीयान्हे द्वानवान् ॥)

दर्तिष्णः, जि, (वर्ततः दनि । तन् में चल्ह्यः वर्ताः, [न्] की, (वर्षते क्रेने गासिन में दित । तत रे मानत्।) पञ्चाः। इतस्य । २ । १ । १५ ॥ (बद्धाः, ऋग्देदे । १ । ६५ । ६ ।

> "ग्रीमातरो बच्हमयर्ग अञ्चिति-क्तन्तुशुक्ता इधिरे विरुक्तनः। वाधको विश्वसभिसातिनस्यय-वसमिवामनुरीयते प्रतम्।" "वर्त्धानि सार्वानचुरहत्यः" इति तुङ्काक्षे

सायणः । यथा चरघौ । २ । २० । "पुरस्कृता कर्कीन पार्थिदन प्रखुद्रता पार्थिवधमीयकाः। नदक्तरे सा विर्हाज धेनु-दिनचमामधामतेव सन्धा।")

ने च≔क्कः। दति शेदिकी। ने, १२०। (बसा, व्यान्यवेदानी । २ । २० ।

"चितासिमण नव्यक्षे नेजबोर्भक्क हितत्। प्रच्छादनं भवेद् वसं चाचिक्दसतः प्रमृष् वर्क्षात:, को, (वर्जते इति। इत्+ व्हतेच ४ उषाः २।१००। इति अनि:। चकारात् सङ्गामीरभ्यति वैचित्। वलितिसितं गोव-र्द्धभः। इत्युज्ञ्चजङ्कोक्रास(धः।) प्रस्या। इचगाशिकाधः ।

खुरा०-धर् सक्त-सेट 11 क वर्डवति वृत्त व पॅरियानिकवैद पूर्विष्क्रदोच पाठाविट्यिहा

"विधाल: सम्बद्ध: श्रायं जयको इश्पर्वत:।

सप्तते अध्ययनीता ।

विद्योको

হটেমিহিত বি ⊧)

'प्रतिष्ठा यस्य देवस्य सदास्त्रं कणसं न्यसेत्।

रेग्रामा पूजवेहुभाग चक्कें उस वह

"क्ख कलई 🎉 तः क्ख वर्षकाः .

क्रमा कतुवा स

"क्स व

्रसम्बद्धस्य यस्पृतस्य । सः सम क्छे।" हिन नहां के मध्यम: ।) ाखाम्। प्रथे। इति क्यिक्छह्मः। (स्वाः~्रे मक - सेट। । वर्षरि। इति दुर्शहास: । ा। आहे. १३ मोहिन च्याच्छा ह्यांत प्रशीर-तः स्+मन्तिः।) तत्त्रम्। इस्तमरः। म । ६२१ (यया, न्यु: १२। ४१। भ्यक्षपम बण्हाकः चर्ता गायशिक्तिः। भि: पत्रनोधुनराजनातीवनध्यवि:। १ इस् । इति । नेपस्ट्: । ३ । ३ ६ घ**या**, हुद्दन्-

"क्रियभिवविधासम्बद्धान्त्रस्य इंडर्ट्स क्रुटिले ने सत्द्री:। क्ररपत्तिस्तरिन्धनास्राप्तः भूक्तग्राजीयङ्ग्यग्रेवर्म्साम् ४^४। सन्तरः ए, पर्पटः। इति राजनिष्यस्टः॥ प्राप्तिसम्भ पर्पटश्राञ्चे विज्ञीया ॥) षा, ऋते (यर्लाकरतोति । क्षयं∻ व्याच् । ए।) सम्रजा। इति ग्रब्ध्स्यविकी । भासार ग द्विसाधाः

:हिकामा<u>स्य</u>र्वहा

[क्] प्-(प्र⊤सकाम्।) चाधिसा पङ्गानाः। काल बाद्यलाख स्थाइकोनां चित्रयस्य च ।

प्रमान्त्रकं नाम प्रशस्तं वैद्यपूत्रवी; ।" इति खाइतच्छपुनश्राम्सम्बचनम् ।

ण, मत्यविद्यापः । पानि इति भाषा। स्य दर्भसङ्गाः,) गुरुवम् । इत्यालम् । क्षाय- [।] म्। इकादित्तनाध्विष्ठः: इति दाववस्थः,॥ यथा, सुकृति । १ - १३ -

न सत्थ्वयायमा (इस्त्रोचनकृष्णि; कर्जशा॥" दस्सारुका बना, —

∗िम सहये दरेदाते जिल क्चित्रशेल खुः।" त भावप्रजाणस्य पृष्टक्के हिनोचे भागे ।) र "च्र,्दस्संक्रोनेैिल । दम्से + शिचा। सर' सम्बद्धाः । उसे एक्कालमस्योतः । इतम् थाः) भपकः । अनसम्राष्टः । तम्यायः । सम्बद्धः २ 🏂 ३ रंशिय ४ अंडिकब्रुट: १ । ब्राम्सरः ।

८। ब्ध । अएकक्ष: ह। इसि सुभूति: । यण", मी० शासावर्षे । २ : ६९ : १५ । डालिको विस्तिताङ्कानां ऋड्क्य सम सायकाः;। ! रद शिक्षा प्रदेशकिन पूर्गराक्ति संवेरिता 🗥 र पुं,सक्दविकीय:। वास्मिक्त इकि साधाः। रस्य सोषयुषा: । वाननाशिकम्। क्रिप्टलम्। । इत्येवना शिक्षकः । इति राजवन्त्रमः ॥ वि, (वर्षने याद्येते इति। वरन् क ईम्रायाम् ^{८ स}च ची सन्। ^ए इ. १. १.६० । इति बत्।) । उन्तर्भ द्रायर: । ५। २ । ५०३ (घषः सम्बंद (१।५।६। 'यय' धमारियसायो स्वित्रका हुकीर्गताः ।

र नवा बाह्यदेवस्य सृष्टिका स्वद्यविद्याः ।")

विकारी हुन हुए।

भेद्रम् । रहेतं कुन्धरीप्रचाकरत्वम् ॥ (घषाः ।

म पुष्पः नक्षयमित वारेक्षपर्वाः

पर्यक्ति(समजाभवा (दव: पनन्ति । १४) इर्ग. ए, (इर्धन पार्थाने इति । वर + यत् :) कासदेव: । इति सेव्ति । ये. ८० ॥ बच्चा. स्त्री, । ब्रियत इति । इ+ "ब्राब्द्यपराध-वर्ष्णितः" ३ १२ १२० । द्रति च्यष्टतिदस्यी थप्।) पत्तिवरा । इत्यमर्: । २।६।६ ॥ कस्थरः । विकेरीकः, पुं । त्युति दति । त्रज करणी + "प्रष्ट

एति सुख्योधय। अश्यम् ॥ वर्जणा. की, ।वस्तिश्चनाश्चद्देव वस्ति श्वट्यावते इति। यथा ग्रब्दो+ अच्। टाप।) तील-मिक्तिका। इक्षिमरः,। २ । ३ । २ ३ ॥ नीला-कारवर्शेमचिका प्रक्रेशा। संगम(ग्रेगा द्वि ख्याना । सङ्खिकाच्छायां इत्येची । प्रदित यणानि वर्चना। अराजमा अस्य प्रस्ते प्रकारिकाहत् আন্। কিঁলা তুলীন ঘুনিজ্আ মকাই বনি हेर्दे विचित्र । वस्तिर्धि दशासन: कस्त-धार्वे यकंगा। इति तड्डीकायां भर्भः ६ वर्मरं, की, । हराने वस्यति भाषायुगात्व सति। ह⊹ "न्गृश्रुष्ट्विष्यः व्यर्ष् ।" असा० २ । १२६: इति व्यरच्।) चिङ्गलम्। प्रीतचन्द्-मन्। योजन्। इति राजनिर्देश्टः॥ वर्करः, मृ. (इखःति हीषामिति । व्र+व्यक्त् ।) षासर:। म च गीचजाति: विश्व:! बावरी इति अ(था। चलकः:। ईप्राविधेवः। (सिर्हेश्-

वासिति, गुंभृष्ति । यथा, साक्रोडिये।५०।३५। ⁶ नाओ का दरजाचेंद बर्क्स प्रधेव**डना**: ॥") भिक्तिका। इति भेदिनी। रे, २०६॥ एस-विशेष:। जाज बाद्य इति भाषाः। सत्य-याय:। सुनुख: २ मर्घ: ३ खयावनरक ३ स्कल्दजः ५ गत्रपत्रः ६ पूत्रगत्यः ६ सुवा-षक, ⊏। चाचा गुका:। कडलम्। उकालम्। सुमत्विषम्। वान्तिविसमेविधवम्दीयमाभ्रि-लाचा। इसि शाचनित्री**स्ट:** ध

वर्षर¥, खी, (धर्मर + मार्थ कर्।) चन्द्र-भेदः। सम्पर्कायः। वर्ष्वरीत्यम् २ म्बेतपर्व-शक्तम् ३ प्रीतम् ८ सुझान्यः । विक्तारिः । सुर्भि: ७। कर्षं गुणा:। भीतसवम्: तिक्त-लम्। क्षप्रसासति सङ्गठकसङ्ग्यनः शिलम्। विद्यमादसार्थपनिष्यः। ९वि राजनिर्दश्टः ॥ दर्जरा, स्त्री, (बक्रेरगुणस्थित माङ्गिरस्यस्य। इति। इतिर+अव्। हाण्ः) पुरामेकृः। ग्राकिमेट:। इति मेहिनी। रे. ५०८ ॥ (वर्क इति शब्दं रावीति। रा+कः।) मस्त्रकामेनः। হিনি অভহেচ্ছাৰলী।

खी, (वर्जर + टाष्) परी किलान वर्वरी, 🕽 हीष्।) चुन्दुचविश्रवः। वायुद् इति माधाः तन्पर्कायः। कवरी २ हुङ्गे इ खर्ष्या ५ चकालिका ५ चकाला ई कारा क खरप्यिका ५ । इक्षमरप्रव्यस्ता-वर्त्वाः कथाः प्रकारा सुगाच । "रबंदी कवरी हुड़ी खरदाभादमानकः :

पकारकम कमि हु सार्वजरकुरुरको ।

वर्गत्र सक्ष सक्ष सम्बन्ध सन्त

तक पुर्किश्चिकः प्रीक्तीः बटपवस्तनीयपरः । वर्ञ्चरी चित्रयं रूच्चं प्रीतं कट् विदाहि च ती दर्श र चिकर सुद्ध दीपन लक्ष्माकि च। पित्तलं कपदासाम्बद्दुत्तमिविधापकम् ॥"

इति भाषप्रकाणः ।

ट्रकां के क्ष्र चाभ्यासस्त्र ." उक्षा० ४ । ९६ । इति ईक्न दिवेचनं धान्यासस्य रुगामस्य ।) बाचाययिष्टिकाञ्चः। युटिमकुक्तलः। दृख्-सार्दिकोमः ॥ उप्रज्ञान्त्रिका। बायुद्द त्ससी दति भागा। इति ग्रब्दचन्द्रिकाः सन्हा काल:। इति हैमचन्त्र:। सत्र प्याईश्वका राक्षी पांटिनोध्यं किन्तु ग्रेदिन्यां चचेदीक ग्रुट्ट

वर्षा, स्क्री. वर्जेरी । इति मृब्दचिन्त्रका ॥ वर्ष्यः, चि. (इ+" ह्रष्ट्म्यां दिन्।" उखा० १।५६। इति चिन्।) घसनरः। इत्यूगाविकोषः १

उळ्डिः, युं, (ह÷वालुलकाम् वृक्ष् ।) छस-विभीषः । दावला इति भाषाः लत्पर्याय । हमलाच: २ करहालु: ३ वीन्ह्यकरहकः ४ शोव्हडः ५ पैतित्रीजः ६ ही ईकस्टः ६ । कणा-न्तकः ८ डड्वीनः ६ व्यवभनः १०। स्रह्य गुर्वाः । वाषायत्वम् । विकालयम् । काषशास्त्रस रकातिनार्थितदाहाश्विरिण्लाखाः। राजनिष्यस्ट: ॥

वर्ष, पं, की. (ह्याते इति। इष् के चर्ने-चाण्यकौ भवादीनासमर्कव्यानमिळच्। यहा त्रियते प्रार्थाने इति। हे + 'इत्विद्वितिक्रिकि विभ्यः सः ।" उकाः इः ६२ । इति सः। । ष्टिः! (बया, सन्दः। १। १०३। "विद्युन्सनितवेष्ट्यं मधीस्कानाय संप्रदे।

च्याका (निकास वध्यायमेरी युमचुर वदीत् ॥" चम्बुदीपाँगः। वसरः। इधसरः ६ (यथा, **元益: ' 9 1 4 8 1** "वैष वैवैष्यमेषेत्र यो यक्षेत श्रां समा: .

मांगावि च न खादेह् यक्तयोः पुरुवकतं समम्ह") जम्बुडींप.। इति केक्टिनी, वे, २८॥ (वर नीति। धर्+भकायम्।) सेपः। इति हैस चन्त्र:।२।६६॥ 🗱 । स्त्रण सन्नहीयानी वष्ट वर्धे वस्। तन वस्दीपस्य नववर्षवसामी घण्टा वन सव क्रमा: सप्त सुदी हीया लख्जाच भालसनिकृषकी समाजपृष्कर संजा:। परिसार्थं पूर्वस्मात् पूर्वसादुत्तरीत्तरी बया भंत्रां दिशुणसानिन विक्तिः समन्तन उप क्छप्ताः। चारविच्यसीन्स्रोद्धनाद्वीरीन र्धिमखोरपुडोरा: सप्त चलवय:। अप्रहीप-षरिखा इवाभान्तरङ्गीयसमाना स्केतप्रीन यथाहरूर्वे समखिष विश्वहींपेषु एचक् परित

उपक्षिता:। तेषु रमकौबाजा दिष्ठ वर्षियानो यश्चिरपुरुवाशास्त्रजानसीत्रेष्ठाविक्रवत्रवाषु इरकारेतीएतएएसेमारित्ववैतिकोच्य साब्

वध वचासकाव एकेक्सिन्नक्रमेदासियति विद्धी तस्य इत्याप्ते श्लोकाः। प्रियद्रतस्था कर्म कोऽनुषुयाहिनेश्वरम्। यों नेशि^{तिस}रकरोच्छायां प्रमुक्तप्रवाहि-इहाथां प्रकृतसी निरस्थन्। भू मंख्यानं सतं येग सरिहिरियनादिशि:। सीमा च भूतनिवृधे द्वीपे दीपे विभागग्रः॥" र्व पित्र संप्रहत्ती तद्तुशामने वर्रामान भाकीपो जल्हीपोकसः प्रजा औरसवहस्मा-विकास (सः प्रश्वेगी) पाधन्। बहुपलभ्य भगवान (दि-पुरुषः सहसि गायन्तीं पूर्वतित्तं गामाश्वरम-माभयापयामासः तस्यामुद्ध वाकाजान् स राजवर्थ चार्याप्रा माभिक्षिपुरवहरिवर्षेका-हतरस्यक-चिरुणसय-कुरुभद्राप्यकेतुमालसं ज्ञान् नव पुळानजनयम् । व्याचीप्रभुमास्ते सान्-रतुमहादीनपत्तिकनीय संह्रमस्वजीपेनाः विषा विभक्ता चात्मतुख्यनासानि ययाविभागं चय-र्दायवपरित सुभुजु.। यास्त्रज्ञत वर्षाणि नव-योजननद्वसायामानि चारिमर्सयादागिरिभिः सुजभक्तानि भवन्ति। एवा मध्ये इला-एत कामान्यन्तरवत्र यस्य नान्यासविध्यतः मजनः सौवर्णः कुलशिरिशात्रो सैरुई(घायास-षमृदाचः ऋणिकाभूतः अवनयकमलस्य सर्हनि दााचश्रत्सहसधीजनवितती सले घोड्श-साइसं वावतान्तभून्यां प्रविद्यः । उन्हीत्तरे-श्वलाइनं नील: श्वेत: अञ्चलान इति चयी र्न्धकहिरद्युवकुरूको वर्धको मधीहानिस्य: प्राप्तायला समयनः चारीदावधयो दिसहस-योजनपृथव एकीनग्रः पूर्वसात पूर्वसादत्तरी-त्तरी दशांभाधिकांग्रेन देश्ये यवाच्चमन्ति। गव दक्तिगीनेला हतं निषधी हैमजूही हिमालय हात प्रशासित । यथा नीलाइयः । व्यथुतयीज-नीतसिधा इश्विशं (क्षिप्रवसारतानां यथा-इन्छाम्। तर्पवेलाष्ट्रतमपरेण पृत्रिंग च माल्य-वद्गन्धमाचनावामीलनिषधायनी हिसहसं प्रध-यत् जैतुमालसमाध्योः सीमानं विद्धाते । भारतेरप्रक्षित् वर्षे श्रांस्क्लेखाः सन्ति वहवः। सल्यो सङ्गलप्रस्थे सेनाक रिलक्ट करणभः कुडक; कोख: सम्रा टेवॉमरिफ्ट्यन्डक: श्रीमेंली वेङ्कटो महेन्द्री वारिधारी विस्वः श्रुक्तिमाषृच-शिदि: पारिपाची दोशचिचकुटो गीयहैनी रैवनव: क्यामी नीजी गोकासुख इन्ह्रकीत:

धीन।" कामशिरिशित चान्ये भ्रतस्वसभः भौनास्तेयां नितमप्रभवा नदा नकुछ सन्यसंख्यानाः। श्तासामगी भारतः एवानासमिरेव पुननी-नासास्त्रनः चोपस्यग्रस्ति । चन्द्रश्या नास्त्रपर्यी व्यवदीया भतमाना वैष्ययभी कावेरी देखा मनस्विनी मुक्तरावर्ता सुष्टमता सम्बद्धमा भीमर्थी मोदन्दरी विश्वित्या प्रयोगी तार्पी रें। सुरवानमेहा चमेकती चन धोनच वृद्धै सद्याद्भी वद्यस्यतिक्षविकृत्या जनामा

दघ कौधिको सन्द किनी वशुना बरखको इन्नक्षती शोंसती नरपूरी घटनी घटनती सपनती सुर्यासा प्रातद्यक्रमागा सर्द्रधा विषया प्रमिकी विश्वेति सञ्चानशः । श्वास्तिवेव वर्षे पुरुषेकी ध জকানি: যুক্তলীছিনজাতাৰতীৰ কাহজীৰ कर्क्तण नियमातुषनारकसतयो वडा^उस्थन चादुपूर्वेश सर्वा हीद सर्वेषा विधीयन्त । ययापर्यविधानमपवर्षे भवति ॥ ४ । चात: परंत्रचादीनां प्रमाथल च गर्शस्थानते वर्षविभाग उपवर्ण्यतः। प्रची जन्द्रासामा दीयाध्यातिकरी हिरस्मय खरियती यचानि व्हपास्ते सप्तजिञ्च:। तम्यम्भिपति: प्रियवनायाज इफ्राजिइस्तंद्वीपंसप्तदर्घाणः विसञ्य सप्तवर्षे नामस्य सामाजिभ्य जातालया स्वयभामायीम नोपर्शम। अश्चितं वशसं सुभदं शान्त चैममन्द्रतसभवभिति वर्षाणि। तेषु गिरयो नद्यस्य सप्तैवाभिन्नानाः । मणिकूटी वद्यकुट इन्द्रसेगी च्योतियान सुवर्धी हिरएयधीकी मेघमाण इति मंतुर्वेला:। व्यवसा नुससा चाङ्गीरमी साधिती सुभाना ऋचमारा सबसरिति सहागवा:॥२॥४॥ प्रवस्तु समानिकेचुरसीदेनाष्ट्रती यया तथा दीयोशप प्रास्त्रामी द्विप्रायदिशाल: समानेन सुरोदेना इत:पर्डिको। यभ ६ वे शान्सनी समा थामा । तदीपाधिपतिः प्रियत्रतासाची यज्ञ वाष्ट्र: स्टब्स्टीम्य: सप्तम्यकाकामः। नि सप्तवर्शस्य व्यभजन्। सुरी अर्गसीमधर्स्य रमणकं देववर्द्ध पारिमद्रमाध्यायमसभिकातभिति। तेष्ठ वर्षा त्रयो नदास्य सप्तवासिचाताः । सुरयः प्रतास्त्रहे वासदेव: कुन्द: कुम्द: पुष्पवर्ष: सहस्रशात रिति। व्यनुस्ती धिनीयाली सरस्ती कृष्ट र्जनी नन्दा राकेति। ५॥ 🗱 ॥ स्वं सुरी-हार्वविक्तहिगुण: समानेनाहनी छतं।देव यथः पूर्वः कुष्रदीमी यक्तिन् कुष्रक्तिनो ईदलन काह्यीपाल्यापनी ज्बलन इयापर: सुग्रभा रोचिया दिशो विराजयति । तहीप् निः पैय क्रयो राजन् हिर्मधरेना नास खंदं 🇯 भप्तस्थ खपुत्रीन्थी सधासामं विभन्ध खर्य है । जाति-छन्। वसुवस्त्रानष्ट्रहर्णचनाभिम् । मानावण गामदेवनामभ्यक्तेषां वर्षेष्ठ शीम ग रिवट चामिचाताः समेव। वक्षचतुः क्रिक्ति। चित्रकृटी देवानीक कर्दरीमा विक्रि रमञ्जला सध्कुल्या भित्रविन्ई देवमभी प्रतयासा सकसावीत ॥ 🛊 🎼 🔻 देवगर्सी ध्रतका सक्तमाखीत ॥ १ विश्व विश्व स्थान स्यान स्थान स्यान स्थान स्यान स्थान **करेचरचाहरू**

वात्तरीक्ष्य मोताक अप्रमन्तु मञ्चादमा । त स प्रतान ज्योंकि अन्त्रहोंने चकार सः : प (क्षांत्रमतः, नप्त प्तांश्वाचि निर्वाध मे ॥ ग्रहा मनीरनगर्याणः, प्रधानसाम्बक्तरकः। .नाइ टब्सिखें। सप्तमस्य नयावर: n पा स्वतासप्रेयानि को स्वतीय नय। भवता । 🖦 ानियानः कुप्रद्वीतं एक्तनस्मादिनानि वै १ वाधि सप वर्षांक तियां नास्त्रान से प्रत्या । हिन धेनुमचेट हेर्थं नवसेट च । तिसन् प्रभाकारक्व कपिलचापि नगमण्। म्बाल सुना: सप्त प्राल्झकं प्रस्ट वास्त्रत्॥ गण इरितरीय जीवनो शोधिमन्त्य।। न्त्री मात्रसर्वेद महीधः नुषभस्तवा ३ बैंव भ्रात्झचे तिर्घालनामाति तुमप्र दै। प्रमेधानिके: प्रा: प्रस्तु होर्पश्वरस्त्र ये ॥ रा कामाद्विती देवें देवें देवें देवें प्राप्तिक निम्। ल प्रान्तभ्यं वर्षे शिशिरन्तु सुखौदण्म् ॥ ानस्य भित्रदेव दीमलय नया बुदम्। चदीया(दयुक्तीय प्राक्षद्वीपाक्तिकेषु च ॥ य यश्चम् प्रकारिच यश्चीयमविशाज्ञात्रः । 🕯। श्नि विश्वेष्ठपाद्यानि वर्ज्यस्याः हिमाइशम् । समागुच रहपच उलं धर्मच शिवामः। श्रक्तिषु वर्षेषु मर्च साम्राष्ट्रणं स्तृतम् ।¥ध गकी गय पिता एक जन्दी में ददी हिज । खा पुष्ठा वस्त्रपुष्टि यजायनिममा पव । विभिरिति स्वानसम्ब विग्रविक्शिक्ष्याः रवर्गस्ततीयस् चत्योऽसृहिलाहतः । म्बद्ध प्रदेश: पुनी हिरस्य: मुख्यते । **उन्त** सप्तमस्तितां भनावचाहमः स्तृतः ॥ वस केतुमाचच तज्ञाचा वर्षे स्थिति:। 🏞। त्न संप्रत्याद्यानि वर्ष्णविला दिसाक्ष्यम् ॥ वा समावत: भिष्टि: मुखपाया द्यापन्नतः । । पर्ययोग देख स्ति जरास्ट्यमधे गच॥ मर्थिमी न रेजासां नीत्तसाधममध्याः। वै चनुर्धभावस्था राष्ट्रमाः कतनी न न । 🕸 । गर्मीप्रक्रपीर्नागेण श्रवमीरम्पु हती हिल । षभगद्वरती सक्ते कीर: पुरुष्टताहर:। रिक्षिक्ष्यमः पुत्रं सन्ताप्रवण्यसास्त्रितः । यक्तेपं सञ्चानायः, युजङ्गाद्यसमेश्रयः, ॥॥॥ इमाइं राजिले वर्षे भरताय दही मिला। स्माच भारतं वर्षे नत्य नाचा महात्ममः। ।रतस्थायासून युच: सुप्ततिनीय धान्तिकः;। किन् राज्यं समाविधा भरतीश्री वनं स्थी। तेषां पुलको लेख शहरीया वसलारा। डमधनस्य गुक्तेस्त सञ्जा कायम्दिश्कारे । प्य खायभग्नः सर्गः कथिनस्ते (इजेल्सः) किंसवन्तरेश्स्य किमन्दर् कथवासि ते।" ति सक्तिक्षियपुराकि संविभावे सलकारे भुवन्-कोष ॥ 🕸 ॥ ध्वन्यचा ।

्राः स्त उदाय । रेनेत्रावे मरा फास, सर्वे वार्थ नेत्रान क पर्यक्षकम् ॥ মগাভ ধুৰৰ সুক্তা থিকৰ ভাৰ বুৰতি মা इ.स्वयनक्ता कि सौदिति की दुशीवकः, ॥ 🕏 🤊 र्त्यक पुरुषा नाष्ट्री समस्थार जनप्रभाः। ट्याब्यनस्यात्वा प्रानाति द्र्यम् च ॥ जीवन्ति तच मत्त्रस्था बर्गीधप्रसमेशियगः। हिर्द्धाय हिर्म्याम । सङ्घेष लक्ष्याप्रामाः ॥ रकारशसङ्गाधि श्रामानि इश्रम् च । कीवन्ति कुरुवर्षे तु प्रयास्थाः चीर्मीजनाः । सर्चे मिएनजातास भित्र सुखनिवेदियः। चन्द्रदीप सहादेवं यजांना सततं शिवम् ॥ न्या विष्क्षे विपा सामवा हैसनविशाः। दश्चम्बद्धास्य जोतन्ति प्रदासीजनाः ६ यकन्ति सनतं देवं चतुर्धार्तं चतुर्मीसम्। धानि अनः समायाय बदा वा मिलिसंयुनाः ॥ 🕸 तथा च इरिवर्षेशीय सद्दारजनमञ्जिसाः। र्धावर्षसहसासि जीवन्तीसुरसाधिनः॥ सञ्जनाराधर्म देव विश्वयोगि समासनम्। उपापते यदा विष्णुं सावदा विध्यभाजिताः ॥ यच चन्द्रपतं युद्धं युद्धस्यतिकनिकेनवम् । विमानं वास्टेबस्य पारिजातवनाश्चितम् ॥ चतुदीरमधीपन्धं चतुन्हीरशसंधुतम् । पाकारे रेशभिवंतां सुरस्य सस्हमम् ६ स्काटिकेम क्षपर्यक्तं देवरा क्य होपसम्। खर्णनस्पष्ट्रसेख सर्वतः समन्द्रतम् ॥ हिममोपानमंगुलं नानारजीपशोभितन्। दिव्यसिं हासकीपेनं सर्व्यक्रीभाससम्बन्ध ॥ सरीक्षिः स्वाद्याणीर्वेन होसिखीपश्चीस्तरमः। चारायणपरे: शुह्रे व्यवस्थापनसम्बर्धः । योगिनिच समाजोर्ष धायद्वि: पुरुषं देशिम्। स्तिहिः सततं सर्वेत्रेमस्तिहः साधवस् ॥ तच देवादिदेवस्य विशोदिततीयमः। राजारः सर्वकालस्तु सहिसारं पृक्कविते ॥ कावन्ति चैत कुलन्ति विवासियो मनोरसाः । क्तियी योजनशास्त्रियाः सहा सरक्षत्रसद्धाः ॥ दलाइते पद्मार्था वस्तपावर्माद्यनः ॥ भवीरमञ्ज्ञाण वर्गाणां वे स्टिशासुहः ॥ भारत तु क्लिय: युंबी नानावर्णी: प्रकी र्त्तना: । भागादेवार्चेने युक्ता नानामकी यि कुळेते । मरमाञ्चमेतं तैयां भ्रमं वर्णायः सबसाः। भवर्याणनसाइसंवर्षेत्रेतत् प्रकी चित्रम्। कर्णेभूमिरियं निप्रा वर्त्तग्रामाधिकारिगास । भद्देको मलदः सन्धः युद्धिमाष्ट्रव्यर्वतः । विश्वक पारिपानक सप्तान जुसपर्वताः। इफडीप: वाष्ठभोक्तास्वर्णो गर्मासान् । नामदीपम्सथा शीभ्दी सम्बर्कस्वय दाहराः । खयन्तु गरमस्तिमां द्वीयन्त्र सामग्राहत: ॥ यो जनानां सद्यस्त दीयोव्यं दक्तियोत्तरः। पृत्वे किरावाकासानी पृथ्विते ववनाकाया ॥ ब्राख्या: चित्रवा वैद्धा मध्ये श्रदाक्तवैव न । इष्यासुध्वयासिकेतेवन्यच मानवाः ॥ सक्त प्राप्त कटा मपंतिको विकिश्वता च धर्यूषश्चा तथा।

प्रापती पितस्या च विमाचा रेनिका क्रमू होसती ध्रापाम व वृष्ट्वा च सम्बदी । कौश्रिकी लोहिता सेंद हिमदलार्जन:स्वना । दैद्स्हिति चेंद्रस्ती ब्रत्नी चिविदातचा॥ प्रशीसा बन्हना चैच स्थानीया सर्गारमा चर्मावनी तथान्या विस्धित वेद्धविष ह शिष्: प्रशिक्षि तथा पारिपाचास्यासया। नर्मादा नुरमा प्राना दशार्गा च मञ्चानदी । सन्दाकिमी चित्रकृष्टा तामचा च पिश्राचित्रा। चित्रीत्मला विषामा च माञ्चना बाहुवाहिकी । क्तिमसादका नदाः सर्वमापचरः नुसास्। तावी प्योक्ती निर्वित्या भीडीरा च महानदी। देल्वा वैसङ्खी भेव बलाका च कुसुद्दती। तीया चैव महाभौरी दुर्भा भाग्तः (श्रवा तथा। विस्वपादप्रकृतास्त् पदाः पुरुवक्ताः सुभाः । च विक्रका विसामा द सन्द्रगा सन्दर्भासगी। क्ट्यापादरक्षिनीचेत्र ऋधिकावंध्रकारिणै । धृक्तिमत्याद्वं चाताः चर्चपापचरा कृषाम ॥ खाःसां नद्यमदाऋ प्रतिष्रो द्विष्पुष्ट्रमाः। भर्त्राः, पापचराः पुगयाः, स्त्रानदानादिकक्तेषु ॥ सास्थिमे बुरुपचाला मध्यदेशास्यो चना । पूर्वे देशादिकाचीय कामक्यात्यास्मः ॥ कींदर कतिहमगधा राचियाबाच मर्वशः तवा परान्ताः चौरादाः भृहाभीरास्तवा

मानवा मानवासेव पारिषास्त्रविवासिंग । सीवोराः सैन्यवा सूखाः प्राह्माः क्रन्यविवा-

स्रत वामाक्षयास्त्राः पारसीकास्त्रेव म । स्रावां पित्रांस स्लिकं वसन्त स्रतिः महा ॥ जन्मारि भारते वर्षे द्यागि कवयोऽगुवन् । इतं जना दाप्रस्थ अभिकाश्यत् म क्विगः॥ स्रानि कंप्रवाद्यानि वर्षस्यस्त्रे सक्त्रेयः । न नेतु प्रोको नायासी नोदेगः चुन्नधन्न ॥ स्रस्तः प्रका निरावद्वाः स्वन्दः स्विविष्यंता । रमन्ते निराधिभाषिः स्वन्तं स्वर्धांवनः ।" स्ति कुम्मपुरासे ४३ स्थाया ॥

मञ्जूष मञ्जूष धच विकिता पूजिता सुनै ।

जनशिद्; ः दघा,—∙

वनपर्नेष्ठ है (वर्षीनी सारसादीनी विभाजक

"हिमवान् हैसकूटच निवधी मेक्रेव च।

चेचिः; ऋष्यें च प्रदङ्गीच सर्प्तेते वर्षप्रक्रेताः ॥"

ছুনি ভুহোবলী।

पर्वत दान सधानोधी समास: 1) दम्रावसा-

प्रभाव च उत्पात क्षमाभ महाराज्ञ इत्युव्यक्तनाय्या । 🕏 🗈 सङ्गला विजया भदा शिवः शान्तिर्धतः वसा। ऋडिहें ड्राप्तिः, सिडिस्तुधिः, पुष्टिः, सिया उमा। दीप्ति: कान्तिवीधी लच्चीरीम्बरीति प्रकीक्तिया । विधाना कोत्तमा देख: मक्तमाववदस्थिता: ॥ प्रथमं चंस्थिता यक्षा चर्चिसिडियदायिकाः । २० ब्रास्त्री जयावती श्राक्री जनिता चापरा-जरक्ती भावसी साया दिति: खेता विमी-इनी। ग्रह्ण्या कौश्रिकी गौरी विस्ता जलितालमा। व्यवस्थली क्रिया दुर्गा राजदा इति वायुना। सथामामे स्थिता देखी युगानासभूमाण्या ॥२०॥ काली रौदी कपाली च घट्टाकर्गा मधरिकी ! वहरूपा मुख्याच चिनेचा रियुच्च बिका॥ माहे खरी कुमारी च वेधावी शुरप्रितः। दैवस्त्रीतया घोरा काराली विकटादिसि:॥ विचिका चेति धातुस्था देवक्केनं(काविस्ताः। पूजितवा सुनिश्रेष्ठ। मध्येकामप्रधाधिका: ॥२०॥ ाम्द्रशासुरगन्धर्वधचारको गागीवैनाः । भावकालाययाः कार्यज्ञश्रहपप्रसप्रहाः । प्रत्येक्य: समस्तादाक्तीयः सुविषक्तसः ! ! ख्यवा धुगमेदेन प्रच पञ्च प्रपृक्षिता: " इति देवीशुराणे संवस्त्रदेवमाविधानिविधि-गामाध्याय:॥ (वर्षके, जि । यथा, भागवते । ३।९६। २०∣ "नमान्यभीच्छं नमनीयपादं मरीजमकीवसि कामवर्षम्॥") र्येकरी, स्त्री, (वर्ष तत्स्यमं स्वेश करी-क्षीतिः वर्षे+ क्र+ टः। डीप्।) भित्तक्तिता। इति हैसचन्द्र: 181 ६८२ । र्घकेतु, पुं, (वर्षस्था टक्टे:केतुरियः। स्रति वर्षे भूरिश् उत्पन्नवाश्ख तथात्वम् ।) रक्तपुनर्गवा। इात शात्रिकेष्ट:। (धालकेवंग्रीयकेतुमनः युचा । यथा, स्टरिवंग्री । ३२ । ४० । "चैन्यस्य केंद्रमान् पुन्नो वर्षकेतुक्तवीय्भवत् ॥") षेको घः, पुं, (वर्धस्य वरधारस्य को व ६ व । सर्व्यवर्ष-द्यानवच्यात् तयालसस्यः) देवज्ञः। ग्रञ्हरक्षावली । (वर्षस्य चान्तः स्थितपसनीय इत कोष:।) झास:। इति ग्रब्दमाला॥ र्षभ, ।च, (दर्शाम् जातसिति । जन् 🕂 ड: ।) दृष्टि-चासम्। बह्यस्वातम्। जस्बुद्वीपचासम्। द्वीपां भाजासम्। मेघजातम्। इति वर्षभाव्य-पृब्बजनधाती क्षेत्रवयेग निकासस्॥ र्षण, क्षी, (स्यू + खुट् ।) स्थि: । दनि ग्रस्ट-रतावली ॥ (यथा, मार्ककविष्टरास् । १०८।२१। "अमेष सुच्यतः सर्वं रसं वै वर्षणाय यत् । इट्रामध्यायकं साखंकको नेवाय ते नम: ॥") र्वेश स्त्री (त्रम) स्वर्गपम् । अर्थिः । भवेशम् रव्यारकोगः असु श्रीभूषारी वादिवर्ति ।

वर्ष शि

वर्षेपाकी, [न्] धुं, (वर्षे वर्षाकाले पाकी शस्त्रास्थासीतः। वर्षपाक + द्वि:।) भ्रास्त्रतिक:। द्वि हिम-चन्द्र:। ॥ । ३९८ ॥ (नधास्त्रः पर्यास्यः । "व्याम्त्रानको वर्षप्राक्ती।" इति वैद्यक्तरक मालाव्यम्॥) वर्षपुर्वता, स्की. (वर्षे वर्षणकाले पुर्व्या अस्ताः ।) **सहदंदीलता। इति राजनिष्यः: ा (सहदेवी-**नताभक्ष्या विवृत्तिर्जेदा ॥) वर्ष प्रिय:, पुं, (वर्षी वर्षेण्डं ग्रियं संस्य :) चानका यची। इति चिकाखप्रेष:॥ वर्षवर:, पूं. (दर्भीति । वर कावर्षे + व्यच । वर्षस्य रेनो वर्षसम्भय वर्षच्यावरकः ।) अस्छ । दसमर:।२।⊂।६॥ खोजा। इति भाषा॥ (यथा, रत्नावन्याम् २ चङ्की। "बर्ड वर्षेत्रसैनुष्याणनामावाद्यास्य चपा मनाः कषुक्तिक सुवस्य विश्वति ऋषास्य वर्ष हाडु: की, (वर्ष म्य हाडुराधिकां यस।) जक्तिथि:। इति स्नात्तेत्राखाः दश्चीनात् ॥ स्रक अञ्चितियिक्षसम् । तत्मलमानि व कर्त्तवे चान्द भाक्षीयवित सावका प्राव्यातः । प्रचतस्य मौर सार्थीयसं नथाले न**म्सन्से मत्तियेः क**राचिर द्याप्ती लहुके लनुसाय की पापकी:। न चेकापिक प्रसिक्तसम्लिखिशानात्। यथा तक्षपुराय "सर्वेश्व जन्मदिवसे स्नामैभेङ्गलपाकामः। भुगदेवामिविधान्य पूजनीयाः प्रयद्भः ॥ खगचचच पिनरी तथा देवप्रजापति:। प्रति संबद्धारचेव कर्सक्य सहीद्धावः॥" चार्ति चिवसारी:। प्रचापतिर्वस्था। तथा च त्तिष्मिधिकाताः "निजीडलीं तिलक्षायी विजन्नोमी निजयह । तिलक्षुक् तिलवाधी च घटतिनी गायधीद्ति b मञ्जलपाणिभः अभिषेतार्थनिद्धिकेञ्चनं तहेतु-तया गोरोचनाविकसपि मञ्जूलं तेन धृत गुग्गुख्न(दिपाणिभिरियर्थः। सथा च अतः । चिन्तामणी। "गुडद्ग्धनिन्। मद्याध्यक्षस्यस्येखः वस्थनम् । मुग्युखुं निम्मिल्लाई दूर्वामीरोचग्युनम्। संपुच्य सामुबिक्षेशी सन्दक्षि बार्थयेक्ट्स्॥ चिर्जीवी यथा लंभो भविष्यामि तथा सुने।: स्हपतान् वित्तवांचीव धिथा प्रताच सर्वेश्।। मार्केखेय सदाभाग सप्रक्षणान्नजीवन । चार्चारणार्यसम्बद्धाः में वरही भर ॥" -নৰ্ম বলক

तवा दृष्ट्रीयात् यका

राइत्तरमंब्रुद्व धरोपन्तसकारेऽ

इति स्टुरे;।

शक्ता त् देवोषुरासम् , ाला सङ्ख्यिपणाता स्वमधीनरं भदेगु।

ণ শান্দ হোৰ মেখাম(লি বিহাখিন ভি″≁॥ ——

स्कृत मद्भिणानां में युनाध्यानकेत चाः भाष समार्थ हिमा विष्युद्धी रिवालयन्।" जान अभागसनम्। समार्थभासान नहर-न अभिन् पाटः। मङ्गेयुद्धम्। अपन्द्धी र दाः। ११ प्रदेशकाः।

हदाः १ ४ ष्टुसन्। त चल्यति स्काली आह्ये जक्यपिने स्थाः। गद्भाग्यार्थ चेद स्वाधाष्ट्यार्थाः। १४ स्वाधार्थकार्यात् । ज्योगियाः।

स्त्व जन्मदिनं च्छियं परिष्ठश्न पान्नोत्त-भौषां स्थिय

शन्तोचयमी दिजाब टेट्मीश्यापुर्विदं वह ते । हन खादनि बच्च तस्य दिपदी नार्ण प्रवान्ति

धुः इरू दक्षु निरासिष्टं द हि भवेच्यव्यान्तरे यखितः ॥`०॥

पकायाम्।

ेनसम्बर्का यह जस्मास् यस्य धुनं नस्तिण्यभेदेखः । भवन्ति नहस्तरमेद यान-निरुष्यस्थानन्खाति राष्ट्यः । स्त्राज्यभेदीर्यस्थ जस्तिष्यभेदन् । ज्यागन्यासौ विज्ञसन्त् यहं प्रदेष्णः स्त्राज्योः अनिभञ्जनदाः । स्य अव्यविधस्तायं यह्विणसुराधीनम् । एत्रास्त्रव होमा ना यहास्यो प्रीतिभिक्ताः। (एत्रीसि नुक्ता देशान्ती मुक्तावन् ।

ा माधा वचा कुट प्रेनियं रचनोह्यम्। जनाकत्त्वच सर्व्योवधिकारः स्मृतः ॥ । गोद्दां चरित्रा दारच्चेर्यातः रुदेधः। विकासमा

ार्टीनी घडणम्। कवावावयवयञ्जो महरू सन्दर्भाषम्बात्तरवीन्त्रयः दर्धनात्। तदुः १---

ता पत्राधि काराधि कलानि कुमुमानि चः मार्दीनि चान्यानि कवायास्त्री गयः स्टूतः।" वृष्टिका परिमाया ।

युक्त का गारमाथा। "चड़िरायुक्त विश्वतन् मूर्ल

भागिरण्यस्य समाग विशेषा ॥"
कमः । विलोहनेमम् । निन्युक्तविम्
नम् नवरक्षप्रदेशनम् । सुग्रुज्विसस्येंह्रजा-सदीवनस्यक्रवस्यक्रिं दृत्ति॥
स विशेषान् । गुरुदेवस्यिविप्रस्य पूजस्या सम्बद्धिं पूजनीयम् । स्या स ।
स सामि कास स्वादिश्य स्वादिशे स्वादिशे

সক্ত ক্ষোঁলানা হ্যাপৰ কিন্তুদিকৰ । ১৯৫ বৰ্ষ কৰি দুখি নৰ্মী মুখৰ ক্ষেত্ৰালয় হবি অপ্ৰস্থাহ্যালয় বুলি বুলি ক্ষেত্ৰ বুলি ক্ষেত্ৰ ক্ষেত্ৰ ক্ষেত্ৰ ক্ষেত্ৰ ক্ষেত্ৰ ক্ষেত্ৰ ক্ষেত্ৰ ক্ষেত্ৰ ক্ষেত্ৰ

ंगोपध्यानवाचाचं धननारं उत्तेमनम्। प्रतीमध्यप्रमानच नम्य वृद्धतिनच बन्॥' धनमारं धनवित्न्। सन्तं व्हिन्॥ धिनशी प्रजापान: स्वयोगम्पानमा क्रिकेयच पूचनीयः। तद्य प्रधिनमन्ती।

"विष्णोर्या यथा ले भी भीष्याति तथा स्वै। रूपदान् भिनार्थेव द्विया दुन्तः स्वेदतः ६ सार्वेश्वेद ग्रञ्जाभाग सप्तक्यान्त्रवीवनः । आप्रिडार्थमहार्थससार्थं तस्देशभव ४४ तथी वानपरभुरामा अस्यासनुपदित्यक्षाद्वस्य प्रविचारः । वस्त्रविष्ण प्रविचारः ।

"र्जेलें।के वाति स्तारि स्थायराणि चराणि

नक विशुधि वै: सार्ड रतां कुञ्चन तानि से ।" दति सस्यगुराखीयं रक्तार्थं पठेतुः ≰ः

पिछम'छपादय**चणक्रमस्** विख्युराखाँडुर्नेयः। यथा,—

"क्षणोऽपि वसुद्देवस्य भादी चयाच सव्वरः। देवस्यास्य महावासुर्देनदेवस्यश्चनाम्॥"

"श्रहमन्त्र विनुसानः गौरवेशानिर्द्यते ॥" इति सनुवयने पितुरपेत्तवः वन् सन्तर्भानान्-भौरवसुक्षं अन् योजणरनार्थम् । धानस्य सन्तः।

"श्वर्ष भनेदि पुत्रकृताची मातुररचिता ॥" वास्त्री मर्जकीय:॥ कृष्ण गुडदुग्वतिलपाने सु

"नित्तं गुड्संमियमञ्चल्यद्वसितं पथः । सार्त्रकेथवरं लक्ष्मा पित्राच्याध्यक्षेत्रते ॥" यत वेदिकेषस्यच्याते व्यवदिश्यधिकारः । जन्मतियः पागुक्तकश्वराणीयव्यात् पौर्यमा-स्वत्तमासादरः ॥ ॥ ॥ जन्मतियेदस्यदितवासि स् देशीपुरायम् । "श्यासा प्रवेदाका प्रस्ति प्राप्ति । प्राप्ता प्रवेदाका

"शुगावा वर्षपृद्धिक सम्मी पार्वनीपिया । रिकर्यमीखली क तत्र तिविद्यमना ॥ सम्बद्धे सम्मातिविद्योह स्वाह

पुच्या तदा जन्मस्ति। पूच्या तदा जन्मस्ति गुर्नेव। स्मानुका मेन (इन्हेचेश्रेष

पृत्या परा या सक्तीक यजात्॥" भे नचचम्: परक्चनं हस्त्राज्ञाने के दिश्च। पूर्वाके निष्ठनचन्नताम एवेहं सक्ति: "नचचे खिक्कि देव पाष्ट: कालक्कु कर्मकः। नस्त्राचे स्वक्किते देव पाष्ट: कालक्कु कर्मकः। नस्त्राचे स्वक्किते दिश्चकः

द्रित हारुधीतवस्तात्॥ स्वस्थित स्वक्षद्वयन्ते येन नयानस्वस्ति विचित्र-काकः प्रत्यः । नयानस्वद्धिः तु वीद्यायकमानैस्वदीः । "तम्बानस्ति स्वति स्वस्ति । वास्त्रद्रित स्वति हृद्यस्य । देव स्वति ।

वय सम्बारिकात् वाच टाम यदा विवस द्ता। छ+"इन्बरीति।" उमा० ६। ६९। इति सं: । तत्रहाप्:) खनामख्यात ऋतः । तिन्यांग्यः। प्राष्ट्रः इत्यमरः !१।८।,६॥ घनकाल: ३ जलागैय: ४ प्रष्टर् ५ मेघागम ६ धनाकर, ७। इति भूव्हर्वावली ॥ प्राप्ट्या ८ द्रि चिकाण्डप्रेष:॥ स च ऋत: चौरकावश भादमासहयात्राकः । च्यापादाद्मिभाभभतुष्या प्रकाश । वादाखाँ प्रमाणम्। यथा। तपस्त पर्सी ग्रेशिराष्ट्रतुः। सभुष माधवच वासन्ति काइतु: सुक्रस भ्चित्र येथाहनु:। अधीन-दुर्गधनं देवानां दिनस्। नभास्य नभस्यस् वार्षिकाञ्च :। इषच उन्नेख प्रास्ताधन । सहाच महस्यच हैमिलिकाष्ट्रतु:। स्राधीगह् ट्जियायनं देवानां राचि:। इति सलझाम तत्वपृता मृति; ॥ ग्रेयस्य प्रमासंतत्र चात् सीस्यवनविवसम्ब यथा। दाराहि। "चाबादृशुक्रद्वादक्षां पौर्णमास्यामधापि वा चातुसांस्थ्यनगरमां खुयान् कर्कटसंब्रमे । च्यथावे हु तुलाके श्रिप मन्त्रेय नियमं त्रती। कार्तिके सुकादाद्यमां विधिवक्तम् समाप्रयेत् । चसुधापि हि नवीर्श चातुर्मास्यं वर्त नर् । कार्णिक्यः शुक्रपचितु दार्श्यां तन्समापधित ॥ मात्ये।

विश्वः

सभुष्यर्थं भवितिकः गरी गुड्विविक्तं नात् श्वः
तेलस्य वर्षः निर्देश मुद्धाविक्तं नात् श्वः
तेलस्य वर्षः निर्देश मुद्धावि मुद्धावि ।

कट्ने जगरिवासात् मन्ताद्याः भनावते श्वः
लभते मन्तातं दीर्था स्थालीया अभन्यवा ।

सदा स्विः सदा वीगरि मसुभावस्य वावतः ।

रिद्धावि मिन्ने विष्णुली कम्मानुयात् ॥

सरमान्योवि विष्णुली कम्मानुयात् ॥

सरमान्योवि विष्णुली कम्मानुयात् ॥

प्रमान्यावि विष्णुली कम्मानुयात् ॥

प्रमान्यावि स्वाध्यावि विष्णुली व्याप्ति ॥

प्रमावासात् स्वाध्यावि विष्णुली व्याप्ति ॥

नभी गारायसावि विष्णुली विक्तं विष्णुली विक्तं ॥

सादासि वन्द्वना सिक्तं विक्तं विक्तं विक्तं ॥

सादासि वन्द्वना सिक्तं विक्तं विक्तं विक्तं ॥

सादासि वन्द्वना सिक्तं विक्तं विक्तं विक्तं विक्तं ॥

सादासि वन्द्वना सिक्तं विक्तं विक्तं विक्तं विक्तं ॥

सादासि वन्द्वना सिक्तं विक्तं विक्तं विक्तं विक्तं ॥

"चतुरी वार्षिकान मासान् दैवस्थीत्यापन-

धनतुक्तमार.।
"इटं बनं सथा देव! स्हीतं पुरतक्तव।
विक्रिंबां विद्वसाप्तांतु प्रस्ते कथि केप्रद।।
सहीते श्वान इते देव यथपूर्ण कह स्विय।
सनी भवत सम्पूर्ण कामाहा जनाहेंगः। "

एकमाधित्रते: पार्थ तुथिमावाति कंश्रव: 8"

भरों जलं महा देव ललं प्रीति तव प्रभी। नूनं सम्भीतो शालु समासारा जनाईन। भाका कार्ये वितासिकाच काटकाम्साम्।

"स्कराचे वस्तुष्यामे नवरे प्रवराजनम् वर्षास साधाच पद्धरो वसेतृ "

"जगाः प्रभादं दिलामानिसा

द्यौर्वेदैका पुष्पचयं यस्य ।

निर्शाचिमाच्या दष्टते व्चच

भूयो वसाधे सुनिना जुमार

धार्यः।) वर्षसभी जमेषः। इति

सप्तस्याम्बल्काः) दर्शकालचा

जात:।सप्तस्यक्तवर्धशब्दपूर्व्यकच

करका। इत्हमर:।१।३।१०

"वर्षोपलवच्जानं वाधुस्कन्याचलप च्चिते किल खाद्दियैक्त इन्यभ मेघ

मनिन्।) भूरीरभ्। (यथा, कथार

"इटर्इन सभीपेशसा पिद्यानाना

"अथः।पश्चहत्रीन् चुस्तान् व्यङ्गस्टीः

दति मेदिनी। ने,१२८३ (उस

चि। यथा, ऋग्वेदे। **१०। २**८ ।

"सरोसपद्धवभक्तिमामङ्गी

वर्षानस्थी वरिमज्ञा एधिक।

हहतुर्मधिनायाम् । प्र**।** २३ ।

येष (निध्यतः ॥

१। ह्रा ए ।

वर्षीया वधान हनदङ्क्ताविषयम् । कहं वादिकाको मासान्यो , वर्षोयोव , युं, (पवास योगो सहात् स्वहोस्स्य ,) , वश्वः, वि, , वयःत सभ्योक दति

तत्त्वम् ॥ दर्वती दर्शनीयानि वया,---"वर्षासु घन(प्राखिसायर्चनम्साः यङ्गकन्द्रजी-

नैकस्थानवासी इति भाक्षीको. । इति निष्यादिः

चातीकद्वकेतप्रमाक्षानिननिकग्रहिल-भौति:।"

इति कविकल्पलतायास् १ स्वर्गे ६ क्षसुमम् ॥

्यत्रकालसञ्चास्कं यथा,---"स्वारिस्वारिस्माञ्जला

निखिलभ्दः प्रविशेषसपूरिता । समद्वासकरा विद्यो दिश्रो

सुद्दिनकी टक्षमिष्टमका सन्ती॥ भीनशस्त्रहरिनोच्नुना मही

कुत्यकासन्वितसंधुता सरित्। इन्द्रशीपकविराजिता धरा प्रक्रुभृषयविभृषिता च सा ॥

यत्री क्रुजिति कानने च सरसी स्टामास्थ्पूर्णातया इसा मागसमाद्रजन्ति कमवान्यन्तानतां यान्ति

सळालेपसदेखकन्दर्दशिष्टाष्ट्रा खामला

भाक्षेत्र प्रवनस्य की पनकारी वर्जान्यतुः फ्रोभित.॥"

"किचित्वसी भवदभ अखानी हत्ना भवेत्।

वस्त्रस्था भवेदाकी वारिष्ट्रवी सरित्रुसु:॥ त्रञ्दलधरा सेवा यञ्चला धनसमा:। र्व गुरममायुक्ता धर्वा द्वीया ऋतू चला: ॥

तास वास्त्रपी सुप्ती जायेते हि त्यां स्ट्राम्।

इति दात्वा भिषक् भेष्ठ: क्रुयांदरख प्रवि-खेदनं सर्दनं पर्धां निर्वाति ग्रायननाथा।

गौररामारलं ग्रस्तं कायाम: अभविक्रम: ॥ कट्टन्ड श्रम्भाताः संखा व्यवक्षापद्याः ।

निरुष्टा विक्तिकर्मनाद्याः कपवासरकापद्याः ॥" इति हारीते प्रथमे स्थाने चतुर्थे ध्यामे ध "ब्राह्मनखानवपुषाभिन्नः, सञ्जोशिष गौदति ।

दर्शन होषेद्रश्यन्ति सेरस्नसाम्बदेशसरे ॥ सतुपारेश मदता सङ्चा शीतवेन च। भूबाक्येकास्त्रप्राजीन मिलिनेन च वारिका 🖁

द चूर्णेच च भन्देन ते स्थिश चोन्यदूषियुः भजित साधार्यां सर्वमुद्यागध्तेजनस्य यत् ॥ च्यास्थापनं गुडुतसुर्जीर्यधार्चस्मान् कतात्। चाङ्गर्श पिश्रिलं युवान् सध्यार्थं चिर्ना-

मञ्जू सीवर्षभाष्ट्रं या प्रस्कोलावचर्यतम्। (स्य कीयं क्रमाम्भी भीजगलांतद्द्विने। यत्तान्यनवस्त्रेष्टं मंशुव्यं चौत्रवस्त्रु ।

चापारचारी सुर्भिः सततं भूपिनाबरः॥ इम्बंग्रेड वसेदाव्यश्रीतश्रीकर्वास्थित । नदीजकोद्मश्याचः सप्तायास्त्रपांस्यजेत् ॥" इति वाभटे सम्बद्धाने छतीयेश्याये ।)

म 🙀 (वर्षस्य वस्त्रस्य चौभः 🗥 भाषः 📲 হুবি ি

पुँख्तम्।) साल:। दनि ছारावकी । २८॥ वयरें द्वी स्ही, (वर्षांसु खड़ बस्या:। तच जाता-

ङ्करण्डनारस्यास्तयात्वम्।) पुनर्यवा। इति चात्रय: ।) वर्षास्यः, पुं, (दर्शासु अवतीति । सू+च्यक् ।

इति राजनिर्धेग्दः । प्रयोजाने, जि ।

पर्कायी यथा,---

मेदियो। मे, १००॥ वर्षाभूः, चत्री, (वर्षां संभवनीति । भू + क्रिए ।) पुनर्नेबा∤ इति मेि(इनी। मे, १=०। (बचा, सुभुते स्वस्थाने १५ व्यध्याचि ।

"तिलप्रकितावर्षाभूचित्रभूजनयौतिकालयुग-पलाण्डकलायप्रस्तीनि।") मेकी। इति भरत-धनरूपरत्राकर: ॥ दर्घाभदे, चि ॥ वर्षाभ्यी, न्ह्री, (वर्षाभू + कीघू।) मेकी। इत्यसक्:।

१।१०।२८॥ धुननेदा। दत्यसरसासा भागुहिस्य ॥ वर्षांसरः, पुं. (वर्षासु साक्षतीति । सद् + ऋच् ।) मबुर:। इति केचित्॥

चानकपची। इति कैचित्॥ वर्षाराचः, ग्रुं, (वर्षायां राज्ञः। ततः समायान्तो-टीकार्याभरतः।

अञ्चयहः। इति श्राष्ट्रवादनी ॥ वर्षालक्कायिका, ऋरि, एउद्या। इत्यस्टीकायां वर्षावस्वः, पृं, (वर्षास्यामवस्यम्भः ।) प्रार्त्-

काम:। इति राजनिर्घग्ट:। वर्षिक, (च, वर्षासम्बन्धि । वर्षासम्बन्धि । वर्षाश्रास्थ्यात वर्षशब्दाच परेग स्थितप्रस्थित विद्यालस्य विधिष्ठ:, चि, कातिप्रयष्ट्य:। धायमनधौरतिप्रविन

टक्क: इस**र्फे** इसस्याने वर्षादे**के इ**स्टब्स्सिन वर्षीयान्, [स्] जि. (व्ययमनदौरतिभायेन वहाः।

व्ह + इबसुन्। वब्दिब्दः। व्यक्तिवृह्दः। तत-पर्यायः । इसमी २ व्यायान् ३ । इत्यमः (।

३।२≀२३८॥(यथा,---"चाषोडभारु भवेर्कालस्यस्तत अचते। छड़' स्थाप्त सम्रवेस्तर्हें नवींस'न् नवते॰ घरम् ॥" पूर्वि सुवि ।

सञ्चासक्ष्यः । इति राजनिर्वेग्धः ॥ यतपद्याभृष्ट्रवद्यसम्बद्धानम् र হ। १५৪। হুনি ভাক = দ্।) বন্ধী वर्षोङ्गः,गुं,(दर्षस्य वत्यरस्य चाङ्गध्यव । चाभिधानान् | धार्ताव्युक्तप्रक्षयेन निष्यतः॥ (य

प्रव्हरत्नावली ॥ (विषयोऽन्याः पुनर्नेवाध्रव्हे वर्षासुभव उत्पक्तिर्थस्य वा।) रक्तपुनर्गवा। वर्षै साब्द:, एं, (वर्षेत्रचानी अब्द

वर्षाभूः, पुं. (वर्षासु भवतीति। भू+किए।) वर्षेज:, चि, (वर्षेचायते इति। मेश:। इत्यमर:।१:१०।२८॥ (आस्य

"मण्डल: प्रवागी सेकी प्रविश्वर्षहरी ऋरि: ॥" इति भाषप्रकाशस्य पूर्व्यक्षके द्वितीये भागे॥) वर्षोपतः, युं, (वर्णामासुपनः।) मे इन्द्रगोप:। इति राजविर्षस्ट:॥ भूलता। इति

क्यू, [न्] स्ती, (वर्षति ट्यात व

कारणभूतिं पिद्याचं नंबर्यणा भारण प्रमासम्। इत्यमरः। ३। ३। २२ मनोबतिरिति खामी॥ (यथा,

वर्षामः,पार्यवतः, युं, (वर्षामी दक्षिणवं तस्य पारकं उपवासान्ते पार्न ब्रवसिव थसा।) प्रचासहित्वाभिकां वद्यनः संहतः इयना। इति भरतः॥ अतिनु

२ष्।) वर्षावालीनराति:। इति पुलिङ्गसंभ्रह-वर्धार्चै:, [सृ] पुं, (वर्षास स्पर्विदीं फ्रिरस्थ।)

> "वश्रीन्थ्रब्द उन्नतकवनः स्थिर्व इति तङ्खार्यो सायगः । वर्धीयान् । घते । पु: १ ≔ । ३० । "ॐ नभी ससवते रक्षपाराध सर्वश

वयात्र प्रमोश्तुपलिष्यतस्थानस्य नमी भूकी नमी व्यखालाय नमकी

वर्षीयसे !" इति सहीकार्या श्रीधर वर्षी, अती, ग्राराम्। इति द्विरूपकीः (चुर्।०-पर्०-वधे सक्त०-दीप्री ख

वर्द्ध, का वत्रे। दीभौ। दति का

रेफीयधः । का, वर्षेषति । इति दुः

दर्भ ४ क्रेक्टें। इति कविक्ष्यहम व्यात्म • व्यक्त • सेंट्।) ४, वर्ष्ट्र ते स्वादित्वर्थे: ॥

व(व) चें, की, (वर्ष्ट्यति दीप्यति दी चन ।) समर्विच्ह्य । इञ्जनर १५ १६

विसर्व

दशः वक्तांक विकास स्थाने स्थामधानः । । या बच्चित्रं राजारङ्गे कुर्ल्लां स्थलीवन् ।" ।∣ रस्थिएकोन्। इति भगतः । (वर्षतं।नि । इष्ट

गड़ा + कच।) पत्रम्। प्ति श्रव्हरू वार्ग्नाः (वया, रच्च: । ६। १६) "विनासिनी विश्वसम्बद्धान-भाषाण्डरं केनक वर्षेभन्य:।

शिया विनावी चित्रच शिया नि विपाटबासाम द्वा नखायी: ") (शिवार: । इति देशसन्तः ।

हिं. [सृ]. पुं, (इंडान वर्द्ध ने इति। इंडि

क्की (वर्षातीति । दृष्ट बही + न्यः । । ईथित भीमते इति। वर्चदीपौकल्यवां।) क्षित्र । इति अञ्चर्तायको ।

रदौ + "इडिबंलोपस ।" उक्ताव भारत्वा इति स बलोपधः। धाया:। इति सेरिकी। सं, इहा ीप्ति । इत्यकारिकोष:॥ यद्य:। इति हैं भ-इन्द्र ∦ (द्या, प्रमृत्रे हे। २०। ६५ । ८। "नने बोसडी स्वर्ड व्हिस्स-

मुखी चाकावन पुरुशीको चासी। भागी वर्षिः, पृक्षका मिदेकः-र्थं पातस्यस्तिभिः सदा गः "

नी अक्षोक व देवज्ञम्।"इति तद्वाकी सायगः॥) चनमम्। रथमरः॥ (हहदाजस्य पृतः।

प्रधा सामयने । ६ । १२ ५ १३ । 'इन्द्रहाजस्तु तस्त्रापि विक्तिसाम् क्षत-**ヨヹ: (゚゚)**

भच्च [स], पूं, क्री, (है इपि वर्ड ते रनि । हिंद म्द्री + "ष्टर्ष्टर्सलीयस्व।" स्थार र । ११०।

दात दमि. गलोबचा) मुप्पः। दिने सेरिकी। ण इक्ष (यथा, जुसारे । १ । ६१ ।

बावक्तिवलियुव्या वेरिसमार्शे हसा नयमविधिजनायां पश्चिपाक्षीपनेजी ॥"} [स्] की, (इंडनीति। दृष्टि दृहीं + दृष्टि:

नर्मे(बच्चः) मन्त्रियधर्म। इति शब्दरता-पुष्य, क्री, । विहि होंकिमा हु बुन्तं पुष्पमस्य :) दान्यपर्धम् । इत्यमस्थीकार्याः भरतः ।

! गुक्का [न], पुं, स्टव्हिंबर कुश्चिम दक्षिति सक्ती वा हुञ्जा तेकी यस्त्र ।) स्वत्यः,। इद्यमरः ।१।१।५०॥ वेष्ठ, ऋती, (विक्रिकित निष्ठनीति । स्टा+क:ः)

गर्थसम् । द्वीवे**रम्** । इत्थलसमस्यो ॥ [क्सुसुर्स, क्री, (वर्ष्ट्रियर्ष्ट्रशुक्तं कुसुर्स यस्य :) यस्यियपैस्। इति प्राच्यान्तिकाः।

इन्नी-वासिरच्।" इति इनच्। यदा "बहुस-सन्धनामि ." जगार २।३६। ४०व वर्षे वन्च

प्राचाकी । वर्ष्टिगी समूर: । रलुण्ज्यलद नीका दम्सः ।) सयरः । दसम्बरः । २ । ५ । ३० ॥ (अध्या, ससी । २२ । ८६ । 'क्कन्दरिः भूभार सन्वात् पत्रभाकम् वर्षिनः।

न्दर्शनम् अधान विवेश्वसंस्वातस्य भून्तानः।"

क्ती। नारम्। तत्राधायो स्वा,---

"जानानुसार्द्धनगरं कृटिनं सध्यं मनम्। अपा विद्यान्तरारं प्रवाहण्यो च विष्याम्॥^१

इति भावप्रकाशस्य एकेखर्षे प्रथमे भागे॥) ।वर्ष्टिशवाद्यमः, पूं. (वर्ष्टिशो सयरी वाहर्गयस्य।) कार्तिकेय: । इति इलायुध: ॥

नहिंकना स्वी, (वर्षो ध्वजी वासर्व बसा: ।) भारती। इति जिकासारीयः । दर्शिया, क्री, (दक्षि वस्त्राणि पुन्य सस्य।) रुख्यिपर्गम्। इखसर: ! २ : ३ : १३० ॥

व्हिंच्जिंकि, सि] मुं, (वर्डिम बर्डिच्छोनि-गस्य ।) बर्द्धः । इति दैसचन्द्रः । ४ । १६४ । विचि मुँखः, युं, (वर्ड्सिस मूँ खैयन्य ।) देवनाः

इखनर:।१।१।८॥ वर्ष्ट्रबर्:, द्रिपुं, (बर्ष्ट्रिट च्यमी क्रुग्रासने ग दगादिवान् साधु: ।) पित्रसथविश्रीष: । यदा,

" अयञ्चानम् यञ्जानः पितरो मच्चरः सुताः । न्यश्चिक्षात्ता वर्ष्ट्विदो दिधा नेषां व्यवस्थिति:।" इति की में १२ खथाय:॥ द्यापि च ।

"करपत्रक्षं ततः ज्ञाचा सर्वचातुष भृतसे । व्यायाखातांस्त्रया सीम्यान् इतिश्वनत्तराणीय-सुकालिनी बर्डिव्ह न्यान्यपांसप्येचनाः ।

चान के चिन् पिह्यक्सोनिईप्रात् दिथपिहणा-सणि यञ्जलिषयदानम् । सदस्या "क यदार्जनलं सीम्धंयम मर्णमर्जनपा। भाषिकात्ताः सीमगाच वर्ष्टिषदः मसन मधन्।"

सर्पयेच पिछन् भक्ता सतिली दक्त च 🔫 ने 🕻 🛚

दर्भपारिणक्त विधिना इक्ताम्याः तर्पयेननाः ॥"

कान्। इत्याङ्गितनस्वन्। (प्रथ्वंशाजस्य छवि-हुनि: पुच: । यष्टा, भागवते । ४१०४।८ – ६ । "इविड्रीगाचाविड्रोनिविष्ट्रास्त बट्सुनान् । विक्षित्र हर्ण शुक्षं अव्यासित्यं जित्यतम् ॥ दर्खियन्ह्य महाभागी हविद्वर्शयः प्रधापतिः ।

विश्वाकानीयु निकाती योगेषु च कुरूदश्च ॥"

प्रति च्ह्रेन्द्रीयगरिशिष्टेन विशिष्टेकाञ्चरिधा-

वर्ल्डिंग धक्ती सीहतीति । यद्यक्ती, चि । यदा, भागिदे। गा३। ३। "स व्या १६ मर्ना प्रश्नी जवान-भिन्द्रं गरी वर्ष्टिषदं यजध्यम् ॥")

बर्डिव्हेण:, ए, (वर्डिटीमिनेव केम् इव यन्छ।) णियः । इति शोचिक्नेग्रश्चदश्चीतान्॥ ोर्फ्संगः, पुं, (वर्ष्डमस्त्रास्त्रोतः। वर्षः + "यल- वर्ष्ठिनं, ज्ञी, (वर्ष्ठिः तिस्तीति। स्था + कः। यासामिति वलम्।) इतिन्यु। दक्षपर्:॥

> (यथा, तुमुने उत्तरतको ११ दाधाय:। "र्छदं विद्धार्यवातुवीपं दस्टिष्ट्रायडी**सुर्**काष्ट्रकुष्टै: ॥"

तिकें। स्र १६७१। वर्षिदयभाषा ।" व(म.स्टॉ. [म्] इं, , वर्षमकः क्षीति । वर्षे 🕆 इति'।) सयर:। इह्यसर:॥ (सपा, ऋतु

संहारे। २। ३। "सदा मनोज्ञास्त्रनारखीन्सुनं विभाति विक्तीयोक्षापशीमितन्। सविश्वमा लिङ्ग चुलना कुलं

प्रवत्तवृत्वं कुलस्य विद्याम्॥" प्राप्तामभैनस्यतः कम्ब्रपणुचित्रिष्ठेषः। यया सहाभारते : १ (६५) ४२ । "सिह: पूर्णेय वर्षी च पूर्वायुक्त सदा-

क्षल, आ ह सँपर्थी। इति कविकल्पद्रस

(स्वाः-व्यात्सः>∸सकः०-सेटः।)सि, यणायनि वास

আনি। ভ, बलने धनं लोक: পছজানী অর্থ ।

इति इंशिंदामः ॥ सीत्रीलाचेते । प्रर्हिन् मक्ट्रु-किय्। एपो−्वलिभः, ुक्ती,(वलिभ + क्षदिकाराक्ति वर वलभी, 🕽 डीघु।)वङ्भी। इति भ्रव्दरज्ञा वनी ऋमर्टीका च। (बया, अधासरित साभागे। ५६ । १२ ।

" इन्येप्रासाद्वनभीव्यन्त्विष्यन् सीरश्चमदिश्च ॥ [?] पुरी विम्नेष: । यथा, सङ्घि: । २३ । ३५ । "कार्यासरै विहिनंसया वलभ्यां श्रीधरसंगगरेन्द्रप(लिताधाम्।

की निर्ती सक्ता इपन्य तस्य चैमकरः कितियो यतः प्रजायाम् । ") वलवः, युंकी, (यलते च्यापृणीति इक्तानिक

जिति । वल + "विलिसलितनिन्य: कथनुः' ভাষা । ৪। ৪৪। হুলি কাখনু।) ভাষা। শি-रचित्रकोश्वासरणम्। वाला इति भाषा। तत्वर्थायः : च्यावापचः १ परिचायः ३

कडकः १। इखमरः ॥ पारिहार्थः । प्रांखक हा

इति श्≉रबाइली॥ काल्:७ कुख्डलस्≂।

इति जटाधर:॥ (यथा, रामायकी। २) "बर्डमसूबेकीशिमिः क्यरेकिनथैरपि।" सक्डलम्। यथा, सार्केक्ट्रिं। २०। ४६ ।

"अव्यान्तः सकलं भूमवेलयं तुर्शोत्तमः । समर्थः क्रान्तुमर्केश नदार्थं प्रतिपाहितः ॥" व्यस्तिविषेष:। वया, सुद्धतः प्राचीरस्वाने ५ अध्याचे।

"क्यालक्चयनक्णवन्यक्लक्सं**च**ानि ।" "पाणिपादपार्श्वष्यीदरःसु वलवानि ॥" बैद्यको ऋ।स्मिक्क्लिबिबिबिदः । यद्याः, सुक्रुति ।२।००। "नच रें,गाविष्ठानसेंदादकिककी **प**तुर्धामिदान। तर्यया मलयविन्दंखाप्रतिसा (कानीति न्छन-

विश्वेष्ठाः॥" ६ ॥ देश्वम्। स्वः रुष्ठु । 10318 "सवेकावप्रवन्तकां प्रस्तिहिनसाग्रहान्। व्यवस्थामगासुर्वी भूभारेकपुरीमव।",

चि, इड्डनमा: इति चायण:। यथा. ऋग्- वनय: गुं (वनवनसङ्गितस्वाकः ति: स्वा चारिताह सम्। । चटार्म्यक्तिगन्तमतः

सधरोक्षणीय बध

^सवेबास क्रायतसुद्धतस्य श्रीय करोत्पक्षमात निकार्यं।

नं सर्वयेवाप्रतिवास्य वीर्ध्य विवर्णनीयं यलयं प्रतन्त ॥" 🕏 ॥

च्यथ गलग्रास्यां चिकित्साः।

'कण्डरोगेन्व एड्रोचे सीच्यों मेसाहिकभाभिः।

चिक्तसम्बद्धिक्रसम्बद्धान्यु क्षुश्रकोश्च समाध्यरेत्। काथ स्याच राजीलहिनसमास्योकतिङ्गणम्।

इरीतकीकषायां वा हिती माचिकसंयुतः। षटकातिविवादारपाठासुक्ताक्षलिङ्गकाः।

भोस्द्रक्षिताः पीताः क्षडश्रीमविनाभ्रनाः ॥ ख्डोका कटुका थाधा दाव्ये लिक् चिफला

पाटा रचाञ्चरं दूर्वा तिको हैति सुप्रिंतस्॥ चौदयुक्तं विधातवां जलरोगे सचीवधन्।

योग स्थेते चयः प्रोत्ता वात्रधिनकपापदाः। चत्राम के तेचवनी समाता

रसाञ्जन दारु विशांसक्षणाम्। चौद्रेश कुर्यात् सुटिकां मुख्ति तः धार्यम् सर्वेशकास्येषु ॥"

इति भावप्रकाधः । 🕸 🛭 वैला । अञ्चलम् । इति जडाधरः ॥ (दण्डस्ड-विशोध:। घषा, कामन्दकीये गीतिसारे।

'सुद्धाखी वलश्चीव एक्टमेराः सुदुर्ज्यः ।")

लियत, चि, (बलयवस् क्षतिसिनि। वलया+ तपप्रशिक्षीति शिच्सन: सः। यहा, वलयं नश्कातिकौतसस्थित । वन्त्र + इतन् ।) विषि-

तम्। इत्यमरः ॥ (खया, गीतगीविन्हे। ११।२६। "कोलिण्डामिव पीत्पम्सायटलाभर्वलस्ति-

ख्लम् ॥" यया च, वैरागिसङ्गले ।

"इन्धनमालावलयितवाहुः यस्थवहर्या सामाहाहः। रखायीवनभञ्जनवीर: की तिन्यदने सक्त प्रीरः ।")

ब्हि, चि. (वबते घंटगाति भच्चकारामिति। दस + बाहु खकातृ (करन्।) कंकर:। इ.व.-

(ब)। लग्न, की, (बिलना गन्दबद्दवाद्यमहारेग

च्यात दिगरिक्ष समानिति। श्री कः ।) विद-भ्रम्: इति भ्रब्द्क्षावली।

व)(लिशि:, स्की. (विलिना च्याहारीपहारेख ससादीन् स्थान विनाधानवीति । प्रो + बाक्

लनानृकि:।) विडिशास्। इति प्राव्हरका

(ब) जिथी, न्ही, (ब्लिधि + क्राहिकाराहिति दीय।) विविधान्। इति ध्व्यास्तावली ॥

(व) जुनं, ज्ञी, (भलते इति। भन संबर्धी 🕂 "वर्षी-रूक ।" उगा० ४। ४०। इति उक: ।) पशु-म्बन्ध् प्रतिक्षिति युं इति सुक टिटलि खबाटिकोप्रच ।

व(व)क्रम विवस्तवान् वक्र**द्रभ**्युक्षी*क्र*बिक् दिना फलप्रख्येन निष्पत्तः । इति मुख्योधयः न-रणम् । च्यस्य पदर्श्यवकारादिखे2िष तचा-

विधिनवादच विखनम् । यल्क, कभाष्यी । इति कविकल्पद्रमः ॥ (चुरा०-पर॰-मक॰-मेट्।) क, बल्कबिता भाषणी किष्णम् । इति दुर्गोदासः ॥

व(व) एकां, क्षी, (वलति इति। प्रच संबद्धी + "धूक-वर्को ल्ला;।" "उगा० ३ । ३२ । इति कप्रस्थ-यालों नियासित:।} बल्कल:।(बद्या,स्त्रीः।

"गुथवन सुत्ररोपितश्चियः;

परियासे हि दिलीपनंशाचा:। पदवीं तक्य स्कावासमा पयताः संयमिनां प्रपेहिरे ॥")

प्रत्वतः:। एति मेदिनीप्रव्यक्तावर्त्यो । शब्द्धम् ः হ্লি বিদ্য; । व(व)ल्याः, पुं, (वज संवर्णि + कः विषातितञ्च ।)

पड़िकालोप्र:। इति राजनिर्धेग्ट:॥ वल्यानरः, पुं, (वल्याप्रधामस्तर्गति सधालीयी कसाख:।) पूराप्रचा:। इति राक्षनिर्धेष्ट:॥ वस्काइम:, पुं. (वस्काषधानी हुम:।) भूर्ज्ञवृद्य:।

इति राजनिर्मातः । (दिवर्शकस्य भूक्तंप्रस्टे व(व)ञ्जलं, कोी, (वलने मंद्रणातीति। वल+ नाचुल्यान् कलन्।) त्वचम्। इति इाज-

निर्देश्टः ॥ डालचिनि दनिभाषाः ॥ व(व) ब्लाल:, पुं को, (वजते संष्टानी नि: विकान वाञ्चिकाम् वालन्।) ट्यालक्। वाक्स इति भाषा। तन्पर्याय:। स्वक् २ वडक मृ३। इ.स.-

मरः॥ लचा श लचम ५ चोचम् ६ चोजकम् मल्कम् = इस्त्रक्ति द्वेति १० इस्ती ११ चौतकम् १२ : इति भ्रव्हरङ्गावली ॥ (बधा, सञ्चाभारते। १ ! १५६ । २ ! "तौतुपूर्वेयः कास्त्रेन तपोयुक्ती वशृवतुः ।

'सुन्धियासापरिश्रान्ती घटावळ्य कशाहिणी॥") व्यव्यक्तना, स्की, (वर्ष्याका+ द्वाप् ।) शिकाव्यव्यकाः। হুনি হাভাগিষ্টে । बर्लकारिः, पुं, (बर्क्कप्रधानोः कीधः।) मङ्किता-

কৌছ. : इति राचानिर्घश्ट:॥ वल्कवान् [नृ]पुं, (वल्कः ग्रह्कोः शस्यस्थेति । वर्कत 🕂 मतुष्। सस्य वः।) सन्धः। इति

(चकाणडप्रोबः । बल्क्युक्ते, चि । विख्याल:, पुं, (वल्को) स्यास्त्रीति । वल्क + इलम् ।) काष्ट्रजः:। इति शब्द्रक्रावली ॥ बल्लानं, स्ती, बल्लालाः । इति शब्दचित्रमा ॥

वलंग, गतौ । इति क्विकाट्यद्भः । (भ्वा०-भर०-ञ्चक∘-सेंट्।) बल्गतिः। आयां प्रुतगराविति

भट्टमझ: । इति दुर्गीद्रास: ॥

पहुमार बम् - **प्रमानातीर्मातीश्वट**पञ्चवित वस्था च्यो (वस्थातेऽभोऽनवेति

करते प्रमृत्टाप्त) ५ मना (जिसा इति भाषाः। तत्वयंषः।

रक्तिः: ६ आग्रा ४। इति हेस-दन्द्र र्वितरङ्किखाम्।५।३४६ः

"बल्गसधी≀श्वाराणां नृकर्तदासः

वस्माङ्गीर्वच्छार्थं शिर्क्तं दासप वल्शिनं, ऋी, (यल्ग्+भावेसः ।

विग्रेष्टग्रमणस्। तत्तं विगेन विचिप्तीप इत्यस्टभर्ती। स्वस्थनम्। (बया, वर्धे । २ । २०। "च्यक्तिलॉ (इसकार्थस्य नाग्रज्ञाल घारि

निसत्तादपराहिषीधीतुब्दास्थेद दला क्लिमाबक्स । व्(व)स्मृ:, पुं, (वलते इति । वल प्राणिने

कच।⁹ खणा०१।२०। इति गुजासमञ्च जानी: !) इत्या: ! सु इति मेरिनी। मे, २५॥ (यथा रष "सञ्जयुदा युरापदुन्तिपतिन ना **घद: प्रसारतुलामधिरोष्ट्रता है**

प्रमुद्भागपक्षेत्रवार्मकः चलुस्तव प्रचलितभ्रमर्थ प्रश्नम य(व) म्युकं, की, (बन्छ + संज्ञाया कत्।)चन्द्रसम्। विधित्रम्। प्रशः

चि । इत्यज्ञयः ॥ तत्र पत्रम्थिवकारा तो। यं ग्रद्ः। असाधिका नवालि क्लगुपयः, पुं, (ब्लगु सनीक्षं पर्य दनसुद्धः । द्ति ग्रथ्टमन्द्रिका ॥

वल्गुजा, स्त्री, (दस्गु लातीति। टाए।) बाक्चवी। पचिषिशेष पर्यायः । चक्रविष्ठा २ हिवान्या चरी 8 खेरिकी ५ दिवासामा ६ । ¥ाल्डाचिकी द। इति राजनिषेश्ट बल्गुलिकाः, स्क्री (बल्गुल + सक्राः

टापि छात इतका !) तैलपाधिका । र

" वन्गुलिका मुख्य विद्यापरो छती तैल ए इति हिम (यया,कघासरितासरी।५५ । ६६ । "तनो वलगुलिकानको शङ्घा घटमद्रश स (चत्रक्षत्रो चित्रक्षो राष्ट्री सदग्तुन्द

पत्स, इ भच्छी । इति विविक्षपद्म । च्यास्म०-सञ्च०-मेट्।) वद्योते उपन इति दर्गाहासः । वलाएं, जो, (वला भचकी + भावे खुट

सम्। इति हैसवजः । विस्तिकः, पुलरी, विद्योक्षः । इसि ग्राब्दर वित्यक्तिः, पुंस्ती, वस्त्रीकः। दस्यभा

वलगर्ग, की, (वल्ग+ ख्युट्टा) धुनगभगम्। वि(व)स्कीजः, पृं. की, (बलने दिनावस्त प "बाबीकार्यक " सका ह २५ वसतेका समाचार

रिच सम् ।

द्यासास्त्री, सपलनी, अन्तर्भक्त, प्रतिपर्धत् ।

सुन्दाभीच सुर्खाणीय भिषक् तसुपवादयेन ॥

पर्दतहा विजानीप्रकृती; सजे। यथाक्रमम्।

चामित्राय शतीत्वाचा प्रदिशास्त्रीमान्

मंगोधा द्रामानि चारेण प्रतिसार्धित्।

वर्षं विष्कृत्वं विश्वाय शोपयं व्यक्तिसान् भिष्यम् ॥

उष्णा॰ ३।१२५। इति च्यभच्।) नियम ।

चा थाच : । सल्लावामतुरक्षाम । इति सेरिनी । से,

१८। जहतंपीयवलाताश्वस्य गुप्तः। स च कृषि

कस्य पिता। अथा. सष्टामार्ते। १६।४।५ ।

कृशिकस्तस्य तस्यः सहसाचसमतुतिः ॥")

दक्षभ: वि, (वक्ष+च्यभच्!) । प्रय:। (यथा,

"एक्टेन्यच नशस्त्रंथात् वद्धमेभ्यच भूपते'।")

च श्राच : इस्तर: । स्रथा वी ३ च गवा था च

काभन्दकोयनौतिसारे । ५ । ९६ ।

दुति स्वासी १

"वज्ञभस्तस्य तनयः साचाहुन्धे द्वापरः ।

```
च 👔 उधीकासम्बन्धिमकाम्मः। न<sub>ी</sub>-
     द[सन्ह, घंनाक्क; ३। इ.स-
। धन्सक: ४ वास्त्रीकः ५ वास्त्रीकि: ६
तक् ६। इति तङ्घोकायां भरतः ॥ प्रा-
দ বস্ভাৱ চি জনিমীশক (১০। ছবি
स्त्र ‴ली ॥ ⊭ ॥ (यथा, सेपट्री । १५ ।
३ भाषात् प्रभवति धगुःखब्दमाखव्ट-
श्क्तकथाधे पनिषेषो यथा। विम्पुरा-
गेष्कक्र(प्रकोतस्वातां चटशकार्चकां तथा।
। अधिरहों शेष्टाच्य माददासियमक्स सास् ।
 प्रार्थस्य इन्हेत्सामः न कर्-
                            भाषा"
          इळाड्डिश्चाचारताचम् ॥ 🐠 ॥
निकार्याञ्चानात पर्चमिक्यदीवद्यान्त्यर्थे
न्त्रकथाचालनं यया, ---
वाबार्कातकाभिस्तु ग्रीमधेन सुभस्तना ।
ायन विक्रियमं स्वयादीया का सुवधा न्तये ॥"
किच्हाहिसानं मसविधेपासुपादशाप्
नाद्या गायकीति मुलपाणितिखितान्
द्यातत्त्रक्षणमधीमा वा द्वानं कार्य-
न्। सदाकानं यथा,---
। स्योन प्रथमं ईव तोयी प्रश्वविधेरीय ।
खनी प्रचारकी, प्रचान्त्रिका की एपि।
ाका करिएन्सन्द एर्जगाश्रद्धा सः
ग्ल्याकस्भानं स्रताचकन्दीगितभ्॥"
               इति देवद्यतिञ्जानसम् ।
   पु (वस्त्रीक अधीवाक्षणस्तिकाक्ष्य,
(तकारणके नास्यस्थेति। अच्।) प्रास्थी कि-
  । रोग्रांककेषः। इति विकार अध
विशोगस्य लच्छम्।
 पित्री वकचाकरपार्ट्ये
 चन्धौ गर्ले वा चिभित्रंव दोषे.।
 ग्रस्थि: च बल्गांजनद्वियाखां
 कातः जमेर्ये अतप्रवृद्धः ।
 सखैरनेके स्वतितोद्दद्धिः
 विसर्वयन् समीत चौकतायी: ।
 बन्द्राक्षमाञ्चाभवनी विकार
 तिकाशनीकं चिर्चं विशेषात्।"
ा क्षत्राटिका। व्यक्त: स्कम्बता क्षत्रा
स्जम्। ॥तः अच्छः। पङ्गीकवदिक्रनेन
श्क्रित्वनुष्रवस्वाग्रहनन्त्वच स्थते।
यदीकं उपचारायीग्यम्। 🛪 । कथ अस्य
र्क्वणीत्रक्षत्व वस्त्रीकं चाराकिन्यां प्रधा-
निनालंदोक्ति शोधियवा च सोध्यत्।
किन्तु भवद्वस्य नातिहहसमस्तेलम् ।
मधोधनं सला धोलिनं मीमचेद् भिदक्।
त्यवाली चंद्रनेच ग्रुस्च्या लवकीन चा
कर्ज महिल
```

```
सनः(श्लालभक्षातस्त्रीलाग्रचन्द्री: ।
  चातीपक्षण्यक्षेत्र निस्तिनं विपाचयेत ।
   दस्त्रीकं नाग्नयेल द्विप्तस्त्रां वसुबगम्।
   पाशिपादीपरिष्ठात ख्रिवेषेह्रभिरायतम् ।
   वर्स्याकं यम् सभी पंन्या हुन्धे तक्षि विका-
  मन:शिलादां तैलम्। इति भावधकाशः ।
   ( असा एदी खबद्दारेण रीमनाशिक्षं द्रषा,-
  "चौद्रसमेपवल्यीकम्बत्तिकासंयुनं भिषक्।
  माहिस्सादनं कुर्या द्रवस्तासे प्रतिष्यम् ६"
  इति वैद्यक्षकाश्चिमंग्रहे अवस्थाधिकारे।
वल्कोक्ति:, पुं, वल्कीक:। दनि शब्दभाला व
पद्मीलग्रीषं, स्त्री, (त्रक्तीतम्य श्रीर्वम्य ग्रीर्थ-
   मस्य।) स्रोतोऽञ्जरम् : इति राजनिर्दाह: ॥
वस्तीकृटं, की, (वर्साकस्य बस्तीकसम्बनंबा
   कुटम्।) वल्झीक:। इति हैमचन्त्र:॥
वच्यूल 🕽 तुल लृतिपूळो:। इति कविक्छाहमः॥
षस्युगर्∫ (च्यदन्तभुराः--धर०--धक०-सेट्ः)
   विल्लासम्बन्धियाववस्थासम् । इति दुर्गीदासः ।
वळ. द संबर्गी। इति कविकव्यद्रम: १ (भार
   म्याक्षः - सक्षः - सेट्।) इ. बह्नते धर्मानी सः
  संह्योतीलकी। इति द्रादान: ।
वक्ष: पुं, (दक्षते सहयोकी सि। दक्ष + उपच्।)
   मुक्काचवपरिभागम्। यथा.—
     "वलां क्यमुङ्गो सर्याभ देश्यौ।"
                           रति जी अपन्ती ।
   डिग्रञ्जाः इति नैबक्परिमाधाः (अधः,---
  "विषद्युविश्वकेष्ट्यनीयी जं प्रसाद्युः।
   इन्सक्ष्माहितं थामं रसस्तिपुरसेरव: ४
   वञ्च क्योरित चार्दश्य रसंच मिनया नहां।"
    इति देशकरसेन्द्रसारसंग्रहे स्वराधिकारे ॥)
   साईगुद्धाः वया, —
   "गोधूमहिनशैक्षितातु कथिता गुञ्जानगा
   विक्षी विक्षचतुर्धिय भिवन्तं मार्था सहस्ट चेतृ:।"
                      इलाहि राजनिर्मेसः: १
यक्तकी, स्की. (वक्षने इति । दक्क + क्रम । औरा-
   दिवात् डोधा) बीकाः इतासरः ॥ (सथाः,
   इस्दिंग् : ⊏३ । १११ ।
 "वलवी वासनानी दि सम्मर्गिक कितान :")
   सक्षकी इस:। इति राचनिर्देश्यः : ( अस्या:
   मधासी यघा,---
   "वलको गजनका ए सुबद्ध सुर्भीर्या।
   सहेरका कुनुरकी व्यक्ती व बहुसमा "
    पति मानववाश्वस पूर्णसके प्रथये मध्ये ।
```

वस्त्रभपालकः, चि, (वज्रभागां छक्वविशेषाणा यालक:।) व्यव्यक्तका:: इति भृरिप्रयं र 👂 वक्तभा, स्हो, प्रिया। यथा,— "प्रेयसरै इसिताकान्ताप्राखेषा वस्रभाधियाः हृद्येग्रा प्राथसमा प्रेष्ठा प्रयाधिकी च मा ।" इति हैमचन । वक्तरं, क्री. (बल्दे द्वि। वस 🕂 व्यरन् :) क्रया गुरु: ! इति राजनिष्ट: । मञ्जरि: । इति गुब्द रवावली । महनस्। कुञ्चम्। इति घर्ण । वक्तिः:) स्की, (बक्ता+क्रिप्। दक्तां सवस्या वक्तरी र्रे मरक्तरेति । चर+ अचदः । सदि कारादिति वा डीय।) मञ्जरी। इलसर-सरती॥ (लता। यणा, क्रमारे। ८। ३१। "अवगायिति संध्ययहुने गजभने पननाथ बहारी ॥") विवस्धम्। मधिका। इति शक्तिकेश्टः 🛭 (च्यस्थाः पर्याधीयपा,— "मैधिका मिधिनिमैधिर्यपनी बङ्गर्किका। बोधिकी बहुकीजा च जातिसन्धकला नथा। यक्षरी चैव काभन्या सिश्रपुरमाच कीरवी। वृश्यिकः वहुएगी च पित्तविद्याश्रृहिषा।" इति भाववकाश्यसः पूर्णसङ्के स्वमे स थे।) मक्षमः, पु, (वस्त्र प्रीती+विष्। दक्कं घीतः वानीति । वा + का ।) ग्रीमः । इत्यमक् । (स्था, आर्थे। १३ । च । "दुसतस्कर्यनाः चिप्तवैध्यास्त्रीचे

इस्ति इसनि धीरानारवान वारिसीव।

कर्लाससुद्धिशुर्जी वज्जवा कोड्यन्ति॥")

भीमसनः। इति मेदिनी। वे,88॥ (तिशाटनगरे

खद्मवासकार्व स्वास्त्र स्वकास आसीम।

"पौरीमनी अवस्थी श्रष्टं बहानी नास नासत.।

वस्रवः, चि, (वस्रभान-इंत्र्वीति । दा + कः ।)

नक्तरी, स्त्री, (वस्तव + डीष्।) वस्तरका(तिस्त्री ;

मोपी ३ सक्त मूजी ६ मोपालिका ६

म्ब्द्रवाषकी । वद किरावि ॥ १७

वक्षप्रकी। तलबाय:। व्यामीशी २ मोशिका ३

उपसाखामि राजानं विराटमिति मे सति.।')

याधिनस्थिवं सुरौधाः सारसङ्खर्तीसेत

ययासहाभारते। ४।२।१।

रायकार:। इक्सर:।

भोवर्क्षकी:

्पशाः

निरीचितुं नोपरराम वसवी-

रशिष्रभूता इव वारयोधित: "") विक्रि, स्की, (विक्रते संप्रणीति वृचादीनिति।

वहा 🕂 "सन्वेधातुभ्य इन्।" उष्णा॰ ४। १९० : इमीन्:) जनाः इत्यमर्टीकार्यं भरतः।

(बधा, स्हाभारते । १२ । १८८ । १३ । "विसिर्देश्यने दर्शस्य निर्मन स्वीव गच्छित ॥")

पृथियो । इति भ्रद्भाला ॥

धसिकस्टकारिका,स्की, (बिल्क्ट्या वस्टकारिका।) व्यक्तिम्सनीच्यः। इति राजनिर्धेष्टः।

विज्ञिष्ट्रची, क्ली, (विज्ञिक्टपी टूर्चा।) साला-दूर्वाः इति राजनिष्येष्टः॥

विक्तिग्राकटणेतिका, क्ली, (विक्रिप्रधाना भाकट-भौतिकाः ।) मूलपोती । इति राजनिषेग्टः ॥

इल्लिस्ट्गः, पु. (इल्लिप्रधानः स्ट्रगः ।) आटस्त-पर्णी। इति राचनिर्धस्टः, ॥

वर्डी, करी, (विक्ति + डीघा) लता। इत्यस्ट: ॥ खाच भूमिप्रसारा वर्षमाचस्थायिनी कुदा-खडाद्या। (श्रष्टाचा

' विदारीमारियार्जनीशुङ्कोश्चग्रङ्गीचेतिवङ्गी-सत्तः इति सुभृते सुचस्थानं ३८ अध्यायः । यथाच, रामायसी। २ ! ५० । ६ ।

"सताब्द्वीय गुस्तांचा स्थान्त्रशान थव च। अमास्ते चक्रिये सामें हिन्दकी विविधान

व्यभमीहाः इति मेहिनी । ले,इणा केटिर्णकाः

ক্ষন্। হুনি হাক্লিছথে:॥ बलोगाज्:, तुं. (बलीक्टणे गड़: ।) सत्यविषेष: । भोताइ (त दाविक इरादित च भावा। जस्त्र

गुका:। सधुत्वम्। रूचलम्। स्रामिध्यन्दि-ल्यम्। मरुलार्लम्। सर्थलम्। ऋषनाभ्न-

लक्षः इति शाजवस्यः ।

दक्षीक, क्री. (दक्षां लतावां चायते ६ ति ।

षण+सः।) मरीचम्। इति राचनिष्ट-शृद्धक्ति ॥ (यथा, हस्त्रं हिनायाम् । ५१३।

"भावपदे वक्षीनं निमान्तं वाति पूर्वश्रस्य ॥") पक्षीत्रहरी, अक्षी, (वक्कीश्रष्टपावदरी।) सूबदरी।

इति राजनिर्वस्टः ॥

वसीस्तः, पु, (वसीधु जातः सद्यः ।) अकुएकः । इति राजिंगिर्पेस्ट:॥

वसीरुष:, पुं, (वसीयन् दीषीं रुष: :) सालरुष:। द्रात राजनिषेखः: ॥

वहा 🕂 माहुलकात् उरम्।) मुझम्। मझरी। श्चेत्रम् । विज्ञासाम् । प्राद्यः । इति हेस-चन्द्रः ॥ अञ्चलम् । इति सेदिनी । के २६०॥

विकाधर्मावजीषु वहार्गिति पाटः। श्चिर्, चित् (वला)ते मंत्रियते इति। यस + "श्विचने-पिश्वादिम्य करोकची।" उषा० १।६०।

र्रात करण्

दब्रासर ६ ६ (३)(सञ्चाप् १५ "निमच्थतच्य सक्दादाम् भीतंत्रक्रसेव चा"

"दलर मुज्यमांगर्।" इति तट्टीकायां कृद्धंक-भट्टः ॥) यूकरसांसम्। इति मेदिनी। दे, २२०॥ घनचे अस्। याचनम्। कावरश्रमः।

इति हैसचन्द्रः॥ बद्धा, स्त्री, (बहा+ सावै घञ्। बहाध अंबरकाय

साभू:। यह + यन्।) धानीहरू:। हारायली 🏻

द(व) स्थान:, ५ं, (वर्ष्क पर्वते ज(यते इति । जग् + स: .) उसप:। इति हैमचन्द्रः॥ बाव दति खातहरूम्। इक्सम्:॥ वनते भुवं वेष्यति विग्रादित्यान् बद्रकारे बच्चः प्रचंतः तच चाना

वर्वजाः रत्यन्ये । स्यभाषात् वहत्वे वस्त्रजाः । एको बल्लन इति भाषाकार्यचनाईकल्यमपि खनएव सुमनीर पारीवस्त्र जादे केंनि पाचिक-

यह वर्षे अमरी धरसम् । इति सङ्क्षियां भर्तः॥ (यथाः, सनुः १० । १३ । "सुङ्काकार्भे तुकार्वयाः कुशास्त्राक्तावरवर्षेत्रः । बिहता ग्रस्थिन केन चिभि: पचिभिरेव वा ॥")

व(व) ख्वजः, स्क्वी, (वस्ते प्रश्नेत चायते ६ ति । जन 🕂 इ:। टाय्।) हमाविद्रोध:। सावे वार्ग इति क्षिन्दी भाषा । त्रमुखाय: । ट्राप्ट्रेजी २ टर्गेचु:

इ तमबब्बना ३ मीक्षीयचा ५ डाज्यणा ६ पानीयात्रा ७ इम्बुरा ए । अस्या गुणाः । सधुरत्मम्। श्रीमत्वम्। पित्तदाह्रस्थापहत्वम्।

वातप्रकोषणलम्। रुचलम्। क्यन्युद्धिकारि-

वरुष्ट, क त्थिषि । इति कविकस्पद्रमः ॥ (चुरा०-पर॰ च्यक ॰ सेट्।) क, बल्इयितः स्थिषि बीग्नी । इति दुर्गावास: ॥ वल्ड, इ. थ्रेकें। इ.ति कविक ख्यद्रम:॥ (भ्या०-

ভাষা হাৰ হাৰে নিষ্ফু, n

षधा, लुक्ष् हि । इति कविकल्पदुभ:॥ (कादा०-पर॰-चंक्र॰-सेट्।) जु, वरिष्ठ धर्म लीकः। इति

ध्यात्स० च्याक० सेट्।) इ, बल्इते धनी श्रेष्ठ:

दुर्गाद्यसः । यद्यं, ऋती, (वद्या+ "वधि रस्कोरुपसंख्यातम्।" ३।३।५६। इष्टस्य वार्तिकोत्स्या व्यप्।)

इच्हा। यसल्बम्। च्यायक्तना। इति प्राव्द-

रकावली। (यथा, महाभारते। १२ । १६४। छ। "वंश बलवता धर्मः सुर्खं भौगवतासिव।")

बह्युर, उसी, (बक्कप्रते च्याब्रियये खसादिनेति: वर्ष्यादर:बि, (बर्फ्सवार्ष्यं वर्ष्य इति याक्यं वर-लीनिः। दश्+घट्+"ग्रियदशे वटःस्वचः।"

३ ! २ । ३८ । इति ख**र्**। "चक्किंक्टनाश्व सुम्।" ६ । ३ । ६० । इति सुमुः) वर्षा वर्ति य:। आयत्तकग्वाकावन्ताः। इति सुध्ववीध-

खाम् । ८१ ३६५ । ^वष ऋषार

चाकरसम्॥ (वणीभूत:। यथा, राजतराङ्ग-) ो म्पर्

्ती । यया, ययाम[सूह "गुरू हिनोश्चित स्वाकार्य चदा दिस

यया बद्धानि (वधीति वद्ध+अस्य अस

दशः, पुं. (वश.+भावे व्यष⊹) इ र्सनोसंबर्गे स्थमर:॥ (उध्यति ध

वश्च + कर्माख चया।) विद्याग्यह भाता : प्रसुलम्। इता विकाराः प्रीय

इति हेसपद: । वश्का, चती, (वश्व व्याचनतया का द्रति । की + का:।) दक्ष्या भारी ।

रत्नावली ॥ प्रश्रातिया, स्त्री, (व्यास्य क्रिया करणः कर्मम् । तत्पर्यायः । संबद्गमृ २ अणिमकौषधे चेशीकर्यां संबदन क

र्वक्षीकरणे आदेश्नष्ट । संदर्गा केचित। करसी2वटि बग्नक्रियास मन्त्राद्यप्ति। जयस्त्रियः संबद्धनं रघु:। संचलनं इति प्राटान्तर

ढड़ीकायां भरत: ॥ वप्रा, स्त्री, (वर्शमच्छनीति। ग वर्षाभृताः इति ग्रव्ह्वावसी इहिन्मं हितायाम्। ४३। ३२॥

''ग्राङ्गादिवामरसुतानसचास्य धार्ची समुद्रसमां वश्यां करो। असित्वर्थे वाचलिङ्ग रवार्थ भ्र≇ महाभारते। ४। ४। १२। "दशनि ते इन्त वर्धिसिक्छिसि

प्रशासि सत्यान् वस्मी स्माप्त वशा की, (वश स्वक्ति + अप टार रस्योक्ष्यसंस्थानम्।" इति चाप व

(स्थला धर्गराच्यार चित्रवम्। य 41501 "वशारपुष्ठासु चैवं साहचर्यं निष्य पिनिवतासुण क्वीक्ष विधवान्वातुरा

सुलाः योषाः । च्लीमवी। कश्चितीः । इ र्गा,१३ ॥ (यया,कथासदितसाग्ररे "अधिचात च नामिच नग्राभिरिक

बस्था सबी। इक्षमद्:॥ (यथा, ऋगः

"लंगे असि भारतार्थे बशाभि "वग्राभिकंभ्याभिर्मोभि:।"इति तद्भा वधीभूता। यथा, गार्हु। १८३ "सप्तिर्मान्त्रतं छत्या करवी रखापु

न्द्रीयामके सामयेश्व भवाद्वि सा वप्र दम्सास्त्रकः, पुं. (यम्पया च्यास्त्रकः । बस्वात् तथालम्।) शिश्वमार्।

क्तावली ॥ वभाषायी [न्], पुं, (वभां विवतीं रियान:।) कुकार:। इति प्रव्हमार

विश्व, करी, (वश्व + अवि इन्।) विश्व प्रद्शादा । विज्ञ नि भूत्वम् इक्षसर । इ